Yo'owe Jesukrijtota itom ya'ariaka'u betchi'bo ju'u bemelaka Liojta betana lutu'uria ya'ari

El Nuevo Testamento

en el yaqui

La Liga Bíblica

Las Sagradas Escrituras para Todos

El Nuevo Testamento
en el yaqui

La Liga Bíblica 1M primera edición 1977 [yaq]
La Liga Bíblica 5C segunda edición 2003
La Liga Bíblica versión electrónica 2009

Publicado por

© La Liga Bíblica 1977 y 2003

Se permite copiar, distribuir y comunicar públicamente esta obra bajo las siguientes condiciones:

▸ Reconocimiento. Reconozca a la Liga Bíblica los derechos que tiene en la impresión o distribución de esta obra, deslindándola de responsabilidad alguna por cualquier uso que se le de a la presente publicación.

▸ No comercial. No puede utilizar esta obra para fines lucrativos.

▸ Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra a partir de ésta.

Prólogo

En la parte sur del estado de Sonora, México, más de diez mil personas hablan el yaqui como lengua materna. Es un idioma rico, extenso y capaz de expresar conceptos elevados y profundos. El yaqui como idioma es un digno medio de comunicación para toda clase de literatura, incluyendo el Nuevo Testamento, por medio del cual puede ser enriquecido.

Originalmente el Nuevo Testamento se escribió en griego y aunque hemos utilizado muchos comentarios y varias traducciones de él, la fuente de referencia más importante ha sido el texto original griego.

No es posible traducir en forma literal de una lengua a otra y en el caso del griego y del yaqui las diferencias se marcan aún más. Las expresiones idiomáticas del griego tuvieron que modificarse para que tuvieran sentido en yaqui, ya que el significado real no se puede entender traduciendo las palabras literalmente. Nuestra meta ha sido comunicar de la forma más clara posible en yaqui, el sentido original del griego.

Aclaraciones sobre la escritura del yaqui

El yaqui pertenece a la familia lingüística yuto-náhuatl, la cual ha existido en América durante milenios. Es por eso que el yaqui no tiene ningún parentesco con ninguna de las lenguas europeas; en su morfología, en su vocabulario y en su estructura es completamente diferente a éstas.

La mayoría de los sonidos del yaqui se representan con las mismas letras que se utilizan en la escritura del español. Sin embargo existen algunos sonidos en yaqui que no se encuentran en español. Para representar estos sonidos, se utilizan las mismas letras y signos que se usan en la escritura de otros idiomas que sí tienen estos sonidos. Estas letras y signos son muy importantes, porque en ocasiones son la única diferencia entre palabras que son muy parecidas, pero que significan cosas diferentes. Estas letras y signos son:

1. El saltillo (') representa un pequeño corte de voz que se hace en la garganta. Se escribe para diferenciar palabras como:

teeka	cielo	y	**te'eka**	dijo
ae	madre	y	**a'e**	exclamación
jupa	zorrillo	y	**ju'upa**	mesquite
koko	se mueren	y	**ko'oko**	duele

   El saltillo se usa también en palabras como:

waa'a	aquél	**woo'o**	zancudo
wee'e	bledo	**wo'i**	coyote
wii'i	hilo		

2. Las vocales y las consonantes dobles tienen una pronunciación de más duración que las sencillas. Se usan para diferenciar palabras como:

yeka	nariz	y	**yeeka**	controlar
jeeka	viento	y	**jekkaa**	sombra
taaka	fruta	y	**takaa**	cuerpo
wata	sauce	y	**watta**	encimar

3. La combinación de letras **bw** diferencia palabras como:

aman a' bwisek	lo agarró allá
aman a' buisek	fue allá para regañarlo

Índice

MATEEO 1
MAEKOS 80
LUUKAS 134
JOAN 217
KRIJTOTA YEU PU'ARIM YA'ARI 281
ROMAANOM 369
1 KORINTIOM 405
2 KORINTIOM 440
KAALATAM 462
EPEESIOM 477
PILIPENSEM 491
KOLOSENSEM 501
1 TESALONISENSEM 510
2 TESALONISENSEM 518
1 TIMOTEEO 523
2 TIMOTEEO 534
TIITO 542
PILEMON 547
EBREEOM 549
SANTIAAKO 575
1 PEEO 583
2 PEEO 593
1 JOAN 599
2 JOAN 607
3 JOAN 609
JUURAS 611
APOKALIPSIS 614

Mateo' teamta ji'ojteka'u

Yo'owe Jesukrijtota, jume' aapo'ik amet yeu simriam

1 Inim ji'ojtei, Jesukrijtota betana jume' bat a' yo'owawam team. Aapo, ini'i Labiituka'uta betana intok Apra'amtuka'uta betana yeu simriatukan.

2 Ju'u Apra'amtuka'u, Isaak teamta yoemiakan. Ini'i intok juka' Jakoobo' teamta yoemiakan, ju'u ket Juraa' teamta yoemiaka'u intok jume' iniamak werim.
3 Ju'u Juraatuka'u, Paarej teamta yoemiakan intok juka' Saara' teamta. Ju'u inime'e ae, Tamar tean. Ju'u Paarejtuka'u, Ejrom teamta yoemiakan, ket ju'u Aram teamta yoemiaka'u. 4 Ju'u Aram tuka'u, Aminarap teamta yoemiakan. Ini'i intok, juka' Na'ason teamta yoemiakan, ket ju'u Salmon teamta yoemiaka'u. 5 Ju'u Salmontuka'u, Booj teamta yoemiakan. Ju'u inia ae intok, Ra'ab tean. Ju'u Booj teame intok, Oobel teamta yoemiakan. Ju'u inia ae intok, Rut tean. Ju'u Oobel teame, Issai' teamta yoemiakan. 6 Ju'u Issai' teame intok, juka' che'a yo'o ya'ari, Labii' teamta yoemiakan. Ini'i che'a yo'o ya'ari, Labii' teame intok, ju'u Uriaj teamta jubiasuka'u, juka' Salomon teamta yoemiakan.
7 Ju'u Salomon teame intok, Roboam teamta yoemiakan. Ini'i ket, Abiaj teamta yoemiakan, ket ju'u Asa'ap teamta yoemiaka'u.
8 Ju'u Asa'ap teame intok, Josapat teamta yoemiakan. Ini'i ket, Jooram teamta yoemiakan, ket ju'u Osiaj teamta yoemiaka'u.
9 Ju'u Osias intok, Joatam teamta yoemiakan. Ini'i ket, Akaaj teamta yoemiakan, ket ju'u Esekiaj teamta yoemiaka'u. 10 Ju'u Esekiaj teame intok, Manaseej teamta yoemiakan. Ini'i ket, Amoos teamta yoemiakan, ket ju'u, Josiaj teamta yoemiaka'u.
11 Ju'u Josiaj teame intok, Jekoniaj teamta yoemiakan, intok jume' aamak werim. Ini'i, taewaim, juka' ijra'eliita yoemrata, bwiaraa Babiloonia' tea'u, utte'apo am tojiwako.
12 Iniat chukula ju'u Jekoniaj teame, Salalti'el teamta yoemiakan. Ini'i ket, Sorobabel teamta yoemiakan. 13 Ju'u Sorobabel teame intok Abiul teamta yoemiak. Ini'i ket, Eliakim teamta yoemiakan, ket ju'u Asoor teamta yoemiaka'u.
14 Ju'u Asoor teame intok, Sarook

teamta yoemiakan. Ini'i intok,
Akiim teamta yoemiak, ket ju'u
Eliul teamta yoemiaka'u. 15 Ju'u
Eliul teame intok, Eleasar teamta
yoemiak. Ini'i ket, Mattan teamta
yoemiak, ket ju'u Jakoobo' teamta
yoemiaka'u. 16 Ju'u Jakoobo' teame
intok, Jose' teamta yoemiak, juka'
Maria' teamta kuuna. Ini'i, Maria'
teame aapo ju'u Jesuj teame ju'u
Krijtopo ta'eewame, a' aekan.
17 Junuen san Apra'amtuka'uta
jiapsao naatekai, Labiituka'uta
taewaimmeu tajtia, woj mamni
ama naiki, ju'u yoemra nat
tomti kateka, jume' yo'otu
sakakame. Intok ket, Labiituka'uta
jiapsao naatekai, juka' ijra'eliita
yoemrata, bwiaraa Babiloonia'
tea'u, utte'apo am tojiwaka'po
tajtia, ket woj mamni ama naiki
ju'u yoemra nat tomti kateka,
jume' yo'otu sakakame. Intok ket,
junak naatekai, Jesukrijtota yeu
tomteka'po tajtia, intok juchi, woj
mamni ama naikiak.

Jesukrijtota yeu a' yoemtuka'po

18 Jesukrijtota yeu a'
yoemtuka'uta inen yeu siika. Ju'u
a' aewa Maria, Jose' teamta a'
kunabaeka junuen aamak ean.
Intok bat naataka, kee nau am
jiapsao, aapo ju'u Maria, Liojta tu'u
jiapsita betana, a jita a' joa'apo
aman, juka' yeu a' yoemianee'uta
jaibu a' mabetlatukan. 19 Ju'u
Josee, Mariata kunawa, ini'i, Liojta
bichapo tu'u yoemtukan. Taa
inia betana, aapo, Mariata, ka
si'ime bichapo yeu a' bwiseka, a'
ju'uneiyaa i'an. Ala aapo, kaabeta a'
ju'uneiyaa'po, a' su'u tojibaen.
20 Intok aapo'ik iniat kee tu'isi
ju'uneao, achai Liojta betana
ankeles, tenkupo benasia au yeu
machiak, intok:
—Josee, Labiituka'uta betana
yeu simria —ti au jiiak—, kaachin
eenee juka' Maria' teamta em
a' jupnee'u betana. Bwe'ituk ju'u
a' yoemianee'u, Liojta tu'u jiapsi
betana weye. 21 Aapo o'outa asoane.
Junaka'a intok, empo, Jesuj ti jiame
a' teatuane. Junuen teanee bwe'ituk
juka' a' yoemrawata, ka tu'ik bem
ya'ari betana, am jinne'une.
22 Si'ime ini'i yeu siika junuen yeu
a' chupne' betchi'bo, juka' achai
Liojta, senuk aet ju'uneetuaka, inen
jiaka a' teuwaaka'uta:
23 Ju'u beeme, a' yoemianee'uta
mabetne.
Intok o'outa yoemiane.
Juna'a san Emanuel ti teane.
Lios itomake ti jiubaeme.
24 Junak intoko, ju'u Josee,
busakai, Liojta betana ankelejta
a' tejwaaka'uta yaak. Intok juka'
Mariata jup betchi'bo a' mabetak.
25 Taa ka tua emo jubekame benasi
jiapsan, aapo'ik Mariata o'outa a'
use'u tajtia. Junaka'a intoko, Jesuj
ti jiame a' teatuak.

**Waate, jume' suawaka,
maakom teame, a' bitbaeka
aman au yajakame**

2 Ju'u Jesus, ili jo'araa Beleem
ti teaka'po yeu tomtek,
bwiaraa Jurea' tea'po. Juka' che'a
yo'o ya'ari, Eroorej teamta, si'ime
junama'a bwiaraapo a' yo'otuko.
Junak intok waate o'owim jitat
ju'uneame, Maakom teaka, inime'e,
ta'ata yeu we'e betana kateka,

bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u yajak.
2 Intok juname'e nattemaek:
—Jaksa aane ju'u, juriommeu che'a yo'owe yeu tomtekame. Bwe'ituk ta'ata yeu weama'a betana, aapo'ik betana chokita te bichak. Itepo inim yajilam a' yo'oribaekai.
3 Ju'u yo'o ya'ari Eroorej teame, inika'a ju'uneiyaakai, tu'isi ka aet yanti elaka taawak. Intok ket si'ime jume' junama'a Jerusalen tea'po jiapsame. 4 Junak intoko ju'u yo'o ya'ari, Eroorej teame, si'ime jume' te'opopo tekiakammeu yo'owemmeu, intok jume'e, Moiseejta nesauta, yoemrata am majtammeu nau chaaeka, ameu nattemaek jakun yeu a' tomtine'po juka' Krijto'o teamta. 5 Bempo intok inen au jiiak:
—Jurea bwiaraa, jo'araa Beleem tea'po. Bwe'ituk seenu, ju'u Liojta betana ju'uneetuawakame inen a' ji'ojtek:
6 Empo intoko, bwiaraa Juraa' tea'po jo'ara Beleem teame, eiyaa watchisi empo maachi junama'a bwiaraapo, jume' yo'owem bichapo.
Bwe'ituk senu, yo'otaka tawaneeme, ee betana yeu machine, nee betana Ijra'eliita yoemrata a' suuaneeme.
7 Junak intoko ju'u Eroorej teame, etbwa juname'e suawakammeu chaaek, intok ameu nattemaek tua jak weyeo juka' chokita yeu a' machiaka'po. 8 Junak intoko, jo'araa Beleem tea'u am bittuak intok:
—Aman eme'e sajaka, junae ili usita betana tu'isi nattemaine. Intok eme'e a' teako, a'abo nee tejwaane. Junuen ne ket aman sikaa, a' yo'orine' betchi'bo —ti jiakai.
9 Inika'a yo'o ya'arita ameu teuwaaka'uta jikkajaka, jume' suawakame sajak. Junak intoko ju'u choki, ta'ata yeu weama'a betana aneka, bem bichaka'u, ame pat weyen. Junuen su, chukula, ju'u ili usita ane'epo bepa kiktek.
10 Jume' Maakom teaka, jitat ju'uneame intok, junak, juka' chokita a' bichakai, tua alleak.
11 Inime'e intok, jum kariu kimukai, ili usi o'outa, a' malawa Maria' teamtamak ama bichak. Junak intoko, tonommea japteka, intok a' yo'orek juka' ili usi o'outa. Sep intok juka' beje'ewaekamta bem weiyaa'uta, etapoka intok sawai tomita, intok kopaalim benaka tattaawamta insienso' teamta, intok jita, win jubak, miira' teamta a' miikak. 12 Chukula, tenkupo benasi ju'uneetuawakai, ka intok Eroorej teamtau luula bem nottine'po betana, bempo ta'abwi bo'ot bem bwiaarau bicha nottek.

Jum bwiaraa Ejipto' tea'u bichaa bem yeu sajaka'po

13 Chukula, jume' o'owim suawakame am saka'asuko, achai Liojta betana ankeles, tenkupo benasi Josee' teamtau au yeu machiak. Intok inen jiiak:
—Yejte'e, usita intok a' malawata weiyaaka, intok bwiaraa Ejipto' tea'u bicha yeu weene. Junaman intok empo tawane, in enchi tejwaa'po tajtia. Bwe'ituk ju'u Eroorej teame, juka' ili usita jariunee a' me'e betchi'bo.

14 Junak intok ju'u Josee, yejteka,
waka'a ili usita intok a' malawata
weiyaaka intok tukaapo, bwiaraa
Ejipto' tea'u bicha amemak yeu
siika. 15 Junama'a bempo taawak,
Eroorej teamta a' muke'u tajtia.
Ini'i inien yeu siika junuen yeu a'
yuma'ane' betchi'bo juka'a, achai
Liojta, senuk aet ju'uneetuaka inen
jiaka a' teuwaaka'uta: "Ejipto' tea'a
betana nee, in yoemiabeu chaaek",
ti jiakai.

Juka' Eroorej teamta, jum, jume' ili usim a' su'a teboka'po

16 Ju'u Eroorej teame junak,
jume' susuawakame betana,
jak wa'am a' eiyaawaka'uta
ju'uneiyaakai, tua o'omtek. Intok
si'ime jume' ili uusim, illitchim,
wooi wasuktiammeu tajtia, jum
jo'araa Beleem tea'po intok
wate au jeela ili jo'arammetchi
jiapsame, am su'a tebok. Jume'
susuawakame betana, chokita
jak weyeo tua bem a' bichaka'u,
junae betana tejwaawaka'u,
taewaita ju'uneiyaakai, am su'a
tebok. 17 Junuen chupuk ju'u
Jeremiaj tuka'uta, Liojta betana
aet ju'uneetuawaka, inen a'
teuwaaka'uta:

18 Ili jo'ara Ramaa' tea'po, jiokot
jiuwaka intok bwanwame
ama jikkajituk.
Ju'u jamut, Rakel teame, a'
yoemiam betchi'bo bwaanan.
Intok kaabeta a' jiapsi yecha'a
i'an.
Bwe'ituk juname'e jaibu
kokkolamtukan, ti a' jiaka'po.

19 Taa chukula, juka' Eroorej
teamta muksuko, Liojta betana
ankeles, Ejipto' bwiaraa' tea'po,
tenkupo benasi, Josee' teamtau au
yeu machiaka, intok:

20 —Yejteka, ili usita a' weiyaaka
intok a' malawata, bwiaraa Ijra'eel
tea'u nottine. Bwe'ituk jaibu
kokkosuk jume'e, juka' usita a'
me'ebaeme —ti au jiiak.

21 Junak intoko, ju'u Josee
yejtek intok aapo, juka' usita
intok a' aewata, bwiaraa Ijra'el
tea'u bicha am nuk siika. 22 Taa
ju'u Josee, Arkelao' teamta, jum
Jurea bwiaraapo a' achaiwa
Eroorejtuka'uta betchi'bo a' yo'o
ya'arituka'po ju'uneakai, aman a'
weenee'uta majjaek. Intok tenkupo
benasi ju'uneetuawakai, bwiara
Kalilea' tea'u bicha siika. 23 Junaman
yepsakai jo'ara Nasaret tea'u jo'atek.
Ini'i yeu siika junuen, Liojta betana
jume' ju'uneetuawakame bem
teuwaaka'uta, a' chupne' betchi'bo,
Jesukrijtota, nasaareenopo a'
ta'eena'ati bem jiaka'uta.

Joan, ju'u yee babatoowame, bweka pa'aku jinabaka

3 Junakriapo taewaimmet ju'u
Joan yee babatoowame, pa'akun
bweka pa'ariau siika, bwiaraa Jurea'
tea'po yee majtakai. 2 Intok:

—Ka tu'ik bo'o joowamta betana
emo temaine. Bwe'ituk achai Liojta
betana, inim a' nesaunee'u abe
yuuma —ti jiakan.

3 Ini'i Joan jiba juna'atukan, wa'a,
juka' Isa'iajtuka'uta, Liojta betana
ju'uneetuawaka, inia betana inen a'
ji'ojteka'u:

Mekka bweka pa'ariapo senuk
jiawai, chaae nokpo noka'u
jikkajiwa, inen jiakai:

“Juka' achai Liojta, a'abo
bittuanemta mabet betchi'bo,
Aawas enchim jiapsim tu'utene.
Juka' inim ka tu'ik su'u tojine”,
ti jiakai.

4 Ju'u tajo'ori ju'u Joan teamta
atteaka'u, kameeyo boae
ya'aritukan. Ju'u wikosa intok, bea
tukan intok waka wo'ochim benam
intok ket juyapo mumu ba'awam
bwa'een. 5 Bwe'u jo'araa Jerusalen
tea'po jo'aakame intok si'ime
jume'e, jum bwiaa jurea' tea'po
intok jume'e, batwee Joran tea'u ka
mekka jiapsame, au nau yaajan a'
jikkaji betchi'bo. 6 Juname'e intok,
bem ka tu'uwa ya'arim Liojtau
bicha am teuwaasuko, aapo ju'u
Joan, batwee Jooraan tea'po am
bato'owaa simen.

7 Taa ju'u Joan, inime'e nasuk
jume' paiseompo ta'eewame intok
jume' saruseompo ta'eewame,
juebenam, bato'owaa betchi'bo
aman kateme bichakai:

—Ka tu'i yoemra, bakochim
benasi a yee bai ta'aame, jabesa
enchim tejwaak, junuen, Liojta
betana, unnaa jiokot machika
a'abo weyemta betana enchim
ama yo'eebaane' betchi'bo. 8 Ala
eme'e ka tu'ik betana enchim
emo temae'uta, tu'isi enchim
jiapsa'ue a' ju'uneiyaa tebonee
a' lutu'uriatuka'po. 9 Intok eme'e,
ka emo nasuk emo che'ewareka:
“Itepo Apra'amtuka'uta betana
te yeu katriam”, ti jiubaeka'eene.
Bwe'ituk ju'u achai Lios, kia
inime'e tetammea juni'i, juka'
Apra'amtuka'uta betana,
yoemrata yeu katriam tuneeme
a jooa. 10 Jume' tepwam jaibu im
jipu'uwa, jume' juyam chukta
betchi'bo. Intok si'ime juya, ka
tu'ik tatakame, chuktawaka intok
taya'atune. 11 Inepo ala, nee ju'u
ka tu'ikut enchim emo temae'uta
a' teuwaakai, ba'apo ne enchim
bato'owaa. Taa ju'u, net cha'aka,
chukula yebijneeme, aapo, Liojta
betana tu'u jiapsi emot jiapsituaka,
wepulsi tu'ik jiba emot tawaaka,
junuen a' chupa'ane. Juna'a, aapo
che'a nee bepa yo'otaka nesawe.
Junuen inepo, kia a' bochawam
in a' weiyaarianee'u juni'i, ka
neu lutu'uria. 12 Tiikom ae wij
wijtawa'uta jaibu mampo jipuemta
benasi machika. Intoko jume'
tiikom tu'utene. Otata intok, omola
a' tawaane. Jume' aapo'ik tiikom,
bachiata auka'u am tojine. Taa juka'
otata, a' taya'ane, tajita jiba yuu
beete'po —ti ameu jiiak.

Jesukrijtota, a' bato'owaawaka'po

13 Junak intoko ju'u Jesukrijto,
bwiaraa Kalilea' tea'a betana,
batwee Joran tea'u yepsak, jumun
Joanta ane'ewi. Junuen juka'
Joanta a' bato'owaane' betchi'bo.
14 Che'a bat ka junen ean ju'u Joan.
Intok Jesujtau inen jiiak:

—Ineponee ala juna'a, ju'u em
bato'owaa'ea'u. Empo intoko nee su
enchi bato'owa i'a —ti au jiiak.

15 Taa ju'u Jesus:

—Taa inien aune. Bwe'ituk
utte'a, si'imeta juka' achai Liojta
tu'uree'uta, itom a' chupa'ane'po —
ti au jiiak.

Junak san ju'u Joan aamak eak.
16 Aapo ju'u Jesus, bato'owaasuakai,
ba'apo yeu siika. Junama'a sep ju'u
teeka au etapokamta benasi aayuk.

Aapo ju'u Jesus intok, Liojta betana
tu'u jiapsita, wokkoita benasi
ko'om weyemta, bichak, aet ko'om
yejtesusekamta. 17 Junak intoko,
teeka betana senu jiawai inen jiaka
jikkajiwak:
—Ini'i juna'a in yoemia, in nake'u.
Ae betchi'bo ne tua allea —ti jiakai.

Bebeje'erita, juka' Jesujta a' ji'optuabaeka'po

4 Chukula sepia ju'u
Jesus, Liojta tu'u jiapsie
ju'uneetuawakai, mekka, kaabeta
ane'u bicha siika. Junuen, juka'
bebeje'erita, ka tu'ikut a' ji'obilaane'
betchi'bo.
2 Woi taka taewaim intok woi
taka tukaariammeu tajtia, ka
ji'ibwaka ama aanek. Chukula
intoko tebaurek. 3 Junak intoko, ju'u
bebeje'eri, Jesujtau yepsak. Intok
junuen, ka tu'ik a' ya'a i'aka:
—Lutu'uriapo, empo Liojta betana
yoemiarituko, inime'e tetam, paan
aune' betchi'bo nesaune —ti au
jiiak.
4 Taa ju'u Jesus:
—Jum Liojta nok lutu'uriapo inen
ji'ojtei: "Ka bwa'aawamtae jiba senu
jiapsine, ala ketchia, si'ime Liojta
betana noki weyemtae" —ti jiaka a'
yoopnak.
5 Junak intoko ju'u bebeje'eri,
aapo'ik, bwe'u jo'ara Jerusalen
teaka, Liojta betana atteariipo ti
ta'eewa'u bicha a' nuk sikaa, intok
junama'a, bwe'u te'opopo jikau
bepa a' ja'amutuak. 6 Intok ini'i:
—Lutu'uriapo empo Liojta betana
yoemiarituko, emo ko'om jimaa.
Bwe'ituk Liojta nok lutu'uriapo inen
ji'ojtei:

Ju'u achai Lios, jume'
ankelesimmet nesaune,
juname'e enchi suuane'
betchi'bo,
bempo bem maammea enchi
nu'une,
junuen jita tetat juni'i,
ka ko'okosi em aune' betchi'bo
—ti au jiiak.

7 Ju'u Jesus ket inika'a a' yoopnak:
—Ketchia Liojta nok lutu'uriapo
inen ji'ojtei: "Ka empo juka' em Lios
achaita ji'obilaabaane" —ti jiakai.
8 Juchi wee'po ju'u bebeje'eri,
aapo'ik mekka jikat, bwe'u
kawiu jikau yeu a' nuk siika.
Intok aniat si'imekut, ka nanau
machi yoemrata, intok juka' bem
ujyoriawata intok eiyaawatchik
ama ayukamta a' bittuak. 9 Intok:
—Ineponee si'imeta inika'a ne
enchi a' makne, empo tonommea
weeka, enchi nee yo'orineeo —ti au
jiiak.
10 Junak intoko ju'u Jesus:
—Mekka'e bebeje'eri. Bwe'ituk
jum Liojta nok lutu'uriapo inen
ji'ojtei: "Em achai Liojta yo'orinee
intok aapo'ik jiba nok jikkajine" —
ti au jiiak.
11 Junako ju'u bebeje'eri, juka'
Jesujta a' to'o siika. Ankelesim
intok au yajaka, au be'eemtat a'
anian.

Ju'u Jesus jum Kalilea' tea'po a' tekileu naate

12 Ju'u Jesus, juka' Joan yee
babatoowamta, a' eta'ituka'po
ju'uneakai, junak bwiaraa
Kalilea' tea'u bicha siika. 13 Taa
ka jum ili jo'araa Nasaret tea'po
taawak. Ala, jo'araa Kapernaum

tea'u jo'aabaeka aman bicha
siika, bwe'u jo'ara, bwe'u bau ba'a
mayoat, bwiaraa Sabuloon intok
Naptali'iti teaka'po. 14 Ini'i yeu
siika junuen, Isa'iajtuka'uta, Liojta
betana ju'uneetuawaka, juka' a'
teuwaaka'uta a' chupne' betchi'bo:
15 Bwiaraa Sabuloon intok Naptali'
teame, bo'ota baweu bicha aet
bo'oka'u, batwee Joran tea'po
beasi, ta'ata ama yeu we'e
betana.
Bwiaraa Kalilea' teame, jume'
ka juriom jiapsa'po.
16 Ju'u yoemra, Liojta betana
weyemtat ka ju'uneaka, ka
machiku aneme benaeka'um,
bwe'u tachiriata benasi,
Liojta betana lutu'uriata
ju'uneiyaatuawak.
Jume' intoko bem ka ju'uneaka'
betchi'bo, jiba yuu ka
machiku bem kokkone'po
jiapsa'um, ju'u Liojta nok
lutu'uria, taji tachiriata
benasi, machiku taawak, ti a'
jiaka'po.
17 Junako ju'u Jesus yee majta
taitek, inen jiakai:
—Ka tu'ik betana emo temaine.
Bwe'ituk achai Liojta betana inim a'
nesaunee'u, abe yuuma.

Ju'u Jesus naikika jume' kuchureom aamak am nunuk

18 Ju'u Jesus, bawe Kalilea' tea'po
bwikolakut weyekai, wooim nau
wewerim bichak. Senu Simoo' tean,
ket Peeommea ta'eewame. Ju'u
intoko senu Antej tean. Juname'e
kuchureomtukan. Intok inime'e
bem jite'im ba'au a' jimmaan.
19 Junak intok ju'u Jesus:
—Eme'e nemak katne. Inepo intok,
ne ta'abwi tekilta enchim makne,
ju'u inim yoemrata jiapsammeu,
bem jinne'uimtune' betchi'bo ne
enchim ameu noktuane —ti ameu
jiiak.
20 Bempo intoko sep su, bem
jite'im su'u tojaka aamak sajak.
21 Che'a ili bichau bicha weyekai,
juchi woika nau wewerim bichak
ju'u Jesus. Jakoobo' teamta
intok Joan teamta, Sebereo'
teamta u'usim. Juname'e, bwe'u
kuta kanoapo aanen bem
achaiwatamake, bem jite'im
tu'utekai. Junammeu ket chaaek
ju'u Jesus. 22 Junama lautipo intok,
bempo, bwe'u kuta kanoata intok
bem achai ama su'u tojaka, aamak
sajak.

Jesus yoemrata juebenak majta

23 Ju'u Jesus si'ime Kalilea
bwiaraat weyen, a' yepsa'apo
juriom nau yaaja'po yee majtakai.
Juka' bemela nok lutu'uriata
betana, achai Liojta inim a'
nesaunee'u betana yeteu nookan.
Intok si'imem jume' ka nanau
machik ko'okoakame emo am
inne'etetuakai. 24 Bwiaraa Siiria'
tea'po si'imeku ju'uneiyaawak
ju'u Jesus. Intok si'ime jume' ka
nanau maisi jiokot emo bichame
au tojiwak. Ko'okoeme intok jak
wanteme. Intok jume' bebeje'erita
betana jiokot emo bichame, intok
jume' kobapo ko'okoeka wat
watteme. Intok jume' ka emo taka
yekame. Jesus intok, inime'e emo
ine'etetuak. 25 Bwiaara Kalilea'
tea'po betana tua juebenaka aamak
sajak. Intok ili jo'aram Lekapolij

tea'a betana intok bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'a betana, intok jurea
bwiaara betana, intok batwee Joran
tea'awaetana jo'aakame aamak
sajak.

Ili se'e kaupo aapo'ik teuwaaka yee a' majtaka'u

5 Ju'u Jesus, si'ime junaka'a
yoemrata bichakai, ili kawiu
jikau sikaa, junama'a yejtek. Junak
intoko jume' a' majta'um au nau
yajak. 2 Ju'u Jesus intok inime'e
majta taitek:

Jabemsa jaisa jume' tua alleeneeme

3 —Tua alleenee jume' Liojta
betana bem jiapsimmeu tu'ik ameu
a' be'ee'uta ju'uneame. Bwe'ituk
bempo, teekau, Liojta yo'otaka a'
kateka'u jiapsine.
4 'Tua alleenee jume' junuen ket
ka alleame. Bwe'ituk inime'e, bem
jiapsi jo'anaa'uta, Liojta betana
amet autuanaa.
5 'Tua alleenee jume' ka emo
jabeleme, bwe'ituk bempo Liojta
betana bwiata ameu na'ikiarita
mabetne.
6 'Tua alleenee jume'e, tua
junen jiaka, Liojta am joo i'a'uta
a' joopeame. Bwe'ituk aapo junaet
am anianee yuma'isi aet yeu kat
betchi'bo.
7 'Tua alleenee jume' yee nak
jiokoleme. Bwe'ituk ju'u Lios
juname'e am jiokoine.
8 'Tua alleenee jume'e, tua junen
jiaka, tu'ikut jiapsekame. Bwe'ituk
bempo Liojta bitne.
9 'Tua alleenee jume' nau
eewamta tu'ureme. Bwe'ituk bempo
Liojta betana yoemiarimpo ta'eenaa.
10 'Tua alleenee jume'e, achai
Liojta junen tu'isi am jiapsi i'a'po
aman jiapsaka, inim watem betana
jiokot emo bichame. Bwe'ituk
bempo teekau Liojta yo'otaka a'
kateka'u bem jiapsinee'uta bitne.
11 'Tua eme'e alleenee enchim
nee suale' betchi'bo watem betana
jaana jiawaawa'ateko intok jiokot
bitwakai. Intok si'ime ka lutu'uriata
enchim beje'eka am nokao. 12 Tua
kaitat jain eaka alleene. Bwe'ituk
eme'e, Liojtamak ama butti emou
tu'ik bitne. Bwe'ituk ket jiba inien
su watem betana jiokot bitwak,
jume' Liojta betana ju'uneetuawaka
yeteu noktuawakame, emo bepat
che'a bat jiapsaka'um.

Jume' inim jiapsammeu onata intok tachiriata benasi maachi

13 'Eme'e, ju'u inim yoemrata
nasuk jiapsakai, Liojta betana
juka' ameu tu'ik juname'e ket a'
mabettua, onata tu'ika bwa'apo
a' weye'e benasia. Taa ju'u oona
a' kiawaita ta'aruko kaachin juchi
a sawaanaa. Jaibu kaita'po tu'ine.
Ala wo'otanaa intok aet naj katnaa.
14 'Eme'e inim ju'u yoemrata
betchi'bo ket, tachiriata benasi
mamachi. Kawit jikat bwe'u
jo'aratuko, kaachin a au essone.
15 Intok kia kaabe tachiriata
ya'ane, jitaa betuk wajiwa a'
mana' betchi'bo. Ala juna'a jikat
mana'anaa junuen si'imem jo'araapo
aneme amet a' machine' betchi'bo.
16 Junuen ketchia eme'e, Liojta
betana enchim tachiriata benaka
jipue'uta, si'imem bichapo tu'ik
enchim joa'ue a' ju'uneiyaatuane.
Junuen bempo, tu'ik enchim joa'uta

bichakai, enchim achai Liojta,
teekau katekamta a' yo'orine.

Ju'u Jesus, Moiseejtuka'uta betana nesaurim yee majta

17 'Ka eme'e juka' nesaurita
Moiseejtuka'uta ji'ojteita
intok kia juka'a, Liojta betana
ju'uneetuawaka bem yee
majtaka'uta, yeu a' tawaabaeka
inim ne yebijlaa ti eane. Kannee yeu
a' tawabaeka yebijlaa. Ala inepo
junaka'a tua juka' a' teuwaa'uta,
in ya'anee'ue a' chupa'abaekai.
18 Bwe'ituk lutula wee'po ne inen
emou jiia, inim teekata intok bwiata
ketun ayuka a' bitwao, ju'u Liojta
betana nesauri, jita juni'i tua kaita
ama yeu tawaanaa, si'imeta juka'
yeu yuma'anemta a' chupsu'utajtia.
19 Junuen san ju'u Liojta betana
nesaurita jita'po juni'i, juka' che'a
kaita teuwaa machik juni'i, ka a'
nok jikkajame, intok watem jiba
junaka'a majtakai, teekau Liojta
yo'otaka a' kateka'abichapo, juna'a
che'a kaita teuwaane. Taa ju'u,
si'imem nok jikkajame intok watem
jiba junaka'a majtakai, juna'a,
Liojta yo'otaka a' kateka'abichapo
che'a eiyaanaa. 20 Bwe'ituk inen
ne emou jiia, enchim ka jume'
Moiseejtuka'uta betana nesaurim
yee majtame bepa intok jume'
paiseompo ta'eewame bepa che'a
tu'isi Liojta ea'po aman ka enchim
jiapsao, kaachin eme'e, Liojta
kateka'u lutu'uriane.

Ju'u Jesus, omti eewamta betana yee majta

21 'Eme'e a' ju'uneiyaa,
che'a bat naatakai enchim
yo'owasuka'ummeu inien: "Ka
jissu'abaane, bwe'ituk jabe juni'i
yee su'ari, ya'uraa bittuanaa", i
ameu a' jiuwaka'po. 22 Taa inepo
nee inen emou jiia, jabeta juni'i, ale
benasi yoemtamak a' o'omteko, ini'i,
Liojta betana ya'uraa bittuanaa.
Ju'u intok, juka' ale benasi yoemta
tua jaana, ka tu'isi au a' nokao,
inim ya'uraa bittuanaa. Ju'u intok,
ale benasi yoemta, ka suawa'ara, ti
au jiakame, jiba yuu taji beeteu a'
yebijnee'u au chupiatune.
23 'Junuen san beja, empo Liojtau
bicha em na'ikiarita te'opou a'
toji'isekai intok junama'a empo,
senuk ele benasi yoemta jita'apo
juni'i ka emak a' tu'iriaka'u
waate'eteko, 24 juka' Liojtau
bicha em na'ikiari, jiba junama'a
te'opopo a' su'u tojinee intok junae
ele benasi yoemtamak bat emo
tu'utene. Junak empo a te'opou
nottinee intok juka' Liojtau bicha
em na'ikiarita ama a' mabet tebone.
25 'Senuk enchi a' beje'eeo intok
enchi a' ya'uraa bittuaseko, ketun
aamak weyeka aamak emo tu'utene.
Junuen ka ya'uttau bicha enchi
a' su'u tojine' betchi'bo. Bwe'ituk
junako ju'u ya'ut, ye'e'etammeu
enchi su'u tojine, intok juname'e
enchi eta'ine. 26 Tua ne lutu'uriapo
inen eu jiia, juka' em wikiria'uta ka
tua si'imeta enchi a' beje'etuasuko,
junama'a ka a em yeu weene'po.

Ju'u Jesus, jamutta ka a' jubeka aamak au tu'uriwamta ka a' tu'ireaka'u yee majta

27 'Eme'e a' ju'uneiyaa, che'a
bat naataka inen: "Ka ta'abwi
jamuttamak emo tu'urine", ti

a' jiuwaka'po. 28 Taa inepo ne
inen emou jiia, jabetaka juni'i
jamuttamak au tu'uribaeka a'
bichakame, juna'a junaemak a'
jiapsipo jaibu ka tu'isi aulatune.
29 'Inien san beja, empo, batatana
em pusimmea, Liojta bichapo
jita ka tu'ik ya'ane'eteko, yeu am
wikeka, mekka am su'u tojine.
Bwe'ituk che'a tu'ine, takaapo
wepulaik ama be'eeka, intok ka
junuen si'ime ju'u em takaa, tajita
ka tutuke'u jimmaatune. 30 Intok
batatana em mamam junuen enchi
am tawaaneeo, am chuktane, intok
mekka am su'u tojine. Bwe'ituk
che'a juni tu'ine, takaapo, wepulaik
ama be'eeka, intok ka junuen si'ime
ju'u em takaa, tajita ka tutuke'u
jimmaatune.

Ju'u Jesus, jubiwaita jaisa a' jimaanaa'u, ka a' tu'ureaka'u yee majta

31 'Ketchia, bat naataka inen
teuwaawak: "Jabetaka juni'i a'
jubiawata su'u tojibaeme, ini'i, junae
betana ya'uraapo ji'osia ya'arita a'
maknee'u a' utte'a", ti teuwaawak.
32 Taa inepo ne inen ne emou jiia,
wa'a a' jubiawata su'u tojame, taa
junaka'a ka ta'abwiku mak ka tu'isi
a' aulatuko, juna'a, a' jubiawata
ta'abwiku mak au a' tu'urituane.
Intok ju'u, juka' jamutta su'u tojirita
jubekame, ini'i ketchia, Liojta
bichapo ka tu'isi aune.

Ju'u Jesus jaisa jita juni'i teuwaawaka tua jita lutu'uriatewamta betana yee majta

33 'Intok ketchia eme'e a'
ju'uneiyaa, jume' bat katriammeu
inen a' teuwaawaka'po: "Ka a'
koptaka yeu a' yuma'ariane, juka'a,
achai Liojta bichapo aneka a'
chupne'eti jiaka em teuwaaka'uta",
ti teuwaawak. 34 Taa inepo inen ne
emou a' teuwaa, lutu'uriatune'eti
jiaka enchim noka'uta, ka jita
betchi'bo enchim a' noknee'u. Kia
teekata juni'i eme'e ka teuwaane,
bwe'ituk ini'i juna'a, Liojta yo'otaka
ama a' kateka'u. 35 Intok kia juka'
bwiata juni'i, bwe'ituk ini'i juna'a,
aapo'ik Liojta aet wokeka kateka'u.
Intok kia juka' bwe'u jo'araa
Jerusalen teamta juni'i, bwe'ituk
ini'i bwe'u jo'ara juna'a, juka' che'a
si'imem bepa yo'o ya'ari yeu a'
pu'ala'u. 36 Kia em koba juni'i ka
teuwaaka jita lutu'uriatebaane.
Bwe'ituk empo, chonim wepu'ulaik
juni'i, tosaisia oo chukuisia ka a'
ya'ane. 37 Wepulsi eme'e, enchim
teuwaanee'u, jeewi, oo e'e, ti jiune.
Bwe'ituk ju'u inia mak naa buusti
nokwame, bebeje'erita betana weye.

Ju'u Jesus, yeteu jujutwamta betana yee majta

38 'Eme'e a' ju'uneiyaa, che'a bat
naatakai inen jiuwaka'po: "Wa'a
seenu, juuka'a senuk, pusim a'
ta'arutuakame, ini'i ket, pusim
ta'arune. Intok ju'u, juka' senuk
tamim a' ta'arutuakame, juna'a ket
tamim ta'arune." 39 Taa inepo inen
ne emou jiia, juka' ka tu'ik joamta,
empo ka a' beje'ene. Ala empo,
juka' batatana jopemmet enchi
chochonakamta, ket sekka'atana
empo au kuaktene. 40 Senuk enchi
a' ya'uraa bittuaka intok inika'a,
junama'a ya'uraapo, supem enchi
a' u'aabao, jume' em bepa supem

intok ket a' makne. 41 Seenuk,
pu'aktita senu kiloometrota enchi a'
weiyaasao, empo naa buustia juchi
junae beekisi a' weiyaane. 42 Juka'
jita eu netanemta, a' mikne. Intok
juka'a, jita eu reewemta, junuen a'
reuwaane.

Ju'u, jume' yee beje'eme, am nak ta'eewame

43 'Ketchia eme'e a' ju'uneiyaa,
che'a bat naatakai inen
jiuwaaka'po: "Juka' ee naapo
jo'aakamta a' nakne. Juka' intoko
enchi beje'emta a' omtane." 44 Taa
inepo inen ne emou jiia, jume'
enchim beje'eme, am nakne. Jume'
intoko ka tu'isi emou nokame,
tu'ik ame tana a'aune. Jume'
enchim omtame, tu'uwata am
jooriane. Jume' ka tu'isi jaana
emou nokaka intok jiokot enchim
joame, Liojtau bicha am nokriane.
45 Junuen eme'e, enchim yo'owa
Lios, teekapo katekamta betana
yoemiarimtune. Bwe'ituk aapo,
jume' tu'i yoemem intok kia jume'
ka tu'i yoemem betchi'bo juni'i,
juka' ta'ata yeu weamtua. Intok
tu'isi jiapsame intok kia ka tu'isi
jiapsame betchi'bo juni'i, yuyuktua.
46 Bwe'ituk eme'e, jume' enchim
eiyaame jiba nake'eteko, kaita
chukula emou tu'ik ama bitne. Kia
jume' yo'oraata betana tomita bem
nau tojine' betchi'bo tekilta joame
juni'isu ket inika'a jooa. 47 Intok
eme'e, jume' emo mak werim jiba
tetebotua'ateko, kaita tu'ik eme'e
jooa. Bwe'ituk inika'a jume' ka
Liojta sual ta'aame juni'isu a' jooa.
48 Eme'e, yuma'isi yee eiyaane, ju'u,
juka' enchim yo'owa Lios, teekau
katekamta si'imem yuma'isia am
eiya'a benasia.

Ju'u Jesus, ju'u tu'ik bo'o jooriawaka jiapsiwamta betana yee majta

6 'Eme'e, Liojta sualeka a'
yo'oreka juka' enchim joa'uta,
ka eme'e, watem bichapo enchim
bittune' betchi'bo jiba a' joone.
Bwe'ituk junuen eme'e a' bo'o
jooria'ateko, junak ju'u enchim
yo'owa Lios, teekau katekame,
emou tu'ik tua kaita enchim
bittuane. 2 Junuen san empo jume'
jiokot eame ania'ateko, ka si'imem
a' ju'uneiyaatuane, jume' waate, ka
lutu'uriapo emo tu'u joame, jum
te'opompo intok jum naj katwa'apo
a' joa'a benasia. Inime'e junuen
aane junuen watem tu'ik ame tana
teuwaane' betchi'bo. Taa inepo ne
tua inen emou a' teuwaa, lutula
wee'po junama bem eiyaanaa'u
jiba, Liojta betana chukula bem
bitnee'u kaitatune. 3 Taa empo
jume' jiokot eame jita'apo am
aniakai, taa inika'a empo, kia
juka' emak jo'aakamta juni'i, ka
a' ju'uneiyaatuakai. 4 Ala juka' em
yaaka'uta kaabe a' ju'uneiyaane.
Ju'u intoko em yo'owa Lios, juka'
kaabeta ju'uneiyaaka em joa'uta
a' bichame, aapo, juka' chukula eu
tu'ik enchi bittuane.

Ju'u Jesus, jaisa Liojtau bicha yee nokria'u betana yee majta

5 'Eme'e intoko Liojtau bicha yee
nokriakai, kaaa eme'e wame'e ka
lutu'uriapo bempo emo tu'u joame
benasi a' bo'o jooriane. Inime'e jum
te'opopo intok jum naj katwa'apo
ja'abweka, bem Liojtau bicha

noknee'u a' tu'ure junuen watem
am ju'uneiyaane' betchi'bo. Inepo
ne inen emou jiia, lutula wee'po
junama bem eiyaanaa'u jiba, Liojta
betana chukula bem bitnee'u
kaitatune. 6 Taa empo, Liojtau
bicha yee nokria'ateko, em karipo
wajiwa, pueetata eta'ika intok
empola, em achai Lios junuen emak
jiba anemtau bicha yee nokriane.
Junako ju'u Lios, juka' kaabeta
ju'uneiyaaka em joa'uta a' bichame,
chukula aapo juka' tu'ik enchi
bittuane.
7 'Junuen, Liojtau bicha emo
nokria'ateko, ka naa buusti kia
beja nok baanee wame'e ka Liojta
sual ta'aame ane'e benasia. Intok
inime'e junuen, juebenak bem
teuwa' betchi'bo, Liojta am jikkaji
machiaka ane'e benasia. 8 Junuen
eme'e ka juname benasi anne.
Bwe'ituk ju'u achai Lios jaibu
ju'unea ju'u emou be'eemtat kee
au bicha enchim nokao. 9 Junuen
san eme'e, Liojtau bicha inen emo
nokrianee:

Itom achai Lios, teekau
katekame. Em yo'orinaa'uta
eu lutu'uriatune.
10 Che'a yo'otaka em nesaunee'uta,
inim itomaktune.
Ju'u em joo i'a'uta inim
ya'atune.
Jiba junaen teekau a' joowa'a
benasia.
11 Juka' bwa'awamta jiba itou
be'eemta, i'an itou autuane.
12 Ka tu'ik itom ya'arit itom
jiokoine.
Junuen itom jume' ka tu'ik itou
yaakame itom am jijiokoe'e
benasia.
13 Unnaa itom ae ji'obilaanaa'uta,
ka itou autuane.
Ala, bebeje'erita betana itom
jinne'une.
Bwe'ituk ju'u che'a yo'otaka
si'ime utte'ata jipueka em
nesawee'u, intok ju'u yo'orisi
maisi em eiyaanaa'u, jiba yuu
betchi'bo eu aune.
Tua junuentune.
14 'Bwe'ituk eme'e junuen
jume' waatem, ka tu'ik emou
yaakame junaet am jijiokoe'eteko,
ju'u enchim achai Lios, teekau
katekame ket enchim jiokoine.
15 Taa junuen enchim watem ka
jijiokoeo, ju'u enchim achai Lios,
ka tu'ik enchim ya'arit ka enchim
jiokoine.

Jesus, ka ji'ibwaka Liojta yo'oriwamta betana yee majta

16 'Eme'e ka ji'ibwalamtaka
junuen Liojta yo'ore'eteko, ka
eme'e jume' ka lutu'uriapo,
bempo emo tu'u joame junuen
emo siokame benasi emo
joame benasi anne. Bwe'ituk
bempo inien aane, junuen ka
ji'ibwaka Liojta bem yo'ore'po
bem ju'uneiyaana' betchi'bo.
Inepo ne inen emou jiia, lutula
wee'po junama bem eiyaanaa'u
jiba, Liojta betana chukula bem
bitnee'u kaitatune. 17 Taa empo,
ka ji'ibwalataka Liojta yo'oreka
au bicha nokbae'eteko, emo
pujbaa baksianee intok tu'isi
emo chichikne. 18 Junuen ka
ji'ibwaka Liojta em yo'oree'uta,
kaabeta enchi ju'uneiyaane'
betchi'bo. Ju'u em achai Lios jiba,
junama'a aapola jiba emak aneme

ju'uneene. Intok aapo, chukula juka' eu tu'ik enchi bittuane.

Teekau, kaitau a tamachiatuka, ju'u tu'i

19 'Ka inim bwiapo eme'e, juka' eiyaawatchika, beje'emta, bu'uuk nau tojibaane. Inim, yoeriam a jita moiyaa'po intok jita momoyee'po intok jume' jita e'etbwame jak kimuka jita e'etbwa'po. 20 Ala eme'e, teekau juka' chukula eiyaawatchika, emou tu'ik jipu'ubaeka'eene, jum yoeriam ka a jita moiyaa'po. Intok kaita momoyee'po. Intok kia jume' jita etbwawamta tu'ureme ka ane'epo. 21 Bwe'ituk eme'e, jum enchim eiyaa'uta intok beje'emta ayuka a' jipue'po, junama'a ket eme'e junaet jiba jiapseka, aet emo temaine.

Ju'u takaata betchi'bo, jita tachiriata bena

22 'Em puusim ee betchi'bo, tachiriata benasi maachi. Junuen san, empo jume' em puusim tu'ireako, ketchia si'ime ee betchi'bo mamachine. 23 Taa jume' em puusim ka tu'ireako, ketchia, si'ime ee betchi'bo ka mamachi benane. Empo intoko, ju'u a' lutu'uria ti eaka em suale'u, ini'i ka mamachika ka lutu'uriatuko, jiba ini'i inien machika, juchi ae bepa jiba betchi'bo eu ka tu'ine.

Liojta intok tomita a' eiyaawame

24 'Jabe juni'i, kaibu wooim tekoka nanancha a nesauta am jooriane. Bwe'ituk senuk omtaka juka' senuk intok nakne. Oo juka' senuk che'a jikkajaka juka' senuk intok ka a' eiyaane. Ket, kaabe, Liojta a' joo i'a'uta joaka intok junaewit yu'in tomibaane.

Lios jume' a' yoemiam am bicha

25 'Junuen ne emou jiia, enchim bwa'eeka oo junuen enchim je'eeka jiapsinee'u betchi'bo, eme'e ka jain eene. Intok kia ju'u enchim tajo'onee'u betchi'bo juni'i. Ju'u jiapsiwame, bwa'amta bepa che'a eiyaawatchi. Intok ju'u takaa, ju'u tajo'ota bepa che'a eiyaawatchi. 26 Jume' wikitchim naas nenne'eme, eme'e mammatene. Inime'e ka e'echa intok kia ka bachiata tobo tobokta, junuentaka juni'i ju'u enchim achai Lios, teekau katekame, am jiji'ibwatua. Eme'e, jume' wikitchim bepa che'a juni'i eiyaawa. 27 Intok emo nasuku kaabe aane unnaa jain au eetuaka juni'i, nasuk aman batata a yo'otune.

28 'Intok enchim nat bepa ujyoik tajo'onee'u betana ka aet jain eene. Maa su ket jume' wajpo seewam yoyyo'otume mammatene. Juname'e kaita joaka ka jiji'ikame. 29 Taa junuentaka juni'i, inen ne emou jiia, ju'u che'a yo'o ya'ari Salomon tuka'u, yu'in ujyoik atteaka juni'i, ka inime'e watem benasi ujyoireakan. 30 Ju'u achai Lios intok, juka' juyata i'an wajpo ayukamta junuen ujyoisi a' joakai, juka' chukula tajiu wo'otanamta, enchim che'a juni san aapo aniane, kaita a suale'am. 31 Junuen san eme'e ka jain emo eetuanee inien jiakai: "Jitasa tee bwa'ane, oo jitasa te ji'inee oo jitasa tee tajo'otene", ti jiakai, 32 bwe'ituk jume' ka Liojta sual ta'aame, si'ime inia weemtat

jiba jiapsek. Taa eme'e juka' Liojta,
teekau jiapsamta sual ta'aa, si'imeta
inika'a emou a' be'ee'po jaibu
ju'uneamta. 33 Junuen san eme'e,
Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u,
juka' aamak enchim lutu'urianee'ut,
iniat bat emo temaine. Intok
aapo'ik junuen tu'isi enchim jiapsi
i'a'utchi iniat jiapsekai. Intok
ketchia si'imeta inika'a eme'e a'
mabetne. 34 Junuen san, chukula
taewaimmet emou auneemtat
ka emo jain eetuane. Bwe'ituk
juname'e taewaimmetchi aet emo
temainaame aune. Ala chikti ta'apo
ju'u obisi emou ayukamtat junaet
jiba emo temaine.

Ka eme'e watemmet ka tu'ik bitnee

7 'Ka eme'e watem jita'apo ka
tu'isi am tatawaane. Junuen
juka' Liojta ka enchim a' ya'uraa
bittuane' betchi'bo. 2 Bwe'ituk aapo,
jiba junaen enchim watem juka'
ka tu'ik enchim amet a' bicha'a
benasia, junaen enchim ya'uraa
bittuane. Intok juka' watemmeu
enchim joa'u benakue, ket junaen
emou a' nottane. 3 Iniamak empo,
senukut a' pujpo ili sankoata
bichamta benasi maachi, em pujpo
intok juka' sankoata che'a bwe'uuk
em jipue'po ka emo mammatekai.
4 Junuentuka'ateko empo: "Juka' ili
sankoata em pujpo jipue'uta, nee
enchi yeu a' wikriabae", ti kaachin
a au jiune, em pujpo juka' che'a
bwe'uuk sankoata jipuekai. 5 Ka
tu'i yoemtakai emo tu'u joame,
empo bat tu'isi em jiapsinee'ut emo
ju'uneiyaane, junak intok senuku
tu'isi a' jiapsinee'u betana a au
nokne.

6 'Juka' eiyaawatchik, lutu'uriata
Liojta betana weyemta, jume'
inim tua ka tu'i yoememmeu ka
inimmeu a' teuwaabaane. Chukula
inime'e junuen, ka jume' chu'um
juju'enam benasi, enchim am
ya'ane' betchi'bo. Intok jiba inika'a,
kaitau a tamachiatuka lutu'uriata,
jume' tiusi, ka tu'ik tu'ureme ka
a' majtabaane. Chukula, ka jume'
bawepo tetam, pejlam teame,
koowimmeu wo'otawaka'a benasi
machika, inime'e intok amet chep
cheptisune' betchi'bo.

**Enchim waata'u a'aune, ka
a' rojiktakai intok pueetau
ja'abweka a' ponnee**

7 'Enchim waata'uta, Liojtau
bicha a' a'aune, ju'u Lios intok,
enchim a' bittuane. Intok kia juka'
Liojta betana enchim jaiwa'uta
juni'i, eme'e a' bitne. Maa su
eme'e pueetata pona'ateko eme'e
kima'anaa. 8 Bwe'ituk wa'a, a'
waata'uta a'auneeme a' mabetne.
Wa'a intoko a' waata'uta jaiwame,
a' teune. Intok kibachanaa ju'u
pueetau weyeka a' poname.

9 'Kaabe aane emo nasuku a'
yoemiawata, bwa'awamta a' a'awao,
tetata a' mikbaaneeme. 10 Oo
inika'a, kuchuta a' a'awao, bakotta
a' mikbaaneeme. 11 Bwe'ituk eme'e
junuen ka tu'i yoememtakai juni'i,
jume' enchim yoemiam, tu'ik
enchim am miknee'uta, a' ta'aa.
Jiba tua ju'u enchim Lios, teekau
katekame, aapo, jume' aapo'iku
bicha tu'ik a'awame, junaka'a tu'ik
am mikne.

12 'Junuen san eme'e watem
betana tu'ik jiba bitbae'eteko,

junaen jiba eme'e tu'ik ameu joone. Bwe'ituk jiba ini'i ama weye Moiseejtuka'uta nesauri ji'ojteipo, intok wame'e bat naataka yeteu noktuawakame ji'ojteka'u.

Jiba yuu jiapsiwa'u bichaa, ju'u aet aman kikkimuwa'u, na'ulai

13 'Eme'e, na'ulaika aet aman kikkumuwa'po, jiba yuu jiapsiwa'u bicha kimune. Ju'u aet aman kimuwame intok ju'u bo'o, jiba yuu kokkowa'u bicha bo'okame, bweeka, juebenaka intok junaet aman sasaka. 14 Taa ju'u aet aman kikkimuwame intok kia ju'u bo'o juni'i, jiba yuu jiapsiwa'u bicha bo'okame, tua nana'ulai, intok ka bweeka, iniet intok ka juebenaka aet aman sasaka.

Ju'u juya a' takaanee'ue a ju'uneiyaatunee

15 'Jume' ka lutu'uriata nokaka, Liojta betana emo noktuawa'ati jiame betana eme'e emo suuane. Bwe'ituk inime'e, Krijtopo emo mak werim benasi emo joaka emou yaaja, taa bempo, roobom, bwalam benasi emo ya'arikai. 16 Taa eme'e ju'u bem bo'o jooria'ue a amet ju'uneene. Bwe'ituk juya wichakamta, pa'asim ka a' tatakaka intok kia ju'u ka tu'i juya, chunam ka tataka'a benasia machikai. 17 Junuen san si'ime wa'a tu'i juya, tu'ik tataka. Intok si'ime wa'a ka tu'i juya, ka tu'ik tataka. 18 Ju'u juya, tu'ikai, kaachin ka tu'ik tatakane. Ju'u intok, kia ka tu'i juya juni'i, kaachin a tu'ik takane. 19 Si'ime ju'u juya, ka tu'ik tatakame, chuktanaa intok taji beete'po taya'atune. 20 Junuen san eme'e, ju'u bem bo'o jooria'ue a amet ju'uneene.

Ka si'ime, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u yajinee

21 'Ka si'ime wame'e: "In yo'owa", ti neu jiame, Liojta yo'o nesaweka a' kateka'u a jiapsine. Ala wame'e, achai Liojta, teekau katekamta joo i'a'uta joame jiba a aman jiapsine. 22 Junaka'a taewaita yumako juebenaka inen neu jiunee: "Itom achai, ee betana ito lutu'uriak ti jiaka, juka' em nokta te yee majtak. Intok ket junaen em team teuwaaka, jume' bebeje'erita ka tu'i jiapsim jipueme, itepo yeu am bepriak. Intok ket jiba junaen itepo juka' ka a jootu maisi machik tee yu'in a' yaak", ti jiuneemme. 23 Taa inepo junak inen ameu jiunee: "Jakwoo juni'i ne ka enchim nemak ee ta'aak. Mekka em kaate, eme'e, ka tu'ik ya'alame."

Senu weemta betana, jume' wooi lutu'uriam

24 'Junuen san wa'a, juka' in teuwaa'uta a' jikkajaka a' bo'o jooriame, juna'a, seenuk, tu'isi suawaka, junaka'a senu tetata bepa karita a' yaaka'a benasi machine. 25 Chukula yuk taiteka jume' batwem tapunak intok jeekam aet sajak intok au a' tataptuan taa juna'a kari ka wechek bwe'ituk juna'asu, tetat kutti nawakan. 26 Taa wa'a, inika'a in teuwaa'u a' jikkajaka intok ka a' bo'o jooriame, juna'a, seenuk tu'isi ka suawaka, junaka'a se'eta bepa karita a' yaaka'a benasi machine. 27 Yuk taiteka, jume'

batwem tapunak intok jeekam aet
sajak, juna'a kari intok wechek intok
tua jiokot taawak.
28 Juka' Jesujta ameu a' noksuko,
jume' ama aneme, aapo'ik bempo'im
majtasuka'u betana a' suum eiyaan.
29 Bwe'ituk aapo, senuk yo'o
utte'akamta benasia am majtan,
intok ka jume' Moiseejtuka'uta
nesaurim yee majtame benasia.

Ju'u Jesus, senuk lepra' teamtae ko'okoemta au a' ine'etetua

8 Junak Jesujta, ju'u ili
kau betana ko'om a' siiko,
juebenaka aamak sajak. 2 Junama
intok, seenu, lepra' teamtae
ko'okoeka, au ruktek. Ini'i, Jesujtau
tonommea kikteka:
—In yo'owa, empo junen ea'ateko
ika'a ko'okoata a nee u'aa —ti au
jiiak.
3 Junak intok ju'u Jesus aet
mamteka:
—Junen ne ea, junuentune,
tu'ine'e —ti au jiiak.
Inien a' jiusuko ju'u sa'awakame,
a' ko'okoa betana au ine'etek. 4 Ju'u
Jesus intok:
—Yuu, kaabetau a' teuwaane. Ala,
jiba aman sika intok ju'u te'opopo
che'a yo'otau yebijne. Intok
Moiseejtuka'uta nesaweka'po aman,
junaka'a Liojtau em na'ikiaka'uta
aman weiyaane. Junuen si'imem
ju'uneene' betchi'bo, em ko'okoata
betana jaibu em tu'isuka'po —ti au
jiiak.

Jesus senuk romanota, sontaommeu ya'ut, a' u'usi au a' ine'etetua

5 Jo'ara Kapernaum tea'u Jesujta
yebissuseo, senu Roma' tea'a betana,
sontaommeu ya'ut, Jesujtau ruktek
intok inen au ujbwanak:
6 —In yo'owa, in ili uusi, jo'aapo
bo'oka ka au yeeka intok ama butti
jiokot a' inne'a —ti au jiakai.
7 Jesus intok:
—Inepone aman sikaa, au a'
ine'etetuane —ti au jiiak.
8 Ju'u sontao ya'ut a' yoopnak:
—Achai, ka neu cha'aka in
jo'au em yebijne'po. Ala kia au
a' ine'etene' betchi'bo, junuen a'
teuwaanee jiba. Junak intok au
ine'etenee ju'u in uusi. 9 Bwe'ituk
inepo ne juni'i watem che'a nee
bepa nesaweme jipue. Taa intok ket
nee naa buusti sontaom in sawe'um
ne jipue. Juname betana senuk
jakun ne a' wee saao, aman weene.
Senuk intok ket, a'abo weye ti ne au
jiao, juna'a neu weene. Juka' intok
in jo'apo nesauta nee jooriamta jita
juni'i nee a' ya'asao, ini'i a' jojoa.
10 Junak ju'u Jesus inika'a ae tana
jikkajakai, a' suum eiyaak. Intok
jume' aamak katemmeu inen jiiak:
—Lutu'uriapo ne inen emou
jiia, si'ime inim Ijra'el yoemrata
nasuku, inepo kee jabeta ta'aa, inia
o'outa benasia, tua tu'isi Liojtat
a yoem'eamta. 11 Inen ne, inepo
emou jiia, juebenam jume' ta'abwi
yoemra, mekka, ta'ata yeu we'e
betana intok ket, ta'ata aman
weche'u betana aman yajine'po.
Intok inime'e, ju'u Apra'am
teamtamak intok ju'u Isaak intok
ju'u Jakoop teamtamak joteka am
ji'ibwane'po jum teekau, Liojta
a' yo'otaka a' kateka'awi. 12 Taa
wame'e intoko junaman Liojta
che'a yo'otaka a' kateka'u an'ea'um,
inime'e, pa'akun ka mamachikun

yeu tawaanaa. Intok junama'a,
inime'e bwannee intok ko'okoleka
emo tam kumne —ti ameu jiiak.
13 Junak intok ju'u Jesus, ju'u
sontao ya'uttau:
—Em jo'au nottinee intok junuen,
tua em a' sualeka'a benasia
ya'atune —ti au jiiak.
Ju'u intoko ju'ubwa yo'otume
junama'a sep su au ine'etek.

Jesus, Peota jamut ase'ebwa, au a' ine'etetua

14 Jesus ket ju'u Peo' teamta jo'au
yepsak. Junama'a intoko Peota
jamut ase'ebwa, taji wecheka intok
bo'okamta ama bichak. 15 Aapo,
mampo a' bwisek. Ju'u taji wechia
intok sep su a' su'u tojak. Junak
intok aapo yejtek. Sep intok jita am
jooria taitekai.

Jesus, ko'okoeme tua juebenam emo ine'etetua

16 Ka machiao yumakai ket
juebenaka bebeje'erita betana ka
tu'i jiapsim amet aneka, Jesujtau
tojiwak. Aapo intok, kia sejtul ameu
nonokaka si'imem yeu beebak. Intok
ket, si'imem jume' ko'okoeme, emo
am ine'etetuak. 17 Ini'i inien yeu
siika, junuen waka'a bat naataka
Liojta betana chukula yeu weenemta
ju'uneetuawaka nonokame,
Isa'iajtuka'uta teuwaaka'uta a'
chupne' betchi'bo inen a' jiaka'uta:
“Aapo, juka' itom ka au yuma'uta
mabetak. Intok ito betana juka'
ko'okoata itom u'aak”, ti a' jiaka'uta.

Jume' Jesujtamak katbaeka'um

18 Junak ju'u Jesus, tua juebenam
au nau yajame bichakai, bau ba'a
waitana au toji nesaek. 19 Senu
intoko, Moiseejtuka'uta nesauri
ji'ojtei yee majtame, Jesujtau
ruktek, ini'i intok:
—Yee majtame, jakun juni'i em
sime'u bicha, nee emak weene —ti
au jiiak.
20 Ju'u Jesus intok:
—Jume' kawisim bwia woojo'oku
jo'aak. Jume' intoko wikitchim
totosakamme. Taa inepo, ju'u
emo benasi inim yoeme, jakun in
yebijnee'uta juni'i ka jipue —ti au
jiiiak.
21 Senu aapo'ik majtim betana:
—Achai, nee jiokoe, in yo'owata
ne bat ma'abae —ti au jiiak.
22 Jesus intok:
—Nemak weene intok ela'apo
wame'e Liojta bichapo ka jiapsame
bebena, jume' kokkoarim ma'ane
—ti au jiiak.

Ju'u Jesus, bawepo, jekata intok ba'a biaktiam, yanti cha'atutua

23 Junak intok ju'u Jesus, jum
kuta kanoapo ja'amuk. Jume' intok
aapo'ik majtim aamak kaaten.
24 Junae bau ba'at intok, jeka tua
utte'aka siika. Junuen kia jume'
ba'a ro'aktiam, juka' kuta kanoata,
bem ama kate'uta, pat pattakai. Taa
ju'u Jesus kotchen. 25 Junak san
jume' a' majtim, au sajaka a' busak.
Intok:
—Achai, itom jinne'u, abe te
ko'om kiimu —ti au jiiak.
26 Aapo intok:
—Jaisaaka eme'e unnaa majjae.
Eme'e tua ka yuma'isi Liojtat a
yoem'ea —ti ameu jiiak.
Junak intok, yejteka, jekatau
intok bawetau nonokak. Junak

intok si'ime yanti taawak. 27 Jume' intok waate o'owim a' suum eiyaaka intok:

—Ini'i intok, jaku'ubosa jometaka tua, kia ju'u jeeka intok kia ju'u baawe juni'i, aapo'ik ea'po aman aayuk —ti jiiak.

Jume' bwiaraa Kalaara' tea'po bebeje'eri ka tu'i jiapsita jipueka ane'um

28 Junak ju'u Jesus, junae bwe'u bau ba'a waitana yepsak, bwiaraa Kalaara' tea'po. Wooi o'owim, kokkoarim mama'awa'a betana au yeu sajak intok au ruktek. Juname'e woikai, bebeje'eri ka tu'i jiapsim amet aanen. Intok juname'e tua ama butti emo i'ii'aan. Junuen san junae bo'ot ka a rejtitun. 29 Juname'e intok chaai japtek:

—Jaisaakai empo itou suua Jesus, Liojta u'usi. Jaisa kee taewata yumao su empo itom jiokot ya'aseka a'abo weye ja'ani —ti au jiiak.

30 Junama'a ka mekka, koowim tua juebenaka ji'ibwan. 31 Jume' intoko ka tu'i jiapsim Jesujtau nookak:

—Itom yeu bepbae'eteko, wame koowimmet itom kimutuane —ti au jiiakai.

32 Junak ju'u Jesus:

—Tu'i, amet em kiimu —ti ameu jiiak.

Jume' ka tu'i jiapsim intok junammet yeu sajaka intok wame koowimmet kiimuk. Chukula ket, si'ime juname'e koowim, kau siibau luula ko'om wattek ba'au ko'omi, intok junama'a kokkokai.

33 Jume' koowim sua'um, womtilamtaka ama yeu sajak. Intok inime'e, jum ili jo'arau yajaka, si'imeta junaka'a a' teuwaa japtek. Intok ket jume' o'owim ka tu'i jiapsim amet ane'um, juka' ameu yeu a' sika'uta. 34 Junak intok si'ime wa'a junama ili jo'araapo joomem, Jesujta ane'u yeu sajak. A' bichaka intok, au nookak junama'a bem bwiapo, omot bicha a' weene' betchi'bo.

Ju'u Jesus, senuk ka au taka yekamta, au a' ine'etetua

9 Junak intok ju'u Jesus, senu kuta kanoau ja'amuka, junae bau ba'ata beasi waitana juchi nottek. Intok ili bwe'u jo'arau, aapo'ik yo'otuka'po yepsak. 2 Junama'a seenu, ka au taka yekaka au tojiwak. Ili jipetekpo bo'o simekai. Ju'u Jesus intok, juname'e junuen tua a' sualeme ju'uneiyaakai, ju'u ko'okoemtau:

—Kat jain ea in yoemia. Em ka tu'uwa ya'arimmete'e jiokoiri —ti au jiiak.

3 Junak intoko waate, jume' Moiseejtuka'uta nesauri ji'ojteim yee majtame inen emo eetuan: “Ini'i o'ou junuen jiaka, Liojta beje'eka jaana ka tu'ik nooka”, ti emo eetuan. 4 Taa ju'u Jesus, inime'e, ju'u bem emo eetua'uta amet ju'uneakai:

—Jaisaaka eme'e junuen tua ka tu'isi ea —ti ameu jiiak—. 5 Bwe'ituk jitasa che'a ka obiachi a' chupnee'uta: “Em ka tu'uwa ya'arimmet empo jiokoiri”, oo “Empo, yejteka intok weene”, ti in au teuwaanee'uta. 6 Junuen san enchim ne a' ju'uneiyaa i'a, juka' inim emo benasi yoemta, inim

bwiapo junuen jume' ka tu'uwa ya'arim, yetet a' jiokoinee'u au a' lutu'uriatuka'po —ti jiiak.

Junak intok aapo, ju'u ka au yekamtau:

—Yejte'e, em jipetekta nu'uka intok em jo'au weene —ti au jiiak.

7 Ju'u ka au taka yekame junak, yejteka intok a' jo'aau bicha siika. 8 Junak ju'u yoemra, inika'a bichaka, majjaek. Intok inime'e Liojtau bicha bem allea'uta teuwaak, aapo'ik junuen inim yoemrata nasuk inile benak a jita a' joa'uta am bittuaka' betchi'bo.

Ju'u Jesus, juka' Mateo' teamta au bichaa a' nunu

9 Jesus junama'a yeu siika intok senuk Mateo' teamta bichak, ya'uraatau bicha tomita weyemta nau a' totoja'po katekamta. Iniau intok:

—Nemak weye —ti au jiiak.

Junak intok ju'u Mateo' teame, kikteka, aamak siika.

10 Chukula ket Jesus, jo'araapo ji'ibwan. Intok juebenaka ya'uraatau bicha tomita weyemta jume' nau a' totojame intok wate ka tuu'ii yoemem ket ama yajak. Inime'e intok ket Jesujtamak intok jume' a' majtimmak mesau jookan. 11 Taa jume' paiseeom teame inika'a bichakai, jume' Jesujta majtimmeu:

—Jaisaakai ju'u enchim majtame, inime'e tomita nau totojammak intok jume' ka tu'i yoememmak ji'ibwa —ti ameu nattemaek.

12 Inika'a ju'u Jesus jikkajak intok inimmeu inen jiiak:

—Jume' alleaka intok ka ko'okoeme ka waka'a yee jijittomta jariune. Jume' ko'okoeme ala, a' jariune. 13 Saka'abo'em intok eme'e, Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojteita, juka' a' teuwaa'uta ta'aanee: “Enchim yee nak jiokolinee'uta ne waata, intok kaa, nee yo'oribaawaka, bwara jissu'awamta.” Bwe'ituk, kannee jume' Liojta bichapo tu'isi emo jiapsa'ati eame jinne'useka yebijlaa. Ala jume' ka tu'i yoemem junuen juka' ka tu'ik bem joa'uta su'u tojaka, bem a' koptane' betchi'bo.

Ka ji'ibwaka, Liojta yo'oriwa'u betana, Jesujtau a' nattemaiwaka'u

14 Junak intok jume'e, ju'u yee babatoowame Joan teamta majtim Jesujtau rukteka intok:

—Jaisaaka itepo intok jume' paiseeom teame ka ji'ibwaka Liojta yo'oriwamta juebenasi te a' jooa. Jume' intok em majtim ka junaen a' bo'o jooria —ti a' temaek.

15 Ju'u Jesus inen am yoopnak:

—Jume' jujupwa'po nunurim, kaachin siokaka ama anne, juka' au jubemta ama ketun a' aneo. Taa yuma'anee ju'u taewai, junaka'a jubemta a' kaabetuneeo, junak ala ka ji'ibwabaanaa —ti ameu jiiak.

16 ’Kaabe supe moeram, tajo'ori bemelammea am cha'abwabaane. Bwe'ituk jume' bemelam ammea am cha'abwaame, baksiawaka intok nau sikaa, jume' yuuyam siutanee intok junuen che'a juni'i bwekasi siutine. 17 Intok kia ju'u bemela pa'asi ba'awa juni'i, kaachin bea boosa moeraku kima'anaa. Bwe'ituk ini'i inien ya'awako, tapunaka jume' bea boosam wojoktine. Junak intok ju'u pa'asi ba'awa wo'otine.

Intok kia jume' bea boosam
juni'i nasontune. Junuen san ju'u
bemela pa'asi ba'awa beemela bea
boosampo kima'atune. Junuen
nanancha nau binwatune.

Jairo' teamta maara, intok ju'u jamut Jesujta tajo'orit mamtekame

18 Juka' Jesujta ket inika'a weemta
ameu teuwaao su, senu juriommeu
ya'ut ama au yepsaka au tonommea
kiktek intok:
—In maara ju'ubwa jiba muuke,
taa enchi aman sikaa, enchi aet
mamteko juna'a juchi jiapsine —ti
au jiiak.
19 Ju'u Jesus, kikteka jume'
a' majtimmake aamak siika.
20 Junak intok senu jamut, woj
mamni ama wooi wasuktiapo
ojbo aet yeu weyeka ko'okoekai,
amatana Jesujtau rukteka intok
a' supe mayoat maamea aet tajtek.
21 Bwe'ituk juna'a jamut: "Kia nee
a' supewammet tajtek juni'i, nee
ino ine'etene", ti ean. 22 Taa ju'u
Jesus kuakteka intok juka' jamutta
bichaka:
—Kat jain ea in yoemia, emo'e
ine'etela. Junuen em nee sualeka'
betchi'bo —ti au jiiak.
Junama lautipo aapo sep au
ine'etek.
23 Junak juka' Jesujta junae
ya'utta jo'au yepsaka, intok jume'
jiponreeom a' ma'a betchi'bo
jipoonbaeme intok jume' ama
aneme tua bwaname bichakai,
24 inen ameu jiia:
—Yeu em kaate bwe'ituk ka mukia
ju'u usi jamut, taa ala koche.
Jume' ama aneme kia a' atbwan.
25 Taa ju'u Jesus, inime'e yeu
saka'atuak. Junak intok aapo aman
kibakeka intok juka' usi jamutta
mampo a' bwisek. Ini'i intok
sep yejtek. 26 Intok si'ime junae
bwiaraat ju'u ama yeu sikame
ju'uneiyaawak.

Juka' Jesujta jume' wooi liliptim a' bittuaka'po

27 Juka' Jesujta junama'a yeu siiko,
liliptim woika aet cha'aka kaaten
intok:
—Itom jiokole, empo
Labiituka'utat katriam betana yeu
simria —ti chaaekai.
28 Juka' Jesujta intok, kariu
a' kibakeko, jume' woika ka
bibichame au ruktek. Aapo intok
ameu nattemaek:
—Jaisa eme'e inika'a in a
ya'ane'uta a' suale ja'ani —ti jiakai.
Bempo intok:
—Jeewi achai —ti au jiiak.
29 Junak intok ju'u Jesus, pujpo
amet mamtek intok:
—Enchim junuen a' suale'po aman
tune —ti jiiak.
30 Inime'e intok, bem puusim sep
tu'ireak. Junak ju'u Jesus tua ameu
ujbwanak:
—Inika'a, eme'e kaabeta a'
ju'uneiyaatuane —ti ameu jiakai.
31 Taa inime'e, kia junama yeu
sajaka jiba, si'ime junae bwiaraat,
juka' Jesujta yaaka'uta teuwaa
japtek.

Juka' Jesujta, senuk ka nokamta a' tu'uteka'po

32 Junak bempo'im junama
yeu kateo su, waate, junaman
yoemem, seenuk, ka nokamta intok
bebeje'erita ka tu'ik jiapsekamta,

Jesujtau a' tojak. 33 Junama'a juka' Jesujta junuen, inika'a ka tu'i jiapsita, yeu a' bepriasuko, ju'u ka noka'u sep nok taitek. Ju'u ama aneme yoemra, tua suum eak intok:

—Jakwoo juni'i inim Ijra'el yoemrata nasuk, inile benaka kee bittun —ti jiiak.

34 Taa jume' paiseeom teame:

—Ini'i o'ou jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim yeu beba, taa jiba ju'u inime'e bebeje'erimmeu yo'ota a jita a' joa'ue —ti jiian.

Jesujta, juka' yoemrata bichaka a' nak jiokoleka'po

35 Ju'u Jesus si'ime jume' bwere jo'aram intok ka bwere jo'arammet wewe'aman. Jum juriom nau emo totoja'po te'opompo a' yepsa'apo, yee majtakai. Liojta yo'o nesaweka a' kateka'a betana juka' bemela nok lutu'uriata yee majtan. Intok ket si'ime jume' ka nanau machik ko'okoakame intok jak wanteme, emo am ine'etetuan. 36 Aapo, juka' junama'a yoemrata bichakai, am nak jiokolek. Bwe'ituk inime'e, ka alleewame amet ayukan. Intok kaabetat eaka, kia beja sioksi jiapsan, jume' bwalam, kaabeta am suua machiaka'a benasia. 37 Junak intok aapo, iniat nokaka, essoi nokpo, a' majtimmeu inen jiiak:

—Tua lutu'uriapo, ju'u eechi, chuktanaame, juebena. Taa jume' tekipanoame ka juebena —ti ameu jiiak—. 38 Junuen san eme'e, juka' echita atteakamtau bicha nokne, junuen, tekipanoareeom, juka' echita chuktaneeme, aman a' bittuane' betchi'bo —ti ameu jiiak.

Ju'u Jesus, jume' woj mamni ama wooim yeu pua

10 Junak intoko ju'u Jesus, jume' woj mamni ama wooika yeu a' pu'arimmeu chaaek. Inime'e intok, jume' bebeje'eri, ka tu'i jiapsim yeu beep betchi'bo, intok si'ime ka nanau machi ko'okoata intok jak wanteme a am tu'utene' betchi'bo, junaka utte'ata amet autuak.

2 Inime'e juname'e, jume' woj mamni ama woika, Krijtota yeu pu'arim team: ju'u bat weeme, Simo' teame, ket Peeommea ta'eewame. Intok inia saai, Antej teame. Intok ju'u Jakoobo intok ket ju'u aapo'ik saailawa Joan teame, jume' Sebereo' teamta u'usim. 3 Intok ju'u Jeriipe' teame intok ju'u Baatolome' teame. Ju'u Toomas intok ju'u Mateeo, ju'u ya'uraatau bicha tomita weyemta, nau totojame. Ket senu Jakoobo, Alpeo' teamta u'usi. Intok ju'u Lebeo' teame. Ini'i ket Tareo ti teaka'u. 4 Ket senu Simo' teame, ini'i jume' kananiitampo emo teuwaamak cha'aka'u. Intok Juuras, Ijkarioote' teame, ju'u chukula Jesujta yeu bwisekame.

Jesus, jume' a' majtim, yee am majtane' betchi'bo naas am bittua

5 Ju'u Jesus inime'e woj mamni ama wooim naas bittuak inen amet nesawekai:

—Jume' ka jurio yoemrata jo'aaka'u bicha eme'e ka katne. Intok kia bwiaara Samaaria' tea'po jo'arammeu juni'i ka yajine. 6 Ala eme'e Ijra'el yoemratau, jume'e, bwaram chiktulam benasi in

eiyaa'ummeu bicha katne. 7 Achai
Liojta inim bwiapo a' nesaunee'u
abe a' yuma'apo yee majta
sakane. 8 Wame'e ko'okoeme am
nokriaka emo am ine'etetuane.
Jume' kokkoarim eme'e juchi am
jiabijtetuane. Jume' sa'awaka,
lepra' teamtae ko'okoeme, eme'e
am tu'utene. Jume' bebeje'eri ka
tu'i jiapsekame jipueme, yeu am
bepriane. Eme'e inika'a, au yumaka,
Liojta betana a enchim joa'uta, kia
beja a' mabetri. Junuen san eme'e
ka tomipo jita ae joone.
9 'Sawai tomita intok kia tosai
tomita intok kia kopre tomita juni'i,
ka weiyaane. 10 Intok kia juka'
enchim ama nu'u sakanee'u juni'i.
Supem ka wooim weiyaane. Intok
kia chukula enchim bochanee'um
juni'i. Intok kia booniata juni'i
ka weiyaane. Bwe'ituk ju'u
tekipanoaleeo, ini'i bwa'amta a'
maknaa'u iniau lutu'uriane.
11 'Senu bwe'u jo'arau, oo junae
naapo, ili jo'arau eme'e yajako,
junama'a eme'e seenuk, enchim
yoem'eiyaa'uta a' jariunee intok
junama, inia jo'apo eme'e tawane,
enchim ama anbae'po tajtia.
12 Junama'a kariu eme'e yajako,
Liojta betana yanti eewamta
ame tana waataka am tebotuane.
13 Junama'a, jume' jo'aakame
tu'isi enchim mabetaka, ameu
a' lutu'uriatuko, inika'a Liojta
betana yanti eewamtae am
tebotuane. Taa inime'e ka junuen
ameu a' lutu'uriatuneeo, eme'e ka
inien, junae am tebotuane. 14 Intok
junama'a eme'e ka mabetwako,
intok kia ka enchim am jikkajibaao,
junak eme'e junama'a karipo
oo junama'a bwe'u jo'arapo yeu
katne. Intok bempo'im ka amma'ali
aulatuka'uta teuwaaka, enchim
wokpo juka' to'ochiata eme'e a'
tatakne. 15 Lutu'uriapo nee inen
emou jiia, juka' taewaita, Liojta
yee aet a' ya'uraa bittuanee'u
yumako, ju'u junama'a jo'aakame
yoemra, junuen jiokot bem emo
bitnee'u, che'a juni'i machine, jume'
bat naataka jum bwere jo'aram
Sorooma' tea'po intok Komoora'
tea'po jo'aakame bepa.

Ka tu'isi yee bitwaka,
yeteu suawame

16 'Eme'e a' mammatene, inepo
ne enchim bwalam benasi machika,
jumun robom ane'u bicha ne enchim
bittua. Junuen san beja, eme'e,
bakotta a au a' suua'a benasia annee.
Taa ket, juka' wokkoita, kaitau
a' sua'a benasi tu'isi emo uju'une.
17 Emo suuanee bwe'ituk inim ju'u
yoemra, ya'uraatau enchim yeu
tojine. Intok jum juriom nau emo
totoja'po te'opompo eme'e ko'okosi
joonaa. 18 Intok ket senu yoemratau
yo'o ya'arim bichapo intok kia jume'
che'a si'imem bepa yo'o ya'arim
bichapo juni'i, eme'e yeu tojitune,
enchim im nee yo'ore' betchi'bo.
Junuen eme'e nee betana weyemta
ameu a' teuwaane. Intok wame'e ka
juriommeu juni'i. 19 Taa juname'e
ya'uraam bichapo eme'e yeu tojituko,
ka eme'e jain emo eetuane, juka'
enchim teuwaanee'uta oo ju'u
enchim jiunee'u betana, bwe'ituk
junak junama enchim noknee'uta,
ala, Liojta betana eme'e junaet
aniatune. 20 Bwe'ituk eme'e ka
juname'emtunee jume' nokneeme,

ala, ju'u aapo'ik Lios achaita tu'u
jiapsi emot aneme juna'atunee
ju'u enchim aniaka enchim
noktuaneeme.
21 'Junako waate inim jiapsame,
kia tua jume' amemak werim,
am su'atune' betchi'bo yeu am
bwijne. Jume' intoko achaiwaim
jume' bem yoemiam beje'eka katne.
Jume' intoko yoemiawaim bem
yo'owam beje'eka japtenee intok
am su'atebone. 22 Inim si'imekut,
si'ime enchim omtane, nemak eaka
nee betana enchim kate' betchi'bo.
Taa wa'a, inim ket a' jiapsa'po tajtia,
Liojta ka koptakame, juna'a jiba
betchi'bo jinne'uitune. 23 Jak, senu
bwe'u jo'araapo, ka emomak eewao,
eme'e omot, ta'abwi bwe'u jo'arau
bicha yeu saka'ane. Bwe'ituk
ne lutu'uriapo ne inen emou
jiia, kee si'ime Ijra'el yoemrata
jiapsa'abe'eka tana enchim kateo su,
juka' inim emo benasi yoemta a'abo
a' nottine'po.
24 'Kaabe ju'u majtawame, ju'u
a' majtaka'uta bepa che'a bepaasi
eiyaatune. Intok kia ju'u tekokame
juni'i, kaachin a' tekowaa bepa
che'a eiyaatune. 25 Ju'u majtawame,
ju'u a' majtaka'uta benasi jita tu'ik
ta'aaka, junaemak yanti elne. Ju'u
tekokame intok ket, a' tekowata
benasi tekileu junuen yumakai,
yanti elne. Taa junuen juka'
che'a yo'ota juni'i su, bebeje'eri
jiapsimmeu yo'owe ti a' teuwaawao,
jiba tua jume' a' yoemiawam che'a
juni'i junaen teuwaanaa.

Jabetasa alla, majaunaa'u

26 'Junuen san ka eme'e jume' emo
benasi inim yoemem majjaune.
Bwe'ituk kaita aayuk ju'u ka a
ju'uneiyaawaka jiba betchi'bo ka
ju'uneiyaanaame. Intok kaita aayuk
wa'a ka ju'uneiyaawaka joowaka,
jakwoo ini'i ka ju'uneiyaatuneekai.
27 Juka'a, tukaapo in emou
teuwaaka'uta, eme'e junaka'a
taewapo a' teuwaane. Intok ket,
juka' omola emou jiba laauti in
emou teuwaarita, eme'e, kari
jikat ja'abweka, watemmeu kusisi
a' teuwaane. 28 Inim jume' yee
sussu'ame eme'e ka majjaune,
jume'e, jiapsita kaachin joame.
Ala eme'e, juka' teekapo jiapsaka
inika'a takaata intok kia juka'
jiapsita juni'i, jum taji, jiba
yuu beete'po jiba betchi'bo am
tawaanemta, junaka'a eme'e
majaune.
29 'Eme'e ju'unea, wepul ili
tomipo, wooi ili wikitchim am
nenenkiwa'po. Taa juname'e betana
wepu'ulaika juni'i ka kia beja
mukne, juka' enchim yo'owa Liojta
ka junen eao. 30 Bwe'ituk kia jume'
kobat enchim choonim juni su,
si'ime, aapo ju'u Lios am na'ikiari.
31 Ka eme'e majaune. Bwe'ituk
eme'e juni'isu ket che'a juni'i,
juname'e wikitchim, juebenam
bepa che'a eiyaawa.

**Wame'e, si'imem bichapo
Jesukrijtota bem suale'u
a' ju'uneiyaa tebome**

32 'Si'imem wame'e, inim
yoemrata bichapo, ne tana bem
kate'epo a' teuwaaka junuen a'
lutu'uriateme, inepo nee ket, in
achai, teekau katekamta bichapo,
nee betana bem kate'epo junuen
a' lutu'uriatene. 33 Taa wame'e,

inim yoemrata bichapo, ka nee
emo ta'a'ati jiame, ineponee ket, in
achai, teekau katekamta bichapo
inime'e junuen ka nee betana bem
kate'uta a' lutu'uriatene.

Jesujta betchi'bo, ka nau eewamta aune'eti a' jiaka'po

34 'Ka eme'e, inim jiapsammeu
yanti eewamta jiba a'abo nee
weiya'ati eene. Bwe'ituk kannee
inika'a a'abo weiyaaka yebijlaa,
ala juka' emo beje'ewamta. 35 Inen
weyekai, ju'u yoemiawai, inim
a' achaiwata beje'ene. Ju'u intok
jamut asowai, a' malawata beje'ene.
Ju'u intok jaboraiwai a' jamut
ase'ebwawata beje'ene. 36 Junuen
san we'epulaka, si'ime jume' nau
wewerika nau jo'aakame, naas emo
beje'ene.

37 'Wa'a, juka' a' achaiwata oo
a' aewata, nee bepa che'a juni'i a'
eiyaame, ka au lutu'uriatunee in
a' yoemiane'po. Intok ket, wa'a a'
ou usita oo a' marawata, nee bepa
che'a juni'i a' eiyaame, juna'a ka
au lutu'urianee in a' yoemiane'po.
38 Wa'a intoko inim a' jiapsa'uta ka
nee betchi'bo a' su'u tojaka intok
ka nemak eebaeme, ini'i ka au
lutu'uriatune, in a' yoemiane'po.
39 Wa'a, inim jiba binwa alleaka
jiapsibaeme, juna'a, jiba yuu a'
jiapsinee'uta a' ta'arune. Taa wa'a,
nemak eaka a' jiapsibae' betchi'bo,
ka junuen ala ini'i a' jiapsinee'uta
ka a' bichakame, ini'i, jiba yuu a'
jiapsinee'uta bitne.

Ju'u chukula tu'ik bitnaame

40 'Ju'u tu'isi enchim mabetame,
nee mabetlatune. Ju'u intoko
junuen nee tu'isi mabetame, waka'a
nee a'abo bittuakamta junuen
mabetlatune. 41 Wa'a intoko, juka'
Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu
noktuawamta tu'isi mabetakame,
junaka'a Liojta betana a' weye'po
ju'uneakai, ini'i, jiba junaka'a
Liojta betana yeteu noktuawamta
tu'ik mabetnee'uta, ale benasi a'
mabetne. Wa'a intoko juka' yoemta
tu'ik jiapsekamta tu'isi mabetakame,
junuen a' machiaka'po ju'uneakai,
ini'i jiba junaka'a tu'ik jiapsekamta
tu'ik mabetnee'uta, junale benak
mabetne. 42 Intok jabetaka juni'i,
inime'e nee sualeme betana seenuk,
sejtul juni'i, sebe ba'am a' jiituame,
junaka'a junuen nemak a' ea'
betchi'bo, lutu'uriapo ini'i ket juka'
au tu'ik bitne.

Joan ju'u yee babatoowamta betana jume' yeu pu'arim

11 Ju'u Jesus junak, jume'
woj mamni ama wooika a'
majtim tejwaasukai intok na'ikim
am bittuakai, junama'a yeu siika.
Ama bwiaraapo jume' ili bwere
jo'arammet yee majtaka intok Liojta
nok lutu'uriata yeteu teuwaakai.

2 Ju'u intoko Joan, yee
babatoowame, jum yee e'etawa'po
katekai, juka' Jesukrijtota joa'uta
inika'a ju'uneiyaak. Junak intok
aapo, jume' a' majtim betana
waatem yeu pu'aka, Jesujta aman
am bitne' betchi'bo, au am bittuak.
3 Inime'e junuen:

—Jaisa empo juna'a ju'u Krijto
yebijnee'u ja'ani, oo te ketun senuk
bo'o bitnee ja'ani —ti au nattemae'
betchi'bo.

4 Ju'u Jesus inime'e:

—Aman eme'e sajaka, si'imeta
juka' enchim inim bicha'uta intok
enchim jikkaja'uta, ju'u Joantau
teuwaane —ti am yoopnak—.
5 Jume' ka bibichame, am
bittuawa'po. Jume' intok lolo'im
rejte'po. Jume' intok, sa'awaka,
lepra' teamtae ko'okoeme, junae
betana am tuttu'urea'po. Jume' ka
jikkajame tu'ireaka am jijikkaja'uta.
Jume' intoko kokkokame, juchi
jijiabijtetuawa'po. Jume' intoko
inim jiokot aneka jiapsammeu,
Liojta betana juka' tu'i nok
lutu'uriata am majtawaa'uta a'
etejoriane. 6 Intok tua alleenee
wa'a inim net jiapseka, jiba net a'
yoem'ea'uta ka a' ta'arukame —ti
ameu jiiak.

7 Juname'e saka'asuko ju'u Jesus,
ju'u Joan teamta betana ju'u
yoemratau etejo taitek:

—Eme'e aman bwe'u pa'ariau
aneka, jitasa eme'e bitboka aman
sajak. Jaisa eme'e senu bakata
jekae naas bepwamta bitbaeka
aman sajak ja'ani. 8 Ka junuentuko,
jitasa eme'e bitboka aman sajak.
Ka eme'e senuk tu'isi ujyoisi au
a'anaalata bitbaeka aman sajak.
Eme'esu ju'unea, jume' junuen
ujyoisi emo a'anaarim, inime'e,
jume' che'a si'imemmeu yo'o
ya'arim jo'aaka'po jiba am ane'epo.
9 Junak su tua, jitasa eme'e bitboka
aman sajak. Jaisa seenuk Liojta
betana ju'uneaka yeteu nokamta
ja'ani. Jana'aka. Intok inika'a che'a
bepa jume' bat naataka Liojta
betana yeteu noktuawame bepa
machilaakamta. 10 Ini'i Joan juna'a,
ju'u, jum Liojta nok lutu'uriapo ae
betana inien jiaka ji'ojtewakame:

Inepone, juka' nee betana yeteu
nokneemta epat a' bittuabae.
Junuen inika'a, ju'u yoemratau
nokaka, ee beas juname'e,
bem emo jiapsi temaeka,
enchi am mabetne' betchi'bo.

11 Taa lutu'uriapo ne emou inen
jiia, yoemrata inim jiapsa'po
naateka i'an tajtia, ju'u Joan
yee bato'owamta bepa, kaabe
che'a eiyaawatchika inim jiapsak.
Junuentaka juni'i, jum teekau,
Liojta yo'otaka kateka'u, ju'u che'a
ka eiyaawatchi, inia bepa che'a
eiyaanaa.

12 'Juka' Joan yee babatoowamta
yepsak naateka, i'an tajtia, Liojta
inim a' nesawee'uta, ini'i tua
beje'ewaka ka eiyaawa. Wame'e
intoko, tua aet emo utte'a jooriame,
inime'e a' yo'obaeka'ati ea. 13 Si'ime
wame'e bat naataka Liojta betana
ju'uneetuawaka nokakame ji'ojteim
intok ju'u Moiseejtuka'uta nesauri
ji'ojteim, inime'e, Liojta che'a
yo'otaka kateka'u betana weyemtat
nookak, juka' Joanta inim a'
yepsak tajtia. 14 Eme'e intoko a'
sualbae'eteko, ini'i Joan juna'a,
wa'a, Eliaj teaka Liojta betana
ju'uneetuawaka nokaka yebijne'
teame. 15 Jume' a' mammatebaeme
a' jikkajine.

16 'Inika'a yoemrata i'an jiapsamta,
jitausa inepo nee a' tamachiane.
Inen a tamachiatu, inime'e, ili
uusim jum jita nenenkiwa'po
joteka, yeeweka, intok jume' bem
ta'aa'ummeu inen jiame bebena:
17 "Kusiata itom emou kuseo juni'i,
taa eme'e ka ye'eka. Chukula ket,
kia sioksi itom emou bwikaao juni'i
eme'e ka bwaanak." 18 Bwe'ituk

juka' Joan, yee babatoowamta
inim jiapsaka, inika'a ka yu'in
a' ji'ibwaakai intok kia juka' ae
naakowamta juni'i, ka a' jeje'eekai.
Intok eme'e junaka'a, bebeje'eri ka
tu'i jiapsi aet aane ti jiia. 19 Iniat
chukula ket, ju'u inim emo benasi
yoeme yepsak si'imeta a bwa'eekai
intok kia si'imeta a je'eekai. Eme'e
intok inika'a, yu'in a' ji'ibwaka
intok ae naakowamta a' je'e'eti
jiia. Ket jume' ka tu'i yoememmak
intok jume' ya'uraatau bicha
tomita weyemta nau totojamtamak
a' weama'ati jiia. Taa ju'u suawa,
Liojta betana weyeme, ini'i,
chukula tu'isi yeu a' weama'ue,
junae a ju'uneiyaatu.

Jume' ili jo'arammet jiapsaka ka nok jikkajakame

20 Junak intok ju'u Jesus, wame'e
bwere jo'arammet, jum aapo'ik
a jita a' joa'uta che'a bu'uuka
a' yaaka'po, inimmet nokaka am
sua nok tejwaa taitek, jume' ama
jiapsame ka emo am jiapsi temaeka'
betchi'bo:

21 —Tua jiokot emou machine,
bwe'u jo'ara Korasin tea'po
jiapsame. Tua jiokot emou
machinee bwe'u jo'ara Betsaira'
tea'po jiapsame. Bwe'ituk jum
bwere jo'aram Tiiro' tea'po intok
Siroon tea'po, ini'i ka a jootu
maisi machika, emo nasuk ya'ari,
ini'i junaman ya'atuko, jume'
junakriapo jiapsame a' bichakai,
jakwoo su bem ka tu'ik betana
emo temaisu ean. Intok chukuik
atteateka intok emo napojtuaka
bem sioka'uta teuwaakai. 22 Taa
inen ne emou jiia, chukula, Liojta
yee ya'uraa bittuaneeo, junaka'a
taewaita yumako, eme'e che'a juni'i
jiokot a' bitne, wame'e, jo'aram
Tiiro' tea'po intok Siroon tea'po
jiapsaka'um bepa. 23 Eme'e intoko
bwe'u jo'ara Kapernaum tea'po
jiapsame, jaisa eme'e teekau nukisi
emo che'a eiyaa machia ja'ani. Ala
eme'e, jume' kokkoarim yaaja'u
ko'om tojinaa. Bwe'ituk jum bwe'u
jo'ara Sorooma' tea'po ini'i ka a
jootu maisi machika emo nasuk
ya'ari junaman ya'atuko, juna'a
bwe'u jo'ara, i'an tajtia bwe'u
jo'aratu ean. 24 Taa inepo inen emou
jiia, chukula, Liojta yee ya'uraa
bittuaneeo taewaita yumako, eme'e
che'a juni'i jiokot a' bitne, wa'a
yoemra, bwiaraa Sorooma' tea'po
jiapsamta bepa.

Neu eme'e kateka, jinne'uimtune, yum jo'ekame benasia

25 Junakriapo ju'u Jesus:

—Enchi ne baisaeka enchi
yo'ore, achai, teekau intok bwiau
yo'owe. Bwe'ituk empo inika'a
ee betana lutu'uriata, inime'e ili
usim benasi, ka emo che'ewareme
em a' ju'uneiyaatuari' betchi'bo,
juka'a, koba susuakame intok jitat
ju'uneame betana em essoka'uta.
26 Jeewi in yo'owa, bwe'ituk empo
junuen a' tu'urek.

27 'Ju'u in yo'owa Lios, si'imeta
in mampo su'u tojiri. Intok kaabe,
juka' a' u'usiwata tua lutu'uriapo
a' ta'aa, ala ju'u a' achaiwa jiba.
Intok kia juka' achaiwaita juni'i,
kaabe tua lutu'uriapo a' ta'aa, ala
ju'u u'usiwai jiba. Intok wame'e,
inika'a yoemiawaita aapo'ik
a' ta'aatuabae'um jiba. 28 Si'ime

jume' inim, betteka emou aukamta
betana jiokot emo bichame intok
juka' enchim joobaeka, ka enchim
au yuma'uta emou ayukame, net
eaka, neu bicha waatine. Inepo ne
intok, junae betana enchim aet yeu
yuma'atuane. 29 Juka' in enchim
tekil makbae'uta, eme'e mabetne,
intok juka' lutu'uriata eme'e junuen
neu a' ta'aane. Bwe'ituk inepo ne
ka seej chukti eaka ne a jita juiwa.
Intok ket, ne ka ino che'eware.
Intok junuen eme'e, juka' jiapsi
yuma'isi yum jo'ewamta jajamne.
30 Bwe'ituk ju'u in enchim bo'o
jooria i'a'u ka obiachika weye. Intok
junuen weyeka in enchim jiapsi
i'a'u ini'i ka bettesi yuum watchisi
weye.

Jume' Krijtota majtim, aet yum jo'e ta'apo tiikom am kojtaka'po

12 Junak ta'apo ju'u Jesus,
wajpo tiikom etchipo
aman weyen, senu aet yum jo'e
taewaituko. Jume' a' majtim tebauri
e'eaka intok, inime'e jume' tiikom
moakame chuktaka, jume' bachiam
bwa'ajaptek. 2 Jume' paiseompo
ta'eewame junak, inika'a bichakai,
Jesujtau:

—Jume' em majtim bichaa —ti
au jiiak—. Aet yum jo'e taewapo
tekilta, ka joo i'awamta jooa —ti au
jiiak.

3 Taa aapo intok junammeu:

—Jaisa eme'e jum ji'ojteipo
kee a' nokla ja'ani, sejtul wee'po
juka' Labiituka'uta intok jume'
aamak rejteme, tebaureka
juka' bem yaaka'uta. 4 Ini'i jum
Liojta yo'oriwa'po, te'opopo
kibakeka, jume' paanim, Liojtau
bicha na'ikiarim ama joka'um
bwa'aka. Inime'e, aapo'ik intok
kia jume' aamak rejte'um juni'i,
ka bem bwa'a'ea'um, ala jume'
te'opopo tekiakame jiba ameu
lutu'uriakan. 5 Oo jaisa eme'e jum
Moiseejtuka'uta nesauri ji'ojteipo
eme'e kee a' bicha ja'ani, wame'e,
jum te'opopo che'a yo'o ya'arim
junama inime'e taewaimmetchi
ka bem yum jojo'ee'uta. Intok
junuentaka juni'i, inika'a Liojta
bichapo, ka tu'ik kaita ama
a' ayuka'po. 6 Junuen san inien
ne emou jiia, i'an inimi'i, junae
te'opota bepa che'a juni'i
eiyaawatchika senuk ane'u. 7 Eme'e,
juka' Liojta nok lutu'uriapo inen
ji'ojteitat kee aet ju'unea: “Enchim
yee nak jiokolinee'uta ne waata,
intok ka juka' bwara jissu'awaka
nee yo'oribaawamta.” Iniat
eme'e ju'une'ea'ateko eme'e juka'
yoemrata, kaita ka tu'ik ya'arita
kaachin ka tu'isi a' tatawaa ean.
8 Bwe'ituk ju'u inim emo benasi
yoeme, ket jiba inia aet yum jo'e
taewait juni'i, jitat a' nesaunee'ut
lutu'uriak.

Senu o'ou, ju'u wepultakana mam wakia tuka'u

9 Junako ju'u Jesus junaman
yeu sika intok ket, Liojta yo'ori
betchi'bo, jume' juriom nau
yaaja'po, te'opopo yepsak.
10 Junama'a intok senu jurio, mam
wakiataka ama aanen. Waate
intoko juka' Jesujta, jachin juni'i a'
na'atejobaekai:

—Jaisa tu'i ja'ani, aet yum jo'e
ta'apo, ko'okoemta seenuk a' aniaka
au a' ine'etetuapo —ti au nattemaek.

11 Ju'u Jesus inen am yoopnak:
—Jabesa emo betana, senu ili a' bwalawa jum wojo'oku, ba'aka'po ko'om a' wecheko, junuen aet yum jo'e taewaituko, ka au sika yeu a' wikneeme —ti ameu jiakai—. 12 Kiali'ikun senu inim yoemtaka, bwalata bepa che'a juni'i eiyaawatchi. Junuen san kaachin maachi, amet yum jo'e taewaimmet, senuk, jita tu'ik a' ya'anee'u —ti ameu jiiak.
13 Junak aapo, inia yoemtau:
—Em mamam rutukta —ti au jiiak.
Inika'a intoko, jume' a' mamawam rutuktakai, juname'e, jume' senum benasi tu'ika taawak.
14 Junako jume' paiseeom teame junama yeu sajaka intok inime'e junama sep juka' Jesuujta, a' me' betchi'bo nau etejo japtek.

Bat naataka, Jesujta betana teuwaawaka chupakame

15 Junak ju'u Jesus, inika'a ju'uneiyaaka, junama'a yeu siika. Ju'u intoko yoemra bu'uuka aamak yeu sajak. Ju'u Jesus intok si'ime jume' ko'okoeme emo am ine'etetuak. 16 Intok aapo ameu ujbwanak, aapo'ik jabetuka'po, ka bem a' etejone' betchi'bo. 17 Ini'i junuentuk, junuen a' chupne' betchi'bo juka' bat naataka, Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu noktuawakame, Isa'iaj tuka'uta teuwaaka'uta inen a' jiako:

18 Ini'i juna'a ju'u nee betana
tekilta joame.
Ini'i ju'u in yeu pu'ari, in nake'u.
Intok inia betchi'bo tua in
allea'u.
Nee betana juka' tu'ik jiapsita
nee aet autuane.
Intok ini'i, nee betana juka' in
yee ya'uraa bittuanee'uta,
si'ime ka nanau machi
yoemratau a' teuwaane.
19 Ini'i ka nok nassuane.
Intok kia ka chaaine.
Intok jum bwere jo'arampo naj
katwammet, kaabe, chaaemta
a' jikkajine.
20 Jabeta, jak wa'am machik juni'i,
inika'a ka yeu tawaane.
Intok kia juka' ju'ubwa jiba
Liojta sualbaemta, junae
betana ka ko'om a' eetuane.
Junuen aapo'ik inim
che'a yo'otaka intok
lutu'uriakamtae nesaweka,
junae inim a' yo'osu'po tajtia.
21 Intok si'ime ju'u inim yoemra,
bem jinne'uimtune' betchi'bo,
aapo'ikut eaka a' bo'o bitne.

Jum, Jesujta, bebeje'eri utte'ata a' jipue'eti jiuwaka, aet nokwaka'po

22 Junak intok seenu, ka bichaka intok ka a nokaka, intok bebeje'erita ka tu'ik jiapsekamta, ini'i, Jesujtau tojiwak. Ju'u Jesus, inika'a au a' ine'etetuak. Junuen san ini'i, juchi bichaka intok a nookan. 23 Si'ime jume' ama aneme a' suum eiyaaka intok:
—Jaisa ini'i juna'a ja'ani, ju'u Labiituka'utat yeu katriam betana weyeka, ju'u bo'o bitwame —ti jiiak.
24 Junak jume' paiseeom, inika'a jikkajakai:
—Ini'i o'ou, ju'u inimmeu yo'owe, Beelsebuu teamta a' utte'awae jiba,

jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim yeu beba —ti jiian.
25 Inimmet ju'u Jesus ju'unean bem jachin emo eetua'po intok:
—Jita yoemrapo juni'i, junammeu ju'u che'a yo'oraa na'ikimteko intok inime'e nau nassuakai, inime'e emo lu'utane. Intok kia senu bwe'u jo'arapo oo jo'apo jume' nau wewerim, inime'e nattepola, ka nau ea'ateko, inime'e ka a binwa nau jiapsine. 26 Junuen ketchia, ju'u yo'o bebeje'eri, juka' aapo'ik sawe'uta bebeje'erita ket yeu bebakai, ini'i jiba aapo au beje'eka annee. Junuen san ju'u inika'a utte'aka a' nesawee'uta, kaachin inim binwatune. 27 Eme'e, jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim, ju'u bebeje'erimmeu yo'owe, Beelsebuu teamta utte'ae nee yeu am beba'ati jiia. Junuentuka'ateko, jume' emo mak eaka rejteme, inime'e ket yeu am bep betchi'bo, jabesa junau am yuma'atuari. Junuen san jiba bempo enchim ji'oplamtuka'uta a' teuwaa.
28 Taa inepo ne, jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim, jiba ju'u Liojta tu'u jiapsie nee yeu am beba. Ini'i intoko, Liojta che'a yo'otaka inim bwiapo a' nesaunee'u a' yuma'aseka'po a' teuwaa.
29 'Junuen san, kaabe, senuk a au aniamta kariu kibakeka, jita a' u'aane, inika'a ka che'a bat a' suma'alatakai. Bwe'ituk inien jiba inika'a a' atteawata a' u'aane.
30 'Wa'a ka nemak eame, juna'a nee beje'eka jiapsine. Wa'a intoko ka nee betchi'bo yoemrata nau totojame, ini'i junuen, ka neu bicha am eetuane.
31 'Junuen san ne inen emou jiia, jume' inim jiapsame, si'ime ju'u bem ka tu'uwa ya'arit intok si'ime ju'u ka tu'ik bem teuwaarit, a bem jiokoitu'po. Taa inime'e, Liojta tu'u jiapsita beje'eka, ka tu'ik teuwa'ateko, ini'i, kaachin a amet jiokoitune. 32 Intok kia jabetaka juni'i, juka' inim emo benasi yoemta beje'eka jita ka tu'ik teuwaakame, jiokoitune. Taa wa'a, juka' Liojta tu'u jiapsita beje'eka ka tu'ik teuwaakame, ini'i, inim jiapsakai intok kia chukula jiapsinaa'po juni'i, kaachin a aet jiokoitune.

Ju'u juya, ju'u a' takawa betchi'bo a aet ju'uneetunee

33 'Senu tu'u yoemtuka'ateko, juna'a, tu'ik a' joa'u aet aune, tu'i juyata, tu'ik a' tataka'a benasia. Senu intok, ka tu'u yoemtuka'ateko, juna'a, ka tu'ik a' joa'u aet aune. Juka' juyata a' tataka'ue junuen a' ta'eewa'a benasia. 34 Bakotchim bebena ka tu'i yoemra. Jiba eme'esu, ka tu'i yoememtakai, juka' tu'ik eme'e kaachin a' teuwaane. Bwe'ituk ju'u senuk teuwaanee'u, inika'a a' jiapsipo a' eeriwa betana weye. 35 Ju'u tu'i yoeme, aapo'ik jiapsipo, ju'u tu'ik aet ayuka'u betchi'bo, ini'i tu'ik jiba teuwaane. Ju'u intoko ka tu'i yoeme, ini'i a' jiapsipo, juka' ka tu'ik jiba aet ayuka'u betchi'bo, junuen ka tu'ik teuwaane. 36 Inepo intoko ne inen emou jiia, chukula, Liojta yee aet ya'uraa bittuaneo taewaita yumako, si'imem, noktuawaka, jiokot aet emo bitne, si'ime inim ju'u bai tiupo benaka, kaita teuwaaka bem teuwaari betana. 37 Bwe'ituk empo, ju'u em teuwaariaka'u betana,

junaen, Liojta bichapo ya'uraa
bittuanaa. Junak intok, kaita ka
tu'ik ya'ari benasi bitnaa, oo ka
tu'isi eu chupne.

Ju'u ka tu'i yoemra, ka a jootu machik machilaata bitbae

38 Junak intok waate, jume'
paiseom betana intok jume'
Moiseejtuka'uta nesaurim yee
majtame betana, inime'e Jesujtau
inen jiiak:
—Yee maj majtame, machilaata
em a jita joa'apo amani, itepo a'
bitbae —ti au jiiak.
39 Jesus, inime'e inen yoopnak:
—Ju'u ka tu'i yoemra intok
ka wepulsi Liojta jiba yo'oreme,
Liojta a jita joa'uta, machilaata
bitbae. Taa inime'e kaita intok
naa buusti machilaata bitne, kia
juka' Jonajtuka'uta betana ju'u
ama ayuka'uta jiba. 40 Bwe'ituk
juka' Jonajtuka'uta junuen baji
ta'apo intok baji tukaapo, bwe'u
kuchuta wajiwa a' aneka'a benasia,
jiba junuen ket ju'u inim emo
benasi yoeme, baji ta'apo intok
baji tukaapo, bwiata wajiwa anne.
41 Jume'e, bwe'u jo'ara Ninibe'
tea'po jiapsaka'um, Liojta yee
ya'uraa bittuaneo taewait ama
anne. Junak juka' i'an taewaimmet
yoemrata a' ya'uraa bittuawao,
intok juname'e inime'e ka tu'isi
tawaane. Bwe'ituk jume'e, bwe'u
jo'ara Ninibe' tea'po jiapsaka'um
junak, juka' Jonajtuka'uta, Liojta
betana nokta ameu a' teuwaako,
inime'e ka tu'ik betana emo
temaek. Inimi'i intok, ju'u Jonaj
teamta bepa che'a eiyaawatchika
senu aane. 42 Intok ketchia, luula
yejte'u betana senu si'imem bepa
yo'o ya'ari jamut, ket, Liojta
yee ya'uraa bittuaneo taewait
ama annee. Junak, juka' i'an
taewaimmet yoemrata a' ya'uraa
bittuawao intok, aapo inime'e ka
tu'isi tawaane. Bwe'ituk ini'i jamut,
aapo junama'a che'a juni'i mekka
bwiaraa betana yepsak, juka' yo'o
ya'ari, Salomon tuka'uta ama butti
a' suawaka'uta jikkajibaekai ama
yepsak. I'an intok inimi'i, ju'u
Salomon tuka'uta bepa, che'a
eiyaawatchika senu aane.

Juka' bebeje'eri ka tu'i jiapsita jaisa a' nottinee'u

43 'Maa su, senu bebeje'eri ka
tu'i jiapsi, senukut inim yeu siiko,
juna'a mekka anwa'abe'emu
weamnee jak a' yebijnee'uta
jaiwakai. Intok ini'i junuen kaita
teakai, 44 junak: "Jumun jo'arau in
yeu sika'u ne nottibae", ti ee simne.
Junak nottekai junaka'a yoemta aet
yeu a' sika'uta, karitau kaabeta ama
ane'ebenaka ujyoisi ya'arik intok
chichikrita a' teune. 45 Junak intok
sikaa, juchi woo busanim waate
bebeje'eri ka tu'i jiapsim che'a juni'i
ae bepa mamachin aman nu'upane.
Juname'e intok si'ime jiba junaet
jiapsibaeka aet kimune. Chukula
intok ini'i, che'a juni'i bat naataka
bepa ka tu'ika tawane. Inia ka tu'i
yoemratau ket jiba inien yeu weene.

Ju'u Jesujta ae intok jume' a' sailawam

46 Juka' Jesujta, ju'u yoemratau
ketun a' nokao su junak jume' a'
sailawam intok a' aewa ama yajak.
Inime'e pa'aku taawak intok bempo

aamak etejobaekai. 47 Senu inen a' tejwaak:
—Ju'u em maala intok jume' em sailam, im pa'aku aane, intok bempo emak etejobae —ti au jiakai.
48 Taa aapo ju'u Jesus, ju'u a' tejwaakamtau:
—Jabesa ju'u in ae intok jabemsa juname'e jume' in sailam —ti jiiak.
49 Junak intok jume' a' majtim naj jikku'ubwaka intok:
—Inime'e, inepo ne in ae benasi intok jume' nemak wewerim benasi ne am eiyaa —ti jiakai—.
50 Bwe'ituk jabetaka juni'i, in yo'owa, teekau katekamta ea'po aman jiapsame, juna'a in saila oo in jamut waaim intok kia in ae benasi machine —ti au jiiak.

Senu etleotat nokaka, ju'u ta'abwik a' teuwaaka'u

13 Jiba junae taewait ju'u Jesus junama karipo yeu sika intok senu bwe'u bau ba'au mayoau yepsaka ama yejtek. 2 Jum a' ane'epo juebena yoemrata aman nau yajako, ju'u Jesus, senu bwe'u kuta kanoau ja'amuk intok ama yejtek. Ju'u intoko yoemra si'ime juna'a bae mayoat taawak.
3 Junak intok, aapo, jita ta'abwiku a' tamachiaka juebenak am majtan:
—Senu etreeo etbaeka a' wasau yeu siika. 4 Intok ini'i junuen, enchimuta wo'ota simekai, juna'a bachia, waate bo'ot luula wattek. Jume' intok wikitchim ama yajaka junaka'a bwa'aka. 5 Waate ju'u bachia ket tetam nasuk, ka yu'in bwiaka'po wattek. Intok juna'a bachia lauti siiwek bwe'ituk juna'a bwia bepa jiba bwalkoekan. 6 Taa juka' ta'ata yeu yejteko, juna'a choowok. Intok ini'i bachia, ka mekka ko'om a' nawaka' betchi'bo, waakek. 7 Waate bachia ket, juya wichaka'po wattek. Intok ini'i wichakame yo'otuka intok junaka'a tiikota ka a' yo'otutuak. 8 Taa waate ju'u bachia, tu'i bwiapo wattek. Ini'i intok, tu'ika chupuk. Waate ju'u tiiko bachia, we'epulaka, mamni takaam bachiaka chupuk. Wate intoko baji takaam bachiak. Wate intoko senu taka ama woj mamni bachiak ju'u tiiko. 9 Eme'e intoko a' mammatebae'eteko a' mammatene.

Jaisa betchi'bo aapo'ik ta'abwi weyemtat nokaka a' teuwaaka'u

10 Junako waate jume' a' majtim, ju'u Jesujtau rukteka intok inen au nattemaek:
—Jaisaaka empo inia yoemratau, jita ta'abwiku a' tamachiaka ameu nooka —ti jiakai.
11 Aapo, inime'e inen yoopnak:
—Ju'u Lios, teekau aapo'ik che'a yo'otaka a' kateka'u betana, juka' kaabeta ju'uneiyaa'uta, enchim a aet ju'uneetuala. Taa bempo ka junuen inika'a ju'uneiyaatuawa.
12 Bwe'ituk wa'a che'a a' eiyaame, ini'i che'a bepa a' ju'uneiyaatuanaa, intok junuen yuma'isi aet ju'uneene. Taa ju'u ka a' eiyaame, ini'i, juka' iliikik ka jaikika a' ju'uneiyaa'uta, a' u'aatune. 13 Junuen san nee jita ta'abwiku a' tammachiaka ameu nooka. Bwe'ituk bempo, juka' in joa'uta, a' bichaka juni'i, kaita bichame benasi tatawa. Intok kia juka' in ameu noka'uta a' jikkajaka juni'i, kaita jikkajame benasi, ka aet ju'uneaka tatawa. 14 Junueni

inime'e i'an bem maachiaka'ue
chupia ju'u Liojta betana
ju'uneetuawaka nonokame Isa'iaj
tuka'uta inen a' teuwaaka'uta:
Jiba tua eme'e a' jikkajine, taa
eme'e ka aet ju'uneene.
Intok eme'e jiba tua a' bitne, taa
ka aet mammatene.
15 Bwe'ituk inia yoemrata jiapsi, a
jitat am ju'une'ea'u, namakasi
aulaa.
Intok kia beja tua jikkaja.
Intok inime'e, ka bibichame
bebena.
Junuen puseka juni'i, kaita
bitbae.
Intok nakaka juni'i, kaita
jikkajibae.
Intok ka tua lutu'uriapo net
ju'uneebae.
Intok kia ka neu bicha waatibae
juni'i, junuen in emo am
ine'etetuane' betchi'bo.
16 'Taa tua alleenee eme'e,
bwe'ituk eme'e lutu'uriapo
a' mammateka a' bicha intok
tua aet ju'uneebaeka a' jikkaja.
17 Lutu'uriapo ne junen emou jiia,
juebenaka jume' bat naataka, Liojta
betana ju'uneetuawaka yeteu
nonokame intok jume' tu'ik jiba
joaka jiapsame, inika'a, i'an enchim
bicha'uta a' bitbaek taa ka a' bichak.
Inika'a i'an enchim jikkaja'uta intok
a' jikkajibaek, taa katim a' jikkajak.

Ju'u Jesus, etleotat nokaka ta'abwik a' teuwaaka'u, machisi a' teuwaa

18 'Juka' echimuta wo'otakamtat
nokaka in emou teuwaaka'uta
juka' tua a' teuwaabae'uta i'an
eme'e a' jikkajine. 19 Jume'e, juka'
Liojta aman teekau che'a yo'otaka
a' kateka'u betana juka' nok
lutu'uriata a' jikkajaka intok ka aet
ju'uneame, inime'e, juka' bachiata
bo'ot wattekamta bebena. Ju'u
bebeje'eri ameu yepsaka juka'
Liojta betana nok lutu'uriata ameu
teuwaawaka bem mabetaka'uta,
inime'e a' koptatuane. 20 Ju'u
bachia jum tetapo wattekame,
inime'e, jume'e, juka' Liojta betana
nok lutu'uriata a' jikkajaka intok
tua alleaka sep a' mabetakame
teuwaa. 21 Taa inime'e intok junuen,
juka' tiikota ka tu'isi yuma'isi
a' nawaka'a benasi machikai, ka
bibinwatu. Intok inime'e, bettesi
ameu a' ayuko oo ju'u Liojta nok
lutu'uriata betchi'bo jiokot bitwakai,
junaet ka emo alleetuaka, aet bem
ea'uta ta'arune. 22 Ju'u bachia intok,
jum juya wichaka'po yojtekame,
ini'i, jume'e, juka' Liojta betana
nok lutu'uriata a' jikkajaka, tu'isi a'
mabetakame teuwaa. Taa inime'e
inim weyemtat jiapseka intok juka'
inim ujyooik bem a' eiya' betchi'bo
intok ju'u yu'in bem tomipea'u, am
kokkoba. Si'ime ini'i, Liojta nok
lutu'uriat bem mabetrit, ka a aet
emo ju'uneetua. Intok juka' tu'ik
ae bem bo'o jooria'ea'uta, junuen
ka a am jootua. 23 Taa ju'u bachia
intok, tu'i bwiapo yojtekame, ini'i
jume'e, juka' Liojta betana nok
lutu'uriata a' jikkajaka, intok
aet ju'uneaka intok tua yuma'isi,
nat bepaasi inime'e juka' tu'ik
bem bo'o jooriaka jiapsinee'uta
a' teuwaa. Waate intoko, ju'u
bachia, wepu'ulaka, mamni takaam
bachiakame bebena. Waate intok
ju'u bachia, wepu'ulaka, baji
takaam bachiakame bebena. Wate

intok ju'u bachia, wepu'ulaka, senu taka ama woj mamni bachiakame bebenakai.

Tiikom nasuk ka tu'i juyat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

24 Ju'u Jesus, juchi inika'a seenuk, jita ta'abwikut nokaka inen jiiak:
—Teekau, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'a betana ju'u nok lutu'uria ket, seenuk yoemta, a' waj bwiapo, tu'i bachiata a' echaka'po benasi weye —ti jiiak—. 25 Taa senu tukaapo si'imem kokotcheo, seenu, ju'u, junaka'a wajta atteakamta a' beje'eka aneme, junama'a kibakek intok ini'i, tiikom nasuk juyata, ka tu'ik echaka siika. 26 Junak, jume' tiikom yo'otuka intok jaibu am moao, juna'a ka tu'i juya ket junama'a tiikota nasuk yeu machiak. 27 Junak intoko jume' tekilta a' jooriame, junaka'a wajta atteakamtau sajaka a' tejwaak: "Achai, ju'u tiiko bachia em echaka'u tu'ireakai, jaisaakai ini'i ka tu'i juya ama yo'otuk", ti au nattemaek. 28 Ju'u junaka'a wajta atteakame: "Senu nee beje'eme inika'a yaak", ti ameu jiiak. Junak intok wame'e a' sawe'um inen a' nattemaek: "Jaisa itepo, aman sajaka juka' juyata ka tu'ik poponnee ja'ani", ti jiakai. 29 Taa aapo, inimmeu: "E'e, bwe'ituk junuen eme'e juka' juyata ka tu'ik popon pat, wame'e tiikom mak nau a' poponne", ti ameu jiiak. 30 "Ala che'a tu'inee eme'e ama a' su'u tojaka junaemak a' yo'otu' betchi'bo, juka' tiikota a' chuktawa'u tajtia. Chukula ne inepo, jume' tekipanoareeom, juka' juyata ka tu'ik bat bem a' chuktane' betchi'bo aman am bittuane. Inime'e lolopola a' sumaka bem a' taya'ane' betchi'bo am tejwaane. Chukula intok, bempo'im juka' tiiko bachiata, jum kari junae betchi'bo in ya'aripo nau a' tojine' betchi'bo", ti ameu jiiak.

Mojtasa bachiat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

31 Ju'u Jesus ketchia, juchi seenuk inile benaka jita ta'abwikut ameu nokaka:
—Liojta aman teekau che'a yo'otaka a' kateka'a betana ju'u nok lutu'uria ket, seenuk inim yoemta, mojtaasa bachiata a' wajpo a' echaka'po benasi weye —ti jiiak—. 32 Ini'i mojtaasa bachia lutu'uriapo si'ime bachiata bepa che'a ilitchi. Taa ini'i intok siweka, junama'a si'ime ili juyata bepa che'a bwe'uusi yo'otune. Intok junuen tua bwe'u juyata benane. Junuen che'a bwe'uukai, kia jume' jekapo naj kateme wikitchim a' nassa'akariampo aet a tosate.

Ju'u reberuat nokaka, ta'abwi weyemta a' teuwaaka'u

33 Ju'u Jesus ketchia, juchi inika'a inile benaka jita ta'abwikut ameu nokaka am majtak:
—Liojta aman teekau che'a yo'otaka a' kateka'a betana ju'u nok lutu'uria ket, jamutta reberuata, ainam bajisi yeu to'orimmak a' kuutaka junuen si'imek kittita a' boyo i'a'a benasi weye —ti jiiak.

Inien jiba ta'abwik teuwaawamta, aapo'ik jaisa a' sawaa'u

34 Jesus, si'imeta inika'a ju'u yoemratau teuwaak junuen jita

ta'abwikut nokakai. Intok aapo
kaita am majtan, ka junuen jita
ta'abwikut nokakai. 35 Ini'i junuen
tuk, juka' bat naataka Liojta betana
ju'uneetuawaka yeteu nonokamta a'
teuwaaka'uta a' chupne' betchi'bo,
inen a' ji'ojteka'uta:

Jita ta'abwikut nokaka ne yeteu
nokne.
Achai Liojta ika'a aniata
ju'unaktek naateka waka'a
ka ju'uneiyaawamta nee a'
teuwaane,

ti a' jiaka'po.

Ju'u Jesus, juka' ka tu'i juya, tiikom nasuk yo'otukamtat nokaka a' teuwaaka'u machisi a' teuwaa

36 Junak intoko ju'u Jesus, jume'
ama aneme, si'ime saka'atuasuka,
aapo, kariu kibakek. Junama'a
jume' a' majtim aapo'iku rukteka
intok:

—Ju'u, wajpo ka tu'i juyat nokaka
em teuwaaka'uta, ju'unakkiachisi
itou teuwaane —ti au jiiak.

37 Junak intok ju'u Jesus inimmeu:

—Ju'u, juka' tu'i bachiata
echakame, ini'i jiba ju'u inim emo
benasi yoeme. 38 Ju'u intoko waasa,
ini'i jiba ju'u ania teuwaa o'oben.
Ju'u tu'i tiiko bachia, jume' Liojta
yoemiam teuwaa. Ju'u ka tu'i juya
bachia ket jume' bebeje'erita ea'po
aman jiapsame teuwaa. 39 Ju'u
intoko a' beje'eka aneka, juka'
ka tu'i juya bachiata echakame,
jiba ju'u bebeje'eri o'oben. Ju'u
jichupawame intok, juka' aniata
a' subimnee'uta a' teuwaa. Jume'
intok echimuta toboktaneeme, jiba
jume' ankelesim o'oben. 40 Juka'
ka tu'i juyata nau tojiwaka intok
inika'a junuen beete'po wo'otawaka
a' taya'ana'a benasia ket junuen
machinee juka' aniata a' subimneo.
41 Ju'u emo benasi yoeme inim
yo'otaka anekai, aapo, jume' a'
ankelej nesureom naj bittuanee
intok inime'e, si'imem jume' inim
Liojta bichapo, watem ka tu'ik
am jootuame intok jume' ka tu'isi
jiapsame, nau am tojine' betchi'bo.
42 Inime'e intok jum jiba yuu beeteu
am wo'otane. Inime'e junama'a
bwanaka intok jiokot annee.
43 Junak intok jume'e, si'imeku
lutu'uriakamta joaka jiapsame,
inime'e, aman bem yo'owa, che'a
yo'otaka a' kateka'po, eiyaawatchisi,
tajpa'ala bittune. Eme'e intok, aet
mammatebae'eteko, a' jikkajine.

Ju'u sawai tomit nokaka, jita ta'abwik teuwaame

44 'Teekau, Liojta che'a yo'otaka a'
kateka'a betana ju'u nok lutu'uria,
ini'i, seenu, waj bwiapo, yu'in
sawai tomita a' essoituka'a benasi
weye. Senu intok inika'a tomita a'
teakai, intok aapo jiba junama'a a'
essone. Intok tua alleaka ini'i sikaa,
si'imeta juka' a' jipue'uta nenkinee
intok junae tomie junaka'a waj
bwiata a' jinune.

Ju'u ujyooi teta, beje'eka, pejla' teamtat nokaka ta'abwik a' teuwaaka'u

45 'Ketchia ju'u Liojta che'a
yo'otaka a' kateka'a betana ju'u
nok lutu'uria, seenuk, ujyooi
bawepo tetam, beje'eme, pejlam
teame jaiwaka a' jijinne'u benasi
weye. 46 Ini'i intok seenuk, tua
beje'emta teakai, sikaa, si'imeta

juka' a' jipue'uta nenkinee intok aapo, junae tomie, junaka'a pejlata beje'emta a' jinune.

Ju'u, jite'immet nokaka, jita ta'abwik teuwaaka'u

47 'Intok ketchia ju'u Liojta che'a yo'otaka a' kateka'a betana ju'u nok lutu'uria, jite'im, baweu am jimmaawaka intok inime'e, si'ime ka nanau machi kuchum a' nu'uka'a benasi weye. 48 Junak jume' jite'im tapunako, jume' kuchureeom, jum mayoau yeu am tojine. Inime'e intok, junama'a joteka yeu am pu'aneekai, bempo jume' tuttu'im, jum bwe'u warimpo am nu'unee intok jume' ka tuttu'im mekka wo'otane. 49 Junuen machine, inika'a aniata lu'uteo. Jume' ankelesim yeu katnee junuen, jume' tu'isi tawalame betana, jume' ka tu'isi aulame am na'ikimtene' betchi'bo. 50 Intok jume' ka tu'isi aulame, jum taji jiba yuu beete'po am wo'otane. Junama'a inime'e bwannee intok ko'okoleka emo tam kumne.

Beemelataka intok momoerataka, ju'u beje'eka atteari

51 Junak intok ju'u Jesus:

—Jaisa eme'e iniat si'imekut ju'unea ja'ani —ti ameu nattemaek.

Bempo intoko:

—Jeewi achai —ti jiiak.

52 Junak intok aapo, inimmeu:

—Inim seenu, ju'u Moiseejtuka'uta betana nesaurim yee majtame, ini'i, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'a betana juka' nok lutu'uriata a' sualeka au a' majtasukai, aapo, seenu, yu'in jita beje'emta atteakamta benasia tawane. Inika'a, juka' tuttu'ik a' atteawa betana, juka' beemelata intok ka beemelata a yeu a' pua'a benasi maachi.

Jesus, ili jo'araa, Nasaret tea'po aane

53 Junak ju'u Jesus, inime'e jaikika jita ta'abwikut a' tammachiaka yee majtasuka, ama yeu sikaa, 54 intok jum, tua aman a' bwiaarau yepsak. Junama'a aapo, jum juriom nau yaaja'po yee majta taitek. Ju'u intoko junama'a yoemra a' uttiak intok:

—Jaksa ini'i o'ou inika'a suawata a' ta'aak. Juka' intok, ka a jootu maisi machik, jaisa ini'i a' jooa —ti jiiak—. 55 Bwe'ituk ini'i juna'a, ju'u kutae jita joamta u'usi. Ju'u intoko a' malawa, Maria' tea. Jume' Jakoobo' teame, ju'u Josee' teame, ju'u Siimo' teame intok ket ju'u Juuraj teame, inime'e a' saaek. 56 Jume' intoko a' jaamut waaim ket inim ito nasuku jo'aak. Junuen san, jaksa aapo inika'a si'imeta ta'aak —ti jiiak.

57 Inia betchi'bo san, inime'e, kaitat a' jikkajibaek. Taa ju'u Jesus inimmeu:

—Juka'a, Liojta betana chukula yeu weenemtat ju'uneetuawaka yeteu nokame, si'ime tu'isi a' eiyaaka a' bitne. Taa inika'a, tua jum a' bwiaraawapo joomem betana intok jume' a' jo'apo aamak werim betana juni'i, ka junuen eiyaatune —ti jiiak.

58 Intok aapo, junama'a ka jaikik juka' a jita a' joa'uta ama yaak. Bwe'ituk bempo junuen ka a' sualekai.

Joan, yee babatoowamta, a' me'ewaka'po

14 Junakriapo taewaimmet ju'u Eroorej teame, bwiaraa

Kalilea' tea'po yo'o ya'atuka'u,
Jesujta betana, ini'i etejoriawak.
2 Aapo intok, jume' ama tekiaka,
aamak anemmeu:
—Ini'i jiba ju'u Joan, yee
bato'owaame tuka'u. Mukiataka
jiabijtela. Kiali'ikun junuen ka a
jootu maisi machik a' joone'po au
yuma'atualaa —ti jiiak.
3 Ini'i Eroorej teame, bat naataka
juka' Joanta bwij teboka intok
suma'ita, yee e'eta'awa'u a' toji
tebolatakai. Inika'a yaak, jamut
Eroriaj teaka, bat naataka a' saila,
Jeriipe' teamta jubisuka'u betchi'bo.
4 Ju'u Joantuka'u, ju'u Eroorejtau
inen jiulatukan:
—Ka eu lutu'uria em a' jubeka'a
benasi a' jipu'une'po.
5 Ju'u Eroores inika'a Joanta
a' me'e tebobaek taa juka'
yoemrata a' majjaen bwe'ituk
si'ime, juka' Joanta, Liojta betana
ju'uneetuawaka yeteu a' noka'apo
junuen a' sualen. 6 Taa jum, juka'
Eroorejta wasuktiam yuma'ariaka a'
pajko'po, ju'u, junae jamut Eroriaj
teamta jamut asoa, aman nunurim
bichapo anwa'po a' ye'eko, junaka'a,
ju'u Eroores tua a' musa'ulek.
7 Junuen aapo, iniat ka yumako,
ka tu'ik au chupnee'u teuwaaka,
jita juni'i au a' a'awaka'uta,
aapo tua au a' makne'eti jiaka
nokakan. 8 Junako ini'i beme
jamut, a' malawa betana bat inen
tejwaatakai, ju'u Eroorejtau:
—Pu'atopo, juka' yee bato'owaame
Joanta koba inimi'i nee makne —ti
au jiiak.
9 Ini'i, juka' junama'a che'a yo'ota
Eroorejta, ka a' alleetuak. Taa aapo,
ini'i, tua aet a' yuma'anee'uta a'
teuwaalatuka' betchi'bo, intok jume'
junaman nunurim a' jikkajilatuka'
betchi'bo, a' makna' betchi'bo
nesawek. 10 Junuen san juka' Joanta
aman a' eta'ituka'po, a' koba
chuktana' betchi'bo aet nesawek.
11 Chukula ini'i koba, pu'atopo
aman tojiwak intok ju'u usi beme
a' makwaka, intok aapo a' malabeu
a' tojak.
12 Junak intok jume' Joantuka'uta
a' majtim ama yajaka, inime'e
intok juka' takaata nuk sajaka intok
inika'a ma'ak. Chukula inime'e
sajaka intok Jesujta tejwaak.

Ju'u Jesus, mamni miil ama aneme yoemrata ji'ibwatua

13 Junak ju'u Jesus inika'a
ju'uneiyaakai, jum a' ane'epo, senu
bwe'u kuta kanoapo, aapola, omot
kaabeta ane'u bicha yeu siika. Taa
ju'u yoemra a' ju'uneiyaakai, intok
ini'i, jume' bwere jo'aram betana
yeu sajak, junuen bwiat aet cha'aka
kat betchi'bo. 14 Juka' Jesujta
junama ko'om cheptekai, yoemrata
juebenak ama anemta bichak. Intok
inime'e, am nak jiokolek. Intok
jume' ko'okoeme, bem weiyaa'um,
aapo emo am ine'etetuak. 15 Junak
junama'a jaibu ka machiseo, jume'
Jesujta majtim au rukteka intok:
—Jaibu tua kupte intok inim
kaabe jo'aak. Im aneme am
kat saune, inime'e jumun ili
jo'arammeu sajaka intok bem
bwa'anee'uta bem jinune' betchi'bo
—ti au jiiak.
16 Ju'u Jesus:
—Ka utte'a bem saka'anee'u.
Eme'e am ji'ibwatuane —ti ameu
jiiak.

17 Bempo intok:
—Kaita te im jipue, mamni paanim intok wooi kuchum jiba —ti au jiiak.
18 Inimmeu Jesus:
—A'abo em neu am toja —ti ameu jiiak.
19 Junak intok aapo, juka' yoemrata, bajpo am joote saek intok chukula jume' mamni paanim intok jume' wooi kuchum am nu'uka, jikau bitchuka, Liojta a' baisaeka am rebekta taitek. Jume' a' majta'ummeu am bwisek. Inime'e intok junae yoemratat am na'ikimtek. 20 Si'ime juname'e ji'ibwak intok yuma'isi jatteaka taawak. Intok chukula, woj mamni ama woika bwere waarim tapunak, jume' ama yeu be'akammea.
21 Junama'a jume' ji'ibwakame, o'ouraa, mamni miil tukan, ketun jume' jaamuchim intok jume' illitchim ka na'ikiatakai.

Juka' Jesujta, jum ba'a bepa a' weamaka'po

22 Che'a chukula intok ju'u Jesus, jume' a' majtim, jum kuta kanoapo am ja'amutuak, bau ba'at sajaka, aapat waitana bem yaajine' betchi'bo, aapo'ik ketun juka' yoemrata a' saka'atuao.
23 Inime'e am saka'atuasukai, aapo ju'u Jesus, ili kawiu jikau siika, junama'a aapola, Liojtau bicha nokbaekai. Tukaariau yumakai ju'u Jesus aapola junama'a aanen.
24 Juka' bwe'u kuta kanoata ket bau ba'a nasukun a' weyeo, jume' ba'a biaktiam, juka' kuta kanoata naas beban. Ju'u su jeeka am nankika weyen. 25 Jaibu abe matchuu ini'i Jesus ameu ruktek, ba'a bepa weyekai. 26 Intok junako jume' majtim, aapo'ik ba'a bepa weyemta bichakai, womtek. Intok majjaeka:
—Ini'i, tukaapo yee wom womtame —ti chaaen.
27 Taa ju'u Jesus inimmeu nokaka:
—Kate'em jain ea, ineponee juna'a ju'u im aneme. Kate'em majjae —ti ameu jiiak.
28 Junak ju'u Peeo intok au nookak:
—Achai, empo tua juna'atuko, ba'a bepa weyeka em ane'u nee yebijtua'e —ti au jiiak.
29 Ju'u Jesus intok:
—A'abo neu bicha weyema —ti au jiiak.
Junak san ju'u Peeo jum kuta kanoapo ko'om chepteka, intok ba'a bepa wee taitek junuen Jesujta a' ane'u au yebijbaekai. 30 Taa aapo, juka' jekata utte'akamta mammatekai, majjaek intok ko'om kibak taitekai:
—Nee jinne'u'e, achai —ti chaaen.
31 Junama'a sep ju'u Jesus, mampo a' bwiseka intok:
—Tua empo ka yuma'isi a Liojtat yoem ea. Jaisaaka empo ka net yoem eak —ti au jiiak.
32 Bempo'im intok jum bem kate'epo ja'amuko, cha'atuk ju'u jeeka. 33 Junako jume' kuta kanoapo kateme, Jesujtau tonommea japteka:
—Tua lutu'uriapo, empo Liojta betana yoemiari —ti au jiiak.

Ju'u Jesus, jum Jenesaret tea'po jume' ko'okoeme emo am ine'etetua

34 Bempo junae bwe'u bau ba'at waitana sajaka, intok bwiau

Jenesaret tea'awi yeu yajak.
35 Junak ju'u yoemra, junama'a
jo'aakame, juka' Jesujta tata'aakai,
inime'e, junama'a bwiaraapo
si'imekut jo'arammeu bicha emo
naas tejwaa japtek. Intok jume'
ko'okoeme si'ime jum aapo'ik
ane'u au tojiwak. 36 Juname'e intok
au ujbwanan, aapo'ikut, kia a'
tajo'ori mayoat juni'i, bem tajtine'
betchi'bo. Intok si'ime jume' aet
mamtekame, emo ine'etek.

Ju'u inim senuk, ka tu'isi a' tatawaame

15 Junak intoko, waate jume'
paiseom teame intok jume'
Moiseejtuka'uta betana nesaurim
yee majtame, Jesujtau ruktek.
Inime'e, bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'a betana ama yajilamtakai,
intok inime'e inen au nattemaek:
2 —Jaisaaka jume' em majtim,
waka'a bat naataka itom
yo'owasuka'um betana ta'eewaka
joowamta ka junuen a' bo'o jooria.
Bwe'ituk inime'e, emo tu'utewakai,
kee ji'ibwakai, mam bajimawamta
ka a' jooa.
3 Taa ju'u Jesus inimmeu
nattemaek:
—Jaisaakai ket eme'e, juka'
Liojta nesaurita ka a' jooa, junuen
juka' inim enchim ta'aaka au
joiwalaa'uta enchim a' joobae'
betchi'bo. 4 Bwe'ituk ju'u Lios inen
a' nesawek: "Juka' em achaita intok
em malata yo'oreka am aniane.
Intok ket, ju'u, a' achaiwata oo
a' aewata, ka tu'ik ameu aune'eti
jiaka ka tu'isi ameu nokame, ini'i
me'etune." 5 Taa eme'e intok inen
jiia: "Seenuk, a' achaibeu oo
a' aebeu: Kannee a enchi ania,
bwe'ituk si'imeta juka' in jipue'uta,
Liojtau bicha nee a' na'ikiala, ti
a' jiune'eti jiia, 6 intok jabeta
juni'i, a junuen jiamta, inika'a,
juka' a' achaiwata oo a' aewata ka
a' aniane", ti jiia eme'e. Junuen
san eme'e juka' Liojta nesauri, tua
kaita a' teuwa'a benasi a' tawaalam,
junuen juka' inim enchim
ta'aaka, au joiwalaa'uta, junaka'a
enchim joobae' betchi'bo. 7 Ka tu'i
yoememtaka emo tu'u joame, tu'isi
jiiak wa'a bat naataka Liojta betana
ju'uneetuawaka yeteu nonokame,
Isa'iajtuka'u, emot nokaka, junak
inen a' ji'ojtekai:

8 Ini'i yoemra nee emo yo'ore'eti
jiaka, a' teuwaa.
Taa bem jiapsim ka neu bicha
waateka june'ela.
9 Kaita'po taawa bem nau eaka
nee yo'oree'u.
Bwe'ituk ju'u bem yee majta'u,
wepulsi inim watem betana
nesau teuwaari ausu'li.

10 Junak intoko ju'u yoemratau
ama anemtau chaaek:
—Aet mammateka nee aet
jikkajine —ti ameu jiiak—. 11 Ju'u
senuk bwa'anee'u, ka ini'i senuk
ka tu'isi tawaane. Ala ju'u senuk
teuwaanee'u aet yeu weyeme su,
junuen Liojta bichapo ka tu'isi a'
tatawaa —ti ameu jiiakai.
12 Junak intoko jume' a' majtim
Jesujtau ruktekan intok:
—Jaisa empo jume' paiseom
teame empo mammatek ja'ani. Em
teuwaaka'uta jikkajaka ka bem emo
alleetuaka'po —ti au jiiak.
13 Taa aapo, essoi nokpo inen am
yoopnak:

—Ju'u juya, jitataka juni'i, juka' in achai, teekau katekamta ka a' echiako, chikti nawammak popontune —ti jiakai—. 14Kia beja em am bicha. Bwe'ituk inime'e, ka bibichaka, watem ka bibichame weiyaame benasi maachi. Intok seenuk ka bichaka, senuk ket ka bichamta weiya'ateko, jak juni'i, wojo'oku a nau ko'om wattine.

15Junak intok ju'u Peeo, ju'u Jesujtau:

—Inika'a em ta'abwikut nokaka em teuwaaka'uta, ju'unakkiachisia itou a' teuwaane —ti au jiiak.

16Ju'u Jesus inimmeu:

—Jaisa eme'e ket ka a' mammate ja'ani —ti jiiak—. 17Jaisa eme'e ka aet ju'unea ja'ani, si'imeta juka' senuk bwa'anee'uta, to'onau bicha a' weye'po, chukula intok ket, inika'a, takaapo yeu a' weenee'uta. 18Taa ju'u, senuk teuwaanee'u aet yeu weeneme, jiapsiu yeu weye, intok ini'i juna'a ju'u, ka tu'isi a' tatawaame. 19Bwe'ituk jiapsi betana inen ju'u ka nanau machika ka tu'i eeri yeu weama, yee su'apeewame, jamutta ka a' jubeka juni'i, aamak emo tu'uriwame oo ju'u si'ime tiusi machika ka tu'ik joowame. Jita etbwawame. Ju'u aa noki'ichia intoko ka lutu'uriata yetet nok sasakawame, Liojta beje'eka, ka tu'ik teuwaawame. 20Ini'i weyeme juna'a junuen ju'u senuk ka tu'isi tatawaame. Taa ju'u, kee ji'ibwaka, emo te'ochiaka mam bajimawamta ka a' joowame, ka ini'i juna'a, ju'u senuk ka tu'isi tatawaame.

Jamut, ka jurio yoemtaka, Jesujta sualekame

21Junama'a yeu sikaa, ju'u Jesus bwiaara Tiiro'otea'u intok Siron tea'u bicha siika. 22Intok senu jamut, bwiaraa Kananea' tea'po jometa, ini'i junama'a bwiaraa jo'aaka, Jesujtau yepsak:

—In yo'owa, Labiituka'utat yeu simria, nee jiokole'e —ti au chaaek—. Bwe'ituk ju'u in jamut asoa, bebeje'eri ka tu'i jiapsi aet aane intok tua jiokot maisi au bicha —ti au jiakai.

23Taa ju'u Jesus inika'a kaita a' yoopnak. Junak intok jume' a' majtim au yajaka intok inen au ujbwanak:

—A' simne' betchi'bo au nooka achai. Bwe'ituk itot cha'aka weyeka, jiba chai sime —ti au jiakai.

24Junak intok ju'u Jesus, ju'u jamuttau:

—Ju'u Lios, jume' bwalam chiktulame bebenammeu Ijra'el yoemratau jiba nee bittuari —ti au jiiak.

25Taa ju'u jamut au rukteka intok au tonommea kikteka:

—In yo'owa, nee ania'e —ti au jiiak.

26Ju'u Jesus intok:

—Ka tu'ine, jume' paanim usim bwaa'ea'um, am u'aaka intok jume' chu'um am mikpo —ti au jiiak.

27Taa junuentaka juni'i, aapo ju'u jamut:

—Jeewi in yo'owa, taa kia jume' chu'um juni'i, bem teekom ji'ibwaa'po, jume' reebeim ko'om watteme bwabwa'ee —ti au jiiak.

28Junak intok ju'u Jesus, iniau:

—Jeewi, tua empo Liojta a suale, em ea'po aman eu chupne —ti au jiiak.

Intok jiba junama naateka ju'u a' jamut asoawa, yuma'isi au ine'etek.

Ju'u Jesus, juebena ko'okoeme emo am ine'etetua

29 Ju'u Jesus junama'a yeu sika
intok Kalilea' tea'po, bwe'u bau
ba'a bwikola weyen. Chukula ili
kawiu jikau sikaa, intok junama'a
yejtek. 30 Yoemra, juebenaka
jum a' ane'epo au yajak. Intok
inime'e, jume' ka rejteme, jume' ka
bibichame, jume' ka nokame, jume'
ka emo mam yekame intok waate
juebenam ko'okoeme amemak
weiyaakai, inime'e ju'u Jesujta
bichapo nau tojiwak. Aapo intoko
emo am ine'etetuak. 31 Junuen
san beja ju'u ama aneme yoemra
a' uttiaka a' suum eiyaak. Jume'
ka a nokame, noktuawame, jume'
mam lolo'im tu'ureame intok jume'
lolo'im am rejte'epo intok jume' ka
bibichame am bittuawame, inime'e
bichakai. Intok juka' bem yo'owata,
Ijra'el tuka'uta a' achai Liojta a'
yo'ori japtek.

Ju'u Jesus, naiki miil ama aneme yoemrata ji'ibwatua

32 Junak intoko ju'u Jesus, jume' a'
majtimmeu chaaeka intok:
—Inika'a yoemrata ne tu'isi jiokole
bwe'ituk jaibu baji ta'apo inim
nemak aane. Intok inime'e bem
bwa'anee'uta kaita nunu'ubwa.
Kanne junuen, ka ji'ibwakame, bem
jo'au bicha am saka'atuabae, junuen
ka inime'e jum bo'ot bem tebae
wattine' betchi'bo —ti ameu jiiak.
33 Jume' a' majtim junak:
—Jaksa itepo, si'ime inia
yoemratau yuma'ik bwa'awamta
nu'unee inimi'i kaabeta jo'aaka'po
—ti au nattemaek.
34 Ju'u Jesus inimmeu:
—Jaiki paanimsa eme'e
nunu'ubwa —ti ameu nattemaek.
Bempo intok:
—Woo busani, intok wate ili
kuchum —ti jiaka a' yoopnak.
35 Junak aapo, juka' yoemrata
ama anemta, bwiapo am jote'esaek.
36 Jume' woo busan paanim intok
jume' kuchum am nu'uka, intok
Liojta a' baisae'uta teuwaak.
Chukula am rebektaka intok
jume' a' majtimmeu bicha am
bwisek. Inime'e intoko ju'u ama
yoemratat am na'ikimtek. 37 Si'ime
inime'e ji'ibwak intok yuma'isi
jat teaka taawak. Chukula ketun
jume' reebeim yeu be'eekammea
woo busan waarim tapuniawak.
38 Junama'a ji'ibwakame, ju'u
o'ouraa, naiki miil tukan. Ketun
jume' jaamuchim intok jume'
illitchim ka na'ikiatakai. 39 Chukula
ju'u Jesus juka' yoemrata
saka'atuako aapo kuta kanoau
ja'amuka intok jum bwiaraa
Maklaala' tea'u bicha siika.

Jume' paiseeom teame intok jume' saruseeom teame, ka a jootu machik machilaata bitbae

16 Jume' paiseom teame
intok jume' saauseeom
teame, Jesujta bitbaeka au
noitek. Intok junuen aapo'ik jitat
a' ji'optuabaekai, teeka betana
machilaata, a jita a' joa'uta am
bittuasaek. 2 Taa aapo inime'e inen
yoopnak:
—Kupteo, eme'e: "I'an tu'ibae
jume' taewaim, bwe'ituk sikiisi
cha'aka ju'u ania", ti eme'e jijia.
3 Ketwoo tana intok eme'e: "I'an

ka tu'ibae jume' taewaim, bwe'ituk ju'u ania sikii intok naamuk", ti eme'e jijia. Ka tu'i yoememtaka emo tu'u joame, eme'e juka' aniata ju'u a' machiaka'ue taewaim ju'une'eiyaa. Taa eme'e i'an taewaim betana juka' machilaata a' teuwaa'ut eme'e ka a aet ju'unea.
4 Ini'i ka tu'i yoemra intok ka wepulsi Liojta yo'oreme senu machilaata, Liojta a jita joa'uta bitbae. Taa kaita intok bittuanaa, kia juka' Jonajtuka'uta juka' au yeu a' sika'u benak machilaata jiba bittuanaa —ti ameu jiiak.

Intok inime'e ama su'u tojaka, siika.

Reberuata benaka, jume' paiseom jitasa yee majta'u

5 Junak jume' a' majtim, ju'u bwe'u bau ba'ata beas yajaka, paanim koptalamtukan. 6 Junak intok ju'u Jesus:

—Eme'e a' mammatenee jume' paiseom intok jume' saauseeom teame ju'u reberuuata benaka, ka lutu'uriata bem yee majta'u betana emo suuakai —ti ameu jiiak.

7 Jume' a' majtim:

—Ka paanim itom nu'upaka' betchi'bo aapo junuen jiia —ti naas nau jiu japtek.

8 Ju'u Jesus amet ju'une'eaka intok:

—Jaisaaka eme'e paanim ka emo nu'upak ti jiia —ti ameu jiiak—. Tua em ka yuma'isi Liojtat yoem ea —ti ameu jiiak—. 9 Jaisa eme'e, i'an tajtia kee ju'unea intok ka au waate ja'ani, jume' mamni paanim, jume' mamni miil yoemem in amet na'ikimteka'ummewi intok jaiki bwere warim, jume' yeu be'ekame tapuniawakai. 10 Intok jaisa eme'e kia ka au waate ja'ani, jume' woo busan paanim betana, jume' naiki miil yoememmet in na'ikimteka'ummewi juni'i, intok jaiki bwere warim eme'e toboktak.
11 Junuen, jaisaaka eme'e ka aet ju'uneak, ka paanimmet in emou noka'apo, jume' paiseom betana intok saauseeom teame betana enchim emo suua saeka intok ju'u reberuuata benasi machik betana, nee emou nokao —ti ameu jiiak.

12 Junak beja inime'e aet ju'uneak, Jesujta ka wame'e paanim betana reberuat bem am suuane' betchi'bo ameu a' nokaka'po ala, jume' paiseom intok jume' saauseom teame, bem yee majta'u betana junaet a' noka'apo.

Ju'u Peeo, Jesujta a' Krijtotuka'u a' teuwaa

13 Junak ju'u Jesus, bwiaraa Sesarea piliipo' tea'u yepsakai, aapo jume' a' majtimmeu:

—Ju'u yoemra, inia inim yoemtat nokaka, a' jabesa'ati jiia —ti ameu nattemaek.

14 Inime'e intok:

—Waate, enchi ju'u yee babatoowame Joantuka'u tiia. Wate intoko enchi ju'u Eliaj tuka'u ti jiia. Ketunia waate enchi ju'u Jeremiaj tuka'u oo jume' bat naataka Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu nokame betana seenuk ti jiia.

15 Junak intok aapo:

—Eme'e intok, nee jabesa'ati jiia —ti ameu nattemaek.

16 Junak intok ju'u Simoo Peeo' teame:

—Empo juna'a ju'u Krijto yeu pu'ari, ju'u Lios jiba yuu jiapsamta u'usi —ti au jiiak.

17 Ju'u Jesus inika'a inen yoopnak:

—Tua empo alleenee Simoo, ju'u Jonaj teamta u'usi. Bwe'ituk inika'a ka inim senu enchi a' tejwaala. Ala ju'u in yo'owa, teekau jiapsame enchi aet ju'uneetuala —ti jiakai—. **18** Inepo intok ne Peeo ti enchi teuwaa, intok inepo ne jiba inia lutu'uriae em teuwaaka'ue, jume' Liojta yoemiamtuneeme, ae am koba'a i'a. Intok kia ju'u kokkowame juni'i ka ae bepa utte'aka a' koba'ane. **19** Ineponee ket inim teekau, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u yajineeme betana enchi am tekil makne. Juka' inim bwiapo em ka yee joo i'a'uta ket aman teekau ka joonaa. Intok juka' inim bwiapo em yee joo i'a'uta, ket aman teekau joonaa.

20 Junak intoko ju'u Jesus, inime'e a' majtimmet nesawek, aapo'ik Krijtotuka'po aman, kaabetau am montine' betchi'bo.

Jesus, jaisa a' muknee'u a' teuwaa

21 Junama'a naatekai ju'u Jesus, jume' a' majtim senu weemta machisi am tejwaa taitek, a' utte'atuka'po amani, aapo'ik Jerusalen tea'u a' weene'po intok junaman te'opopo ju'u che'a yo'owe intok jume' junama'a junae yoemratau yo'owem intok jume' Moiseejtuka'uta nesauri ji'ojteim yee majtame betana aapo'ik tua jiokot a' ya'anaa'po. Inimmeu, juname'e a' me'ene'eti jiiak. Taa ket, baji taewaita weyeo, aapo'ik a' jiabijtene'po betana am tejwaak.

22 Junak intoko ju'u Peeo, omola a' nunuka intok batte au omti nokaka a' sua tejwaa taitek:

—Kaibu ta'apo achai, jakwoo juni'i kaachin ini'i, junuen eu yeu weene —ti au jiakai.

23 Taa ju'u Jesus, amau kuakteka, Peotau inen jiiak:

—Kat neu suua, empo, ju'u bebeje'eritumta benasi anekai. Bwe'ituk kaita'ee nee a jootua. Empo juka' Liojta tu'uree'ut ka ale benasi ea. Ala kia empo inim yoemem benasi ea jiba —ti au jiiak.

24 Junak intok ju'u Jesus, jume' a' majtimmeu:

—Jabe senu nemak eebaeme, ini'i, inim aapo'ik betchi'bo jiba a' jiapsa'uta a' koptane. Intok nemak a' ea' betchi'bo mukneeka juni'i, jiba nemak eene —ti ameu jiiak—. **25** Bwe'ituk wa'a inim aapo'ik betchi'bo jiba, binwa jiapsibaeme, juna'a jiba yuu a' jiapsinee'uta a' ta'arune. Taa wa'a, nemak a' eebae' betchi'bo, ka inien aapo'ik betchi'bo a' eiyaakame, ini'i, jiba yuu a' jiapsinee'uta a' bitne. **26** Bwe'ituk inim seenu, jitasa tu'ik jajamnee inim si'ime aniat juka' beje'emta yo'okai intok tu'ik bichaka taa chukula, Liojtau a' weenee'u ka au a' lutu'uriatukai. Ini'i ju'u jiba yuu a' jiapsine' betchi'bo tua kaita a nenkine. **27** Bwe'ituk ini'i emo benasi inim yoeme, a' achai Liojwaa, yo'orisi a' machiaka'a benasi aapo junaen, intok jume' a' ankelesimmak a'abo yebijne. Intok junako aapo, inim, we'epulaim, junuen bem ya'ariaka'po aman, tu'isi oo ka tu'isi au a' chupa'ane. **28** Tua

lutu'uriapo ne inen emou jiia, i'an, inim wate aane, inime'e, juka' inim emo benasi yoemta, junuen yo'orisi machika intok che'a yo'otaka a' yebijnee'uta, bempo'im ka a' bichako ka bem kokkonee'u —ti ameu jiiak.

Jesujta, ta'abwisi a' bittuka'po.

17 Busan taewaim sikaa, ju'u Jesus, juka' Peota intok juka' Jakoobo' teamta intok juka' Joanta, ju'u Jakoobo' teamtamak weri, nunuka intok aapo, aapola amemak senu mekka jikat kawiu jikau amemak siika. **2** Junaman intok aapo ame bichapo ta'abwisi au bittebok. A' pujbawa ta'ata benasi machisi tachiriakan. Ju'u intok a' tajo'oriwa, tossaala tachiriata benasi aayuk. **3** Intok bempo, junama'a sep su, juka' Moiseej teamta intok juka' Eliaj teamta, ju'u Jesujtamak etejome bichak. **4** Junak intok ju'u Peeo, Jesujtau:

—Achai, tua su te tu'isi im aane. Enchi junen eao, itepo baji ili juya karim te ya'ane. Ee betchi'bo senuk, Moiseejta betchi'bo senuk, intok Eliajta betchi'bo intok ket seenuk —ti au jiiak.

5 Ket juka' Peota nokao su, naamu, tua beojkoka am roptak. Junama'a namupo betana intok, jiawai jikkajituk:

—Ini'i juna'a ju'u in yoemia in nake'u, ae betchi'bo tua in allea'u. Aapo'ik eme'e a' nok jikkajine —ti jiakai.

6 Inika'a jikkajakai jume' a' majtim yeu a' pu'arim, bwiapo pepetala to'otek intok inime'e tua womtek. **7** Junak intoko ju'u Jesus ameu rukteka, amet mamteka intok:

—Japte'em bu —ti ameu jiiak—. Kate'em majjae.

8 Inime'e juchi aman bitchukai, kaabeta intok ama bichak, juka' Jesujta aapolaik jiba.

9 Bempo'im junae kau betana ko'om kateo, ju'u Jesus amet nesawek:

—Inika'a enchim bittuawaka'uta, kaabetau eme'e a' etejone. Chukula, juka' inim emo benasia yoemta kokkoarim nasuk a' jiabijtesuk ju'ubwa a' teuwaane —ti ameu jiiak.

10 Junak intok jume' a' majtim:

—Jaisaaka junen, jume' Moiseejtuka'uta nesaurim yee majtame, a' utte'a ti jiia, juka' Eliaj teamta bat a'abo a' yebijnee'u —ti Jesujtau nattemaek.

11 Junak intok ju'u Jesus inime'e inen yoopnak:

—Lutu'uria juka' Eliaj teamta, utte'a, bat a' yebijnee'u. Intok inika'a si'imeta a' tu'utene'po. **12** Taa inepo ne, juka' Eliajta jaibu a' yebissuk ti jiia. Bempo intok a' jabetuka'po ka a' ta'aak. Ala bempo si'imeta juka' jiokot machik bem au ya'abae'uta au yaak. Ket jiba junaeni ju'u inim emo benasi yoeme, jiba inime'e betana jiokot ya'atune —ti ameu jiiak.

13 Junak intok jume' Jesujta majtim aet ju'une'eak, Jesujta, ju'u Joan, yee babatoowamta betana ameu a' noka'apo.

Jesus, usi o'ou, weecheka ko'okoemta, au a' ine'etetua

14 Chukula junak, bempo'im jum anwa'u am yajakai, seenu, junaman

Jesujtau rukteka, ini'i ket au
tonommea kikteka intok:
15—Achai, inika'a in ou yoemiata
nak jiokole'e. Beja su, aapo
epileepsia' teamtae ko'okoeka
weeche. Intok tua unnaa jiokot au
bicha. Juebenasi tajipo oo ba'apo
weeche. 16A'abo ne ime'e em
majtimmeu ne a' tojak taa bempo
ka a au a' ine'etetua machi —ti au
jiiak.
17Ju'u Jesus inen a' yoopnak:
—Ou, eme'e, kaita sualeka intok
tua ka tu'i yoemra. Jakwoo tajtiasa
tua nee inien enchim bitne. Jakwoo
tajtiasa tua ne jiokot emomak anne.
Juka' usita em a'abo neu toja —ti
jiiakai.
18Junak ju'u Jesus, ju'u bebeje'eri
ka tu'i jiapsitau kuttipo au nokaka
intok inika'a, ju'u usi o'outat yeu a'
simtuak. Junuen ini'i junama'a sep
tu'urekai.
19Chukula jume' Jesujta majtim,
omola sajaka, Jesujtamak etejoko
intok bempo:
—Jaisaaka tua, itepo, juka' ka tu'i
jiapsita ka a yeu a' beebak —ti au
nattemaek.
20Ju'u Jesus inimmeu inen jiiak:
—Bwe'ituk eme'esu tua ka a
Liojtat yoem ea. Tua lutu'uriapo ne
inen jiia, eme'e, kia ju'u mojtaasa
bachiata belleekik juni'i, Liojtat a
enchim yoem ea'u emot ayuko, inia
kawiu eme'e: “Inim yeu sikaa, omot
yejtene”, ti au jiu ean. Ini'i kawi
intok omot bicha weene. Junuen
eme'e lutu'uriapo Liojtat a yoem
ea'ateko, kaita emo betchi'bo
obiachine. 21Taa inile benaka ka
tu'i jiapsi, ini'i, ka ji'ibwawaka
Liojta yo'oriwaka intok au bicha
emo nokriawamtae jiba a yeu
beeptu —ti ameu jiiak.

Jesus, juchi jaisa a' muknee'u a' teuwaa

22Ketun jum bwiaraa Kalilea'
tea'po nau rejtekai, ju'u Jesus,
juka' inim yoemta, jume' inim
ka tu'i yoemem mampo a' su'u
tojina'ati jiiak. 23Intok juname'e a'
me'eenee'u. Taa ket, baji taewaim
sikaa, a' jiabijtenee'u ti jiiak. Ini'i,
ju'ubwa a' teuwaari, bempo'im tua
sioktuak.

Te'opota betchi'bo tomita a' beje'etuawa'u

24Juka' Jesujta intok jume' yeu a'
pu'arim, bwe'u jo'ara Kapernaum
tea'u yeu am yajako, junama'a
jume' te'opota betchi'bo tomita nau
totojame, ju'u Peotau yajaka intok:
—Ju'u enchim majtame, jaisa
tomita te'opota betchi'bo ka a
beje'etua ja'ani —ti au nattemaek.
25Ju'u Peeo intok:
—Jana'aka —ti jiiak.
Junako, juka' Peota kariu
a' kibakeko, ju'u Jesus bat au
nonokak:
—Jaisa eu maachi Simoo —ti
jiakai—. Jume' inim bwiapo
che'a yo'o ya'arim, inime'e,
juka' ya'uraatau bicha tomita
weyemta, intok juka' jita'apo yee
aniabaawaka tomita, jabemmeusa
junuen a' waata, jume' ama bem
bwiaraapo jomemmewi oo jume' ka
junama'a bwiaraapo joomemmewi,
ja'ani —ti au nattemaekai.
26Ju'u Peeo:
—Jume' omot bwiaraa yoemratau
—ti a' yoopnak.

Ju'u Jesus junak:
—Junuentuko, jume' ama bem bwiaarapo yoemem, kaita beje'etuane —ti au jiiak—. 27 Taa junuen, kaabeta ka alleetuabaekai, jum bau ba'au sikaa, jume' kuchum ammea yeu wiikwame ba'au jimmaane, intok juka' bat ama cha'atukamta yeu wikne. Junae tenpo empo tosai tomita, tua au yuma'ik teune. Juna'a, in beje'etua'ea'uta intok em aman toji'ea'uta, junae aman am beje'etuane —ti au jiiak.

Jabetasa chukula che'a eiyaatunee'u.

18 Jiba junako, jume' Jesujta majtim au rukteka intok:
—Jum teekau, achai Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u, jabesa juna'atunee ju'u che'a eiyaawaka bitnaame —ti au nattemaek.
2 Junak intok ju'u Jesus, ili usi o'outau chaaeka, ame nasuk a' kechaka 3 intok:
—Tua lutu'uriapo ne inen emou jiia, ju'u ka tu'ik betana ka enchim emo temaeka intok inia betana junuen, ka jume' ili usim benasi enchim eao, eme'e, jum Liojta che'a yo'otaka kateka'u kaibu aman jiapsine —ti jiiak—. 4 Junuen san, jum Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u, wa'a che'a ama eiyaatuneeme, ini'i, inim che'a bepa emo eiyaawamta koptaka intok junaen inia ili usita benasi eame, juna'atune, wa'a che'a eiyaanaame. 5 Wa'a intoko, juka' ile benasi ili usita, nee a' suale' betchi'bo, tu'isi a' mabetakame, nee junen mabetne.

Senuk ka tu'ik ya'anee'u, jaisa tua ka tu'isi a' chuchupe'u

6 'Jabetaka juni'i, inime'e illichim nee sualeme betana, senuk, ju'u ka tu'ik a' ya'atuakame, che'a au tu'i ean, inika'a, bwe'u tetata ae tuttujwamta, kutanaapo aet sumawaka, jum bawepo che'a mekka ko'om a' jimmaawako. 7 Jume' inim bwiapo jiapsame betchi'bo, tua ka tu'i, inim jiapsame, ju'u ka tu'ik jootuame ayukai. Ini'i jiba aunee o'oben. Taa tua jiokot au machine, ju'u o'outau, inika'a ka tu'ik yee jootuamtawi.
8 'Inien san empo, em maammea oo wokimmea, jita ka tu'ik ya'ane'eteko, am chuktaka intok mekka am su'u tojine. Bwe'ituk che'a tu'ine, mam lo'itaka oo wok lo'itaka jum jiba yuu jiapsiwa'u em annee'po. Intok junuen, yuma'im mamaka intok yuma'im wokeka intok jum tajita jiba yuu beete'u em anne'po bepa. 9 Intok empo em pusimmea ka tu'ik ya'ane'eteko, juname'e yeu wikeka, mekka am su'u tojine. Bwe'ituk che'a tu'inee wepu'ulaim puseka jum jiba yuu jiapsiwa'u em annee'po. Intok junuen, yuma'im puseka, jum tajita jiba yuu beete'u em annee'po bepa.

Bwala chiktulatat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

10 'Inime'e illichika nee sualeme betana, kaabem omola am eiyaane. Bwe'ituk inime'e betana jume' ankelesim am suuame, jum teekau, Liojta aman jiapsamtau jiba am ane'u —ti ne a' teuwaa—. 11 Bwe'ituk ju'u inim emo benasi yoeme, ini'i, jume' inim ta'aruim benasi jiapsame am jinne'ubaeka yepsak.
12 'Jaisa emou maachi ini'i, seenu, inim mamni takaam bwaram

jipueka, intok ini'i, juname betana seenuk ta'arukai, jiba tua aapo, jume' naiki taka ama woj mamni ama batan bwaram, jum kaupo to'o sikaa, intok juka' chiktulata a' jariune. 13 Intok ini'i, junaka'a a' teakai, jiba su tua, ini'i junae betchi'bo che'a alleene, waate jume' naiki taka ama woj mamni ama batanika ka emo ta'arukame bepa. 14 Junuen san ketchia, ju'u enchim yo'owa Lios, teekau jiapsame, inime'e illitchim betana, wepu'ulaik juni'i, kaabeta ta'aru i'a —ti ameu jiiak.

Seenuk, juka' aamak werik, jaisa tua a' jiokoi'ea'u

15 'Seenuk, Krijtopo emak werik ka tu'ik eu a' yaako, aapolaiku mak etejonee intok juka' ka amma'ali a' aula'u betana a' tejwaane. Inika'a intok tu'isi enchi a' nok jikkajako, junuen inika'a Krijtopo emak werikumak empo juchi tu'isi nau eaka jiapsine. 16 Taa inika'a ka junuen enchi aet nok jikkajako, empo seenuk oo wooim nunune, junuen juname'e, si'imeta junama'a jikkajaka, junaet lutu'uriata bem ju'uneene' betchi'bo. 17 Taa inika'a, juname'e juni'i ka a' nok jikkajako, junak si'ime jume' te'opopo nau anemmeu a' teuwaane. Intok inika'a, kia juname'e si'imem juni'i ka am nok jikkajako, junako, itepo, inika'a ka Liojta sualemta benasi a' eiyaanee oo kia seenuk, ya'uraatau bicha juka' tomita weyemta nau a' totojame betana a' weye'e benasia.

18 'Tua lutu'uriapo ne inen emou jiia, inim bwiapo si'imeta juka' enchim ka yee joo i'a'uta, ket aman teekau ka joonaa. Intok juka' inim bwiapo enchim yee joo i'a'uta, ket aman teekau joonaa.

19 'Ketchia inen ne emou jiia, inim, emo betana wooika Liojtau bicha enchim a'aubae'ut nau eaka enchim emo nokria'ut, ju'u in yo'owa, teekau jiapsame junuen emou a' chupa'ane. 20 Bwe'ituk jum woika oo bajim, nee yo'oribaeka bem nau ane'epo, junama inepo ame nasuk annee.

21 Junak intok ju'u Peeo, ju'u Jesujtau sika au nattemaek:

—Achai, juka' Krijtopo nemak werik, jaikisisa jita ka tu'ik neu a' yaako intok inepo junuen ne inika'a jiokoine. Jaisa woo busanisia ja'ani —ti jiakai.

22 Jesus inika'a:

—Kannee junuen woo busanisia ti eu jiia, ala, aapo'ik jaikisia junuen enchi a' jiokoi i'a'abeekisia —ti au jiiak.

Tekokamta, senuk, ka a' jiokoibaeka'ut, nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

23 'Inia betchi'bo, Liojta aman teekau che'a yo'otaka a' kateka'a betana ju'u nok lutu'uria, inim seenuk yoemratau che'a yo'o ya'ata, jume' aapo'ik tekoka intok a' wikiriammak au a' tu'ute'e benasi maachi. 24 Inika'a, junaka'a ju'ubwa a' naateo, senu juebena miiyoonim a' wikiriakai au yeu tojiwak. 25 Junak, juka' ama tekokamta, tua kaitae a' beje'etua machiako, ju'u a' tekowa, inika'a, senuk omot a' atteane' betchi'bo au a' nenki tebok chikti a' jubimmake intok a' yoemiam intok si'imeta juka' a' jipue'u mak junuen

junae, juka' a' wikiriawa'uta a' beje'etuana' betchi'bo. 26 Junak intok ju'u a' tekokame, junau tonommea kikteka intok au ujbwanak: "Achai, ka seej chukti eaka, nee bo'o bitnee intok inepo si'imeta ne beje'etuane", ti au jiakai. 27 Ju'u a' tekowai, inika'a, tua a' nak jiokoleka intok juka' aapo'ik a' wikiria'ut a' jiokoek, intok a' su'u toji tebok. 28 Taa ini'i tekokame, jiokoliwakame, junama'a yeu sikaa, seenuk aamak tekokamta teak. Inika'a ka jaikik a' wikiriamta. Junaka'a kuta naat a' bwiseka, a' jiabij meme'aaka: "Juka' em nee wikiria'uta sep nee beje'etua", ti au jiiak. 29 Junak intok ju'u aamak tekokame, au tonommea kikteka inen ujbwanak: "Achai, ka seej chukti eaka nee bo'o bitnee intok inepo si'imeta ne enchi beje'etuane", ti au jiakai. 30 Taa ini'i wikiriawame, ka a' jiokolibaek. Ala a' nuk sikaa, yee e'etawa'po a' eta'atebokai, inika'a a' beje'etuasu'u tajtia. 31 Waate jume' inimemak tekokame, inika'a ju'uneiyaakai, tua ka alleak. Intok inime'e, junae tekobeu sajakai, si'imeta junaka'a yeu sikamta au etejok. 32 Junako ju'u tekowai, junau chai tebok intok inen au jiiak: "Empo tekipanoareo ka tu'ik jiapsekame, inepo si'imeta juka' em nee wikiria'uta ne enchi aet jiokoek, em junuen jiokot jiaka em neu nokaka' betchi'bo. 33 Empo juni ket juka' emak tekipanoamta, in enchi jiokoleka'a benasia, jiba junuen a' jiokoi machiakan", ti au jiiak. 34 Intok juna'a tekowai, tua ka alleaka, junaka'a, jiokot a' ya'a tebok juka' a' wikiria'uta si'imeta a' beje'etuasu'utajtia.

35 Ju'u Jesus intok:

—Jiba inien ket emomak aunee ju'u in yo'owa, teekau katekame, enchim, jume' Krijtopo emomak werim we'epulaka, ka tua junen jiaka, enchim emo jiokoeko —ti jiaka ameu noksuk.

Emo kukunaka, emo wo'otawamtat betana, yee majta

19 Ju'u Jesus, chukula inika'a teuwaasukai, jum bwiaraa Kalilea' tea'po yeu sikaa, jum bwiaraa Jurea' tea'po, batwe Joran tea'po, ta'ata ama yeu we'e betana aman yepsak. 2 Yoemra juebenaka aamak sajak. Intok junama'a aapo, wame'e ko'okoeme emo am ine'etetuak.

3 Junak intok jume' paiseom teame, waate Jesujtau ruktek junuen jita'apo a' ji'optuabaekai intok inime'e:

—Jaisa seenu, jita betchi'bo juni'i, juka' a' jubiawata jimmaa betchi'bo, ya'uraatau, junae betchi'bo ji'osiam a ya'atebo ja'ani —ti au nattemaek.

4 Inime'e aapo inen yoopnak:

—Jaisa eme'e jum Liojta nok lutu'uria ji'ojteita kee a' bicha ja'ani, inen, juka' che'a bat naataka am ju'unaktekamta, o'outa intok jamutta, aapo'ik am ju'unakteka'po. 5 Inen ket ji'ojtei: "Inia betchi'bo san, ju'u o'ou, juka' a' achaiwata intok juka' a' aewata am to'o simnee intok junuen ju'u a' jubiawamak jiapsine. Intok inime'e junuen woikai, wepul yoemta beasi tawane." 6 Junuen san inime'e jaibu ka wooi benane, ala wepul yoemta benakai, inia betchi'bo ju'u inim yoeme, juka' Liojta wepu'ulai

benasi a' ya'ari, kaachin a am
na'ikimtene —ti ameu jiiak.
7 Junak intok inime'e:
—Jaisaaka junen ju'u
Moiseejtuka'u, juka' jubiarita
ya'uraatau ji'osia ya'arita a' makaka
junae a' jimmaa betchi'bo aet
nesawek —ti au nattemaek.
8 Ju'u Jesus inimmeu:
—Jiba junuen, tua ka enchim
yee nak jiokole' betchi'bo ju'u
Moiseejtuka'u junuen enchim
jujubim a enchim am wo'otane'
betchi'bo enchim a' tu'uteriak. Taa
che'a bat naataka ka junuen weyen —
ti ameu jiiak—. 9 Inepo intok ne inen
emou jiia, ju'u a' jubi jimaakame,
taa ini'i ka juka' a' juubi ta'abwiku
mak ka tu'isi a' tawako, intok ini'i
ta'abwik jubeko, ka tu'ik ya'arine.
Intok kia ju'u jamutta jimaarita a'
jubeko, ini'i ket ka tu'ik ya'arine.
10 Jume' Jesujta majtim junak
inen au jiiak:
—Inika'a weyemta inien machiako,
ju'u kunawaita a' jubimake, senuk
betchi'bo ka jujupwame che'a tu'i
—ti au jiiak.
11 Ju'u Jesus inimmeu:
—Iniat ka si'ime a aet ju'unea.
Kia wame'e wepulsi Liojta betana
a' ju'uneiyaatuawame jiba —ti
jiiak—. 12 Waatek ka nanau machik
ayukamta betchi'bo, wate o'owim
ka jujjube. Waate ka a jubineeka
junen yoemem. Waate intok ket,
inim yoemem betana junuen ya'ari
ka jujjube. Intok ketun waate, juka'
Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u
betana juka' nok lutu'uriata che'a
bem eiya' betchi'bo ka jujubeka
tatawa. Inika'a a' chupa'aneeme a'
mabetne.

Jesus, jume' ili uusim amet mamteka, Liojtau bicha am nokria

13 Junak intoko waate ili uusim,
ju'u Jesujtau tojiwak, aapo'ik
amet mamteka intok Liojtau bicha
inime'e a' nokriane' betchi'bo. Taa
jume' Jesujta majtim, jume' aman
au am tojame, am beje'eka nok
japtek. 14 Taa ju'u Jesus inen jiiak:
—Ake'em am su'u toja jume' ili
uusim, ela'pom a'abo neu katne,
intok iniat ka ameu suuane.
Bwe'ituk Liojta che'a yo'otaka
a' kateka'u, aman lutu'uriakame,
inime'e benasi emo eetuame
juname'e —ti jiiak.
15 Intok aapo, juname'e ili
usimmet mamteka intok am
nokriasuka, intok chukula,
junama'a a' ane'epo yeu siika.

Senu ju'ubwa yo'otuka yu'in tu'ik jita jipueme, Jesujtamak etejo

16 Senu ju'ubwa yo'otume Jesujta
a' bitbaeka au siika intok ini'i:
—Tu'i yoeme, yee majtame. Jitasa
inepo tu'ik yaaka junuen juka' jiba
yuu jiapsiwamta a' bitne —ti au
nattemaek.
17 Ju'u Jesus iniau:
—Jaisaaka empo tu'i yoeme'eti
neu jiia. Kaabe intoko, wepu'ulai
jiba tu'ika jiapsame. Ini'i intok ju'u
Lios juna'a. Taa empo jiba yuu
jiapsiwamta a' bitbae'eteko, Liojta
nesaurim bo'o jooriaka jiapsine —ti
au jiiak.
18 Ju'u ju'ubwa yo'otume:
—Jitaa nesaurim ti au jiiak.
Ju'u Jesus iniau:
—Ka yee sussu'ane. Jamutta ka
jubeka, ka aamak emo tu'urine. Ka

jita e'etbwane. Ka aa noki'ichiata
yetet nonokne. 19 Juka' em achaita
intok juka' em aewata, am yo'orine.
Intok empo juka' ele benasi yoemta,
em emo eiya'a benasia a' nakne —ti
au jiiak.
20 Ju'u ju'ubwa yo'otume intok:
—Si'imeta inika'a inepo in ili
usituka'po naatekai ne a' chupa'i.
Jitasa ketun neu be'ee —ti au jiiak.
21 Iniau inen jiiak ju'u Jesus:
—Empo yuma'isi Liojta ea'po
jiapsibae'eteko, sikaa, si'imeta
juka' em jipue'uta nenkakai, jume'
kaachin emo ania machim a'
mikne. Junak empo, teekau, Liojta
yo'otaka a' kateka'u, che'a si'imek
bepa beje'emta intok tu'ik a' bitne.
Chukula empo a'abo neu sikaa,
intok nemak eaka jiapsine —ti au
jiiak.
22 Taa junak, juna'a ju'ubwa
yo'otume, inika'a jikkajaka, tua
siokaka, ama yeu siika. Bwe'ituk
unnaa yu'in jita tu'ik atteakan.
23 Junak ju'u Jesus, jume' a'
majtimmeu:
—Tua nee lutu'uriapo ne inen
emou jiia, ju'u yu'in tomekamtau
tua a' obiachiaka'po, inika'a, teekau,
Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u
a' yebijnee'u. 24 Inika'a ne juchia
emou a' teuwaa, juka' naikim
wokekamta, kameeyo' teamta,
ji'ikia pusimpo yeu a' weenee'u,
che'a ka a' obiachiaka'u, juuka'a
yu'in tomekamta, jum Liojta che'a
yo'otaka kateka'u a' yebijnee'u bepa
—ti ameu jiiak.
25 Inika'a jiikkajakai, jume'
aapo'ik majtim tua aet suum eak.
Intok bempo:
—Junuentuko, jabesa tua
a jinne'uitune —ti emo naas
tetemaen.
26 Ju'u Jesus am bitchuka:
—Inim jume' yoemem, iniau ka
yuuma. Taa ju'u Lios, si'imeku
yumaka, a' jooa —ti ameu jiiak.
27 Junak ju'u Peeo:
—Achai, itepo te si'imeta juka'
itom atteasuka'uta a' to'o saka'i,
intok itepo emak eaka te emak rejte.
Jitasa tua itepo mabetne —ti au
jiiak.
28 Jesus inime'e inen yoopnak:
—Tua lutu'uriapo ne inen emou
jiia, junak, chukula taewaimmet,
si'imeta bemelasi a' ayuko, juka'
inim emo benasi yoemta che'a
eiyaawatchika yo'otaka a' yejteko,
junak eme'e, jume' i'an inim nemak
eaka, nemak rejteme, ketchia woj
mamnika intok wooika, jume'
che'a yo'owem jojoye'po eme'e
ama amet jote'ene, junuen jume'
woj mamni ama wooika, Ijra'el
tuka'uta betana yoemrata a' ya'uraa
bittua betchi'bo. 29 Intok si'ime
wame'e inim bem karim to'o
sajakame, oo jume' o'owimtaka
oo jaamuchimtaka jume' amemak
werim, oo kia a' achaiwata oo
a' aewata oo a' jubiawata oo
jume' bem yoemiam, oo ket bem
waj bwiam, junaka'a nemak
bem ea' betchi'bo junaka'a to'o
sajakai, inime'e, junaka'a mamni
takaasi junae beekik mabetne,
intok ketchia, chukula, jiba yuu
jiapsiwamta bitne. 30 Taa juebenaka
jume' i'an inim che'a eiyaawaka
bitwame, junak che'a ka eiyaanaa.
Wate intok, jume' i'an inim che'a

ka eiyaawaka bitwame, junak che'a eiyaanaa.

Jume' tekipanoareeommet nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

20 'Ju'u, teekau, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'a betana nok lutu'uria, ini'i, seenuk waj bwiata atteaka inika'a ketwoo yeu sikaa, pa'asim chuktaneeme a' takeaseka'a benasi weye. **2** Ini'i, inime'e tekipanoareeom, senu taka tosai tomim taewapo am beje'etuarokaka, junuen ameu nookak. Intok inime'e junen eako, tekipanoa betchi'bo a' wasau am bittuak. **3** Che'a chukula, ketwoo, jumak batanim jia'apo yeu siika intok juchi waatem junama'a jita nenenkiwa'po, kia beja kaita joame bichak. **4** Inimmeu: "Eme'e ket jum pa'asim in chukta tebo'u sajaka tekipanoane. Inepo intok, ne tua enchim koba'a'ea'uta enchim makne", ti ameu jiiak. Intok bempo junak ket aman sajak. **5** Ju'u wajta atteakame, abe luula yejteo juchi yeu siika, intok chukula ketchia che'a kupteo, bajim jiao yeu sika jiba junaen aayuk. **6** Intok ketchia, che'a kupteo, jumak mamnim jia'apo, juchi jum jita nenenkiwa'u bicha yeu siika. Intok juchi waatem junaman, kaita joame bichaka intok inimmeu: "Jaisaaka eme'e, si'ime taewata ka tekipanoaka inim aane", ti ameu jiiak. **7** Inime'e: "Bwe'ituk kee jabe itom takea machi", ti au jiiak. Aapo junako: "In wasau sajaka ket eme'e tekipanoane. Inepo intok, ne, juka' enchim koba'a'ea'uta enchim makne", ti ameu jiiak. **8** Junak, tukaariao yumakai, ju'u wajta atteakame, ju'u tekileu weyekamtau inen jiiak: "Jume' tekipanoammeu chaaeka, am beje'etuane. Jume' che'a chukula tekipanoa japtekame bat a' makakai. Intok jume' che'a bat tekipanoa japtekame che'a chukula a' makakai." **9** Junak intok, jume' kupteo mamnim jia'apo tekipanoa japtekame, aman yajaka, juname'e we'epulaka, yuma'isi senu taka tosai tomim mabetak. **10** Chukula jume' che'a bat kimukame aman yajakai, inime'e, che'a bepa emo a' mabet machian. Taa ketchia, we'epulaka senu taka pesom mabetak. **11** Inime'e a' mabetakai, juka' wajta atteakamta beje'eka emo nokria japtek, **12** inen jiakai: "Inime'e, che'a chukula yajakai, senu orata jiba takipanoak. Intok empo, jiba ito beekik am beje'etuala. Itom, jume' che'a yu'in tekilta yaakame, intok si'ime taewata juka' tatariata ine'akame benasi", ti au jiiak. **13** Taa ju'u wajta atteakame, juname'e betana senuk inen yoopnak: "Nujmeea, kannee jita ka tu'ik eu jooa. Empo'e ju'unea, senu taka tosai tomim enchim beje'etua rokaka in emou nokaka'po. **14** Juka' em koba'ita nu'uka weene. Inepo inika'a che'a chukula tekipanoa taitekamta, jiba em koba'i beekik inepo a' makbae. **15** Jaisa ka neu lutu'uria ja'ani, juka' in tomita, in a' sawabae'po aman, ae in aunee'u. Oo jaisa empo junuen in yee jiokol ta'aa'u betchi'bo iniat net kopte ja'ani", ti au jiiak. **16** Junuenpo aman san, jume' i'ani inim che'a ka eiyaawaka bitwame, junak che'a

eiyaanaa. Intok i'ani, inim che'a bat eiyaawaka bitwame, junak che'a ka eiyaanaa. Bwe'ituk juebena jume' nunuwakame, taa ka jaiki jume' yeu pu'arim.

Ju'u Jesus, juchi bemelasi jaisa a' muknee'u teuwaa

17 Ju'u Jesus intok, bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u bicha a' bo'o
joobaekai, jume' woj mamni ama
wooika yeu a' pu'arim, bempola,
omola am nunuka, intok inen ameu
jiiak:
18 —Junuen enchim jaibu
ju'unea'a benasia, Jerusalen
tea'u bicha itepo jikau kaate.
Junaman intok, juka'a, inim emo
benasi yoemta, jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owemmeu intok
jume' Moiseejtuka'uta betana
nesaurim yee majtammeu a' su'u
tojitune. Inime'e intok a' me'etune'
betchi'bo ae tana au bicha a'
teuwaane. 19 Intok bempo, jume' ka
ito benasi inim yoemem mampo
a' su'u tojine. Inime'e intok junuen,
inika'a kia a' juunn jiaawaka,
ko'okosi a' joaka intok kuuset bem
a' poponne' betchi'bo. Taa baji
taewaita weyeka, kokkoarim nasuk
jiabijtene —ti ameu jiiak.

Jakoobo intok Joan teamta ae, ju'u inika'a a'awaka'u

20 Junak intok ju'u Jakoobo'
teamta intok ju'u Joan teamta
ae, inime'e Sebereo' teamta
u'usim, aapo, a' yoemiammak
weyeka, Jesujtau ruktek intok ini'i
au tonommea kiktek a' yo'orekai,
junuen senu weemta aapo'iku
a'aubaekai. 21 Ju'u Jesus:
—Jitasa empo neu waata —ti au
nattemaek.
Ini'i aapo:
—Inime'e woika in yoemiam
betana, chukula, jum che'a yo'otaka
em yejtene'po, seenuk batatana eu
a' yejtene' betchi'bo, juka' senuk
intok, mikko'otana eu a' yejtene'
betchi'bo junuen nesaune —ti au
jiiak.
22 Taa ju'u Jesus inen am yoopnak:
—Eme'e kate'em ju'unea enchim
a'awa'uta. Jaisa eme'e juka' jiokot,
ko'okosi machik intok ka alleaka
sioksi maisi machik in ine'enee'uta
neu weyemta, nele benasi a'
ine'enee ja'ani —ti jiakai.
—Au te yuma'ane —ti jiiak bempo.
23 Taa aapo inen ameu jiiak:
—Lutu'uria ala eme'e, jiba inile
benak jiokot ko'okosi a' ine'ene.
Intok eme'e nele benasi ka alleaka
sioksi emo bitne. Taa seenuk
in batatana neu a' yejtenee'uta,
juka' senuk intok mikko'otana
a' yejtenee'uta, ka neu lutu'uria
in a' teuwaane' betchi'bo. Ala a'
bittuanaa, wame'e, in yo'owa Liojta
betana junuen ameu a' chupa'im —
ti ameu jiiak.
24 Junak jume' waate, woj
mamnika a' majtim, inika'a
jikkajaka, jume' woika nau werim
beje'eka emo omtituan. 25 Taa ju'u
Jesus ameu chaaeka:
—Jaibu enchim ju'unea'a benasia,
jume' bwere yoemratau che'a
yo'o ya'arim, juka' yoemrata, am
tekoka'a benasia a am kuakta. Intok
ket inime'e yo'o ya'arim nasuk,
jume' che'a bepa bem eiyaawame
ti ta'eewame, ket bempo'im che'a
nesawee'uta am ju'uneiyaatua.

26 Taa emo nasuku ka junuen weene.
Junuentu'eaka su ala, emo nasuku
ju'u si'imemmeu che'a yo'otubaeme,
ini'i, jume' waatem nesauta
jooriane. 27 Intok jabe juni'i emo
nasuk eiyaawaka au bit i'ame, ini'i,
che'a bat naataka inime'e nesaupo
a' jiapsa'a benasi au eiyaane.
28 Junuen juka' inim emo benasi
yoemta, ka nesauta a' jooriana'
betchi'bo inim a' yepsaka'a benasia.
Ala junuen yee aniasekai. Intok
junuen, juebenam ka tu'ik betana
bem jinne'una' betchi'bo a' jiapsi
nenkibaekai.

Jesus, jume' watem woika, ka bibichame, emo ine'etetua

29 Bempo'im jum bwe'u jo'ara
Jeriko' tea'a betana yeu am kateo,
yoemra juebenaka, Jesujtat cha'aka
kat japtek. 30 Junama'a bo'o
bwiikola, liliptim woika ama jookan.
Inime'e intok juka' Jesujta junama
wa'am a' weye'po a' jikkajakai:
—Achai, Labiituka'uta yoemratat
betana yeu simria, itome'e jiokole
—ti kusisi chaaen.
31 Ju'u yoemra am yaatine'
betchi'bo, inimmeu omti nookan.
Taa bempo che'a juni'i:
—Achai, Labiituka'uta yoemratat
betana yeu simria, itome'e jiokole'e
—ti chaaen.
32 Junak ju'u Jesus, junama
kikteka, jume' liliptimmeu chaaeka:
—Jitasa eme'e nee enchim ya'aria
i'a —ti ameu nattemaek.
33 Bempo:
—Achai, juchi itom bittuane —ti a'
yoopnak.
34 Junak ju'u Jesus, juname'e tua
am nak jiokoleka, intok pujpo amet
mamtek. Inime'e liliptim junama
sep bibichaka taawak. Intok inime'e,
Jesujtat cha'aka sajak.

Jesujta jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u kibaki'iseka'po

21 Bempo'im jum bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u abe am
yajao, intok ket ili jo'ara Betpaake'
tea'u am yajako, jum Oliibo kawiu
jeela. Junak ju'u Jesus, wooi jume'
a' majtim yeu pu'aka, 2 intok:
—Jum ili jo'arau bepa bicha
kateka'u eme'e katne. Junaman
eme'e buu jamutta cha'akamta
intok ili buuta aamak eme'e ama
bitne. Eme'e a' woitaka intok a'abo
neu am tojine —ti ameu jiiak—.
3 Intok senuk jachin emou a' jiao,
eme'e: "Ju'u achai a' sawabae, intok
lauti am notta roka", ti eme'e au
jiune.
4 Ini'i yeu siika junuen juka'
bat naataka Liojta betana
ju'uneetuawaka, chukula yeu
weenemta tetteuwaamta teuwaaka
a' ji'ojteka'uta a' chupne' betchi'bo:
5 Jum bwe'u jo'ara, kawi Sion
tea'po jo'aakammeu eme'e
inen jiunee:
"Ake'em a' mammatene, ju'u
inim che'a yo'o ya'ari emou
weye, buu jamuttat yej
simekai.
Ju'u jita pu'a pu'aktemta asoat,
ini'i, ka au che'ewarekai", ti a'
jiaka'po.
6 Intok junak jume' a' majtim
sajaka intok tua juka' Jesujta am
saweka'po aman aayuk. 7 Bempo
juka' buu jamutta intok juka' ili
buuta au nu'upaka intok bem
tettebe tajo'orim bem jineka'um

buummet wattak. Jesus intok
amet jikat yejtek. 8 Ju'u intok
ama yoemra, ka ilikikai, inime'e
jum bo'ot bepa bem tettebe
tajo'oreka'um to'o sakan. Waate ket
juya nassa'akariam chuktak. Intok
inime'e, bo'ot aawas am to'o sakan.
9 Jume' bat aapat kateme, intok ket
jume' aet cha'aka kateme, inime'e
chaai japtek:
—Juka' si'imemmeu yo'o ya'ari
Labiituka'uta yoemiam betana
yeu simriatau, a' yo'oriwaka a'
alleetuanaa'u au lutu'uriatune.
Tu'isi a' eiyaawa'u au bicha
teuwaawaka mabettunee ju'u,
achai Liojta betana lutu'uriaka
a'abo weyeme. A' yo'oriwaka
a' alleetuanaa'u tua Liojtau
lutu'uriatune —ti chaae japtek.
10 Junak juka' Jesujta jum bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'u a' kibakeko,
si'ime jume' junama'a jiapsame, ka
nanancha eewame ama ayukan.
Juebenaka intoko:
—Jabesa ini'i —ti nattemaen.
11 Ju'u intok yoemra:
—Ini'i juna'a ju'u Jesuj
teame, chukula yeu weenemta
tetteuwaame. Ju'u bwiaraa Kalilea'
tea'po, jo'ara Nasaret tea'po joome
—ti jiian.

Jesus, juka' te'opopo ka joo'eewamta, inika'a ama tu'ute

12 Chukula ju'u Jesus jum te'opou,
Liojta ama yo'oriwaa'u kibakeka
intok junama'a si'imem jume' jita
nenkaka intok ama jita jinume,
yeu am beebak. Jume' yoemratau
tomita nanakuliame, jume' bem
meesam, intok ket ama jume'
wokkoim nenenkame, bem amet
joka'um naas am wo'otariak.
13 Intok inen ameu jiiak:
—Jum Liojta nok lutu'uriapo inen
ji'ojtei: "Ju'u in kari, kari Liojtau
bicha emo nokria betchi'bo kari ti
teane", ti ji'ojtei. Taaa eme'e, jume'
jita e'etbwam ama e'eusee'u, kau
wojo'oriata benasi a' ya'ari —ti
ameu jiiak.
14 Junama'a te'opopo waate
liliptim intok lolo'im, Jesujtau
ruktek. Aapo intok inime'e emo
ine'etetuak. 15 Taa junak, jume'
junama'a te'opopo tekiakammeu
yo'owe intok jume' Moiseejtuka'uta
betana nesauri ji'ojteim yee
majtame, inime'e, aapo'ik machilaa,
ka a jootu maisi weyemta a'
joamta bichakai, intok jume' ili
uusim junama'a te'opopo aneka:
"Yo'oriwaka intok a' alleetuanaa'u
au lutu'uriatune, ju'u si'imemmeu
yo'o ya'ari, Labiituka'uta yoemiam
betana yeu simriatau", ti chaaeme
jikkajakai, inime'e emo o'omtituak,
16 intok Jesujtau inen jiiak:
—Jaisa empo juka' inime'e
teuwaa'uta jikkaja ja'ani —ti jiiak.
Jesus intok inime'e yoopnak:
—Jana'aka, a nee a' jikkaja. Taa
jaisa eme'e inia betana junuen
jum Liojta nok lutu'uriapo inika'a
ji'ojteita kee bicha ja'ani:

> Jume' tua illitchim, intok jume'
> ketuni che'eeme, empo,
> inime'e che'a yuma'isi enchi
> am yo'oribaeka junuen am
> bwiktualaa, ti a' jiaka'po.

17 Junak junama'a am su'u tojak.
Intok junama'a bwe'u jo'ara betana
yeu sikaa, ili jo'ara Betaania' tea'u
bicha yeu siika. Junaman aapo yeu
matchuk.

Jesus, ju'u chuna ouwo ka tatakamtau, ka tu'isi au a' chupnee'u, au teuwaa

18 Ketwoo tana junak jum bwe'u
jo'arau nottisekai, ju'u Jesus
tebauri'e'eak. 19 Aapo bo'o mayoat,
chuna'ouwota weyekamta bichaka
intok iniau ruktek. Taa junae ouwot
kaita teak, sawa ausu'liakan. Junak
ju'u Jesus, junau:
—Kate'e intok juchi takane —ti au
jiiak.
Intok junama'a sep waakek ju'u
chuna'ouwo. 20 Inika'a bichakai
jume' Jesujta majtim tua ae tana
suum eak, intok ju'u Jesujtau
nattemaek:
—Jaisaaka tua, ju'u chuna'ouwo
tua sep waakek —ti jiakai.
21 Inime'e ju'u Jesus inen
yoopnak:
—Tua lutu'uriapo ne inen emou
jiia, enchim tua junen jiaka Liojtat
eaka intok ka ta'abwisi enchim eao,
ka eme'e inika'a chuna'ouwotau in
yaaka'uta jiba, a' joone, ala ketchia,
eme'e inia kautau a inen jiunee:
"Inim sookteka, intok jum baweu
emo jimmaane", ti enchim jiao, ini'i
intok junuen aune. 22 Intok si'imeta
waka'a, Liojtau bicha nokaka
enchim a'awa'uta, eme'e junuen a'
suale'eteko, eme'e a' mabetne.

Jesujta jabeta betanasa lutu'uriaka a' nesawee'u

23 Junak intok ju'u Jesus jum
te'opou kibakek, junama'a intok
ket yee a' majtao su, jume'e, jum
te'opopo tekiakammeu yo'owe intok
jume' juriommeu yo'owe, Jesujtau
ruktek, intok inime'e:
—Jita ya'uraata betanasa empo
lutu'uriata makwaka inika'a jooa.
Intok jabesa junuen iniat enchi
sawek —ti au nattemaek.
24 Ju'u Jesus, inime'e inen am
yoopnak:
—Ineponee ket junuen, senu
weemta emou nattemaibae, inika'a
intok enchim neu teuwaako, junak
inepo enchim tejwaane, jita
lutu'uriae inika'a in a' joa'apo —ti
jiakai—. 25 Juka' Joanta, yee a'
bato'owaane' betchi'bo, jabesa aet
a' sawek, ju'u Lios oo jume' inim
yoeme —ti ameu jiakai.
Taa inime'e, bempo naas emo
tetemai japtek inen jiakai:
—Lios a'abo a' bittuak ti itom
jiao, junak su aapo: "Jaisaaka
intok eme'e ka a' sualek", ti itom
yoopnane. 26 Intok: "Inim jume'
yoemem betana", ti itom jiao, itepo
jume' inim aneme te jinile bwe'ituk
si'ime, juka' Joanta, Liojta betana a'
noktuawaka'po junuen a' suale —ti
jiakai.
27 Junuen san inime'e Jesujtau:
—Katte ju'unea —ti au jiiak.
Junak intoko aapo:
—Inepo nee ket junuen ka
enchim tejwaane, jabeta betanasa
lutu'uriaka inika'a in a' joa'apo —ti
ameu jiiak.

Jume' wooi yoemiarimmet nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

28 Ju'u Jesus ameu inen jiiak:
—Jaisa ini'i emou maachi. Senu
yoeme, woim u'usekai, ini'i intok
senuku inen jiiak: "In yoemia,
i'an empo jum wasau, pa'asim in
echiu sikaa, tekipanoane", ti au
jiiak. 29 Ju'u inia u'usi: "Kannee

junen ea”, ti a' yoopnak. Taa ini'i, chukula ta'abwisi eaka, intok aman tekipanoabaeka aman siika. 30 Chukula ket ju'u achaiwai, ju'u senuku sika intok jiba junaen au jiiak. Ini'i intoko: “Jeewi achai, aman ne weye”, ti a' yoopnaka taa ka aman siika. 31 Inime'e wooim betana, jabesa juka' a' achaiwata joo i'a'uta yaak —ti ameu jiiak.

Bempo intok:

—Ju'u bat weyeme —ti jiiak.

Junak ju'u Jesus inen ameu jiiak:

—Tua lutu'uriapo nee inen emou jiia, jume' ya'uraatau bicha tomita weyemta nau totojame, intok jume' ka tu'i jaamuchim, inime'e emo bepat, jum Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u yajine. 32 Bwe'ituk ju'u Joan, yee babatoowame, juka' tu'isi jiapsiwamta enchim majtaka emou yepsak. Eme'e intok ka a' sualek. Taa jume' ya'uraatau bicha tomita weyemta nau totojame intok jume' ka tu'i jaamuchim ala, a' teuwaa'uta sualek. Taa eme'e inika'a bichaka juni'i, ka tu'ik betana ka emo temaek junuen a' sual betchi'bo.

Jume' tekipanoareeom, ka tu'u jijiapsekammet nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

33 ’Juchi seenuk, jita ta'abwikut nokaka in teuwaa'uta eme'e jikkajine. Ju'u senuk, bwe'u wajta atteakame, junama'a juebena pa'asi ouwom ja'abwak. Inika'a intok a' koratuaka, ket pa'asita ama ba'awa'u betchi'bo senuk yaak. Intok si'imeta a suua betchi'bo, mekka jikau tetam nat chayak.

’Chukula ini'i, junaka'a waj echita, wate tekipanoareeommeu tomipo a' reu teboka, mekka bicha yeu siika. 34 Junak pa'asim chuktanaa'u yumakai, ini'i, jume' tekilta a' jooriame, juname'e tekipanoareeommeu junama'a echiu am bittuak, jum echipo aapo'iku weyemta a' lutu'uriatuka'po aman, bem a' mabetne' betchi'bo. 35 Taa jume' tekipanoareeom, jume' aman bittuarim bwiseka intok senuk tua ko'okosi yaak, ket senuk me'ak, senuk intok ket mamaasuk. 36 Ju'u wajta atteakame, bat bepa juchi che'a bu'uum, jume' tekilta a' jooriame aman bittuak. Taa jume' junama'a tekipanoareeom, inime'e si'imem junuen nanancha am yaak.

37 ’Junuen su, tua chukula, ini'i, juka' tua aapo'ik ou yoemiata aman bittuak: “In uusi inime'e, aapo'ik yo'orine”, ti eakai. 38 Taa junak, juka' usiwaita bichakai, jume' tekipanoareeom inen naas nau jiian: “Ini'i juna'a ju'u chukula inia atteariu tawaneeme. Nau te a' me'ene. Junuen juka' bem at teamak itepo tawa betchi'bo.” 39 Junuen san, inime'e a' bwiseka junama'a wajpo yeu a' nuk sajaka a' me'ak.

40 Ju'u Jesus:

—Junak, ju'u wajta atteakame aman notteko, juname tekipanoareeommak jaisa tua amemak aune —ti nattemaek.

41 Bempo inen au jiiak:

—Juname'e ka tu'ik jiapsekame, juna'a, kia ili juni'i ka am jiokoleka am su'ane. Intok ini'i, juka' waj bwiata, tatta'abwi tekipanoareeommeu a' reu tebone. Inime'e, taewaita yumako junama'a

echipo a' mabet'ea'uta au a' tojineemmeu.
42 Jesus junak inen ameu jiiak:
—Jaisa juka' Liojta nok lutu'uria ji'ojteita jakwoo juni'i kee a' bicha ja'ani, ama ji'ojtei:

Ju'u tua tu'i teta, jume' kaateme yeu tawaaka'u, ini'i, che'a bat naataka nawataka yeu siika.
Inika'a ju'u in yo'owa Lios inien a' ya'ari.
Ini'i intok tua itou uttia watchisi yeu weama.

43 Junuen san ne inen emou jiia, juka' Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u, enchim lutu'uria'ea'uta, eme'e ka a' bitne, intok inika'a, ju'u yoemra, juka' Liojta, aapo'ik ea'po aman tu'isi jiapsisukame, a' bittuanaa. 44 Ju'u intoko tetata betana teuwaawame, jabetaka juni'i, ju'u inia tetat wechekame, kot kottisune. Taa ju'u teta intoko, senukut ko'om wecheka'ateko, inika'a jotchisi a' tutujne.
45 Junak jume' te'opopo tekiakammeu yo'owe intok jume' paiseom teame, inime'e juka' Jesujta, ta'abwikut nokaka a' teuwaa'uta jikkajakai, aapo'ik bempo'immet a' noka'apo aet mammatek. 46 Junako inime'e a' bwijbaeka'e'eak, taa juka' yoemrata ama anemta majjaen. Bwe'ituk ju'u ama yoemra, juka' Jesujta, Liojta betana weyeka a' noka'apo ju'uneiyaaka a' sualen.

Jujupwaka, pajkot nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

22 Ju'u Jesus juchi jita ta'abwikut nokaka am majta taitek intok inen ameu jiian:
2 —Jum teekau, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'a betana, ju'u nok lutu'uria, seenuk, yoemratau che'a yo'o ya'arita, a' yoemiawata juptuabaeka, pajkota a' ya'ariaka'a benasi weye. 3 Ini'i, jume' tekilta a' jooriame yeu pu'aka, aman am bittuak, jume' nunurim tejwaane' betchi'bo. Taa juname'e ka aman yeu yajibaek. 4 Chukula juchi wate jume' tekilta a' jooriame aman bittuak inen ameu jiakai: "Wame'e nunurimmeu, juka' bwa'aamta jaibu a' ya'asuak, ti eme'e ameu jiune. Jume' wakasim intok jume' wate naikim wowokekame che'a a'awim ne jaibu am su'a tebosuk. Intok kaita inim be'ee. A'abo am kat chaune", ti ameu jiiak. 5 Taa inime'e, jume' aman nunuwaka'um, kia beja am jikkajak. Inime'e betana seenu, a' wasau bicha siika, ju'u senu intok, omot a' tekileu bicha siika. 6 Jume' waate intok junaka'a che'a yo'o ya'arita, wame'e a' tekipanoareeom am bwiseka intok jijiokot am yaak, bem am sussu'a'po tajtia. 7 Junak intok ju'u che'a yo'o ya'ari, unnaa o'omtek. Intok ini'i, jume' a' sontaowam, juname'e yee sussu'ame, am su'aane' betchi'bo aman am bittuak. Intok inime'e ili bwe'u jo'araata ama bem jo'aaka'uta am taya'aria betchi'bo. 8 Chukula jume' tekilta a' jooriammeu inen jiiak: "Si'ime yuma'isi, kaita ama be'ee juka' jujupwamta a' chupne' betchi'bo. Taa wame'e che'a bat nunuwakame, ka ameu cha'aka, bem a'abo katnee'u. 9 Junuen san eme'e, bwe'u jo'arapo che'a amet rejtiwa'um bo'ommeu sajaka, junama'a

si'imem jume' enchim tea'um, inim jujupwa'u am nunune." 10 Juname'e tekilta a' jooriame, junaman bwe'u jo'arau yeu sajaka intok si'imem juname'e bem tea'um nau nunuk, tuttu'i yoemem intok kia jume' ka tuttu'i yoemem juni'i. Intok junuen junama bwe'u karipo ju'u yoemra tapunak.

11 'Junak ju'u che'a yo'o ya'ari, jume' aman nunurim bitbaeka aman kibakek. Intok senuk junama'a anemtat remtek. Taa ini'i, ka junuen jujupwa'po an betchi'bo junaka'a tajo'orekai. 12 Iniau intok inen jiiak: "Empo achai, jaisa tua junuen ka inim an betchi'bo emo a'anaalataka a'abo kibakek", ti au jiiak. Taa ini'i kaita a' yoopnak. 13 Junak ju'u che'a yo'o ya'ari, junama'a jume' sawammeu: "Inika'a, mampo intok wokpo a' suma'ane, intok pa'akun, ka machikun a' jimmaane", ti ameu jiiak. Ini'i, junama'a bwannee intok ko'okoleka au tam kumne. 14 Bwe'ituk juebena jume' jiba yuu jiapsi betchi'bo nunuwakame, taa ka jaiki jume' yeu pu'arim.

Ju'u Romapo che'a yo'o ya'aritau bicha, ju'u tomi na'ikiawame

15 Junak intok jume' paiseom teame, junama yeu sajaka intok nau eaka junuen, aapo'ik, jita juni'i a' teuwaatuaka, junaet a' nana'atejo betchi'bo. 16 Junuen san inime'e, waatem ame betana kateme, intok ket waatem jume' Eroojrej teamta betana kateka, aamak eame, Jesujtau am bittuak inen au am jiune' betchi'bo:

—Yee maj majtame, ju'uneate lutu'uriata em noka'apo, intok juka' Liojta betana nok lutu'uriata ka ta'abwisi intok em yee a' majta'apo, intok juka' inim yoemrata noka'uta, kaachin eaka, kia beja a' jikkaja. Bwe'ituk empo ka inim watem, ju'u bem machiaka'ut amet tu'ureka tu'isi am tawaa. 17 Iniat itom etejoriane. Jaisa tu'i ja'ani, ju'u Romapo che'a yo'o ya'aritau bicha tomita weyemta a' makpo, oo ka tu'i ja'ani —ti au jiiak.

18 Taa ju'u Jesus inimmet mammatek bempo'im ka tu'ik bem au ya'abae'po intok inimmeu:

—Ka tu'i yoememtaka emo tu'u joame. Jaisaaka eme'e iniat junuen nee ji'optuabae —ti ameu jiiak—. 19 Juka' tomita, ya'uraaatau bicha enchim nana'ikia'uta nee a' bittuane —ti ameu jiiak.

Inime'e intok, junak junaka'a tosai tomita au tojak. 20 Inika'a bichakai, ju'u Jesus inimmeu:

—Jabesa inika'a pujbak intok jume' team iniat ji'ojtei —ti ameu nattemaek.

21 Bempo:

—Jiba ju'u Romapo, si'imem bepa yo'o ya'ari, Sesar teame —ti a' yoopnak.

Junak ju'u Jesus inen ameu jiiak:

—Junuen san eme'e, ju'u inim che'a yo'otau bicha weyemta au a' na'ikiane. Liojtau bicha weyemta intok eme'e, Liojtau bicha a' na'ikiane —ti ameu jiiak.

22 Inika'a bempo jikkajakai, aet suum eaka taawak. Intok junama'a a' su'u tojaka, sajak.

Kokkolam jaisa tua lutu'uriapo am jiabijtenee'u betana au nattemaiwa

23 Jiba junae taewait, waate, jume' saruseeom teame betana Jesujta bitbaeka aman au yajak. Inime'e saruseeom teame, jume' kokokame,

ka am jijiabijte'eti jiaka a' teuwaa.
Junuen san iniat nokaka au a'
teuwaak:
24—Yee maj majtame, ju'u
Moiseejtuka'u inen jiiak: "Yoemta
senuk, jubeka intok ka yoemiaka
a' mukuko, ju'u junae sailawa,
ju'u jokoptulata a' jupne'eti jiiak,
intok junaemak yoemiane, ju'u
a' saai mukukamta betchi'bo", ti
jiiak. 25Junuen san ket, inim ito
nasuk woo busanika nau wewerika
jiapsan. Ju'u che'a yo'owe jubeka
intok muukuk. Ini'i junuen ka
yoemiakai, juka' a' jubeka'uta,
a' saila aet cha'aka weyemtau
a' tawaak. 26Iniamak woika, ju'u
senuku juni'i jiba junaen su yeu
siika. Chukula intok, iniamak
bajikuu juni'i ketchia. Intok junuen
nat cha'aka jume' woo busanika
nau werimmeu yumakai. 27Intok
inime'e si'imemmet chukula ju'u
jamut juni'i ket muukuk. 28Inien
san, jume' kokoarim nasuk am
jiabijtesuko, juname'e woo busanika
nau werim betana, jabesa a' jubeka
tawane. Bwe'ituk inime'esu si'ime a'
jubekan takai.
29Ju'u Jesus inimmeu:
—Tua ji'oplam —ti ameu jiiak—.
Bwe'ituk eme'e, Liojta betana nok
lutu'uria ji'ojteita ka a' ta'aa. Intok
kia aapo'ik Liojta tua a' utte'aka'uta
juni'i. 30Bwe'ituk junak jume'
kokoarim jiabijteneeo, kaabe
jujupne. Intok kia jume' marakame
juni'i ka am kukunatuane. Bwe'ituk
inime'e, kia jume' Liojta ankelesim,
teekau jiapsame bebenane. 31Taa
jume' intok kokkoarim, tua am
jijiabijte'u betana, jaisa eme'e jum
Liojta nok lutu'uria ji'ojteipo, jiba
aapo'ik emou teuwaari, kee a' bicha
ja'ani, inen jiamta: 32"Ineponee
juna'a, Apra'am teamtau ju'u Isaak
teamtau intok ju'u Jakoop teamtau
ju'u bem Lios." Junuen san, aapo,
ka jume' kokkolammeu, taa ala
jume' jiba yuu jiapsammeu Lios.
33Inika'a jikkajakai ju'u yoemra,
junuen yee a' majta'ut, aet suum
eaka taawak.

Liojta betana ju'u nesauri che'a eiyaanaame

34Jume' intoko paiseeom teame,
juka' Jesujta, jume' sauseeom
teame, junaet am yaatituaka'po
ju'une'eakai, inime'e emo nau tojak.
35Juname'e betana intok seenu,
Moiseejtuka'uta betana nesaurim
yee majtame, ini'i a' ji'optuabaeka
inen au nattemaek:
36—Yee majtame, Moiseejta
nesauri ji'ojteim betana, jitasa juna'a
ju'u che'a eiyaanaame —ti au jiakai.
37Jesus iniau:
—"Juka' em yo'owa Liojta,
empo, ka jiapsita bepa taa tua
em tu'u'eeriae intok ket em a jita
mammate'ue a' nak yo'orine."
38Ini'i juna'a ju'u nesauri ju'u che'a
eiyaa'eewame. Intok ju'u che'a
bat jikkaji'eewame. 39Intok ju'u
chukula, iniamak wooikai, batte
ju'u senuk bena. Ini'i intok inen
jiia: "Juka' ele benasi inim yoemta,
em emo eiya'a benasi, junaka'a
nak'eiyaane." 40Inime'e woikai
jume' nesaurim juname'e jume'
Moiseejta betana nesaurim intok
ket wame'e che'a bat naataka,
Liojta betana ju'uneetuawaka bem
teuwaaka yee majta'uta, amet a'
chupe'um —ti au jiiak.

Jabeta yoemiam betanasa tua yeu simria ju'u Krijto

41 Jume' paiseeom teame
junama'a ketun nau am aneo, ju'u
Jesus ameu nattemaek:
42 —Ju'u Krijto' teamta betana
jaisa eme'e jiia. Jabeta betanasa
ini'i yeu simria.
Bempo intok:
—Labiituka'uta yoemiam betana
ini'i weye —ti au jiiak.
43 Junak intok ju'u Jesus inimmeu:
—Junak su jaisaaka ju'u Labiituka'u,
Liojta tu'u jiapsie ju'uneetuawaka
nokaka, inika'a a' yo'owa rokak
—ti ameu jiiak—. 44 Bwe'ituk ju'u
Labiituka'u inen jiiak:

Ju'u yo'owa Lios, ju'u in
yo'owabeu inen jiiak:
"In batatana neu yejtene, jume'
enchi beje'eka aneme,
junuen ee betchi'bo, in am
koba'asu'utajtia", ti jiiak.

45 Inien san, jaisa tua junuen ju'u
Krijto, Labiituka'uta betana yeu
simriatune, junuen jiba aapo ju'u
Labii teamta a' yo'owa rokakai —ti
ameu jiiak.
46 Intok kaabe, kia jita juni'i, ka
a' yoopnak. Intok junae taewait
naateka, kaabe intok juchi au
nattemaibaeka'eak.

Jesus, jume' paiseeom intok jume' Moisee tuka'uta betana nesaurim yee majtame, ka amma'ali bem ane'ut nooka

23 Junak intok ju'u Jesus ju'u
yoemratau intok jume' a'
majtimmeu inen jiiak:
2 —Jume' Moiseejta betana
nesaurim yee majtame intok jume'
paiseeom teame, inime'e, Moiseejta
betana nesauri ji'ojteim, bem
teuwaa'uta, machisia bem yee a'
majtane' betchi'bo junuen iniau
lutu'uriak. 3 Inien san eme'e am nok
jikkajine. Intok si'imeta juka' bem
enchim joo i'a'uta a' chupa'ane. Taa
bem junuen jiapsaka bem joa'uta,
eme'e ka a' joobaane. Bwe'ituk
bempo, senu weemta yee majtaka
juni'i, ka junuen junaka'a jooa.
4 Bwe'ituk inime'e, bempo unnaa
bettek yee majtaka, juka' jeela
juni'i ka a jootumta, intok bempo,
yoemrata junaka joo i'a. Taa
bempo intok kia ili juni'i ka a' bo'o
jooriabae. 5 Inime'e, si'imeta juka'
bem joa'uta, bem bitna' betchi'bo
a' jooa. Bwe'ituk inime'e, jum koba
meje'eku intok mampo, juka' Liojta
noki ji'ojteita a' kima'ika amet bem
a' chaya'inee'uta junuen a' tu'ure.
Intok jume' watem bepa, che'a
ko'om tajti, tettebem se'ebekame
bem bepa supempo bem
koba'anee'uta. 6 Inime'e, pajkompo
ji'ibwawa'po, che'a nasukun bem
joonee'uta tu'ure. Intok jum juriom
te'opompo, jume' che'a eiyaawame
jojoye'po bem joonee'uta ket tu'ure.
7 Intok jum aet naj katwa'ummet,
inime'e, yoemrata tua yo'orisi am
tetebotua i'a. Intok ket juname'e,
yee maj majtame, ti am teuwaa i'a.
8 'Taa eme'e, kaabeta junuen, yee
maj majtame, ti enchim ta'aatuane.
Bwe'ituk si'ime eme'e em nau weri.
Intok ket eme'e wepu'ulaik jiba
enchim maj majtamta a' jipue, juka'
Krijtota. 9 Intok ketchia eme'e inim
kaabeta junuen achai yo'owapo
ta'aane. Bwe'ituk eme'e wepu'ulaik
jiba achai yo'owak, juka' teekau

jiapsamta. 10 Intok kia eme'e inim,
kaabeta betana, yo'o ja'abwaim ti
enchim ta'aatuane. Bwe'ituk ju'u
yo'owe Jesukrijto aapola juna'a
ju'u emou yo'otaka weyekame.
11 Wa'a, inim watem tu'iku aniame,
ini'i juna'atune, ju'u emo nasuk
che'a eiyaanaame. 12 Bwe'ituk wa'a,
aapo au che'a yo'o joame, ini'i, ka
eiyaawaka, ko'om eiyaanaa. Taa
wa'a ka au che'ewareka, au ko'om
eiyaame che'a eiyaatune.

13 'Tua jiokot emou machine,
eme'e Moiseejtuka'uta betana
nesaurim yee majtame intok
eme'e paiseeom teame, ka tu'i
yoememtaka emo tu'u joame.
Bwe'ituk eme'e, Liojta betana
juka' nok lutu'uriata yee ae
jinne'uitu'ea'uta, eme'e inime'e
kaaet am ju'uneetua. Junuen kia
eme'e juni'i ka a' mabetbae, intok
kia jume' junuen a' mabetaka
jinne'uimtu'ea'um, eme'e ka a
junuen am autua.

14 'Tua jiokot emou machine,
eme'e Moiseejtuka'uta betana
nesaurim yee majtame intok
eme'e paiseeom teame, ka tu'i
yoememtaka emo tu'u joame.
Bwe'ituk eme'e, jume' jaamut
jokoptuim, jume' bem karim bem
attea, eme'e emo am attea mamaka,
chukula intok eme'e junuen, binwa
Liojtau bicha emo noktuaka ame
bichapo junuen junaet jijiawite. Inia
betchi'bo san eme'e che'a juni'i
beppa jiokot emo bitne.

15 'Tua jiokot emou machine,
eme'e Moiseejtuka'uta betana
nesaurim yee majtame intok
eme'e paiseeom teame, ka tu'i
yoememtaka emo tu'u joame.
Eme'e, bwiat intok bawet, mekka
tajtia rejteka junuen enchiim
suale'uta, senuk, ka emo benasi
juriotaka a' sualtuabaekai, intok
junak eme'e iniau yumako, junaka'a
seenuk, eme'e junuen che'a juni'i
emo bepa jiba yuu beete'u bicha
betchi'bo ka tu'isi a' tatawa.

16 'Tua jiokot emou machinee
eme'e, ka bibichaka watem bo'ota
tetejwaame bebenakai, inen
jiame: "Seenu, juka' te'opota
teuwaaka jita tua au a' ya'ane'eti
jia'ateko, ini'i junaet ka a' utte'a
joorianee junaka'a a' ya'ane'
betchi'bo. Taa ini'i junuen, jum
te'opopo, sawai tomita junuen
teuwaaka nokako ala, ini'i junaet
a' utte'a jooriane." 17 Ka suawaka
intok ka bibichame bebena, jitasa
che'a eiyaawatchi, ju'u sawai tomi
oo ju'u te'opo, junaka'a sawai
tomita, Liojta a' atteaka'a benasi
a' bittebome 18 Intok ketchia eme'e
inen jiia: "Seenu, ju'u te'opopo
wajiwa, juka' bwaram ama aet
susu'awaa'uta a' teuwaaka, jita
tua a' lutu'uriatune'eti jia'ateko,
ini'i junaet ka a' utte'a jooriane.
Taa ini'i, ju'u, jum bwaram
aet susu'awa'ut ayuka, Liojtau
bicha na'ikiarita teuwaako, ini'i
junaet a' utte'a jooriane." 19 Ka
suawaka intok kaitat ju'uneame
bebena. Jitasa che'a eiyaawatchi,
ju'u Liojtau bicha na'ikiari oo
ju'u, jum te'opopo bwaram aet
susu'awa'u, ini'i juka' Liojtau bicha
na'ikiarita aet ayukamta, Liojta
a' atteaka'a benasi a' bit tebome.
20 Bwe'ituk wa'a, juka' bwaram
ama aet su'awa'uta teuwaaka,
jita a' chupne'eti jiame, ini'i, ka

junae betchi'bo jiba a' teuwaane,
ala ket juka' junaet ayukamta
teuwaane. 21 Intok ju'u, juka'
te'opota teuwaaka, jita a' chupne'eti
jiame, ini'i, ka juka' te'opota jiba
teuwaaka nokne, taa ala ket, Liojta,
juka' junama jiapsamta teuwaane.
22 Ketchia ju'u teekata teuwaaka
jita a' chupne'eti jiame, ini'i, juka'
Liojta ama che'a yo'otaka aet a'
kateka'uta ket teuwaaka noknee.
Intok ket inien naa buusti, juka'
Liojta junaet katekamta teuwaakai.
23 'Tua jiokot emou machine,
eme'e, Moiseejta betana nesaurim
yee majtame intok eme'e paiseeom
teame, ka tu'i yoememtaka emo
tu'u joame. Bwe'ituk eme'e ju'u juya
menta' teamta betana intok ju'u
aniijta intok ju'u komiino' teamta
betana juka' watek Liojtau bicha
weyemta eme'e au a' nana'ikia.
Taa eme'e, jume' nesaurim betana
juka' che'a eiyaawatchika yee
a' majta'uta, kia beja a' bicha,
lutu'uriata bo'o jooriawamta, yee
nak jiokoliwamta intok juka' Liojta
sual ta'eewamta. Ini'i juna'a ju'u
enchim joo'ea'u junae ju'u wateku
mak nawi. 24 Eme'e ka bibichaka
watem bo'ota tetejwaame bebena,
eme'e Liojta betana nok lutu'uriat
emo ju'uneeleka, juka' che'a kaita
teuwaamta, inika'a bat naataka
a' weye'e benasi a' jooa, taa juka'
bat naataka enchim joo'ea'uta, kia
beja a' bichaka a' kopkopta, senuk
wete'poita yeu a' meeyaka juni'i,
juka' kameeyo' teamta a' je'ekamta
benasi anekai.
25 'Tua jiokot emou machine,
eme'e, Moiseejtuka'uta betana
nesaurim yee majtame intok
eme'e paiseeom teame, ka tu'i
yoememtaka emo tu'u joame.
Bwe'ituk eme'e juka' baasota intok
juka' pu'atota pa'ariatana tu'ulisi
am babaksia, taa inime'e, wajiwa
tana ju'u enchim etbwaka intok jain
juni'i jita waatiawamtae enchim
nu'ula'ue tapuni. 26 Paiseeo' teame
ka bichamta benakai, juka' baasota
intok juka' pu'atota che'a bat
wajiwa tana am baksiane, junako
inime'e ket pa'ariatana ka jaiti
machine.
27 'Tua jiokot emou machine,
Moiseejta betana nesaurim yee
majtame intok paiseeom teame,
ka tu'i yoememtaka emo tu'u
joame. Bwe'ituk eme'e kia jume'
kokkoarim ma'arimpo, bepa
inime'e totosaisi ya'arimtaka
kia pa'ariatana ujyoisi am
mamachiaka'a benasi eme'e
mamachi. Taa inime'e wajiwa tana,
mukia otammea intok kia si'ime ka
nanau machika ju'u jaiti machikue
tappunikai. 28 Inien eme'e mamachi.
Watem bichapo kia bitpo tu'i
yoemem bebena. Taa Liojta bichapo
ju'u enchim emo tu'u joa'u, tokti ka
lutu'uria intok tua ka tu'uwa emot
aayuk.
29 'Tua jiokot emou machine,
Moiseejta betana nesaurim yee
majtame intok paiseeom teame, ka
tu'u yoememtaka emo tu'u joame.
Eme'e junen jume' bat naataka
Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu
nonoka'um, inime jum bem ma'aripo
karim eme'e am jojooria. Intok jume'
tuttu'i yoememtusukame betchi'bo,
jitae juname benasi ya'arim eme'e
ujyoisi am jojoa. 30 Intok ket eme'e
inen jijia: "Itepo ala, jume' bat

naataka itom yo'owasuka'um jiapsao
taewaimmet jiapsaka'ateko, kaibu te
juname'e ee'aniaka jume' Liojta betana
yeteu nonoktuawame am su'aa ean."
31 Taa junuen su jaibu eme'e, juname'e
Liojta betana yeteu nonoktuawame
am su'akammet enchim yeu
katriamtuka'uta aet emo ju'uneiyaa.
32 Junuen san eme'e, waka'a bat
naataka enchim yo'owasuka'um inien
bem naateka'uta, a' chupa'ane.
33 'Ka tu'i yoemem, bakotchim
bebena, kaachin eme'e ama yo'eene,
taji jiba yuu beete'po jiokot enchim emo
bitnee'u betana. 34 Jiba inia betchi'bo
san, inepo, chukula, jume' Liojta
betana ju'uneaka yeteu nokneeme nee
emou am bittuane, koba susuakame
intok jume' a yee majtame. Taa eme'e,
inime'e betana waatem su'ane. Watem
ket eme'e, kuusimmet am popontebone.
Watem intok ket eme'e jum juriom
nau yaaja'po, jiokot am joone. Intok
ket jum ili bwere jo'arammet eme'e
am jajjane. 35 Junuen san emot
ayunee ju'u ka tu'ika ya'ari, si'imem
jume' tuttu'i yoememtusuka'um, bem
su'awaka'u betana, ju'u che'a bat tu'isi
jiapsisukame Abeltuka'uta betana
naatekai, ju'u Sakariaj teaka, Berekiaj
teamta yoemiata, jiapsaka'u tajtia.
Inika'a, jum Liojta te'opo, a' yo'oriwa'po
intok jum bwaram aet susu'awa'po,
inime' nasuk enchim me'aaka'uta.
36 Tua lutu'uriapo ne inen emou jiia,
si'ime inia betana ju'u ka tu'ika ya'ari,
jume' i'an inim jiapsammet, inime'e a'
ya'ari benasi amet aune.

Ju'u Jesus, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po jiapsame betchi'bo bwaana

37 'Jerusalen tea'po jiapsame,
eme'e, jume' Liojta betana
ju'uneetuawaka chukula yeu
weenemta teuwaame sussu'ame,
intok jume' enchim tejwaaneeka,
Liojta emou bittuarim mamaame,
juebenasi ne jume' inim jiapsame
neu nau am tojaka am jinne'ubaek,
juka' totoi jamutta, jume' ili
a' asoam, a' masam betuk nau
a'atotoja'a benasia, taa eme'e ka
junen eak. 38 Yuu, i'an jum enchim
bwe'u te'opopo junama'a ju'u Lios
ka intok ama aneka emomak tuka
ju'uneiyaane. 39 Bwe'ituk inen ne
emou jiia, eme'e ka intok nee bitne,
chukula taewaita yuma'u tajtia,
inen enchim jiuneeo: "Yo'oriwaka
a' alleetuanaa'u au aune, ju'u achai
Liojta betana lutu'uriaka, a'abo
weemtau", ti enchim jiuneeo.

Jesus, juka' bwe'u te'opota chibela a' tataptune'eti jiia

24 Jesus jum te'opopo yeu
siika. Intok jaibu a' simeo,
junak jume' a' majtim au ruktek
intok te'opopo jume' bwere karim
a' tetejwaa japtek. 2 Taa ju'u Jesus
inen am yoopnak:
—Eme'e si'imeta inika'a junuen
a' bicha. Lutu'uriapo ne inen emou
jiia, inime'e, wepu'ulaika juni'i,
teta ka jikat tawane. Si'ime chibela
tataptune —ti jiiak.

Aniata inim kee subimneeo, ju'u machilaa yeu weeneeme

3 Junak intok bempo, jum
Oliibo'okawi' tea'u bicha sajak. Juka'
Jesujta intok junama'a a' kateko,
junak jume' a' majtim au yajaka,
junama'a bempola jiba, inime'e:
—Inika'a jakwoo a' chupne'po oo
jakwoo yeu a' weene'po enchi te

itou a' teuwaa i'a. Jitaa machilaasa
aunee enchi a'abo notteo intok juka'
aniata a' lu'utineeo —ti au jiiak.
4 Junak Jesus inimmeu:
—Tu'isi emo suuane, eme'e
kaabeta enchim bai ta'aatuane —ti
ameu jiiak—. 5 Bwe'ituk juebenaka
nee teuwaaka inim yajinee intok:
"Ineponee juna'a ju'u Krijto", ti
jiakai, intok inime'e juebenam bai
ta'aane. 6 Inimi'i intok aman jakuni,
nassuawamta eme'e jikkajine.
Taa eme'e ka majaune. Bwe'ituk
utte'a junuen a' weene'po. Taa
junak ketun kee lu'utinee ju'u ania.
7 Bwe'ituk senu bwiaraapo yoemra,
juka' ket senuk omot bwiaraapo
yoemrata beje'eka nassuane. Intok
ju'u senu yoemratau che'a yo'o
ya'ari, ta'abwi yoemratau yo'o
ya'arita beje'eka nassuane. Intok
tebaa aune. Ko'okoa weene. Intok
jak chukti ju'u bwia au yoonee.
8 Si'ime ini'i, kia ju'u ju'ubwa
naatemetune, ju'u aet emo jiokot
bitnaame.
9 'Intok junak eme'e watemmeu
yeu totojinaa, junuen jiokot enchim
joona' betchi'bo. Intok eme'e
susu'anaa. Intok si'ime yoemra
enchim omtanee enchim nemak ea'
betchi'bo. 10 Juname'e taewaimmet,
juebenaka, Liojta bem sual ta'aa'uta
a' koptane. Intok emo naas
omtane. Intok jiba bempo, emo
naas yeu bwi'ibwijne. 11 Juebenaka
inim yeu machine, jume' yee bai
tatta'aame, Liojta betana emo
noktuawa'ati jiakai, intok juebena
yoemrata bai ta'aane. 12 Intok ju'u
ka tu'uwai ayuka weyeme, unnaa
aune. Junuen juebenaka, naas bem
emo nak ta'aa'uta koptane. 13 Taa
wa'a, inim a' jiapsa'po tajtia, juka'
a' sual ta'aa'uta ka a' koptakame,
jinne'uitune. 14 Ini'i intoko, Liojta
che'a yo'otaka a' kateka'a betana
nok lutu'uria, si'ime aniat, jume' a'
teuwaame annee. Junuen si'imekut,
si'ime juka' ka nanau yoemrata a'
ju'uneiyaane' betchi'bo. Tua junak
san junen si'ime aet lu'utine.
15 'Ju'u Liojta betana
ju'uneetuawaka yeteu nokakame,
Laniel tuka'u, wae, Liojta bichapo
ka tu'ik yee jootuamta intok kaita
be'aaka jita nanasontemta betana
a' ji'ojtek. Eme'e junak, inika'a
jum te'opopo, Liojta tua ama ane'e
benasi a' yo'oriwa'po inika'a ama
anemta a' bicha'ateko (ju'u inika'a
nokame, aet ju'uneeka a' noknee)
16 junako jume' bwiaraa Jurea'
tea'po aneme, inime'e kawiu bicha
sep bamsi yeu katne. 17 Ju'u intoko,
kari jikat aneme ka ko'om chepteka,
jita wajiwa nu'ubaeka'eene. 18 Ju'u
intoko wajpo weamame, ini'i, kia
a' tajo'owa nu'u betchi'bo juni'i, ka
nottibaeka'eene. 19 Tua jiokot ameu
machine, wame'e jaamuchimmeu,
juname'e taewaimmet abe
usemmewi oo jume' illitchim
asoakammewi. 20 Liojtau bicha
eme'e emo nokriane, inika'a
enchim yeu katnee'uta ka sebeako
intok kia aet yum jo'e taewait
juni'i, ka yeu a' weene' betchi'bo.
21 Bwe'ituk junako, ju'u unnaa
jiokot emo bitwame tua aunee. Ini'i
aniata ju'unaktewak naateka kaita
ale benakai, intok kia chukula juni'i
kaita ale benaka aunee. 22 Intok
juka' Liojta, juname'e taewaim
junaka'a weenemta, ka lauti a'
kechao, kaabe jinne'uitu ean. Taa

junaka'a, aapo junuen lauti amau a' tawaane, jume' aapo'ik yeu pu'arim nakeka, aapo'ik am jinne'ubae' betchi'bo.

23 'Junak san, junuen seenuk:
"Ake'em a' bicha, inim yebijlaa
ju'u Krijto", oo: "Junama'a yebijlaa
ju'u Krijto", ti emou a' jiao, eme'e
ka a' sualne. 24 Bwe'ituk inim
yeu machinee jume' yee bai
tatta'aame, inime'e emo Krijto
joakai, intok waate, Liojta betana
bem noktuawa'a benasi emo
joakai. Intok inime'e machilaata
intok suum watchisi machik joone.
Junuen yee bai ta'aabaekai, junuen
jiba aapo'ik Liojta yeu pu'arim a
am bai ta'a'ateko juni'i, am bai
ta'a'abaekai. 25 Jaibu nee inika'a
emou teuwaala, ketun kee yeu a'
yumao su. 26 Inia betchi'bo san:
"Ake'em a' bicha, junum bweka
pa'akun aane", ti emou jiuwao,
kate'em aman rejte, oo: "Inim
karipo wajiwa aane", ti emou am
jiao, ka am sualne. 27 Bwe'ituk senu
yuku be'oktiata, ta'ata yeu we'e
betana naateka, aman a' weche'u
tajtia a' jibaoka'a benasi, junuen
machine, junak, juka' emo benasi
yoemta a'abo a' notteo. 28 Jum, juka'
mukiata bo'oka'po, junama'a jume'
bwere wiirum nau yajine.

Juka' inim yoemta, jaisa weyeka teeka betana a' yebijnee'u

29 'Juname'e taewaim, jiokot
amet emo bitwakame am simsuko,
sep ju'u ta'a ka machisi tawane.
Ju'u meecha, ka tachiriane. Jume'
chokim teeka betana ko'om wattine.
Intok kia teekapo, ka bittaka, jume'
utte'akame, inime'e juni'i emo
yoone. 30 Junak intok, teekapo ju'u
emo benasi yoemta betana, senu
machilaa aune. Intok inim si'ime
bwiat ju'u ka nanau machi yoemra
bwanne. Intok juka' emo benasi
yoemta yo'o nesaweka intok tua
yo'orisi machika, teeka betana,
namupo weyemta a' bitne. 31 Intok
jume' ankelesim a' sawe'um naas
bittuane. Junuen juname'e, jume'
bem sisi'iwook kusiam, kusisi
am jiutuaka, naiki jekam kate'e
betana, si'ime bwiat, jume' aapo'ik
yeu pu'arim bem nau am nunu
betchi'bo.

32 'Inika'a, juka' chuna'ouwota,
ju'u a' machiaka'ut a' ta'aane. Ini'i,
jume' nassa'akariam sisiariako
intok jume' sawam am basiweeo,
junak eme'e ju'une'ea, jaibu juka'
tasariata a' yuma'ase'uta. 33 Ket
jiba junaeni, junak si'imeta inika'a
a' weyeo, a' bicha'ateko, eme'e
ju'uneene, si'imeta aet lu'utinee'uta
a' yuma'aseka'u. 34 Lutu'uriapo
ne inen emou jiia, si'ime ini'i yeu
weene, juka' yoemra i'an jiapsamta
kee a' kokko su. 35 Ju'u teekapo
bitwame intok ini'i bwia ayukame,
inime'e lu'uteka, ka intoko tune.
Taa ju'u in teuwaari, ini'i ka
lu'uteka, jiba yuu tawane.

36 'Taa tua juka' taewaita intok
kia tua jak weyeo a' yuma'anee'uta
juni'i, kaabe ju'unea. Kia jume'
teekau ankelesim intok kia aapo
ju'u Liojta u'usi juni'i. Inika'a,
ju'u achai Lios, tua aapo jiba a'
ju'uneiyaa.

37 'Juka' Noe'etuka'uta jiapsao
junaen yeu a' sika'a benasia, ket
jiba junaen yeu weene, juka' inim
yoemta junak a'abo a' notteo. 38 Taa

junakriapo, ju'u aniata kee ba'ae
a' subimneeo, jume' junama'a
jiapsame, ji'ibwawaka intok
bwe'uusi jita ji'iwamta weetuaka
emo alleetuan. Jujupwaka
intok jume' bem maaram am
kukunatuakai. Juka' Noe'etuka'uta,
jum bwe'u kuta kari kanoau a'
kibakeo taewata yuma'u tajtia.
39 Intok bempo kaita mammatek,
juka' ba'ata yepsaka si'imem a'
nuk siiko, junak ju'ubwa inime'e
ju'une'eakai. Ket jiba inien su
machinee juka' emo benasi
yoemta a'abo a' notteo. 40 Junak
taewait, o'owim woika wajpo nau
rejteka, wepu'ulaka nuk saka'anaa,
senu intoko junama tawaanaa.
41 Jaamuchim woika nau tuseka,
junama'a senu nuk saka'anaa, ju'u
intoko senu junama tawaanaa.
42 'Eme'e ka koptelaka emo
suuanee bwe'ituk eme'e ka
ju'unea, jak weyeo juka' yo'ota
a' yebijnee'u. 43 Taa iniat eme'e
ju'uneene, juka' yo'ota jo'aakamta,
juka' jita a' etbwarianeemta,
tukaapo jak weyeo a' yebijnee'uta
ini'i ju'unea'ateko, ka kocheka bo'o
bitnee intok jum kariu jita etbwa
betchi'bo ka aman a' kibaktua ean.
44 Inien san ket eme'e, yuma'isi,
kaita emou be'eeka bo'o bitne.
Bwe'ituk ka a' bo'o bitwaao intok
kia ili juni'i ka au waatiawao su
yebijnee ju'u emo benasi yoeme.

Tekoka, yuma'isi a yoem eiyaatume, intok tekoko ju'u ka a yoem eiyaatume

45 'Ju'u yo'ota tekilta a' jooriame,
inika'a, ju'u a' tekowa a' jo'aapo
jume' a' yoemiammeu a' to'o
simnee'u, juname'e am ji'ibwa'eao,
junak aapo'ik am ji'ibwatuane'
betchi'bo. Ini'i, suawaka intok ka
ta'abwisi eame tune. 46 Tua alleenee
ju'u tekoka tekilta joame, ini'i
a' tekowa betana aapo'ik junak
yepsaka, juka' tekilta a' joo'ea'uta,
junuen a' joaka teunaame.
47 Lutu'uriapo ne inen emou jiia,
inika'a, ju'u a' tekowa, juna'a,
si'imeta a' atteabeu tua aapo'ik au a'
yo'otuka'a benasi a' tawaane. 48 Taa
juna'a tekokame intok, junuen ka
tu'i yoemtuko intok ini'i, juka' a'
tekowata ka lauti a' nottine'eti eaka,
49 intok waate jume' ale benasi
tekokame, jiokot joo taiteka intok
ji'ibwawamta weetuaka intok jume'
nanaakommak jita je'eeka'ateko,
50 junako, ju'u inia tekowa, juka'
tekokamta, taewait tua ka a' bo'o
bichao intok jak weyeo ka a'
ju'uneao nottine. 51 Intok inika'a,
che'a bettesi, tua jiokot au a'
chupa'ane. Jiba jume' ka tuttu'i
yoememtaka emo tu'u joame,
ka tu'isi tawaarituka'a benasi a'
yaakai. Junak ini'i bwanne, intok
ko'okoleka, au tam kumne.

Jume' woj mamni bebememmet nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

25 'Junuentuk san, teekau,
Liojta che'a yo'otaka a'
kateka'a betana ju'u nok lutu'uria,
woj mamni bebemem, bem
tachiriam nu'uka intok inime'e,
jujupwa'u sajaka, junuen juka'
jupbaemta am nankibae'e benasi
machine. 2 Inime'e betana mamnika
ka a suasi emo uju'un, mamnika
intok tua a emo anian. 3 Jume' ka
a suasi emo uju'ume, jume' bem

tachiriam nuk sajaka, junuen, juchi
am tapuniaka ae am beetinee'uta
kaita nu'upak. 4 Taa jume' a emo
aniame, jume' bem tachiriammak
nau, ae am beetinee'uta ket jita'apo
a' nu'upak. 5 Intok junuen, juka'
jupbaemta ka a' yepsao, si'ime
yetem ameu yumaka intok junen
su kokochok. 6 Junak intok, jaibu
nasuk tukaata weyeo, seenu: "A'abo
weye ju'u jupbaeme, yeu em kateka
a' nanke", ti chaaeka jikkajituk.
7 Juname'e bebemem, si'ime joteka
intok bempo jume' bem tachiriam
tu'ute japtek. 8 Intok junak, jume'
mamnika, ka a suasi emo uju'ume,
jume' a emo aniammeu: "Enchim,
inime'e, juka' ae am beetinee'uta,
eme'e illikik itom mikne. Bwe'ituk
jume' itom tachiriam tutuke", ti
ameu jiiak. 9 Taa jume' bebemem,
a emo aniame: "E'e, bwe'ituk
junuen ito betchi'bo intok kia emo
betchi'bo juni'i ka yuma'ane. Ala
eme'e, jumun a' nenenkiwa'u sajaka
eme'e emo betchi'bo a' jinuko, che'a
tu'ine", ti ameu jiiak. 10 Taa jume'
mamnika, ka a suasi emo uju'ume
aman junaka'a ket am nu'eeo
su, ju'u jupbaeme yepsak. Jume'
bebemem, kaita ameu be'eeme,
iniamak jum jujupwaa'u kiimuk.
Intok ju'u pueeta pattawakai.
11 Chukula jume' wate bebemem
yajak, intok: "Japchi, japchi itom
kimu tua", ti jiiak. 12 Taa aapo:
"Lutu'uriapo ne ka enchim ta'aa", ti
ameu jiiak.

13 Junak intok ju'u Jesus, a'
majtimmeu:

—Eme'e emo suuanee bwe'ituk
eme'e ka ju'unea juka' taewaita
intok kia jak weyeo juka' emo
benasi yoemta a' yebijnee'uta —ti
ameu jiiak.

Juebena tomi reu teboit nokaka, ju'u ta'abwik a' teuwaaka'u

14 'Teekau, Liojta che'a yo'otaka a'
kateka'a betana ju'u nok lutu'uria,
senuk yoemta, inika'a mekka omot
bwiarau bicha yeu simeka, junak
jume' a' tekipanoareeommeu
chaaeka intok tomita chubala
betchi'bo ameu a' to'o sika'a benasi
weye.

15 'Inime'e betana seenuk, mamni
miil tosai tomim jumak a' makak.
Juka' senuk intok ket, jumak wooi
miilim a' makak. Intok juchi juka'
senuk, jumak senu miilim a' makak.
We'epulaim au bem yuma'alaapo
aman a' makakai. Junak intok
ini'i mekka bicha yeu siika. 16 Ju'u
tekoka, jume' mamni miil tosai
tomim mabetakame, ini'i junae
tekipanoak intok junuen juchi ae
beekim mamni miil tosai tomim
yo'ok. 17 Ket jiba junaeni, ju'u jume'
wooi miil tosai tomim mabetakame,
junae junuen ket juchi wooi miilim
yo'ok. 18 Taa ju'u jume' senu miil
tosai tomim mabetakame, ini'i
sikaa, intok juka' a' tekowata tomi
bwiapo wojo'oriata a' yaaka'po ama
a' essok.

19 'Juebena taewaim sikaa,
chukula nottek ju'u, inime'e
teeko. Intok ini'i, junae betana
a' ju'uneiyaabaeka, amemak au
tu'ute taitek. 20 Ju'u, jume' mamni
miil tosai tomim mabetakame bat
au yepsak. Intok ini'i juchi jume'
wate mamni miilim, ju'u a' tekobeu
su'u tojak: "Achai, mamni miilim
empo nee makakan, intok inim ee

betchi'bo aayuk juchi mamni miil takai jume' in kobaka'um", ti au jiiak. 21 Ju'u tekowai iniau: "Tua su tu'i, empo tua tu'i yoemtaka ka ta'abwisi eaka in tekil jojoame. Ka jaikikut tu'isi yuma'isi em aet yeu sika' betchi'bo, inepo nee che'a bepa wateku enchi yo'o ya'ane. Kibakeka alleewamta inim nemak bitne", ti au jiiak. 22 Chukula intok ju'u, jume' wooi miilim tosai tomim mabetakame, au yepsak intok ini'i, ju'u a' tekobeu: "Achai, wooi miilim empo nee makakan, intok inim ee betchi'bo aayuk juchi wooi miil takai jume' in kobaka'um", ti au jiiak. 23 Ju'u tekowai intok iniau inen jiiak: "Tua su tu'i, tua empo tu'i yoemtaka, ka ta'abwisi eaka in tekilta jojoame. Ka jaikikut tu'isi yuma'isi em aet yeu sika' betchi'bo, inepo nee che'a bepa wateku enchi yo'o ya'ane. Kibakeka, alleewamta inim nemak bitne", ti au jiiak. 24 Taa junak, ju'u tekoka, jume' senu miil tosai tomim mabetakame yepsaka, ju'u a' tekobeu: "Achai, ju'uneanne, bettek em yeteu jiapsaka'po, ka em echaka'po em jitchupa'po. Intok jum kaita em wo'otaka'po juni'i, em nau a' totoja'po. 25 Junuen san ne majaeka, intok ne sikaa, juka' em tomi jum bwiapo ne a' essok. Taa inim aayuk ju'u em attea", ti au jiiak. 26 Ju'u tokowai inen a' yoopnak: "Empo tekoka ka tu'i yoemtaka intok obeme. Ka in echaka'po in jitchupa'uta intok jum kaita in wo'otaka'a betana in nau a' totoja'uta empo ju'uneakai, 27 inia betchi'bo san empo juka' in tomita, jume' tomita tekipanoammeu a' reu tebo ean, intok junuen inepo, notteka, juka' in tomita au a' kobaka'uta kia naa buusti a' mabet ean", ti au jiiak. 28 Ini'i intok, jume' ama anemmeu inen jiiak: "Jume' senu miilim ake'em a' u'aaka, juka'a, jume' woj mamni miilim jipuemta am makne. 29 Bwe'ituk wa'a a' jipue'uta, ini'i tu'ikut a' sawaame, iniau junuen che'a juni'i au aune. Taa wa'a a' jipue'uta, ini'i ka junuen a' sawaame, kia juka' iliikim a' jipue'uta juni'i, a' lu'utasune. 30 Intok inika'a, tekoka junuen jita betchi'bo juni'i ka tu'ik, pa'akun, ka machikun eme'e yeu a' jimmaane. Junama ini'i bwanaka intok ko'okoleka, kusisi au tam kumne", ti jiiak.

Inim ka nanau machi yoemrata, chukula aapo'ik betana jaisa am ya'uraa bittuanaa'u

31 'Juka' inim yoemta, che'a si'imem bepa yo'otaka junaen a'abo a' notteo, ini'i, si'ime jume' a' ankelesiwam ae konila jap sakakai, aapo jum che'a yo'orisi machika, yo'owem jojoye'po yejtene. 32 Junak intok si'ime aniat ju'u yoemra, aapo'ik bichapo nau yajine. Aapo intok inika'a nattepola a' na'ikimtene, juka' bwaram suuamta jume' bwaram, chibam betana a' na'ikimte'e benasia. 33 Jume' bwalam benasi a' bicha'um, a' batatana am ja'abwane. Jume' intok chibam benasi a' bicha'um, a' mikko'otana am ja'abwane. 34 Junak intok ju'u che'a yo'otaka katekame, jume' a' batatana ja'abwekammeu: "Eme'e, jume' in achai betana tu'ik emou na'ikiari, neu em kaate. Liojta aniata ju'unaktek naateka

juka' emou na'ikiarita nemak enchim yo'o nesaunee'uta eme'e mabetne. 35 Bwe'ituk nee tebaureko, eme'e nee ji'ibwa miikak. Nee ba'a ji'ipeao, eme'e nee ba'a miikak. Ka in bwiaraa be'emu ne weamsuko, eme'e, karita chubala in ama tawanee'uta nee reuwaak. 36 Intok ka nee tajo'osuko, eme'e nee a' mimiksuk. Nee ko'okoeo intok eme'e nee ju'uneiyaabaeka neu yaajisuk. Intok nee eta'ituko juni'i, eme'e nee aniabaeka neu yaajisuk." 37 Junako jume' tu'isi tawalataka yeu sajakame inen jiunee: "Achai, jaksa itepo tebauremta enchi bichaka intok itepo enchi ji'ibwa miikak. Oo jakwoosa itepo enchi ba'ae mukemta bichaka intok te enchi ba'a miikak. 38 Oo jakwoosa ka em bwiaraa be'emu enchi weamsuko, itepo, karita chubala em ama tawanee'uta enchi reuwaak. Oo jakwoosa ka enchi tajo'osuko te enchi a' mimiksuk. 39 Oo jakwoosa itepo ko'okoemta oo eta'ita enchi ju'uneiyaaka te eu sajaka enchi bichak." 40 Ju'u che'a yo'otaka katekame intok inen am yoopnanee: "Lutu'uriapo ne inen emou jiia, eme'e, si'imeta juka' tu'ik inime'e nemak werim, kia inime'e betana che'a ka eiyaawame juni'i, juka' enchim yaaka'uta, junaka'a jiba eme'e nee betchi'bo a' ya'ari."

41 'Junak ju'u che'a yo'o ya'aritaka katekame, jume' mikko'otana au anemmeu: "Omot bicha katnee eme'e, ka tu'ikun bicha na'ikiarim, jum tajita jiba yuu beete'u bicha, inika'a, ju'u bebeje'erita betchi'bo intok jume' a' ankelesim aamak eame betchi'bo ya'arita ayuka'u bicha. 42 Bwe'ituk nee tebaureo intok eme'e ka nee ji'ibwa miikak. Nee ba'a ji'ipeao intok eme'e ka nee ba'a miikak. 43 Ka in bwiaraa be'emu ne weamsuko intok eme'e, chubala in ama tawanee'uta ka nee reuwaak. Intok nee ka tajo'osuko, eme'e ka nee a' mimiksuk. Intok nee ko'okoeo intok nee eta'ituko, eme'e ka nee ju'uneiyaabaeka neu yaajisuk", ti ameu jiune. 44 Junak intok bempo: "Achai, jakwoosa itepo tebauremta oo ba'ae mukemta oo ka em bwiaraa be'emu enchi weamakamta oo ka enchi tajo'osukamta te enchi bichak oo enchi ko'okoeo oo enchi eta'ituko, intok itepo ka enchi aniakai", ti au jiune. 45 Ju'u che'a yo'o ya'aritaka katekame intok inen am yoopnanee: "Lutu'uriapo ne inen emou jiia, si'imeta waka'a inime'e wepu'ulaiku juni'i, juka' ka enchim yaaka'uta, junuen inime'e betana tua ka eiyaawatchimmeu juni'i, ket eme'e nee betchi'bo ka a' yaak." 46 Chukula inime'e, jum jiba yuu betchi'bo bem jiokot emo bitnee'u yajine. Jume' intoko, Liojta betana tu'isi mabetrimtaka yeu sajakame, inime'e, jum jiba yuu jiapsinaa'u yajine.

Jesujta bwij betchi'bo, aet nau etejowaka a' tu'utewame

26 Junak juka' Jesujta, si'imeta inika'a jaibu a' teuwaasukai, jume' a' majtimmeu:

2 —Enchim jaibu ju'unea'a benasia, wooi taewaim be'ee, ju'u bwara jisu'awaka pajkonaamta aet weeneo. Ju'u intoko emo benasi yoeme, watem mampo

su'u tojitunee junuen kuuset a' popontune' betchi'bo —ti ameu jiiak.

3 Juname'e taewaimmet jume' te'opopo tekiakammeu yo'owe, jume' Moiseejtuka'uta betana nesaurim yee majtame intok jume' juriommeu che'a yo'owe, inime'e, ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe, Kaipaaj teamta bwe'u karipo ama yaajiwa'po emo nau tojak. 4 Junama'a inime'e junuen juka' Jesujta junuen a' bai ta'aaka a' bwiseka intok a' me' betchi'bo aet nau etejok. 5 Taa inime'e:

—Ka pajko taewaimmetchi a' bwijne, junuen ju'u yoemratau ka yanti elwamta ka ameu ya'a betchi'bo.

Senu jamutta, ba'ata tua win jubak, Jesujtat a' yaaka'po

6 Jesus, ili jo'ara Betaania' tea'po aanen, senu Simon teamta jo'apo. Ini'i, Lepra' teamta ko'okoak ti ta'eewame. 7 Senu jamut intok, jita'apo tosai tetae ya'aripo, ochokok ba'ata benak tua win jubaka, unnaa beje'emta weiyaakai au ruktek. Junak, juka' Jesujta mesau a' kateko, aapo kobat, junaka'a ba'ata si'imeta aet yaak. 8 Jume' Jesujta majtim junak, inika'a bichakai, o'omtek intok inime'e:

—Jaisa betchi'bo inika'a kia beuti a' wo'otak —ti jiu japtek—. 9 Ini'i, yu'in tomipo a nenkitun. Junuen jume' jiokot eame am ania betchi'bo —ti jiakai.

10 Ju'u Jesus inika'a jikkajaka intok inimmeu:

—Jaisaaka eme'e inia jamuttau suua. Ini'i, aapo'ik neu ya'ari, tu'uwa jiba —ti ameu jiiak—. 11 Bwe'ituk jume' jiokot jiapsame eme'e jiba inim emo mak am bitne, taa nee eme'e ka jiba inim emo mak bitne. 12 Ju'u inika'a jamutta ya'ari junuen inika'a ba'ata benak win jubak net a' ya'arikai, iniae aapo, nee ma'atuneeo juka' net ya'a'eewamta jaibu a' ya'ari. 13 Lutu'uriapo ne inen emou jiia, jak juni'i, inika'a nok lutu'uriata a' teuwaawa'po si'ime aniatchi, ket inika'a jamutta ju'u a' ya'ari teuwaatunee junuen aapo'iku waatina' betchi'bo.

Ju'u Juuras, Jesujta yeu bwijbaeka, te'opopo yo'owemmak etejo

14 Junak intoko jume' woj mamni ama wooika, Jesujta majtim betana, seenu, Juuras Ijkarioote' teame, te'opopo tekiakammeu yo'owemmeu sikaa, amemak etejok. 15 Intok ini'i:

—Jaikiksa eme'e nee makne, junuen juka' Jesujta enchim mampo in a' su'u tojine' betchi'bo —ti ameu jiiak.

Junako bempo, senu taka ama woj mamnik tosai tomim a' beje'etuak. 16 Junama'a naateka ju'u Juraj teame, junammeu juka' Jesujta su'u toji betchi'bo, jakwoo che'a a' tu'ireaka'uta bo'o bichan.

Kupteo Jesukrijtota, a' majtimmak a' ji'ibwaka'po

17 Bat ju'u taewait, jume' paanim ka reberuakame bwa'awaka pajkota aet naateeo, jume' Jesujta majtim

Jesujtau rukteka intok inen au nattemaek:
—Jakunsa empo, juka' pajkot kupteo em bwa'anee'uta, itom a' tu'ute i'a —ti jiakai.
18 Aapo inen ameu jiiak:
—Bwe'u jo'arau eme'e katnee, aman inia senu yoemta a' jo'awi. Junama'a intok iniau eme'e: "Nee betana si'imeta aet chupnee'u, ju'u taewai yuma'asek. Intok jum em jo'apo ne, jume' in yeu pu'arimmak, juka' pajkot joowamta a' chupa'abae", ti jiia —ti eme'e au jiune.
19 Jume' a' majtim, Jesujta am saweka'po aman aayuk. Intok pajkot kupteo bwa'aneemta yaakai.
20 Junak tukaariau yuma'aseka, ju'u Jesus, jume' woj mamni ama woika yeu a' pu'arimmak mesau ruktek. 21 Bempo'im intok ketuni ji'ibwaao, aapo:
—Lutu'uriapo ne inen emou jiia, emo betana senu nee yeu bwijne —ti ameu jiiak.
22 Junak intok bempo tua emo sioktuak. Intok inime'e we'epulaka:
—Achai, jaisa inepo juna'atunee ja'ani —ti au nattemai japtek.
23 Jesus intok inime'e:
—Wa'a in pu'atopo nemak ji'ibwakame, ini'i juna'atunee wa'a nee yeu bwijneeme —ti am yoopnak—. 24 Ju'u emo benasi yoemtau, Liojta nok lutu'uriapo aapo'ik betana junuen a' ji'ojteituka'po aman au chuppe. Taa tua jiokot au machine, ju'u yeu a' bwijneemtawi. Inia o'outau che'a juni'i tu'i ean, ju'u ka yeu a' yoemtu'ea'u —ti jiiak.
25 Junak intok nookak ju'u Juuras, ju'u aapo'ik yeu bwijneeme intok:
—Yee majtame, jaisa tua inepo juna'atunee ja'ani —ti au jiiak.
Jesus:
—Jeewi, empo juna'a —ti a' yoopnak.
26 Bempo'im ketuni ji'ibwao su, ju'u Jesus, paanim nu'uka, ame betchi'bo Liojta baisaek. Intok juname'e rebektasukai, jume' a' majtimmeu am bwisek:
—Ake'em am bwa'ee, ini'i in taka o'oben —ti ameu jiakai.
27 Chukula ket juka' pa'asi ba'awata ama ayuka'u nu'uka, ae betchi'bo Liojta baisaeka intok inika'a bempo'immeu bicha a' bwisek:
—Si'ime eme'e inika'a ji'ine —ti jiiak—. 28 Bwe'ituk ini'i in ojbo o'oben, Liojta mak bemelasi emo tu'utewamta a' lutu'uriatuka'uta a' teuwaame. Intok ini'i, juebenammeu tu'ineeka, bem ka tu'uwa ya'arim betana am jiokoi betchi'bo wo'otituneeme —ti jiiak—. 29 Taa inepo ne inen emou jiia, inika'a pa'asi betana ba'ata, kannee intok emomak a' ji'ine, ju'u taewait, chukula in achai che'a yo'otaka a' kateka'u, pa'asi ba'awata bemelaka ka inile benak, itom nau a' ji'ineeo tajtia.

Jesus, Peota, inika'a ka au a' ta'a'ati a' jiunee'u betana junuen a' teuwaa

30 Intok chukula, jume' bwiikim bwiksuka, Oliibo'okawi' tea'u bicha yeu sajak. 31 Junak intok ju'u Jesus inimmeu:
—Si'ime eme'e inia tukaariat nemak enchim ea'uta a' koptane —ti ameu jiiak—. Bwe'ituk jum Liojta nok lutu'uriapo: "Juka'

bwaram suuamta ne a' me'ene,
jume' bwalam intok na'ikimtune",
ti ji'ojtei. 32 Taa chukula, inepo
kokkoarim nasuk jiabijtesuko, jum
bwiaraa Kalilea' tea'u ne emo pat
anne —ti ameu jiiak.
33 Junak intok ju'u Peeo:
—Si'imem junuen emak bem
ea'uta am koptak juni'i, inepo ne
kaibu junuen aune —ti au jiiak.
34 Ju'u Jesus junak:
—Lutu'uriapo ne eu inen jiia, inia
tukaariat, totoi o'owiata kee a'
kuseo, empo, temaiwaka, bajisi ka
nee emo ta'a'ati jiune —ti au jiiak.
35 Ju'u Peeo:
—Kia nee emak me'etuneeka juni'i,
kannee ee betana tiune —ti au jiiak.
Intok si'ime jume' a' majtim ket
jiba junaen jiian.

Jesus, jum Jetsemani' tea'awi Liojtau bicha nooka

36 Junak intok ju'u Jesus, jume' a'
majtimmak, aman jum Jetsemani'
tea'u yepsak. Junammeu intok:
—Inim jooye, ket imin, Liojtau
bicha ne noka'u tajtia —ti ameu
jiiak.
37 Intok Peota intok wooi jume'
Sebereeo' teamta u'usim nunuka,
junama'a tua siokaka intok ka
allee taitek. 38 Junak intok aapo
inimmeu:
—Tua nee ama butti ka ine'emaisi
sioka. Inim eme'e tawane, intok
nemak eme'e eaka ka kokotne.
39 Junako ju'u Jesus, juchi ili
bichau bicha sikaa, intok tonommea
weeka, bwiau ko'om cha'aka,
Liojtau bicha nookak:
—In yo'owa, a junuen yeu a'
weyeo juni'i, inika'a bettesi jiokot
machika neu weyemta, ka junuen
yeu a' weetuane. Taa ini'i, ka in
ea'po amantune, taa tua em junen
ea'po amantukai —ti jiakai.
40 Junak intok, jume' yeu a'
pu'arim tawala'u notteka intok
kokochemmeu yepsak. Peotau
intok:
—Jaisa eme'e kia senu orapo
juni'i, ka kokocheka a in taawak
ja'ani —ti ameu nattemaek—.
41 Kate'em kokkoche. Intok Liojtau
bicha em emo nokria junuen ka
tu'ikut ka enchim ji'opne' betchi'bo.
Lutu'uriapo eme'e tu'ikut jiapsek,
taa ju'u inim enchim takaa, tua ka
au yuuma —ti ameu jiiak.
42 Inia mak, woosa aman sikaa:
—In yo'owa, inika'a jiokot
neu weenemta, jiba junuen a'
utte'atuneo, junako, tua em ea'po
amantune —ti jiaka Liojtau bicha
nookak.
43 Sep notteka intok juchi jume'
yeu a' pu'arim kokochemmeu
yepsak. Bwe'ituk inime'e yetem ka
yu'een. 44 Inime'e kia am to'o sikaa,
intok iniamak bajisi, juchi Liojtau
bicha nokbaeka siika, jiba juka'
bat a' teuwaaka'uta au teuwaakai.
45 Junak intok jume' a' majtim
tawala'u nottek intok:
—Jaisa eme'e ketun yum jo'eka
kokkoche ja'ani. Yuma'asuk ju'u
oora juka' emo benasi yoemta aet
ka tu'i yoememmeu a' su'u tojinaa'u
—ti jiiak—. 46 Jote'em, jante bu.
A'abo weye ju'u nee yeu bwijneeme.

Jesus, bwijritaka nasuk weiyaawa

47 Jesujta ketun a' nokao su,
junak ju'u Juuraj teame ama
yepsak. Ini'i, jume' woj mamni ama

woika, Jesujta yeu pu'arimmak
na'ikiatuka'u. Intok wate
juebenaka aamak kaaten, tettebe
kuchi'im intok kutam weiyaakai.
Inime'e, te'opopo tekiakammeu
yo'owem intok jume' junama'a
juriommeu che'a yo'owem betana
katekai. 48 Ini'i Juuras, ju'u yeu a'
bwisekame, senu machilaata am
tejwaalatukan:
—Ju'u, in aet tentenee'u
juna'atune. A' bwiseka a' weiyaane
—ti jiakai.
49 Junak intok aapo, ju'u Jesujtau
rukteka intok:
—Ketchi allea, yee majtame —ti
au jiiak.
Intok aet tentek.
50 Ju'u Jesus:
—Jalla'i, jitasa empo a'abo nu'usek
—ti au jiiak.
Junak inime'e au rukteka intok
aapo'ik Jesujta bwiseka intok a' nuk
sajakai.
51 Ketun ama am aneosu, seenu,
Jesujtamak eame, jume' tebe a'
kuchi'im yeu wikeka intok juka'
te'opopo tekiakammeu yo'ota
sawee'u nakammet a' chuktak.
52 Junak intok ju'u Jesus iniau:
—Jume' em tebe kuchi'im
bem weeka'po am kecha —ti au
jiiak—. Bwe'ituk si'ime wame'e
bem tebe kuchi'immea nassuame,
inime'e ket tettebe kuchi'immea
su'atune. 53 Empo tu'isi ju'unea,
inia betchi'bo in yo'owabeu bicha
in a ino nokria'po, intok i'an
lautipo, woj mamni ama wooika
batayoonim bepa, ankelesim
aapo'ik neu bittua'ea'po. 54 Taa
junuentuko, kaachin yeu yumaa
ean, jum Liojta nok lutu'uriapo
junuen nee betana utte'a a'
chupne'po ju'u ji'ojtei.
55 Junak intok ju'u Jesus jume' a'
bwijbokammeu:
—Eme'e, tettebem kukuche'ekai
intok kukutakai a'abo yeu sajak
nee jita etbwareotuka'a benasi
nee bwijbaekai. Chikti ta'apo jum
te'opopo nee emo nasuk aneka yee
majtan intok junak eme'e ka nee
nuk sajak. 56 Taa si'ime ini'i inien
weye, juka'a, jume' bat naataka
Liojta betana ju'uneetuawaka,
jum Liojta nok lutu'uriapo bem
teuwaaka'uta a' chupne' betchi'bo.
Junak intok si'ime jume' Jesujta
majtim, aapolaik su'u tojaka,
tennek.

Jesus, si'ime ju'u jurio yoemratau yo'oraata bichapo jipu'uwa

57 Jume'e, juka' Jesujta
bwisekame, Kaipaaj teamtau, ju'u
jume' te'opopo tekiakammeu
che'a si'imemmeu yo'otau a' tojak.
Junama'a jume' Moiseejta betana
nesaurim yee majtame intok jume'
juriommeu che'a yo'owem emo nau
tojilamtuka'awi. 58 Taa ju'u Peeo,
mekka aet cha'aka weyen, jum
junama'a che'a yo'o ya'arita bwe'u
kariu kimuwa'u tajtia. Junama'a
ini'i kibakekai. Intok jume' waate
junama'a ya'uraata betana yee
suuatuawammak yejtek. Junuen
junaka'a weyemta, jachin yeu a'
weene'po a' ju'uneiyaabaekai.
59 Jume'e, jum te'opopo
tekiakammeu yo'owe, ket jume'
ama juriommeu yo'owe intok
si'ime ju'u ama nau yo'oraa,
inime'e, senuk Jesujta beje'eka, ka
lutu'uriata teuwaanemta jaiwan.

Junuen nesaubaekai a' me'etune' betchi'bo. 60 Taa inime'e, kaita a' beje'eka ayukamta ju'uneiyaak. Juebenaekan o'oben, jume' aman yajaka intok aa noki'ichiata teuwaakame. Taa inimmet chukula, woika, ka lutu'uriata teuwaaka ama yajak. 61 Inime'e:

—Ini'i o'ou, sejtul inen jiiak: "Juka' Liojta te'opota inepo a' tatabe, intok baji ta'apo ne juchi a' yecha'aneekai", ti jiakai.

62 Junak ju'u, jum te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe, kikteka intok Jesujtau:

—Jaisa empo ka montibae ja'ani. Jitasa ini'i, inime'e enchi beje'eka teuwaa'u —ti au jiiak.

63 Taa ju'u Jesus, kaita a' yoopnak. Junak intok ju'u jume' te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe:

—Ju'u Lios, jiba yuu jiapsamta betana lutu'uriaka ne, inepo lutu'uriata enchi teuwaa i'a. Empo ju'u Krijto, ju'u Liojta yoemiatuko, itom tejwaane —ti au jiiak.

64 Ju'u Jesus iniau:

—Inepo ne juna'a em a' teuwaari benasi —ti au jiiak—. Intok ket ne inen emou jiia, juka' emo benasi yoemta, Lios, si'ime utte'akamta, a' batatana betana kateka intok inika'a, teeka betana namupo ko'om weyemta, eme'e a' bitne —ti au jiiak.

65 Junak intok ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe, tua ka a' tu'uree'uta teuwaakai, a' supewam siutak, intok:

—Ini'i o'ou ju'u a' noka'ue, Liojta beje'eka ka tu'ik teuwaala —ti jiiak—. Iniae, ju'u a' beje'eka nokneeme ka utte'atune. Eme'e a' jikkajila, Liojta beje'eka juka' ka tu'ik a' teuwaaka'uta. 66 Jaisa emou maachi.

Bempo:

—Ka tu'ika aet aayuk intok ini'i me'etunee jiba —ti jiiak.

67 Junak intok pujbat aet chit wattiwak. Intok ko'okosi joowan. Wate intok pujbat a' chonan. 68 Intok inime'e:

—Empo ju'u Krijtotakai, ka ju'uneakai jabesa junuen enchi chochonak —ti au jiian.

Juka' Peota, Jesujta ka au a' ta'a'ati a' jiaka'po

69 Junuen a' weyeo su, ket ju'u Peeo junama'a tebatpo wajiwa tana ketun katekan. Intok senu jamut ama sawame, au rukteka:

—Empo ket, Jesus ju'u Kalilea' tea'u jometamak weaman —ti au jiiak.

70 Taa ju'u Peeo, si'imem bichapo:

—Kannee ju'unea jitat em noka'apo —ti jiaka, ka au a' ta'a'ati jiiak.

71 Juka' Peota jaibu yeu a' simbaeo su, junak juchi senu jamut a' bichaka intok jume' ama anemmeu:

—Ini'i ket, Jesus, jo'ara Nasaret tea'u jo'aakamtamak weaman —ti jiiak.

72 Intok juchi wee'po ju'u Peeo, tua lutu'uriata au noka'ati jiaka:

—Kannee a' ta'aa junaka'a o'outa —ti jiiak.

73 Che'a chuubatuka jume' junama'a ane'um, Peotau rukteka:

—Lutu'uria, empo ketchia junamemak weye. Bwe'ituk junuen em noka'ut juni'i, empo ju'unakkiachi —ti au jiiak.

74 Junak intok ini'i, jita ka tu'ik
au chupne, ka a' junuentuko, tua
lutu'uriata au noka'ati jiaka:
—Kannee a' ta'aa inika'a o'outa
—ti jiakai.
Junama'a lautipo senu totoi
o'owia kukusuk. 75 Junak ju'u Peeo,
Jesujta au teuwaaribeu wawaatek:
"Juka' totoi o'owiata kee a' kukuseo,
temaiwaka, bajisi empo ka emo nee
ta'a'ati jiulatune", ti a' jiaka'u. Ju'u
Peeo intok junama'a yeu sika intok
a' juiwaka tua bwaanak.

**Juka' Jesujta, Pilaatotau
yeu a' tojiwaka'po.**

27 Junak yokoriapo,
si'ime jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owe, intok jume'
juriommeu che'a yo'owe, inime'e,
juka' Jesujta me'e betchi'bo nau
lutu'uriabaeka nau etejok. 2 Inime'e,
aapo'ik suma'ita nuk sajaka intok
ju'u kobanao, Ponsio Pilaato'
teamtau a' nu'upak.

Jurajta jaisa au a' me'aka'u

3 Juuras ju'u yeu a' bwisekame
junak, juka' Jesujta me'etune'
betchi'bo aet nesawakamta a'
ju'uneiyaakai, au koptaka, jume' senu
taka ama woj mamni tosai tomim,
jume' te'opopo tekiakammeu yo'owe
intok junama'a juriommeu che'a
yo'owemmeu am nottak. 4 Intok:
—Liojta bichapo ne ka tu'ik ya'ari.
Senuk, ka tu'ik kaita ya'arik, a'
me'etune' betchi'bo yeu a' bwisekai
—ti ameu jiiak.
Taa bempo:
—Ini'i, ito betchi'bo kaita teuwaa.
Inika'a empo a' ya'ari, em mampo
aayuk —ti au jiiak.

5 Junak ju'u Juuras junaka'a
tomita, jum te'opopo na'ikim a'
wo'otaka intok sikaa, au chayak.
6 Jume' te'opopo tekiakammeu
yo'owe, junaka'a tomita nu'uka,
intok:
—Inika'a tomita, jum te'opo
tomita auka'po, katte a aman
a' jipue. Bwe'ituk ini'i, senuk a'
me'etune' betchi'bo ae beje'etuari
—ti jiiak.
7 Chukula inime'e, wepulsi nau
eaka, junae tomie, junuen, senu
Babuta tekipanoamta waj bwia,
ae jinu betchi'bo etejok. Junuen
jume' ka ama joomem ama bem
mama'anee'uta a' jipu' betchi'bo.
8 Inia betchi'bo san juna'a waasa
i'an taewaimmeu tajtia, Ojbo bwia
ti teuwaawa. 9 Intok inien yeu
chupuk ini'i, ju'u Liojta betana
ju'uneetuawaka, Jeremiaj teamta
inika'a: "Jume' senu taka ama
woj mamni tosai tomim nu'uka.
Tomita, juka' Ijra'el yoemrata ae
betchi'bo a' a'awaka'uta. 10 Intok
inimmea, senuk babu bwiata ama
tekipanoamta waj bwiata jinuk. Tua
juka' achai Liojta nee aet saweka'po
amani", ti a' teuwaariaka'uta.

**Jesus, Pilaatota betana
ya'uraa bittuawa**

11 Jesus, ju'u kobanaota bichapo
yeu tojiwak. Ini'i intok:
—Jaisa empo juna'a ja'ani, ju'u,
jume' juriommeu che'a yo'o ya'ari
—ti au nattemaekai.
Ju'u Jesus iniau:
—Lutu'uria, junuen em a' teuwaari
benasia —ti au jiiak.
12 Intok junako jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owe intok jume'

juriommeu che'a yo'owe, jitat
a' nana'atejoo, Jesus kaita am
yoopnak. 13 Junak ju'u Pilaato:
—Jaisa empo ka a' jikkaja ja'ani
si'imeta juka' enchi beje'eka
teuwaawamta —ti au jiiak.
14 Taa Jesus, kaita a' yoopnak.
Junuen san ju'u kobanao, tua a'
suum eiyaaka taawak. Intok kaita
ae tana teuwaa machiakan.

Jesus, a' me'etune' betchi'bo aet nesawa

15 Intok ketchia, ju'u kobanaao,
juname'e pajko taewaimmet
senuk eta'ita yeu a' weene'po
junuen waatiawamta, yeu a' su'u
tojine'po junuen a' bo'o joorian.
16 Junakriapo intok, senu tua
ta'eewaka, Barabaaj teaka eta'itaka
jipu'uwan. 17 Intok bempo'im
junako ama nau aneo, ju'u Pilaato:
—Jabetasa eme'e su'u toji i'a, juka'
Barabaj teamta oo juka' Jesujta,
Krijto ti teuwaawamta —ti ameu
nattemaek.
18 Bwe'ituk aapo, bempo'im
aet kopte' betchi'bo, bem yeu a'
tojilatuka'po, a' mammatelatukan.
19 Juka' Pilaatota ket jum
yo'otaka yeyesa'po a' katek su, ju'u
a' jubiawa nokta au bittuak: "Ka
au suuane, iniau si'imeku tu'i
yoemtawi. Bwe'ituk tutukabiak tua
nee jantiaachik tenkuk, jiba inia
o'outa betchi'bo", ti au jiakai.
20 Taa jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owe intok
jume' juriommeu che'a yo'owe,
juka' yoemrata ama anemta nok
yu'uk junuen Barabaaj teamta
a' su'u tojinaa'uta a'awaka intok
juka' Jesujta muknee'uta bem
a' teuwaane' betchi'bo. 21 Ju'u
kobanaao juchi ameu nokaka inen
ameu nattemaek:
—Inime'e woim betana, jabetasa
eme'e su'u toji i'a.
Bempo intok:
—Juka' Barabaaj teamta —ti jiiak.
22 Ju'u Pilaato intok:
—Juka' Jesujta su, juka' Krijto'
teamta, jaisa nee a' ya'ane —ti
ameu nattemaek.
Si'ime juname'e:
—Kuuset a' popon tebone —ti
jiaka a' yoopnak.
23 Junak intok ju'u Pilaato:
—Jitasa ka tu'ik ini'i ya'arikai —ti
ameu jiiak.
Taa bempo:
—Kuuset a' popon tebone —ti
juchi chaaen.
24 Ju'u Pilaato intok, junuen
kaita a tu'utetu'po ju'uneakai, ala,
junaka'a junama'a ka nau eewamta
ayuka'uta bichakai, ba'am a'awaka
intok si'ime junama'a aneme
bichapo mam bajimak inen:
—Inika'a yoemta ka tu'ik kaita
ya'arika a' mukneemta betana ju'u
ka tu'uwa ka net aayuk, eme'e a'
ya'ari —ti jiakai.
25 Ju'u yoemra intok si'ime:
—Itepo intok jume' itom yoemiam
a' muknee'u betana, itom a'
ya'ariaka'po itepo ju'unea —ti jiaka
a' yoopnak.
26 Junako ju'u Pilaato, juka'
Barabaaj teamta yeu a' simtuaka,
chukula juka' Jesujta bepsu teboka,
kuuset a' popontune' betchi'bo
ameu a' su'u tojak.
27 Chukula jume' kobanaaota
betana sontaaom, kobanaaota
bwe'u kariu wajiwa tana, sontaom

ane'u a' tojak. Intok si'ime
ju'u sontaoraa au nau tojiwak.
28 Junak sep, inime'e, a' supe
wattak intok ta'abwim, unnaa
sikiim a' supetuakai. 29 Intok juya
wichakamta nat ko'elai yaaka,
kobat aet a' yechak. Batatana
mampo intok, bakata benak a'
makak. Junak intok ae bichapo
tonommea jajapteka, intok a' junn
jiaawaka:
—Ketchi allea, ju'u juriommeu
che'a yo'o ya'ari —ti au jiian.
30 Ketchia, inime'e aet chit wat
watten. Intok juka' bakata benak
a' nu'uka, kobat ae a' beban.
31 Chukula junuen, jak wa'am
a' bitchukai, jume' sikii supem
a' yecha'ariak intok inime'e a'
supewampo juchi a' kobatuak.
Chukula inime'e junuen kuuset a'
poponne' betchi'bo yeu a' nuk sajak.

Jum kuuset a' popontuka'po

32 Junak junama'a yeu katekai,
senu yoemta, bwe'u jo'ara Sireene'
tea'a betana jo'aaka, Simon teamta
nankek. Inika'a, inime'e, kuujta
Jesujta weiyaa'uta, utte'apo a'
pu'aktituan.
33 Junuen kateka, inime'e jum
Kolkota' tea'u yajak. Ini'i nooki
intok, Mukia kobata kateka'po, ti
jiubae. 34 Junama'a inime'e, juka'
Jesujta, pa'asi ba'awata, chibu
jittoatamak kuukuutita a' ji'ituak.
Taa inika'a jiwekai, ju'u Jesus ka a'
waatak.
35 Junak, jaibu kuuset a'
poponsuako, jume' sontaaom, ju'u
Jesujta tajo'ori nat a' na'ikimte
betchi'bo, nau ja'atek. Junuen yeu
chupukai ju'u, juka' Liojta betana
ju'uneetuawaka a' teuwaaka'uta:
"In tajo'ori, inime'e nat na'ikimtek,
aet nau ja'atekai", ti a' jiaka'uta.
36 Chukula inime'e junama jootek
a' suuabaekai. 37 A' koba bepa intok
ji'ojtei, inia betchi'bo junuen a'
me'ewaka'u ama chaya'awak: "Ini'i
juna'a ju'u Jesus, ju'u juriommeu
che'a yo'o ya'ari", ti jiakai.
38 Ketchia, woika jume' jita e'etbwame
aamak kuusimmet poponwak. Seenuk
a' batatana, senuk intok a' mikko'otana.
39 Jume' intoko junama'a aet wa'am
kateme, ka a' yo'oreka nookan, jikau
intok ko'om kobatekai. 40 Intok inime'e:
—Empo, juka' Liojta te'opota
tatabeka intok baji ta'apo juchi
emo a' yecha'ane'eti jiame, junum
emo jinne'u. Empo tua Liojta
yoemiatuko, junum kuuset em
poponripo ko'om weye'e, —ti jiakai.
41 Junuen ketchia jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owe intok jume'
Moiseejtuka'uta nesaurim yee majtame,
jume' paiseeom teammake intok jume'
juriommeu che'a yo'owe, ket junuen ka
a' yo'oren intok bempo nau:
42 —Watem jinne'uk taa aapo ka a
au jinne'u —ti jiian—. Ini'i lutu'uriapo
Ijra'el yoemratau che'a yo'o ya'arituko,
junum a' poponripo ko'om weene itom
a' sualne' betchi'bo —ti nau jiakai—.
43 Liojtat a' ea'uta teuwaalaa. I'an ela'po
Lios a' jinne'une, lutu'uriapo naksi a'
eiyaakai, aapo su junuen itou, Liojta
betana au yoemiari'iti jiakai.
44 Kia jume' jita e'etbwame aamak
junama'a kuusimmet popontukame
juni'i, ket ka a' yo'oreka au nookan.

Jum, Jesujta muke'epo

45 Junak, junama'a si'imekut
ka machisi taawak, luula katek

naateka, kupteo, bajim jia'u tajtia.
46 Intok jumak ket jiba junama'a
bajim jiao, Jesus kusisi:
—Eli Eli, lama sabaktani —ti
chaaek. Ini'i: Achai Lios, achai Lios,
jaisaaka empo nee inim inepolaik
koptala, ti jiubae.
47 Waate, jume' junama'a ane'um,
junuen a' jikkajaka:
—Ini'i, bat naataka ju'u Liojta
betana ju'uneetuawaka nokakame,
Eliaj teamtau chaae —ti jiian.
48 Juname betana seenu, lauti
buiteka, jita, ba'ata nunu'emta
ejponja' teamta nu'uka, chukula
intok junaka'a binaakretae a'
komoniaka, tebe kutat a' sumaka
intok aman jikau au a' yuma'ariak,
junuen junaka'a a' ji'ine' betchi'bo.
49 Taa jume' waate:
—A' su'u toja, bo'o bitneete.
Jumak juni'i ju'u Eliaj teame a'abo
a' jinne'une —ti jiiak.
50 Ju'u Jesus juchi wee'po kusisi
chachaek. Intok junak muukuk.
51 Junama lautipo, Liojta te'opopo
jume' bwe'uu tajo'orim cha'akame,
nanana'aku nasuk, jikat naateka
ko'om tajti siutek. Ju'u bwia intok
au yoyoak, jume' bwere tetam
intok na'ikim jamtek. 52 Jume' intok
kokkoarim ama ma'atuka'um, emo
etapok. Juebenak intok waate jume'
Liojta sualeka kokkokame, bem
takaam juchi jiapsak. 53 Intok chukula,
juka' Jesujta, kokkoarim nasuk a'
jiabijtesuko, inime'e junama'a bem
ma'arimpo yeu sajak. Intok ju'u bwe'u
jo'ara, Liojta yeu pu'ariu, Jerusalen
tea'u kiimuk. Junaman inime'e,
juebenaka am bichakai.
54 Junako ju'u sontao ya'ut intok
jume' aamak juka' Jesujta suuame,
juka' bwiata au yoakamta intok juka'
watek yeu sikamta bichaka, inime'e
tua majaek, intok:
—Lutu'uriapo, ini'i yoeme, Liojta
betana yoemiaritukan —ti jiiak.
55 Junama'a juebena jaamuchim,
mekka ja'abweka a' bitchun.
Inime'e intok, bwiaraa Kalilea' tea'a
betana naateka, Jesujtamak rejteka
intok a' anialamtukan. 56 Ame
nasuk ju'u Maria Maareena' teame,
ket ju'u senu Maria, ju'u Jakoobo'
teamta intok Jose' teamta ae.
Inime'e intok ju'u Sebereeo' teamta
yoemiam ae ama aanen.

Teta wojo'oku Jesujta tekwaka'po

57 Junak, tukaariau yuma'asekai,
yoeme, tua tomeka, Jose ti teaka,
ini'i, ili bwe'u jo'ara Arima tea' tea'po
jo'aakai, aman yepsak. Intok ini'i
ket, bat naataka Jesujta mak eaka
jiapsaka'u. 58 Junak ini'i, Pilaato'
teamtau sika intok juka' Jesujta
takaawata au a'awak. Pilaato junak
nesawek, a' makna' betchi'bo. 59 Ju'u
Josee, juka' takaata nu'uka, bwe'u
tajo'orim tossaalaimpo a' biijtaka,
60 intok ini'i, bemelaka, jum tetapo
ya'ari, a' attea, aapo'ik betchi'bo
a' ya'ateboka'po, junama'a a'
teekak. Chukula junaka'a, jum ama
kima'awa'po, bwe'u tetae a' pattasuka,
siika. 61 Intok junama'a ket, Maria
Maareena' teame intok ju'u senu
Maria, a' tekwaka'po bichapo jookan.

Sontaom, teta wojo'oriau, Jesujta bo'oka'po au a' suua'po

62 Juchi yokoriapo, aet yum
jo'ewamta taewaita betchi'bo,
si'imeta tu'utesuako, aet chukula
jume' te'opopo tekiakammeu

yo'owe intok jume' paiseeom teame,
inime'e ju'u Pilaatotau yajaka
63 intok inime'e:
—Achai, wae yee bai
tatta'asukamtau itepo waatek,
ketun jiapsakai, junaka'a inen:
"Baji taewata weyeka, kokkolam
nasuk au jiabijtene'eti", jiaka a'
teuwaaka'ubewi —ti au jiiak—.
64 Inia betchi'bo jum a' bo'oka'u,
empo baji taewata simsu'utajtia a'
bitneeme aman bittuane. Junuen
jume' a' majtim ka aman sajaka
tukaapo juka' takaata bem a' nuk
sajaka, intok chukula, yoemratau:
"Kokolam nasuk jiabijtek", ti bem
jiune' betchi'bo. Bwe'ituk junuen
yeu a' siiko, ini'i, bat naataka bepa,
che'a bwe'u aa noki'ichia tu ean —
ti au jiiak.
65 Ju'u Pilaato inimmeu:
—Junum eme'e am jipue jume'
sontaaom. Eme'e, aman sajaka,
jum a' bo'oka'po, tu'isi enchim a'
waata'po aman, a' suua tebone —ti
ameu jiiak.
66 Junak intok inime'e sajaka
intok jum a' bo'oka'u a' bitneeme
aman tojak. Bwe'u teta, junaka'a
ae pattita, ya'uraata betana
machilaata ama chayak. Intok jume'
sontaom ama to'o sajakai.

Kokolam nasuk Jesujta
a' jiabijteka'po.

28 Junak juka' taewai, aet
yum jo'ewamta a' simsuko,
intok woo busan taewaim aet
naate'u yeu matchusekai, ju'u Maria
Maareena' teame intok ju'u senu
Maria' teame, inime'e, aman juka'
tetapo wojo'oria ya'arita bitbaeka
sajak. 2 Junama lautipo intok,
ju'u bwia tua utte'aka au yoyoak.
Achai Liojta ankeles teeka betana
ko'om yepsaka june'elaekan. Ini'i
junama'a yepsaka, tetata, tetapo
wojo'oriata ae a' pattita, omola
a' kechaka intok ae bepa yejtek.
3 Ini'i ankeles, yuku be'oktiata
benasi mamachiakai, a' tajo'oriwa
intok, sapam benasi tossaalaikai.
4 A' bichaka, jume' sontaaom ama
a' suua'um, emo yooak majjaekai.
Intok inime'e, kia kokkolam benasi
taawak. 5 Junak ju'u ankeles, jume'
jaamuchimmeu:
—Kate'em majjae —ti ameu
jiiak—. Ju'uneane, juka' Jesujta
a'abo enchim jaiwa'po, juka'
kuuset popontukamta, 6 inim
kaabe, bwe'ituk jiabijtelaa, aapo'ik
jiaka'a benasia. A'abo kateka,
jum a' tekwaka'po em a' jiiwe.
7 Lauti eme'e sajaka intok jume' a'
majtimmeu eme'e: "Mukiatukan,
taa i'an aapo jiabijtela. Intok jum
bwiaraa Kalilea' tea'u aapo emo pat
anne. Junaman eme'e a' bitne", ti
eme'e ameu jiune. Ini'i juna'a, ju'u
in emou teuwaa'ea'u —ti ameu
jiiak.
8 Junak jume' jaamuchim jum
tetapo wojo'oria ya'ari betana sep
bamsi yeu sajak, majjaekai, intok
tua alleakai ketchia. Intok inime'e
tenneka, Jesujta majtimmeu, juka'
bemelasi ayukamta teuwaabaeka
sajak. 9 Seej chukti inim, ju'u Jesus
ameu kikteka intok ameu tebotek.
Bempo junak Jesujtau rukteka intok
a' wokiu a' iba'acha'aka a' yo'orek.
10 Intok aapo:
—Kate'em majjae. Aman em
sajaka, jume' nemak werim
etejoriane, jum bwiaraa Kalilea'

tea'u bicha bem katnee'po, intok aman bem nee bitne'po —ti ameu jiiak.

Jume' sontaaom a' suua'um, ju'u bem teuwaaka'u

11 Ket jume' jaamuchim kateo su, waate jume' sontaaom, a' suuatuawa'um, inime'e, bwe'u jo'arau sajaka intok jume' te'opopo tekiakammeu yo'owemmeu, si'imeta juka' yeu sikamta ameu teuwaak. **12** Inime'e te'opopo tekiakammeu yo'owe, jume' juriommeu che'a yo'owemmeu sajaka, amemak etejok junuen jitat nau lutu'uriabaekai. Chukula inime'e, jume' sontaaommeu yu'in tomita ameu na'ikiak. **13** Intok inimmeu inen jiiak:

—Eme'e, tukaapo enchim ket kokkocheo, jume' Jesujta majtim ama yajaka, juka' takaata etbwak, ti jiune. **14** Intok juka' kobanaaota inika'a a' ju'uneiyaak juni'i, itepo te a' nok koba'anee intok kaita emou weene' betchi'bo itepo enchim aniane —ti ameu jiiak.

15 Junak intok jume' sontaaom junaka'a tomita mabetaka, intok sajaka, juka' bem tejwaawaka'uta a' yaak. Intok jume' juriom i'an tajtia junuen a' lutu'uriate.

Jesujta jume' a' majtim, jitasa bempo'im a' tekil makaka'u

16 Junuen san jume' woj mamni ama wepulaka, Jesujta majtim, bwiaraa Kalilea' tea'u bicha sajak, jum kawi, Jesujta am tejwaalatuka'awi. **17** Intok junak, inime'e, juka' Jesujta bichakai a' yo'orek. Taa wate ala, ka junuen witti a' juna'atuka'po a' ta'aak o'oben. **18** Junak intok ju'u Jesus ameu rukteka intok inimmeu:

—Teekau intok kia inim bwiapo juni'i, si'imekuu che'a in yo'otunee'uta, inepo ne i'an a' mabetri —ti ameu jiiak—. **19** Junuen san eme'e, inim si'ime ka nanau machi yoemratau sajaka, intok inime'e nee betana weyemta bem sualne' betchi'bo ameu noknee. Liojta betana intok a' yoemiawata intok aapo'ik tu'u jiapsi betana lutu'uriaka, eme'e am bato'owaa sakane. **20** Intok eme'e, si'imeta juka' in enchim aet tejwaa'uta, junaka'a, bempo'im a' bo'o jooriane' betchi'bo eme'e am majta sakane. Intok inim si'imeta lu'ute'u tajtia, jiba ta'apo in emomaktune'po eme'e a' ju'uneiyaane.

Maekoj teamta ji'ojteka'u

Ju'u Joan yee babatoowame, jum bweka pa'aku jinabakawamta weetua

1 Liojta tu'i nok lutu'uria inim naateka ji'ojtewa. Ini'i weeme intok, Liojta usi betana nooka, ju'u Jesukrijto' teamtatchi.

2 Bat naataka ju'u Isa'iajtuka'u,
Liojta betana noktuawakame,
inika'a inien weenemta a' teuwaak,
intok a' ji'ojtek, inen jiakai:

Senuk epat weenemta, intok
epat a' lutu'uria ya'anemta ne
epat na'a bittuabae, ti jiia ju'u
Lios.

Juna'a intok, ju'u yoemra enchi
bat mabetneeme, eewas,
bem jiapsim bem tu'utene'
betchi'bo, ameu nokbae.

3 Ju'u jiawai bweka pa'aku chaipo
benasi machine:

"Juka' achaita, a'abo weyemta,
enchim mabetne' betchi'bo,
aawas enchim jiapsim
tu'utekai, juka' ka tu'i
weyemta su'u toja'em", ti jiiak.

4 Inien a' weye'po, ju'u Joan yee babatoowame, juna'a junen ama yeu yepsak, bweka pa'aku, intok Liojtau bicha bem emo jiapsi kuaktanamta ameu teuwaak. Intok bem ka tu'uwa ya'arim betana, aet emo jiokoitune' betchi'bo, ket ameu nookak, intok inen auka, bem batoowatune'po amani. **5** Junaman intok, Jurea bwiara betana, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po betana, a' jikkaji betchi'bo, juebenaka aman emo nau tojak, ju'u Joantawi. Intok a' noka'po aman a' jikkajaka bem jiapsipo a' sualekai. Junama'a batwe Joran tea'po emo batoowatebok; bem ka tu'uwa ya'arim Liojtau bicha am teuwaakai.

6 Ini'i Joan teame kameyo boa ausu'lik supe ya'arimpo kobakan; beata wikosakan. A' bwa'ee'u waka wo'ochim benaekan, intok juka' mumu ba'awata je'een. **7** Intok ameu nokaka inen jiiak:

—Chukula senu a'abo yebijne, juna'a tua Liojta betana utte'akai. Ne intok, ka neu lutu'uriatu maisi maachi, kia au kom pokteka, a' bocha wikiawam in a' woitariane'po amani. **8** Ne intok —ti jiia ju'u Joan—, kia lautipo betchi'bo, ba'ammea ne enchim batoowa, taa juna'a, Liojta tu'u jiapsi emot autuane —ti jiia.

Jesujta batoowawaka'po

9 Jesus intok, juname'e taewaimmet, senu ili jo'ara Nasaret

tea'po betana, bwia Kalilea'
tea'po katekame, juna'abo tana,
Joan yee babatoowamtau aman
yepsak. Intok aapo ket batwe
Joran tea'po batoowatuk. 10 Intok
junama'a batwepo, ba'apo yeu
simsuka, sep, juka' teekata, na'ikim
au a' etapolaata benasi bichak
ju'u Joan. Intok juka' Liojta tu'u
jiapsi, wokkoita benasi, aet ko'om
yejtesusekamta bichak. 11 Intok
juna'abo, teeka betana, jiawai aman
ko'om yuumak, inen jiakai:
—Empo ju'u in yoemia —ti
jiia—, tua in nake'u, intok etana in
allea'u, tu'isi net aayuk —ti jiamta
jikkajituk.

Jum bebeje'erita Jesujta ka tu'ik a' ya'atuabaeka'eaka'po

12 Junama'a sepsu, ju'u Liojta tu'u
jiapsi, mekka bicha, senu bweka
pa'ariau bicha a' weene' betchi'bo,
junuen a' jiapsipo a' eetuak juka'
Jesujta. 13 Juna'a Krijto intok, woi
taka taewaimpo tajtia, junama'a
bweka pa'aku, aapola aanek. Ju'u
yoo bebeje'eri, Satanaj teame intok,
ka tu'ik a' yaa i'akai, a' utte'a
jooriaka, au yepsaka ama aamak
aanen. Pocho'oku ka nanau machik
yoawara ame naat aanen ketchia.
Intok Liojta sawe'um, ankelesim
teame, a' ania betchi'bo ama aamak
aanen.

Jesus, juka' Liojta betana aet a' tekil makri'u bo'o jooria taite

14 Juka' Joan yee babatoowamta,
ya'uraapo eta'ituko, aet chukula,
ju'u Jesus, Kalileom bwiarau yepsak.
Junama'a intok, juka' Liojta nok
lutu'uriata a' teuwa simen. 15 Intok:
—Taewaim yuma'asuk —tiaka—,
Liojta amet yee saune' betchi'bo
—ti jiia ju'u Jesus—. Inia betchi'bo
—tiia—, enchim ka tu'uwa ya'arim
ka intok am bo'o jooriaka, Liojta
tu'i nok lutu'uriata suale'em —ti
jiia.

Jesus, jume' naiki kuchuleom aamak am kat i'a

16 Junama'a intok, Kalilea'
tea'po, intok bawe naat weamaka,
woi yoemem ama bichak, emo
sairakame. Juka' Simo' teamta
intok juka' Antej teamta bichak.
Juname'e intok, kuchum yeu
baubaekai, bem jite'im ba'au
jimaalataka ama aanen. Bwe'ituk
kuchuleomtukan. 17 Junammeu
intok ju'u Jesus inen jiiak:
—Nemak ne enchim kat i'a —
tiia—. Bwe'ituk ta'abwi tekilta ne
enchim joo i'a. Bwe'ituk yoemrata,
bem jinne'utune' betchi'bo, enchim
ne ameu nok i'a —ti ameu jiiak ju'u
Jesus.
18 Juname'e intok, bem ae
tekipanoa'uta, kia ama wo'otaka,
sep Jesujtamak sajak.
19 Junama'a intok, che' a bichau
jeela weyeka ju'u Jesus, juchi
jume' woi yoemem bichak, emo
sairakame, Jakoobo' teamta,
Sebereo' teamta u'usi, intok
juka' a' sairawata Joan teamta
bichak. Intok kuta kanoat
jikat jokame, intok bem jite'im
cha'abwammeu yepsak. 20 Jesus
intok sep junammeu, aapo'imak
am katne' betchi'bo ket ameu
nookak. Juname'e intok, bem
achaiwata, Sebereo' teamta, intok
a' tekipanoareommak nau, jum

barkopo to'o sajaka, Jesujtamak sajak.

Senu yoeme, bebeje'eri ka tu'i jiapsita a' jiapsipo jipue'u

21 Si'ime nau, bwe'u jo'ara Capernau' tea'u yajak. Junama'a intok, sabala ta'apo beja, Liojta yo'ori betchi'bo intok Liojtau bicha nok betchi'bo, jum juriom nau emo totoja'po, bwe'u kariwi kibakeka ju'u Jesus, ama yee majta taitek. 22 Juname'e intok, Jesujta yee majtaka'ut, tu'isim a' sum eiyaak. Bwe'ituk aapo ju'u Jesus, yee a' majta'ue, seenu, yo'o lutu'uriakamta benasi ameu nookak, intok ka jume' bem maejtom ama'a yee majta'um benasia. 23 Junaman lautipo intok, bwe'u karipo nau emo totojiwa'po, senu yoeme aman yeu yepsak, bebeje'eri jiapsita a' jiapsipo aet aneo, ka tu'isa'a eetua'u.

24 Juna'a intok, chai nokpo, inen au jiiak:

—Empo Jesus —ti jiia—, bwe'u jo'ara Nasaret tea'po jo'aakame, jitasa empo itomak lutu'uriak —ta' temaek—. Empo jumak ka amma'ali itomak a'abo bo'o jooseka weye ja'ani —ta' temaek—. Ette ju'unea, Liojta betana em tu'u jiapsi usiarituka'po —ti jiia.

25 Taa ju'u Jesus, junae bebeje'erita ka tu'i jiapsita, yoemta jiapsipo wajiwa katekamta nok yaatituak.

—Junue yoem jiapsipo em kateka'po yeu weye'e —tau jiiak.

26 Junak intok, junaka'a yoemta, ju'u bebeje'eri jiapsi aet ane'u, tu'isi utte'aka a' takaawata au yootuak, intok aet yeu weepatchi, kusisi a' chachaituak. 27 Si'ime ama aneme intok, Jesujta yaaka'uta bichaka a' sum eiyaak. Juname'e intok a' bichaka, inen nau jiu japtek:

—Jitasa tua ini'i —ti nau jiu japtek—. Bemela wemta itom bittuabae, intok utte'akamta nooka. Intok juka' bebeje'eri jiapsitaka juni'i, a' nesawe'po aman auk.

28 Intok junama'a naateka, aapo'ik Jesujta a jita joa'apo aman, jum bwiara Kalilea' tea'po, si'imekut ju'uneyya japteak.

Jesus, Simo' teamta jamut ase'ebwawa, au a' inne'etetuak

29 Junama'a nau emo totojiwa'po yeu sikaa, Simo' teamta intok Antej teamta jo'au bicha sikaa, junaman kibakek ju'u Jesus. Ju'u intok Jakoobo' teame, intok ju'u Joan teame aamak kaaten ketchia. 30 Ju'u Simo' teamta jamut ase'ebwawa intok, tu'isi taji wecheka, ama bo'okan. Intok a' ko'okoe'po aman, Jesujtau sep nokwak. 31 Juna'a intok, mampo a' bwiseka, a' yechak. Ju'u taji wechia intok, sep a' su'u tojak. Sep intok am ji'ibworia taitek.

Jesus, juebenam ko'okoeme emo am inne'etetuak

32 Intok kuptisuko, intok ju'ubwa ta'ata aman wetchuko, jume' ko'okoeme aman au yeu tojiwan, Jesujtawi. Intok jume' bebeje'eri jiapsim bem jiapsimpo jipueme, au tojiwan. 33 Intok junama'a bwe'u jo'arapo jo'akame, batte si'ime au jeela, aman au yajak, puetawi. 34 Intok junama'a juebenam, ka nanau machi ko'okoakame, emo am ine'etetuak. Intok ket

junalensu, jume' bem jiapsimpo
juka' bebeje'erita betana ka tu'im
jiapsekame, pa'akun yeu am
bepriak, intok kaita am noktuak.
Bwe'itukim aet ju'unean.

Jesus, jum bwiara Kalilea' tea'po jinabaka

35 Juchi yokoriapo, tu'isi ketwoo
tana, matchuu, yejteka ju'u Jesus,
kaabeta ane'u bicha, ili mekka'ekun
bicha siika. Junama'a intok Liotau
bicha nookak. 36 Ju'u Simo' teame
intok jume' aamak rejteme, aet
chukula a' jariubaeka yeu sajak.
37 A' teak intok inen au jiiak:
—Juebenaka intok, aman enchi
jaiwa —tau jiiak.
38 Taa ju'u Jesus, inen ameu jiiak:
—Omot, ta'abwi jo'arammeu bicha
te saka'ane —tameu jiiak—, Liojta
nokta in ama nokne' betchi'bo.
Bwe'ituk inia betchi'bo ne a'abo
yebijla —ti jiia ju'u Jesus.
39 Juna'a intok, Kalilea bwiarat
si'imekut naj weyeka, emo nau
totojiwaka ama emo majtawa'apo,
ama ameu yepsaka, juka' Liojta
nokta ameu teuwaak. Intok jume'e
bem jiapsimpo juka' ka tu'ik,
bebeje'eri jiapsekame, pa'akun yeu
am bepriak.

Jesus juka' senuk sa'awakamta, ka a jittotumta au a' ine'etetuak

40 Senu intok, jitae juni'i ka a
yoremta taka sa'awakai, ama
Jesujtau yepsak. Intok aapo'ik
bichapo tonommea kikteka, chikti
a' jiapsie au ujbwanaka:
—Achai —ti jia—, in takapo, juka'
sa'awata, empo junen ea'ateko, a'
yore'etuane —ti au jiiak.
41 Ju'u Jesus intok, a' jiapsipo
tu'isi a' jijiokoleka:
—Jeewi —tau jiiak—. Yore'enee'e
—tau jiaka, a' takawapo aet mamtek.
42 Juna'a intok, sep takaapo
tu'ireak. 43,44 Ju'u Jesus intok,
kaabetau a' etejo saeka au nokaka,
inen au jiiak:
—Tua kaabetau em etejone'po
aman, aet emo suua'e. Taa che'a
juni san, jume'e bem te'opopo
ama tekiata makritaka, ameu yo'o
ya'arimmeu aman ameu sika, em
taka sa'awata, a' yore'etuawaka'po
aman, ama junammeu a' etejo'e.
Intok Moisejtuka'uta nesaulatuka'po
aman aune'e, em taka sa'awata a'
tu'uteituka'po aman, jume' ama
tekiakame, bem aet ju'uneene'
betchi'bo.
Intok inen au jiaka, a' simtuak.
45 Taa juna'a intok, aman sika,
si'imekut, si'imemmeu nas a' etejo
taitek. Intok inia betchi'bo san, ju'u
Jesus, bwere jo'arammeu, ka witti
a aman kibaken. Taa che'a juni'i,
bwere jo'aram mayoat, pa'ariat
tatawan. Junama'a intok, si'imekut
betana, yoemra ama au nau yaajan.

Jesus, ka au takaa yekamta, au a' ine'etetuak

2 Ka jaiki taewaita simsuko,
intok aet chukula, bwe'u
jo'ara Kapernao' tea'u yeu yepsak
ju'u Jesus. Junama'a intok,
senu jo'arapo, ama a' ane'epo
ju'uneyyatuk. 2 Junama'a intok,
tu'isi juebenaka ama yajak.
Jo'arapo wajiwa ka ama jak kiaka
juni'i, pa'akun yeu tajti tapunisi
ama aanen. Jesus intok, juka' Liojta
nok lutu'uriata ameu teuwaaka ama

aanen. 3 Junak intok, senu yoeme,
lo'itaka, a' takaawata ka a yekamta,
naikika nau, aapo'ik Jesujtau
bicha, chikti a' jipetekwamak, a'
pu'ateka kaaten. 4 Junak intok,
juebena yoemrata ama tapunisi
ane' betchi'bo, intok ka a aman
kimukai, juka' ko'okoemta, kari
jikat a' nuk ja'amukamme. Junak
intok, junama'a bepa, juka' karita
wojoktaka, juka' ko'okoemta,
chikti a' jipetekwamak, Jesujtau
ko'om teekak. 5 Junak intok ju'u
Jesus, junuen aneme bichaka, intok
bem jiapsimpo, tua a' sualeme
ju'uneyyaka, ko'okoemtau inen
jiiak:

—Jeewi, in yoemia —tiia—,
si'imeta waka'a ka tu'ik em ya'ari'ut,
aete'e jiokoiri'e —ti au jiiak.

6 Junama'a intok, bem
maejtomtaka, waate ama jookan.
Intok Jesujta junuen jiamta
jikkajaka, bem jiapsipo inen emo
eetuan: 7 "Jaisaaka tua ini'i inen
jiia Liojta bepa au yo'o jooa," inien
jiakai. "Bwe'ituk ka kia jabe juni'i,
juka' ka tu'uwa ya'arita a yetet a'
jiokoe. Taa ju'u Lios jiba a yetet a'
jiokoe", tiian. 8 Jesus intok sep inien
bem ea'uta bem jiapsipo amet a'
ju'uneyyaka inen ameu jiu taitek:

—Jaisa betchi'bo eme'e, enchim
jiapsipo inien emo eetua 9 Ju'u
ko'okoemtau, jaisa ne au jia'atek
beja, ne tu'isi au jiu ean: "Em ka
tu'uwa ya'arita betana'e jiokori'e",
ti ne au jia'ateko, oo: "Yejteka, juka'
em jipetekta nau lopoktaka, bamsea,
em weebae'u bicha weye", ti ne au
jia'ateko Intok inie wooi weemta
betchi'bo, jitasa che'a ka neu
obiachi ean 10 Taa i'an ne enchim a'
ju'uneyya'ii'a, Lios utte'awata net a'
ayu'upo amani, intok, aapo'ik Liojta
betana in usiwaituka'po aman, neu
lutu'uria, ka tu'uwata ya'alame in a
am jiokoine' betchi'bo.

Junak intok, lo'itaka intok a'
takaawata ka a yekamtau inen jiiak:

11 —Inepone eu nooka, kikteka,
juka' em jipetekta nau ropoktaka,
em jo'au bicha weye'e, ti ne eu jiia.

12 Juna'a intok, ama aneme,
si'imem bichapo, sep kikteka,
a' jipetekwata nau ropoktaka,
bempo'im nasuk aman yeu siika.
Juname'e intok, tu'isi a' suum
eiyaaka taawak. Intok Liojta,
tu'uwa noktae teuwaa japteka, inen
jiian:

—Jakwoo juni'i, inien yeu
simlamta te kee bichan —tim jiian.

Jesus, juka' Lebi' teamta, aamak a' wee ii'a

13 Jesus, junama'a yeu sika intok,
bawe mayoau bicha siika. Intok
juebena yoemra aman au nau
yajak. Junak intok, aapo, Liojta nok
lutu'luriata am majtan. 14 Junama'a
intok, che'a bichau jeela weyekasu,
senu yoemta, Lebi' teamta ama
bichak. Junaka'a intok, ju'u Alpeo'
teame a' u'usekan. Ini'i Lebi' teame
intok, ya'uraapo betana ama
saiwaka, juka' tomita, ya'uraata
ae beje'etuanaamtae, junaka'a,
aapo ju'u Lebi' teame, nau a'
totojituawan. Jesus intok, aapo'iku
inen jiiak:

—Nemak weye'e —ti au jiiak.

Juna'a intok, a' kateka'po, kikteka,
sep Jesujtamak siika.

15 Chukula intok, ju'u Lebi' teamta
jo'aapo, ju'u Jesus, a' majta'ummak

nau, junae jo'aapo ama ji'ibwan.
Waate intok, juna'a Lebi' teamta
benasi, ya'uraapo saiwaka, jiba
junaka'a tekilta joame, ket aman au
yajak. Intok jume' ka tu'uwata bo'o
jooriame, juebenaka ket ama aanen.
Intok si'ime nau, junama'a Jesujta
ji'ibwa'po ama aamak nau jookan.
Bwe'ituk juebenaka Jesujtamak
rejten. 16 Jume' intok, bem maejtom,
inime'e junen, jume' wate juriom,
paiseom teammak nau eame,
inime'esan, Jesujta, ya'uraapo
tekiakamtamak, intok ka tu'isi
anemmak a' ji'ibwamta bichaka,
Jesujta majtimmeu inenim jiiak:
—Jaisaaka tua, ju'u enchim
majtame, jume' ka tu'isi anemmak
ji'ibwa, intok jume' ya'uraapo
saiwaka a' tekiakammak ji'ibwa —
ti am temaek.
17 Jesus intok, inien am jiao am
jikkajaka, inen ameu jiu taitek:
—Jume' tu'ik takaaka, ka ko'okoeme,
kaachin juka' yee jijittomta waatane.
Taa ju'u ko'okoeme ala a' waatane,
juka' yee jijittomta. Inienpo aman
san, nejpone a'abo ne yebijla, jume' ka
tu'isi aulammeu nok betchi'bo, bem
jinne'umtune' betchi'bo. Bwe'ituk
jume' jaibu tu'isi jiapsame, juname'e,
lutu'uriata bo'o jooria.

Jesus, Liojta yo'ori betchi'bo, ka ji'ibwawamta betana temaiwa

18 Jume' Joan yee babatoowamta
majtala'um, intok jume' waate
juriom, bem junuen a' suale'
betchi'bo, paiseompo ta'eewame,
juname'e taewaimmet, ka
jiji'ibwan. Junuen aneka, Liojta
emo yo'orituan. Junak intok, waate,
Jesujtau sajak intok a' temaek:
—Jaisaakai —tiian—, jume'
paiseom teame, intok Joan yee
babatoowamta majta'um, inime'e
taewaimmetchi, Liojta yo'ori
betchi'bo, ka jiji'ibwa —tim a'
temaek—. Taa jume' em majtim, ka
inien a' bo'o jooria —ti jiakai.
19 Jesus intok, inen ameu jiiak:
—Jaisa jujupwaa'u, intok
jiji'ibwa'po, jume' junaman
nunuritaka, ama aneme, jaisa ka
alleaka, ka aman ji'ibwanee ja'ani
Ka junuen weye. Bwe'ituk junako,
ju'u jubeme, au sioktuane. Che'a
juni san, juka' jubemta ketuni ama
aneo, alleaka aamak eaka, ji'ibwane
—tiia—. 20 Taa chukula ket —tiia ju'u
Jesus—, taewaim yuma'ane —tiia—,
juka' jubemta kaabetuko, junak
intok, siokrimmea ka ji'ibwane.
21 'Inien a' wee'po san —tiia
ju'u Jesus—, kaabe ju'u bemela
tajo'orim, moera tajo'orimmet
jitcha'abwabaane. Bwe'ituk
baksiapat, ju'u bemela tajo'orim,
si'imeta nau wikeka, jume' tajo'o
moeram nau wikeka, am siutane.
22 Inien a' wee'po san ketchia,
intok kia jabe juni'i, juka' pa'asi
ba'awata, bemelasi ya'ata, bea boosa
ya'aripo, ju'u moerapo, kaachin ama
a' to'obaeka'eene. Bwe'ituk ama'a
to'aaka'ateko, ju'u bea, a' moeratuka'
betchi'bo, lauti siutane. Junak intok
ju'u pa'asi ba'awa wo'otine, intok kia
ju'u bea juni'i, nasontune.

Jume' Jesujta majta'um, yum jo'e taewaet, tiikom kauta

23 Jesus intok, sabala ta'apo, yum
jo'e taewaet, tiikom, jaibu wake'epo
aman weyen. Jume' a' majta'um
intok, aamak kateme, juka' tiikom

kautakai, am biitakai, am bwa'een.
24 Waate juriom, paiseompo emo
teuwaame, intok junuen aneme
bichaka, Jesujtau inen jiian:
—Jume' em majta'um bicha'e —ti
au jiian—. Sabala ta'apo, kaitat
mammawaka, Lioj waatiawa'a
taewaituko juni'i, inime'e inien
aane —tiian.
25,26 Jesus intok inen am yoopnak:
—Jaisa eme'e, jum Liojta ji'osia
ji'ojteimpo ka'a nokla ja'ani, juka'
Labiituka'uta a' yaaka'uta Bwe'ituk,
aapo ju'u Labii' teame, tebaurekai,
intok jume' aamak rejteme
juni'i. Junak intok ju'u Abiatar
teame junaman tekiakamtau ama
yo'otukan. Ju'u Labii' teame, aman
karipo, Liojta aman yo'oriwa'po
kibakek. Kariu kibakeka, intok
jume' paanim, ama tekiakame
bwaa'ea'um, ju'u Labiit am bwa'aka,
intok ka aapola jiba am bwa'aka,
taa ket jume' aamak rejteme am
miikak.
27 Junuen a' wee'po san, ju'u
sabala taewai, yum jo'e taewaita
Lios a' ju'unaktela, yoemtau
tu'uwaitune' betchi'bo, aet yum
jo'ekai. Taa ju'u taewai, ka yee
utte'a jooria. 28 Inia betchi'bo san,
nejpo, emo benasi yoemtaka juni'i,
yee a sawe, yum jo'e taewait juka'
bem a bo'o jooria'po amani.

Ju'u o'ou, mam waklame

3 Juname'e taewaimmet, jum
juriom emo nau totojiwa'u
kariu kibakek. Junama'a intok,
senu o'ou ama katekan, wepul
takana mam wakiatakai. 2 Sabala
taewaituka'po aman intok, junaka'a
jitto machiaka, jume' ama aneme
junuen, Jesujta suuan, junuen a'
ayuk juni'i, sep a' na'atejobaeka
ean. 3 Junak intok ju'u Jesus junae
yoemta, waki mamakamtau:
—A'abo neu sikaa, in bichapo
kikte'e —ti au jiiak.
4 Junak intok ju'u Jesus,
si'imemmeu inen nattemaek:
—Sabala ta'apo, jitasa che'a tu'i
ean, tu'uwata yeteu joowame, oo ka
tu'uwata Oo senuk me'etune'po, oo
senuk jinne'utune'po.
Taa junuen a' jiao intok, ka wotti
tawawak. 5 Jesus intok, si'imem,
ka alleaka naj bitchun. Intok bem
namakak jiapseka' betchi'bo, au
sioktuak. Junae yoemtau intok,
wakiak mamakamtau inen jiiak:
—Em mamam rutukta'e —ti au
jiiak.
Juna'a intok, a' mamawam
rutuktak. Intok sep tu'ureak. 6 Taa
jume' waate juriom, bem junuen
a' suale' betchi'bo, paiseompo
ta'eewame, inime'e junen, junama'a
yeu sajaka, jume' eroorianom
teammak nau eaka, emo nau tojaka,
nau wepul lutu'uriata ya'abaekai,
Jesujta jachin juni'i a' bwiseka, bem
a' me'ene' betchi'bo.

Juebena yoemra, jum bwe'u bau ba'a bwikola aane

7 Taa ju'u Jesus intok, a'
majta'ummak nau, baweu bicha
siika. Intok Kalilea' bwiaraapo
jo'aakame aamak sajak. Intok
ket junalensu, Jurea bwiaraapo
jo'aakame ketchia. 8 Intok ket
jiba junalensu, bwe'u jo'arapo
Jerusalenpo jo'aakame. Intok Tiiro'
tea'po jo'aakame. Intok Siron
tea'po jo'aakame. Intok Irumea

bwiaraapo jo'aakame. Intok waate,
batwe Joranta beaj jo'aakame.
Inime'e junen, si'ime, suum
watchisi machik a' joa'apo aman
a' ju'uneyyaka, juna'abo, si'imekut
betana, juebenaka ama au nau
yajak, Jesujtawi. 9 Junama'asan,
juebena yoemrata ama au nau yaja'
betchi'bo, intok ka ama nau a' pitta
i'aka, a' majta'ummeu inen jiiak:
—Juka' kuta kanoata, junama'a
ba'apo bo'okamta, mayoau jeela
rukta'em —ti ameu jiiak, ama
ja'amubaekai.
10 Bwe'ituk aapo ju'u Jesus,
junama'a jaibu juebenam emo
inne'etetualatukan. Intok jume'
waate, ko'okoeka, ama aneka, kia
aet mamte betchi'bo, nat emo
yuu'an, intok aapo'ik bat batte
ba'au ko'om a' taben. 11 Intok inen
ket ama yeu siika, jume' bebeje'eri
eerita, bem jiapsimpo amet aneme,
juname'e junen, juka' Jesujta
bichaka, aapo'ik bichapo tonommea
jajapten. Jume' bebeje'eri jiapsim
intok, inien am chaituak:
—Empo juna'a, Liojta usiwai —tim
jiian.
12 Taa ju'u Jesus intok, a'
jabetuka'po ka'a ju'uneyyatune'
betchi'bo, kuttipo ameu nookak.

Ju'u Jesus, jume' woj mamni ama wooim, Aamak a' rejti i'a'um yeu pu'a

13 Aet chukula intok, senu
kawiu, jika pa'ariau bicha siika.
Intok junaman kateka, ameu
chaitebok, jume' a' majta'um, yeu
a' pu'ala'ummewi. Juname'e intok
aman au yajak. 14 Junama'a aapo'ik
mak nau an betchi'bo, intok aet
chukula juka' Liojta nok lutu'uriata
bem a' nok sakane' betchi'bo, aet
a' tekil maknee'um, woj mamni
ama wooim yeu pu'ak, ju'u Jesus.
15 Junak intoko, utte'awata amet
autuak, bebeje'eri jiapsi eerita, bem
jiapsipo amet aneme, pa'akun yeu
am bepriane' betchi'bo. 16 Juname'e
intok inen teakan. Seenu, Simo'
tea. Junaka'a intok, Peeom a'
teatuak. 17 Jume' watem team
intok, iiyime juname'em. Jakoobo'
teame, Sebereo' teamta u'usi.
Intok a' sailuawa, ju'u Joan teame.
Juname'e ket ta'abwim teatuak.
Ebreo nokpo nokwame. Juname'e
intok, Bo'aneerjim tea. Jiak nokiu
juchi a' kuaktituk intok teekapo
yuku ru'uti jiame, ti jiubae. 18 Intok
ju'u Antej teame. Intok ju'u Jeriipe'
teame. Intok Battome' teame. Intok
ju'u Mateo' teame. Intok ju'u Tomaj
teame. Intok ket Alpeo' teamta
u'usi, Jakoobo' teame. Intok ju'u
Tareo' teame. Intok senu Simo'
teame, kananiita' teammak nau
eame. 19 Intok ju'u Juuras Ijkarioote'
teame, ju'u chukula a' nenkineeme.

Liojta tu'u jiapsiwa jaana jiawaawa'po

20 Junak intok a' jo'awawi yeu
yepsak. Taa junama'a a' aneo intok,
tu'isi juebenaka ama au nau yajak.
Aapo intok, kia ammea ka ji'ibwan.
21 Taa jume' Jesujta wawaekame,
intok, inien a' jikkajaka, aman a'
aneo au sajaka, ama yeu a' wikbaen,
“ka'a suatula”, ti jiakai.
22 Waate ket ama aanen,
maejtompo ta'eewame, Jerusalen
tea'a betana. Juname'e ket inen
jiian:

—Juka' yo'o bebeje'eri jiapsi e'eri aet ane'e —tiian. Juna'a eeri intok, bem nokpo, Be'elsebuupo ta'eewan.

Intok ket inen jiian:

—Yo'o bebeje'eritamak a' lutu'uriak —tiian—. Kiali'ikun junae utte'awatae, jume' bem jiapsimpo jume' waate bebeje'eri e'eerim yetet ane'um, yeu am bepria —tiian.

23 Jesus intok, juname'e maejtommeu chaiteboka:

—Jaisa i'an —tiia—, aapo ju'u yoo bebeje'eri, Satanaj teame, aapo au yeu bepbaanee ja'ani —ti am temaek—. Ka junuentune —tiia.

Junak intok, ta'abwi weemtau a' tammachiaka inen ameu jiiak:

24 —Kia wa'a senu bwiaraapo, si'ime ama nau jo'aakame, nasuk aman emo na'ikimteko, intok nau nassuabae'eteko, juname'e, ka binwatukasu, kaita'po tawane —tiia—. **25** Intok ket jiba junalensu, jume' wepul jo'arapo nau jo'aaka, intok emo ee beje'eteko, juname'e ka a nau jiapsine —tiia—. **26** Inien san beja, ju'u yoo bebeje'eri, Satanaj teame, jaisa i'an aapo jume' ka tu'i jiapsi eerim, aapo'ik attearim, jaisa am beje'eka anne. Bwe'ituk aapo ju'u Satanaj teame junuen anne'eteko, kaachin am saune —tiia.

Junak intok:

27 —Kia jabe juni'i —tiia—, jo'arapo wajiwa aman jita etbwabaeka ama kibake'eteko, taa ju'u intok, ama jo'aakame, utte'aka'ateko, intok ama ane'eteko, ju'u ama jita etbwabaeme, kaita a' u'uraane. Taa kia juka' ama jo'aakamta a' sumaka'ateko, junak ala, a jita ama etbwane —tiia—. Inepone, ju'u o'outa, utte'akamta sumakamta benasi ne maachi.

28 'Inepo intok, lutula we'epo ne inien ne emou jiia, batte si'ime wa'a ka tu'uwa ya'arime, a jiokoitu. Intok juka' bat naataka, Liojtat jaana jiuwamta juni'i, a amet jiokoitu. **29** Taa juka' ka tu'uwa ya'arita, senu weemta jiba ka a aet yee jiokoitu, waka'a Liojta tu'u jiapsiwata jaana a' jiawaanaa'u. Bwe'ituk inien wa'a jaana a' jiawaakame, jiba yuu betchi'bo ka a aet jiokoitune.

30 Jesus inien ameu nookak, bwe'ituk bempo juka' bebeje'eri jiapsi eerita, jaiti machik aet ane'etiakai, tiian.

Ju'u Jesujta aewa, intok jume' a' ou sailam

31 A' aewa, intok a' sailawam ama yajaka, pa'aku japteka, aman au chaitebok. **32** Intok jume' che'a Jesujtau jeela jokame, inen au jiiak:

—Ju'u em maala, intok jume' em sailam, pa'akun ja'abweka, eu chaitebo —tim au jiian.

33 Taa ju'u Jesus intok inen am yoopnak:

—Jabesa ju'u in maala intok, jabesa jume' in sailam —ti am temaek.

34 Junak intok, si'imem, ae nape konila jokame naj bitchuka inen jiiak:

—Inime'e juname'e, jume' in aem, intok jume' nemak werim. **35** Bwe'ituk si'ime juka'a, in achaita ea'apo aman aneme, juname'e nemak werimtune. Oo ne ket a' ae rokne.

Etleotat nokaka, yee ae a' majtabae'u

4 Intok juchi wee'po, bawe mayoat aneka, yee majtataitek.

Intok tu'isi bu'uuka aman au
nau yajak. Intok bu'uuraata ama
ane' betchi'bo, utte'atukan, kuta
kanoat, bawepo bo'okamtat, jikau a'
ja'amune'po. Aapo intok, ama jikat
katekan. Ju'u bu'uura intok, pa'akun
tana, bawe mayoat ja'abwekan.
2 Aapo intok ju'u Jesus, intok,
ta'abwi weemtau a' tammachiaka,
juebena weemta am majtan. Intok
am majtaka, inen ameu jiiak:
3 —Neche'em jikkaja —ti ameu
jiiak—. Senu yoeme, echimuta
etbaeka, a' wasau bichaa siika.
4 Junama'a wajpo intok, senu wok
bo'ota bo'oka'po, ju'u echimu,
waate ama yojtek. Wikichim intok
junaka'a sep bwa'aka —tiia—.
5 Omot intok, tetata auka'po ket ju'u
wate echimu ama yojtek. Junama'a
intok, ka mekka ko'om a' bwalkoeka'
betchi'bo —tiia—, ju'u echimu ama
yojtekame sep siwek. Taa ka mekka
ko'om a' nawatuka' betchi'bo, 6 ta'ata
unnaa utte'aka aet yejteka' betchi'bo,
sep waakek —tiia—. 7 Waate echimu
intok, juya, unnaa wichaka'po yojtek.
Juna'a juya intok, junae echimu
siwekamtamak nau yo'otuka, a'
chouyaka, intok ka'a takatuak. 8 Ju'u
wate echimu intok, tua tu'i bwiapo
yojtekame, juna'a, siweka intok
yo'otuka, yu'in taakak. Jum wepul
sako etwaka'po, jichupaka, senu taka
ama woj mamni sakom toboktituk.
Omot intok, wepul sako etwaka'po,
jichupaka, baji taka sakom
toboktituk. Omot intok, wepul sako
etwaka'po, jichupaka, mamni taka
sakom toboktituk.
9 Intok inika'a weemta ameu
noksuka, aet chukula inen ameu
jiiak:
—A' mammatebaeme, a'
mammatene —ti ameu jiiak.
10 Chukula intok, bempola tawaka,
jume' woj mamni ama wooim, yeu
a' pu'ala'um aamak ama tawakame,
intok jume' waate, che'a aamak
eame, ameu a' teuwaaka'uta betana
a' temai japtek, jitat a' noka'apo.
11 Ju'u Jesus intok, inen am
yoopnak:
—Inepone enchim a'
ju'uneyyatuala, juka' Liojta che'a
a' nesawamta betana weyemta,
aapo'ik atteata, juka' bat naataka,
ka aet ju'uneyyawa'utachi. Taa
jume' waate, jume' ka aet emo
ju'uneetuabaemcha aneme,
inimmeu, juna'a si'ime weeme,
ta'abwiku a' tammachiaka ameu
teuwaawa. 12 Tu'isi bem a' bichaka
juni'i, ka a' mammatene' betchi'bo.
Intok kia juka' nokta jikkajaka
juni'i, ka a aet ju'uneene' betchi'bo,
intok Liojtau bicha ka emo jiapsi
kuaktane' betchi'bo. Intok junuen
bem ka tu'uwa ya'arim amet
jiokoitune' betchi'bo.
13 Junak intok, inien ameu jiiak:
—Jaisa eme'e juni'i ka aet
ju'uneak, ju'ubwa in emou
teuwaaka'utachi, ju'u a' teuwaa'ut
Junuentuka'ateko intok, jaisa
tua, juka' ta'abwi weemta, jitau a'
tammachiaka, emou a' nokwako,
jaisa tua a aet ju'uneene 14 Ju'u
bachiata echame, Liojta tu'u nok
lutu'uriata yeteu a' teuwaamta
benasi mamachi. 15 Bwe'ituk waate
yoemra aane, juna'a echimu,
bo'ot yejtekamta benasi maachi.
Liojta noki jikkajaka, taa chukula
a' jikkajisuko, namakak bem
jiapseka' betchi'bo, ju'u Satanaj

teame, ameu yepsaka, juka' nok
lutu'uriata, Liojta betana weyemta,
aawas a' koptituane. 16 Ju'u
bwia intok, tetakamta betana in
nokaka'u, si'ime wame'e, Liojta
nokta jikkajaka, alleaka a' sualeme
benasi maachi. 17 Intok bem jiapsipo
ka binwa aet eeneeme, juname'e,
taa bem omtawaa'uta ju'uneyya
taiteko, emo a' rojiktatuaka, sep
a' su'u tojibaeka eene. 18,19 Juyata,
wichakamta betana in emou
nokaka'u intok, ju'u bachia ama
wajiwa yojtekame, inime'e junen
wame'e inim bwiapo aukamta
che'a emo naktuame, yu'in tomita
waatame, emo ae alleetuabaekai,
Liojta nok lutu'uriata bepa a'
waatakai. Inia betchi'bo san, inim
bwiapo, ju'u Liojta nok lutu'uria,
kaita amet a' autua, juka' jiapsitau
tu'uwatunemta. 20 Taa waate, juka'
Liojta nok lutu'uriata jikkajakame,
intok a' mabetaka, bem jiapsipo
a' tawaakame, intok Liojtau bicha
jiba emo eetuame. Inime'e junen,
juname'e, wa'a bachia, tu'i bwiapo
yojteka, intok yu'in bachiakamta
benasi maachi. Inime'e junen,
Liojta nok lutu'uriat jiapseka, a'
tekipanoa. Waate intok, kia juka'
bachiata, we'epulaim, senu taka
ama woj mamni bachiakamta
benasi maachi. Wate intok, juka'
bachiata, we'epulaim, baji taka
bachiakamta benasi maachi. Wate
intok, juka' bachiata, we'epulaim,
mamni taka bachiakamta benasi
maachi.

Si'ime ju'u ka aet ju'uneewame, yeu bwijtunee

21 Intok ket, inien san beja:
—Kia jabetaka juni'i —ti ameu
jiiak—, a' jo'awapo wajiwa
tachiriatunemta jinukame, juna'a,
kaachin, bwe'u waata betuk
wajiwa a' mana'abaane. Intok kia
a' bobo'obetuk juni'i, kaachin ae
tuk a' mana'abaane. Taa che'a
juni san, jikat a' mana'ane, tu'isi
a' tachiriane' betchi'bo. 22 Bwe'ituk
wa'a che'a bat naataka, ka
ju'uneyyawa'u, a ae emo jiapsi
jinne'uwame, oo ju'u si'ime ka a aet
ju'uneetume, juna'a si'ime, chukula
ju'uneyyatune. 23 In noksuka'ut, aet
mammatebaeme, aet mammatene,
ju'u a' teuwaa'utchi.
24 Taa ket inen ameu jiiak:
—Juka' enchim jikkajaka'uta,
tu'isi em aet suuaka, a' jikkajine.
Bwe'ituk Liojta, tua a' waata'po
aman, junuen aet jiapseka a'
bo'o jooria'ateko, ju'u Lios ket
junuen, juka' emou tu'inee'uta,
emou a' autuane. Intok kia
jaarekisia em a' maktune, eme'e a'
mammateme. 25 Bwe'ituk, ju'u che'a
a' mammatekame, Liojta betana,
che'a juni'i aet ju'uneetuanaa. Taa
intok, ju'u ka aet mammatekame,
kia juka' iliikik a' mammateka'ut
juni'i, aawas a' koptituanaa.

Ju'u bachia yo'otukamtat nokaka, yee ae a' majta'u

26 Intok naa buusti, tiia:
—Ket inien bena, ju'u Liojta
utte'awa nesauta kateka'po betana
ju'u lutu'uria weyeme —tiia—.
Senu yoemta, bwiapo, echimuta
wo'otaka'a benasia mamachi —
tiia—. 27 Juna'a intok, tukaaria
yumak, kotne. Intok taewaita
yumak, yejtene. Ju'u echimu intok,

aapola bwiapo basiune. Intok yo'otune. Aapo'ik juka' o'outa ka ju'uneao juni'i —tiia—. 28 Bwe'ituk ju'u bwia, a' utte'aka'po aman, juka' echimuta, ama a' wo'otawaka'uta, a' babasiuyaa. Juna'a intok tiiko, kia beja bat siulatune. Chukula intok moane. Chukula intok sewane. Intok sep jeela bachiataitine. 29 Juka' etta, wakeo intok, a' chuktaneeme au kima'atune. Bwe'ituk jichupawaa'u taewaitune.

Ju'u mojtaasa bachiat nokaka, yee ae a' majta'u

30 Intok ket inen ameu jiian:
—Liojta utte'a nesawamta, ama naa buusti, jita ta'abwikuusa tua, te a' tammachiane —ti am temaek—.
31 Juna'a ala inen maachi, mojtaasa bachiatau ta'a tammachiane. Bwe'ituk juna'a, si'ime bachiata junama'a bwiapo etwamta bepa che'a amma'ali beletchi. 32 Taa chukula, jaibu etrituko, siweka, yo'otuka, intok junama'a si'ime juyata bepa, che'a bwe'uusi yo'otuka, na'ikim nassa'akariane. Wikichim juni'i, a ama tosatene.

Jesus, yee majtabaeka, ta'abwi weemtat nokakai yee ae majtan

33 Intok juebena weemta, ka nanau machikue, bem a aet ju'uneene'ut ameu nookan.
34 Intok bu'uraatau, jita ameu teuwaabae'eteko juni'i, ta'abwi machilaatau a' tammachiaka ameu a' nookan. Taa chukula, jume' a' woj mamni ama wooimmeu, a' majta'ummeu, junaka'a weemta machisi ameu a' teuwaan.

Ju'u Jesus, juka' jekata cha'atutua. Intok bawe buaktiam cha'atutua

35 Intok jiba junae taewait, kuptisuko, a' majta'ummeu inen jiiak:
—Inie bawe ba'ata waetana bicha te katne —ti ameu jiiak.
36 Intok juka' bu'uu yoemrata, ama anemta to'o sikaa, intok jiba junama'a kuta kanoapo, bem ane'epo, omot bicham bawet bo'o joo japtek. Intok ket waate ama aanen, wate kuta kanoammetchi. Juname'e intok ket aamak sajak.
37 Intok tu'isi bwe'uusi jejekak. Intok jume' bawe biaktiam, kuta kanoapo wajiwa am beban. Intok che'ewasu ba'ae tapunan. 38 Aapo intok ju'u Jesus, kuta kanoapo, amapo, bwe'u tajo'orim nat ropoktimmet bo'oka, kotchimen. A' majta'um intok a' busaka:
—Rabii —tim au jiiak—. Jaisa, abe inim itom kokko'u juni'i, empo kia kaachin emo eetua ja'ani —tim a' temaek.
39 Junak intok sep busak, ju'u Jesus, intok yejteka, jekatau:
—Yaate'e —ti au jiiak.
Bawetau intok ket junalensu:
—Yanti cha'atu'e —ti au jiiak.
Junak intok, ju'u jeeka cha'atuk. Aet chukula intok si'ime, yanti taawak. 40 Jesus intok bempo'immeu inen jiiak:
—Jaisaaka eme'e, unnaa emo majjaitua —ti am temaek—. Jaisa eme'e, enchim jiapsipo, Liojtat ka yoem'ea —ti am temaek.
41 Juname'e intok, tu'isim a' suum eiyaka taawak. Intok inenim jiian:

—Ini'i intok, jabetakasa tua
Kia ju'u jekataka juni'i, intok
kia ju'u bawetaka juni'i, aapo'ik
nesaweka'po aman aauk —tiian.

Ju'u yoeme, bwiara Kalaara' tea'po jomeme, bebeje'eri ka tu'i jiapsi e'eerim, a' jiapsipo jipueme

5 Intok sekka'ana bawe betana,
bwiara Kalaara' tea'po yajak.
2 Aapo Jesus intok, kuta kanoapo
yeu siika, junama'a intok senu
yoeme, kokkoarim ma'ari'po jiba
a'aneka, intok bebeje'eri ka tu'i
jiapsi eerita a' jiapsipo aet aneka,
Jesujtau yeu sikaa, a' nankek.
3 Juna'a intok, kokkoarim ma'ari
kari ya'arim jiba jojo'an. Intok
kia sisi'iwok wikiam ya'arimmea
juni'i, ka a suma'atun. **4** Bwe'ituk
jue benasia, sisi'iwok wikiammea,
intok mampo ae a' suma'im
susumawan. Intok mampo yee
ammea susumammea chatchaawan.
Taa juname'e wikiam intok, aapo
a' utte'awammea am chuk chuktan.
Intok mampo ae a' suma'im juni'i,
chuk chukti wiiken. Intok kia jabe
juni'i ka'a yu'een. **5** Juna'a intok,
tukaariat intok taewait naa buusti,
kaupo jiba chai sisimen. Intok
kokkoarim ma'ari'po jiba weaman.
Intok tetammea jiba ko'okosi au joo
sisimen. **6** Intok Jesujta mekka'ekut
bichaka, au tajtia buiteka, au
tonommea kikteka, a' yo'ori taitek.
7 Junak intok ju'u bebeje'eri jiapsi,
aet wajiwa aneme, kusisi inien a'
chaituak:
—Jesus —tiia—, Lios, si'imem
bepa yo'orisi machik u'usi —tiia—.
Jitasa empo nemak lutu'uriak.
Liojta betchi'bo eu ne ujbwana,
ka bat ko'okosi em nee ya'ane'
betchi'bo —ti au jiiak.
8 Bwe'ituk ju'u Jesus, inen jaibu
au jiulatukan:
—Empo, bebeje'eri ka tu'i jiapsi,
inie yoemta jiapsipo wajiwa betana
yeu weye'e —ti au jiulatukan.
9 Jesus intok, junau, ka tu'i
jiapsitau:
—Jaisa empo teak —ti a' temaek.
Juna'a intok, inen a' yoopnak:
—Bu'uuraapo te ta'eewa, bwe'ituk
tu'isi juebenate —ti a' yoopnak.
Bem nokpo intok, Lejionpo
ta'eewan.
10 Junak intok juname'e bebeje'eri,
ka tu'i jiapsi e'eri, tu'isim Jesujtau
jiokot jiaka am au ujbwana,
junama'a bwiaraapo pa'akun
mekka bicha ka bem yeu beeptune'
betchi'bo. **11** Junama'a intok, senu
kawiu jeela, kowim tu'isi juebenaka
ama ji'ibwa sasakan. **12** Juname'e
si'ime intok, bebeje'eri jiapsi ka tu'i
e'eri, Jesujtau tu'isi jiokot jiaka, au
ujbwanan:
—Juname'e kowimmeu itom
bittua'e, amet itom kimune'
betchi'bo —ti au jiakai.
13 Junak intok ju'u Jesus junen
ameu a' chupak. Juname'e ka
tu'i jiapsi eeri intok, junae yoem
jiapsitat yeu sajaka, juname'e kowi
jiapsimmet kiimuk. Juname'e intok
wooi miil kowimtukan. Intok si'ime,
kau bemte'utchi, luula tenneka,
baweu ko'om watteka, ama am
kokkok.
14 Jume' intok, am suuame, junama'a
yeu tenneka, wasampo bem ama
wa'am kate'epo, a' etejo sasakan, intok
bwe'u jo'arau yeu yajaka, ket junuen
a' lutu'uria yaak. Junama'a jo'aakame

intok, aman bicha yeu sajaka, aman
a' bit betchi'bo, intok jita ama yeu
sika'apo aman aet ju'uneebokai.
15 Intok Jesujtau yajaka, waka'a bat
naataka juebena bebeje'erita ka tu'u
jiapsi eerita a' jiapsipo wajiwa aet
anemta, tu'isi supetuaritaka, yuma'isi
suakamtam ama bichak. Intok aet
emo jiapsi womtak. 16 Intok jume'
waate ama aneme, bat naataka juka'
bebeje'eri jiapsi ka tu'i eeriakamta,
jachin au yeu a' sika'apo aman,
junammeu a' etejon. Intok kowimmeu,
jachin ameu yeu a' sika'apo juni'i,
ket bempo'immeu a' etejok. 17 Junak
intok, si'ime jume' ama jo'aakame,
Jesujtau ujbwan japtek, junama'a bem
bwiaraapo betana, pa'akun bicha yeu
a' weene' betchi'bo.

18 Junak intok juka' Jesujta, kuta
kanoau a' ja'amubaao, ju'u bat
naataka juka' bebeje'eri ka tu'i
jiapsi eeriakamta, junammea jiokot
au bichaka'u, juna'a, Jesujtau
ujbwanan, aamak weebaekai. 19 Taa
ju'u Jesus ka junen e'eak:

—Em jo'au bicha siime —ti au
jiiak—. Liojta, juka' tu'uwata enchi
a' ya'ariaka'po aman, intok tua
enchi a' jijiokoloka'po aman, am
etejoriane —ti au jiiak.

20 Junak intok juna'a, sep siika,
intok Lekaapolij tea'po, juka' Jesujta,
tu'uwata au a' yaaka'po aman, intok
tua a' jijiokoloka'po aman, naas a'
etejo taitek. Junama'a jo'aakame intok,
tu'isi a' suum e'eiyaak.

Jairo' teamta maarabeu jaisa au yeu sika'apo, intok ju'u senu jamut, Jesujta supemmet mamtekame

21 Jesus intok, juchi kuta kanoapo,
jiba junama'a bawepo, omot
bicha yeu sikaa, omot yeu yepsak.
Junama'a intok, bawe mayoau jeela
a' aneo, tu'isi juebenaka ama au
nau yajak. 22 Junama'a intok, seenu,
juriom emo nau totojiwaka'po, ama
yo'o ya'arime, intok Jairo' teakai.
Juna'a ama Jesujtau bicha yeu sikaa,
au yepsaka, au tonommea kikteka,
23 tu'isi au ujbwanak:

—Ju'u in maara, unnaa ko'okoe,
intok abe muuke —ti au jiian—. Empo
aman au sikaa, aet mamte'e, tiia.
Bwe'ituk junuentuka'ateko, juna'a, au
inne'eteka, jiapsine —ti au jiiak.

24 Jesus intok aamak siika. Junak
intok, juebena yoemra aamak sajaka,
nasuk a' weeyaka, kia nau a' pitta
sakan. 25 Junama'a intok, senu jamut,
woj mamni ama wooi wasuktiapo,
ojbota jiba wo'otan. 26 Intok juebena
yee jijittome a' jittolatukan. Intok
si'imeta a' jipue'uta amet wiutak.
Intok kia junuentaka juni'i, yu'in
eewamta kaita jajamek. Che'a juni'i,
ka tu'i simen. 27 Intok Jesujta ama
ane'e betana ju'uneyyaka, juebena
yoemrata ama ane'epo, nasuk aman
kibakeka, Jesujtau amatana au
yepsaka, a' supewammet mamtek.
28 Bwe'ituk inen au eetuan: “Kia
ne a' supewammet mamteka'ateko
juni'i, ino ne ine'etenee”, ti au eetuak.
29 Junak intok junama'a lautipo,
ju'u ojbo sep cha'atuk. Intok junae
ko'okoata betana au a' inne'eteka'po
aman, a' takaawata tu'isi maisi a'
inne'an. 30 Junak intok, ju'u Jesus,
senuku tu'uwatunemta aapo'ik
takaapo yeu simlatau ju'uneyyaka,
bu'uu yoemratau bicha kuakteka,
inen ameu nattemaek:

—Jabesa ju'u in supemmet
mamtekame —ti ameu nattemaek.

31 A' majta'um intok, inen au jiiak:
—Empo yekaka ju'unea, yoemrata tu'isi enchi nau pitta'po, intok: "Jabetasa junen em supemmet, et mamteka'po", nattemae ja'ani.
32 Aapo intok, ju'u Jesus, nape konila, si'imem naj bitchutaitek, ju'uneebaekai, jabeta aet mamteka'po. 33 Junak intok ju'u jamut, au yoakai, intok au majjaituaka, jachin au yeu simla'po aman, ju'uneakai, Jesujtau yepsaka, aapo'ik bichapo, tonommea kikteka, aapo'iku au yeu bwiseka, au nookan Jesujtawi. 34 Junak intok ju'u Jesus inen au jiiak:
—In jamut yoemia —tiia—, em a' suale' betchi'bo, emo ine'etela'e. Kaachin eaka weene. Intok inia em ko'okoata betana emo ine'etelatakai —ti au jiiak.
35 Ket junuen a' nokaosu, ju'u yo'o ya'arime, Jairo' teamta jo'aa betana, waate ama au yajak, inien jiakai:
—Em mara muukuk —tim au jiian—. Kat intok inika'a yee majtamta suate bicha —tiian.
36 Taa ju'u Jesus inien jiuwamta jikkajaka, yo'o ya'aritau Jairo' teamtau, inen jiiak:
—Kate'e jachin emo eetua'e —ti au jiiak—. Net yoem'ea'e —ti au jiiak.
37 Intok kaabeta intok aamak wee'ii'ak, taa juka' Peo' teamta jiba intok juka' Jakoobo' teamta, intok juka' Joanta, Jakoobo' teamta saira. 38 Junak intok, juriom emo nau totojiwa'po betana, ju'u ama yo'o ya'arimta jo'apo yepsak. Intok juebenammeu, bwanaka, te'inemmeu yepsak. 39 Jesus ameu kibakeka, inen ameu jiiak:
—Jaisa em aulamtaka, ama butti jiia —ti am temaek—. Ju'u usi jamut ala, kia beja kotche, taa ka mukia —ti ameu jiiak.
40 Junuen a' jiao intok, juebenaka kiala'a atbwaka, jak wa'am a' eeyan. Junak intok, aapo ju'u Jesus, pa'akun bicha si'imem yeu beebaka, usi jamutta bo'okau, a' malawata intok a' japchiwata, intok aamak rejteme, wajiwa bicha am nunuk. 41 Junaka'a usi jamutta intok, mampo bwiseka:
—Taliita kuumi —ti au te'eka.
Ini'i noki intok, kuaktituk, inen jiubae: "Usi jamut, eu ne junen jiia, enchi ne yejtesae", ti jiubae ini'i nooki.
42 Juna'a usi jamut intok, sep yejteka, naj weetaitek. Bwe'ituk woj mamni ama wooi wasukten. Inia weemta betana intok, jume' ama aneka a' bichame, bem jiapsipo, tu'isi a' suum e'eiyaak. 43 Taa ju'u Jesus intok, tu'isi ameu ujbwanaka, kaabeta a' ju'uneyyane' betchi'bo, kaabeta am etejoriasaen. Intok juka' usi jamutta a' ji'ibwatuanesaen.

Jesus, jum ili bwe'u jo'ara, Nasaret tea'po aane

6 Jesus intok, junama'a yeu sikaa, tua a' bwiarau, ama a' yo'otuka'po yeu yepsak. A' majta'um intok, aamak aman yajak.
2 Intok juka' sabala taewata yumako, Liojta yo'ori betchi'bo, intok Liojtau nok betchi'bo, jume' juriom nau totojiwa'po yepsaka, ju'u Jesus, yee majtataitek. Juebenaka intok a' jikkajaka, a' suum eiyaan, intok inenim jiakai:
—Jaksa tua, ini'i, inika'a weemta ta'aak. Intok jita koba suawasa

ini'i aet ayuka'u. Intok juka' suum watchisi machik, jaisa tua aneka, a' jooa. 3 Jaisa ini'i ka juna'a, yoem kapinteota u'usi, intok Maria' teaka a' ou'asoak. Intok a' sailawaim si'ime inim itomak aane. Ju'u Jakoobo' teame, intok ju'u Jose' teame. Intok ju'u Juraj teame. Intok ju'u Simo' teame. Inime'e si'ime inim itomak aane. Intok ket a' jamut waiwam si'ime inim itomak aane, tiian.

Intok si'ime jume' ama aneme, ae tana, jaana emo eetuak. 4 Taa ju'u Jesus intok, inen ameu jiiak:

—Kia jabe juni'i, Liojta betana weyemta a' ju'uneyyatuawame, yeteu a' teuwaane' betchi'bo. Juna'a, jak juni'i a' ane'epo, a' noka'u betana, yo'oriwaka, jikkajitune. Taa tua a' bwiaraapo a' jome'epo, intok jiba a' ta'eewa'po, intok kia a' jo'awa'po juni'i, junama'a jiba, a' noka'u betana ka eeyatune, intok ka jikkajitune.

5 Junama'a intok, bem ka'a sualbae' betchi'bo, juka' suum watchisi machik, tu'isi jita a' joa'uta, junama'a ka'a yaak. Taa jume' ili ama jaikim, ama ko'okoeme jiba, amet mamteka, emo am inne'etetuak. 6 Intok jume' ka'a sualeme betana, aapo ju'u Jesus, tu'isi am suum eiyaaka taawak, bem ka'a sualbae' betchi'bo. Bwe'ituk bempo ka'a sualen.

Ju'u Jesus, jume' a' majtiwam, na'ikim am bittuak, bem jinabakane' betchi'bo

Intok junama'a ka bwere jo'aram be'ekatana weamaka, yee majta sisimen. 7 Intok jume' woj mamni ama wooi, a' majta'ummeu chaiteboka, na'ikim wowoim nau, naj bittuak. Intok jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsi e'erita bem jiapsipo wajiwa aneme juni'i, yeu am bepriane' betchi'bo, utte'ata amet autuak. 8 Intok bem bo'o joone' betchi'bo, tebe kutam jiba, mampo am machu'utisaen. Intok kaita intok am weeyaasaen. Kia tomita juni'i, kaita am weeyaasae. Intok kia bo'ot bem bwa'anee'u juni'i, ka'am weeyaasae. Intok jita pu'aktita juni'i, ka'am weeya'ii'a. 9 Intok bea'abochampo wokteka jiba am bo'o joosaen. Intok bem supenee'uta, ka nat wooi a'anaata am weeyaasaen. 10 Intok ket inen ameu jiiak:

—Enchim bo'o joa'po, jak bwere jo'arau enchim yaja'po, senu a' jo'apo enchim nunuka'ateko, ama jiji'ibwa betchi'bo, intok ama totto' betchi'bo, junama'a jo'aapo jiba tawaane'em, enchim ama anbae'po tajtia. 11 Intok kia jak bwere jo'arapo juni'i, junama'a ka mabetbaawa'ateko, intok enchim noka'uta, ka'a jikkajibaawao, junama'a yeu sajaka, kia juka' ama bwia to'ochiata, enchim wokpo ama emot chu'aktekamta, ama emo wok tatake'em, ka tu'isi bem aula'po aman, bem a' ju'uneyyane' betchi'bo. Inien san beja, inien ne emou jiia, Liojta yee aet ya'uraa bittuane'uta taewaita yumako, juna'a jo'ara, che'a jiokot au bitne, intok bettesi che'a au aune, ju'u bwe'u jo'ara Sorooma' teamta bepa, intok ju'u bwe'u jo'ara Komoora' teamta bepa.

12 Juname'e a' majtim intok, junama'a yeu sajaka, yoemrata,

juka' ka tu'ik, ka intok bem a' bo'o jooriane' betchi'bo, Liojta nok lutu'uriata am majta sakan.
13 Intok jume' bebeje'eri, ka tu'i jiapsi e'erita, bem jiapsipo amet aneme, juebenam junuen, pa'akun yeu am bepriak. Intok jume' kia ko'okoeme, oliibo'ouwo takata, aseite ya'aritae amet bemtaka, emo am inne'etetuan.

Juka' Joan yee babatoowamta, jaisa a' mukuka'po

14 Ju'u yo'o ya'ari Eroorej teame intok, juka' Jesujta a jita a' joa'apo aman, si'imekut a' ju'uneyyawa' betchi'bo, a' jikkajak. Junak intok juna'a yo'o ya'ari Eroorej teame:

—A' Joan yee babatoowame —ti jiian—, bat naataka inien, yee babatoowasukame —ti jiian—. Taa i'an kokkolam nasuk a' jiabijtelatuka' betchi'bo, Liojta betana utte'awae, suum watchisi machik a jooa.

15 Waate intok:

—A' Eliaj teame —ti jiian.

Wate intok:

—Liojta betana noktuawame'e —tiian—, oo waate, bat naataka jume' Liojta betana a'abo bittuarimpo a' weye'e —tiian.

16 Ju'u Eroorej teame intok, inien jiuwamta jikkajaka, aapo inen jiiak:

—Ini'i ju'u Joan yee babatoowame, in koba chuktateboka'u. Kokkolam nasuk jiabijtelataka, inim weama —tiian.

17 Bwe'ituk jiba aapo ju'u Eroorej teame, Joan yee babatoowamtat nesawek, ya'uraata ye'eta'po a' eta'anesaekai. Ju'u jamut Eroriaj teamta junuen au jiaka' betchi'bo. Ju'u jamut Eroriaj teame, bat naataka a' sailawata jubiawatukan. A' sailawa intok Jeriipe' tean. Juna'a Eroorej teame intok, a' sailawata jubi, jubi'ulatukan. 18 Bwe'ituk ju'u Joan yee babatoowame inen au jiakan, Eroorej teamtawi:

—Kate'e tu'isi aula'e —ti au jiian—, juka' em saira jubita emo a' juptualatakai.

19 Intok ket ju'u jamut, Eroriaj teame, juka' Joanta a' omtaka, a' me'epean. Taa ka ama yuuman.
20 Bwe'ituk ju'u yo'o ya'ari Eroorej teame, juka' Joan yee babatoowamta au majjautuan. Bwe'ituk tu'isi aet ju'unean, a' tu'u yoemtuka'po aman. Intok tu'i lutu'uriata a' noka'apo aman, ju'u Eroorej teame. Inia betchi'bo san, juka' ka tu'ik au ya'abaemta, kaabeta au suua'ii'an. Intok juka' Joanta au nokaka'uta, ka tua aet ju'uneaka juni'i, a' yo'oreka a' jikkajan. 21 Junak intok, Eroorej teamta aet yeu tomteka'po taewai yuumak, intok pajkoteboka, intok junama'a aapo'ik ya'uraata a'abojtebok. Intok jume' waate ya'uraapo tetekiakame. Intok bwiara Kalilea' tea'a betana, jume' ama ya'uram. Junama'asan ju'u jamut Eroriaj teame, Joan yee babatoowamtau a' ya'abae'uta, au yaak. 22 Junama'a intok, jamut Eroriaj teamta jamut'asoa, aman kibakeka, ye'eka, ju'u yo'o ya'ari Eroorej teame intok, tu'isi a' musa'uleka taawak. Intok jume' ama aamak ji'ibwaka aamak ama aneme, ket a' musa'uleka taawak. Junak intok ju'u yo'o ya'ari, junae usi bemetau inen jiiak:

—Jita juni'i em waata'uta, neu a'awa'e —ti au jiiak—. Ne intok, enchi a' maktebone.

23 Intok tua au a' makne'etiakai, kia jita juni'i, au a' a'awa'uta, —kia si'imekut in nesawe'po juni'i —tiakai—, wateku, enchi yo'o yaaka enchi ama nesautuanee juni'i —ti au jiiak. 24 Juna'a usi jamut intok, a' malabeu bicha sikaa, aman au nattemaek:

—Jitaa ne tua au a'aune —ti a' temaek.

Junae mala intok inen au jiiak:

—Joan yee babatoowamta kobata, pu'atopo au a'awa —ti au jiiak.

25 Junak intok juna'a usi jamut, sep Eroorej teamtau kibakeka, inen au jiiak:

—I'an lautipo —tiia—, Joan yee babatoowamta kobata, pu'atopo neu tojine —ti au jiiak.

26 Junak intok ju'u Eroores, tu'isi ka au alleetuak, inile benasi weemta ka ya'abaekai. Taa a' noka'uta betana, a' tuatune'po aman noklataka, intok jume' waate aamak ama aneme, a' jikkajaka' betchi'bo, aet a' nok mabetaka, aapo'iku utte'atukan, a' nokaka'uta betana junuen aet a' nok mabetne'po. 27 Junak intok ju'u yo'o ya'ari, ama si'imeta suuame, intok a' nesawata betuk jipueka intok a' sawe'um, senuk, Joan yee babatoowamta kobata aman a' nu'une' betchi'bo, aet a' sawek. Juna'a intok, Joan yee babatoowamta eta'ipo aman au sikaa, a' koba chuktak. 28 Junae Joan yee babatoowamta koba intok, pu'atopo, Eroorejta kateka'u yeu tojiwak. Junama'a intok, ju'u u'usi jamut a' makwak. Ju'u usi jamut intok a' malabeu a' tojak.

29 Bat naataka intok, junae Joan yee babatoowamta majtaka'um, inien a' ya'awaka'po aman a' ju'une'eeyaka, a' takaawata aman nu'uka a' ma'ak.

Ju'u Jesus, mamni miil o'owim ji'ibwatua

30 Jume' Jesujta majta'um intok, aapo'ik betana naj bittuarime, juchi si'ime aman au yeu yajaka, si'imeta waka'a bem tekil yaaka'uta, intok bem yee majtaka'uta, Jesujtau a' lutu'uria jooan. 31 Junak intok ju'u Jesus inen ameu jiiak:

—Eme'e, nemak, kaabeta ane'u bicha te nau saka'ane. Intok junama'a, chubala juni'i, yum jo'e betchi'bo, tiia.

Bwe'ituk junama'a bem ane'epo, ju'u yoemra tu'isi juebenaka, waate saka'asakan, wate intok au yeu yaji sakan. Intok ka a yum jo'en. Intok kia ka ammea a ji'ibwan juni'i. 32 Junak intok, kuta kanoapo ja'amuka, kaabeta ane'epo, omot bicha sajak. 33 Waate intok, bawe mayoa mak lopola ja'abwekame, mekka'ekut ja'abwekame, ama wa'am am kateo, am junamemtuka'po amet ju'une'eaka, yeu a' yebijnee'u bicha, aapat bo'o joo japtek. Intok jume' ka bwere jo'arampo jo'aakame juni'i, intok kia bwere jo'arampo jo'aakame juni'i intok, yeu a' yebijne'ewi tenneka, aapat aman aawas aneka a' bo'o bichan. 34 Jesus intok aman yebijsuseka, juebena yoemrata ama aawas anemta teak. Intok am jijiokolok. Bwe'ituk, kia bwala

chiktulamtaka, kaabeta am suua'a
benasi machiakan. Junama'a intok,
juebena weemta am majtataitek.
35 Intok jaibu tu'isi kupti taiteo, a'
majta'um aman au yajaka inen au
jiiak:
—Tu'isi te mekka, pa'ariapo aane,
intok jaibu tu'isi kupte —tim au
jiiak—. 36 Tu'i ean —tiian—, inika'a
yoemrata, empo, bem bwa'anee'uta
bem aman jinune' betchi'bo, inim
ka itou mekka, jume' ili jo'aram
joka'awi am bittuaka'ateko
—tiian—. Bwe'ituk kaitam
bwa'amachi —tim au jiiak.
37 Aapo ju'u Jesus intok am
yoopnaka:
—Eme'e am ji'ibwatua'em —ti
ameu jiiak.
Bempo intok inien a' temaek:
—Jaisa jumak, te aman sajaka,
tiian, paanim woi sientom
lenaariom jinuriaka, am a'a'aboj
betchi'bo ja'ani, tiian. Jaksa te jita
nu'uka am ji'ibwatuane' betchi'bo.
38 Jesus intok:
—Jaiki paanimsa eme'e
nunu'ubwa —ti am temaek—.
Aman sajaka a' bicha'em —ti ameu
jiiak.
Aman am ju'uneyyaka intok:
—Mamni paanim, intok wooi
kuchum —tim au jiiak.
39 Junama'a intok, baj sialiku,
bu'uuraata, nat wikiaka am
jootesaen. 40 Junuen auka intok,
junama'a intok, mamamni
takaasia, aet nat wikiakai, taa
nattepola, joote japtek. Intok ket,
woi taka ama woj mamnisia, aet
nat wikiakai nattepola, waate
ama joote japtek. 41 Jesus intok,
jume' mamni paanim nu'uka, intok
jume' wooi kuchum, teekau jikau
bitchuka, Liojta bai saek. Chukula
intok, jume' paanim rebektataiteka,
a' majta'ummeu am bwisek.
Juname'e intok, junae yoemrata,
si'imemmet amet am na'ikimtene'
betchi'bo. Intok jume' wooi kuchum
ket junalensu amet na'ikimtewak.
42 Intok juname'e si'ime, jiapsi
yuma'isi ji'ibwak. 43 Jume' paanim
intok jume' kuchum ama yeu
be'ekame intok, woj mamnim
ama wooim warimtaka toboktituk.
44 Jume' intok, inien a'aboj wakame,
mamni miil yoememtukan.

Ju'u Jesus, ba'a bepa weama

45 Jesus intok, jume' a' majta'um,
kuta kanoau am ja'amusaeka, am
bamijtuataitek, aapat, Betsaira'
tea'u bicha am katchaekai. Juka'
bu'uuraata ama au anemta
saka'atuasu'po tajtia. 46 Si'imem
na'ikim saka'atuasuka intok, ju'u
Jesus, senu kauta kateka'u bicha
siika, junaman Liojtau bicha nok
betchi'bo.
47 Intok jaibu jeo jomteo, ket
aapo'iksu waki bwiapo aapolaik
aneosu, ju'u kuta kanoa, baweta
nasuk jeela weaman. 48 Ju'u Jesus
intok am bichak, kuta kanoapo
aneka, jibweeta lottilamtakai.
Bwe'ituk ju'u jeeka am nankika
weyen. Intok maukaapo, abe
matchuu, bawe bepa weyeka, ameu
yepsak ju'u Jesus, intok amepat
au weetuan waja'aleka weyen.
49 Bempo intok bawe bepa weemta
a' bichakai, tukaapo, jita yee wom
womtame ama weama, ti ean. Intok
emo a' majjaituaka emo chaituan.
50 Bwe'ituk si'ime a' bichaka, emo

womtak. Taa aapo ju'u Jesus intok, sep ameu nookak:

—Kate'em jachin emo eetua'em —ti ameu jiiak—, intok katem emo majjaitua. Bwe'ituk inepone juna'a —ti ameu jiiak.

51 Intok kuta kanoau ameu ja'amuka, juka' jekata sep cha'atutuak. Bempo intok, majjaurimmea, batte jachin aayuk. Intok tu'isi aet im suum'eaka taawak. 52 Bwe'ituk jume' mamni paanimmea intok jume' wooi kuchummea, bu'uum ammea a'abojwamtat betana, junaet ka a ju'unean, Jesujta a jita a' joa'apo. Bwe'ituk bempo ketuni ka'a mammaten.

Ju'u Jesus, jume' ko'okoeme, Jenesaret tea'po jo'aakame, emo am inne'etetua

53 Intok juna'abo, waetana betana bem ane'epo, Jenesaret tea'u bwiarau yeu yajaka, junama'a kuta kanoapo bawe mayoau yeu yajaka, bem aet rejte'u, jitau a' sumaka, yeu sajak. 54 Junama'a jo'aakame intok, sepim aet ju'uneak. 55 Junama'a jo'aakame intok, naj tenneka, jume' bem ko'okoiriawame, si'imekut betana, bem jipetekipo, kia jak juni'i, aapo'ik ane'etea'po jikkajaka, junaman au yeu tojiwan jume' ko'okoeme. 56 Intok ka kia bwere jo'arampo yeu a' yepsa'apo juni'i, intok kia bwere jo'arampo a' yepsa'apo juni'i, intok si'imekut, wasammetchi a' weama'po, junama'a aet naj rejtiwa'po, jume' ko'okoeme yeu tojiwan. Intok Jesujtau ujbwanwan, kiala'a supewammet juni'i, aet mamte betchi'bo. Jume' intok, a' supewammet aet mamtekame, sepim emo inne'eten.

Juka' yoemta jiapsiwa, ju'u ka tu'isi a' tawaame

7 Junama'a intok, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'a betana, jume' waate juriom, bem junuen a' suale' betchi'bo, paiseompo emo teuwaame, intok jume' juriommeu maejtom, juname'e Jesujtau nau yajak. 2 Juname'e intok, Jesujta majta'um, ka bajimalataka ji'ibwame bichaka, jiapsita juni'i, jaiti jooan, tiian, intok ka tu'isi am tawa'atiian. 3 Bwe'ituk jume' waate juriom, paiseompo emo teuwaame, intok si'ime jume' juriom teame, bem yo'owasuka'um junuen aet am majtalataka, junuen bem aet joiwala'po aman a' bo'o joorian. Bwe'ituk ka bajimalamtaka, kaachin ji'ibwane. 4 Intok kia jakun weamaka juni'i, a' jo'awapo yeu yepsaka, ka bajimala'atek, ka ji'ibwane. Intok che'a ta'abwi weemta juebenak im jooan. Pu'atom bem ama jiji'ibwa'uta, intok bem ama ba'a jeje'ee'uta, intok bem aet ji'iboboa'uta, intok bem aet ji'ibwowamta, sisi'iwok soto'otuko juni'i, intok babu soto'otuko juni'i, intok bem aet toto'uta, junaka'a si'ime weemta, ba'ammea a' si'i si'itaka a' te'ochian. Junuen a' sualeka, junuen a' bo'o joorian. 5 Jume' waate juriom, paiseompo emo teuwaame, intok jume' juriommeu maejtom, Jesujtam temaek:

—Jaisa betchi'bo —tiian—, jume' em majta'um, bat naataka yo'oraata,

ju'ubem aet yee majtaka, intok junuen aet joiwalataka, junuen a' bo'o jooriawa'po, inime'e em majta'um ka inien a' bo'o jooria —tim a' temaek—. Bwe'ituk bem sawaa'uta, ito benasi ka'a ba'a si'i si'ita. Intok kiam ka babajimaka juni'i, jiji'ibwa saka.

6 Jesus intok inen am yoopnak:

—Pa'akun tana, eme'e, bitpo tu'i yoememtu machika juni'i, taa enchim jiapsipo wajiwa, ka tu'i yoememtaka junuen em maachi. Inien a' wee'po san ju'u Isa'iajtuka'u emot nokaka, inien a' ji'ojtek:

> Ini'i yoemra, ti ji'ojtek, kia tenie nee emo yo'oritua, tiia.
>
> Taa bem jiapsim, tu'isi mekka neu aane, tiia.

7 Intok kia tenie, junuen bem emo nee yo'oritua'u, kaita'po taawa.

> Bwe'ituk o'owim betana weyemta intok yee majtawamta, junaka'a emo bo'o jooria saka, tiia.

8 'Bwe'ituk tua junaka'a Lioj nesaurita su'u tojilamtaka — tiia, ju'u Jesus—, o'owim betana weyemta junuenim emo a' majtalamtaka junuen aet joiwalataka a' bo'o jooria. Bem ama aet jiji'ibwaa'uta, intok bem ama aet ba'a jejje'ee'uta, intok si'imeta bem sawaa'uta, ba'a si'i si'itakai a' te'ochia, intok kia ta'abwi weemta bo'o jooria —ti ameu jiiak.

9 Intok ket inen ameu jiiak:

—Juka' enchim aet joiwalaa'uta, intok yoemrata enchim aet sawee'uta, junaka'a che'a tu'ureka a' bo'o jooriabaeka, tua junaka'a Lios nesauta, kia kaita'po em a' tawaala. **10** Bwe'ituk Moiseejtuka'u, Liojta betana inien a' mabetaka, ji'ojteita to'o siika. Juna'a ji'ojtei intok inen jiia: "Em achaita intok juka' em malata, am yo'oreka'am bicha'e", ti jiiak. Wa'a intok, "A' malawata intok a' achaiwata, ju'ena noktae am nok beje'ekame, juna'a, ya'uraapo yeu tojiwaka, muk maisia bettesi aet autuanaa." **11** Taa eme'e intok, kia jabe juni'i a' achaibewi intok a' malabewi inen jia'ateko, tiia: "In enchim mik'ea'uta, Liojpo betana weyemtat na'a sawana' betchi'bo, junaka'a Liojta betchi'bo na'a e'eriala." Intok inien ameu jiaka'ateko, junak jaibu, ka au utte'atune, a' yo'owawam a' aniane' betchi'bo, ti jiia eme'e. (Juname'e juriom intok, inika'a tomita teuwaabae'etek, Korbanpo tiaka, ebreo nokpo a' teuwa.)

12 Inien intok eme'e aneka, enchim yo'owam ka aniabaeka'eene.

13 Bwe'ituk, Liojta nesaurita ka enchim chupa'abae' betchi'bo, ju'u enchim aet joiwalaa'utae, intok enchim junuen a' tekipanoa'utae, inie weemtae, Liojta nesaurita kaita'po tawaala'em. Intok ket juebenak wate weemta inile benasi machik eme'e bo'o jooria.

14 Intok si'imemmeu ama anemmeu chaaeka:

—Netche'em jikkaja —tiia—. Intok aet mammate —ti ameu jiiak. **15** Kia jabe yoemtaka juni'i, a' takaabeu tu'inee'uk, bwa'ako, intok a' jitataka juni'i, junae, ka tu'isi a' jiapsi tawaanee'u, ka au aune. Taa ju'u a' jiapsiwa betana yeu weeme, juna'a ala, a' jiapsiwata ka tu'isi a' tawaane. **16** Ju'u a' mammatebaeme a' mammatene.

17 Junama'a intok, juka' si'ime
yoemrata ama yeu sikaa, senu
jo'arau kibakek, ju'u Jesus.
Junama'a intok a' majta'um, ta'abwi
weemtau a' tammachiaka'uta,
intok yoememmeu a' teuwaaka'uta,
junaka'a weemta, ju'ua' teuwaa'ut,
au im nattemaek. 18 Aapo intok inen
ameu jiiak:
—Jaisa eme'e ket kaita em a
mammate ja'ani —ti am temaek—.
Jaisa eme'e ka aet ju'unea, kia jabe
yoemta juni'i, si'imeta a' bwa'ee'u,
juna'a weeme a' jiapsiwata kaachin
a nasontene —tiia—. 19 Bwe'ituk
juna'a weeme, a' jiapsipo ka ko'om
weama, bwe'ituk si'ime a' bwa'ee'u,
to'onau luula ko'om weene, chukula
intok a' pocho'okuntenaa.
Inien jiaka san, si'ime bwa'aamta
a' tu'i, tiia, intok kaabeta a jiapsi
nasonte'etiia.
20 Taa intok ket inen jiia:
—Si'ime wa'a ka tu'i eeria, intok
ka tu'i nooki, yoemta jiapsipo yeu
a' weye'etiia. Inia betchi'bo san, au
a' jiapsi nasonte'etiia. 21 Bwe'ituk
yoem jiapsipo ju'u ka tu'u'eewame
yeu weama. Jubeka juni'i, ta'abwi
jamuttamak au tu'uribaeka a'
jiapsipo eene. Intok kia kee jubeka
juni'i, kia jabe jamuttamak au
tu'uribaeka a' jiapsipo eene. Intok
juka' a yee bai ta'aawamta weetua.
Intok yee su'awamta. 22 Ju'u jita
etbwawame, intok jain juni'i, jita
waatiawame, intok emo i'awame.
Intok yee bai ta'aawame. Intok ka
tiuwame. Intok a yee sibowame.
Intok watemmet ju'enasi nokwame.
Intok unnaa jikat emo eeyawame.
Intok ka suasi emo uju'uwame.
23 Ini'i si'ime ka tu'uwa weeme,
yoemta jiapsipo yeu weye, intok a'
jiapsiwa junae ka tu'isi taawa.

Senu jamut, ka Ijra'elpo yoemratakai, Jesujta sualek

24 Junama'a yeu sika intok, bwe'u
jo'ara Tiiro' tea'u bicha intok Siroon
tea'u bicha aman yepsaka, senu
jo'arapo kibakek. Intok kaabeta
a' ju'uneyya i'an. Taa junuentaka
juni'isu, ka a eusek. 25 Bwe'ituk
senu jamut, a' jamut'asoawata,
bebeje'eri ka tu'i jiapsi eerita a'
jiapsipo aet anemtae, ko'okoirian.
Juna'a jamut intok, aapo'ik Jesujta
ama ane'epo a' jikkajaka, au sikaa,
bwiau tajtia ko'om pujbaka, au
tonommea kiktek. 26 Juna'a intok,
rieka jamuttukan. Intok senu
bwiarapo, Siro peniisa' tea'po
jometukan. Juna'a jamut intok,
tu'isi Jesujtau ujbwana, juka'
bebeje'eri ka tu'i jiapsi e'erita a'
jamut'asoawatat, a' jiapsipo wajiwa
aet anemta, pa'akun yeu a' bepria
i'akai. 27 Taa ju'u Jesus, essoi nokpo
inen au jiiak, jamuttawi:
—Ili chu'ummeu, ju'u bwa'aame
kaachin bat a ameu mana'atune.
Bwe'ituk jume' a' yoemiarimmeu
bat weye, bem bat ji'ibwatuanaa'u
—ti au jiiak.
28 Taa ju'u jamut intok, junae
essoi noktae, ju'ua' tawaa'ut, aet
ju'uneaka, ket junalensu, essoi
nokpo:
—Jeewi japchi —ti a' yoopnakai—.
Jume' ili chu'um juni'i ket usiwaim,
bem aet ji'ibwa betuk jokaari, juka'
betukun ko'om yojtemta a bwa'ane
—ti au jiiak.
29 Junak intok ju'u Jesus, inen a'
yoopnak:

—Inien em lutu'uriata nokaka' betchi'bo, em a' waata'po aman eu aune. Ka jain'eaka weene. Bwe'ituk ju'u bebeje'eri ka tu'i jiapsi eeri, em jamut'asoabet a' jiapsipo wajiwa aet ane'u, yeu simlaa —ti au jiiak.

30 Juna'a jamut intok, a' jo'awau bicha siika. Ju'u a' jamut'asoawa intok, ju'u bebeje'eri ka tu'i jiapsi e'eriata a' jiapsipo wajiwa aet ane'uta, junama'a jaibu aet yeu simlatau, junama'a jipetekpo bo'okamtau yepsak.

Ju'u Jesus, senuk, naka pittaka, ka a nokamta au a' inne'etetuak

31 Junak intok ju'u Jesus, bwiara Tiro' tea'po yeu sika intok, senu bwiarau, Siron tea'po aman, naa buusti sikaa, senu bwiarau yepsak. Junama'a intok, woj mamni bwere jo'aramtukan. Juna'a intok, Lekaapolij tea junama'a bwiara. Chukula intok Kalilea baweu yepsak. 32 Junama'a intok senu yoeme, naka pittaka intok nee'o, au tojiwak. Intok au ujbwanwan, aet a' mamtene' betchi'bo. 33 Intok aapolaik kaabeta ane'epo, omot bicha a' nuk sikaa, junama'a a' nakawapo a' mam pusiawam aet ja'abwak. Intok mam pusiapo au chittuaka, junae yoemta ninpo aet mamtek. 34 Jesus intok teekau jikau bitchuka, bwe'um jiabijteka:

—Eppata —ti te'eka.

Ini'i noki, jiak nokpo kuaktituk intok, inen jiubae: "Tu'urea'e", ti jiubae.

35 Sep intok a' niniwa tu'ureak. Intok tu'isi a nookan ju'u nee'o. 36 Intok kaabetau a' etejone'po aman, kutti au nookak. Taa junuen au a' noka' nasuk su, che'a juni san, si'imekut naas a' etejotaitek. 37 Junama'a intok, si'ime, tu'isi a' suum eiyaan:

—Si'imeta a' joa'u, tiaka, tu'isi a' jojoa. Bwe'ituk jume' ka jikkajame, a jikkajitua. Intok jume' ka a nokame juni'i, nonoktua.

Ju'u Jesus, naiki miil ijra'elpo yoemem, ji'ibwatua

8 Juname'e taewaimmet intok, ju'u yoemra tu'isi bu'uuka ama aanen. Intok im kaita bwa'amachiakan. Junak intok ju'u Jesus, a' majta'ummeu chaaeka:

2 —Inika'a yoemrata ne tu'isi na'a jiokoleka na'a bicha —ti ameu jiiak—. Bwe'ituk jaibu baji taewaim inim nemak aneka, intok kaita bwa'amachi —ti ameu jiiak—. 3 Intok ne ka'am ji'ibwatuaka'ateko, intok bem jo'arammeu bicha am saka'atuaka'ateko, bo'ot tebae, ka pappeaka, wattinemme. Bwe'ituk bempo'im betana, waate che'a mekka betana inim aane.

4 Jume' a' majta'um intok inen a' yoopnak:

—Jaksa te tua, inim kaita auka'po, ama butti bwa'amta nu'uka, inika'a yoemrata a a'abojne —tim a' temaek.

5 Jesus intok:

—Jaiki paanimsa eme'e nu'uka rejte —ti ameu nattemaek.

—Woo busanim —tim te'ekamme.

6 Junak intok, juka' yoemrata, nat wikiaka am jootesaeka amet nesawek. Intok jume' woo busanim paanim nu'uka, Liojtau bicha nok suka, am rebektataitek. Junak intok, a' majta'ummeu am manak.

Jume' a' majta'um intok, yoemrata
bichapo am manak. 7 Intok ket ka
jaiki kuchum nu'uka rejten. Intok
ket juname'e nu'uka, Liojtau bicha
noksuka, junae yoemrata bichapo
mana'awak. 8 Intok si'ime, jiapsi
yuma'isi, jobo'oji'ibwakamme.
Intok yeu be'aka'uta, woo busan
waarimtaka, tapunika toboktituk.
9 Intok junuen aman a'abojwame,
toktim naiki miiltukan. 10 Intok am
saka'atuasuka, a' majta'ummak nau,
sep, kuta kanoau ja'amuka, senu
bwiarau, Lalmanuuta' tea'u bicha
siika.

Jume' paiseom teame, machilaata bitbaeka, Jesujta a' yaa'ii'a

11 Junama'a a' yepsao intok,
jume' waate juriom, paiseom
teame, aman au yajaka, aamak
emo nok bwijlatukan, a' ji'obila
betchi'bo, Liojta betana, teekapo,
senu machilaata ko'om weenemta a'
ju'unaktesaen. 12 Jesus intok, tu'isi
bwe'um jiabijteka, inen jiiak:
—Jaisa betchi'bo tua, ini'i yoemra
machilaata a'awa. Lutula wee'po,
tiia, eme'e ka'a bittuanaa, juka'
machilaata.
13 Junama'a am to'o sika intok,
kuta kanoau ja'amuka, sekka'ana,
omot bicha siika.

Jume' paiseom teame, jaisa bem yee maj majta'po, ju'u Jesus, a' reberua tiaka nookan

14 Intok bem bwa'anee'uta, bem
weeyanee'u, aawaj koptekamme.
Junama'a kuta kanoapo bem
kate'epo, wepul paanim jiba nu'uka
kaaten. 15 Junak intok ju'u Jesus,
essoi nokpo paiseom teame betana,
intok Eroorej teamta betana, juka'
ka tu'ik bem yee majta'uta betana,
emo ama suuasaeka ameu nookan.
Intok reberuapo a' teuwaaka ameu
nookan.
16 Junak intok, jume' a' majta'um,
naas emo temae japtek, inienim
jiakai:
—Paanim ka itom weeya'
betchi'bo jumak reberuata itou
teuwa —tim jiian.
17 Junak intok ju'u Jesus amet
ju'uneaka, inen ameu jiiak:
—Jaisaaka eme'e, paanim ka
weeya' betchi'bo eme'e nok saka.
Jaisa eme'e kaitat mammateka,
intok kaitat ju'unea ja'ani. Oo
enchim jiapsim namakasi aula
ja'ani —ti am temaek—. 18 Bwe'ituk
eme'e, in ya'ala'uta enchim
pusimmea bichaka'uta, intok in
nokaka'uta enchim nakammea
jikkajaka'uta, ili juni'i em ka'a
jajjamlata benasi em aula. Katem
a au waate juni'i. 19 Jaisa eme'e
ka au waate ja'ani, mamni
miilim yoemem a'aboj betchi'bo,
jume' mamni paanim in amet
na'ikimteka'po. Intok jaikika
waarimsa intok ama yeu be'ekame,
jaiki waarimsa eme'e aman
tapuniak —ti am temaek.
Bempo intok:
—Woj mamni ama wooi waarim
—ti jiiak.
20 —Intok jume' woo busan
paanim, jume' naiki miilim
yoemem in ammea a'abojseka'posu,
jaiki waarimsa ama toboktituk,
ama yeu be'ekame betana.
Bempo intok:
—Woo busan waarim ama
toboktituk —tim au jiiak.

21 Junak intok ju'u Jesus inen
ameu jiiak:
—Jaisa betchi'bo eme'e ka a
aet ju'unea, ju'ubwa in emou
nokaka'uta betana —tiia.

Ju'u Jesus ili jo'ara Betsaira' tea'po jometa, liptita puj tu'ute

22 Junak intok, Betsaira' tea'u
bicha sikaa, aman yepsak.
Junama'a intok, senu yoeme,
liptitaka ama au tojiwak. Intok
aet a' mamtene' betchi'bo au
ujbwanwan. 23 Junak intok,
junaka'a yoemta liptita, mampo
bwiseka, junama'a ili ka bwe'u
jo'ara a' ane'epo, pa'akun bicha yeu
a' nuk siika. Intok a' pujpo a' chitta
amet yaak. Junak intok ae bepa
mamteka, jaisa ka'a bicha ja'ani,
ti au nattemaek. 24 Juna'a yoeme
intok, ili bit jeelaika, inen jiiak:
—Yoemem ne naj kateme ne
bicha —tiia—, taa kia juyam benasi
mamachime.
25 Intok juchi intok a' pusiwammet
aet mamteka, junak intok si'imeta
tajpa'alasia machisi bittaitek.
26 Junak intok ju'u Jesus, junaman
ka bwe'u jo'arau bicha, ka intok
a' weesaen, juka' tu'uwata au
a' yaaka'uta ka junaman a'
etejo'ii'akai. Kiali'ikun a' jo'awau
bicha a' simsaeka a' tejwak.

Ju'u Peeo, tua lutu'uriapo juka' Jesujta a' Krijtotuka'po aman, a' teuwaa

27 Junama'a intok ju'u Jesus, a'
majta'ummak, jum bwe'u jo'ara
Sesarea piliipo' tea'po, waate ka
bwere jo'aram au jeela joka'um,
junama'a wa'am yeu siika. Bo'ot
intok a' majta'ummeu nattemae
taitek:
—Jume' yoemem, nee jabesa ti jiia.
28 A' majta'um intok inen au jiiak:
—Enchi Joan yee
babatoowame'etiia. Waate intok
enchi Eliaj tiia. Wate intok,
jume' bat naataka, Liojta betana
yeteu noktuawame betana enchi
weye'etiia.
29 Junak intok aapo inen ameu
nattemaek:
—Eme'e intok, nee jabesa'atiia.
Peeo intok:
—Empo ju'u Krijto —ti au jiiak.
30 Junak intok ju'u Jesus, aapo'ik,
kaabetau a' etejosaeka am tejwak.

Ju'u Jesus, jaisa a' mukne'po betana a' teuwaa

31 Intok inen a' utte'a, tiia, juka'
emo benasi yoemta, jiokot au a'
bitne'po, intok junama'a yo'o ya'arim
betana kaita'po a' bitna'po betana.
Intok ama bem maejtom, intok ama
te'opopo nesaweme, jume' che'a ama
yo'o ya'arime betana, intok me'etune.
Taa baji taewaita weyeo, jiabijtene,
tiia. 32 Inika'a weemta intok, machisi
ameu a' teuwaan. Junak intok ju'u
Peeo, aapolaik omot bicha yeu a' nuk
sikaa, junuen a' jiaka' betchi'bo, ili
a' nok buitaitek. 33 Junak intok ju'u
Jesus, amau bicha, jume' waate a'
majta'um naj bitchuka, omti nokpo,
Peotau inen jiiak:
—Mekka jakun bicha weami'ise'e.
Bwe'ituk, kia che'a tu'isi,
Satanajtumta benasi neu jiia.
Bwe'ituk Liojta betana weyemtate'e
ka ju'unea. Taa inim bwiapo,
yoemratat betana weyemtat jiba'e
ju'unea —ti au jiiak.

34 Intok yoemratau chaitebok,
intok a' majta'ummeu intok:
—Kia jabetaka juni'i —ti
ameu jiiak—, in lutu'uriata
nemak atteabaeme, juna'a intok
inim aniapo weyemtae ae emo
alleetuawamta, ka intok junae au
taka alleetuabaeka'eene. Bwe'ituk
junuen au utte'atune. Taa in ea'po
aman jiba an sisimne. Intok inien
aneme, che'a tu'isi, kia kuujta
pu'atemcha weene. 35 Bwe'ituk
si'ime wa'a i'an lautipo inim
aniapo, si'ime weemtatchi, junae
tana jiba au eetuaka jiapsa'ateko,
junuen auka'ateko, juka' Liojtau
bicha yuu jiapsinamta ka teune.
Taa si'ime wa'a nee betchi'bo
intok inie in tu'i nokta betchi'bo,
jachin ya'awaka'ateko juni'i, intok
kia me'ewaka'ateko juni'i, juna'a
ala, junae, jiapsi jinne'uritune.
36 Bwe'ituk jita tu'uwatasa ama
jajamne, ju'u yoeme, si'ime
juka' aniapo ujyoriata a' atteako,
chukula intok, mukuko, ju'u a'
jiapsiwa Liojtau a' weenee'u, ka
au lutu'uriatuka'ateko. 37 Bwe'ituk
ju'u junuen mukukame, juchi inim
jiapsibae'eteko, kia jaiki tomita
beje'etuaka'ateko juni'i, kaachin
juchi jiapsine. 38 Bwe'ituk kia jabe
juni'i, nee tana, intok in tu'i nokta
betana au tiutuakame, inim bwiapo
inim jiapsame nasuku, jume' ka
tu'uwata weetuaka, ka Liojta jiba
emo yo'orituame, juname'ebichapo
emo tiutuakame, nejpone ket emo
benasi yoemtaka, ket juname'e
betana ne ino tiutuane, jume' in
yeu pu'arimmak, intok Lios achaita
ujyoria at teamak ne a'abo ko'om
yepsako.

9 Intok juchi intok, inen ameu
jiia:
—Lutula wee'po —tiia—, inim
waate aane, juka' Lioj nesawamta
utte'awakamta, a'abo ko'om
yebijnemta bitneeme, kee kokkokai,
inim ket jiapsaka a' bitne —tiia.

Jum Jesujta ta'abwisi bitwaka'po

2 Busan taewaita simsuk intok,
ju'u Jesus, juka' Peota intok juka'
Jakoobo' teamta intok juka' Joanta,
bempolaim yeu nuk sikaa, omot
bicha, bwe'u kawiu, jikau im
ja'amuk. Junama'a intok, aapo
ju'u Jesus, bempo'im bichapo,
ta'abwisi bittuk. 3 A' tajo'owa intok,
kaupo tosai sapam benasi, unnaa
beojkosia tosaisia machiakan.
Intok inim bwiapo kia jabe juni'i,
tajo'orim baksia'atek, kaibu junuen
tossaalaisi am basuane. 4 Junama'a
intok, ju'u bat naataka, Liojta
betana, yeteu noktuawame, Eliaj
teame, intok ju'u Moiseej teame, ket
ama yeu machiak. Intok Jesujtamak
nau etejok. 5 Junak intok ju'u Peeo,
Jesujtau:
—Tu'isi ne allea achai —tiia—, itom
inim ane' betchi'bo —tiia—. Tu'i
ean, itepo inim baji ili juya karim
yaaka'ateko, senuk ee betchi'bo,
senuk intok Eliaj teamta betchi'bo.
Intok Moiseejta betchi'bo, ket seenuk.
6 Bwe'ituk ju'u Peeo, womtilataka,
kaita nok machika junuen au jiian.
7 Naamu intok amet ko'om yejteka
am roptak. Junama'a namupo intok
senu jiawai jikkajituk:
—Ini'i juna'a, ju'u in yoemia —
tiame—, tu'isi in nake'u, enchim
nok jikkajinee'u. —Junuen
jikkajituk ju'u jiawai.

8 Junama'a intok, seej chukti,
kaita'po taawak ju'u naamu. Junak
intok bempo, naj bitchuka juni'i,
kaabeta intokim naa buusti bichak, taa
Jesujta jiba, aapolaik ama weekamta.
9 Junae kauta betana intok ko'om
sajaka, ju'u Jesus, bem bichaka'uta,
kaabeta am etejoriasaeka am tejwak.
Taa juka' emo benasi yoemta, kokolam
nasuk a' jiabijtesuko, junak ju'ubwa,
bem bichaka'uta am etejosaen.
10 Intok junuen bem tejwawaka'po
aman, junaka'a bem bichaka'uta,
bem jiapsipo jiba a' jipueka, bempola
jiba a' ju'uneyyan, intok, juka' ame
benasi yoemta, kokolam nasuk a'
jiabijtenee'utat ameu nokwakamtat,
junaet ka ju'uneaka, jiba aet emo
temaen. 11 Junak intok bempo, juka'
Jesujta temaek:
—Jume' itom maejtom intok,
tiian, jaisa tua jiubaeka inen jiia,
a' utte'a tiia, juka' Eliaj teamta bat
yebijne'po —ti a' temaek.
12 Aapo intok ju'u Jesus:
—Lutula wee'po —tiia—, ju'u Eliaj
teame bat yebijne. Juna'a intok, inim
ama be'emta, aapo a' tu'uteka a' tu'u
ya'ane. Taa jum Liojta ji'osiampo, juka'
emo benasi yoemtat betana ket senu
weeme ama ji'ojtei, juna'a intok, junau,
tu'isi jiokot machine, intok kaita'po a'
bittune —tiia—. 13 Taa ju'u Eliaj teame
intok, jaibu yebijsula, junau intok,
si'imetam au yaak, ji'ojteita aapo'ik
betana junuen a' teuwa'po amani.

Ju'u Jesus, juka' ju'ubwa yo'otumta, bebeje'eri ka tu'i jiapsi a' jiapsipo jipuemta ye'a beepriaka au a' inne'etetua

14 Intok watem a' majta'ummeu
yepsaka, bempo'im nape konila,
yoemrata bu'uuk ama anemmeu
yepsak. Intok waate bem maejtom,
jume' Krijtota majtimmak emo nok
bwijlame. 15 Junak intok, si'ime
ju'u yoemra ama aneme, Jesujta
am teaka a' suum eiyaak. Junak
intok a' tebotua betchi'bo au bicha
tennekamme.
16 Junak intok ju'u Jesus
bempo'im temaek, a' majta'ummak,
jitat amemak am nok nassua'po.
17 Senu intok, inen ama a'
yoopnak:
—Yee majtame —ti au jiakai—, in
yoemia ne eu nu'upak. Bwe'ituk
ini'i, juka' bebeje'eri, ka tu'i
jiapsita eerita a' jiapsipo aane.
Junae betchi'bo intok ka a nooka.
18 Juna'a intok, kia jak juni'i,
bwiapo naas au a' ro'a ro'aktatua.
Intok tenpo sosomo'ochiakai.
Intok tu'isi au tam kukume. Intok
che'ewasu taka waake. Nejpo intok
em majtimmeu a' tojakan, pa'akun
yeu a' bepriasaekai. Taa kati'im a
pa'akun a yeu a' bepriak.
19 Junak san ju'u Jesus inen am
yoopnak:
—Ini'i yoemra, tua kaita a suale
—ti ameu jiakai—. Jaisa inim jiba
nee emomak an machian, intok jiba
inim jiokot nee ino bit i'a ja'ani —ti
ameu nattemaek.
Junaka'a intok, junuen
ko'okoemta au a' toji nesaen.
20 Juna'a usi'o'ou intok sep aman
au tojiwak. Ju'u bebeje'eri ka
tu'i jiapsi eeri, usi'o'outat aneme,
Jesujta ta'aakai, sep juka' usi'o'outa
bwiapo au jibeptuak. Intok naas
au a' ro'aktituan. Tu'isi tenpo
somo'ochiakai. 21 Jesus intok a'
achaibeu nattemaek:

—Jakwoo naatekasa a' junule bena'atiakai.

Juna'a intok:

—Kia ili a' usituka'po naateka —tiia—. 22 Jue benasia intok ju'u bebeje'eri ka tu'i jiapsi eeri, a' jiapsipo aneme, tajipo au a' jimmaatua. Intok kia ba'apo juni'i, bat batte ama a' meme'a. Taa empo a' jinne'u'uteko, itom jiokoleka, itom ania'e —ti au jiiak.

23 Junak intok ju'u Jesus:

—Em inen neu jia'apo, "Empo a' jinne'u'uteko", ti em neu jia'apo. Che'a juni san, empo em jiapsipo, Liojta suale'eteko, a jinne'utu. Bwe'ituk si'ime wa'a a' jiapsipo a' sualeme, kaita aawas aayuk —tiia.

24 Junak intok, usi'o'outa achaiwa, kia bwan nok jeelaika:

—Ana'a suale —tiia—, taa netche'e ania'e, che'a yuma'isi in jiapsipo che'a in a enchi sualne' betchi'bo —ti au jiakai.

25 Jesus intok, juka' bu'uuraata, bu'uuk au bicha katemta bichakai, juka' bebeje'eri ka tu'i jiapsi eerita, usi'o'outa jiapsipo wajiwa katekamtau, omti nokpo, inen au jiiak:

—Empo, bebeje'eri ka tu'i jiapsi —tiia—, inika'a usi'o'outa ka a noktuamta, intok ka a' jikkajituamta, pa'akun aet yeu weye'e. Intok ka intok a' jiapsipo aet kibakne —ti au jiiak.

26 Junak intok ju'u bebeje'eri ka tu'i jiapsi eeri, junae jiapsipo betana pa'akun yeu weyeka, juka' usi'o'outa tu'isi chaituan. Intok naas au a' wiiktuan. Intok mukiata benasi taawak. Juebenak intok, junuen ama a' bichaka, "Muukuk", tim jiian. 27 Taa ju'u Jesus, mampo a' bwiseka, a' yechaka, intok sep kiktek.

28 Junama'a intok ju'u Jesus, senu jo'arapo kibakeka, junama'a intok aapolaik, jume' a' majtim inen a' temaek:

—Jaisaakai tua, itepo ka a pa'akun yeu a' beebak, juka' ka tu'i jiapsita —tim a' temaek.

29 Aapo intok inen am yoopnak:

—Ini'i weeme —tiia—, ka kia jachin juni'i pa'akun a yeu a' beepne. Bwe'ituk pa'akun yeu a' bepriabae'eteko, intok che'a a' yo'ori betchi'bo, ka ji'ibwaka, ka je'eka, intok Liojtau bicha a' nokriakai —tiia.

Ju'u Jesus, juchi a' teuwaa jaisa a' mukne'po betana

30 Junama'a yeu sajaka intok, bwiara Kalilea' tea'po ama wa'am sajak. Jesus intok, kaabem am ju'uneyya'ii'an. 31 Bwe'ituk juka' ame benasi yoemta, a' me'eneeme mampo su'u tojinaa'u, intok junuen ya'asuako, baji taewaita weyeo, jiabijtene. Inika'a weemta am majtaka, kaabeta intok naa buusti a' ju'uneyya'ii'an. Taa a' majtim jiba a' ju'uneyya'ii'an. 32 Taa juname'e intok, inie nokit, ka ju'unean. Intok a' temaineeka juni'i, emo a' tiutuan.

Jume' Jesujta majta'um nasuk, jabesa ju'u che'a ama yo'o ya'atuneeme

33 Junak intok, bwe'u jo'ara, Kapernao' tea'u yajak. Junama'a intok, jo'arapo aneka, Jesus inen ameu nattemaen:

—Jitasa eme'e bo'ot, jitasa nau etejosakan.

34 Taa bempo intok ka'a yoopnak.
Bwe'ituk jum bo'ot, bempo'im
nasuk, jabeta che'a ama yo'o
ya'atune'po aman, naas emo aet
temae sakan. 35 Junak intok ju'u
Jesus, yejteka, jume' woj mamni
ama wooi a' majtimmeu chaaek,
intok:
—Emo tana —tiia—, seenu, emou
au yoo'eeyabae'eteko, juna'a,
si'imemmet chukula weene. Intok
si'imem nesauta jooriane —tiia.
36,37 Ili usita intok, bempo'im
nasuk bichapo kechaka, chukula
intok a' maammea a' ibaktakai:
—Kia jabe juni'i —tiia—, in
teampo, inien ili usim mabetakame,
che'a tu'isi kia nee mabetne. Wa'a
intok nee mabetakame, che'a
tu'isi kia nee a'abo bittuakamta
mabetlatune —tiia.

Ju'u, ka itom ee beje'eka aneme, itomak eaka aane

38 Ju'u Joan intok:
—Yee majtame —tiia—, senuk te
bichak, bebeje'eri ka tu'i jiapsita
e'erita, watem jiapsimpo anemta,
em teampo ameu nokaka, pa'akun
yeu am bepriame. Junaka'a intok,
ka itomak a' weama' betchi'bo,
katte junuen a' ansaeka ta'a tejwak.
39 Junak intok ju'u Jesus:
—Katem au suua —ti ameu
jiiak—. Ake'em a' su'u toja'em.
Bwe'ituk kaabe aane, sep ka tu'isi
net nokbaaneeme, neae aman
intok in team teuwaaka, senuku
au tu'uwatunemta, ka kia jabe
juni'i a' joaka au a' yaakame —
tiia—. 40 Bwe'ituk si'ime wa'a,
ka itom beje'eka aneme, itomak
eaka aane. 41 Intok kia jabe juni'i,
nee teuwaaka enchim ba'am
mikaka'ateko juni'i, Krijtota betana
enchim atteari'po, juname'e, lutula
wee'po, Liojta betana tu'uwata
mabetne.

Juka' ka tu'isi yee'antuammet nooka ju'u Jesus

42 'Intok inime'e, nee sualeme
betana, kia jabe juni'i ka tu'ik am
ya'ane' betchi'bo ameu noka'ateko,
che'a tu'i ean, juna'a, tetata
kutanaapo aet suma'awaka, baweu
ko'om a' jimaatune'po. 43 Intok em
maamea, ka tu'uwata ya'abae'eteko,
intok junae betchi'bo, jiba yuu
taji beete'po enchi antuaneemta,
che'a tu'i ean, juname'e mamam
chuktituko. Taa ka che'a wooim
mamaka, jum tajita ka tutuke'po
jiba yuu beete'po ka yej ean.
44,45 Intok ket jiba junalensu, em
wokimmea, jakun bicha sikaa,
aman ka tu'uwata ya' betchi'bo,
che'a tu'i ean, junaka'a wepul
wokim chuktituko, taa ka che'a
wooim wokeka, jum tajita ka
tutuke'po jiba yuu beete'po ka yej
ean. 46,47 Intok ket jiba junalensu,
em pusimmea em bichaka'u, ka
tu'isi enchi eetua'ateko, che'a
tu'i ean, juname'e wepul pusim
yeu am wikeko, bwe'ituk che'a
tu'i ean, Liojta nesawau si'imeta
kateka'u, wepu'ulaim puseka ama
kibakeka'ateko, taa ka che'a wooim
puseka, jum tajita jiba yuu beete'po
yejnee. 48 Junama'a intok, jakwoo
juni'i tajita ka tutuke'po ama anne.
Junama'a intok bem takaa, jiba yuu
ama anne. Intok ket bwichiam jiba
auka'po benasi machine. Inime'e
junen ama anne. Jum bwichiam

jakwoo juni'i ka kokko'po. Intok
jum tajita jakwoo juni'i, ka
tutuke'po.
49 'Bwe'ituk si'ime jume' nee
sualeme, jiokot emo bitne, kia taji
rupaktiatae, senuk sassaawa'a
benasia, wakasim peutame,
si'imekut on si'itawa benasia.
Taa junae, jiokot emo bitnamtae,
jiapsi tu'utenamta jajamne. Intok
Liojta enchim yo'orine' betchi'bo.
50 Bwe'ituk juka' bwa'amta kiawata
mak betchi'bo, ju'u oona tu'i. Taa
juka' onta, on kiawata ka jipue'eteko,
jitaesa cho'okosi a' ya'anee juka'
onta. Kiali'ikun san, juka' onata jum
bwa'aa'po, a' tu'ireaka'a benasia,
eme'e juni'i ket junalensu, tu'isi em
nau jiapsaka, watem enchim emou
a' suawa'une' betchi'bo enchim
bichaka emo benasi bem jiapsine'
betchi'bo. Intok yanti jiapsiwame
emot naas aune.

Ju'u Jesus, emo kukunaka emo su'u tojiwamtat nooka

10 Junama'a yeu sika intok,
Jurea bwiaraapo ama naa
buustia siika. Intok batwe Joran
waetana yepsak. Junama'a intok,
juebenaka juchi aman au nau yajak.
Aapo intok, jiba am majta'a benasia
am majtan. 2 Jume' waate juriom
intok, paiseom teame, ama au
yajaka, kiala'a ji'obila' betchi'bo au
nattemaek:
—Jaisa, senu a' jubiawata
a jimmaanee ja'ani —tim au
nattemaen.
3 Taa aapo ju'u Jesus intok, inen
am yoopnak:
—Ju'u Moiseejtuka'u, jaisa emot a'
nesawek —ti am temaek.
4 Bempo intok:
—Ju'u Moiseejtuka'u ala —
tiian—, jubiarita to'o sim
betchi'bo, ya'uraapo, ji'osiata
yeu jimmaanesaeka a' nookak.
Juname'e ji'osiammea intok, senu, a'
jubiawata a to'o simne —tiian.
5 Jesus intok am yoopnaka:
—Enchim namakak jiapseka'
betchi'bo —tiia—, juna'a
Moiseejtuka'u inika'a nesauta
ji'ojtetebok —tiia—. 6 Taa aniata
naateka'po naateka, ju'u Lios ka
junuen a' waatan. Bwe'ituk inien
ji'ojtei, ju'u Lios, o'outa ju'unaktek,
intok jamutta ju'unaktek. 7 Inia
betchi'bo san ju'u o'ou, a' malawata
intok a' achaiwata to'o sikaa, a'
jubimak jiapsine. 8 Ka intok wooi
yoemem benasia tawane. Inien
san beja, woiriaka juni'i, nappat,
wepul yoemta benasi eeyatune.
9 Inia betchi'bo san, wooi jiapsita
nau tojirita, Liojta wepul jiapsita
ya'arita, inim bwiapo, ju'u yoeme,
kaachin junaka'a a na'ikimtene —ti
ameu jiian.
10 Chukula intok, senu jo'arapo,
junae weemta betana, jume' a'
majtim au nattemaek. 11 Aapo intok
am yoopnaka:
—Kia jabe juni'i —tiia—, a'
jubiawata jimmaakame, intok
ta'abwik jamuttamak jiapsa'ateko,
juna'a, tua a' juprita a' kunabeu
lutu'uriawame, junaka'a, ta'abwi
jamutta ama lutu'uria makako,
juna'a, tua a' jamut juprita
betchi'bo ka tu'isi tawane. 12 Intok
ket junalensu, kia jamuttaka juni'i,
a' kuna jimmaako, intok ta'abwi
o'outamak yejteko, juna'a, tua
a' kunabeu lutu'uriapo, junaka'a

ta'abwi o'outa au kunatuakamta,
tua a' kunawata betchi'bo ka tu'isi
tawane.

Ju'u Jesus, jume' ili usimmeu, ameu tu'uwatunemta, Liojtau bicha am bwanria

13 Waate intok, junama'a, ili usim,
Jesujtau tojan, amet am mamte'ii'akai.
Taa a' majtiwam intok, aman yeu
am tojammeu, ameu emo omtituan.
14 Jesus intok junuen am bichaka, au
o'omtituaka, a' majtimmeu inen jiiak:
—Inime'e ili uusim ela'po a'abo
neu tojinaa, katem ammeu suua —
ti ameu jiiak—. Bwe'ituk, inime'e
ili usim benasi emo eetuame, juka'
Liojta utte'a nesawata kateka'po au
lutu'uriane, ama jiapsine' betchi'bo
—tiia—. 15 Lutula wee'po ne inen
jiia, kia jabetaka juni'i, Liojta utte'a
nesawata, ili usita benasi ka au
eetuaka'ateko, junaka'a, Lios utte'a
nesawata kateka'po, ka a aman
kibakne —ti ameu jiiak.
16 Juname'e ili usim intok,
we'epulaim am iba'ibaktaka, amet
mamaka, ameu tu'uwatunemta,
Liojtau bicha am nokrian.

Ju'u ju'ubwa yo'otume, yu'in tomekame

17 Aapo intok, junama'a yeu
sikaa, bo'ot a' weyeo, senu au
tajtia buiteka, aapo'ik bichapo,
tonommea kikteka au nattemaeka:
—Tu'u yoeme —tiia—. Yee
mamajtame —ti Jesujtau jiiak—.
Jaisa ne auka tua, juka' yuu
jiapsiwamta net aune —ti a' temaek.
18 Jesus intok:
—Jaisaakai empo nee tu'u jiapsek,
tiia. Bwe'ituk inim kaabe aane, tu'u
jiapsekame. Taa ju'u Lios jiba tu'u
jiapsekame —tiia—. 19 Empo jaibu
Liojta nesaurim ta'aa: "Jubeka,
ka ta'abwi jamuttamak emo
tu'uribaane. Etbwawamta juni'i, ka
bo'o jooriane. Intok yee su'ana'uta
juni'i. Ka aa noki'ichiata nokne.
Intok yetet, juka' ka lutu'uriata,
kate'e amet a' nokne. Intok em
achaita intok em malata, tu'isi am
yo'orinee" —ti au jiiak.
20 Juna'a intok inen a' yoopnak:
—Yee maj majtame —ti au
jiakai—. Inika'a weemta, in
usituka'po naateka, yuma'isi ne
si'imeta ya'ari —tiia.
21 Junak intok ju'u Jesus, a'
noka'utat betana aet mammateka, a'
jiapsipo a' naktaitek, intok inen au
jiakai:
—Senu weeme jiba eu be'e —ti au
jiiak—. I'ane'e sik, juka' si'imeta
em jipue'uta nenkaka, intok
pooberaatat a' na'ikimtene —tiia—.
Junak intok, aman teekapo ee
betchi'bo, che'a eu tu'uwatunemta
aune —tiia—. Chukula intok, in
bo'o jooria'uta, nemak a' joo simne.
Intok nee betchi'bo em jiokot emo
bitne'po, ka jain emo eetuaka,
kiala'a inne'aka jiapsine —tiia.
22 Taa juna'a intok, Jesujta inien
au a' teuwa' betchi'bo, ka au
alleetuaka siika. Bwe'ituk tu'isi jita
yu'in beje'ewakamta jipuen.
23 Junak intok ju'u Jesus a' majtim
naj bitchuka, inen ameu jiiak:
—Tua tu'isi ameu obiachi, jume'
yu'in totomekammewi, Liojta utte'a
nesawata kateka'u bem yajine'po
—tiia.
24 Junak intok, jume' a' majtim,
inien bem ameu nokwaka'uta

betana aet emo suum'eetuak.
Taa ju'u Jesus intok, juchi ameu noktaiteka:
—In yoemiam —ti ameu jiiak—. Tu'isi ameu obiachi, Liojta utte'a nesawata kateka'po, bem yajine'po, jume' yu'in tomeka, junaet eaka aet jiapsekammewi —ti ameu jiiak—.
25 Kameota ji'ikia pusimpo ama yeu a' weene'po bepa, ju'u yu'in tomekamtau che'a obiachi, Liojta utte'a nesauta kateka'u a' yebijne'po —ti ameu jiiak.
26 Bempo intok, inia weemtat aet ee majjautuan. Bem jiapsimpo inen emo eetuakai:
—Junuentuka'ateko intok, jabesa tua a jinne'utune —ti emo eetuan.
27 Jesus intok bempo'im naj bitchuka, inen ameu jiiak:
—Yoemtau obiachisi machiaka'u, Liojta betchi'bo, tua ka obiachi. Bwe'ituk aapo'ik betchi'bo kaita obiachisi machika aayuk.
28 Peeo intok inen au jiutaitek:
—Achai —tiia—, itepo, itom atteata si'imeta to'o saka'alataka intok te em ea'po aneka, emak te rejte —ti au jiiak.
29 Jesus intok a' yoopnaka:
—Lutula wee'po —ti au jiiak—. Kia jabetaka juni'i, tu'isi nee au naktuakai, intok in nok lutu'uriata a' bo'o jooriaka, yee a' majtabaekai, intok junue betchi'bo a' jo'awata to'o sika'ateko, oo jume' aamak werim to'o sika'ateko, intok kia a' jubiawata intok a' yoemiawaim juni'i to'o sika'ateko, intok waj bwiawata to'o sika'ateko, 30 ju'u inien aukame, che'a juni san, si'imeta juka' a' su'u tojaka'uta bepa, i'an, inime'e taewaimmetchi, che'a bu'uuk atteane, jume' Liojpo betana aamak werimtuneeme, intok yoemiamtuneeme, intok yu'in jo'araata jipu'unee a' mabettune'po, intok waj bwiawam juni'i. Taa junuentaka juni'i, watem betana omtanaa. Intok juka' jiokot au a' bicha'u, jiba aet aune. Taa chukula, Liojtau bicha juka' yuu jiapsiwame aet aune. 31 Taa juebenaka jume' che'a emo eeyame, juname'e junen, aman che'a ko'om'eeyarimtune. Intok juebenaka jume' ka emo che'a eeyame, juname'e junen, aman che'a eeyarimtune.

Juchi bemelasi, ju'u Jesus, jaisa a' mukne'po betana a' teuwaa

32 Intok bo'ot, Jerusaleneu bicha jikau bo'okamtat kateka, Jesus bat weyen, a' majtim intok aet cha'aka kateka, aman Jerusaleneu bem yajine'ewi aman, emo majjaituaka juni'i, aet cha'aka kaaten. Bwe'ituk aman, bempo'im betchi'bo, ka tu'ik au machian. Junak intok ju'u Jesus, jume' woj mamni ama wooim a' majtimmeu, junama'a bo'ot omot bicha bempolaim yeu wikeka, junama'a bempolaimmeu, si'imeta waka'a au ya'anaa'uta ameu teuwaak:
33 —I'an te Jerusaleneu yajako —tiia—, junama'a, ju'u emo benasi yoeme, te'opopo yo'o yaa'uchim mampo intok jume' maejtom mampo su'u tojitune. Intok a' me'ena' betchi'bo, ta'abwi yoemrata mampo su'u tojitune, junuen nau a' wepul lutu'uria yaakai. 34 Junama'a intok, juname'e a' beebaka, jaana a' jiawaane. Intok aet im chit wat wattine. Intok im a' me'ene.

Taa juna'a, baji taewaita weyeo,
jiabijtene —ti ameu jiiak.

Ju'u Jakoobo' teame, intok ju'u Joan teame, Jesujtau ujbwanta a'awa

35 Junak'intok, ju'u Jakoobo'
teame, intok ju'u Joan teame,
Sebereo' teamta u'usim, Jesujtau
rukteka, inienim au jiia:
—Achai —tim au jiiak—. Itom eu
a'awa'uta, itom a' ya'ariane —tim
au jiiak.
36 Aapo intok:
—Jitasa eme'e waataka —tiia—,
enchim nee a' ya'aria'ii'a —ti am
temaek.
37 Bempo intok:
—Ito tana —tiian—, senuk em
batatana yej betchi'bo, senuk intok,
em mikko'otana yej betchi'bo, itom
junen autua'e —ti au jiiak—, emak
ama an betchi'bo, enchi yo'otaka
yejteko.
38 Jesus intok am yoopnaka:
—Tua em ka ju'unea —ti ameu
jiiak—, ju'u enchim a'awa'ut. Jaisa
eme'e si'imeta juka' ko'okosi machik
neu weyemta, intok waka'a in jiapsipo,
ko'okosi in inne'enee'uta, jaisa eme'e
nele benasi a' inne'ene —ti am temaek.
39 Bempo intok:
—Jeewi —tim a' yoopnak.
Jesus intok inen ameu jiiak:
—Lutula wee'po —tiia—, inien
neu aunemtat betana, wate weeme
emou aune —tiia—. Intok a eme'e a'
inne'e sakane. 40 Taa batatana senuk
neu yejtenemta, intok mikko'otana
senuk neu yejtenemta, junaka'a
weemta, inepone ka a yeu am pu'a.
Taa wame'e Lioj'achaita betana yeu
pu'awame, juname'e junuen ama
jote'etuanaa —ti ameu jiiak.

41 Jume' waate, woj mamni a'
majtim intok, inien jiame jikkajaka,
Jakoobo' teamta intok Joan teamta
emo ameu omtituan. 42 Taa ju'u
Jesus, si'imemmeu chaaeka, inen
ameu jiiak:
—Eme'e tu'isi ju'unea —tiia—,
inim bwiapo, jume' tekiataka
ya'uttuko, yoemratau au yo'o
joaka, nesawamta weetua. Taa
juname'ebepa ket aane, ame
bepa nesaweka, bempo'im juni'i
saweme —tiia—. 43 Taa emo
nasuk ka inien weye. Bwe'ituk kia
jabetaka juni'i, emo nasuk au yo'o
joobae'eteko, juna'a, che'a, enchim
si'imem nesauta jooriane —tiia—.
44 Intok kia jabe juni'i, emotana, bat
au yo'o joobaeme, juna'a, emou
si'imemmeu, nesaureopo tawane
—tiia—. 45 Bwe'ituk ju'u emo
benasi yoeme, kaabeta, nesauta a'
ya'ariane' betchi'bo a'abo yepsak.
Taa che'a juni san, aapo, si'imem
nesauta ya'ariabaekai a'abo ameu
yepsak. Intok kia a' jiapsiwata juni'i,
juebenam betchi'bo nenkine —tiia.

Ju'u Jesus, juka' liptita, Bartimeo' teamta, puj tu'ute

46 Junak intok, bwe'u jo'ara,
Jeriko' tea'u bicha sajak. Junama'a
intok, Jeriko' tea'po, a' majtimmak
yeu siika. Intok juebena yoemem
ket aamak sajak. Senu yoeme,
liptitaka, Bartimeo' teame,
Timoteo' teamta u'usi, juna'a
bo'o mayoat kateka netanen.
47 Intok aman weyemta, a' Jesus
nasareeno'otuka'po aman, a'
jikkajaka, inen jiaka chaitaitek:
—Jesus —tiia—, Labii' teamta
u'usi, nee jiokole'e —ti au jiakai.

48 Intok juebenaka, ka jaiti a'
jiusaeka, au omten. Taa juna'a che'a
juni san kusisi chaaeka inen jiian:
—Labiituka'utat yeu simria, nee
jiokole'e —ti jiian.
49 Junak intok, Jesus, kikteka,
junae yoem liptitau chaitebok.
Junau intok inen jiuwan:
—Aet yoem'ea'e, kikte'e. Bwe'ituk
aapo eu chaae —tim au jiiak.
50 Junak intok juna'a, a' jijine'um,
kia ama to'o kikteka, Jesujtau bicha
sikaa, aman au yepsak. 51 Jesus
intok inen au noktaitek:
—Jitasa empo nee enchi ya'aria i'a
—ti a' temaek.
Juna'a yoem lipti intok:
—Achai —tiia—. Juchi in bitne'
betchi'bo, in pusim tu'ute'e —ti au jiiak.
52 Jesus intok inen au jiiak:
—Em jiapsipo em a' suale'
betchi'bo, ka jain eaka weene.
Juche'e bitne'e —ti au jiakai.
Junak intok sep bittaitek. Intok
Jesujtat cha'aka katemmak,
amemak siika.

Ju'u Jesus, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'awi yebijsusek

11 Intok Jerusaleneu jeela
kateka, intok jume' wooi ka
bwere jo'arammeu nau jokammeu,
Betpaake' teamtau intok Betaania'
teamtau jeela yajak. Junama'a intok
ket, Jerusaleneu jeela, senu kawi ama
katekan. Oliibo'ouwo intok tu'isi ama
bu'uureakan. Junak san beja, senu
nesauta a' ya'ariana' betchi'bo, jume'
a' majtim betana wooim yeu pu'aka,
aman am bittuak, 2 intok inen ameu
jiakai:
—Itopat bat sajaka, jo'arau yajaka,
junama'a senu buu'aso'olaata
cha'akamta em bitne. Junaka'a
intok, kia jabe yoeme juni'i, kee a'
kaba'ite. A' buttaka, a'abo newe'em
a' tojine —ti ameu jiiak—. 3 Intok
senuk, jaisaaka eme'e a' butta, ti
enchim temaeka'ateko, “achai
chubala betchi'bo a' waata, taa
chukula juchi a'abo a' bittuarokaka
nooka”, ti ameu jiune. “Junak intok
sep a'abo a' bittuane” —ti jiia ju'u
Jesus.
4 Juname'e intok, junam bicha
sajaka, juka' ili buu'aso'olaata ama
jo'arau aman kimuriata naapo,
pa'akun tana, bo'otchi cha'akamta
a' teak. Junak intok a' butta japtek.
5 Junama'a intok wate ama aanen,
senu intok inen ameu jiiak:
—Jaisaakai eme'e ili
buu'aso'olaata butta —ti am
temaek.
6 Junak intok juname'e, Jesujta,
bem amet a' saweka'po, intok bem
ameu a' nokaka'po aman, junaeu
a' teuwaak. Junak intok sep, bem
a' nuk saka'ane' betchi'bo su'u
tojiwak. 7 Junaka'a buu'aso'olaata
aman nu'uka intok, Jesujtau a'
tojak. Junak intok bem bepa supem
aet wattak. Junae buu'aso'olaatat
intok, ju'u Jesus aet jikat yej
simen. 8 Junama'a intok, aapat
juebenaka ama aneme, jum bo'ot
aet wa'am a' weene'po, bem jiniam
tetekan. Waate intok nassa'akariam
chuktaka, junama'a bo'ot aawas a'
toto'an. 9 Aapat kateme, intok kia
ama'a kateme juni'i, alleerimmea
chaaeka inenim jiian:
—Itome'e jinne'u'e —tiian—.
Tu'isi tawaari, achai Liojta betana
lutu'uriaka inim weyeme —tim jiu
sakan—. 10 Rei Labiita bat naataka,

inim si'imekut tu'isi a' nesausuka'a benasia, juchi junaen benasi inim a' aune' betchi'bo, Lios aapo, teekapo betana junae betchi'bo enchi aniaka, emaktune —tim jiu sakan.

11 Junak intok Jesus, Jerusaleneu yepsaka, junama'a bwe'u te'opota kateka'u kibakek. Junama'a intok si'imeta ama aukamta naj bitchuka, siika. Betaania' tea'u bicha siika. Jume' woj mamni ama wooim a' majtimmake. Bwe'ituk jaibu unnaa kupten.

Ju'u Jesus, juka' chuna'ouwota, ka tatakamta, bettesi au nooka

12 Juchi yokoriapo intok, junama'a Betaania' tea'po betana yeu sajaka, tebauritaitek ju'u Jesus. **13** Mekka'ekut intok, senu chuna'ouwota, sia koja weekamta bichaka, aman au siika, takam a' jipue'eti'eakai. Au yepsaka intok, kia sawa ausu'litukan. Intok ka tatakan. Bwe'ituk kee taewaim yuuman a' takane' betchi'bo. **14** Junak intok, Jesus junae chuna'ouwotau:

—Kiale'e, jakwoo juni'i, kaibu'e takane'e —ti au jiiak—. Intok kia jabe juni'i, ka enchi taka bwa'ane —tiiak.

Intok junuen au a' jia'apo, jume' a' majtim a' jikkajak.

Ju'u Jesus, jum te'opopo, ka tu'isi anemta, pa'akun yeu am beeba

15 Intok juchi'intok, Jerusaleneu yajaka, ju'u Jesus juchi aman bwe'u te'opou kibakeka, jume' ama jita nenkame pa'akun yeu beeptaitek. Intok jume' ama jita jinume. Intok jume' watem, bem tomita ama bem nanakulia'po, intok bem aet a' jipue'uta, junaka'a juni'i, mekka am biaktariak. Intok jume' ama wokkoim nenenkame, intok bem aet joka'um junaka'a juni'i, mekka am biaktariak. **16** Intok junama'a pa'ariatchi te'opopo nape konila bo'okame, kia jabeta juni'i junama'awa'am kaita weeya'ii'an. **17** Intok inen am majtaka, inen am tejwa:

—Jaisa eme'e ka ju'unea —tiian—, inien a' ji'ojteituka'po: “Ini'i in te'opo, si'ime yoemrata betana, ama Liojtau bicha nok betchi'bo te'opopo ta'eenaa.” Taa eme'e, tesompo, jume' jita e'etbwamta bo'o jooriame, ama emo euse'po benasi, inien a' kari ya'ari'em —ti ameu jiiak.

18 Intok jume' te'opopo yaa'uchim intok jume' bem maejtom, inien a' jia'apo a' jikkajak. Intok kialim a' me'ebaeka juni'im ean. Taa katim a' me'an, bwe'ituk junuen auneekai, juni'im majjaen, juka' yoemrata aet yee a' majta'apo betana bem a' suum eeya' betchi'bo. **19** Intok kupte' betchi'bo, junama'a bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, ju'u Jesus ama yeu siika.

Ju'u chuna'ouwo waakek

20 Yokoriapo intok, ketwootana, chuna'ouwota weeka'po aman sajak. Juna'a chuna'ouwo intok, nawau tajtia wakiataka yeu matchulatukan. **21** Junak intok ju'u Peeo, tukariapo, Jesujta au a' teuwaaka'utau wawaateka:

—Itom majtame —tiia—, ju'u chuna'ouwo, tuuka, junuen em au bette nokie jiaka'u, waakek —ti au jiiak.

22 Jesus intok junak:
—Liojta, em jiapsipo yoem'ea'e —ti au jiiak—. 23 Bwe'ituk em jiapsipo tu'isi a jita suale'eteko, kia senu kawibeu, a' kateka'po a' sookteka, baweu au a' jimmaasae'eteko juni'i, junuen au ean —ti ameu jiiak—. 24 Junuen san beja, inien ne emou jiia, Liojtau bicha nokaka, si'imeta waka'a enchim au netanee'u, juna'a weeme, enchim a' mabetne'po betana aet eaka, a' suale'em —tiia—. Intok junuen aet suale'eteko, enchim netanee'u, emou aune —tiia—. 25 Intok Liojtau bicha noka'ateko, senuk beje'eka aulatuko, junuen em Liojtau noka'apo a' jiokoine. Lios achaita teekapo katekamta betana senuku, enchim ka tu'uwa ya'ari'ut, enchim aet jiokoine' betchi'bo. 26 Bwe'ituk eme'e, kaabeta a jiokoe'eteko, ju'u Lios achai juni'i, teekapo katekame, senuku enchim ka tu'uwa ya'ari'ut, ket junalensu ka enchim a aet jiokoine —tiia.

Jesujta temaiwa'po, jabeta betanasa, lutu'uriata a' jipueka, junuen a' anne'po

27 Jesus intok, a' woj mamni ama wooi majtimmak, juchi Jerusaleneu yepsak. Aapo intok junama'a te'opopo naj weyen. Junak intok junama'a te'opopo saiwame, bem yo'o ya'urammak, intok jume' bem maejtom, intok jume' ama si'ime yoemratau a' yo'oraa, aman au sajaka, ama au yajaka Jesujtawi, a' temaek. 28 Junak intok:
—Inien em aune' betchi'bo —tiian—, jabesa enchi aet tekil makri —ti a' temaek—. Intok jabesa juna'a, inien enchi antuame —tiian.
29 Junak intok ju'u Jesus am yoopnak:
—Nee ket senu weemta emou nattemaibae —tiia—, intok enchim nee aet yoopnako, nee ket enchim tejwane, a' jabetuka'po, inika'a nee tekil makrime. 30 Joan yee babatoowamta ba'apo yee a' batoowa'u, jaku'ubosa aet sauritaka junuen yee batoowan, Liojta betana, oo inim bwiapo yoem nesautukan ja'ani, netche'em aet yoopna —ti ameu jiakai.
31 Junak intok juname'e, bempo'im nasuk, ka kusisi inien jiu japtek:
—Liojta betana, ti te jiaka'ateko: "Jaisaaka intok, eme'e ka'a sualek", ti itou nattemaine. 32 Taa inim bwiapo, yoem nesauta betana a' mabetlataka junuen yee batoowan ju'u Joan yee babatoowame, ti te jia'ateko, ito betchi'bo ka tu'ine —ti jiian.
Bwe'ituk bempo, juka' yoemrata emo majjaituan ju'u ameu am ya'ane'po betana. Bwe'ituk ju'u yoemra, junaka'a Joan yee babatoowame tuka'uta, tua lutu'uriapo, Liojta betana yeteu a' noktuawaka'po aman a' eeyaka, tu'isi emo a' yo'orituan. 33 Inia betchi'bo san, Jesujta, kaachin a yoopna machika:
—Katte ju'unea —tim jiiak.
Jesus juni'i, ket junuen am yoopnak:
—Nee juni'i, ne kaachin enchim a tejwaane, jabeta ea'po junuen in ane'epo —ti ameu jiiak.

Pa'asi etripo, tekipanoareom, ka tu'i jiapsekammet nokaka, yee majtan ju'u Jesus

12 Intok senu weemta am majtabaeka, ta'abwi weemtau a' tammachiaka inen ameu nok taitek:

—Senu yoeme —tiia—, yu'in pa'asi ouwota eechak. Intok korate betchi'bo, juyata ama jijjo'ak. Intok pa'asi taka ba'awata nu'u betchi'bo a' baba'awa'umta ama ya'atebok. Intok mekka aniau bicha bitchuu betchi'bo, yu'in tetata jikau bicha nat cha'abwak.

'Junuen auka intok, ta'abwim mampo a' su'u tojak. Intok pa'asi'ouwo takata, ama toboktitunemta, bempo'immak watek aman nu'u betchi'bo, lutu'uriata yaak. Junak intok, omot, mekka bwiarau bicha siika ju'u.
2 Pa'asim bwaseo intok, senuk, a' nesaureowata, aman, pa'asi wajta tekipanoammeu bittuak. Pa'asim bwaseme ama chuktawame au lutu'uriamta aman nu'utuawakai.
3 Taa juname'e intok, kaita a' makaka, kia june'elaka simtuaka, intok ko'okosi a' yaakai. **4** Intok juchi intok, senuk a' nesaureowata aman ameu juchi bittuak. Taa junaka'a intok, tiusi maisi a' yaaka, koba jamti a' mamaasuka a' simtuak. **5** Intok juchi intok, senu nesaureowata aman bittuak. Junaka'a intok im me'ak. Intok juchi intok, bu'uuka aman bittuak. Juname'e juni'i ket junalensu, watem ko'okosi yaak, watem intok su'ak.

6 'Junak san beja, wepul pu'ilaik useka, intok tu'isi a' nakeka juni'i, junaka'a junaman bittuak: "Jumak juni'i", ti'eaka, "in a' useka'po aman, emo a' yo'orituanee", ti au eetuakai. **7** Taa juname'e pa'asi etta tekipanoame, intok junaka'a usiwaita aman weyeo a' bichaka, inenim jiiak: "Inika'a pa'asi etta atteaneeme, a'abo weye", tiian.
"Taa inika'a pa'asi etrita itou a' tawane' betchi'bo, ite a' me'ene. Junak intok itou tawanee", tim nau jiiak. **8** Junak intok, junaka'a bwiseka, a' me'aaka, junama'a pa'asi etripo, pa'akun bicha, mekka jakunim a' tojak.

9 'Tua ju'u tekowaita intok inika'a pa'asi etrita atteakame junaman yepsako, jume' ama tekipanoame, jaisa tua ya'aneekai. Juname'e bat a' tekipanoasuka'um junuen bem auka' betchi'bo, tokti am su'aka kaita'po am tawane —tiia—. Intok juka' pa'asi wajta ta'abwim mampo a' su'u tojitebone —tiia.

10 'Jaisa, Liojta nok lutu'uriapo inen a' ji'ojteipo aman, eme'e kee a' noklaa ja'ani. Juna'a ji'ojtei intok, net nokaka, tetapo nee teuwaaka, inen jiia:

> Juka' tu'i tetata, tiia, kari aet utti nawanee'uta, jume'e, juka' karita joame, tua junaka'asu, pa'akun yeu tawaak.
> Chukula, juna'a teta, jiba junae karita betuk, samita nau yuma'apo, aetuk yecha'awak, bem ka junen eao juni'i.

11 Inika'a weemta yaakame intok, ju'u achai Lios aapo juna'a.

Intok itom bichapo suum
watchisi machisi maachi.
12 Junak intok, junaka'a weemta,
ta'abwi weemtau a' tammachiaka,
aapo'ik ameu noka'uta,
bempo'immet junuen a' noka'ati
ju'uneaka, a' bwiseka a' me'ebaeka
ean. Taa juka' bu'uuraata ama
anemta majjae' betchi'bo, kaachin
a' yaaka, kia beja ama a' to'o sajak
juka' Jesujta.

Jume' paiseom, ya'utta beje'etuawamtat tomita betana nokaka, Jesujta ji'optuabaen

13 Chukula intok, Jesujtau watem
paiseom betana intok eroorianom
teame betana aman au bittuawak,
jita juni'i, a' nonoktuaka, a' na'atejo
betchi'bo. 14 Juname'e intok,
junama'a au yajaka:
—Yee majtame —tim au jiiak—.
Ju'uneate, lutu'uriata jiba em
noka'apo. Intok kaabeta betana em
emo suua'po. Bwe'ituk ee betchi'bo
kaabe bwere yaa'uchim —tiian—.
Che'a juni san, empo si'imem
nanancha eeyaka am bicha —tiian—.
Che'a juni san lutu'uriakamta
ausu'litae Lioj tu'u lutu'uriata e'e
yee majta'e —tiian—. Inia betchi'bo
san, senu weemta te eu nattemaibae
—tim au jiian—. Jaisa tu'inee ja'ani,
oo ka tu'inee ja'ani, ju'uyo'o ya'ari
Sesar teamtau tomita aman au tojipo
—tiian—. Junae tomie, ya'uraapo
saiwame ae beje'etuana' betchi'bo.
Inien san beja, itom tejwaane,
jaisa te a' beje'etuane, oo te ka'a
beje'etuane —tim a' temaek.
15 Junak intok ju'u Jesus, aapo'ik,
bem a' bai ta'aabae'po aman amet
ju'uneaka, inen ameu jiiak:
—Jaisa betchi'bo eme'e nee aet
ji'obilaabae —ti am temaek—. Juka'
tomita neu toja —tiia—, na'a bitbae
—ti ameu jiiak.
16 Junak intok, bempo junaka'a
tomita au tojak, aapo intok:
—Ini'i pujba —tiia—, intok
inime'e team, tomit katekame,
jabesa juna'a —ti am temaek.
Bempo intok:
—Ini'i juna'a, ju'u yo'o ya'ari Sesar
teamta pujbawa, intok a' teawam —
tim a' yoopnak.
17 Junak intok ju'u Jesus inen
ameu jiiak:
—Si'imeta waka'a Sesar teamtau
bicha au a' lutu'uriaka'uta, ake'em
a' maka'em —tiia—. Intok
si'imeta waka'a Liojtau bicha au a'
lutu'uriaka'uta, ake'em a' maka'em
—tiia.
Intok junuen ameu a' jiaka'
betchi'bo, tu'isim a' suum'eeyak.

Ju'u Jesus, jiabijtewamta betana temaiwa

18 Junak intok jume' saruseom
teame, kokkolam jiabijtene'po,
junaka'a taewaita jakwoo juni'i, ka
yuma'ane'etiame, aman au yajak
Jesujtawi, intok inen au nattemaek:
19 —Yee majtame —tiian—, ju'u
Moiseejtuka'u, ji'ojteita inien to'o
siika, a' saiwata, kaabeta useka intok
a' jubi to'o mukuko, a' sairawata a'
jubi'une'po aman au utte'a'atiia, a'
saiwata betchi'bo yoemiane'eteakai.
20 Inien a' wee'po san, woo busan
o'owim nau weweriakan. Ju'u bat
weyeme, jubeka, intok ka yoemiaka
muukuk. 21 Aet chukula weyeme intok,
juchi a' jubi'uka juni'i, ka yoemiaka
muukuk. Junaet chukula weeme

juni'i, a' jubi'uka juni'i, ka yoemiaka muukuk. 22 Junuen nat cha'aka jume' woo busan o'owim nau weweriaka'um, junuen emo a' jubi makaka juni'i, kia jabe juni'i, junae jamuttau kia wepul yoemiata juni'i ka au to'o kokkok. Chukula kia aapo juni'i ju'u jamut muukuk —tim au jiiak—. 23 Kokkolam jiabijtene'po taewaita yumako, juname'e jiabijteko, jume' woo busan nau wewerim betana, jabesa tua aamak tawane. Bwe'ituk si'ime emo a' jubi maklatukan —tiian.

24 Junak intok ju'u Jesus am yoopnaka:

—Tu'isi em ji'opla'em —tiia—. Bwe'ituk Liojta nok lutu'uriat em ka ju'unea. Intok kia Liojta utte'awat juni'i em ka ju'unea. 25 Bwe'ituk junaka'a taewaita yumako, kokkolam aet jijiabijtenee'u, emo jujupnaame kaitane. Bwe'ituk junaman teekapo, ankelesim benasia inime'e, juname'e benasi machine —tiia—. 26 Intok kokkolam jiabijtene'po betana eme'e, jum Moiseejtuka'uta ji'osia ji'ojteimpo ka'a nokla ja'ani, junama'a ili juya beete'utchi ji'ojtek, intok Liojta inien au a' nokaka'po inen au jiakai: "Inepone Apra'amta Liojraa", tiia. "Intok Isaak teamta Liojraa, intok Jakoobo' teamta Liojraa, inim nemak jiapsamme", ti jiia ju'u Lios. 27 Ini'i Lios intok, ka kokkoarimmeu Lios, taa jiapsammeu Lios —tiia—. Inien san beja, eme'e tu'isi ji'opla'em, kokkoarim ka jijiabijte'etiakai —ti ameu jiiak ju'u Jesus.

Liojta betana nesauri, si'imem bepa che'a eeyatunaame

28 Intok senu maejto, junuen emo nau nok bwijlaame jikkajaka, intok Jesujta tu'isi am yoopnaka'po aman, a' jikkajaka, aman Jesujtau yepsaka, au nattemaek:

—Liojta nesauta betana —tiaka—, jitaa nesaurisa, che'a utte'a itom a' ya'anee'u —ti a' temaek.

29 Jesus intok a' yoopnaka:

—Si'ime nesaurita betana, ini'i juna'a, ju'u che'a utte'a itom ya'ane'u: "Ijra'eliitam teame, ake'em a' jikkajaka a' mammate'em, tiia. Ju'u itom Lios achai, wepul Lios jiba juna'a" —ti ameu jiakai—. 30 "Intok em Lios achaita, tu'isi chikti em jiapsi utte'awatae, intok em jiapsi tu'i'eeritae, em achai Liojta yo'oreka a' nakne'em", tiia. "Intok tu'isi aet jiapseka, a' nesawe'po aman weene." Ini'i juna'a, ju'u che'a tu'i nesauri. 31 Aet chukula weyeme intok, batte ale benasi maachi: "Em emo nake'e benasi", ti jiame, "ket junalensu yoemrata a naknee", ti jiame. Intok ini'i wooi nesauri, jume' waate si'ime nesaurita bepa, che'a eeyawatchi, ti ne eu jiia.

32 Junak intok ju'u maejto inen a' yoopnak:

—Tua su tu'i, yee majtame —tiia—. Lutu'uriate'e nooka, kaabeta intok Liojtuka'po, tiaka, taa wepul jiba juna'a ju'u Lios, ti em jia'apo. 33 Intok chikti itom jiapsie, intok itom tu'i'eewamtae intok si'ime itom jiapsi'utte'awatae, junuen itou cha'aka, junuen itom a' nakne'epo. Intok tu'isi aet jiapseka a' nesawe'po aman weene'po ket junuen itou cha'aka, junuen itom a' bo'o jooriane'po. Intok juka' yoemrata junuen itom am nakne'epo ket junuen itou cha'aka —tiia—. Intok

te inien a' bo'o jooria'ateko, inim si'ime tekiata intok Liojta yo'ori betchi'bo, wakasim su'aaka am tattaawa'abepa, ite che'a tu'isi aunee inien ane'eteko —ti au jiiak.
34 Jesus intok junak, tua junuentuka'po aman, juka' maejtota junuen a' yoopnaka' betchi'bo, a' mammateka, inen a' yoopnak:
—Empo i'an, juka' Liojta tu'i nok lutu'uriatat abe tu'isi aet ju'unea —ti au jiiak.
Junak intok, Jesujta junuen a' jiaka' betchi'bo, kaabe intok ta'abwi weemta a' temaebaeka ean.

Jabesa a' u'usek, juka' Krijtota

35 Jesus intok, junama'a bem te'opopo am majtaka, inen ameu jiiak:
—Jaisa betchi'bo —tiia—, jume' maejtom, juka' Krijtota Labii' teamta a' yoemiak, ti jiamme.
36 Bwe'ituk juka' Labiituka'uta, Liojta tu'u jiapsi inien a' jiutuak:

Ju'u tua achai yo'owe Lios,
tiaka, in achai Krijtotau:
"In batatana yejte'e", ti au jiiak.
"Si'ime wame'e, ka enchi am sau i'aka jiapsame, taa che'a tu'isi, kia enchi beje'eka aneme, inime'e si'imem, in enchi am nok jikkajitua'po tajtia", tiia.

37 Jaisa i'an ju'u Labiituka'u juka' Krijtota usine. Bwe'ituk kia aapo'itaka juni'i, a' achai Krijto rokak.
Intok juebenaka ama aneme, alleaka Jesujta jikkajan.

Jume'e, bat naataka, Liojta ameu nokri, yee majtame, ka tu'isi bem ane'e betana, ju'u Jesus am na'atejo

38 Intok jiba am majtasimeka:
—Jume' maejtom betana emo'em suua'em —tiia—. Bwe'ituk juname'e, emo Lioj waatituamcha aneme benasi, emo tebe a'aabi'itotua. Intok jum kaayepo, juka' tu'isi yo'orisi maisi ameu tebotewamta eeyamme. 39 Intok jum Lioj waati betchi'bo, emo nau totojiwa'po, inime'e maejtom junama'a, ka amapo joobaeka'eene. Che'a juni san, bat bem jote'ene'uta che'a waata. Intok emo a'abojwa'po, jiba bat jote'ebaeka'eene. 40 Taa ka amma'ali aane. Bwe'ituk inime'e junen, jamut jokoptuim, bem atteata, kia tomituk juni'i, intok kia waj bwiatuk juni'i, intok kia karimtuk juni'i, am u'uraa. Chukula intok, bem bitna' betchi'bo, tu'isi a Lioj waate tiuna' betchi'bo, binwa juka' Liojtau bicha nokwamta weetua jume' maejtom. Inimmeu san junen, che'a bettesi amet aune, jiokot bem annee'u.

Ju'u poloobe jamut jokoptuita, wooi ili kopre tomim, Liojtau bicha a' mikaka'um

41 Junama'a bwe'u te'opopo intok, Jesus katekan, tomita ama jojjo'awa bichapo. Intok juka' yoemrata bitchun, tomita aman tojamta. Yu'in totomekame intok, che'a bu'uuk ama jojo'an. 42 Senu jamut intok, poloobetaka intok jokoptuitaka, ama yepsak. Juna'a intok, wooi kopre tomim ama joak, tu'isi ka beje'ewaekamta. 43 Junak intok ju'u Jesus, a' majta'ummeu chaaeka:
—Lutula wee'po —ti ameu jiiak—, ini'i poloobe jamut jokoptui, Liojta bichapo, si'ime jume' che'a bu'uuk

ama joakame bepa che'a bu'uuk
ama joak. 44Bwe'ituk si'ime jume'
waate, bem ameu yeu bi'ila'uta ama
joak. Taa ini'i jamut, a' poloobe'a'po
aman, juka' ili a' jipue'uta, tokti
si'imeta ama joak, bwa'amta ae a'
jinu'ea'uta juni'i.

Ju'u Jesus, juka' te'opota a' wiutatune'etiia

13 Jume' Jesujtaim junama'a
te'opopo yeu sajaka, intok
senu a' majtiwa:
—Achai —ti au jiiak—. Yuu,
inime'e bwere karim, bwere
tetammea ya'arim bicha'e —ti au
jiiak.
2Jesus intok a' yoopnaka:
—Inime'e bwere karim enchim
bichaka'um —ti au jiiak—, taewai
aapo yuma'ane, inime'e karim
si'ime bem tataptune'po. Intok
inime'e bwere tetam intok, kia
wepu'ulaik juni'i, ka nat joka
tawane. Taa si'ime jeto chibela
tataptune.

Juka' aniata kee subimneeo, yeu machineeme

3Senu ili kawiu intok,
oliibo'ouwota bu'uuka, juna'a intok
te'opota bichapo ka au mekka
au machiata katek. Jesus intok,
junaman bicha sikaa, junama'a
aanen. Junama'a intok aapolaik, ju'u
Peo' teame, intok Jakoobo' teame,
intok ju'u Joan teame, intok ju'u
Antej teame, inen a' tetemae japtek:
4—Inien auneeme —tiian—,
jakwoosa yeu weeneekai —ti a'
temaek—. Intok jitaa machilaasa
aune, inika'a taewata abe
yuma'asuseo —tim a' temaek.
5Jesus intok am yoopnaka:
—Kaabeta enchim bai ta'aane'po
betana emo'em suua'em —ti
ameu jiiak—. 6Bwe'ituk in team
teuwaaka, juebenaka yeu machine.
Intok: “Inepo ju'u Krijto”, tim jiune.
Intok bu'uum bai ta'aane.
7”Taa nassuawamta em
jikkaja'ateko, intok kia
nassuabaawa tiuwamta juni'i,
katem jachin emo eetua. Bwe'ituk
utte'a junuen yeu a' weene'po. Taa
juna'a, kee ju'u subimwatuneeme.
8Bwe'ituk ju'u waate yoemratau
yo'oraa, ta'abwi yoemratau
yo'oraatamak nassuane. Intok
kia o'omotchuu, ju'u bwia au
yoowame aune. Intok tebaetune.
Taa ini'i si'ime weeme, kia ju'ubwa
naatewame, jiokot eenaa'u.
9”Taa eme'e, emo naas em
suua'em —tiia—. Bwe'ituk juriom
ya'uraata bichapo yeu tojitune.
Intok jum juriom nau emo totoja'po
bemmucha'atune'em. Intok
kia che'a yo'o ya'arim bichapo,
intok yo'o yaa'uchim bichapo
nee betchi'bo, junama'a yeu
totojinaa'em. Juka' Liojta tu'u nok
lutu'uriata bem jikkajine' betchi'bo.
10Intok in tu'i nok lutu'uriata
inim bwiapo jiapsammeu, si'imem
yeu tajtia, ameu teuwaatune'po
aman, utte'a, junuen bat ameu a'
teuwaana'po, kee juka' chukula yeu
weenemta yeu a' weyeo. 11Intok
eme'e, aman yaa'uchim bichapo
nu'upawako, aman tojiwako, ju'u
enchim nokne'epo betana, ka
jain eene. Intok kaachin emo
eetuakai. Taa junama'a lautipo,
enchim noknee'uta nokne. Bwe'ituk
Liojta tu'u jiapsi, aapo'ik enchim

noktuabae'po aman enchim
noktuane. 12 Intok kia a' sairaka
juni'i, kiala'a me'etuneo juni'i, yeu
a' bwijne. Intok kia achaiwaitaka
juni'i, a' yoemiata junuen ya'a
tebone. Jume' yoemiamtaka juni'i,
bem achaim beje'eka japtene.
Intok am su'ane. 13 Intok eme'e
si'ime, nee betchi'bo omtanaa'em.
Taa wa'a a' muke'epo tajtia nee
yoem'eeyaakame, intok nee
sualeme, juna'a jiapsi jinne'uritune.
14 'Taa eme'e, juka' senu o'outa,
Liojta te'opopo, ka ama an machika
juni'i, ama anemta bichaka'ateko
(inika'asan junen ji'ojtek ju'u
Lanieltuka'u, Liojta betana
noktuawakame), Liojta te'opota
jaana a' eeyaka, intok junama'a
Jerusalen tea'po ayukamta bu'uuk
nasonteneeme (inika'a inien jiamta
nokame, tua aet ju'unee betchi'bo,
aet mammateka a' noknee). Junak
intok, junaka'a junen ama anemta
bicha'ateko, jume'e, bwiara
Jurea' tea'po aneme, kawiu bicha
saka'ane. 15 Ju'u intok, karita bepa
aneme, ko'om sikaa, ka wajiwa
kibakeka a' weeya' betchi'bo jita
nu'ubaeka'eene. 16 Wa'a intok,
wajpo aneme juni'i, ka juchi amau
bicha nottibaeka'eene, a' jijine'um
aman nu'ubaekai. 17 Taa juname'e
taewaimmet intok, tu'isi jiokot
machine. Jaamuchimmeu abe
asoammeu, intok jume' bem ili
asoam jaibu chi'ituammewi. 18 Inia
betchi'bo san, Liojtau bicha emo
nokria, ka seberia mechammet,
junam bicha enchim katne'
betchi'bo. 19 Bwe'ituk juname'e
taewaimmet, tu'isi jiokot machine.
Bwe'ituk, Liojta ke'esamriapo
aniata ju'unakteka'po naateka inien
jiokot machinee'u, kaitatuk. Taa
i'an, juname'e taewaimmet, jiokot
machinee'u junuen aune. Intok
aet chukula junale benasi jiokot
machinee'u, jakwoo juni'i, ka intok
junuentune. 20 Taa ju'u achai Lios,
ka binwa junuen a' an'ii'a' betchi'bo,
kaita intok taewaita naa buusti
am makak. Bwe'ituk, ka junuen
auka'ateko, kaabe jiapsi ean. Taa
aapo ju'u Lios, juname'e ama yeu a'
pu'arim betchi'bo, junaka'a junuen
anemta junama'a nukisi jiba junuen
a' anne' betchi'bo, ka intok naa
buusti junuen a' antuak.
21 'Inien a' wee'po san: "Krijto
wa'am aane", ti senuk jia'ateko,
ka'a sualbaeka'eene. Oo: "Wa'am
jak a' yebijlaa", ti a' jiao juni'i,
ka'a sualbaeka'eene. 22 Bwe'ituk
juebenaka emo Krijtom tiaka, yeu
machine. Waate intok, emo, Liojta
betana noktuawaka bittuarim,
tiaka yeu machine, intok yee bai
ta'a' betchi'bo, sualwatchisi machik,
machilaata am joone. Intok kia
suum watchisi machik juni'i joone.
Intok Liojta yeu pu'arim a am bai
ta'a'ateko juni'i, am bai ta'aabaekai.
23 Taa eme'e, aet emo suua'em.
Bwe'ituk inika'a weemta, kee yeu
weyeo, jaibu ne si'imeta enchim
tejwasula.

Inim bwiapo, jaisa a'abo a' yebijne'po, ju'u ito benasi yoeme

24 'Taa intok, juname'e
taewaimmetchi, jiokot machisi
maisi yeu simsuka'po, ju'u ta'a
ka machisi tawane. Intok kia ju'u
mala meecha juni'i ka machiriane.
25 Jume' chokim intok, teeka betana

ko'om yojtine. Intok si'ime ju'u teekapo ayukame, au yoyoone. **26** Junak intok, seenu, namupo a'abo weeka bitnaa. Emo benasi inim yeu yoemtakai, yo'orisi machisia, intok tu'isi utte'awakai. **27** Junak intok, a' nesaureo'ankelwam, si'imekut naas am bittuaka, aapo'ik yeu pu'ala'um nau am toji betchi'bo, si'ime bwiat yeu tajtia, na'ikim aneme nau am toji betchi'bo —tiia—.

28 'Senu weemta ne enchim majtabae —tiia—. Eme'e —tiia—, juka' chuna'ouwota, basiu taitemta bicha'ateko, eme'e jaibu ju'uneene, juka' tatariata a'abo weye'po. Junaka'a mammateka ju'uneene. **29** Ket junalensu, bat naataka in emou teuwaaka'uta junuen yeu a' machi taiteko, ket eme'e a aet ju'uneene, juka' Liojta usiwai, che'ewasu ka mekka a' be'ee'po, inim wain ko'om a' yebijne'po —tiia—. **30** Lutula wee'po —tiia—, in emou teuwaaka'u, i'an inime'e taewaimmet, inim bwiapo jiapsame, juka' in teuwaaka'u, kee am kokkousu, yuma'isi si'ime yeu machine —ti ameu jiiak—. **31** Ju'u teeka juni'i, lu'utine, intok kia bwia juni'i lu'utine. Taa in noki, ka lu'uteka, jiba betchi'bo aune —tiia—.

32 'Taa kaabe a' ju'uneyya junaka'a taewata, jak weyeosu a' yuma'ane'po. Kia ankeltaka juni'i, ka'a ju'uneyya, teekapo aneme. Intok kia Liojta usiwai juni'i ka'a ju'uneyya, taa aapo jiba ju'u achai Lios ju'unea —tiia—.

33 'Taa eme'e —tiia—, junaka'a taewata, jak weyeo a' yuma'ane'po ka enchim aet ju'unea' betchi'bo, juka' bejak in emou teuwaaka'uta yeu a' wee taiteko, tu'isi aet mammateka, Liojtau bicha emo nokria, intok kulupti juka' emo benasi yoemta a' yebijnee'uta bo'o bitne. **34** Bwe'ituk ini'i weeme, iiyilen maachi, senu yoeme, mekka bicha simbaeka, a' jo'awapo a' nesaureowam, we'epulaim jitat am tekil makaka, sika'a benasi maachi, intok juka' senuk, jum a' jo'awapo jum ama yeu rejtiwa'po si'imeta a' suuasaeka, junama'a a' to'o siika —tiia—. **35** Junuen san beja, junaka'a, jak weyeo a' nottine'po ka ju'uneaka, oo kupteo tana yebijne, oo nasuk tukaata weyeo, oo matchuu bicha, totoim kukuseo, oo tua matchusuk, a' yebijne'po ka ju'uneewa' betchi'bo, jiba a' bo'o bichaka ama anne. Eme'e juni san, netchem bo'o bichaka tawane. **36** Bwe'ituk enchim ka emo suuao, inepo seej chukti emou yepsako, enchim kokocheme teune —tiia—. **37** Intok si'imeta waka'a in emou teuwaa'uta, si'imemmeu ne yeu tajti a' teuwaaka ne junen jiia, bem nee bo'o bicha'po amani.

Jaisa juka' Jesujta a' bwij betchi'bo, ju'u nau emo tu'utewame

14 Chukula intok, wooi taewata be'eeo, bem pajko, bwala'aso'ola jisu'awa taewaitune' betchi'bo, intok jume' paanim ka reberuakame, bwa'a taewaitune' betchi'bo. Intok jume' te'opopo, ama saiwame bepa che'a yo'o yaa'uchim, intok jume' maejtom, Jesujta etbwa bwij betchi'bo, intok a' me'etune' betchi'bo, awim a' jaiwan, junuen a' ya'abaekai. **2** Inenim nau jiakai intok:

—Ka jume' taewaim weye'po
te inen aune, bwe'ituk te junuen
ayuek —tiian—, juka' yoemrata,
itou omtineekai, ka yanti eewame
aune —tiian.

Ju'u senu jamut, juka' ochokok, tu'isi winjubak, Jesujtat a' bemtak

3 Aapo'ik intok, Jesujta, jo'ara
Betaania' tea'po aneo, junama'a
yoeme Simo' teame, bat naataka
junerasi taka sa'awakai, junama'a
jo'aaka, ju'u Jesus intok, junae
jo'aapo aanen. Aet jiji'ibwawapo
intok, aapo'ik aman yejteko, senu
jamut, ama Jesujtau yepsaka,
juka' ochokok tu'isi win jubak,
naaro' teamta ausu'lik, intok
tu'isi beje'ewakamta weeyan.
Junama'asan juka' ili tosai teta
soto'ita, aet a' auka'uta, jamtaka,
junaka'a ochokok a' kobawapo
aet a' to'aak. 4 Waate intok ama
aneme, inia weemta betchi'bo emo
o'omtituak, inen emo eetuakai:
—Jaisaaka tua, beuta'a yaak —tim
jiakai—. 5 Bwe'ituk ini'i ochoko win
jubak, che'a tu'i ean, bu'uu tomipo
nenkitu ean. Bwe'ituk a' beje'ewa'u,
batte senu wasuktiapo tekipanoaka
ama kobaka'u, junaka'a beje'ewaek.
a' nenkak intok juna'a tomi
poobemmet na'ikimte'eewan.
Inia betchi'bo san, junaka'a
jamutta a' beje'eka, ae tana nookan.
6 Taa Jesus intok, junammeu:
—Ake'em a' su'u tojaka, katem
suati a' bicha —ti ameu jiiak—.
Bwe'ituk ini'i jamut, tu'uwata neu
ya'ala —tiia—. 7 Bwe'ituk jume'
poloobem jiba emo mak anne, intok
tu'uwata enchim ameu ya'abae'po
aman, jiba emou aune. Taa nee
ka jiba inim emo mak annee. 8 In
mukuka, in aet ma'ana'ata'apo
neu ya'anaa'uta, ini'i jamut, ket
be'eeo aapo jaibu inika'a ochokok
win jubak a' yuma'ala'po aman, in
takaat net a' si'itala. 9 Lutula wee'po
inien ne emou jiia, ini'i Liojta
tu'i nokta, kia jak juni'i, si'ime
bwiat yeu tajtia, a' teuwaawa'po,
inika'a jamutta, juka' ochokok win
jubak, net a' si'itaka'po aman, ket
teuwaatunee aapo'iku waatitune'
betchi'bo.

Ju'u Juuraj Ijkarioote' teame, juka' Jesujta a' nenkibaeka, te'opopo yaa'uchimmak au tu'ute

10 Junak intok ju'u Juuraj
Ijkarioote' teame, woj mamni ama
wooi a' majtimpo na'ikiatuka'u,
juna'a, jume' te'opopo saiwame,
bem yaa'uchimmeu sikaa, Jesujta
ameu yeu bwiseka, bempo'im
mampo a' su'u tojine' betchi'bo
amemak au tu'utek. 11 Juname'e
intok, a' jikkajaka, junae weemta
betana, emo alleetuaka, intok
tomita a' mikrokaka a' tejwak.
Chukula intok ju'u Juuraj Ijkarioote'
teame, a' bwijtune' betchi'bo, aet
tekipanoa taitek.

Kupteo, Jesujta ji'ibwa'po

12 Intok, ju'u bem pajko, jume'
paanim ka reberuakame bwa'e
taewaita yumako, intok jume'
bwara'aso'olam aet su'anaa'u.
(Juna'a intok pajkua'atea tiia.)
Junak san beja, jume' a' majtim:
—Jakunsa —tiian—, jume'
paanim ka reberuakame, intok juka'
bwala jisu'ari jissobata itom bwaa
i'a —tim a' temaek.

13 Junak intok, aapo, wooi a' majtim, bwe'u jo'arata kateka'u am bittuak, intok:
—Senu o'outa, soto'po ba'am weeyamta enchim nankika weene —tiia—. Junaet cha'aka em katne —ti ameu jiiak—. 14 Intok senu jo'arapo a' kibakeko, junaman, junaka'a karita atteakamtau eme'e yajaka, inen au jiunee: "Ju'u yee majtame inen jiia: Inim em jo'apo, jume' paanim ka reberuakame, intok juka' bwara jisu'ari jissobata, aet a' bwa'a taewaita yumaka'po aman, inim em jo'apo a' ji'ibwarokaka nokla. Kiali'ikun te a' ju'uneyyabae, jakuni itom ji'ibwane'po." 15 Junak intok juna'a, junama'a, junae karita bepa, intok senu bwe'u kari katek. Junaka'a intok enchim tejwane. Junama'a intok si'ime aayuk, itom ae ji'ibwanee'u. Eme'e junen intok, junama'a, ito beasi si'imeta ama tu'utene.
16 Jume' majtim intok, aman bwe'u jo'arau bicha sajaka, junuen ameu jiuwaka'po aman, junuen ameu yeu siika. Intok paanim, ka reberuakame, intok bwara jisu'ari jissobata, bwa'ana'po, junama'a si'imeta tu'ulisi tu'utekamme.
17 Kupteo yumak intok, ju'u Jesus, jume' woj mamni ama wooi ama a' majtimmak, junaman, paanim ka reberuakame, intok juka' bwara jisu'ari jissobata, bem bwa'ane'po yepsak. 18 Junama'a intok, ama aet jiji'ibwawa'po, ji'ibwa betchi'bo, ama jootekai, Jesus inen jiiak:
—Lutula wee'po —tiia—, emo tana senu aane, i'an nemak inim ji'ibwame, nee yeu bwiseka nee nenkineeme —tiia.
19 Junak san beja, bempo, ka emo alleetua japtek, intok we'epulaka inen au jiu japtek:
—Jumak juni'i inepo ja'ani —ti jiakai.
20 Junak intok aapo am yoopnaka:
—Jume' woj mamni ama wooim betana —tiia—, wepu'ulaka juna'atune —tiia—. Pu'atopo in ji'ibwa'po, paanim komoniaka, am bwa'akame —tiia—. 21 Taa lutula wee'po, ju'u emo benasi yoemta betana junuen a' ji'ojteituka'po aman, au chupne. Taa tu'isi ae betchi'bo jiokot machine, junae o'outawi, ju'u, yeu a' bwiseka a' nenkakamtau —tiia—. Che'a tu'i ean —tiia—, juna'a o'ou, jakwoo juni'i ka inim yeu tomteka'ateko —tiia.
22 Junak intok ju'u Jesus, ketuni am ji'ibwaosu, juname'e paanim, ka reberuakame, nu'uka, Liojtau bicha noksuka intok, am rebekta taiteka a' majtimmet naas am na'ikimte taitek:
—Jibabu —tiakai—, ini'i juna'a, ju'u in taka benasi machik, enchim bwa'anee'u.
23 Juka' pa'asi ba'awata aet auka'uta intok, nu'uka, Liojtau bicha nookak. Liojtau bicha au nokriasuka intok, junaka'a pa'asi ba'awata, bem a' ji'ine' betchi'bo, naas am maktaitek. 24 Intok:
—Ini'i juna'a —tiakai—, ju'u in ojbota benasi maachi. Liojta betana bemelasi lutu'uria ya'ari, juebenam betchi'bo wo'otineeme.
25 Lutula wee'po —tiia—, inika'a pa'asi ba'awata ne kaa'intok ne inim emo mak a' ji'ine —tiia—. Taa taewai yuma'ane, junaman Lios

yo'o nesaweka kateka'u, ta'abwi, bemelak pa'asi ba'awata in emo mak ji'inee'uta yuma'ane —tiia.

Ju'u Jesus, juka' Peo' teamta, ka au a' ta'aatiune'po betana a' tejwa

26 Junama'a intok, Liojtau bicha weyemta juka' bwikta bwiikak. Junama'a intok, junuen ausuka, senu kawiu, tu'isi oliibo'ouwota auka'u bicha sajak. **27** Junama'a Jesus intok, inen ameu jiiak:

—Inie tukaariat, si'ime eme'e, neu aunemta betana emo womtaka, nee to'o tennine'em —tiia—. Bwe'ituk chupi'iseka weye ju'u Ji'ojtei inen jiame: "Bwaram womteka, na'ikim bem tennine' betchi'bo, juka' am suuamta ne me'enee", ti jiia ju'u ji'ojtei. **28** Taa chukula intok, ne jiabijtesuko, bwia Kalilea' tea'u bicha ne emo pat weene —tiia.

29 Junak intok, ju'u Peeo inen au jiiak:

—Eu aunemta betana, si'imem emo womtaka'ateko juni'i, inepone kaachin ino majjaituaka enchi to'o simbaeka'eene —ti au jiiak.

30 Taa ju'u Jesus intok, aapo'ik inen yoopnak:

—Lutula wee'po —ti au jiiak—, ne inen ne eu jiia, inie tukaariat, totoi'o'owiata kee wosa a' kukuseosu, empo, bajisi temaiwako, junalensu ket, bajisi, ka nee emo ta'aa tiune.

31 Taa ju'u Peeo, che'a juni san au ousi eetuaka:

—Kia nee a eemak muke'etek juni'i —tiia—, nee eemak mukne —tiia—, intok jiba ino enchi ta'aa tiakai.

Jume' waate juni'i, ket jiba junaensu jiian.

Ju'u Jesus, jum, Jetsemani' tea'awi, Liojtau bicha bwaana

32 Junak intok, sajaka, Jetsemani' tea'u yajak. Jesus intok, junama'a am joosaeka am tejwaak. Bwe'ituk bempo'immeu, ameu ili mekka, aapola, Liojtau bicha nokbaeka ean.

33 Taa juka' Peo' teamta nuk siika, intok juka' Jakoobo' teamta intok juka' Joan teamta. Intok tu'isi au jachin eetuataitek. Intok ka au alleetuataitek. **34** Juname'e bajika intok, aamak sajakammeu:

—In jiapsi abe siok muke —ti ameu jiaka—, emo'em suuaka, im em taawa —ti ameu jiiak.

35,36 Junak intok ju'u Jesus, jum a' ane'epo, mekka jeela sikaa, bwiapo, tonommea kikteka, Liojtau bicha nokbaekai, jumak juni'i, junama'a lautipo, ka ine'e maisi machik au weyemta, ka utte'atune, ti eakai. Intok Liojtau bicha nokaka, inen jiiak:

—In achai —tiia—, empo che'a, si'imeta a jooa. Inika'a neu weyemta, empo a omot bicha, ta'abwisi a' kuaktaka'ateko, junuen aune. Taa ka in junen ea'po, taa em ea'po amantune.

37 Junak intok, jume' baji a' majtim, a' to'o sika'apo aman, ameu yepsaka, kokocheme teaka, Simotau:

—Jaisa empo koche Simo —ti a' temaek—. Jaisa empo kia chubala juni'i, ka kocheka a aane —tiia—. **38** Ka tu'uwata ka enchim ya'ane' betchi'bo, aet emo suuaka Liotau bicha noka'em —ti ameu jiiak—. Bwe'ituk ju'u jiapsi ala, tu'uwau bicha jiba ea, taa ju'u enchim takaa, ka ama aawe —tiia.

39 Intok juchi'intok, bat naataka,
Liojtau bicha nok betchi'bo,
tonommea a' kikteka'u bicha
sikaa, junaman, jiba junaka'a, bat
naataka junaman a' teuwaa'uta
nookak. 40 Junak intok, jume' baji
a' majtim a' to'o sika'apo aman
ameu yepsaka, juchi kokocheme
teak. Bwe'ituk juname'e intok bem
yete kokkolamtuka' betchi'bo, kia
kaita nok machiakan, juchi bem
kokocheka teuwaaka' betchi'bo.
41 Bajisi junuen auka beja, juchi
juname'e bajimmeu notteka:
—Jaisa eme'e ketuni kokoche —
tiia—, intok ketuni yum jo'ewamta
weetua —ti am temaek—.
Jote'embu —tiia—. Eme'e jaibu
kaachin an machi. Bwe'ituk
yuma'asuk ju'u in teuwaaka'u,
emo benasi inim yoemtukame, ka
tu'i jiapsi yoemem mampo a' su'u
tojinaa'u. 42 Japte'em. Bwe'ituk
a'abo weye ju'u nee yeu bwiseka,
nee nenkineeme.

Ju'u Jesus, bwijritaka weeyawa

43 Ket a' nokaosu intok, ju'u Juuras
Ijkarioote' teame bat naataka woj
mamni ama wooi a' majtimpo
na'ikiarituka'u, juebena yoememmak
ama Jesujtau yepsak. Te'opopo
saiwame, bem yo'o ya'uram betana
intok junama'a yoemrapo che'a
ama yo'o ya'arim betana, intok
junama'a bem maejtom betana,
aman bittuarimtakai. Waate
tettebem kukuche'eka kaaten.
Wate intok bwere kutam mampo
machu'utisakan. 44 Ju'u yeu a'
bwijneeme intok a' nenkineeme,
jaibu senu machilaata am
maklatakai, inen ameu jiulatukan:
—Te aman yajako —tiaka—,
waka'a a' pujbawapo, in aet
tentenee'u, junaka'a, eme'e, tu'isi a'
suuaka a' bwiseka a' weeyane —ti
ameu jiulatukan.
45 Intok ama yajaka, ju'u Juraj
Ijkarioote' teame, Jesujtau rukteka,
a' pujbawapo aet tenteka:
—Yee mamajtame —ti au jiiak.
46 Junak intok juname'e, junuen
bem tejwarimtuka'po aman,
Jesujta bwisekamme. 47 Jesujta
majtim betana intok, seenu, a'
bainapo jume' tebe kuchi'im yeu
wikeka, te'opopo nesawemta a'
nesaureowata aman bittuarita,
naka chukta'a beebak. 48 Jesus
intok, ameu nokaka:
—Jaisa nee etbwareotuka'a
benasia eme'e, mampo kuche'eka,
intok kutam machu'uteka a'abo
nee bwij betchi'bo, a'abo neu yajak
—ti am temaek—. 49 Kati'ikun nee
chikti ta'apo, emomak jum te'opopo
aneka intok yee majtan. Junama'a
intok jaisaakai eme'e ka nee bwisek
—ti am temaek—. Taa juka' ji'ojteita
junuen a' chupne' betchi'bo, utte'a
inien a' ya'atune'po —tiia.
50 Junama san, jume' a' majtim,
si'ime a' to'o tennek.

**Ju'u ju'ubwa yo'otume,
a' to'o wantekame**

51 Taa seenu, ju'ubwa yo'otume,
ka tajo'oreka taa kia bwe'u tosai
tajo'orimmea au ropti jintuarika,
junama'a Jesujtaimmak ama aanen.
Junak intok, jume'e, Jesujta junuen
bwisekame, ket junaka'a ju'ubwa
yo'otumta aamak weeyabaeka,
ammea au a' jintuarim bwisek.
52 Taa juna'a intok, am mamajuka,

jume' a' jineka'um, bem mampo
a' to'o buiteka, ama yo'eeka,
june'elaka siika.

Ju'u Jesus, yo'o ya'uraata bichapo jipu'uwa

53 Jesujta intok, te'opopo che'a
yo'o ya'ataka, nesawemta jo'au
tojiwak. Junama'a intok, si'ime
jume' ama te'opopo ju'u yo'oora
intok junama'a yoemrapo ama yo'o
ya'arime ama aanen. Intok si'ime
jume' junama'a bem maejtom.
54 Taa ju'u Peo' teame, a' weeyawao,
ili mekka, aet cha'aka weyen. Intok
a' junama'a jo'ara mayoau tajtia
aamak yepsak. Te'opopo yo'o
ya'ataka nesawemtau a' tojiwako.
Intok ama saiwammak, tajimmeu
kateka sukawen ju'u Peeo.
55 Intok junama'a, ju'u yo'oora,
jum te'opopo nesaweme, intok
si'ime ju'u ya'uraa, Jesujta me'
betchi'bo, watem, jitat, ka tu'ikut
betana, a' me'etune' betchi'bo,
a' na'atejonemta waatan. Taam
kaabeta teak. 56 Bwe'ituk juebenaka,
aa noki'ichiata, ka tu'ik ae tana
nookan. Taa bem aet noka'u,
intok aetana a' waatiawa'po
aman, ka ama yeu weaman.
Bwe'ituk utte'atukan, wooi oo
baji yoemem, nanancha bem a'
teuwaane' betchi'bo, juka' bem
a' na'atejonee'uta. 57 Junak intok,
waate, a' beje'eka, aa noki'ichiata
nok japtek inenim jiakai:
58 —Itepote che'a, inika'a inen
ti jiamta te jikkajila. Aapo, ika'a
te'opota, maamea ya'arita au
tatapne, tiia. Baji ta'apo intok,
ta'abwi te'opota, ka maamea
ya'atunemta au ya'ane'etiia.
59 Taa junuentak juni'i, a' beje'eka
bem teuwaa'u, ka nanancha a'
teuwaak. A' waatiawa'po aman ka
yeu weaman.
60 Junak intok ju'u te'opopo che'a
yo'otaka, ama nesaweme, nasuk
kikteka, Jesujtau:
—Jaisa empo kaita am yoopna
machi —ti a' temaek—. Inika'a
weemta enchi beje'eka nokammewi.
Jaisa lutu'uria ja'ani, bem et
noka'uta —ti a' temaek.
61 Taa aapo intok, ju'u Jesus, tua
kaita am yoopnariak. Juchi intok
ju'u te'opopo che'a yo'otaka ama
nesaweme, juchi au nattemaeka:
—Jaisa empo juna'a ja'ani, ju'u
Krijto —ti a' temaek—. Intok ju'u,
tua yo'oriwamta Liojta betana,
empo usiwai —ti a' temaek.
62 Junak san beja, ju'u Jesus:
—Inepo juna'a —ti au jiiak—. Intok
juka' Liojta usiwaita empo bitne,
Liojta, si'ime utte'awata betana,
intok a' batatana katekamta bitne.
Intok ket, namupo a'abo ko'om
weyemta'e'e bitne —ti au jiiak.
63 Junak intok ju'u te'opopo, che'a
ama yo'o ya'arime, kujteerimmea,
au supe siuti wikeka, ama
anemmeu inen jiiak:
—I'an, junuen a' nokaka' betchi'bo
—tiia—, junuet a' nok bwijlataka,
intok a' beje'eka aet nokneeme,
kaabe intok waatiatune —tiia—.
64 Eme'e a' jikkajila, junuen ju'enasi
a' jiaka'po. Jaisa emou maachi —ti
am temaek.
Juname'e intok, si'ime, a' me'e
i'aka nookan.
65 Waate intok, aet chit watti
japtek. Intok a' puj suma'ika, a'
beebaka, inen au jiian:

—Noolia —tiian—, itom tejwaa jabeta ju'u enchi choname —tim au jiakai.

Jume' waate intok, ama saiwame, a' chonaka, ko'okosi a' jooan.

Ju'u Peeo, Jesujta ka au ta'aa, tiia

66 Te'opopo che'a yo'o ya'arita, jamut nesaureowa aman ko'om siika. Peota intok junama'a betuk a' ane'epo, 67 tajimmeu sukawemta bichaka, tu'isi a' bitchuka, inen au jiiak:

—Jaisa empo ket, Jesuj nasareeno' teamtamak empo weaman ketchia —ti au nattemaek.

68 Taa aapo ju'u Peeo intok:

—Tua ne ka'a ta'aa junaka'a —ti au jiiak—. Intok ne kia ka ju'unea jachin em neu jia'apo —tiia.

Intok junama'a, ama yeu rejtiwa'po, pa'akun bicha yeu siika. Intok ju'u totoi'o'owia kukusek.

69 Ju'u jamut nesaureo intok, juchi a' bichaka, ama anemmeu inen jiiak:

—Ini'i ket juna'a, Jesujtaim betana weyeme —tiia.

70 Taa ju'u Peeo intok, juchi, ka'a lutu'uria'atiaka nookan. Intok juchi intok, chukula, jume' ama aneme:

—Lutula wee'po —tiian—, empo amemak weaman —tim Peotau jiian—, intok'e Kalileotakai. Bwe'ituk bempo'im benak nooka.

71 Taa ju'u Peeo, tua a' sualna' betchi'bo inien au noktaitek:

—Tua ne ka'a ta'aa junaka'a o'outa —tiia—, enchim nee aamak weama tia'u. Intok ka tu'uwa neu a'aune'uta net aune'etiia, in noki ka lutu'uriatuko —tiia.

72 Junak intok ju'u totoi'o'owia, iniamak nau, jaibu wosa kukujlatukan. Junak intok ju'u Peeo, Jesujta au nokaka'utau wawaateka, inen au a' jiaka'po: "Juka' totoi'o'owia kee wosa kukuseo, empo bajisi netana temaiwaka'ateko, junama'a empo ket junalensu, ket bajisi, ka emo nee ta'aa tiune." Peeo intok, junuen au nokwakamtau wawaateka, bwan taitek.

Ju'u Jesus, Pilaato' teamtau tojiri

15 Yokoriapo intok, jume' te'opopo saiwame, bempo'im bepa che'a ama yo'o ya'arime, intok jume' yoemratau che'a ama yo'o ya'arimmak, intok bem maejtommak, intok si'ime ya'uraamak nau, wepulsi nau a' lutu'uriateka, Jesujta, mampo nau suma'ita, Pilaato' teamtau tojak.

2 Pilaato intok inen au nattemaek:

—Jaisa empo juna'a, ju'u juriommeu ju'u rei —ti au jiakai.

Jesus intok:

—Lutu'uria, em noka'u —ti a' yoopnak.

3 Jume' te'opopo saiwame, bempo'im bepa che'a yo'o ya'arime, juebenakut betana a' na'atejoka ama aanen. 4 Pilaato intok juchi au nattemaek:

—Juebena weemtat betana em na'atejowa'po, jaisa empo ka'am yoopnabae —ti a' temaek—. Jaisa empo kaita am yoopna machi.

5 Taa ju'u Jesus, kia junuentak juni'i, ka'am yoopnak. Pilaato intok, tu'isi au a' suum eeyatuan.

Ju'u Jesus, a' me'etune' betchi'bo, aet nesauri

6 Taa juname'e taewaimmet intok, pajko taewaituko, junuen a'

bo'o jooriawa'po aman, ya'uraapo eta'ita, kia jabeta juni'i, bem a'awaka'uta, jiokoiritaka, su'u tottojiwan. 7 Junama'a intok ye'e'eta'awa'po, watemmak, senu eta'itukan, Barabaj teame. Bwe'ituk juna'a, watemmak nau eaka, ya'uraata beje'eka aulammake, yee su'awamta weetuan. 8 Ju'u bu'uura ama yajaka intok, junuen a' bo'o jooriawa'po aman, pajko taewaituka' betchi'bo, senuk ama su'u tojina'po betana a' teuwaan.
9 Pilaato intok:
—Jaisa eme'e, juka' juriommeu yo'o ya'ari' teamta nee su'u toji'ii'a —ti am temaek.
10 Bwe'ituk aapo ju'u Pilaato tu'isi ju'unean, yo'o ya'uraata, Jesujtat kopteka, aman au tojiwaka'po. Bwe'ituk ju'u te'opopo yo'o ya'uraa, ka'a bibitpean, juka' yoemrata che'a am eeya i'akai. 11 Taa jume' te'opopo che'a ama yo'oora, juka' bu'uurata amemak eene' betchi'bo, ameu nookan, Barabajta su'u tojitune'po betana. 12 Junak san beja ju'u Pilaato:
—Jaisa eme'e nee aet nesau'ii'a, inika'a juriommeu yo'o ya'ari' teamtat —ti am temaek.
13 Bempo intok chai nokpo inen jiian:
—Kuuset popontaka, me'etune —ti chaaen.
14 Taa ju'u Pilaato intok, inen ameu jiia:
—Jitasa ka tu'ika ya'alataka, eme'e kuuset a' muk i'a —ti am temaek.
Taa bempo intok, che'a kusisi chaaeka, inen jiia:
—Jiba kuuset popontaka, me'etune —ti jiakai.
15 Ju'u Pilaato intok, si'ime juka' yoemrata ama anemtamak, tu'isi tawaabaekai, Barabaaj teamta jiokoi tebok. Juka' Jesujta intok, bat a' bemmucha'ateboka, chukula, kuuset a' popontune' betchi'bo aet nesawek.
16 Junak intok jume' sontaom, jum yo'o ya'uraa karita korapo wajiwa a' kibachak. Juna'a intok Pretoorio' tea. Junama'a intok, si'ime ju'u sontaoraa, emo nau tojak. 17 Junama'a intok, unnaa sik saalaim teebem wokimmeu tajtia supetuawak. Intok juka' juyata tu'isi wichakamta jijjo'aaka, a' koona yaaka, a' kobawapo aet a' yechak. 18 Junama'a intok, sep au tebote pat:
—Jaisa empo jiia, juriommeu yo'o ya'ari —ti au jiu japtek—, emo a' yo'orituamcha aneka.
19 Intok bwe'u bakae, kobat a' bebaka, ko'okosi a' jooan. Intok aet'im chit wat watten. Intok a' yo'oremcha aneka, kia jak wa'am a' eeyaka, au tonommea jajapten.
20 Junuen jaanam aet noksuka intok, jume' sik saalaim supem, bem a' supetuaka'um, juname'e a' yecha'ariaka, jiba a' supewampo a' kobatuak. Intok kuuset a' popontune' betchi'bo, yeu nuk saka'awak.

Kuuset popontaka, muuke, ju'u Krijto

21 Senu o'ou intok, Sireene' bwiara' tea'a betana joome, juna'a intok Simo' teaka, intok Rupo' teamta intok Alejanro' teamta achai, waj betana yebijsusekan. Junama'a wa'am a' weyeo intok,

Jesujta aniasaiwakai, juka' kuujta
pu'aktatuawak.
22 Intok senu ili bwia kawiu,
kolkota' tea'po tojiwak. Juna'a
intok, kuaktituko, Mukia koba, ti
jiubae. 23 Junama'a intok, juka'
pa'asi ba'awata, wantiriata
cha'atuamta miira' teamtamak nau
kuutita, a' ji'ii'aka, au ji'obek. Taa
aapo intok, ka'a je'eka. 24 Intok
kuuset a' poponsuako, aet chukula,
a' supewam, naikisi reebeik am
na'ikimtek. Jume' reebeim intok,
we'epulaim amemak tawane'
betchi'bo, ja'atepo nau yeuwak.
25 Intok kuuset a' poponwa'po, tua
batan jiao junen ya'awak. 26 Intok a'
na'atejoka junuen a' ya'awaka'po, ju'u
ji'ojtei inen ji'ojteitukan: "Juriommeu
yo'o ya'arituka' betchi'bo", ti
ji'ojteitukan. 27 Aamak intok, naa
buusti, wooi etbwareom aamak
lopola bem kuusimmet poponwak.
Senu a' batatana, senu intok a'
miko'otana. 28 "Ka tu'i yoememmak
junuen ya'atuk", ti jiakame, junama'a
chupuk ju'u senu ji'ojteipo, jakwoo
naateka junuen teuwarituka'u.
29 Ama amet wa'am kateme intok,
kialim jaana aet jiaka, au koba wiu
wiuten, intok inenim au jiian:
—Empo che'a, juka' Liojta te'opota
tatabeka'ateko juni'i, intok baji
ta'apo juchi emo a' ya'ane, ti bat
naataka junuen jiusukame, 30 empo,
emo jinne'uka, kuuset ko'om weye'e
—tim au jiian.
31 Intok ket jiba junaensu jume'
te'opopo saiwame betana, ama
ya'uram, bem maejtommak nau,
jaanam aet nookan, inenim jiakai:
—Watem jinne'uk. I'an intok, aapo
ka a au jinne'u —tim nau jiian—.
32 Empo —tiian—, ijra'eliitammeu
Krijto yo'o ya'ari'i teame, junum
kuuset em poponikut betana ko'om
weye'e intok junuen enchi ayuko,
ite a' bichaka, te enchi sualne —tim
au jiakai.
Jume' intok, aawit ama ket kuuset
poponwakame, ka tu'isi aetana
nookan.
33 Intok tua luula kateko naateka,
si'ime bwiat, bajim jia'apo tajtia, ka
machisi tawakan. 34 Intok junama'a,
bajim jia'apo, ju'u Jesus kusisi
chaaeka, inen jiian:
—Eloi, Eloi, lama sabaktani. —
Ini'i noki intok, inen jiubae: "Lios in
achai, jaisa betchi'bo empo kia nee
jimaalataka, neaj koptilata benasi
aulaa", ti jiubae.
35 Junama'a intok, senu ama
aneme, junuen a' jia'apo aman a'
jikkajaka:
—Eliaj teamtau a' chaae —tiia.
36 Junama'a lautipo intok, ju'u
seenu, senu weemta, ejponja' teamta,
juna'a intok komoniawak, ba'ata
nunu'ee, binaakretae a' komoniaka,
tebe bakapo a' sumaka, aman jikau
au a' noitak, intok inen jiakai:
—Chubala em bo'o bicha —tiia—.
Jumak juni'i ju'u Eliaj teame au
a' chaae'u, au yepsaka, ko'om a'
yecha'ane —ti jiiak.
37 Taa ju'u Jesus, junama'a lautipo,
kusisi chaipat, muukuk. 38 Junak
intok, jum bwe'u te'opopo, unnaa
bwe'u tajo'orim, ama wajiwa
cha'aka'um, nasuk'aman, jikat
naateka, ko'om tajti, siutek. 39 Ju'u
intok, sontao ya'ut, aapo'ik bichapo
ane'u, junuen a' jiaka a' mukuka'po
aman a' mammateka, aapo'ik
betana inien a' teuwaak:

—Lutula wee'po, ini'i o'ou, kuuset poponiakame, Liojta usiwai —tiia.
40 Intok mekka'ekut, waate jaamuchim aman ja'abweka, a' bitchun. Juname' nasuk intok, ju'u Maria, bwe'u jo'ara Maareena' tea'a betana jometaka ama aanen. Intok ju'u senu ju'ubwa yo'otume, Jakoobo' teamta intok a' saira, Jose' teamta, juname'e ae, ket ama aanen, Maria' teame, intok ju'u Salome' teame. 41 Juname'e jaamuchim intok, jum bwiara Kalilea' tea'po intok, tu'isi a' suuaka, aet emo tekil makritukan. Intok wate juebena jaamuchim ket junalensu aet emo tekil makritukan, Jerusalen tea'po, jum yee a' majta'apo, aamak naj kuaktisukame.

Jesus ma'ari

42 Junae taewait, kupteo, ket jeo jomteo, juchi yokoriapo intok sabalatubae' betchi'bo, intok aet yum jo'etuneeo, junaka'a sabalata, kee yumao, si'imeta baa ya'asubaeka ean. 43 Junue betchi'bo senu yoeme, Jose' teame, Arima tea' tea'po jo'aakame, juna'a intok ya'utuka, yo'oriwan. Intok ket jiba junalensu, juna'a, Liojta utte'a nesawata inim aniau ko'om a' yuma'ane'po aet bo'o bichakan. Juna'asan, au ou bujtaka, Pilaato' teamtau kibakek. Intok juka' Jesujta takaata a'awak. 44 Ju'u Pilaato intok, lauti a' mukuka' betchi'bo, a' suum'eeyak. Juka' ya'uttau intok chaitebok, juka' Jesujta muksuka'po, oo kee a' muke'epo aetana ju'uneebaekai. 45 Intok ya'utta betana, Jesujta muksuka'po junuen lutu'uriata makwaka, juka' Jesujta takaa, Jose' teamtau su'u tojiwak. 46 Juna'a Jose' teame intok, bwe'u tosai tajo'orim jinuka, chukula intok ko'om a' yechaka, bwe'u tosai tajo'orimpo a' biijtaka, kau sibapo, wojo'oriata ya'ari'po, junama'a a' tekaka, intok juka' pattiriata, tetae ya'arita, junae a' pattak. 47 Ju'u Maria, bwe'u jo'ara Maarena' tea'po jometaka, intok senu yoeme, Jose' teamta ae Maria' teame, juname'e a' bichak junum a' tekri'po.

Ju'u Jesus jiabijte

16 Intok sabala taewata simsuka'po aet chukula, ju'u Maria, Maareena' tea'po joome, intok ju'u senu ju'ubwa yo'otume, Jakoobo' teamta maala, Maria' teame, intok Salome' teame, senu weemta, tu'isi win jubak jinuk, aman au toji betchi'bo, a' takaawabet a' to'o betchi'bo.
2 Yokoriapo intok, lominko ta'apo, tu'isi ketwootana yeu sajaka, aman a' tekri'u bicha sajak, ju'ubwa ta'ata yeu weyeo. 3 Intok bo'ot kateka inen nau jiusakan:
—Jabesa tua, juka' bwe'u tetata, ae pattita, mekka itom biaktariane —tim nau jiu sakan.
4 Aman yajaka intok, juka' bwe'u tetata a' tekri'ipo, aet a' pattituka'uta, mekka biaktita teak. Bwe'ituk tu'isi bwe'uuriakan. 5 Junama'a a' tekri'ipo intok, ama kimuka, senu ju'ubwa yo'otumta, tossaalaim, ko'om tajti supekamta, junama'a batatana katekamta am bichak. Intok emo womtekamme. 6 Taa aapo ju'u ju'ubwa yo'otume intok:
—Kate'em emo wom womta —ti ameu jiiak—. Ne ju'unea —tiia—,

juka' Jesus nasareenota, kuuset poponwakamta enchim a' jaiwa'po. Juna'a ala, inim a' tektuka'po ka aane. Bwe'ituk jiabijtesuk. Intok inim ka aane. Intok junum a' bo'osuka'po a' bicha'em, a' kaabe'po. 7 Taa aapo'ik a' teuwala'a benasia, i'an eme'e sajaka, a' majtim aman lutu'uriata makne. Intok juka' Peo' teamta, bwiara Kalilea' tea'po, ameas a' ane'epo aman. Junaman bem a' bitne' betchi'bo. Intok junuen bem a' ju'uneyyane' betchi'bo, am lutu'uria makne.

8 Juname'e intok, junama'a, a' bo'osuka'po, yeu sajaka, womtilamtaka, emo yoaka, intok tu'isi emo majjautuaka tennek. Intok kia bem womtilamtuka' betchi'bo, junaka'a junuen bem ju'uneyyaa'uta, kaabetau a' etejon.

Ju'u Jesus, Maria Maareena' teamtau au yeu machia

9 Taa ju'u Jesus, lominko ta'apo, tua ketwootana, jiabijteka, Maria Maareena' teamtau bat au yeu machiak. Bat naataka intok junaka'a, jume' woo busan bebeje'eri ka tu'i jiapsi eerita a' jiapsipo a' jipu'usuka'um, pa'akun yeu beeprialatukan. 10 Aapo ju'u Maria intok, bat naataka aamak rejtisuka'um, aapo'ik betana, emo jiapsi sioktuaka anemmeu, aman ameu yepsaka, am lutu'uria makak. 11 Juname'e intok, a' juchi jiapsa'po aman junuen a' jikkajaka, intok aapo'ik junuen a' bichak, tia'apo, katim a' suale.

Ju'u Jesus, jume' wooi a' majtimmeu au yeu machia

12 Taa chukula, wasau bicha, woika katemmeu, ta'abwisi au ya'alataka, ameu au yeu machiak. 13 Juname'e intok, notteka, jume' wate aman lutu'uria makbaekai. Junuentak juni'i, juname'e ka sualwan.

Ju'u Jesus, a' majtim am tekil maka, a' nok lutu'uriata bem a' jinabakane' betchi'bo

14 Intok juchi'intok, aet chukula, jume' woj mamni ama wepu'ulaimmeu, jiji'ibwawa'po nau anemmeu, ameu au yeu machiak, ju'u Jesus. Intok kaita bem a suale'po betana, intok namakak bem jiapseka'a betana, junama'a witti ameu a' teuwan, jume'e, bat naataka junuen a' jiabijteka'po aman a' bichaka, intok bempo'immeu a' etejowaka'po, intok junuen ka bem a' sualeka'po betana, junama'a junuen ameu nookan. 15 Intok inen ameu jiiak:

—Si'ime bwiat na'ikim sajaka, inim bwiapo jiapsammeu, inika'a tu'i nokta, Liojta betana weyemta, ameu teuwane —tiia—. 16 Wa'a intok, enchim jikkajaka intok a' sualeka, au batoowatebokame, juna'a a' jiapsi jinne'utune. Taa wa'a ka'a sualekame, juna'a, jiba betchi'bo ka tu'uwata betuk tawane. 17 Intok inika'a machilaata amet ju'uneyyane, wame'e a' sualneeme. Bwe'ituk juname'e, bemelak, ka bem nokta nokaka, ta'abwik nokne. Intok neas lutu'uriaka, jume'e, bem jiapsimpo bebeje'eri ka tu'i jiapsi eeriakame, pa'akun yeu am bepriane. 18 Intok, senuk, kia aakamta a' ki'ilatuk juni'i, junaka'a kaachin autuane. Intok jita, junae a' muknee'ue, joyokamta je'eka'atek

juni'i, kaachin aune. Intok ko'okoemtat mamaka, Liojtau bicha a' nokria'ateko, au a' inne'etetuane.

Ju'u Jesus, teekau jikau cha'atu

19 Ju'u yo'owe Jesus intok, inika'a si'ime weemta ameu a' noksuko, teeka betana, jikau nuk cha'atuwak. Junaman mabetwaka, intok Liojta batatana yejtetuawak. 20 Juname'e intok, yeu sajaka, si'imekut, Liojta tu'i noki teuwa sasakan. Ju'u achai Lios intok jiba amemaktukan. Intok machilaata bem joa'utae, junaka'a, Liojta nok lutu'uriata tua a' lutu'uriaten. Tua junuentune.

Lukaj teamta ji'ojteka'u

Jitasa a' ji'ojteneeka inia bepat teuwaawame

1 Juebenaka au ji'opla, juka' inim ito nasuk yeu sikamta si'imeta yuma'isi, tu'isi a' ji'ojtebaekai, 2 tua junama wa'am intok jume' a' wee taitek naateka a' bichakame, intok junak inika'a, Krijtota betana nok lutu'uriata tekiaka, yee majtakame, itom a' majtaka'a benasia. 3 Inepo juni'i ket nee inika'a aet nee suaka, tua a' naatelaapo naateka nee ino a' majtai. Intok nee inika'a yuma'isi in eu a' ji'ojtenee'u, nee junuen a' tu'i machia, tua in naksi eiyaa'u Teopilo' teame. 4 Junuen, juka' lutu'uriata em majti, tu'isi intok yuma'isi em a' ta'aane' betchi'bo.

Senu ankeles, Joan ju'u yee babatoowamta yeu tominee'u a' ju'uneiyaa tebo

5 Junak juka' Eroorej teamta, bwiaraa Jurea' tea'po che'a a' yo'otuko, seenu, te'opopo tekiakame, Sakariaj teaka ama jiapsan. Ini'i, senu Abiaj teamtaim betana tekiakammak weyen. Ju'u inia jubiawa, Elisabet tean. Intok ini'i ket, ju'u che'a bat naataka, ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe, Aaron teamta yoemrata betana yeu simriakan. 6 Inime'e nau, Liojta bichapo yuma'isi si'imeku tu'isi jiapsan. Intok Liojta betana juka' nesauri ji'ojteita, yuma'isi a' bo'o joorian. Junuen beja, kaabe jita ka tu'ik betana a amet nokakai. 7 Taa inime'e ka yoemiakan, bwe'ituk ju'u Elisabet teame ka a yoemian. Ketchia bempo nawit jaibu tua yo'otuimtukan.

8 Senu ta'apo, junak ju'u Sakariajta, aamak tekiakame, inime'e junuen, Liojta bichapo, jume' te'opopo tekiakame joa'uta bem a' ya'anee'uta ameu a' yumako, 9 jume' te'opopo tekiakame nasuk, bem a' bo'o jooria'a benasia, junuen, ju'u Sakariaj teamtau yeu pu'awaka au yuumak, aapo'ik jum Liojta te'opopo wajiwa aneka, junama'a, kopaalim benak win jubak a' taya'ane' betchi'bo. 10 Junaka'a kopaalim benak win jubak ket a' taya'awaao, si'ime jume' ama aneme, pa'aku aneka Liojtau bicha nookan. 11 Junako, ju'u Sakariiaj teamtau, Liojta betana ankeles, junama'a junaka'a win jubak a' tattaawa'po, batatana weyeka au yeu machiak. 12 Juka' ankelejta

bichakai, ju'u Sakariias, kaachin an
machiakan. Intok tua majaen. 13 Taa
ju'u ankeles iniau:
—Sakariias, kat emo majjaitua
—ti au jiiak—. Bwe'ituk ju'u
Lios, aapo'iku bicha em emo
nokriaka'uta a' ju'uneiyaala.
Intok Elisabeet em juubi, o'outa
yoemiane, junaka'a intok, empo
Joan ti a' teatuane —ti au jiiak—.
14 Tua em allea'u intok Liojtau
bicha em a' baisae'u et aune. Intok
juebenaka inika'a yeu yoemtuko
tua alleene. 15 Bwe'ituk ju'u
em yoemia, Liojta bichapo tua
eiyaawaka bitnaa. Ini'i, pa'asi
ba'awata intok juka' ba'ata yee
nanaakoamta ka ji'ine. Intok Liojta
tu'u jiapsi, kia kee yeu a' tomteo
naatekai yuma'isi aet annee. 16 Ini'i,
jume' Ijra'el yoemrata betana,
juebenam, bem achai Liojta, juchi
am suale' betchi'bo am aniane.
17 Ini'i Joan, itom yo'owata bepa
weene. Intok ini'i, ju'u bat naatakai
Liojta betana noktuawakame, Eliaj
tuka'uta benaka, Liojta betana
utte'ata aet aune. Junuen, jume'
achaiwaim, bem yoemiammak
am tu'ute betchi'bo. Intok jume'e,
kaita yo'oreme, Liojta bem yo'ori
ta'aane' betchi'bo. Ini'i inien,
ju'u yoemratau noknee, junuen
juka' itom yo'owata, tu'isi bem a'
mabetne' betchi'bo —ti au jiiak.
18 Ju'u Sakariaj teame ju'u
ankelejtau:
—Jaisa tua ne witti iniat
ju'uneene —ti au nattemaek—.
Bwe'ituk jaibu nee tua yo'otui intok
kia ju'u in jubi juni'i —ti au jiiak.
19 Ju'u ankeles inika'a inen
yoopnak:
—Inepo nee Jabiel tea. Intok
inepo, Liojta betana juka' tekilta
nee a' jooa. Jiba aapo junuen inia
bemelak betana nee eu nokne'
betchi'bo ne eu bittuak. 20 Taa i'an,
juka' in eu teuwaaka'uta, ka em a'
sualeka' betchi'bo, ka nokaka empo
tawane. Intok empo ka a noknee,
juka' em yoemiata yeu a' tomte'po
tajtia. Ini'i, taewai au yeu a' pu'arit
chupne —ti au jiiak.
21 Intok junama'a, ju'u yoemra,
pa'aku aneka, jiba juka' Sakariajta
a' bo'o bichan. Intok inime'e
ka ju'unee machiakan, aapo'ik
junama'a te'opopo binwatuka, ka
yeu a' weyeo. 22 Pa'akun yeu sikaa,
ju'u Sakariaj teame ka a ameu
nookan. Junak bempo ju'une'eak,
aapo'ik junama'a te'opopo wajiwa,
Liojta betana jita a' bittuawaka'po.
Intok ini'i maammea ameu nookan.
Bwe'ituk ka nokaka tawalatukan.
23 Junak taewaim simsuko,
Sakariaj teamta jum te'opopo
a' joo'ea'uta ya'asuka, a' jo'au
bicha siika. 24 Iniat chukula ju'u
a' jubiawa, Elisabet teame, juka'
chukula yeu a' yoemianee'uta
mabetak. Intok mamni mechammeu
tajtia a' jo'a betana ka mekka bicha
yeu siika, naas waateka: 25 "Ju'u in
yo'owa Lios, inile benak nee bittuak,
i'an junuen, watem ka intok jaana
nee eiyaane' betchi'bo", ti ean.

Senu ankeles, Jesujta yeu tomtinee'u a' ju'uneiyaa tebo

26 Busan meecham am weyeo, ju'u
Lios senu ankeles, Jabiel teamta,
bwiaraa Kalilea' tea'po, ili jo'ara
Nasaret tea'u a' bittuak, 27 junuen
inika'a, senu jamut bemeta, Maria'

teamtau a' noitine' betchi'bo. Ini'i beeme, seenuk, Jose' teamta a' kunanee'ut ju'uneaka jiapsan. Inika'a, ju'u bat naataka che'a yo'o ya'ari Labiituka'uta yoemiam betana yeu simriata. 28 Ju'u ankeles, jum aapo'ik kateka'u au yepsak. Intok ini'i:

—Alleewame eu aune, empo, Liojta betana tu'ik bichame. Ju'u itom yo'owa Lios emak aane. Intok ju'u Lios, si'ime jaamuchim bepa tu'ik eu ya'ari —ti au jiiak.

29 Taa junak aapo, juka' ankelejta bichakai, kaachin an machika taawak inika'a au a' teuwaaka'u betana. Intok ju'uneepean, jitat tua, junuen jiaka a' noka'ut. 30 Junako ju'u ankeles:

—Maria, kat majjae. Bwe'ituk Lios enchi yeu pu'ari, junuen juka' kaitau a tamachiatuka tu'ik enchi bittua betchi'bo —ti au jiiak—. 31 I'an empo, chukula em yoemianee'uta mabetnee intok empo o'outa yoemianee intok inika'a empo Jesuj ti a' teatuane —ti au jiiak—. 32 Bwe'ituk ini'i, aapo tua eiyaanaa. Lios ju'u aman teekau jiapsaka, si'imem bepa yo'orisi machika, Liojta yoemia ti ta'eenaa. Ju'u achai Lios intok, ju'u che'a yo'o ya'atuka'u, Labiita, aapo'ik inika'a aet yeu simriatuka'uta benasia, che'a a' yo'o ya'ane. 33 Junuen, jiba betchi'bo, juka' Ijra'el yoemrata, aapo'ik am kuaktane' betchi'bo. Intok ju'u a' nesawee'u jakwoo juni'i ka lu'utineekai.

34 Junak ju'u Maria, ju'u ankelejtau:

—Jaisa tua ini'i yeu weene, inepo kaabe o'outamak katekai —ti au nattemaek.

35 Ju'u ankeles inika'a inen yoopnak:

—Liojta betana ju'u a' tu'u jiapsiwa junaet enchi aniane. Intok teekau che'a eiyaawatchika Liojta, ju'u a jita a' joa'u, ka bittaka, namuta benasi enchi roptane. Junuen san, ju'u o'ou, yeu tomtineeme, wepulsi Liojta betchi'bo jiba jiapsine. Intok ini'i, Liojta betana yoemiari ti ta'eenaa. 36 Ketchia, wa'a em wawaai, Elisabet teame o'outa yoemiane, ini'i jaibu tua yo'otuitaka juni'i. Junuen san ju'u ka a yoemia' teame, i'an busan mecham po weye, bwe'uukai. 37 Bwe'ituk Liojta betchi'bo, tua kaita aayuk, ka a' joa'u.

38 Junak ju'u Maria:

—Inepo, ju'u in yo'owa Liojta betchi'bo jiba ne jiapsa. Ela'po ju'u Lios junuen em neu jia'a benasi neu a' chupa'ane —ti au jiiak.

Junak ju'u ankeles siika.

Ju'u Maria, senuk Elisabet teamta jo'au a' noiteka'po

39 Juname'e taewaimmet ju'u Maria, tua au bamijtuakai, ili jo'arau, bwiaraa Jurea' tea'u, kaupo kateka'u bicha siika. 40 Intok junaman, ju'u Sakariaj teamta kariu yepsaka, tawabaeka aman kibakek. Intok juka' ama Elisabet teamtau tebotek. 41 Junak ju'u Elisabet, aapo'iku tebotewakamta, aapo'ik a' jikkajako, inia tompo ju'u uusi au yoyoak. Intok ju'u Elisabet junama'a lautipo, yuma'isi Liojta tu'u jiapsi aet aanek. 42 Junak aapo, tua kusisi nokaka:

—Ju'u Lios, che'a si'ime jaamuchim bepa, inim kaita ale

benaka tu'ik eu ya'ari. Intok kia
ju'u em yoemiabeu juni'i tu'ik
ya'arialaa. 43 Ka neu lutu'uriak
junuen juka' in yo'owata ae a'abo
sikaa, nee a' bitne' betchi'bo.
44 Bwe'ituk kia juka' em
teboteka'uta, nee a' jikkajak jiba,
ju'u in asoa, alleerimmea in tompo
au yoyoak. 45 Tua alleenee empo
a' sualekame. Bwe'ituk junuen
yeu yuma'ane, ju'u achai Liojta eu
teuwaari —ti au jiiak.
46 Junako inen jiiak ju'u Maria:
Tua ne junen jiaka, in yo'owa
Liojta, alleaka a' bai sae.
47 Intok in jiapsi, juka' in yo'owata,
ju'u nee jinne'uneemta
betchi'bo tua allea.
48 Bwe'ituk ju'u Lios, inika'a
kaita'po che'a eiyaawaka ae
betchi'bo jiapsamta, tu'ik a'
ya'arialaa.
Intok inim naateka ju'u yoemra
jiapsame, tua alleewamta
bichame ti ne tana a' teuwaane.
49 Bwe'ituk Lios, ju'u si'imeku
yumaka a jita joame,
eiyaawatchika, tu'ik nee
bittualaa.
Wepulsi tu'uwata aet ayukame
ti ta'eewa.
50 Aapo, si'imem wame'e a' yo'ori
ta'aaka jiapsame, jiba am nak
jiokoleka am bitne.
51 Eiyaawatchik bweresi weyemta
ya'ari.
Jume' emo che'ewareka jikat
emo eiyaame, am koobak.
52 Jume' che'a yo'otaka jokaa,
nesaweme, junaka'a am u'aak.
Jume' intok, jita'apo juni'i, ka
che'a eiyaawame, am yo'ori
tebola.
53 Jume' kaitae emo ania machim,
tu'ik yu'in am bittuak.
Jume' intok totomekame,
kaitamak am tawaakai.
54 Ae betchi'bo jiapsisukamta,
Ijra'el tuka'uta betana juka'
yoemrata, a' aniak.
Aapo'ik a' nak jiokolinee'uta ka
koptak.
55 Inika'a a' chupne'eti jiaka,
itom yo'owasuka'ummeu a'
teuwaaka'po amani.
Ju'u Apra'am tuka'utawi intok
jume' aet yeu katriammeu
bicha, junuen jiba betchi'bo
tuneekai.
56 Ju'u Maria intok, junama'a ju'u
Elisabetta mak, baji metpo ama
taawak. Intok chukula, juchi ini'i a'
jo'au bicha nottek.

Joan, juka' yee babatoowamta yeu yoemtuka'po

57 Chukula intok yuumak ju'u
taewai, juka' Elisabetta junuen aet
a' yoemianee'u betchi'bo. Intok
ini'i, ili o'outa asoak. 58 Jume' ae
naapo jo'aakame, intok a' wawaim,
a' uttiaka a' alleetuabaeka aman au
yajak, achai Liojta junuen tua tu'ik
a' ya'arialaa'uta ju'uneiyaatakai.
59 Jume' woj naiki taewaim
weyeo, waate, jume' juka' usita
sirkunsiraaroaneeme aman yajak.
Juname'e intok, Sakariahta, a'
achaiwata team a' teatuabaen.
60 Taa ju'u a' malawa:
—E'e, ka junueni. Ini'i che'a,
Joanim ti teane —ti jiiak.
61 Intok inime'e:
—Jaisa betchi'bo, em wawaim
betana, kaabe junuen teak —ti au
jiiak.

62 Junak, ju'u usita achaibeu,
inime'e maammea au nattemaek,
junuen aapo'ik jachin a'
teatuabae'po ju'uneebaekai. 63 Ju'u
a' achaiwa, jita aet a' ji'ojtenee'uta
a'awak intok: “Joanim ti teane”, ti
ji'ojtek. Intok iniet si'ime suum eaka
taawak. 64 Jiba junama lautipo ju'u
Sakariaj teame juchi a nookak. Intok
aapo, Liojtau bicha tua alleaka a'
baisae'uta teuwaa taitek. 65 Intok
si'ime jume' ae naapo jo'aakame,
tua suum eaka intok aet jachin
eaka taawak. Intok junama Jurea
bwiaraa' tea'po kawimmet, si'imekut
jo'arammet, ju'u yeu sikame, naas
etejowan. 66 Si'ime jume' inika'a
ju'uneiyaa sakame, au waateka intok
bempo naas nau nattemaen:
—Chukula, jitasatunee tua ini'i ili
uusi —ti jiakai.
Bwe'ituk tua lutu'uriapo, ju'u
achai Lios, si'imeku tu'ik a' bittuan.

Sakariaj teamta, ju'u Liojta bai saeka au bicha tua alleaka a' nokaka'u

67 Ju'u a' achaiwa, Sakariaj teame,
ju'u Liojta tu'u jiapsie yuma'isi
aet aneka intok Liojta betana a'
noktuawaka'uta teuwaaka inen jiiak:
68 A' baisaeka a' yo'orinaa'u, Ijra'el
yoemrata achai Liojtau aune.
Bwe'ituk a'abo itou yebijlaa,
aapo'ik betana yoemratawi
intok itom jinne'ulaa.
69 Senuk, tua si'ime utte'aka, itom
jinne'uneemta itom maki.
Ju'u aapo'ik betchi'bo jiapsame,
Labiituka'uta nat tomti
yoemrata betana.
70 Junuen aapo'ik, juka' itou a'
chupa'anee'uta a' teuwaaka'a
benasia.
Che'a bat naataka taewaimmet
naateka, jume' wepulsi
aapo'ik betchi'bo jiapsaka,
chukula yeu weenemta
teteuwaame am noktuakai.
71 Junuen aapo, wame'e itom
beje'eka aneme betana, intok
si'ime jume' itom omtame
betana itom jinne'uka,
72 Intok aapo, jume' che'a bat
naataka itom yo'owasuka'um
nak jiokoleka intok aapo'ik
betana juka' ameu bicha,
bemela lutu'uriata a' teuwaari,
aapo'ik ka a' koptanee'uta
teuwaak.
73 Ini'i juna'atuk, ju'u achai
Liojta, tua a' chupa'ane'eti
jiaka, ju'u itom yo'owa,
Apra'amtuka'utau bicha a'
teuwaaka'u.
74 Junuen aapo, wame'e itom
beje'eka aneme betana, itom
au jinne'une'eti jiakai, junuen,
kaabeta majaeka, aapo'ik
itom joo i'a'uta, itom joone'
betchi'bo.
75 Si'imemmak wepulsi
lutu'uriakamta jiba bo'o
jooriaka intok aapo'ik
betchi'bo jiba jiapsakai,
taewaim, inim itom jiapsa'u
tajtia.
76 Empo intoko in yoemia, Lios,
teekau jiapsamta betana
weyeka chukula yeu weenemta
teuwaame ti empo ta'eenaa.
Bwe'ituk empo itom yo'owata
bepat weyeka, ju'u yoemratau
noknee.
77 Junuen juka' aapo'ik yeu
pu'arik yoemrata ju'uneetua'
betchi'bo, bem ka tu'uwa

ya'arimmet am jiokoitune'po
intok junuen a bem
jinne'uitune'po.
78 Bwe'ituk ju'u itom Lios, aapo'ik
tua yee a' nakeka intok yee a'
nak jiokole' betchi'bo, mekka
jikat, teeka betana, bemela
taewaita benaka itou a'
bittuari.
79 Junuen jume' Liojta betana
lutu'uriat ka ju'uneaka
jiapsame, jume' ka tu'ik
betchi'bo, kokko maisi jiokot
emo bichammeu, tachiriata
benaka, lutu'uriata ameu
nu'upa betchi'bo.
Intok junuen, iniae, yanti, ka
jain eaka inim itom jiapsine'
betchi'bo.
80 Intok ju'u ili uusi yo'otu simen.
Intok ini'i, Liojta betana weyemtat
suatu simen. Intok yo'otu chupuko,
mekka, pa'akun kaabeta tua
jo'aaka'po jo'aakan, junak taewai,
chukula, ju'u Ijra'el yoemratau,
aapo'ik au a' ta'aa tebok tajtia.

Jesujta, yee jinne'unemta yeu yoemtuka'po

2 Jiba juname'e taewaimmet,
jum Romapo, ju'u che'a yo'o
ya'ari Aukuujto' teame nesawek,
junama'a yoemrata ju'uneiyaa
betchi'bo, kaabeta be'eka a' ji'ojte
tebok. 2 Ini'i bat weyeka, ya'awak,
juka' Sirineeo' teamta bwiaraa
Siiria' tea'po a' kobanaaotuko.
3 Utte'atukan, si'imem, tua jak juni'i
bem jomemtuka'u, bem katnee'po,
junuen junaman emo ji'ojte tebo
betchi'bo. 4 Inia betchi'bo san,
ju'u Jose, bwiaraa Kalilea' tea'po,
ili jo'araa Nasaret tea'a betana
yeu sikaa, intok Jurea' tea'u, ili
jo'ara Beleem tea'u bicha yeu
siika, Labiituka'uta yeu tomteka'u.
Bwe'ituk ju'u Jose, Labiituka'uta
nat tomti yoemrata betana weyen.
5 Ini'i ili jo'ara Beleem tea'u siika,
Maria' teamtamake, inim au
ji'ojte tebobaekai, ju'u chukula
tua a' kunanemtamake. Intok ini'i
Maria jaibu abe yoemiakai. 6 Intok
inime'e ket junama'a Beleem tea'po
am aneo su, yuumak, ju'u taewai,
juka' Mariata aet a' yoemianee'u
betchi'bo. 7 Junama'a aapo juka'
ke'esam o'outa asoak. Intok
chukula, tosampo a' biijtaka, jum
bepaaka, jume' naikim wokekame
jaja'abwee'po, jita'apo a' teekak.
Bwe'ituk junama'a bwe'u karipo
jakun tawa betchi'bo, ame
betchi'bo kaita tukan.

Ankelesim, jum jume' bwalam suuareeommeu, yeu am machiaka'po

8 Junama ili jo'ara Beleem
tea'u ka mekka, waate, bwaram
suareeom, juyapo, tukaapo toto'een,
bem bwaram suuakai. 9 Junama
lautipo, Liojta betana, ankeles
ameu yeu machiak, intok Liojta
betana ujyoika tachiria amet
konila taobiakan. Intok inime'e tua
majjaen. 10 Taa ju'u ankeles:
—Ka eme'e majjaune —ti ameu
jiiak—. Bwe'ituk, nokta bemelaka
tu'ik ne emou weiyaa. Ini'i, si'imem
betchi'bo tua ae alleewame
tuneekai. 11 I'an jum jo'ara, ju'u
Labiituka'uta yoemtuka'po,
juka' enchim jinne'uneemta yeu
a' tomteka'uta, ini'i, Krijto ju'u
itom yo'owa. 12 Intok enchim aet
ju'uneene' betchi'bo, eme'e juka'

ili usita tajo'orimpo biijtitaka, jum
bepaaka, jume' naikim wokekame
jaja'abwe'po, bo'okamta eme'e a'
teune.
13 Junama lautipo, junae
ankelejtamak, juebenaka waate,
teekau ankelesim yeu machiak.
Inime'e nanawit nokaka Liojta
yo'oren intok inen jiian:
14 Teekau, Liojta alleaka a'
yo'orinaa'u au aune.
Intok inim bwiapo jiapsame
nasuk, aapo'ik tua tu'ik ya'ari
a' bichammeu, si'imeku, yanti,
ka jain eewame aune,
ti jiian.
15 Junako, chukula jume'
ankelesim juchi teekau bicha am
notteko, jume' bwaram suuame,
naas inen nau jiu japtek:
—Jantebu ma jum jo'ara Beleem
tea'u bicha te katnee inika'a yeu
sikamta a' bit betchi'bo, intok juka'
achai Liojta itom ju'uneiyaatuari —
ti jiakai.
16 Inime'e, lauti tenneka intok
Mariatau intok Joseetau intok
ju'u ili usitau, junama'a, bepaaka,
naikim wokekame jaja'abwee'po
ama bo'okamtau yajak. 17 Junak
inime'e, inika'a bichaka, ju'u ili
usitat nokaka, juka' ankelejta ameu
teuwaaka'uta a' etejok. 18 Intok
si'ime jume'e, inime'e teuwaa'uta
jikkajakame, ju'u bem teuwaa'u
betana kaachin jiu machika
taawak. 19 Taa ju'u Maria, inika'a
si'imeta au teuwaawaka'uta, ka
a' koptaka, aet jiapseka jiba au
waaten. 20 Jume' bwaram suuame,
bempo, si'imeta juka' bem jikkajaka
intok bem bichaka'u betchi'bo,
tua Liojta yo'oreka intok bem
allea'uta au bicha teuwaaka, nottek.
Bwe'ituk si'imeta, tua ameu a'
teuwaawaka'po aman, yeu siika.

Ju'u ilitchi Jesuj teame, ini'i te'opopo Liojtau su'u tojiwaka, nokriawa

21 Woj naiki taewaim weyeka,
sirkunsiraaroawak ju'u ili uusi.
Intok ini'i Jesuj ti teatuawak,
jiba jume' team juka' ankelejta
bat naataka Mariata, chukula
a' yoemianee'uta kee a' mabetao,
junak a' tejwaaka'um.
22 Jume' taewaim, Liojta bichapo
bem emo tu'utenee'um yumako,
inika'a, Moiseejtuka'uta nesauri
ji'ojtei junuen a' teuwa'a benasia,
bempo juka' ili usita, bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'u a' nuk sajak,
junaman inika'a, wepulsi Liojta
betchi'bo jiba a' jiapsine' betchi'bo,
au bicha a' nokriakai. 23 Bempo,
inien aayuk, bwe'ituk jum
Liojta betana jume' nesaurimpo:
“Si'ime wa'a ke'esam o'ou yeu
tomtekame, ini'i, wepulsi Liojta
betchi'bo jiba a' jiapsine' betchi'bo,
Liojtau su'u tojituka, au bicha
nokrianaa”, ti ji'ojtei. 24 Inime'e
junaman sajak junuen Liojta
nesauripo a' ji'ojteituka'a benasi,
jume' woi kuukum oo jume' wooi
ommo'okolim, Liojta yo'oreka am
su'a betchi'bo.
25 Juname'e taewaimmet intok,
senu Simeeon teaka, Jerusalen
tea'po jiapsan. Ini'i tua tu'i
yoemtukan, Liojta yo'ori ta'aakai
intok juka' Ijra'el yoemrata aniaka
a' jinne'uneemta, a' yebijnee'uta
bo'o bichan. Ju'u Liojta tu'u
jiapsi inika'a Simeeon teamta

aniaka aamaktukan. 26 Intok a' ju'uneetualatukan, juka' Krijtota, achai Liojta a'abo bittuanee'ut, kee a' bichaka, ka a' muknee'uta. 27 Ini'i yoeme, te'opou siika, Liojta tu'u jiapsie aman a' weene'po ju'uneetuawakai. Intok junak jume' ili uusi Jesujta yo'owam, inika'a, te'opou a' nu'upako, junuen juka' nesauri ji'ojteita a' teuwaa'po aman au a' chup i'akai, 28 ju'u Simeeon, inika'a, mampo nu'uka intok a' allea'uta, achai Liojtau bicha a' teuwaak:

29 Achai Lios, i'an ala empo
jaibu tua kaachin eaka, in
muknee'uta a neu chupa.
Bwe'ituk, inia ee betchi'bo
jiapsamtau, em chupne'eti
jiaka teuwaarita, empo a'
chupa'i.
30 In pusimmea nee a' bitlaa juka'
yee jinne'unemta.
31 I'an, si'ime yoemratau em yeu
machiari.
32 Ini'i, aapo juna'a, ju'u si'ime
jume'e, ka Ijra'elta yoemratau,
tachiriata benasi machika,
juka' ee betana lutu'uriata
ameu a' teuwaaneeme.
Intok ju'u, ee betana, juka'
Ijra'el yoemrata a' yo'ori
teboneeme,

ti jiakai.

33 Josee intok ju'u Jesujta ae, ili usita betana juka' Simeeon teamta teuwaaka'uta jikkajakai, alleaka, aet suum eaka taawak. 34 Junak ju'u Simeeon teame, Liojtau bicha, tu'ik am a'auriak. Intok ju'u Maria, Jesujta aebeu inen jiiak:

—A' ju'uneiyaane, ini'i ili uusi, Ijra'el yoemrata nasuk juebenam, Liojta bichapo tu'isi oo ka tu'isi bem tawanee'uta, am bittua betchi'bo au na'ikiari. Aapo'ikut Liojta betana weyeme yeu machine, iniat juebenam ka a' mabetnee'ut, 35 intok junuen ju'uneiyaanaa, we'epulaim, ju'u jachin bem ea'u. Taa si'ime ini'i ee betchi'bo jiokot emo bitwame tune, kia jume' tebe kuchi'im naa buusti et am kikteka'a benasi —ti au jiiak.

36 Senu jamut Liojta betana ju'uneetuawaka nokame ket ama aanen. Ini'i Aana'ati teakai. Aseer tuka'uta nat tomti yoemratat yeu simriataka. Senu Panu'el teamta a' marakan. Ini'i jaibu tua yo'otui tukan. Aapo tua bemetaka kunalatukan, intok woo busan wasuktiapo a' kunamak jiapsilatukan. 37 Intok i'an ini'i jokoptuitukan, naiki taka ama naiki wasuktekai. Ini'i, jiba jum te'opopo a' annee'ut ka koptan. Ala, achai Liojta a' joo i'a'uta joakai, jamak ka ji'ibwaka, Liojta yo'orekai intok au bicha nokakai tukaariat naa buustia. 38 Ini'i Aana, jiba junama lautipo ama ameu ruktek. Intok chukula, Liojta a' baisae'uta au a' teuwaasukai, junama'a, si'ime jume' Jerusalen tea'po jo'aaka am jinne'utunee'uta a' bitbaemmeu, ili usi Jesujta betana ameu nok taitek.

Jum ili jo'ara, Nasaret tea'u am nottewaka'po

39 Junak chukula, si'imeta juka' achai Liojta nesauri ji'ojteita ya'asukai, bempo jum bwiaraa Kalilea' tea'po, tua bem jo'aaka'u, Nasaret tea'u bicha nottek. 40 Ju'u ili uusi intok, yo'otu simeka, che'a

juni'i taka utte'itun. Intok che'a juni'i koba suawakan. Ju'u Lios intok, si'imeku tu'ik yu'in a' bittuan.

Ju'u Jesus, woj mamni ama wooi wasukteka, jum te'opopo aane

41 Jume' a' yo'owaawam, chikti wasuktiapo, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u yaajan. Junuen junaman, Liojta yo'ori betchi'bo, bwalam su'awaka pajkoa' teamta a' bit betchi'bo. 42 Jesujta woj mamni ama wooi wasuktiam a' yuma'ariako, junak si'ime, jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u bicha sajak, jaibu junuen aman pajkotuko a' joowa'a benasia. 43 Junak, juka' pajkota a' chupsuka intok bempo'im notteo, ju'u uusi Jesus, ini'i junama'a bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po taawak, a' aewa intok kia ju'u Josee juni'i, bempo ka ju'uneakai. 44 Inime'e, Jesujta, si'ime jume' am bicha bo'o joammak a' weye'eti eaka intok junuen si'ime taewata bo'o joaka kuptek. Taa junak, jume' bem wawaim nasuku intok bem ta'aa'um nasuku a' jaiwaka 45 ka a' teak. Junak bempo, Jerusalen tea'u bicha nottek, junaman a' jariubaekai.

46 Baji taewaita sikaa, te'opopo a' teak. Jume' Moiseejta nesaurim yee majtame nasuk kateka am jikkajaka intok ameu nattemaemta a' teak. 47 Intok si'ime inime'e a' jikkajakame, tua a' suawaka'u betana intok aapo'ik jachin am yoopnaka a' teuwaaka'u betana a' uttiaka a' suum eiyaak. 48 Jume' a' yo'owawam junama'a a' bichakai, kaachin ee machika, kia a' bitchuka taawak. A' aewa intok inen au jiiak:

—Uusi, jaisaaka empo inien itom yaak. Ju'u em yo'owa intok inepo, tua te jachin eaka tee enchi jariusuk —ti au jiiak.

49 Junak ju'u Jesus:

—Jaisaaka intok eme'e nee jaiwan. Jaisa eme'e ka ju'unea ja'ani, inim in yo'owata nee a' joo i'a'uta, in joo'ea'u —ti ameu jiiak.

50 Taa bempo, aapo'ik ameu a' teuwaaka'ut, tua ka aet ju'uneak.

51 Intok junak aapo jo'ara Nasaret tea'u bicha amemak nottek. Intok juchi jiba junaen, bempo'im nok jikkajakai. Ju'u a' aewa si'imeta inika'a, aapo ka a' koptaka, jiba au waaten. 52 Intok Jesujta junuen su, che'ewasu koba suawaka intok a' yo'otu simeo intok Lios, intok kia ju'u yoemra juni'i, si'imeku ae allean.

Ju'u Joan, yee babatoowame, bweka pa'aku jinabaka Liojta betana juka' nok lutu'uriata a' teuwaa sime

3 Junakriapo juka' Tibeerio' teamta junama che'a si'imem bepa yo'o nesawekai, woj mamni ama mamni wasuktiam a' weiyaao, ju'u Ponsio Pilaato' teame bwiaraa Jurea' tea'po kobanaao tukan. Ju'u Eroorej teame intok bwiaraa Kalilea' tea'po kobanaao tukan. Ju'u a' sailaawa Jeriipe' teame intok, bwiaraa Iturea' tea'po intok Trakooniitij tea'po kobanaao tukan. Ju'u Lisaniaj teame, bwiaraa Abileenia' tea'po kobanao tukan. 2 Ju'u Anaas intok ju'u Kaipaaj teame, inime'e, jume' te'opopo tekiakammeu che'a yo'otukan. Juname'e taewaimmet ju'u Lios, ju'u Joantau, Sakariiaj teamta u'usibeu, aman mekka pa'akun a' jiapsa'u, au nookak. 3 Intok ini'i

Joan, ju'u batwee Joran tea'u jeela,
si'ime ili jo'arammet siika. Junama
yoemratau a' utte'ati jiian, ka
tu'ik betana ta'abwisi eaka intok
bem bato'owaatune'po junuen ju'u
ka tu'ik bem ya'ari betana amet
am jiokoitune' betchi'bo. 4 Ini'i
junuen yeu siika, jiba juka' Liojta
betana ju'uneetuawaka, chukula
yeu weenemta teuwaakame,
Isa'iajtuka'uta a' teuwaari benasia:

Mekka bweka pa'aku, senuk
chaaemta a' jiawai jikkajiwa:
"Itom yo'owata a' mabet
betchi'bo, eme'e, ka tu'ik
betana emo tu'utene", ti jiakai.
"Intok inika'a, tu'isi emou
yepsaka, enchim a' mabetne'
betchi'bo, tu'ik eme'e ya'arine.
5 Si'ime jume' ka emo jabeleme,
tu'ik ameu be'eemta
a' ju'uneiyaame, bempo
yuma'isi a' mabetne.
Si'ime jume' emo che'ewareka
intok emo eiyaame, inime'e
ko'om tojinaa.
Jume'e, juka' ka tu'ika,
ka amma'ali weyemta
tekipanoame, inime'e chukula
tu'ik lutu'uriata bo'o jooriane.
Jume' intoko, juka' Liojta
betana nok lutu'uriata ka
tu'isi yee a' majtame, inime'e
ka nappat junuen a' bo'o
jooriane", ti a' jiaka'po.
6 "Intok junuen, si'ime wa'a inim
yoemra, Liojta jachin yee a'
jinne'unee'uta a' bitne", ti jiakai.

Joantau nookak

7 Junak juka' yoemrata junuen
Joanta am bato'owane' betchi'bo
aman au bicha yeu am kateo, aapo:
—Ka tu'i yoemra, bakotchim
bebena —ti ameu jiiak—. Eme'e ka
ju'u enchim bato'owaimtunee'ue,
tua ka tu'ika jiokot emo bitnaamta
abe a'abo yuma'u betana,
junae enchim ama yo'eene'eti
eene. 8 E'e, ala eme'e ka tu'ik
betana ta'abwisi enchim ea'uta
ju'unakkiachisi emot a' bitna'
betchi'bo, tu'isi jiapsine. Intok
ka eme'e, ju'u Apra'amtuka'uta
nat tomti yoemrata betana emo
kate'eti jiubaane. Bwe'ituk ju'u
achai Lios, kia inime'e tetammea
juni'i, Apra'amta betchi'bo jume' ae
betana emo yeu katriam ti jiame
a am ju'unakte. 9 Liojta betana tua
jiokot machika enchim bitnee'uta
kaita be'ee. Juka' juya, taka'eaka,
ka tu'ik tatakamta tepwammea
chuktawaka, tajipo a' taya'atune'e
benasia —ti ameu jiiak.
10 Junako jume' ama aneme:
—Junak su, jaisa tua itepo
auneekai —ti au nattemaek.
11 Ju'u Joan inime'e inen yoopnak:
—Wa'a, wooim supekame, ini'i,
juka' wepulaim juni'i ka supekamta,
wepulaim a' mikpo yuma'i. Ju'u
intoko bwa'awamta jipueme, ini'i
jiba junaen, ju'u kaita jipuemtau
bicha watek na'ikiane —ti jiakai.
12 Ketchia jume' ya'uraatau bichaa
tomita weyemta nau totojame,
waate, Joantau emo bato'owaabaeka
aman yajaka intok Joantau:
—Yee majtame, itepo su jaisa te
auneekai —ti au nattemaek.
13 Ju'u Joan intok inimmeu:
—Ya'uraata betana nesau ji'ojteipo,
tomita enchim yeteu a' a'au'ea'uta
jiba, ka junae bepa a' a'aune —ti
ameu jiiak.

14 Ketchia sontaaom waate:
—Itepo su, jaisa tua te auneekai —ti au nattemaek.
Aapo inime'e inen yoopnak:
—Kaabeta eme'e jita u'aanee jita betchi'bo am majau tetejwaakai. Intok kia ju'u ka bem ya'arit juni'i, ka am nana'atejokai. Intok eme'e, enchim beje'etuawa'ue, yanti elne.
15 Ju'u yoemra baa ju'uneepeaka bo'o bichan. Jumak juni'i ju'u Joan juna'a ju'u Krijto' teame ti eakai.
16 Taa ju'u Joan si'imemmeu inen jiiak:
—Inepo ala, lutu'uriapo nee ba'ammea enchim bato'owaa. Taa senu yebijne, juna'a, aapo si'imeku Lios eerie a' tu'u jiapsita emot jiapsituaka, ae enchim bato'owaane. Aapo nee bepa yo'o'utte'aka jikkajiwa. Junuen san, kanne ino jabele, kia a' bochawam in a' woitariane'po. 17 Aapo jaibu inim, senuk tiikota tu'ute betchi'bo, ae am wij wijtawamta mampo a' jipue'e benasi maachi, junuen jume' a' yoemiam omola a' jipu'ubae'po am tawaane. Intok jume' ka a' yoemiam, omot, taji beeteu jiokot bem emo bitnee'u bicha am tawaane. Juka' bachiata toboktaka intok juka' otata tokti a' tayaka'abenakai —ti ameu jiiak.
18 Inile benakue intok watek juebenak tu'ikue am nok tejwaaka ju'u Joan junuen juka' bemela nok lutu'uriata ju'u yoemratau a' teuwaan. 19 Ketchia ini'i, juka' kobanaaota, Eroorej teamta a' sua tejwaak, inika'a a' sailawaa, Jeriipe' teamta juubi, Erooriaj teamta jubi'ulatukan. Intok ket juka' watek ka tu'ik a' yaaka'u betchi'bo. 20 Taa ju'u Eroorej teame, inika'a nok jikkaji'eaka su, ketuni juchi ka tu'ik yaak, juka' Joanta a' eta'atebokai.

Jesukrijtota a' bato'owaawaka'po

21 Inika'a kee yeu weyeo, junak juka' Joanta si'ime junama yoemrata a' bato'owaao, ju'u Jesus ket bato'owaatuk. Aapo'ik intok ketuni Liojtau bicha a' nokao su, teekau machilaa bittuk. 22 Intok juna'abo ju'u Liojta tu'u jiapsi, ju'unakkiachisi, wokkoita benasi Jesujtat ko'om siika. Teeka betana intok jiawai:
—Empo juna'a ju'u in yoemia tua in nake'u, ee betchi'bo nee tua allea —ti jiaka jikkajituk.

Jesukrijtota, jume' aapo'ik amet yeu simriam

23 Ju'u Jesus inim jumak senu taka ama woj mamni wasukten junak juka' yoemrata mak a' tekilwata naatekai. Ini'i, watem junuen a' suale'po aman, ju'u Jose' teaka a' u'usek tean. Ju'u Josee intok, senuk Eli'iti teaka a' u'usekan. 24 Ini'i intok ket, Matat teaka a' yoemiakan. Ini'i intok ket, Lebi' teaka a' yoemiakan. Ini'i ket, Melki' teamta betana yoemiaritukan. Ini'i ket Jana' teaka a' yoemiakan. Ini'i ket, Jose' teaka a' yoemiakan. 25 Ini'i ket Matatiaj teamta betana yoemiaritukan. Ini'i ket Amoj teaka a' yoemiakan. Ini'i ket Na'um teamta betana yoemiaritukan, ini'i ket Esli' teamta betana yoemiaritukan, ini'i ket Nakkai' teaka a' yoemiakan. 26 Ini'i ket Ma'at teamta betana yoemiaritukan, ini'i ket Matatiaj

teaka a' yoemiakan. Ini'i ket Semei' teaka a' yoemiakan, ini'i ket Jose' teamta betana yoemiaritukan. Ini'i ket Jura' teaka a' yoemiakan. 27 Ini'i ket Joana' teamta betana yoemiaritukan. Ini'i ket Resa' teaka a' yoemiakan, ini'i ket Sorobabel teaka a' yoemiakan. Ini'i ket Salati'el teaka a' yoemiakan, ini'i ket Neri' teaka a' yoemiakan. 28 Ini'i ket Melki'i teamta betana yoemiaritukan. Ini'i ket Ari'iteaka a' yoemiakan, ini'i ket Koosam teaka a' yoemiakan, ini'i ket Elmoram teaka a' yoemiakan, ini'i ket Er teaka a' yoemiakan. 29 Ini'i ket Josue' teamta betana yoemiaritukan. Ini'i ket Elieser teaka a' yoemiakan, ini'i ket Jorim teaka a' yoemiakan, ini'i ket Matat teaka a' yoemiakan. 30 Ini'i ket Lebi' teamta betana yoemiaritukan, ini'i ket Simeon teaka a' yoemiakan, ini'i ket Jura' teaka a' yoemiakan, ini'i ket Jose' teaka a' yoemiakan, ini'i ket Jonan teaka a' yoemiakan, ini'i ket Eliakim teaka a' yoemiakan. 31 Ini'i ket Melea' teamta betana yoemiaritukan. Ini'i ket Mainan teaka a' yoemiakan, ini'i ket Matata' teaka a' yoemiakan, ini'i ket Natan teaka a' yoemiakan. 32 Ini'i ket Labii' teaka a' yoemiakan. Ini'i ket Issai' teamta betana yoemiaritukan. Ini'i ket Obel teaka a' yoemiakan, ini'i ket Booj teaka a' yoemiakan, ini'i ket Salmon teaka a' yoemiakan, ini'i ket Na'ason teaka a' yoemiakan. 33 Ini'i ket Aminarap teamta betana yoemiaritukan. Ini'i ket Aram teaka a' yoemiakan, ini'i ket Ejrom teaka a' yoemiakan, ini'i ket Paarej teaka a' yoemiakan, ini'i ket Jura' teaka a' yoemiakan. 34 Ini'i ket Jakoop teamta betana yoemiaritukan, ini'i ket Isaak teaka a' yoemiakan, ini'i ket Apra'am teaka a' yoemiakan, ini'i ket Tare' teaka a' yoemiakan, ini'i ket Nakor teaka a' yoemiakan. 35 Ini'i ket Seruk teaka a' yoemiakan, ini'i ket Rakau' teaka a' yoemiakan, ini'i ket Pelek teaka a' yoemiakan, ini'i ket Eber teaka a' yoemiakan, ini'i ket Sala' teaka a' yoemiakan. 36 Ini'i ket Kainan teamta betana yoemiaritukan, ini'i ket Arpaksat teaka a' yoemiakan. Ini'i ket Sem teaka a' yoemiakan, ini'i ket Noe' teaka a' yoemiakan, ini'i ket Lamek teaka a' yoemiakan. 37 Ini'i ket Matusalem teamta betana yoemiaritukan, ini'i ket Enok teaka a' yoemiakan, ini'i ket Jaret teaka a' yoemiakan, ini'i ket Majalale'el teaka a' yoemiakan, ini'i ket Kainan teaka a' yoemiakan. 38 Ini'i ket Enoj teamta betana yoemiaritukan, ini'i ket Set teaka a' yoemiakan, ini'i ket Adam tuka'uta betana yoemiaritukan. Ini'i ket, Liojta betana yoemiaritukan.

Bebeje'erita, Jesujta a' ji'optuabaeka'po

4 Ju'u Jesus, yuma'isi Liojta tu'u jiapsi aet anekai, jum batwee Joran tea'a betana nottek. Intok ju'u Liojta tu'u jiapsie ju'uneetuawaka, mekka pa'ariau, kaabeta ane'ebe'emu bichaa siika. 2 Junaman, woi taka taewaimmeu tajtia ama aanek. Ju'u intok bebeje'eri jitat a' ji'optuabaek. Si'ime juname taewaimmet aapo ka ji'ibwaka, intok chukula tebaurek. 3 Junak intok ju'u bebeje'eri:

—Empo lutu'uriapo Liojta yoemiatuko, inika'a tetata paan ya'ane —ti au jiiak.
4 Jesus inika'a inen yoopnak:
—Jum Liojta nok lutu'uriapo: “Ju'u inim yoeme, ka bwa'amtae jiba jiapsine. Ala ketchia ini'i, si'ime ju'u Liojta betana nok lutu'uriae”, ti ji'ojtei —ti jiakai.
5 Chukula ket ju'u bebeje'eri, mekka jikau kawiu a' nuk siika. Intok chubalapo su ini'i, si'ime aniat juka' ka nanau machi yoemrata jokame a' tejwaak. 6 Intok ini'i bebeje'eri:
—Inepo si'imeta inia aniat yoemrata betana nesawamta intok ujyoriata enchinee a' makne. Bwe'ituk si'imeta inika'a ineponee a' mabetri. Intok inepo juka' in a' makbae'uta nee a' maknee —ti au jiiak—. 7 Enchi tonommea weeka, nee enchi yo'oreo, si'ime ini'i eu lutu'uriatune —ti au jiiak.
8 Taa Jesus:
—Kat neu suua, mekka bicha weene. Bwe'ituk Liojta nok lutu'uriapo: “Em yo'owa Liojta jiba a' yo'orine, intok aapo'ik jiba a' joo i'a'uta joone”, ti ji'ojtei.
9 Chukula intok ju'u bebeje'eri, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u a' nu'upak. Intok junama'a bwe'u te'opopo jikat a' tojaka intok inen au jiiak:
—Lutu'uriapo empo Liojta yoemiatuko, inim ko'om bicha emo jimmaa, 10 bwe'ituk Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei:

Ju'u Lios, jume' a' ankelesim,
enchi am suuane' betchi'bo,
amet nesaune.
11 Inime'e bem mampo enchi
toboktane, junuen jita tetat
juni'i, ka em wokim ko'okosi
aune' betchi'bo

—ti au jiiak.
12 Ju'u Jesus iniau:
—Ketchia, Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei: “Juka' Liojta em yo'owata empo ka a' ji'obilabaane” —ti jiaka a' yoopnak.
13 Intok junuen ju'u bebeje'eri, Jesujta ji'optua betchi'bo kaita intok teakai, junak aapo'ik ili binwa a' su'u tojak.

Jesus, jum bwiaraa Kalilea' tea'po a' tekileu naate

14 Ju'u Jesus, bwiaraa Kalilea' tea'u juchi nottek, tua yuma'isi Liojta tu'u jiapsi aet aneka, si'imeta a joakai. Intok junama'a si'ime bwiaraat yeu tajti aapo etejowan.
15 Junama'a si'imekut, jum juriom emo nau totoja'po, yee majtan. Intok si'ime, a' teuwaa'ut a' tu'ureka a' uttian.

Jesus, jum ili jo'ara Nasaret tea'po aane

16 Junak intok ju'u Jesus, ili jo'ara Nasareet tea'u bicha jum aapo'ik yo'otuka'po siika. Sabalat, aet yum jo'e ta'apo aapo jum juriom nau emo totoja'po yepsak, aapo'ik jiba a' bo'o jooria'po amani. Intok junama'a, Liojta nok lutu'uriata nokbaeka kiktek. 17 Ju'u Isa'iaj tuka'uta, Liojta betana ju'uneetuawakamta ji'ojteka'uta aapo'iku bwijwak. Juname'e intok etapokai, inen ji'ojteita ama teak:

18 Achai Liojta betana ju'u tu'u
jiapsi, nemaktuka nee ania.
Bwe'ituk aapo, wepulsi iniau
nee yeu pu'ari junuen, jume'

kaitae emo ania machimmeu,
bemelaka, tu'ik betana in
ameu nokne' betchi'bo.
Jume' tua siok kokkome, am
jiapsi jo'a betchi'bo nee ameu
bittuari.
Jume'e, bebeje'erita betana
eta'im benasi emo bichame,
bem su'u tojitunee'uta ameu
teuwaa betchi'bo.
Intok jume' ka bibichame benasi
tawalame, bittua betchi'bo.
Intok wame'e, watem betana
ka tu'ik bittuawame, juname
betana bem anianaa'uta.
19 Junuen, i'an, tu'isi weyeka achai
Liojta yee aet a' jiokoinee'uta
juka' taewaita a' teuwaa
betchi'bo, ti a' ji'ojteituka'po.
20 Junak ju'u Jesus, juname'e
ji'ojteim etaka, ju'u junama'a
tekiakamtau am bwiseka, yejtek.
Taa si'ime jume' ama aneme jiba
a' bitchuka tawako, 21 aapo nok
taiteka intok:
—I'an inimi'i lautipo emo bichapo
yeu yuma'alaa ju'u inim, Liojta nok
lutu'uriapo ji'ojtei —ti jiiak.
22 Si'ime, Jesujta betana tu'ik
teuwaan. Intok inime'e, aapo'ik tua
ujyoisi ameu a' noka'u betchi'bo a'
uttiaka suum eiyaan. Intok inime'e:
—Jaisa ka ini'i juna'a ja'ani,
ju'u Josee' teamta u'usi —ti nau
nattemaen.
23 Ju'u Jesus inimmeu:
—Witti jiba tua eme'e, a inen yetet
nokwa'a benasi, inen neu jiubaanee:
“Empo emo jittone, jitebitakai.”
Iniae: “Bwe'u jo'ara Kapernaom
tea'po em yaaka itom jikkajaka'uta,
ket inim tua em bwiaraapo a'
ya'ane”, ti jiubaekai.
24 Junak aapo naa buusti ameu
nokaka intok:
—Lutu'uriapo inen ne emou jiia,
Liojta betana ju'uneetuawaka nokame,
kaabe ju'u tua a' bwiaraapo tu'isi
mabettuneeme —ti ameu jiiak—.
25 Inika'a nee a' lutu'uriatukan ti jiia.
Junako Ijra'el yoemrata nasuk, ju'u
Liojta betana yeteu noktuawakamta
Eliaj tuka'uta a' jiapsao, jaamut
jokoptuim am bu'uusuka'u junak, baji
wasuktia ama busan metpo ka yukuka
intok si'ime junama'a bwiaarat tua
tebaatuko. 26 Taa ju'u Eliaj teame,
kaabe jume' Ijra'el yoemrata nasuk
jokoptuim jo'aakammeu bittuawak.
Ala senu jokoptui, jo'ara Sarepta'
tea'po, bwe'u jo'ara Siroon tea'u ka
mekka jo'aakamtau bittuawakai.
27 Ketchia, jum Ijra'el yoemrata nasuk,
ju'u Liojta betana yeteu noktuawame,
Eliseo' teamta a' jiapsao, jume'
takaapo sa'awaka, lepra' teamtae
ko'okoeme juebenaekan. Taa juname
nasuk kaabe au ine'etetuawak. Ala
seenu, omot bwiaraa Siiria' tea'po
jometaka, Naaman teakai jiba —ti
ameu jiiak.
28 Inika'a teuwaawakamta jikkajakai,
si'ime jume' junama'a juriom nau emo
totoja'po ane'um, inime'e tua o'omtek.
29 Inime'e intok, Jesujta junama'a ili
bwe'u jo'arapo pa'akun yeu a' tojaka
intok junama'a kaupo, junaka'a
jo'araata aet kateka'ut tua bepa jikau
a' tojak. Juna'abo bepa, ko'om a'
jimmaabaekai. 30 Taa Jesus, inimmet
yeu sika intok junama yeu siika.

Seenu, bebeje'eri ka tu'i jiapsita jipu'usukame

31 Junak intok Jesus, bwe'u
jo'ara Kapernaom tea'u, bwiaraa

Kalilea' tea'u bicha siika. Junama'a intok sabalat, aet yum jo'e ta'apo yoemrata a' majta taitek. 32 Inime'e intok, aapo'ik am majta'u betana tua a' suum eiyaan. Bwe'ituk aapo, a' teuwaa'u, bat weyeka tua lutu'uriata ameu nookan.

33 Junama'a juriom nau emo totoja'po, seenu, bebeje'eri ka tu'u jiapsi aet aneka ama aanen. Ini'i intok kusisi inen chachaekai:

34 —Kat itou suua. Jaisaaka empo a'abo itou yepsak Jesus, jo'ara Nasaret tea'po joome. Jaisa empo a'abo itom jiokot tawaasek ja'ani. Enchi ne ta'aa intok ne ju'unea, Liojta betana yoemiaritaka ae betchi'bo jiba em jiapsa'u —ti jiakai.

35 Jesus, sep ju'u bebeje'eri ka tu'u jiapsitau kuttipo nonokak:

—Ka monteka, inika'a yoemta a' su'u tojine —ti jiakai.

Junako ju'u bebeje'eri ka tu'u jiapsi, junaka'a, juname bichapo, bwiau a' tatabek. Taa inika'a tua kaachin a' yaaka, a' su'u tojak.

36 Si'ime a' uttiaka a' suum eaka taawak. Inime'e intok:

—Ini'i, a' teuwaa'u ka kia beja nooki. Ala ini'i tua nesaweka intok tua utte'akamta, jume' bebeje'eri ka tu'u jiapsimmeu nooka. Intok inime'e yeu rejte —ti naas nau jiian.

37 Intok junama'a bwiaraapo si'imekut, ini'i junuen ae betana etejowan.

Jesus, ju'u Simo Peeo' teamta jamut ase'ebwa au ine'etetua

38 Junak ju'u Jesus junama'a juriom nau emo totoja'po yeu sika intok Simo' teamta jo'au kibakek. Ju'u, Simo' teamta jamut ase'ebwa tua taji wecheka ko'okoen. Ini'i intok Jesujtau nokriawak. 39 Inika'a bo'oka'u ju'u Jesus rukteka intok au ko'om po'okteka, taji wechiata a' su'u tojine' betchi'bo nesawek. Ini'i intok sep a' su'u tojak. Junama'a sep aapo yejteka intok jita am jooria taitek.

Jesus, ko'okoeme, tua juebenam emo ine'etetua

40 Junama'a ta'ata aman wetsuko, sep si'ime jume'e, ka nanau machik ko'okoaka, ko'okoiriawame, inime'e ju'u Jesujtau am tojak. Intok aapo inime'e, we'epulaimmet mamteka intok emo am ine'etetuak. 41 Juebena ko'okoeme betana ket jume' bebeje'eri ka tu'u jiapsim yeu sajak. Inime'e intok chaaeka:

—Empo juna'a ju'u Liojta yoemia —ti jiian.

Taa ju'u Jesus, jume' bebeje'eri ka tu'u jiapsimmeu kuttipo ameu nonokaka intok kaita am noktuak. Bwe'ituk inime'e, aapo'ik junen Krijtotuka'po ju'unean.

Ju'u Jesus, bwiaraa Kalilea' tea'po aneka, Liojta betana juka' nok lutu'uriata yee majta

42 Yokoriapo matchuu, ju'u Jesus junama'a bwe'u jo'arapo pa'akun bicha, kaabeta ane'u yeu siika. Taa ju'u yoemra a' jaiwaka intok junama aapo'ik ane'u au yajak. Bempo aapo'ik ama a' tawaa i'aka ka a' simne' betchi'bo au nookan. 43 Taa ju'u Jesus inimmeu inen jiiak:

—Utte'a, bemelaka, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u betana juka' tu'i nok lutu'uriata, waate jume' ili jo'arammeu ket in a' teuwaane'po.

Bwe'ituk jiba inia betchi'bo inepo
a'abo bittuari.
44 Intok junuen ju'u Jesus,
junama'a bwiaraa Kalilea' tea'po,
jum juriom emo nau totoja'po
te'opommet yee majtan.

Liojta a jita joa'apo aman, kuchum tua yu'in yeu wikwaka'po

5 Sejtul ju'u Jesus, bwe'u bau
ba'a Jenesaret tea'po inim
mayoat aanen. Junama intok ju'u
yoemra juebenaka nau yajaka
inime'e kia ama nau a' pit pittan
bwe'ituk inime'esu, Liojta betana
nok lutu'uriata jikkajibaekai.
2 Jesus, junama'a bau ba'a mayoat,
wooi bwere kuta kanoam ba'apo
kia beja cha'akammeu yepsak.
Bwe'ituk jume' kuchureeom inime'e
junama to'o saka'alataka intok
inime'e jume' bem jite'im baksian.
3 Junak ju'u Jesus juname betana
senu kanoa, Simo' teamta atteau
ja'amuk intok iniau, che'a ba'au
a' ruktane' betchi'bo au nookak.
Junak ju'u Jesus junama'a yejtek,
chukula intok ama jikat kateka
juka' yoemrata majta taitek. 4 Junak,
junammeu noksukai, ju'u Simo'
teamtau:
—Inika'a kuta kanoata ba'ata
che'a bu'uukun a' nuk sika intok
kuchum nu'u betchi'bo enchim
jite'im ko'om jimmaane —ti au jiiak.
5 Ini'i Simoo intok:
—Yee maj majtame, si'ime tukaata
te inim tekipanoala kaita bwij
machikai. Taa ne jume' jite'im sep
ba'au ne am jimmaane, i'an em
junen a' nesawe' betchi'bo —ti jiaka
a' yoopnak.
6 Junak inime'e aman bem
tejwaawaka'uta yaakai, kuchum ka
ilikim ama teaka, junuen kia jume'
jite'im juni'i chukti taitek. 7 Junak
inime'e, jume' wate amemak
rejteme, senu ta'abwi kuta kanoapo
anemmeu, maammea ameu chaaek,
junuen inime'e aman am aniane'
betchi'bo. Inime'e ameu sajaka
intok jume' wooi kuta kanoam
tapuniak, kia tua inime'e abe
ammea roptekai.
8 Inika bichakai ju'u Simoo Peo'
teame, Jesujta bichapo tonommea
kikteka intok:
—In yo'owa, inim nee to'o simne.
Bwe'ituk tua nee ka tu'i yoeme —ti
au jiiak.
9 Bwe'ituk ini'i Simoo majaen
intok kia si'ime jume' wate aamak
rejteme juni'i junuen jume' kuchum
bem yeu wikeka' betchi'bo. 10 Ju'u
Jakoobo intok ju'u Joan, seenu,
Sebereo' teamta yoemiam, Simo'
teamtamak tekipanoame, inime'e
ket womtilamtukan. Taa ju'u Jesus
Simo' teamtau:
—Ka majaune, empo i'an
naateka jume' inim yoemem, bem
jinne'uimtune' betchi'bo am jariune
—ti au jiiak.
11 Intok junako inime'e, jume' kuta
kanoam bwiau yeu am tojisukai,
si'imeta junama'a su'u tojaka intok
Jesujtamak yeu sajak.

Ju'u Jesus, senuk lepra' teamtae ko'okoakamta au a' ine'etetua

12 Junak, Jesujta junama senu
ili bwe'u jo'araapo a' aneo, seenu,
lepra' teamtae, unnaa ko'okoeka au
yepsak. Intok ini'i, Jesujta bichakai,

tonommea kikteka, bwiau ko'om
cha'aka intok au ujbwanak:
—Achai, empo junen ea'ateko,
inia in ko'okoata betana nee ino
ine'etetuane —ti jiakai.
13 Junak intok Jesus, inika'a, aet
mamteka:
—Jana'aka, junuentune. Sep tu'ika
tawane —ti au jiiak.
Aapo'ik inika'a teuwaako, ju'u
lepra' teame ko'okoa iniat kaitatuk.
14 Junako ju'u Jesus inia betana
aet nesawek inika'a kaabetau a'
teuwaasaekai:
—Ala sikaa, intok aman ju'u
te'opopo tekiakamtau noitinee
jiba. Intok em tu'ureaka' betchi'bo
intok inia betana empo Liojta
yo'ori betchi'bo, inien ko'okoeme
aman toji'ea'uta aman tojine, juka'
Moiseejtuka'uta a' nesaweka'a
benasia, junuen si'imem ju'uneene'
betchi'bo, em ko'okoa betana jaibu
em tu'ireasuka'po —ti au jiakai.
15 Taa ju'u tu'ika Jesujta joa'u
nooki, che'ewa su si'imekut weyen.
Yoemra intok juebenaka au nau
yaajan a' teuwaa'uta jikkajibaekai
intok aapo'ik ju'u bem ko'okoa
betana am tu'utene' betchi'bo.
16 Taa ju'u Jesus, pa'akun, omot,
kaabeta ane'u bicha yeu sisimen,
intok junaman Liojtau bicha
nonokan.

Jesus, senuk ka au taka yekamta, au a' ine'etetua

17 Sejtul, juka' Jesujta yee a'
majtao, junama waate paiseeom
teame intok Moiseejta nesaurim
yee majtame ket junama aanen.
Inime'e jume' ili jo'aram be'ekatana,
bwiaraa Kalilea' tea'po intok
Jurea' tea'po jokame betana
intok bwe'u jo'ara Jerusalen tea'a
betana ama yajilamtakai. Liojta
betana intok ju'u a jita a' joa'uta
aet bitwan, aapo jume' ko'okoeme
emo ine'etetuakai. 18 Intok waate
o'owim junama yajak, seenuk,
ka au taka yekamta, tapejtim
benaku a' weiyaakai. Intok inime'e,
inika'a kariu Jesujta ane'u a' nuk
kimubaen. 19 Taa inime'e, juka'
bu'uuraata betchi'bo kaak luula a
aman kiimuk. Junako inime'e kari
jikau ja'amuka intok junama'a jikat,
jume' babue ya'arim kooktaka, juka'
ko'okoemta, jipetekpo ama aneme
nasuk, Jesujtau ko'om a' teekak.
20 Ju'u Jesus, inime'e junuen tua
a' sualeme ju'uneiyaakai, ju'u
ko'okoemtau:
—Empo in nake'u, jume' em ka
tu'ik ya'arimmet, i'an ne enchi
jiokoe —ti au jiiak.
21 Junak jume' Moiseejta nesaurim
yee majtame intok jume' paiseeom
teame, inime'e: “Jabetaka sa ini'i,
a' nokie Liojta beje'eka, ka tu'ik
teuwaame. Kaabe intok ka tu'uwa
ya'arimmet a yee jiokoe, aapo Lios
jiba”, ti bempo ee japtek.
22 Taa Jesus, inime'e ju'u bem
emo eetua'ut witti ju'uneaka intok:
—Jaisaaka eme'e junuen emo eetua
—ti ameu jiiak—. 23 Bwe'ituk jitasa
che'a ka obiachi a' chupnee'u: “Em
ka tu'uwa ya'arimmet empo jiokoiri”,
oo: “Empo, yejteka intok weene”, ti
in au teuwaanee'u —ti ameu jiiak—.
24 Tu'i, junuen san enchim ne a'
ju'uneiyaa i'a juka' inim emo benasi
yoemta, inim bwiapo junuen jume' ka
tu'uwa ya'arim, yetet a' jiokoinee'ut,
yo'o'utte'ata aet ayuka'po.

Junako aapo, ju'u ka au yekamtau:
—Eu ne nooka. Yejteka em jipetekta nu'uka intok em jo'au weene —ti au jiiak.
25 Ju'u san ka au taka yekame, junama lautipo bempo'im bichapo ka obiachisi kiktek. Ini'i, juka' a' jipetekta nu'uka intok a' jo'aau bicha siika, alleaka Liojta a' baisae'uta teuwaakai. 26 Si'ime jume' ama aneme, junaet suum eaka taawak, intok inime'e, Liojta bem yo'ore'uta a' teuwaan. Intok tua majjaika:
—I'an inim itepo te juka' ka jiba bitwaka, tua ka a jootu maisi weyeka ya'arita itepo bitlaa —ti inime'e jiian.

Ju'u Jesus, Lebi' teamta aamak au bicha a' nunu

27 Iniat chukula ju'u Jesus junama yeu sika intok seenuk Lebi' teaka, ya'uraata betana tomita nau totojamtau yepsak, inika'a jum junaka'a tomita a' totojiwa'po ama au katekamta, intok iniau:
—Nemak weene —ti au jiiak.
28 Junak intok ju'u Lebii' teame sep kikteka intok si'imeta junama su'u tojaka, Jesujtamak yeu siika.
29 Iniat chukula ju'u Lebi' teame, a' jo'aapo Jesujta betchi'bo ji'ibwa teboka, bwe'uusi alleewamta weetuan. Junama intok ket juebenaka waate, ale benasi ya'uraata betchi'bo tomita nau totojame ama aanen. Intok wate ket ama yajilame bempo'immak mesau jookan. 30 Taa jume' paiseeom teame intok jume' inimemak, Moiseejta nesaurim yee majtame, inime'e, Jesujta majtim ka amma'ali am ane'eti jiaka, nok japtek. Intok inimmeu:
—Jaisaaka eme'e, jume' tomita nau totojammak intok jume' ka tu'i yoememmak emo alleetuaka intok amemak ji'ibwa —ti ameu jiiak.
31 Inime'e inen yoopnak ju'u Jesus:
—Jume' kaita inne'aaka, ka ko'okoeme, juka' jittoata am makneemta ka a' jariune. Ala jume' ko'okoeme. 32 Kannee jume' tu'i yoemem jinne'uimtune' betchi'bo ameu noki'isek. Ala, jume' Liojta bichapo ka tu'i yoemem, junuen inime'e, ka tu'ik betana emo am temaine' betchi'bo, junaka'a koptakai —ti ameu jiiak.

Ka ji'ibwaka, Liojta yo'oriwa'u betana Jesujta temaiwame

33 Junak intok bempo:
—Jaisaaka jume' Joan tuka'utamak eame intok jume' paiseeom teammak eame, inime'e jaarekisi ka ji'ibwaka Liojta yo'oriwamta intok Liojtau bicha nokwamta weetua. Taa jume' em majtim inime'e jiba junaen ji'ibwa, ka jume' watem benasia —ti Jesujtau nattemaek.
34 Jesus inen am yoopnak:
—Kaachin eme'e, jum jujupwaa'u, jume' nunurim a utte'a jooriane, inime'e ka ji'ibwaka ama anne' betchi'bo, ket juka' jupbaemta ama a' aneo. 35 Taa yuma'anee ju'u taewai, junak inime'e, juka' jupbaemta am u'aatuneeo. Junak ala inime'e ka ji'ibwane —ti ameu jiakai.
36 Ketchia aapo inile benak ta'abwik teuwaaka ameu nookan:

—Kaabe bemela supem chuktaka, jume' moeram ammea cha'abwabaane. Junuen ini'i ayuko, jume' bemela supem nasontene, intok che'a ket, jume' bemela tajo'orim, moerampo ka ama tu'i —ti jiakai—. 37Intok kia, ju'u bemela pa'asi ba'awa juni'i, kaachin moera bea boosampo kima'anaa. Bwe'ituk junuentuko, ju'u bemela pa'asi ba'awa, jume' bea boosam siutane. Intok ju'u paa'sai ba'awa intok kia jume' bea boosam juni'i junuen nasontune. 38Junuen san, ju'u bemela paasi ba'awa, beemela bea boosampo kima'atune. Junuen nanancha binwatune. 39Intok kia kaabe, wa'a, juka' pa'asi ba'awata binwatuk ya'arita je'eeme, chukula bemelak ji'ibaane. Bwe'ituk ini'i: "Ju'u binwatuk weeria che'a tu'i" —ti jiakai.

Jume' Krijtota majtim, aet yum jo'e ta'apo, tiikom am kautaka'po

6 Sejtul, senu aet yum jo'e taewait Jesujta ket jum tiiko etpo aman a' weyeo, jume' a' majtim aamak kateme, jume' tiikom chukta sakan. Chukula bempo maammea am biitaka, jume' bachiam bwa'a sakan. 2Junak intok waate, jume' paiseeom teame:

—Jaisaaka eme'e, yum jo'e taewait, tekilta, ka joo'eewamta a' jooa —ti ameu nattemaek.

3Inime'e, Jesus inen yoopnak:

—Jaisa eme'e, jum ji'ojteimpo kee a' bicha ja'ani, sejtul junak juka' Labiituka'uta, aapo'ik intok jume' aamak rejteme, bempo'im tebaureka, aapo'ik yaaka'uta. 4Ini'i jum Liojta te'opou kibakeka intok jume' paanim, Liojtau bicha na'ikiarim am nu'uka inime'e bwa'aka. Intok ket jume' aamak aneme mikakai. Inime'e paanim, kia jume' te'opopo tekiakame jiba bwa'aa'ea'um —ti jiakai.

5Ketchia aapo inimmeu:

—Ju'u inim emo benasi yoeme, aet yum jo'e taewait, jitat nesau betchi'bo ket yo'o'utte'aak —ti ameu jiiak.

Seenuk, ju'u wepul takana a' mamam ka yekame

6Chukula juchi senu aet yum jo'e ta'apo, Jesus, juriom nau emo totoja'po kibakeka, junama yee majta taitek. Junama senu ama yoeme, batatana mamam tua ka am yekaka ama aanen. 7Jume' Moiseejta nesaurim yee majtame intok jume' paiseeom teame, inime'e Jesujta bitbaeka ama jak ja'abwekan, juka' ama anemta junae aet yum jo'e ta'apo a' tu'utek juni'i, intok junuen iniat jiawiteka a' na'atejobaekai. 8Taa Jesus ju'unean, aapo'ik betana jachin bem emo eetua'po. Intok ju'u ka au mam yekamtau:

—Kikte'e, imin nasukun keka —ti au jiiak.

Ini'i kikteka, aman siika. 9Junak intok ju'u Jesus jume' watemmeu:

—Senu weemta ne emou nattemaibae —ti ameu jiiak—. Aet yum jo'e taewait, jitasa itepo junen joo i'awa, juka' tu'ik, oo juka' ka tu'ik. Senuk jinne'uwame oo jiapsita senuk ta'arutuawame —ti ameu jiiak.

10Junak Jesus, jume' aamak ama aneme, si'imem bitchusuka intok, ju'u o'outau:

—Mamam rutukta —ti au jiiak.
Ini'i junuen am rutuktaka intok jume' a' mamam tu'ureak. 11 Taa jume' waate, ka a' tu'ureme, tua o'omtek. Intok inime'e naas nau nattemai japtek, Jesujta beje'eka, juka' bem ya'anee'u betana.

Jesus, jume' woj mamni ama wooim aamak eeneeme yeu pua

12 Junakriapo, inime'e taewaimmet ju'u Jesus junama senu kawiu bicha siika Liojtau bicha nokbaekai. Junama intok si'ime tukaapo Liojtau bicha nokaka ama aanek. 13 Junak, yokoriapo yeu matchukai, jume' a' majtimmeu chaaek. Intok junama, inime betana, woj mamni ama wooim yeu pu'aka. Inime'e ket, apojtolim ti am teatuakai. 14 Inime'e inen te teakai: Ju'u Simoo' teame, ini'i ket aapo'ik Peeo ti a' teatuaka'u. Ju'u intok Anteej teame, ju'u Simo' teamta saila. Ju'u Jakoobo' teame intok ju'u Joan teame. Ju'u Jeriipe intok ju'u Baatolome' teame. 15 Ju'u Mateeo intok ju'u Toomas. Ju'u senu Jakoobo' teame, Alpeo' teamta u'usi. Intok ju'u senu Simo' teame, ini'i kananijtam ti teuwaawammak ea'u. 16 Ju'u, ju'u Jakoobo' teamtamak weri, Juuraj teame. Intok ju'u senu Juuras, Ijkarioote ti teuwaa'u. Ini'i, chukula Jesujta yeu bwisekame.

Jesus, yoemrata juebenak majta

17 Ju'u Jesus, inimemak kau betana ko'om siika. Intok aapo jume' a' majtimmak weyeka, senu bweka pa'akun yepsak. Ket junama'a yoemra juebenaka aanen. Inime'e, bwiaraa Jurea' tea'a betana intok bwe'u jo'ara Jerusalen tea'a betana, intok mekkaa, jume' bwere jo'aram, Tiiro intok Siroon tea'po, bawe mayoat jokame betana. Inime'e, Jesujta jikkaji betchi'bo intok ket junuen, bem ko'okoa betana aapo'ik am tu'utene' betchi'bo ama yajilatukan. 18 Jume'e, bebeje'eri ka tu'i jiapsimmea, jiokot emo bichame, ketchia inime'e tuttu'ika taawak. 19 Si'ime jume' ama aneme, Jesujtat mamtebaen, bwe'ituk aapo, a jita a' joa'ue, si'imem tu'uten.

Tua lutu'uriapo alleewame, intok juka' ka alleewamtat ta'eewame

20 Junak ju'u Jesus, jume' a' majtimmeu bitchuka intok inen ameu jiiak:
—Tua alleenee eme'e, jume' Liojta betana weyemta emou a' be'ee'po ju'uneame. Bwe'ituk emou lutu'uria, jum Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u, enchim annee'u.
21 'Tua alleenee eme'e, i'an tebaureme benasi Liojta betana tu'ik bo'o bichame. Bwe'ituk eme'e tu'ik bitne.
'Tua alleenee eme'e, i'an opoam wo'otame, bwe'ituk chukula eme'e alleewamta bitne.
22 'Tua alleenee eme'e, ju'u yoemrata betana omtawaka oo ket enchim yeu am tatawaao, oo ka enchim yo'oreka emou am nokao, oo jita tua ka tu'ireaka'a benasi enchim am bichao, ju'u inim emo benasi yoemta mak enchim ea' betchi'bo. 23 Junaka taewaita yuma'anemtatchi tua eme'e yuma'isi alleenee intok enchim

allea'uta teuwaaka cheptine.
Bwe'ituk teekau eme'e tua emou
tu'ik bitne. Junuen ju'uneakai, jiba
inien jume' inime'e yo'owasuka'um,
wame'e Liojta betana
ju'uneetuawaka noktuawakame,
jiokot am yaaka'po.
24 'Taa tua jiokot emou machinee
eme'e, jume' tua yu'in emo totomek
ti eammeu. Bwe'ituk eme'e, juka'
alleewamta inim jaibu a' bitlaa.
25 'Tua jiokot emou machine,
eme'e, jume' i'an kaita emou
be'eeka jiapsame. Bwe'ituk chukula
ju'u enchim ae jiapsinee'uta emou
bi'ine.
'Tua jiokot emou machine, eme'e,
jume' i'an inim alleewamta bichaka
acheme. Bwe'ituk eme'e chukula
tua ka alleaka bwanne.
26 'Tua jiokot emou machine,
junak si'imem tu'ik emo tana am
nokao. Bwe'ituk jume' junuen
emou jiame, bem yo'owasuka'um,
bat naataka jume' ka lutu'uriata
teuwaaka, Liojta betana emo
noktuawa'ati jiakame, ket junuen
am uttiaka am bichan.

Jume' yee beje'eme, am nak ta'eewame

27 'Taa emou, jume' nee
jikkajammeu ne inen jiia, jume'
enchim beje'eka aneme, am nakne.
Intok jume' ka enchim tu'ureme,
eme'e tu'ik ameu joone. 28 Jume'
ka tu'ik emou bicha teuwaame,
eme'e tu'ik ame tana waatane.
Jume' intok ka enchim yo'oreka
emou nokame, eme'e Liojtau bicha
am nokriane. 29 Senuk, pujbat
seka'atana enchi a' chochonako,
senu takana intok ket au kuaktine.
Intok senuk em bepa supem
utte'apo enchi a' u'aako, inika'a
jume' em supem intok ket a' makne.
30 Waka'a eu netanemta, a' mikne.
Waka'a intok jita em atteata enchi
a' u'aakamta, ka au a' a'aubaane.
31 Tu'ik watem betana emou a' joo
bo'o bicha'a benasia, eme'e ket
junaen junammeu tu'ik joone.
32 'Bwe'ituk eme'e, jume' enchim
nakeme jiba am nake'eteko, kaita
tu'uwa ini'i. Bwe'ituk kia jume' ka
tu'i yoemem juni'i, inika'a jooa.
33 Oo eme'e wame'e tu'ik enchim
jooriame jiba tu'uwata jooria'ateko,
kaita tu'uwa ini'i. Bwe'ituk kia jume'
ka tu'i yoemem juni'i ketchia inika'a
jooa. 34 Intok eme'e, wame'e jita ame
tana enchim mabet bo'o bicha'um
jiba jita rereuwa'ateko, kaita
tu'uwa ini'i. Bwe'ituk jiba jume'
ka tuttu'i yoemem ket jume' wate
ka tu'i yoememmeu jita rereuwaa,
ket ame betana jita mabet bo'o
bichakai. 35 Taa eme'e, jume' enchim
beje'eka aneme am nakne. Intok
tu'ik joone. Intok jita enchim reu
teboka'u betchi'bo, kaita mabet bo'o
bichakai. Junuen teekau chukula
juka' kaitau a tamachiatuka tu'ik
enchim bitnee'uta, ka iliikine. Intok
eme'e lutu'uriapo, teekau jiapsamta
Liojta yoemiamtune. Bwe'ituk jiba
aapo juni'isu ket, jume' ka tu'i
yoememmak intok jume' kaita a bai
saemmak tu'ika am nake. 36 A eme'e
yee nak jiokoline, junuen enchim
yo'owa Liojta yee a' nak jiokole'e
benasia tu'ik yeteu joakai.

Ka eme'e, watemmet ka tu'ik bitnee

37 'Ka eme'e watem jitat ka tu'isi
ane'eti jiune, intok junuen Lios

kaachin enchim ya'uraa bittuane.
Ka eme'e watem jita'apo ka tu'isi
am tatawaane, intok Lios kaachin
junuen ka tu'isi enchim tawaane. A
eme'e yee jiokoinee intok junuen
Lios a enchim jiokoine. 38 A eme'e
yee miknee intok Lios tu'ik enchim
bittuane, yuma'isi, nat bepaa kaita
be'eeka emou a' autuane. Ju'u Lios,
watem enchim am bicha'a benasia,
ket jiba junaen emou a' chupa'ane.
39 Ju'u Jesus inika'a ta'abwikut
teuwaaka ameu nookan:
—Ju'u senu ka bichame, kaachini
juka' senuk ka bichamta a omot
bicha a' weiyaane. Inime'e jiba
su tua, chubalapo su wojo'oku
nau ko'om wattineekai. 40 Ju'u
majtawame, kaachin ju'u a'
majtamta bepa che'a eiyaatune. Ini'i
chukula a' majtawa'uta chupa'asuka
yeu siiko, junuen a' majtaka'u benasi
eiyaawaka yeu weeneeka juni'i.
41 'Jaisa tua empo ju'u emak
werikut, pujpo ili sankoata bicha,
em pujpo intok, unnaa bwe'uuk
em jipue'po ka emo ju'uneiyaakai.
42 Intok empo, em pujpo juka' che'a
bwe'uuk sankoata ka a' bichakai,
empo tua kaachin, ju'u emak weriku:
"Nemak weri. Juka' ili juyata pujpo
em jipue'uta, nee enchi yeu a' wikria
tua", ti a au jiune. Empo intok juka'
unnaa bwe'uuk pujpo em jipue'po ka
emo ju'uneiyaakai. Ka tu'i yoemtaka
emo tu'u joame, empo bat tu'isi em
jiapsinee'ut emo ju'uneiyaane, junak
intok, senuk emak weriku, tu'isi a'
jiapsinee'u betana a au noknee.

Ju'u juya a' takanee'ue, a ta'aatunee

43 'Kaita ju'u juya, tu'i juyataka
intok ka tu'ik takaneeme. Intok kia
ju'u juya ka tu'ika, tu'ik takaneeme
kaita. 44 Bwe'ituk we'epulaka
ju'u ouwo, inime'e, bem taka'ue
ta'eenaa. Ju'u ouwo wichakame,
kaachin juka' chunata takane.
Intok kia jume' pa'asim juni'i, juya
sarsa'a teamta betana ka pu'anaa.
45 Ju'u yoeme, tu'ikai, tu'ik ausu'lik
teuwaane, bwe'ituk tu'ik jiba aet
ayuka' betchi'bo. Ju'u intok yoeme,
ka tu'ikai, ka tu'ik teuwaane,
bwe'ituk ka tu'ik jiba aet ayuka'
betchi'bo. Bwe'ituk ini'i, juka'
aapo'ikut ayukamta, a' noka'ue su a'
teuwaaneekai.

Senu weemta betana, jume' wooi lutu'uriam

46 'Jaisa betchi'bo tua eme'e: "In
yo'owapo" nee teuwaa, juka' in
teuwaarita intok ka a' joakai. 47 Emou
ne a' teuwaabae, juka' nemak eaka
intok in teuwaarita a' bo'o jooriamta,
jabetau a' tamachiatu'po. 48 Ini'i,
senuk karita a' yaaka'a benasi maachi.
Taa bat naataka juna'a, mekka ko'om
ji'ibwejek. Intok ini'i tetata bepa a'
nawatuak. Ju'u batwee tapunakai,
ju'u ba'a utte'aka aet siika, taa
kaachin a' yaak bwe'ituk ini'i su tetat
nawakantakai. 49 Taa wa'a, juka' in
teuwaarita jikkajaka intok ka a' bo'o
jooriame, ini'i, senuk karita bwiat ka
nawakamtat a' yaaka'a benasi maachi.
Ju'u intok batwee tapunakai intok ju'u
ba'a utte'aka aet sikaa, ini'i wecheka
intok tua ju'u wechia jiba taawak.

Jesus, romaanotaka sontaommeu ya'utta, inika'a tekokamta senuk au a' ine'etetua

7 Junak Jesus, ju'u yoemratau
inika'a si'imeta noksukai,

bwe'u jo'ara Kapernaom tea'u
bicha siika. 2Junama'a seenu,
Roma' tea'a betana jometaka,
sontaommeu ya'ut, ini'i seenuk a'
nesaureowata tu'isi a' nake'uta ama
jipuen. Juna'asan ko'okoen, jaibu
muki'isekai. 3Junak ju'u sontao
ya'ut, Jesujta etejowamta jikkajakai,
ini'i jume' juriommeu yo'owem,
watem au bittuak, inime'e juka'
aapo'ik nesaureowata junuen
aman a' tu'utene' betchi'bo au am
nokne' betchi'bo. 4Inime'e Jesujtau
rukteka intok junae betana tua au
ujbwan japtek:
—Ini'i ya'ut au lutu'uriak em
a' anianee'u betana —ti jiakai—.
5Bwe'ituk aapo itom yoemra
nakeka a' bicha, intok jiba aapo
juka' itom ama nau yaaja'u karita
itom ya'aria tebok —ti jiakai.
6Junak ju'u Jesus inimemak siika.
Taa bempo'im jo'arau jeela am
kateo, junak ju'u ya'ut, watem a'
ta'aa'um, Jesujtau am bittuak:
—Achai, ka emo lottane, bwe'ituk
tua ka neu lutu'uria in jo'au em
yebijne'po. 7Inia betchi'bo ka inepo
aman enchi bitbaek juni'i. Taa
ala, a' ine'etenee'uta teuwaane
jiba, intok au ine'etenee ju'u in
nesaureo, ti bem au jiune' betchi'bo.
8Bwe'ituk jiba inepo juni'i, watem
che'a nee bepa nesaweme jipue.
Intok inepo ne ket naa buusti
sontaom in sawe'um nee jipue.
Juname betana, senuk jakun ne
a' wee saao, aman weene. Senuku
intok ket: “A'abo weye”, ti ne au
jiao, neu weene. Juka' intok in
nesaureota, jitat nee saweo, a' jojoa
—ti au jiiak.
9Inika'a jikkajakai ju'u Jesus, a'
suum eiyaaka a' uttiaka taawak.
Intok jume' aamak katemmeu
bitchuka:
—Tua lutu'uriapo, kia inim Ijra'el
yoemrata nasuk juni'i, ne kee
jabeta ju'uneiyaa, tua tu'isi Liojtat a
yoem'eamta, inia o'outa benasi —ti
ameu jiiak.
10Inime'e aman au bittuarim
intok chukula jo'arau notteka, ju'u
junama tekokamtau jaibu tu'iku
yajak.

Jesus, jokoptuita ou yoemia mukiata, jiabijtetua

11Iniat chukula ju'u Jesus ili
bwe'u jo'ara Nain tea'u bicha weyen.
Intok jume' a' majtim intok wate
yoemra juebenaka aamak kaaten.
12Junaman jeela yebissusekai,
mukiata ma'aboka weiyaawamta
bichak. Ini'i, wepu'ulaika jiba, a'
malawa jokoptuita yoemiakan.
Junama ili bwe'u jo'arapo, juebena
yoemra junae jamuttamak kaaten.
13Inika'a bwanamta bichaka ju'u
yo'owe Jesukrijto tua a' jiokolek
intok aapo'iku:
—Kat bwaana —ti au jiiak.
14Junak ju'u Jesus au rukteka
intok ju'u jitat ama a' weiyaawa'ut
mamtek. Jume' a' weiyaa'um
sep japtek. Intok ju'u Jesus ju'u
mukiatau:
—Ju'ubwa yo'otume, ineponee eu
junen jiia, yejte'e —ti au jiiak.
15Junako ini'i mukiatuka'u,
yejteka intok nok taitek. Ju'u Jesus
intok junak a' malabeu a' su'u tojak.
16Inika'a junuen bichakai, si'ime
majjaen. Intok juname'e, Liojta bem

a' yo'oree'uta teuwaa japtek inen jiakai:
—Senu tua eiyaawatchika, Liojta betana ju'uneetuawaka nokame ito nasuk yeu machiala.
Ket inime'e:
—Ju'u achai Lios a' yoemrabeu wawaatek —ti jiian.
17 Intok bwiaraa Jurea' tea'po si'imekut intok inia konila ka mekka bwiaarapo joomem betana ju'uneiyaatuk ju'u Jesujta yaaka'u.

Joan, ju'u yee babatoowamta betana jume' yeu pu'arim jakun bittuarim

18 Ju'u Joan, si'ime inia betana a' ju'uneiyaak. Bwe'ituk jume' a' majtim au a' etejok. Junako juname betana wooim yeu pu'aka 19 intok inime'e, Jesujtau am bittuak junuen bempo'im, lutu'uriapo aapo'ik ju'u Krijto yebijneemetuka'po oo ta'abwik bem bo'o bitne'po betana bem au nattemaine' betchi'bo.
20 Jume' Joanta betana aman bittuarim junuen Jesujtau ruktek intok:
—Ju'u Joan, ju'u yee babatoowame, a'abo itom bittuari, junuen tua lutu'uriapo enchi ju'u Krijto yebijneemetuka'po oo ta'abwik itom bo'o bitne'po betana itom eu nattemaine' betchi'bo —ti au jiiak.
21 Inime'e ama yajako, junama lautipo Jesus juebenam bem ko'okoat intok si'ime ka tu'ikut am tu'utek. Intok bebeje'eri ka tu'i jiapsim betana am tu'utekai. Intok ket juebenam jume' ka bibichame emo ine'etetuak. 22 Junuen san ju'u Jesus inimmeu:
—Eme'e aman sajakai intok si'imeta juka' inim enchim bichaka'uta intok enchim jikkajaka'uta Joantau a' teuwaane. Jume' ka bibichame am bittuawa'po intok jume' lolo'im rejte'epo. Jume' sa'awam, lepra' teamtae ko'okoeme emo am ine'ete'po. Jume' ka jikkajame am jikkaja'po. Jume' intoko kokkokame, juchi jijiabijtetuawa'po. Intok jume' kaitae emo ania machika jiapsammeu, Liojta betana juka' tu'i nok lutu'uriata am majtawaa'uta a' etejorianee juka' Joanta —ti ameu jiiak—. 23 Intok ket, tu'ikut tua alleenee wa'a, inim net jiapseka jiba net a' yoem'ea'uta ka au tiutuakame —ti ameu jiiak.
24 Junak jume' Joanta betana aman bittuarim sajako, Jesus ju'u Joan teamta betana ju'u yoemratau nok taitek:
—Aman bweka pa'ariau yeu sajaka, jitasa eme'e bitboka aman aanen. Ka eme'e bakata jekae naas bepwamta bitbaeka aman sajak.
25 Ka junuen tuko, jitasa eme'e bitboka aman sajak. Ka eme'e senuk tu'isi ujyoisi au a'anaalata bitbaekai aman sajak. Eme'esu ju'unea, jume' junuen ujyoisi emo a'anaarime intok inim ayukamtae jiba emo alleetuame, inime'e, jume' che'a si'imemmeu yo'o ya'arim jo'aaka'po jiba am ane'epo. 26 Junak su jitasa eme'e bitboka aman sajak. Seenuk Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu nonokamta ja'ani. Jana'aka. Intok ini'i senuk Liojta betana chukula yeu weenemta teteuwaamta bepa che'a eiyaawatchikai. 27 Ini'i Joan jiba juna'a, wa'a, Liojta nok lutu'uriapo ae betana inen ji'ojtewakame:

Inepone, juka' epat sikaa,
yeteu nokneemta nee aman
bittuane.
Junuen inika'a, yoemratau
nokaka, eewas juname'e bem
emo jiapsi temaine' betchi'bo.
28 Taa ineponee inen emou jiia,
juka' yoemrata inim jiapsa'po
naateka i'an tajtia, ju'u Joan yee
babatoowamta bepa, kaabe, che'a
ae bepa eiyaawatchika jiapsila.
Junuentaka juni'i, wa'a jum teekau,
Liojta yo'otaka kateka'u tua che'a
ka eiyaawatchikai juni'i, ae bepa
che'a eiyaawatchine.
29 Inika'a jikkajakai, si'ime ju'u
yoemra intok jume' ya'uraatau
bicha tomita weyemta nau
totojame, ju'u Joanta betana
bato'owaawakame, inime'e, Liojta
si'imeku lutu'uriakamta jiba
a' joaka a' tu'ure'po ju'unean.
30 Taa jume' paiseom teame intok
jume' Moiseejta nesaurim yee
majtame, inime'e Joanta betana
kee bato'owaa'um, juka' Liojta
ame betchi'bo ya'abaeka'uta ka
a' mabetbaek. 31 Junak intok ju'u
Jesukrijto inen jiiak:
—Jitau sa tua nee a' tamachianee
juka' yoemrata i'an inim jiapsamta.
Jaisa inime'e mamachi. 32 Inime'e,
ili uusim, jum jita nenenkiwa'po
yeeweka intok jume' bem
ta'aa'ummeu inen jiame bebena:
"Kusiata, tua ujyoisi itom emou
kuseo juni'i, eme'e ka ye'eka.
Chukula intok kia sioksi itom
emou bwikaao juni'i, taa eme'e ka
bwaanak." 33 Bwe'ituk ju'u Joan
yee babatoowame inim jiapsaka,
inika'a ka yu'in ji'ibwaao, intok kia
juka' ae nanaakowamta juni'i, ka a'
je'eekai, eme'e intok, bebeje'eri ka
tu'i jiapsi aet aane'eti jiia. 34 Iniat
chukula intok ket ju'u inim emo
benasi yoeme yepsak, si'imeta a
bwa'eekai intok pa'asi ba'awata ne
je'eekai, intok eme'e, inika'a yu'in a'
jiji'ibwaka intok ae nanaakowamta
a' je'e'eti jiia. Intok kia jume' ka tu'i
yoememmak intok jume' ya'uraatau
bicha tomita weyemta nau
totojammak a' weama'ati jiia. 35 Taa
ju'u suawa Liojta betana weyeme,
jume' aapo'ik Liojta betana
suawakammet a ju'uneiyaatu.

Jesujta, senuk Simon tea'u ju'u paiseo' teamta a' jo'apo aane

36 Jume' paiseom betana seenu,
Jesujta a' ji'ibwa nunuk. Jesus intok
inia jo'au yepsak intok junama'a
mesau yejtekai. 37 Junak intok
senu ka tu'i jamut, jiba junama
ili bwe'u jo'arapo jo'aakame,
Jesujta junae paiseota jo'au a'
ji'ibwaseka'po ju'uneaka, ini'i, jita
tosai tetae ya'aripo, ochokok tua
win jubaka weiyaaka ama yepsak.
38 Intok ini'i, Jesujta wokiu yejtek.
Intok bwanaka, a' opoam Jesujta
wokimmet ko'om weyekai. Chukula
a' chonimmea a' wacha'ariakai.
Intok amet tenteka, juka' ochokok
win jubak amet to'aak. 39 Ju'u
paiseo, Jesujta nunulame a'
bichakai: "Ini'i lutu'uriapo Liojta
betana weyeka yeteu nokametuko,
inia jamut, aet mammamtat ju'une
ean, inika'a jachin a' jiapsa'ut.
Bwe'ituk ini'i tua ka tu'i jamut ti,"
au eetuan. 40 Junak ju'u Jesus, ju'u
paiseotau:
—Simoo, senu weemta ne eu
teuwaabae —ti au jiiak.

Ju'u paiseo intok:
—Neu a' teuwaa yee majtame —ti a' yoopnak.
41 Ju'u Jesus iniau:
—Waate woika, seenuk tomita yee rereuwamta a' wikiriian. Seenu, mamni siento tosai tomim a' wikiriian. Senu intok woi taka ama woj mamni tosai tomim a' wikiriian. 42 Inime'e intok ka a' beje'etuao, ju'u tomita am reuwaalame, ju'u bem a' wikiria'ut am jiokoek. Nee tejwaa, inime'e woim betana jabesa tua che'a a' nak machi —ti a' temaek.
43 Ju'u Simoo' teame:
—Ju'u, che'a bu'uukut jiokoiwakame, ti nejpo ea —ti au jiiak.
Jesus intok:
—Tua empo junaen a' teuwaala —ti au jiiak.
44 Junak ju'u Jesus juka' jamutta bitchuka, ju'u Simo' teamtau inen jiiak:
—Inia jamuttat mammatene. Inim em jo'apo nee yepsaka, empo intok ba'am in ammea wok baksianee'um ka neu tojak. Taa ini'i jamut a' opoammea in wokim baksiala intok a' chonimmea am wachakai. 45 Intok empo ka nee ibaktaka nee tebotuak. Taa ini'i, nee im yepsak naatekai in wokimmet tettente. 46 Empo kia juka' ochokok ka kobat net yaak. Taa ini'i, aapo wokpo juka' ochokok win jubak net to'aak. 47 Inia betchi'bo ne inen eu jiia, tua a nee a' nak yo'oree'uta a' teuwaa, tua bu'uuk a' ka tu'uwa ya'arit a' jiokoituka'u. Taa wa'a ka bu'uukut jiokoiri, ini'i, nee a' nak ta'aanee'uta ka junuen aet yeu machine.
48 Junako ju'u jamuttau:
—Em ka tu'uwa ya'arimmet empo jiokoiri —ti au jiiak.
49 Jume' aman nunurim junama'a aamak joka'um, bempo naas inen nau jiu japtek:
—Jabesa tua ini'i, yoemtaka, kia jume' ka tu'uwa ya'arim juni'i a jiokoekai.
50 Taa Jesus ju'u jamuttau:
—Ka tu'ik betana empo jinne'uri junuen em nee suale' betchi'bo. Kaachin eaka weene —ti au jiiak.

Jaamuchim, Jesujta aniasukame

8 Iniat chukula ju'u Jesus, juebena ili bwere jo'arammet intok jume' che'a ilitchi jo'arammet weyeka, Liojta yo'o nesaweka a' kateka'u betana juka' nok lutu'uriata yee a' majtakai. Jume' woj mamni ama woika a' majtim intok aamak kaaten. 2 Kechia waate jaamuchim, inime'e aapo'ik bebeje'eri ka tu'i jiapsim betana intok ko'okoat aapo'ik tu'uteka'um, aamak kaaten. Inime nasuk ju'u Maria Maareena' teame weyen. Ini'i, woo busan bebeje'eri ka tu'i jiapsim betana tu'ureakame. 3 Kechia ju'u Joana' teame, ju'u Chusa' teamta, ini'i, ju'u kobanao Eroorej teamta a' jipue'u yo'o ya'ataka, tekilta joamta juubi. Ket ju'u senu Susaana' teame intok juebenaka waate jaamuchim. Inime'e, ju'u bem atteae, au be'emtat a' aniakai.

Senu etreeotat nokaka, ju'u ta'abwik a' teuwaa'u

4 Juebenaka junama ka mekka ili bwere jo'aram betana yeu sajak junuen juka' Jesujta bitbaekai. Intok junak juebenam junama nau yajako,

aapo jita ta'abwiku a' tamachiaka ameu nookak, inen ameu jiakai:
5—Senu etreeo, etbaeka a' waj bwiau yeu siika. Ini'i intok junuen juka' echimuta wo'ota simekai, waate ju'u bachia, bo'ot wattek intok aet cheptiwak. Jume' wikitchim intok a' bwa'aka. 6Wate ju'u bachia ket, tetam nasuk wattek. Intok juna'a bachiata siwekai, sep waakek, ba'arik au be'e' betchi'bo. 7Waate ju'u bachia ket, juya wichakamta nasuk wattek. Intok ju'u juya wichakame, aamak yo'otuka, ka a' yo'otu tuak. 8Taa waate ju'u bachia, tu'i bwiapo wattek. Intok ini'i yo'otuka, junak tu'ika chupuk. Kia ju'u echimu wo'otawakame, we'epulaka, mamni takaam bachiaka chupukai.

Inika'a teuwaasuka ju'u Jesus, tua kusisi nokaka:
—Eme'e a' jikkajibae'eteko, a' mammatene —ti ameu jiiak.

Jaisa betchi'bo aapo'ik ta'abwikut nokaka, ju'u a' teuwaaka'u

9Junako jume' a' majtim, inika'a jita ta'abwikut nokaka a' teuwaa'uta, ju'u a' teuwaabae'ut au nattemaek.
10Inimmeu intok inen jiiak:
—Ju'u Lios, aapo'ik teekau che'a yo'otaka a' kateka'a betana, juka' kaabeta ju'uneiyaa'uta, enchim ju'uneiyaatuari. Taa jume' watemmeu ne junuen jita ta'abwiku a' tamachiaka ameu nooka. Bwe'ituk inime'e jita bichaka juni'i, ka a' bichame benasi taawa intok juka' ameu teuwaawamta jikkajaka juni'i, ka aet ju'unea.

Jesus, etreeotat nokata, ta'abwik a' teuwaaka'u machisi a' teuwaa

11'Ini'i juna'a, ju'u inia jita ta'abwiku a' tamachiawaka teuwaawamta a' teuwaa'u. Ju'u bachia, juka' Liojta betana nok lutu'uriata teuwaa. 12Ju'u intoko wate bachia bo'ot luula wattekame, jume' a' jikkajame teuwaa. Taa ju'u bebeje'eri ameu yepsaka intok juka' nok lutu'uriata bem jikkajaka'uta, ae beas am kop koptitua junuen ka bem a' sualeka intok ka bem jinne'uimtune' betchi'bo. 13Ju'u bachia, tetapo wattekame ket, jume'e, juka' Liojta nok lutu'uriata jikkajaka intok alleaka a' mabetakame teuwaa. Taa inime'e, tiikota ka yuma'isi a' nawaka'a benasi, jumak a' sualnee chuuba taewaimmeu tajtia. Taa jiokot bem emo bitnee'u a' yumako, inime'e, inika'a omola tawaane. 14Intok ju'u wate bachia, juya wichaka'po wattekame, ini'i, jume' a' jikkajame teuwaa. Taa inime'e jiba benasi jiapsa. Intok ju'u bem aet jiapseka'ut intok yu'in tomipeewamtat intok inim chubala ae alleaka jiapsiwamtat jiba bem jiapseka, inime'e ka wepulsi Liojta betchi'bo jiapsa intok junuen Liojta betana weyeka, tu'ik ka a' joaka jiapsa. 15Taa ju'u wate bachia, tu'i bwiapo wattekame, ini'i, jume' bem tu'u jiapsie intok tua junen jiaka, Liojta nok lutu'uriata a' nok jikkajame intok a' bo'o jooriaka jiapsame teuwaa. Inime'e bem mabetlaa'u ka koptaka intok Liojta betana weyeka, juka' tu'ik yu'in a' joaka jiapsa.

Jita tachiriat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

16'Kaabe, jita tachiriata tayaka intok inika'a junuen chukula

jitae a' patta betchi'bo oo jum tottowa'abetuku a' mana' betchi'bo. Ala ini'i, jikat a' mana'anee junuen jume' ama anemmet a' tachiriane' betchi'bo. 17 Bwe'ituk kaita ju'u etbwa ya'arime oo etbwa teuwaari, ini'i ka ju'uneiyaatuneeme. Ala ju'unakkiachisi ju'uneiyaatune.

18 'Junuen san eme'e tu'isi a' mammateka a' jikkajine. Bwe'ituk wa'a, juka' Liojta a' yoem eiyaame, ini'i che'a juni'i junaet anianaa. Taa wa'a, juka' Liojta ka a' yoem eiyaame, ini'i, kia juka' a aet au yoem'ea'ati a' ea'uta, a' u'aatune.

Jesujta ae intok jume' a' sailawam

19 Junak intok ju'u Jesujta ae intok jume' aamak werim, inime'e, jum aapo'ik ane'u yajak. Taa ka a aman au rukten, tua juebenaka ama ane' betchi'bo. 20 Senu Jesujta tejwaak:

—Em ae intok jume' emak werim wa'am pa'aku aane, intok bempo enchi bitbae —ti au jiakai.

21 Taa aapo inimmeu:

—Wame'e, juka' Liojta nok lutu'uriata jikkajaka intok a' nok jikkajaka jiapsame, inime'e inepo in ae intok jume' nemak werim benasi ne am eiyaane —ti jiiak.

Ju'u Jesus, bawepo, jekata intok ba'a biaktiam yanti cha'atutua

22 Sejtul wee'po ju'u Jesus jume' a' majtimmak, senu kuta kanoau ja'amuk. Intok inimmeu:

—Bwe'u bau ba'ata waitana bicha te katne —ti ameu jiiak.

Inime'e yeu sajak. 23 Intok ketun bempo'im ba'at bo'o joao su ju'u Jesus kochok. Junama bau ba'apo intok, jeeka, tua utte'aka seej chukti ameu yepsak. Ini'i intok juka' kuta kanoata ba'ae a' tapunia taitek, ko'om kimu maisi anekai. 24 Junak intok bempo, Jesujtau sajaka a' busak intok:

—Yee majtame, inim te abe ko'om kiimu —ti au jiiak.

Junak Jesus, yejteka intok ju'u jekatau intok ba'a ro'aktiammeu, yanti a' tawane' betchi'bo nookak. Intok si'ime yuma'isi yanti taawak. 25 Junak intok aapo a' majtimmeu:

—Jaksa ju'u enchim a nee suale'u —ti ameu jiiak.

Taa bempo, womtilamtaka suum ean. Intok naas nau nattemaen:

—Jabesa taka tua ini'i, jekata intok juka' ba'ata a au nooka. Ini'i intok a' teuwaa'po aman aane.

Ju'u, bwiaraa Kalaara' tea'po, bebeje'eri ka tu'i jiapsita jipueka ane'u

26 Junen su, inime'e bwiaraa Kalaara' tea'u yeu yajak. Kalilea' tea'abewit, bwe'u bau ba'ata beasi. 27 Juka' Jesujta junama'a bwiau ko'om a' chepteo, seenu, junama ili bwe'u jo'arapo joome au ruktek. Binwatun ini'i, jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim aet anekai. Ka tatajo'oren, intok kia ka jo'arapo jiapsan. Ala jum kokkoarim ma'aripo jiba aanen. 28 Junak ini'i, Jesujta bichakai, au tonommea kiktek chaaekai:

—Kat neu suua Jesus, che'a yo'orisi machika ju'u Liojta u'usi. Ka jiokot em nee ino bittuane' betchi'bo ne eu ujbwana —ti jiiak kusisi nokakai.

29 Aapo inien jiiak bwe'ituk ju'u Jesus, juka' bebeje'eri ka tu'i

jiapsita a' su'u tojine' betchi'bo
au nookan. Ju'u ka tu'i jiapsi jue
benasi a' kokkoban. Intok junama'a
waate, a' eta'abaekai, a' bwiseka,
sisi'iwook wikiammea, mampo
intok wokpo a' sussuman. Taa ini'i,
inime'e chuk chuktan. Intok ju'u ka
tu'i jiapsi, mekka bweka pa'akun
bicha a' sisimtuan. 30 Ju'u Jesus:
—Jaisa empo teak —ti au
nattemaek.
Aapo intok:
—Lejion, ti ne ta'eewa —ti a'
yoopnak.
Inika teuwaak bwe'ituk tua unnaa
juebenaekan jume' bebeje'eri ka
tu'i jiapsim aet kimulamtuka'um.
31 Inime'e ka tu'i jiapsim Jesujtau
nookak, junuen jum che'a mekka
ko'om siba wojo'okun ka aman
am bittuane' betchi'bo. 32 Junama
kaupo intok koowim juebenam ama
ji'ibwan. Jume' ka tu'i jiapsim au
nookak, juname'e koowimmet am
kimune' betchi'bo. Ju'u Jesus intok
junaet am jikkajak. 33 Junak intok
jume' ka tu'i jiapsim sep su junaet
yeu sajaka intok juname kowimmet
kiimuk. Inime'e intok si'ime, kau
sibau ko'om tenneka intok bwe'u
bau ba'au ko'om wattek, junama
kokkokai.
34 Juname kowim suua'um,
junaka'a yeu sikamta bichakai,
tua suum eaka, sep junama yeu
tennek, senu junama ka mekka
bwe'u jo'arau, intok bem sajaka'ut
intok wasampo jo'arammet a'
etejokai. 35 Jume' junama jo'aakame,
junama yeu sikamta bitbaeka
aman sajak. Inime'e jum Jesujta
ane'u yajakai, junaka'a bebeje'eri
jiapsimmea koba'ita ama bichak,
Jesujta wokiu katekamta, suaka
intok tajo'orekamta. Intok inime'e
aet ee majjaeka taawak. 36 Jume'
intoko a' bichakame, junammeu
a' etejok, juka' bebeje'eri ka tu'i
jiapsimmea koba'isukamta jachin
a' tu'ireaka'po. 37 Junako ju'u
yoemrata si'ime ju'u junama'a
bwiaraa Kalaara' tea'po jo'aakame,
Jesujtau nok japtek junama'a yeu a'
simne' betchi'bo. Bwe'ituk inime'e
tua majjaen. Junuen san ju'u Jesus,
jum bwe'u kuta kanoau ja'amuka
ama yeu siika. 38 Juna'a bebeje'eri
ka tu'i jiapsimmea koba'isukame au
nookan, aapo'ik aamak a' weetuane'
betchi'bo. Taa Jesus ama a' tawane'
betchi'bo au nookak:
39 —Em jo'aau bicha nottinee
intok si'imeta juka' tu'ik Liojta eu
ya'ari, junammeu a' teuwaane —ti
au jiiak.
Junuen ini'i, sikaa, intok si'ime
junama jo'arat a' teuwaak, juka'
Jesujta au yaaka'uta.

Jairo' teamta maara, intok ju'u jamut, Jesujta tajo'orit mamtekame

40 Juka' Jesujta juchi jum bwe'u
bau ba'ata waitana a' notteko,
ju'u yoemra alleaka a' mabetak.
Bwe'ituk junama'a si'ime a' bo'o
bichan. 41 Junak intok seenu, Jairo'
teaka ama au yepsak. Ini'i, jum
juriom nau emo totoja'po yo'o
ya'aritakai. Ini'i Jesujtau tonommea
kikteka bwiau ko'om cha'atuka
intok a' jo'aau a' yebijne' betchi'bo
au ujbwanak. 42 Bwe'ituk aapo
wepu'ulaik jiba marakan, woj
mamni ama wooi wasukteka, jaibu
muki'isekamta. Juka' Jesujta am
bicha yeu siiko, tua juebenaka

aamak kaaten, kia nau a' pit pittakai.
43 Intok inime nasuk senu jamut, woj mamni ama wooi wasuktiapo, ojbo aet yeu weyeka ko'okoekai. Intok ini'i, jume' jittoata ta'aammet si'imeta juka' a' jipue'uta wiutalatukan. Taa juname betana kaabe a' tu'ute machikai.
44 Ini'i, aapo ama tana Jesujtau rukteka intok a' supe mayoammet a' bwisekai, junama lautipo intok ju'u ojbo cha'atuk.
45 Junak intok ju'u Jesus:
—Jabesa net mamtek —ti nattemaek.
Si'imem junama'a: "Kaabe", ti am jiao, ju'u Peeo intok jume' aamak rejteme:
—Yee majtame, ini'i yoemra bu'uukai inim aneme enchi nau pit pitta intok enchi naas yuu'a. Jaisaakai empo intok: "Jabesa net mamtek", ti jiia —ti au jiiak.
46 Taa ju'u Jesus:
—Senu net mamtek. Bwe'ituk ne machisi ju'uneak, nee betana in utte'ae, senuk a' tu'ureaka'po —ti jiiak.
47 Ju'u jamut, a' ju'uneiyaawaka'po ju'uneakai, au yoaka, intok Jesujtau rukteka a' wokiu au tonommea kiktek. Junama'a si'imem bichapo a' teuwaak junuen aapo'ik aet a' mamteka'uta intok ket junama sep a' tu'ureaka'uta.
48 Iniau ju'u Jesus:
—In yoemia, junuen em nee sualeka' betchi'bo empo tu'ureak. Alleaka intok ka jain eaka weene —ti au jiiak.
49 Juka' Jesujta ket a' nokao su, seenu, ju'u juriom nau emo totoja'po yo'o ya'ari, Jairo' teamta jo'aa betana ama yepsak intok Jairo' teamtau:
—Ju'u em mara muksuk. Kat intok naa buusti ju'u yee mamajtamta aet suati bittua —ti au jiiak.
50 Taa Jesus, junaka'a jikkajaka:
—Ka majjaune, ka ta'abwisi eaka a' sualne, ju'u intok em maara sep tu'ine —ti au jiiak.
51 Junaman jo'arau yepsakai, kaabeta intok aamak aman kimutuak taa juka' Peota juka' Jakoobota, juka' Joanta intok jume' junae usi jamutta yo'owawam jiba.
52 Si'ime ae betchi'bo ka alleaka intok bwaanan. Taa Jesus:
—Kat em bwaana. Ka mukia ju'u usi jamut, koche ala —ti ameu jiiak.
53 Taa inime'e a' atbwan bwe'ituk ju'unean a' mukiatuka'po.
54 Junak intok Jesus, mampo a' bwisek intok kusisi nokaka:
—Empo uusi, yejte'e —ti au jiiak.
55 Intok aapo, jiapsi juchi au nottek. Intok ini'i sep su yejtek. Jesus intok a' ji'ibwatua nesaek.
56 Jume' a' yo'owawam intok alleerimmea ka ju'uneame benasi taawak. Taa Jesus inimmeu nookak, juka' junama yeu sikamta, tua kaabemmeu bem a' etejone' betchi'bo.

Jesus, jume' woj mamni ama wooi a' majtim, naas bittua

9 Ju'u Jesus, jume' woj mamni ama wooim a' majtimmeu nau chaaeka intok inime'e, si'ime ka nanau machika bebeje'eri ka tu'i jiapsim a yeu beep betchi'bo intok si'ime ko'okoata a bem tu'utene' betchi'bo yo'o'utte'ata amet autuak.

2 Inime'e ket, Liojta che'a yo'otaka
a' kateka'a betana juka' nok
lutu'uriata am teuwaa betchi'bo
intok jume' ko'okoeme bem emo
am ine'etetua betchi'bo naas am
bittuak. 3 Intok inen ameu jiiak:
—Bo'ot betchi'bo kaita eme'e
weiyaane. Kia booniata enchim
ama nu'unee'uta, bwa'aamta intok
tomita juni'i ka weiyaane. Supem,
ka wooim weiyaane. 4 Jak juni'i,
jo'arapo enchim yajaka'u, junama'a
enchim ama anbae'po tajtia ama
annee. 5 Intok jum ka enchim
mabetbaawa'po, bwe'u jo'arapo
eme'e yeu katnee. Intok wokpo
bwiata emot cha'atukamta, eme'e
a' tattakne, bempo'im ka amma'ali
aulatuka'uta junuen a' teuwaakai —
ti ameu jiiak.
6 Junuen inime'e yeu sajak, intok
si'ime ili ka bwere jo'arammet
sajak. Intok si'imekutchi Liojta
nok lutu'uriata, yee jinne'umta a'
teuwaaka intok jume' ko'okoeme
tu'utekai.

Joan, yee babatoowamta jaisa a' me'ewaka'po

7 Ju'u kobanaao Eroorej teame
si'imeta juka' Jesujta joa'uta
ju'uneiyaak, intok kaachin an
machiakan. Bwe'ituk waate, juka'
Joantuka'uta, kokkolam nasuk juchi
jiabijtek, ti jiian. 8 Wate, aapo'ik ju'u
Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu
nonokame, Eliaj teamta inim yeu a'
machiak, ti jiian. Waate intok ket,
che'a bat naataka, wate jume' Liojta
betana yeteu noktuawakame, senuk
a' jiabijtelame'e ti jiian. 9 Taa ju'u
Eroores inen jiiak:
—Jiba inepo su ne a' koba chukta
tebok juka' Joantuka'uta. Junak su,
jabesa tua ini'i, inien machika tua
juebenak joaka in jikkaja'u.
Intok Eroores, inika'a ta'aabaeka
ean.

Ju'u Jesus, mamni miiltaka ama aneme, ji'ibwatua

10 Junak jume' aapo'ik majtim
nottekai, juka' bem yaaka'uta,
Jesujtau a' etejok. Junak intok aapo
am nunuka, intok omot, kaabeta
tua ane'u bicha sajak, bwe'u
jo'ara Betsaira' tea'u jeela. 11 Taa
ju'u yoemra am ju'une'eakai, aet
cha'aka sajak. Intok ju'u Jesus,
junaman, inime'e au am ruktituak.
Intok aapo, Liojta che'a yo'otaka
a' kateka'a betana juka' lutu'uriata
ameu teuwaak. Intok jume'
ko'okoeka kateme am tu'utekai.
12 Junak junama kupti taiteko,
jume' woj mamni ama wooi Jesujta
majtim au rukteka:
—Inika'a yoemrata saka'atua'e,
junuen sajaka, bem yum jo'eene'
betchi'bo intok jum che'a ka
mekka ili jo'arammeu, intok
wasammet jo'arammeu sajaka, bem
bwa'anee'uta bem jariune' betchi'bo
bwe'ituk inim pa'aku itom ane'epo,
tua kaak jita aayuk —ti au jiiak.
13 Taa Jesus:
—Eme'e am ji'ibwatuane —ti
ammeu jiiak.
Bempo:
—Kaita te jipue. Tua mamni
paanim intok wooi kuchum jiba
—ti au jiiak—. Kia itepo si'ime inia
yoemrata betchi'bo bwa'amta ama
jakun a' jinuk jiba —ti au jiiak.

14 Bwe'ituk inime'e, jumak mamni
miil o'owimtukan. Taa ju'u Jesus
jume' a' majtimmeu:
—Woi taka ama woj mamamnisia,
nattepola eme'e am jote'esaene —ti
ameu jiiak.
15 Junuen inime'e ayuka, si'ime
jote'esuk. 16 Junak intok ju'u Jesus
jume' mamni paanim intok jume'
wooi kuchum nu'uka intok teekau
jikau bitchuka, juname betchi'bo
Liojta bai saek. Juname'e paanim
rebektakai intok jume' kuchum
na'ikimteka, jume' a' majtimmeu am
bwisek junuen ju'u yoemratat bem
am na'ikimtene' betchi'bo. 17 Inime'e
si'ime ji'ibwaka intok tua yanti elaka
taawak. Chukula intok woj mamni
ama wooi bwere waarim, jume' yeu
be'ekammea tapuniawak.

Peeo, Jesujta aapo'ik a' Krijtotuka'po a' teuwaa

18 Sejtul, junak Jesujta omola,
kaabeta ane'u, Liojtau bicha a'
nokao, jume' a' majtim ket aamak
aanen. Aapo:
—Ju'u yoemra, nee jabesa'ati jiia
—ti ameu nattemaek.
19 Bempo inen a' yoopnak:
—Waate, enchi ju'u yee
babatoowame, Joan, ti jiia. Wate
ket, enchi ju'u Eliias, ti jiia. Wate
intok ket enchi, che'a bat naataka
jiapsisuka, wate jume' Liojta betana
yeteu noktuawakame, senuk a'
jiabijtelame'e ti jiia —ti au jiiak.
20 Junak intok aapo ameu
nattemaek:
—Eme'esu, nee jabesa'a ti jiia.
Ju'u Peeo intok:
—Empo juna'a ju'u Krijto, Liojta
yeu pu'ari —ti au jiiak.

Jesus, jaisa a' muknee'u betana a' teuwaa

21 Taa ju'u Jesus tua ameu
ujbwanaka, inika'a, kaabetau bem
a' teuwaane' betchi'bo. 22 Intok ket
inen ameu jiiak:
—Ju'u inim emo benasi yoeme,
tua jiokot au bitne. Intok ini'i
jume' juriommeu yo'owem betana
intok jume' te'opopo tekiakammeu
yo'owem betana intok ket, jume'
Moiseejta nesaurim yee majtame
betana, ka a' mabettunee'uta
junuen bitne. Inime'e, in me'etune'
betchi'bo net nesaune. Taa baji
taewaita weyeka jiabijtene —ti
ameu jiiak.
23 Chukula si'imemmeu inen jiiak:
—Seenu, ju'u nemak eebaeme,
ini'i, ka tu'ik a' tu'uree'uta
a' koptane. Intok chikti ta'apo,
nemak eaka jiapsine, jiokot au
bichaka juni'i. 24 Bwe'ituk wa'a,
inim ayukamtat jiba eaka, tu'isi
jiapsibaeme, ini'i, jiba yuu a'
jiapsinee'uta ta'arune. Taa wa'a
nemak a' ea' betchi'bo, mukneeka
juni'i, kaachin eame, juna'a, jiba
yuu a' jiapsinee'uta a' bitne.
25 Bwe'ituk jitasa tu'ik jajamnee
seenu, si'imeta juka' inim bwiapo
tu'ik kobaka, taa intok junaet
jiba betchi'bo ka tu'ikun bicha
au ta'aruko. 26 Bwe'ituk seenuk,
inika'a, nee betana intok ju'u
in nok lutu'uriata betana au a'
tiutuakamta, ju'u inim emo benasi
yoeme, chukula, che'a si'imem
bepa yo'o ya'ataka intok a' Lios
achaiwa betana yo'orisi machika
a' eiyaanaa'uta aet bitwaka intok
jume' Liojta ankelesimmak a'abo

nottekai, ket junae betana au
tiutuane. 27 Lutu'uriapo ne inen
emou jiia, jume' inim aneme
betana, wate inim rejte, inime'e,
juka' Liojta che'a yo'o nesaweka au
a' jiapsa'uta, ka a' bichaka ka bem
kokkone'po.

Jesujta, chuubaa ta'abwisi, teekau jiapsame benasi a' bittuaka'po

28 Chukula, woj naiki taewaim
sika inika'a teuwaakai, Jesus senu
kawiu siika, junaman Liojtau
bicha nokbaekai. Juka' Peota intok
juka' Jakoobota intok juka' Joanta
inime'e ket aamak nunukai. 29 Juka'
Jesujta intok ket, Liojtau bicha a'
nokao su, ju'u a' pujbawa ta'abwisi
bittuk. Ju'u intok a' tajo'oriwa tua
tossaaisi intok beojkosi taawak.
30 Junak intok o'owim wooika
aamak etejoka bittuk. Inime'e, ju'u
Moisees intok ju'u Eliias tukan.
31 Inime'e, Liojta betana tatchiriapo
ja'abwekai. Intok bempo, Jesujta
chukula jum bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'po a' muknee'u betana nau
etejon. 32 Ju'u Peeo intok jume'
aamak rejteme, tua kokotpeaka
juni'i, ka kokochok. Intok inime'e,
Jesujtat inien juka' Liojta betana
tachiriata, ka a teuwaatumta, intok
jume' woika aamak aneme am
bichak. 33 Junak juname'e o'owim,
Jesujta ama a' to'o sakao, ju'u Peeo
inen au jiiak:

—Yee majtame, tu'isi te im aane.
Itepo, baji ili juya karim te ya'ane,
senuk ee betchi'bo, senuk Moiseejta
betchi'bo intok senuk Eliajta
betchi'bo —ti jiakai.

Taa ju'u Peeo tua ka ju'uneaka
nookan. 34 Aapo'ik intok ketun a'
nokao su, namu am pattak. Inime'e
intok tua majjaen junuen namupo
wajiwa emo bichakai. 35 Junak
intok junama namupo betana jiawai
jikkajituk:

—Ini'i juna'a ju'u in yoemia
in nake'u. Aapo'ik eme'e a' nok
jikkajine —ti jiakai.

36 Chukula junaka'a jiawaita
junuen a' noksuko, inime'e Jesujta
aapolaik jiba ama bichak. Bempo
intok kaita teuwaak intok juka' bem
bichaka'uta kaabetau a' etejok.

Jesus, usi o'ou, bebeje'eri ka tu'i jiapsita jipu'usukamta au a' ine'etetua

37 Juchi yokoriapo bempo'im
junae kau betana ko'om am yajako,
yoemra juebenaka Jesujta nankika
au kaaten. 38 Junak intok seenu,
juname betana, tua kusisi au
nokaka:

—Yee majtame, nee jiokoine, in
usi nee bitria. Bwe'ituk tua nee
inika'a jiba uusek —ti au jiiak—.
39 Intok senu bebeje'eri ka tu'i
jiapsi a' kokkoba intok ini'i a'
chatchaitua intok weettua, intok
tenpo a' sommo'ochiatua. Intok
jiokot au a' bittuaka intok ka a' su'u
tottojibae. 40 Jume' em majtimmeu
ne jaibu a' nokriasuk, juka' ka tu'i
jiapsita betana bempo'im a' tu'utene'
betchi'bo, taa inime'e ka au yuumak.

41 Jesus inime'e inen yoopnak:

—Uu eme'e, ka tu'i yoemra kaita
sualeme. Jakwoo tajtisa ne inim
emomak aneka inien emomak ino
bitne. A'abo a' tojinee juka' em
yoemiata —ti jiakai.

42 Taa junak juka' usita
weiyaawao, ju'u ka tu'i jiapsi junae

ko'okoae juchi a' wettuak. Taa
Jesus, ju'u ka tu'i jiapsitat nesaweka
juka' usita tu'utek. Junak intok
a' yo'owamak a' simtuak. 43 Intok
si'ime, ju'u Liojta utte'aka a jita a'
joa'u betchi'bo suum ean.

Jesus, juchi wee'po jaisa a' muknee'u a' teuwaa

Inime'e si'ime ket junuen, ju'u
Jesujta jita a joa'u betchi'bo
am suum eao su, aapo, jume' a'
majtimmeu:
44 —Inika'a em tu'isi mammate,
intok ka aawas koptine. Inepo,
ju'u inim yoeme, ka tu'i yoemem
mampo su'u tojitune —ti ameu
jiiak.
45 Taa inime'e, aapo'ik ameu
teuwaa'ut ka ju'unean, bwe'ituk ka
aet ju'unee i'awan. Intok inime'e,
junae betana machisi a' teuwaane'
betchi'bo, au nattemaineeka juni'i,
majjaen.

Jabesa tua juna'atune, ju'u che'a eiyaatuneeme

46 Junak intok jume' a' majtim,
bempo'im nasuk jabeta che'a
a' eiyaatunee'u betana aet nau
etejo japtek. 47 Taa Jesus inimmet
ju'une'eak, jachin bem emo
eetua'ut. Junak intok aapo, ili usita
yeu pu'aka, ae naapo a' kechak.
48 Intok inimmeu:
—Inika'a ili usita, nee betana
a' weye' betchi'bo, ju'u tu'isi
a' mabetakame, nee junuen
mabetlatune. Wa'a intoko nee
junuen tu'isi mabetakame, ketchia
junuen, a'abo nee bittuakamta
mabetlatune. Ju'u emo nasuk che'a
ka eiyaawaka bitwame, ini'i junen
che'a eiyaawametune —ti ameu
jiiak.

Ju'u ka itom beje'eka aneme, ini'i ket itomak eenee

49 Junak ju'u Joan inen au jiiak:
—Yee majtame, senuk te bitlaa,
inika'a, em team teuwaaka jume'
ka tu'i jiapsekamta tu'utemta.
Itepo intok, ka itomak a' weama'
betchi'bo, ka junuen junaka'a an
saek.
50 Taa ju'u Jesus inimmeu:
—Kate'em au suuane, bwe'ituk
ju'u ka itom beje'eka aneme, ini'i
itomak ea —ti jiiak.

Jesus, Jakoobo' teamta intok Joan teamta batte omtipo am nok tejwaa

51 Junako juka' taewaita, Jesujta
teekau bicha a' nottineeo abe a'
yumao, aapo junaet tua kaachin
au eetuaka, junaman bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'u bicha
yeu siika. 52 Aapat bat watem
bittuakai. Inime'e intok, ili bwe'u
jo'ara, bwiaraa Samaaria' tea'po
kateka'u bicha, junuen junama a'
yebijnee'uta a' jariu betchi'bo aman
yajak. 53 Taa ju'u junama'a yoemra,
ka ama a' mabetbaaek. Bwe'ituk
inime'e, Jerusalen tea'u bicha
a' weye'po ju'uneakai. 54 Jume' a'
majtim, Jakoobo intok Joan teame,
inien a' ju'uneiyaakai, inime'e:
—Achai, jaisa tu'inee ja'ani,
itepo a teeka betana tajita ko'om
simtuaka junuen inime'e am lu'uta
betchi'bo, juka' Liojta betana
noktuawakamta Eliaj tuka'uta
ayuka'a benasia —ti au jiiak.
55 Junak ju'u Jesus am nok
tejwaak:

—Eme'e ka ju'unea, iniat jitat enchim jiapseka'po —ti ameu jiakai—. 56 Bwe'ituk ju'u emo benasi yoeme, ka yee su'a betchi'bo inim yebijlaa. Ala yee jinne'ubaekai.

Junak intok bempo si'ime, omot, ka yu'in jo'arau bicha sajak.

Jume' Jesujta mak eaka, aamak katbaeka'um

57 Bempo'im junuen bo'o joa'po, senu Jesujtau:

—Achai, jakun juni'i em yebijnee'u, ne emak weene —ti au jiiak.

58 Junak ju'u Jesus iniau:

—Jume' kawisim bem bwia wojo'oriam jipue, intok jume' wikitchim totosak. Taa ju'u inim yoeme, jakun a' yebijnee'uta juni'i, ka jipue —ti au jiiak.

59 Ju'u Jesus, senuku:

—Nemak weene —ti au jiiak.

Taa juna'a:

—Achai, nee bo'o bitne, in yo'owata muksuka nee a' ma'a'u tajtia —ti au jiiak.

60 Jesus inen a' yoopnak:

—Kat aman weama. Ela'apo jume'e, Liojta bichapo ka jiapsame bebena, jume' bem kokkoarim ma'ane. Taa empo nemak eaka Liojta yo'otaka a' kateka'a betana juka' nok lutu'uriata teuwaa simne —ti au jiakai.

61 Junak intok juchi senu inen au jiiak:

—Achai, emak ne weene, taa in jo'au jo'aakame bat nee aman tejwaatua —ti au jiiak.

62 Taa ju'u Jesus inen au jiiak:

—Wa'a mo'iti taiteka intok chukula amau bitchukame, ini'i, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'a betana tekileu ka au yuma'ane.

Jesus, jume' baji taka ama woj mamni, yeu a' pu'aka'um, naas bittua

10 Iniat chukula ju'u yo'owe Jesukrijto ket juchi wate, baji taka ama woj mamnim yeu pu'ak. Intok inime'e, wo wooim nau, si'ime bwere jo'arammeu intok ka bwere jo'arammeu aapo'ik wa'am weenee'u, aapat naas am bittuak.

2 Ket inen ameu jiiak:

—Lutu'uriapo jume' jinne'uimtuneeme, echita waksuka'a benasia machika, tua juebena. Taa jume' tekilta ya'aneeme tua ka juebena. Junuen san eme'e, ju'u iniau yo'otau bicha noknee, aapo'ik, jume' tekilta ya'aneeme a' tekileu am bittuane' betchi'bo. 3 Eme'e yeu katnee, enchim bwaaram benaka, jume' roobom ane'u bicha in enchim bittua'po ju'uneakai.

4 Enchim ama nu'uu sakanee'uta oo kia tomita ama enchim weiyaanee'uta intok kia bocham juni'i ka naa buusti weiyaane. Intok eme'e bo'ot kaabeta binwa tebotuaka etejobaane. 5 Eme'e, jak jo'arapo juni'i yajakai, che'a bat eme'e: “Liojta betana tu'ika emo maktune”, ti ameu jiune. 6 Intok junama'a wame'e jo'aakame, juka' Liojta betana tu'ik a' mabetbaao, junuen enchim ameu teboteka'uta ame betchi'botune. Taa ka emomak am eao, junuen enchim ameu teboteka'uta ka inime' betchi'botune. 7 Jak juni'i enchim yajaka'po, junama'a

wepul jo'arapo jiba tawane. Intok
juname'e bem jipue'uta bwa'ane.
Bwe'ituk ju'u tekipanoame, tomita
a' koba'anee'uta au lutu'uriak. Ka
eme'e o'omot su yajine. 8 Jak senu
ili bwe'u jo'arapo yajaka, enchim
mabetwaka'po, junama emou
tojiwamta bwa'ane. 9 Junama'a
jume' ko'okoeme eme'e am tu'utene.
Intok inimmeu: "Liojta inim
bwiapo a' nesaunee'u abe yuuma",
ti ameu jiune. 10 Taa eme'e senu
ili bwe'u jo'arau yajaka, junama
ka mabetwako, eme'e junama'a
jo'arapo amet naj katwa'ummet
yeu sajaka intok inen jiunee:
11 "Kia itepo inim enchim bwe'u
jo'arapo juka' bwiata, wokpo
itot cha'atukamta juni'i, itepo te
emo bichapo a' tatake, junuen
ka tu'isi enchim aula'uta enchim
a' ju'uneiyaane' betchi'bo. Taa
juka' Liojta inim bwiapo yo'otaka
a' nesaunee'uta, abe a' yuma'u,
inika'a ju'uneiyaane", ti ameu
jiune. 12 Inepo ne inika'a inen emou
teuwaa, Liojta yee aet ya'uraa
bittuanee'u taewaita yumako,
jume' junama'a bwe'u jo'arapo
jo'aakame betchi'bo, che'a juni'i
jiokot machine, jume' bwe'u jo'ara
Sorooma' tea'po jo'aasukame bepa.

Jume' bwe'u jo'arammet jiapsaka, ka nok jikkajakame

13 'Tua jiokot emou machine,
bwe'u jo'ara Korasin tea'po
jiapsame. Tua jiokot emou machine,
bwe'u jo'ara Betsaira' tea'po
jiapsame. Bwe'ituk inika'a ka a
jootu maisi machika, emo nasuk
ya'ari, jum bwere jo'aram Tiiro
intok Siroon tea'po ini'i ya'atuko,
jume' junakriapo jiapsame a'
bichako, jakwoo su emo temaisu
ean intok chukuik atteateka
intok kobat emo napojtuaka, bem
sioka'uta teuwaakai. 14 Taa juka'
taewaita yumako, junuen Liojta
yee ya'uraa bittuaneeo, eme'e
che'a juni'i jiokot emo bitne, jume'
bwere jo'aram Tiiro intok Siroon
tea'po jiapsaka'um bepa. 15 Eme'e
intoko, bwe'u jo'ara Kapernaom
tea'po jiapsame, jaisa eme'e teekau
enchim yajinee'u, emo uttia machia
ja'ani. Ala eme'e, jume' kokkoarim
yaaja'u tajtia ko'om tojinaa.
16 'Wa'a enchim jikkajineeme,
nee junen ket jikkajilatune. Wa'a
intok ka enchim eiyaaka ka enchim
mabetakame, nee junen ket ka
mabetlatune. Wa'a intok, ka nee
eiyaaka ka nee mabetakame, Liojta
juka' nee a'abo bittuakamta junuen
ka mabetlatune.

Jume' baji taka ama woj mamnim yeu notteka'po

17 Jume' baji taka ama woj mamni
naj bittuawakame, tua alleaka
nottek:
—Achai, kia jume' bebeje'eri ka
tu'i jiapsim juni'i, ee betana utte'ata
itot ayukamtae, itom ameu nokao,
inime'e itom nok jikkajak —ti au
jiakai.
18 Jesus inimmeu:
—Lutu'uria, bwe'ituk jiba
ineponee a' bichak juka'
bebeje'erita, teeka betana yuku
be'oktiata benasi ko'om a' wecheko
—ti ameu jiiak—. 19 Jiba inepo
nee emot a' autuari, enchim au
yuma'anee'u jume' bakotchimmet
intok jume' machilimmet juni'i a

enchim cheptine' betchi'bo, intok kia si'ime bebeje'eri utte'ata enchim a' koba'ane' betchi'bo, tua kaachin eme'e anekai. 20 Taa ka eme'e alleenee junuen jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim enchim teuwaa'uta bem a' joa' betchi'bo. Ala, teekau, Liojta jiapsa'u enchim lutu'uriaka'uta ju'uneiyaakai.

Jum Jesujta tua a' alleaka'po

21 Junama lautipo ju'u Jesus, Liojta tu'u jiapsi betchi'bo tua alleaka inen jiiak:

—Enchi ne baisaeka enchi yo'ore in achai, bwiapo intok teekau yo'owe. Bwe'ituk empo, inika'a ee betana lutu'uriata, inime'e ili usim benam, ka emo che'ewaremmeu em am ju'uneiyaatuari betchi'bo. Intok jume' koba susuakame intok jitat ju'uneammeu em essoka'u. Jeewi in achai Lios, bwe'ituk empo su junuen a' tu'urekai.

22 'Ju'u in achai Lios, kaita yeu be'eka, si'imeta in mampo su'u tojilaa. Kaabe ju'unea juka' usiwaita a' jabetuka'uta taa ju'u achaiwai, aapo jiba. Intok kaabe ju'unea juka' achaiwaita a' jabetuka'uta, taa ju'u usiwai jiba. Intok wame'e, inika'a usiwaita aapo'ik, junaka'a a' ta'aatuabae'um jiba.

23 Junak intok ju'u Jesus jume' a' majtimmeu bitchuka omola bempolaimmeu inen jiiak:

—Tua alleene, jiba inika'a i'an enchim bicha'uta, wame'e ket a' bichame. 24 Bwe'ituk inepo ne inen jiia, juebenaka jume' bat naataka Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu nokakame, intok jume' inim che'a yo'o ya'arim, inika'a i'an enchim bicha'uta, a' bitbaek, taa ka a' bichak. Intok inika'a i'an enchim jikkaja'uta, a' jikkajibaek, taa ka a' jikkajak.

Senuk tu'i yoemta, Samaaria' tea'a betana jometat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

25 Junak intok seenu, Moiseejta nesaurim yee majtame, ini'i junama Jesujtau ruktek junuen a' ji'optuabaekai. Intok ini'i inen au nattemaek:

—Yee maj majtame, jitasa tu'ik nee yaaka, juka' jiba yuu jiapsiwamta bitne —ti au jiakai.

26 Jesus inen a' yoopnak:

—Jum Moiseejta nesauri ji'ojteimpo jaisa ji'ojtei —ti jiakai.

27 Ju'u Moiseejtuka'uta nesaurim yee majtame inen a' yoopnak:

—"Juka' em yo'owa Liojta, ka jiapsita bepa a' nak yo'orine, intok ket tua em tu'u eeriae intok alleaka em jiapsa'ue intok em a jita mammate'ue a' nak yo'orine. Intok empo, juka' ele benasi inim yoemta, em emo eiya'a benasia a' naknee" —ti au jiakai.

28 Junak ju'u Jesus iniau:

—Tua empo amma'ali jiia. Inika'a em teuwaa'uta ya'ane, intok empo jiba yuu jiapsine —ti au jiiak.

29 Taa ju'u Moiseejtuka'uta nesaurim yee majtame, aapo'ik ju'u a' nattemaeka'u betana, lutu'uriata au jipu'uleka:

—Jabesatunee ini'i, ju'u nele benasi yoeme —ti au jiiak.

30 Ju'u Jesus junak inen a' yoopnak:

—Senu yoeme, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'a betana bo'ot senu

bwe'u jo'arau Jerikoo' tea'u bicha
ko'om weyen. Inika'a intok, waate,
jita yee u'aame au yeu sajaka,
si'imeta a' u'uraak, kia a' tajo'oriwa
chiktia. Inime'e ket ko'okosi a'
yaaka intok batte mukiata ama
to'o sajak. 31 Tua junak su seenu,
te'opopo tekiakame jiba junae bo'ot
weyen. Taa ini'i, junaka'a bichakai,
naa buusti siika. 32 Ketchia seenu,
ju'u Lebi'ituka'uta yoemiam betana
yeu simria, ini'i junaet cha'aka ama
yepsak. Ini'i intok junaka'a bichakai,
kia ama naa buusti siika. 33 Taa senu
yoeme, bwiaraa Samaaria' tea'a
betana jometakai, jiba junae bo'ot
weyeme, ini'i junaka'a bichakai,
tua a' jiokolek. 34 Junak intok, inia
o'outau ruktek. Inika'a, ko'okosi
a' ya'aripo, ochokokue intok
pa'asi ba'awae a' jittok. Tettebe
tajo'orimmea a' sumakai. Chukula
intok inika'a, aapo a' kaba'it a'
ja'amutuak. Senu jo'arau a' reu
jinula'u a' tojakai intok junama'a a'
suuak. 35 Yokoriapo juna'a Samaaria'
tea'po joome, simekai, wooi tosai
tomim yeu wikeka intok junaka'a,
junama'a jo'aakamta am miikak.
Intok inen au jiiak: “Inika o'outa
nee suuariane, intok empo naa
buusti jita aet wiutako, inepo nottek
ne enchi a' beje'etuane”, ti jiakai.
36 Junak su, juname bajim betana,
empo jabesa tua juna'atuk ti ea
ju'u, jume' jita yee u'aame betana
ko'okosi ya'awakamta, aapo'ik au
a' eiya'a benasi junaka'a eiyaakame
—ti au jiiak.

37 Ju'u Moiseejta nesaurim yee
majtame:

—Ju'u, junaka'a nak jiokolekame
—ti au jiiak.

Junak ju'u Jesus:

—Beja ma, empo ket jiba inile
benak bo'o jooriane —ti au jiiak.

Jesus, Maata intok ju'u Maria' teamta jo'aapo a' ane'epo

38 Jesus ketun a' sika'u bicha bo'o
joaka intok senu ili bwe'u jo'arau yeu
yepsak. Junama'a intok senu jamut,
Maata' teakai a' jo'apo a' mabetak.
39 Ini'i Maata' teame, senuk Maria'
teamta jamut waekan. Ini'i aapo
Jesujta wokiu yejtek junuen juka'
aapo'ik teuwaa'uta jikkajibaekai.
40 Taa Maata, juebenaka a' joo
machikut tua obisi au bichan. Intok
aapo Jesujtau rukteka inen au jiiak:

—In yo'owa, jaisa empo a'
tu'ureka a' bicha ja'ani, juka' in
waai inim tekilpo ka nee a' ania'uta.
Nee a' ania saune —ti au jiiak.

41 Taa Jesus inen a' yoopnak:

—Maata, empo juebena weyemtat
emo obisi eetua intok ka allea.
42 Taa wepu'ulaika jiba aayuk
ju'u lutu'uriapo obisi aet emo
bit'eewame. Ini'i Maria inika'a
che'a tu'ik yeu pu'ari. Intok inika'a,
kaabe a' u'uraane —ti au jiiak.

Jesujta, Liojtau bicha emo nokriawa'u betana yeteu a' noka'apo

11 Sejtul juka' Jesujta ama
jakun, Liojtau bicha a'
nokaao, intok junako a' ansuko, a'
majtim betana seenu:

—Achai, Liojtau bicha itom nokne'
betchi'bo itom majtane, juka'
Joanta jume' aapo'ik majtim a'
majtaka'a benasia —ti au jiiak.

2 Jesus inen ameu jiiak:

—Eme'e Liojtau bicha noka'ateko,
inen eme'e jiunee:

Itom yo'owa, teekau katekame,
eu lutu'uriatunee si'imem
betana em yo'orinaa'u.
Che'a yo'otaka em nesawee'uta,
inim tee a' bitne.
Ju'u em joo i'a'uta inim bwiapo
ya'atune, junuen jum teekau
benasia.
3 Inia taewait juka' itom
bwa'anee'uta, yuma'isi itou a'
autuane.
4 Itom ka tu'uwa ya'arimmet itom
jiokoine, bwe'ituk ket te itepo,
si'imem jume' ka tu'ik itou
ya'alame, am jijiokoe.
Aet itom ji'opnee'u, kaita itou
autuane.
Ala, ka tu'ik betana itom ania.
5 Ju'u Jesus ket inen ameu jiiak:
—Maasuko, senuk emo betana
te iniat inen jiune. Juna'a jabeta a'
ta'aa'uta ayuka, intok ini'i nasuk
tukaapo a' jo'au yepsaka, iniau:
"Empo, in nake'u, paanim bajim
nee reuwaane. 6 Bwe'ituk seenu, in
ta'aaka in eiyaa'u, mekka betana,
ju'ubwa in jo'au yepsa. Intok
inika'a nee kaita a' mik machi", ti
jiakai. 7 Maasu juna'a senu intok
ket, wajiwa aneka, a inen a' yoopna
ean: "Kat a'abo neu suua. Patti ju'u
pueeta. Intok jume' uusim inim
nemak to'oka. Kannee a yejteka
jita eu toja", ti jiakai. 8 Junuentaka
juni'i, ini'i junuen yejteka, ka
tua kia aapo'ik a' ta'a' betchi'bo
jiba, ala junuen, ka naa buusti
au a' suane' betchi'bo, si'imeta
a' waata'uta a' mikne. 9 Junuen
san inepo inen emou jiia, enchim
waata'uta a'aune, ju'u Lios intok
emou a' autuane. Juka' emou
be'eemta jariune, intok eme'e a'
bitne. Intok pueetata pona'ateko
juni'i, eme'e a' etaporianaa.
10 Bwe'ituk ju'u, a' waata'uta
a'awame, a' mabetne. Ju'u intoko
juka' au be'emta a' jaiwame, a'
bitne. Intok kibachanaa, ju'u,
pueetau weyeka a' poname.
11 'Kaabe aane emo nasuku,
yoemiaka, a' usiwa paanim a'
a'awao, tetata a' mikbaaneeme.
Oo kuchuta a' a'awao, bakotta
a' mikbaaneeme. 12 Oo totoi
kabata a' a'awao, machilta a'
mikbaaneeme. 13 Eme'e junuen, ka
tu'i yoememtaka juni'i intok jume'
enchim yoemiam, tu'ik enchim
am miknee'uta a' ta'a'ateko, jiba
tua ju'u enchim achai Lios, teekau
katekame, wame'e junuen aapo'iku
bicha, juka' a' tu'u jiapsiwata
a'awame, aapo tua lutu'uriapo amet
a' jiapsituane.

Jum Jesujta, bebeje'eri utte'ata jipue' teaka, aet nokwaka'po

14 Juka' Jesujta, senuk, inika'a,
bebeje'eri ka tu'i jiapsi aet
aneka, junae ka nokamta, aapo'ik
a' tu'uteo, intok junak, inika'a
bebeje'eri ka tu'i jiapsita yeu siiko,
ju'u ka noka'u, a nookak. Ju'u
bu'uura ama aneme, iniat a' uttiaka
taawak. 15 Taa waate inen jiiak:
—Ini'i o'ou, jume' bebeje'eri
ka tu'i jiapsim yeu beba o'oben,
taa jiba ju'u, inimmeu yo'owe,
Be'elsebuul teamta utte'ae, a jita a'
joa'ue a' joakai —ti jiiak.
16 Waate ket a' ji'optuabaeka,
junuen teeka betana machilaata
a' ju'unakte saen. 17 Taa ju'u Jesus,
inime'e jachin bem emo eetua'po
ju'uneakai inen ameu jiiak:

—Jitaa bwiaraapo juni'i, ju'u ama yoemratau yo'oora au na'ikimteka, emo beje'eka nau nassuakai, inime'e emo lu'utane. Intok kia jume' nau wewerika, senu jo'araapo jo'aakame, inime'e ka nau eakai, ka a nau jiapsine.
18 Junuen san ket, ju'u bebeje'eri, juka' aapo'ik sawe'uta bebeje'erita yeu beba'ateko, ini'i, aapo au beje'eka anne. Junuen san, ju'u a' nesawee'u kaachin binwatune. Inika'a ne teuwaa junuen, enchim, jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim, ju'u bebeje'erimmeu yo'ota, Be'elsebuul teamta utte'awae, yeu ne am beba'ati jia' betchi'bo. 19 Taa inientuko, jabesa, jume' waatem emomak eame, inime'e ka tu'i jiapsim yeu am bep betchi'bo, jabesa utte'a amet autua. Junuen san, jiba juname'e, enchim ji'oplatuka'uta a' teuwaa. 20 Taa inepo jiba ju'u Liojta utte'awaesan nee jume' bebeje'erita ka tu'i jiapsim yeu am beba. Ini'i intoko, Liojta che'a yo'otaka inim bwiapo a' nesaunee'u, inim a' yuma'aseka'uta a' teuwaa.
21 'Yoemta seenuk, ousi au eiyaamta, inika'a, ju'u ae au a' anianee'uta jipueka, intok inika'a a' jo'arata a' suuao, junama'a ju'u a' suua'u, kaita au weene.
22 Taa inika'a beje'eka, senu che'a ae bepa utte'aka ama yepsaka intok a' yu'ukai, junak ini'i, ae a' nassuanee'um, si'imem a' u'aane. Intok si'imeta juka' a' jo'araapo a' nu'uka'uta, a' na'ikimtene.
23 'Wa'a ka nemak eame, juna'a, nee beje'eka aane. Wa'a intok, ka nemak eaka, jume' jinne'uimtuneeme nau totojame, ini'i junuen, ka a am jinne'u tebo.

Juka' bebeje'erita ka tu'i jiapsita, jaisa a' nottinee'u

24 'Ju'u bebeje'eri ka tu'i jiapsi, jabe senukut yeu siiko, junak ka anwa'abe'emu weamne, jak a' yebijnee'uta jaiwakai. Intok junuen, ka a' teakai, junak: "Jumun in yeu sika'u ne nottibae", ti eene.
25 Junuen nottekai, junaka'a yoemta aet yeu a' sika'u, karita kaabeta ama ane'ebenak a' teune, ujyoika intok chi chikrita benak. 26 Junak intoko ini'i, sikaa, intok juchi woo busanim jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim, che'a juni'i ae bepa ka tuttu'im nu'upane. Intok juname'e si'ime, jiba junae o'outat tawabaeka aet kimune. Chukula intok ini'i, che'a juni'i, bat naataka bepa machika tawane.

Tua lutu'uriapo ju'u tua alleewame

27 Juka' Jesujta ketun inien weyemtat a' nokao su, ju'u bu'uuraata betana senu jamut chaaen:
—Tua alleewamta bitnee wa'a jamut, inim enchi yoemiaka intok enchi yo'oturiakame —ti jiakai.
28 Taa aapo inen jiiak:
—Alla che'a tu'isi tua alleenee wame'e, Liojta noki jikkajaka intok a' teuwaa'uta joaka jiapsame —ti jiiak.

Ju'u ka tu'i yoemra, ka a jootu machik machilaata bitbae

29 Ju'u yoemra junama Jesujta ane'u, che'a juni'i bu'uuka au nau yajan. Aapo intok nokaka, inen ameu jiu taitek:

—Ju'u yoemra i'an jiapsame, ini'i ka tu'i yoemra. Intok ket, in a jita joa'ue aman machilaata bitbae. Taa inime'e, kaita intoko naa buusti machilaata bittuanaa. Taa kia juka' Jonaj teamta ju'u a' yaaka'u benak jiba bittuanaa. 30 Bwe'ituk juka' Joonajtuka'uta, bwe'u jo'ara Ninibe' tea'po jiapsaka'ummeu aapo'ik a' machilaatusuka'a benasia, ketchia junuen ju'u inim yoeme i'an yoemra inim jiapsammeu machilaatune. 31 Juka' taewaita, Liojta yee aet a' ya'uraa bittuanee'u yumako, juka' yoemrata a' ya'uraa bittuanaao, wa'a jamut ya'ut, sur betana joome ama annee. Intok ini'i, juka' yoemrata i'an jiapsamta, ka tu'isi a' tawaane. Bwe'ituk ini'i jamut, aapo junama'a che'a mekka a' bwiaraa betana juka' yo'o ya'ari Salomontuka'uta, tua a' koba suawaka'uta, jitat a' ju'unea'uta aet a' jikkajibaeka yepsak. I'an intok inimi'i, senu ju'u Salomontuka'uta bepa che'a eiyaawatchika aane. 32 Wame'e, bwe'u jo'ara Ninibe' tea'po jiapsisuka'um, inime'e, taewait Liojta yee ya'uraa bittuaneo ama anne. Intok junak juka' inim yoemrata ya'uraa bittuanao, inika'a, bempo ka tu'isi a' tawaa tebone. Bwe'ituk jume' junama jiapsisuka'um, juka' Jonaj tuka'uta, Liojta betana nok lutu'uriata ameu a' teuwaako, bempo, ka tu'ik betana emo temaek. I'an intok inim, ju'u Jonaj tuka'uta bepa senu che'a eiyaawatchika aane.

Jume' puusim, ju'u takaata betchi'bo jita tachiriata bena

33 'Kaabe, senu tachiriata tayaka intok inika'a, kobi'ikut a' mana'abaane. Intok kia senu jita ama e'eria betchi'bo ya'arita betuk juni'i. Ala ini'i, jikat a' mana'ane, junuen junama jume' kimummet a' tachiriane' betchi'bo. 34 Jume' puusim senuk betchi'bo, tachiriata benasi maachi. Junuen san ketchia, jume' em puusim tu'ireako, si'ime ee betchi'bo mamachine. Taa jume' em puusim ka tu'ireako, ketchia, si'ime ee betchi'bo ka mamachi benane. 35 Aet emo suuanee juka' Liojta betana weyeka em ju'uneiyaa'uta, inika'a ka ta'abwisi em a' nayyotene' betchi'bo. 36 Bwe'ituk empo junuen yuma'isi si'imeku Liojta lutu'uria weiyaaka jiapsakai, kaita ka tu'ik ta'abwisi joakai, junak si'imeku machisi empo ju'unakkiachisi a' ju'uneiyaane, junuen tachiriata tajpa'ala et a' machiaka'a benasia.

Jesus, jume' paiseeom intok jume' Moiseejtuka'uta nesaurim yee majtame, ka amma'ali bem ane'ut nooka

37 Juka' Jesujta a' noksuko, jume' paiseom teame betana senu a' jo'au a' ji'ibwa nunuk. Ju'u Jesus junama yepsaka, mesau yejtek. 38 Ju'u paiseo kaachin jiu machiakan, aapo'ik Jesujta ka bempo'im junuen au joiwalatuka'po aman, ji'ibwabaeka, ka junaen mam bajimaka ji'ibwakamta bichakai. 39 Taa ju'u yo'owe Jesukrijto iniau inen jiiak:

—Eme'e jume' paiseeom teame, juka' baasota intok juka' pu'atota pa'ariatana tu'isi am baksiane. Taa eme'e intok, wajiwa tana, jita etbwaka intok ka tu'ik yaaka

enchim nu'ula'ue, junae tappuni.
40 Ka suawa'am, eme'e ju'unea,
ju'u juka' takaata yaakamta, ket
juka' jiapsita aet katekamta a'
yaaka'po. 41 Junuen san eme'e,
juka' watemmeu bicha enchim
nana'ikia'uta, tua junen jiaka a'
joonee intok junuen si'ime enchim
joa'u, Liojta bichapo tu'ine.
42 'Tua jiokot emou machinee
eme'e paiseeom teame. Eme'e ju'u
juya menta' teamta betana intok
ju'u juya ruura' teamta betana intok
si'ime jume' ji'um betana, juka'
Liojtau bicha weyemta eme'e au a'
na'ikia. Taa eme'e juka' si'imeku
lutu'uriata bo'o jooriawamta ka a'
chupa'ala intok juka' Liojta enchim
nak yo'oree'uta eme'e kia beja
a' bicha. Ini'i juna'a ju'u enchim
joo'ea'u. Taa junae ju'u wateku mak
nawi.
43 'Tua jiokot emou machine,
eme'e paiseeom teame, bwe'ituk
eme'e jum te'opompo che'a bichau
wajiwa, yo'owam jojoye'po enchim
jojo i'a. Intok eme'e jum bwe'u
jo'aapo amet naj katwa'po si'imem
betana tua yo'orisi enchim am
tetebotua i'a.
44 'Tua jiokot emou machine,
eme'e paiseeom teame, ka tu'u
yoememtaka juni'i, emo tu'u joame.
Bwe'ituk eme'e jum kokkoarim
ama ma'aritaka ka ju'uneiyaawame
bebena. Jume' intok naj rejteme ame
bepa naj kateka juni'i, ka ju'unea.
45 Junak intok jume'
Moiseejtuka'uta nesaurim yee
majtame betana seenu:
—Yee majtame, inika'a empo
teuwaaka, ket itom ka alleetua —ti
au jiiak.
46 Taa ju'u Jesus inen au jiiak:
—Tua jiokot emou machine, eme'e
Moiseejtuka'uta nesaurim yee
majtammeu. Bwe'ituk eme'e unnaa
bettek yee majtaka, juka' jeela juni'i
ka a jootumta, intok eme'e, watem
junaka'a joo i'a. Taa eme'e intoko
kia ili juni'i ka a' bo'o jooriabae.
47 'Tua jiokot emou machinee
bwe'ituk eme'e, jume' bat naataka
Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu
noktuawakame, jiba jume' bat
naataka enchim yo'owasuka'um
su'aka'um, eme'e jum bem
ma'ari'po bepa jitae ujyooi karim
benam am jooria. 48 Inien enchim
joa'ue, juka' bat naataka enchim
yo'owasuka'um yaaka'ummak
enchim ea'uta a' teuwaa. Bwe'ituk
bempo am su'ak, eme'e intoko
junama'a juname'e ma'aripo bepa
ujyooi karim benam am jooria.
49 'Inia betchi'bo ju'u achai Lios,
aapo'ik suawae a' nok lutu'uriapo
inen jiiak: "Inepone, jume' nee
betana chukula yeu weenemta
tetteuwaame intok jume' in yeu
pu'arim ne emou bittuane. Inime'e
betana intok eme'e, watem su'anee
watem intok jiokot emo bittuane."
50 Bwe'ituk ju'u Lios, juka' i'an
yoemrata, si'imem jume' Liojta
betana noktuawaka yeu pu'arim,
Liojta aniata ju'unaktewak naateka,
jume' su'awakame betchi'bo,
inime'e, bempo'im a' yaaka'a
benasi amet a' bitne. 51 Ju'u che'a
bat Abeltuka'uta me'ewaka'po
naateka, ju'u Sakariaj teamta, jum
te'opopo, Liojta yo'oriwa'po intok
jum bwaram aet susu'awa'po, inime'
nasuk enchim me'aaka'u tajtia. Inia
betchi'bo ne inen emou jiia, ju'u

Lios, juka' yoemrata i'an jiapsamta,
bempo'im a' yaaka'a benasia amet
a' bichaka am ya'uraa bittuane.
52 'Tua jiokot emou machine,
eme'e Moiseejtuka'uta nesaurim
yee majtame, bwe'ituk eme'e Liojta
betana nok lutu'uriata betana
eme'e jiba a' ju'uneiyaaka a' eta'i
bebena. Taa eme'e junae enchim
jinne'uimtune' betchi'bo ka a emo
ania. Intok kia jume' jinne'uim
tubaeme eme'e ka a junuen am
autua.
53 Juka' Jesujta inika'a weemta
ameu a' teuwaasuko, jume'
Moiseejtuka'uta nesaurim yee
majtame intok jume' paiseeom
teame, tua ka aamak alleaka
taawak. Intok inime'e, tua juebena
weemta au nattemaeka suati a' bit
japtek. 54 Inime'e, jitae a' ji'optuaka,
junuen jitaa a' teuwaaka'ue juni'i, a
bem a' na'atejonee'uta jaiwakai.

Jesus, ju'u ka lutu'uriataka, lutu'uriata benasi yee majtawamta beje'eka yee majta

12 Ket junuen a' weyeo su,
ju'u yoemra junama'a, ka
iliikika, juebena miiltaka ama au
yajan. Junuen juebenaka kia ama
nat chep chepteka juni'i. Intok ju'u
Jesus, a' majtimmeu bat inen jiu
taitek:
—Eme'e, jume' paiseeom teame
betana, reberuatau a tamachiatuka,
ka lutu'uriae bem emo tu'u joa'u
betana emo suuane. 2 Bwe'ituk
si'ime ju'u ka ju'uneiyaawaka
bo'o jooriawame, chukula
ju'uneiyaatune. Intok si'ime
ju'u etbwa bo'o jooriawame ket
chukula ju'uneiyaatune. 3 Inien san,
si'imeta juka' ka machiku enchim
teuwaaka'uta, juna'a, taewapo
jikkajitune. Intok kaabeta ane'epo,
oo karipo wajiwa ju'u enchim
teuwaarita, ini'i, chukula kari jikat
betana kusisi teuwaatune.

Jabetasa alla, junen majjai ta'aanaa'u

4 'Emou, jume' tua in nak
ta'aa'ummeu ne inen jiia, jume'
inim itom takaam a su'ame, taa
intok chukula inia bepa ka tu'ik
kaita intok a joame, inime'e ka
enchim majjaunee'uta ne emou
teuwaa. 5 Taa jabeta ala enchim
majjaunee'uta ne enchim tejwaabae.
Juka' jiapsiwamta senuk u'aasuka,
aet chukula, taji jiba yuu beete'po a
yee tawaa betchi'bo utte'akamta ala
eme'e majjaune.
6 'Eme'e ju'unea, mamnim jume'
ili wikitchim, inime'e wooi ili
tomipo am nenenkiwa'po. Taa ju'u
Lios, inime'e betana wepu'ulaik
juni'i ka koptai. 7 Bwe'ituk kia jume'
kobat enchim choonim juni su,
si'imem we'epulaka na'ikiarim. Ka
eme'e majjaunee bwe'ituk eme'e
su, che'a juni'i tua juebena ili
wikitchim bepa che'a eiyaawa.

Wame'e, si'imem bichapo, Jesukrijtota bem suale'u a' ju'uneiyaa tebome

8 'Ineponee emou inen jiia,
si'imem jume' inim yoemrata
bichapo net eaka ne tana bem
kate'uta junuen a' lutu'uriateme,
inepo ju'u inim yoeme, ket in achai
Liojta ankelesim bichapo inime'e
nee betana am kate'epo junuen a'
lutu'uriatene. 9 Taa wame'e intok,

inim yoemrata bichapo ka nee tana emo kate'eti jiame, inime'e betana in achai Liojta ankelesim bichapo ket, ka bem nemak ea'uta ame tana teuwaanaa.

10 'Intok jabetaka juni'i, inika'a inim yoemta beje'eka nokakame, ini'i a aet jiokoitune. Taa ju'u, juka' Liojta tu'u jiapsita beje'eka ka tu'ik teuwaakame, ka a aet jiokoitune.

11 'Jum juriom te'opommeu oo jume' yetet nesaweme intok ju'u ya'uraata bichapo eme'e yeu tojiwako, eme'e ju'u enchim am yoopnaanee'u betana oo enchim teuwaanee'u betana ka jain eene.
12 Bwe'ituk jak weyeo enchim emo nokrianee'uta a' yumako, ju'u Liojta tu'u jiapsi enchim aet ju'uneetuane, tua jachin enchim teuwaanee'ut.

Unnaa yu'in tomipeewamta, jaisa tua ka tu'isi a' chuchupe'u

13 Ju'u bu'uurata betana senu Jesujtau inen jiiak:

—Empo, yee majtame, juka' nemak werik, au lutu'uriaka iniamak itom nau atteaka'uta, junama'a nee a' mak saune —ti au jiiak.

14 Taa ju'u Jesus iniau:

—E'e. Kaabe inim jitau nee yo'o ya'ari, intok kia jitaa in nat na'ikimte betchi'bo juni'i —ti au jiiak.

15 Ketchia ju'u Jesus inen jiiak:

—Aet em bichaka, tu'isi aet emo suuanee si'ime ju'u jain juni'i jita waatiawamta betana. Bwe'ituk seenu, ka bu'uuk a' jipue' betchi'bo jiba jiapsine.

16 Junak intok ju'u Jesus inia ta'abwiku a' tamachiaka ameu nookak:

—Seenu, tua yu'in tomeka jiapsan. Intok inia waj bwiam tua yu'in chupuk.
17 Ini'i yu'in tomekame intok junak: "Jaisa ne tua anne", ti ee taitek. "Jak ne ka a' kima'amachi juka' bachiata."
18 Chukula intok inen aubaeka'eak: "Inen ne aunee: Jume' bachiata ama kima' betchi'bo karim ne am tatapnee junuen watem, che'a bwerem ya'a betchi'bo intok junama'a inepo si'imeta juka' bachiata intok in jipue'uta ne ama kima'ane", ti eakai.
19 "Junak nee jaibu a inen jiunee: I'an ala nee juebena wasuktiam betchi'bo ne tua yu'in jita jipue. I'an naateka, yum jo'eka, ji'ibwaka intok jita je'eka nee tua alleene, ti ne a jiune."
20 Taa iniau ju'u Lios: "Empo ka suawa'aa, jiba inia tukaariat empo mukne. I'an su ju'u em nau tojiri, jabesa tua aamak tawaneekai", ti au jiiak.
21 Jiba inien au chuchupe, ju'u inim beje'emta jain juni'i aapo'ik betchi'bo jiba, nau totojamtau. Taa ini'i intok junuen, Liojta betana weyeka ayukamta, ili juni'i ka aet au eetuamtau.

Lios, jume' a' yoemiam am bichaka am suua

22 Chukula ju'u Jesus jume' a' majtimmeu:

—Junuen san nee inen emou jiia, eme'e, juka' enchim bwa'eeka jiapsinee'u betchi'bo intok kia juka' enchim tajo'otenee'u betchi'bo juni'i, kaachin eene.
23 Bwe'ituk ju'u jiapsiwame, ju'u bwa'amta bepa che'a eiyaawatchi. Intok ju'u takaa, ju'u tajo'ota bepa che'a eiyaawatchi.
24 Jume' konim eme'e mammatene. Inime'e ka e'echa. Intok kia ka

bachiata tobo tobokta. Intok kia jak bem a' e'erianee'uta juni'i ka jipue. Taa junuentaka juni'i, ju'u Lios am mimika. Eme'e, inime'e wikitchim bepa che'a juni'i eiyaawa. 25 Intok emo nasuk tua kaabe, ini'i, ju'u tua unnaa jachin au a' eetua' betchi'bo, junaen, senu batata nasuk'aman juni'i, juchi a' yo'otuneeme. 26 Junuen, eme'e ka jaikiku juni'i ka yumakai, jaisaaka eme'e wate weemtat emo temaeka emo au yuma'amachia.

27 'Jume' juyam sesewame jachin bem yoyyo'otune'po eme'e am mammatene. Inime'e kaita joaka, ka jiji'ika. Taa inientaka juni'i, kia ju'u che'a yo'o ya'ari Salomontuka'u, yu'in ujyoik atteaka juni'i, ka inime'e watem benasia ujyoisi machiakan. 28 Junuen, ju'u achai Lios juka' i'an wajpo juyata, juka' chukula wakeka taya'atunemta, junuen ujyoisi a' joakai, aapo che'a juni san enchim tajo'onee'uta emou autuane, eme'e kaita a suale'am. 29 Junuen san beja eme'e ka jain emo eetuanee ju'u enchim bwa'anee'u betana intok enchim ji'inee'u betana. 30 Bwe'ituk jume'e, ka Liojta sual ta'aame, si'ime inia weemtat jiba jiapsek. Taa ju'u enchim achai Lios, si'imeta inika'a emou a' be'ee'uta ju'unea. 31 Taa eme'e emo betchi'bo Liojta betana weyeka enchim jiapsimmeu tu'i'eamtat aet emo temai sakanee intok si'imeta inika'a waatek chukula eme'e ket a' miknaa.

Teekau ju'u kaitau a tamachiatuka, ju'u tu'ika bitwame

32 'Bwalam benasi in eiyaa'um, ka eme'e majjaune. Tua eme'e iliiki o'oben, taa ju'u enchim achai Lios emo betana inien aapo'ikumak yo'otaka enchim annee'uta junuen a' waatak. 33 Juka' enchim jipue'uta eme'e nenkinee intok eme'e, jume' jiokot eame mikne. Intok junuen ayuka, si'imeta bepa eiyaawatchika, ka lu'utineemta intok ka moineemta, teekau junuen jipu'ubaekai. Junaman juka' jita e'etbwamta ka anne'ewi intok kia jume' yoeriam, kaita a momoiya'awi. 34 Bwe'ituk eme'e, jum juka' eeiyaawatchika, beje'emta enchim jipue'po, junaman ket eme'e jiba aet jiapsine.

Yuma'isi emo jipueka, bo'o bit'eewame

35 'Jiba eme'e ka emo koptaine, ka machiku tachiriam jiba nunu'ubwame benakai. 36 Eme'e, kia jume' tetekokame benasi eene. Inime'e, juka' bem teko, jum jujupwa'u betana nottinemta a' bo'o bichame benakai. Junuen aapo'ik yepsaka, pueetata a' poponak sep a' etaporia betchi'bo. 37 Tua alleenee jume' tetekokame, inime'e bem teko, ka kokochemmeu a' yebijnee'um. Tua lutu'uriapo ne inen ne emou jiia, jiba aapo ju'u bem teeko, mesau am joaka aet jiapseka, aapo am a'abojne. 38 Ela'po inika'a nasuk tukaapo oo abe matchuu a' yebijneeo juni'i, junuen ka kokochemmeu yepsakai, inime'e a' tekokame tua lutu'uriapo bem allea'u ameu aune. 39 Intok eme'e inika'a ju'uneiyaane, waka'a jo'aakamta, inika'a jak weyeo juka' jita nunu'emta a' yebijnee'uta a' ju'uneao, inika'a ka kot'ea'u, intok jum kariu jita etbwa betchi'bo, ka

aman a' kibaktua'ea'u. 40 Eme su
juni ketchia, jiba junaen yuma'isi,
kaita emou be'eeka a' bo'o bitne.
Bwe'ituk tua ka au waatiwao su
yebijnee ju'u emo benasi yoeme.

Tekoka, yuma'isi a yoem eiyaatume, intok tekoka, ju'u ka a yoem eiyaatume

41 Junak intok ju'u Peeo:
—Achai, inika'a ta'abwiku a'
tamachiaka em teuwaaka'uta, jaisa
empo ito betchi'bo jiba a' teuwaak,
oo si'imem betchi'bo ja'ani —ti au
nattemaek.
42 Ju'u yo'owe Jesukrijto inen
jiiak:
—Inile benasi mamachinee ju'u
yo'ota tekilta a' jooriame. Ini'i
suawaka intok ka ta'abwisi eame.
Inika'a, ju'u a' tekowa a' jo'aapo
jume' a' yoemiammeu a' to'o
simnee'u, juname'e aapo'ik am
ji'ibwaneeo, junak am ji'ibwatuane'
betchi'bo. 43 Tua alleenee ju'u
tekokame, ini'i, ju'u a' tekowa
nottekai, junuen juka' tekilta
a' joo'ea'uta, a' joaka teunaame.
44 Lutu'uriapo ne inen emou jiia,
junaka'a, ju'u a' tekowa, si'imeta
a' atteabeu, aapo'ik au yo'otaka a'
kecha'ane. 45 Taa juna'a tekokame
intok, juka' a' tekowa ka lauti a'
nottine'eti eaka intok ini'i, jume'
waate tekokame intok jume'
jaamuchim ama tekipanoame,
ka tu'isi am bichaka intok
ji'ibwawamta intok nanaakowamta
weetuaao, 46 junako, wa'a a' tekowa,
taewait intok jak weyeo, juka'
a' tekokamta ka a' bo'o bichao
su yebijne. Intok inika'a tua ka
a' jiokoleka, unnaa bettesi jiokot
au a' chupa'ane. Intok jiba jume'
Liojta ka sual ta'aame benasi au a'
chupakai.
47 'Ju'u tekokame juka' a'
tekowata joo i'a'uta ju'uneiyaaka
taa ini'i ka aet jiapseka a' koptaikai,
intok kia ka a' nok jikkajakai, ini'i
tua bettesi jiokot ya'atune. 48 Taa
ju'u tekokame, juka' a' tekowata
joo i'a'uta ka ju'uneiyaaka intok
ini'i ka a' joo'ea'uta joakai, ini'i
ka tua bettesi jiokot au weene.
Bwe'ituk wa'a che'a yuma'isi Liojta
betana weyemtat ju'uneaka a'
mabetlame, ini'i junae betana au
waatianaa. Ju'u intoko che'a yu'in a'
ya'anee'uta maki, ini'i junae betana
au waatianaa.

Jesujta betchi'bo, ka nau eewamta aunee'u, a' utte'atuka'po

49 'Ineponee bemelasi weyeka nok
lutu'uriata, tajiu a tammachiatumta
ne a'abo toji'isek. Intok inepo inika'a
jaibu a' weetuapea. 50 Utte'a, ketun
juka' unnaa jiokot in ino bitnee'ue
in ji'obilaatune'po intok inika'a
neu chupsu'u tajtia, tua ka in yanti
ela'u neu aune. 51 Jaisa eme'e, yanti
elwaka jiapsiwamta nee a'abo
bwiau jiapsammeu ne a' weiya'ati
ea ja'ani. Ka junueni, ala, ka nau
eewaka jiapsiwamta ne a'abo weiyaa.
52 Bwe'ituk i'an inim bichau bicha,
mamnika nau werika, inime'e ka
nau eene. Bajika, jume' wooim
beje'ene. Jume' woika intok, jume'
bajim beje'ene. 53 Inen weyekai, ju'u
achaiwai, a' yoemiawata beje'ene.
Ju'u yoemiawai intok a' yo'owata
beje'ene. Ju'u malawai a' jamut
asoawata beje'ene. Ju'u marawai
intok a' malawaita beje'ene. Ju'u

asekawai, a' jaboraiwaita beje'ene.
Ju'u jaboraiwa intok a' asekawata
beje'ene.

Jiba taewaim betana ju'u machilaa

54 Ju'u Jesus ket ju'u yoemratau
inen jiiak:
—Eme'e, jume' naamum, ta'ata
aman weeche'e betana jikau
cha'atume bichakai, eme'e sep, i'an
yukbae'eti jiia. Intok inien yeu
weama. 55 Intok sur betana jekata
buiteo, eme'e sep, i'an tattabae'eti
jiune. Intok junuen tattae. 56 Ka
tu'i yoememtaka emo tu'u joame,
eme'e, juka' aniata oo teekata
jachin a' machiaka'uta bichaka,
taewaim ju'une'eiyaa. Taa eme'e
inime'e taewaimmet enchim amet
jiapsa'ummet weenemta juka' a'
teuwaa'uta eme'e ka a aet ju'unea.

Ju'u enchi beje'eka anemtamak em emo tu'utenee'u a' jariunee

57 'Jaisaakai eme'e ju'u che'a emou
lutu'uriatu machik intok emou
tu'i machik juni'i, ka aet a ju'unea.
58 Senuk enchi a' beje'eeo intok enchi
a' ya'uraa bittuaseko, ket aamak
weyeka, aamak emo tu'utenee junuen
ka ya'uttau bicha enchi a' su'u tojine'
betchi'bo. Bwe'ituk junako ju'u ya'ut,
jume' yee e'etammeu enchi su'u
tojinee intok juname'e enchi eta'ane.
59 Inen ne eu jiia, junama'a empo ka
a yeu weene, ka si'imeta juka' em
wikiria'uta empo ka a' beje'etuasuko.

Ka tu'ik bo'o jooriaka jiapsiwamta betana emo temaiwamta a' utte'atuka'u

13 Jiba juname'e taewaimmet
jeela, waate, Jesujtau yeu
yajak. Inime'e intok, juka' Pilaato'
teamta jume' waate, bwiaraa
Kalilea' tea'po joomem a' su'aka'uta
au teuwaakai. Intok inika'a aapo'ik
jiba juname'e bem ojbo, jume'
naikim wokekame, Liojta yo'ori
betchi'bo bem su'aka'um, inime'e
ojbomak ket a' kuutaka'uta. 2 Ju'u
Jesus intok inen ameu jiiak:
—Jaisa eme'e, inime'e bwiaraa
Kalilea' tea'po joomem, inika'a
ameu yeu sika' betchi'bo, si'ime
jume' waate bem bwiaarapo
joomem bepa che'a ka bem tu'i
yoememtuka' betchi'bo junuen am
ayuk ti ea ja'ani. 3 Kannee inien
yeu a' sika'a ti jiia. Eme'e intoko
junuen ka tu'ik joowamta betana
ka enchim emo temaeko, si'ime
eme'e juni'i ket kokkone. 4 Oo jaisa
eme'e, wame'e woj mamni ama
woj naikika, tebesi jikau bicha
karita benaka ya'arita Siloe' teamta
amet wecheko, inime'e kokokame,
inime'e, jume' waate junama'a
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po
joomem bepa jita che'a ka tu'ik
am ya'ariaka' betchi'bo junuen am
ayuk ti ea ja'ani. 5 Kannee inien yeu
a' sika'a ti jiia. Eme'e intoko junuen,
ka tu'ik joowamta betana ka
enchim emo temaeko, si'ime eme'e
juni'i ket kokkone.

Chuna ouwo ka tatakamtat nokaka jita ta'abwik a' teuwaaka'u

6 Junak intok ju'u Jesus, inika'a
jita ta'abwiku a' tamachiaka ameu
nookan:
—Seenu, a' waj bwiapo
chuna'ouwota echiakan. Intok
ini'i, junaka'a a' takasuk ja'ani ti
eaka, aman a' bit betchi'bo siika.

Taa junama junaet tua kaita teak.
7 Junak intok ini'i, ju'u junaka'a
wajta suuamtau inen jiiak: “Beja
ne baji wasuktiapo a'abo iniat
chunam jajaiwa intok ne jiba
kaita tettea. A' chuktane. Jaisa
betchi'bo ini'i kia beja inim bwiata
jinne'ulatune”, ti au jiiak. 8 Taa ju'u,
junaka'a waj bwiata suuame inen
a' yoopnak: “Inia wasuktiat jiba
inim a' su'u tojinee achai, bwiata
nee a' bwalkoteriaka intok bwiata
utte'ata maknemta nee au to'obae.
9 Intok inien ya'awak, jumak juchi
wasuktiat takane. Taa junuen ka a'
takako, junak ala a' chuktane”, ti
au jiiak.

Jesus, senu aet yum jo'e ta'apo, jamutta po'ola tawalata au ine'etetua

10 Sejtul, senu aet yum jo'e ta'apo
ju'u Jesus senu juriom te'opopo yee
majtan. 11 Intok junama, jamut, woj
mamni ama woj naiki wasuktiapo
ko'okoeka ama aanen. Inika'a, senu
bebeje'eri ka tu'i jiapsi tua po'ola
a' tawaalatukan. Aapo ini'i tua
ka a rutukten. 12 Ju'u Jesus ama a'
bichakai, au chaaeka:
—Jamut, empo beja, em ko'okoa
betana kaita intok et aayuk —ti au
jiiak.
13 Junak intok aapo ju'u Jesus aet
mamtek. Intok junama lautipo ju'u
jamut rutuktek. Intok sep, Liojtau
bicha a' allea'uta teuwaa taitek.
14 Taa ju'u junama'a juriom te'opopo
yo'o ya'ari, ini'i o'omtek, juka'
Jesujta junaka'a jamutta aet yum jo'e
ta'apo a' tu'uteka' betchi'bo. Intok
ini'i, jume' ama anemmeu inen jiiak:
—Busan taewaim aayuk amet
tekipanoanaame. Juname'e
taewaimmet eme'e tu'ibaeka a'abo
katne. Intok ka ju'u aet yum jo'e
ta'atchi.
15 Junak intok ju'u yo'owe
Jesukrijto inika'a inen yoopnak:
—Ka tu'i yoemtaka juni'i emo tu'u
joame. Jaisa emo betana kaabe
ju'u a' wakajta oo a' buuru aet yum
jo'e ta'apo a' woitaka, jakun a' ba'a
ji'ituaneeme. 16 Inika'a jamutta
intoko, ju'u Apra'am tuka'uta betana
yoemiammet yeu simriata, inien ju'u
bebeje'eri, iniae ko'okoae, woj mamni
ama woj naiki wasuktiapo jiokot au
a' bittuamta, jaisa ini'i aet yum jo'e
ta'apo ka inia a' ko'okoa betana ka
aet aniatu'eewan ja'ani —ti jiakai.
17 Juka' Jesujta inika'a a'
teuwaasuko, si'ime jume' a' beje'eka
kateme, tua tiweka taawak. Taa
si'ime ama yoemra tua allean Jesujta
tua eiyaa watchika a' joa'uta bichakai.

Mojtaasa bachiat nokaka jita ta'abwik a' teuwaaka'u

18 Junak intok inen jiiak:
—Jita benasa intok jitausa nee a'
tamachiane, Liojta che'a yo'otaka
a' kateka'u betana ju'u nok lutu'uria.
19 Ini'i, seenuk inim yoemta,
mojtaasa bachiata a' waj bwiapo
a' echaka'abena. Intok ini'i junuen
tua bwe'u juyata benasi yo'otuneeka,
junuen tua bwe'uuka, kia jume' jekapo
naj kateme juni'i a' nassa'akariampo a
am tosate'e benasi weye.

Reberuat nokaka jita ta'abwik a' teuwaaka'u

20 Ketchia inen ameu jiiak ju'u
Jesus:
—Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u
betana ju'u nok lutu'uria, jitausa ne

a' tamachiane. 21 Ini'i, senu jamutta
ainam bajisi jitae yeu to'orim,
iliikik reberuata junamemak nau
a' kuutaka, junuen si'imek kittim a'
boyotua'a benasi weye.

Na'ulaika, ju'u aman aet kimuwame

22 Bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u
bicha bo'o joakai, ju'u Jesus, ili
bwere jo'arampo intok kia junama
che'a ka bwere jo'arammet a'
weye'ut, yee majtan. 23 Junama'a
senu aanek:

—Achai, jaisa tua iliikinee ja'ani
jume' jinne'uimtuneeme —ti au
nattemaekai.

Aapo intok:

24 —Na'ulaika am bicha aet
aman kikkimuwa'u luula eme'e
kimubaeka'eene. Bwe'ituk
ineponee inen emou jiia, juebenaka
aman yajibaane, taa ka a aman
yajine. 25 Juka' jo'araka ama
katekamta jaibu pueetata a'
pattasuko, eme'e, jume' pa'aku
aneme, junau ja'abweka a' ponaka
inen: "Achai, itom kimutua", ti
eme'e jiune. Taa aapo: "Kannee
ju'unea jaku'ubo enchim kate'u", ti
enchim yoopnane. 26 Junak intok
eme'e inen jiu japtenee: "Itepotee
emak rejteka emak jiji'ibwasuk.
Intok empo itom bwe'u jo'arapo
bo'ommet yee mamajtasuk", ti jiune.
27 Taa aapo inen enchim yoopnanee:
"Jaibu ne enchim tejwaala, ka
in ju'unea'po, jaku'ubo enchim
kate'epo. Saka'abu'em si'ime eme'e
jume' ka tu'ik joaka jiapsame", ti
jiakai. 28 Junaman eme'e bwannee
intok enchim tamim kusisi jiune,
eme'e, juka' Apra'am teamta intok
Isaak teamta intok Jakoobo' teamta
intok si'ime wame'e Liojta betana
ju'uneetuawaka noktuawaka'um,
aapo'ik Liojta che'a yo'otaka a'
kateka'u aamak aneme bichakai,
eme'e intoko pa'akun yeu
beeprimtakai. 29 Bwe'ituk junak
ju'u ka nanau machi yoemra, ta'ata
yeu weama'a betana intok ta'ata
aman weeche'e betana intok norte
betana intok sur betana ama yeu
yajine, junuen, Liojta che'a yo'otaka
a' kateka'po, mesau jote' betchi'bo.
30 Junako, waate, jume' i'an inim
che'a ka eiyaawame, inime'e
junaman che'a eiyaarimtune.
Wate intok, jume' i'an inim tua
eiyaawame, junaman junak che'a
ka eiyaarimtune.

Ju'u Jesus, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po jiapsame betchi'bo bwaana

31 Jiba junae taewait, waate
paiseeom teame Jesujtau yajaka
inen jiiak:

—Inim yeu weene, bwe'ituk
ju'u yo'owe, Eroorej teame enchi
me'etebobae —ti au jiiak.

32 Taa aapo inime'e inen yoopnak:

—Eme'e aman sajaka, junae yee a'
bai ta'aane' betchi'bo suawakamtau
inen jiunee: "A' ju'uneiyaane, inia
taewait intok yooko, inepo inim
jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim
jipueme intok jume' ko'okoeme ne am
tu'uteka emo am inne'etetuane'po.
Intok matchuk ta'apo inepo ansune.
33 Taa utte'a, inia taewait intok
yooko intok matchuko, juka' in
bo'o jooria'uta in a' weetuane'po."
Bwe'ituk senuk, juka' Liojta betana
ju'uneetuawaka yeteu noktuawamta,
mekkaa, ka jum Jerusalen tea'po yeu
a' muknee'u, kaachini junuentune.

34 'Bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po
jiapsame, eme'e, jiba jume' Liojta
betana ju'uneetuawaka yeteu
nonoktuawame sussu'ame. Intok
jume' Liojta betana enchim
tejwaane' teaka emou bittuawame
am mamaasukame, jue benasi ne
inim jume' jiapsame neu nau am
tojaka am jinne'ubaek, juka' totoi
jamutta jume' ili a' asoawam nau
a' totoja'a benasia, taa eme'e tua ka
junen eak. 35 Yuu, i'an ju'u enchim
bwe'u te'opo, junama'a ju'u Lios
ka intok anneeka a' ju'uneiyaanaa.
Intok inepo ne inen emou jiia,
enchim ka intok nee bitne'po, junak
juka' taewaita a' yuma'u tajtia
inen enchim jiuneeo: "Yo'oriwaka
a' alleetuanaa'u au aune, ju'u achai
Liojta betana a'abo weyemtau", ti
enchim jiuneeo.

Jesus, seenuk tua taka bajiyata au ine'etetua

14 Sejtul, senu aet yum jo'e
taewait inen yeu siika. Ju'u
Jesus, seenu, paiseom teammeu
ya'utta jo'au aapo ji'ibwaseko, jume'
intoko waate paiseeom aapo'ik
mammateka ama aanen. 2 Junama'a
intok ket, ae bichapo, senu tua
taka bajiyaataka ko'okoeka ama
aanen. 3 Junak intok ju'u Jesus,
jume' Moiseejtuka'uta nesaurim
yee majtame intok jume' paiseeom
teame inen temaek:

—Jaisa tu'i machi ja'ani, senuk
ko'okoemta, a' tu'uteko inien aet
yum jo'e ta'apo oo ka tu'i ja'ani —ti
ameu nattemaek.

4 Taa inime'e ka monteka taawak.
Junak intok ju'u Jesus, ju'u
ko'okoemtau rukteka, a' tu'utek,
intok inika'a a' sim saek. 5 Jume'
paiseommeu intok aapo:

—Jabesa emo nasuk, juka'
a' buuwata oo a' boejta, bwia
wojo'oku, ba'aka'po ko'om a'
wecheko, ini'i ka junama sep yeu
a' wikbaaneeme, inika'a junuen kia
aet yum jo'e taewaituko juni'i.

6 Inime'e intok tua kaita a'
yoopnak.

Jume' jujupwaka, pajkou nunuwakame

7 Ju'u Jesus, junaman jume'
nunurim, inime'e tua bat jum
yo'owem mesau jojoyee'um yeu
pu'aka ama joteme bichakai, inen
am nok tejwaak:

8 —Senuk jum jujupwaa'u enchi
a' nunuko, empo ka tua jum che'a
bichau jojoowa'po yejtebaane.
Bwe'ituk junama'a senu ta'abwika,
ee bepa che'a eiyaawaka aman
nunuritaka a ama yebijne. 9 Intok
junak ju'u enchim aman nunukame
aman eu sikaa, junak: "Ika'a junum
a' yejtua", ti eu jiune. Junak intok
empo, tua tiweka juni'i, junaman
che'a amau yejtene. 10 Ala empo
junuen nunuwako, junaman
che'a amau jojoowa'po yejne.
Junako junuen, ju'u enchim aman
nunukame, yepsaka, inen eu jiunee:
"In nake'u, a'abo che'a bichau
yeesa", ti jiune. Junuen empo jume'
ama mesau emak jokame betana
che'a uttiawaka bitnaa. 11 Bwe'ituk
ju'u, aapo au yo'o joame, ini'i ka
eiyaawaka bitnaa. Taa ju'u intoko
ka au che'ewareme, juna'a, tu'isi
eiyaawaka bitnaa.

12 Ketchia aapo junaman jo'arau a'
nunukamtau inen jiiak:

—Empo jakwoo juni'i, taewapo oo kupteo, ji'ibwa tebo'oteko, ka jume' em nak ta'aa'um oo jume' emak werim oo jume' mekka jo'aaka em wawaimmeu oo kia jume' totomeka ee naapo jo'aakame juni'i, ka inime'e aman nunune. Bwe'ituk inime'e ket, chukula enchi ji'ibwa nunune, intok junuen empo, em ya'ari betchi'bo juchi a' mabetne.
13 Taa empo ala, alleewaka ji'ibwa tebo'oteko, empo, jume' jiokot eaka jiapsame, jume' ka emo taka yekame, jume' lolo'im intok jume' ka bichame, inime'e aman nunune.
14 Intok empo tua alleewamta bitne. Bwe'ituk inime'e kaachin a enchi a' beje'etuane. Taa ala empo chukula, jume' Liojta bichapo tu'isi tawalame kokkolamtaka am jiabijteo, junak empo juka' eu tu'ik si'imek bitne.

Tukaapo, tua ji'ibwa tebowamtat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

15 Inika'a jikkajakai, junama'a mesau jokame betana senu Jesujtau inen jiiak:

—Tua alleenee wa'a, junaman Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u aman aamak ji'ibwaneeme —ti jiiak.

16 Iniau inen jiiak:

—Seenu, tukaapo tua bwe'uusi ji'ibwa teboka, intok ini'i tu'isi juebenam aman nunu tebok. **17** Intok tukaapo junama'a jaibu kupteka ji'ibwabaawao, ini'i, jume' nesauta a' jooriame betana senuk, jume' aman nunurimmeu: "A'abo em kaate, bwe'ituk jaibu si'ime yuma'isi ama jipu'uwa", ti ameu a' jiune' betchi'bo, ameu a' bittuak. **18** Taa juname'e si'ime emo jiokoi tebosau japtek. Ju'u seenu, che'a bat nokakame inen jiiak: "Ju'ubwa jeela nee waj bwiata jinuk intok utte'a in aman noitine'po a' bit betchi'bo. Nee aet jiokoine", ti jiiak.
19 Ju'u juchi seenu, nokaka inen jiiak: "Boesim, mamni japteriam ammea mo'iti betchi'bo ne jinula. Inime'e intok ne aman ji'obilaabae. Eu ne ujbwana, nee jiokoine", ti jiiak. **20** Ju'u intok seenu, iniamak bajikai, ket inen jiiak: "Ju'ubwa jiba ne pajkoka juube intok jiba inia betchi'bo ne ka a aman weene", ti jiiak. **21** Ju'u sawame, a'abo notteka, a' tekobeu inika'a si'imeta teuwaak. Junak intok ju'u tekowai, o'omteka intok ju'u a' sawe'u inen jiiak: "Aman sikaa, lauti jum bwe'u jo'arapo amet naj katwa'ummet, si'imekut intok jume' kaitae emo ania machim intok jume' ka emo taka yekame intok jume' lolo'im, intok jume' ka bibichame a'abo am weiyaane", ti au jiiak. **22** Che'a chukula intok ju'u sawame: "Achai, jaibu ne si'imeta juka' em teuwaaka'uta ne a' ya'asuk. Taa intok ketuni wate im be'ee", ti au jiiak. **23** Junak intok ju'u tekowai, ju'u a' sawe'u: "Lauti aman yeu sikaa, jum naj katwa'apo intok bo'ommet juchi waatem, utte'apo juni'i, a'abo am nunune. Junuen inim jo'aapo am tapunne' betchi'bo", ti au jiiak. **24** "Bwe'ituk lutu'uriapo ne inen emou jiia, wame'e che'a bat naataka a'abo in nunuka'um betana, tua kaabe inim kupteo nemak ji'ibwane", ti jiiak.

Krijtota mak eaka jiapsiwamta, ka yeupo benasi a' weye'po

25 Yoemra tua juebenaka Jesujtat cha'aka kaaten. Aapo intok kuakteka inen ameu jiiak:

26—Kia jabetaka juni'i, ini'i
nemak eaka in majti tubaeme, taa
ini'i, a' yo'owam oo a' jubiawata
oo a' yoemiam intok jume' aamak
werim ka omola am tawaalata
benasi am eiyaabaeme, intok
ini'i, kia inim tu'isi a' jiapsa'uta
juni'i, ka junuen a' eiyaame, ini'i
kaachin nee betana a' majtitune, ka
junuen au lutu'uriane. 27Intok wa'a,
ini'i nee betchi'bo a' jiapsiwata
a' ta'arunee'ut ju'uneaka, ini'i
ka junuen nemak eebaeme,
juna'a kaachin nemak eaka nee
betana majtitune. 28Emo betana
seenu, ini'i mekka bit betchi'bo,
karita benaka tebesi jikau a'
yo'oturianee'uta ya'abae'eteko, jiba
tua ini'i, che'a bat naataka, kateka,
junama'a juka' a' kima'anee'uta a'
na'ikiane. Junuen ae a' chupnee'u,
au a' yuma'ireaka'uta ju'unee
betchi'bo. 29Ka junuentuko,
ini'i, aet a' nawanee'uta naateko,
chukula intok ka a' chupakai,
si'ime jume' a' bichame, jaana
aet nok japtene. 30Intok inen
jiunee: "Ini'i yoeme, karita benaka
a' ya'abae'uta naatek intok ka a'
chupak", ti inime'e jiune. 31Oo
senu, a' bwiawapo yo'o ya'ari, ini'i,
juchi juka' senuk yo'o ya'arita
beje'eka nassuabae'eteko, jiba tua
ini'i ket che'a bat naataka, kateka,
ju'uneebaane, jume' woj mamni
miil sontaommea, aapo, juka' senu
taka miil sontaom weiyaamta
beje'eka, tu'isi yeu a' weene'po
ju'uneebaekai. 32Intok ini'i ka ama
yumakai, juka' senu yo'o ya'ata, a'
beje'eka weyemta, ketuni mekka
a' aneo, aapo ini'i, aapo'ik betana
watem au bittuane, junae betana a'
kaitatunee'uta am a'aune' betchi'bo.
33Junuen san, emo betana, jabetaka
juni'i, wa'a, si'imeta juka' a'
jipue'uta, ka omola a' tawaame,
ini'i ka nemak eaka nee betana
majtitune.

Juka' onta a' cho'okoa ta'aruko, jaisa a' tawanee'u

34'Ju'u oona tua tu'i o'oben, taa
ini'i a' cho'okoawata ta'aruko,
kaachin intok a sawatune. 35Ini'i,
kia bwiata betchi'bo juni'i ka tu'i,
oo waka korapo wo'otapo juni'i ka
tu'i. Ini'i, kia mekka wo'otanaa ala.
Ju'u a' jikkajibaeme a' mammatene.

Bwala chiktulatat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

15 Si'ime jume' ya'uraata
betana, tomita nau
totojame, intok jume' tua ka
tu'i yoemem, inime'e, Jesujta a'
jikkajibaeka au ruk rukten. 2Intok
inia betchi'bo jume' paiseeom
teame intok jume' Moiseejtuka'uta
nesaurim yee majtame, inime'e aet
nokaka:

—Ini'i yoeme, jume' tua ka tu'i
yoemem au yaajitua, intok amemak
jiji'ibwa —ti jiian.

3Junak intok ju'u Jesus, inika'a
jita ta'abwiku a' tammachiaka
ameu nookan:

4—Jabe juni'i emo nasuku seenu,
mamni takaam bwalam jipueka
intok ini'i, junama'a wepu'ulaik
ta'aruko, jiba tua ini'i, jume' naiki
taka ama woj mamni ama batanim
jum wajpo am suua'po, am to'o
sikaa, intok ini'i, juka' bwalata
a' ta'aruka'uta a' tea'u tajtia a'
jariune. 5Intok ini'i, junaka'a teakai,

a' jenommet a' tekaka, a' nuk simne, tua alleakai. 6Intok ini'i, a' jo'au yepsakai, jume' a' ta'aa'um intok jume' ae naapo jo'aakame nau am nunuka inen ameu jiunee: “In allea'uta eme'e nemak bitne. Bwe'ituk juka' bwalata in ta'aruka'uta, ne a' teusuk”, ti jiune. 7Ineponee inen emou jiia, jiba inile benasia, teekau jiapsame nasuk che'a alleewame aune, seenuk ka tu'ik joamta, ka tu'ik betana au a' temaeko, jume' naiki taka ama woj mamni ama batanika tu'i yoemem, inime'e kaita ka tu'ikut emo temaineeme bepa.

Tomi ta'aruit nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

8’Oo ketchia, ju'u jamut, woj mamni tosai tomim jipueka, intok ini'i, junaka'a wepu'ulaik ta'aruko, jiba su tua ini'i, tachiriata yaaka, jum a' karipo, junaka'a a' tea'u tajtia, tu'isi ama jichikne. 9Intok ini'i, junaka a' teusukai, junak jume' a' nakeka a' ta'aa'um intok jume' ae naapo jo'aakame nau nunuka inen ameu jiunee: “In allea'uta eme'e i'an nemak a' bitne. Bwe'ituk juka' tosai tomita in ta'aruka'uta, ne a' teusuk”, ti jiakai. 10Ineponee inen emou jiia, jiba inile benasia ket, teekau, jume' Liojta ankelesim nasuk, tu'isi alleewame aune, seenuk, ka tu'ik joamta juka' ka tu'ik betana au a' temaeko.

Yoemiawaita, tua eiyaawatchik, kia beja a' wo'otaka'ut nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

11Ju'u Jesus inen jiiak ketchia:
—Senu yoeme, wooim ou yoemiakan. 12Inime'e betana intok ju'u che'a ka yo'owe, a' achaibeu: “Achai, juka' chukula neu tawanee'uta, in au lutu'uriaka'uta, baat nee a' makne”, ti au jiiak. Junak intok ju'u achaiwai, bem au lutu'urianee'uta amet na'ikimtek. 13Ka jaiki taewaim simsuka, chukula, ju'u che'a ka yo'owe, usiwai, junama a' atteawa nenkak. Intok junae tomie, ini'i, mekka ta'abwi bwiaraau bicha siika. Junaman, ini'i, si'imeta ae au alleetuaka, ka tu'isi jiapsaka a' lu'utak. 14Taa junak inika'a si'imeta jaibu a' lu'utasukai, iniat chukula junama bwiaraapo, tua kaita bwa'amachiwaka tebaatuk. Intok ini'i tua ama tebbauri taitek. 15Junak intok ini'i, junama bwiaraapo jometa senuku yoemtau yepsak, tekilta jaiwakai. Juna'a intok junama a' wasau, kowim a' suuane' betchi'bo aman a' bittuak. 16Intok junama'a, jume' ju'upam benaka, kowim bwa'ee'um bwa'aka, jobo'opean. Taa tua kaabe jita a' mimikan. 17Junak intok ini'i inen au eetua taitek: “In achaimak a' tekipanoareeom, tua juebenaka bwa'aame, kaita be'eeka ameu aayuk. Inepo intok inim abe tebae muuke. 18In achaibeu bichaa ne nottinee intok ne inen au jiunee: In yo'owa, Liojta beje'eka intok kia enchi beje'eka juni'i nee ka tu'ik ya'ala. 19Ka neu lutu'uria, jaibu em yoemiapo em nee ta'aanee'u. Ala ime'e eu tekipanoame benasi nee mabetne”, ti eakai. 20Junak intoko ini'i bo'o joo taitek. Intok junuen a' achaiwata jo'aau nottek.

’Inika'a ketuni mekka a' weamao, ju'u a' achaiwa a' bichaka tua

a' jiokolek. A' nankika au sikaa, intok a' ibaktaka intok aet tenteka, junuen a' mabetak. 21 Junako ju'u yoemiawai inen au jiiak: “In yo'owa, Liojta beje'eka intok enchi beje'eka nee ka tu'ik ya'ala. Jaibu ka neu lutu'uria, em yoemiapo em nee ta'aane'po”, ti jiiak. 22 Taa ju'u achaiwai, jume' a' sawa'ummeu inen jiiak: “Lauti em, juka' tajo'ota che'a tuttu'ik a'abo yeu tojaka intok inika'a eme'e tajo'otuane. Mam pusiapo intok ket aniiliota a' yecha'ariane. Bochampo intok ket em a' woktuane. 23 Juka' beseeota, awiriarita a'abo tojaka a' me'ene. Ji'ibwaneete intok alleaka pajkota te ya'ane. 24 Bwe'ituk ini'i in yoemia, kia mukiataka intok juchi jiapsakamta benasi neu maachi. Ite a' ta'arukan, taa i'an te a' teulaa.” Intok junuen, inime'e bwe'uusi alleewamta weetua japtek.

25 'Taa ju'u che'a yo'owe usiwai, wasau aanen. Intok ini'i nottiseka, intok a' jo'aau jeela weyeka, jiponwamta intok yi'iwamta jikkajak. 26 Junak intok junama'a, senu usi o'outau chaaeka, ju'u ama weye'ut au nattemaek. 27 Ju'u usi o'ou inen au jiiak: “Ju'u em saila yepsak. Ju'u em achai intok, juka' beseeota awiriarika a' me'e tebok. Aapo'ik kaachin machika, ka ko'okoeka a' yepsaka' betchi'bo.” 28 Taa ju'u che'a yo'owe usiwai au o'omtituak. Intok ka a' kibakbaao, ju'u a' achaiwa ama yeu siika a' kibakne' betchi'bo au nokbaekai. 29 Ini'i intok a' achaibeu inen jiiak: “Empo tu'isi ju'unea, juebena wasuktiapo ee betchi'bo in tekipanoalaa'po. Jakwoo juni'i ka enchi beje'eka aulatakai. Taa empo sejtul juni'i, in nak ta'aa'ummak in alleene' betchi'bo, kia ili chibata wepu'ulaik juni'i kee nee miika. 30 Taa i'an, ini'i em yoemia yebijlaa, ini'i, ka tu'i jaamuchimmak ju'u bu'uu tomi, kia beja a' beutakai, intok i'an empo juka' beseota che'a awiriarita a' me'elaa.” 31 Junak intok ju'u achai inen au jiiak: “In yoemia, empo inim jiba nemak aane. Intok si'ime ju'u in jipue'uta, ket empo nemak a' atteak. 32 Taa i'an tua inien utte'a, pajkoka intok alleewamta itom weetuanee'u. Bwe'ituk ju'u em saila, mukiataka intok juchi jiapsakamta benasi maachi. Intok ta'aruitukan, taa itepo a' teulaa.”

Ju'u tekipanoareommeu weyeka, ka a yoem eiyaatumtat nokaka ta'abwik a' teuwaaka'u

16 Ju'u Jesus ket inen a' majtimmeu jiiak:

—Senu tekowai tua yu'in tomeka, ini'i, seenuk tekileu a' yo'o ya'ari jipuen. Ini'i tekowai intok, aman tejwaawak junaka'a tekilpo a' yo'o ya'ari, juka' beje'emta aapo'ik jipue'uta, kia beja a' wiutaria'po betana. 2 Junak intok ju'u tekowai junau chaaeka intok inen au jiiak: “Jaisa lutu'uria ja'ani, ee betana ini'i neu teuwaari. Juka' tekilta em ya'ari, nee a' ju'uneiyaatuane. Bwe'ituk ka intok empo inim in tekilpo yo'otaka tekipanoane.” 3 Junak ini'i, tekileu yo'owe: “Jaisa ne anne. I'an juka' in teeko tekilta nee a' u'aaneeo. Wajpo tekilta in ya'ane' betchi'bo ne ka utte'ak. Intok kia jak in netanee'uta, nee

tiiwe", ti ee taitek. 4"Jaibu ne
ju'unea ju'u in aunee'ut, junuen
ka nee tekileko, watem bem
jo'aampo tu'isi nee mabbetneeme
anne' betchi'bo", ti eak. 5Junak
intok ini'i, jume' a' tekowata
wikiriammeu, we'epulaimmeu
chaaek. Ju'u bat au yepsakamtau:
"Jaikiksa empo a' wikiriia juka'
in teeko", ti au nattemaek. 6Ini'i
intok: "Mamni taka bwere bariilim
oliibo aseitekame", ti a' yoopnak.
Ju'u tekileu yo'owe junak inen au
jiiak: "Inim aayuk ju'u em nu'uri
ji'ojteitakai. Kateka, noolia juchi
seenuk inia betana nasuk'aman
jiba em wikiria'uta a' ji'ojtene",
ti au jiiak. 7Chukula intok juchi
senuku: "Empo su intoko, jaikiksa
a' wikiriia juka' in teeko", ti au
nattemaek. Ini'i intok: "Mamni
taka tiiko sako jikimaim nee a'
wikiriia", ti a' yoopnak. Junak intok
ini'i: "Inim aayuk ju'u em nu'uri
ji'ojteitakai. Taa i'an noolia, kateka
juchi seenum naiki takaata jiba em
wikiriaa'po a' ji'ojtene", ti jiakai.
8Iniae ju'u tekowai ju'uneak, juka'
ka tu'i yoemtaka, tekileu yo'ota,
jita inile benak a' joonee'uta a'
suawaeka'po. Bwe'ituk jume' inim
bwiapo ayukamtat jiba jiapsekame,
nau eaka jita bem nau a' joonee'ut,
che'a tu'isi a' jooa, jume' Liojta
yoemiam bepa.

9'Inepo ala nee, inim bwiapo tua
ka tu'ik weye'po, juka' beje'eka
ayukamta, inim watem junamemak
eaka enchim am ta'aane' betchi'bo
nee enchim a' sawaanee'uta enchim
tejwaa. Junuen juka' beje'eka
ayukamta emou a' lu'uteko, jum
jiba yuu enchim annee'u, jume'
junaman enchim mabetneeme anne'
betchi'bo.

10'Ju'u, ka jaikika au
su'u tojirimak, junaet a
yoem'eiyaatukame, ketchia ini'i,
juebenaka au su'u tojirimmak,
junaet a yoem'eiyaatune. Ju'u
intok, ka jaikika au su'u tojirimmak,
junaet ka a yoem'eiyaatuka
a' joame, ini'i, ju'u juebenaka
au su'u tojirimmak juni'i, ka a
yoem'eiyaatune. 11Junuen san,
eme'e inim bwiapo tua ka tu'ika
beje'eka ayukamta mak eme'e
ka yoem'eewatchisia a' sawaakai,
Liojta betana lutu'uriapo si'imeta
bepa beje'ekamta, kaabe emou a'
su'u tottojine. 12Intok eme'e, juka'
ka enchim atteata enchim jipue'uta,
ka eiyaawatchisi a' sawa'ateko,
kaabe junuen juka' enchim au
lutu'uriaka enchim bitnee'uta a
enchim a' mabettuane.

13'Jabe juni'i tekipanoareotakai,
kaibu wooim tekoka, nanancha a
nesauta am jooriane. Bwe'ituk senuk
omtaka, juka' senuk intok nakne.
Oo juka' senuk che'a jikkajaka, juka'
senuk intok ka a' eiyaane. Inien san
kaabe, Liojta a' joo i'a'uta a' jooa
intok ket junaewit yu'in tomibaane.

14Jume' paiseeom teame, inime'e
jiba tua yu'in bem tominee'uta
eiyaame, si'imeta inika'a jikkajan.
Intok Jesujta betana inime'e jaana
nookan. 15Jesus junak inimmeu:
—Eme'e, ka tu'i yoememtaka
juni'i, yoemrata bichapo emo tu'u
joame. Taa ju'u Lios emot ju'unea.
Bwe'ituk inimi'i, ju'u jume' yoemem
betchi'bo tua bem ae emo eiyaa
tebo'uta, inika'a, ju'u Lios ka a'
bibitpea —ti ameu jiiak.

Jesujta, Moiseejtuka'uta betana nesaurim, intok Liojta yo'otaka a' kateka'a betana a' nokaka'u

16 'Juka' yee babatoowame,
Joan teamta inim jiapsaka'po
taewaimmeu tajtia, jume'
Moiseejtuka'uta betana nesaurim
intok jume' Liojta betana
ju'uneetuawakame yee majtaka
ji'ojteka'u, inim tu'ireakan. Taa
junama naateka chukula bicha,
Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u
betana juka' bemela tu'i nok
lutu'uria yee majtawa. Junaman
bicha intok, si'ime aman
jiapsibaeka, emo utte'a jooria.
17 'Teekapo chokim intok kia ini'i
bwiia intok aet ayukame, che'a ka
obiachi a' lu'utinee'u, Liojta nesauri
ji'ojtei betana wepul nokita, kaita a'
teuwa'a benasi a' tawanee'u bepa.

Jesus, emo kukunaka emo wo'otawamatat betana yee majta

18 'Seenu, ini'i a' jubiwa jimaaka
intok ta'abwik jubekai, ini'i, Liojta
bichapo ka tu'ik ya'arine. Intok ju'u
jamut jimaarita a' jubekame, ket
Liojta bichapo ka tu'ik ya'arine.

Seenu, tua tomekame intok ju'u Laasaro' teamtat a' nokaka'po

19 'Senu yoeme tua tomeka
jiapsan. Ini'i intok tua ujyoika intok
beje'emta a'attean. Intok chikti
ta'apo ini'i, tua ujyoisi weyeka,
pajkoka au alleetuan. 20 Intok
ketchia, senu yoeme, tua kaitae
au ania machiakai, Laasaro' teaka
jiapsan. Ini'i intok si'ime takaat
sa'awakan. Intok junae tomekamta
pueetau bichapo bwiapo yeyesan.
21 Ini'i kaitae au ania machime,
junae yu'in tomekamta ji'ibwa'po
ko'om yojtemtae jobo'opeaka ama
katekan. Intok inika'a kia jume'
chu'um juni'i, au rukteka, sa'awapo
a' tete'ebwan. 22 Chukula junak
juna'a jiokot jiapsame muukuk.
Inika'a intok jume' Liojta ankelesim,
teekau, ju'u Apra'amtau, jume'
Liojta yoemiam, kokkosuka bat
bem yaaja'u a' tojak. Ket ju'u yu'in
tomekame mukuka, ma'awak.
23 Ju'u yu'in tomekame, jum jiba
yuu taji beete'po jiokot au bichakai,
jikau bitchuka, omot mekka juka'
Apra'amta intok Laasaro' teamta ket
aamak katekamta bichak. 24 Junako
ini'i: "Itom yo'owa Apra'am, nee
e'e jiokoe intok empo juka' Laasaro'
teamta a'abo neu a' bittuane, junuen
kia a' mam pusiawata juni'i, baisi
ba'am a'abo tenpo net a' chaktane'
betchi'bo. Bwe'ituk inim tajipo ne
tua jiokot ino bicha", ti jiaka au
chaaek. 25 Taa ju'u Apra'am inen
au jiiak: "Au waate'e in yoemia,
junaman jiapsakai, empo tua tu'ik
jiba bichak. Ini'i Laasaro' teame
intok tua jiokot ka tu'isi au bichak.
Taa aapo i'ani inim tu'ik alleewamta
bicha, empo intoko jiokot machik
bicha. 26 Intok ama naa buustia inim
enchim intok itom joka nasuk, tua
bwe'uuka, mekka ko'om jakiata
benaka ito nasuk bo'oka. Junuen san
jume' inim aman bicha katbaeme
ka a aman yaja. Jume' intok aman
joka inim bicha katbaeme juni'i ka
a a'abo yaja", ti au jiiak. 27 Junak
intok ju'u yu'in tomekame: "Eu ne
ujbwana in yo'owa Apra'am, juka'
Laasarota, in yo'owata jo'aau em
a' bittuane' betchi'bo. 28 Junaman

mamnika nemak wewerim,
junammeu a' nokaka intok junuen,
juname'e ka junuen ket a'abo inim
in jiokot ino bicha'u am yajine'
betchi'bo", ti au jiiak. 29 Taa ju'u
Apra'am iniau inen jiiak: "Juname'e,
juka' Moiseej tuka'uta betana
nesauri ji'ojteita intok wame'e Liojta
betana ju'uneetuawaka nokakame,
bem ji'ojteka'uta, bempo a' jipue.
Juname'e ji'ojteim ela'po bempo
bichaka a' nok jikkajine", ti au
jiiak. 30 Ju'u yu'in tomeka'u inen
jiiak: "Lutu'uria o'oben in yo'owa
Apra'am. Taa inime'e, bempo,
kokkoarim betana senu jiabijteka
intok ameu weyeo, ka tu'ik betana
emo temaine", ti jiiak. 31 Taa ju'u
Apra'am: "Inime'e, Moiseej tuka'uta
betana ji'ojteita intok wame'e, Liojta
betana ju'uneetuawaka nokakame
ji'ojteka'uta, junaka'a ka nok
jikkajakai, kia kokkoarim betana
seenuk junuen ameu yepsak juni'i,
junaka'a juni'i bempo ka a' sualne",
ti au jiiak.

Senuk ka tu'ik ya'anee'u, jaisa tua ka tu'isi a' chuchupe'u

17 Ju'u Jesus a' majtimmeu
inen jiiak:
—Ju'u ka tu'uwa weyeme inim
jiba aune. Taa tua jiokot au machine,
ju'u yoemtawi, watem inile benak
a' jootuamtawi. 2 Che'a au tu'i ean
iniau, bwe'u teta ae tutujwamta,
kutanaapo au a' suma'awaka, baweu
a' jimaatunee'u, junuen inime'e,
jume' illitchim nee sualeme, ka tu'ik
a' jootuane'po bepa. 3 Eme'e emo
suuane.
'Seenuk, Krijtopo emak werik
enchi beje'eka, Liojta bichapo ka
tu'ik a' yaako, empo junaet a' sua
tejwaane. Inika'a intok junaet au
temaeka'ateko, empo a' jiokoine.
4 Inika'a intok, senu ta'apo juni'i,
woo busanisi junuen enchi beje'eka
ka tu'ik a' yaako, intok ket woo
busanisi inika'a eu yepsakai:
"Kannee intok inika'a joone", ti eu a'
jiao, em a' jiokoinee'u eu utte'a.

Liojtat yoem'ee ta'eewamta juebenak ae joowa'u

5 Jume' aapo'ik yeu pu'arim inen
yo'owe Jesukrijtotau jiiak:
—Che'a juni'i Liojta itom sual
ta'aane' betchi'bo, itom aniane —ti
au jiiak.
6 Junak ju'u yo'owe Jesukrijto
inimmeu:
—Eme'e, kia ju'u mojtaasa
bachiata beleekik juni'i, Liojta
enchim a suale'uta a' ta'a'ateko,
inia juya sikoomoro' teamtau a inen
jiu ean: "Inim, chikti nawamak yeu
sikaa, intok aman baweu kiktene",
ti jiakai, ini'i juya intok enchim a'
teuwaaka'po aman au ean.

Juka' tekokamta au a' lutu'uriaka'u

7 'Emo nasuk seenu, senuk tekilta
a' jooriamta junuen takeakai intok
inika'a wasau a' mo'ite'u betana
oo inika'a, bwaaram a' suua'a
betana a' notteo, kaachin ini'i:
"Yepsaka, ji'ibwa", ti au jiune. 8 Ala
iniau: "Tukaapo in bwa'anee'uta
ya'ane. Intok a'abo neu a' tojisune.
Ket nee ji'ibwaao, chukula intok
empo ji'ibwane", ti iniau jiune.
9 Junaka'a a' sawee'uta, junuen
juka' aet a' sawekame inika'a a'
yaaka' betchi'bo, kaibu aet a' bai
saune. 10 Eme'e juni'i ketchia, Liojta

betana si'imeta juka' tekilta enchim joo i'awa'uta eme'e junaka'a a' ya'asukai, inen eme'e jiu ean: “Tua itepo watem bepa tekoka itom tekil joa' betchi'bo tee ka tuttu'i. Bwe'ituk itepo kaita intok, tua juka' itom a' joo lutu'uriaka'uta jiba te ya'ari”, ti eme'e jiu ean.

Jesus, woj mamnika jume' lepra' teamta ko'okoakame emo ine'etetua

11 Bwe'u jo'arau Jerusalen tea'u bicha naa buusti ketun bo'o joakai ju'u Jesus, jume' bwiaraam Samaaria' tea'po intok Kalilea' tea'po aman siika. **12** Junaman ili jo'arammeu yebissusekai, woj mamnika o'owim, inime'e lepra' teamtae ko'okoekai au yeu sajak. Taa inime'e, mekka au ja'abweka taawak. **13** Intok inime'e:

—Jesus, yee maj majtame, empo itom jiokole —ti chaaen.

14 Jesus inime'e bichakai:

—Aman jume' te'opopo yo'owemmeu yajaka emo ju'uneiyaa tebone —ti ameu jiiak.

Inime'e intok junam bicha ket kateka su, ju'u bem ko'okoa betana tu'ireak. **15** Junak intok juname betana seenu, junuen tu'isuka au bichakai, nottek, tua eakai Liojta a' bai sae'uta teuwaakai. **16** Ini'i, Jesujtau tonommea kiktek bwiau tajti ko'om cha'akai. Junuen beja a' bai saubaekai. Intok ini'i yoeme, bwiaraa Samaaria' tea'po jometukan.

17 Junak ju'u Jesus:

—Che'a bempo woj mamniakan jume' bem ko'okoa betana tu'ireakame. Jaksa aane jume' waate batanikai. **18** Jaisa ini'i ka juriotakai omot jometa jiba, aapola a'abo nottek junuen tua junen jiaka, Liojta a' bai sae'uta a' teuwaabaekai ja'ani —ti jiiak.

19 Junak intok junae yoemtau:

—Kikteka intok baa weene. Junuen Liojta em a' sualeka' betchi'bo empo tu'ireak —ti au jiiak.

Jaisa weyeka juka' Liojta inim nesaunee'u ju'u a' yebijne'po

20 Jume' paiseeom teame Jesujtau nattemaek, juka' Liojta inim a' nesaunee'u betana jak weyeo a' aune'eti jiakai. Aapo intok inime'e inen yoopnak:

—Liojta inim che'a a' nesaunee'u, ini'i, ka jitae a bittuka weene. **21** Kaabe: “Inim aane”, ti jiune, oo: “Junaman jakun aane”, ti jiune. Bwe'ituk ju'u, juka' Liojta che'a yo'otaka inim a' nesawee'u jaibu inim weye —ti jiiak.

22 Junak intok a' majtimmeu inen jiiak:

—Taewai yuma'ane, junak enchim juka' inim emo benasi yoemta, sejtul ta'apo juni'i, emomak anemta enchim a' bitpeeneo, intok eme'e ka a' bitne. **23** Intok: “Inim aane.” Oo: “Junaman aane”, ti emou jiunaa. Taa eme'e ka am bicha katbaane. Intok kia inime'e, ka amet cha'aka rejtinee juni'i. **24** Bwe'ituk teekapo yuku be'oktiata, ta'ata yeu weama'a betana naateka, aman a' weche'u tajtia a' jibaoka'a benasi, junuen machine, juka' inim emo benasi yoemta, junak a'abo a' notteo. **25** Taa ini'i, che'a bat naataka, utte'a inika'a tua jiokot au a' bitne'po. Intok jume' i'an inim

jiapsame betana ka a' mabettune'po.
26 Juka' Noe'etuka'uta jiapsao yeu
a' sika'a benasia ket jiba junaen
yeu weene, juka' inim yoemta
abe a'abo a' nottineeo. 27 Inime'e,
ji'ibwaka, jita je'eeka, jujupwamta
weetuan. Intok jume' bem
maarawam am kukunatuan. Juka'
Noe'etuka'uta jum bwe'u kuta
kari kanoau a' kibakeo taewaita
yuma'u tajtia. Inim intok, ba'ae
subimneeka intok si'ime kokkok.
28 Juka' Loot tuka'uta jiapsao yeu
a' sika'a benasia, ket jiba junaen
yeu weene. Inime'e, ji'ibwawamta
weetuaka intok jita je'een. Jita
jinuwaka, jita nenkiwame weyen.
Echaka intok karim joowan. 29 Taa
juka' Loot teamta junama bwe'u
jo'ara Sorooma' tea'a betana
yeu a' siiko, teeka betana, taji
asupre'ebeetemtamak kuraik ama
ko'om yukuk. Intok juname'e
si'imem su'aak. 30 Ket inimmeu yeu
a' sika'a benasia yeu weene, taewait
juka' inim yoemta a'abo aniau yeu
a' machiako.
31 'Junae taewait, senu kari jikat
aneka, ini'i, wajiwa jita jipuekai,
ka ko'om cheptaka a' nu'ubaane.
Senu intok, wajpo anekai juni'i,
ini'i ka a' jo'aau nottibaeka'eene.
32 Ju'u Loot tuka'uta jubibeu yeu
sikamtau eme'e au waatine. 33 Wa'a
inim jiba, alleaka a' jiapsinee'uta
che'a a' eiyaame, ini'i, jiba yuu
a' jiapsinee'uta a' ta'arune. Taa
wa'a nemak a' ea' betchi'bo junuen
a' jiapsinee'uta ka a' eiyaakame,
juna'a, jiba yuu a' jiapsinee'uta a'
bitne.
34 'Ineponee inen emou jiia, junae
tukaariat, wepul jipetekipo, woika
nau to'oka, junama'a senu nuk
simnaa. Ju'u senu intoko junama
tawaanaa. 35 Jaamuchim, woika nau
tuseme, junama senu nuk simnaa.
Ju'u intoko senu junama tawaanaa.
36 Wajpo wooika nau rejteka,
junama'a senu nuk simnaa, ju'u
intoko seenu, junama'a tawaanaa.
37 Inime'e inika'a jikkajakai:
—Achai, jakunsa ini'i yeu weene
—ti au nattemaek.
Aapo intok:
—Jak juni'i mukiata bo'oka'po,
junama'a jume' bwere wiirum nau
yajine —ti ameu jiiak.

Jamut jokoptuitat intok ju'u yo'oraapo tekiakamtat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

18 Ju'u Jesus intok inimmeu
junuen inime'e, ka a'
rojiktaka jiba Liojtau bicha bem yee
nokrianee'uta am majtabaeka, jita
ta'abwikut nokaka inika'a ameu
teuwaak. 2 Inen ameu jiiak:
—Senu ili bwe'u jo'araapo, seenu,
ini'i yee ya'uraa bibittuaka yo'o
ya'atukan. Ini'i, kia Liojta ka yo'ori
ta'aan intok inim juni'i, kaabeta au
ta'aatuan. 3 Jiba junama'a ili bwe'u
jo'araapo ket, jamut jokoptui inim
jo'aakan. Ini'i, kia jiba junae yo'o
ya'uttau yeu yeepsan. Junuen inia
bichapo, senuk a' beje'eka anemta
betana jita'po aapo'ik lutu'uriata
a' jipu'unee'ut, junaet a' ania
i'akai. 4 Binwaa ta'apo juna'a yo'o
ya'ari ka a' aniabaek. Taa chukula
ini'i: "Ineponee kia Liojta ka yo'ori
ta'aaka juni'i, intok nee kia kaabeta
ino ta'aatuaka juni'i, 5 junuentaka
juni'i, inika'a jamut jokoptuita jiba
a'abo neu a' sua' betchi'bo, nee

iniat a' aniabae, junuen inika'a ka intoko a'abo a' suaka intok nee a' lottane' betchi'bo", ti jiiak.
6 Junak intok ju'u yo'owe Jesukrijto inen jiiak:
—Inika'a junuen teuwaak ju'u ka tu'i yee ya'uraa bittuame. 7 Ju'u Lios intok juni'i ket jiba tua ame betchi'botune, jume' aapo'ik yeu pu'arim, tukaariat intok taewait naa bujtia au bicha emo nokriame. Jaisa am bo'o bittuanee ja'ani.
8 Ineponee inen emou jiia, aapo kia chubala juni'i ka bo'o bichaka ame betchi'botune. Taa chukula ju'u inim yoeme a'abo notteko, jiba tua ketun jume' a' sualeme inim bwiapo am teune.

Ju'u paiseotat intok ju'u ya'uraatau bicha tomita weyemta nau totojamtat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

9 Ju'u Jesus juchi inika'a jita ta'abwiku a' tamachiaka, waatem, jume' che'a si'imeku tu'isi emo jiapsa'ati eaka, watem intok kia jak wa'am bichame betchi'bo a' teuwaakai. Aapo intok inen jiiak:
10 —Woika o'owim Liojtau bicha nokbaeka, te'opou yajak. Ju'u senu paiseeo tukan. Ju'u senu intok, ya'uraatau bicha tomita weyemta junaka'a tekilekan. 11 Ju'u paiseeo, weyeka, Liojtau bicha nokaka, inen jiian: "Empo Lios, tua ne enchi baisae, ka jume' watem benasi in machiaka' betchi'bo. Inime'e jita nunu'ee, ka tu'isi jiapsaka intok ka tu'i jaamuchimmak emo tu'uritua. Intok ne kia inia ya'uraapo tekilekamta benasi juni'i ne ka maachi. 12 Inepo semaanapo woisi ka ji'ibwalataka ne Liojta yoyo'ore. Intok inepo, si'ime ju'u in koba'u betana, jum woj mamnisi na'ikiaripo, wepu'ulaik ne ama eu bicha a' nana'ikia." 13 Taa ju'u senu intok, ya'uraapo tekilekame, ini'i amau mekka taawak. Ini'i intok kia teekau bicha juni'i ka jikau bitchubaekai, ala taupo au chonaka intok: "Oo empo, achai Lios, nee jiokole, ka tu'i yoemta", ti au jiiak. 14 Ineponee inen emou jiia, ju'u ya'uraapo tekilekame, aapo a' jo'awau notteka, ini'i jaibu tua junama wa'am Liojtamak au tu'utelatakai yepsak. Taa ju'u paiseeo, ka junuen ayukai. Bwe'ituk, ju'u che'a au yo'o joame, ini'i chukula che'a ka eiyaawaka bitnaa. Taa ju'u ka au che'ewareme, juna'a chukula che'a eiyaawaka bitnaa.

Jesus, jume' ili uusim amet mamteka, Liojtau bicha am nokria

15 Ketchia jume' ili uusim ju'u Jesujtau tojiwan, junaen aapo'ik amet mamtene' betchi'bo. Taa jume' Jesujta majtim inika'a bichakai, jume' aman au am tojame am nok beje'e japtek. 16 Taa ju'u Jesus jume' a' majtimmeu chaaeka inen ameu jiiak:
—Ake'em am su'u toja. Ela'pom neu katnee jume' ili uusim. Kate'em ammeas jajapte. Bwe'ituk ju'u Liojta aman che'a yo'otaka a' kateka'u, jume' inime'e benasi emo eetuame betchi'bo. 17 Lutu'uriapo ne inen emou jiia, ju'u, ka ili usim benasi au eetuaka, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u betana juka' nok lutu'uriata a' mabetakame, juna'a kaibu aman jiapsine.

Senu ju'ubwa yo'otuka, tu'ik yu'in jipueka, Jesujtamak etejo

18 Junama'a jume' yoemratau
yo'owem betana senu Jesujtau
nattemaek:
—Tu'i yoeme, a yee majtame.
Jitasa utte'a in ya'anee'u inepo
junae juka' jiba yuu jiapsiwamta a'
bitne —ti au nattemaek.
19 Iniau intok inen jiiak ju'u Jesus:
—Jaisaaka empo nee tu'u yoeme
ti jiia. Kaabe intoko tu'i yoeme.
Wepulai jiba. Ini'i intok aapo ju'u
Lios juna'a —ti au jiiak—. 20 Empo
Liojta betana nesauri ji'ojteimmet
ju'unea: "Ta'abwi jamutta, ka a'
jubeka, ka aamak emo tu'urine. Ka
yee sussu'ane. Ka jita e'etbwane. Ka
aa noki'ichiata yetet nonokne. Em
achai intok em ae yo'orine" —ti au
jiiak.
21 Ini'i yoeme intok:
—Inika'a si'imeta, in ili usituka'po
naateka nee a' ya'ari —ti jiiak.
22 Inika'a ju'u Jesus jikkajakai:
—Ketuni senu weeme eu be'ee
—ti au jiiak—. Si'imeta juka' em
jipue'uta nenkaka, inika'a, jume'
jiokot jiapsammet a' na'ikimtene.
Intok junak empo teekau, Liojta
mak, juka' che'a eiyaawatchik bitne.
Chukula intok nemak weene —ti au
jiiak.
23 Taa juna'a, inika'a jikkajakai
tu'isi au sioktuak. Bwe'ituk aapo
unnaa yu'in jita atteakan. 24 Junuen
siokaka tawakamta a' bichakai, ju'u
Jesus:
—Tua obiachi, jume' yu'in jita
atteakame betchi'bo, inime'e, Liojta
che'a yo'otaka a' kateka'u bem
jiapsinee'u —ti jiiak—. 25 Juka'
naikim wokekamta, kameeyo'
teamta ji'ikia pusimpo yeu a'
weene'po che'a ka obiachine, juka'
yu'in tomekamta jum Liojta che'a
yo'otaka kateka'u a' yebijne'po bepa
—ti jiiak.
26 Junako jume' a' jikkajakame:
—Junuentuko, jabesa tua a
jinne'uitune —ti au nattemaek.
27 Ju'u Jesus inen ameu jiiak:
—Inim jume' jiapsame, ju'u
obiachika, bem ka a joa'uta, ju'u
Lios ala junaka'a a jooa —ti ameu
jiiak.
28 Ju'u Peeo:
—Achai, itepote si'imeta juka'
itom atteasuka'uta tee a' to'o saka'i
emak eaka emak rejtibaekai —ti au
jiiak.
29 Junak aapo inen am yoopnak:
—Tua lutu'uriapo nee inen
emou jiia, jabeta juni'i, a' jo'ara
oo a' yo'owawam oo jume' tua
aamak wewerim oo a' jubiarita oo
jume' a' yoemiawam, Liojta che'a
yo'otaka a' kateka'u betana juka'
nok lutu'uriata a' eiya' betchi'bo,
inime'e ju'u am to'o sikame,
30 ini'i ket inim jiapsaka, che'a
bepa au tu'ik mabetnee intok jum
chukula jiapsiwao, juka' jiba yuu
jiapsiwamta bitne —ti ameu jiiak.

Ju'u Jesus, juchi bemelasi jaisa a' muknee'u teuwaa

31 Ju'u Jesus intok jume' woj
mamni ama wooim yeu a' pu'arim,
bempola, omola nunuka:
—Itepote bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'u bicha tee bo'o joa. Junaman
intok si'imeta juka'a, jume' Liojta
betana ju'uneetuawaka, ju'u
inim yoemta betana nokaka bem

ji'ojteka'uta, junaman a' chupne'po.
32 Bwe'ituk ini'i, junaman jume'
ka inim yoemem mampo su'u
tojinaa. Intok jaana jiaawaawaka,
ka yo'oriwaka ka tu'isi au noknaa.
Intok aet chit wattinaa. 33 Ini'i
ko'okosi ya'anaa intok chukula,
juname'e a' me'ene. Taa baji
taewaita weyeo, kokkoarim nasuk
jiabijtene —ti ameu jiiak.
34 Taa bempo inia betana ka
a' jajamek. Intok kia ka ju'unean
jitat ameu a' teuwaa'po. Bwe'ituk
ini'i weyeme ame betchi'bo aet
ju'uneepo ameu obiachiakan.

Senuk ka bichamta, bwe'u jo'ara Jeriko' tea'po jo'aakamta au a' ine'etetua ju'u Jesus

35 Juka' Jesujta, bwe'u jo'ara
Jeriko' tea'u jeela a' yebijsuseeo,
senu lipti bo'o mayoat kateka,
watem betana jita a' mik bo'o
bichan. 36 Ini'i, junama'a yoemrata
juebenak ama wa'am katemta
jikkajakai, ini'i ka bichame, ju'u
ama weye'ut, watemmeu nattemaek.
37 Ini'i intok, juka' Jesujta, Nasaret
tea'po jometa ama wa'am a' weye'u
tejwaawak. 38 Junak intok ini'i:
—Achai Jesus, Labiituka'uta
betana yoemratat yeu simria, empo
nee jiokole —ti au chaaek.
39 Jume' aman bat kateme,
juname'e a' yaatine' betchi'bo au
nookan. Taa aapo che'a juni'i:
—Achai, Labiituka'uta betana
yoemratat yeu simria, empo nee
jiokole —ti chaaek.
40 Junak intok ju'u Jesus, junama
kikteka, au a' toji nesaek. Au
a' tojiwako, ju'u Jesus inen au
nattemaek:
41 —Jitasa empo nee enchi ya'aria
i'a —ti au nattemaek.
Ju'u ka bichame intok:
—Achai, juchi ne bitbae —ti a'
yoopnak.
42 Ju'u Jesus intok:
—Juchi bitne —ti au jiiak—. Empo
junuen em nee sualeka' betchi'bo,
tu'ireaka'e —ti au jiiak.
43 Junama lautipo sep bichak ju'u
lipti. Intok Jesujta mak yeu siika,
Liojta a' bai sae'uta teuwaakai.
Intok ket ju'u yoemra si'ime inika'a
bichakame, ket Liojtau bicha bem
allea'uta a' teuwaan.

Jesus, Sakeo' teamta jo'apo aane

19 Junak intok ju'u Jesus
junama'a bwe'u jo'araa
Jerikoo' tea'u kibakek intok
junama bwe'u jo'araapo aman
weyen. 2 Junama intok, senu tua
yu'in jita atteaka, ini'i Sakeo'
teaka aman jo'aakan. Ini'i intok,
jume' ya'uraatau bicha tomita
weyemta nau totojammeu yo'o
tukan. 3 Ini'i Sakeo' teame, Jesujta
ket a' ta'aabaek. Taa ka a' bit
machiakan bwe'ituk yoemra
juebenaka Jesujtamak kaaten. Ini'i
Sakeo' teame intok tua kome'elaa
tukan. 4 Junak aapo bat buiteka
intok aapo'ik junuen a' bit betchi'bo,
bwe'u juya sikoomoro'o teamtat
ja'amuk junama'a omola Jesujta
wa'am we'ea'po. 5 Junama'a ju'u
Jesus wa'am weyeka, jikau bitchuk
intok:
—Sakeeo, lauti ko'om chepte.
Bwe'ituk i'an nee em jo'aapo
tawaabae —ti au jiiak.
6 Junak intok ju'u Sakeeo' teame,
lauti ko'om cheptek. Intok tua

alleaka, Jesujta a' jo'aau a' mabetak.
7 Inika'a bichakai, si'ime Jesujtat
nok japtek, aapo'ik senuk ka tu'i
yoemta jo'aapo a' tawabaeka ama
a' yepsak, ti jiakai. 8 Junak ju'u
Sakeeo, kikteka intok ju'u yo'owe
Jesukrijtotau:
—A' bitnee achai. Si'imeta juka'
tu'ik in jipue'uta, nasuk'aman
nee jume' jiokot jiapsammet nee
a' na'ikimtene. Intok inepo jabeta
bai ta'aaka, jita a' etbwarialatuko,
junae betana, naikisi che'a bepa
nee a' nottane —ti au jiiak.
9 Ju'u Jesus intok inen au jiiak:
—I'an inim jo'araapo
jiapsammeu yuumak ju'u am
jinne'unaa'u. Beja ini'i yoeme su
ket, ju'u Apra'amtuka'utat betana
yoemiammet yeu simria —ti jiiak—.
10 Bwe'ituk ju'u inim emo benasi
yoeme, inim jume' ka tu'ikut emo
ta'arulame, juname'e jaiwaka intok
am jinne'ubaeka yebijlaa —ti jiiak.

Woj mamni tosai tomim ket ammea tekipanoammet nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

11 Juka' yoemrata Jesujta inia
a' teuwaa'u betana ketun inime'e
a' jikkajao su, aapo jita ta'abwiku
a' tammachiaka ameu nookan.
Bwe'ituk aapo bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u jaibu ka mekka
aanen. Bempo intok, aapo'ik Liojta
inim aniapo che'a yo'otaka a'
nesaunee'uta junama'a sep a' naate
machian. 12 Junak intok inen ameu
jiiak:
—Yoeme seenu, tua eiyaawaka
yo'oriwame betana yoemiataka
jiapsan. Ini'i, mekka omot
bwiarau bicha siika, junuen
junaman, junama yoemratau,
che'a ama yo'otaka yeu a' pu'ana'
betchi'bo. Intok chukula juchi
nottibaekai. 13 Taa kee simekai,
junama'a woj mamnim jume'
a' tekipanoareeommeu chaaek.
Inime'e we'epulaimmet, wepul tosai
tomi, tua beje'emta amet na'ikimtek.
Intok inen ameu jiiak: "Inika'a
tomita eme'e tekipanoane, in notte'u
tajtia", ti ameu jiiak. 14 Taa junae
a' bwiaraapo joome, ju'u yoemra
ka a' waatan. Intok inime'e jum a'
sika'u bicha: "Itepo inika'a o'outa
te ka itou a' yo'otu i'a", ti bem jiune'
betchi'bo, aman am bittuak. 15 Taa
ini'i, jiba junama che'a yo'otaka yeu
pu'atuka, intok a' bwiaraau bicha
nottek. Juna'abo ini'i nottekai, jume'
tekilta a' jooriaka, tomita amet a'
na'ikimteka'ummeu chaai tebok.
Ini'i, juname'e, we'epulaim, jaikik
am koba'iaka'ut ju'uneebaekai.
16 Ju'u seenu, bat au yepsaka: "Achai,
ju'u em tomi, woj mamnisi naa
buustia au bu'uurialaa", ti au jiiak.
17 Ju'u yo'o ya'ari inen a' yoopnak:
"Tua su tu'i, empo tu'i yoemtaka
a tekilta jojooa. Ka jaikikut juni'i,
tu'isi yuma'isi em yeu sika' betchi'bo,
woj mamni bwere jo'arammeu ne
i'an enchi yo'o ya'ane", ti au jiiak.
18 Juchi senu au yepsaka intok:
"Achai, ju'u em tomi, mamnisia naa
buustia au bu'uurialaa", ti au jiiak.
19 Inika'a ket aapo inen yoopnak:
"Empo, mamni bwere jo'arammeu'e
yo'otune", ti au jiakai. 20 Junak intok
juchi senu au yepsaka, ini'i: "Achai,
ju'u em tomi inim aayuk. Paayumpo
nee a' jipueka a' e'erialatukan",
ti jiiak. 21 "Bwe'ituk ne enchi
ee majjaen, yeteu empo bettek

jiapsek, kaita em jo'aripo jita em
nunu'ee'po, intok ka em echaka'po
em jitchupa'po ju'uneakai", ti jiiak.
22 Junak ini'i yo'o ya'ari inen au
jiiak: "Empo, ka tu'ika ka a tekilta
jooa. Jiba ju'u em teuwaa'ue su nee
ka tu'isi enchi tawaane. Empo, yeteu
bettek in jiapseka'po intok kaita in
jo'aripo jita in nunu'ee'po intok ka in
echaka'po in jitchupa'po ju'uneakai,
23 junako empo juka' in tomita,
jume' tomita tekipanoammeu a'
reu tebo ean. Intok junuen inepo
nottesukai, juka' in tomita intok
au a' kobaka'uta kia naa buusti a'
mabet ean", ti au jiiak. 24 Ini'i intok,
jume' ama anemmeu inen jiiak:
"Eme'e, juka' tomita em a' u'aa intok
ika'a, jume' woj mamnim jipuemta
a' makne", ti ameu jiiak. 25 Bempo
inen au jiiak: "Taa su, achai, ini'i
jaibu woj mamnim tosai tomim
jipue", ti au jiiak. 26 Ju'u yo'o ya'ari
inen am yoopnak: "I'an ne inen
emou jiia, wa'a tu'ik weyemtat che'a
juni'i jiapsekame, ini'i junuen, Liojta
betana che'a juni'i a' miktune. Taa
wa'a inien tu'ikut ka aet jiapsekame,
ini'i kia ju'u ilikikut aet a'
jiapseka'ut juni'i ae beaj koptituanaa.
27 Jume' intoko nee beje'eka aneka,
inime'e ka nee ameu yo'otu i'a'um
betana intoko, a'abo am tojinee
intok inime'e eme'e nee bichapo am
su'ane", ti jiiak.

Jesujta, jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u kibaki'iseka'po

28 Chukula inika'a teuwaasukai
ju'u Jesus ketuni bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u bicha bo'o joobaeka
yeu siika. 29 Junak aapo jume' ili
bwere jo'aram Betpaake' tea'u intok
Betaania' tea'u aman jeela yepsakai,
jum Oliibo kawi' tea'u jeela, ju'u
Jesus, wooi jume' a' majtim aman
bittuak. 30 Inen ameu jiakai:
—Aman ili jo'ara, tua ka mekka
itou katekamtau eme'e katne.
Junaman eme'e yeu yajaka, buuta
cha'akamta a' teune. Inika'a kee
jabe aet yejtemta. Junaka'a woitaka,
a'abo a' tojine —ti ameu jiiak—.
31 Senuk intok: "Jaisaaka eme'e a'
woita", ti emou a' jiao, eme'e: "Ju'u
itom achai a' sawabae", ti eme'e au
jiune.
32 Inime'e a' majtim aman sajaka
intok bempo si'imeta Jesujta ameu
a' teuwaaka'a benasi ama a' teak.
33 Bempo intok juka' ili buuta am
woitao su, jume' a' atteakame:
—Jaisaakai eme'e a' woita —ti
ameu nattemaek.
34 Bempo intok:
—Juka' yo'owe Jesukrijtota inika'a
a' sawabae' betchi'bo —ti jiiak.
35 Junuen inime'e, Jesujtau
aman a' tojaka intok tajo'orim
bempo'immet cha'aka'um ju'u
buutat to'aaka, Jesujta aet
ja'amutuak. 36 Aapo'ik Jesujta intok
ket a' weye'ut luula, bempo, bem
tajo'ori amet cha'aka'um aawas am
to'o sakan. 37 Aapo'ik junama Oliibo
kawi' tea'po betukun bo'ot ko'om
a' yebisuseo, si'ime jume' a' sualeka
ama aamak kate'um, inime'e
si'imeta juka' Liojta a jita joa'apo
aman, suum watchisi machik bem
bitlaa'u betchi'bo, alleerimmea chai
japtek. Intok Liojtau bicha bem a'
bai sae'uta a' teuwaakai. 38 Inime'e
inen jiakai:
—A' alleetuawaka a' yo'orinaa'u au
lutu'uriatune, ju'u che'a yo'o ya'ari,

achai Liojta betana lutu'uriaka a'abo weyemtawi. Teekau jiapsammeu yuma'isi ka jain eewame aune. Intok che'a bepa Liojta a' yo'orinaa'u jiba au aune —ti jiakai.

39 Junak intok waate paiseeom, inime'e ama bu'uurata nasuk kate'um:

—Yee majtame, inime'e emak eaka inim kateme, am nok yaatituane —ti Jesujtau jiiak.

40 Taa ju'u Jesus inime'e yoopnak:

—Ineponee emou inen jiia, inime'e junuen yaateko, jume' tetam chaaine —ti jiiak.

41 Junak aapo, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u jeela yepsakai, junaka'a bwe'u jo'arata bichakai, ju'u Jesus a' jiokoleka ae betchi'bo bwaanak. **42** Inen jiakai:

—Kia inia taewait juni'i nee enchim ju'uneetuapea, jita tua juka' yanti jiapsiwamta emot a' autuamta. Taa i'ani ini'i tua ka a ju'uneiyaatu. Intok eme'e ka a' ju'uneiyaane. **43** Bwe'ituk taewaim ka tu'ika emo betchi'bo yuma'ane. Jume' enchim beje'eka aneme konila mekka jikau enchim am koratuaka, intok junuen enchim am kontaika, si'imekut betana luula enchim amunaao. **44** Inim si'ime bwiau tajtia tataptune. Jume' inim jiapsame su'atune. Intok inim teta wepulaka juni'i, jak karipo ka tataptuka ama bi'ine. Bwe'ituk eme'esu inia taewait, Liojta enchim jinne'ubaeka emou a' yepsako, enchim ka a' ta'aabaeka' betchi'bo.

Jesus, juka' te'opopo ka joo'eewamta, inika'a ama tu'ute

45 Junak intok ju'u Jesus junama bwe'u te'opopo yepsak. Intok junama'a wajiwa si'imem jume' jita nenkaka intok jume' jita jinume, pa'akun yeu beep taitek. **46** Intok inen ameu jiiak:

—Jum Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei: "Ju'u in te'opo, Liojtau bicha emo nokria betchi'bo kari tune", ti ji'ojtei. Taa eme'e, jume' jita e'etbwame, ama e'eusee'u kau wojo'oriata benasi a' ya'ari —ti jiiak.

47 Chikti ta'apo ju'u Jesus jum te'opopo aneka yee majtan. Taa jume' jum te'opopo tekiakammeu yo'owem intok jume'e, Moiseejtuka'uta nesaurim yee majtame intok kia jume' junama yoemratau che'a yo'owem, inime'e nau eaka, Jesujta jachin bem a' me'e tebonee'ut aet tekipanoan. **48** Taa kaachin juni'i ayuka a' me'e machiakan. Bwe'ituk si'ime ju'u yoemra ama aneme, a' teuwaa'uta tua a' tu'ureka a' jikkajan.

Jesujta, jabeta betanasa lutu'uriaka a' nesawee'u

20 Sejtul, senu ta'apo juka' Jesujta jum te'opopo aneka intok juka' yoemrata majtaka, intok Liojta betana nok lutu'uriata juka' yee jinne'umta ameu a' majtao, jume' jum te'opopo tekiakammeu yo'owem intok jume' Moiseejtuka'uta nesaurim yee majtame, intok jume' juriommeu yo'owe ama au yajak. **2** Intok inime'e inen au nattemaek:

—Itom tejwaane, jita ya'uraata betana lutu'uriaka empo inika'a jooa. Oo jabesa inika'a em nesaunee'ut et a' autuak —ti jiakai.

3 Junak Jesus inimmeu:

—Ineponee ket junaen senu weemta emou nattemaibae, nee tejwaane. 4 Juka' Joantuka'uta yee a' bato'owaane' betchi'bo, jabesa aet a' sawek, ju'u Lios oo jume' inim yoemem ja'ani, nee tejwaane —ti ameu jiiak.

5 Taa inime'e bempo naas emo tetemai japtek inen jiakai:

—Jaisa te jiune. Itepo: "Junaka'a, Liojta a'abo a' bittuak", ti itom jiao, junak aapo: "Jaisaakai eme'e ka a' sualek", ti itou nattemaine. 6 Taa intok: "Inim jume' yoemem betana", ti itom jiao, ju'u yoemra si'ime itom mamaasukai itom su'ane. Bwe'ituk inime'e, juka' Joantuka'uta, Liojta betana ju'uneetuawaka a' noktuawaka'uta tua junuen a' suale —ti jiian.

7 Bempo intok ka emo ju'unea'a ti jiaka a' yoopnak. 8 Junak intok ju'u Jesus:

—Junuentuko, inepo juni'i ket nee ka enchim tejwaanee jabeta betana utte'aka inika'a in a' joa'apo —ti ameu jiiak.

Jume' tekipanoareeom ka tu'u jijiapsekammet nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

9 Chukula ju'u Jesus ju'u yoemratau nok taitek intok jita ta'abwiku a' tamachiaka ameu nookan:

—Seenu, a' wajpo, pa'asi ouwom juebenam ja'abwak. Chukula intok wate tekipanoareommeu a' reu tebok. Intok ini'i, junama'a omot bicha sikaa, aman binwatuk. 10 Juname'e pa'asim chuktawao taewaita yumako, ini'i, tekilta a' jooriamta, juname'e tekipanoareommeu a' bittuak, junama'a echipo, aapo'iku bicha a' lutu'uriatuka'po aman a' a'aune' betchi'bo. Taa juname'e, ko'okosi a' yaak intok kaita a' makaka a' simtuak. 11 Junak intok ju'u, junaka'a wajta atteakame, tekilta a' jooriamta juchi senuk aman bittuak. Taa inika'a ketchia, bempo ka a' yo'oreka au nokaka, ko'okosi a' yaaka intok kaita a' makaka a' simtuak. 12 Ju'u wajta atteakame iniat cha'aka, juchi senuk aman bittuak. Taa inime'e tekipanoareeom ket inika'a juni'i, ko'okosi a' yaak intok pa'akun yeu a' tojak.

13 'Si'imemmet che'a chukula juna'a wajta atteakame: "Jaisa tua nee aune", ti au eetuak. "Jiba nee juka' in yoemiata, tua in nake'uta nee aman bittuane. Inika'a bicha'ateko jumak juni'i inime'e a' yo'orine", ti jiakai. 14 Taa jume' tekipanoareeom inika'a ameu yepsamta bichakai, inen emo tejwaak: "Ini'i juna'a ju'u chukula inika'a atteaneeme. Ate a' me'ene, junuen juka' bem at teamak itepo tawa betchi'bo", ti jiakai. 15 Junak intok inime'e a' bwiseka, junama'a wajpo yeu a' nuk sajaka a' me'aak.

Ju'u Jesus intok junak inen jiiak:

—Juna'a wajta atteakame, jaisa tua inime'emak aune. 16 Junaman sika intok ini'i, juname'e tekipanoareeom su'ane. Juka' bwiata intok tatta'abwim a' makne —ti jiiak.

Jume' aman aneme inika'a jikkajaka:

—Lios ka bat junen jiune —ti jiiak.

17 Taa ju'u Jesus inime'e bitchukai inen jiiak:

—Junak su, jum Liojta nok
lutu'uriapo ju'u ji'ojtei inen jiame,
jitasa teuwaabae:
Wa'a teta, jume' kakaateme yeu
tawaaka'u,
Chukula ini'i teta, che'a bat
naataka ama nawataka yeu
siika, ti jiame.
18 Jabetaka juni'i ju'u inia tetat
wechekame, ini'i si'imekut kot
kottisune. Taa ini'i teta intok
senukut ko'om wecheka, junaka'a
kia a' tutujne —ti jiiak.

Ju'u Romapo che'a yo'o ya'aritau bicha, ju'u tomi na'ikiawame

19 Jume' te'opopo tekiakammeu
yo'owe intok jume' Moiseejtuka'uta
nesaurim yee majtame, inime'e
jiba junama sep Jesujta
bwijbaeka'eak. Bwe'ituk inime'e aet
mammaten, inika'a jita ta'abwiku
a' tamachiaka a' nokaka'uta, jiba
ame betchi'bo su a' teuwaaka'po.
Taa bempo juka' yoemrata majjaen.
20 Junako inime'e, bempo jume'
aet mammateneeme, watem
yo'oriwame benasi emo ya'arikai
aman bittuak. Inime'e, jita juni'i
a' teuwaatuaka, junuen junaet ju'u
kobanaotau a bem yeu a' tojine'
betchi'bo. 21 Jiba inia betchi'bo
inime'e inen au nattemaek:
—Yee majtame, ju'uneate juka'
em teuwaa'uta intok juka' em yee
majta'uta, tua a' lutu'uriatuka'po.
Intok ka empo inim jume' watem
emo am uju'u'uta amet che'a
ta'aaka am bicha. Ala empo, Liojta
betana nok lutu'uriata ka ta'abwisia,
tua a' lutu'uriatuka'po aman empo
yee a' majta. 22 Itom tejwaane, jaisa
tu'inee ja'ani, ju'u jum Romapo
si'imem bepa yo'o ya'aritau bicha
tomita weyemta a' beje'etua'po, oo
ka tu'i ja'ani —ti au nattemaek.
23 Taa ju'u Jesus inimmet
ju'une'eak, ka tu'ik au bicha bem
ea'po intok inen ameu jiiak:
—Jaisaaka eme'e inile benakue
nee ji'optuabae —ti ameu jiiak—.
24 Eme'e juka' tosai tomita, senuk
nee bittuane. Jabesa inika'a pujbak
intok jume' team iniat ji'ojteim —ti
jiiak.
Bempo intok:
—Ju'u si'imem bepa che'a yo'o
ya'ari, Sesar teamta betana —ti au
jiiak.
25 Junak intok aapo:
—Junuen san eme'e, ju'u inim
si'imem bepa che'a yo'o ya'ariu
bicha weyemta, au bicha a'
na'ikiane. Intok Liojtau bicha
weyemta ket eme'e, Liojtau bicha a'
na'ikiane —ti ameu jiiak.
26 Intok inime'e junuen, ju'u
yoemrata bichapo, kaitat a'
ji'optuak. Alla inime'e ju'u aapo'ik
am yoopnaka'u betana, tua suum
eaka ka montek.

Kokkolam jaisa tua lutu'uriapo am jiabijtenee'u betana au nattemaiwa

27 Iniat chukula, waate jume'
sauseeompo ta'eewame betana,
Jesujtau aman noitek. Inime'e,
jume' kokkokame ka am jijiabijte'eti
jiia. Junuen san inime'e Jesujtau
inen jiiak:
28 —Yee majtame, ju'u
Moiseejtuka'u, ji'ojteita itom a'
ya'ariak, yoemta senuk, jubeka
intok ka yoemiaka a' mukuko, ju'u
junae sailawa, juka' jokoptulata
a' jupne'eti jiakai, intok junaemak

yoemianee ju'u a' saai mukukamta
betchi'bo —ti jiakai—. 29 Ket junuen
san, woo busanika nau wewerika
jiapsan. Ju'u che'a bat weyeme
juubek. Taa ka yoemiaka muukuk.
30 Ju'u iniat cha'aka weyeme intok,
juka' jokoptuita juubek. Intok ini'i
ket ka yoemiaka muukuk. 31 Junak
intok, iniamak bajika, juchi ju'u
senu a' juubek. Intok jume' waate
juni'i, ket jiba junaen aayuka, woo
busanim yuma'u tajtia. Intok si'ime
ka yoemiaka kokkok. 32 Intok
inime'e si'imemmet chukula,
ju'u jamut juni'i ket muukuk.
33 Junak su, jume' kokkoarim am
jiabijteneeo, inime betana jabesa a'
jubeka tawane. Junuen jume' woo
busanika a' jubekantakai —ti au
jiiak.

34 Junak ju'u Jesus inen am
yoopnak:

—I'an jume' inim bwiapo
jiapsame, jume' o'owim intok
jume' jaamuchim emo jujube.
35 Taa wame'e kokkoarim nasuk
jijiabijtineeka intok aman chukula
jiapsinaa'u lutu'uriaka aman
yajineeme, junaman inime'e ka
jujupne. Intok kia jume' marakame,
inime'e, bem maram juni'i, ka am
kukunatuane. 36 Bwe'ituk inime su
ka intok kokkone. Bwe'ituk inime'e,
teekau jume' Liojta ankelesim
bebena intok inime'e kokkoarim
nasuk bem jiabijteka' betchi'bo,
Lios am yoemiak. 37 Kia aapo ju'u
Moiseejtuka'u juni'i, jum Liojta nok
lutu'uriapo, aman jum ju'u juya
beete'utat a' noka'apo, ini'i, jume'
kokkolam am jijiabijte'ut a itom aet
ju'uneetua. Junama san juka' Liojta,
juka' Apra'am teamta, waka'a Isaak
teamta intok juka' Jakoop teamta
bempo'im a' Lios yo'owaka'u ama
a' teuwaakai. 38 Taa ju'u Lios, ka
jume' jiba betchi'bo kokkolammeu
Lios. Ala, jume' jiba yuu jiapsame
betchi'bo. Bwe'ituk aapo'ik
betchi'bo si'ime jiapsa.

39 Junak intok jume' Moiseej
tuka'uta nesaurim yee majtame
betana waate:

—Tua'e amma'ali jiia, yee majtame
—ti au jiiak.

40 Intok junama'a bempo ka intok au
ruktek, naa buusti au nattemaibaekai.

Jabeta yoemiam betanasa tua yeu simria ju'u Krijto

41 Ju'u Jesus inen ameu jiiak:

—Junak su, jaisaaka ju'u
Krijto' teame, ju'u Labiituka'uta
yoemiammet yeu simria, ti
jiuwaa. 42 Bwe'ituk jiba aapo
ju'u Labiituka'u, jum Salmom
ji'ojteimpo inen a' teuwaak:

Ju'u in yo'owa Lios, ju'u in
yo'owabeu inen jiiak:
"In bata tana neu yejtene,
43 Jume' enchi beje'eka kateme,
in am koba'asu'u tajtia", ti a'
teuwaak.

44 Ju'u Krijto, kaachin Labiituka'uta
betana yeu simriatune, junuen jiba
aapo ju'u Labii' teame a' yo'owa
rokakai.

Jesus, jume' Moiseejtuka'uta nesaurim yee majtame, ka amma'ali bem ane'ut nooka

45 Si'ime ju'u yoemra ama
aneme a' jikkajan, juka' Jesujta a'
majtimmeu inen a' jiako:

46 —Jume' Moiseej tuka'uta
nesaurim yee majtame betana,

eme'e emo suuane. Bwe'ituk inime'e tettebem bem supenee'uta tu'ure. Intok jum bwere jo'arampo jita nenkiwa'po che'a anwa'po, yo'orisi emo tetebotua i'a. Intok jum bem te'opompo, che'a bichau wajiwa, yo'oraata jojoye'po bem joonee'uta juni'i tu'ure. Intok ket inime'e, pajkompo bichau, che'a bat bem jojoonee'uta waata. 47 Intok inime'e ket, jume' jaamut jokoptuim, jume' bem karim bem attea, emo am attea mamaka. Chukula intok inia betana bem aet jiawitenee'uta jaiwakai, Liojta yo'ori ta'aa ti jiuna' betchi'bo, binwaa ja'abweka, Liojtau bicha emo nonoktua. Inime'e juname'e jume'e, chukula che'a bepaa jiokot emo bittuanaame.

Jokoptuita kaita jipueka, inika'a tomita wooi jusai tomim Liojtau bicha a' na'ikiaka'um

21 Jum Liojta te'opopo ju'u Jesus, wame'e tua yu'in totomeka, tomita Liojtau bicha weyemta, jum a' jojoawaa'po ama tojame bichak. 2 Junama'a ket, tua kaitae au ania machika, senuk jamut jokoptuita, wooi ili kopre tomim ama joakamta bichak.
3 Aapo intok inen jiiak:
—Tua nee lutu'uriapo inen emou jiia, junuen inika'a, tua kaitae au ania machika jamut jokoptuita, che'a si'imem bepa yu'in ama a' jo'alatuka'u —ti jiiak—. 4 Bwe'ituk si'ime jume' waate, juka' naa buusti yu'in bem jipue'uta a'abo totoja. Taa ini'i jamut, aapo jiokot a' jiapsa' nasuk juni'i, si'imeta a' jipue'uta, kia juka' ae a' ji'ibwa'ea'uta juni'i ama joak —ti jiiak.

Jesus, juka' bwe'u te'opota chibela tataptune'eti jiia

5 Waate junae bwe'u te'opot bem bicha'ut nau etejon. Intok junama'a tua ujyooika tetammet intok si'imeta junama'a, Liojtau bicha na'ikiaritaka aman tojirita betana. Junak intok ju'u Jesus inen jiiak:
6 —Taewai yuma'ane, si'imeta inika'a i'an enchim bicha'uta, chibela tataptuka, tetata inim wepu'ulaik juni'i ka jikat tawane —ti jiiak.

Aniata inim kee subimneeo, ju'u machilaa yeu weeneeme

7 Junak intok au nattemaiwak:
—Yee majtame, ini'i jakwoosa yeu weeneekai. Jitaa machilaasa aunee inika'a weyemta jaibu chupneeo —ti jiakai.
8 Ju'u Jesus inen jiiak:
—Tua tu'isi eme'e emo suuane. Intok kaabeta eme'e enchim bai ta'aatuane. Bwe'ituk juebenaka nee betana emo kate'eti jiaka yajine. Inime'e: “Ineponee juna'a ju'u Krijto”, ti jiune. Intok ket: “Inime'e taewaim juname'e, a' nottineeo”, ti jiune. Taa eme'e ka amemak eene.
9 Intok junak eme'e aman jakun nassuawa ti jiuwao, intok ya'uraata emo beje'eka nassuamta jikkajakai, eme'e ka majjaune. Bwe'ituk utte'a inika'a bat weenee'u. Taa iniamak kee lu'utinee ju'u ania —ti jiiak.
10 Junak intok ket inen jiiak:
—Ju'u senu yoemra, juka' ket senuk yoemrata beje'eka nassuane. Senu bwiaraapo yoemra ket, juka' senuk bwiaraapo yoemrata beje'eka nassuane. 11 Jak chukti bwia au

yoaka, ko'om kibakne. Tebaatune.
Intok ko'okoa o'omot su weene.
Intok teekapo tua suum watchisi
machika aune. Intok jita teuwaaka,
machilaa yu'in weenee ti jiiak.
12 'Taa si'imeta inika'a kee yeu
weyeo, eme'e bwijnaa intok emou
suuanaa. Juriom nau emo totoja'po
eme'e yeu tottojiwaka, ya'uraa
bittuanaa. Intok eme'e e'etanaa.
Intok jume' che'a yo'o ya'arim
bichapo intok jume' kobanaaom
bichapo, enchim nemak ea'
betchi'bo eme'e yeu totojinaa.
13 Junak, inien emou weyeka nee
betana juka' lutu'uriata eme'e
a' teuwaane. 14 Junuen san eme'e
a' ju'uneiyaane, junuen chukula
junama enchim emo nokriaka
enchim teuwaanee'uta, ka bat
naataka aet enchim ju'uneenee'u
betana. 15 Bwe'ituk ineponee
juka' enchim teuwaanee'uta intok
suawata nee emot a' autuane.
Inika'a, jume' enchim beje'eka
aneme, kaabe au yuma'ane, intok
kia kaabe a' beje'eka noknee
juni'i. 16 Taa eme'e, kia jume'
enchim yo'owawam betana intok
jume' tua emo mak werim betana
intok kia jume' enchim nakeka
enchim ta'aa'um betana eme'e yeu
bwijtune. Emo betana intok waate
su'atune. 17 Intok enchim nemak
ea' betchi'bo, si'imem betana eme'e
omtanaa. 18 Taa enchim kobat, kia
wepul chooni juni'i, ka ta'aruitune.
19 Intok inien a' machiak juni'i,
eme'e enchim suale'ut ka ta'abwisi
eaka jiapsa'ateko, eme'e, jiba yuu
jiapsiwamta bitne.
20 'Jum bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'po eme'e, sontaaom ka
iliikim nau a' kontalame eme'e
am bicha'ateko, junak junuen
eme'e ju'uneene, inika'a lauti
a' tataptune'po. 21 Junako, jume'
bwiaraa Jurea' tea'po aneme,
inime'e kawiu bicha katne. Ket
jume' intok, jum bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'po aneme junama
yeu katne. Intok jume' wajpo
aneme, inime'e ka jum bwe'u
jo'arau nottibaeka'eene. 22 Bwe'ituk
juname'e taewaimmet ju'u Lios,
tua amet jiokot yee bittuane.
Junak si'imeta juka'a, jum
Liojta nok lutu'uriapo ji'ojteita a'
chupneeo. 23 Intok tua jiokot ameu
machine, wame'e jaamuchimmeu
juname'e taewaimmet jume'
abe usibaemmewi oo illitchika
che'eeme asoakammewi. Bwe'ituk
junakriapo inim bwiapo tua
weenee ju'u unnaa jiokot emo
bitwame. Intok inia yoemrata
betchi'bo, tua ka jiokoliwaka amet
jiokot emo bitwametune. 24 Waate
jum nassuawa'u su'anaa. Wate intok
bwijrimtaka, si'ime aniat tatta'abwi
yoemratau naas nuk saka'anaa.
Intok jume' ka inim joomem, jum
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po,
inime'e jume' wasuktiam junuen
bem ama an i'awa'um simsu'u tajtia
ama nesaweka a' nayyotene.

Juka' inim yoemta, jaisa weyeka teeka betana a' yebijnee'u

25 'Junak intok ta'atchi, intok
ju'u mechachi, intok jume'
chokimmetchi juni'i, machilaa
aune. Intok jume' inim bwiapo
jo'aakame, a' jita tuka'po ka a
ju'uneene. Intok inime'e, tua
jantiachika jum bawepo jume'

ba'a biaktiam jiame jikkajaka,
majjaune. 26 Inim si'ime aniat, juka'
yeu weenemta ju'uneiyaaka, ju'u
yoemra tua majjaeka kia wattine.
Bwe'ituk kia jume' teekapo ka
bittaka jume' utte'aka nesaweme
juni'i, emo yoone. 27 Intok junako
inime'e, juka' inim yoemta teeka
betana, namupo, nesaweka intok
tua yo'orisi machika a'abo weyemta
a' bitne. 28 Inika'a weyemta yeu
machi taiteko, eme'e ka ko'om
eene. Intok a' bo'o bichaka, jikau
bitchune. Bwe'ituk tua lauti eme'e
inim jinne'uitune.

29 Ketchia inika'a jita ta'abwiku a'
tamachiaka ameu nookak:

—Eme'e, juka' chuna'ouwota
mammatene, oo kia jita juyataka
juni'i, 30 eme'e, ini'i jume' sawam
jaibu am basiweo, am bichakai,
jiba eme'e su junuen ju'uneenee
juka' tasariata a' yuma'aseo. 31 Jiba
junaen su ketchia, si'imeta inika'a
eme'e a' bicha'ateko, eme'e jaibu
su ju'uneene, Liojta a'abo bwiau
yo'otaka a' nesaunee'u abe a'
yuma'apo.

32 'Lutu'uriapo ne inen emou
jiia, si'ime ini'i yeu weene, i'an
inim juka' yoemrata kee a' kokkou
su. 33 Ju'u teeka intok ini'i ju'u
bwia, inime'e lu'utine. Taa ju'u in
teuwaari, ini'i, ka lu'uteka, jiba yuu
tawane.

34 'Tu'isi eme'e emo suuane, ka
eme'e inim juka' ka tu'ik bo'o
jooriawamtat, nanaakowamtat intok
inim aniapo weyemtat jiapsiwamta
betchi'bo, junaet, Liojta enchim
yo'oreka jiapsa'uta a' koptabaane.
Junuen juka' taewaita a'abo in aet
nottinee'uta, ka enchim a' etbwa
nu'une' betchi'bo, 35 jite'i yecha'ita
a' wecheka'a benasia. Bwe'ituk
juna'a taewai, si'ime yoemra inim
si'imekut jiapsammeu junuen
yuma'ane. 36 Ka eme'e emo koptaika
jiapsibaane. Intok eme'e, Liojtau
bicha enchim emo nokrianee'uta
ka koptane, junuen si'imeta inika'a
yeu weenemta betana a enchim
ama yo'eene' betchi'bo. Intok ju'u
inim yoemta bichapo tu'isi enchim
mabetrimtune' betchi'bo.

37 Ju'u Jesus, taewapo jum
te'opopo yee maj majtan. Tukaapo
intok, kawi oliibo' tea'po
tawabaeka, am bicha sisimen.
38 Junama intok ju'u yoemra
si'ime, chikti ta'apo, tua ketwoo
su, te'opou yeu yaajan, junuen a'
jikkajibaekai.

Jesujta bwij betchi'bo, aet nau etejowaka a' tu'utewame

22 Jaibu yuma'asekan ju'u
pajko taewai, jume'
paanim ka reberuakame bwa'anaao,
ju'u, bwaram aet jissu'awame
pajkopo ta'eewame. 2 Jume'
te'opopo tekiakammeu yo'owe intok
jume' Moiseejtuka'uta nesaurim
yee majtame, inime'e, juka' Jesujta,
jachin ayuka bem a' me'enee'uta
jaiwan. Bwe'ituk bempo juka'
yoemrata majjaen.

3 Junak intok ju'u bebeje'eri, ju'u
Juraj teamtat kibakek. Ini'i ket
ju'u Ijkariootimmea ta'eewame.
Ket jume' woj mamni ama wooim
mak na'ikiatuka'u. 4 Ini'i intok,
jume' te'opopo tekiakammeu
yo'owemmeu intok jume' ama
nesawemmeu siika, intok inime
mak etejok, jachin ayuka aapo'ik

juka' Jesujta ameu a' su'u tojinee'u betana. 5Inime'e intok tua alleak. Intok nau eaka, tomita a' mak rokak. 6Ju'u Juuraj teame junuen amemak a' tu'ureka, intok junama naateka a' bwiseka ameu a' su'u toji betchi'bo, jakwoo che'a kaabeta aamak ane'uta bo'o bichan.

Kupteo Jesukrijtota a' majtimmak a' ji'ibwaka'po

7Junak yuumak ju'u taewai, paanim ka reberuaka aet bwabwa'awaao, inim junak, bwalata wasuktemta junaet a' meme'ewaao. 8Jesus intok, juka' Peota intok juka' Joanta sawek:

—Eme'e aman sajaka, kupteo, pajkot itom bwa'anee'uta, itoas a' yaaka ama a' jipu'une —ti ameu jiakai.

9Bempo intok:

—Jakunsa empo junaka'a itom a' yaa i'a —ti au nattemaek.

10Jesus inen am yoopnak:

—Junaman bwe'u jo'arau eme'e yajako, seenuk, bwe'u babu soto'ipo ba'am weiyaamta eme'e bitne. Inika'a eme'e, jo'arau a' yepsa'u tajtia eme'e aamak aman yajine. 11Intok eme'e, junama jo'arapo yo'otau: "Ju'u yee majtame: Jaksa inim karipo inepo jume' in majtimmak, pajkot kupteo inepo ji'ibwane, ti jiia", ti au jiune. 12Junak intok aapo, junama'a karipo, juchi senu bwe'u kari, bepa katekamta enchim tejwaane. Inika'a jaibu tu'uteita. Junama'a eme'e a' ya'anee juka' itom bwa'anee'uta —ti ameu jiiak.

13Bempo intok aman sajaka intok si'imeta juka' Jesujta tua junuen ameu a' teuwaari benasi ama a' bichak. Intok junama'a, inime'e pajkot tukaapo bwa'anaamta ama a' yaak.

14Junama'a junak ka machiao yumakai, ju'u Jesus intok jume' aapo'ik yeu pu'arim, mesau ruktek. 15Junak intok ju'u Jesus inimmeu:

—Tua ne lutula wee'po inika'a pajkot tukaapo bwa'awamta emomak ne a' ya'apean, ketun kee inepo me'etukai —ti ameu jiiak—. 16Bwe'ituk inepo inen a' lutu'uria ti jiia, ka intok inika'a pajkopo ka machiao bwa'awamta emomak juchi in a' bwa'anee'u. Chukula teekau junak achai Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u, i'an inika'a a' teuwaa'uta in a' yuma'u tajtia —ti jiiak.

17Junak intok, pa'asi ba'awata ama auka'uta nu'uka, Liojta bai saeka intok:

—Inika'a em nu'uka, si'ime nau a' ji'ine —ti ameu jiiak—. 18Bwe'ituk inika'a pa'asi ba'awata, ka intok nee a' ji'ine, chukula junak, achai Liojta yo'otaka a' nesauneeo itom a' bicha'u tajtia —ti jiiak.

19Chukula ket jume' paanim nu'uka, Liojta bai saeka junak intok juname'e am rebektaka, bempo'immeu am bwisek inen jiakai:

—Ini'i in taka o'oben, emou tu'ineeka, jiokot ya'atuka me'etuneeme. Inika'a eme'e, neu waati betchi'bo a' joone —ti ameu jiiak.

20Ket chukula ji'ibwasukai, juka' pa'asi ba'awata auka'uta junuen ameu bwisek intok inen jiiak:

—Ini'i pa'asi ba'awa juna'a, ju'u emou tu'ineeka, bemelasi weyeka,

Liojtamak emo tu'utewamta, ojbo
in wo'otaka'ue a' chupiatuka'uta a'
teuwaame —ti ameu jiiak—.
21 'Taa ne ju'unea, juka' nee yeu
bwijneemta, inim itom ji'ibwa'po,
nemak a' ane'epo. 22 Bwe'ituk ju'u
inim yoeme, Liojta nok lutu'uriapo
aapo'ik betana a' ji'ojteituka'po
aman junaen au chupe. Taa tua
jiokot au machine, ju'u, junuen yeu
a' bwijneemtawi —ti jiiak.
23 Junak intok bempo naas nau
nattemai japtek, jabeta tua junen
yeu a' bwijne'po betana.

Jabetasa ama che'a eiyaanaa'u betana, naas nau nattemaiwaka'po

24 Chukula inime'e, bempo'im
nasuk, jabeta ama che'a ameu a'
yo'otunemta au a' lutu'uriatunee'u
betana aet nau etejok. 25 Taa ju'u
Jesus inen ameu jiiak:
—Jume' inim bwere yoemratau
che'a yo'o ya'arim, junaka'a
yoemrata am tekoka'a benasia a am
kuakta. Intok ketchia inime nasuk
jume' che'a yo'owe, inime'e, tu'ik
si'imem jooriame ti ta'eewa. 26 Taa
emo nasuk ka junuen weene. Ala
emo nasuk ju'u che'a eiyaawame,
ini'i, si'imem bepa che'a chukula
a' weye'e benasia au eiyaane. Ju'u
intoko nesaweme, ini'i, jume'
waatem nesauta a' jooria'a benasia
au eiyaane. 27 Bwe'ituk inime'e
betana, jabesa juna'a ju'u che'a
eiyaawame, ju'u mesau rukteka
ji'ibwaneeme, oo ju'u, bwa'amta
iniau totojame. Ju'u mesau yejteka
ji'ibwaneeme juna'a o'oben. Taa
inepo, nee inim emo nasuk aneka,
jabeta nesauta a' joa'a benasia nee
jiapsa —ti ameu jiiak.

28 'Eme'e su intok juname'em,
jume'e, inim tua obiachiku, sioksi
in ino bicha'po, jiba i'an tajtia
nemak naj kuakteme. 29 Inia
betchi'bo san, inepo, chukula,
yo'otaka enchim nemak annee'u
betana, lutu'uriata nee enchim
makne, in achai Liojta betana in
a' makrituka'a benasia. 30 Junuen
junaman, che'a yo'otaka in
annee'po, mesau kateka in
ji'ibwanee'u, enchim nemak ama
ji'ibwane' betchi'bo. Intok eme'e,
jume' che'a yo'owem jojoye'po
jote'ene, junuen jume' woj mamni
ama wooika, Ijra'eltuka'uta
betana yoemrata, a' ya'uraa bittua
betchi'bo.

Jesus, Peota, inika'a ka au a' ta'a'ati a' jiunee'u betana junuen a' teuwaa

31 Ket inen jiiak ju'u Jesukrijto:
—Empo Simoo, a' ju'uneiyaane,
juka' bebeje'erita emou suuaka, kia
tiikota, jekae naas a' beba'a benasia
enchim a' ji'optuabae' betchi'bo,
Liojtau bicha a' noklatuka'po. 32 Taa
inepo, nee jaibu Liojtau bicha enchi
nokriasula, junuen, jiba Liojtat eaka
em a' suale'uta, ka em a' koptane'
betchi'bo. Intok empo aet chukula,
inia betana tu'isi yeu simlatakai,
junak jume' Krijtopo emak werim
inime'e Liojta bem suale'u betana,
ka ta'abwisi intok bem eene'
betchi'bo am aniane.
33 Ju'u Simo'o teame intok:
—Achai, emak eta'anaaka juni'i,
intok kia ne emak me'etuneeka juni'i,
jiba ne emak weene —ti au jiiak.
34 Taa ju'u Jesus:
—Inen ne eu jiia Peeo, jiba i'ani,
juka' totoi o'owiata kee a' kukuseeo,

bajisi empo nee betana temaiwaka,
ka nee emo ta'a'a ti jiune.

**Aapo'ik jiokot au a' bitnee'u,
yuma'aseka'u**

35 Junak intok ju'u Jesus inen
ameu nattemaek:
—Sejtul, junak nee enchim
naas saweko, enchim ama nu'u
sakanee'uta oo tomi boosata intok
kia bocham juni'i ka enchim
weiyaane'eti jiakai, jaisa junak
jita emou be'eka ja'ani —ti ameu
nattemaek.
Bempo intok:
—Tua kaita —ti au jiiak.
36 Junak intok aapo inen jiiak:
—Taa i'ani, wa'a ama a'
nu'unee'uta oo tomi boosata a'
jipueme, ini'i a' weiyaane. Ju'u
intoko ka tebe sisi'iwook kuchi'im
jipueme, ini'i jume' a' bepa
supewam nenkaka junae tomie
am jinune. 37 Bwe'ituk inepo nee a'
lutu'uriatune'eti jiia, inika'a, jum
Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojteita
junuen neu a' chupne'po: "Intok
ini'i, jume' ka tu'i yoememmak
na'ikiatuk", ti jiamta. Bwe'ituk
si'ime ju'u Liojta nok lutu'uriapo
nee betana ji'ojtei, utte'a junuen a'
chupnee'u —ti ameu jiiak.
38 Junak intok bempo:
—Yuu achai, woika im aayuk jume'
tettebe sisi'iwook kuchi'im —ti jiiak.
Aapo intok:
—Inime'e jibatune —ti jiiak.

**Jesus, jum Jetsemani' tea'awi,
Liojtau bicha nooka**

39 Junak intok ju'u Jesus junama
yeu sikaa, jiba aapo'ik aman
yeepsa'a benasia, oliibo'okawi' tea'u
bicha siika. Jume' a' majtim intok
aamak yeu sajak. 40 Junak, jum a'
sika'u yepsakai, inen ameu jiiak:
—Liojtau bicha eme'e emo
nokriane, junuen ka tu'ik enchim
ya'anee'ut ka enchim ji'opne'
betchi'bo —ti ameu jiiak.
41 Chukula sep ju'u Jesus,
junama'a am ane'epo, che'a bichau
jeela siika, senuk tetata a' mekka
a' jimmaala'abe'emu. Junama
intok Liojtau bicha nok betchi'bo
tonommea kiktek. 42 Intok:
—In yo'owa, empo junen ea'ateko,
inika'a bettesi jiokot machika neu
weyemta betana ka nee a' bittuane.
Taa ka in ea'po amantunee taa tua
em junen ea'po amani —ti jiiak.
43 Junak intok teeka betana senu
Liojta ankeles junama au yeu
machiak, ini'i junuen utte'ata aet
autuasekai. 44 Intok aapo junuen
tua jiokot bettesi au bichakai, che'a
juni'i bepa Liojtau bicha au nokria
simen. Ju'u intok a' tata bujtiawa,
kia bwere ojbo chaktiam benasi
bwiau ko'om yojten. 45 Junama'a
Liojtau bicha a' noka'apo kikteka,
jume' a' majtim tawala'u bicha
siika. Inime'e intok siokrimmea
yumiataka, kokocheme teak.
46 Junak intok:
—Jaisaaka eme'e kokoche.
Jote'em intok Liojtau bicha emo
nokrianee junuen ka tu'ikut, ka
enchim ji'opne' betchi'bo —ti ameu
jiiak.

Jesus, bwijritaka, nasuk weiyaawa

47 Juka' Jesujta junama'a ketuni
a' nokao su, waate juebenaka ama
au yajak. Ju'u Juuraj ti teaka'u,
ini'i jiba jume' woj mamni ama

wooika Jesujta yeu pu'arimmak
na'ikiatuka'u, juname bepat
weyen. Intok ini'i Jesujtau ruktek
a' pujbawat aet tente betchi'bo.
48 Junak ju'u Jesus:
—Juuras, jaisa empo inien aet
tenteka, juka' inim emo benasi
yoemta, yeu a' bwiseka, watem
mampo a' su'u toja ja'ani —ti au
nattemaek.
49 Jume' Jesujtamak rejteme,
juka' ama weyemta bichakai
aapo'iku:
—Achai, jaisa tua itepo inime'e
tettebe sisi'iwook kuchi'immea
nassuanee ja'ani —ti au
nattemaek.
50 Jume' Jesujta mak rejteme
betana, seenu, ju'u te'opopo
tekiakammeu yo'ota sawee'uta,
batatana naka chukti a' beebak.
51 Taa ju'u Jesus:
—Kate'em ameu suua, ini'i
jibatune —ti jiiak.
Junak intok ju'u Jesus, junaka'a
ya'uraapo sawamta nakammet
mamteka, a' tu'utek. 52 Junama
sep, te'opopo tekiakammeu
yo'owemmeu intok jume'
te'opopo nesaweme intok
ju'u yoemratau yo'owemmeu,
jume' a' weiyaabaeka aman au
yajilammeu:
—Eme'e tettebem kukuche'ekai
intok kukutakai, nee jita
etbwareo tuka'a benasia eme'e
a'abo neu yeu sajak —ti ameu
jiiak—. 53 Junako chikti ta'apo
jum te'opopo nee emo nasuk
aneeo, eme'e kia juni'i ka neu
suuak. Taa i'an ka machiku emou
tu'i, juka' bebeje'erita utte'ata
emot ayuka a' weyeo.

**Juka' Peota, Jesujta ka au
a' ta'a'ati a' jiaka'po**

54 Junak intok inime'e, juka'
Jesujta bwiseka, ju'u te'opopo
tekiakammeu che'a yo'ota kariu
aman wajiwa a' tojak. Ju'u Peeo
intok mekka aet cha'aka weyen.
55 Junama'a wajiwa, waate jum
bwe'u tebat nasuku nayaka intok
junama ameu jootek. Ju'u Peeo
intok ket amemak ama yejtek.
56 Junak intok senu jamut, junama
sawame, aapo'ik junama tajiu
katekamta bichakai, tua a' bitchuka,
intok:
—Ini'i o'ou ket Jesujtamak
weaman —ti jiiak.
57 Taa ju'u Peeo, ka a' lutu'uria'ati
jiubaeka:
—Kannee a' ta'aa —ti jiiak.
58 Che'a chukula intok juchi senu
a' bichaka:
—Empo ket juname betana weye
—ti au jiiak.
Taa ju'u Peeo:
—E'e, kannee juna'a —ti jiiak.
59 Che'a chukula, jumak senu
orata weyekai, juchi senu ket:
—Tua lutu'uriapo ini'i yoeme
aamak weaman bwe'ituk Kalilea
bwiaarapo joome —ti jiiak.
60 Junak intok ju'u Peeo inen jiiak:
—Empo achai, tua kannee ju'unea
jitat em etejoo'ut —ti jiiak.
Jiba junama lautipo juka' Peota
ketuni a' nokao su, totoi o'owia
kukussuk. 61 Junak intok ju'u
yo'owe Jesukrijto au bicha kuakteka
junama'a Peotat remtek. Ju'u Peeo
intok, ju'u yo'owe Jesukrijtota au
teuwaala'u wawaatek: “I'an empo,
totoi o'owiata kee kuseo, bajisi

empo ka nee emo ta'a'ati jiulatune",
ti au a' jiaka'ubewi. 62 Junak intok
ju'u Peeo junama yeu sikaa, intok
tua ka alleaka bwaanak.

Jesujta junn jiaawaawaka ka a' yo'oriwaka'po

63 Jume' Jesujta a' suuatuawame,
ka a' yo'oreka au nookan intok
ko'okosi a' jooan. 64 Intok a' puj
pattaika, pujbat a' chonaka au
nattemaek:
—Ka ju'uneaka itom tejwaa, jabeta
enchi chochonak —ti jiakai.
65 Intok ket wate juebenak au
teuwaan junuen ka a' yo'oribaekai.

Jesus, si'ime ju'u jurio yoemratau yo'oraata bichapo jipu'uwa

66 Yokotuko taewapo, jume'
junama jurio yoemratau yo'owe
intok jume' te'opopo tekiakammeu
yo'owe intok jume' Moiseej tuka'uta
nesaurim yee majtame, inime'e
emo nau tojak. Intok juka' Jesujta
si'ime ju'u ama ya'uraatau yeu a'
tojak. Junama bempo:
67 —Itom tejwaane, jaisa empo
juna'a ja'ani ju'u Krijto' teame —ti
au jiiak.
Aapo inime'e inen yoopnak:
—Inia betana, lutu'uria ti ne
emou jiao, eme'e ka nee sualne
—ti ameu jiakai—. 68 Intok kia
nee emou nattemaeo juni'i, eme'e
kaibu nee tejwaane. Intok kia
eme'e ka nee su'u tojinee juni'i.
69 Taa i'an naateka ju'u inim emo
benasi yoeme, Lios, che'a si'ime
utte'akamtamak a' batatana aamak
yejtene —ti jiiak.
70 Junako sep juname'e si'ime:
—Junak su, jaisa empo juna'a
ja'ani ju'u Liojta u'usi —ti au
nattemaek.
Ju'u Jesus intok:
—Jeewi, inepo nee juna'a, jiba
enchim a' teuwaari benasia —ti
ameu jiiak.
71 Junak bempo inen jiiak:
—Kaabe intok waatiatune, ju'u
a' beje'eka a' na'atejoneeme.
Jiba itepo te a' teuwaarita aet a'
jikkajila.

Juka' Jesujta, Pilaatotau yeu a' tojiwaka'po

23 Junak intok junama si'ime
japteka, intok aapo'ik
Jesujta ju'u kobanaao Pilaato'oti
teakamtau a' tojak. 2 Junama'a
intok inime'e sep su a' na'atejo
japtek inen jiakai:
—Itepo, tee inika'a o'outa inim
itomak yoemrata, ka yanti a'
eltuamta te a' ju'uneiyaa. Juka'
tomita jum bwe'u jo'ara Romapo,
ju'u che'a yo'o ya'aritau bicha
weyemta, ka itom a' bejje'etuane'e
ti jiia. Intok ketchia, aapo au ju'u
che'a yo'o ya'ari a' Krijtotuka'u a'
teuwaa —ti jiakai.
3 Junak ju'u Pilaato inen au
nattemaek:
—Jaisa empo juna'a ja'ani, ju'u,
jume' juriommeu che'a yo'o ya'ari
—ti jiiak.
Jesus intok:
—Ineponee juna'a, jiba em a'
teuwaari benasi —ti a' yoopnak.
4 Junak intok ju'u Pilaato,
jume' te'opopo tekiakammeu
yo'owemmeu intok ju'u junama'a
yoemratau:

—Tua ne kaita ka tu'ik inia
yoemtat a' bicha —ti ameu jiiak.
5 Taa inime'e che'a juni'i jiian:
—Ini'i, yee a' majta'ue inim jurea
bwiaraapo, si'ime yoemrata ka
yanti eltua. Kalilea bwiaraa' tea'po
naateka intok i'an inim ket junaen
a' weetua —ti jiian.

**Juka' Jesujta, Eroorej teamtau
yeu a' tojiwaka'po**

6 Ju'u kobanaao Pilaato inika'a
jikkajaka, juka' yoemta, bwiaraa
Kalilea' tea'po a' jometuka'uta
nattemaek. 7 Intok junak junaman a'
jometuka'u tejwaawakai, ju'u Kalilea
bwiaraa' tea'po kobanaao, Eroorej
teamtau a' bittuak. Bwe'ituk ini'i
ket juname'e taewaimmet, bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'po anekai. 8 Ini'i
Eroorej teame, Jesujta bichakai, tua
alleak. Bwe'ituk binwatuk naateka
a' bitpeaka ean. Bwe'ituk aapo'ik
betana etejowamta jikkajilatukan.
Intok ket jita a' joa'uta, machilaata
aet bitbaeka ean. 9 Aapo tua juebenak
au nattemaek, taa ju'u Jesus kaita a'
yoopnak. 10 Ketchia junama'a jume'
te'opopo tekiakammeu yo'owe intok
jume' Moiseejtuka'uta nesaurim
yee majtame, inime'e ka yaateka
a' na'atejoka ama aanen. 11 Junak
intok ju'u Eroorej teame intok jume'
a' sontaaowam, kia jak wa'am a'
bichak. Intok ka a' yo'orekai, ujyooik
intok beje'emta, yo'o ya'ari tajo'ori
benakue a' tajo'otuak. Junama'a
ju'u Eroorej teame juchi ju'u Pilaato'
teamtau a' bittuak. 12 Jiba junae
taewait ju'u Pilaato intok ju'u Eroorej
teame emo nau tu'uteka emo eiyaa
japtek. Bwe'ituk bat naataka bempo
emo bejje'een.

**Jesus, a' me'etune'
betchi'bo aet nesawa**

13 Junak intok ju'u Pilaato, jume'
te'opopo tekiakammeu yo'owe intok
jume' junama'a jurio yoemratau
yo'owem intok juka' bu'uuraata nau
a'awaka, 14 intok inimmeu inen jiiak:
—Eme'e inika'a yoemta inim neu
a' tojak. Intok inim yoemrata, ka
yanti aapo'ik am eltua ti jiakai. Taa
inepo, jiba inim enchim bichapo
nee a' temaisuk intok eme'e ju'unea,
ju'u enchim a' na'atejoo'u betana,
ka tu'ik kaita in aet teula tuka'u.
15 Intok kia ju'u Eroorej teame
juni'i, bwe'ituk aapo juchi a'abo
itou a' bittualaa. Joo, eme'e ju'unea,
ini'i kaita ka tu'ik ya'ari junae a'
me'etune' betchi'bo. 16 Junuen san,
nee a' bepsu teboka intok chukula
nee a' su'u tojine —ti jiiak.
17 Junae pajko taewait, juka'
yoemrata alleetua betchi'bo, ju'u
Pilaatotau utte'atukan, senuk eta'ita,
aapo'ik a' jiokoeka yeu a' su'u
tojine'po. 18 Taa juname'e si'ime
nanancha chai japtek:
—Inika'a ka jiokoeka, a' me'e
tebone. Juka' Barabaaj teamta yeu
su'u tojine —ti jiakai.
19 Ini'i Barabaaj teame, jum
bwe'u jo'arapo, ya'uraata beje'eka
nassuawamta ya'alatukan intok yee
su'ari betchi'bo, ama eta'itukan.
20 Ju'u Pilaato, juka' Jesujta su'u toji
peaka ean intok juchi ameu nookak.
21 Taa bempo che'a juni'i, kusisi:
—Kuuset a' popon tebone —ti
chaaek.
22 Iniamak bajisi ju'u Pilaato:
—Jitasa ka tu'ik ya'alatakai.
Nee kaita aet teulaa junae a'

me'etunee'uta au chupne' betchi'bo.
A' bepsu teboka, intok chukula ne a'
su'u tojine —ti ameu jiiak.
23 Taa bempo che'a juni'i naa
buusti chaaeka nookan, kuuset a'
popontunee'u a'awakai. Intok juka'
bu'uuraata intok jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owe junuen
ka yaateka am chaae' betchi'bo,
inime'e juka' bem a'awa'uta am
ya'ariawak. 24 Ju'u kobanaao
Pilaato, juka' bem a'awa'uta junen
su a' ya'ababaek. 25 Intok junuen
aapo, juka' bem su'u toji i'a'uta
ameu yeu a' su'u tojak. Juka' bem
bwe'u jo'arapo ya'uraata beje'eka,
nassuawamta ya'alatuka intok yee
a' su'ariaka' betchi'bo ama eta'ita.
Jesujta intok bempo'im mampo a'
su'u tojak.

Jum kuuset a' popontuka'po

26 Junama'a juka' Jesujta, kuuset a'
popontunee'u bicha a' weiyaawa'po,
juname'e, senu yoemta, bwe'u
jo'ara Sireene' tea'a betana jometa,
Simon teaka, waj betana weyemta
nankeka, au nookak intok inika'a,
juka' kuujta a' pu'aktatuaka,
Jesujtat cha'aka a' weiyaatuan.
27 Yoemra bu'uuka aet cha'aka
kaaten. Intok juebena jaamuchim
inime'e, aapo'ik betchi'bo tua ka
bem allea'uta teuwaakai bwaanan.
28 Taa ju'u Jesus inime'e bitchukai,
inen ameu jiiak:
—Eme'e jaamuchim Jerusalenpo
joomem, kate'em nee betchi'bo
bwaana. Ala eme'e emo bwanriane,
intok jume' enchim yoemiam.
29 Bwe'ituk chukula taewaim
yuma'ane, junak: "Tua alleenee
jume' ka a yoemiakame intok jume'
kaabeta chi'ituakame", ti jiunaao.
30 Junak intok ju'u yoemra, jume'
kawimmeu nokaka: "Itot wattine",
ti jiu japtene. Intok jume' ili bwia
kawimmeu: "Itom essone", ti jiune.
31 Bwe'ituk, nee, tu'ik joamta juni'i
inien jiokot joakai, eme'e, ka inien
jiapsame, chukula che'a juni'i jiokot
joonaa —ti jiiak.
32 Ketchia aamak woika jume'
tua ka tu'ika ya'arika weiyaawan,
jum Jesujta mak nau su'abaawakai.
33 Junak bempo jum Mukia koba'
tea'u yajakai, junama'a juka' Jesujta
kuuset poponak. Intok ketchia jume'
woika ka tu'ik ya'arika aamake.
Senu a' batatana, senu intok a'
miko'otana. 34 Juka' Jesujta, jaibu
kuuset a' poponwao:
—Achai, am jiokoine, bwe'ituk
inime'e ka ju'uneaka juka' bem
joa'uta a' jooa —ti jiiak.
Intok jume' sontaaom, aapo'ik
Jesujta tajo'orita nat na'ikimte
betchi'bo, amet nau ja'atek. 35 Ju'u
yoemra junama aneka a' bitchun.
Intok kia junama'a ju'u yoemratau
yo'oora juni'i, ama aneka, ka a'
yo'oreka nookan inen jiakai:
—Aapo watem jinne'uk. I'an
ela'po aapo, aapola au jinne'une,
lutu'uriapo aapo ju'u Krijto' teame,
Liojta betana yeu pu'arituko —ti
jiian.
36 Jume' sontaaom juni'i ket junaen
ka a' yo'oreka au nookan, intok au
rukteka chibusi cho'okok ba'ata a'
ji'ituabaekai. 37 Intok inen au jiian:
—Lutu'uriapo empo ju'u
juriommeu che'a yo'o ya'arituko,
empo emo jinne'une —ti jiian.
38 Aapo'ik a' koba bepa intok
ji'ojtei chaya'atukan, ini'i rieeko

nokpo intok latin nokpo intok ebreo nokpo ji'ojteitukan: “Ini'i juna'a ju'u juriommeu che'a yo'o ya'ari”, ti jiakai.

39 Jume' ka tu'ik ya'arika junama kuusimmet aamak chaya'ituka'um betana seenu, ka a' yo'oreka:

—Lutu'uriapo empo ju'u Krijto tuko, empo emo jinne'unee intok itom ket jinne'une —ti au jiiak.

40 Taa ju'u seenu, iniamak ama jikat popontuka'u, iniau nookak:

—Jaisa kia jeela juni'i empo ka Liojtat ee majjae ja'ani. Jiba empo inim itomak jiokot emo bichakai —ti au jiiak—. 41 Itepo ala tee lutu'uriaka inien jiokot ito bicha bwe'ituk itom ya'ari betchi'bo itou lutu'uria inien jiokot itom ito bitnee'u. Taa ini'i o'ou, ka tu'ik tua kaita ya'ari.

42 Junak aapo:

—Jesus, neu waatine, chukula empo che'a yo'otaka nesau taiteko —ti jiiak.

43 Ju'u Jesus iniau:

—Lutu'uriapo ne eu inen jiia, tua i'ani, jum Liojta yoemiam che'a bat yaaja'u, em nemak ama annee'u —ti au jiiak.

Jum, Jesujta jaisa a' mukuka'po

44 Junama jumak jaibu luula yejten. Junak intok si'imekut junama'a ka machika taawak. Ini'i junuen kupteo, bajim jia'u tajtia ka machikai. 45 Ju'u ta'a juni'i ka tachiriaka taawak. Jume' intoko, jum Liojta te'opopo jume' bwe'u tajo'orim ammea a' pattituka'um, inime'e nanana'aku nasuk, jikat naateka, ko'om tajtia siutek. 46 Junak intok ju'u Jesus, kusisi inen chaaek:

—In yo'owa Lios, in jiapsita nee em mampo su'u toja —ti jiakai.

Inika'a intok teuwaaka, muukuk.

47 Junak ju'u Romapo betana, junama sontaaommeu ya'ut, si'imeta juka' ama yeu sikamta a' bitchukai, Liojta yo'orek inen jiakai:

—Lutula wee'po, ini'i yoeme, kaita ka tu'ik ya'ariakan.

48 Si'ime ju'u yoemra ama ane'u, juka' junama yeu sikamta jaibu bitchukai, tua bem a' juiwa'uta teuwaaka, taupo emo chonaka, junama yeu sajak. 49 Taa si'ime jume' aapo'ik Jesujta ta'aa'um intok ket jume' jaamuchim, jume' Kalilea bwiaraa' tea'a betana naateka a' sualeka, aamak rejtisuka'um, bempo junama ili aman mekka ja'abweka, inika'a weyemta a' bitchuka taawak.

Teta wojo'oku, Jesujta tekwaka'po

50 Junama intok senu yoeme, ini'i tua tu'i yoemtaka, intok Liojta yo'ori ta'aakai, Jose' teaka ama jiapsan. Ini'i, jurea bwiaraa' tea'po, ili bwe'u jo'ara Arima tea'ati teaka'po jometakai. Aapo junama juriommeu yo'o ya'uraapo na'ikiatukan. 51 Ini'i Jose' teame, Liojta inim bwiapo che'a yo'otaka kateka a' nesaunee'uta a' bit bo'o bichan. Junuen san ini'i, junama juriommeu yo'oraata bem yaaka'u betana ka amemak ean. 52 Aapo junak ju'u kobanaao, Pilaato' teamtau noiteka intok junau juka' Jesujta takaawata au a'awak. 53 Chukula junama'a kuuset ko'om a' teksukai, aapo, bwe'u tosai tajo'orimpo a' biijtak. Intok inika'a, tetapo yee ma'a betchi'bo wojo'oriata ya'aripo, kee

jabeta ma'awa'po, junama a' teekak.
54 Inim junak yokoriapo aet yum
jo'e taewaituka' betchi'bo, junaet
a' yuma' betchi'bo si'ime tu'utewan.
Juna'a taewai jaibu abe naatekai.
55 Jume' jaamuchim, Kalilea
bwiaraa' tea'a betana naateka, ju'u
Jesujta mak aman yajilamtuka'um,
inime'e junaman a' ma'awaka'u
bicha sajaka a' bichak. Intok juka'
takaata jachin a' tekwaka'ut a'
mammatek. 56 Intok inime'e jaibu
bem jo'arau nottisukai, bempo juka'
ba'ata intok ochokok tua win jubak
a' ya'ariak. Junak intok Moiseej
tuka'uta junuen a' nesaweka'po
aman, ju'u aet yum jo'e taewait
bempo junuen yum jo'ekai.

Kokkolam nasuk Jesujta a' jiabijteka'po

24 Semaanata aet naate'u
yeu matchukai, inime'e
jaamuchim, tua ketwoo junaman
tetapo wojo'oriata ya'ariu bicha
nottek, juka' win jubak intok
ochokok bem tu'uteka'uta weiyaakai.
Waate jaamuchim intok ket amemak
kaaten. 2 Junaman bempo yajakai,
juka' bwe'u tetata wojo'oriata ae
pattita, omola biaktita teak. 3 Intok
junama wajiwa bempo kiimuk.
Taa juka' yo'owe Jesukrijtota a'
takaawata ka ama a' teak. 4 Inime'e
bempo womtilamtukan, kaachin an
machikai. Seej chukti intok wooi
o'owim, tua tojsasaalaik tajo'oreka
ameu ja'abwekame teak. 5 Bempo'im
intok junuen ketun tua majjaeka,
tonommea ja'abweka, bwiau ko'om
am cha'ako, juname'e o'owim:
—Jaisaaka eme'e inim kokkolam
nasuk juka' jiapsamta jaiwa —ti
ameu jiiak—. 6 Kaabe inimi'i
bwe'ituk kokkoarim nasuk juchi
jiabijtela. Au waatine, aapo'ik ketuni
Kalilea bwiaraa' tea'po aneka, inien
emou a' jiaka'po. 7 A' utte'atune'eti
jiakai, aapo'ik juka' inim yoemta, ka
tu'i yoememmeu a' su'u tojinaa'uta.
Juname'e, kuuset a' poponne'eti
jiakai. Intok baji taewaita weyeka,
juchi a' jiabijtenee'u betana.
8 Junako bempo, aapo'ik Jesujta
teuwaaka'ubeu wawaatek, 9 intok
chukula bempo jum tetapo
wojo'oriata ya'ari betana nottekai,
si'imeta inika'a, jume' woj
mamni ama wepu'ulaika yeu a'
pu'aka'ummeu intok si'ime jume'
waate ama anemmeu a' teuwaak.
10 Jume' inika'a lutu'uriata, jume'
Krijtota yeu pu'arimmeu a' etejokame
inime'em tukan, ju'u Maria
Maareena' teame, intok ju'u Joana'
teame intok juka' Jakoobo' teamta
ae, Maria' teame intok jume' waate
jaamuchim. 11 Taa ini'i, bempo'im
teuwaa'u, jume' Krijtota yeu pu'arim
betchi'bo, ka suawakamta benaekan.
Intok bempo iniat ka am sualek.
12 Taa junuentaka juni'i, ju'u Peeo
junama yeu sikaa, intok buiteka
junaman tetapo wojo'oriata ya'ariu
yepsak. Intok junuen aapo junama
wajiwa jiwekai, jume' bwe'u tosai
tajo'orim omola katekame bichak.
Junak intok a' jo'au nottek, junama
yeu sikamta betchi'bo tua suum'eakai.

Ili jo'ara Ema'uj tea'u bicha bo'ot Jesujta bitwaka'po

13 Jiba junae taewaitchi, jume'
majtim betana woika, ili jo'ara
Ema'uj tea'u bicha kaaten. Ini'i,
jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u

betana woj mamni ama wepul
kiloometrom jiba. 14 Inime'e,
si'imeta juka' ama yeu simlata nau
etejo sakan. 15 Intok ketuni nau am
etejoka intok emo am tettemaeo su,
jiba aapo ju'u Jesus, ameu rukteka
intok amemak wee taitek. 16 Taa
inime'e intok, kia a' bichaka juni'i,
aapo'ik a' jabe tuka'ut san ka aet
ju'uneetuawan. 17 Junak intok ju'u
Jesus:
—Jitasa eme'e nau etejo saka bo'o
joakai. Jaisaaka eme'e tua sioka —
ti ameu nattemaek.
18 Inime'e betana seenu, ju'u
Kleopaaj ti teame inen jiiak:
—Si'imekut ju'uneewa inime'e
taewaimmet, jum bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'po yeu sikamta
betana. Jaisa empo junama kateka
juni'i, inika'a ka ju'uneiyaa ja'ani
—ti au jiiak.
19 Aapo junak:
—Jitasa ama yeu siika —ti ameu
nattemaek.
Bempo intok:
—Ju'u Jesus, jum Nasaret tea'po
jometau yeu sikame. Ini'i, chukula
yeu weenemta a' tetteuwaa'u.
Aapo, Liojta bichapo intok
yoemrata bichapo juni'i, juka'
a' joa'uta intok yee a' majta'uta
tua machisi utte'aka a' weetuan.
20 Intok inika'a, jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owe intok jume'
inim itom yoemratau yo'ooraata,
aapo'ik kuuset popontuka a'
mukne' betchi'bo, bempo'im aet
nesaweka'uta. 21 Itepo intok te aet
bo'o bichan, aapo'ik junuen, inim
juka' Isra'el yoemrata, ta'abwi
ya'uraata betana a' jinne'une'po.
Intok naa buustia, i'an iniat
chukula, jaibu baji taewaim weye
juna'a yeu sikaari. 22 Ito betana
wate jaamuchim ala itom womtala
o'oben. Bwe'ituk bempo tua ketwoo
junaman tetapo wojo'orita ya'ari'u
noiteka, 23 intok inime'e junuen,
junaman a' takaawata ka teakai,
itom ane'u itou yajjak intok bempo,
ankelesim, inime'e Jesujta a'
jiapsa'po am tejwaakame emo am
bichak, ti jiakai. 24 Junama sepia,
ito betana wate o'owim junaman
tetapo wojo'oriata ya'ari'u sajaka,
intok bempo, jume' jaamuchim
a' teuwa'a benasi aman a'
mammateka a' bichak. Taa aapo'ik
juka' Jesujta ka a' bichak —ti jiiak.
25 Junak ju'u Jesus inimmeu:
—Tua eme'e ka suawaka, kaita
a mammate. Intok si'imeta juka'a,
jume' Liojta betana ju'uneetuawaka,
bem teuwaaka'uta, a' sual
betchi'bo tua bibinwatu —ti ameu
jiiak—. 26 Jaisa emo betchi'bo jum
ji'ojteimpo ka ju'unakkiachi ja'ani,
juka' Krijto'o teamta, teekau kee
che'a yo'otaka a' yejteeo, junuen
tua jiokot au a' bitnee'uta, au a'
utte'atuka'u —ti ameu jiiak.
27 Junak intok aapo, jum
Liojta nok lutu'uriapo, jum
Moiseejtuka'uta ji'osia ji'ojteim
betana naateka, intok ket si'ime
jume' Liojta betana ju'uneetuawaka
nokaka bem ji'ojteim betana,
juka' aapo'ik betana ama ji'ojteita,
jachin a' jiubae'po, machisi ameu a'
teuwaakai.
28 Jum ili jo'arau, Ema'uj ti tea'u
jeela bempo yajibokai, ju'u Jesus,
naa buustia weebaemta benaekan.
29 Taa bempo, junama'a a' tawane'
betchi'bo au nookak:

—Inim itomak tawane, bwe'ituk tua kupte intok abe ka machia —ti jiakai.

Junak ju'u Jesus ama jo'arau amemak yepsak ama tawabaekai.
30 Intok aapo jaibu mesau amemak katekai, aapo, jume' paanim nu'uka, ame betchi'bo Liojtau bicha noksukai, junak am rebektaka intok ameu am bwisek. 31 Junama lautipo sep bempo aet ju'uneetuawak, intok aapo'ik a' jabetuka'uta a' ta'aak. Taa junak aapo seej chukti ama kaabetuk. 32 Junak bempo inen nau jiian:

—I'an te ju'unea, jum bo'ot itomak a' etejo simeka intok juka' Liojta nok lutu'uriapo ji'ojteita ju'unakkiachisia itou a' teuwaao, aapo'ik betchi'bo juka' jiapsipo itom siok'allea'uta itom a' ine'aka'po —ti nau jiian.

33 Junak bempo, ka intok bo'o bichaka juchi yeu sajak. Intok bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u nottek. Junaman bempo, jume' woj mamni ama wepu'ulaika, Jesujta yeu pu'arim, intok jume' waate amemak rejteme nau emo tojilammeu yajak.
34 Inime'e nau aneme intok:

—Lutu'uriapo jiabijtek ju'u yo'owe Jesukrijto. Ju'u Simoo' teame intok a' bichak —ti ameu jiiak.

35 Junak intok ket inime'e, jum bo'ot bem bichaka'uta, intok Jesujta, aapo'ik junuen jume' paanim rebektaka ameu am bwiseko bempo'im aet ju'uneetuawaka'uta ameu a' etejok.

Jesus, jume' a' majtim, nau anemmeu au yeu machia

36 Bempo'im inia weyemtat ketuni nau am etejoo su, junak ju'u Jesus bempo'im nasuk kiktek intok ameu tebotek:

—Yanti elwame emou aune —ti jiakai.

37 Bempo tua womtilataka intok tua majjaeka, senuk ka jiapsamta emo bicha'a ti eakai. 38 Taa ju'u Jesus inimmeu:

—Jaisaakai eme'e womtilaa. Jaisa betchi'bo eme'e inia betana ka inien a' lutu'uria'ati ea —ti ameu jiiak—. 39 Mampo intok wokpo em nee bicha, jiba ne inepo juna'a. Net em mamma intok junuen em ju'uneene. Bwe'ituk inien takaakamta enchim nee bicha'a benasi, ju'u ka jiapsame, ka takaak —ti ameu jiiak.

40 Inien ameu jiupat intok a' mamam intok a' wokiwam am bittuak. 41 Taa bempo'im junuen alleerimmea intok suum'eaka, ketun ka a' sualeo, aapo ju'u Jesus:

—Jitasa in bwa'anee'u inim aayuk ja'ani —ti ameu nattemaek.

42 Junak intok bempo kuchuta soba'ita rebbeik intok muumum ba'awakame au tojak. 43 Aapo a' mabetaka intok ama ame bichapo ji'ibwak. 44 Junama sepia aapo inimmeu:

—Ju'u neu yeu sikame, jiba wa'a ketuni emomak aneka ju'u in emou teuwaaka'u. Ini'i, jum Moiseejtuka'uta ji'osia ji'ojteipo intok jume' Liojta betana ju'uneetuawakame nokaka bem ji'ojteipo intok jume' bwikim benaka salmom tea'po, ju'u neu chupne'eti jiaka, si'ime wa'a nee betana ama ji'ojtei juna'a —ti ameu jiiak.

45 Junak aapo, inime'e, Liojta betana ji'osia ji'ojteimmet, machisi

amet am ju'uneetuak. 46 Intok inen
ameu jiakai:
—Junuen ji'ojtei, juka' Krijto'
teamta, a' utte'atuka'u a'
me'etunee'uta, taa intok ket, baji
taewaita weyeka, kokkoarim
nasuk a' jiabijtenee'uta —ti
jiakai—. 47 Intok ketchia, jiba
aapo'ik betana lutu'uriaka, si'ime
aniat yoemratau bicha, jum bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'po naateka,
inimmeu, ka tu'ik betana bem emo
temaeka junuen bem ka tu'uwa
ya'arimmet bem jiokoitunee'ut
aapo'ik betana ameu nokna'a —ti
jiakai—. 48 Eme'e intok, inia betana
si'imeta bitlamtaka, a' teuwaa saka.
49 Intok a' ju'uneiyaane. Inepone,
juka' in achai Liojta betana emou
a' chupne'eti jiaka emou na'ikiarita,
ineponee emou a' bittuane. Taa
inim bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po
eme'e tawane, Liojta betana
weyeka, juka' utte'ata emot a'
autuawa'po tajtia —ti ameu jiiak.

Ju'u Jesus, jum teekau juchi a' notte'po

50 Junak intok ju'u Jesus, junama
bwe'u jo'arapo yeu am nuk siika,
ili jo'ara Betaania' tea'u tajtia.
Junama intok ame bepa jikau
mamteka Liojtau bicha ameu tu'ik
am a'auriak. 51 Intok ketuni junuen
am nokriaka su, aapo laauti jikau
siika intok junuen teekau jikau
tojituk. 52 Bempo intok junama'a a'
yo'orisukai, juchi junama Jerusalen
tea'u nottek, tua alleakai. 53 Intok
bempo, jiba jum Liojta te'opopo
aanen, Liojta bem yo'oree'uta,
alleaka a' teuwaakai. Junuentune.

Joan teamta ji'ojteka'u

Juka' Liojta betana nok lutu'uria'ati teakamta inim a' yoemtuka'u

1 Ke'esamriapo, si'imeta aet naateko, ju'u Krijto, Liojta betana nooki ti ta'eewame jaibu jiapsan. Ini'i nooki ti teakame, aapo Liojta mak aanen. Intok aapo Liojtukan. 2 Junuen san, aapo ke'esamriapo si'imeta aet naateo, aman Liojta mak aanen. 3 Si'imeta juka' inim ayukamta aapo a' ju'unaktei. Tua kaita aayuk, ju'u ka aapo'ik betana weyeka ayukame. 4 Ju'u jiapsiwame aapo'ikut ayukan. Ini'i jiapsiwame intok, inim jume' jiapsame betchi'bo, tu'uwataka tachiriata benasi aapo a' weiyaan. 5 Ini'i, tachiriapo teuwaawame intok, jum ka machiku, ka tu'isi weyemta beje'eka, tachiriata yeu a' machialaa. Ju'u ka machiria intok ka a' koba'amachi.

6 Senu inim aanek, Joan ti teakai, Liojta betana a'abo bittuaritakai. 7 Ini'i, aapo juka' tachiriapo ta'eewamta betana a' nokne' betchi'bo a'abo yepsak. Junuen aapo'ik teuwaa'ue, junaka'a bem sualne' betchi'bo. 8 Ini'i Joan, aapo ka juna'atukan ju'u tachiriapo ta'eewame. Taa aapo wepulsi junae betana a' lutu'uriatuka'uta nokne' teaka a'abo bittuaritukan. 9 Ju'u tachiriapo ta'eewame, lutu'uriapo Liojta betana weyeme, ju'u si'ime jume' inim jiapsammeu tu'ik weiyaame, aapo a'abo inim yebissusekan.

10 Intok wa'a nooki ti teakame, aapo inim bwiapo aanen. Intok aapo inika'a aniata a' ju'unakteka juni'i, jume' inim jiapsame, a' jabetuka'po ka a' ta'aak. 11 Aapo inim bwiapo, aapo'ik ju'unakteipo yepsak. Taa inim jume' aapo'ik betana kateka jiapsame, inime'e ka a' mabetak. 12 Junuentaka juni'i, waate tu'isi a' mabetaka intok a' sualek. Inime'e, bempo'immeu aapo, Liojta betana bem yoemiam tunee'uta ameu chupuk. 13 Inime'e ka jak weyeo senu yoemratat yeu katriam bebena intok ka inim yoemem yeu tom tomte'ebenakai. Intok kia ka jabe yoemta junuen a' ea' betchi'bo junuen Liojta yoemiarim. Ala inime'e, Liojta betana yoemiarim.

14 Intok juna'a nokipo ta'eewame, aapo ito benasi au yoem yaak. Intok inim ito nasuk jiapsak, tua yee nak ta'aakai intok lutu'uria aet ayukai. Intok jiba aapo'ik Liojta

betana wepulaika a' yoemia tuka' betchi'bo, aapo'ik juka' tua ujyooik intok eiyaawatchik aet ayuka'uta, itepo tee a' bitlaa. 15 Ju'u Joan, yee babatoowame, inia betana ju'uneaka, ka a' essoka, si'imem bichapo inen jiiak:

—Ini'i juna'a wa'a, junak aet nokaka: “Net cha'aka yebijneeme, juna'a che'a nee bepa eiyaawatchi, bwe'ituk aapo nee bepa che'a bat jiapsan” —ti jiakai.

16 Itepo tee si'ime juka' tu'ika, kaitau a tamachiatuka, aet ayukamta intok ka a lu'utemta a' mabetri. Inika'a tu'ik junuen nat chulukai. 17 Jume' nesauri ji'ojteim, ju'u Moiseej tuka'uta betana weyeka ji'ojtewak. Ju'u intoko, ka itou cha'aka juni'i, yee a' nak jiokolee'u intok aapo'ik betana lutu'uriata, aapo ju'u yo'owe Jesukrijto a' weiyaa. 18 Inim tua kee jabe Liojta bicha, taa aapo'ik Liojta betana ju'u wepu'ulaika jiba a' yoemia, ini'i aapo a' yo'owa Liojtamak wepu'ulai benasi aamak jiapsame, aapo juna'a ju'u itom a' ta'aatuakame.

Joan, ju'u yee babatoowame, Jesukrijtota aapat tuka a' ta'aa tebokame

19 Jume' juriom jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po jo'aakame, inime'e, wate te'opopo tekiakame intok waate, inime'e te'opopo bem joa'ut am aniame, Lebiitam teame, ju'u Joan teamtau am bittuak, junuen aapo'ik a' jabetuka'ut bem au nattemaine' betchi'bo. 20 Aapo intoko tua machisi lutu'uriata nenkak inen jiakai:

—Ineponee ka juna'a ju'u Krijto' teame —ti jiakai.

21 Junak intok bempo juchi au nattemaek:

—Jabesa'akun empo. Jaisa empo juna'a ja'ani, ju'u Liojta betana ju'uneetuawaka nokakame, ju'u Eliaj tuka'u ja'ani —ti jiakai.

Ju'u Joan intok:

—Kannee juna'a —ti jiiak.

Chukula ket juchi:

—Junak su, jaisa empo juna'a ja'ani, wa'a Liojta betana ju'uneetuawaka nokneeka bo'o bitwame —ti au nattemaiwak.

Aapo intok:

—E'e —ti am yoopnak.

22 Junak intoko:

—Junak su jabesa empo junuentuko. Bwe'ituk utte'a, jume' a'abo itom bittuakammeu lutu'uriata itom ameu teuwaanee'u. Jaisa empo ee betana itom tejwaa machi —ti au jiuwak.

23 Ju'u Joan inime'e inen yoopnak:

—Ineponee ju'u, mekka pa'aku, kaabeta jo'araka'po, chaaeka inen nokamta jiawai: “Juka' yo'ota a'abo yebijnemta a' mabet betchi'bo, juka' ka tu'ik su'u tojaka, aawas emo tu'utene”, ti jiame, tua ju'u Isa'iajtuka'u, Liojta betana ju'uneetuawaka aapo'ik a' teuwaaka'a benasia.

24 Jume' aman ju'u Joanta mak etejokame, inime'e, paiseeom teame betana aman au bittuarimtukan. 25 Inime'e intok:

—Junak su, empo ka ju'u Krijto tuko intok kia ka Eliaj tuko intok kia ka ju'u Liojta betana ju'uneetuawaka nokame yebijneeka bo'o bitwame tuko juni'i, jaisaaka

intok empo yee babatoowa —ti au nattemaek.
26 Ju'u Joan inimmeu inen jiiak:
—Ineponee ba'ammea yee babatoowa. Taa inim emo nasuku senu aane ka enchim ta'aa'u.
27 Aapo net cha'aka yebijne, ini'i ala lutu'uriapo che'a nee bepat weyeka juni'i. Inepo, jume' aapo'ik bocha wikiam in a' woitarianee'u kia juni'i kanne ino jabele —ti jiiak.
28 Si'ime ini'i, jum ili jo'ara Betaabara' tea'po yeu siika. Ini'i, batwee Jooraan tea'po, ta'ata yeu we'e betana taawa. Jum juka' Joanta yee a' babatoowa'awi.

Jesus, Liojta betana ili bwala ti ta'eewame

29 Yokoriapo intok ju'u Joan, juka' Jesujta aapo'iku bicha weyemta bichaka:
—Yuu, ake'em a' bicha. Ini'i juna'a wa'a Liojta betana ili bwala ti teuwaawame, ju'u inim bwiapo jiapsame, bem ka tu'uwa ya'arita aapo a' mabetneeme. 30 Aapo'ik betana nee nookan junak inepo: "Chukula net cha'aka senu o'ou yebijne, ini'i che'a nee bepa eiyaawatchikai. Bwe'ituk aapo che'a nee bepat jaibu jiapsan", ti ne jiakai.
31 Jiba inepo juni'i, nee aapo'ik a' jabetuka'ut ne ka ju'unean. Taa inepo nee jiba junuen ba'ammea ne yee bato'owaaka ne yebijlaa, jiba junuen juka' Ijra'el yoemrata, tua lutu'uriapo a' jabetuka'uta bem a' ta'aane' betchi'bo —ti jiiak.
32 Ju'u Joan ket inen jiiak:
—Ineponee intok, juka' Liojta tu'u jiapsita, wokkoita benaka, teeka betana ko'om weyeka intok inia aapo'ikut tawakamta ne bichak —ti jiiak—. 33 Inepo ketun nee ka ju'unean, junaka'a a' jabe tuka'ut, taa ju'u, ba'ammea nee yee bato'owaane' betchi'bo nee a'abo bittuakame, juna'a ket: "Empo jak juka' Liojta tu'u jiapsita, senukut ko'om weyeka intok junaet tawakamta a' bichako, ini'i juna'atunee ju'u, Liojta tu'u jiapsita emot autuaka, junae yee babatoowaneeme", ti neu jiiak.
34 Inepo intok jaibu a' bitlaa intok jiba ineponee inien weyeka aapo'ik junuen Liojta betana a' yoemiatuka'uta, nee a' teuwaa —ti jiiak.

Che'a bat kateka, jume' Jesujta yeu pu'aka'um

35 Juchi yokoriapo intok ju'u Joan intok wooika jume' a' majtim, jiba junama'a juchi ama rejten. 36 Intok aapo, juka' Jesujta junama wa'am weyemta bichakai:
—Yuu, ake'em a' bicha. Ini'i juna'a ju'u, Liojta betana ili Bwala ti teuwaawame —ti ameu jiiak.
37 Jume' woika Joanta majtim aapo'ik junuen jiamta a' jikkajaka, bempo ju'u Jesujta mak sajak.
38 Junak intok ju'u Jesus, amau bitchuka intok bempo'im aet cha'aka kateme bichakai:
—Jitasa eme'e jaiwa —ti ameu jiiak.
Bempo intok:
—Yee majtame, jakunsa empo jo'aak —ti au jiiak.
39 Jesus intok inimmeu:
—A'abo kateka a' bitne —ti jiaka am yoopnak.
Junak intok bempo aman sajaka intok a' jo'aaka'po a' bichak. Intok

junae taewait ama aamak taawak, bwe'ituk jaibu kupten, jumak naikim jiao.

40 Wooika jume' Joanta jikkajaka intok Jesujta mak sajakame betana, senu Antej ti teakan, Simoo Peeo' teamtamak weri. 41 Ini'i Antej teame, tua bat, kee jita intok yaakai, juka' aamak werik, Simoo' teamta jaiwak, intok:

—Juka' Mesiaj ti teamta te a' ju'uneiyaa —ti au jiiak. Ini'i, Krijto ti jiubae.

42 Junama sep ju'u Antej teame juka' Simoo' teamta, jum Jesujta ane'u a' tojak. Ju'u Jesus intok inika'a bichakai:

—Empo Simoo' tea juka' Jonaj teamta u'usi. Taa empo Sepaajpo ta'eenaa —ti au jiiak. Inime'e team intok, ket Peeo ti jiubae.

Jesujta, juka' Jeriipe' teamta intok Natana'el teamta aamak am nunuka'po

43 Juchi yokoriapo intok ju'u Jesus Kalilea bwiaraa' tea'u bicha weebaeka intok senuk, Jeriipe' teamta bichaka, junau:

—Nemak weene —ti au jiiak.

44 Ini'i Jeriipe' teame intok, ili jo'ara Betsaira' tea'po jometukan. Jum Antejta intok Peota jo'aaka'po. 45 Ini'i Jeriipe' teame intok, senuk Natana'el teamta jaiwaka intok:

—I'an itepo waka'a o'outa, Moiseej tuka'uta jum a' nesauri ji'ojteimpo aapo'ik betana ji'ojtewakamta, intok ket jume' Liojta betana ju'uneetuawaka nokame, inime'e aapo'ik betana ji'ojtewakamta, junaka'a itepo aman te a' bichak, ju'u Jesus ti teakamta, ju'u Jose' teamta u'usi, jo'ara Nasaret tea'po joome —ti au jiiak.

46 Ju'u Natana'el intok:

—Jaisa aman ili jo'ara Nasaret tea'po jitaa tu'ika a ama yeu wee machi ja'ani —ti au jiiak.

Ju'u Jeriipe intok:

—A'abo sika a' bitne —ti au jiiak.

47 Junak Jesus intok, juka' Natana'el teamta au weyemta bichaka:

—Inim senu weye, tua lutu'uriapo Ijra'el yoemrata betana usiaritakai, aapo'ikut ju'u yee bai ta'aawame kaita aet aayuk —ti jiiak.

48 Junak intok ju'u Natana'el teame:

—Jaisa empo nee ta'aa —ti au nattemaek.

Jesus intok:

—Juka' Jeriipe' teamta kee enchi tejwaao, empo aman chuna'ouwota betuk enchi kateko, nee enchi bichak —ti au jiiak.

49 Junak ju'u Natana'el:

—Yee majtame, empo tua juna'a ju'u Liojta yoemia. Empo tua juna'a wa'a, inim Ijra'el yoemratau che'a yo'o ya'ari —ti au jiiak.

50 Ju'u Jesus iniau:

—Jaisa empo, chuna'ouwota betuk enchi kateko nee enchi ino bichak ti in eu jia' betchi'bo jiba, empo nee suale ja'ani —ti au jiiak—. I'an empo inia weemta bepa che'a juni'i suum watchisi machik empo bitne —ti au jiiak.

51 Ketchia ju'u Jesus iniau:

—Tua ne a' lutu'uriatune'eti ne emou jiia, eme'e, juka' teekata au etapolaata intok jume' Liojta ankelesim, ju'u inim yoemta a' kateka'po, ae bepa ko'om bicha

intok jikau bicha kateme eme'e am bitne —ti au jiiak.

Ili jo'ara Kanaa, jum bwiaraa Kalilea' tea'po jujupwaka'po

2 Baji taewaim sikaa, chukula, jum mekka ili jo'ara bwiaraa Kalilea' tea'po kateka, Kanaa' tea'po, jujupwan. Junama'a Jesujta ae ket ama aanen. **2** Ju'u Jesus intok jume' a' majtim ket junaman jujupwa'u nunuwak. **3** Junama'a juka' pa'asi ba'awata lu'uteko, ju'u Jesujta ae intok aapo'iku:

—Ju'u pa'asi ba'awa lu'utek —ti au jiiak.

4 Taa ju'u Jesus:

—Jaisaaka empo iniet nee tetejwaa. Ketun kee yuuma ju'u taewai inien weyemta in a' ya'anee'u —ti au jiiak.

5 Taa ju'u Maria, jume' junama'a nesauta joammeu:

—Si'imeta juka' aapo'ik enchim aet tejwaa'uta, junaka'a eme'e a' joone —ti ameu jiiak.

6 Junama'a busan bwere teta soto'im manekan. Inime'e, jume' juriom, Liojta bichapo emo tu'ute betchi'bo emo komoniaka, bem sawa'um. Junama'a we'epulaimpo, jumak naiki taka oo mamni taka liitro ba'am ama kiareakan. **7** Ju'u Jesus, jume' ama nesauta joammeu:

—Inime'e soto'im ba'ammea am tapuniane —ti ameu jiiak.

Juname'e intok junuen, tua am tappuniak. **8** Junak intok ju'u Jesus inimmeu:

—I'an ala, watem ama yeu to'aaka, intok eme'e ju'u inim pajko jujupwa'po junama yo'o ya'ariu am tojine —ti ameu jiiak.

Bempo intok junuen aman au am tojak. **9** Ju'u intok junama'a pajko jujupwa'po yo'o ya'ari, jume' ba'am jaibu pa'asi ba'awa tulame am jiiwek, ka ju'uneakai jakun bem nu'uwaka'u. Ala jume' nesauta ama joame jiba junammet ju'unean. Bwe'ituk bempo jume' ba'am ama yeu to'alatukan. Junuen san ju'u ama pajko jujupwa'po yo'o ya'ari, ju'u ama jubemtau chaaek, **10** intok inen au jiiak:

—Inim si'ime, juka' pa'asi ba'awata ji'inaamta, juka' che'a tu'ik bat yeteu totoja. Chukula intok jume' nunurim jaibu junaka'a yu'in am ji'ilatuko, junak juka' che'a ka tu'ik ameu totoja. Taa empo juka' che'a tu'ik i'an ju'ubwa itou a' tojilaa —ti au jiiak.

11 Ini'i jum ili jo'ara bwiaraa Kalilea' tea'po kateka, Kanaa' tea'po Jesujta yaaka'u, inim tua ujyoisi eiyaawatchika a' joa'uta, aapo a' bit tebobaekai, ju'u machilaa a jita a' joaka a' yaaka'uta, tua ke'esamria tukan. Jume' a' majtim intok junama'a aapo'ik sualek.

12 Iniat chukula aapo, bwe'u jo'ara Kapernau' tea'u bicha siika. A' aewa intok jume' a' sailawam intok jume' aapo'ik majtim ket aamak katekai. Junama'a bempo ka jaiki ta'apo aanek.

Jesus, juka' te'opopo ka joo'eewamta, inika'a ama tu'ute

13 Junama san jaibu juriom pajko, bwalam aet jissu'a taewaita ka mekka a' be'eeo, ju'u Jesus, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u siika. **14** Junama Liojta bwe'u

te'opopo, aapo, jume' boesim intok jume' bwaaram intok wokkoim nenenkame ama bichak. Intok ket jume' tomita nanakuliariame jum bem tekipanoa'po jokammeu yepsak. 15 Inika'a aapo bichakai, ju'u Jesus, tettebe wikiam nat jijjo'aaka am jibebia yaak. Intok junama'a te'opopo si'imem, chikti bem bwarammak intok bem boesimmak, pa'akun yeu am beebak. Jume' tomita nanakulia'um, juka' bem tomita ko'om am wo'otariak. Jume' intoko meesam na'ikim am wo'otariak. 16 Wame'e wokkoim ama nenenkammeu intok:

—Inika'a em pa'akun yeu tojine. In achaita te'opo, eme'e, ka jitaa ama nenki betchi'bo karita benasi a' tatawaane —ti ameu jiiak.

17 Junak intok jume' a' majtim, Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojteitau wawaatek: "Juka' in yo'owata te'opota, aet jiapseka tua in a' eiya' betchi'bo, ini'i nee lu'uta", ti a' jia'apo.

18 Junak intok jume' juriom:

—Inika'a em joone'po, lutu'uriata em jipue'ut a itom ju'uneene' betchi'bo, jitaa machilaatasa empo a itom bittua —ti au nattemaek.

19 Ju'u Jesus intok inen am yoopnak:

—Eme'e inika'a te'opota mojaktane, ineponee intok baji taewaim weyeo, juchi bemelasi nee a' yecha'ane —ti ameu jiakai.

20 Junak jume' juriom inen jiiak:

—Woi taka ama busan wasuktiapo ini'i te'opo ya'awak. Empo intok kaachin junuen baji ta'apo a' yecha'ane —ti au jiiak.

21 Taa ju'u te'opo Jesujta teuwaa'u, jiba aapo a' taka teuwaan o'oben. 22 Inia betchi'bo san, chukula, Jesujta kokkoarim nasuk juchi jiabijteko, jume' a' majtim inika'a aapo'ik teuwaaka'ubeu wawaatek. Intok bempo Liojta nok lutu'uria ji'ojteita sualek intok waka'a nokita aapo'ik ameu teuwaari.

Jesus, kaabeta be'eeka, si'imemmet ju'unea

23 Junak Jesujta jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, junama'a juriom bwalam jissu'aka pajkota weye'po a' aneo, junama'a juebenaka aapo'ik machilaata a jita a' joa'uta a' bichaka, aapo'ik sualek. 24 Taa aapo ju'u Jesus, inime'e ka am yoem'eiyaak. Bwe'ituk juname'e si'imemmet ju'uneiyaakai. 25 Aapo tua kaabeta betana a' bo'o bichan, aapo'ik inim watem betana a' etejorianee'uta, bwe'ituk aapo, jume' inim yoeme, bem eerimmet ju'uneakai.

Jesus intok ju'u yo'owe Nikoreemo' teamta nau ane'epo

3 Junama'a seenu, paiseeom teame betana weyeka Nikoreemo' teaka ama aanen. Ini'i intok jume' juriommeu yo'oraata mak na'ikiaritukan. 2 Ini'i Nikoreemo' teame, tukaapo Jesujta a' ane'epo au noitek intok inen au jiiak:

—Yee majtame, ju'uneate Liojta betana em itom majtane' betchi'bo a'abo em bittuarituka'po. Bwe'ituk kaabe machilaata a jita a' joa'uta a' jooa em a' joa'a benasia, Liojta ka aamak tuko —ti au jiiak.

3 Junak intok ju'u Jesus iniau:

—Lutu'uriapo ne inen eu jiia, wa'a ka juchi yeu yoemtukame, ini'i,

Liojta che'a yo'otaka a' kateka'uta,
ka a' bitne —ti au jiiak.
4 Ju'u Nikoreemo' teame aapo'iku:
—Taa jaisa tua inien ju'u o'ou,
yo'otaka a juchi yeu yoemtune.
Jaisa ini'i juchi a' malabeu a
notteka intok junuen juchi bemelasi
yeu yoemtunee ja'ani —ti au
nattemaek.
5 Ju'u Jesus inen au jiiak:
—Lutu'uriapo ne inen jiia, wa'a,
ju'u ba'ae ta'eewamtae intok ju'u
Liojta tu'u jiapsie ka juchi bemelasi
yoemtukame, ini'i, Liojta che'a
yo'otaka a' kateka'u, kaachin a
aman jiapsine —ti a' yoopnak—.
6 Wa'a inim yoemem yo'owaka
yoemtukame, ini'i, jiba inim
yoemtaka jiapsine. Wa'a intok, ju'u
Liojta tu'u jiapsi betana bemelasi
yoemtukame, ini'i, ale benasi
jiapsiwamta jipu'une. 7 Ka empo
aet jachin eene, si'imem juchi
bemelasi bem yeu yoemtunee'uta
a' utte'a ti in eu jia' betchi'bo.
8 Ju'u jeeka a' weebae'u luula
weama, juka' a' jiawaita empo
a' jikkaja, taa jaku'ubo a' weye'ut
intok kia jakun bichaa a' weye'ut
juni'i, empo ka a ju'uneene. Inien
ketchia inia bebena, si'ime jume'e,
Liojta tu'u jiapsita betana bemelasi
yoemtulame —ti au jiiak.
9 Junak intok ju'u Nikoreemo:
—Jaisa tua ini'i inien tune —ti
juchi au nattemaek.
10 Ju'u Jesus inika'a:
—Empo ju'u inim Ijra'el yoemrata
nasuk tua yo'oriwaka yee majtakai,
jaisa iniat empo ka ju'unea ja'ani
—ti a' yoopnak—. 11 Lutu'uriapo
ne inen eu jiia, itepote ala, juka'
itom ju'uneiyaa'uta a' teteuwaa,
intok itepo, juka' itom bitlaa'uta,
a' ju'uneiyaaka a' lutu'uriate. Taa
eme'e intoko, juka' itom emou
teuwaa'uta, eme'e ka a' suale.
12 Eme'e ju'u jitaa inim bwiapo
ayukamta betana nee emou nokao
juni'i, eme'e ka nee sualekai, jaisa
tua eme'e nee sualne, teekau
ayukamta betana nee emou nokao.
13 'Inim tua kee jabe teekau
Liojtau yepsa. Ala wa'a juna'abo
teeka betana yepsakame jiba. Ini'i,
ju'u inim emo benasi yoeme, ju'u
teekau joome. 14 Intok jiba junaen,
bat naataka, juka' Moiseejtuka'uta,
jum bweka pa'aku, juka' sisi'iwook
bakotta, kutat a' chayaka'a benasia,
junuen ket ju'u inim emo benasi
yoeme, utte'a, junuen kutat jikat
a' chaya'atunee'u. 15 Junuen beja
si'ime jume' a' sualeme, inime'e
ka jiba betchi'bo kokkoka, taa ala
inime'e, jiba yuu jiapsiwamta bem
bitne' betchi'bo.

Liojta kaabem be'eeka, inim jiapsame si'imem a' nake'u

16 'Bwe'ituk ju'u Lios, inim aniapo
juka' yoemrata, tua a' nakekai,
aapo juka' wepul a' yoemiata,
jiokot au a' bitne' betchi'bo a' su'u
tojak. Junuen beja, si'ime jume' a'
sualeme, inime'e, ka jiba betchi'bo
kokkoka, taa ala inime'e, jiba yuu
jiapsiwamta bem bitne' betchi'bo.
17 Ju'u Lios, ka jume' inim bwiapo
jiapsame, ka tu'isi am tawaabaekai,
juka' a' yoemiawta a'abo a' bittuak.
Taa ala aapo, inime'e jinne'ubaekai.
18 'Wa'a, juka' Liojta yoemiata
a' sual ta'aame, ini'i, ka tu'isi
a' tawaanaa'uta, ka a' bitne. Taa
wa'a ka a' sual ta'aame, ini'i jaibu

ka tu'isi tawaari, junuen juka' wepu'ulaika Liojta yoemiata, aapo'ik ka a' sualeka' betchi'bo. 19 Jume' ka a' sualeme, jaibu ka tu'isi tawaarim. Bwe'ituk juka' Liojta yoemiata, ju'u tachiriapo ta'eewame, a'abo bwiau a' yepsako, inime'e, juka' ka tu'ik, ka machik benak che'a a' tu'urek, ju'u tachiriapo ta'eewamta bepa. Bwe'ituk bempo ka tu'ik bo'o jooriakai. 20 Si'ime jume' ka tu'ik joaka jiapsame, inime'e, juka' tachiriapo ta'eewamta ka tu'ure, intok kia ka au ruktibae juni'i, junuen, juka' ka tu'ik bem bo'o jooria'ut ka amet a' ju'uneiyaana' betchi'bo. 21 Taa jume'e, lutu'uriapo bem bo'o jooria'ea'uta a' joaka jiapsame, inime'e ju'u tachiriau rukte, junuen ju'u bem joa'ut, Liojta betana aniawaka bem a' joa'uta a' ju'uneiyaana' betchi'bo.

Joan, ju'u yee babatoowame, juchi wee'po Jesujta jaisa ae bepa a' eiyaawatchiaka'u a' teuwaa

22 Iniat chukula ju'u Jesus a' majtimmak Jurea bwiaraa' tea'u bicha siika. Junama'a intok aapo, jume' a' majtimmak ili juebena ta'apo ama taawak, bempo yee bato'owaakai. 23 Ju'u Joan teame intok ketchia, ili jo'ara Enon tea'po, ini'i, senu jo'ara Salim tea'po ka mekka, aapo yee bato'owaan. Bwe'ituk junama'a tua ba'a bu'uureakan. Ju'u yoemra intok junaman Joantau yajaka bato'owaawan. 24 Ini'isan, juka' Joanta jum ye'e'etawa'u kee a' tojiwao yeu siika.

25 Junak intok waate jume' Joanta majtim, junama wate juriommak emo nok bwisek, jachin emo ba'atuawaka, junuen Liojta bichapo emo tu'utewamta betana. 26 Junuen san, inime'e, juka' Joanta a' tejwaaboka au sajak:

—Yee majtame, a' ju'uneiyaane, wa'a batwee Joran tea'abeas, ta'ata yeu we'e betana emak ane'u, ju'u em aapo'ik betana itou nokaka'u, i'an ket juna'a yee bato'owaa intok si'ime jeela aamak eaka au yajja —ti au jiakai.

27 Junak intok ju'u Joan:

—Kaabe aane, ini'i, juka' au yumaka a' joonee'uta aet ayukame, ka Liojta betana a' mabetlatkai —ti ameu jiiak—. 28 Jiba eme'esu nee jikkajak, machisi, ineponee ka juna'a ju'u Krijto ti nee jiako. Ala inepo nee, senu yeu pu'aritaka nee aapat bittuari ti nee jiako. 29 Jum pajko jujupwa'po, ju'u, juka' jubiwaituneemta mabetneeme, juna'a ju'u kunawaitune. Ju'u intoko, juka' jupbaemta binwatuk naateka a' ta'aame, ini'i ama aneka intok nokamta a' jikkajaka, tua alleene. Ket jiba junaeni, inepo junae betchi'bo ne tua allea. 30 Juna'a, aapo che'ewa su bichau bicha, yo'orisi a' eiyaanaa'u au lutu'uriatune. Nee intoko, che'a juni'i ka eiyaawatchisi in machinee'u, utte'a.

Ju'u teeka betana inim aneme

31 Ju'u jikat teeka betana a'abo yebijlame, utte'a, ini'i inim si'imem bepa a' yo'otunee'u. Ju'u intoko inim bwiapo yeu yoemtulame, ini'i bwiae ya'ari intok inim bwiapo ayukamtat jiba ju'uneaka a' teuwaane. Taa ju'u jikat teeka

betana yebijlame, utte'a, ini'i
inim si'imem bepa a' yo'otunee'u.
32 Intok aapo a' bitla'uta intok a'
jikkajila'uta a' teuwaa. Taa inika'a
aapo'ik teuwaa'uta, tua kaabe a'
suale. 33 Taa seenu, wa'a a' sualeka
a' mabetakame, ini'i junuen,
achai Liojta betana nokita tua
a' lutu'uriatuka'uta a' ju'uneiyaa
tebone. 34 Bwe'ituk ju'u, Liojta
betana yeteu bittuari, ini'i, Liojta
betana juka' nokta weyemta
a' teuwaa. Bwe'ituk ju'u achai
Lios, juka' a' yoemiawata juka' a'
tu'u jiapsiwata, kaita be'eeka aet
autua. 35 Ju'u achaiwai Lios, juka'
aapo'ik yoemiata a' nak ta'aa. Intok
aapo, aapo'ik mampo si'imeta
su'u tojilaa. 36 Wa'a, juka' Liojta
yoemiata sualeme, ini'i, juka' jiba
yuu jiapsiwamta bitne. Taa wa'a,
Liojta yoemiata ka a' sualbaeme, ka
a' bitnee junaka'a yuu jiapsiwamta.
Ala juna'a, Liojta betana tua jiokot
au a' chupnee'u au aune.

Jesus intok ju'u jamut, bwiaraa Samaaria' tea'po joome

4 Jume' paiseeom junak, juka'
Jesujta, ju'u Joanta bepa
che'a juni'i juebenam aamak
eame ane'epo intok che'a yu'in
aapo'ik am bato'owaa'uta a'
ju'uneiyaak. 2 Lutula wee'po, ka
aapo ju'u Jesus yee bato'owaan
o'oben. Ala jume' aapo'ik majtim.
3 Intok junak, junama'a ju'u Jesus,
inika'a ju'une'eiyaakai, Jurea
bwiaraa betana yeu siika, junuen
Kalilea bwiaraa' tea'u bicha juchi
nottibaekai.
4 Aapo junam bicha weyekai,
bwiaraa Samaaria' tea'po wa'am a'
weenee'uta utte'atukan. 5 Junuen
san aapo junama senu ili jo'ara
Sikar tea'u yepsak. Samaaria
bwiaraa' tea'po junama waj bwia
juka' Jakoop tuka'uta, a' yoemiawa
Jose' teamta a' mikla'u jeela.
6 Junama'a jume' Jakoop teamta
posom teaka ama manekan. Bo'o
joo lottilatakai ju'u Jesus junama'a
juname bepa yejtek. Junama jumak
luula yejteo. 7,8 Jume' aapo'ik
majtim intok, ili jo'arau Sikar
tea'u inime'e bem bwa'anee'uta
jinubaeka aman saka'alamtukan.
Junak san bwiaraa Samaaria' tea'po
joome, senu jamut junama posou
ba'am nu'useka ama yepsak. Ju'u
Jesus iniau:
—Ba'am nee miika —ti au jiiak.
9 Junak intok ju'u jamut Samaaria'
tea'po joome, Jesujtau:
—Jaisaaka empo, jurio yoemtakai,
nee bwiaara Samaaria' tea'po
jometau ba'a netane —ti au
nattemaek.
(Bwe'ituk jume' juriom, jume'
bwiaraa Samaaria' tea'po
joomemmak ka nau tuttu'ireakan.)
10 Junak intok ju'u Jesus, inen a'
yoopnak:
—Empo juka' tua eiyaawatchik,
Liojta betana weyeka, yee
a' mika'uta a' ju'uneiya'ateko
intok juka' eu ba'a netanemta a'
jabetuka'po, empo neu am a'au
ean, ineponee intok ba'am yee
jiapsituame enchi am mik ean —ti
au jiakai.
11 Ju'u jamut intok:
—Japchi, kia jita juni'i, ba'am
em ae yeu wiknee'uta, empo kaita
jipue. Posom intok tua mekka
ko'omi. Jaksa empo jume' ba'am

yee jiapsituame nu'uka, nee
am mikneekai —ti au jiiak—.
12 Ju'u Jakoobo' teame, ju'u itom
yo'owasuka'u, inime'e posom yaaka,
itou am to'o siika. Inime'e betana
junako jiba aapo'ik, intok jume' a'
yoemiawam intok jume' aapo'ik
wakaseka'um inim ji'isuka'po.
Intok jaisa empo i'an junae aapo'ik
bepa che'a yo'owe ja'ani —ti au
nattemaek.
13 Ju'u Jesus inen a' yoopnak:
—Si'ime jume'e, inime'e inim
ba'am je'ekame, juchi ba'a
ji'ipeene. 14 Taa wa'a, jume' ba'am
in a' miknee'um am je'ekame,
juna'a jakwoo juni'i ka intok ba'a
ji'ipeene. Bwe'ituk jume' ba'am in
a' miknee'um, inime'e, jume' ba'am
ka lu'u lu'uteka yeu weyeme benasi
aet aune, junuen aapo'ik ammea
jiba yuu jiapsine' betchi'bo —ti au
jiiak.
15 Junak intok ju'u jamut:
—Japchi, juname'e ba'am nee
mikne, junuen ka intok in ba'a
ji'ipeene' betchi'bo intok kia ka
intok a'abo ba'am maneka'u in
babatne' betchi'bo —ti au jiiak.
16 Junak ju'u Jesus:
—Em kunabeu aman chaaeka
intok junak aapo'iku mak juchi
a'abo weene —ti au jiiak.
17 Ju'u jamut intok:
—Kannee kuunak —ti au jiiak.
Jesus intok junak inen au jiiak:
—Lutu'uriata'e teuwaa, junuen,
ka emo kunak ti jiakai. 18 Bwe'ituk
empo i'an tajtia mamnim
kunalataka juni'i, kia i'an ju'u
em aamak kateka'uta, empo ka
a' kuunak. Inien jiaka'ut empo
lutu'uriata teuwaalaa —ti au jiiak.
19 Inika'a jikkajaka ju'u jamut:
—Japchi, i'an ne ju'unea, Liojta
betana ju'uneetuawaka, chukula
yeu weenemta em noka'apo —ti au
jiiak—. 20 Jume' che'a bat naataka
itom yo'owasuka'um, jume' inim
Samaaria' tea'po joome, bempo
inim ini'i kaupo Liojta yo'orisuk.
Taa eme'e jume' juriom, bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'po a' juna'ati
jiia, jum itom a' yo'ori'ea'po —ti au
jiiak.
21 Ju'u Jesus inika'a inen yoopnak:
—Iniat nee sualne, taewai
yuma'ane, junak enchim, kia ka
inia kawiu sajaka, intok kia ka jum
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u sajaka
juni'i junak achai Liojta enchim
a' yo'orineeo —ti au jiakai—.
22 Eme'e jume' Samaaria bwiaraa'
tea'po joomem, kate'em ju'unea
ju'u enchim yo'oree'ut. Taa itepo
ala, tee ju'unea ju'u itom yo'oree'ut,
bwe'ituk ju'u yee jinne'uneeme,
juriom betana yeu machine —ti au
jiiak—. 23 Taa i'an taewai yuma'asek
intok jiba i'an su juna'a, jume'
lutu'uriapo achai Liojta yo'orineeme,
inime'e tua junen jiaka intok
Liojta tu'u jiapsi betana aniawaka,
lutu'uriapo bempo'im a' yo'orineeo.
Bwe'ituk ju'u achai Lios, jume'
aapo'ik yo'orineeme, junuen bem
a' yo'orinee'uta ame tana a' waata.
24 Ju'u Lios ka inim bittaka aapo
jiapsa. Jume' intoko a' yo'oreme,
inime'e, ju'u aapo'ik tu'u jiapsie
aniawaka, tua bem tu'i'eerimmea
intok ka jiapsita bepa bem a'
yo'orinee'uta utte'a —ti au jiiak.
25 Junak ju'u jamut:
—Ju'uneanee ala, juka' Mesiaj
teaka juka' ket Krijtopo ta'eewamta,

inim a' yebijnee'uta. Intok junak aapo a'abo yepsako, aapo si'imeta machisi itou a' teuwaane —ti au jiiak.

26 Ju'u Jesus iniau:

—Inepo nee juna'a ju'u em teuwaa'u, jiba inepo emak etejome —ti au jiiak.

27 Junen su jume' Jesujta majtim au yajak. Intok bempo kaachin jiu machi, juka' Jesujta junuen jamuttamak a' etejomta bichakai. Taa kaabe, ju'u a' waata'ut oo ju'u aamak a' etejoo'u betana au nattemaek. **28** Junako ju'u jamut, juka' a' babu soto'iwata ama to'o sika intok aapo junama ili jo'arau bicha siika intok jume' junaman jo'aakammeu inen jiiak:

29 —A'abo kateka, eme'e senu o'outa, tua si'imeta in ya'arita neu teuwaarita a' bitne. Jumak juni'i ini'i juna'a, ju'u Krijto' teame —ti ameu jiiak.

30 Junak juname'e, junama'a ili jo'arapo yeu sajakai, intok Jesujta ane'u bicha yeu kat japtek. **31** Imin intok ketunia jume' aapo'ik majtim Jesujtau nookan:

—Yee majtame, ili'e ji'ibwa —ti au jiakai.

32 Taa aapo inimmeu:

—Ineponee bwa'amta benaka in bwa'anee'uta inepo a' jipue, enchim tua ka ta'aa'uta —ti ameu jiiak.

33 Jume' aapo'ik majtim junak bempo nau:

—Jaisa senu jita a' bwa'anee'uta au tojak ja'ani —ti nau jiian.

34 Taa ju'u Jesus inimmeu:

—Juka' a'abo nee bittuakamta ea'po aman in aunee'u, intok juka' aapo'ik betana tekilta in a' chupa'anee'u, ini'i juna'a, wa'a bwa'amta benasi in bicha'u —ti ameu jiiak—. **35** Kati'in eme'e inen jijia: "Ketuni naiki mecham be'ee echimuta chuktana' betchi'bo." Taa ineponee inen emou jiia, jume' a'abo kateka, jinne'uimtuneeme, eme'e mammatene, inime'e echimuta jaibu a' chuktanaa'u a' tu'ireaka'a benasi maachi —ti ameu jiiak—. **36** Wa'a am jinne'uimtune' betchi'bo ameu nokakame, ini'i, echimuta toboktamta benasi maachi. Intok aapo, a' tekilwa betchi'bo au tu'ik bitne. Ju'u intoko a' ya'ari, ini'i, jume' jinne'uimtukame, bem jiba yuu jiapsinee'u juna'a. Junuen juka' echakamta intok juka' junaka'a toboktakamta, inime'e nau aet alleene' betchi'bo. **37** Bwe'ituk lutu'uria ju'u inim inen jijiuwame: "Ju'u senu etne, ju'u intok inika'a toboktaneeme, ta'abwine." **38** Ineponee jum tekilta ka enchim ya'ariu, echita a' toboktanee'u enchim aman bittuala. Junuen san, waate che'a bat juname'e jume' tekipanoalame. Eme'e intok juname'em, jume' bem tekil ya'ariapo juka' ili ama be'eemta joaka, ae betana tu'ik mabetneeme.

39 Juebenaka jume' junama bwiaraa Samaaria' tea'po ili jo'arapo joome Jesujta sualek juka' jamutta, juka' a' lutu'uria ti jiaka ameu a' teuwaaka'u betchi'bo: "Si'imeta juka' in ya'ari neu teuwaala", ti jiakai. **40** Junuen san jume' bwiaraa Samaaria' tea'po joome aman au yajakai, au ujbwanak bempo'immak a' tawane' betchi'bo. Ju'u Jesus wooi ta'apo

junama amemak taawak. 41 Intok
junama'a waate che'a juebenaka
jiba aapo'ik juka' a' teuwaa'uta
jikkajakai a' susualek. 42 Junak
intok inime'e ju'u jamuttau:
—I'an ka ju'u em itou teuwaaka'u
betchi'bo jiba te a' suale. Ala
junuen jiba itepo tee ket aapo'ik
jikkajilamtakai. Intok aapo'ik tua
lutu'uriapo a' Krijtotuka'uta, ju'u
inim yoemrata jinne'uneeme ket
itepo ju'unea.

Jesus, yo'oraata betana tekilekamta inia yoemiawata au ine'etetua

43 Wooi taewaim simsuk chukula
ju'u Jesus, bwiaraa Samaaria'
tea'po yeu sika intok bwiaara
Kalilea' tea'u bicha yebijbaeka bo'o
joo taitek. 44 Bwe'ituk jiba aapo'ik
Jesujta junuen jiaka'a benasia:
"Seenuk, waka'a Liojta betana
ju'uneaka chukula yeu weenemta
tetteuwamta, ini'i, tua a' bwiaraapo
ka eiyaatune", ti jiakai. 45 Junak
aapo'ik jum bwiaraa Kalilea' tea'u
juchi a' yepsako, jume' junama'a
joome tu'isi a' mabetak. Bwe'ituk
inime'e ket jum bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'po, bwala jissu'awaka
pajkowaka'u aanen. Intok inime'e
si'imeta juka' junama pajkopo
aapo'ik yaaka'uta a' bitlatukan.
46 Junak intok ju'u Jesus, bwiaraa
Kalilea' tea'po, ili jo'ara Kanaa'
tea'u juchi nottek. Junama aapo'ik
a jita a' joa'apo aman, ba'am pa'asi
ba'awata am yaaka'po. Junama
intok ju'u che'a yo'o ya'arita
nesawe'po tekilta joame, ini'i jum
bwe'u jo'ara Kapernao' tea'u senuk
ko'okoemta usekai. 47 Junako,
ju'u yo'oraata betana tekilta
joame, juka' Jesujta, Jurea' tea'a
betana jum bwiaraa Kalilea' tea'u
a' yepsaka'ut ju'uneakai, aman
a' ane'u au noiteka intok a' jo'au
sika intok juka' a' yoemiawata au a'
ine'etetuane' betchi'bo au ujbwanak,
inika'a jaibu abe mukemta. 48 Junak
ju'u Jesus iniau inen jiiak:
—Jitaa machilaata intok juka' jita
senuk a joa'uta suum watchika
senuk a joa'uta ka a' bichakai,
eme'e kaita sualne —ti au jiiak.
49 Taa ju'u yo'oraata betana tekilta
joame inen au jiiak:
—Achai, lauti aman weene, juka'
in yoemiata kee a' mukeo —ti au
jiiak.
50 Junak ju'u Jesus iniau:
—Em jo'aau nottine. Ju'u em
yoemia tu'isuk —ti au jiiak.
Ini'i, juka' Jesujta au
teuwaaka'uta a' sualeka intok
junuen siika. 51 Junak a' jo'au
aapo'ik yebijsuseeo, jume' aapo'ik
tekoka tekipanoame, a' nankika:
—Em yoemia tu'isuk —ti au jiiak.
52 Junak intok ameu nattemaek
jak weyeo aapo'ik au a' ine'ete
taiteka'po. Bempo intok:
—Tuuka, luula yejtesuka ko'om
kuakteo, ju'u taji wechia a' su'u
tojak —ti au jiiak.
53 Ju'u yo'owe junak ju'uneak, jiba
junama orapo juka' Jesujta: "Ju'u
em yoemia tu'isuk", ti au a' jiaka'po
a' tu'ireaka'po. Junak aapo intok
si'ime jume' aamak jo'aakame juka'
Jesujta sualek.
54 Ini'i san juna'atuk, iniamak
woika, juka' Jesujta aapo'ik suum
watchik machilaata a jita a' joa'ue a'
yaaka'u, aapo'ik Jurea' tea'a betana
bwiaraa Kalilea' tea'u nottekai.

Ba'am maneka'po Betejta' tea'po, senuk ka a au taka yekamta, au ine'etetua ju'u Jesus

5 Iniet chukula jume' juriom
senu pajkota weetuan. Junak
intok ju'u Jesus, bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u juchi nottek.
2 Junama bwe'u jo'arapo, senu
pueeta, Bwaram ama yeu rejte ti
ta'eewa'u jeela, bau ba'am benam
manek. Inime'e intok ebreo nokpo,
Betejta' teakai. Ini'i ae konila,
mamni bwereka mekka jikau, jitae
ya'arim, jekkaam jipuen. 3 Junama'a
jekka ya'arimpo jume' ko'okoeme
tua juebenaka ama tojirimtaka
bwiapo to'okan. Ka bibichame,
jume' lolo'im, intok jume' ka emo
taka yekame. Inime'e, jume' ba'am
emo naas kuuta bo'o bichakai.
4 Bwe'ituk wate taewaimmet, inim
ba'a maneka'po senu ankeles ama
ko'om yepsaka, jume' ba'am nau
kuu kuutakai. Junama intok iniet
chukula, ju'u che'a bat junama
ba'apo kibakekame, ini'i, jita
ko'okoata aet ayuka'u betana juni'i,
tuttu'irean. 5 Juname betana senu
o'ou, senu taka ama woj mamni
intok ama woj naiki wasuktiapo
ko'okoekai ama bo'okan. 6 Ju'u
Jesus junama bo'okamta bichakai,
intok junuen jaibu binwatuk
naateka junuen a' ko'okoe'ut
ju'une'eakai, iniau:

—Jaisa empo emo ine'etepea ja'ani —ti au nattemaek.

7 Ju'u ko'okoeme inen a' yoopnak:

—Achai, jume' ba'am emo naas kuutasuk, ju'u nee ama ko'om yecha'aneeme neu be'ee. Bwe'ituk nee ama ko'om weebae'ebeleki, ta'abwika che'a bat ama ko'om weama —ti au jiakai.

8 Ju'u Jesus iniau:

—Yejte'e, intok juka' em aet bo'oka'uta toboktaka, weene —ti au jiiak.

9 Jiba junama lautipo intok ini'i o'ou tu'ika taawak. Intok juka' aet a' bo'oka'uta nu'uka naa wee taitek. Taa junama intok sabala taewaitakai. 10 Jume' juriom ju'u au ine'etetuawakamtau inen jiiak:

—I'an che'a aet yum jo'e taewai, juka' em aet bobo'uta empo ka a' pu'anam ean —ti au jiiak.

11 Ju'u o'ou inen am yoopnak:

—Ju'u nee tu'utekame, aapo: "Juka' em aet bobo'uta nu'uka weene", ti neu jiiak.

12 Junak inime'e:

—Jabesa juna'a, ju'u: "Juka' em aet bobo'uta nu'uka weene", ti eu jiakame —ti au nattemaek.

13 Taa ini'i ka ju'unean jabeta au a' ine'etetuaka'uta, bwe'ituk ju'u Jesus ju'u bu'uura junama anemta nasuk kaabetulatukan. 14 Chukula ju'u Jesus, inika'a jum bwe'u te'opopo teaka:

—A' mammatene, i'an ala empo tu'ikai, ka intok bat naataka benasi ka tu'ik joone, junuen kaita naa buusti intok, che'a ka tu'ik em bitne' betchi'bo —ti au jiiak.

15 Ini'i o'ou junak sikaa, intok jume' juriom tejwaak juka' a' tu'utekamta a' Jesuj tuka'u. 16 Jiba inia betchi'bo san jume' juriom Jesujtau suua japtek. Intok inime'e a' me'ebaen, junuen aapo'ik aet yum jo'e ta'apo inien weemta a' joa' betchi'bo. 17 Taa ju'u Jesus inimmeu:

—Ju'u in yo'owa Lios i'an tajtia
jiba tu'ik jooa. Inepo intok ketchia
tekilta tu'ik jooa —ti jiiak.
18 Jiba inia betchi'bo san
jume' juriom che'a juni'i aapo'ik
me'ebaeka ean. Bwe'ituk aapo
junuen ka jum nesauri ji'ojteimpo
aet yum jo'e taewaita jiba junuen
ka a' bo'o jooriakai, taa ketchia,
aapo'ik jiba ju'u Liojta benasi au a'
joa' betchi'bo, aapo juka' Liojta au
a' yo'owak ti a' jia'ue.

Ju'u, juka' Liojta yoemia utte'ata jipueka a jita a' joa'u

19 Junak ju'u Jesus inimmeu:
—Lutu'uriapo ne inen emou jiia,
juka' Liojta yoemia, ini'i aapo a'
ea'po tua kaita a joone. Ala wepulsi
juka' a' yo'owata aapo'ik joa'uta
a' bichaka'uta, junaka jiba a jooa.
Juka' achaiwaita si'imeta juka'
a' joa'uta, ket ju'u a' yoemiawai
junaka'a a joone. 20 Bwe'ituk ju'u
achaiwai juka' a' yoemiawata nak
ta'aa. Intok jiba aapo'ik si'imeta a'
joa'uta, junaka'a a' ju'uneiyaatua.
Intok ketchia, aapo'ik a jita a'
joa'uta, inia bepa che'a suum
watchisi machik a' tejwaaka a'
jootuane, junaka'a a' bichaka eme'e
kaachin jiu machine. 21 Bwe'ituk
jiba junuen juka' achaiwaita, jume'
kokkoarim bem takaam jojoaka
intok am jiapsitua'a benasia, ket
jiba junalensu ju'u yoemiawa, jume'
jiapsiwamta a' makbae'um, inime'e
a' mamaka. 22 Ju'u achai Lios, inim
kaabeta ya'uraa bittuane. Ala aapo,
juka' usiwaita si'ime lutu'uriata
a' maki, inika'a yee a' ya'uraa
bittuane' betchi'bo. 23 Junuen inim
si'imem, juka' usiawaita bem a'
yo'ori ta'aane' betchi'bo, jiba juka'
achaiwaita bem a' yo'ori ta'a'a
benasi. Ju'u, juka' yoemiarita ka a'
yo'ori ta'aame, kia juka' achaiwaita,
juka' a'abo a' bittuakamta juni'i,
junuen ka a' yo'ori ta'aane.
24 'Tua nee lutu'uriapo junen jiaka
nee inika'a teuwaa, wa'a, juka'
in teuwaa'uta a' mammateka a'
jikkajame, intok juka' Liojta, a'abo
nee bittuakamta a' sualeme, ini'i,
jiba yuu jiapsine. Intok ini'i, ka
tu'isi a' tawanee'uta ka a' bitne,
bwe'ituk ini'i, Liojta bichapo
ka tu'isi tawaritaka a' muk'ea'u
betana jaibu jinne'uritaka, jiba
yuu jiapsiwamta jipue. 25 Tua ne
lutu'uriapo junen jiaka inika'a
teuwaa, taewai yuma'ane, intok jiba
i'an su jaibu yuma'alaa, junak jume'
kokkoarim juka' Liojta yoemiata,
aapo'ik jiawaita am jikkajineeo.
Jume' intoko a' jikkajakame, jiba
yuu jiapsine. 26 Bwe'ituk ju'u achai
Lios utte'ak, junuen jiba aapo
juka' jiapsiwamta yetet a' autua
betchi'bo. Intok ketchia aapo, juka'
yoemiawata junaka'a utte'ata aet
autuari, junuen juka' jiapsiwamta
yetet a' autuane'ebetchibo. 27 Intok
ketchia aapo'ik yee a' ya'uraa
bittuane' betchi'bo, si'ime
lutu'uriata aet autuari, junuen
aapo'ik inim bwiapo a' yoemtuka'
betchi'bo. 28 Iniet eme'e ka aet
emo suum eetuabaane. Bwe'ituk
chukula, taewai yuma'ane, junako
si'ime jume' kokkoarim aapo'ik
jiawaita am jikkajineeo. 29 Intok
inime'e, jum bem ma'arimpo
yeu katne. Wame'e tu'ik joaka
jiapsisukame, inime'e, jiba yuu bem
jiapsine' betchi'bo jiabijtetuanaa.

Taa jume' intoko ka tu'ik joaka
jiapsisukame, inime'e, ka tu'isi bem
tawaana' betchi'bo jiabijtetuanaa.

**Jesujta, utte'ata jipueka, a jita a'
joa'u betana machisi ayukame**

30 'Inepo kia in ea'po aman,
tua ne kaita a jooa. Ala inepo
nee tua in a' tejwaawa'po aman
junuen nee yee bichaka ka tu'isi
yee tawaa. Ju'u intok junuen, ka
tu'isi in yee tatawaa'u, wepulsi
junaen jiba lutu'uriak. Bwe'ituk
inepo, kannee juka' in joobae'uta
in ea'po aman nee a' jooa, ala
inepo, juka' in yo'owata, a'abo nee
bittuakamta a' ya'a i'a'uta junaka'a
ne jooa. 31 Inepo intoko, jiba inepo
in jabetuka'uta a' lutu'uriate'eteko,
ju'u in teuwaa'u, nee betana tua
kaita teuwaa ean. 32 Taa ket senu
aane, ini'i, in jabetuka'usata
lutu'uriata teuwaame. Inepo intok
ne ju'unea, inika'a juka' nee betana
a' teuwaa'uta, junuen lutu'uriataka
a' teuwaa'u. 33 Eme'e, watem ju'u
Joan yee babatoowamtau am
nattemai betchi'bo au am bittuak.
Ju'u intoko aapo'ik junammeu
teuwaaka'u lutu'uria. 34 Taa inepo,
kannee inim senuk in jabetuka'ut
lutu'uriata teuwaaneemtat ea.
Inika'a inepo a' teuwaa iniae
enchim nee sualeka enchim
jinne'uimtune' betchi'bo. 35 Ju'u
Joan, aapo inim jita beeteka a'
tachiriaka'a benasia machiakan.
Eme'e intoko, chuubaa juni'i
weyeka, aapo'ikut enchim
ju'uneiyaaka'ue tu'ik mabetaka
intok, tua jiapsi yuma'isi alleak.
36 Taa inepo, nee ket a' ju'uneiyaa,
waka'a che'a tu'isi weyeka, in
jabetuka'uta, ju'u Joanta nee
betana a' teuwaaka'u bepa juka'
a' teuwaamta. Inim ju'u in joa'u,
ini'i, jiba ju'u achai Liojta betana a'
ya'asaiwaka ju'u in tejwaawaka'u,
ini'i, lutu'uriapo in yo'owa Liojta
betana a'abo in bittuarituka'uta a'
teuwaa. 37 Ketchia, ju'u achai Lios,
ju'u a'abo nee bittuakame, aapo in
jabetuka'uta lutu'uriata teuwaala.
Junuen ka tua aapo emou yepsaka
juni'i, intok kia ka tua aapo emou
noklataka juni'i. 38 Taa juka'a, Liojta
betana weyeka nok lutu'uriata,
eme'e ka tua junen jiaka a'
jikkajilam. Bwe'ituk, nee, jiba juka'
achai Liojta a'abo bittuakamta,
eme'e ka nee suale. 39 Eme'e,
Liojta betana weyeka jume' ji'osia
ji'ojteim, tua eme'e amet suaka
emo am majta. Bwe'ituk eme'e,
juka' jiba yuu jiapsiwamta inim
ji'ojteimpo emo a' bit machia. Taa
junuentaka juni'i, inime'e Liojta
betana ji'osia ji'ojteim, juname'e,
jume' nee betana lutu'uriata a'
teuwaame o'oben. 40 Eme'e intok
tua ka nemak eebae, junuen juka'
jiba yuu jiapsiwamta enchim bit
betchi'bo.

41 'Inepo nee inim tua jabeta
betana juni'i, juka' yo'orisi weyeka
net nokwamta kannee a' waata.
42 Intok naa buustia ineponee
enchim ta'aa. Intok ket ne ju'unea,
achai Liojta ka enchim a' nak
ta'aa'u. 43 Inepo, jiba in achai Liojta
betana lutu'uriaka ae betchi'bo
nokaka nee inim yebijlaa. Eme'e
intok ka junuen nee mabetbae.
Taa senuk, kia aapo'ik au yo'o
ya'arika a' weyeo, junaka'a ala,
eme'e tu'isi a' mabetne. 44 Kaachin

eme'e a nee sualne, junuen eme'e emo nasuk jitat emo eiyaawaka emo bitwamta nat jaiwakai. Intok ju'u wepulsi aapolaika jiba Liojta betana eiyaawaka tu'isi enchim mabetnaa'uta ka a' jaiwa. 45 Ka eme'e, ju'u in achai Liojta bichapo nee enchim na'atejobae'eti eene. Wa'a enchim yeu bwijneeme, jiba ju'u Moiseejtuka'u, aapo'ik nesaurimmet tu'ik enchim aet bit bo'o bicha'u juna'atune. 46 Bwe'ituk junuen eme'e waka'a Moiseejtuka'uta teuwaaka'uta a' suale'eteko, nee juni'i ketchia eme'e sual ean, bwe'ituk aapo ju'u Moiseej tuka'u nee betana juka' neu chup'ea'uta a' ji'ojtek. 47 Taa eme'e intok, juka' aapo'ik ji'ojteka'uta eme'e ka a' sualekai, jaisa tua eme'e juka' in emou teuwaa'uta a' sualbae.

Jesus, mamni miiltaka bepa ama aneme ji'ibwatua

6 Iniat chukula aapo ju'u Jesus, junama'a bwe'u bau ba'a Kalilea' tea'po, ini'i ket jiba Tibeeriammea ta'eewakai, ba'at waetana bicha siika. 2 Yoemra tua juebenaka aapo'ikut cha'aka kaaten. Bwe'ituk inime'e, aapo'ik machilaata, tua a jita a' joaka, jume' ko'okoeme emo am ine'etetuala'uta a' bitlamtukan. 3 Junak ju'u Jesus junama senu ili bwia kawiu jikau sika intok junama'a a' majtimmak yejtek. 4 Junama jaibu jume' juriom bwara jisu'aka, ju'u bem pajko yuma'asekan. 5 Ju'u Jesus junak junama'a naj bitchukai intok juka' yoemrata tua juebenaka aet cha'aka katemta bichakai, ju'u Jeriipe' teamtau:

—Jaksa tua itepo si'ime inia yoemrata betchi'bo yuma'ik bwa'amta jinunee tua —ti au jiiak.

6 Taa aapo inien jiiak junuen kia juka' Jeriipe' teamta a' ea'uta jikkajibaekai. Bwe'ituk jiba aapo ju'u Jesus tu'isi ju'unean ju'u a' ya'anee'u betana. 7 Junak ju'u Jeriipe' teame:

—Naiki miil tosai tomim paanim, kia illikika juni'i junuen we'epulaimmeu juni'i ka yuma'a ean —ti a' yoopnak.

8 Junak intok a' majtim betana seenu, Antej teame, Simoo Peeo' teamta saai inen jiiak:

9 —Senu ili usi inim weama, ini'i mamni sebaara paanim nunnu'ubwa intok wooi kuchum. Taa ini'i tua ka jaiki, ju'u juebena yoemrata betchi'bo —ti au jiiak.

10 Junak intok ju'u Jesus:

—Si'imem inime'e, eme'e am jote'esaune —ti jiiak.

Junama bem ane'epo tua basotukan. Jume' intok junama jotekame jumak mamni miil o'owimtukan. 11 Junak ju'u Jesus jume' paanim nu'uka intok chukula, Liojta aapo'ik a' baisae'uta teuwaasukai, jume' a' majtimmeu am bwisek. Jume' a' majtim intoko, si'ime wame'e junama'a jokammet am na'ikimtek. Ju'u Jesus jume' kuchum intok ketchia jiba junaen ayuka amet am na'ikimtek, inika'a yoemrata tua ameu a' be'ee'po aman am mikakai. 12 Junako bempo'im junammea am yanti elao, ju'u Jesus, jume' a' majtimmeu:

—Jume' reebeim ama yeu be'ekame nau tojine, junuen kaita kia wo'otine' betchi'bo —ti ameu jiiak.

13 Inime'e, bempo nau tojaka intok jume' reebeim, jume' mamni sebaara paanim betana bem bwa'asuka'po yeu be'eekame, inime'e, woj mamni ama wooi jume' che'a bwere waarim ammea tapuniak. 14 Junak intok ju'u ama yoemra, juka' Jesujta a jita a' joa'uta, machilaata a' bichakai:

—Tua lutu'uriapo, ini'i juna'a, ju'u Liojta betana ju'uneetuawaka chukula yeu weenemta teteuwaame, inim yebijneeka bo'o bitwa'u —ti jiiak.

15 Taa junak ju'u Jesus, utte'apo a' nuk sajaka junuen bempo'im junama'a ameu a' yo'o ya'abae'po amet ju'une'eakai, aapo junama kaupo juchi che'a mekka jikau siika junaman aapola anbaekai.

Jum Jesujta ba'a bepa a' sika'apo

16 Junak jaibu ka machisuko, jume' Jesujta majtim, bwe'u, bau ba'au bicha ko'om sajaka, 17 inime'e, senu bwe'u kuta kanoau ja'amuka intok junama bwe'u bau ba'at bo'o joo japtek waetana bicha, bwe'u jo'ara Kapernao' tea'u yeu yajibaekai. Junama'a jaibu tua ka mamachiakan intok ju'u Jesus ketun kee aman ameu notten. 18 Junak intoko, jeeka tua utte'aka yebij taitek. Jume' ba'a buaktiam intok mekka jikau jajapten. 19 Junak intok bempo, mamni oo busan kiloometrom ba'at bo'o joakai, bempo juka' Jesujta, bem ama kate'u ruktemta a' bichak, ba'a bepa weyemta intok inime'e a' majjaek. 20 Taa aapo:

—Inepo nee im weye. Kate'em majjae —ti ameu jiiak.

21 Junak intok bempo, bem ama kate'u, tua junen eaka amemak a' ja'amutuak. Intok bempo chubalapo su bwiau bem sajaka'u yeu yajak.

Ju'u yoemra, Jesujta jaiwakame

22 Juchi yokoriapo ju'u yoemra, junama bwe'u bau ba'ata waetana tawaka'um, inime'e ju'une'eak, jume' Jesujta majtim junama'a wepu'ulaka jiba kuta kanoapo bem sajaka'po, juka' Jesujta intok ket ka amemak a' sika'u. 23 Taa chukula junuen su wate bwere kuta kanoam, bwe'u jo'ara Tibeeria' tea'a betana ama yajak, junama'a yo'owe Jesukrijtota jume' paanim betchi'bo Liojta baisaeka bem am bwa'aka'anaapo. 24 Ju'u bu'uura junama'a, juka' Jesujta intok kia jume' a' majtiwam juni'i, kaabe ama am bichakai, bempo, inime'e ama bwere kuta kanoammeu ja'amukan intok bwe'u jo'ara Kapernao' tea'u bicha sajak, Jesujta ama jariubokai.

Jum, Jesujta, bwa'aame jiba yuu yee jiapsituame ti aapo'ik au teuwaaka'po

25 Inime'e junuen, junae bwe'u bau ba'a waetana yajaka, juka' Jesujta ama teak, intok bempo:

—Yee majtame, jakwoosa empo inim yepsak —ti au nattemaek.

26 Taa ju'u Jesus inimmeu:

—Lutu'uriapo ne inen emou jiia, eme'e nee jaiwa, kia nee betana yuma'isi enchim ji'ibwaka'

betchi'bo. Intok ka juka'a, a jita
joaka machilaata in yaaka'ut
enchim aet ju'uneaka' betchi'bo.
27 Ka eme'e inim ju'u bwa'amtat
lu'utineemtat jiba emo temaine.
Ala eme'e, Liojta betana bwa'amta
benaka, ka lu'utineemtat eene.
Inika'a jiba yuu jiapsiwamta
enchim aet bitnee'uta. Ini'i
juna'a, bwa'amta benaka, juka'
inim yoemta emot a' autuanee'u.
Bwe'ituk ju'u achai Lios, aapo'ik
nee yeu a' pu'aka'po, iniae a' bit
tebo.
28 Junak intok inime'e:
—Jaisa itepo ayuka intok juka'
Liojta inim itom joo i'a'uta joaka,
junuen aet yeu yuma'asakane —ti
au nattemaek.
29 Junak intok ju'u Jesus inimmeu:
—Juka' aapo'ik Liojta emo tana
a' waataka enchim a' joo i'a'u,
ini'i, ju'u aapo'ik Liojta a'abo a'
bittualata enchim a' sualnee'u
juna'a —ti ameu jiiak.
30 Inime'e junak inen au
nattemaek:
—Jita machilaatasa empo a
itom bittua, junuen junaka'a
bichaka intok a enchi itom sualne'
betchi'bo. Jita benaka empo a
bit tebo. 31 Wame'e bat naataka
itom yo'owasuka'um, bo'o joaka,
jum bweka pa'aku, bwa'aame,
manna' teamta bwa'aka. Jiba
jum Liojta nok lutu'uriapo: “Ju'u
achai Lios, juname'e, teeka betana
bwa'awamta am miikak”, ti jiaka a'
ji'ojtei'i benasia.
32 Ju'u Jesus inime'e inen
yoopnak:
—Lutu'uriapo ne inen ne emou jiia,
ka wa'a Moiseejtuka'u juna'atuk
ju'u teeka betana bwa'amta am
mikakame. Ala ju'u in yo'owa
Lios juna'a, ju'u tua lutu'uriapo
bwa'aame ti teaka, teeka betana
weyemta enchim miklame.
33 Bwe'ituk Liojta betana weyeka,
ju'u bwa'aame ti teaka yee a'
mika'u, ini'i, wa'a teeka betana
yebijlame juna'a. Intok ini'i juna'a
ju'u jume' inim jiapsame jiba yuu
jiapsiwamta amet autuame.
34 Junako inime'e:
—Achai, junaka'a bwa'aamta jiba
chikti ta'apo itou a' autuane —ti au
jiiak.
35 Junak ju'u Jesus:
—Ineponee juna'a, ju'u bwa'aame
ti teaka, jiba yuu jiapsiwamta
yetet autuame. Wa'a nemak eaka
jiapsibaeme, ini'i, aapo'ik jiapsiu a'
tebauri'i benasi a' ea'u, kaitatune.
Wa'a intoko, nee sualeme, a'
jiapsiu ba'a ji'ipea'a benasi a' ea'u,
kaitatune. 36 Taa jaibu in emou
jiaka'a benasia, eme'e inien, junuen
nee bitlataka juni'i, ka nee suale.
37 Inim si'ime wame'e in achai Liojta
neu bicha yeu pu'arim, inime'e
nemak ee sakane. Ju'u intoko,
junuen nee sualeka neu rukteme,
kaachin nee yeu a' tawaane.
38 Bwe'ituk kannee in ea'po aman
aubaeka, teeka betana ne a'abo
yepsak. Ala, juka' a'abo nee
bittuakamta ea'po aman aubaekai.
39 Ju'u intoko, ju'u in yo'owa, a'abo
nee bittuakamta, a' waataka a'
chupa'a i'a'u, ini'i, si'ime wame'e
aapo'ik neu bicha yeu pu'arim,
jabeta juni'i, ka in a' ta'arunee'u
juna'a. Ala inime'e, chukula taewait,
jume' kokkoarim jiabijteneeo, in am
jiabijtetuanee'u juna'a. 40 Waka'a

a'abo nee bittuakamta waataka a' ya'a i'a'u ini'i, si'imem wame'e, juka' Liojta yoemiata bem jiapsimmea a' bichame benaka aapo'ik sualeme, inime'e juka' jiba yuu jiapsiwamta am bitnee'u juna'a. Inime'e intok chukula taewai jume' kokkoarim jiabijteneeo, ineponee am jiabijtetuane.

41 Junak jume' juriom Jesujtat nok japtek ju'u aapo'ik: "Ineponee juna'a, ju'u bwa'amta benaka teeka betana inim yepsakame", ti a' jiaka'ue. 42 Intok inime'e:

—Jaisa ini'i ka juna'a ju'u Jesus, ju'u Jose' teamta u'usi ja'ani. Itepotee juka' a' achaiwata intok juka' a' malawata tee am ta'aa. Jaisaaka intok ini'i, teeka betana inim au yebijla'ati jiia —ti bempo jiiak.

43 Ju'u Jesus junak inimmeu:

—Kate'em intok emo nasuk, juka' in emou teuwaaka'uta a' beje'eka nooka —ti ameu jiiak—. 44 Kaabe inim nemak eaka nee sualne, inika'a, ka juka' in yo'owata inim a'abo nee bittuakamta, nemak a' eene' betchi'bo, ka junaet a' aniao. Ineponee intok inika'a chukula jume' kokkolam jiabijteneeo, inepo nee a' jiabijtetuane. 45 Wame'e che'a bat naataka Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta nokame, jum bem ji'ojteimpo: "Ju'u Lios, inime'e si'imem majtane", ti inen ji'ojtei. Junuen san si'ime wame'e, juka' in yo'owa Liojta betana juka' nok lutu'uriata a' jikkajame intok junama'a aapo'ik betana weyemta au a' ta'aame, inime'e nemak eaka jiapsine.

46 'Lutu'uria ala, inim tua kee jabeta juka' achai Liojta a' bicha'u. Ala ju'u aapo'ik bitlame, ini'i wa'a aapo'ik Liojta betana inim yebijlame juna'a. Aapo jiba a' bitlaa. 47 Eme'e iniat nee sualne, wa'a nemak eaka nee sualeme, ini'i, juka' jiba yuu a' jiapsinee'uta jaibu a'et aayuk. 48 Ineponee juna'a, wa'a bwa'amta benaka, jiba yuu jiapsiwamta yetet autuame. 49 Bat naataka wame'e enchim yo'owasuka'um jum bweka pa'aku, bempo, bwa'amta juka' mannaa' teamta bwa'aka. Taa junuentaka juni'i, juname'e si'ime kokkok. 50 Taa inepone, ju'u bwa'amta benaka teeka betana weyemtat nooka. Inika'a, ju'u a' bwa'akame junuen ka mukneekai. 51 Ini'i bwa'amta benaka yee jiapsituaka, teeka betana yepsakame, jiba ineponee juna'a. Wa'a inika'a bwa'amta benak bwa'akame, aapo jiba yuu betchi'bo jiapsine. Ju'u bwa'amta benaka in yee bwa'atuanee'u, jiba ini'i in taka juna'a. Inika'a, inepo inim jume' jiapsame, jiba yuu bem jiapsine' betchi'bo ne a' nenkine —ti ameu jiiak.

52 Junak jume' juriom inime'e bempo chuubaa junaet nau etejok:

—Jaisa ini'i aapo a' taka itom a' bwa'atuaneekai tua —ti jiakai.

53 Jesus intok inimmeu:

—Lutu'uriapo ne inen jiia, eme'e, inia ju'u inim yoemta betana juka' a' takaawata ka a' bwa'ako intok kia juka' a' ojbowata juni'i ka a' je'ekai, eme'e kaibu jiba yuu jiapsine —ti ameu jiiak—. 54 Ju'u inika'a in takaata bwa'akame intok

in ojbota je'eekame, ini'i juka'
jiba yuu jiapsiwamta a' mabetlaa.
Inepo intok, chukula taewai jume'
kokolame jiabijteneeo, inepo nee
a' jiabijtetuane. 55 Bwe'ituk ini'i
su in takaa, tua lutu'uriapo wa'a
bwa'aame' teaka ta'eewame. Ju'u
su intok in ojbo, ini'i tua lutu'uriapo
ju'u ji'iwame' teakai. 56 Wa'a
inika'a in takaata bwa'ame' teaka a'
bwa'aneeme intok inika'a in ojbota
ji'iwame ti ta'eewamta a' ji'ineeme,
wepu'ulaika benasi nemak eaka
jiapsine. Inepo intok ket jiba junaen
aamak jiapsine. 57 Ju'u in yo'owa Lios,
ju'u a'abo nee bittuakame, jiba yuu
a' jiapsa'u aapo'ikut aayuk. Aapo'ik
betana intok, jiba yuu in jiapsa'u net
aayuk. Jiba junuen ketchia, wa'a
inika'a bwa'aame ti ta'eewamta
a' bwa'aneeme, nee betana jiba
yuu a' jiapsa'u aet aune. 58 Wae
bwa'aame ti teaka, teeka betana
inim yepsakamtat nee emou etejo.
Ini'i bwa'aame, ka ju'u bat naataka
jume' enchim yo'owasuka'um bem
bwa'aka'u bwa'awame manna'
teamta bena, intok kia junuentaka
juni'i, jiba kokkokai. Wa'a
inika'a bwa'awame ti teakamta a'
bwa'aneeme, jiba yuu jiapsine.

59 Ju'u Jesus, jum bwe'u jo'ara
Kapernao' tea'po juriom te'opopo
nau anwa'apo inika'a weyemta yee
a' majtak.

Ju'u nooki, jiba yuu jiapsiwamta yee bittuame

60 Inika'a yee a' majta'uta jikkajaka,
juebenaka jume' a' majtim betana:

—Ini'i aapo'ik teuwaa'u, tua
obiachi aet ju'uneepo. Jabesa iniat
a' sual machi —ti nau jiiak.

61 Junako ju'u Jesus, junae
weyemtat bem ka a' tu'ureka intok
emo nasuk bem aet naas noka'apo
ju'uneakai:

—Jaisa ini'i inen ka enchim
alleetuak ja'ani —ti ameu
nattemaek—. 62 Junak su, jaisa tua
eme'e an ean, junuen eme'e juka'
inim yoemta, teekau bat naataka a'
jiapsa'u bicha juchi jikau weyemta
eme'e a' bicha'ateko. 63 Ju'u Liojta
tu'u jiapsi juna'a ju'u, jiba yuu
jiapsiwamta yee bittuame. Ini'i itom
taka intok, iniat kaita'po yee ania.
Ju'u intoko in emou teuwaari, Liojta
tu'u jiapsi betana weyeka, jiba yuu
jiapsiwamta yee bittua. 64 Taa emo
nasuk ketuni wate aane, jume' ka
nee sualeme —ti jiiak.

Bwe'ituk ju'u Jesus sep
naatelaa'po naateka jabem junuen
ka a' suale'um ju'unean. Intok
juka' chukula yeu a' bwiseka a'
nenkinemta a' jabetuka'ut ju'unean.
65 Intok:

—Inia betchi'bo san ne inen emou
jiiak, inim kaabeta nemak eaka
nee a' sualnee'u, in yo'owa junuen
nemak a' eene' betchi'bo ka junaet
a' aniao —ti ameu jiiak.

66 Jiba junama naatekai juebenaka
jume' Jesujta majtim aamak
rejtisuka'um, a' to'o sajak. Intok ka
intok au yajakai. 67 Junak intok ju'u
Jesus jume' woj mamni ama wooi a'
majtimmeu:

—Jaisa eme'e ket nee to'o
saka'abae ja'ani —ti ameu
nattemaek.

68 Taa ju'u Simoo Peeo' teame:

—Achai, jabetausa intok itepo
katne, enchi to'o sajakai. Ju'u
em teuwaa'u nooki, jiba yuu

jiapsiwamta yee bittuaka nooki.
69 Itepo jaibu te enchi suallaa. Intok
itepo ju'unea ju'u em Krijtotuka'u
ju'u Lios jiba yuu jiapsamta yoemia
—ti au jiiak.
70 Ju'u Jesus inen a' yoopnak:
—Ineponee enchim woj mamnim
ama wooim yeu pu'ak. Intok
junuentaka juni'i, emo betana
seenu, ini'i ka ta'abwi bebeje'erita
bena —ti au jiakai.
71 Inien jiakai ju'u Jesus, ju'u
Juuras Ijkarioote, senu Simoon
teamta u'usibet nookan. Bwe'ituk
ju'u Juuras, ini'i junuen chukula
ju'u yeu a' bwijneeme tukan,
jume' woj mamni ama wooimmak
na'ikiaritaka juni'i.

Jesujta sailawam, ka a' sualeka'po

7 Iniet chukula ju'u Jesus,
bwiaraa Kalilea' tea'po jiba
weaman intok aapo jum bwiaraa
Jurea' tea'po ka anbaekai. Bwe'ituk
junaman jume' juriom a' me'ebae'
betchi'bo. 2 Taa junako juka' pajkota,
jume' juriom bem jo'aam be'ekatana
juya karim joaka bem pajkota. Ini'i
jurio yoemrata ket bem pajkoo abe
a' yumao, 3 jume' aapo'ik sailawam
aapo'iku inen jiiak:
—Kat inim tatawa. Bwiaara Jurea'
tea'u bicha weene. Junuen junaman
jume' emak eaka em majtim ket
juka' a jita em joa'uta, bem a' bitne'
betchi'bo. 4 Bwe'ituk seenu, ini'i,
si'imekut au a' ta'aa i'a'ateko, ini'i
ka etbwa a' joa'uta joone. I'an empo
inile benaka eiyaawatchik joakai,
kia bu'uuraata bichapo em bitna'
betchi'bo a' joone —ti au jiiak.
5 Bwe'ituk junama'a kia tua
jume' a' sailawam juni'i, aapo'ik
ka sualen. 6 Junak intok ju'u Jesus
inimmeu:
—Ketun kee yuuma ju'u taewai
junaet in aman weenee'u. Taa
enchim aman katne' betchi'bo kaita
emoas aayuk —ti ameu jiiak—.
7 Jume' inim weyemta bo'o jooriaka
jiapsame, enchim kaachin a omtane.
Taa inime'e nee tua omta bwe'ituk
inepo, inime'e, tua nee machisi
juka' ka tu'ika bem joa'uta aet am
ju'uneetua. 8 Eme'e junaman pajkou
katne. Inepo nee ka aman weenee
bwe'ituk kee yuuma ju'u taewai
junaet in aman weenee'u —ti ameu
jiiak.
9 Intok aapo inika'a ameu
teuwaasukai, junama aapo, bwiaraa
Kalilea' tea'po taawak.

Jum Jesujta juya karim joowaka, pajkopo a' ane'epo

10 Taa chukula jume' a' sailawam
am bicha am saka'asuko, aapo ju'u
Jesus ket junaman pajkou siika. Taa
junak aapo etbwa junuen, kaabeta
tua a' bichao o'oben. 11 Jume'
juriom junama pajkopo a' jaiwan
intok inime'e:
—Jaksa tua aane wa'a yoeme —ti
nat jiakai.
12 Junama bu'uuraata nasuk
juebenaka aapo'ik betana nokaka,
waate: “Tua tu'i yoeme”, ti jiian.
Taa wate intok: “Ka lutu'uria,
bwe'ituk inim yoemrata bai
tatta'aa”, ti jiian.
13 Taa junama'a kaabe ame betana
juka' bem ae tana ea'uta machisi a'
teuwaan, juka' juriommeu yo'oraata
junaet am nok tejwaa majjaekai.
14 Juka' pajkota jaibu taewaika
nasuklaapo a' weyeo, junak ju'u

Jesus te'opou yepsaka intok junama
wajiwa yee majta taitek. 15 Jume'
juriom intok inia betana suum eaka
taawak, intok:
—Jaisa tua ini'i yu'in jita ta'aa,
ini'i ka jak au majtalatakai —ti
jiian.
16 Ju'u Jesus junak inime'e:
—Ju'u in yee majta'u, ka nee
betana weye. Ala ini'i, wa'a inim
nee a'abo bittuakamta betana weye
—ti am yoopnak—. 17 Inim jabetaka
juni'i, ju'u achai Liojta waataka a'
joo i'a'uta a' joobaeme, ini'i in yee
majta'ut, Liojta betana a' weye'po,
oo kia nee betana jiba a' weyeka in
a' teuwaa'ut, machisi aet ju'uneene.
18 Ju'u aapo a' ea'po jiba jita
nokame, ini'i, yoemrata a' eiyaaka
a' yo'ori i'aka junuen noknee. Taa
wa'a, juka' a'abo a' bittuakamta
a' eiyaawaka a' yo'ori i'aka junuen
nokame, ini'i tua lutu'uriata jiba
noknee. Intok yee a' bai ta'aanee'u
iniat kaita aune.
19 'Ju'u Moiseejtuka'u juka'
nesauri ji'ojteita enchim ji'oteriak.
Taa junuentaka juni'i, emo nasuk
kia jabe juni'i, kaabe a' chupaka
a' bo'o jooria. Junak su, jaisaaka
eme'e nee me'ebae —ti ameu jiiak.
20 Ju'u bu'uuraa inen aapo'ik
yoopnak:
—Bebeje'erita betana ka tu'i
jiapsita et aane. Kaabe enchi
me'ebae —ti au jiakai.
21 Jesus inen ameu jiiak:
—Aet yum jo'e ta'apo senu
weemta in a' yaaka' betchi'bo
eme'e si'ime a' suum eiyaa.
22 Taa ju'u Moiseejtuka'u, juka'
sirkunsision teamta, jiba enchim
a' bo'o jooriane' betchi'bo, enchim
tejwaak. Taa ka aapo inika'a bat a'
yaaka juni'i. Ala inika'a, che'a bat
naataka enchim yo'owasuka'um
a' naatekai. Intok eme'e inia
betchi'bo, kia sabalata aet yum jo'e
taewait juni'i, senu ili usi o'outa
a' sirkunsiraaroane. 23 Junuen san,
eme'e, Moiseejtuka'uta nesauri
ji'ojtei a' chupa'abaekai, ili usi
o'outa junuen aet yum jo'e ta'apo
juni'i a' sirkunsiraaroaneekai,
jaisaaka intok eme'e neu omte
junuen aet yum jo'e ta'apo, senuk
tua in a' tu'uteka' betchi'bo. 24 Kia
bitpo jiba, inim senuk ka tu'i
yoemta benasi a' machiaka'ut,
eme'e a' bichakai, ka junae eme'e
ka tu'isi a' tatawaabaane. Ala
senuk jita ka tu'ik a' joa'ut tua aet
ju'uneaka, junae jiba, ka tu'isi a'
tatawaane.

Jesus, jaku'ubo tanasa a' weye'u, a' teuwaa

25 Junak intok waate jume' bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'po jo'aakame:
—Jaisa ka ini'i juna'a ja'ani, ju'u
me'ebaawaka jariuwame —ti jiaka
nattemae japtek—. 26 Junum aane
i'ani, juebenam mak aneka intok
yee majtakai. Intok kaabe au monte.
Jaisa tua lutu'uriapo ju'u ya'uraa,
a' Krijtotuka'uta a' suale ja'ani —ti
jiian—. 27 Taa itepo tee tu'isi ju'unea
inika'a jakun a' jometuka'ut. Taa
ju'u Krijto'o teamta inim a' yepsako,
junak tua kaabe ju'uneenee
jaku'ubo a' weye'po —ti jiian.
28 Inika'a jikkajakai ju'u Jesus,
intok aapo ket jum te'opopo yee
majtakai, tua kusisi nokakai:
—Junuen san eme'e nee ta'aa
intok eme'e, jakun in jometuka'ut

ju'unea. Taa inepo nee ka kia in
ea'po inim a'abo yebijlaa. Ala inepo,
senuk ju'u tua a yoem eiyaatuka
intok junae tua ka enchim ta'aa'u
betana nee a'abo bittuaritaka
weye. 29 Junaka'a inepo nee a' ta'aa.
Bwe'ituk jiba inepo aapo'iku mak
nee aman aanen intok jiba aapo
a'abo nee bittuari —ti jiiak.
30 Junak intok juname'e a'
bwiseka a' weiyaabaaen. Taa kaabe
au ruktek. Bwe'ituk junama'a,
junae betchi'bo, ju'u taewai kee
yuuman. 31 Taa juebenaka jume'
junama te'opopo aneme aapo'ik
sualek, intok inime'e:
—Ju'u Krijto' teame junak a'abo
yepsako, kaachin a jita a' joa'uta
intok machilaata inia bepa a' joone
—ti jiiak.

Jume' paiseeom, watem jume' yee suuame, Jesujta bem a' bwijne' betchi'bo, au am bittua

32 Jume' paiseeom teame, inime'e,
Jesujta betana juka' yoemrata a'
teuwaa'uta jikkajak. Junak intok
bempo intok jume' junama te'opopo
tekiakammeu yo'owe, inime'e nau,
junama'a te'opopo, waatem jume'
yee suuatuawame junuen aapo'ik
bem a' bwijne' betchi'bo, Jesujtau
am bittuak. 33 Junak intok ju'u
Jesus junammeu:
—Tua ka binwa inepo inim emomak
annee. Intok chukula inepo ju'u
a'abo nee bittuakamtau nee juchi
nottine. 34 Eme'e inim nee jariunee
taa eme'e ka jak nee teune. Bwe'ituk
eme'e jum in yebijnee'u ka a aman
nemak yajine —ti ameu jiiak.
35 Junak wame'e juriom, bempo
nau nattemae japtek:
—Jakunsa ini'i weeneeka itepo
ka a' teune. Oo jaisa aapo, aman
jume' juriom, inime'e ju'u yoemra
rieekom teammak kuutilammeu,
intok jume' rieekom majtabaeka
aman weeneekai ja'ani. 36 Jaisa
aapo jiaka junuen: "Eme'e inim nee
jariunee taa eme'e ka jak nee teune,
bwe'ituk eme'e jum in annee'u ka a
aman yajine", ti jiakai.

Batwee ba'am benaka, jiba yuu jiapsiwamta weiyaame

37 Ju'u taewai juka' pajkota aet
lu'ute'u, ini'i che'a juni'i yo'oriwan.
Jiba junako, junae taewait ju'u
Jesus, kikteka intok tua kusisi
nokakai:
—Jabetaka juni'i, ju'u ba'a
ji'ipeame, ini'i neu sika intok ba'a
ji'ine —ti jiiak—. 38 Jum Liojta
betana ji'osia ji'ojteim tua junuen
a' jia'a benasia: "Inim jabeta juni'i,
juka' nee sual ta'aamta betana,
batwee ba'am buiteme benaka yee
jiapsituame ka aet lu'utine" —ti jiiak.
39 Inien jiaka ju'u Jesus, jume'
a' sualeme, Liojta betana juka' a'
tu'u jipasiwata bem mabetnee'uta
a' teuwaan. Bwe'ituk junak ju'u
Liojta tu'u jiapsiwa, bempo kee a'
mabettuawan. Bwe'ituk ju'u Jesus,
kee junuen teekau yo'otaka yejten.

Yoemrata nasuk ka nau eewamta yeu sika'apo

40 Waate junama'a bu'uuraata
betana inika'a jikkajaka:
—Tua lutu'uriapo ini'i juna'a,
ju'u Liojta betana ju'uneetuawaka
chukula yeu weenemta teteuwaame
ini'i yebijneeka bo'o bitwa'u —ti
jiian.

41 Wate intok:
—Ini'i juna'a, wa'a Krijto' teame —ti jiian.
Taa junama'a ket waate:
—E'e, ju'u Krijto' teame kaachin, bwiaara Kalilea' tea'a betana jometune —ti jiaka aanen—.
42 Jum Liojta betana weyeka ji'osia ji'ojteimpo, juka' Krijto' teamta, ju'u che'a yo'o ya'ari Labiituka'utat yeu katriam betana a' weenee'uta intok jum ili jo'ara Beleem tea'po betana, jiba ju'u Labiituka'uta a' jiapsaka'po, junama'a a' jometunee'uta a' utte'atunee'u, ti ji'ojtei.
43 Junuen san ju'u yoemra, aapo'ik Jesujta betchi'bo ka nanancha eaka taawak. 44 Waate intok, a' bwiseka a' weiyaabaen, taa kaabe au suuak.

Junama ya'uraata, Jesujta ka a' sualeka'po

45 Jume' ama te'opopo yee suuatuawame, inime'e, jume' paiseeom intok jume' te'opopo tekiakammeu yo'owem ane'u nottek. Juname'e intok:
—Jaisaaka eme'e ka a' nu'upak —ti ameu nattemaek.
46 Jume' intok ama te'opopo yee suuatuawame:
—Tua jakwoo juni'i itepo kee jabeta inim, junaka'a o'outa, aapo'ik yee a' majta'a benasi nokamta a' jikkajilamtukan —ti am yoopnak.
47 Junak intok jume' paiseeom, inimmeu:
—Jaisa ket eme'e inia betana emo bai ta'aa tebolam ja'ani —ti ameu jiiak—. 48 Ju'u itou yo'ooraata betana kaabe a' suallaa. Intok kia jume' paiseeom betana juni'i. 49 Taa wa'a yoemra, Moiseej tuka'uta betana juka' nesauri ji'ojteita ka a' ta'aame, inime'e ka tu'isi tawalam —ti jiian.
50 Ju'u Nikoreemo' teame, ju'u che'a bat naataka Jesujta mak etejo betchi'bo tukaapo au noitekame, ini'i, jume' paiseeom mak weyen. Aapo intok:
51 —Juka' inim ae itom nesawee'uta, a' jia'a benasia, itepo kaabeta ka tu'isi a' tawaane, inika'a ka bat a' jikkajakai, junuen ju'u a' yaaka'ut ju'unee betchi'bo —ti ameu jiiak.
52 Junak bempo inen au jiiak:
—Jaisa empo tua lutu'uriapo, bwiaraa Kalilea' tea'po ket joome ja'ani. Liojta betana weyeka ji'osia ji'ojteim emo majta. Intok empo junuen a' ju'uneiyaane, Liojta betana ju'uneetuawaka chukula yeu weenemta nokame, kia wepu'ulaika juni'i, bwiaraa Kalilea' tea'a betana ka a' jometuka'po —ti au jiiak.
53 Junak intok bempo, nau etejosuka, si'ime we'epulaka, bem jo'aammeu bicha sajak.

Ju'u ka tu'i jamut

8 Taa ju'u Jesus, ili kawi Oliibo' tea'u bicha siika. 2 Yokoriapo intok matchuu, aapo juchi jum te'opou nottek. Junama'a si'ime ju'u yoemra aman au ruktek. Aapo intok junama wajiwa yejteka intok bempo'im majta taitek. 3 Junak intok jume' Moiseej tuka'uta nesaurim yee majtame intok jume' paiseeom, inime'e, jamutta, ta'abwi o'outa, ka a' kunaka aamak au tu'uremta bem teaka'uta au tojak. Inika'a intok bempo, jume' ama

aneme bichapo a' kechak. 4Intok
Jesujtau inen jiiak:
—Yee majtame, inika'a jamutta,
jiba jum ka tu'ik a' joa'apo itepo a'
teak. 5Jum Moiseejtuka'uta nesauri
ji'ojteimpo inile bebena jaamuchim,
tetammea mamaasuaka bem
sussu'anaa'uta a' teuwaa. Empo su
inia betana jaisa jiia —ti au jiiak.
6Bempo inime'e inika'a
teuwaak junuen a' ji'optuabaekai,
intok junuen chukula a aet a'
na'atejo betchi'bo. Taa junak
intok ju'u Jesus ko'om yejteka,
intok maammea bwiapo ji'ojte
taitek. 7Taa inime'e intok jiba au
nattemaeo, junako aapo kikteka
intok:
—Emo betana, ju'u, ka tu'ik ka a'
ya'alame, ini'i bat tetae a' maya'ane
—ti ameu jiiak.
8Intok aapo junak juchi ko'om
yejteka, bwiapo ji'ojte taitek. 9Taa
inime'e, bempo inika'a jikkajakai,
Liojta bichapo ka tu'ik bem ya'ari'ut
emo ju'uneiyaakai, we'epulaka ama
yeu kat japtek, junama jume' che'a
yo'owe bat yeu sajakai. Chukula
intok inime'e si'imem saka'asukai,
ju'u Jesus, inika'a jamutta
aapolaika ama to'o saka'awakamta
jiba ama bichakai. 10Junako ju'u
Jesus, kikteka intok junama'a
kaabeta intok, juka' jamutta jiba
ama bichaka:
—Jaksa aane jume' enchi
nana'atejo'um. Jaisa juname'e
betana kaabe ka tu'isi em
tawaanaa'uta a' a'awak ja'ani —ti
au nattemaek.
11Ju'u jamut intok:
—E'e japchi, tua kaabe —ti au
jiiak.

Junak ju'u Jesus iniau:
—Kia nee inepo juni'i, kaitat ka
tu'isi ne enchi tawaane. Noolia
weye, taa juka' ka tu'ik ka intok a'
ya'ane —ti au jiiak.

Jesus, jume' inim jiapsame betchi'bo tachiriata bena

12Ju'u Jesus juchi wee'po ju'u
yoemratau nookak intok inimmeu:
—Ineponee juna'a ju'u, inim
jiapsammeu, tachiriapo ta'eewaka
yee aniame. Ju'u nemak eame,
ini'i, nee betana juka' lutu'uriata
Liojta betana weyeka intok jiba
yuu yee jiapsituamta a' bitne. Intok
juna'a ka intok bai ta'aaritaka, ka
machiku anemta benane —ti ameu
jiiak.
13Junak intok jume' paiseeom
teame:
—Empo jiba empo su nokaka
Liojta betana em weye'uta a'
lutu'uriate. Ini'i intok ee betana em
teuwaa'uta, kaita lutu'uriate —ti au
jiiak.
14Jesus inen am yoopnak:
—Ju'u nee betana in teuwaa'u,
ela'po inepo jiba nee betana a'
teuwaaka juni'i, jiba lutu'uria.
Bwe'ituk ineponee ju'unea jaku'ubo
tana in yebijlaa'u. Intok ket chukula
jakun bichaasa in weenee'ut. Taa
eme'e, jaku'ubo tana in yebijlaa'ut
intok kia jakun bichaa in weenee'ut
juni'i, eme'e ka ju'unea. 15Eme'e,
jume' inim yoemem, inime'e tua
bem yee ya'raa bittua'a benasia
jiba, ka tu'isi yee tatawaa. Inepo
ala inim i'an, kaabeta jitat ya'uraa
bittuane. 16Taa ineponee inim yee
ya'uraa bittua'ateko juni'i, ineponee
ka ta'abwisi taa tua junama wa'am

a' yaa ean. Bwe'ituk inepo kannee inepola junuen yee ya'uraa bittua, alla ju'u in yo'owa, a'abo nee bittuakame nemak junuen yee ya'uraa bittua. 17 Inim ju'u enchim ae nesawee'u ji'ojteimpo, watem wooim jita betana nanancha a' lutu'uriateeo, inime'e itom am sualnee'u ama ji'ojtei. 18 Junuen tuko, jiba ineponee juna'a ju'u inime betana seenu, nee betana lutu'uriata teuwaame. Ju'u intoko in yo'owa a'abo nee bittuakame juna'a ju'u juchi seenu, nee betana lutu'uriata teuwaame —ti ameu jiiak.

19 Junako bempo:

—Jaksa aane ju'u em yo'owa —ti au nattemaek.

Jesus intok:

—Eme'e, nee juni'i ka ta'aa intok kia juka' in yo'owata juni'i. Eme'e nee ta'a'ateko, ket juka' in yo'owata eme'e ta'aa ean —ti ameu jiiak.

20 Ju'u Jesus inika'a weyemta teuwaak, aapo ket jum te'opopo yee majtakai. Junama wajiwa, jum tomita Liojtau bicha weyemta a' jojoawa'anaapo. Taa junama'a kaabe a' bwisek. Bwe'ituk ju'u taewai junuen au a' weenee'u kee yuuman.

Jum in weene'u eme'e ka a aman katnee

21 Jesus juchi inen ameu jiiak:

—Ineponee simne. Eme'e intok nee jariune. Taa eme'e inim enchim ka tu'uwa ya'arit ka jiokoirimtaka kokkone. Junae betchi'bo eme'e, jum in weenee'u ka a aman katne —ti ameu jiiak.

22 Junak intok jume' juriom ama aneme inen jiian:

—Jaisa aapo au me'ebae ja'ani intok inia betchi'bo aapo, jum aapo'ik weenee'u itom ka a aman katne'e ti jiia —ti jiian.

23 Junak ju'u Jesus inimmeu:

—Eme'e inim bwiapo joome. Taa ineponee teekau yoeme. Eme'e inim jiapsiwa'a benasia inien jiapsa. Taa ineponee ka inien inim jiapsiwa'a benasi jiapsa —ti ameu jiiak—. 24 Inia betchi'bo san inepone, enchim ka tu'uwa ya'arimmet ka jiokoirimtaka enchim kokkone'eti jiiak. Bwe'ituk eme'e, nee junen ju'u Liojta betana in yeu pu'arituka'uta ka junuen a' sualekai, eme'e enchim ka tu'uwa ya'arim betchi'bo, ka tu'isi tawarimtaka kokkone —ti ameu jiiak.

25 Junak intok inime'e, bempo:

—Junak su jabesa'akun empo —ti au nattemaek.

Jesus intok:

—Inia betana che'a bat nee jaibu enchim tejwaasuk —ti am yoopnak—. 26 Tua ne ketun juebenak in enchim nok tejwaanee'uta intok jitat enchim in ya'uraa bittuanee'uta nee a' ju'uneiyaa. Taa wa'a nee a'abo bittuakame, aapo lutu'uriata nooka. Ju'u intoko jume' inim jiapsammeu in teuwaa'u, ini'i aapo'ik betana in ju'uneiyaaka'u juna'a o'oben —ti jiiak.

27 Taa bempo tua ka aet ju'uneak, aapo'ik ju'u a' yo'owawa Liojta betana ameu a' noka'apo. 28 Inia betchi'bo aapo inimmeu:

—Eme'e, chukula juka' inim emo benasi yoemta, kutat jikat a' poponsuko, junak ju'ubwa eme'e, Liojta betana in weye'ut, intok ket

in ea'po aman, kaita in joa'uta,
wepulsi juka' in yo'owata nee
ju'uneiyaatuaka'uta, junaka'a jiba
in noka'ut, eme'e net ju'uneene.
29 Bwe'ituk wa'a, inim a'abo nee
bittuakame, aapo inim nemak aane.
Ju'u in yo'owa ka nee inepolaik
koptalaa. Bwe'ituk ineponee jiba
nee juka' aapo'ik eiyaa'uta nee a'
bo'o jooria.
30 Junak juka' Jesujta inika'a
weemta a' teuwaako, tua juebenaka
a' sualek.

Jume' Liojta yoemiam, intok jume' ka tu'ik bo'o jooriaka au emo su'u tojilame

31 Junak intok ju'u Jesus, jume'
juriom a' sualeka'ummeu:
—Eme'e, ju'u in emou teuwaa'u
betana ka ta'abwisi eaka, ka a'
kopta'ateko, lutu'uriapo eme'e
in majtimtune. 32 Intok eme'e,
juka' Liojta betana lutu'uriata
a' ju'uneiyaane. Intok jiba ini'i
lutu'uria, ju'u enchim teko betana
enchim su'u tojinaa'ut enchim aet
yeu yuma'atuane —ti ameu jiiak.
33 Bempo, aapo'ik:
—Itepo ju'u Apra'amtuka'uta
yoemiam betana te yeu katriam.
Intok itepo jakwoo juni'i tee
kaabeta tekoka jiapsilaa. Jaisaakai
intok empo itom su'u tojirimtune'e
ti jiia —ti a' yoopnak.
34 Jesus inimmeu:
—Lutu'uriapo ne inen emou
jiia, si'ime wame'e Liojta bichapo
ka tu'ik joaka jiapsame, inime'e,
junae ka tu'ik betana ka a emo
su'u tojame bebenane —ti ameu
jiiak—. 35 Senu ju'u tekokame, ini'i,
ka jiba jum a' tekowata jo'aapo
yoemiammak a na'ikiatu. Taa ju'u
junama'a senu yoemiaritakai jiba
junamemak na'ikiatune. 36 Junuen
a' wee'po san, juka' yoemiarita
aapo'ik enchim a' su'u toji teboko,
junak eme'e jiba betchi'bo ka tu'ik
betana su'u tojirimtaka jiapsine.
37 Inepo jaibu ne ju'unea, ju'u
Apra'amtuka'uta yoemiam betana
enchim yeu katriam tuka'po. Taa
eme'e nee me'ebae, bwe'ituk juka'
in emou teuwaa'uta, eme'e ka tua
junen jiaka a' mabetbae. 38 Inepo
nee, ju'u in yo'owa betana in
ju'uneiyaatuawaka'u betana nee a'
nooka. Eme'e intoko juka' enchim
yo'owata enchim tejwaari, junaka'a
eme'e bo'o jooria —ti ameu jiiak.
39 Junak bempo:
—Ju'u Apra'amtuka'u juna'a
ju'u che'a bat naataka itom
yo'owasuka'u —ti a' yoopnak.
Taa ju'u Jesus:
—Lutu'uriapo eme'e,
Apra'amtuka'u betana yeu
katriamtuko, eme'e aapo'ik joaka
jiapsisuka'a benasi jiapsi ean.
40 Taa junuentaka juni'i, juka'
lutu'uriata, jiba aapo'ik Liojta
betana in mabetaka'uta, inika'a
nee emou nokao juni'i, eme'e nee
me'ebaeka'ea. Ju'u Apra'amtuka'u
kaita inile benak yaak. 41 Eme'e jiba
juka' enchim yo'owata bo'o jooria'u
a' bo'o joa —ti jiiak.
Junak bempo:
—Itepo, katte, jamut ka
kunakamta betana kia beja
yoemiarim. Itepo si'ime wepu'ulaik
te yo'owak, juka' Liojta —ti au jiiak.
42 Ju'u Jesus junako inimmeu:
—Lutu'uriapo eme'e juka' Liojta a'
yo'owaka'ateko, eme'e nee nak ta'aa

ean. Bwe'ituk inepone, Liojta betana
weyeka ne inim aane. Inepo nee ka
kia beja in ea'po inim yebijlaa, ala,
aapo ju'u Lios nee a'abo bittuari.
43 Jaisa betchi'bo eme'e, ju'u in
emou teuwaa'ut ka ju'unee machi.
Inien maachi, juka' nee betana
lutu'uriata in yee majta'uta, ka
enchim a' jikkajibae' betchi'bo.
44 Ju'u enchim yo'owa, ini'i ju'u
bebeje'eri juna'a. Eme'e intok jiba
aapo'ik betana kaate. Intok eme'e
jiba juka' aapo'ik tu'uree'uta a'
joobae. Ju'u bebeje'eri che'a bat
inim si'imeta ju'unaktewak naateka
yee su'awamta a' weetua. Ini'i, juka'
lutu'uriata tua ka a' sawa. Intok
ini'i, jakwoo juni'i a' teuwaa'u ka
lutu'uria. Aapo juka' aa noki'ichiata
teuwa'ateko, junak jiba aapo'ik
junuen a' machiaka'a benasi aane.
Bwe'ituk aapo ka lutu'uriata nonoka,
intok si'ime ju'u aa noki'ichia
aapo'ik betana weye. 45 Taa nee
intok junuen juka' lutu'uriata in
a' teuwa' betchi'bo, eme'e ka nee
suale. 46 Emo betana tua kaabe aane,
ini'i, juka' jita ka tu'ik in ya'ari, nee
ju'uneiyaaka a nee yeu bwijneeme.
Intok junuen ineponee lutu'uriata
nee nokao, jaisaaka eme'e ka nee
suale. 47 Wa'a Liojta mak eaka
jiapsame, ini'i, Liojta betana juka'
nok lutu'uriata a' jikkajine. Taa
junuen, eme'e ka Liojta betana
kateka, ka aamak eakai, inia
betchi'bo eme'e ka a' jikkajibae —ti
ameu jiiak.

Krijto, juka' Apra'am tuka'uta kee jiapsao taewaimmet jaibu jiapsan

48 Junak intok jume' juriom
aapo'iku:

—Lutu'uriata te jipue itepo,
bwiaara Samaaria' tea'a betana
em jometuka'u, intok bebeje'eri ka
tu'i jiapsita et ane'e ti jiakai —ti au
jiiak.

49 Junak ju'u Jesus inimmeu:

—E'e, kia jita bebeje'eri jiapsita
juni'i ka net aane. Ala ju'u in joa'u,
ini'i, juka' in yo'owa Liojta a' yo'ori
tebonee'u juna'a. Eme'e intok
naa buustia ka nee yo'oreka nee
bicha. 50 Ineponee juka' eiyaawaka
in yo'orinaa'uta nee ka a' waata.
Ala seenu, ini'i nee yo'ori i'ame
aane. Intok juna'a aapo inim a yee
ya'uraa bittua. 51 Wa'a in teuwaa'uta
a' nok jikkajame, ini'i jakwoo juni'i
ka mukne. Iniat eme'e nee sualne
—ti ameu jiiak.

52 Junak intok jume' juriom:

—I'an ala itepo witti ju'unea,
bebeje'eri jiapsita et ane'epo —ti au
jiiak—. Ju'u Apra'amtuka'u intok
si'ime jume' bat naataka Liojta
betana ju'uneetuawaka chukula yeu
weenemta teuwaame, si'ime kokkok.
Empo intok: "Wa'a in teuwaa'uta a'
nok jikkajame, ini'i, jakwoo juni'i
ka mukne", ti empo jiia. 53 Jaisa
empo ju'u itom yo'owasuka'u
Apra'amtuka'uta bepa che'a yo'owe
ja'ani. Aapo muukuk intok jume'
Liojta betana ju'uneetuawaka
chukula yeu weenemta teuwaame
si'ime ket kokkok. Jabeta benasia sa
empo emo jooa —ti au jiiak.

54 Junak ju'u Jesus:

—Ineponee yo'orisi in
eiyaanaa'uta nee betana a'
waatakai, junak ju'u yo'orisi in
eiyaanaa'u, kaita betchi'bo tune.
Taa ju'u nee yo'ori tebome, ju'u in
yo'owa juna'a, jiba ju'u, nokaka,

Lioj ti enchim teuwaa'u —ti am yoopnak—. 55 Taa eme'e junaka'a tua ka a' ta'aa. Ineponee ala nee a' ta'aa. Intok inepo ka ino a' ta'a'ati jia'ateko, tua nee emo benasi aa noki'ichi ean. Taa inepo nee tua lutu'uriapo a' ta'aa. Intok inepo juka' aapo'ik teuwaa'uta, kaita be'eeka a' noki chupa. 56 Ju'u Apra'amtuka'u, wa'a che'a bat naataka enchim yo'owa, enchim aet yeu katria, aapo tua alleak. Bwe'ituk taewaim inim in annee'uta a' ju'uneiyaa machiakai. Intok iniat ju'uneaka junuen aapo tua ama butti alleak —ti ameu jiiak.

57 Junak jume' juriom Jesujtau:

—Empo kee san wooi taka ama woj mamni wasukte, intok empo juka' Apra'amtuka'uta jaisa emo bichak ti jiia ja'ani —ti au jiiak.

58 Ju'u Jesus inen am yoopnak:

—Tua lutu'uriapo ne inen emou jiia, juka' Apra'amtuka'uta kee yoemtuu, inepo nee jaibu nee jiapsan —ti ameu jiakai.

59 Junak intok jume' juriom, tetam nu'uka, Jesujta ammea mamaasubaekai. Taa aapo ju'u Jesus au essoka intok inimmet wa'am weyeka junama'a te'opopo yeu siika.

Jesus, senuk liptikaka yoem tukamta au ine'etetua

9 Junama jak wa'am katekai, Jesus senuk yeu a'a tomteka'po naatekai, liptita ama bichak. 2 Jume' a' majtim intok:

—Yee majtame, jaisaaka tua ini'i yoeme, ka bichaka yeu tomtek. Jaisa jume' a' yo'owawam ka tu'ik bem a' ya'ala' betchi'bo ja'ani, oo jiba aapo'ik ka tu'ik a' ya'ari betchi'bo ja'ani —ti au nattemaek.

3 Ju'u Jesus inimmeu:

—Ka ini'i aapo, ka tu'ik a' ya'ari betchi'bo, intok kia ka jume' a' yo'owawam ka tu'isi aula' betchi'bo juni'i ini'i inien yeu yoemtuk. Ala ini'i junuen yoemtuk, inien Liojta a jita joa'uta a' bitna' betchi'bo —ti ameu jiiak—. 4 Ketun taewaituko, itepo juka' nee a'abo bittuakamta betana tekilta itom a' ya'anee'uta utte'a. Bwe'ituk lauti ka machine, junak kaabeta a tekipanoaneeo. 5 Inepo ketun inim aniapo anekai, nee, jume' inim jiapsammeu, inepo tachiriata benasi nee ameu maachi —ti jiiak.

6 Inika'a teuwaasuka, chukula ju'u Jesus, bwiapo chit wattek intok iniae techoata iliikik yaaka intok ju'u ka bichamta a' pusim bepa a' yaak. 7 Junak intok inen au jiiak:

—Aman jum ba'a maneka'u, emo baksiane, Siloe' tea'awi.

Inime'e team: Aman Bittuari, ti jiubae.

Ju'u ka bichame aman sikaa, au baksiak. Intok ini'i notteka jaibu bichan. 8 Junak jume' ae naapo jo'aakame intok jume' bat naataka aapo'ik ka bichamta a' ta'aa'um, inime'e:

—Jaisa ini'i ka juna'a, bat naataka kateka netane'u ja'ani —ti jiiak.

9 Waate:

—Ini'i juna'a —ti jiian.

Wate intok:

—Ka aapo juna'a, taa tua ale bena —ti jiian.

Taa jiba ini'i, aapo:

—Lutu'uria, ineponee juna'a —ti jiiak.

10 Junak intok bempo:
—Jaisa empo puj tu'utewaka a bicha —ti au nattemaek.
11 Aapo intok:
—Seenu, wa'a Jesuj teame, aapo techoata yaaka, pujpo net a' yaak intok inen neu jiiak: “Aman jum ba'a maneka'u, Siloe' tea'u emo baksiane”, ti neu jiiak. Nee intok aman siika, intok nee junuen ino pujba baksiasukai beja, ne bit taitek —ti am yoopnak.
12 Junak inime'e:
—Jaksa intok i'an aane juna'a —ti au nattemaek.
Aapo intok:
—Kannee ju'unea —ti ameu jiiak.

Jume' paiseeom, liptetaka au ine'etetuawakamtau nattemai

13 Junak intok inime'e, juka' bat naataka liptituka'uta, jume' paiseeommeu yeu a' tojak. 14 Taa junae taewai junuen juka' Jesujta techoata yaaka intok juka' liptita a' tu'uteko, inika'a aet a' yum jo'e taewai tuka' betchi'bo, 15 jume' paiseeom inia o'outau juchi au nattemaek, jaisa yeu sika i'an tu'ika a' bicha'po. Aapo intoko:
—Pujpo techoata net yaak. Inepo intok ino baksiaka i'an intok ne jaibu bicha —ti ameu jiiak.
16 Junak jume' paiseeom betana waate:
—Ju'u inika'a yaakame, kaachin Liojta betana weene. Bwe'ituk ini'i, juka' aet yum jo'e taewaita ka a' yo'ore —ti jiian.
Taa wate intok:
—Jaisa tua aapo inika'a machilaata a' joone, junuen ini'i ka tu'i yoem tuko —ti jiian.
Inia betchi'bo san, bempo'im nasuk ka nau eewame ayukan.
17 Intok inime'e juchia ju'u bat naataka ka bicha'utau:
—Empo su jaisa jiia, ju'u yoeme enchi bittuakamta betana —ti au nattemaek.
Ini'i intok:
—Inepo ala nee, junaka'a, senu inim Liojta betana ju'uneaka chukula yeu weenemta tetteuwaka a' yoeme'e ti jiia —ti ameu jiiak.
18 Taa jume' juriom, inika'a, junuen bat naataka a' liptituka'uta, intok juchi a' bicha'uta ka a' sualbaen. Inime'e chukula junae yo'owammeu chai tebokai, 19 intok junammeu:
—Jaisa ini'i juna'a enchim yoemia, ju'u enchim liptitaka yeu a' yoemtuk ti jia'u. Junak su jaisa auka i'an bicha —ti ameu nattemaek.
20 Jume' a' yo'owawam intok:
—Ju'uneate inika'a itom a' yoemiaka'po, intok junuen liptitaka yeu a' yoemtuka'po. 21 Taa itepo, katte ju'unea jachin yeu sika intok i'an a' bicha'po. Intok kia jabeta junen aapo'ik a' bittuaka'po juni'i, te ka ju'unea. Inia betana eme'e aapo'iku nattemaine, aapo su jaibu yo'owe intok jiba aapo a enchim lutu'uria maka —ti ameu jiiak.
22 Jume' a' yo'owawam inien jiiak, jume' juriom bem majjae' betchi'bo. Bwe'ituk jume' juriom jaibu nau lutu'uriakan, jabeta juni'i, juka' Jesujta a' Krijto'oti jiamta, jum juriom te'opompo, ka intok ama a' lutu'urianee'u betana. 23 Inia betchi'bo san, jume' a' yo'owawam: “Inia betana aapo'iku nattemaine, aapo su jaibu yo'owe”, ti jiakan.

24 Junak intok jume' juriom, ju'u
bat naataka ka bichamtau juchi
chaaek intok:
—Inia betana, yuma'isi, achai
Liojta jiba em a' bai sae'uta a'
teuwaane. Itepo te ju'unea, junaka'a
o'outa, a' ka tu'i yoem tuka'uta —ti
au jiiak.
25 Junak intok juna'a:
—Inepone, inika'a aapo'ik a' ka
tu'i yoem tuka'u betana nee ka
ju'unea. Inika'a bat naataka in
liptitaka, taa i'an intok in bicha'uta,
inika'a ala nee ju'uneiyaa —ti am
yoopnak.
26 Inime'e intok juchi wee'po
iniau:
—Jitasa eu yaak. Jaisa enchi puj
tu'utek —ti au nattemaek.
27 Ini'i intok:
—Jaibu ne enchim tejwaasuk,
eme'e intok ka nee sualek. Jaisaaka
eme'e juchi wee'po nee enchim
tejwaa i'a. Jaisa eme'e ket aapo'ik
Jesujta mak eebae ja'ani —ti ameu
jiiak.
28 Junako inime'e, inika'a ka a'
yo'oreka au noksuka intok:
—Empo ala junaemak eaka
jiapsa. Taa itepo tee juka' Moiseej
tuka'utamak eaka te jiapsa —ti au
jiiak—. 29 Itepo, juka' Liojta, ju'u
Moiseej tuka'utau a' nokaka'ut tee
ju'unea. Taa inika'a, kia jakun a'
jometuka'ut juni'i, te ka ju'unea —ti
au jiiak.
30 Junak ini'i o'ou inimmeu:
—Ju'u enchim teuwaa'u
suakiachisi maachi. Eme'e, jakun
a' jometuka'uta ka ju'unea. Aapo
intok nee puj tu'uteka nee bittuak
—ti jiiak—. 31 Tu'isi ite ju'unea,
juka' Liojta, jume' ka tu'ik joaka
jiapsame, ju'u bem a'awa'ut aapo'ik
ka a' jikkaja'po. Ala, jume' aapo'ik
yo'oreka intok aapo'ik ea'po aman
jiapsame, bem a'awa'ut am jikkaja
ju'u Lios. 32 Inim jakwoo juni'i, kee
senuk betana jikkajiwa senuk ka
bichaka yeu tomtekamta inika'a
juchi a' bittuaka'u betana. 33 Ini'i
o'ou ka Liojta betana weye'eteko,
tua kaita inile benak machilaata a
joo ean —ti ameu jiiak.
34 Junak intok bempo iniau:
—Empo em yeu tomteka'po
naateka, ka tu'i yoemtakai, jaisa ket
empo jitat itom majtabae ja'ani —ti
au jiiak.
Intok inime'e, bempo bem
te'opopo, juka' a' lutu'urianee'uta
a' u'aak.

Jume' Liojta betana weyemtat ka ju'uneaka, liliptim bebena

35 Ju'u Jesus juka' liptituka'uta,
junama'a bem te'opopo ka intok
ama a' lutu'uriane' betchi'bo yeu
bepwakamta ju'uneiyaak. Intok
chukula junaka'a bichakai:
—Jaisa empo juka' inim yoemta a'
suale ja'ani —ti au nattemaek.
36 Ini'i o'ou intok:
—Achai, inia betana nee
tejwaanee a' jabe tuka'uta junuen
nee a' sualne' betchi'bo —ti au jiiak.
37 Ju'u Jesus junau:
—Jaibu empo a' bitlaa. Ineponee
juna'a, inim ju'u em aamak etejo'u
—ti a' yoopnak.
38 Junako ini'i o'ou Jesujtau
tonommea kikteka a' yo'orek intok:
—Achai, enchi nee suale —ti au jiiak.
39 Junako ju'u Jesus:
—Inepo nee inim bwiau ne
yepsak, junuen Liojta bichapo

tu'ika bemelak ya'uraata inim
aune' betchi'bo, junuen iniae, jume'
liliptim bebenam, inime'e am bitne'
betchi'bo. Jume' intok bibichame,
inime'e, liliptim benasi am tawane'
betchi'bo —ti jiiak.
40 Junak intok jume' paiseeom,
waate junama'a aamak aneme,
inika'a a' teuwaaka'uta jikkajaka:
—Jaisa itepo intok ketchia liliptim
bebena ja'ani —ti au nattemaek.
41 Jesus intok inimmeu:
—Eme'e lutu'uriapo liliptim
benaeko, junak enchim ka tu'uwa
ya'arim betchi'bo, ju'u ka tu'isi
enchim tawaa'u ka emot au ean.
Taa eme'e emo bibicha'ati jia'
betchi'bo, eme'e jiba iniat juka' ka
tu'ik enchim ya'ari'uta jiba emot
tatawaa.

Bwala koratat nokaka, ta'abwik a' teuwaaka'u

10 'Tua lutu'uriapo ne
inen emou jiia, ju'u,
jum bwaram ja'abweka'u, ka
junama'a jum bem yeu rejte'epo
luula aman kibakeme, taa omot
aman kibakekame, ini'i jita
e'etbwametune. 2 Taa ju'u, junama'a,
inime'e yeu rejte'epo aman luula
kibakneeme, ini'i ala juna'a,
ju'u inime'e bwaaram suuareeo.
3 Inika'a, ju'u bwaram yeu rejte'epo
jiba aneka a' suuame, a' kibakne'
betchi'bo, pueetata a' etaporiane.
Jume' intoko bwaram inika'a
jiawai ta'aane. Ini'i, jume' bwaram
bem teampo ameu chaaeka intok
junama'a bem ja'abweka'po yeu am
nuk sisime. 4 Intok ini'i, si'ime jume'
a' bwarawam yeu nuk simsukai,
aapo ame pat weene. Intok jume'
a' bwalam a' jajanee bwe'ituk a'
jiawai ta'aa. 5 Taa inime'e, senuk
ka bem ta'aa'uta, ka a' jajane. Ala
junaka'a a' to'o tennine. Bwe'ituk
inime'e, ju'u ka bem ta'aa'uta, ka
jiawai ta'aakai.
6 Ju'u Jesus inika'a, jitaa ta'abwik
teuwaaka, am majtan. Taa bempo,
ju'u aapo'ik ameu teuwaabae'ut ka
aet ju'uneak.

Jesujta, bwalam tu'isi am suuame ti aapo'ik au teuwaaka'po

7 Junak intok ju'u Jesus juchi
wee'po inen ameu jiiak:
—Lutu'uriapo ne inen emou jiia,
ineponee juna'a, ju'u, jume' bwalam
ja'abweka'u aet aman am kikkimu'u.
8 Si'ime jume' nee bepat a'abo
yajakame, inime'e, jita e'etbwaka
intok yee ko'okosi joaka jita am
u'aame. Taa jume' Liojta yoemiam,
bwalam benasi ta'eewame, ka am
nok jikkajak. 9 Ineponee juna'a, ju'u
aet aman kimu betchi'bo, pueetapo
ta'eewame. Wa'a net yoem eaka
aman yebijneeme, ini'i jinne'uitune.
Intok ini'i, bwalata a' weyeka'po,
yeu weamaka intok yeepsaka, tu'i
bajta a' tettea'a benasi machine.
10 'Ju'u jita e'etbwaneeme, ini'i
wepulsi, etbwabaeka, jissu'abaeka
intok jita nasontebaekai yebijne.
Taa inepo nee ala inim yebijlaa,
junuen jiapsiwamta emot autua'
betchi'bo, intok inika'a, kaita
be'eeka, yuma'isi emot a' autua'
betchi'bo ne inim yebijlaa.
11 Ineponee juna'a ju'u, jume'
bwaram tu'isi am bichame. Ju'u,
jume' bwalam tua am nakeka am
bichame, ini'i a ame betchi'bo
muuke. 12 Taa ju'u, kia tomita

betchi'bo jiba tekipanoame, ini'i, juka' roobota ameu weyemta a' bichakai, jume' bwaram su'u tojaka buitine. Bwe'ituk ini'i ka juna'a ju'u am nakeka am bichame. Intok ini'i, jume' bwaram ka aapo am atteakai. Junak intok ju'u roobo, jume' bwaram, watem am bwiseka am su'ane, jume' watem intok na'ikim beepne. 13 Ini'i am to'o bui buite bwe'ituk aapo kia tomita betchi'bo jiba tekipanoa, intok jume' bwaram betchi'bo kaachin au eetuakai.

14,15 'Ineponee juna'a, ju'u bwaram tua am nakeka am bichame. Juka' in yo'owata, aapo'ik nee a' ta'a'a benasia, intok nee aapo'ik a' ta'a'a benasia, ket jiba junaen ineponee jume' in bwaram nee am ta'aa. Bempo intok ket nee ta'aa. Intok inepo jume' in bwalam betchi'bo in jiapsita nenkine. 16 Ketchia, wate tatta'abwi, ka inim bwalam nee am jipue. Inime'e ka inim bwaram benasi in eiyaa'um jiapsa'po joomem. Inime'esan, utte'a a'abo in am tojinee'u. Intok inime'e, in ameu noka'uya a' jikkajine. Junak intok inim si'ime wepulsi nau tojiritune, intok wepu'ulaine, ju'u tu'isi am nakeka am bichame.

17 'Inia betchi'bo ju'u in yo'owa nee nak ta'aa. Bwe'ituk ineponee inim in me'etune' betchi'bo ne in jiapsita a' nenenka junuen chukula juchi in a' mabet betchi'bo. 18 Inim kaabe jiapsita a nee u'aa. Ala inepo nee in junen ea'po aman jiba a' nenkine. Neu lutu'uria, jiapsita in a' nenkaka intok chukula in a' mabetne' betchi'bo. Ini'i juna'a, ju'u, juka' in yo'owata nee aet a' saweka'u.

19 Jume' juriom junak inika'a a' teuwaaka'uta a' jikkajakai, bempo'im nasuk juchi ka nau eewame ayukan. 20 Juname betana juebenaka:

—Jaisaaka eme'e a' teuwaa'uta jikkaja, inika'a bebeje'eri jiapsita aet aneka intok ka suatulata —ti jiian.

21 Taa waate, inime'e:

—Kaabe senu bebeje'eri jiapsita aet aneka intok a inien nok ean. Ju'u bebeje'erita ka tu'i jiapsekame, kaachin jume' liliptim juchi a am bittuane —ti jiian.

Juka' jurio yoemrata, Jesujta ka a' waataka'po

22 Inim sebe'etaewaim tukan. Intok jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, inim juka' bwe'u te'opota, Liojtau bicha aet a' na'ikiawaka'u waatiwaka, pajkowan. 23 Ju'u Jesus jiba junama'a, Liojta bwe'u te'opopo, ae konila junama'a Salomon tuka'uta aapo'ik jitae mekka jikau a' jekka ya'arim tea'po ama weaman. 24 Jume' intok juriom juebenaka inim au yajaka, konila au japteka intok:

—Jakwoo tajtiasa itepo ee betana tua kaita ju'uneiyaane. Empo junen ju'u Krijto tuko, sep witti itom tejwaane —ti au jiiak.

25 Ju'u Jesus intok inimmeu:

—Jaibu ne inia betana a' teuwaalaa intok eme'e ka nee sualek. Ju'u machilaa, ju'u in yo'owa betana lutu'uriaka in joa'u, jiba inika'a machisi a' teuwaa. 26 Taa inika'a eme'e ka a' suale. Bwe'ituk eme'e, jume' bwalam benasi in eiyaa'ummak ka amemak

na'ikiarim, jiba bat naatakai in
emou jiaka'a benasia —ti ameu
jiiak—. 27 Jume' in at team, bwalam
benasi in eiyaa'um, inime'e nee
jiawai ta'aa. Ineponee am ta'aa.
Bempo intok nemak eaka jiapsa.
28 Inime'e jiba yuu jiapsiwamta
inepo nee amet autua. Intok inime'e
jakwoo juni'i ka kokkone. Intok
kaabe inim in am jipue'po, nee am
u'aane. 29 Inime'e, ju'u in yo'owa
nee betchi'bo yeu am pu'ari. Intok
aapo inim che'a si'imem bepa
yo'o utte'akai. Inien san aapo'ik
am jipue'e betana tua kaabe a
am nu'une. 30 Inepo intok ju'u in
yo'owa, itepo te nau wepu'ulai.
31 Junak intok jume' juriom juchi
wee'po tetam nu'uka, aapo'ik
ammea mamaabaekai. 32 Jesus intok
inimmeu:
—Inim enchim bichapo tua
juebenak tu'ik nee ya'ari, ju'u
in yo'owa Liojta betana a jita a'
joa'ue aniawakai. Inia weyemta
betana jita betchi'bosa eme'e nee
mamaabae —ti ameu jiiak.
33 Jume' juriom intok:
—Katte itepo inia tu'ik em ya'ari
betchi'bo enchi mamaabae. Ala
ju'u, Liojta beje'eka tua ka tu'ik em
teuwaa'u betchi'bo. Empo wepulsi
kia yoemtaka, taa intok jiba empo
su emo Lios jooa —ti a' yoopnak.
34 Ju'u Jesus inime'e inen
yoopnak:
—Jiba jum enchim nesauri
ji'ojteipo inim, juka' Liojta:
"Inepone, enchim liosim ti jiia", ti
a' jiaka'u ama ji'ojtei. 35 Itepo su
te ju'unea, juka'a, jum Liojta nok
lutu'uriapo teuwaarita, ka ta'abwisi
intok weyeka, a' ji'ojtei tuka'po.
Intok ju'u Lios junuen, jume'
aapo'ik betana juka' nok lutu'uriata
a' mabetakame, aapo Liosimpo am
ta'aak. 36 Intok junuen, nee Liojta
betana yeu pu'awaka intok a'abo
nee bittuawako, jaisa tua eme'e,
Liojta beje'eka a' omtituamta
nee a' teuwa'ati jiia, kia junuen:
"Ineponee Liojta yoemia", ti in jiaka'
betchi'bo. 37 Nee intoko, ka ju'u
in yo'owa Liojta betana weyemta
machilaata nee a' joao, ka eme'e
nee sualne. 38 Taa inika'a weyemta
nee a' bo'o jooriao, junuen, eme'e
nee ka sualeka juni'i, taa juka'
machilaata in joa'uta eme'e inika'a
a' sualne. Junuen, juka' achaita,
aapo'ik net a' ane'uta intok nee
ket aapo'ik in yo'owabet in ane'uta
a' ju'uneiyaaka, inien a' lutu'uria
tuka'uta a' mabet betchi'bo —ti
ameu jiiak.
39 Inim juchi wee'po, inime'e,
bempo a' bwiseka a' weiyaabaen.
Taa ju'u Jesus, inime betana aapo
au jinne'uka yeu siika.
40 Junako ju'u Jesus, jum batwee
Jooraan tea'po, ta'ata yeu we'e
betana juchi aman notteka intok
ama taawak, jiba junama'a, jum
bat naataka juka' Joan tuka'uta
yee a' bato'owaaka'po. 41 Junama'a
juebenaka au noitek. Intok inime'e:
—Lutu'uria, ju'u Joan tuka'u kaita
machilaata, a jita a' joa'uta yaaka juni'i,
taa si'ime ju'u, inia yoemta betana a'
teuwaaka'u lutu'uria tukan —ti jiian.
42 Junama'a a' ane'epo intok, tua
juebenaka a' sualek.

Juka' Laasaro' teamta mukuka'po

11 Junama junak, senu
Laasaro' teaka ko'okoen.

Ini'i, kia ili jo'ara Betaania' tea'po
jo'aakai. Ket jiba junama ju'u Maria'
teamta intok a' akkoowa Maata'
teamtaim bem jo'aaka'po. 2 Ini'i
Maria' teame, ju'u ko'okoemta
Laasaro' teamta jamut waai,
aapo juna'atukan, ju'u, yo'owe
Jesukrijtota wokimmet juka'
ochokok win jubakamta amet
to'oka intok a' choniwammea am
wachakame. 3 Inien san inime'e
woika nau wewerika, Jesujtau
nokta bittuak:
—Itom yo'owa, ju'u em aamak
tu'ika, em ta'aa'u, tu'isi ko'okoe —ti
jiakai.
4 Ju'u Jesus inika'a ju'uneiyaakai:
—Ini'i ko'okoa, ka aapo'ik
a' mukne' betchi'bo weye. Ala
ini'i, juka' achai Liojta tua
si'imeku a' eiyaawachiaka'uta
a' bitna' betchi'bo. Intok
ketchia, inia ko'okoata betchi'bo,
juka' Liojta usiwaita, si'imeku
a' eiyaawachiaka'uta a' bitna'
betchi'bo —ti jiiak.
5 Ju'u Jesus, juka' Maata' teamta
intok juka' a' jamut waai intok juka'
Laasaro' teamta, tua am nakeka
juni'i, 6 aapo juka' Laasaro' teamta
a' ko'okoe'po tejwaawakai, jiba jum
a' ane'epo, juchi wooi ta'apo ama
taawak. 7 Chukula, aapo jume' a'
majtimmeu:
—Bwiaraa Jurea' tea'u bicha te
juchi nottine —ti ameu jiiak.
8 Jume' a' majtim junak aapo'iku:
—Yee majtame, i'an jeela
jume' juriom junama jo'aakame,
tetammea enchi mamaasuka enchi
me'ebaen. I'an intok, jaisa empo
juchi aman weebae ja'ani —ti au
jiiak.
9 Ju'u Jesus inimmeu:
—Eme'e ju'unea, juka' taewaita,
woj mamni ama wooim a' oraka'po.
Ju'u taewapo weamame, ini'i ka
te'itine. Bwe'ituk aapo inim aniapo
tachiriata ayukamtae bichakai.
Junuen san, katte jain eaka am
bicha katne, bwe'ituk juka' taewaita
in aet muknee'u a' yuma'anee'uta
ketuni be'ee —ti ameu jiiak—.
10 Taa seenu, tukaapo weama'ateko
juna'a ala a te'itine, tachiriata au a'
be'e' betchi'bo.
11 Che'a chukula ju'u Jesus a'
majtimmeu:
—Ju'u itom aamak tutu'ika itom
eiyaa'u, Laasaro' teame koche. Taa
ineponee aman sika a' busa'ane —ti
ameu jiiak.
12 Junak jume' a' majtim:
—Achai, aapo kotche'eteko,
tu'ibaeka junen koche —ti au jiiak.
13 Taa ju'u Jesus, juka' Laasaro'
teamta a' mukuka'uta ameu
a' teuwaabaen o'oben. Jume' a'
majtim intok, senuk inim yum
jo'eka a' kotche'ut a' noka'ati ean.
14 Junen su, chukula ju'u Jesus
ju'unakkiachisia:
—Ju'u Laasaro mukia —ti ameu
jiiak—. 15 Inepo, ka ama in aneka'
betchi'bo nee kaachin ino eetua.
Bwe'ituk ini'i, emo betchi'bo che'a
tu'isi yeu weama. Junuen enchim
nee sualne' betchi'bo. Taa jantebu,
aman te a' bitne —ti ameu jiiak.
16 Junak intok ju'u Toomaj
teame, wa'a wo'oli ti teuwaawame,
ini'i, jume' waate aamak yeu
pu'arimmeu:
—Jantebu itepo ketchia, junuen
aman aamak nau kokko betchi'bo
—ti ameu jiiak.

Jesus juna'a, ju'u yee jiabijtetuaka, jiba yuu jiapsiwamta yee makame

17 Aman yepsakai ju'u Jesus,
juka' Laasaro tuka'uta, jaibu naiki
ta'apo jum senu tetapo wojo'oriata
ya'aripo a' ma'aritau aman
yepsak. 18 Ju'u ili jo'ara Betaania'
teame, bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'u ka mekkaekan, jumak wooi
kiloometrom ama mamni siento
meetrom tukan jiba. 19 Jume'
juriom betana intok, juebenaka
aman Maata' teamtau intok
Maria' teamtau aanen, juka' bem
abachi mukuka'a betana am jiapsi
jo'abaekai. 20 Ju'u Maata' teame,
juka' Jesujta aman a' yebijsuseka'po
a' ju'une'eiyaakai, aapo a'
nankibaeka yeu siika. Taa ju'u
Maria' teame a' jo'awapo taawak.
21 Ini'i Maata intok ju'u Jesujtau:
—In yo'owa, enchi inim aneo,
ju'u in abachi ka muk ean —ti au
jiiak—. 22 Taa ket ne ju'unea, juka'
Liojta, si'imeta juka' aapo'iku bicha
em a'awa'uta, a enchi a' bittua'po
—ti au jiiak.
23 Ju'u Jesus, aapo'iku:
—Ju'u em abachi juchi jiapsine —
ti au jiiak.
24 Ju'u Maata intok junak:
—Lutu'uria, ju'uneanee chukula
taewait, jume' kokkoarim
jiabijteneeo, juchi a' jiapsinee'u —ti
au jiiak.
25 Junak ju'u Jesus iniau:
—Ineponee juna'a, ju'u kokkoarim
nasuk yee jiabijtetuaka, jiba yuu
jiapsiwamta yetet utuane. Junuen,
wa'a nee sualeme, kia mukiataka
juni'i, juna'a juchi jiapsine. 26 Intok
jabetaka juni'i, ketun inim jiapsaka
intok nee sualeme, ini'i, jakwoo
juni'i ka mukne. Jaisa empo inika'a
suale ja'ani —ti au jiiak.
27 Aapo intok:
—Jeewi in yo'owa. Inepo nee enchi
junen ju'u Krijtotuka'u enchi suale.
Ju'u Liojta yoemia ju'u inim bwiau
yebijneeka bo'o bitwame —ti au jiiak.

Jesujta, jum Laasaro' teamta bo'oka'u a' bwanaka'po

28 Chukla inika'a teuwaasukai
ju'u Maata, ju'u a' waaibeu Maria'
teamtau chaaebaeka au siika intok
junau:
—Ju'u yee majtame im aane intok
eu chaae tebo —ti jiaka, ka kusisi a'
tejwaak.
29 Kia inika'a jikkajaka jiba ju'u
Maria, kikteka intok Jesujta ane'u
au siika. 30 Ju'u Jesus junama ili
jo'ara Betaania' tea'u ketun kee
aman kibaken. Taa ketun, jiba
jum Maatata au yepsaka'po aanen.
31 Junak jume' juriom a' jo'apo a'
jiapsi yechaka aamak ama ane'um,
junuen Mariata, kikteka intok sep
yeu sikamta bichakai, inime'e aet
cha'aka sajak, bempo, juka' Laasaro
tuka'uta ma'ariu sika aman a'
bwanbae'eti eakai.
32 Junak intok ju'u Maria, Jesujta
ane'u yepsakai, aapo'iku tonommea
kikteka intok:
—In yo'owa, enchi im aneo, ju'u
in abachi ka muk ean —ti au jiiak.
33 Ju'u Jesus, juka' Mariata intok
jume' juriom aamak ama yajakame
bwaname bichakai, tua a' sioka'u
intok a' jiapsipo tua a' juiwa'u aet
ayukan. 34 Intok aapo:
—Jakunsa eme'e a' teekak —ti
ameu nattemaek.

Bempo intok:
—Itom yo'owa, a'abo sika a' bitne —ti au jiiak.
35 Junak ju'u Jesus bwaanak.
36 Junak jume' juriom:
—Ake'em a' bicha, tua a' nakken —ti jiian.
37 Taa juname betana waate:
—Ini'i, waka'a liptita a' bittuakame, jaisa juka' Laasaro tuka'uta, ka a' mukne' betchi'bo a' ania ean ja'ani —ti jiiak.

Laasaro' teamta kokkolam betana jiabijtetuawaka'po

38 Jesus, juchi tua jiapsipo a' juiwaka, jum tetapo wojo'orita ya'ariu ruktek. Ini'i, senu kau tejtukan. Intok ini'i, senu bwe'u tetae pattitukan. 39 Junak ju'u Jesus:
—Juka' tetata em omola kechaa —ti jiiak.
Ju'u Maata, ju'u mukukamta mak weri:
—In yo'owa, ini'i jiba tua jumak, jaibu tua juuba, bwe'ituk jaibu naiki taewaim jipue mukiatakai —ti jiiak.
40 Taa ju'u Jesus iniau:
—Jaisa inepo, juka' Liojta betana tua eiyaawatchika, a jita a' joa'uta em a' bitnee'uta, ka eu teuwaala ja'ani. Inika'a enchi a' sualeo —ti au jiiak.
41 Junak intok ju'u teta omola biaktawak. Ju'u Jesus intok teekau jikau bicha bitchuka intok:
—In yo'owa, enchi ne bai sae, bwe'ituk empo ju'u in teuwaa'ut nee jikkaja. 42 Ju'uneane, ju'u in teuwaa'ut, jiba em nee aet jikkaja'po. Taa inika'a nee teuwaa jume' inim aneme aniabaekai, junuen inime'e, em a'abo nee bittuaka'po bem a' sualne' betchi'bo —ti jiiak.
43 Chukula, inika'a teuwaasuka, kusisi nokaka:
—Laasaro, junum a'abo yeu weye —ti jiiak.
44 Ju'u intoko mukia tuka'u, yeu siika, mampo intok wokpo tajo'orimmea biijti takai. A' pujbat intok ket tajo'orimmea bi'iti takai. Ju'u Jesus inimmeu:
—Tajo'orim em a' woitaria, a' weene' betchi'bo —ti ameu jiiak.

Jesujta bwij betchi'bo, aet nau etejowaka a' tu'utewame

45 Inia betchi'bo jume' juriom betana juebenaka Jesujta sualek. Jume' Mariata mak aman yajakame intok Jesujta yaaka'uta a' bichakame. 46 Taa inime betana waate, jume' paiseeom teammeu lauti sajaka intok inime'e juka' Jesujta yaaka'uta ameu teuwaak.
47 Junako jume' paiseeom intok jume' te'opopo tekiakammeu yo'owe, inime'e, ju'u jurio yoemratau, si'ime ju'u yo'oraata ama emo nau toji tebok intok inimmeu:
—Jaisa tua tee aune. Ini'i o'ou, machilaata juebenak, a jita a' joa'ue a' jooa —ti jiian—. 48 Itepo inika'a junuen a' su'u tojako, si'ime ju'u inim yoemra a' sualne. Junak jume'e, jum bwe'u jo'ara Rooma' tea'po yo'ooraa, sontaaom a'abo bittuaka intok inime'e itomak nassuaka, itom bwe'u te'opota tatapnee intok inim yoemrata a' lu'utane —ti jiian.
49 Taa inime'e betana seenu, Kaipaaj teame, ju'u junae wasuktiat,

si'ime jume' te'opopo tekiakammeu
che'a yo'o tuka'u, ini'i inimmeu:
—Eme'e kaita em tatta'aa —ti
ameu jiiak—. 50 Intok kia eme'e ka
a' mammate juni'i, ito betchi'bo
che'a a' tu'ireaka'u, junuen inim
senuk itom yoemrata betchi'bo,
wepu'ulaik jiba a' muknee'u. Intok
ka junuen si'ime yoemrata a'
lu'utanaa'u —ti ameu jiiak.
51 Taa aapo ju'u Kaipaaj teame,
ka aapo a' ea'po junuen jiiak.
Ala aapo junae wasuktiat, jume'
te'opopo tekiakammeu che'a yo'o
ya'atakai, aapo, Liojta betana aet
ju'uneetuawaka junuen, Jesujta
ju'u jurio yoemrata betchi'bo a'
muknee'uta a' teuwaak. 52 Intok ka
kia junae yoemrata betchi'bo jiba,
taa ketchia si'imem jume' Liojta
yoemiam, aniat na'ikimtulame
junuen nau am toji betchi'bo.
53 Junuen san, jiba junae taewait
naateka, ju'u jurio yoemratau
yo'oora, juka' Jesujta a' me'e tebo
betchi'bo, inime'e nau etejoka a'
lutu'uria yaak.
54 Inia betchi'bo san ju'u Jesus,
ka intok ju'u jurio yoemrata nasuk
ame bichapo weaman. Ala aapo,
jum a' ane'u betana yeu sika intok
aman bweka pa'ariau yeu ka au
mekka kateka, ili bwe'u jo'ara
Epra'im tea'u bicha siika. Junama'a
a' majtimmak tawakai.
55 Junama'a jaibu ka mekka
be'een, jume' juriom bwala
jissu'aka pajko jiba bem joa'uta
a' yuma'anee'u. Yoemra intok
juebenaka junama'a ili ka bwere
jo'aram be'ekatana junaman bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'u nau yajak.
Inime'e junuen, juka' pajkota,
kee a' naateo, Liojta bichapo
emo tu'utewamta a' ya'abaekai.
56 Junama'a waate, Jesujta jaiwan.
Intok jum te'opopo anekai, bempo:
—Jaisa eme'e jiia, jaisa a'abo
pajkou yebijnee ja'ani, oo ka a'abo
weene —ti nau nattemaen.
57 Jume' paiseeom intok wame'e
te'opopo tekiakammeu yo'owe,
inime'e, jabeta juni'i, Jesujta
jakun a' ane'uta a' ju'uneiyaamta,
junaka'a bempo'im a' tejwaanee'uta
a' teuwaalatukan, junuen bempo'im
a' bwijne' betchi'bo.

Senu jamutta, ba'ata tua win jubak, Jesujtat a' yaaka'po

12 Busan taewaim be'eeka,
Liojta yo'oreka, juka'
bwala jissu'awaka pajkowamta
kee a' yumao, ju'u Jesus, jum
ili jo'ara Betaania' tea'u noitek.
Junaman jum Laasaro' teamta,
inika'a mukiataka jiba aapo'ik
Jesujta juchi a' jiabijtetuakamta
a' jo'aaka'awi. 2 Junama'a bempo,
Jesujta alleaka, tu'isi a' mabet
betchi'bo, kupteo bem nau
bwa'anee'uta a' yaak. Ju'u Maata
ama am a'abosen. Ju'u intoko
Laasaro, ama mesau jokammak
katekan aapo'iku mak ji'ibwakai.
3 Junako ju'u Maria, jumak litrota
nasuk'aman, juya naaro' teamta
win jubaekamta, ochokok ausu'lik
intok tua beje'emta, ama a' nu'upak.
Intok inika'a Jesujta wokimmet a'
yaakai. Chukula intok chonimmea
a' wacha'ariakai. Junama karipo
si'imekut junae win jubakue
tapunak. 4 Junak intok ju'u Juuras
Ijkarioote' teame, senu Simo'
teamta yoemia, ini'i ket jume'

Jesujta majtimmak na'ikiatuka'u
intok jiba ini'i chukula aapo'ik yeu
bwijnee'u, aapo:
5—Che'a tu'i ean ini'i ochokoka
win jubakue ya'ari, busan miil tosai
tomimpo nenkiwako, junae jume'
kaitae emo ania machim aniawako
—ti jiiak.
6Ju'u Juuraj teame inika'a
teuwaak, taa ka lutu'uriapo jume'
kaitae emo ania machim a' eiya'
betchi'bo. Ala ini'i, a jita etbwakai.
Intok ini'i, jiba aapo su juka' bem
tomi boosata a' makritakai intok
junama juka' ama a'ayumta a'
nunu'een. 7Junak intok ju'u Jesus:
—Kia beja a' bicha. Bwe'ituk aapo
inika'a, chukula nee ma'anaao
betchi'bo a' e'eriala —ti ameu
jiiak—. 8Jume' kaitae emo ania
machim jiba eme'e inim emo nasuk
am bitne. Taa nee, eme'e ka jiba
inim bitne —ti ameu jiiak.

Te'opopo tekiakammeu yo'owe, Laasaro' teamta beje'eka a' me'ebaeka'po

9Jerusalenpo juebenaka jume'
juriom betana, juka' Jesujta, jum ili
jo'ara Betaania' tea'po a' ane'epo
a' ju'uneiyaak. Intok inime'e aman
sajak. Inime'e, ka juka' Jesujta jiba,
taa ketchia junuen juka' Laasaro'
teamta, juka' Jesujta mukiataka,
juchi a' jiabijtetuaka'uta aman
bitbaekai. 10Junako jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owe, bempo aet
nau etejok, junuen juka' Laasaro'
teamta ket bem a' me'e tebo
betchi'bo. 11Bwe'ituk jiba aapo'ik
Laasarota betchi'bo, juebenaka jume'
juriom ka intok bempo'im mak ean
taa Jesujta mak eaka a' sualbaekai.

Jesujta, jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u kibakiseka'po

12Yoemra tua juebenaka
jum bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'po aanen junuen junama'a,
Liojta yo'ori betchi'bo bwala
jissu'awaka pajkowamta bitbaekai.
Yokoriapo intok inime'e, juka'
Jesujta junaman bwe'u jo'arau
a' yebijnee'uta a' ju'uneiyaak.
13Junako inime'e junama'a tako
sawam chuktaka, intok Jesujta
nanki betchi'bo yeu sajak. Intok
inime'e:
—Yee jinne'ume. Yo'oriwaka
tu'ikue teuwaanaa ju'u Liojta
betana lutu'uriaka itou che'a
yo'otaka a'abo weyeme —ti jiian
kusisia.
14Ju'u Jesus, ili buuta teaka intok
junaet yej simen, jiba jum Liojta
betana ji'osia ji'ojteimpo:
15Ka majjaunee eme'e, bwe'u
jo'ara Sion tea'po joomem.
A' ju'uneene, juka' inim emou
che'a yo'o ya'arita,
Ili buutat yej simeka a'abo emou
a' weye'u, ti a' jia'a benasia.
16Jume' a' majtim che'a bat
inia weemtat tua ka aet ju'uneak.
Taa chukula, junak juka' Jesujta,
kokkoarim nasuk a' jiabijteko,
junak inime'e au wawaatek si'imeta
inika'a aapo'ik betana a' ji'ojtei
tuka'po intok ket jiba junaen au yeu
a' sika'apo.
17Ju'u yoemra, juka' Jesujta junak
tetapo wojo'oriata ya'aripo intok
Laasarotau nokaka, mukiataka
juchi a' jiabijtetuaka, aamak
ama ane'um, inime'e, juka' bem
bichaka'uta naas a' teuwaan. 18Inia

betchi'bo ju'u bu'uuraa, Jesujta
nankibaeka au yeu sajak. Bwe'ituk
inime'e, juka' machilaata, a
jita a' joa'uta a' yaaka'ut bem
ju'uneiyaaka' betchi'bo. 19 Junako
jume' paiseeom bempo su naas nau:
—Ake'em a' mammate, tua
kaachin intok itom an machiaka'u.
Yuu, si'ime ju'u inim yoemra aamak
eaka aamak saka —ti jiian.

Wate riekom teame, Jesujta bem jaiwaka'po

20 Jum bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'po ju'u yoemra, pajkopo Liojta
yo'oribaeka, jume' aman yajilame
nasuku, yoemra riekom teame
betana waate ama aanen. 21 Inime'e,
Jeriipe' teamtau yajak, ju'u, jum
bwiaraa Kalilea' tea'po ili jo'ara
Betsaira' tea'po jo'aakamtawi, intok
inime'e au ujbwanak:
—Achai, juka' Jesuj teamta te
bitbae —ti au jiakai.
22 Ju'u Jeriipe' teame intok sikaa,
juka' Antej teamta tejwaak. Inime'e
intok, bempo nau, Jesujtau sajaka
a' tejwaak. 23 Junak intok ju'u Jesus
inimmeu:
—Yuma'asuk ju'u taewai, juka'
inim emo benasi yoemta, juka' a'
ya'aa'ea'uta, aapo'ik a' chupaka
junuen, yo'orisi a' eiyaanaa'uta
au a' chupneeo —ti ameu jiiak—.
24 Lutu'uriapo ne inen emou
jiia, ju'u tiiko bachia, ka bwiapo
etwa'ateko intok ini'i ka siwekai,
junuen, wepulsi bachiatunee jiba.
Taa ini'i, senuk mukuka, bwiapo
a' ma'awaka'a benasi, ini'i junuen
etwakai, intok siwekai, junak
yu'in bachiane. 25 Wa'a inim
bwiapo, alleaka a' jiapsinee'uta
jiba eiyaaka jiapsame, ini'i, jiba
yuu a' jiapsinee'uta a' ta'arune. Taa
wa'a, inim bwiapo jiba alleaka
a' jiapsinee'uta ka ae betchi'bo
a' eiyaakame, ini'i, jiba yuu a'
jiapsinee'uta aet bitne. 26 Inim wa'a,
in a' joo i'a'uta joaka jiapsibaeme,
ini'i, nemak eaka jiapsine. Intok
jum in ane'epo, ket ama an ean
ju'u in a' joo i'a'uta a' joame. Inim
seenuk, nemak eaka in joo i'a'uta
joamta, ju'u in yo'owa inika'a a'
yo'ori tebone.

Jesujta jaisa aapo'ik muknee'u, machisi a' teuwaaka'po

27 'I'an tua ne kaachin an machi
benasi ea. Jaisa tua ne au jiune.
Jaisa inepo: "In yo'owa, i'an neu
weenemta betana nee jinne'une",
ti ne au jiunee ja'ani. Taa nee jiba
tua inia betchi'bo su nee a'abo ne
yebijlaa. 28 In yo'owa, tua i'an bepa
yuma'isi eiyaawatchisi yo'orisi em
machiaka'uta a' ju'uneiyaatuane —
ti jiiak.
Junako, teeka betana jiawai
jikkajituk:
—Jaibu nee tua bepa yuma'isi
eiyaawatchisia yo'orisi in
machiaka'uta nee yeu a'
ju'uneiyaatualaa. Intok ne juchi
wee'po, junuen ino ju'uneiyaa
tebone —ti jiakai.
29 Ju'u yoemra junama aneka a'
jikkajame, inime'e, teeka betana
jitaa ru'u ti jiiak, ti jiian. Waate
intok:
—Ankeles au nookak —ti jiian.
30 Junak intok ju'u Jesus inimmeu:
—Ini'i jiawai, ka nee betchi'bo, taa
ala emo betchi'bo jikkajituk —ti
ameu jiiak—. 31 Jiba i'an, junuen inim

aniapo jiapsame, ka tu'isi tawaka,
bem ya'uraa bittuanaa'u ameu aune.
Intok i'an ju'u bebeje'eri, ju'u inim
si'imem sawame, ini'i koba'itaka yeu
beeptune. 32 Intok chukula, inepo nee
inim kuuset jikau toboktawako, inim
si'imem jume' jinne'uimtuneeme,
inepo, jiba neu bicha am waatine'
betchi'bo junuen ne am eetuane.
33 Inika'a teuwaaka, jiba aapo'ik
a' muknee'ut nokaka a' teuwaan
o'oben. 34 Ju'u ama yoemra intok:
—Itepo te jum itom nesauri ji'osia
ji'ojteimpo inen jiaka nokwamta, juka'
Krijto' teamta, jiba yuu a' jiapsine'eti
jiamta tee a' jikkajilaa. Jaisaaka intoko
empo, juka' inim yoemta, jikau a'
toboktitune'eti jiia. Jabesa ini'i, ju'u
inim yoeme —ti au jiiak.
35 Junako ju'u Jesus inimmeu:
—I'an ketun inim emo nasuk aane
ju'u tachiriapo ta'eewame. Taa
tua ka binwaa. Junuen san eme'e
nemak eaka jiapsa'em, tachiriata
benaka in emomak ane'epo tajtia.
Junuen, ka tu'ika ka enchim bo'o
jooriane' betchi'bo, seej chukti ka
machiku rejteme benakai. Bwe'ituk
ju'u ka machiku weamame, ini'i
ka ju'unea jak luula a' weye'po —
ti ameu jiiak—. 36 Junuen eme'e,
juka' tachiriapo ta'eewamta a'
sualnee ketun inim a' aneo. Intok
junuen eme'e inia tachiriapo
ta'eewamtamak eame ti ta'eenaa.
Inika'a weyemta teuwaasuka,
chukula ju'u Jesus, yeu sika intok
ame betana au essok.

Jaisaaka juka' jurio yoemrata, Jesujta ka a' sualeka'po

37 Juka' Jesujta inien juebenaka a
jita a' joa'u, machilaata bempo'im
bichapo a' ya'alatuk juni'i, inime'e
ka a' sualen. 38 Bwe'ituk utte'atukan,
inen juka' Liojta betana ju'uneaka,
chukula yeu weenemta noka'uta,
Isa'iaj tuka'uta a' teuwaaka'uta:

Achai Lios, kaabe juka' itom
ameu teuwaa'uta a' sualek.
Kaabe inim juka' tua suum
watchisi machika,
Liojta a jita a' joa'uta a' bichaka
juni'i, junuen a' suale, ti a'
teuwaaka'uta.

39 Inien san inime'e ka a' sualen.
Bwe'ituk ju'u Isa'iaj tuka'u ketchia
inen a' ji'ojtek:

40 Ju'u Lios, bibichaka, ka
bibichame benasi am tawaak.
Intok a jitat bem ju'une'ea'uta
am u'aak.
Junuen, nee betana weyemta
bichaka, ka aet bem
ju'uneene' betchi'bo.
Intok nee betana weyemtat,
ka tua junen jiaka bem aet
ju'uneene' betchi'bo.
Intok kia inime'e, junuen in am
jinne'une' betchi'bo, ka neu
bicha am waatine' betchi'bo,
ti jiakai.

41 Ju'u Isa'iaj tuka'u inika'a teuwaak,
jiba juka' Jesujta betana, tua
yuma'isia che'a eiyaawatchisi a'
machiaka'uta, aapo'ik a' bittuawaka'
betchi'bo. Intok junuen aapo'ik
betana a' teuwaak.
42 Junuentaka juni'i, jume'
juriom betana juebenaka Jesujta
sualek. Intok inime betana waate
ya'uraata mak na'ikiarim juebenaka
a' sualekai. Taa inime'e, jume'
paiseeom teame majjaeka, junuen
juriom bem te'opompo bem
lutu'uriaka'uta, ka bem a' u'aana'

betchi'bo, inime'e jum anwa'po ka witti a' etejon. 43 Inime'e junuen, yoemrata betana yo'oriwaka bem eiyaanaa'uta che'a juni'i bem a' tu'ure betchi'bo, Liojta betana tu'isi aet bem bitnaa'u bepa.

Ju'u yoemra, Jesujta teuwaaka'ue ya'uraa bittuanaa

44 Ju'u Jesus inim:
—Wa'a nee sualeme, ka wepulsi nee jiba sualne, taa ketchia juka' in yo'owata, a'abo nee bittuakamta junuen sualne —ti jiiak kusisi nokakai—. 45 Ju'u intoko inim nee bichame, ini'i ketchia juka' a'abo nee bittuakamta a' bicha. 46 Inepo intok nee inim tachiriapo ta'eewame inim a'abo aniau nee yebijlaa, junuen wame'e nee sualeka jiapsame, inime'e ka inim ju'u ka lutu'uriat bem ji'oplamtune' betchi'bo. 47 Taa wa'a, in teuwaarita a' jikkajaka, intok ini'i ka junaka'a a' nok jiikajaka a' jiapsao, ka inepo juna'a, ju'u ka tu'isi a' tawaaneeme. Bwe'ituk inepo nee ka junuen jume' inim bwiapo jiapsame ka tu'isi am tawaa betchi'bo, ala, inepo junuen am jinne'u betchi'bo nee a'abo yepsak. 48 Ju'u inim ka nee mabetbaeme, intok kia in teuwaarita juni'i, ka junaka'a a' nok jikkajaka jiapsame, ini'i, ju'u ka tu'isi a' tawaaneeme aane. Ju'u nok lutu'uria in teuwaari, chukula taewai, yee aet ya'uraa bittuanaao, ini'i junen juna'a, ju'u ka tu'isi a' tawaaneeme. 49 Bwe'ituk inepo nee tua ka in ea'po aman in tu'uree'uta nooka. Ju'u in yo'owa a'abo nee bittuakame, aapo nee aet tejwaala ju'u in teuwaanee'u betana intok ju'u in yee majtanee'u betana. 50 Intok ju'unea nee, juka' in yo'owa betana nesaurita, inika'a jiba yuu jiapsiwamta yee bittua' betchi'bo a' weye'po. Junuen san ju'u in teuwaa'u, inika'a inepo, jiba in yo'owa nee aet a' tejwaari benasia, junuen nee a' teuwaa —ti jiiak.

Jesujta, jume' a' majtim a' wok baksiaka'po

13 Inim beja jaibu senu taewai be'een, Liojta yo'ori betchi'bo bwala jissu'awaka pajkonaao. Ju'u Jesus, aapo'ik ka intok inim a' annee'ut intok a' yo'owabeu bicha a' nottinee'ut, juka' taewaita a' yuma'asuka'ut ju'unean. Aapo, jume' inim aapo'ikumak eaka jiapsame, jiba am nakek. I'an intoko inim, tua kaita be'eeka, aapo'ik tua am nake'uta a' bit teboka a' ju'neiyaa tebon.

2-4 Ju'u bebeje'eri junak jaibu juka' Juuras Ijkarioote' teamta, senu Simoo' teamta yoemia, inika'a, Jesujta yeu bwiseka a' nenkine' betchi'bo junuen a' eetuan. Jesus ju'unean, ju'u achai Liojta betana inim a' yebijlatuka'po, ket intok Liojtau bicha a' nottinee'ut. Intok ketchia, juka' achai Liojta, si'imeku yo'o utte'ata aet aulatuka'po. Junuen san, aapo, ka machiako bem ji'ibwa'po, mesau a' kateka'po, kikteka, bepa a' supeka'um yechaka, intok tajo'orim emo ammea wawachawame nu'uka, wikojpo am chayak. 5 Junak intok aapo, jum ama babajimawa'po, ba'am to'aaka intok aapo jume' a' majtim am wok baksia taitek. Intok jume' tajo'orim, wikojpo a' chaya'immea am wok wachakai.

6 Aapo'ik juka' Simoo Peeo'o
teamta a' wok baksiabaao, ini'i:
—Achai, jaisa empo nee wok
baksiabae ja'ani —ti au nattemaek.
7 Ju'u Jesus:
—Empo i'an ka aet ju'unea ju'u in
joa'utchi. Taa iniat empo chukula
ju'uneene —ti au jiiak.
8 Taa ju'u Peeo:
—Nee ala, empo jakwoo juni'i ka
nee wok baksiane —ti au jiiak.
Jesus intok:
—Ka nee enchi wok baksiako,
empo ka intok nemak lutu'uriane —
ti a' yoopnak.
9 Junak ju'u Simoo Peeo' teame:
—Junuentuko achai, ka wokim
jiba, taa mamam intok kobat ket
nee baksiane —ti au jiiak.
10 Taa ju'u Jesus iniau:
—Ju'u ju'ubwa u'uba'alame, aet
chukula wokim a' baksianee'uta
jiba au bi'ine. Bwe'ituk ini'i takaat
si'imekut basulatakai. Eme'e jaibu
Liojta mak emo tu'utelamtakai,
senuk a' uba'alatuka'abebena. Taa
ka si'imetakai o'oben.
11 Aapo junuen: "Eme'e ka
si'imetakai", ti jiiak, bwe'ituk aapo
ju'unean, jabeta yeu a' bwiseka a'
nenkinee'ut.
12 Chukula inime'e wok
baksiasukai, Jesus, bepa a'
tajo'oreka'umpo juchi kobateka
intok jum mesau juchi yejteka intok
inimmeu:
—Jaisa eme'e ju'u inim in emou
ya'arit tu'isi ju'unea ja'ani —ti
ameu jiiak—. 13 Eme'e, yee majtame
intok itom yo'owa ti nee ta'aa.
Intok tu'isi em jiia, bwe'ituk inien
lutu'uria. 14 Junuen san, inepo, yee
majtame intok enchim yo'owatakai,
enchim nee wok baksialatakai,
ketchia emou cha'aka, emo nasuk
enchim emo wok babaksianee'u.
Inika'a teuwaakai, juka' enchim
jaitaka, kaabeta joonee'ut
enchim emo anianee'ut nee
a' teuwaa. 15 Inepo nee inika'a
enchim a' suawa'une' betchi'bo
a' ya'ari. Junuen jiba juka' in
ya'arita, enchim a' joone' betchi'bo.
16 Lutu'uriapo ne inen emou jiia,
kaabe ju'u tekoka jiapsame, a' teko
bepa che'a eiyaatune. Intok kaabe,
ju'u yeu pu'aritaka jakun bittuari,
ju'u a' saweka yei a' pu'akamta
bepa che'a eiyaatuneeme. 17 Eme'e
inia weyemtat ju'uneakai intok a'
bo'o jooria'ateko, eme'e tua alleene.
18 'Kannee si'imem emo betchi'bo
inika'a teuwaa. Ju'unea nee,
jabemmet junen in yeu pu'ariaka'po.
Taa juka'a, jum Liojta nok lutu'uriapo
ji'ojtei, utte'a a' chupne'po: "Ju'u
nemak ji'ibwame, ini'i nee beje'eka
kiktela", ti a' jiaka'po. 19 Inika'a kee
a' chupeo nee jaibu emou a' teuwaa,
junuen eme'e inika'a a' chupeo a'
bichakai, junak che'a bat naataka
emou junuen in ino teuwaaka, nee
juna'atuka'uta enchim nee sualne'
betchi'bo. 20 Tua lutu'uriapo ne
inien emou jiia, wa'a, juka' in au
bittuarita, tu'isi a' mabetneeme, ini'i
nee mabetlatune. Wa'a intok nee
mabetneeme, ini'i, waka'a nee a'abo
bittuakamta mabetlatune.

Jesus, juka' Jurajta ye'a bwijne'po machisi a' teuwaa

21 Chukula inika'a teuwaasukai,
Jesus a' jiapsipo tua ka ine'emaisia
a' juiwa'u aet ayukan. Intok junak
machisi:

—Lutu'uriapo ne inen emou jiia, emo betana senu nee yeu bwiseka nee nenkine —ti jiiak.
22 Junako jume' aapo'ik majtim naas emo bitchu japtek, jabetat junuen a' noka'apo tua ka ju'uneakai. 23 Jume' a' majtim betana seenu, ini'i ju'u Jesujta tua nake'u, junama'a kupteo ji'ibwawa'po Jesujtau chapti kateka ji'ibwan. 24 Ju'u Simoo Peeo' teame, inika'a maammea au jiku'ubwaka a' tejwaak, au a' nattemaine' betchi'bo jabetat junen a' noka'apo. 25 Junak intok ini'i Jesujtau che'a rukteka:
—Achai, jabesa juna'a —ti au nattemaek.
26 Jesus intok:
—Paanim ne ba'awapo ne komoniane, inime'e intok, ju'u in au am bwijnee'u, juna'atune —ti au jiiak.
Inien san paanim rebbeim ba'awapo komoniaka, intok ju'u Juuras Ijkarioote' teamtau, senu Simo' teamta yoemiabeu am bwisek. 27 Inika'a Juuraj teamta intok kia inime'e paanim a' nu'uka a' bwa'aka jiba, ju'u bebeje'eri a' jiapsiu yepsak. Junak ju'u Jesus:
—Juka' em ya'anee'uta, i'an lauti a' ya'ane —ti au jiiak.
28 Taa jume' ama mesau joka ji'ibwame betana, kaabe aet ju'uneak jachin betchi'bo inien au a' jiaka'po. 29 Taa juka' Juraaj teamta, inika'a tomi boosata a' maktuko, waate, juka' Jesujta iniau, pajkota betchi'bo jita bem waata'uta a' jinu i'aka, oo wame'e jiokot eame, jita aapo'ik am miknee'u betana au a' noka'ati ean. 30 Chukula, ju'u Juuras, paanim mabetsuka, sep yeu siika. Inim beja, jaibu tukaaria tukai.

Ju'u ta'abwi nesauri, che'a chukula bemelaka weyeme

31 Juka' Jurajta yeu simsuko chukula ju'u Jesus inimmeu:
—I'an juka' inim emo benasi yoemta, tua bepa a' eiyaawatchiaka'u aapo'ikut bittune. Ju'u intoko aapo'ik juka' achai Liojta, che'a yo'orisi a' machiaka'uta, jiba nee betchi'bo bittune. 32 Junuen san, juka' achai Liojta che'a yo'orisi a' machiaka'uta, jiba ju'u inim yoemta a' ya'anee'ue aman a' bittuneekai, junuen ketchia, ju'u achai Lios, nee betana tua bepa in eiyaawatchiaka'uta a' bit tebone. Inika'a intoko aapo tua lauti a' ya'ane. 33 Tua in nake'um, jaibu nee ka binwaa, chuubaa jiba inim emo mak annee. Eme'e nee jariune, taa jiba jume' juriommeu in jiaka'a benasi i'an ket ne emou a' teuwaa, jum in annee'u eme'e ka a aman yajine. 34 Inika'a bemela nesaurita enchim bo'o joorianee'uta nee enchim tejwaa, emo nasuk tua enchim emo nak ta'aanee'uta. Jiba junuen in enchim nak ta'a'a benasia, eme'e ket inien a emo naas nak ta'aane. 35 Jiba inien enchim naas emo nakeo, si'ime ju'u inim yoemra ju'uneene, nee betana kateka enchim nemak ea'ut.

Jesus, Peota, inika'a ka au a' ta'a'ati a' jiunee'u betana junuen a' teuwaa

36 Ju'u Simoo Peeo' teame, Jesujtau:
—Achai, jakunsa empo siime —ti au nattemaek.

Ju'u Jesus intok:
—Jum in weenee'u, i'an empo ka a aman weene. Taa chukula empo a aman neu yebijne —ti au jiiak.
37 Junak ju'u Peeo:
—Achai, jaisaaka i'an nee ka a emak weene. Kia ee betchi'bo mukneeka juni'i, kaachin ne jiia —ti au jiiak.
38 Ju'u Jesus iniau:
—Jaisa tua empo nee betchi'bo muknee ja'ani. Iniat nee sualne, totoi o'owiata kee a' kuseo, empo, temaiwaka, bajisi ka emo nee ta'a'ati jiune —ti au jiiak.

Wepulsi Jesujta betchi'bo jiba, achai Liojtau bicha a yajitu

14 'Ka eme'e a' juiwaka, unnaa jachin emo eetuane. Achai Liojtat intok net juni'i ket eme'e yoem'eene. 2 Aman jum in yo'owata jiapsa'u, tua juebena jume' ama jiapsinaa'um. Ka junuen a' lutu'uriatuko, ineponee jaibu nee enchim tejwaasu ean. Junuen san nee inepo aman sika intok aman enchim jiapsinee'um nee enchim tu'uteriane. 3 Intok chukula inepo aman sikaa, intok aman enchim jiapsine'po a' tu'utesuko, ineponee juchi a'abo nottinee junuen am bichaa enchim weiyaa betchi'bo. Junuen enchim, jum in jiapsa'u, jiba junama'a enchim anne' betchi'bo. 4 Intok eme'e ju'unea jakun bicha in sime'ut, intok jachin aman yaajiwa'ut eme'e ju'unea.
5 Ju'u seenu, Toomaj teame, aapo'iku:
—Achai, itepo che'a ka ju'unea jakun bicha em sime'ut, junuen jaisa itepo jak luula ama yaajiwaa'ut ju'uneene —ti au jiiak.
6 Ju'u Jesus, inika'a:
—Inepone ju'u bo'o, ju'u lutu'uria, intok ju'u jiapsiwame; kaabe in achaibeu weene, kaa ino betchi'ibotuko —ti a' yoopnak—. 7 Nee, eme'e ta'a'ateko, ket eme'e jiba juka' in yo'owata a' ta'aa ean intok aapo'ik inim naateka eme'e a' ta'aa. Bwe'ituk aapo'ik jiba inim eme'e a' bicha.
8 Junak intok ju'u Jeriipe' teame:
—Achai, juka' em yo'owa Liojta empo inim itom a' bittuanee intok iniae tua itepo yanti elne —ti au jiiak.
9 Jesus inika'a:
—Empo Jeriipe, tua nee binwa ta'apo inim emomak aane, intok, jaisa empo kee nee ta'aa ja'ani. Wa'a nee inim bichame, ini'i, juka' in yo'owata bitlatune. Junak su, jaisaaka empo juka' in yo'owata nee enchim a' bittuane' betchi'bo neu nooka —ti a' yoopnak—. 10 Jaisa empo jiba nee junen in yo'owabet ane'epo intok aapo'ik net a' ane'uta inien ka a' suale ja'ani. Juka' in emou teuwaa'uta, inepo kannee in ea'po aman a' teuwaa. Ju'u in yo'owa jiba aapo net jiapsame, jiba aapo'ik betana juka' machilaa, a jita a' joa'uta, a' bit tebo. 11 Eme'e, ju'u in yo'owabet in ane'uta, intok aapo'ik net a' ane'uta, nee betana inien a' sualne. Oo ka inien nee sualekai, kia ju'u in joa'u betchi'bo juni'i, nee sualne. 12 Lutu'uriapo nee inen emou jiia, wa'a nee sual ta'aame, ini'i ketchia juka' machilaa in joa'uta a' joone. Intok ini'i che'a bepa suum watchisi machik joone. Bwe'ituk inepo i'an nee ju'u in yo'owata jiapsa'u nee

siime. 13 Intok eme'e, Liojtau bicha,
jita juni'i, net yoem'eaka enchim
a'awa'uta, enchim nee a' bittuane.
Junuen juka' a' yoemiawata a'
joa'ue, juka' a' yo'owawata che'a
bepa tua yo'orisi a' machiaka'uta
a' bit tebone' betchi'bo. 14 Kia jita
juni'i, net yoem'eaka, Liojtau bicha
enchim a'awa'uta, inponee enchim
a' bittuane —ti ameu jiiak—.

Jesujta, juka' Liojta tu'u jiapsi, a' sualemmeu a' bittuanee'u a' teuwaa

15 'Lutu'uriapo eme'e nee
nak ta'a'ateko, in enchim aet
nesaweka in teuwaaka'uta, nee
aet jikkajine. 16 Inepo intok nee,
ju'u in yo'owabeu nokne, aapo'ik
betana waka'a enchim aniaka
emomak tuneemta aapo'ik emou
a' bittuane' betchi'bo. Junuen
inika'a, jiba emomak a' anne'
betchi'bo. 17 Ini'i ju'u Liojta tu'u
jiapsi, nee betana lutu'uriat yee
ju'uneetuame. Wame'e inim jiba ka
Liojta ta'aaka jiapsame, inime'e ka
a' mabeta. Bwe'ituk inime'e ka aet
emo temaikai. Intok kia ka a' ta'aa
juni'i. Taa eme'e jaibu aet ju'unea.
Bwe'ituk ini'i, aapo inim emomak
aane, intok jiba emot tawane.
18 Kannee inim kia beja enchim
to'o simne. Juchi nee a'abo nottine,
junuen inim emomak an betchi'bo.
19 Inim taewaim ka bu'uuka be'ee,
inim ju'u yoemra, ka intok nee
bitneekai. Taa eme'e juchi nee
bitne. Eme'e jiapsine, jiba in jiapsa'
betchi'bo. 20 Junaka'a taewaita
yumako, eme'e machisi ju'uneene,
in yo'owabet in ane'u. Enchim
intok net ane'u. Nee intok ket emot
ane'u. 21 Wa'a, jume' nesaurim nee
betana teuwaarim, am ta'aaka
intok am bo'o jooriaka jiapsame,
ini'i, tua lutu'uriapo nee a' nak
ta'aa'uta aet bit tebo. Ju'u intoko in
yo'owa, waka'a nee nak ta'aamta,
aapo inika'a a' nakne. Intok inepo
juni'i ketchia nee inika'a nakne.
Intok aapo'ikumak in ane'uta, nee
machisi a' ju'uneiyaatuane —ti
ameu jiiak.

22 Senu Juuras, ka ju'u Ijkarioote'
teame:

—Achai, jaisaaka empo
itomak em ane'uta, itom jiba
a' ju'uneiyaatuane, intok ka ket
junuen ju'u wate yoemra inim
jiapsammewi —ti au nattemaek.

23 Ju'u Jesus iniau:

—Wa'a nee nak ta'aame, ini'i, ju'u
in teuwaarit nee nok jikkajine. Ju'u
intok in yo'owa aapo'ik nakne.
Junak intok ju'u in yo'owa intok
inepo, itepo nau iniau yajaka,
aapo'ikut te jiapsine. 24 Wa'a ka nee
nak ta'aame, ini'i ju'u in teuwaarit
ka a' nok jikkajaka jiapsa. Ju'u
Liojta betana nok lutu'uria in
teuwaaka enchim jikkaja'u, ini'i
ka nee betana weye. Ini'i ju'u in
yo'owa a'abo nee bittuakamta
betana weye.

25 'Si'imeta inika'a nee emou
teuwaa, ketun inim emomak anekai.
26 Taa ju'u Liojta tu'u jiapsiwa
juka' in yo'owata nee betchi'bo
in we'ea'po emou a' bittuanee'uta,
enchim aniaka intok junuen
enchim jiapsi jo'ane. Ini'i si'imekut
a enchim ju'uneetuanee intok
si'imeta waka'a in enchim majti, au
enchim waatituane.

27 'Inim inepo yuma'isi yanti
elwamta emo tana waataka nee

siime. Inika'a alleerita ka jain
eewamta nee betana a' mabetne.
Taa inepone, ka jume' inim, ka
Liojta ta'aaka jiapsame, yanti
elwamta ka binwatunemta inime'e
yeteu bicha a' waata'a benasi,
nee emot a' autua. Ka eme'e jain
eene. Intok kia ka majjaunee juni'i.
28 Eme'e, in simne'eti jiaka, intok
ket a'abo notteka, juchi in emomak
anne'eti jiaka in nokaka'uta,
jaibu eme'e nee jikkajila. Eme'e
lutu'uriapo nee nak ta'a'ateko,
eme'e alle ean junuen in yo'owabeu
bicha in sime'epo ju'uneakai.
Bwe'ituk aapo che'a juni'i bepa
eiyaawatchisi katek. 29 Inika'a inepo,
kee yeu a' yumaao nee emou a'
teuwaa, junuen inika'a a' chupeeo,
junak enchim nee sualne' betchi'bo.
30 'Kaita intok nee tua emomak
etejonee i'ani. Bwe'ituk ju'u
bebeje'eri, ju'u, jume' inim
jiapsame saweme, a'abo weye.
Ini'i ka nee bepa utte'ak, o'oben.
31 Utte'a inien a' chupnee'u, junuen
jume' inim jiapsame, juka' in
yo'owata in a' nak ta'aa'po bem
ju'uneene' betchi'bo. Intok juka'
aapo'ik nee tejwaaka nee aet a'
saweka'uta, junaka'a in a' joa'ut,
bem ju'uneene' betchi'bo. Japte'em
bu, inim omot bicha te katne.

Pa'asi ouwot intok jume' a' nassa'akariammet a' noka'apo

15 'Inepo nee juna'a, inim
inepolaa jiba takai, ju'u tu'i
pa'asi ouwotau a tammachiatume,
ju'u intok in yo'owa junuen,
ju'u inika'a ouwota a' suuamta
benakai. 2 Aapo, nee betana
kia wepu'ulaika juni'i, jume' in
nassa'akariam betana, ka tatakame,
am chuk chukta. Taa aapo, jume'
nassa'akariam tatakame, inime'e
bicha intok am tutu'ute junuen
che'a juni'i yu'in bem takane'
betchi'bo. 3 Eme'e, jiba ju'u nok
lutu'uriae, in enchim majtaka'ue,
eme'e jaibu nassa'akariam tu'uteim
taka'abebena. 4 Ka eme'e nee
koptaika, nemak eaka jiapsine. Jiba
in enchim ka koptaka in enchim
eiya'a benasia. Senu nassa'akaria,
kia aapolaika, kaachin ini'i a
takane, ini'i junuen, ju'u ouwou
ka cha'akai. Eme'e juni'i ketchia,
kaachin Liojta ea'po aman tu'ik
joaka a jiapsine, eme'e nee koptaika
ka nemak eaka jiapsa'ateko.
5 'Inepo nee juna'a, ju'u pa'asi
ouwopo ta'eewame, eme'e intok
jume' nassa'akariam benakai. Ju'u
nemak eaka jiapsame, iniamak
intok inepo aamak tukai, ini'i,
Liojta ea'po aman, yuma'isi tu'ik
joaka jiapsine. Bwe'ituk eme'e
ka net eaka jiapsakai, tua kaitau
eme'e yuma'ane. 6 Wa'a nee koptaka
intok ka nemak eaka jiapsame, ini'i
pa'akun jimmaa tune. Intok jume'
ka tu'i nassa'akariam chuktim
benaka, wakeka intok tajipo am
taya'awaka'abenane.
7 'Eme'e ka nee koptaka intok
nemak eaka jiapsa'ateko, intok
juka' in enchim majtaka'uta ka
koptakai, eme'e Liojtau bicha juka'
enchim waata'uta a' a'aune, intok
eme'e a' maktune. 8 Ju'u in yo'owa
eiyaawaka yo'orinaa, inim aapo'ik
ea'po aman yuma'ik tu'ik joaka
enchim jipasao. Intok junuen eme'e
iniae, tua lutu'uriapo nee betana
kateka enchim majtimtuka'po

ta'eenaa. 9 Inepo ne ala enchim nak
ta'aa, jiba juka' in yo'owa Liojta
aapo'ik nee a' nak ta'a'a benasia.
Junuen san, eme'e nemak eaka
jiapsine, enchim in nak ta'aa'uta
jiba enchim a' bitne' betchi'bo.
10 Eme'e intoko juka' nookta, in
nesaurita eme'e a' nok jikkaja'ateko,
inien in yee nake'uta, jiba eme'e a'
bitne. Jiba junuen juka' in yo'owata
a' nesaurim in am nok jikkaja'a
benasia, intok junuen aapo'ik nee
a' nak ta'aa'uta jiba in a' bicha'a
benasia.
11 'Inepo nee inien emou nooka,
junuen, net a' bichaka nemak
enchim alleene' betchi'bo. Intok
inien tua yuma'isi alleewamta
eme'e bitne. 12 Ju'u nooki in nesauri,
ini'i juna'a, enchim naas emo nak
ta'aanee'u, in enchim nak ta'a'a
benasia. 13 Tua ju'u senuk a yee
a' nak ta'aa'u, ini'i, senuk aapo'ik
jiapsiwata, jume' a' nak ta'aa'um
betchi'bo a' nenkinee'u juna'atune.
Inia bepa senuk che'a yee a' nak
ta'aanee'u, kaita. 14 Jiba eme'e
in jalla'im tune, eme'e junuen
juka' in teuwaari nesauta a' bo'o
jooria'ateko. 15 Ineponee i'an,
kannee intok inepo, nee tekokame
ti nee enchim ta'aane. Bwe'ituk
juka' tekokamta, inika'a a' tekowata
joa'ut kaachin a aet a' ju'uneene'
betchi'bo. Ala inepone, in jalla'im ti
nee enchim ta'aane. Bwe'ituk inepo,
si'imeta waka'a in yo'owa betana
in tejwaarita, ineponee emou a'
teuwaalaa. 16 Ka eme'e juname'e,
nee yeu pu'akame, ala inepo nee
enchim yeu pu'ari, intok ineponee
emou noklaa, inim Liojta ea'po
aman jiapsaka, junuen yoemratau
sajaka, Liojta betana lutu'uriata
enchim ameu nokne' betchi'bo.
Intok inia enchim joonee'u betana
weyeme, ka lu'utekai. Intok inien,
ju'u achai Lios, iniat net yoem'eaka,
si'imeta waka'a enchim au bicha
a'awa'uta, aapo enchim a' bittuane.
17 Ini'isan juna'a ju'u in enchim aet
saweka'u, enchim naas emo nak
ta'aanee'uta.

Jume' inim bwiapo jiapsame, Jesujta intok jume' aamak eame, omta

18 'Eme'e inim yoemrata betana
i'an omtawakai, inia betana
ju'uneene, che'a bat nee juni su
junuen am omtaka'po. 19 Enchim
inien jume' inim ka Liojta ta'aaka
jiapsame benasi enchim jiapsao,
inime'e inim jiapsame, bempo'im
naas emo eiya'a benasia enchim
eiyaa ean. Taa inepo inim
bempo'im nasuk ne enchim yeu
pu'ala. Intok jiba inia betchi'bo
juname'e enchim omta. Bwe'ituk
junuen eme'e ka intok amemak
eaka jiapsa. 20 In emou teuwaaka'u
eme'e waatinee: "Kaabe ju'u
tekokame, a' tekowa bepa che'a
eiyaatune", ti jiakai. Juname'e neu
suasukai, ketchia enchim juni'i,
inime'e omtaka emou suuane. Intok
inime'e, juka' in am majtaka'uta,
a' nok jikkajisukai, ket inime'e,
juka' enchim am majta'ut enchim
jikkajine. 21 Si'imeta inika'a bempo
emou ya'ane, taa jiba enchim
nemak ea' betchi'bo. Bwe'ituk
bempo, juka' a'abo nee bittuakamta
ka a' ta'aakai.
22 'Bempo tua kaita ka tu'ika amet
auka'a benasi bit'eewan, nee ka
inim yepsaka intok ameu nokako.

Taa i'an inime'e, Liojta bichapo,
juka' ka tu'ik bem ya'ari betana,
kaitat jiawite machi. 23 Bwe'ituk
ju'u nee omtame, ini'i ket juka'
in yo'owata omta. 24 Inime'e,
tua kaita ka tu'ika amet auka'a
benasia bit'eewan, ame nasuk
juka'a, inim jabeta juni'i kee jee
a' yaaka, inika'a ka nee a' yaako.
Taa inime'e inika'a jaibu a' bitchuk.
Intok a' bitlataka juni'i, inime'e
nee omta, intok ket junuen, juka'
in yo'owata omta. 25 Taa ini'i inien
weye, bwe'ituk utte'a inika'a nokita,
bem nesauri ji'ojteimpo ji'ojteita
a' chupne'po: "Inime'e, tua kaita
betchi'bo nee omtak", ti ji'ojteita.
26 'Taa chukula, juka' yee
aniaka intok yee jiapsi joamta
a'abo a' yepsako, Liojta tu'u jiapsi,
aapo'ik betana lutu'uriat yee
ju'uneetuaneeme, ju'u in yo'owa
betana in emou bittuanee'u, aapo,
nee betana ju'u lutu'uriat yee
ju'uneetuane. 27 Intok eme'e juni'i
ketchia, inim nee betana juka'
lutu'uriata a' teuwaane, bwe'ituk
eme'e, inim tekilta in a' naateka'po
naateka nemak aanek.

16 'Inika'a weyemta nee
emou teuwaa, junuen
emou weenemta betana ka enchim
ko'om eene' betchi'bo. 2 Jum juriom
te'opompo enchim lutu'uriaka'uta
eme'e a' u'aatune. Intok kia taewai
yuma'ane, junak emo betana senuk
me'aakamta iniae Liojta betana
tu'ik a' joa'a benasi a' eeneeo.
3 Inika'a ya'ane, bwe'ituk inime'e,
juka' in yo'owata intok nee juni'i,
kee jee itom ta'aakai. 4 Inika'a ne
emou teuwaa, junuen, junak inika'a
taewaita yumako, inia betana jaibu
in emou noklatuka'u enchim au
waatine' betchi'bo.

Juka' Liojta tu'u jiapsita inim a' joa'u

'Inika'a nee ka sep naatelaapo
naateka emou a' teuwaak, inepo
emomak in aneka' betchi'bo. 5 Taa
i'an inepo nee siime, junuen aman
ju'u a'abo nee bittuakamtamak juchi
an betchi'bo. Emo betana intok tua
kaabe neu nattemae jakun bichaa in
sime'ut. 6 Ala eme'e, enchim sioka'u
tua emot aayuk inika'a weyemta in
emou a' teuwaaka' betchi'bo. 7 Taa
inika'a lutu'uriataka nee emou
a' teuwaa, emo betchi'bo che'a
juni'i tu'isi yeu weama in simnee'u.
Bwe'ituk junuen nee ka simeo, ju'u,
enchim aniaka intok enchim jiapsi
joame, aapo ka emou yebijne. Taa
junuen inepo aman siiko, emou
inepo nee a' bittuane. 8 Junako, ini'i
yepsako, inim juka' yoemrata, ka
tu'ik a' ya'ariaka'u betana, inika'a
inia betana au a' temaituane. Intok
Liojta betana inim tu'isi yee a' jiapsi
i'a'u, inika'a a' ayuka'po. Intok
bempo'im, Liojta betana am ya'uraa
bittuanaa'ut emo am temaituane.
9 Ini'i yoemra, Liojta bichapo ka
tu'ik ya'ari, bempo'im ka nee sual
ta'a' betchi'bo. Aapo iniat am
ju'uneetuane. 10 Intok inime'e, inim
Liojta tu'isi yee jiapsi i'a'uta inika'a
a' ayuka'po am mammatetuane.
Bwe'ituk i'an inepo ju'u in yo'owata
ane'u bicha ne siime. Intok eme'e
inim ka intok nee bitne. 11 Intok inim
Liojta yee ya'uraa bittuanee'uta a'
ju'uneiyaane. Bwe'ituk ju'u, juka'
inim yoemrata koba'ika a' saweme,
ini'i jaibu ka tu'isi au a' chupnee'uta
au na'ikiari.

12 ’Ketun tua juebenaka in emou
etejo'ea'u aayuk o'oben, taa iniat
eme'e i'an ka a aet ju'une ean.
13 Chukula ju'u Liojta tu'u jiapsi,
lutu'uriat yee ju'uneetuame emou
yepsako, ini'i si'ime ju'u nee betana
lutu'uria weyemtat enchim aet
ju'uneetuane. Bwe'ituk, ka ini'i kia
a' ea'po aman a' tu'uree'ut enchim
ju'uneetuaka enchim noktuane, ala
ini'i, si'imeta waka'a Liojta betana
a' jikkaja'ut enchim ju'uneetuane.
Intok jiba aapo ket ju'u chukula yeu
weenemtat enchim ju'uneetuane.
14 Ini'i, aapo in yo'orinaa'uta jiba
waatakai, yee aniane. Bwe'ituk
aapo juka' nee betana lutu'uria
weyemta, ne tana a' mabetaka,
enchim a' ju'uneiyaatuane. 15 Si'ime
ju'u, juka' in yo'owata jipue'uta,
ket inepo a' atteak. Inia betchi'bo
san inepo, juka' Liojta tu'u jiapsi,
juka' nee betana weyemta ne
tana a' mabetaka, intok inika'a,
ineponee aapo'ik enchim aet a'
ju'uneiyaatuane'eti jiiak.

Siokwamtat cha'aka, chukula alleewame aunee

16 ’Tua ka bu'uuka be'ee, inim ka
intok enchim nee bitneeo. Taa aet
chukula, sep jeela, eme'e juchi nee
bitne. Bwe'ituk inepo nee, ju'u in
yo'owata jiapsa'u bicha nee siime.
17 Junako jume' a' majtim betana
waate naas nau nattemaek:
—Aapo: “Tua ka bu'uuka be'ee,
itom ka intok a' bitneeo, intok aet
chukula, sep jeela itom juchi a'
bitne'e”, ti jiakai. Intok, “Inika'a
jiba aapo'ik yo'owata ane'u bicha
a' sime'u betchi'bo”, ti jiakai.
Jaisa ini'i jiubaeka inika'a teuwaa.
18 Jitasa iniae aapo teuwaa: “Ka
bu'uuka be'ee”, ti a' jia'ue. Katte aet
ju'unea jitat a' noka'ut —ti jiakai.
19 Jesus inimmet, bem au
nattemaebae'po amet mammateka:
—Ineponee emou inim: “Ka
bu'uuka be'ee, enchim ka intok
nee bitnee'u intok chukula sep
jeela juchi enchim nee bitnee'u”,
ti jiiak. Jaisa eme'e inia betana
junuen nau nattemae ja'ani —ti
ameu jiiak—. 20 Lutu'uriapo ne
inen emou jiia, chukula eme'e
bwanakai intok tua siokne. Taa
ju'u inim yoemra inia betana tua
alleene. Taa inien eme'e tua ka
alleakai juni'i, chukula ju'u enchim
sioksi ea'u, ini'i, seej chukti emo
betchi'bo tua alleewame tuneekai.
21 Jamut seenu, usibae'eteko, junak
ini'i ka alleene, taewai, jiokot au
a' bitnee'uta a' yumaka' betchi'bo.
Taa ini'i, chukula, juka' ili usita
yeu yebijsuko, ini'i, jiokot au
a' bichaka'u ka au waatine, tua
alleeakai, inim ili usita yeu
yoemtuka'po ju'uneakai. 22 Ket jiba
inieni i'an eme'e ka enchim allea'u
emot aayuk. Taa chukula juchi nee
enchim bitnee intok junako eme'e
tua yuma'isi enchim allea'u emot
aune. Ini'i alleewame junuen, ka
intok lu'utineekai.
23 ’Junako inika'a taewaita
yumako, eme'e kaita intok neu
bicha a' a'aune. Lutu'uriapo ne inen
emou jiia, ju'u in yo'owa, si'imeta
juka' iniat net yoem'eaka, au bicha
enchim a'awa'uta, aapo enchim
a' bittuane. 24 Eme'e i'an tajtia, ka
inien Liojtau enchim a'awa'uta iniat
net eaka a' jooa. Inien eme'e aune,
intok enchim a'awa'uta eme'e a'

bitne, junuen tua yuma'isi enchim
alleene' betchi'bo.

Jesukrijto, jaisa inim
juka' ka tu'ik koba'i

25 'Si'ime inika weyemta inepo
nee jita ta'abwiku a' tammachiaka
emou a' teuwaalaa. Taa chukula
taewai yuma'ane, junako ka intok
inien jita ta'abwiku a' tammachiaka
in emou nokneeo. Ala inepo junak,
in yo'owa betana weyemta machisi
ne emou a' teuwaane. 26 Junako
junaka'a taewaita yumako, eme'e
juka' enchim waata'uta, junaet
net eaka, Liojtau bicha noknee.
Ineponee intok jaibu junaet in
yo'owabeu ka enchim nokriane.
27 Bwe'ituk jiba aapo ju'u in
yo'owa enchim nak ta'aa, jiba nee
enchim nak ta'aaka intok aapo'ik
Liojta betana in a'abo yepsaka'po
junuen enchim a' suale' betchi'bo.
28 Lutu'uria, aman ju'u in yo'owata
jiapsa'u, aapo'ik betana ne yeu siika
inim anbaekai. Taa i'ani inepo nee
inim yeu simnee, juchi ju'u aman in
yo'owa mak anbaekai.

29 Junako jume' a' majtim:

—I'an ala empo tua
ju'unakkiachisi itou nooka, intok
ka jita ta'abwiku a' tammachiakai.
30 I'ani itepo ju'unea, si'imekut
tu'isi em ju'unea'u, intok ka utte'a
inia betana eu nattemainaa'u. Inia
betchi'bo, Liojta betana a'abo em
yepsaka'po itepo a' suale —ti au
jiiak.

31 Junak ju'u Jesus inimmeu:

—Junuen san, inika'a jaisa eme'e
lutu'uriapo a' suale ja'ani —ti ameu
jiiak—. 32 Bwe'ituk taewai yuuma,
intok jiba i'an juna'a, junak enchim
we'epulaim, enchim atteau bicha
enchim na'ikimtuka intok eme'e
nee inepolaik to'o saka'aneeo. Taa
kannee inepolai, bwe'ituk ju'u in
yo'owa nemak aane. 33 Si'imeta
inika'a nee emou teuwaa junuen,
net eaka, yanti elaka enchim
jiapsine' betchi'bo. Inim bwiapo
utte'a, jiokot enchim emo bitnee'u.
Taa eme'e ka jain eene, bwe'ituk
inepo, jume' inim nee beje'eka
aneme, inepo nee am koba'i.

Jesus, jume' a' majtim
Liojtau bicha am nokria

17 Chukula inika'a
teuwaasukai, Jesus teekau
jikau bitchuka intok:

—In yo'owa, taewai yuma'asuk
ti jiiak. Juka' em yoemiata, che'a
bepa a' yo'orinaa'uta aet bit
tebone, junuen juka' em yoemiata,
che'a bepa em yo'orinaa'uta et a'
bit tebone' betchi'bo. 2 Bwe'ituk
jiba empo, juka' em yoemiata,
si'ime yoemra inim jiapsame
bepa a' nesaunee'u, utte'ata aet
autualaa, junuen si'ime jume' au
bicha em yeu pu'aka'um, jiba
yuu jiapsiwamta aapo'ik am
bittuane' betchi'bo. 3 Ju'u jiba
yuu jiapsiwamta bitwame intok,
ini'i, enchi juka' wepu'ulaika tua
lutu'uriapo Liojta, intok Jesukrijtota,
juka' a'abo em bittuaka'uta a'
ta'eewame, juna'a.

4 'Ineponee inim bwiapo enchi
yo'oriwaka aet enchi eiyaanaa'uta
nee a' ya'ari. Intok inepo nee a'
chupa'i juka' em nee a' ya'ane'eti
jiaka em nee tejwaaka'uta. 5 Junuen
san achai, bat naataka, aniata
kee yeu a' machiao naateka, che'a

bepa yo'oriwaka emak in aneka'a
benasia, i'ani, jiba junaen nee emak
jiapsituane.
6 'Jume' inim bwiapo jiapsame
betana em neu bicha yeu pu'aka'um,
inepo nee, em jabetuka'uta ne
machisi am ju'uneetualaa. Inime'e,
empo am atteaka intok i'an empo
neu bicha am na'ikialaa. Intok
inime'e, ee betana juka' nok
lutu'uriata, a' nok jikkajilam. 7 I'an
bempo ju'unea, junuen si'imeta
juka' em nee aet aniaka, in ya'ari,
ee betana a' weye'u. 8 Bwe'ituk
inepo nee ee betana juka' nokta
em nee tejwaaka'uta, junaka'a
nee am majtalaa. Bempo intok a'
mabetlaa. Intok inime'e lutu'uriapo
ee betana inim in yepsaka'uta, a'
ju'uneiyaalaa. Intok em nee a'abo
bittuaka'uta a' suallaa.
9 'Inime'e, inepo eu bicha
nokria. Kannee jume' wate inim
bwiapo jiapsame nokria. Ala jume'
neu bicha em yeu pu'arim nee
nokria bwe'ituk empo am atteak.
10 Si'imeta juka' in attea, empo
nemak a' atteak. Intok si'imeta juka'
em attea, inepo emak a' atteak.
Intok iniat eiyaawaka in yo'orinaa'u
neu aayuk.
11 'Ineponee ka nee intok inim
bwiapo tawane. Taa bempo inim
tawane. Inepo nee intok inim yeu
siime aman emak an betchi'bo.
Empo in yo'owa, wepulsi tu'ika et
ayukame, jume' neu bicha em yeu
pu'aka'um, jiba ee betchi'bo am
aniaka am suuane, junuen inime'e
yuma'isi nau eaka bem jiapsine'
betchi'bo, jiba enchi nemak itom
nau eaka jiapsa'a benasia. 12 Junako,
inim bwiapo inepo amemak anekai,
jume' neu bicha em yeu pu'aka'um,
inepo ee betana em utte'ae
aniawaka nee am suuaka, ka tu'ik
betana nee am aniasuk. Inime'e
betana tua kaabe, jitat ta'abwisi
eaka, nee betana au na'ikimtek.
Taa kia wa'a jaibu bebeje'eritau
au nenkilame jiba, junuen aapo'ik
betana Liojta nok lutu'uriapo
ji'ojteita a' chupne' betchi'bo.
13 'I'an nee inepo aman em ane'u
bicha nee siime. Taa nee ketun
inim bwiapo anekai inika'a nee
teuwaa, junuen bempo'im inien tua
in allea'uta, inika'a tua yuma'isi
bem nemak a' bitne' betchi'bo.
14 Bempo'im inime'e inepo juka'
ee betana nok lutu'uriata nee
am majtalaa. Taa jume' inim, ka
emak eaka jiapsame, inime'e
omta. Bwe'ituk bempo ka jume'
inim jiapsammak eaka jiapsa,
jiba nee juni'i ka junamemak
eaka in jiapsa'a benasia. 15 Inepo,
kannee inim yeu em am nuk
simne' betchi'bo ne eu bicha am
nokria. Ala bebeje'erita betana
em am jinne'une' betchi'bo am
nokriakai. 16 Junuen, nee ka jume'
inim jiapsammak eaka in jiapsa'a
benasia, bempo juni'i ket ka
junamemak eaka jiapsa. 17 Inime'e
ju'u em nok lutu'uriat bempo'im
ju'uneetuaka, iniae, wepulsi ee
betchi'bo bem jiapsinee'ut am
ania. Ju'u ee betana nooki juna'a
ju'u lutu'uria. 18 Jiba em jume'
inim aniapo jiapsammeu, em nee
bittuaka'a benasia, junuen ket
inepo, bempo'im nee jume' inim
jiapsammeu am bittualaa. 19 Intok
inepo jiba bempo'im betchi'bo
nee wepulsi em nee yaa i'a'uta

a' ya'abaeka nee eu ino su'u
toja junuen bempo'im ket, tua
lutu'uriapo, inien wepulsi eu emo
su'u tojine' betchi'bo.
20 'Taa nee ka bempo'im betchi'bo
jiba ne eu bicha nooka, taa
ketchia wame'e che'a chukula,
jiba bempo'im nee betana ameu
noknee'ue, nee sualneeme betchi'bo.
21 Si'imem inime'e yuma'isi nau
eaka bem jiapsine' betchi'bo, ne eu
nooka. In yo'owa, jiba enchi nemak
itom nau eaka jiapsa'a benasia,
bempo'im itomak wepu'ulai benasi
bem jiapsine' betchi'bo. Inien bem
jiapsa' betchi'bo, jume' watem
inim jiapsame, em a'abo nee
bittuaka'uta a' sualne' betchi'bo.
22 Inepo inime'e, jiba junaka'a
tua eiyaawatchika weyemta, ee
betana in mabetri, ineponee am
bittualaa. Junuen, wepulsi nau
eaka bem jiapsine' betchi'bo, enchi
nemak itom nau eaka jiapsa'a
benasia. 23 Inepo, ka bittaka ne
amet jiapsakai, empo intok ket net
jiapsakai. Junuen beja inime'e tua
yuma'isi bem nau eaka jiapsine'
betchi'bo. Intok junuen jiba inia
betchi'bo ju'u inim yoemra, em
nee a'abo bittuaka'uta, a bem a'
mammatene' betchi'bo. Intok ket
tua em nee nake'e benasia, em am
nake'uta.
24 'In yo'owa, inime'e, empo
neu bicha am na'ikiari. Intok
inime'e, inepo jiba jum in
annee'u nemak am an i'a. Junuen
inime'e aman, juka' che'a bepa
eiyaawatchika ujyoriata em net
autuarita, bem a' bitne' betchi'bo.
Bwe'ituk empo, inim aniata kee a'
ju'unaktewao naateka, empo nee
nak ta'aalaa. 25 In yo'owa, wepulsi a'
lutu'uriatuka'po aman yee ya'uraa
bittuame, eu nee nooka. Jume'
inim bwiapo jiapsame ka enchi
ta'aa. Taa inepo nee, ala enchi ta'aa.
Intok inime'e in majtim, a'abo em
nee bittuaka'ut ju'unea. 26 Inime'e,
inepo tua em jabetuka'ut, nee
machisi et am ju'uneetualaa. Intok
ketun naa buustia nee inim enchi
ju'uneiyaa tebone. Junuen em nee
nak ta'a'a benasia, bempo'im ket a
emo nak ta'aane' betchi'bo. Intok
ket junuen jiba nee juni'i, ka bittaka
in amet jiapsine' betchi'bo.

Jesus, bwijritaka, nasuk weiyaawa

18 Chukula aapo inika'a
teuwaasukai, ju'u Jesus
jume' a' majtimmak yeu siika,
junuen jakia Setroon teamta beas
anbaekai. Junama'a wajpo juyam
tatakaka echitukan. Inim Jesus
a' majtimmak ama yepsak. 2 Ket
ju'u Juuraj teame, ju'u yeu a'
bwijneeme, aapo junama'a juyam
echipo ta'aan. Bwe'ituk ju'u Jesus,
jume' a' majtimmake juebenasi
junama a'anen. 3 Junuen san ju'u
Juuraj teame junama yepsak,
juebena sontaaom weiyaakai,
intok waate, jume' te'opopo yee
suuatuawammake. Inime'e, jume'
te'opopo tekiakammeu yo'owem
betana intok jume' paiseeom betana
aman bittuarimtakai. Inime'e,
tettebem kukuche'eka intok mampo
tachiriam weiyaaka kaaten. 4 Taa
ju'u Jesus, si'imeta juka' au yeu
weenemta betana jaibu ju'uneakai,
yeu sikaa, intok inimmeu:
—Jabetasa eme'e jaiwa —ti ameu
nattemaek.

5 Bempo:
—Juka' Jesujta, Nasaret tea'po jometa —ti a' yoopnak.
Ju'u Jesus intok:
—Ineponee juna'a —ti ameu jiiak.
Ju'u Juuraj teame, ju'u aapo'ik yeu bwisekame ket inime'emak ama weaman. 6 Juka' Jesujta: "Ineponee juna'a", ti ameu a' jiako, inime'e amau rukteka intok bwiau ko'om to'otek.
7 Junak intok ju'u Jesus juchi:
—Jabetasa eme'e jaiwa —ti ameu nattemaek.
Bempo intoko:
—Juka' Jesujta, Nasaret tea'po jometa —ti jiiak.
8 Junak ju'u Jesus:
—Jaibu su ne enchim tejwaasuk in juna'atuka'po. Eme'e nee jaiwa'ateko, inime'e nemak rejteme am saka'atuane —ti ameu jiiak.
9 Ini'i inien tuk, jiba aapo'ik Jesujta, ju'ubwa jeela: "Jume'e, in yo'owata neu bicha yeu a' pu'aka'um betana, tua kaabe, jitat ta'abwisi eaka, nee betana au na'ikimtek", ti a' teuwaaka'uta, junuen a' chupne' betchi'bo. 10 Junak ju'u Simoo Peeo'o teame, ini'i, tebem sisi'iwook kuche'ekame, yeu am wikeka intok senuk, Malko' teaka, ju'u te'opopo tekiakammeu yo'ota sawe'uta, inika'a batatana naka chukti a' beebak.
11 Taa Jesus, ju'u Peotau:
—Jume' kuchi'im, em yeu am wikeka'po am ketcha. Inien, juka' in yo'owata, jiokot nee ino a' bit i'ao utte'atune, inien tua jiokot in ino bitnee'u —ti au jiiak.

Jesus, ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'oweta bichapo aane

12 Junak jume' sontaaom yeu pu'arim, ju'u ameu weyekamtamake, intok jume' te'opopo yee suuatuawame, inime'e, Jesujta bwiseka intok a' sumaka, 13 chukula ket, bempo che'a bat ju'u Anaj teamta kariu a' tojak. Juka' Anaj teamta, ju'u Kaipaaj teame a' ase'ebwakan. Ini'i ju'u junae wasuktiat ama te'opopo tekiakammeu che'a yo'otuka'u. 14 Ini'i Kaipaaj teame jiba juna'atukan, ju'u juriommeu: "Si'ime jurio yoemrata betchi'bo, wepu'ulaik a' muknee'po aman, bempo'im betchi'bo che'a a' tu'inee'uta", ti a' teuwaakame.

Juka' Peota, Jesujta ka au a' ta'a'ati a' jiaka'po

15 Simoo Peeo' teame intok senu Jesujta majti, inime'e Jesujtat cha'aka kaaten. Ini'i senu Jesujta majti, junama'a te'opopo tekiakammeu yo'ota betana ta'eewan. Junuen san ini'i, Jesujta mak junama'a yo'ota kariu bicha, jitae bat kora ya'ariu aman kibakek. 16 Taa ju'u Peeo, junama'a aman kikkimuwa'po, pa'aria tana taawak. Inien san ju'u senu majti, ju'u te'opopo tekiakammeu yo'ota betana ta'eewame, ini'i yeu sika intok juka' jamutta, aman kikkimuwa'po yee suuamta, a' tejwaaka, juka' Peota aman kibachak. 17 Junak ju'u jamut, aman kikkimuwa'po a' suuatuawame, Peotau:
—Jaisa empo ka juna'a ketchia, inia o'outa betana senu a' majti ja'ani —ti au nattemaek.
Ju'u Peeo intok:
—E'e, ka inepo juna'a —ti a' yoopnak.

18 Junama'a sebekai, jume' junama'a jitaa suuame, intok jume' tekoka ama sawame, nayaka, oubammeu ja'abweka sukawen. Ju'u Peeo ket junama'a amemak oubammeu weyeka sukawen.

Juka' te'opopo che'a yo'ota, Jesujta a' temae'po

19 Ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe, Jesujtau nattemai taitek, jabem a' majtimtuka'ummet intok aapo'ik juka' junen yee a' majta'u betana. 20 Iniau ju'u Jesus:

—Inepo nee inim si'imem ane'ebichapo yeteu nonoksuk. Intok jum juriom te'opompo, intok inim bwe'u te'opopo, si'ime jume' juriom nau emo totoja'po jiba aneka nee yee majtasuk. Junuen san kaita nee etbwa teuwaalaa, 21 jaisaaka empo neu su nattemae. Jume' nee jikkajilammeu nattemainee intok bempo ela'po a' teuwaanee juka' in am majtalatuka'uta. Bempo tu'isi ju'unea juka' in ameu noklatuka'uta —ti au jiiak.

22 Junak Jesujta inien jiako, junama te'opopo yee suuame betana, senu ama aneme, pujbat a' chochonaka intok:

—Kat ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'otau junuen jiia —ti au jiiak.

23 Ju'u Jesus inika'a inen yoopnak:

—Ka tu'ik nee teuwaariako, junae betana a' teuwaane. Taa juka' in teuwaarita a' tu'ireako, jaisaaka empo nee chona —ti au jiakai.

24 Junak ju'u Anaas, aapo'ik suma'ita, Kaipaaj teamtau, ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'otau a' bittuak.

Juka' Peota, juchi wee'po, Jesujta ka au a' ta'a'ati a' jiaka'po

25 Ju'u Peeo ketun junama'a tajimmeu weeka sukawen. Iniau intok:

—Jaisa empo ka juna'a, ju'u inia o'outa betana majti ja'ani —ti au jiuwak.

Peeo intok:

—E'e, ka inepo juna'a —ti jiiak.

26 Junak intok seenu, juka' te'opopo tekiakammeu che'a yo'ota tekokame, ini'i ju'u seenu, Peota naka chukti a' bebaka'uta a' wawaekame, aapo Peotau:

—Jaisa nee ka enchi jum juya etripo aamak bichak ja'ani —ti au jiiak.

27 Ju'u Peeo, juchi ka au a' ta'aa ti jiaka nookak. Junama'a intok sep, totoi o'owia kukussuk.

Juka' Jesujta, Pilaatotau yeu a' tojiwaka'po

28 Junak intok ju'u Jesus, Kaipaaj teamta kari a' kateka'a betana, aman ju'u kobanaaota bwe'u kariu nu'upawak. Junama'a jaibu matchun. Jume' juriom intok junaman bwe'u kariu ka aman kiimuk. Inime'e, Liojta junuen bem a' yo'oree'ut, junuen ayuka Liojta bichapo ka tu'ik emo ya'a machiakai. Intok junuen, Liojta yo'ori betchi'bo, kupteo, bwala jissobata bem bwa'ee'uta, ka a emo a' bwa'ane'eti eakai. 29 Inia betchi'bo ju'u kobanao Pilaato' teame, pa'akun yeu siika junuen ameu nokbaekai. Intok aapo inimmeu:

—Jitat sa eme'e inika'a o'outa a' na'atejo —ti ameu jiiak.

30 Bempo, inika'a:
—Ka tu'ik ka a' ya'ariako, itepo ka eu a' toji ean —ti a' yoopnak.
31 Junak ju'u Pilaato:
—Eme'e a' nuk sajaka intok jiba enchim jachin nesawe'po aman a' ya'uraa bittuane —ti ameu jiiak.
Jume' juriom intok:
—Taa itepo jume' juriom, ka iniau lutu'uriak, senuk a' me'etunee'ut itom aet nesaune' betchi'bo —ti au jiiak.
32 Junuen chupuk ju'u, aapo'ik Jesujta, tua jachin weyeka a' muknee'u betana a' teuwaariaka'uta.
33 Pilaato, jum bwe'u kariu wajiwa juchi aman kibakeka, Jesujtau chaai teboka intok:
—Jaisa empo juna'a ja'ani, ju'u, jurio yoemratau che'a yo'o ya'ari —ti au nattemaek.
34 Jesus intok iniau:
—Inika'a inia betana nattemaekai, jaisa empo kia emo a' ju'uneiyaaka a' nattemae ja'ani, inika'a inim in che'a yo'o ya'ari tuka'u, oo watem betana a' jikkajilatakai —ti au jiiak.
35 Pilaato ju'u kobanaao a' yoopnak:
—Ineponee ka jurio. Ju'u inim ele benasi jurio yoemra intok jume' te'opopo tekiakammeu yo'owe, inime'e junen enchi a'abo neu tojak. Jitasa empo ya'ari —ti au jiiak.
36 Junak ju'u Jesus:
—Che'a yo'otaka in nesaunee'u, ka i'an inim juna'a. Nee junuen inim nesaweo, junak jume' nemak eaka rejteme, nassua ean, junuen, juriommeu ka in su'u tojina' betchi'bo. Taa che'a yo'otaka in nesawe'u, ka i'an inim juna'a —ti a' yoopnak.
37 Pilaato intok:
—Junak su, jaisa empo lutu'uriapo juna'a ja'ani, ju'u che'a yo'o ya'ari —ti au nattemaek.
Jesus inika'a:
—Ineponee juna'a ju'u che'a yo'o ya'ari, jiba em a' teuwa'a benasia. Ineponee inim yoemtuk, intok inepo juka' lutu'uriata ju'uneiyaa tebobaekai nee inim a'abo yepsak. Si'ime jume'e, juka' lutu'uriata bo'o jooriaka jiapsame, inime'e, juka' in teuwaa'uta a' jikkajine —ti a' yoopnak.
38 Ju'u Pilaato aapo'iku:
—Jitasa intok juna'a, ini'i lutu'uria —ti au jiiak.

Jesus, a' me'etune' betchi'bo aet nesawa

Inien au nattemaisuka ju'u Pilaato juchi yeu siika, jume' juriommeu nokbaekai. Intok junammeu:
—Kaita ka tu'ik nee inia o'outat teu machi —ti jiiak—. 39 Taa eme'e au joiwalataka jiba junuen a' bibicha, chikti bwala jissu'awaka pajko taewaitchi, seenuk eta'ita in emou a' su'u tottojamta. Junak su, jaisa eme'e juka' juriommeu che'a yo'o ya'arita nee a' su'u toji i'a ja'ani —ti ameu jiiak.
40 Junako si'ime juchi chaai japtek:
—Ka junuka'a su'u tojine. Ala juka' Barabaaj teamta su'u tojine —ti jiakai.
Ini'i Barabaaj teame intok jita etbwawamta tu'uren.

19 Junako ju'u Pilaato, juka' Jesujta, sep tua jiokot maisi a' bepsu tebok. 2 Jume' sontaaom intok, juya wichakamta nat ko'elaa

yaaka, Jesujta kobat a' yechak.
Kutko sikiim intok a' supetuak.
3 Chukula inime'e, au rukteka:
—Ketchi allea, empo jurio
yoemratau che'a yo'o ya'ari —ti au
jiiak.
Intok inime'e, pujbat a' chonan.
4 Junako ju'u Pilaato juchi yeu
sika intok junammeu:
—Ake'em a' bicha. Inim ne yeu a'
tojilaa junuen enchim ju'unee i'akai
juka' ka tu'ik, kaita in aet tettea'po
—ti ameu jiiak.
5 Jesus intok aman yeu siika, juka'
juyata wichakamta nat ko'elaisi
ya'arita, kobat jipuekai intok jume'
kutko sikiim supe simekai. Junak
ju'u Pilaato:
—Ini'i juna'a, ju'u o'ou —ti ameu
jiiak.
6 Junak jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owe intok jume'
te'opopo yee suuatuawame a' bichaka:
—Kuuset a' popon tebone, kuuset
a' popon tebone —ti chaai japtek.
Junak ju'u Pilaato inimmeu:
—Eme'e a' weiyaaka intok junuen
kuuset a' poponnee ma. Bwe'ituk
ineponee tua kaita ka tu'ik
aapo'ikut tettea —ti ameu jiiak.
7 Taa inime'e juriom aapo'iku:
—Itepo te inim itom ae
nesawee'uta a' jipue. Intok inia
nesauripo a' jia'a benasia a'
muknee'uta au chupne. Bwe'ituk
ini'i, Liojta betana a' yoemiarituka'a
benasi au ta'aa tebon —ti au jiiak.
8 Inika'a ju'u Pilaato jikkajaka,
che'a juni'i majaek. 9 Aapo juchi
wee'po junama bwe'u kariu bicha
kibakeka intok aapo Jesujtau:
—Jakunsa empo joome —ti au
jiiak.
Taa ju'u Jesus kaita a' yoopnak.
10 Junak ju'u Pilaato:
—Nee empo kaita yoopnabae
ja'ani. Jaisa empo ka ju'unea ja'ani,
kuuset enchi popon tebo betchi'bo,
intok ketchia, enchi su'u toji tebo
betchi'bo juni'i, in a nesawe'u —ti
au jiiak.
11 Ju'u Jesus inika'a:
—Tua kaita empo yo'otaka em
net a nesaunee'uta jipu'u ean,
Liojta betana ka a' maktuko. Inia
betchi'bo, wa'a, nee eu tojakame,
che'a juni'i ee bepa ka tu'ik ya'ari
—ti a' yoopnak.
12 Jiba inim naatekai ju'u Pilaato,
jatchin juni'i ayuka, Jesujta a' su'u
tojibaeka ean. Taa jume' juriom:
—Inika'a empo yeu su'u tojako,
juka' che'a yo'o ya'arita Sesar
teamta, empo a' beje'eka annee.
Inim jabetaka juni'i, aapo che'a
si'imem bepa au yo'o joobaeme,
ini'i juka' Sesar teamta, jum
Romapo che'a yo'otaka katekamta a'
beje'eka annee —ti aet chaaek.
13 Junak ju'u Pilaato, inika'a
jikkajaka, Jesujta pa'akun yeeu a'
toji teboka, intok aapo, jum yo'o
ya'arim yeyesa'po yejtek. Ebreo
nokpo Kabaata' tea'po. Ini'i nooki,
bwiapo teta chitta chibelai, ti
jiubae. 14 Inimi'i jaibu senu taewai
be'een, Liojta yo'ori betchi'bo
bwala jissu'uawaka, pajkota
weeneeo. Jaibu jumak luula
yejteo. Junak ju'u Pilaato, jume'
juriommeu:
—Inim aane ju'u, emou che'a yo'o
ya'ari —ti ameu jiiak.
15 Taa bempo:
—Me'etune, me'etune, kuuset a'
popon tebone —ti chaaen.

Ju'u Pilaato inimmeu:
—Jaisa inepo inika'a emou yo'o ya'arita kuuset a' popon tebonee ja'ani —ti ameu nattemaek.
Taa jume' te'opopo tekiakammeu yo'owe:
—Itepo kaabeta intok ta'abwik che'a itou yo'o ya'arita te a' jipue, waka'a jum bwe'u jo'ara Roma' tea'po yo'otaka katekamta jiba —ti a' yoopnak.
16 Junak ju'u Pilaato ameu a' su'u tojak junuen kuuset a' popontune' betchi'bo.
Bempo intok yeu a' nuk sajak.

Jum kuuset a' popontuka'po

17 Junuen ju'u Jesus yeu siika, juka' kuujta pu'atekai. Junuen, jum ili kawi Mukia koba' tea'u yebijneekai. Ebreo nokpo Kolkota' tea'u. 18 Junama'a, aapo kuuset popontuk. Intok aapo'iku mak ket woika kuusimmet jikat poponwak, aapo'ik kecha'awaka'po nau bicha, Jesujta nasuk tawaakai. 19 Ju'u Pilaato, ji'ojteita kuuset bepa jikat a' popon tebok: "Jesus, Nasaret tea'po joome, juriommeu che'a yo'o ya'ari", ti jiamta. 20 Jume' juriom betana juebenaka inika'a ama ji'ojteita nookak. Bwe'ituk jum Jesujta kuuset a' poponwaka'po, bwe'u jo'arau ka mekkaekan. Ini'i ji'ojtei intok, ebreeo nokpo intok rieeko nokpo intok latin nokpo ji'ojteitukan. 21 Inia betchi'bo juriom betana jume' te'opopo tekiakammeu yo'owe, inime'e Pilaatotau:
—Inika'a ka junuen: "Juriommeu che'a yo'o ya'ari", ti a' ji'ojtene. Ala empo: "Ini'i, ju'u juriommeu che'a yo'o ya'ari ti au teuwaame", ti ji'ojtene —ti au jiiak.
22 Taa ju'u Pilaato, inime'e:
—Ju'u in ji'ojteka'u junuen tawane —ti am yoopnak.
23 Chukula jume' sontaaom, Jesujta kuuset a' poponsuka, a' tajo'oriwata nu'uka intok naikisi nat a' na'ikimtek, inika'a bempo'im we'epulaim betchi'bo. Bempo ket, jume' tebe tajo'orim bepa a' jineka'um, am nu'uka. Inime'e intoko, ka jak nau am ji'ikrituka' betchi'bo, jikat ko'om tajti wepu'ulaikai, 24 jume' sontaaom:
—Katte am siutane —ti nau jiiak—. Ala te amet nau ja'atek tu'inee junuen jabeta amemak a' tawaanee'ut ju'unee betchi'bo —ti nau jiiak.
Inien chupuk wa'a bat naataka jum Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo: "Inime'e, juka' in tajo'ori nat na'ikimtek, aet nau ja'atekai", ti a' jiaka'po. Inien, inika'a junen yaak jume' sontaaom.
25 Junama'a kuuseu, Jesujta aet poponiu, Jesujta ae intok a' aewata akkoowa, intok Maria, Kleeopaj teamta jubiawa, intok Maria Maareena' teame ama aanen. 26 Ju'u Jesus, a' malawata intok waka'a a' majtita, tua a' nake'uta ae naapo weyekamta bichakai, a' aebeu:
—Ju'u eu weyekame, em yoemiatune —ti au jiiak.
27 Chukula ket ju'u a' majtibeu:
—Inika'a eu weyekamta, empo aek —ti au jiiak.
Intok junama'a naateka, ini'i majti, aapo'ik jo'au a' jo'ane' betchi'bo a' mabetak.

Jum Jesujta jaisa a' mukuka'po

28 Iniat chukula ju'u Jesus junuen juka' a' ya'a'ea'uta si'imeta jaibu a'

chupsuka'ut ju'uneakai, juka' jum Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo ji'ojteita a' chupne' betchi'bo:
—Ba'ae ne muuke —ti jiiak.
29 Junama'a ili soto'i, binaakre' teamtae tapunika ama manekan. Junak intok juname'e, junama'a, ba'ata nunu'emta, ejponja' teamta komoniaka, tebe kuta, isoopo' teamtat a' chayaka intok jikau, teniu au a' noitak. 30 Jesus inika'a binaakreta je'eka, chukula aapo:
—Jaibu si'ime chupsuk —ti jiiak.
Junak intok aapo, ko'om kobateka, muukuk.

Jum, senu sontaota, tebe kuta bwawik jipuemtae, sana'ita betuk a' soaka'po

31 Inimi'i wepul taewai jiba be'een, bwala jisuawaka pajkota weene' betchi'bo, jume' juriom intok, jume' takaam ka kuusimmet aet yum jo'e taewait am tawaa i'an. Bwe'ituk juna'a aet yum jo'e taewai, tua beja yo'oriwaka eiyaawan. Inia betchi'bo bempo, Pilaatotau nookak, jume' kuuset cha'akame, aapo'ik am wok kotta tebone' betchi'bo, intok junuen inime'e lauti kokoka, inime'e, bem takaam junama bem ko'om jo'ana' betchi'bo. 32 Junako jume' sontaaom aman sajaka, intok bempo junaman jume' woika aman kuusimmet popontukame, inime'e nanancha nau bicha wokim am kottariak. Jume' Jesujta mak ama popontukame. 33 Taa inime'e, Jesujtau japtekai, jaibu mukiata bichaka intok inia betchi'bo ka a' wok kottak.
34 Taa jume' sontaaom betana, seenu, aapo'ik tebe kuta sisi'iwookta bwawiakamtae, sana'ita betuk a' so'ak. Inim intok sep, ojbo ba'amak ama yeu siika.
35 Ju'u inika'a inim a' teuwaame, ini'i a' bichak. Intok ini'i lutu'uriata nooka. Aapo, lutu'uriata a' noka'apo ju'unea, intok aapo inika'a teuwaa, junuen ket enchim a' sualne' betchi'bo. 36 Bwe'ituk ini'i inien yeu sikame inien tuk, junuen, Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo: “Ini'i, ota wepu'ulaik juni'i, ka a' kottarianaa”, ti jiamta a' chup betchi'bo. 37 Omot intok ket, Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo: “Bempo, waka'a takaata bem so'aka'uta, a' bitne”, ti jiia.

Teta wojo'oku Jesujta tekwaka'po

38 Iniat chukula ju'u Josee' teame, wa'a ili jo'ara Arima tea'ati teaka'u jo'aakame, ini'i, Pilaatotau nookak, juka' Jesujta takaawata a' weiyaabaekai. Ini'i Josee, Jesujta mak eaka a' sualen, junuen aapo ka au ju'uneiyaa teboika juni'i, jume' juriom a' majjae' betchi'bo. Inika'a, Pilaato a' nok mabetak. Ju'u Josee intok aman siika juka' Jesujta takaata a' nu'u betchi'bo.
39 Ketchia ju'u Nikoreemo' teame, ini'i bat naataka tukaapo Jesujta mak etejokame, ini'i, senu taka ama woj mamni kiilom betteakamta, miira' teamta intok alooej teamta nau kuutik aman au a' nu'upak.
40 Junuen san ini'i Josee intok ju'u Nikoreemo, bempo juka' Jesujta takaata toboktaka intok bempo, tajo'orim, tettebesi yeu wo'otim, iniae nau kuutia win jubasi ya'arimmea a' biijtak, inika'a, jume' juriom jume' kokolam ma'a betchi'bo, bem a' joa'a benasia

ayukai. 41 Junama'a, jum Jesujta
kuuset poponwaka'anaapo, ujyoisi
juya etritukan, intok jiba inim, yee
ma'a betchi'bo, tetapo wojo'oriata
bemelasi ya'atukan, kee jabeta ama
ma'awakai. 42 Junama'a bempo
a' teekak juka' Jesujta takaata.
Bwe'ituk ini'i tetapo wojo'oriata
ya'ari, junama ka mekkaakai. Intok
junama'a jume' juriom juka' aet
yum jo'e betchi'bo taewaita jaibu
abe a' naate' betchi'bo.

**Kokolam nasuk, Jesujta
a' jiabijteka'po**

20 Lominkot, semaanata
aet naateo, ju'u Maria
Maareena' teame, tua ketwoo, jum
tetapo wojo'oriata ya'ariu siika,
ketun ka machiako. Intok aapo
junaka'a tetapo wojo'oriata ya'arita
jaibu ka pattita teak. 2 Junak intok
aapo, jum Simoo Peeo' teamta intok
juka' senu majtita, wa'a, Jesujta tua
naksuka'uta, inime'e joka'u tajtia
buiteka intok:

—Itom yo'owa, tetapo wojo'oriata
ya'ari betana yeu nuk saka'awak,
itepo intok tee ka ju'unea jakun a'
tojiwaka'u —ti ameu jiiak.

3 Junak intok Peeo intok ju'u
senu majti, bempo junaman tetapo
wojo'oriata ya'ariu bicha yeu sajak.
4 Inime'e woika nau tenni japtek.
Taa ju'u seenu, Peota bepa che'a
utte'a buiteka intok ini'i, tetapo
wojo'oriata ya'ariu bat yepsak.
5 Aapo kia aman wajiwa ko'om
bitchuka intok junama'a jume'
tajo'orim, tettebesi yeu wo'otim
ama jokame jiba bichak. Taa ka
aman kibakekai. 6 Chukula ket ju'u
Simoo Peeo' teame, aet cha'aka
ama yepsak. Intok aapo aman
kibakek tetapo wojo'oriata ya'ari'po.
Aapo ketchia juname'e tajo'orim
tettebesi yeu wo'otim ama jo'arim
bichak. 7 Intok ketchia ini'i, jume'
tajo'orim, aapo'ik pujbat intok
kobat ammea a' suma'im tuka'um,
ka jume' tettebesi yeu wo'otim
mak katekame, ala tottimtaka
intok omola yecha'im ama am
bichak. 8 Junak intok ketchia
ju'u senu, Jesujta majti aman
kibakek. Ju'u che'a bat aman tetapo
wojo'oriata ya'ariu yepsaka'u.
Intok ini'i, juka' ama yeu sikamta
bichaka intok kokkoarim nasuk a'
jiabijteka'uta a' sualek. 9 Bwe'ituk
inime'e, jum Liojta betana ji'osia
ji'ojteimpo weyemta, juka' Jesujta
kokkoarim nasuk a' jiabijtenee'u
a' utte'atuka'ut, kee aet ju'unean.
10 Junak intok juname'e Jesujta
majtim, bem jo'aau bicha nottek.

**Jesujta, Maria Maareena'
teamtau yeu a' machiaka'po**

11 Taa ju'u Maria, junama'a pa'aku
tetapo wojo'oriata ya'aripo naapo
taawak, bwanakai. Ketun bwanakai,
aapo aman ruktek junuen junama
tetapo wojo'oriata ya'ariu wajiwa
aman bitchubaekai. 12 Junama intok
wooi ankelesim, tua tosaalaim
tajo'orekame, Jesujta takaata
bo'osuka'po jokame bichak. Senu a'
kobasuka'a betana katekame. Senu
intok a' woksuka'a betana katekame.
13 Inime'e ankelesim intok aapo'iku:

—Jamut, jaisaaka empo bwaana
—ti au nattemaek.

Aapo inimmeu:

—Juka' in yo'owata a' nuk
saka'awaka' betchi'bo. Nee intok

ka ju'unea jakun a' tojiwaka'ut —ti ameu jiiak.
14 Aapo inien jiusuka, junak kuakteka intok Jesujta ama weekamta bichak. Taa ka ju'unean aapo'ik junen a' Jesuj tuka'po.
15 Junak ju'u Jesus:
—Jamut, jaisaakai empo bwaana. Jabetasa empo jaiwa —ti au nattemaek.
Aapo, juka' junama'a juya etrita suuamta ama ane'eti eaka:
—Japchi, empo a' nuk simlatuko, nee tejwaa jakun em a' tojaka'po, in aman a' nu'une' betchi'bo —ti au jiiak.
16 Ju'u Jesus junak:
—Maria —ti au jiiak.
Aapo ju'u Maria, au kuakteka intok a' ta'aaka, ebreeo nokpo:
—Rabboni —ti au jiiak.
Ini'i, yee majtame ti jiubae.
17 Jesus iniau:
—Inim nee sim tua. Bwe'ituk ketun nee kee aman in yo'owata a' jiapsa'u jikau weye. Taa ala, sika intok aman jume' nemak werim tejwaane, in yo'owabeu intok ket enchim yo'owabeu, intok in Liojtau intok enchim Liojtau bicha nee weebae'eti jiune.
18 Junak intok ju'u Maria Maareena' teame, ini'i, jume' Jesujta majtim aman tejwaak, aapo'ik juka' yo'ota a' bichaka'uta. Intok jiba Jesujta junaka'a bemela weyemta au a' teuwaaka'po.

Jesujta, jume' a' majtim nau ane'epo, ameu ye'a machiaka'po

19 Jiba junae taewait, semaanata aet naate'utchi, tukaapo, jume' Jesujta majtim nau aanen. Intok ama yeu rejtiwa'um eta'ikai, jume' juriom bem majjae' betchi'bo. Junama'a ju'u Jesus yepsaka intok jume' aapo'ik majtim nasuk kikteka intok ameu tebotek:
—Ka jain eaka enchim yanti elnee'u emou aune —ti jiakai.
20 Inien jiusuka aapo chukula a' mamam intok sana'ita betuk ko'okosi a' ya'ari'po am bittuak. Intok bempo tua alleak aapo'ik juka' yo'ota juchi a' bichakai. 21 Junak intok ju'u Jesus, juchi:
—Enchim yanti elnee'u emou aune —ti ameu jiiak—. Jiba juka' in yo'owata inim nee yeteu a' bittuaka'a benasia, jiba inien ineponee inim enchim naas bittuabae —ti ameu jiiak.
22 Junak intok aapo ame bepa jiabijtekamta benasi ayuka:
—Liojta betana juka' tu'u jiapsita eme'e mabetne —ti ameu jiiak—.
23 Inim wame'e enchim, Liojta tu'u jiapsi betana aniawaka, inime'e, bem ka tu'uwa ya'arimmet enchim am jiokoi tebonee'um, inime'e, bem ka tu'uwa ya'arimmet jiokoitune. Wame'e intoko, bem ka tu'uwa ya'arimmet, Liojta tu'u jiapsi betana aniawakai enchim ka jiokoi tebonee'um, inime'e, bem ka tu'uwa ya'arimmet ka jiokoitune —ti ameu jiiak.

Toomaj teamta, yo'owe Jesukrijtota jiabijtelata a' bichaka'po

24 Taa ju'u Toomaj teame, jume' woj mamni ama woika, jume' Jesujta majtim mak weyeme, ju'u wo'ori ti teuwaawame, ini'i, ka ama amemak aanen, juka' Jesujta ameu a' noiteo.
25 Chukula wate aapo'ik majtim iniau:

—Juka' yo'ota, itepo a' bitlaa —ti au jiiak.

Taa ju'u Toomas junammeu:

—A' mampo a' wojoktipo ka bichakai, intok jum sisi'iwookim japsuka'po nee ka mam pusiateko, intok kia jum a' sana'ita betuk a' so'aripo ka aet mamteko, kannee a' sualne —ti ameu jiiak.

26 Woj naiki taewaim simsuka chukula, jume' Jesujta majtim juchi senu karipo nau aanen. Taa inim ala ju'u Toomas amemak aanen. Junako, junaka'a tu'isi a' pattituk juni'i, ju'u Jesus aman kibakeka ka teutaka, ame nasuk kikteka intok ameu tebotek:

—Enchim yanti elnee'u emou aune —ti jiakai.

27 Junama'a aapo sep Tomajtau:

—Em mam pusiam im tutta. Intok ime'e in mamam bicha. Intok empo im in sana'ita betuk, ama net mamtene. Intok ka naa buusti nee betana ta'abwisi eene, ala empo nee sual ta'aane —ti au jiiak.

28 Junak ju'u Toomas, aapo'iku:

—In yo'owa intok in achai Lios —ti au jiiak.

29 Jesus intok iniau:

—Toomas, i'an ala empo nee suale, taa kia junuen tua nee bichaka jiba. Tua alleewame tu'uwa ame tana waatianaa, wame'e, kaita bichaka, nee sualekame —ti au jiiak.

Inika'a ji'osia ji'ojteita, jaisa betchi'bo a' weye'po

30 Ketchia ju'u Jesus, jume' a' majtim bichapo tua juebenak machilaata a jita a' joa'ue a' yaak, ini'i, inim ji'osia ji'ojteimpo ka weyekai. **31** Taa ini'i weyeme machilaa i'an inim ji'ojtewak, juka' Jesujta, Liojta betana usiwaitaka a'abo a' bittuarituka'uta enchim a' sualne' betchi'bo, intok junuen eme'e a' sualekai, jiba yuu jiapsiwamta enchim bitne' betchi'bo.

Jesujta, woo busanika jume' a' majtim, bawepo anemmeu ye'a machiaka'po

21 Iniat chukula ju'u Jesus, jume' a' majtimmeu juchi au yeu machiak, jum bwe'u bau ba'a Tibeeriaj tea'po bwikola. Inen aapo ayukai. **2** Inimi'i, Simoo Peeo, intok Toomas ju'u wo'ori ti ta'eewame, ju'u Natana'el teame, ini'i jum bwiaraa Kalileapo ili jo'ara Kanaa' teapo joome, jume' Sebereeo' teamta u'usim intok juchi wate woika jume' Jesujta majtim, inime'e ama nau aanen. **3** Wa'a Simoo Peeo' teame inimmeu:

—Kuchum ne yeu bause —ti ameu jiiak.

Bempo:

—Itepo ket te aman emak katbae —ti au jiiak.

Inime'e aman sajaka intok kuta kanoau ja'amuk. Taa bempo junae tukaariat kaita yeu wikek. **4** Junak junama'a jaibu yeu matchuu, Jesus junama'a bawe mayoat yeu machiak. Taa jume' a' majtim ka ju'unean, juka' ama anemta aapo'ik juna'atuka'po. **5** Junak ju'u Jesus, inimmeu:

—Uusim, jaisa eme'e kee jita yeu wike ja'ani —ti ameu nattemaek.

Bempo intok:

—Kaita —ti a' yoopnak.

6 Junak intok ju'u Jesus, inimmeu:

—Batatana bicha am jimmaanee jume' jite'im, intok eme'e junama'a yeu am wikne —ti ameu jiiak.

Inien inime'e aayuk. Intok chukula bempo, jume' jite'im junama ba'apo ka a yeu am wiken, kuchum inim tua yu'in am weiyaakai. 7 Junako ju'u aapo'ik majti, Jesujta tua nake'u, ju'u Peotau:

—Ju'u itom yo'owa ama weama —ti au jiiak.

Ju'u Simoo Peeo, junaka'a juka' bem yo'owata ama ane'uta a' jikkajakai jiba, tajo'po kobateka, ba'au au jimaak, mayoau tajtia bajumbaekai. Bwe'ituk tajo'owattilatukan. 8 Jume' waate Jesujta majtim, kuta kanoapo ba'a mayoau yeu yajak. Inime'e, jume' jite'im kuchummea tapunim yeu wik sakakai. Bwe'ituk junama'a mayoau tajtia kia jumak mamni taka waaktitukan jiba. 9 Bwiau yeu yajakai, inime'e junama'a taji oubampo kuchuta ama bo'okamta intok ket paanim ama teak.

10 Ju'u Jesus inimmeu:

—Jume' kuchum ju'ubwa enchim yeu wikeka'um watem a'abo tojine —ti ameu jiiak.

11 Ju'u Simoo Peeo, kuta kanoau ja'amuka intok mayoau tajti jume' jite'im, kuchummea tappunim yeu wikek. Woo busan taka ama woj mamni ama baji kuchum tukan. Inime'e intok tua juebenaeka juni'i, ka chuktek jume' jite'im. 12 Junak ju'u Jesus, inimmeu:

—A'abo kateka em ji'ibwa —ti ameu jiiak.

Inime'e a' majtim betana, tua kaabe au nattemaek aapo'ik jabetuka'ut, bwe'ituk juka' bem yo'owata ama ane'uta emo ju'unea'ati ean. 13 Junako ju'u Jesus, aman rukteka intok jume' paanim nu'uka intok bempo'immeu am bwisek. Intok juka' kuchuta juni'i jiba junaen ameu a' bwisekai.

14 Inim iniamak ju'u Jesus, a' majtimmeu bajisi ameu au yeu machialatukan aapo chukula kokkoarim nasuk jiabijtesukai.

Jesujta, Simoo Peeo' teamtamak a' etejo'po

15 Junama'a ketwoo, bempo ji'ibwasukai, ju'u Jesus, Simoo Peeotau:

—Simoo, Jonaj teamta yoemia, jaisa empo inime'ebepa nee nakke ja'ani —ti au nattemaek.

Ju'u Peeo intok:

—Jeewi in yo'owe, empo ju'unea in enchi eiyaa'u —ti a' yoopnak.

Ju'u Jesus iniau:

—Inientuko, empo jume' ju'ubwa nee sual japteme, bwala aso'olam benasia in eiyaa'um, inime'e am majtaka tu'isi nee am suuariane —ti au jiiak.

16 Chukula juchia, iniamak woosa:

—Simoo, Jonaj teamta u'usi, jaisa empo nee nakke ja'ani —ti au nattemaek.

Ju'u Peeo:

—Jeewi in yo'owe, empo ju'unea in enchi eiyaa'u —ti a' yoopnak.

Aapo:

—Junuentuko, jume' nee sualeka, bwaram benasi in eiyaa'um, inime'e nee betana weyemtat am aniane —ti au jiiak.

17 Iniamak bajisia aapo:

—Simoo, Jonaj teamta u'usi, jaisa empo lutu'uriapo tu'isi nee eiyaa ja'ani —ti au nattemaek.

Ju'u Peeo intok junak au sioktua taitek junuen, iniamak bajisia: “Jaisa empo tu'isi nee eiyaa”, ti au a' nattemaeka' betchi'bo, intok aapo:

—In yo'owe, empo'e si'imekut ju'unea, empo ju'unea junuen in enchi eiyaa'u —ti au jiiak.

Ju'u Jesus iniau:

—Junaentuko, empo wame'e nee sualeka, bwalam benasi in eiyaa'um, nee betana weyemtat am majtaka, nee am suuariane —ti au jiiak—. 18 Iniat empo nee sualne, junak empo bat che'a ju'ubwa yo'otukai, empo em tajo'po kobateka intok empo em yeu weebae'u bicha wewe'aman. Taa chukula, empo jaibu yo'otuitakai, junak em mamam empo na'ikim am to'one, intok ta'abwika enchi tajo'otuane, intok juna'a, ka em weebae'u bicha juni'i, enchi weiyaane —ti au jiiak.

19 Inika'a teuwaakai ju'u Jesus, juka' Peota jachin ayuka, mukuka intok iniae aapo'ik Liojta a' yo'ori tebonee'uta a' teuwaak. Chukula intok aapo ju'u Jesus, Peotau:

—Empo jiba nemak eaka jiapsine —ti au jiiak.

Wepulaka ju'u Jesujta tua a' nake'u

20 Juchi bicha kuaktekai, ju'u Peeo, juka' Jesujta majti aapo'ik tua nake'uta, inika'a amet cha'aka weyemta bichak. Jiba wa'a, kupteo ka machiako, Jesujta amemak ji'ibwaka'po aapo'iku pitti kateka'uta, intok ini'i: “Achai, jabesa juna'atune, ju'u enchi yeu bwijneeme”, ti au nattemaeka'uta.

21 Junako, ju'u Peeo inika'a bichakai, Jesujtau:

—In achai, iniau su, jaisa au chupne —ti au nattemaek.

22 Jesus inika'a:

—Junuen inika'a, chukula nee a'abo notteo tajtia inim nee a' jiapsi i'ao juni'i, empo inim iniat kaachin eene. Empo jiba nemak eaka jiapsine —ti a' yoopnak.

23 Junako, jume' Krijto nau sualeme nasuk, inika'a Jesujta majti ka a' muknee'uta etejowan. Taa Jesus iniau ka junuen ka a' muknee'uta au teuwaak, ala aapo: “Inika'a, chukula nee a'abo notteo tajtia inim nee a' jiapsi i'ao juni'i, empo inim iniat kaachin eene”, ti jiiak jiba.

24 Ini'i jiba juna'a ju'u Jesujta majti, inim ae betana etejowame, ju'u inika'a a' lutu'uriateka a' teuwaaka intok inika'a weyemta ji'ojtekame. Ite intok ju'unea, si'imeta juka' a' teuwaa'uta, lutu'uriataka a' weye'uta.

25 Ketchia tua juebenaka, wate weyeme aayuk, Jesujta ya'ari, ini'i intok we'epulaka ji'ojte tuko, si'ime jume' ji'osia ji'ojtei tu'ea'um, kia jumak inim aniapo ka kia ean, ti ne ea. Tua junuentune.

Krijtota yeu pu'arim, ju'u bem ya'ari

Ju'u Jesus, jume' a' sualemmeu, Liojta tu'u jiapsi amet a' na'ikiatune'po betana nooka

1 Tua in nake'u Teopilo' teame,
jum che'a bat weyeka ji'osiata
in eu ji'ojteipo, Jesukrijtota betana
si'imeta, bat naataka naateka,
intok aapo'ik, teeka betana jikau
a' mabetwa'po tajtia, si'imeta juka'
aapo'ik yaaka intok juka' yee a'
majtasuka'uta betana ne eu ji'ojtek.
2 Aapo junak kee teekau nottekai,
jume' yeu a' pu'arim, aapo, Liojta
tu'u jiapsie aniawaka, bem joonee'ut
am tejwaak. 3 Chukula, aapo
me'etuka, jiabijtesukai, aapo ju'u
Jesus jiapsaka ameu au yeu machiak.
Intok chukula, aapo junuen
junama'a woi taka taewaimmeu
tajtia ameu au yeu mamachiakai.
Junuen tua lutu'uriapo a' jiapsa'uta
bempo'im a' ju'uneiyaatuakai. Intok
ket aapo, achai Liojta yo'o nesaweka
a' kateka'u betana juka' lutu'uriata
ameu a' teuwaakai.
4 Intok aapo ketuni amemak anekai,
jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po
kaakun am katnee'po betana am
tejwaak. Inimmeu aapo:
—Inim eme'e bo'o bitne, achai
Liojta betana waka'a emou a'
chupne'eti jiaka a' teuwaarita,
jiba in emou a' teuwaaka'a
benasia. 5 Bwe'ituk ju'u Joan, yee
babatoowame ba'ammea yee
babatoowak. Taa ka juebena
taewaim sikaa, inepone, Liojta
betana, juka' a' tu'u jiapsita ne
emou a' bittuane —ti ameu jiiak.

Juka' Jesujta teekau jikau sika'apo

6 Junak bempo Jesujtamak si'ime
nau anekai, aapo'iku nattemaek:
—Itom yo'owa, jaisa jiba i'an
junen empo inim itom jume'
juriom, romaano ya'uraata betana
su'u tojiwaka, juchi inim itom
nesaunee'ut iniat itom aniaka itom
a' tu'uteriane, ja'ani —ti jiakai.
7 Aapo intok inimmeu:
—Eme'e, jakwoo, oo jita ta'apo
juka' in yo'owa Liojta, aapo'ik jiba
au lutu'uriaka a' ya'anee'uta, junae
betana enchim a' ju'uneiyaanee'uta
ka emou lutu'uria —ti ameu jiiak—.
8 Taaeme'e chukula, juka' Liojta
tu'u jiapsita mabetsukai, eme'e
inim si'imekuu yuma'anee intok ka
jain eaka, yeu sajaka nee betana
weyeka, juka' nok lutu'uriata inim
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po intok
bwiaraa Jurea' tea'po intok ket
jumun bwiaraa Samaaria' tea'po,

intok kia inim bwiapo, che'a mekka
bicha tajti eme'e a' teuwaane —ti
ameu jiiak.
9 Inika'a aapo teuwaasukai,
bempo'im ketun a' bitchuu su, ju'u
Jesus junama'a yeeu, teekau jikau
siika intok aapo junaman namupo
kaabetuk. Inime'e intok ka intok
inim a' bichak. 10 Bempo'im junuen
juka' Jesujta a' simeo, aman teekau
a' bitchuu su, junama'a o'owim
woika, tojsassaalaik atteaka
bempo'im naapo yeu machiak.
11 Inime'e intok bempo'immeu:
—Eme'e, bwiaraa Kalilea' tea'po
joomem, ka intok teekau jikau a'
bitchune. Jiba ini'i Jesus, inim emo
tana, teekau jikau sikame, aapo
jiba inien, junuen a' sika enchim a'
bichaka'a benasia juchi nottine —ti
ameu jiiak.

Ju'u Matiaj teame yeu pu'awak, Jurajtuka'uta ane'epo tawane' betchi'bo

12 Junak inime'e junama'a Oliibo
kawi' tea'a betana yeu sajaka
intok bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u
nottek. Juna'abo aman ka mekkaa,
jumak wepul kiloometro tukan
jiba. 13 Junak bempo jum Jerusalen
tea'u yajakai, junama'a kari bem
ama joka'apo, junama'a karita
bepa juchi senu bepaata ya'ariu
jikau ja'amuk. Inime' nasuk, inen
teakame ama aanen: ju'u Peeo'
teame, ju'u Jakoobo, ju'u Joan, ju'u
Anteej teame, ju'u Jeriipe, ju'u
Toomas, ju'u Baatolomee' teame,
ju'u Mateeo, ju'u senu Jakoobo, ini'i
senu Alpeo' teamta yoemia, ju'u
Simoo, ini'i jume' kananijtam ti
emo teuwaammak ea'u, intok ju'u
Juuras, juka' Jakoobo' teamta mak
weri. 14 Inime'e si'ime jiba wee'po,
nau eaka, jume' Jesujta mak
werimmak intok juka' a' aewata
Maria' teamta mak, intok junama'a
jume' waate jaamuchimmake emo
nau totojan junuen Liojta yo'oreka
intok au bicha yee nokria betchi'bo.
15 Juname'e taewaimmet ju'u
Peeo, junama'a jume' Krijtota nau
sualeme nasuk kiktek. Inime'e
jumak si'ime nau, busan taka tukan.
Aapo intok inimmeu:
16 —Krijtopo nemak werim,
utte'atukan, wa'a, jum Liojta betana
ji'osia ji'ojteimpo, bat naataka jaibu
Labiituka'uta, Liojta tu'u jiapsie
noktuawaka junuen Jurajtuka'uta
betana, ju'u, jume' Jesujta bwiseka
a' nuk sajakame am tejwaakamta
betana a' teuwaaka'uta junuen
a' chupne'po —ti ameu jiiak—.
17 Bwe'ituk ju'u Juurajtuka'u itomak
na'ikiatukan intok ketchia aapo,
jiba ito benasi itom tekil jooan.
18 Taa juna'a, sikaa, intok ju'u tomie,
ka tu'ik ya'arika a' makwaka'ue,
waj bwiata jinuk. Chukula intok
aapo, jikat betana kobae ko'om
wecheka intok toma pejteka, intok
a' tompo ayukame si'ime yeu
wattek. 19 Chukula, jume'e, bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'po jiapsame
junae betana a' ju'uneiyaaka,
bempo, junaka'a waj bwiata,
Akellamak ti a' teatuak. Ini'i
nooki, bem nokpo, Waj bwia ojboe
beje'etuari, ti jiubae. 20 Bwe'ituk
jum ji'osia ji'ojteim, Salmom tea'po:

Ju'u a' kariwa jimmaatunee
intok kaabe ama jo'ane,

ti jiia. Intok ketchia jiba junama'a
ji'ojteimpo:

Ta'abwika, tekil a' joa'uu tawane,
ti ji'ojtei.
21,22 'Inim ito nasuk wate aane,
inime'e, juka' yo'owe Jesukrijtota
inim itomak a' aneka'po tajtia, bat
junak ju'u Joan tuka'uta betana a'
bato'owaawaka'po naateka, chukula
aapo'ik teekau a' notteka'po tajtia,
jiba ta'apo itomak aneme. Inien san
i'an junuen, inime betana seenuk,
juka' yo'owe Jesukrijtota, kokkoarim
nasuk a' jiabijteka'po itomak a'
teuwaaneemta, inime'e betana itom
yeu a' pu'anee'uta utte'a.
23 Junama'a ame betana senuk
amemak tawaane' betchi'bo,
woika yeu pu'awak. Ju'u seenu,
Jose Barsabaj teame, ket Jujto'oti
teuwaawame. Intok seenu, Matiaj
ti teakai. 24 Intok chukula bempo
Liojtau bicha am nokriak:
—Achai Lios, empo junen inim
si'imem jiapsi ta'aame, inime'e woim
betana jabeta em yeu pu'aariaka'uta
itom yeu a' pu'ane' betchi'bo itom ania
—ti jiakai—. 25 Junuen aapo'ik, jume'
Krijtota betana yeu pu'arim, tekilta
bem joa'uta, jiba juka' Juraj tuka'uta,
ka tu'ik ya'arika junuen a' tawa'ea'uta
junuen au chupuka a' ta'aruka'uta,
inika'a a' joone' betchi'bo.
26 Junako bempo junammet
ju'unee betchi'bo, jitae amet nau
yeewekame benasi aayuk. Intok
junak junuen inim ju'u Matiaj
teame ama teuwaatuk. Junama
naateka ini'i, aapo, waate jume'
woj mamni ama wepu'ulaika jume'
Krijtota yeu pu'arimmak na'ikiatuk.

Liojta tu'u jiapsi yepsaka'po

2 Junak chukula, Jesukrijtota
muksuka intok aapo'ik
kokkoarim nasuk a' jiabijtesuka,
woo busan semaanam simsuko,
taewai, bem nokpo Pentekojtej ti
ta'eewame yumaka, si'ime wame'e
Krijtota nau sualeme, inime'e
wepulsi karipo si'ime nau aanen.
2 Junama'a seej chuktia, teeka
betana weyeka, jiawai, suum
watchika jikkajituk. Inika'a, bwe'u
jekata yepsaka'abenakai. Intok
junuen, jum kari bem joka'apo
si'imekut yumakai. 3 Junak intok,
bempo'im ane'epo taji buaktiam
benaka ama bittuk. Inime'e
bempo'im we'epulaim bepa
cha'atukai. 4 Intok junak inime'e
si'ime, Liojta betana a' tu'u
jiapsiwata yuma'isi a' mabetak.
Intok inime'e si'ime, tatta'abwi, ka
bem nokpo, nok japtek. Junuen
jiba juka' Liojta tu'u jiapsita am
noktua'a benasia.
5 Jiba juname'e taewaimmet
junama'a bwe'u jo'ara Jerusalen
ti teaka'po, jurio yoemra, inime'e
Liojta yo'ori betchi'bo, bem suale'ut
tua yuma'isi a' joame, inime san,
mekka omot tatta'abwi bwiaraam
betana jomemtaka ama anekai.
6 Junak junama bem ane'epo,
junaka'a jiawaita a' jikkajituko,
junama ju'u bu'uuraa ama nau
yajak. Intok inime'e betana kaachin
ee machika kialam bitchuka
taawak. Bwe'ituk inime'e, juname'e
si'ime, we'epulaka bem nokpo
nokame jikkajan. 7 Inime san junen
tua suum eaka am bichaka intok
bempo:
—Si'ime inime'e nokame itom
jikkaja'um, bwiaraa Kalilea' tea'po
joomem o'oben —ti nau jiian—.
8 Taa itepo i'an inime'e, bempo'im

we'epulaka, itom aamak yo'otuka
itom nokpo nokame jikkaja. 9 Inim
ito nasuk yoemra aane, bwiaaram
inen teaka'po betana joome. Jum
Paartia' tea'po, jum Meeria' tea'a
betana, jum Elamiita' tea'a betana,
jum Mesopotaamia' tea'po joome.
Ket jum Jurea'a betana, jum
Kapparoosia' tea'a betana, jum
Ponto' tea'a betana, Aasia' tea'a
betana. 10 Jum Riijia' tea'a betana,
jum Pampiilia' tea'a betana, jum
Ejiipto' tea'a betana. Jum Aprika'
tea'po senu bwe'u jo'araa Sireene'
tea'a betana jume' che'a wa'am
bicha jo'aakame. Inim ketchia,
yoemra Roma' tea'a betana inim
jooka. Inime'e betana waate juriom
yeu yoemtulamtakai, wate intok
ka juriomtaka, taa juriom junuen
Liojta yo'oreka bem bo'o jooria'uta
ame benasi a' sualeme. 11 Ketchia
waate jum bwiaraa bawepo kateka,
Kreeta' tea'a betana, intok ket
bwiaraa Araabia' tea'a betana inim
aane. Taa junuen taka juni'i, si'ime
itepo inim, bempo'im, Liojta betana
juka' che'a bepa eiyaawatchika
kaitau a tamachiatuka a' ya'arita,
itepo, we'epulaka, tua itom
tatta'abwi nokpo a' teuwaame
jikkaja.

12 Si'ime jume' am bichame suum
eaka intok kaachin ee machiakan.
Intok inime'e:

—Jitasa tua si'ime ini'i itom
bicha'u —ti nau nattemaen.

13 Taa waate kia am junn jiaawaka
intok:

—Inime'e che'a, pa'asi ba'awata
yee nanaakomta ji'ilamtaka june'ela
—ti jiian.

Peota yoemratau teuwaaka'u

14 Junako ju'u Peeo, watem
jume' woj mamni ama weepulaika,
Jesukrijtota yeu pu'arimmak, ama
kikteka intok kusisi nokaka:

—Eme'e, Jurea bwiaarapo joomem
intok eme'e inim bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'po jiapsame, inika'a
ju'uneiyaanee intok inika'a in emou
teuwaabae'uta a' mammatene.
15 Inime'e enchim bicha'um, katim
naako enchim am eiya'a benasia.
Bwe'ituk ketuni ketwoo, ju'ubwasu
batanim jiakai. 16 Ala ini'i enchim
bicha'u, juna'a ju'u chukula yeu
weenemta tetteuwaame, Joel
tuka'uta, che'a bat naataka aapo'ik
teuwaari juna'a. Junak inen jiakai:

17 Che'a chukula taewaimmetchi
ti jiia ju'u Lios, nee betana
inepo juka' in tu'u jiapsita ne
si'ime im bwiapo jiapsame
nee a' ju'uneiyaatuane.
Jume' enchim yoemiarim,
o'owimtaka, jaamuchimtakai,
juka' nee betana weyemta a'
teuwaane.
Jume' ju'ubwa yo'otume,
ka si'imem a bicha'uta
bibittuanaa.
Jume' intoko yo'otuim, inime'e
jita tettenku tuanaa,
ti jiiak ju'u Joeltuka'u.

18 Jiba juname'e taewaimmet,
inepo juka' nee betana tu'u
jiapsita nee jume' in yeu
pu'arimmet, o'owimtaka
intok jaamuchimtaka, nee a'
ju'uneiyaatuane.
Inime'e intok, juka' nee betana
weyemta a' teuwaane.

19 Jikat teekau inepo, jita ka jiba
bitwaka, junerak a' bit tebone.
Intok inim bwiapo inepo
machilaata ne ya'ane.
Ojbota benak, tajita intok
bwichiata benak, jaawata
benasi weyemta.
20 Ju'u intoko ta'a, tua ka machisi
tawane.
Ju'u intok meecha, ojbota
benasi sikii chukuisi bittune.
Ini'i, wa'a yo'owe Jesukrijtota
aapo'ik yeu pu'arita taewaita
kee a' yumao.
Junak juna'a taewai, che'a bepa
kaita intok ale benasi taewai
che'a machika bittuneekai.
21 Intok junak, jabetaka juni'i,
wa'a tua junen jiaka ju'u itom
yo'owabeu bicha aapo'ik a'
jiokolinee'uta a'awame, juna'a
jinne'ui tune,
ti jiiak ju'u Joeltuka'u.
22 'Junuen san eme'e, Ijra'el
tuka'uta betana a' yoemiammet yeu
katriam, inika'a in teuwaabae'uta
a' jikkajine. Jesus, ju'u Nasaret
tea'po joome, aapo, achai Liojta
betana inim emo bichapo, aapo'ik
che'a bepa kaitau a tamachiatuka
a jita a' joa'ue a' yaaka'ue, intok
si'imeta machilaata, jiba aapo'ik
achai Liojta emo bichapo aapo'ik
Jesujta a' ya'atuakai, junae a'
Krijtotuka'uta a' teuwaak, enchim
jaibu a' ju'uneiya'a benasia. 23 Taa
junuentaka juni'i, inika'a che'a bat
naataka naateka, juka' Liojta tua
junuen a' chup i'a'po aman, aapo'ik
emou a' su'u tojiwako, junak
eme'e a' bwiseka intok junuen
wame'e ka Liojta yo'ori ta'aame
betana aniawaka, eme'e, kuuset
a' popon tebokai a' me'aak. 24 Taa
ju'u Lios, aapo'ik mukiataka, juchi
a' jiapsituak, kokkowamta betana
ama a' yo'eetuakai. Bwe'ituk aapo
kaachin mukiataka junuen tawa
ean. 25 Bwe'ituk ju'u che'a yo'o
ya'ari, Labiituka'u, jiba aapo'ik
Jesujtat nokaka:
Ineponee juka' achai Liojta jiba
nemak aneka intok jiba nee
aniamta nee a' yoem eiyaak.
Intok junuen, kaita in majjaune'
betchi'bo, aapo si'imeku
yumaka nemak tukai.
26 Jiba inia betchi'bo inepo in
allea'u tu'isi net ayukan,
Intok inepo tua alleaka, aapo'ik
in bai sae'uta ne a' teuwaak.
Ket jiba inia betchi'bo san,
kaitat jain eaka nee bo'otene.
27 Bwe'ituk empo kaachin, jume'
kokkoarim jiba betchi'bo
ane'u nee tawaane.
Intok kia empo, inika'a em yeu
pu'arita, aapo'ik takaawata
nasontene' betchi'bo, ka ama
a' su'u tojine.
28 Ketchia empo, jum jiba
yuu jiapsiwa'u jachin
aman yaajiwa'uta, nee a'
ju'uneiyaatuak.
Intok empo nemak aneka, tua
alleewamta nee a' bittuane, ti
jiiak.
29 'Eme'e, nele benasi inim
yoemem, a itepo a' ju'uneiyaa,
juka' che'a bat weyeka itom
yo'owasuka'uta, Labiituka'uta a'
mukuka'po intok ket a' ma'atuka'po.
Bwe'ituk tetapo wojo'oria a'
ma'awaka'po, ini'i ketun tee im
a' bicha. 30 Taa ju'u Labii tuka'u
aapo, Liojta betana ju'uneetuawaka,

chukula yeu weemta teuwaan.
Intok aapo ju'unean, juka' Liojta
jita teuwaaka tua a' lutu'uriatunee
ti jiakai, aapo'ik yeu katriam
betana juka' seenuk, Liojta yeu
pu'arita a' yebijne'po. Intok aapo'ik
yo'otaka a' yej suka'po, inika'a
ama yo'otaka a' yejtenee'uta.
31 Junuen san ju'u Labii tuka'u, tua
ju'uneamta benasi, Jesukrijtota,
kokkoarim nasuk a' jiabijtenee'uta
a' teuwaak. Intok ketchia aapo'ik,
jume' kokkoarim jiba yuu betchi'bo
bem ane'u, aapo'ik ka ama a'
tawanee'uta. Intok kia aapo'ik taka
juni'i, ka ama a' nasontunee'uta
a' teuwaak. 32 Intok ini'i, ju'u Lios,
jiba inika'a Jesujta, kokkoarim
nasuk a' jiabijtetuak. Intok
jiba inien yeu sikamta betana
jiba itepo tee a' ju'uneiyaaka a'
teuwaa. 33 Junuen san jiba aapo,
achai Liojta a' kateka'u sikaa, a'
batatana yejtek. Intok a' yo'owa
betana juka' a' tu'u jiapsiwata au a'
na'ikiarita, aapo a' mabetak. Intok
si'ime ini'i enchim bichaka'u intok
enchim jikkajaka'u, jiba aapo'ik
betana weye. 34 Bwe'ituk ka ju'u
Labiituka'u juna'atuk ju'u teekau
sikame. Bwe'ituk jiba aapo ju'u
Labii tuka'u:

Ju'u in yo'owa Lios, ju'u yeu
pu'ari in yo'owabeu:
"Inim in kateka'po, batatana
yesa'e", ti au jiiak.
35 "Chukula, si'ime wame'e enchi
beje'eka aneme, yuma'isi bem
eu emo su'u toja'po tajti,
Junaet in enchi aniasu'po tajtia",
ti jiiak ju'u Labii tuka'u.

36 'Si'ime ju'u im Ijra'el yoemra
tua witti a' lutu'uriatuka'po a'
ju'uneiyaa'em, inika'a Jesujta
enchim kuuset poponaka'uta,
juka' achai Liojta, si'imemmeu a'
Krijtotaka intok si'imeku aapo'ik a'
yo'o ya'ariaka'uta.
37 Inika'a bempo jikkajisukai,
inime'e, bem sioksi ea'u amet
ayukan, intok ju'u Peo' teamtau
intok jume' waate Krijtota yeu
pu'arimmeu nattemaek:
—Ito mak werim, itom tejwaanee
inia betana, jaisa te annee —ti
ameu jiakai.
38 Junako ju'u Peeo:
—Liojta bichapo eme'e, ka tu'ikut
betana emo temaeka a' koptane.
Intok we'epulaka, eme'e Jesujtau
bicha nokaka, ae betchi'bo emo
bato'owaa tebonee junuen enchim
ka tu'uwa ya'arimmet enchim
jiokoina' betchi'bo. Intok junuen
aapo ju'u Lios, juka' aapo'ik betana
a' tu'u jiapsita emot a' autuane
—ti jiiak—. 39 Bwe'ituk ini'i yetet
autuanna'ateaka ju'u chupneeka,
bat naataka teuwaari, jiba emo
betchi'bo intok kia jume' enchim
yoemiam betchi'bo juni'i weye.
Intok kia si'ime wame'e, che'a
mekka tajti jiapsame betchi'bo
ketchia, ini'i, wame'e juka' achai
Liojta aapo'iku bicha yeu a'
pu'abae'um betchi'bo weyekai —ti
jiiak.
40 Inia betana ameu nokakai intok,
ket watek ameu teuwaakai, ju'u
Peeo inimmeu nookak intok tu'ik
betana am sua tejwaakai, intok:
—Inim ka tu'ik joaka jiapsammak
ka amemak eene —ti jiakai.
41 Junuen san juname'e inime
betana juka' Liojta betana nok
lutu'uriata sualeka a' mabetakame

bato'owaaimtuk. Intok jiba junae taewait, jumak baji miiltaka junama'a jume' Krijtota sualemmak ee japtek. 42 Intok si'ime, jume' Krijtota yeu pu'arim betana bem majtawa'ut jiapseka a' bo'o joorian. Intok si'ime, si'imeku nanancha eaka jiapsan. Intok Liojtau bicha yee nokriakai. Intok paanim rebekta betchi'bo emo nau totojan, junuen Jesukrijtota a' mukuka'u waati betchi'bo.

Jume' bat Krijtota sualeka'um, jaisa jiapsaka'u

43 Intok si'ime jume' ama aneme, si'imeku Liojtat ee majjaen. Intok Liojta a jita joa' betchi'bo, ka a joo tu machik intok machilaata, jume' Krijtota yeu pu'arim a' jootuawan. 44 Intok si'ime wame'e Krijtota sualekame, juname'e jiba wee'po nau aanen. Intok bempo, juka' bem attea, si'ime nau a nau a' jipuen. 45 Inime'e, juka' bem atteata, intok si'imeta waka'a bem jipue'uta a' nenenkan intok junuen bempo, junaka'a tomita, junama'a bempo'immeu a' be'ee'po aman nat a' na'ikimtekai. 46 Intok chikti ta'apo bempo jum Liojta bwe'u te'opopo emo nau totojan. Intok ketchia, chukula, watem jo'aa be'ekatana sajaka, paanim rebekta betchi'bo, Jesukrijtota a' mukuka'u waatekai. Intok bempo tua alleaka intok kaabe emo che'ewareka nau aneka jiji'ibwan. 47 Intok Liojta yo'oreka, au bicha bem allea'uta a' teuwaan. Intok junama'a bem bwe'u jo'arapo, si'ime ju'u yoemra am eiyaaka am bichan. Intok junuen ju'u yo'owe Jesukrijto, chikti ta'apo, ama aapo'ik sualeme jume' jinne'uim tume, che'a juni'i am bu'uurian.

Jum, juka' lo'ita au inne'etetuawaka'po

3 Sejtul wee'po ju'u Peeo intok ju'u Joan teame, inime'e kupteo, bajim jia'apo, junama'a junak Liojtau bicha nokwamta joowao, bempo te'opou yajibokan. 2 Junama'a, chikti ta'apo senu ama yoeme, yeu a' tomteka'po naateka lo'itakai, ini'i jiba ama a'anen. Ini'i jum te'opou jiba totojiwan junama'a ama kimuwa'po, ini'i Tua Ujyooi ti ta'eewa'po intok junama'a yeechawan junuen jume' aman yajammeu a' netane' betchi'bo. 3 Junak junama'a, ju'u lo'itaka yeu tomtekame, Peota intok Joanta, jum te'opou kimume bichakai, bempo'im a' jiokoleka a' mikne' betchi'bo ameu netanen. 4 Junako ju'u Peeo intok ju'u Joan, a' mammateka a' bitchun. Ju'u Peeo intok:

—Itom mammatene —ti au jiiak.

5 Ini'i junuen amet bo'o bichan, juname'e jita a' mik machiakai. 6 Taa ju'u Peeo:

—Sawai tomi intok kia tosai tomi juni'i kaita. Taa in jipueka in ju'uneiyaa'uta nee enchi ya'ariane. Ju'u Jesus, Nasaret tea'po jometa betana lutu'uriaka ne eu nooka, kikteka intok weene —ti au jiiak.

7 Junak intok ju'u Peeo, batatana mampo a' bwiseka a' kechak. Intok sep junama'a, aapo, wokpo intok tero'okimpo utte'ituk. 8 Junako wa'a lo'itaka yeu tomtekame, kupti kikteka intok junuen a'

wokimmet weyeka wee taitek. Ini'i intok bempo'immak jum te'opou kibakek, tu'isi weyeka, jikau chepti simeka, Liojta alleaka a' bai sae'uta au bicha teuwaakai. 9 Junama'a si'ime yoemra, junuen weamamta intok Liojta alleaka a' bai sae'uta au bicha a' teuwaamta a' bichak. 10 Intok inime'e, juka' ama yeu sikamta betchi'bo, tua suum eaka a' bichak. Bempo su junaka'a yoemta tu'isi a' ta'aan. Intok ju'unean, jiba aapo'ik juna'a tuka'u, ju'u, te'opopo, pueeta Tua Ujyooi ti ta'eewa'po, ama kateka a' netansuka'u.

Jum te'opopo jekkaapo, Salomoonimmea ta'eewa'po, Peota teuwaaka'u

11 Ju'u lo'itaka yeu tomteka'u, ini'i junama tu'ireakame, Peota intok juka' Joanta am bwisika, ka am su'u tottojan. Junak intok junama'a ju'u bu'uuraa, ama yeu sikamta tua a' suum eiyaaka, ama te'opopo lebela, jekka ya'ari Salomonta attea ti ta'eewa'po, junama Peotaim ane'u tenneka ama nau yajak. 12 Juname'e junuen bichakai ju'u Peeo, junae yoemratau:

—Ijra'el yoemra, jaisaaka eme'e itom su bichaka suum ea, junuen itom a jita joa' betchi'bo, oo Liojta tua itom yo'ori ta'aa betchi'bo, inika'a, itom au a' tu'uteka'a benasia. 13 Ala, ju'u Apra'amtuka'uta Lios, intok juka' Isaak tuka'uta intok Jakoop tuka'uta intok jume' itom yo'owasuka'um Lios, aapo, juka' a' yoemiata, Jesujta, jiba juka' enchim inim ju'u yo'o ya'araatau yeu tojaka'uta, aapo, inika'a tua a' eiyaa teboka a' yo'o ya'ari. Junak aapo'ik juka' kobanao Pilaatota, jiba a' jiokoeka a' su'u tojibaao juni'i, eme'e ka junen eak. 14 Eme'esan junaen, waka'a wepulsi Liojta betchi'bo jiapsaka intok si'imeku lutu'uriata a' jooriaka jiapsaka'uta a' jiokoi tebo'eaka su, eme'e senuk yee su'arika, eta'ita junaka'a a' su'u toji tebok. 15 Junuen eme'e a' me'aak, aapo'ik juka' jiba yuu jiapsiwamta yetet autuamta. Taa ju'u Lios, junuen mukukamta, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuak. Intok itepo inia weyemta betana ju'uneiyaaka a' teuwaa. 16 Jiba aapo ju'u Jesus juna'a, oo junuen aapo'ik Jesujta itom yoem eiyaa'u juna'a, inika'a o'outa inim enchim bichaka intok enchim ta'aa'uta inien utte'ata aet autuakame. Inien aapo'ik Jesujta sualwame, tua yuma'isi au a' ine'etetualaa jiba enchim si'imem a' bicha'a benasia.

17 'Nele benasi inim yoemem, ju'uneanee junuen junak enchim intok jume' enchim ya'uraata, aapo'ik Jesujta me'aakai, aapo'ik tua a' jabe tuka'ut ka enchim ju'unea' betchi'bo, junuen enchim auka'po. 18 Taa ju'u achai Lios, jiba inien weyemtae a' chupan waka'a che'a bat naataka, jume' yeu pu'arim chukula yeu weenemta teuwaame jaibu a' teuwaarita, a' utte'atuka'u, aapo'ik yeu pu'arik Krijtota tua jiokot au bitnee'uta. 19 Inia betchi'bo, eme'e ka tu'ik betana emo temaine. Intok juchi Liojta mak emo tu'utenee junuen enchim ka tu'uwa ya'arimmet enchim jiokoina' betchi'bo. Junako ju'u itom achai Lios, emou tu'ika,

yuma'isi jiapsi yanti elwamta
enchim bittuane, 20 junuen juka'
Jesukrijtota, juka' bat naateka
jiba emo betchi'bo yeu pu'arita
emou a' bittuakai. 21 Junuentaka
juni'i, lautipo utte'a, juka' yo'owe
Jesukrijtota teekau a' annee'u
o'oben. Chukula juka' Liojta aawas,
inim tua a' machi'ea'a benasia
a' tu'utesu'po taewata yuma'apo
tajtia. Che'a bat taewaimmet, jiba
jume' aapo'ik yeu a' pu'arim, jume'
chukula yeu weenemta teuwaame
junak jiapsakame a' teuwaatuakai.
22 Maasuko, ju'u Moiseejtuka'u
wame'e bat taewaimmet itom
yo'owasuka'ummeu: "Ju'u Lios itom
yo'owa, aapo, jiba jume' emo benasi
yoemem betana senuk, chukula yeu
weenemta tetteuwaamta emou yeu
a' pu'ane, jiba aapo'ik nee emou
yeu a' pu'aka'a benasia. Junaka'a
eme'e, emou a' noka'ut, si'imeku
a' nok jikkajine. 23 Bwe'ituk si'ime
jume'e, junaka'a, chukula yeu
weenemta tetteuwaanemta ka
a' nok jikkajame, inime'e, Ijra'el
yoemrata mak ka na'ikiataka
lu'utanaa", ti ameu jiiak.
24 'Junuen san, si'ime jume' junen
Liojta betana ju'uneetuawaka
chukula yeu weenemta tetteuwame,
Samuel tuka'uta taewaimmet
naateka, chukula bicha, inime'e
taewaimmet yeu sikamtat nokaka
a' teuwaakan. 25 Ju'u, chukula yeteu
tu'ineeka, Liojta, jume' chukula
yeu weenemta tetteuwaame
noktuaka, itou a' chupne'eti
jiaka a' teuwaaka'uta, jiba emo
betchi'bo teuwaari. Intok jiba emou
tu'ika a' weene' betchi'bo, ju'u
Lios, che'a bat taewaimmet, itom
yo'owasuka'ummak senu lutu'uriata
a' chupneemta au teuwaak. Junak
aapo ju'u Apra'amtuka'utau: "Si'ime
ju'u ka nanau machi yoemra inim
jiapsame, ju'u yoemra et yeu
katriam betchi'bo, inime'e juka'
che'a bepa ameu tu'ik bitne", ti
jiakai. 26 Junak ju'u Lios, juka' a'
yoemiawata, kokkoarim nasuk a'
jiabijtetuakai, aapo'ik emou che'a
bat a' bittuak, junuen tu'ik ae
betana enchim mabetne' betchi'bo,
junuen, enchim we'epulaim, ka
tu'ik joowamta su'u tojaka enchim
a' koptane' betchi'bo.

Ju'u Peeo intok ju'u Joan, ya'uraata bichapo aane

4 Juka' Peota intok juka'
Joanta ketuni junuen ju'u
bu'uuraatau am nokao su, jume'
te'opopo tekiakame intok ju'u
yee suuammeu yo'owe, inime'e,
jume' saruseeom teammak ama
yajak. 2 Inime'e omten, Peota
intok Joanta, juka' yoemrata
bem a' majtaka intok bempo'im,
juka' Jesujta kokkolam nasuk a'
jiabijteka' betchi'bo, junuen jume'
kokkoarim, bem jijiabijtetuanee'uta
a' lutu'uriatuka'po a ju'ueniyaatu ti
bem a' teuwa' betchi'bo. 3 Junako
inime'e, ini'i ya'uraa, am bwiseka
intok jum yee e'etawaa'u am kiimak
juchi yokoriapo tajtia, bwe'ituk
junama'a jaibu kuptekai. 4 Taa
juebenaka jume' junama'a Liojta
nok lutu'uriata a' jikkajisukame,
Krijtota sualeka a' mabetak. Intok
jume' junuen ama a' sualekame,
kia jume' o'owim jiba na'ikiawaka,
inime'e batte jumak mamni miil
tukan.

5 Yokoriapo jum bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'po jume' juriommeu
ju'u ya'uraa, jume' che'a ama
yo'owe, intok jume' Moiseej
tuka'uta nesaurim yee majtame
emo nau tojak. 6 Ketchia junama'a
ju'u Anaj teame, ini'i junama'a
te'opopo tekiakammeu yo'otuka'u,
intok ket ju'u Kaipaaj teame
intok ju'u Joan teame, intok ju'u
Alejanro' teame, intok si'ime jume'
junama ya'uraata betana wawairaa.
7 Junako inime'e, juka' Peota
intok Joanta ameu am toji tebok.
Intok inime'e, junama'a nasuk am
ja'abwaka:
—Jita yo'o utte'ae sa oo jabeta
betana sa lutu'uriaka eme'e inika'a
jooa —ti ameu nattemaek.
8 Junak ju'u Peeo, Liojta tu'u
jiapsie tu'isi aniawaka, inimmeu:
—Inim yoemrata nesaweme,
intok ketchia jume' Ijra'el
yoemratau yo'owe —ti jiiak—.
9 I'an enchim, senuk inim lo'itaka,
juka' tu'ik a' ya'ariawaka'uta
betana junuen inika'a jachin a'
tu'uriaka'ut ju'uneebaeka enchim
itou nattemaeo, 10 inim emo
bichapo itepo te a' ju'uneiyaa
tebo, junuen si'ime juka' inim
Ijra'el yoemrata a' ju'uneiyaane'
betchi'bo, inika'a o'outa, Jesukrijto,
Nasaret tea'po jometa, jiba juka'
enchim kuuset poponaka intok
juka' chukula, Liojta, kokkoarim
nasuk a' jiabijtetuaka'uta, aapo'ik
a jita joa' betchi'bo, ini'i o'ou
inim si'imem emo bichapo tu'ika
weyek. 11 Ini'i Jesus junen juna'a,
ju'u tetapo ta'eewame, jiba aapo,
ju'u, enchim jume' kaateme
benaka yeu tawaaka'u. Taa
junuentaka juni'i aapo chukula,
teta, si'imeta aet nawaka'u benaka
yeu simlaa. 12 Kaabe intok aane
ju'u yee jinne'ume. Bwe'ituk ju'u
Lios, kaabeta intok inim bwiapo,
juka' yee jinne'unemta itou yeu
pu'ari junaka'a ta'abwik itom
jinne'unemta, taa juka' yo'owe
Jesukrijtota jiba —ti ameu jiiak.
13 Junako ju'u ya'uraa, juka' Peota
intok juka' Joanta, kaitat jain eaka
am nokame bichakai, intok bempo,
inime'e ka am majtalatuka'uta
a' ju'uneiyaakai, intok inime'e,
si'imem benasi kia bem ama
yoemem tuka'ut amet ju'uneakai,
tua am suum eiyaak. Junak bempo,
Jesujta mak bem rejtisuka'ut,
machisi ju'uneak. 14 Ketchia ju'u
o'ou, ini'i ka weamaka tu'ireakame,
ini'i Peotaimmak ama ame bichapo
weyekan. Intok jiba inia betchi'bo,
bempo kaita a am beje'eka nookan.
15 Junako inime'e, junama nau
anwa'apo yeu am katne' betchi'bo
amet nesaweka intok bempo
junama'a, juname betana nau
etejoka ama taawak. 16 Inime'e
intok:
—Jaisa te tua amemak annee
inime'e o'owimmake —ti jiian—.
Bwe'ituk si'ime jume' inim
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po
joome ju'unea bempo'im inika'a
machilaata, ka a jootu machik
bem a' ya'ariaka'po. Intok inia
betana ka a' lutu'uria tuka'uta te
kaachin a' teuwaa. 17 Taa inika'a
yeu simlata, ka intok inim ju'u
yoemrata betana a' ju'uneiyaa tune'
betchi'bo, ya'uraae te am womtane,
junuen inim bichau bicha ka intok
bempo'im watemmeu juka' Jesujta

betana weyeka bem teuwaa'uta,
bem a' teuwaane' betchi'bo —ti nau
jiian.
18 Junak chukula jume'
Peotaimmeu chaiwak intok ju'u
yo'oraa, juname'e bempo'im
jachinpo juni'i, Jesujta betana
weyemta ka intok bem a' etejone'
betchi'bo intok kia ka intok aapo'ik
betana bem yee majtane' betchi'bo
amet nesawek. 19 Taa ju'u Peeo
intok ju'u Joan, juka' yo'oraata:
—Jiba eme'e a' tu'u bitne, Liojta
bichapo a' lutu'uriaka'u, enchim
itom nok jikkajinee'u, aapo'ik
Liojta nok jikkaji'eaka su —ti am
yoopnak—. 20 Bwe'ituk itepo tee,
waka'a itom bitlataka intok itom
jikkajilaa'uta, utte'a, bichau bicha
itom a' teuwaa sakanee'u —ti jiiak.
21 Junako ju'u ama ya'uraa juchi
am womtak. Taa yeu am su'u toji
tebok, bempo'im kaachin a jiokot
am ya'a teboka' betchi'bo. Bwe'ituk
si'ime ju'u ama yoemra, juka' ama
yeu sikamta betchi'bo Liojtau bicha
alleaka bem a' bai sae'uta teuwaan.
22 Ju'u o'ou inien auka, Liojta a jita
joa' betchi'bo tu'ureakame, ini'i woi
taka wasuktiam bepa yo'otukan.

Jume' Krijtota sualeme, jiba Liojtat bem yoem eene' betchi'bo intok kaabeta bem majjaine' betchi'bo, Liojtau emo nokria

23 Ju'u Peeo intok ju'u Joan, su'u
tojiwakai, bempo jume' waate
ame mak Krijtota sualeme ane'u
nottek. Intok bempo junammeu
si'imeta juka'a, jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owem, intok
juka' wate ya'uraata bem
ameu nokaka'uta am etejoriak.
24 Juname'e intok, juka' aapo'ik
ameu teuwaaka'uta jikkajisukai,
bempo si'ime Liojtau bicha nookak:
—Itom yo'owa, empo juna'a, Lios,
teekata intok bwiata, juka' baweta
intok si'imeta juka' ayukamta a'
yaakame. 25 Empo, ju'u em tu'u
jiapsie, juka' em tekilta joamta,
Labiituka'uta a' aniaka a' noktuaka:

Jaisaakai ju'u inim ka nanau
machi yoemra emo toboktai,
Jume' intok wate inim jiapsame,
ju'u kaita'po tu'ikut jiapsek.

26 Inim jume' bwere yoemrammeu
jume' che'a yo'otaka yeu
pu'arim intok jume' waate
yaa'uchim mak,
Liojta intok aapo'ik yeu pu'arik,
Krijtota a' beje'ebaeka emo
nau tojak, ti jiiak.

27 'Ini'isan tua lutu'uria, inim
itom bwe'u jo'arapo, ju'u Eroorej
teame intok ju'u kobanao, Ponsio
Pilaato' teame intok wate ka inim
jomemmak intok ket ju'u Ijra'el
yoemratamak, inime'e si'ime
juka' Jesujta, juka' kaita'po ka
tu'ik joaka jiapsamta intok juka'
wepulsi ee betchi'bo yeu pu'arika
em yoemiata, a' beje'eka emo nau
tojak. 28 Jiba iniae bempo, si'imeta
waka'a che'a bat jaibu a' tu'uteitaka
a' chupne'eti jiaka em teuwaarita,
junuen tua em yeu a' wee i'a'po
aman a' yaak. 29 I'an intoko, achai
Lios, jiba bempo'im itou am sua'u a'
bicha, intok itom, jume' em tekilta
joame, junuen ka ko'om eaka intok
ka majjaeka, juka' ee betana nok
lutu'uriata a' teuwaa betchi'bo itom
ania. 30 Intok junuen si'imeta a em
joa'ue, jume' ko'okoeme tu'uteka,
intok machilaata intok ka a joo

tu machik, Jesujta, wepulsi ee betchi'bo jiapsamta betana yo'o lutu'uriaka, itom a' joone' betchi'bo, itom ania.

31 Junama'a junak bempo'im Liojtau bicha emo am nokriasuko, junama jum bem nau ane'epo au yoyoak. Intok inime'e inim si'imetaka, juka' Liojta tu'u jiapsi yuma'isi amet aanek. Intok bempo, witti, kaitat jain eakai juka' Liojta betana nok lutu'uriata a' teuwaa sakan.

Si'imeta juka' bem jipue'u, si'ime nau a' atteakan

32 Junama'a ju'u bu'uura, Krijtota suallame, inime'e si'ime nanancha eaka jiapsan intok si'ime nanancha emo eiyaan. Intok tua kaabe, juka' bem atteata nau naken. Ala, bempo ju'u bem atteae, ket watem ae anian. 33 Jume' Krijtota yeu pu'arim intok, inime'e, yo'owe Jesukrijtota, kokkoarim nasuk a' jiabijteka'u betana juka' lutu'uriata, tua machisi, Liojta betana a' utte'ae aniawaka, bichau bicha a' teuwaa sakan. Intok inime'e si'ime, Liojta betana juka' ameu tu'ika weyemta bichan. 34 Bempo'im nasuk intok, kaabe jita'apo san jiokot ean, bwe'ituk si'ime wame'e waj bwiakame, oo kakkarekame, inime'e, junaka'a nenenkan. 35 Intok juka' tomita, jume' Krijtota majtim yeu pu'arimmeu a' totojan. Intok junama'a we'epulaimmeu a' bee'po aman amet na'ikimtewan. 36 Maa suko bempo'im nasuku, ju'u Lebii tuka'utat yeu saka'ariam betana yeu simriataka, Jose' teaka ama aanen. Ini'i, bwiaraa, bawepo yeu kateka, Chipre' tea'po jometakai, Jesujta yeu pu'arim nasuk ket ta'abwisi, Bernabeem ti teuwaawame. Inime'e team, ju'u a yee jiapsi joame ti jiubae. 37 Ini'i yoeme san, waj bwiata a' jipue'uta nenkaka intok juka' tomita, jume' Krijtota yeu pu'arimmeu a' tojak.

Juka' ka tu'ik, Ananiajtaim yaaka'u

5 Taa senu ama aanen, ini'i Ananiaj ti teaka intok ju'u a' jubiawa, Sappiira' teame, inime'e waj bwiata nenkak. 2 Ini'i o'ou junae tomita betana wateku mak taawak, juka' watek intok jume' Krijtota yeu pu'arimmeu, inika'a tomita yuma'ika a' si'ime tuka'a benasia ameu a' tojak. 3 Junak ju'u Peeo iniau:

—Empo Ananias, jaisaaka empo juka' bebeje'erita inien Liojta betana tu'u jiapsita em a' bai tatta'aabaane' betchi'bo inien enchi a' eetuane' betchi'bo au emo su'u tojak intok juka' tomita, bwiata betchi'bo em makwaka'uta junuen ka yuma'ik a'abo tojaka, taa wateku mak tawakai —ti au jiiak—. 4 Juka' bwiata, kee a' nenkakai, empo a' atteakan. Intok inika'a empo a' nenkisukai, juka' tomita empo'e a' atteakan, ka utte'atukan em a'abo a' tojine'po. Jaisaakai empo inika'a ya'abaek. Liojta bichapo inika'a yee bai ta'aabaawamta ya'ari, ka ito bichapo —ti au jiiak.

5 Inika'a jikkajakai ju'u Ananias, junama'a wechek mukiatakai. Jume' intoko inika'a ju'uneiyaakame, si'ime tua majjaen. 6 Junako, ju'ubwa yo'otume ama yajaka intok junaka'a takaata, tajo'orimmea

a' biijtaka intok inime'e a' ma'a betchi'bo a' nuk sajak.
7 Junama'a, jumak baji oram simsuko, juka' inia Ananiaj tuka'uta jubiawa ket junaman yepsak, juka' junama yeu simlata ka ju'uneiyaakai. 8 Ju'u Peeo iniau:
—Nee tejwaa, jaisa juka' waj bwiata eme'e, tomi enchim neu tojaka'uta beekiku a' nenkak ja'ani —ti au nattemaek.
Aapo intok:
—Jana'aka, inia beekiku nenkiwak —ti au jiiak.
9 Junako ju'u Peeo:
—Jaisaaka eme'e junuen nau eaka, juka' Liojta tu'u jiapsita ji'obilabaaek —ti a' temaek—. Wana'a a'abo kaate jume'e, em ku nasuka'uta a' ma'akame. I'an intok inime'e enchi ket nuk saka'ane —ti au jiiak.
10 Jiba junama'a, aapo Peotau, mukiataka wechek. Junako jume' ju'ubwa yo'otume aman kimuka, mukiata teaka, intok a' nuk sajaka a' kunawata naapo a' ma'ak. 11 Junama intok si'ime jume' Krijtota sualeme intok waate si'ime jume' inika'a yeu sikamta ju'uneiyaakame, bem majjae'u amet ayukan.

Yu'in Liojta a jita joa'apo aman ya'awakame

12 Junama ju'u yoemrata nasuk, jume' Krijtota yeu pu'arim, Liojta a jita joa'ue, machilaata intok ka a jootu machik bu'uuk jooan. Intok junama'a lebela, junama bwe'u te'opopo, jekka ya'ari, Salomon tuka'uta ya'ari ti ta'eewa'po, si'ime emo nau totojan. 13 Junama'a wate ama joome, kaabe intok amemak emo na'ikiabaeka ean. Taa si'ime ju'u yoemra am eiyaaka am bichan. 14 Junama san, tua juebenaka, inime'e o'owimtaka intok jaamuchimtaka, yo'owe Jesukrijtota sualek. 15 Ju'u ama yoemra intok ket, jume' ko'okoeme, bem karimpo pa'akun bo'ommeu, chikti bem jipetekimmak yeu am totojan. Junuen, jumak juni'i ju'u Peeo junama wa'am weeka watemmet jekkaanee ti eakai. 16 Ketchia, junama'a ka mekka ili jo'aram betana, yoemra juebenaka, jum jo'ara Jerusalen tea'u yaajan, inime'e, ko'okoeme intok jume'e, ju'u bebeje'eri ka tu'i jiapsie jiokot emo bichame weiyaakai. Inime'e intok si'ime tu'irean.

Peeo intok Joantaimmeu suuawa

17 Junako ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe intok jume' saruseeompo emo teuwaaka junama junae mak aneme, inime'e tua amet kopten. 18 Intok inime'e junuen, jume' Krijtota majtim am bwiseka, jum yee e'etawa'po am eta'atebok. 19 Taa junama'a, Liojta betana ankeles, tukaapo jum bem eta'impo jume' pueetam am etaporiaka, intok junama'a yeu am tojak, intok:
20 —Te'opou sajaka, eme'e junama ju'u yoemratau, si'imeta inia bemelaka, jiba yuu jiapsiwamta betana, ameu a' teuwaane —ti ameu jiiak.
21 Inika'a jikkajakai, yokoriapo bempo ketwoo su, jum te'opou yajaka yee majta japtek.
Imin intok ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe

intok jume' aamak ama aneme,
inime'e, si'ime jume' junama'a
Ijra'el yoemratau yo'oraata nau
tojjaka intok inime'e, juname'e
yee e'etawa'u am nu'uneeme
aman bittuak. 22 Taa junako
jume' ya'uraapo tekiaka yee
suuatuawame aman am eta'iu
yajakai, ka ama am teak. Intok
inime'e junak nottek. 23 Intok:
—Ama bem eta'ita yuma'isi
pattita te a' teak. Intok jume' ama
am suame, ama pueetata bichapo
ja'abweka am suuan. Taa junama'a
itepo etapoka intok ama kimukai,
kaabeta ama teak —ti jiakai.
24 Junako ju'u te'opopo
tekiakammeu yo'owe, intok ju'u,
jume' ya'uraapo tekiaka yee
suuatuawammeu yo'owe, intok
jume' te'opopo tekiakame, inika'a
jikkajakai, inime'e, jaisa tua
chupnee si'ime ini'i ti naas nau jiian.
25 Jiba junama'a lautipo, senu ama
yepsak, intok ini'i:
—Wame'e jum yee e'etawa'u
enchim eta'ateboka'um, te'opopo
aneka, juka' yoemrata majta —ti
ameu jiiak.
26 Junak intok ju'u yee
suuatuawammeu yo'owe, ini'i, jume'
ama ya'uraapo tekiakammak sikaa,
juname'e aman am nu'uka. Taa
kaachin am yaakai, ju'u yoemra
betana emo mamaasuna'ati eaka
majjaekai. 27 Aman am nu'upawako,
jum ya'uraata ane'epo nasuk am
ja'abwak. Intoko ju'u te'opopo
tekiakammeu che'a yo'owe
inimmeu:
28 —Itepo te, ju'u Jesujta betana
weyemta tua ka intok enchim
yee a' majtane' betchi'bo, te kutti
emot nesaulaa. Eme'e intok che'a
juni'i aayuk. Eme'e intok inim
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po
enchim majta'uta, kaabeta yeu
be'eeka, si'imekut naas a' teuwaari.
Intok eme'e, inika'a o'outa a'
me'ewaka'uta, itom a' me'aaka'a
benasia a' teuwaabae —ti ameu
jiiak.
29 Junako ju'u Peeo intok jume'
wate Krijtota yeu pu'arim iniau:
—Itou utte'a, emo bepat, Liojta
bat itom nok jikkajinee'uta.
30 Ju'u bat taewaimmet itom
yo'owasuka'ummeu Lios, aapo,
juka' Jesujta, jiba juka' kuuset
a' poponaka enchim me'aaka'uta,
kokkoarim nasuk a' jiabijtetuak.
31 Ju'u Lios intok, aapo'ik, aamak
yo'otaka a' annee'uta intok
si'imeku a' yo'o ya'arika intok yee
a' jinne'une' betchi'bo, yeu a' pu'ari,
junuen inim juka' Ijra'el yoemrata,
ka tu'ik betana au a' temaeka intok
bem ka tu'uwa ya'arimmet junuen
am jiokoitune' betchi'bo. 32 Jiba inia
yeu sikamta betana, itepo ju'uneaka
te a' lutu'uriate. Intok ju'u Liojta
tu'u jiapsi, Liojta, jume' a' nok
jikkajame amet jiapsituari, juna'a
yee aet ju'uneetua —ti ameu jiiak.
33 Junak ju'u ya'uraa, inika'a
jikkajakai, tu'isi o'omtek intok
inime'e su'abaaen. 34 Taa junama'a
junae ya'uraata nasuk, senu
paiseeo, Kamali'el ti teaka, ini'i,
Moiseej tuka'uta nesaurim yee
majtame, junama'a si'imem betana
yo'oriwame ama aanen. Aapo,
kikteka intok jume' Krijtota yeu
pu'arim, chubala junama yeu am
bittua tebok. 35 Chukula aapo, ju'u
ya'uraatau:

—Eme'e, inim Ijra'el yoemra. Inime'e o'owim jachin enchim ame tana ea'u betana aet em emo suua —ti ameu jiiak—.
36 Eme'e ju'u Teuraaj teamtau waatine, jaibu ili binwatuko, ini'i au che'ewareka ka kia beja au yoeme'eti jiaka yeu siika. Inika'a intok o'owim, jumak naiki siento taka a' sualeka, aamak eak. Taa ini'i me'etuk. Jume' intok aamak eame, inime'e na'ikimtuk. Intok junama'a si'ime lu'utek. **37** Che'a chukula intok, junak yoemrata tea ji'ojtewaka taewaimmet, ju'u Juuras, bwiaraa Kalilea' tea'po joome au che'ewareka yeu siika. Inika'a ket juebenaka aamak eak. Taa ini'i ket me'etuk, intok si'ime jume' aamak ea'um na'ikim sajak.
38 Inia betchi'bo san inime'e o'owim, ka ameu suuaka am su'u tojine. Bwe'ituk ini'i bem weetuaka intok bem yee majta'u, kia inim jiapsame betana weye'eteko, kaita'po tawaka, lu'utine. **39** Taa inika'a, Liojta betana a' weyeo, eme'e kaachin au annee. Aet em mammatene, ji'obek juni'i, Liojta mak nassuame benasi machika yeu katne —ti ameu jiiak.
40 Junama'a si'ime, ameu a' teuwaaka'u mak eaka a' mabetak. Junak intok jume' Krijtota yeu pu'arimmeu chaae teboka intok am bepsu teboka intok bempo, inime'e ka intok naa buusti Jesujta betana weyemta bem yee a' majtane' betchi'bo amet nesaweka intok chukula am su'u tojak. **41** Jume' Krijtota yeu pu'arim, junama'a ya'uraa ane'epo betana yeu sajak intok bempo tua alleakan, bempo, yo'owe Jesukrijtota mak bem eaka jiapsa' betchi'bo, junuen tiusi intok jiokot bem emo bichaka'u betchi'bo.
42 Intok bempo, bichau bicha, ka a' su'u tojaka, yee majtan. Intok chikti ta'apo jum te'opopo intok jo'arammet kateka, Jesujta a' Krijto tuka'po a' lutu'uriaten.

Jume' tekilta maknaame, woo busanika yeu pu'awak

6 Jiba juname'e taewaimmet, junama'a jume' Krijtota sual sakame che'a juni'i juebenaekai, jume' rieeko nokta nokame, inime'e, jume' ebreeo nokta nokame jitat am beje'eka nok japtek. Juname'e, rieeko nokame bempo'im betana jume' jamut jokoptuim, junama'a chikti ta'apo, bwa'amta na'ikimtewaao, ka yuma'isi am mimikwa'a ti jiakai. **2** Junako jume' woj mamni ama woika Krijtota yeu pu'arim junama'a si'ime jume' Krijtota sualeme nau tojaka intok inimmeu:
—Ka tu'ine, itepo juka' Liojta betana nok lutu'uriata itom yee majta'uta su'u tojaka intok junuen juka' bwa'amta yetet na'ikimtewamtat itom ito temainaa'u —ti ameu jiiak—. **3** Inia betchi'bo Krijtopo itomak werim, eme'e emo nasuk, woo busani o'owim, inime'e a yoem eiyaatume intok koba susuakame intok Liojta tu'u jiapsi yuma'isi a' nok jikkajaka jiapsame yeu pu'aka, intok inia weemta betana inika'a am tekil makne. **4** Itepo tee bichau bicha Liojtau bicha nokwamta weetuaka intok Liojta betana nok lutu'uriata yee majtabae, ti ameu jiiak.
5 Junama'a nau aneme si'ime inika'a ameu teuwaawakamta

a' tu'ureka intok bempo junak juka' Teban teamta ama yeu pu'ak, inika'a tu'isi Liojtat yoem eaka intok Liojta tu'u jiapsita tu'isi a' nok jikkajaka jiapsamta. Intok juka' Jeriipe' teamta, intok juka' Rookoro' teamta intok juka' Nikanoor teamta intok juka' Timoon teamta intok juka' Parmenaj teamta intok juka' Nikolaaj teamta, ini'i, bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po jometaka intok che'a bat naataka aapo jume' juriom junuen Liojta a' sualeka bem joa'uta, junamemak a' sualekame, inime'e ama yeu pu'atuk. 6 Chukula inime'e, jume' Krijtota yeu pu'arimmeu nau tojiwak. Bempo, inime'e, ame bepa mamtek Liojta betana tu'ik ame tana waatakai intok ket jiba junuen, Liojtau bicha am nokriakai.

7 Liojta betana ju'u nok lutu'uria, si'imekut teuwaawaka sualwan. Intok jume' Krijtota sual sakame jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, che'a juni'i bepa bu'uurean. Intok junama'a jume' te'opopo tekiakame ket juebenaka Krijtota sualeka a' mabet sakan.

Juka' Teban teamta bwijwaka'po

8 Ju'u Teeban, ini'i, a' joa'ut Liojtat eame intok Liojta betana tu'ik weyemta a' joakai, aapo junuen, ju'u yoemrata nasuk ka a joo tu machik intok machilaata tu'ik jooan. 9 Junako waate, senu bwe'u karipo juriom nau emo totoja'po, junama'a jume' Ka tekoka jiapsame ti emo teuwaame ama nau yaaja'po, inime'e intok waate, bwe'u jo'ara Sireene' tea'a betana joomem, intok bwe'u jo'ara Alejanria' tea'a betana, intok bwiaara Siliisia' tea'a betana, intok bwiaraa Aasia' tea'a betana joomem, inime'e Tebanta mak nok nassua japtek. 10 Taa juname'e ka a' beje'eka aanen bwe'ituk aapo, Liojta betana tu'u jiapsie aniawaka junae suawaka nookan. 11 Junako inime'e, watem beje'etuak, junuen, juname'e Moiseejtuka'uta intok Liojta beje'eka ka tu'ik nokamta ti a' jikkajilaa ti bem jiune' betchi'bo. 12 Inien inime'e ayuka, junama yoemrata intok junama'a yoemratau yo'oraata intok jume' Moiseej tuka'uta nesaurim yee majtame ka yanti eewamta inime' nasuk yaak. Inime'e, seej chukti Tebantau yajaka a' bwisek intok bempo, ju'u bem yo'o ya'uraatau yeu a' tojak. 13 Juname'e ket, watem aapo'ik beje'eka, ka lutu'uriata nokneeme jaiwak. Inime'e intok:

—Ini'i o'ou, ka nok yaateka, inika'a itom bwe'u te'opota itom eiyaa'uta intok Moiseej tuka'uta nesauri ji'ojteim beje'eka ka am yo'oreka jaana jiia —ti jiame—. 14 Itepo tee, inika'a: "Ju'u Jesus, ju'u Nasaret tea'po joome, inika'a Liojta bwe'u te'opota a' tatapnee intok juka' Moiseejtuka'uta itom majtaka'uta au joiwalataka itom joa'uta, ta'abwisi a' ya'ane", ti jiamta tee a' jikkajilaa —ti jiame.

15 Junak intok ju'u junama ya'uraa intok si'ime wame'e junama jokame, inime'e, juka' Tebanta a' bitchukai, a' pujbawata, Liojta sawe'uta ankelejta benak pujbakamta bichak.

Jum Teban teamta au nokria'po

7 Junako ju'u te'opopo tekiakammeu yo'owe, juka' Tebanta:

—Jaisa lutu'uria ja'ani si'ime ini'i —ti au nattemaek.

2 Aapo intok:

—Nele benasi inim yoemem, intok eme'e itom yo'owam benasi itom eiyaa'um, nee jikkajine. Ju'u che'a bepa yo'orisi machika itom yo'owa Lios, bat taewaimmet itom yo'owa tuka'uta Apra'am teamta, junak bwiaraa Mesopotaamia' tea'po a' jiapsaka intok ketun kee aman bwe'u jo'ara Aran tea'u a' jo'ateo, aapo au yeu machiak —ti ameu jiiak—. 3 Intok aapo ju'u Lios, junau: "Inika'a bwiaraa intok inim em wawaim am to'o sika intok imin ta'abwi bwiaraa in enchi tejwaanee'u bicha weene", ti au jiiak. 4 Junako ju'u Apra'am tuka'u junama bwiaraapo, senu takana, Kal team ti tea'a betana, yeu sika intok omot bwe'u jo'ara Araan tea'u yepsaka ama jo'atek. Chukula, ju'u a' achaiwa a' yo'owa a' mukuko, ju'u Lios, juka' Apra'amta inim bwiaraa, i'an enchim jiapsa'po a' tojak. 5 Taa inim bwiaraapo, chukula au tu'ika a' bitnee'uta, tua kaita au na'ikiak. Intok bwiata a' jo'ane'po kia ilitchik juni'i ka a' miikak. Taa chukula junae betana a' bittuanee'uta au a' na'ikiak. Intok aapo'ikut chukula jume' a' yoemiammeu a' tawanee'uta a' tejwaak. Junuen junakriapo taewaimmet aapo'ik Apra'amta ka a' yoemiako juni'i. 6 Ketchia ju'u Lios, jume' aapo'ikut yeu katriam juname'e omot ka bem bwiaraapo am jiapsine'eti jiiak. Intok junama, naiki siento wasuktiammeu tajtia, jinurim benasi, utte'apo am tekipanoatuawaka intok tua jiokot emo am bitne'eti jiiak. 7 Ketchia ju'u Lios iniau: "Inepone, junaka'a ta'abwi yoemrata utte'apo ame betchi'bo enchim tekipanoatuaneeme, am ya'uraa bittuanee intok chukula bempo em yoemra, junama'a yeu katnee intok a'abo inim bwiaraapo yajaka, in am joo i'a'uta joaka intok nee nak yo'oreka jiapsine", ti au jiiak. 8 Ju'u Lios, Apra'am tuka'utamak jita tu'ik au chupne'eti jiaka, senu lutu'uriata aamak yaak. Intok jiba junae lutu'uriau waati betchi'bo, juka' sirkunsision teamta a' ya'ane' betchi'bo aet a' tejwaak. Inia betchi'bo, junak, juka' a' usiwa Isaak teamta yeu tomteko, ju'u Apra'am junaka'a a' woj naiki taewaeo, a' sirkunsiraaroak. Intok ju'u Isaak teame juni'i, chukula, juka' Jakoop teamta u'useka, jiba junaen a' yaak. I'i Jakoop teame juni'i ket, chukula, woj mamni ama wooim yoemiaka, jiba junaen am yaak. Inime'e chukula kateme junen, jume' woj mamni ama woika, ka nanau machi yoemra, Ijra'el tuka'uta betana kateme ti ta'eewame, juname'e, inime'e yo'owasuka'um tukan.

9 'Inime'e, ju'u Jakoop tuka'uta yoemiam, ket inime'e itom bat naataka yo'owasuka'um tukame, inime'e, bem saila, Josee' teamtat kopteka, intok inime'e, aapo'ik mekka bwiaara Ejipto' tea'u bicha a' weiyaana' betchi'bo, watemmeu a' nenkak. Taa ju'u Lios, Josee' teamtamak tuka, a' anian. 10 Intok si'imekut tua jiokot au a' bichaka'ut, kaita a' juiwane' betchi'bo, utte'ata aet autuak. Intok ket koba suawata

aet autuak. Intok junuen junama'a bwiaraa Ejipto' tea'po ju'u che'a yo'o ya'ari, Paraon teamta betana tu'isi a' bittune' betchi'bo. Ini'i intok, juka' Jose' teamta, junama bwiaraa Ejipto' tea'po, intok kia junama, jiba aapo'ik ju'u che'a yo'o ya'arita a' jo'aapo aukamtau a' yo'o yaak.

11 'Chukula junak junama'a Ejipto' bwiaraa' tea'po intok Kanaan bwiaraa' tea'po, si'imekut tu'isi tebaatuk intok tua jiokot emo bitwak. Jume' intoko itom che'a bat yo'owasuka'um, bem bwa'anee'uta ka jak a' tettean. **12** Taa junak ju'u Jakoop, bwiaraa Ejipto' tea'u, tiikom ju'uneiyaaka, jume' a' yoemiawam, jiba jume' che'a bat itom yo'owasuka'um aman am bittuak. Inim, junak bempo ke'esam aman noiten. **13** Taa chukula bempo'im wosa aman noiteo, ju'u Josee' teame, jume' a' saiwammeu aapo'ik juna'atuka'po am ta'aatuak. Intok junuen ju'u ama bwiaraapo che'a yo'o ya'ari, Joseeta jita yoemrata betana a' weye'po ju'uneak. **14** Junako ju'u Josee, a' achaiwata a' yo'owa Jakoopta intok si'ime jume' aamak jo'aakame, intok bem yoemiam, aman au am nu'upa nesawek. Inime'e intok si'ime nau, baji taka ama woj mamni intok ama mamniakan. **15** Junuen yeu sika'apo san, ju'u Jakoop tuka'u, bwiaraa Ejipto' tea'u sikaa, aman jo'atek. Junama chukula aapo muukuk. Intok kia junama ket si'ime jume' che'a bat itom yo'owa suka'um juni'i ama kokkok. **16** Inia aapo'ik betana ju'u a' taka tawakame, che'a chukula, jo'ara Sikem tea'u tojiwak. Intok junaman, kau tejpo teta wojo'oria ya'ariapo, junama'a Apra'amtuka'uta, tosai tomie senu Amor teamta yoemiammeu jum jo'ara Sikem tea'po a' jinulaatuka'po, junaman ma'atuk.

17 'Junako, Liojta machilaae senu lutu'uriata tua Apra'amtau a' chupne'eti jiaka a' ju'uneiyaatuari, tua abe a' chupeo, junaman bwiaraa Ejipto' tea'po ju'u Ijra'el yoemra tua bepa bu'uureak. **18** Junako, jum Ejipto bwiaarapo, senu ta'abwika aman che'a yo'o ya'atuk. Ini'i, Josee tuka'uta a' jabetuka'ut ka ju'uneakai. **19** Ini'i che'a yo'o ya'ari, bemelasi ama yejtekame, juka' ito benasi yoemrata bai ta'aaka intok juname'e jiokot ka tu'isi am bichak. Intok jiba inime'e jume' che'a bat itom yo'owasuka'um junuen jume' usekame, bem ou yoemiam ju'ubwa yeu tomteme, am kokkone' betchi'bo, utte'apo, mekka am totojituakai. **20** Jiba junuen juname'e taewaimmet ju'u Moisees yeu yoemtuk. Ini'i intok tutu'uli usitukan. Intok inika'a, a' yo'owawam bem jo'apo, baji metpo a' uju'uuk. **21** Junak intok, inika'a a' yo'owawam utte'apo mekka a' tojituawako, jiba junama Ejipto' tea'po, ju'u che'a yo'o ya'arita maara, a' tojiwaka'u a' teaka, a' nu'uka intok inika'a, aapo'ik a' asoakamta benasi a' yo'oturiak. **22** Jiba inia betchi'bo ju'u Moiseejtuka'u, junama'a, si'imeta juka' Ejipto bwiaraapo yoemrata ta'aaka ju'uneiyaa'ue, iniae majtaituk. Intok ini'i,

tua yo'o'utte'akan. Si'imeta a' teuwaaka'ut intok a' joa'utchi juni'i.
23 'Junak chukula, aapo jaibu woi taka wasukteka beja, aapo ini'i Moisees, junama jume' ale benasi yoemem, jume' ijra'eliitam teammeu noitibabaek. 24 Junama'a Ejipto' tea'po jometa seenuk, juname'e ale benasi yoemra betana senuk jiokot a' joamta bichak. Junuen junaka'a a' jinne'ubaeka intok a' jujutriabaeka, ju'u Moisees, junaka'a Ejiptopo jometa me'aak. 25 Bwe'ituk aapo junuen jume' ale benasi ijra'eliita yoemem, Liojta aapo'ik ameu bittuaka, junama am jinne'unee'ut am ju'unee machian. Taa bempo ka junuen a' mammatek. 26 Juchi yokoriapo ju'u Moisees juchi aman weamaka, junama'a nanancha ijra'eliita yoemem nau nassuame teak. Intok inime'e, aapo ka nau nassua i'aka, inimmeu: "Eme'e, nanancha ijra'eliita yoememtaka, jaisaaka eme'e nau nassua", ti ameu jiiak. 27 Junako, juka' aamak ama anemta jiokot a' joame, Moiseejta yu'aaka, intok: "Jabesa enchi itom em nau tu'utene' betchi'bo, itou enchi yo'o yaak", ti jiiak. 28 "Jaisa empo nee ket me'ebae ja'ani, tuka juka' inim Ejiptopo yoemta em me'aaka'a benasia", ti au nattemaek. 29 Inika'a jikkajisuko ju'u Moisees, junama'a tawa majjaeka intok, omot bwiaraau, Marian tea'u bicha siika. Junama'a, ka ama jometaka juni'i, ama jo'aaka intok ama jubeka, wooim u'usekan.
30 'Woi' taka wasuktiam simsuka aet chukula, mekka se'e pa'akun, senu kawi, Sinai' tea'u ka mekkaa, junama'a a' aneo, Liojta sawe'u ankeles, senu juya teaka beete'po aapo'iku au yeu machiak. 31 Juka' Liojta betana ama a' bicha'uta, tua a' suum eiyaak. Taa junak, junama'a che'a tu'isi a' bitbaeka au ruktekai, aapo, achai Liojta betana jiawaita jikkajak: 32 "Ineponee juna'a, wame'e che'a bat em yo'owasuka'um Lios. Ineponee Apra'amtau, intok Isaaktau intok Jakooptau Lios", ti au jiiak. Junako ju'u Moisees, majjaeka au yooan. Intok aapo tua ka intok a' bitbaek.
33 Ju'u achai Lios intok aapo'iku: "Emo bocha yecha", ti au jiiak. "Bwe'ituk bwia i'an em weeka'po, neu a' na'ikiarituka'a benasi a' yo'orine", ti au jiiak. 34 "Ineponee jum bwiaara Ejipto' tea'u juka' in yoemrata in yeu pu'ari, jiokot am ane'uta nee a' ju'uneiyaa. Bem jiokot jiaka neu noka'uta, nee a' jikkajilaa. Intok inepo junae betana am jinne'ubaeka, a'abo ko'om yebijlaa. Nemak weene, bwiaraa Ejipto' tea'u ne enchi bittuabae", ti au jiiak.
35 'Junuen, bempo'im junaman juka' Moiseejta ka a' mabetlamtuko juni'i, intok juname'e: "Jabesa enchi itou yo'o ya'ari, intok itom enchi nau tu'utene' betchi'bo", ti au jiulatuk juni'i, ju'u Lios junammeu a' yo'o yaaka intok junama'a bem am jinne'une' betchi'bo ameu a' bittuak, juka' ankelejta, jum juya beete'po aapo'iku au yeu machiakamta a' sawakai. 36 Ini'i Moisees, juna'a ju'u, jume' che'a bat itom yo'owasuka'um, bwiaraa Ejipto' tea'po yeu am nuk sikame. Intok jiba aapo, jiba junama

bwiaraapo, intok jum bwe'u se'e
pa'aku, intok Sikii bawe' tea'po,
junama'a, woi taka wasuktiammeu
tajtia ka a joo tu machik intok
machilaata yaakame. 37 Jiba ini'i
Moisees juna'atuk, ju'u, ju'u Ijra'el
yoemratau: "Ju'u Lios, chukula,
jiba inim enchim yoemrata nasuk,
emo betana seenuk, Liojta betana
ju'uneetuawaka, chukula yeu
weenemta teuwaamta emou a'
bittuane, jiba aapo'ik nee emou a'
bittuaka'a benasia. Junaka'a, ala
eme'e a' nok jikkajine", ti ameu
jiame. 38 Ketchia jiba ini'i Moisees,
aapo, mekka bwe'u se'e pa'ariau,
juka' bu'uuraata nasuk, intok
kawi Sinai' tea'u, Liojta betana
ankelejta aamak nokakamta mak,
intok jiba jume' che'a bat itom
yo'owasuka'ummak aneme. Intok
jiba aapo, Liojta betana nokim,
jiba yuu jiapsiwamta weiyaamta
itou a' teuwaa betchi'bo a'
ju'uneiyaatuawakame.

39 'Taa inime'e che'a bat naataka
itom yo'owasuka'um, ka a' nok
jikkajibaek. Ala bempo omola a'
tawaaka, intok bwiaraa Ejipto' tea'u
juchi nottibaen. 40 Junak bempo,
Aaron teamtau: "Jitae jume' itom
yo'orinee'um, juname'e ito pat
kateka, bo'ot itom anianeeme itom
am ya'ariane. Bwe'ituk itepo tee,
Moiseejta, bwiaraa Ejipto' tea'po
itom yeu nuk sikamta, jakun, a'
tawaka'ut, te tua ka ju'unea", ti au
jiian. 41 Junako inime'e, jita bem
yo'orinee'uta, beseota benak yaak.
Chukula intok a' yo'ori betchi'bo,
naikim wokekame a' su'ariak. Intok
inime'e, junaka'a bempo bem
maammea ya'ari betchi'bo alleak.

42 Junak intok ju'u Lios, ka intok
am aniaka am koptak. Intok aapo,
teekapo jume' chokim bem yo'orine'
betchi'bo am su'u tojak. Bwe'ituk
jiba jum Liojta betana jume'
chukula yeu weenemta teuwaamta,
bem ji'osia ji'ojteimpo:

Jaisa tua eme'e inim Ijra'el
yoemra, jume' naikim
wokekame su'aka enchim ne
yo'oribae' betchi'bo,
Woi taka wasuktiampo tajti jum
bwe'u se'e pa'akun aneka,
juname'e am su'ak ja'ani.

43 Ka junueni.

Ala eme'e, enchim kate'u bicha
juka' enchim ya'arika enchim
yo'oree'uta,
Molok teamta lona kari ama a'
kateka'u,
Intok juka' chokita enchim
ya'arika enchim yo'oree'uta,
Rimpan teamta,
Inime'e emomak am nuk
weiyaan.
Jiba jita benaka am yo'oribaeka
enchim ya'arim.
Jiba inia betchi'bo, inepone,
enchim tua jometaka enchim
bwiaraa betana, senu bwiaraa
Babiloonia' tea'po,
Che'a wa'am bicha nee enchim
bittuane, ti jiia ju'u achai Lios.

44 'Jum bwe'u se'e pa'aku rejtekai,
jume' che'a bat naataka itom
yo'owasuka'um, juname'e juka'
lonae bem kari ya'ari'po, jume' wooi
bweka tetam, Liojta woj mamni
nesaurim amet ji'ojteim, ama
wajiwa am jijipuen. Ini'i kari ya'ari,
jiba Liojta juka' Moiseejtuka'uta
ya'asaeka'a benasia, junak aapo'ik
junuen machik a' ya'anee'u betana

a' tejwaaka aapo'ik a' bichaka'po
benasi ya'atuk. 45 Wame'e che'a
bat naataka itom yo'owasuka'um,
inika'a lona kari ya'arita, bempo
aamak taawak. Intok chukula
wame'e, ju'u senu Josue' teamta
mak bo'o joakame junako bempo
wate yoemrata, juname'e bem
bwiata ameu a' yo'okai, inime'e,
Liojta am aniaka' betchi'bo, juka'
bwiata ameu a' tawane' betchi'bo,
juname'e ama yeu sajaka junak
bempo inim bwiarau amemak
a' weiyaan. Ini'i inien tuk,
Labiituka'uta taewaim aapo'ik
amet a' jiapsa'u tajtia. 46 Ini'i, ju'u
che'a yo'o ya'ari Labii tuka'u, ju'u
Lios ae betana alleaka aapo che'a
bepa yuma'isi au tu'ik a' bittuak.
Intok aapo ket kari, aapo'ik Liojta,
juka' Jakoop tuka'uta yo'oreka'uta,
junama jak a' ya'aria betchi'bo,
Liojtau bicha nookak. 47 Taa ju'u,
inika'a Liojta ama yo'orinaa'uta
karita, ju'u a' yaakame, chukula
ju'u a' yoemia ju'u Salomon tuka'u
juna'atuk. 48 Taa junuentaka juni'i,
ju'u Lios teekau jiapsame, aapo ka
inim jabeta betana kari ya'aripo
jiapsa o'oben. Bat naataka seenuk,
Liojta betana ju'uneetuawaka
chukula yeu weenemta teuwaamta
a' jiaka'a benasia:

49 Ju'u teeka juna'a, ju'u che'a
yo'otaka nesaweka in aet
kateka'u benak.
Ini'i intoko bwia, jiba jita in aet
wokeka kateka'u benakai, ti
jiia ju'u achai Lios.
Inien san eme'e kaachini inim,
jitae nee a kaateriane, ti jiia.
Oo intok kia jak inim in yum
jo'enee'u juni'i, ka neu utte'a.

50 Jiba ineponee juna'a, ju'u,
bwiata, teekata intok si'imeta
ju'unaktekame, ti jiia ju'u
achai Lios.

51 'Eme'e jiba inien namakak
jiapsek. Intok eme'e, jiba jume' ka
Liojta sual ta'aame benasi juka'
lutu'uriata ka jikkajibae intok
kaita sualekai. Eme'e, jiba juka'
Liojta betana tu'u jiapsita beje'eka,
ka aamak ea. Jiba eme'e, jume'
enchim yo'owasuka'um bebena —ti
ameu jiiak—. 52 Jume' che'a bat
naataka enchim yo'owasuka'um,
bempo jume' Liojta betana
ju'uneetuawaka chukula yeu
weenemta teteuwaa'um, kaabeta
be'aaka, si'imem jiokot emo
am bittuak. Bempo bat naataka,
jume'e, juka' si'imeku lutu'uriata
bo'o jooriaka jiapsamta, inim a'
yebijnee'uta a' teuwaakame, am
su'ak. Intok i'an aapo'ik inim a'
yepsako, eme'e a' bwiseka intok a'
me'aak. 53 Eme'e jiba juka' Liojta
betana nok lutu'uriata a' nesaurim,
jume' ankelesim emou tojita
mabetakai, ka a' nok jikkaja —ti
ameu jiiak.

Jum Teban teamta me'ewaka'po

54 Junako bempo inika'a ameu a'
teuwaawakamta jikkajakai, intok
inime'e, Tebantau tua omten kia
emo tam kumekai. 55 Taa ju'u
Teeban, Liojta tu'u jiapsie yuma'isi
aet anekai, teekau jikau bitchuka
intok aapo junaman Liojta betana
machilaata intok ket Jesujta, achai
Liojta batatana au weyekamta
bichak. 56 Junak aapo:

—Ake'em a' bicha. Teekau nee,
ju'unakkiachisi machilaata bicha,

intok ketchia juka' inim ito benasi yoem tuka'uta, Liojta batatana au weyekamta ne bicha —ti jiiak.

57 Taa bempo tua ka a' jikkajibaeka, emo naka pattak, intok tua kusisi chaaeka intok si'ime au tenneka a' bwisek. 58 Intok inime'e, junama'a bwe'u jo'arapo yeu a' nuk sajaka intok juname'e a' mamaa japtek. Intok jume' junuen a' me'ena' betchi'bo aet nesaweme, inime'e, bem bepa tajo'oreka'um, senu ju'ubwa yo'otume, Saulo'oti teaka'utau am jo'ariakan. 59 Intok junama'a ketun bempo'im a' mamaao, ju'u Teban teame Liojtau bicha nookak:

—In yo'owa Jesukrijto, in jiapsi nee em mampo a' su'u toja —ti jiakai.

60 Chukula tonommea kikteka, intok kusisi chachaeka intok:

—Achai Lios, inika'a ka tu'ik bem ya'ari betchi'bo, ka aet am ya'uraa bittuane —ti jiiak.

Inika'a teuwaasuka, muukuk.

Juka' Saulo' teamta, jume' Krijtota sualeme ka tu'isi bicha'po

8 Ju'u intoko Saulo' teame, inika'a a' me'enaa'uta, junuen a' me'aakammak ean.

Jiba junae taewait naateka, jume' bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po Krijtota sualeme, tua jiokot bit japteak. Junama'a juname'e, jume' bwiaraa Jurea' tea'u bicha intok bwiaraa Samaaria' tea'u bicha yeu na'ikimtuk. Kia jume' Krijtota yeu pu'arim jiba junama'a Jerusalenpo tawakai. 2 Junama'a waate, Liojta tua yo'ori ta'aame, inime'e juka' Tebanta ma'ak. Intok inime'e ae betchi'bo tua siokakai. 3 Junako junama'a ju'u Saulo' teame, jume' Krijtota sualemmeu suuan am lu'utabaekai. Intok ini'i, jo'araat weyen junuen jume' o'owim intok kia am jaamuchim tuk juni'i, yeu am wikeka intok junuen inime'e, yee e'etawa'u am bittuabaekai.

Jum Samaaria bwiaraa' tea'po, Krijtota nok lutu'uriata a' majtawaka'po

4 Taa junuen intok, jume' junama bwe'u jo'araapo Jerusalen tea'a betana yeu na'ikimtukame, inime'e bem kate'ut si'imekut Krijtota betana juka' nok lutu'uriata a' teuwaa sakan. 5 Inime'e betana ju'u seenu, Jeriipe' teakai, bwiaara Samaaria' tea'po, senu ili ka bwe'u jo'arau sika intok junama'a yoemrata, Krijtota betana yoemratau nok taitek. 6 Junama'a ju'u yoemra nau yaajan, intok si'ime, juka' aapo'ik Jeriipe' teamta ameu a' teuwaa'uta, a' mammateka a' jikkajan. Intok ketchia, inime'e, ka a joo tu machik machilaata a' joa'uta bichan. 7 Bwe'ituk junama'a juebenaka jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsekame, inime'e junae betana tu'irean. Juname'e ka tu'i jiapsim intok, inime'e jiokot emo bichammet, kusisi am chachaituaka amet yeu kateka am su'u tojan. Intok junama ketchia juebenaka, ka emo taka yekame intok ketchia wame'e wokpo lolo'im tu'irean. 8 Inien weyeka san junama'a ili bwe'u jo'araatchi, aapo'ik ane'epo, junama yoemrata nasuk tua alleewan.

9 Taa junama'a ket, senu Simoo' teaka ama jo'aakan. Ini'i junen,

che'a bat naataka junama'a ili
jo'araapo, juka' ama yoemrata,
ju'u ka tu'ik yee bai ta'aawamta
a' ta'aa'ue, suum watchisi machik
joaka, intok au yo'ori teboka.
10 Junama'a, jume' che'a iilitchimpo
naateka, jume' ama che'a
yo'owemtaka juni'i, si'ime, tua a'
sualeka a' jikkajan. Intok inime'e:
—Ini'i o'ou a' joa'u, Liojta a jita
joa'ue a' jooa —ti jiian.
11 Inika'a bempo a' sualen,
bwe'ituk ini'i, binwatuk naateka,
ka tu'ik yee bai ta'aawamtae,
tua binwatuk naateka am bai
ta'aariakan. 12 Taa junak inime'e,
bempo juka' Jeriipeta, Liojta teekau
che'a yo'otaka a' kateka'u betana
lutu'uriata intok yo'owe Jesukrijtota
lutu'uriapo, Liojta betana yeu
pu'aritaka a'abo a' bittuarituka'po
ameu a' teuwaawao, bempo
a' mabetaka, Krijtota sualekai,
o'owimtaka intok jaamuchimtaka
chiktia, emo bato'owaa tebok.
13 Intok junama'a, jiba ju'u Simoo'
teame juni'i a' sualeka intok ket
bato'owaawak. Intok aapo a' ea'po,
Jeriipe' teamtamak naas wee taitek.
Intok ini'i, waka'a, Liojta a jita joa'
betchi'bo, tua ka a joo tu machik
intok juka' machilaata joowamta
bichakai, tua a' suum eiyaan.
14 Chukula intok, jume' Krijtota
yeu pu'arim aman bwe'u jo'ara
Jerusalenpo ane'um, bwiaara
Samaaria' tea'a betana joomem
Liojta betana juka' nok lutu'uriata
bem a' mabetaka a' sualeka'po
ju'uneiyaaka, juka' Peota intok
juka' Joanta junaman am bittuak.
15 Inime'e intok junak aman
yajakai, junama'a Samaaria
bwiaraapo Krijtota sualeme, junuen
juka' Liojta tu'u jiapsita amet an
betchi'bo, Liojtau bicha am nokriak.
16 Bwe'ituk inime'e betana kee jabe
juka' Liojta tu'u jiapsita a' mabetan,
inime'e wepulsi yo'owe Jesukrijtota
sualeka jiba bato'owaarim tukan.
17 Junako ju'u Peeo intok ju'u
Joan, inime'e Krijtota sualemmet
mamteka intok junuen inime'e juka'
Liojta tu'u jiapsita a' mabetakai.
18 Junako ju'u Simoon, junuen jume'
Krijtota yeu pu'arim, inime'e inimmet
mamteko juka' Liojta tu'u jiapsi
juname'e a' mabetame bichakai, aapo
tomita am makbaen, 19 junammeu:
—Eme'e inika'a utte'ata enchim
jipue'uta net ket a' autuane. Junuen
junak jabeta juni'i, junaet in
mamteka'uta, junaka'a juka' Liojta
tu'u jiapsita a' mabetne' betchi'bo
—ti ameu jiiak.
20 Junak intok ju'u Peeo iniau:
—Empo em tomimak ka tu'ikun
bicha na'ikiatune. Bwe'ituk inien
juka' Liojta yee mika'uta, tomie a
jinutu ti em ea' betchi'bo —ti au
jiiak—. 21 Empo inile benaka itom
bo'o jooria'po, kia ili juni'i ka iniau
lutu'uriak. Bwe'ituk empo, Liojta
bichapo ka aamak eaka ka tu'isi
jiapsa —ti jiiak—. 22 Inien inika'a
Liojta bichapo ka tu'ik em jiapsa'u
betana emo temaika a' koptane.
Intok inia betana Liojtau bicha
emo nokriane, jumak juni'i inien
em eaka'ut aapo enchi jiokoine.
23 Bwe'ituk et ne mammate, inien
ama butti jitat em kopte'u. Intok
juka' ka tu'ik em joopea'uta, em ka
a' su'u toja'u —ti au jiiak.
24 Junako ju'u Simoon,
Peotaimmeu:

—Eme'e, Liojtau bicha nee nokriane, junuen inika'a weemta enchim neu aune'eti jia'uta, ka junuen neu a' chupne' betchi'bo —ti ameu jiiak.

25 Chukula bempo junama'a yo'owe Jesukrijtota betana bem ju'uneiyaa'uta intok Liojta betana nok lutu'uriata junama a' teuwaasukai, bempo jume' Krijtota yeu pu'arim, junama'a bwiaraa Samaaria' tea'po, juebena ili ka bwere jo'arammet, Krijtota betana juka' nok lutu'uriata a' teuwaasuka intok junak chukula, Jerusalemmeu nottek.

Ju'u Jeriipe intok ju'u, bwiaraa Etiopia' tea'po joome

26 Iniat chukula, Liojta betana senu ankeles, Jeriipe' teamtau:

—Inim yeu sikaa, luula yejte'u bicha weene, ju'u bo'ot, inim Jerusalenpo naateka, jo'ara Kaasa' tea'u bicha bo'okamtatchi —ti au jiiak.

Ini'i juna'a ju'u bo'o, bweka pa'ariapo aman bo'okame. 27 Ini'i Jeriipe junuen junam bicha yeu siika. Intok bo'ot weyekai, seenuk, bwiaraa Etioopia' tea'u jometau yepsak. Ini'i eunuuko tukan. Ini'i intok ketchia, yo'oorapo yo'o tekiakan intok junama'a bwiaara Etiopia' tea'po, jamut taka junama'a che'a yo'o ya'ari, Kandaakij teamtau chapti, junae yo'ota tomi ama jipu'uwamta a' suuatuawan. Intok ini'i, bwe'u jo'ara Jerusalenpo, junaman Liojta a' yo'ori betchi'bo, aman noitilatukan. 28 Ini'i o'ou, a' bwiaraau bicha nottika weyen. Intok a' kaba'i karopo yej simeka intok ini'i, bat naataka Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teuwaamta, Isa'iaj tuka'uta ji'osia ji'ojteim nok simen.

29 Junako ju'u Liojta tu'u jiapsi, Jeriipe' teamta:

—Junae karopo weyemtau a' yebijne' betchi'bo, au rukte'e, junuen a' ju'uneetuak.

30 Intok junak ju'u Jeriipe, buiteka lauti junau ruktekai, inika'a, Isa'iaj tuka'uta ji'osia ji'ojteim nokamta jikkajaka, intok:

—Jaisa empo ju'u em noka'ut ju'uneaka a' nooka ja'ani —ti a' temaek.

31 Ini'i yoeme intok:

—Kaachin nee aet ju'uneene, kaabeta senuk ju'uneamta nee a' tejwaao —ti jiiak.

Intok junako, aamak ja'amuka aamak a' yej simne' betchi'bo au nookak.

32 Jum Liojta nok lutu'uria ji'ojteimpo a' noka'u inen ji'ojtei tukan:

Bwalata benasi nu'uwaka
me'etuk.
Intok jiba juka' bwala aso'olaata,
Jume' a' boa'ume bichapo ka a'
bwabwana'a benasi,
Aapo ket junuen ka au nokriak.
33 Ka yo'oriwaka jiokot ya'atuk.
Intok aapo'ik aniaka a'
nokriame, kaabe tuk.
Tu'ik jiba joaka jiapsan, taa ka
tu'ik joamta benasi ya'awak.
Intok jume' aapo'ik betana
kateme a' yoemiam tunee'um
kaabe tuneemta benasi
machian.
Bwe'ituk aapo inim bwiapo a'
jiapsa'po me'ewak.

34 Ju'u yo'o ya'uraapo tekiakame,
juka' Jeriipetau:
—Tua ne eu ujbwana, ju'u chukula
yeu weenemta teuwaame, inim
aapo au teuwaa ja'ani, oo senuk
ta'abwik betana weyemta teuwaa,
nee tejwaane —ti au jiiak.
35 Junako ju'u Jeriipe, jiba
junama'a aapo'ik noka'apo,
junama'a ji'ojteita au teuwaa taitek,
intok aapo, Jesukrijtota betana juka'
nok lutu'uriata au teuwaak. 36 Intok
junako, bempo, bem kate'ut, senu
ba'a maneka'po wa'am katekai,
ju'u yo'o ya'uraapo tekiakame,
Jeriipetau:
—Im ba'am. Jaisa nee ka a
bato'owaatunee ja'ani —ti au jiiak.
37 Ju'u Jeriipe intok junau:
—Empo chikti em jiapsie Krijtota
suale'eteko, aa'ee bato'owaatu —ti
au jiiak.
Juna'a o'ou intok:
—Yo'owe Jesukrijtota, Liojta
betana a' yoemiari tuka'uta nee a'
suale —ti au jiiak.
38 Junako bempo, bem ama
kate'uta karota kechaka, intok
bempo nau junama'a ba'au ko'om
sajak. Ju'u Jeriipe intok junama'a
a' bato'owaak. 39 Junako, bempo'im
junama ba'apo yeu sajako, ju'u
Liojta tu'u jiapsi, juka' Jeriipeta
seej chukti junama'a omot bicha a'
nuk siika. Ju'u intok yo'o ya'uraapo
tekiakame, ka intok a' bichak. Taa
ini'i tua alleaka bichau bicha bo'o
joak. 40 Ju'u Jeriipe intok, senu
ili bwe'u jo'araa Asooto' tea'u
yepsaka ju'unean. Intok junak aapo,
junaman juebena ili jo'arammet
weyeka, senu jo'ara, Sesarea' tea'u
a' yepsa'apo tajtia, Jesukrijtota nok
lutu'uriata junama si'imekut teuwaa
simen.

Saulo' teamta, Jesukrijtota sualeka'po

9 Jiba junako, ju'u Saulo'
teame, bichau bicha
jume' Jesukrijtota sualeme am
lu'utapeaka, jiokot bem joowaka,
watem su'a tune' betchi'bo ameu
suuan. Jiba inia betchi'bo, ju'u
te'opopo tekiakammeu che'a yo'o
ya'aritau noitek, 2 junau lutu'uriata
jipu' betchi'bo, ji'osiata a'awakai,
junuen junae, bwe'u jo'ara Lamajko'
tea'u sikaa, jum juriom te'opompo,
inime'e Krijtota nok lutu'uriata a'
sualeka a' jikkajame ama jaiwaka,
intok inime'e, o'owim intok kia am
jaamuchim tuk juni'i, am bwiseka,
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u am
tojaka am eta'abaekai. 3 Taa junak
aapo'ik bwe'u jo'ara Lamajko' tea'u
jeela bo'ot ketun a' weyeo, seej
chuktia teeka betana tachiria tua
utte'aka aet ko'om taobiak. 4 Junako
ini'i Saulo bwiau ko'om wechek.
Intok junama'a, jiawaita:
—Saulo, Saulo, kat neu suua —ti
au jiamta jikkajak.
5 Junak ju'u Saulo:
—Jabesa empo achai —ti au
nattemaek.
Juna'a jiawai intok juchi:
—Ineponee juna'a ju'u Jesus, jiba
ju'u em au sua'u, taa empo junuen
aneka, empo'e emo jiokot jooa, juka'
boejta, kuta bwawik temuka, au
ko'okosi a' joa'a benasia —ti au jiiak.
6 Junak ju'u Saulo, majjairimmea
au yoakai:
—In yo'owa, jitasa empo nee joo
i'a —ti au nattemaek.

Ju'u Jesus intok:
—Kikteka, jum bwe'u jo'arau weene. Intok junaman empo tejwaatune, juka' em joonee'uta —ti au jiiak.
7 Jume' o'owim, waate Saulo' teamtamak kate'um tua womtilamtaka intok ama ja'abweka ka nookan. Bwe'ituk inime'e, junaka'a jiawaita jikkajan taa kaabeta bichakai. 8 Junako ju'u Saulo, chukula junama'a bo'opo kikteka taa ini'i puj remtekai, tua ka bichan. Junuen san jume' waate a' wik sakaka intok junaman bwe'u jo'araa Lamajko' tea'u a' nu'upak.
9 Junama'a intok aapo, junuen ka bichaka ama aanek, ka ji'ibwaka intok ka ba'a je'eekai.
10 Junama'a Lamajko' tea'po senu Krijtota sualeme Ananiaj teame ama jo'aakan. Iniau ju'u yo'owe Jesukrijto, tenkupo benasi aapo'iku au yeu machiak intok iniau:
—Empo Ananias —ti au jiiak.
Aapo intok:
—Im ne aane in yo'owa —ti au jiiak.
11 Junako ju'u yo'owe Jesukrijto iniau:
—Inim bwe'u jo'arapo, senu aet rejtiwame bo'opo, Lutula bo'oka ti ta'eewa'u empo weene. Junaman intok, senu Juuraj teamta jo'apo, Saulo' teaka, bwe'u jo'ara Tarso' tea'a betana jometa ama a' nattemaine. Bwe'ituk juna'a Liojtau bicha au nokria. 12 Intok ini'i tenkupo benasia, seenuk yoemta, Ananiaj teamta a' kateka'u kibakeka intok aapo'ik juchi a' bitne' betchi'bo, aet mamteka a' nokriamta bittuawa —ti au jiiak.
13 Inika'a jikkajakai ju'u Ananias:
—In yo'owa, juebenaka inia o'outa betana intok jiba inika'a bwe'u jo'ara Jerusalenpo jume' enchi sualeme, unnaa ka tu'ik ameu a' ya'alatuka'uta neu a' etejolaa, 14 intok i'ani aapo jiba inim a'abo yebijlaa, te'opopo yo'owam betana ji'osiata weiyaakai, junuen si'ime jume' enchi sualeme, am bwiseka am weiyaa betchi'bo —ti jiiak.
15 Taa ju'u yo'owe Jesukrijto aapo'iku:
—Noolia aman weye. Bwe'ituk inika'a yoemta, inepo nee yeu a' pu'ari, junuen, wate tatta'abwi yoemratau intok inia yoemratau che'a yo'o ya'arimmeu intok ketchia, inim ju'u Ijra'el yoemratau, nee betana juka' nok lutu'uriata weyemta, ameu a' nokne' betchi'bo —ti au jiiak—. 16 Jiba ineponee ket a' ju'uneiyaatuane, aapo'ik nemak eaka a' jiapsa' betchi'bo, aet juebenaku tua jiokot au a' bitnee'uta —ti au jiiak.
17 Junako ini'i Ananias junaman Saulo' teamta kateka'u kariu yepsak. Intok junaman au kibakekai, aet mamteka intok aapo:
—Krijtopo nemak weri Saulo, ju'u yo'owe Jesukrijto, aman bo'ot bina bicha em weye'ut eu au yeu machiakame, juchi a em bitne' betchi'bo, intok aapo'ik Liojta betana a' tu'u jiapsita et a' kibakne' betchi'bo, nee eu bittuari —ti au jiiak.
18 Junama'a aet mamtesuako, sepia a' pusimpo, jitaa, kuchu kupem benaka ama ko'om yojtek. Intok junak sep bit taitek. Junak intok ini'i Saulo, junama su sep

bato'owaawak. 19 Iniat chukula
aapo, utte'ata bwij betchi'bo, juchi
ji'ibwak. Intok junama'a aapo
bwe'u jo'ara Lamajko' tea'po, jume'
Krijtota sualemmak jiba ili jaiki
ta'apo ama amemak taawak.

Ju'u Saulo, jum Lamajko' tea'po, Jesukrijtota betana juka' nok lutu'uriata teuwaa

20 Junama sepia ju'u Saulo,
jum juriom te'opommet ama
anemmeu nok taitek. Intok Jesujta
tua lutu'uriapo Liojta betana a'
yoemiari ti jiakai. 21 Si'ime jume'
junuen a' jikkajame, inime'e tua a'
suum eiyaan. Bempo intok:
—Jaisa ka ini'i juna'a ja'ani, ju'u,
jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po,
jume' Jesukrijtota yo'oreme am
lu'utabaeka ameu suame. Intok
jaisa ka aapo juna'a ja'ani, inim
a'abo jiba bempo'im am bwiseka,
am nuk sika intok junuen junaman
jume' te'opopo tekiakammeu
yo'owemmeu am tojibaeka, inim
yepsakame, ja'ani —ti jiian.
22 Taa ju'u Saulo junama'a che'a
bepa au ou bujtaka, Jesukrijtota
betana juka' nok lutu'uriata
a' teuwaan. Intok junuen juka'
Jesujta a' Krijto tuka'po, machisi
a' teuwaakai. Junuen jume' juriom
jum Lamajko' tea'po jiapsame, a'
teuwaa'ue am nok kokobakai.

Saulo, juriom betana ama yoek

23 Junama'a chukula, juebena
taewaim weyeo, jume' juriom
nau eaka nau etejok, junuen juka'
Saulo' teamta bem a' me'enee'u
betana. 24 Taa aapo inika'a a'
ju'uneiyaak. Jume' juriom, taewait
intok tukaariat naa buusti, bempo
junama'a bwe'u jo'arapo ama yeu
katwa'ummeu, yeu a' wee bo'o
bichan a' me'ebaekai. 25 Taa junako
jume' a' majtim aamak Krijtota
sualeme, bempo jitaa bwe'u warita
benaku wikiammea, a' yechaka
intok tukaapo junama'a bwe'u
jo'ara konila mekka jikau teta
korata beas, ko'om a' yechak. Intok
inien aapo juname'e betana ama
yo'eek.

Saulo, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po aane

26 Chukula ju'u Saulo, bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u yepsakai, junama'a,
jume' Krijtota sualemmeu yebijbaen.
Taa junama'a juname'e si'ime
a' majjaen, bwe'ituk jumak ka
lutu'uriapo Krijtota suale ti bem ea'
betchi'bo. 27 Taa junuentaka juni'i,
ju'u seenu, Bernabe' teame, inika'a
aman ameu a' nu'upaka intok
jume' Krijtota yeu pu'arimmeu
junama'a a' ta'aatuak. Juname'e
junaka'a Saulo' teamta bo'ot
a' weye'ut yo'owe Jesukrijtota
aapo'iku au yeu a' machiaka'uta,
intok ket juka' yo'owe Jesukrijtota
au nokaka'uta intok jiba aapo'ik
Saulota jum bwe'u jo'ara Lamajko'
tea'po, Krijtota betana weyemta,
ka jain eaka a' nokaka'u betana
am etejoriak. 28 Junako ju'u Saulo
junama'a Jerusalenpo taawak,
intok jume' Krijtota sualemmak
naas weyen. 29 Junama'a aapo,
kaitat jain eaka, Krijtota betana
weyemta teuwaa simen. Junama'a
juriomtaka, rieeko nokta
nokammak tua etejokai. Taa
inime'e a' me' betchi'bo nau ean.

30 Junak jume' Krijtota sualeme,
inika'a ju'uneiyaaka, juka' Saulo'
teamta, senu jo'ara Sesarea' tea'u
bicha a' tojak. Intok junama'a,
bwe'u jo'ara Tarso' tea'u a' bittuak.
31 Junuen junako, si'ime wame'e,
bwiaraa Jurea' tea'po intok jum
bwiaraa Kalilea' tea'po intok
bwiaraa Samaaria' tea'po waet, jume'
Krijtota sualeme, yanti elwame amet
ayukan. Intok inime'e che'a juni'i
yuma'isi Krijtota sual sakan. Intok
bempo, achai Liojtat ee majjaen a'
nok jikkajakai. Intok Liojta betana
a' tu'u jiapsie aniawaka, che'a juni'i
bu'uuka Krijtota sualen.

Eneaj teamta au inne'etetuawaka'po

32 Junako ju'u Peeo junama'a
jume' Krijtota sualeme, bem
jo'aaka'ummeu am bichakai, junak
ketchia aapo ili bwe'u jo'ara Liira'
tea'u, Krijtota sualemmeu noitek.
33 Junama'a aapo seenuk, Eneaj ti
teaka, woj naiki wasuktiapo ka au
taka yekaka bo'okamtau yepsak.
34 Junak intok Peeo iniau:
—Empo Eneas, yo'owe Jesukrijto
enchi tu'utene. Yejte'e, juka' em
jipetekta a' tu'ute'e —ti au jiiak.
Ju'u Eneaj teame intok sep yejtek.
35 Inika'a intok, si'ime jume' ama
jo'ara Liira' tea'po intok ama ka
mekka Saroon tea'po joomem,
tu'ureakamta a' bichak. Intok
inime'e junak junuen, bat naataka
bem sualeka bem bo'o jooria'uta,
su'u tojaka, intok Krijtota sualek.

**Ju'u jamut Tabiita' teamta
juchi jiabijteka'po**

36 Jiba juname'e taewaimmet,
junak bwe'u jo'ara Joppe' tea'po,
jamut, Tabiita' teaka, Krijtota
sualeme ama jo'aakan. Inime'e
team, Maso jamut ti jiubae. Ini'i
jamut tu'ik joaka, intok jume' jiokot
aneka jiapsame am aniaka jiapsan.
37 Juname'e taewaimmet, ini'i
Tabiita' teame ko'okoi wecheka
intok muukuk. Intok inika'a,
chukula a' takaawa baksiawaka,
karipo bepa juchi senu kari ya'ariu
jikau tekri tuk. 38 Ini'i jo'ara, Joppe'
teame, Peota ama ane'u jo'ara Liira'
tea'u ka mekkaekan. Intok junuen,
junaman Krijtota sualeme, Peota
ama ane'ut ju'uneakai, watem
wooim nau aman au bittuak, lauti,
ka bo'o bichaka ama jo'ara Joppe'
tea'u a' weene'po a' tejwaaneeme.
39 Junako ju'u Peeo junamemak
siika. Intok aapo'ik aman a'
yepsako, junama'a kariu, junaka'a
takaata bo'oka'u tojiwak. Intok
junama'a si'ime jume' jaamut
jokoptuim bwanaka au japtek.
Intok aapo'ik Peota, supem intok
tajo'ota, junaka'a Tabiita'atuka'uta,
jiapsaka a' ya'arim, a' bittuak.
40 Taa ju'u Peeo, junako, si'ime jume'
ama aneme yeu kat saek. Intok
tonommea kikteka, Liojtau bicha
nookak. Junak intok junama'a ju'u
mukiatau kuaktaka:
—Tabiita, yejte'e —ti au jiiak.
Junako aapo remtek. Intok
junama'a Peota bichakai, yejtek.
41 Aapo ju'u Peeo, mampo
a' bwiseka a' yechak. Junako
jume' Krijtota sualemmeu intok
jume' jaamut jokoptuimmeu
chaaeka, junama'a, jiapsamta
ameu a' kechak. 42 Ini'i yeu sikame,
junama'a bwe'u jo'ara Joppe'
tea'po si'imekut ju'uneiyaatuk.

Intok junama'a, tua juebenaka,
yo'owe Jesukrijtota sualek. 43 Ju'u
Peeo junak, junama bwe'u jo'ara
Joppe' tea'po seenu, waka beam
bwabwalkoteka, Simo' teamta
jo'apo, ili jaiki ta'apo ama aamak
taawak.

Ju'u Peeo intok ju'u Korneelio' teame

10 Senu bwe'u jo'ara Sesarea'
tea'po, o'ou Korneelio'
teaka ama jo'aakan. Ini'i, senu
batayoon sontaaom, inime'e
Itaalianom ti ta'eewaka, junama'a
aapo mamni taka sontaommeu
ya'uttukan. 2 Ini'i Korneelio'
teame san, si'ime jume' a' jo'aapo
jo'aakammak, Liojta a' yo'ori
ta'aan. Intok si'imeku a' ee majjau
ta'aaka jiapsan. Ketchia, aapo
junama'a jume' juriom ania
betchi'bo, tomita yu'in ameu bicha
nana'ikian. Intok jiba wee'po
Liojtau bicha nookan. 3 Junama'a
sejtul ta'apo kupteo bicha, jumak
bajim jia'apo, aapo Liojta betana
jita bittuawak, junama'a aapo,
Liojta betana ankelejta a' kateka'u,
au kibakekamta machisi a' bichak.
Juna'a intok:

—Korneelio —ti au jiiak.

4 Ini'i Korneelio, junaka'a
ankelejta tua a' majjaeka a'
bitchuka taawak. Junak intok aapo:

—Jitasa ini'i achai Lios —ti a'
temaek.

Junako ju'u ankeles:

—Ju'u Lios, au bicha em yee
nokrialaa'ut, junaet enchi jikkajilaa.
Intok ketchia inim jume' jiokot
eame, tu'ik em am ya'arialaa'u
betana a' ju'uneiyaa. 5 Junuen
san, o'owim waatem, bwe'u jo'ara
Joppe' tea'u, juka' seenuk Simo'oti
teaka, ket Peommea ta'eewamta,
aman am nu'une' betchi'bo aman
am bittuane. 6 Juna'a, senu ale
benasi Simo'oti teaka, beam
bwabwalkoteme, tua bawe mayoau
karekamta, a' jo'aapo aane.

7 Aapo junak, juka' ankelejta
au nokakamta a' simsuko, ju'u
Korneelio, a' jo'aapo a' sawe'um
betana wooim yeu pu'ak, intok
sontaota seenuk, ket Liojta yo'ori
ta'aaka, aapo'ik yoem eiyaa'uta
inime'e ama yeu am pu'ak.
8 Inimmeu aapo, si'imeta juka' a'
bichaka'uta ameu a' teuwaak. Intok
chukula aapo, bwe'u jo'ara Joppe'
tea'u bicha am bittuak.

9 Yokoripao juname'e ketuni am
bicha am bo'o joao su intok inime'e
jaibu junaman bwe'u jo'ara Joppe'
tea'u jeela am kateo su, junaman
ju'u Peeo, junama kariu jikau
ja'amuk, junama'a jumak luula
kateko, junaman jikat Liojtau bicha
nokbaekai. 10 Aapo tua tebaureka
intok jaibu ji'ibwabaen. Taa ketun
a' ji'ibwa jooriawao su, tenkupo
benasi jita bittuawak. 11 Junama'a
intok, aapo, teekata au etapolata
benasi, intok juna'abo, bwe'u tosai
tajo'orim benam, juname'e naikisi
nape konila wikiaka suma'itaka,
bwiau ko'om weyeme bichak.
12 Junama'a bwe'u tajo'po wajiwa,
si'ime ka nanau machika juapo
jiapsaka naikim wokekame intok
bakotchim intok wikitchim ama
aukan. 13 Junako aapo, jiawaita au
nokamta jikkajak:

—Kikte'e Peeo, em bwa'abae'uta
me'aaka a' bwa'ane —ti jiamta.

14 Taa ju'u Peeo junako:

—E'e achai, inepo jakwoo juni'i inika'a jaiti maachik intok ka bwa'aa'eewamta nee ka a' bwa'alaa —ti a' yoopnak.

15 Juna'a jiawai junako juchi au nookak, intok ini'i:

—Waka'a Liojta betana tu'uteitaka a' tu'i'iti a' jia'uta, junaka'a empo ka a' jaitane —ti au jiiak.

16 Inika'a, aapo bajisi a' bichak. Junak intok juname'e bwe'u tajo'orim juchi wee'po teekau jikau siika. 17 Ketuni juka' Peota, juka' a' bittuawaka'ut ju'uneepeaka au a' waateo su, junama'a a' jo'aau yajak jume' Korneeliota betana aman bittuarim. Inime'e juka' Simoon teamta kari nattemaeka kate'um, junama'a aet yeu rejtiwa'po ja'abwekan. 18 Bempo junama'a chaaeka, ju'u senu Simoo Peeo' teamta junama'a jo'arapo katek ja'ani ti jiaka nattemaen.

19 Intok juka' Peota ketun ju'u a' bittuawaka'u a' waateo su, ju'u Liojta tu'u jiapsi:

—Yuu, baji o'owim a'abo enchi bitbok. 20 Ko'om sikaa, ka jain eaka amemak weene. Bwe'ituk inepo nee eu am bittuari, ti a' eetuaka a' ju'uneiyaatuak.

21 Junako ju'u Peeo, jum jume' Korneeliota betana katemmeu ko'om siika. Intok junammeu:

—Ineponee juna'a ju'u enchim jaiwa'u. Jaisa eme'e jiaka kaate —ti ameu jiiak.

22 Bempo aapo'ik:

—Ju'u sontaao ya'ut, Korneelio' teamta betana tee kaate. Ini'i, tua tu'i yoeme intok Liojta majjau ta'aaka a' yo'ore. Intok inika'a ketchia si'ime jume' juriom tua a' eiyaaka a' yo'ore. Inika'a, Liojta betana senu ankeles, a' jo'au em weene' betchi'bo, a'abo enchi nu'una' betchi'bo intok junuen aapo'ik em au teuwaanee'uta a' jikkajine' betchi'bo a' ju'uneetuak —ti au jiiak.

23 Junako ju'u Peeo, inime'e junama'a kariu, aamak am nunuk. Bempo intok junae tukaariat aamak ama taawak. Yokoriapo ju'u Peeo junamemak siika. Intok ketchia junama'a Joppe' tea'u, Krijtota sualeme betana waate aamak kaaten.

24 Juchi yokoriapo bempo jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u yajak. Junama'a ju'u Korneelio, aapo junama'a, wate a' wawaimmak intok jume' aapo'ik eiyaaka ta'aa'um aman a' nunula'ummak jaibu a' bo'o bichan. 25 Junako juka' Peota a' jo'au a' yepsako, ju'u Korneelio junama'a au yeu siika a' mabet betchi'bo. Intok ini'i, a' yo'oribaeka au tonommea kiktek.

26 Taa ju'u Peeo a' kechak intok:

—Kikte'e, ineponee ket jiba ele benasi inim bwiapo yoeme —ti au jiiak.

27 Intok aapo ketun au nokaka su, junama'a kariu kibakeka intok junama'a juebenaka ama nau yajilammeu yepsak. 28 Junak intok ju'u Peeo junammeu:

—Eme'e jaibu ju'unea, seenuk jurio yoemrata, Liojta junuen itom a' suale' betchi'bo ka itou a' lutu'uria tuka'u, seenuk, ka ito benasi juriota ka aamak itom eenee'ut. Intok kia a' jo'aau juni'i, ka a itom noite'ut. Taa ju'u Lios, i'an nee a' ju'uneiyaatuari, kaabeta, ino che'ewareka, jak

wa'am in a' eiyaanee'uta. 29 Inia
betchi'bo san, inepo, kia nee aman
tejwaawakai jiba, yokoriapo sep nee
a'abo siika. Junuen san eme'e nee
tejwaanee jita betchi'bo enchim neu
chaaeka'po —ti ameu jiiak.
30 Junako ju'u Korneelio:
—I'an naiki taewaim weye beja,
jumak jiba inaeko, jiba inim in
jo'apo nee Liojta yo'ori betchi'bo,
ka ji'ibwan intok nee kupte'u
bichaa aapo'iku bicha jiba in
noka'uta nee weetuan. Junama'a
junak, seej chukti senu o'ou, tua
beojkok tajo'oreka, aapo neu au yeu
machiak. 31 Juna'a intok: "Korneelio",
ti neu jiiak. "Ju'u Lios, juka'
aapo'iku bicha em noka'u, enchi
aet jikkajilaa intok jume' jiokot
eame, tu'ik em am ya'arialaa'uta
a' ju'uneiyaa. 32 Junuen san o'owim
waatem, bwe'u jo'arau Joppe'
tea'u, juka' seenuk, Simo'oti teaka,
ket Peommea ta'eewamta aman
nu'uneeme aman am bittuane. Ini'i
ket, senu ale benasi Simo'oti teaka,
beam bwabwalkoteme, tua bawe
mayoau karekamta, a' jo'aapo aane.
Juna'a, a' yepsaka, emak etejone", ti
neu jiiak. 33 Junuen san inepo ne, ka
bo'o bichaka, nee enchi aman jariu
tebok. Intok empo tu'isi'ee aulaa i'an
a'abo sika inim anekai. I'an si'ime
te itepo inim Liojta bichapo nau
aane. Intok itepo, si'imeta waka'a
achai Liojta betana em itou teuwaa
i'awaa'uta, itepo a' jikkajibae —ti
jiiak.

Jum Korneeliota jo'apo, Peota teuwaaka'u

34 Junako ju'u Peeo, junama'a nok
taitek intok aapo:
—I'an nee tu'isi ju'unea, juka'
Liojta, kaabeta yeu be'aaka,
si'imem jume' inim aniapo
jiapsame, nanancha a' eiyaa'po —ti
jiiak—. 35 Ala aapo, inim bwiapo,
jitaa yoemrata betana juni'i,
si'imem wame'e a' ee majjaeka a'
yo'oreme, intok juka' tu'ik joaka
jiapsame, aapo'ik betana am
yoemiarimtune' betchi'bo a am
mabeta. 36 Ju'u Lios, wame'e Ijra'el
tuka'utat yeu katriam a' yoemiam,
Liojta mak emo nau tu'utewamta
betana juka' lutu'uriata inimmeu
a' teuwaak, Jesukrijtota, juka'
si'imeku che'a yo'otaka jiapsamta
ameu a' bittuakai. 37 Eme'e tu'isi
ju'unea, ju'u Jurea bwiaraapo
si'ime jum bwiaara Kalilea' tea'po
naateka, chukula juka' Joan yee
babatoowamta yee a' majtaka intok
aapo'ik yee bato'owaaka naateka,
juka' ama yeu sikamta. 38 Ketchia
juka' Liojta, Jesus, jo'ara Nasaret
tea'po jometa, aapo'ik betana a'
tu'u jiapsie, si'imeku utte'ata aet
autuaka, intok junuen, tu'ik jiba
joaka a' jiapsa'po intok aapo'ik
si'imem wame'e bebeje'erita betana
jiokot emo bittuawame, junae
betana aapo'ik am tu'uteka'uta,
eme'e a' ju'uneiyaa. Aapo inika'a
si'imeta jooan, achai Liojta aamak
tuka' betchi'bo. 39 Jiba itepo, tee
si'imeta juka' Jesujta, aapo'ik
jum bwiaraa Jurea' tea'po inim
si'imekut, intok ket jum bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'po, juka'
a' yaaka'uta, a' bitlataka, tee a'
teuwaa. Juna'a, chukula kuuset
popontaka, me'etuk. 40 Taa ju'u Lios,
baji taewaita weyeka a' me'etuko,
kokkoarim nasuk a' jiabijtetuak.

Intok aet chukula, ket jiba
aapo'ik itou au yeu a' machiatuak.
41 Junama'a, ka si'imemmeu au
yeu machiak, taa ala itou jiba au
yeu machiakai. Itou, itepo jume'
bat naataka aapo'ik Liojta aapo'ik
betana juka' nok lutu'uriata itom
a' teuwaane' betchi'bo yeu a'
pu'arimmeu, itepo tee chukula
mukiataka intok kokkoarim
nasuk juchi a' jiabijtesuko, aapo'ik
jiapsamtamak te ji'ibwak intok
pa'asi ba'awata tee je'eka. 42 Intok
jiba aapo, inim ju'u yoemratau
itom a' majtane' betchi'bo, intok
ketchia, achai Liojta jiba aapo'ik
Jesujta jume' inim jiapsammeu
intok kia jume' kokkoarimmeu
juni'i, aapo'ik si'imem a' ya'uraa
bittuane' betchi'bo ameu a'
yo'o ya'ariaka'u betana inika'a
itom a' lutu'uriatene' betchi'bo,
itom aet sawek. 43 Ketchia, bat
naataka jaibu si'ime wame'e
Liojta betana ju'uneetuawaka,
chukula yeu weenemta nokame,
juname'e Jesujta betana jaibu
a' teuwaalatukan, bempo, si'ime
wame'e a' sualeme, aapo'ik am
ya'ariala'u betchi'bo, bem ka
tu'uwa ya'arimmet a am jiokoitu'u
ti jiakai.

Jume' ka juriomtaka, Liojta tu'u jiapsita mabetakame

44 Ketun juka' Peeota ameu
a' nokao su, junako junama'a
si'ime jume' aapo'ik Liojta betana
lutu'uriata ameu a' noka'uta
a' jikkajammeu, ju'u Liojta tu'u
jiapsi, ju'unakkiachisi ameu
yumaka, bempo'immet kiimuk.
45 Jume' intoko juriom Krijtota
sualeka, Peotamak aman rejte'um,
inime'e, wame'e ka juriomtaka,
ta'abwi yoemra, ketchia junuen
juka' Liojta tu'u jiapsi amet ane'um
am bichakai, tua am suum eiyaak.
46 Bwe'ituk bempo, juname'e,
tatta'abwi, ka bem noki am nokame
jikkajak. Intok Liojtau bicha bem
a' bai sae'uta intok bem allea'uta
teuwaame jikkajak. 47 Junak intok
ju'u Peeo:

—Inime'e inien, jiba juka' Liojta
tu'u jiapsi, itom a' mabetaka'a
benasi a' mabetlamtukai, jaibu am
bato'owaatunee'u ameu lutu'uria
—ti jiiak.

48 Intok junak aapo, juname'e, a'
sualeka intok yo'owe Jesukrijtota
betana lutu'uriaka, bem
bato'owaatune' betchi'bo amet
nesawek. Chukula bempo, juka'
Peota junama'a ili jaiki ta'apo juni'i,
amemak a' tawane' betchi'bo au
nookak.

Peota, jum Jerusalenpo, jume' Krijtota sualemmeu a' lutu'uria yaaka'po

11 Wame'e Krijtota yeu
pu'arim, intok jume' wate
Krijtota sualeme, bwiaraa Jurea'
tea'po joomem, bempo, jume' wate
yoemra, ka juriom ket Liojta betana
juka' nok lutu'uriata a' mabetaka
bem a' sualeka'uta a' ju'uneiyaak.
2 Intok junako, juka' Peota, jum
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u a'
notteko, junama'a jume' jurio
yoemrata, jume' Krijtota sualeme,
inime'e a' beje'eka nok japtek.
3 Inime'e junak:

—Jaisa eaka empo, jume' ka jurio
yoememmeu sikaa, amemak aneka

intok empo ket amemak ji'ibwak —
ti au jiiak.
4 Junak ju'u Peeo, bempo'im, juka'
au yeu sikamta, si'imeta teuwaak.
Intok aapo:
5 —Bwe'u jo'ara Joppe' tea'po
nee aanen. Intok junama'a, Liojtau
bicha inepo nokakai, Liojta
betana machilaata nee bittuawak.
Junama'a inepo, jitaa, tua bwe'u
tajo'orim benaka, inime'e naikisi
nape konila wikiaka, bwiau neu
ko'om weyeme nee bichak. 6 Junak
junama'a wajiwa jita ama ayuka'ut
ju'uneebaeka, tu'isi a' bichakai,
junama'a, juyapo jiapsaka, naikim
wowokekame intok bakotchim
intok kia wikitchim inepo ama
bichak. 7 Intok junama'a jiawaita:
"Kikte'e Peeo, em bwa'abae'uta
me'aaka a' bwa'ane", ti neu jiamta
ne jikkajak. 8 Taa inepo intok: "E'e
achai. Bwe'ituk inepo, jakwoo juni'i
nee inile benak ka bwa'a'eewamta
nee ka a' bwa'alaa", ti nee au jiiak.
9 Junak intok juna'a jiawai teeka
betana juchi wee'po: "Juka' Liojta
betana tu'uteitaka a' tu'i'iti a'
jia'uta, junaka'a empo ka a' jaitane",
ti neu jiiak. 10 Junaka weemta
bajisi inepo nee a' bittuawak. Intok
iniat chukula juna'a si'ime juchi
teekau jikau siika. 11 Jiba junama
lautipo, waate bajika junama
jo'ara in kateka'po neu yajak, senu
bwe'u jo'ara, Sesarea' tea'a betana
nee jaiwaka ama yajak. 12 Junak
intok junaman ju'u Liojta tu'u
jiapsi, junam bicha ka jain eaka in
amemak weene' betchi'bo, junuen
nee ju'uneetuak. Ketchia, jiba
inime'e itomak Krijtota sualeme,
juriomtakai junaman nemak sajak.
Junaman itepo si'ime junaka'a senu
yoemta jo'apo yajak. 13 Juna'a intok
jiba jum a' jo'aapo, senu ankelejta
au weyeka, inika'a: "O'owim
waatem, bwe'u jo'ara Joppe' tea'u,
juname'e, senuk Simoo Peo' teamta
aman nu'uneeme aman bittuane.
14 Juna'a intok enchi etejoriane,
junuen enchi intok kia si'ime jume'
emak jo'aakame enchim jinne'uim
tunee'uta, enchi tejwaane", ti
au jiamta, a' bichaka'uta, itom
etejoriakai. 15 Junako junama'a nee
am majtaka ameu nok taiteka, ju'u
Liojta tu'u jiapsi ju'unakkiachisi
ameu yumaka, amet kiimuk, jiba
bat naataka itou yumaka itot
a' kimuka'a benasia. 16 Junako
inepo, bat naataka juka' yo'owe
Jesukrijtota aapo'ik: "Lutu'uria
ala, juka' Joan tuka'uta, ba'ammea
yee a' bato'owaasuka'u. Taa eme'e,
Liojta betana a' tu'u jiapsi emot
kimuka, eme'e junae bato'owaim
benane", ti a' jiaka'u ne wawaatek.
17 Junuen, ju'u Lios, bempo'im ket
jiba ito benasia itom jume' yo'owe
Jesukrijtota sualeme, juka' itot a'
autuarita, juname'e ket aapo amet
a' autuarikai, inepo tua nee ka
ino ama yuma'alek, aapo'ik Liojta
betana weyemta in a' beje'eka
annee'u —ti ameu jiiak ju'u Peeo.
18 Junako, chukula jume' bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'po, Krijtota
sualeme inika'a teuwaawakamta
a' jikkajisukai, bempo, kaita intok
a' beje'eka nookak. Intok inime'e,
alleaka Liojta bem a' yo'oree'uta
teuwaan, intok:
—Lutu'uria, ju'u Lios i'an ket
juka' tatta'abwi intok ka jurio
yoemrata, juname'e, juka' ka tu'ik a'

koptaka intok junuen juka' jiba yuu jiapsiwamta bem a' bitne' betchi'bo, inika'a am ya'aria i'aka, ametana a' waata —ti jiakai.

Bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po, waate, ka juriomtaka, Krijtota sual taite

19 Juka' Teban teamta a' me'ewako, junama'a ket jume' waate Krijtota sualeme, jiokot bitwaka ameu suawan. Intok junama'a waate, utte'apo, mekka bicha, bwiaraa Peniisia' tea'u tajtia intok Chipre' tea'u bicha intok Antiokia' tea'u tajtia na'ikimtukai. Junaman bempo, Krijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata, ju'u jurio yoemratau jiba a' teuwaan, taa kia jume' ka juriommeu ka a' teuwaakai. 20 Taa waate Krijtota sualeme, bwiaraa Chipre' tea'po intok Sireene' tea'po joomem, inime'e aman bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u yajak. Bempo junaman ket jume' ka juriommeu, yo'owe Jesukrijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata ameu nookak. 21 Inime'e, ju'u yo'owe Jesukrijto, bem joa'ut amemak tuka am anian. Intok junuen, junama'a, tua juebenaka, bat naataka juka' bem sualeka bem au joiwalaa'uta, a' koptaka intok yo'owe Jesukrijtota sualek.

22 Chukula junako jume' bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, Krijtota sualeme, junama yeu sikamta a' ju'uneiyaakai, junama'a bempo juka' Bernabee' teamta junaman bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u bicha a' bittuak. 23 Ju'u Bernabee' teame junaman yepsakai, junama'a jume' Krijtota sualeme, juka' Liojta betana tu'ik ame nasuk a' auka'uta a' mammatekai, aapo tua alleak. Intok aapo junama'a, si'imem wepulsi, tua junen jiaka, bichau bicha yo'owe Jesukrijtota bem sualnee'u betana ameu nookak.

24 Bwe'ituk ini'i Bernabee' teame, tua tu'u yoemtukan, intok Liojta tu'u jiapsie yuma'isi aniawakai intok a' joa'ut Liojtat yoem ean. Intok junuen aapo'ik betchi'bo tua juebenaka Krijtota susualeka a' mabetak.

25 Iniat chukula ju'u Bernabee' teame, bwe'u jo'ara Tarso' tea'u bicha siika, junaman juka' Saulo' teamta jariubaekai. Intok junaman aapo a' teakai, inika'a, bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u bicha aamak a' nunuk. 26 Intok junama'a bempo, jume' ama Krijtota sualemmak, wasuktiapo ama amemak taawak. Junama'a tua juebenam juka' Liojta nok lutu'uriata am majtakai. Jiba jum bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po junen, junama'a tua bat jume' Krijtota sualeme, krijtiaanom ti ta'ee japteak.

27 Jiba juname'e taewaimmetchi junak, waate jume' Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tetteuwaame, inime'e, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'a betana, aman bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u yajak. 28 Inime'e betana seenu, Aakapo' teakai, ini'i, jume' Krijtota sualeme nasuk kikteka intok Liojta tu'u jiapsi betana aniawaka a' ju'uneetuawakai, junama'a bwiaraapo si'imekut tua tebaatunee'uta a' teuwaak. Ini'i weeme, Kaaurio' teamta junama'a aapo'ik che'a yo'o

ya'atuko taewaimmet tua junuen
chupuk. 29 Junak san, jume'e,
bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po,
Krijtota sualeme, bempo, bem
ama yuma'alaapo aman, junaman
bwiaraa Jurea' tea'u, Krijtota
sualeme ania betchi'bo, jita
junammeu a' bittuabaeka nau
eak. 30 Junuen bempo aayuk.
Intok bempo, junaka'a bem nau
tojaka'uta, junaman Jurea bwiaraa'
tea'u, Krijtota sualemmeu yo'o
ya'arimmeu, juka' Bernabee' teamta
intok Saulo' teamta, bempo'immak
ameu a' bittuakai.

Jakoobo' teamta me'ewaka'po intok Peota eta'awaka'po

12 Junako, jiba juname'e
taewaimmet, ju'u Eroorej ti
teaka, junama yoemratau che'a yo'o
ya'ari, aapo junama'a jume' Krijtota
sualeme betana, watem ka tu'isi
am bit taitek. 2 Junak juka' Jakoobo'
teamta, Joan teamtamak werik,
tebe kuchi'immea a' me'e tebok.
3 Intok inika'a aapo'ik yaaka'uta,
jume' juriom a' tu'urekame am
bichakai, aapo juka' Peota ket a'
bwij tebok. Ini'i yeu sikame, jume'
paanim ka reberuakame bwa'awaao
taewaimmet yeu siika. 4 Juka' Peota
bwijsukai, chukula a' eta'atebok.
Intok junama'a, sontaaom, naikisi
nanaikika nau a' suuatuawan.
Junuen, Liojta yo'ori betchi'bo,
paanim ka reberuakame bwa'awaka
a' pajkosuako, si'ime junama'a
ju'u jurio yoemrata bichapo yeu a'
tojaka a' me'ebaeka ean. 5 Junuen
san, ju'u Peeo junama'a a' eta'ipo
katekan, ini'i tu'isi suuawakai. Taa
jume' Krijtota nau sualeme, bempo
tua junen jiaka, jiba Liojtau bicha a'
nokria sakan.

Ju'u Lios, juka' Peota jum a' eta'ipo ama a' yo'eetuak

6 Jiba junae tukaariatchi, aapo'ik
yokoriapo juka' yo'o ya'ari Eroorej
teamta junama'a jurio yoemratau
yeu a' tojineeo, ju'u Peeo, junama'a
wooi sontaaom a' suuame nasuk
bichapo wooi sisi'iwook wikiammea
suma'itaka kochen. Waate jume'
sontaaom intok junama'a yee
e'etawa'po pueetapo ama aneka
a' suuan. 7 Seej chukti intok,
achai Liojta betana senu ankeles
ama yepsak. Intok junama'a yee
e'etawa'po si'imekut taobiakai. Ini'i
ankeles intok, juka' Peota sana'po
aet mamteka a' busak. Intok iniau:

—Lauti yejte'e —ti au jiiak.

Junako jume' sisi'iwook wikiam,
mampo ammea a' suma'im, ko'om
wattek. 8 Junak intok ju'u ankeles:

—Tu'isi'ee tajo'oteka intok
bochampo wokte'e —ti au jiiak.

Junako juka' Peota junuen auko,
ju'u ankeles:

—Bepa em tajo'oreka'um et
tekaka, nemak weye —ti au jiiak.

9 Ju'u Peeo junuen junae
ankelejtat cha'aka yeu siika.
Junuen juka' ankelejta aamak
ane'uta, a' lutu'uriatuka'ut oo ka a'
lutu'uriatuka'ut tua ka ju'uneakai,
ala, junae betana, aapo, Liojta
betana jitaa au bittuawa'ati eakai.
10 Taa junuen bempo junama'a
jume' a' suuatuawaka che'a bat
ja'abwekammet wa'am sajaka,
chukula intok juchi waate, inime'e
bepat ja'abwekammet wa'am sajaka,
intok bempo'im pa'akun yeu kat

betchi'bo, sisi'iwookie ya'ariu am yajako, ini'i, aapola au etapok. Junama'a bempo yeu sajak, juchi senu bo'ou katekai, ju'u ankeles junama'a a' to'o siika. 11 Junak ju'u Peeo, ju'une'eaka intok aapo:

—I'an nee ju'unea, ka jita ta'abwika, tua a' lutu'uriatuka'u, ju'u achai Lios a' ankelwata neu bittuak junuen Eroorejta intok si'imeta juka'a, jume' juriom neu ya'abae'u betana, nee jinne'uk —ti eak.

12 Junau ketun waateka su, ju'u Peeo, Maria' teamta, Joan Maekoj teamta ae jo'au bicha siika. Junaman jo'arapo intok, juebenaka Liojtau bicha aapo'ik nokriaka ama aanen. 13 Junak intok, junama korau pueetata a' ponao, senu usi jamut, Roore' teaka, a' jabetuka'po a' bitbaeka yeu siika. 14 Taa i'i, aapo juka' Peota a' jiawa ta'aakai, ka pueetata a' etaporiak, ala aapo, tua alleaka, wajiwa bicha wantek, juka' Peota ama weeka'uta, jume' watem tejwaabaekai. 15 Junak intok bempo:

—Kia beja ee nooka —ti au jiiak.

Taa aapo tua a' lutu'uria'ati jiian. Taa junuentaka juni'i, bempo naa buusti:

—Ka aapo juna'a, ju'u a' suuame a' ankelejwa ama weama —ti jiiak.

16 Ju'u Peeo intok junama weyeka, jiba ameu a' poonan. Intok junako, bempo beja pueetata etapokai, intok junama'a a' bichaka, tua womtek. 17 Taa aapo, am yaatine' betchi'bo, maammea am tejwaak, intok aapo, bempo'im, juka' achai Liojta jum yee e'etawa'po yeu a' nuk sika'uta am etejoriak. Intok aapo bempo'immeu:

—Inika'a eme'e, ju'u Jakoobo' teamtau intok jume' waate Krijtota sualemmeu a' etejone —ti jiiak.

Junak intok aapo, junama'a omot bichaa siika.

18 Junama'a yokoriapo jume' sontaaom nasuk, kaachin an machiwaka emo bwee weiyaawan. Bwe'ituk inime'e, Peota jachin yeu a' sika'ut ka ju'unean. 19 Ju'u yo'o ya'ari Eroorej teame a' jariu tebok intok junuen, chukula ka a' teakai, jume' sontaaom a' sua'ummeu chaaeka, am tetemaisuk. Juname'e intok, kaita a jiawitekai, aapo amet nesawak bem su'atune' betchi'bo. Chukula ju'u Eroores, jum Jurea bwiaarapo yeu sikaa, intok omot bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u jo'atek.

Eroorej teamta jaisa mukuka'po

20 Ju'u Eroores, ju'u yoemra, bwere jo'aram Tiiro' tea'po intok Siroon tea'po jomemmak ka allean. Taa bempo junau noiti betchi'bo, emo nau tu'utek. Inime'e intok, inika'a che'a yo'o ya'aritau chapti weyeka tekilta a' jooriamta, Blajto' teamta, au tu'u nokaka, amemak a' eetuak. Intok bempo, jiba aapo'ik au noktuaka, bemo'im nasuk nau eewamta a'awak. Bwe'ituk ini'i yoemrata, si'imeta bem bwa'ee'uta, junae yo'o ya'ata, a' bwiaraa betana a' mabetan. 21 Ju'u Eroores, bempo'im, taewaita aman au bem yajinee'uta am tejwaak. Intok junaka'a taewaita yumako, aapo, junama'a, tajo'ori, che'a yo'o ya'arim sawa'po kobateka intok junama'a yoemrata bichapo, yo'o ya'arim jojoye'ut jikat yejtek. Intok aapo junama'a yo'o nokie ujyoisi

ameu nookak. 22 Junako juna'a
yoemra, ama a' jikkajame:
—Ini'i nokame, ka kia beja yoeme,
ala lios ini'i —ti chaae japtek.
23 Jiba junama'a lautipo, achai
Liojta betana senu ankeles, a'
ko'okoi wettuak, aapo'ik junuen au a'
yo'ori teboka' betchi'bo, aapo Liojta
yo'ori'eaka su. Intok chukula aapo,
junae, bwichia bwa'ataka muukuk.
24 Taa Liojta betana ju'u a' nok
lutu'uriawa, che'a juni'i sualwan,
intok si'imekut weyeka teuwaawan.
25 Junako chukula, ju'u Bernabee
intok ju'u Saulo' teame junaman
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, bem
tekil chupakai, junama'a juka' Joan
Maekoj teamta amemak weiyaaka,
bwe'u jo'araa Antiokia' tea'u bicha
nottek.

Ju'u Bernabee intok ju'u Saulo' teame, Liojta betana bem tekil makri a' naatek

13 Jum bwe'u jo'ara Antiokia'
tea'po, Krijtota sualeme
nasuk jum bem te'opopo, jume'
Liojta betana ju'uneetuawaka
noktuawame intok jume' a yee
majtame ama aanen. Bempo intok
inime'em tukan: ju'u Bernabee'
teame intok ju'u Simeon teame,
ini'i ket Nekrommea ta'eewame.
Intok ju'u Luusio' teame, bwiaraa
Sireene' tea'po joome. Intok ju'u
Manaen teame, ini'i junen, bwiaara
Kalilea' tea'po yo'o ya'ari Eroorej
teamtamak nau yo'oturiari tukan.
Intok ju'u Saulo' teame. 2 Inime'e
junak junama'a, Liojta yo'ori
betchi'bo ka ji'ibwalamtakai, nau
am anekai, Liojta am yo'oreeo, ju'u
Liojta tu'u jiapsi:
—Juka' Bernabee' teamta intok
juka' Saulo' teamta, tekil in ameu
yeu a' pu'ariu am ja'abwane —ti am
ju'uneetuak.
3 Junak chukula intok bempo
junuen ka ji'ibwaka Liojta yo'oreka
intok au bicha noksukai, jume'
waate, Liojta amemak tune'
betchi'bo bempo'immet mamteka,
am saka'atuak.

Jume' Bernabeetaim, jum bwiaraa Chipre' tea'po nok saka

4 Chukula bempo, ju'u Liojta
tu'u jiapsie ju'uneetuawakai, ju'u
Bernabee intok ju'u Saulo, bempo,
bwe'u jo'ara Seleusia' tea'u bicha
sajak. Intok jiba junama'a, bempo,
senu bwiaraa, bawepo yeu bo'oka,
Chipre' tea'u bicha bawet bo'o
joo betchi'bo, bwe'u kuta kanoau
ja'amuk. 5 Bempo junaman, tua
bawe mayoau senu bwe'u jo'ara,
aman bwiau yeu yaajiwa'u,
Salamina' tea'u yajak. Junama
bempo, jum juriom te'opommet
kateka, Liojta betana juka' bemela
nok lutu'uriata yee majtan. Ju'u
Joan ket inime'e aniaka amemak
weaman. 6 Junama'a bwiaraa baweu
yeu bo'oka'po si'imekut sajaka intok,
chukula bwe'u jo'ara Pappo' tea'u
yeu yajak. Junama'a intok, senu
jurio, BarJesuj teamta ama ta'aak.
Ini'i jitaa ka tu'ik ta'aaka yee
sisibowamta bo'o joorian. Intok yee
bai tatta'aan, aapo, Liojta betana
weyeka au noka'ati jiakai. 7 Ini'i yee
bai tatta'aame, junaman bwiaarapo
ju'u kobanaao, Serjio Paulo' teaka,
ini'i tua koba suawakai, iniamak
au chaya'iakan. Ju'u kobanaao,
ju'u Bernabee intok ju'u Saulo'

teamtau, ameu chai tebok bwe'ituk
ini'i, aapo, Liojta betana juka' nok
lutu'uriata jikkajibaekai. 8 Taa
ju'u yee sisibome, ini'i ket Elimaaj
ti ta'eewame, bempo'im beje'en,
juka' junama kobanaaota, juka'
Liojta betana nok lutu'uriata
Bernabeeta intok Saulota bem
majta'uta, ka a' sualne' betchi'bo au
a' jaiwakai. 9 Junak ju'u Saulo, ini'i
ket, Paplo ti ta'eewame, Liojta tu'u
jiapsie yuma'isi aniawakai, tua a'
bitchukai, 10 intok junau:
—Yee bai tatta'aara, tua ka tu'i
yoeme, bebeje'erita betana weyeka
yoeme, intok si'imeta juka' tu'ika
weyeka ta'eewamta, beje'eka
aneme. Jaisaaka empo juka' Liojta
betana weyeka nok lutu'uriata
ka a' sual i'aka a' beje'eka aane
—ti au jiiak—. 11 Ju'u achai Lios,
junuen i'an jiokot enchi tawaane.
Ka bichaka empo tawane. Intok
binwaa empo ta'ata ka bitne —ti au
jiiak.

Junama'a sepia ini'i, tua ka
machik benaka au yumaka, ka
bichaka taawak. Intok aapo
junak, senuk mampo a' bwiseka a'
weiyaaneemta jariu taitek bwe'ituk
ka bichan. 12 Junako ju'u kobanaao,
junama'a juka' ama yeu sikamta
bichakai, ini'i, Krijtota betana
weyemta sualek. Aapo, juka' yo'owe
Jesukrijtota betana nok lutu'uriata
a' yo'oreka, tua a' suum eiyaakai.

Ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, jum bwiaraa Pisiiria' tea'po senu bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po aane

13 Ju'u Paplo intok jume' aamak
rejteme, inime'e jum junama'a
jo'ara Pappo'oti teaka'po, bawet
naa buusti bo'o joobaeka, senu
bwe'u kuta kanoau ja'amuka intok
junama'a, bwiaraa Pampiilia' tea'u,
senu bwe'u jo'ara Perke' tea'u
yeu yajak. Taa ju'u Joan Maekoj
teame junama'a am to'o sika intok
juchi bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u
bicha nottek. 14 Chukula bempo
junama'a jo'ara Perke' tea'po yeu
sajaka, omot senu bwiaara Pisiiria'
tea'u, bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u
bicha yajak. Junaman bempo
yajakai, senu aet yum jo'e ta'apo,
bempo senu juriom te'opou yajaka
junama'a jootek. 15 Junako, chukula
Moiseej tuka'uta betana jume'
nesauri ji'ojteim intok jume' Liojta
betana ju'uneetuawaka, chukula
yeu weenemta tetteuwaa'um
ji'ojteim, inime'e am noksuako, aet
chukula, jume' junama'a te'opopo
yo'otaka ama tekiakame, bempo'im
tejwaa tebok:
—Itomak werim, eme'e, jume'
inim aneme betchi'bo, nokta tu'ikut
yee'aniamta a' weiya'ateko, baa
eme'e a' teuwaane —ti ameu jiiakai.
16 Junako ju'u Paplo, kikteka intok
am yaateka a' jikkajine' betchi'bo
maammea ameu nokaka, junak
aapo nok taiteka:
—Eme'e, Ijra'el yoemra, intok
eme'e jume' Liojtat jiapseka a'
yo'ori ta'aame, nee jikkajine —ti
ameu jiiak—. 17 Ju'u inim Ijra'el
yoemratau Lios, junako che'a
bat taewaimmet, aapo'ik betana
yoemiam benasi bem ta'eena'
betchi'bo au bicha yeu am pu'ak.
Intok aapo, juname'e, jum bwiaraa
Ejipto' tea'po, ka ama jomemtaka
juni'i, ketun ama am jiapsao, tua
am eiyaa teboka, bwe'u yoemrasi

am yaak. Intok chukula jiba
aapo, tua a jita a' joa'ue, junama
bwiaarapo yeu am nuk siika. 18 Ju'u
Lios, aman mekka bwe'u se'e
pa'ariau, ka amma'ali bem jiapsa'ut,
junak woi taka wasuktiampo
tajtia, si'imeku amemak tu'u'ansuk.
19 Intok ju'u Lios, aapo jum bwiaara
Kanaan tea'po, woo busani ka
nanau machi yoemrata, bempo'im
aniaka, am koobak. Junuen
juname'e yoemram, bem bwiawa,
bempo'immeu a' tawane' betchi'bo.
20 Iniat chukula, ket jumak naiki
siento ama woi taka intok ama
woj mamni wasuktiampo tajtia,
aapo ju'u Lios, bempo'im jume'
yo'oraapo, yee nau tu'ute betchi'bo,
junaka'a tekiakame ameu yeu
pupu'aka am kuaktan. Chukula
si'imemmet cha'aka, juka' Liojta
betana ju'uneetuawaka, chukula
yeu weenemta tetteuwaame,
Samuel tuka'uta taewaimmeu
tajtia. 21 Junako bempo, senuk,
bempo'im betana che'a bepa
ameu yo'otaka yeu pu'atuneemta
a'awak. Junak intok ju'u Lios,
woi taka wasuktiammeu tajtia,
Saul teamta, senu Kiij teamta
yoemia, inika'a ameu yo'o yaak.
Inika'a, ju'u Benjamin tuka'utat
yeu katriam betana yeu simriata.
22 Iniat chukula ju'u Lios, inika'a
junama'a a' yo'o ya'ari'po, yeu
a' simtuaka, intok juka' Labii'
teamta bempo'immeu a' yo'o yaak.
Inia betana aapo ju'u Lios: "Juka'
Labii' teamta juka' Issai' teamta
yoemiata nee inim ju'uneiyaa. Ini'i
nee alleetua intok si'imeta juka'
in joo i'a'uta a' ya'aneeme", ti
jiiak. 23 Jiba junae Labii tuka'uta
yoemiammet yeu katriam betana
weyeme, jiba ini'i Jesus juna'atuk.
Aapo'ik inim juka' Ijra'el yoemrata
a' jinne'une' betchi'bo, ameu a'
bittuak, bat naataka aapo'ik Liojta
ameu a' na'ikiaka'a benasia. 24 Juka'
Jesujta, kee inim bwiau a' yepsao,
ju'u Joan yee babatoowame inim
si'ime juka' Ijra'el yoemrata, Liojta
betana lutu'uriata am majtan. Intok
aapo inimmeu: "Juka' ka tu'ik
betana emo temaeka a' koptaka
intok emo'em bato'owaane'eti,"
jiiak. 25 Intok junak ju'u Joan,
ju'u yee babatoowame, chukula
inim bwiapo a' ya'a'ea'uta abe
a' chupakai, aapo: "Ineponee ka
juna'a, enchim bo'o bichaka nee
juna'ati ea'u. Taa net chukula senu
a'abo yebijne. Junaka'a, inepo,
kia a' bocha wikiawam nee a'
woitarianee'u ka neu cha'aka", ti
jiiak.

26 'Eme'e, nele benasi ju'u
Apra'amtuka'uta yoemiammet yeu
katriam, intok si'ime eme'e, Liojta
ee majjaeka a' yo'ori ta'aame, ini'i
Liojta betana yee jinne'uka a' nok
lutu'uria, emo betchi'bo weyeka
a'abo bittuari. 27 Bwe'ituk junako,
jume' jum bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'po jiapsa'um intok kia inimmeu
ju'u yo'oraa juni'i, juka' Jesujta tua
a' jabetuka'ut ka ju'unean. Intok
kia jume' che'a bat naataka Liojta
betana ju'uneetuawaka, chukula
yeu weenemta tetteuwaame,
aapo'ikut nokaka bem ji'osia
ji'ojteim teuwaa'ut, chikti aet yum
jo'e taewaipo juriom te'opommet
nokwammet juni'i ka ju'unean.
Intok junuen, jiba bempo junak
juka' Jesujta, a' me'etune' betchi'bo

aet nesawekai, junuen bempo junaka'a bat naataka au chupneeka ae betana teuwaarita, yeu a' yuma'atuak. 28 Intok bempo junuen a' me'etune' betchi'bo, ka tu'ik tua kaita aet teaka juni'i, bempo ju'u kobanaao, Pilaato' teamtau nookak, aapo'ik a' me'etunee'u betana aet a' nesaune' betchi'bo. 29 Junak intok chukula, bempo si'imeta juka'a, jum Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo aapo'ik betana ama teuwaarita a' ya'asukai, bempo junama kuuset a' popontuka'po ko'om a' tekaka intok a' ma'ak. 30 Taa ju'u Lios, aapo'ik junuen mukiataka, kokkolam nasuk juchi a' jiapsituak. 31 Intok junama'a ju'u Jesus juebena taewaimpo, jume'e, jum bwiaraa Kalilea' tea'po naateka, bwe'u jo'ara Jerusalenmeu bicha a' weyeo jume' aamak rejtisuka'ummeu au yeu machiaka au bit tebok. I'an intok jiba bempo juname'e, jume' inim yoemratau aapo'ik betana weyemta a' teuwaame.

32 'Junuen san jiba itepo tee junaka'a Liojta betana bat naataka itom yo'owasuka'ummeu, ameu a' chupne'eti jiaka a' teuwaaka'u betana, juka' bemela nok lutu'uriata, itepo emou a' teuwaa. 33 Junuen, itepo, jiba juname'e bat katriammet yeu katriam, jiba i'an juka' Jesujta, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuaka, juka' itou a' na'ikiaka'uta, itou a' chupak. Inika'a junuen jum lipro Salmom tea'po, salmo woiku a' ji'ojteituka'po aman: "Empo juna'a in yoemia, i'an ne enchi yoem ju'unaktelaa", ti a' jiaka'a benasia. 34 Ju'u Lios, bat naataka jaibu aapo'ik mukuka intok kokkoarim nasuk a' jiabijtetuanee'uta, junuen juka' a' takaawata ka a' nasontune' betchi'bo jaibu a' teuwaariakan. Aapo'ik betana ji'osia ji'ojteimpo: "Ju'u Labiituka'utau tu'ik a' bitnee'uta au a' chupne'eti jiaka in teuwaarita, enchim nee a' bittuane", ti jiakai. 35 Inien san ket, juchi senuku ji'osia ji'ojteim, Salmom tea'po: "Empo juka' wepulsi ee betchi'bo jiapsamta em yeu pu'ari, a' takaawata empo ka ama a' nasontutuane", ti ji'ojtei. 36 Bwe'ituk lutu'uria ala, juka' Labiituka'uta, aapo'ik jiapsao aawit kateka juka' yoemrata, juname'e jiba junuen juka' Liojta aet a' saweka'po aman, ameu yo'o ya'aritusuka am aniak. Chukula intok aapo muukuk. Intok junuen ket, aapo che'a bat naataka a' yo'owasuka'um am to'oka'u, amemak ma'atuk. Intok ju'u a' takaawa junama'a nasontuk. 37 Taa ju'u, juka' achai Liojta, kokolam nasuk aapo'ik a' jiabijtetuaka'uta, a' takaawa ka nasontuk. 38 Eme'e nele benasi inim yoemem, eme'e, jume' ka tu'uwa ya'arim jachin yetet am jiokoiwaa'ut, Jesujta betana yee amet a' jiokoiwaa'uta a' ju'uneiyaane. 39 Jiba aapo'ik betana, si'ime wame'e, aapo'ik sual ta'aame, inime'e, Moiseejtuka'uta nesaurim bo'o jooriaka jiapsaka, si'imeta juka' ka a bem aet jiokoi tu'u betana, juname'e jiokoirim tune. 40 Junuen san eme'e a' mammateka, iniat emo suuane, juka'a, wame'e Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teteuwaame, bem ji'ojteka'uta ka emou junuen a' chupne' betchi'bo, junak:

41 Eme'e, jaana jita eiyaaka
nonokame.
Inia weemta betana suum ea.
Intok chukula, ka tu'isi
tawarimtaka kokkone.
Bwe'ituk inepo, jiba
ineponee Liojtakai, enchim
taewaimmetchi, tua machisi
suum watchik nee joone,
Junaka'a eme'e, junae betana
senuk emou a' teuwaao juni'i,
ka a' sualne,
ti jiakai.
42 Chukula junama'a juka'
Paplota intok jume' aamak
rejteme, junama'a juriom te'opopo
yeu am sajako, waate jume' ka
jurio yoemrataka ama jiapsame,
juname'e, chukula juchi aet yum
jo'e taewait, jiba junae weyemta,
bempo'im ameu nokne' betchi'bo
ameu nookak. 43 Junako chukula,
junama'a juriom nau yaaja'po, ama
weetuawamta a' chupuko, juriom
betana juebenaka, intok ket waate,
ka juriomtaka, taa jurio yoemrata,
Liojta bem yo'oree'uta ame benasi
a' sualeka a' yoem'eiyaame intok
tua ka a' koptaka aet jiapsekame,
inime'e, juka' Paplota intok
Bernabee' teamta, bempo'immak
ee japtek. Bempo intok juname'e,
junuen bemelasi weyeka, Liojta yee
nake' betchi'bo, tu'ik, ka bem a'
koptane' betchi'bo ameu nookan.
44 Iniat cha'aka, juchi woo busan
taewaim sikaa, juka' aet yum jo'e
taewaita yumako, junama'a bwe'u
jo'araapo ju'u yoemra, junama'a
juka' Liojta nok lutu'uriata
jikkajibaeka, batte si'ime aman
ameu yeu yajak. 45 Taa junako,
jume' juriom, junama'a yoemrata
juebenak ama aneme bichakai,
inime'e tua ka a' tu'ureka amet
kopten. Intok juka' Paplota
beje'eka nok japtek intok tu'isi
ka a' yo'oreka, jaana aet nok
japtek. 46 Junako ju'u Paplo intok
ju'u Bernabee, ka jain eaka, witti
nokakai:
—Utte'atukan, Liojta betana juka'
bemela nok lutu'uriata, enchim
juriomtuka'po aman, emou bat a'
teuwaatunee'uta. Taa i'an intok,
eme'e ka a' jikkajibaekai, intok jiba
eme'e su juka' jiba yuu jiapsiwamta,
enchim au lutu'uriaka'uta, ka
emou a' cha'aka'a benasi aneka
a' bit tebokai, i'an te itepo, jume'
ka juriommeu bicha te katbae.
47 Bwe'ituk aapo ju'u achai Lios
inien itom aet sawek:
Si'ime aniat yoemrata, ju'u
lutu'uriat enchi aet am
ju'unee tuane' betchi'bo,
Intok inim bwiapo, ka
jak be'eeka, ju'u yee
jinne'uimtunee'ut,
Em yee aniane' betchi'bo, nee
enchi yeu pu'ari,
ti jiakai.
48 Inika'a jikkajakai, jume' ka
juriomtaka ama aneme, allean.
Intok bempo, yo'owe Jesukrijtota
betana weyeka, juka' nok
lutu'uriata, tua a' tu'i'iti jiu
japtek. Intok junama'a si'ime
jume' che'a bat naataka naateka
junuen, jiba yuu jiapsiwamta bem
bitne' betchi'bo junuen ameu
a' chupa'im, inime'e Krijtota
sualek. 49 Intok junuen san ju'u
Krijtota nok lutu'uria junama
bwiaarapo jiapsammeu, si'imekut
weyeka teuwaawak. 50 Taa

jume' juriom, junama'a, waate jaamuchim, Liojta yo'ori ta'aaka intok tua eiyaawammak intok junama'a bwe'u jo'arapo jume' yo'o ya'arimmak etejoka intok inime'e, bempo juka' Paplota intok juka' Bernabeeta beje'eka an betchi'bo, amemak bem eene' betchi'bo am tejwaak, junama'a bem bwiaraapo yeu am beepsu'po tajtia. 51 Junako jume' Paplotaim, bwiata wokpo amet cha'atulata tatakek junuen junaka'a yoemrata, ka tu'isi bem aulaa'ut bem a' mammatene' betchi'bo. Junak intok bempo, bwe'u jo'ara Ikoonio' tea'u bicha yeu sajak. 52 Taa jume' Krijtota sualeme, tua alleaka intok Liojta betana tu'u jiapsita yuma'isi amet anekai ama aanen.

Ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, jo'ara Ikoonio' tea'po aane

14 Junama'a bwe'u jo'ara Ikoonio' tea'po ju'u Paplo intok ju'u Bernabee' teame, inime'e nau, senu juriom te'opopo kiimuk. Intok junama'a bempo, junuen Krijtota betana juka' nok lutu'uriata tua yuma'isi nookak. Junae, tua juebenaka Krijtota sualek, juriomtakai intok kia jume' ka juriomtakai juni'i. 2 Taa jume' juriom, Krijtota nok lutu'uriata ka a' sualeme, junama'a jume' ka juriom, jume' Krijtota sualeme beje'eka, ka amemak am eene' betchi'bo, ka tu'isi amet nookan. 3 Inia betchi'bo bempo binwaa junama taawak. Intok bempo, witti, ka jain eaka nookak, achai Liojtat yoem eakai. Intok junaen, aapo ju'u achai Lios, aapo'ik betana tua yee a' nak ta'aa'uta bem teuwaa'uta, machisi a' ju'uneiyaa tebon, junuen bempo'im, machilaata intok juka' ka a joo tu maisi machik, bempo'im a' joone' betchi'bo am aniakai. 4 Taa junama bwe'u jo'arapo ju'u yoemra ka nau ean. Waate, jume' junama'a juriommak eaka, wate intok, jume' Krijtota yeu pu'arimmak eakai. 5 Junak intok jume' junama'a juriom intok jume' ka juriomtakai, jume' junama'a yoemratau yo'o ya'arimmak emo tu'utek, junuen jiokot am yaaka intok am mamaasuakai. 6 Taa ju'u Paplo intok ju'u Bernabee' teame junaka'a ju'une'eiyaakai, bempo, senu bwiaara Likaonia' tea'u, wate bwe'u jo'aram, Lijtra' tea'awi intok Leerbe' tea'awi yeu sajak intok junama'a ka mekka konila ili jo'arammeu ket sajaka, 7 intok junaman ket, Krijtota betana nok lutu'uriata a' ju'uneiyaa teboka a' teuwaan.

Paplota jum jo'ara Lijtra' tea'po mamaasuaka'po

8 Jum bwe'u jo'arapo Lijtra' tea'po san, seenu, yeu a' tomteka'po naateka wokpo lo'itaka, ini'i, jakwoo juni'i ka weamaka, ama katekan. 9 Ini'i o'ou, juka' Paplota noka'uta a' jikkajan. Junak intok ju'u Paplo tu'isi aet mammatek, intok ju'uneak, aapo'ik, a' tu'ine' betchi'bo, yuma'isi Liojtat a' ea'po. 10 Junako ju'u Paplo, junau, kusisi nokaka:

—Em wokimmet tu'isi lutula kikte —ti au jiiak.

Junak intok aapo, junama tu'isi kikteka intok sep weam taitek. 11 Junama'a junuen, juka' Paplota

ya'ari a' bichakai, ju'u bu'uuraa junama'a Likaonika nokpo chaae japtek:

—Jume' liosim, inim yoemem bebenaka a'abo itou ko'om yajilam —ti jiakai.

12 Juname'e intok, juka' Bernabee' teamta, aapo'ik lios Jupiter ti jiian. Juka' Paplota intok, ket aapo'ik, lios Merkuurio'oti jiian. Bwe'ituk aapo ju'u Paplo, che'a bat weyeka, a' noka' betchi'bo. 13 Ju'u intoko, juka' Jupiter teamta te'opo, junaman jo'arau yaajiwa'po mayoau ju'u junama'a tekiakame, junaman juya sewam koko'ela ujyoisi ya'arim, intok toorom su'a betchi'bo junaman jo'arau yaajiwa'awi am nu'upak. Intok junama'a aapo intok ju'u bu'uura nau eaka, bempo'im yo'oreka intok jume' toorom ama su'ariabaen. 14 Taa junako jume' Krijtota yeu pu'arim, Bernabee intok ju'u Paplo, junaka'a ju'une'eiyaakai, bem ka junuen a' tu'uree'uta a' teuwaakai, bempo emo tajo'ori siutaka intok junama'a bu'uuraata nasuk kiimuk, intok chaaeka:

15 —Eme'e achaim, jitasa eme'e jooa. Itepo tee jiba emo benasi kia beja yoemem. Intok i'ani itepo, jiba inika'a, kaita teuwaamta enchim a' su'u tojaka intok juka' Lios, jiba yuu jiapsamta, juka' teekata intok juka' bwiata intok juka' baweta intok si'imeta juka' ama jiapsamta a' ju'unaktekamta enchim a' sualne' betchi'bo emou nokbaeka. 16 Che'a bat naataka, jume' junak jiapsaka'um taewaimmet, juname'e si'imem, ju'u Lios, bem jiapsibae'po aman am jiapsine' betchi'bo kia am su'u tojiriakan. 17 Taa junuentaka juni'i, bempo'im betchi'bo, ju'u tu'ik a' joa'ue, aapo, aapo'ik a' jabetuka'ut jiba am ju'uneetua simen. Aapo ju'u Lios yuyuktua. Intok juka' echita tu'isi a' chuchuptua. Intok juka' itom bwa'anee'uta, yuma'isi itou a' autua. Intok ket junuen itom ae alleenee'uta.

18 Taa bempo inika'a ameu a' teuwaaka juni'i, bempo juka' bu'uuraata, am yo'oribaeka junuen jume' toorom am su'ariaka bem am pajkoriabae'ut, batte ka junaet am yu'uk.

19 Junak intok junama'a, juriom waate, Antiokiia' tea'a betana intok Ikoonio' tea'a betana ama yajaka intok juka' bu'uuraata nok yu'uka, juka' Paplota a' mamaasuk. Juname'e intok emo a' me'esuk ti eaka, junama'a bwe'u jo'ara betana, mayoau pa'akun bicha yeu a' wikek. 20 Taa chukula jume' Krijtota sualeme ama konila au japteo su, aapo ju'u Paplo, yejteka intok juchi junaman bwe'u jo'arau kibakek. Intok juchi yokoriapo aapo, ju'u Bernabee' teamtamak, jo'ara Leerbe' tea'u bicha yeu sajak.

21 Junama jo'ara Leerbe' tea'po, Krijtota bemela nok lutu'uriata yee majtasuka, bempo junama'a bem noka'ue juebenam Krijtota sualtuakai. Bempo, jo'ara Lijtra' tea'u, jum Ikoonio' tea'u intok Antiokiia' tea'u juchi nottek. 22 Junaet bem kate'ut, jume' Krijtota sualeme, ka bem ko'om eene' betchi'bo, intok ka ta'abwisi eaka, Krijtota bem sualnee'ut ameu nookak. Intok bempo ameu:

—Jum Liojta che'a yo'otaka
a' jiapsa'u yaji betchi'bo, a'
utte'atune'e —ti jiian—, che'a bat
jiokot emo bitnaa'u —ti jiian.
23 Ketchia bempo junaman
te'opom be'ekatana, jume' ama
ameu yo'o ya'arimtuneeme yeu
pu'ak. Intok bempo, ka ji'ibwaka
Liojta yo'oreka intok Liojtau bicha
am nokriasukai, juname'e, ju'u Lios
bem suale'uta, aapo'ik amemak
tunee'uta a' a'awak.

Ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, bwiaraa Siiria' tea'po jo'ara Antiokiia' tea'u notte

24 Chukula bempo, bwiaara
Pisiiria' tea'po wa'am sajaka intok
jum senu bwiaraa Pampiilia' tea'u
yeu yajak. 25 Bempo, bwe'u jo'ara
Perke' tea'po Krijtota bemela nok
lutu'uriata yee majtaka, junak
intok senu bwe'u jo'ara Atalia'
tea'u bicha sajak. 26 Junama
bempo, bawet bo'o joo betchi'bo,
bwe'u kuta kanoau ja'amuka
intok junama'a junuen bwe'u
jo'ara Antiokia' tea'u bicha sajak.
Jiba jum, bempo'im, ju'u tekil
bem ya'asuka'uta, yeu pu'awaka,
Liojtau bicha bem nokriawaka'po.
27 Junako bempo, jum Antiokia'
tea'u yajakai, junama'a jume'
Krijtota sualeme nau tojaka intok
ameu si'imeta juka' Liojta am
aniaka bem yaaka'uta intok junuen
achai Liojta jume' ka jurio yoemra,
ket Krijtota ta'aaka a bem a' suale'
betchi'bo, amemaktuka bempo'im
am aniaka'uta am etejoriak.
28 Junama'a intok ju'u Paplo intok
ju'u Bernabee jume' Krijtota
sualemmak binwaa ama amemak
taawak.

Jum jo'ara Jerusalen tea'po nau etejo jume' Krijtota yeu pu'arim

15 Jiba junako juname'e
taewaimmet, waate,
bwiaraa Jurea' tea'a betana
joomem, jo'ara Antiokia' tea'u
yajilame, jume' Krijtopo nau
werim am majta japtek. Inime'e
intok, bempo'im jinne'uimtune'
betchi'bo, a' utte'atune'eti
jiian, juka' Moiseejtuka'uta, a'
nesaweka'a benasia, bempo'im
emo sirkunsiraaroa tebonee'uta
ti jiakai. 2 Ju'u Paplo intok ju'u
Bernabee' teame, junamemak junae
weemta betana am beje'eka tua
amemak nok nassuak. Intok junuen
san, junama'a ju'u Paplo intok ju'u
Bernabee, intok junama waate ket
yeu pu'awak, jum Jerusalen tea'u
sajaka, jiba inika'a weemta betana,
junama bwe'u jo'arapo, jume'
Krijtota yeu pu'arimmak intok
jume' jum Krijtota sualemmeu yo'o
ya'arimmak aneka, amemak etejoka
a' tu'ute betchi'bo.
3 Bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po
jume' Krijtota sualeme junuen
junam bicha am bittuak. Inime'e
intok junam bicha bo'o joakai,
bwiaraa Peniisia' tea'u intok
bwiaraa Samaaria' tea'u te'opompo
japte sakakai, junama'a, jume' ka
jurio yoemra, bat naataka bem
au joiwalataka bem suale'uta, a'
su'u tojilamtaka intok junuen juka'
Liojtamak eaka bem jiapsa'uta
ama etejoria sakan. Junama'a
si'ime jume' Krijtopo nau werim

tua allean inika'a teuwaawamta
jikkajakai.
4 Junako ju'u Paplo intok ju'u
Bernabee, jum Jerusalen tea'u
yajakai, bempo junama'a jume'
Krijtota sualeme betana intok jume'
Krijtota yeu pu'arim betana intok
jume' junama'a Krijtota sualemmeu
yo'o ya'arim betana, bempo juname
betana tu'isi mabettuk. Intok junak
bempo junama'a, si'imeta juka'a,
Liojta a jita a' joa' betchi'bo, bem
yaaka'uta ameu a' teuwaak. 5 Taa
junak, jume' paiseeom betana,
waate Krijtota nok lutu'uriata
sualeme, inime'e japteka intok:
—A' utte'a'a —ti jiian—, jume'
ka juriomtaka, Krijtota sualeme,
am sirkunsiraaroanee'uta, intok
jume' Moiseejtuka'uta nesauri
ji'ojteim bem a' bo'o jooriaka bem
jiapsinee'uta am tejwaanee'u —ti
jiakai.
6 Junako jume' Krijtota yeu
pu'arim intok jume' junama'a
te'opopo, Krijtota sualemmeu yo'o
ya'arim, junuen nau etejoka, ini'i
weeme jachin tua a' lutu'uriatuka'ut
tu'isi ju'uneebaekai, emo nau tojak.
7 Junama'a ane'epo binwaa junuen
junaet nau etejosuka, ju'u Peeo,
kikteka, intok junammeu:
—Krijtopo nemak werim, eme'e
jaibu ju'unea, jaibu ili binwatuk,
juka' Liojta, emo nasuk nee yeu a'
pu'aka'po, junuen Krijtota bemela
nok lutu'uria yee jinne'umta,
wame'e ka jurio yoememmeu
in ameu a' teuwaaka, bempo'im
a' sualne' betchi'bo —ti jiiak—.
8 Intoko aapo, yetet ju'uneame,
bempo'im tu'isi a' mabetaka'uta,
machisi a' ju'uneiyaa tebok, jiba ito
benasia, aapo'ik betana juka' a' tu'u
jiapsiwata amet autuakai. 9 Intok
aapo ju'u achai Lios, kaita'po
ta'abwisi, taa ito benasi bempo'im
eiyaak. Bwe'ituk ketchia ito benasia,
Krijtota bem suale' betchi'bo, ka
tu'uwa ya'arimmet am jiokoeka,
junaka'a bem su'u toji betchi'bo am
aniak. 10 Junuen san i'ani, jaisaaka
eme'e, juka' Liojta yee jinne'ubaeka
a' ya'arita, ka junuen a' mabetbae.
Intok eme'e, jume' Krijtota sualeme,
juka' che'a betteka obiachik am
joo i'a, juka'a, jiba itom intok
kia wame'e bat naataka itom
yo'owasuka'um juni'i, itom ka
a chupiasi bo'o jooriasuka'uta.
11 Taa ala, che'a juni san, itepo tee,
kaita tu'ik ya'arika, juka' yo'owe
Jesukrijtota tua yee a' nak jiokole'
betchi'bo, jiba bempo'im benasia
itom jinne'uimtuka'uta junuen te a'
suale —ti jiiak.
12 Junak intok juname'e si'ime
ka intok montek. Intok juname'e,
juka' Bernabee' teamta intok
juka' Paplota, Liojta a jita a' joa'
betchi'bo, machilaata intok juka'
tu'ik, ka a joo tu machik, jume'
ka juriom nasuk bem yaaka'uta
bempo'immeu am teuwaao, tu'isi
am jikkajak. 13 Junako bempo'im
ama am noksuko, ju'u Jakoobo'
teame, kikteka intok:
—Krijtopo nemak werim, chubala
nee jikkajine —ti jiiak—. 14 Ju'u
Simoo Peeo, juka' achai Liojta che'a
bat tu'ik ame nasuk a' teuwaaka'uta,
ket jiba junaen jume' ka juriomtaka,
bempo'im nasuk juebenaka Liojta
yoemiamtuneeme yeu a' pu'aka'uta
itom etejorialaa. 15 Jiba ini'i, jume'
che'a bat naataka, Liojta betana

ju'uneetuawaka, chukula yeu
weenemta tetteuwaame ji'ojteka'u,
jum Liojta nok lutu'uria ji'osia
ji'ojteimpo a' teuwaari benasi
chupia:
16 Iniat chukula nee, inepo,
Juchi wee'po inim yoemrata
Labiituka'utat yeu katriam
nasuk,
Ka ta'eewaka kaabem benaka
juni'i,
Inime'e, karita wechiata,
Ama bi'ilaatae kaata bemelak
juchi senuk a' kaateka'a
benasia nee jiba junuen aune.
17 Junaen si'ime jume' waatem
inim jiapsame bempo'immet
chukula,
Achai Liojtamak eaka ket a bem
a' sualne' betchi'bo.
Intok jiba inime'e betana ka
nanau machi yoemra,
Nee yo'oreka, in jinne'urim ti
ta'eewame.
18 Inien nooka ju'u achai Lios,
Aapo ju'u che'a bat naataka
taewaimmet inika'a,
Aapo'ik ju'uneiyaaka a'
ya'abae'uta,
A' ju'uneiyaa tebokame,
ti jiakai.
19 'Jiba inia betchi'bo, inepo nee,
jume' ka juriomtaka intok inime'e,
bat naataka bem au joiwalataka
bem suale'uta, a' su'u tojaka
junuen Liojtamak eaka jiapsibaeme,
kaita'po ameu suanaa'uta nee a'
teuwaa. 20 Ala, tu'ine, bempo'im,
jume' ka liosimtaka ya'arim
yo'oriwame betchi'bo joowamta,
ka bem a' joobaanee'u. Intok
kaabeta, jamutta, ka a' jubeka,
kaachin aamak au a' tu'urinee'u
betana. Intok juka' wakajta
bamsoalata intok kia ojbota, ka
bem a' bwa'anee'u betana, inia
betana itom ameu ji'ojtinee'uta
—ti jiiak—. 21 Bwe'ituk che'a bat
naataka taewaimmet naateka, inim
si'imekut aane jume'e, Moiseej
tuka'uta betana nesauri ji'ojteim
yee am majtame. Inime'e, chikti
aet yum jo'e taewaita yumao, jum
juriom te'opompo nokwakai.
22 Junako jume' Krijtota yeu
pu'arim intok jume' junama'a
Krijtota sualemmeu yo'o ya'arim,
junama'a, si'ime jume' Krijtota
sualemmak, bempo'im nasuk,
watem yeu pu'aka, intok inime'e,
jo'ara Antiokia' tea'u bicha,
Paplotamak intok Bernabee'
teamtamak am bittua betchi'bo,
junuen a' tu'urek. Junama'a bempo,
juka' Juraj teamta, ket Barsabaaj ti
ta'eewamta, intok juka' Silaj teamta,
inime'e, Krijtopo nau werim
nasuk che'a eiyaawaka tekilekame
yeu pu'atuk. 23 Intok chukula
inime'emak inika'a inen ji'ojteita
amemak ameu a' bittuak:
"Jiba itepo, jume' Krijtota yeu
pu'arim intok jume'e, inim jume'
Krijtota sualemmeu yo'o ya'arim
intok jume' waate inim Krijtopo
nau werim, itepo tee, jume' ka
juriomtaka, Krijtota sualeme, eme'e
jum bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po
intok bwiaraa Siiria' tea'po intok
Siliisia' tea'po jo'aakame, si'imem te
am tebotua. 24 Inim itepo, waatem
ka itom ea'po inim, aman emou
yajaka, ta'abwisi emou jiaka ka
enchim yanti eltuaka intok Liojta
betana enchim suale'u betana
ka a witti enchim aet ju'uneetua.

Inime'e, a' utte'a ti jiakai, enchim
emo sirkunsiraaroa tebone'po intok
Moiseej tuka'uta nesaupo aman
enchim katnee'po, ti jiakai. 25 Inia
betchi'bo san, inim itepo, nau eaka,
si'ime a' lutu'uria yaak, inim ito
nasuk, watem yeu pu'aka, bempo'im
aman enchim am bitne' betchi'bo
te junuen a' tu'urek. Inime'e, jume'
Krijtopo itomak werim, tua itom
nake'um, ju'u Bernabee' teamta mak
intok ju'u Paplo' teamta mak aman
emou am bittua betchi'bo. 26 Bempo
san jume' Paplotaim junen, itom
yo'owa, yo'owe Jesukrijtota mak
bem ea' betchi'bo, ka jain eaka,
bem kokko machiku naj kateme.
27 Junuen san itepo inim, juka' Juraj
teamta intok juka' Silaj teamta itepo
emou am bittualaa. Bempo intok
emo mak aneka junuen, si'imeta
juka' inim yeu sikamta, machisi
emou a' teuwaane. 28 Bwe'ituk inia
betana, ju'u Liojta tu'u jiapsi inen
itom aet ju'uneetualaa, intok itepo
juni'i inen a' tu'ireaka'uta ju'uneaka,
emo betchi'bo, kaita intok naa
buusti, betteka enchim joone'ut
itom enchim tejwaanee'u, kia juka'
che'a utte'ataka itom joonee'uta
jiba. 29 Waka'a naikim wokekame,
wame'e ka liosimtaka yo'oriwame
betchi'bo su'arim, junaka'a wakajta
ka a' bwa'ane. Intok kia ojbota
juni'i, intok kia juka' bamsoaka
mukukamta juni'i ka bwa'ane. Intok
kaabe, jamutta, ka a' jubeka aamak
au tu'urine. Eme'e inia weyemta
betana emo suua'ateko, Liojta
bichapo tu'isi em annee. Lios emo
maktune." Inika'a ameu ji'ojtek.
30 Junuen san, bempo inien
junam bicha bittuarimtaka bo'o
joakai aman Antiokia' tea'u yeu
yajak. Bempo junama'a, jume'
Krijtota sualeme nau yaajame,
nau am tojaka intok juka' ji'osia
ji'ojteita am makak. 31 Intok junako,
jume' Krijtopo amemak werim
junaka'a ji'osiata am noksuko,
juka' junama'a junuen weyeka
ameu teuwaawamta betchi'bo, tua
bem allea'u amet ayukan. 32 Ju'u
Juuras intok ju'u Silaaj teame, intok
ketchia bempo, inime'e, Liojta
betana ju'uneetuawaka, chukula
yeu weenemta tetteuwaakai, bempo
junuen junama'a ju'u bu'uuk bem
noka'ue, junama'a jume' Krijtota
sualeme, bichau bicha, ka ko'om
eaka Krijtota bem sualnee'ut
tu'isi am aniak. 33 Bempo intok
junama'a ili jaiki ta'apo ama
aneka, junama'a jume' Krijtota
sualeme, bempo'im juchi jume'
ama ameu am bittuakammeu
bicha, yanti elaka bem nottine'
betchi'bo, am tebotuak. 34 Taa ju'u
Silaaj teame, junama'a Antiokia'
tea'po tawababaek. 35 Ju'u Paplo
intok ju'u Bernabee, ket bempo
junama'a bwe'u jo'ara Antiokia'
tea'po tawaka intok junama'a wate
juebenammak, Liojta betana juka'
bemela nok lutu'uriata a' teuwaaka,
yee a' majta sakan.

Ju'u Paplo juchi wee'po a' naate, juka' Krijtota betana a' tekil maki

36 Junama'a ili binwatuka,
chukula ju'u Paplo ju'u Bernabee'
teamtau:
—Juchi te, jume' jo'aram,
si'imekut Liojta bemela
nok lutu'uriata itom yee a'
majtasuka'ummet, jume' Krijtota

sualemmeu sajaka, te am
ju'uneiyaane —ti au jiiak.
37 Ju'u Bernabee intok ketchia,
juka' Joan Maekoj teamta amemak
a' wee i'an. 38 Taa ju'u Paplo,
aapo'ik amemak a' weenee'uta, ka
a' tu'i machiak. Bwe'ituk aapo'ik,
jum jo'ara Pampiilia' tea'po am su'u
tojaka intok junak ka bicha'u bicha
amemak a' tekipanoaka' betchi'bo.
39 Inia betana bempo tua nau nok
nassuakai, junuen bempo junama'a
emo na'ikimtek. Ju'u Bernabee
intok, ju'u Maekoj teamtamak
omot bicha siika, intok bwe'u kuta
kanoat, bwiaraa Chipre' tea'u bicha
bawet bo'o joak. 40 Paplo intok ket,
juka' Silaj teamta yeu pu'ak. Aapo,
junama'a jume' Krijtota sualeme
betana, achai Liojta amemak
tune' betchi'bo aapo'iku bicha
nokriasuakai, yeu siika. 41 Intok
junuen, aapo, bwiaraa Siiria' tea'po
intok bwiaraa Siliisia' tea'po
wa'am yeu siika. Junama'a aapo,
jume' te'opommet Krijtota sualeme
junuen, bempo'im ka ko'om
eaka, jiba Krijtota bem a' sualne'
betchi'bo, ameu nookak.

Ju'u Timoteo' teame, Paplo intok Silajtaimmak aane

16 Junuen ju'u Paplo intok ju'u
Silaaj teame, bempo, wate
jo'aram, Lerbe' tea'u intok Lijtra'
tea'u yajak. Junaman intok bempo,
seenuk Krijtota sualemta, Timoteo'
teamta ama ta'aak. Inia ae, juria
jamuttaka intok Krijtota sualen. Taa
ju'u a' achaiwa, rieko yoem tukan.
2 Jume' ama jo'ara Lijtra' tea'po
intok jum Ikoonio' tea'po jo'aaka,
Krijtopo nau werim, bempo, tu'ik
ae tana nookan. 3 Inika'a Timoteota,
ju'u Paplo aamak a' wee i'ak. Intok
inika'a ju'u Paplo, aapo jume'
juriom junaman junaet jiapsame,
kaachin am eetua betchi'bo, juka'
Timoteota a' sirkunsiraaroa tebok.
Junama'a si'imem aapo'ik achaiwa
a' rieko yoem tuka'po ju'uneewa'
betchi'bo. 4 Intok si'ime, jum ili
jo'arammet bem wa'am kate'umpo,
bempo, jume' Krijtopo nau
werimmeu, bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'po aneka, jume' Krijtota yeu
pu'arim betana intok ama Krijtota
sualemmeu yo'o ya'arim betana,
bempo'im yee majta saiwaka bem
tejwaarita, junae betana ameu a'
teuwaak. 5 Jiba junuen san, jume'
te'opommet Krijtota sualeme,
yo'owe Jesukrijtota che'a juni'i
yuma'isi a' yo'oreka aet yoem ean.
Jume' intoko, Jesukrijtota sual
sakame, chikti ta'apo che'a juni'i
bu'uu sakan.

Jum tenkupo benasi, Paplota senuk bwiaraa Maseroonia' tea'po jometa a' bichaka'po

6 Ju'u Liojta tu'u jiapsi, bempo'im
jum bwiaara Aasia' tea'po,
juka' junama'a ili ka bwereka
bwiaarammet, juka' Krijtota
bemela nok lutu'uriata ka ama
bem a' teuwaanee'u betana am
ju'uneetuak. Inien san bempo,
junama'a ili bwiaraa Riijia'ati
teaka intok Kalaatia'ati teaka,
junammet luula sajaka, 7 intok
junuen bempo, juchi senu bwiaraa
Miisia' tea'u kimuwa'po yajak.
Junama'a yeu sajaka, bempo,
senu ili bwiaraa Bitiinia'ati
tea'u kimubaeka ean. Taa ju'u

Jesukrijtota tu'u jiapsi, ka aman
bem yajinee'ut am ju'uneetuak.
8 Junako bempo, junama bwiaara
Miisia' tea'u ka tawaka, naa
buusti, baweu bicha, bwe'u jo'ara
Tooaj tea'u bicha ko'om yajak.
9 Junama'a ju'u Paplo, tukaapo,
tenkupo benasi, machilaata
bittuawak. Junama'a aapo
seenuk, bwiaara Maseroonia'ati
tea'u betana jometa au weyeka
intok: "Maseroonia' tea'u sikaa,
intok itom aniane", ti au jiamta
bichak. 10 Junama'a, juka' Paplota
junaka'a machilaata bitchuko, itepo
sep, bwiaara Maseroonia' tea'u
bicha tee yeu katbabaek. Jaibu
junaman junammeu, juka' Krijtota
bemela nok lutu'uriata, Liojta
itom ameu a' teuwaane'po itom a'
ju'uneetualatuka'u.

Paplo intok ju'u Siilas, jo'ara Piliipoj tea'po nau aane

11 Junama'a jo'ara Tooaj tea'po
itepo, bwe'u kuta kanoau ja'amuka
tee bawet witti sajaka intok bawepo
bwia yeu kateka, Samotraasia' tea'u
te yajak. Intok junama'a, juchi
bawet sajaka, yokoriapo jo'ara
Neapolij tea'u yeu yajak. 12 Intok
junama'a, bwiapo kateka, te jo'ara
Piliipos tea'u tee sajak. Junama'a
romaano yoemra juebena ama
jo'aakan. Intok jiba junama'a,
juna'a bwiaraa Maseroonia' tea'po,
ju'u bwe'u jo'ara, che'a eiyaawame.
Junama'a itepo ili jaiki ta'apo ama
taawak. 13 Junama'a senu aet yum
jo'e ta'apo, itepo junama'a bwe'u
jo'arapo pa'akun, batwee mayoau
bicha tee yeu sajak, junaman Liojta
yo'oreka au bicha nok betchi'bo
jiba nau yaajiwa'u. Junama'a
itepo aneka intok itepo, Krijtota
nok lutu'uriata betana, jume'
jaamuchim junama'a anemmeu
tee a' teuwaak. 14 Juname'e betana
seenu, Liiria' tean. Ini'i intok, bwe'u
jo'ara Tiatiira' tea'a betana jometa
ama aanen. Tajo'ota kutko sikiik,
tua beje'emta nenenkakai. Jiba ini'i
jamut Liojta sualeka a' yo'oreme,
ama teuwaawamta jikkajan. Inika'a,
ju'u achai Lios, juka' Paplota
teuwaaka'uta, alleaka a' mammate'
betchi'bo, junuen a' eetuak. 15 Ini'i,
aapo, chukula si'ime jume' aamak
jo'aakammak nau bato'owaasuakai,
itou nookak:

—Eme'e, tua lutu'uriapo junuen
yo'owe Jesukrijtota in a' suale'uta
nee mammateka, junuen a'
lutu'uriatuka'po ju'unea'ateko, in
jo'au tawa betchi'bo ama yajine —ti
jiakai.

Intok tua junen jiaka nokakai, ite
junama'a taawak.

16 Sejtul jum batwee mayoau, jiba
Liojtau bicha nokbaeka, jiba itom nau
yaaja'u bicha itepo katekai, junama'a
senu usi jamut itou yeu siika. Ini'i
san, bebeje'eri jiapsi aet aneka, junae
aniawaka, ka aet ju'uneewamta
betana, machisi a' teteuwaakai.
Inika'a san, wate, utte'apo a'
tekipanoatuaka intok juname'
betchi'bo yu'in tomita kokkoban.
17 Ini'i usi jamut, juka' Paplota intok
itom nau kateo, itot cha'aka wee
taitek, chaai nokpo intok:

—Inime'e o'owim, juka' si'imem
bepa che'a yo'orisi machik Liojta
betchi'bo jiapsaka intok aapo'ik
betana nokta, yee ae jinne'uwamta
emou a' teuwaame —ti jiakai.

18 Ini'i usi jamut, jiba ili jaiki
ta'apo junuen jiba aanen. Junen su
chukula ju'u Paplo, ae suati eaka
intok au notteka, intok ju'u ka tu'i
jiapsi iniat anemtau:
—Yo'owe Jesukrijtota betana
lutu'uriakai, iniat aapo'ikut em yeu
weene' betchi'bo ne enchi aet sawe
—ti au jiiak.
Intok junuen ju'u ka tu'i jiapsi,
junama sep yeu siika.
19 Taa junako, jume'e, juka' usi
jamutta a' tekipanoatuame, junae
junuen ka intok a bem ae tomi
yo'onee'uta bichakai, bempo,
juka' Paplota intok juka' Silaj
teamta am bwiseka intok ama
bwe'u jo'arapo, nasukun bicha
junama'a ya'uraatau yeu am tojak.
20 Junama'a ya'uraapo, jume' yetet
nesawemmeu am nu'upaka intok:
—Inime'e o'owim, jurio
yoememtakai, inim itom bwe'u
jo'arapo yoemrata emo beje'eka
intok ka nau am eetua —ti jiian—.
21 Intok ket inime'e, wate weemta,
itom romaano yoemem tuka'
betchi'bo, ka itom a mabetaka intok
ka a itom bo'o jooria'uta, yee majta
—ti ameu jiiak.
22 Junako junama'a ju'u yoemra,
bempo'im beje'eka an japtek. Ju'u
ya'uraa intok, am tajo'o watta
teboka, intok kuta jibebiammea am
bepsu tebok. 23 Chukula inime'e
tua jiokot maisi am bepsuakai, ket
jum yee e'etawa'u am kiimak. Intok
juname'e, junama'a juka' eta'im
susuamta, aapo'ik inime'e tua
yuma'isi, tu'isi ama am jipu'une'
betchi'bo a' tejwaak. 24 Junako,
inien tejwaawakai, ju'u eta'im
susuame, junama'a yee e'etawaa'u
che'a wajiwa bicha am tojaka intok
bwe'u kuta, tekkuria' tea'po am
woktuaka, ama am su'u tojak.
25 Taa junama'a jumak jaibu
nasuk tukaapo juka' Paplota intok
juka' Silaj teamta ketun Liojtau
bicha nokaka intok a' yo'oreka,
au bicha am bwikao intok wate
junama'a jume' eta'im ketun
am jikkajao su, 26 junama'a seej
chuktia ju'u bwia au yoyoak. Juna'a
junuen tua utte'aka au yoyoakai,
kia jum yee ama eta'ipo junaka'a
kutti nawakamta, naas yoyoak.
Intok junama'a lautipo si'ime
jume' pueetam emo etapok. Intok
junama'a si'ime jume' ama eta'im,
jume' sisi'iwook wikiam, inime
betana ko'om wattek. 27 Junama'a,
ju'u, jume' ama eta'awame sua
betchi'bo a' tekiakame, busaka,
intok junak aapo, jume' yee ama
eta'im emo etapolame bichakai,
aapo jume' tebe aapo'ik kuchi'im
yeu wikek inimmea au me'ebaekai.
Bwe'ituk aapo, junama'a si'ime
jume' eta'im yeu am sajak ti eakai.
28 Taa ju'u Paplo junau:
—Si'ime te im aane. Kate'e jain
emo joobae —ti kusisi au nookak.
29 Junak intok junama'a ju'u
eta'awame suame, tachiriata
a'awaka, aapo wajiwa bicha buiteka
ama yepsak. Intok majjaeka au
yoaka junama Paplotau intok ju'u
Silaj teamtau tonommea kikteka
bwiau ko'om cha'aka. 30 Junak intok
junama pa'akun yeu am nuk sikaa,
intok:
—Achaim, nee tejwaane, jitasa
tua utte'atunee in ya'anee'u, junuen
junae in jinne'uitune' betchi'bo —ti
ameu nattemaek.

31 Bempo inika'a:
—Juka' yo'owe Jesukrijtota empo
a' sualeka aet eene, intok junak
empo jinne'uitunee intok kia
si'ime jume' emak jo'aakame juni'i
jinne'uimtune —ti a' yoopnak.
32 Intok bempo, iniau intok si'ime
jume' aapo'ikumak jo'aakammeu,
Jesukrijtota betana juka' bemela
nok lutu'uriata ameu a' teuwaak.
33 Intok junama'a jak weyeo
tukaapo, ju'u, jume' eta'im sua
betchi'bo a' tekiakame, bempo'im,
jume' jum jiokot maisi siu siuti
bem bepsui'ipo am baksiak. Intok
chukula, aapo intok jume' aamak
jo'aakame si'ime bato'owaatuk.
34 Inime'e, aapo chukula, sep
a' jo'au am nunukai intok am
ji'ibwatuak. Intok aapo intok si'ime
jume' aamak jo'aakame, inime'e,
achai Liojta a' ta'aaka a' sualeka'
betchi'bo, tua allean.
35 Yokoriapo ketwoo ju'u junama'a
ya'uraa, jume' naj kateka yee
suuatuawame aman am bittuak,
ju'u eta'im suuatuawamtau, inime'e,
jume' Paplotaim aapo'ik am su'u
tojine'po a' tejwaane' betchi'bo.
36 Junako ju'u eta'im suuatuawame,
Paplotau sikaa, intok:
—Inim ju'u ya'uraata betana,
enchim yeu su'u toji betchi'bo nee
aet sawaa. Junuen san eme'e, ka
jain eaka, baa yeu katne —ti au
jiiak.
37 Taa ju'u Paplo, jume' naj kateka
yee suuatuammeu:
—Itepo, jiba jum Romaanom
bwiaarapo amemak jomem benasi
lutu'uriaka juni'i, si'imeraata
bichapo te bepsuwak, jita itom
ya'ariaka'u betana ka ya'uraa
bittuawakai juni'i. Intok jum yee
e'etawa'u tee kima'awak. I'an
intoko bempo etbwa itom su'u
tojibae. E'e, katte junen ea. Am
tejwaane, bempo a'abo sajaka, itom
yeu su'u tojine —ti ameu jiiak.
38 Jume' junuen ya'uraapo
sawame junammeu notteka, inia
betana am tejwaak. Juname'e
intok, bempo'im Romaanom
bwiaarapo bem lutu'uriaka'uta a'
ju'uneiyaaka, womtek. 39 Junuen
san, inime'e Paplotau intok Silaj
teamtau aman sajaka, junae betana
ameu emo jiokoek. Junak intok
junama'a yee e'etawa'po yeu am
su'u tojaka, intok bempo'im junama
bwe'u jo'arapo bem yeu katnee'u
betchi'bo ameu nookak. 40 Junama'a
bem eta'ipo yeu sajakai, bempo,
ju'u Liiria' teamta jo'au yajak. Intok
junama'a, chukula jume' Krijtopo
nau werim bichaka intok, ka ko'om
eaka, Krijtota bem sual sakane'
betchi'bo ameu nokakai, junama
yeu sajak.

Jum jo'ara Tesaloonika' tea'po, emo beje'ewamta ama yeu sika'apo

17 Junuen bempo bo'o joakai,
ili jo'aram Ampiipolij
tea'po intok Apoloonia' tea'po
wa'am sajaka, chukula, bwe'u
jo'ara Tesaloonika' tea'u yeu yajak.
Junama'a senu juriom nau yaaja'po
te'opo ama katekai. 2 Intok ju'u
Paplo, jiba aapo'ik a' bo'o jooria'a
benasia, junaman nau yaajiwaa'u
siika. Intok aapo, bajisi, chikti
sabala, aet yum jo'e ta'apo ama
ameu nookak. 3 Intok aapo, jiba
jum Liojta ji'osia ji'ojteimpo, ama
weyemta ameu nokaka, juka'

Krijto'oti ta'eewamta, jiokot
a' bitnee'uta intok ket junuen
aapo'ik me'esuaka aet chukula
kokkoarim nasuk a' jiabijtinee'uta
a' utte'atuka'u, machisi ameu a'
teuwaak. Intok ket:
—Jiba ini'i Jesus, aapo'ik betana
in emou noka'u, aapo juna'a ju'u
Krijto —ti ameu jiakai.
4 Junako junama'a jume' juriom
betana, waate Krijtota sualeka
a' mabetak. Intok inime'e ju'u
Paplotamak intok Silaj teamtamak
tu'ika, amemak ee japtek. Junama'a
ketchia jume' rieekomtaka, jaibu
Liojta yo'oreme, juebenaka. Intok
jaamuchim, juebenaka jume'
junama'a che'a eiyaawame, si'ime
Krijtota sualek. 5 Taa junako, jume'
juriom ka amemak Krijtota sualeme
intok, junammet kopteka, inime'e,
wate tua ama ka tu'i yoemem,
kia rejteme nau tojaka, junaman
bwe'u jo'arapo ju'u yoemrata nasuk
ka yanti eewaka intok ka nau
eewamta am ya'a i'akai. Inime'e,
seenuk Jason teamta jo'apo
utte'apo kiimuk. Junama'a juka'
Paplota intok juka' Silaj teamta
jaiwakai. Intok junama'a yeu am
wikeka, bu'uuraata bichapo yeu
am tojibaekai. 6 Taa junama'a jume'
bem jaiwa'um ka am teakai, bempo,
juka' Jason teamta, utte'apo ama
yeu a' wikeka, inika'a, intok waate
junama'a Krijtota sualeme, inime'e,
junama bwe'u jo'arapo ya'uraatau
yeu am tojak. Intok kusisi nokaka:
—Jume' o'owim, Paplotaim, inim
si'imekut kateka, yee amemak ee
i'aka, si'ime yoemrata, bem tu'i
eerim am nanasonteme, bempo i'an
ket im yajilam —ti chaaen—. 7 Ini'i
Jason teame intok, a' jo'awapo am
mabetlataka, ama am jipue. Si'ime
bempo, Romapo juka' che'a bepa
yo'o ya'ari, Sesar teamta betana
nesaurim beje'eka kaate. Bwe'ituk
inime'e, seenuk, ta'abwik che'a
bepa yo'o ya'arita ket a' ane'e ti jiia,
Jesuj teamta —ti jiaka chaaen.
8 Inika'a inen jiuwamta jikkajakai,
ju'u ama bwe'u jo'arapo yoemra,
intok jume' ama yo'o ya'arim, ka
bem yanti ela'u amet ayukan. 9 Taa
ju'u Jason teame intok jume' waate
Krijtota ama sualeme, tomita yeu
kat betchi'bo am beje'etua'ea'uta
am maksuka ama yeu su'u tojiwak.

Jume' Paplotaim, jo'ara Berea' tea'po aane

10 Junama lautipo, jume' ama
Krijtota sualeme, juka' Paplota
intok juka' Silaj teamta, tukaapo,
jo'ara Berea' tea'u bicha yeu am
bittuak. Bempo aman yajaka,
jiba junama'a, juriom te'opou
bem nau yaaja'u sajak. 11 Inime'e
juriom im joomem, jume' bwe'u
jo'ara Tesaloonika' tea'po jomem
bepa tu'u jijiapseka a jootun.
Bwe'ituk inime'e, juka' Krijtota
betana bemela nok lutu'uriata
ameu teuwaawamta, tua junen
eaka a' jikkajaka a' mabetak
intok bempo chikti ta'apo bichau
bicha, jum Liojta betana ji'osia
ji'ojteimpo, ama weyemta tua aet
mammateka a' bichan, junuen
juka' ameu teuwaawamta, tua
junuen a' lutu'uriatuka'ut machisi
aet ju'uneebaekai. 12 Junuen san,
inime betana juebenaka Krijtota
sualeka aet ean. Intok ketchia ju'u
rieeko yoemrata betana, junama'a

jume' jaamuchim, jume' che'a eiyaawaka bitwame intok kia ju'u o'ouraa juni'i, juebenaka Krijtota sualek. 13 Taa junako, jume' juriom, jo'ara Tesaloonika' tea'po joomem, juka' Paplota, juka' Liojta bemela nok lutu'uriata jum jo'ara Berea' tea'po ket yee a' majta'apo a' ju'une'eiyaakai, bempo junaman sajaka, junaman juka' yoemrata nasuk emo beje'ewaka, ka nau eewamta a' yaak. 14 Taa junama'a, jume' Krijtota sualeme, ka bo'o bichaka, juka' Paplota, baweu bicha yeu a' weene' betchi'bo am bicha a' bittuak. Taa intok ju'u Siilaj teame intok ju'u Timoteo' teame, bempo jiba ama jo'ara Berea' tea'po tawakai. 15 Junuen jume' Paplotamak kateme, inime'e, bwe'u jo'ara Ateenaj tea'u tajtia a' tojak. Chukula, inime'e juchi bicha nottek. Intok juka' Silaj teamta intok juka' Timoteo' teamta, inime'e, ka bo'o bichaka, junaman bem au yajine' betchi'bo, nokta ameu weiyaakai.

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Ateenaj tea'po aane

16 Junama'a ju'u Paplo, juka' Silaj teamta intok juka' Timoteo' teamta ketun ama Ateenaj tea'po am bo'o bichakai, tua ka yanti a' ela'u aet ayukan. Aapo junama'a bwe'u jo'arapo, jak chukti jume' maammea ya'arimtaka yo'oriwame unnaa juebenam bichakai. 17 Jiba inia betchi'bo, aapo, jum juriom nau yaaja'po te'opompo, jume' juriommeu intok waate junama'a Liojta yo'oreka a' sualemmeu nonokan. Intok ket aapo, chikti ta'apo junama'a omot bu'uuraata ane'epo, jita jinuwaka intok jita nenkiwa'po, junama'a a' bicha'ummeu, Krijtota betana ameu nookan. 18 Junama'a sejtul, waate, jita ta'aaka emo majtame, intok epikureeompo emo teuwaame, waate intok ejtoikoimpo emo teuwaame, inime'e Paplotau yajaka aamak etejo japtek. Juname'e waate:

—Jaisa tua ini'i itou jiubae, ini'i o'ou tua juebenak nokakai —ti jiian.

Taa wate intok:

—Juchi tatta'abwi liosim betana weyemta itou nokamta bena —ti jiian.

Inien bempo jiian, juka' Paplota, Jesujta betana weyeka aapo juka' bemela nok lutu'uriata, intok jume' kokkoarim, juchi bem jijiabijtenee'u betana yeteu a' noka' betchi'bo. 19 Junak intok inime'e, jikawi, ili kawita benaka, Areopako' tea'u bicha a' nuk sajak. Junama'a nau etejobaeka jiba bem nau yaaja'po. Intok junama'a bempo:

—Inia bemelasi weyemta betana naa buusti itou a' teuwaane —ti au jiiak—. 20 Bwe'ituk empo, bemelaka, ka itom jikkajilaa'uta itou teuwaa. Itepo intok, si'imeta inika'a, ju'u a' teuwaa'ut ju'uneebae —ti au jiiak.

21 Bwe'ituk si'ime jume'e, jum bwe'u jo'ara Ateenaj tea'po joome intok ketchia, si'ime jume' ka ama bwiaarapo yoemrataka ama jo'aakame, inime'e, kaita intok ta'abwik, kia jita bemela weemta bem etejonee'uta intok bem a' jikkajinee'uta jiba bo'o joorian.

22 Junako ju'u Paplo, junama'a bempo'im ama nau yaaja'u, Areopako' tea'po ame nasuk kikteka intok:

—Eme'e achaim, inim Ateenaj
tea'po aneme, inim si'imeku nee
enchim, jume' ya'arimtaka enchim
jipue'um, tua enchim amet emo
temaeka enchim am eiyaa'ut,
nee a' mammatelaa —ti jiiak—.
23 Bwe'ituk i'an inepo, jume' enchim
yo'ore'um, enchim jipue'po naj
weyeka am bichakai, junama'a ket,
jitae sa ya'arita, nookim: "Ju'u Lios
ka ta'eewamta betchi'bo", ti aet
ji'ojteita nee ama bichak. I'an intok
inepo, jiba inia Lios, ka enchim
ta'aaka enchim yo'oree'uta, inia
Liojta betana nee nokbaeka weye
—ti jiiak.
24 'Ini'i ju'u Lios, inim juka'
bwiata intok si'imeta juka' im
ayukamta a' ju'unaktekame, aapo
ket, teekapo intok inim bwiapo
si'imeku yo'owe. Junuen aapo, ka
inim te'opom, watem ya'arimpo
jiapsa. 25 Intok kia aapo, inim
jiapsame yoemrata betana, jita a'
joorianee'uta, jita'apo jiokot a' ea'a
benasia, ka a' bo'o bicha. Bwe'ituk
jiba aapo juna'a, itom si'imem,
juka' jiapsiwamta intok juka' jekata
intok si'imeta itou be'emta, itom a'
bittuame.
26 'Aapo, yoemta inim wepu'ulaik
ju'unakteita betana, si'ime aniat
yoemrata junaet yeu sajaka, aapo
am ju'unaktek. Junuen, inime'e,
inim bwiapo na'ikimtuka, bem
jiapsine' betchi'bo. Intok inime'e,
jakun tajtia inim bem jiapsinee'u
intok kia we'epulaim, tua jakun
bem jiapsinee'uta, junaka'a am
maki. 27 Junuen aapo'ik Liojta a'
jabetuka'ut bem aet ju'uneepeaka,
bem aet emo temaine' betchi'bo.
Junuen inime'e, ka bichamta
naas mamma'a benasi anekai
bem a' ju'uneiyaane' betchi'bo.
Lutu'uria o'oben, aapo'ik inim ka
itou mekka a' ane'u. 28 Bwe'ituk
itepo, jiba aapo'ik inim itom a'
jiapsitua' betchi'bo tee naj kaate.
Ket jiba emo betana jume' nokta
jaiwaka a' koba suawa'uka, bem
a' ji'ojteka'a benasia: "Itepo, tee
ala, Liojta yoemiammet yeu
saka'ariam", ti jiakai. 29 Junuen san
itepo, Liojta betana yoemiarimtakai,
itepo, juka' Liojta, aapo'ik ka
inim jume' yo'oriwame, sawai
tomie, oo tosai tomie oo kia tetae
ya'arim benasi a' machiaka'uta
a' eiyaa ean. Bwe'ituk inime'e,
waatem, juname'e kia Liojta
betana bem jachin emo eetua'po
aman am jooa. 30 Bwe'ituk che'a
bat taewaimmet, ju'u achai Lios,
jume' junak jiapsame, ju'u aapo'ik
betana lutu'uriata ka ju'uneaka, ka
amma'ali bem jiapsa'u betana, ka
amet a' bichamta benasi aayuk.
Taa i'an inime'e taewaimmet, inim
si'imem, si'imekut jiapsame, ka
tu'ik betana ta'abwisi eaka, bem
emo temainee'uta junuen a' waata.
31 Bwe'ituk ju'u Lios, taewaita
yeu pu'ari, junak, si'ime inim
jiapsame, we'epulaimmeu tua
ameu a' lutu'uriatuka'po aman,
aapo'ik yee a' ya'uraa bittuaneeo,
inika'a, jiba aapo'ik o'outa yeu
a' pu'aka'ue am ya'uraa bittuakai.
Inika'a intok aapo, a' jabetuka'uta,
si'imem a' ju'uneiyaatuak, junaka'a,
kokkoarim nasuk a' jiabijtetuakai.
32 Junako, jume' ama nau aneme,
inika'a kokkoarim nasuk jiabijtewamta
betana teuwaawakamta a' jikkajakai,
waate, jaana a' jiaawan. Wate intok:

—Inia betana te juchi wee'po ju'ubwa tee enchi itou a' nok i'a —ti au jiiak.

33 Junako ju'u Paplo junama tajti nokaka, ama am su'u tojak.
34 Taa junama'a, waate aapo'ik teuwaaka'uta, a' sualeka aamak eaka, au nau yajak. Inime' nasuk senu Lioniisio' teaka, ini'i ama nau yaajiwa'u, Areopako' tea'po, ju'u bwe'u jo'arapo ya'uraata mak na'ikiaritakai, intok ketchia senu jamut, Lamarij teakai, intok junamemak ketun waate.

Ju'u Paplo, jo'ara Korinto' tea'po aane

18 Iniat chukula aapo ju'u Paplo junama bwe'u jo'ara Ateenaj tea'po yeu sika intok bwe'u jo'ara Korinto' tea'u bicha yeu siika. 2 Junama'a senu jurio, Akiila' teamta ta'aak. Ini'i bwiaraa Ponto' tea'a betana jometukan. Junama'a ju'u Akiila' teame intok a' jubiawa, Risiila' teamtamak inime'e, bwiaraa Itaalia' tea'a betana ju'ubwa jeela ama yajilamtukan. Junaman inime'e yeu saka'alamtukan bwe'ituk junaman ju'u che'a yo'oritaka, ju'u Kaurio' teame, si'ime jume' juriom, jum bwe'u jo'ara Roma' tea'a betana bem ama yeu katnee'u junuen nesaulatukan. Ju'u Paplo junammeu yepsak, 3 intok aapo jiba bempo'im tekil ket ame benasi a' joakai, lona karim joowamta, junuen aapo inime mak tekipanoabaekai ama taawak. 4 Intok junama'a aapo, chikti sabala aet yum jo'e ta'apo jum juriom te'opou yeepsan, junama'a aapo ama anemmeu nokaka intok kia jume' juriom intok kia jume' ka juriom juni'i, a' teuwaa'uta bem a' suale'u tajtia am nok kokobakai.

5 Junako, juka' Silaj teamta intok juka' Timoteo' teamta, inime'e, bwiaara Maseroonia' tea'a betana ama au am yajako, aapo ju'u Paplo junak che'a yuma'isia juka' Krijtota nok lutu'uriata a' teuwaanee'uta a' weetuan intok jume' juriommeu, juka' Jesujta, aapo'ik junuen juka' Krijtota bem bo'o bicha'uta, aapo'ik a' juna'atuka'u machisi a' lutu'uriatenee'uta weetuan. 6 Taa jume' juriom, aapo'ik teuwaa'uta beje'eka intok inia betana ka tu'ik am nok japteko, junako ju'u Paplo, ame bichapo a' supewam tatakek, inien aapo junama'a yeu a' sime'uta teuwaakai, intok inimmeu:

—I'an eme'e, ka tu'isi tawarimtaka kokkoka'ateko juni'i, junae betana kaita net aune. I'an naateka nee, inepo jume' ka jurio yoememmeu bicha nee weene, juname'e majtabaekai —ti ameu jiiak.

7 Junama'a juriom te'opopo yeu sikaa, intok senu o'ou, Jujto'oti teakamta jo'au bicha siika. Ini'i Liojta yo'ori ta'aaka intok junama'a, juriom te'opou ka mekka jo'aakai. 8 Junama'a ju'u seenu, Krijpo'oti teakai, junama'a juriom te'opopo yo'o ya'ari, aapo, intok ket si'ime jume' iniamak jo'aakame, Krijtota sualek. Intok ketchia, juebenaka jume' junama'a bwe'u jo'ara Korinto' tea'po joomem, juka' Krijtota bemela nok lutu'uriata a' jikkajaka a' sualeka intok emo bato'owaa tebok. 9 Junak intok ju'u yo'owe Jesukrijto, tenkupo benasi Paplotau au yeu machiaka intok:

—Ka jain eene. Bichau bicha juka' lutu'uriata teuwaa simnee ka ko'om eakai —ti au jiiak—. 10 Bwe'ituk jiba nee, inepo emak aane, intok inim kaabe, jita ka tu'ik eu ya'ane. Bwe'ituk inim bwe'u jo'arapo, juebenaka aane, jume' in yoemiam tuneeme —ti au jiiak.

11 Junuen san, ju'u Paplo junama'a bwe'u jo'ara Korinto' tea'po, wasuktia ama busan metpo junama yoemrata nasuk juka' Krijtota betana bemela nok lutu'uriata am majtakai ama aanek.

12 Taa junak, chukula juka' Kalion teamta, jum bwiaara Akaaya' tea'po a' kobanaao tuko, jume' juriom, juka' Paplota beje'eka au baeka emo nau tojak. Intok inika'a bwiseka, kobanaota kateka'u yeu a' tojaka, 13 intok a' beje'eka, junau:

—Ini'i o'ou inim juka' yoemrata, bempo'im, ka juka' aapo'ik Liojta betana nesaurita tua a' weye'e benasia, taa ta'abwisi Liojta bem yo'orinee'u betana junaen am majta —ti au jiiak.

14 Juka' Paplota au a' nokriabaeka a' nok taiteo su, ju'u kobanaao, Kalion teame juriom yoopnak:

—Inika'a, enchim nunu'ubwa'uta, jissu'alataka oo yee beje'eka tua ka tu'ik a' ya'aria tuko, junaka'a ala inepo, kaachin jiaka, enchim juriom nee iniat enchim jikkaji ean —ti ameu jiakai—. 15 Taa i'an intok inika'a, nokita intok teuwaarita jachin a' weye'ut, intok wate teammet nok nassuawamta intok jiba inim jume' enchim nesaurim enchim bo'o jooria'uta, inia betana weyekai, eme'e enchim ea'po, aman a' tu'utene. Bwe'ituk inepo nee, inile benak betana nee ka aet nesaweka am ya'uraa bittuabae —ti jiiak.

16 Intok aapo, inime'e junama ya'uraata nau yaaja'po, pa'akun bicha yeu am beebak. 17 Junako junama'a ju'u yoemra ama aneme, juriom te'opopo yo'ota, juka' Soojtenej teamta a' bwiseka intok junama'a ju'u kobanaota bichapo, maammea a' chonaka, ko'okosi a' yaak. Taa ju'u kobanaao, Kalion teame, inime'e inien aneme, ka ameu suuaka kia beja am bichan.

Ju'u Paplo, jo'ara Antiokia' tea'u bicha notteka, iniamak baji wee'po a' naate juka' a' tekil maki

18 Junama'a ju'u Paplo, ketun juebena taewaim ama taawak. Chukula, junama'a jume' Krijtota sualeme am tebotuasuka intok, aapo senu bwiaara Siiria' tea'u bicha bawet bo'o joobaeka, bwe'u kuta kanoau ja'amuk. Ju'u Risiila' teame intok Akiila' teame aamak katekai. Kee simekai, jum ili jo'ara Senkrea' tea'po, ju'u Paplo, lobola au bekta tebok, junuen aapo au a' chupa'ane'eti jiaka a' teuwaari ya'abaekai. 19 Junako bempo, bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u yajakai, ju'u Paplo juka' Risiila' teamta intok juka' Akiila' teamta junama am to'o siika. Intok aapo junama'a jum juriom te'opou yepsak. Intok junama'a jume' juriom nau yaaja'ummeu nookak. 20 Juname'e, bempo, aapo'ik che'a binwaa ama amemak a' tawane' betchi'bo nookan. Taa aapo ka am nok mabetak. 21 Junak aapo, junama'a omot bicha weebaeka, ama am tebotuak, intok:

—Utte'a, jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u, junaman juka' pajkota yumao junak in ama annee'u. Taa chukula, Liojta junen eao, a'abo enchim bit betchi'bo nee juchi a'abo nottine —ti ameu jiiak.

Intok junama'a Eepeso' tea'po aapo, bwe'u kuta kanoau ja'amuka intok junama'a yeu siika. **22** Junako jo'ara Sesarea' tea'u yepsakai, junama'a ju'u Paplo naa buusti, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u sikaa, junama'a jume' Krijtota sualeme tebotuabaeka, junaet chukula ket, junama'a bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u bicha siika. **23** Junama'a aapo ili jaiki ta'apo ama anekai, chukula juchi junama yeu sikaa, bwiaara Kalaasia' tea'u intok Riijia' tea'u, ili bwe'u jo'arammet siika, si'ime jume' Krijtota sualeme ama jo'aakame, ka bem ko'om eene' betchi'bo ameu nokakai.

Ju'u Apooloj teame, jo'ara Eepeso' tea'po yee majta

24 Jiba juname'e taewaimmet, jum bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u, senu jurio, Apooloj ti teaka, bwe'u jo'ara Alejanria' tea'a betana jometakai, ama yepsak. Ini'i, che'a bepa a nokaka a yee majtan. Intok Liojta betana jume' ji'osia ji'ojteimmet tua yuma'isi ju'uneakai. **25** Aapo, yo'owe Jesukrijtota betana weyemta watek tu'isi a' majtitukan. Intok aapo, juka' a' teuwaa'ut, tua aet jiapseka alleerimmea nookan. Intok Jesukrijtota betana weyemta, tua machisi yee a' majtakai. Taa junuen, aapo wepulsi, juka' Joan tuka'uta yee babatoowamta betana intok aapo'ik Jesujta betana a' teuwaarita jiba a' ta'aakai. **26** Ju'u Apooloj teame junama'a juriom te'opopo, bem nau yaaja'u, kaita'po jinileka, tua witti nok taitek. Taa junama'a ju'u Risiila' teame intok ju'u Akiila' teame junama aneka a' jikkajakame, chukula inime'e, omot a' nunuka, Krijtota betana weyemta intok juka' lutu'uriata betana, che'a machisia au a' etejok. **27** Junako chukula, aapo'ik Apooloj teamta, junama senu bwiaara Akaaya' tea'u bicha a' weebaeo, jume' Krijtopo nau werim, inime'e aman a' weene' betchi'bo a' tu'ireaka'u aamak eaka, intok bempo, junaman a' sime'u bicha, ji'osiata junaman Krijtota sualemmeu ji'ojteka, junaman aamak ameu a' bittuak junuen juname'e tu'isi a' mabetne' betchi'bo. Junako aapo'ik bwiaara Akaaya' tea'po yepsakai, junama'a jume' ju'ubwa jeela, Liojta yee a' nak jiokole' betchi'bo, Krijtota sualeme, inime'e, ka ko'om eaka intok bichau bicha Krijtota bem sualne' betchi'bo, tua am aniak. **28** Bwe'ituk aapo, junama'a si'imem bichapo, jume' juriom, ka lutu'uriata bem jipue'uta, machisi a' teuwaan, junae betana bempo kaita a teuwaakai. Aapo, Liojta ji'osia ji'ojteim betana weyemta teuwaaka, juka' Jesujta junen, juka' Krijto yebijneeka, bempo'im bo'o bicha'uta, a' juna'atuka'po a' lutu'uria yaakai.

Ju'u Paplo, jo'ara Eepeso' tea'po aane

19 Juka' Apooloj teamta ketun jum bwe'u jo'ara Korinto' tea'po a' aneo, ju'u Paplo junama'a kaupo luula bo'o joaka intok jum

bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u yeu yepsak. Junama'a intok aapo waate majtimmeu ama yepsak. 2 Intok inime'e, aapo:
—Junak, Krijtota sualeka, jaisa eme'e juka' Liojta tu'u jiapsi a' mabetak ja'ani —ti am temaek.
Bempo intok:
—E'e, kaita tee jikkajilamtukan, juka' Liojta tu'u jiapsita a' ayuka'po betana —ti a' yoopnak.
3 Junako ju'u Paplo inimmeu:
—Junak su, jaisa eme'e emo bato'owaa tebok —ti ameu nattemaek.
Bempo intok:
—Ju'u Joan tuka'u, yee babatoowamta betana, yee a' bato'owaaka'a benasia —ti a' yoopnak.
4 Ju'u Paplo:
—Lutu'uria, ju'u Joan tuka'u, yee babatoowame, jume' ka tu'ik betana emo temaime, bato'owaan. Taa junammeu aapo ketchia, aapo'ikut cha'aka weyemta, juka' Jesujta, bempo'im a' sualne'eti jiian —ti ameu jiiak.
5 Inika'a inia betana a' jikkajakai, inime'e, yo'owe Jesukrijtota a' jabetuka'uta sualeka, bato'owaawak.
6 Intok junako juka' Paplota amet mamteka, ju'u Liojta tu'u jiapsi ameu ko'om yuumak. Intok inime'e junak, bemelak, ta'abwik ka bem nokpo nok japtek. Intok ket, Liojta betana aet ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tetteuwaan. 7 Inime'e si'ime nau, jumak, woj mamni ama woiriakan.
8 Junama'a ju'u Paplo, baji metpo, jum juriom te'opou yeepsan chikti aet yum jo'e ta'apo, junama'a aapo, kaitat tiweka, ka au essoka, yee majtaka intok junama'a ju'u bu'uuraatamak etejoka, aapo'ik jachin Krijtota a' suale'uta ameu nokaka, intok teekau, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u betana juka' lutu'uriata, bempo'im a' suale'u tajtia ameu a' nookan. 9 Taa junama'a waate, omola a' eiyaaka intok ka a' sualbaeka, ala inime'e, Krijtota bemela nok lutu'uriata beje'eka, ju'u bu'uuraata bichapo ka tu'ik nookan. Junako ju'u Paplo, inime betana au na'ikimteka intok junama'a jume' Krijtota sualeme, senu Tiraano' teamta kari, ama yee mamajtawa'u am nuk siika. Intok junama'a aapo chikti ta'apo ameu nonokan. 10 Ini'i, wooi wasuktiapo tajtia inien weyen. Junuen san, batte si'ime jume'e, bwiaara Aasia' tea'po joomem, junama'a kia jurio yoemra taka, intok kia ka juriomtaka juni'i, inime'e, yo'owe Jesukrijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata a' ju'uneiyaak.
11 Intok junama'a ju'u achai Lios, juka' suum watchik, aapo'ik a jita a' joa'ue, machilaata, Paplota a' jootuan. 12 Junuen, kia aapo'ik Paplota betana, kia am paayumtuko oo kia am tajo'ori takai, a' takaawat tajtawaka, inime'e, jume' ko'okoemmeu totojiwan. Intok junuen, ju'u bem ko'okoa betana emo ine'eteka intok kia jume' ka tu'i jiapsim jipueme juni'i, inime'e amet yeu rejten.
13 Taa wate juriom, inime'e si'imekut rejteka, jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim, amet aneme betana, bem yeu am beepnee'uta, kia beja tua emo a' tekil maklame,

inika'a joo sasakan. Inime'e ket junuen, jume' ka tu'i jiapsim yeu bep betchi'bo, yo'owe Jesukrijtota betana lutu'uriaka benaka a' team teuwaaka, yeu am bepbaen. Intok jume' ka tu'i jiapsimmeu:

—Jesujta, jiba juka' Paplota aapo'ik betana yee majta'uta, inia betana lutu'uriaka, enchim yeu katne' betchi'bo ne emot nesawee —ti jiakai.

14 Jume' intok, inika'a inile benak joame, woo busanika nau weweriakan. Senu jurio, Ejkeeba' teaka, ini'i jum juriom bwe'u te'opopo tekiakammeu yo'otakai, am u'usekan. 15 Taa chukula, inime'e inien am aubaao, ju'u ka tu'i jiapsi, inime'e:

—Juka' Jesujta, a' jabetuka'ut nee ju'unea. Intok juka' Paplota nee ta'aa. Taa nee enchim tua ka ta'aa —ti am yoopnak.

16 Inien jiakai intok, ju'u o'ou, juka' ka tu'i jiapsita aet aneme, sep ameu kibakeka amemak nassua taiteka intok ini'i, tua ama butti utte'akai, juname'e si'imem yu'uk, intok tua ka am jiokoleka, ko'okosi am yaakai, junuen juname'e, junae karipo, ko'okosi aulamtakai intok batte ka tajo'oreka ama yeu tennek. 17 Junama jume' jo'ara Eepeso' tea'po joomem, juriom takai intok kia ka juriom takai juni'i, si'ime inika'a ju'uneiyaak. Inien junae betchi'bo, juname'e si'ime, bem majjae'u amet ayukan. Intok juname'e, yo'owe Jesukrijtota betana, tua bem a' eiyaaka a' yo'oree'uta a' teuwaan.

18 Ketchia, junama'a juebenaka, jume' Krijtota sualekame, inime'e bat naataka juka' ka tu'ik bem joosuka'uta, si'imem bichapo junae betana emo yeu bwiseka a' teuwaan. 19 Intok junama'a juebenaka jume'e, juka' bebeje'erita betana weyeka, ka tu'ik yee sisibowamta bo'o jooriame, inime'e bem ji'osiam aman yeu tojaka intok si'imem bichapo am tayak. Intok chukula, si'ime juname'e liprom, bem beje'ewata a' jaikiaka'uta ju'uneiyaawakai, juname'e jiba woi taka ama woj mamni miil tosai tomim beje'eakan. 20 Inien san, ju'u Krijtota betana nok lutu'uriata, che'a juni'i si'imekut weyeka, sualwan. Intok tua utte'ata aet ayuka'ut, si'imekut machisi ju'uneiyaawan.

21 Junama'a iniat chukula ju'u Paplo, bwiaara Maseroonia' tea'u intok Akaaya' tea'u, junaman wate jo'arammeu noiteka intok junama'a naa buusti, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u bicha yebijbaeka'e'eak. Ketchia aapo, junaman jo'ara Jerusalen tea'u noitisuka chukula, bwe'u jo'ara Rooma' tea'u bicha a' noitinee'u a' utte'a'ati jiian. 22 Junako aapo, bwiaara Maseroonia' tea'u, woika jume' aamak rejteka a' aniame aman am bittuak, juka' Timoteo' teamta intok juka' Erajto' teamta, junuen aapo junama'a bwiaara Aasia' tea'po tawaka ketun ama taewaibaekai.

Jum jo'ara Eepeso' tea'po emo beje'ewaka'po

23 Jiba juname'e taewaimmet, junama'a, yo'owe Jesukrijtota nok lutu'uriata beje'eka, bwe'uusi ka nau eewaka a' beje'ewame yeu siika.

24 Ini'i, senu Remeetio' teaka, tosai
sisi'iwookta tekipanoamta betchi'bo
yeu sikaari. Ini'i o'ou, junae tosai
sisi'iwookie, junama yo'oriwame,
Riana' teame, aapo'ik te'opota
benam jojoan. Intok ini'i, jume'
aamak tekipanoame juebenak am
koba'atuan. 25 Junuen ini'i, inime'e,
intok ket waatem ale benak tekilta
joame, nau am tojaka intok:
—Achaim, eme'e tu'isi ju'unea,
iniae itom joa'ue, tu'isi itom
ae jiapsa'u —ti ameu jiiak—.
26 Taa i'an intok, enchim jaibu
ju'unea'a benasia, ini'i Paplo, inim,
jume' jiapsame betana ya'arim
yo'oriwame, inime'e ka lutu'uriapo
am liosimtuka'u ti inim a' teuwaa'u.
Intok inien, jiba iniae, yoemrata
juebenak a' sualtualaa, ka inim
bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po jiba, taa
ketchia, inim bwiaara Aasia' tea'po
batte si'imekutchi. 27 Ini'i intok tua
jinil wachi, bwe'ituk inim itom
tekil itom joa'u, a' lu'utinee'u ama
aune. Intok ka ini'i jiba, taa ketchia,
jiba ju'u inim yo'oriwame, Riana'
teamta a' te'opowata, si'imekut a'
ta'eewa'uta lu'utine. Intok junuen
ini'i, inim bwiaara Aasia' tea'po
intok si'ime aniat ta'eewaka tua
eiyaawaka yo'oriwame, jamut
lios Riana'a teame, kia jak wa'am
eiyaawaka koptanaa.
28 Inika'a bempo a' jikkajakai, tua
o'omtek, intok:
—Tua eiyaawatchisi maachi
ju'u inim jo'ara Eepeso' tea'po
yo'oriwame, Riana' teame —ti
chaai japtek.
29 Intok junuen, junama bwe'u
jo'arapo, si'imekut nattepola,
ka nau eewaka ka nanancha
eewame ama yeu siika. Intok
junama'a, waate nau eame, inime'e,
juka' Kaayo' teamta intok juka'
Arijtarko' teamta, inime'e bwiaara
Maseroonia' tea'a betana jometaka,
Paplota mak rejte'um, inime'e
nau am bwiseka intok junama'a
bempo'im si'imem nau yaaja'u,
senu bwe'u kariu tajtia, bwiapo am
wik sakaka ama am tojak. 30 Ju'u
Paplo junaman bu'uuratau sika
junama'a junammeu nokbaek. Taa
jume' junama'a Krijtota sualeme,
a' majtim, ka aman a' simtuak.
31 Ketchia, junama'a, bwiaara
Aasia' tea'po joomem, ya'uraapo
tekiakame betana, waate, Paplota
ta'aaka a' jalla'iwam, inime'e,
junama anwa'apo ka a' kibakne'
betchi'bo, nokta au bittuak.
32 Junama'asan, ama anwa'apo, ka
nanancha eewaka, waate senu
weemta chaaen, wate intok ta'abwi
weemta chaaen. Intok junama'a,
ju'u che'a bu'uuraa katim ju'unean
jita betchi'bo ama anwa'u. 33 Taa
junama'a, waate bu'uuraa nasuk
aneme, junaka'a ama weyemta
betana, senu Alejanro' teamtau
machisi a' teuwaaka, inika'a,
jume' juriom junama'a bu'uuraata
bichapo a' kechak. Junak ju'u
Alejanro' teame, am yaatine'
betchi'bo maammea ameu nookak,
junuen junama'a jum bu'uuraata
bichapo ameu, bempo'im
nokriabaekai. 34 Taa junako, ju'u
bu'uuraa, inika'a a' jurio tuka'po
a' ju'une'eakai, bempo si'ime
junama'a, jumak, wooi orapo tajtia:
—Tua eiyaa watchisi maachi ju'u
inim jo'ara Eepeso' tea'po yo'oriwame,
Riana' teame —ti chaaen.

35 Junako ju'u seenu, junama
bwe'u jo'arapo ama ya'uraapo
tekiakame, junama'a juka'
bu'uuraata, a am yaatitua sukai,
aapo junammeu:
—Achaim inim jo'ara Eepeso'
tea'po joomem, si'ime aniat
ju'uneewa, juka' tua eiyaawaka
itom yo'oree'u, Riana' teamta,
a' te'opowa intok juka' aapo'ik
benaka, teta, teeka betana ko'om
wechekamta inim bwe'u jo'ara
Eepeso' tea'po joomem, inime'e
bem suuane' betchi'bo itom a'
tekil makrituka'uta —ti ameu
jiiak—. 36 Inika'a junuen kaabeta
a' beje'eka jita a' teuwaanee'ut
ju'uneaka, kate'em naa buusti emo
toboktai, ka jita juni'i jooa, kaita
tu'isi bichakai. 37 Bwe'ituk inime'e
o'owim, enchim a'abo yeu tojirim,
juka' inim enchim yo'oreka enchim
jipue'u betana, kaita ka tu'ik
ya'ari intok kia kaita a' beje'eka
teuwaalaa, juni'i. 38 Inien san, ju'u
Remeetio' teame intok jume' aamak
tekipanoame, inime'e, inim senuk
jita'apo a' beje'eka nokbae'eteko
juni'i, ya'uraam, inika'a a
tu'uteme jooka, intok jume'e, inia
betana junae ya'uraata bichapo
a' tu'utene, junuen we'epulaka
bem weiyaa'u betana emo nokria
betchi'bo. 39 Intok naa buusti,
eme'e jita ta'abwi weyemta junen
enchim a' tu'utebaao, juna'a, inim
bwe'u jo'arapo ya'uraata chikti
metpo nau yaaja'po, ini'i, junama
tu'utetune. 40 I'an itepo inim jinil
watchisi, emo toboktawamta
joame benasi na'atejo maisi anekai,
inika'a i'an inim yeu sikamta
betchi'bo. Bwe'ituk i'an itepo, inia
ka nanancha eewamta enchim
weetua'u betana te temaiwakai,
kaita lutu'uriakamtae te jiawite
machi —ti ameu jiiak.
41 Intok aapo junak, inika'a
teuwaasukai, juname'e nau aneme,
am katne' betchi'bo ameu nookak.

Ju'u Paplo, bwiaara Maseroonia intok Reesiau bicha bo'o joa

20 Junama'a chukula,
junaka'a ka nau eewaka
ka nanancha eewamta a' lu'uteko,
ju'u Paplo, junama'a jume' Krijtota
sualeka a' majtim nau nunuka,
intok junuen inime'e, tu'ik betana
intok ka ko'om eaka, Krijtota
bem sualnee'u betana ameu
nokbaekai. Che'a chukula, junak
jaibu simbaeka, Lios emomak
taawa ti ameu jiaka, bawet bo'o
joaka, bwiaara Maseroonia' tea'u
bicha yeu siika. 2 Junam bicha a'
weye'ut, wate jo'aram jokammet
weaman, junama'a aapo, jume'
Krijtota sualeme, ka bem ko'om
eene' betchi'bo, tua am alleetuaka,
aapo ameu nokakai. Intok junuen
chukula, aapo, bwiaara Reesia'
tea'u yeu yepsak. 3 Junama'a aapo,
baji metpo ama taawak. Intok
aapo, junama'a jaibu bwiaara Siiria'
tea'u bicha bawet bo'o joobaeka,
junama'a bwe'u kuta kanoau
ja'amubaeka su, aapo, junama'a
jume' juriom, nau eaka, bawet bo'o
joowa'po jita bem au ya'abae'ut
ju'une'eakai inia betchi'bo aapo,
bwiat bo'o joaka, juchi wee'po,
bwiaara Maseroonia' tea'po wa'am
sika junam bicha nottibaeka'e'eak.
4 Aapo'ik inika'a, inen teakame
aamak kaaten. Ju'u Soopater

teame, bwe'u jo'ara Berea' tea'po joome. Intok ju'u Arijtarko' teame intok ju'u Sekunro' teame, inime'e, bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'po joomem. Intok ju'u Kaayo' teame, bwe'u jo'ara Lerbe' tea'po joome. Intok ketchia ju'u Tikiiko' teame intok ju'u Timoteo' teame intok ju'u Toopimo' teame, inime'e, bwiaara Aasia' tea'po joomem. 5 Inime'e Krijtopo itomak werim, ito pat sajaka, intok bempo, bwe'u jo'ara Tooaj tea'po itom bo'o bichak. 6 Itepo intok, junama'a, jume' paanim ka reberuakame bwa'awaka pajkoa' teamta a' chupsuko, itepo, bwe'u jo'ara Piliipo' tea'po, bwe'u kuta kanoat yeu sajaka, intok mamni taewaim weyeka te jum bwe'u jo'ara Tooaj tea'u te am jajamek. Junama'a itepo woo busan ta'apo ama taawak.

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Tooaj tea'po weama

7 Junama'a semaanata aet naate'ut, itepo junama'a, Krijtota a' mukuka'u waateka, itepo paanim rerebeim nat na'ikimte betchi'bo te nau ito tojak. Intok junama'a ju'u Paplo, jume' Krijtota sualeme am majtan. Junama'a intok, aapo yokoriapo simneekai, aapo tukaata nasuk weye'u tajtia bichau bicha ameu nookak. 8 Senu kari jikau bicha nat bepa karipo te nau aanen. Junama'a intok ket, tachiriam juebenam ama beeten. 9 Junama'a intok senu ju'ubwa yo'otume, Eutiko'oti teakai, ini'i, pa'akun bicha etapoipo jikat katekan. Junama'a intok, ju'u Paplo, tua binwaa nokakai, junuen ju'u ju'ubwa yo'otume yetem au yumako intok junuen su chukula tua kochokai, junama'a karim, bajisi nat bepa jikat joka'u betana, ko'om wechek. Intok ini'i, mukiataka toboktawak. 10 Junako ju'u Paplo, lauti au ko'om sikaa, au ko'om po'okteka a' ibaktak, intok:

—Kate'em majjae, jiapsine —ti ameu jiiak.

11 Junako ju'u Paplo, juchi jikau bicha sikaa, intok junama, Krijtota a' mukuka'u waateka, jume' paanim rebektaka, watemmet am na'ikimtesuka, intok juname'e bwa'asuka, aapo juchi ameu nookak matchuu tajtia. Junak, junama'a ansuka, ama yeu siika. 12 Juka' intok ju'ubwa yo'otumta a' jiapsa' betchi'bo, si'ime, tua ka ko'om eaka, tua bem allea'u amet ayukan.

Jo'ara Tooaj tea'po naateka, jo'ara Mileeto' tea'u tajtia te bo'o joa

13 Itepo tee, bat sajaka, bwe'u kuta kanoapo sajaka, bawet konila te sajak, senu bwe'u jo'ara Ason tea'u tajtia, junuen junama'a Paplota itomak a' ja'amune' betchi'bo. Bwe'ituk aapo Paplo, wakikut weebaeka, junuen itom tejwaalatukan. 14 Junak itepo, junama'a Ason tea'po ito teakai, aapo junama'a bwe'u kuta kanoau itomak ja'amuk. Junama'a intok itepo, senu bwe'u jo'ara Mitileene' tea'u yeu yajak. 15 Junama'a tee yeu sajak intok juchi yokoriapo te, senu bwe'u jo'ara Kiio' tea'po bichapo te wa'am sajak. Intok juchi yokoriapo beja, taewapo, bawet bo'o joame yeu yaaja'u, senu bwe'u jo'ara Saamoj tea'u yeu yajak.

Intok junama'a, senu bwe'u jo'ara
Tojiilio' tea'po tee yum jo'ek. Intok
juchi yokoriapo beja, tee senu
bwe'u jo'ara Mileeto' tea'u aane.
16 Inien tee aayuk, bwe'ituk ju'u
Paplo, bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u
ka weebaek, junama bwiaara Aasia'
tea'po ka binwa tubaekai. Bwe'ituk
aapo, bwe'u jo'ara Jerusalen
tea'u lauti anbaekai intok ama
yuma'ateko juni'i, jume' bwala
aso'olam su'awak, junama jume'
woi taka ama woj mamni taewaim
weyeo, junae taewait ama anbaekai.

Paplo, jo'ara Eepeso' tea'po betana, Krijtota sualemmeu yo'o ja'abwaimmeu etejo

17 Junuen itepo, bwe'u jo'ara
Mileeto' tea'po anekai, ju'u Paplo,
jum bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u,
jume' ama Krijtota sualemmeu yo'o
ja'abwaimmeu aman chai tebok.
18 Intok junako, inime'e au yajako,
aapo:
—Eme'e tu'isi ju'unea, inim
bwiaara Aasia' tea'po, che'a bat
a'abo in noiteka'po naateka jachin
emo nasuk in jiapsaka'u —ti
ameu jiiak—. 19 Jiba inim emo
nasuk aneka, inepo, juka' yo'owe
Jesukrijtota a' ya'a i'a'uta a' bo'o
jooria, kaita'po ino che'ewarekai.
Intok emo betchi'bo tua in sioka'u
net ayukai. Intok juriom bem
neu sua' betchi'bo, bettesi ju'u in
jiokot ino bicha'u juni'i, tua net
ayukai. 20 Taa inepo, inientaka
juni'i, juka' si'imeku emou tu'i
machika lutu'uriata, jiba wee'po
nee emou a' teuwaak. Intok
junaka'a, jum nau anwa'apo intok
kia enchim jo'aampo emomak
aneka enchim a' majtakai. 21 Inim
kia jume' juriommeu intok jume' ka
juriommeu juni'i, inimmeu inepo,
Liojta bichapo ka tu'ik betana bem
emo temaeka, intok bempo'im,
yo'owe Jesukrijtota bem a' sual
ta'aanee'u betana nee ameu noklaa.
22 Junuen san inepo i'an, bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'u bicha ne
weye, iniat inepo, Liojta tu'u jiapsi
betana junuen a' utte'atuka'uta aet
ju'uneetuawakai. Junuen kia inepo,
junaman jachin in ya'atunee'ut ka
ju'uneaka juni'i. 23 Senu weemta
jiba ne a' ju'uneiyaa, ini'i, jum
bwere jo'aram in weye'ummet, in
eta'atunee'uta intok juebenakut in
jiokot ino bitnee'uta, juka' Liojta
tu'u jiapsi iniau nee a' waatitua
sime'u. 24 Taa si'ime ini'i, kaachin
nee eetua. Intok kia ju'u inim jiba
in jiapsinee'u juni'i, nee betchi'bo
kaita teuwaa. Ini'i junuen, inim in
jiapsa'u tajtia, jiba, tua alleaka ju'u
tekil, yo'owe Jesukrijtota nee aet
a' tekil makaka'uta, achai Liojta,
aapo'ik tua yee a' nak jiokolee'uta
weyemta betana in yee a' majta
simnee'uta, inepo junuen iniat in
yeu yuma'anee'ut a' bitneekai.
25 'Intok nee tu'isi ju'unea, inim
emo nasuk, Liojta yo'o nesaweka
a' kateka'u betana juka' lutu'uriata
enchim si'imem in a' majtaka'um
nasuk, kaabeta intok juchi nee a'
bitnee'u. 26 Jiba inia betchi'bo nee
inepo inen emou jiubae, inim emo
betana, jabeta juni'i, jita'apo juni'i
ka tu'isi a' weyeo, kaita net aune.
27 Bwe'ituk inepo su, nee si'imeta
juka' Liojta betana lutu'uriataka
aapo'ik yee ju'uneiyaa i'a'ut,
si'imeta, kaita essoka nee emou a'

teuwaalaa. 28 Inien a' wee'po san,
jiba eme'e emo suuane, intok si'ime
jume' inim Krijtota nau sualeme
am suuane, juka' Liojta tu'u jiapsita,
inime'e, Jesukrijtota ame betchi'bo
a' ojbota wo'otaka aapo'ik a'
kobaka'um, jume' aapo'ik yoemiam,
inime'e, amemak aneka enchim am
suuane' betchi'bo enchim ameu yeu
a' pu'aka'um. 29 Bwe'ituk ju'uneane,
chukula inim ne yeu siiko, waatem
a'abo emou am yajinee'u, inim
jume' Krijtota nau sualeme,
juname'e, roobom jume' bwaram
jiokot am joa'a benasia, inime'e,
Krijtota suale'ut ta'abwisi am
eene' betchi'bo am ji'optuabaekai.
30 Intok kia inim emo nasuk juni'i,
waate emo yo'o joone, jume'e, juka'
Liojta betana nok lutu'uriata yee
majta'eaka su, aa noki'ichiata yee
majtaneeme, junuen, jume' jaibu
Krijtota sualeme, junaen ta'abwisi,
ka lutu'uriata amemak am sual
i'akai, intok inimmeu emo yo'o
ya'abaekai. 31 Inien san emo suuane.
Intok baji wasuktiapo, tukaariat
intok kia taewait naa buustia,
junuen enchim we'epulaim, ka
enchim koptaka intok jamak emo
betchi'bo tua in sioka'u net ayukai,
jiba, tu'ik betana in emou nokaka'u
waatine.

32 'I'an intoko, Krijtopo nemak
werim, Liojta jiba emomak
tunee'uta emo tana waataka, au
bicha ne enchim nokria. Intok
aapo'ik betana, tua yee a' nak
jiokolee'uta yee ju'uneiyaatuamta
juka' aapo'ik nok lutu'uriata, ka
ta'abwisi eaka Krijtota jiba enchim
sualnee'ut, intok si'ime jume'
aapo'ik yoemiam, jume' wepulsi
aapo'ik betchi'bo jiapsammak
enchim na'ikiarimtunee'ut a
enchim aniamta, ka enchim a'
koptanee'uta emo tana a' waataka
nee enchim nokria. 33 Inepone,
watem, kia jabeta betana juni'i,
bem tomita intok kia bem tajo'ota
juni'i, ka nee betchi'bo a' eiyaalaa.
34 Ala eme'e su ju'unea, junuen
juka' neu be'eemta, intok ket jume'
nemak rejte'ummeu be'eemta
juni'i, ito aniabaeka in maammea
in tekipanoaka'u. 35 Inepo nee jiba
wee'po, ju'u in jiapsa'ue enchim
majtalaa, junuen jume' kaitae
emo ania machim ania betchi'bo
tekipannoawa'u, inia betana,
yo'owe Jesukrijtota teuwaaka'u
waatekai: "Che'a juni'i alleaka
jiapsinee wa'a yee mikakame, ju'u,
mikwaka, jita mabetakamta bepa",
ti aapo'ik jiaka'u betana.

36 Chukula inika'a teuwaasukai,
ju'u Paplo junama'a si'imemmak
nau tonommea kikteka Liojtau
bicha nookak. 37 Intok si'ime jume'
junama aneme bwaanak. Intok
inime'e, Paplota ibaktaka intok
tua bem a' nake'uta a' teuwaan.
38 Intok bempo tua siokan, aapo'ik,
bempo'im ka intok a' bitne'eti ameu
a' jiaka'u waatekai. Chukula bempo,
jum bwe'u kuta kanoau a' tojak.

Ju'u Paplo, Jerusalen tea'u bicha yeu siime

21 Junako jume' Krijtota
sualeme, junama'a am to'o
sajakai, itepo junama'a bwe'u kuta
kanoau ja'amuka intok juchi bawet
bo'o joaka, witti, bwiia bawepo
yeu kateka, Kooj tea'u luula te
sajak. Intok junama'a yokoriapo,

bwe'u jo'ara Rooraj tea'u te sajak. Intok junama'a yeu sajaka tee naa buusti, bwe'u jo'ara Paatara' tea'u te yeu yajak. 2 Junama'a, bwe'u jo'ara Paatara' tea'po, senu bwe'u kuta kanoa, junama'a bwiaara Peniisia' tea'u bicha weebaemta te ama teak. Junama'a itepo ja'amuka intok junama yeu sajak. 3 Intok junuen, bawet bo'o joakai, senu bwiiara bawepo yeu kateka, Chipre' teamtat te wa'am sajak. Intok inika'a junuen miko'otana itou a' tawaaka, itepo, jiba bawet bo'o joaka, bwiaara Siiria' tea'u te yeu yajak. Junama'a intok, juka' bwe'u kuta kanoata, senu bwe'u jo'ara Tiiro' tea'po, juka' a' weiyaa'uta ama ko'om a' tojibaaeo, junaman te yeu yajak. 4 Junama'a intok itepo, jume' Krijtota sualeme ama teakai, itepo junama'a, woo busan ta'apo te amemak ama taawak. Intok bempo, Liojta tu'u jiapsie ju'uneetuawaka, inime'e, juka' Paplota, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u a' weenee'u, ka au a' tu'ine'eti au jiiak. 5 Taa juname'e woo busan taewaim siiko, itepo junama yeu sajak. Junama'a si'ime jume' Krijtota sualeme, bem jujubimmak intok bem yoemiammak, bempo junama bwe'u jo'arapo pa'akun, bawe mayoau tajtia itomak sajak. Intok junama'a se'e pa'akun itepo tono japteka intok Liojtau bicha nookak. 6 Junako itepo si'ime ito ibaktaka ito tebotuaka, intok itepo, jum bwe'u kuta kanoau ja'amuk. Bempo intok bem jo'ammeu nottek.

7 Bwe'u jo'ara Tiiro' tea'po yeu sajaka, itepo inim senu bwe'u jo'ara, Tolemaira' tea'u tajtia jiba, itepo bawet bo'o joak. Junama'a itepo, jume' Krijtopo itomak werim teaka, tua alleaka am tebotuak. Intok itepo junama'a senu ta'apo te amemak taawak. 8 Yokoriapo ju'u Paplo intok itepo jume' aamak rejte'um, junama'a itepo yeu sajaka, jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u te yajak. Junama'a itepo, Jeriipe' teamta jo'au te yajak. Ini'i, Krijtota betana, juka' bemela nok lutu'uriata si'imekut a' teuwaame. Ini'i ket, che'a bat naataka, jume' woo busanika Krijtota sualeme nasuk, wate tekilta am ya'aria betchi'bo, yeu pu'arimtuka'um betana weyen. Junama'a intok itepo aamak taawak. 9 Ini'i Jeriipe' teame, naikim marakan, kee kukuname. Inime san, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta bem a' tetteuwaane' betchi'bo, bempo au yuma'atuawan. 10 Junama'a itepo, jaibu ili jaiki ta'apo ama jookan. Junako ket, bwiaara Jurea' tea'a betana, seenu, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teteuwaame, Akapo'oti teakai ama yepsak. 11 Ini'i junama itom bichi'isekai, intok aapo, Paplota wikoj yechaka, intok aapo, wokpo intok mampo ae au sumak, intok:

—Ju'u Liojta tu'u jiapsi, jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po jume' juriom, inika'a wikosata atteakamta inien a' suma'atune, intok chukula jume' romaanommeu bem yeu a' tojinee'uta, nee a' ju'uneiyaatualaa —ti jiakai.

12 Inika'a jikkajakai, itepo, intok kia jume' junama'a Sesarea' tea'po joomem juni'i, itepo, juka' Paplota,

jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u
bicha ka a' weene' betchi'bo tee au
nookan. 13 Taa ju'u Paplo, inime'e:
—Jaisa betchi'bo eme'e bwanaka,
intok nee sioktua. Bwe'ituk jum
Jerusalen tea'po, inepo ka kia
in suma'atunee'uta, taa ketchia,
kia junaman jo'arapo, yo'owe
Jesukrijtotamak in ea' betchi'bo,
ama me'etuneeka juni'i, kaachin
jiia —ti am yoopnak.
14 Intok junuen, itepo ka junaet a'
yu'ukai, itepo:
—Liojta ea'po amantunee ini'i —ti
jiaka a' su'u tojak.
15 Iniat chukula itepo, itom
nunu'ubwaa'uta nau tojisuka a'
nu'uka intok itepo jum bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u bicha te yeu sajak.
16 Junama'a jo'ara Sesarea' tea'po,
Krijtota sualeme waate itomak
kaaten. Inime' nasuk seenu, Nasoon
ti teaka, bwiaa Chipre' tea'u betana
jometaka, itomak weyen. Ini'i jaibu
binwatuk naateka, Krijtota sualen.
Intok junaman itom sajaka'u, itepo
aapo'ik jo'aau tee junen yajibaekai.

Ju'u Paplo, Jakoobo' teamtau aane

17 Junako, junama bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u itom yajako,
jume' junama'a Krijtota sualeme,
junaman tua alleaka itom mabetak.
18 Junama'a yokoriapo ju'u Paplo,
Jakoobo' teamta jo'aau a' bit
betchi'bo itomak siika. Junama
intok ket, si'ime jume' junama
bwe'u jo'ara Jerusalenpo Krijtota
sualemmeu yo'owe ama aanen.
19 Inime'e, ju'u Paplo, si'imem
tebotuasukai, intok chukula ameu,
we'epulaika, juka' Liojta a jita a'
joa'apo aman, aamaktuka intok
a' aniaka, jume' ka juriom nasuk
aapo'ik yaaka'uta ameu etejok.
20 Junako jume' ama aneme, iniat
a' jikkajakai, Liojtau alleaka bem
a' yo'oree'uta teuwaan. Junak intok
inime'e, Paplotau:
—Tu'i o'oben itomak weri. Taa
i'an, tu'isi em ju'unea'a benasia,
jume' juriom nasuk tua juebenaka
aane, jume' Krijtota sualeka a'
mabetlame. Intok inime si'ime,
juka' Moiseej tuka'uta betana
nesaurim ji'ojteim, bem am bo'o
joorianee'uta a' utte'atuka'u a'
teuwaa —ti au jiiak—. 21 Intok
inimmeu, si'ime jume' juriom ka
inim bwiaarapo joomem, inime'e,
jume' Moiseejtuka'uta nesauri
ji'ojteim, bempo'im, em ka am
bo'o jooriasae'u betana intok kia
jume' ili bem ou yoemiam juni'i,
em ka am sirkunsiraaroasae'u
betana, intok kia inim, juka' itom
au joiwalataka, itom bo'o jooria'uta
juni'i, bem a' su'u tojinee'u betana,
inika'a si'imeta em am majta'uta,
ee betana etejoriari. 22 Inia betana
su jaisa te aune. Bwe'ituk inim ju'u
bu'uuraa, Krijtota sualeme, inim
em ane'uta enchi ju'uneiya'ateko,
nau yajine. 23 Che'a tu'inee empo
inia betana weyemta a' yaako.
Im ito nasuk, naikika o'owim
aane. Inime'e, Liojta bichapo senu
weemta tua bem a' ya'anee'uta
a' noklame. 24 Inime'e weiyaane,
intok jum juriom bwe'u te'opopo
amemak, Liojta bichapo emo
tu'utewaka, au emo jiokoiwamta
ya'ane. Intok inime'e, inika'a
bem ya'ane' betchi'bo, ama bem
su'anee'um inika'a empo am
beje'etuariane. Intok inime'e bem

ya'anee'ut chukula, lolobola emo bekta tebone. Junuen inim si'ime ju'uneene, inime'e, juka' bem ee betana weyeka ameu teuwaarita, ka a' lutu'uriatuka'u. Ala junuen ju'uneene, enchi ket juka'a, jume' Moiseej tuka'uta nesauri ji'ojteim yuma'isi em am bo'o jooria'ut — ti au jiiak—. 25 Taa jume' intok ka juriom taka, inime'e Krijtota suallame betana, inime'e, itepo inia weyemta betana kaachin bem eenee'u betana, ala bempo'im, jume' ka lutu'uriapo liosim am yo'ori betchi'bo juka' wakajta ameu na'ikiarita, ka bem a' bwa'anee'uta, intok kia ojbota intok kia juka' bamsoalamta juni'i. Intok ame nasuk, kaabeta, jamutta ka a' jubeka, ka aamak a' tu'urinee'u betana, itepo jaibu ameu ji'ojtesula.

Jum te'opopo Paplota bwijwaka'po

26 Junako ju'u Paplo, inime'e nok mabetaka, juname'e o'owim aman nuk siika. Intok junama'a yokoriapo, aapo inime'emak nau, Liojta bichapo emo tu'utewaka, au emo jiokoiwamta yaak. Junako aapo junama'a, juriom bwe'u te'opou kibakek, junuen junama'a Liojta bichapo emo tu'utewaka au emo jiokoiwamta ya'asuako, taewaim jak weyeo am chupneeo, junako, bempo'im we'epulaim juka' Liojtau bicha bem na'ikiari, bempo'im aman a' tojineeo, ama anemmeu a' teuwaabaekai.

27 Taa junako, juname'e woo busan taewaim abe lu'uteo, juriom waate, bwiaara Aasia' tea'a betana jomemtaka, inime'e juka' Paplota junama te'opopo a' bichaka, intok inime'e, junama'a si'imeta juka' bu'uuraata, ka nau eaka inime'e emo am ee beje'etuak. Inime'e Paplota bwiseka, 28 intok:

—Eme'e, Ijra'el tuka'uta betana kateka, inim yoemra, itome'em ania. Ini'i juna'a ju'u, si'imekut naj weyeka, inim itom yoemrata beje'eka, intok ju'u Moiseej tuka'uta nesauri ji'ojteim beje'eka, intok kia inika'a itom bwe'u te'opota beje'eka yee majtame. Intok naa buustia, ini'i i'an inim te'opopo waate rieekom im kima'i, junuen inika'a te'opota, Liojta im ane'e benasi eiyaawamta, ka tu'ik au ya'alaa —ti kusisi chaae japtek.

29 Inime'e inien jiian, aapo'ik bat naataka, junama'a bwe'u jo'ara Jerusalenpo, senu Eepeso' tea'a betana jometa, Toopimo' teamtamak a' bitlamtakai. Intok i'an bempo, Paplota junaka'a junama'a bwe'u te'opou a' nu'upak ti ean.

30 Junama'a bwe'u jo'arapo si'ime a' ju'uneiyaaka, ka yanti elwame ama amet ayuka intok ju'u bu'uuraa aman nau tennek. Junak intok ju'u Paplo, bwijwak intok junama'a te'opopo pa'akun yeu wikwak. Junako juna'a sep pattawak. 31 Inime'e intok junama'a jaibu a' me'ebaao su, nooki, junama'a bwe'u jo'arapo si'ime yoemrata emo toboktalaa'u betana, ama ju'u junama'a tua juebena sontaommeu yo'otaka ameu weyekamtau yuumak. 32 Junako ju'u sontaommeu yo'owe, jume' a' sontaowam nau tojaka intok jume' wate sontaao yaa'uchim nau tojak, intok junaka'a bu'uuraata ane'u

tajti buitek. Junako ju'u bu'uuraa,
juka' sontaommeu yo'ota intok
jume' wate sontaaom bichakai, juka'
Paplota bep yaatek. 33 Junako ju'u
sontaaommeu yo'owe junama'a
kibakeka, juka' Paplota a' bwij
teboka intok wooi sisi'iwook
wikiammea a' suma'atebok. Junak
chukula intok, junama nattemaek,
Paplota a' jabetuka'u intok juka' a'
ya'ariaka'uta ju'uneebaekai. 34 Taa
ju'u bu'uuraa, junama'a waate senu
weemta chaaen, wate intok ta'abwi
weemta chaaen. Junuen san ju'u
sontaaommeu yo'owe, juname'e baa
jo'oti jiame juka' bem teuwaa'ut
ka a ju'uneakai, jum bem sontaao
kariu a' toji tebok. 35 Junama
sontaao kariu kimu betchi'bo, jume'
amet jikau rejtiwammeu yajibokai,
jume' sontaaom, ka baeka juni'i,
si'ime nau juka' Paplota a' pu'aktak,
juka' bu'uuraata omtemta betchi'bo.
36 Bwe'ituk si'ime:

—Me'etune —ti chaaeka aet
cha'aka kaaten.

Ju'u Paplo yoemrata bichapo au nokria

37 Junako ju'u Paplo, jaibu jum
sontaaom kariu a' kibachabaawakai,
aapo ju'u sontaommeu yo'owetau:

—Nee jiokoe, senu weemta ne eu
teuwaabae —ti au jiiak.

Ju'u sontaommeu yo'owe intok:

—Jaisa empo beja rieeko noka
ja'ani —ti au nattemaek—. 38 Junak
su, jaisa empo ka juna'a ja'ani, ju'u
bwiaara Ejipto' tea'po jometaka,
wa'a inim ka tua binwatuko,
inim ya'uraata beje'eka nassua
tebobaeka a' naateka. Intok jume'
naiki miil o'owim, yee susu'aka
ta'eewame, jum bwe'u se'e pa'ariau
bicha yeu am nuk sikame ja'ani —ti
au nattemaek.

39 Junako ju'u Paplo iniau:

—Ineponee tua jurio yoeme.
Bwe'u jo'ara Tarso' tea'po ne joome.
Juna'a, bwiaara Siliisia' tea'u tua
eiyaawaka senu jo'arapo nee ama
lutu'uriaka aman jo'aak. I'an intok
nee jiokoe, ju'u yoemratau nee
nokbae —ti au jiiak.

40 Ju'u sontaommeu yo'owe
junaet a' mabetaka a' noktuak.
Junako ju'u Paplo, junama amet
jikau rejtiwa'ummet weyeka, intok
maammea juka' bu'uuraata yaatine'
betchi'bo, ameu nookak. Junako,
yaatiwako, aapo epreeo nokpo
ameu nookak, intok:

22 —Eme'e, nele benasi
yoemem, intok jume' che'a
yo'owe, inim in ino nokriaka in
teuwaabae'ut nee jikkajine —ti
jiakai.

2 Inime'e, inien aapo'ik
Epreeo nokpo ameu nokamta a'
mammateka a' jikkajakai, che'a
juni'i a' mammateka yanti taawak.
Intok inimmeu ju'u Paplo:

3 —Inepo nee jurio yoeme. Jum
bwiaara Siliisia' tea'po, senu
bwe'u jo'ara Tarso' tea'po nee
yeu yoemtuk. Taa inepo inim
bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po nee
yo'otuk. Intok jiba inim, seenu,
Kamali'el teaka, yee majtawamta
tekilekamta betana nee ino majtak.
Ini'i intok, che'a bat naataka itom
yo'owasuka'um au joiwalataka
bem bo'o jooria'uta, inika'a,
Moiseej tuka'uta betana nesaurim
tua junaen a' weye'e benasia au
a' ta'aakai. Intok achai Liojta,

tua junen jiaka, si'ime ju'u in joa'ue, aapo'ik yo'orinee'uta nee a' tu'urisuk. Tua enchim si'imem i'an ane'e benasia. 4 Intok inepo bat naataka jume' Jesukrijtota bemela nok lutu'uriata a' sualeme, ameu suaka jiokot am joosuk. Inime'e am su'a tebopeakai. Intok inime'e, kia am o'owimtuko intok kia am jaamuchimtuko juni'i, yee e'etawa'u am kima'abaeka, inepo am bwi'ibwiseka am suma'atebok. 5 Ju'u te'opopo tekiakammeu che'a si'imem bepa yo'o ya'ari, intok si'ime jume' inim yoemratau yo'ooraa, inime'e a' lutu'uriate, jum bwe'u jo'ara Lamajko' tea'u, jume' ito benasi juriommeu nok betchi'bo, ji'osiam bempo'im nee am ya'ariaka'u betana. Junuen lutu'uriaka, junaman san inepo, jume' Krijtota sualeme am jariubaeka ne aman siika, junuen am suma'ateboka intok a'abo Jerusalen tea'u am tojaka junuen bem jiokot ya'atune' betchi'bo.

Ju'u Paplo au etejo jaisa Krijtota a' sualeka'po

6 'Taa junako junam bicha itom bo'o jooao, intok junaman Lamajko' tea'u abe itom aman yajao, jumak jaibu luula kateko, seej chuktia, teeka betana tachiria tua utte'akai nee konila ko'om siika. 7 Intok junama'a nee bwiau ko'om wechek intok jiawaita: "Saulo, Saulo, kat neu suua", ti neu jiamta nee jikkajak. 8 Junak inepo: "Jabesa empo achai", ti ne au nattemaek. Aapo intok: "Ineponee juna'a ju'u Jesus, jo'ara Nasaret tea'po joome, jiba ju'u em au sua'u", ti neu jiiak. 9 Jume' o'owim nemak kate'um, juka' tachiriata bichaka emo womtek. Taa inime'e, waka'a nokamta a' jiawai ka a' jikkajak. 10 Junako inepo: "Jitasa empo nee ya'a i'a in yo'owa", ti ne au jiiak. Aapo ju'u yo'owe Jesus intok: "Kikteka intok jo'ara Lamajko' tea'u, jiba em sika'u bicha weene. Intok junaman empo si'imeta juka' em joo'ea'uta a' tejwaanaa", ti neu jiiak. 11 Junama'a, juna'a tachiria nee liptitekai, jume' nemak kateme, mampo nee wik sakaka, jo'araa Lamajko' tea'u tajtia nee yeu tojak.

12 'Junama'a, seenu, Ananiaj ti teaka ama jo'aakan. Juna'a, Krijtota sualeka intok Moiseej tuka'uta betana nesauri ji'ojteim tua yuma'isi am bo'o jooriaka jiapsan. Junama'a intok, si'ime jume' juriom Lamajko' tea'po jo'aakame, a' tu'i yoemtaka, tu'isi tu'ik bo'o jooriaka a' jiapsa'uta ae tana teuwaan. 13 Ini'i Ananiaj teame, aapo in kateka'u, nee bitbaeka neu noitek. Intok junama yebijpat, aapo: "Saulo, Krijtopo nemak weri, juchi bittune", ti neu jiiak. Junama lautipo inepo bit taiteka nee aapo'ik sep bichak. 14 Junako aapo: "Ju'u, che'a bat naataka, jume' itom yo'owasuka'um Lios, aapo jaibu enchi yeu pu'ariakan, junuen aapo'ik betana weyeka, a' joo i'a'uta enchi a' ju'uneiyaane' betchi'bo. Intok Jesujta, waka'a tu'ik jiba joaka jiapsamta, em a' bichaka intok aapo'ik eu nokamta em a' jikkajine' betchi'bo. 15 Bwe'ituk empo, jiba aapo'ik betana weyemta, jume' inim bwiapo jiapsame, juebenam bichapo yee a' majtaka

a' teuwaane. Intok juka' aapo'ik
betana em bitlaa'uta, intok juka' em
jikkajilaa'uta, empo a' etejone. 16Ka
intok bo'o bitnee beja. Jesukrijtota
sualeka aet yoem eaka, junuen em
ka tu'uwa ya'arimmet em jiokoitu
betchi'bo, emo bato'owaa tebone",
ti neu jiiak.

Ju'u Paplo au etejo, jume' ka juriomtaka, jaisa ameu a' bittuawaka'po

17'Junak inepo, aman jo'ara
Jerusalen tea'u juchi nee nottekai,
junama'a nee, jum bwe'u te'opou
nee siika, Liojtau bicha nok
betchi'bo. Junama'a nee intok,
Liojta betana tenkupo benasia
machilaata bittuawak. 18Junama'a
nee juka' Jesukrijtota nee bichak.
Aapo intok: "Emo bamijtuaka lauti
inim Jerusalen tea'po yeu weene.
Bwe'ituk inim juka' nee betana
weyeka em teuwaa'uta, kaabe
a' mabetbaane", ti neu jiamta ne
bichak. 19Junak intok nee inen au
jiiak: "In yo'owa. Bempo ju'unea,
si'ime jum juriom te'opommet nee
naj weamaka intok junama'a jume'
enchi sualeme, jum yee e'etawa'u
in am tojaka intok jiokot in am
joosuka'u. 20Intok junako, juka' ee
betana weyeka nokamta, em yeu
pu'ari, Teeban teamta a' me'ewako,
jiba inepo nee junama'a junamemak
aanen amemak eakai. Intok kia
inepo, jume' aapo'ik me'aakame,
bem bepa tajo'orim juni'i am
suuariakai", ti ne au jiiak. 21Taa
ju'u in yo'owa, aapo: "Noolia'e
aane. Bwe'ituk mekka bicha jume'
ka jurio yoememmeu nee enchi
bittuabae", ti neu jiiak.

Ju'u Paplo, junama'a sontaaommeu yo'oweta mampo suuawa

22Inim tajtia inime'e, kaachin
jiaka a' jikkajak. Taa iniat chukula
bempo:

—Junu'u o'ou me'etune. Ka intok
inim jiapsipo yuma'i —ti chaai
japtek.

23Intok junako inime'e jiba
chaaeka intok bem tajo'ori jikau
wo'otaka intok bwiata jikau am
jissaao, 24ju'u sontaaommeu yo'owe,
juka' Paplota, jum bem sontao
kariwi a' kibachana' betchi'bo aet
nesawek. Intok ket aapo'ik bepsuna'
betchi'bo nesawek, junuen jachin
betchi'bo juka' bu'uuraata junuen a'
beje'eka bem chaae'ut ju'uneebaeka
a' nok i'akai. 25Taa chukula juka'
Paplota a' suma'ituko intok jaibu
a' bepsubaawao su, ju'u Paplo, ju'u
senu sontao ya'ut ama anemtau:

—Jaisa eme'e lutu'uriata
jipue ja'ani, seenuk Romaanom
bwiaarapo jometa benasia
lutu'uriakamta enchim a'
bepsunee'uta intok ket, junaka'a ka
bat naataka a' ya'uraa bittuakai —ti
au jiiak.

26Inika'a jikkajakai ju'u sontao
ya'ut, ju'u sontaommeu weyeka
yo'owetau sika intok a' tejwaak:

—Ju'u em ya'abae'u betana
emo suua. Bwe'ituk ini'i o'ou,
Romaanom bwiaarapo lutu'uriak —
ti au jiakai.

27Junako ju'u sontaommeu
weyeka yo'owe, ju'u Paplotau aman
sika intok:

—Jaisa lutu'uria ja'ani, ini'i,
jum Romaanom bwiaarapo em
lutu'uriaka'u —ti au nattemaek.

Ju'u Paplo inika'a:
—Jeewi achai —ti a' yoopnak.
28 Ju'u sontaommeu yo'owe junako:
—Ineponee juebena tomie a' beje'etuak junuen romaanom bwiaarapo jometune' betchi'bo junau lutu'uria betchi'bo —ti jiiak.
Paplo intok iniau:
—Ineponee in yo'owam junaka'a lutu'uriata jipue' betchi'bo nee romaanom bwiaarapo lutu'uriak —ti au jiiak.
29 Inia betchi'bo jume'e, Paplota bepsubae'um, inime'e junama'a a' su'u tojak. Intok junaen, kia aapo ju'u sontaommeu yo'owe juni'i, junuen aapo'ik junuen romaanom bwiaarapo a' lutu'uriaka'po ju'une'eakai, ini'i junuen aapo'ik a' bwij teboka a' jipueka' betchi'bo tua majjaen.

Ju'u Paplo jurio yoemratau yo'oorata nau tojilame bichapo aane

30 Yokoriapo ju'u sontaommeu weyeka ameu yo'owe, ju'uneebaekai tua jita betchi'bo junuen jume' juriom juka' Paplota bem a' na'atejoo'ut, jume' sisi'iwook wikiam a' u'aaka intok junama'a jume' te'opopo tekiakammeu che'a yo'owem intok junama jo'arapo ju'u yoemratau yo'oraata nau toji tebok. Junako intok Paplota pa'akun yeu a' tojaka intok bempo'im bichapo a' kechak.

23 Ju'u Paplo, ju'u junama'a yoemratau yo'ooraata nau anemmeu bitchuko intok aapo:
—Achaim, nele benasi inim yoemem. Ineponee jiba i'an tajtia si'ime in ju'uneiyaaka in joa'u betana, Liojta bichapo tu'isi in jiapsa'ut ne ju'uneaka naj kuakte —ti ameu jiiak.
2 Junako ju'u Ananiaj teame, junama'a ju'u bwe'u te'opopo tekiakammeu yo'otuka'u, ini'i, junama'a jume' Paplotau ja'abwekame, aapo'ik tenit a' chochonne' betchi'bo am sawek.
3 Taa ju'u Paplo inika'a:
—Ju'u Lios inien enchi nok yaatituane, tuata benaka ka tu'i yoeme —ti a' yoopnak—. I'an empo, Moiseej tuka'uta nesaurim am ji'ojteituka'a benasia jum kateka nee ya'uraa bittuabae o'oben, junuen intok jaisaakai juname'e nesaurim beje'eka, tenit nee chon tebo —ti au jiiak.
4 Jume' junama'a aneme, Paplotau:
—Juka' Liojta betana te'opopo che'a si'imeku yo'o ya'aritau empo junuen nokbae ja'ani —ti au nattemaek.
5 Ju'u Paplo intok inimmeu:
—Achaim, kannee ju'unean aapo'ik, Liojta betana te'opopo a' yo'o ya'arituka'po. Bwe'ituk Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo: “Jo'ara im jiapsa'po ama yo'o ya'arita betana, empo kaachin ka tu'ik nokne”, ti ji'ojtei —ti ameu jiiak.
6 Junak intok ju'u Paplo, junama'a yo'ooraa nau aneme juname'e betana, waatem jume' saruseeompo emo teuwaame betana am kate'u, watem intok jume' paiseeompo emo teuwaame betana am kate'u ju'une'eakai, aapo kusisi nokaka:
—Nele benasi inim yoemem. Ineponee jume' paiseeompo ti ta'eewammak weye. Jume' bat

naataka in yo'owasuka'um ket
paiseeom tusuka'a benasia. I'an
intok, jiba jume' kokkoarim,
chukula bem jiabijtinee'uta in a' bit
bo'o bichaka in a' suale' betchi'bo
ne inim ya'uraa bittuawa —ti jiakai.
7 Junako, aapo'ik inika'a
teuwaako, jume' paiseeom intok
jume' saruseeompo emo teuwaame,
inime'e, bempo nau nok nassua
japtek. Intok junuen jume' ama nau
aneme, nattepola nau na'ikimtek.
8 Bwe'ituk jume' saruseeompo
emo teuwaame, inime'e, chukula
kokkolam am jiabijtenee'uta
a' kaitatune'eti jiia. Intok jume'
ankelesim juni'i, am kaabe'eti jiia.
Intok kia jume' ka bittaka jiapsim
aneme, am kaabe'eti jiia. Taa
jume' paiseeom intok, inia betana
si'imeta inika'a a' ayuka'uta a'
suale. 9 Junama'a juname'e, kaabe
yeu be'eeka si'ime chaaen. Intok
junama'a waate, jume' Moiseej
tuka'uta nesaurim yee majtame,
jume' paiseeommak cha'aka
amemak eame, inime'e japteka
intok:

—Ini'i o'ou kaita ka tu'ik ya'ari.
Intok junuen, senu Liojta betana
jiapsita ka bittaka anemta, oo
senu Liojta ankelejta aapo'iku a'
noklatuko juni'i, itepo, katte Liojta
beje'eka annee —ti jiiak.

10 Junama'a che'a juni'i chaiwaka
emo beje'ewamta ama weyeo,
ju'u sontaommeu yo'owe majjaen
junuen junama'a juka' Paplota,
na'ikim a' wiiksu machiakai.
Junuen san aapo sontaaom
junama'a ame nasuk yeu a'
weiyaaka intok juchi jum sontao
kariu a' tojineeme au am bittuak.

11 Junak junae tukaariatchi, ju'u
yo'owe Jesukrijto aapo'iku au yeu
machiak intok aapo ju'u Paplotau:

—Kat ko'om ea Paplo. Bwe'ituk
empo, jiba inim jo'ara Jerusalen
tea'po nee betana weyemta em a'
teuwaalatuka'a benasia, ketchia
empo aman bwe'u jo'ara Rooma'
tea'u inien nee betana weyeka em
noknee'uta utte'atune —ti au jiiak.

Paplota me' betchi'bo, nau eewaka emo nau tejwaawaka'po

12 Yokoriapo intok, juriom
betana waate, juka' Paplota a'
me' betchi'bo nau lutu'uriabaeka
emo nau tojak. Intok inime'e, ka
tu'ik ameu chupne'eti jiaka inen
emo utte'a joorian, kaita bem
bwa'anee'ut intok kaita bem
ji'inee'ut juka' Paplota bempo
ka a' me'aakai. 13 Jume' junuen
bem aunee'u betana emo utte'a
jooriame emo teuwaalame, inime'e
o'owim woi takaata bepa tukan.
14 Junuen juname'e, jume' te'opopo
tekiakammeu yo'owemmeu intok
jume' junama'a jo'arapo yoemratau
yo'ooratau yajak intok junammeu:

—Itepote nau eaka, ka tu'ik itou
chupne'eti jiaka inien te aet ito utte'a
joorialaa, kaita itom a jiunee'ut,
itepo juka' Paplota ka a' me'a'ateko
—ti ameu jiiak—. 15 I'an intok eme'e,
intok inim jume' wate emomak
yo'ooratamak nau eaka, ju'u
sontaaommeu yo'otau nokne, aapo'ik
a'abo emou yeu a' tojine' betchi'bo,
eme'e aapo'ik betana weyemtat che'a
tu'isi enchim emo aet ju'uneebae'eti
jiakai. Itepo tee intok, kee a'abo a'
yepsao, a' me' betchi'bo tee aawas
annee —ti ameu jiiak.

16 Taa ju'u Paplota akkoowata
ou asoa, junaka'a ya'abaawamta
ju'uneiyaaka intok ini'i aman
sontao kariwi sikaa, Paplota
tejwaak. 17 Junak ju'u Paplo
junama'a sontao yaa'uchim betana
senuku chaaeka intok:
—Ika'a ju'ubwa yo'otumta aman
ju'u sontaaommeu weyeka ameu
yo'otau a' noita. Bwe'ituk senu
weemta a' etejoriabae —ti au jiiak.
18 Ju'u sontao ya'ut, inika'a aman
ju'u sontaaommeu yo'owetau a' nuk
sika intok iniau:
—Ju'u ama eta'i, Paplo' teame,
neu chaaeka intok aapo inika'a
ju'ubwa yo'otumta nee a'abo eu a'
noitasaek. Ini'i senu weemta eu a'
teuwaabae'eti jiaka —ti au jiiak.
19 Ju'u sontaommeu yo'owe, juka'
ju'ubwa yo'otumta a' mampo a'
bwiseka, omola a' nuk sika intok:
—Jitasa empo neu teuwaabae —ti
au nattemaek.
20 Junako ju'u ju'ubwa yo'otume
inia betana:
—Jume' juriom nau etejolam,
yoko ta'apo Paplota inim jo'arapo
ju'u yo'oorata ane'u em yeu a' toji
tebonee'u betana eu nokbaekai.
Bempo kia beja nokaka, aapo'ik
betana weyemta che'a witti bempo
aet emo a' ju'uneiyaabae'eti jiakai.
21 Taa iniat ka am sualne. Bwe'ituk
inime betana woi taka ama jaikika
o'owim, eusilamtaka a' bo'o
bicha. Intok inime'e, ka tu'ik ameu
chupne'eti jiaka emo utte'a joorialaa,
kaita bem bwa'anee'ut intok kaita
bem ji'inee'ut, juka' Paplota ka a'
me'a'ateko. Intok inime'e o'owim,
em amemak eaka em teuwaanee'uta
jiba bo'o bicha —ti au jiiak.

22 Junako ju'u sontaaommeu
yo'owe, inika'a a' sim saek juka'
aapo'iku a' teuwaaka'uta, kaabetau
a' etejo saekai.

Paplota, kobanaao Perij teamta bichapo bittuawaka'po

23 Junako ju'u sontaaommeu che'a
yo'owe, junama'a, wooi jume' a'
sawe'um, sontao yaa'uchimmeu
chaaeka intok inime'e, wooi siento
sontaaom katneeme intok baji
taka ama woj mamnim kakaba'eka
katneeme, intok wooi sientom,
tettebe kutam, sisi'iwookta
bwawiakame weiyaame, inime'e,
bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u bicha
bem katne' betchi'bo, yeu am pu'a
tebok. 24 Intok naa buustia, kaba'im
amet katnaame ket weiyaa tebok
junuen juka' Paplota a' kaba'i
simne' betchi'bo. Intok ket nesawek,
aapo'ik tu'isia, kaita au sikaa, ju'u
kobanaao Perij teamtau aapo'ik a'
nu'upana' betchi'bo.
25 Intok bempo'immak ji'osia
ji'ojteita, ju'u Perij teamtau inen
jiamta aman bittuak:
26 “Inepo Kaaurio Lisiiaj ti teaka,
yo'ori maisi kobanao yo'owe
Perij teamtawi, enchi ne aman
tebotua. 27 Jume' juriom inika'a
o'outa a' bwiseka intok bempo
a' me'ebaen. Taa inepo chukula,
aapo'ik romaanom bwiaarapo
yoemratamak lutu'uriata a' jipue'po
ju'une'eakai, inepo, in sawe'um
sontaaommak aman sika nee
a' jinne'uk. 28 Ineponee intok,
jitaa betana bem a' na'atejoo'ut
ju'uneebaekai, junama'a jurio
yoemratau yo'ooraata nau ane'u nee
ameu yeu a' tojak. 29 Intok junama'a,

bempo juriomtaka bem sualeka
juka' bem au joiwalamtuka'ut intok
bem nesaurim betana, junae betana
junaet bem a' ya'uraa bittua'uta
nee a' ju'uneiyaak. Taa junama'a,
kaita aet ayukan a' me'e betchi'bo
intok kia a' eta'atebo betchi'bo
juni'i. 30 Taa ineponee intok inia
betana jume' juriom bem a' me'ene'
betchi'bo aet am tekipanoa'uta
tejwaawakai, nee, ino bamijtuaka
aman nee eu a' bittua. Intok
ineponee ketchia, jume' aapo'ik
na'atejome, juka' a' beje'eka bem
noknee'uta, aman em bichapo ae
betana bem a' teuwaane' betchi'bo
ne amet nesawek. Inien jiba."
31 Junako jume' sontaaom,
inime'e, bem au saiwaka bem
tejwaarituka'po aman, tukaariat,
bwe'u jo'ara Antipaatrij tea'u tajtia
juka' Paplota nu'upak. 32 Yokoriapo,
jume' sontaaom wokimmea rejteme,
inime'e, bem yeu sajaka'u bicha
bem joka'u nottek. Jume' intok
kakaba'ekame, Paplotamak naa
buustia bo'o joak. 33 Bempo intok
junaman jo'ara Sesarea' tea'u yaji
pat, inime'e, juka' ji'osia ji'ojteita
ju'u kobanaota a' makak. Intok
bempo ket juka' Paplota ama au
su'u tojakai. 34 Ju'u kobanaao, juka'
ji'osiata noksukai, chukula, Paplota
jakun a' jometuka'ut au nattemaek.
Intok aapo, bwiaara Siliisia' tea'po
a' jometuka'ut ju'uneakai, 35 ju'u
Paplotau:

—Jume' enchi na'atejobaeme
a'abo am yajako nee enchi
jikkajibae —ti au jiiak.

Junako aapo, jum Eroorej
tuka'uta, a' ujyooi karipo, wate a'
suuana' betchi'bo nesawek.

Ju'u Paplo, Perij teamta bichapo au nokria

24 Junama'a chukula, mamni
taewaim sikaa, ju'u
Ananiaj teame, ju'u bwe'u to'opopo
tekiakammeu che'a yo'owe, ini'i,
jume' juriommeu yo'oraata betana
watemmak, intok seenu, am
nokriabaeme, Tertuulo' teamtamak
weyeka, aman jo'ara Sesarea' tea'u
yepsak. Inime'e, ju'u kobanaotau
yajak, juka' Paplota beje'eka a'
na'atejo betchi'bo. 2 Junak juka'
Paplota junama'a yeu tojiwako, ju'u
Tertuulo' teame, aapo'ik beje'eka,
bem aet na'atejoo'uta teuwaa taitek.
Ini'i, ju'u Perij teamtau:

—Achai kobanao yo'owe, enchi
te aet baisae, i'an itepo kaita itou
weyeka itepo yanti jiapsa intok
alleaka tee naj kuakte. Intok inim,
suawaka a em nesawe' betchi'bo,
si'ime tu'isi weye. 3 Intok si'imeta
inile benak jiba itepo jak juni'i,
si'imekut a' bichaka itepo enchi
aet bai sae, yo'orisi maisi kobanao
yo'owe Perij teame. 4 Taa inim ka
kia beja enchi itomak binwatune'
betchi'bo, eu ne ujbwana, junuen
itom aet jiokoeka, chubala em itom
jikkajine' betchi'bo. 5 Bwe'ituk
inia o'outa betana, itepo, aapo'ik
si'imeku ka nau eewamta joaka,
si'imekut weyeka jume' juriom
nasuk, nattepola emo eiyaawamta
joaka itepo a' ju'uneiyaa. Intok ini'i,
jume'e, nau eaka, nasareenompo
emo teuwammeu kobataka weyek.
6 Ini'i ketchia, juka' Liojta bwe'u
te'opota, ka tu'ik au ya'abaek. Itepo
intok, tee a' bwiseka intok itepo
tee, jiba inim ito nesawe'ue, jiokot

a' joaka a' ya'uraa bittuabaek.
7 Taa ju'u ama sontaaommeu
yo'owe, Lisiiaj teame seej chukti
itou yepsaka, utte'apo itom a'
u'aak. 8 Intok juna'a, jume' aapo'ik
beje'eka a' na'atejome, a' utte'a'ati
jiiak, eu luula bem katnee'u. Jiba
empo au nattemaeka a' noktuanee
intok junuen empo, si'imeta juka'
a' na'atejoka itom teuwaa'uta, a'
lutu'uriatuka'uta a' ju'uneiyaane.
9 Jume' juriom junama nau
ane'um, inime'e ket junae betana a'
lutu'uria'ati jiaka nookan. 10 Junako
ju'u kobanao, juka' Paplota aapo'ik
i'an nokne' betchi'bo, maammea au
nokaka a' tejwaak. Junak ju'u Paplo
inika'a:
—Ineponee tua nee alleaka
inim ee bichapo ne ino nokria.
Bwe'ituk juebena wasuktiapo
inia yoemratau yo'otaka em am
ya'uraa bittua'ut ju'uneakai —ti
jiiak—. 11 Jiba empo inia betana ket
a aet ju'uneakai, i'an ju'ubwa, woj
mamni ama wooi taewaim weye,
inepo, Liojta yo'oribaeka ne bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'u ne yepsakai.
12 Intok junaman nee jabetamak
juni'i, ka jak nok nassuaka bitwak.
Intok kia jum Liojta bwe'u te'opopo,
intok kia omot, jita juriom
te'opopo juni'i, intok kia jum bwe'u
jo'arapo jak juni'i nee ka junuen
bu'uuraata nasuk emo beje'ewamta
joaka bitwak. 13 Inime'e o'owim,
bempo'im nee beje'eka ae betana
bem nee na'atejoo'uta, kaachin
a' lutu'uriate. 14 Taa ala, juka' i'an,
witti in eu teuwaa'u, ini'i, juka'
bat naataka itom yo'owasuka'um
Lios, i'an ju'u bemela lutu'uria yee
jinne'ume, bempo'im ka Liojta
betana a' weye'eti jia'ue, inika'a
lutu'uriata junuen a' weye'ue nee
Liojta yo'oreka jiapsa. 15 Intok inepo
inia betana, jiba nee inime'e inim
aneme benasi Liojtat nee yoem
ea, inika'a, jume' kokosukame,
chukula bem jiabijtetuanaa'u. Jume'
tu'ik joaka jiapsisukame intok kia
jume' ka tu'ik joaka jiapsisukame
juni'i, inika'a nee a' chup bo'o
bichakai. 16 Inia betchi'bo inepo jiba
wee'po inim Liojta bichapo, intok
kia jume' inim jiapsame bichapo
juni'i, si'imeku tu'isi weyeka in
jiapsinee'ut nee ino temae.
17 'Ili jaiki wasuktiam omot
bwiaarammeu bicha weamsukai,
juchi nee inim in bwiaarau nee
nottek, junuen inika'a, jume'
juriom ania betchi'bo tomita in
nau tojiri, in weiyaa'uta a'abo a'
tojibaekai. Intok juka' Liojtau bicha
in na'ikiarita, in ya'ane'eti jia'uta,
a' ya'abaekai. 18 Inika weyemta
inepo ama weetuan. Junako
juriom, waate, bwiaara Aasia' tea'a
betana kateka ama yajaka, jum
bwe'u te'opopo nee teak, junama'a,
jume' juriom a' weetua'a benasia,
nee Liojta bichapo ino tu'utesuka
nee au ino jiokoisulatuko. Taa
kia junama juni'i, ka unnaa
bu'uuraatamake anekai. Intok
kia jita ka nau eewamta, ka tu'ik
kaita ama joakai. 19 Jume' Aasia'
tea'po joomem juname'em, bempo
jume' a'abo sajaka intok i'an inim
aneka nee na'atejo'eame, juname'e,
nee beje'eka jita ka tu'ik teuwaa
machiako. 20 Oo ini'i ka junuen tuk
juni'i, inime'e, bempo im aneme,
bempo a' teuwaane, junako jurio
yoemratau yo'ooraata nau ane'epo,

jitaa ka tu'ik nee ama ya'ariako juni'i. 21 Oo jumak juni'i, amemak aneka, inepo: “Jume' kokkolam, chukula bem jiabijtinee'uta, inepo nee a' suale, intok junae betchi'bo, eme'e i'an nee ya'uraa bittua”, ti kusisi nokaka in a' teuwaaka' betchi'bo —ti ameu jiiak.

22 Inika'a jikkajisukai ju'u kobanao Perij teame, aapo Krijtota betana weyemtat jachin a' bo'o jooriawa'uta tu'isi ju'uneakai, junaka'a bem weetua'uta junama'a a' su'u tojak, intok aapo junammeu:

—Chukula juka' sontaaommeu yo'ota, Lisiiaj teamta a'abo yepsako, junako inepo inia betana che'a tu'isi ju'uneaka, jachin a' chupnee'uta teuwaane —ti ameu jiiak.

23 Junako ju'u kobanaao Peris, junama'a juka' sontaommeu weyekamta, Paplota jum a' eta'ipo juchi a' tawaanaa'u betana nesawek. Taa ketchia, aapo'ik tu'isi a' bitnaa'uta, intok jume' a' eiyaaka a' ta'aame, inime'e a' ania betchi'bo, aapo'ik au am yaajitua saekai.

24 Junama'a jaiki taewaim sikaa, chukula ju'u kobanao Perij teame, ju'u a' jubiawammak, ini'i juria yoemratakai, Rusiila' teamtamak ama yepsaka, aapo juchi ju'u Paplotau chai tebok, aapo'ik junuen, yo'owe Jesukrijtota betana weyemtat jachin a' sualwa'ut aapo'ik am etejoriane' betchi'bo.

25 Taa junako, juka' Paplota, aapo'iku, Liojta bichapo tu'isi emo uju'uwaka jiapsiwamta betana, intok senuk jachin a au a' yekanee'u betana, intok chukula, si'imeta aet lu'uteo, Liojta bichapo si'imem bem ya'uraa bittuanaa'u betana, au a' nokao su, ju'u Peris womtek, intok ini'i, Paplotau:

—I'an lautipo inia mak tu'i. Intok chukula, nee ka tua obisi ane'eteko, juchi nee eu chai tebone —ti au jiiak.

26 Ketchia ju'u kobanaao Perij teame, juka' Paplota, aapo'ik yeu a' su'u tojine' betchi'bo, tomita a' mak machian. Inia betchi'bo aapo jiba jeela Paplotau aman au a' totoji tebon aamak etejo betchi'bo.

27 Junuen weyeka, wooi wasuktiam siika. Junak intok ju'u Perij teame, kobanaaopo yeu siika. Intok junako seenu, Porsio Peejto'oti teaka ae betchi'bo ama taawak. Taa ju'u Peris intok, junama'a jurio yoemratamak tu'isi tawaabaekai, juka' Paplota ketun eta'ita ama su'u tojak.

Ju'u Paplo, kobanao Peejto' teamta bichapo aane

25 Junako, ju'u Peejto' teame junama'a juka' a' ya'uraa tekiata mabetbaeka, ama yepsak. Intok chukula, baji taewaim simsuko, aapo, jo'ara Sesarea' tea'a betana yeu sika intok bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u bicha siika.

2 Junama'a jume' bwe'u te'opopo tekiakammeu yo'owem intok jume'e, juriom nasuk junama'a che'a eiyaawaka yo'ooratamak na'ikiarim, inime'e, Paplota beje'eka, aapo'ik betana bem teuwaa machik a' ju'uneiyaatuak.

3 Inime'e intok, wepulsi bempo'im betchi'bo, aapo'ik am ya'arianee'uta au teuwaakai, junuen aapo'ik juka' Paplota, jum bwe'u jo'ara Jerusalen

tea'u a' toji tebone' betchi'bo. Inim ju'u bempo'im ya'abaeka'ea'u, aapo'ik jum bo'ot bem a' me'etunee'u juna'atukan. 4Taa ini'i kobanaao Peejto' teame, juka' Paplota, jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'po a' eta'i'iti jiiak, intok aapo, junam bicha lauti aapo au weene'eti jiaka am yoopnak. 5Inimmeu aapo:

—Jiba inia betchi'bo san, jume' inim emo nasuk inia betana che'a emo au lutu'uriak ti jiaka, che'a eame, inime'e, jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u nemak katnee. Intok junaman junaka'a o'outa, jitaa ka ya'a'ee machik, ka tu'ik a' ya'ariako, a' na'atejo —ti ameu jiiak.

6Ju'u Peejto' teame junama'a jo'ara Jerusalen tea'po, woj naiki oo woj mamni ta'apo jiba ama aneka, juchi jo'ara Sesarea' tea'u nottek. Junama, juchi yokoriapo aapo, jum nau yaajiwaa'po, yaa'uchim jojoye'po jikat yejteka, intok junama'a sepia juka' Paplota au toji tebok. 7Junako, juka' Paplota junama yepsako, jume' juriom, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'a betana ama yajilame, aman rukteka intok aapo'ik beje'eka, tu'isi juebenak, bettek teuwaaka a' na'atejok. Taa inime'e, junae bem teuwaa'ue, aapo'ik beje'eka, tua kaita lutu'uriatu machik a teuwaakai.

8Junako ju'u Paplo, junama'a yeu a' tojiripo:

—Ineponee inim, kia jume' juriom ji'ojteim bem ammea nesaurim beje'eka kaita nee ya'ari. Intok kia juka'a, bwe'u te'opota beje'eka juni'i, intok kia aman bwe'u jo'ara Rooma' tea'po, juka' che'a yo'o ya'ata, Sesar teamta beje'eka juni'i, ka tu'ik kaita nee ya'ari —ti jiaka au nokriak.

9Taa ju'u kobanaao Peejto' teame, junama'a jume' juriommak tu'isi tawabaekai, ini'i, ju'u Paplotau:

—Jaisa empo, Jerusalen tea'u bicha weenee ja'ani, junuen junaman ju'ubwa nee enchi ya'uraa bittuane' betchi'bo —ti au nattemaek.

10Ju'u Paplo:

—I'an lautipo inepo nee inim, bwe'u jo'ara Rooma' tea'a betana, che'a yo'ota ya'uraata bichapo nee aane. Inepo junae ya'uraata betana in ya'uraa bittuanaa'uta che'a lutu'uriakai. I'an jaibu em tu'isi ju'unea'a benasia, inim nee kaabeta beje'eka ka tu'ik kaita ya'ari —ti a' yoopnak—. 11Inim inepo, jita ka tu'ik junae betchi'bo in me'etunee'uta a' ya'ariak juni'i, in muknee'u betana nee kaachin jiia. Taa iniaa, ae in na'atejowa'u betana kaita nee beje'eka lutu'uriata ama ayuko, inim kaabe lutu'uriak, nee, bempo'immeu su'u toji betchi'bo. I'an inepo, juka' che'a yo'o ya'arita, Sesar teamta, jiba aapo'ik nee a' ya'uraa bittuanee'uta inepo nee a'awa —ti jiiak.

12Junako, chukula jume' waate ama ya'uraapo aneka a' aniammak nau etejosukai, ju'u kobanao, Paplotau:

—Jiba empo, Romapo ju'u che'a yo'o ya'ata betana em ya'uraa bittuanaa'uta a'awak. Junuen san empo junae, che'a yo'o ya'atau bicha weene —ti au jiiak.

Ju'u Paplo, senuk Akriipa' teamta bichapo aane

13Junama'a, ili jaiki taewaim sikaa, junama'a ket ju'u senu

yoemratau che'a yo'o ya'ari,
Akriipa' teakai, intok a' akkoowa,
Bereniise' teamtamak, inime'e,
jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u
yajak, junaman juka' kobanaao
Peejto' teamta a' bichaka a'
tebotuabaekai. 14 Junama'a, inime'e,
ili jaiki taewaim ama tawakai, ju'u
Peejto, ju'u Paplota betana aapo'ik
ju'uneiyaa'uta, au yeu sikamta juka'
yo'o ya'ata a' etejoriak. Intok iniau:
—Senu o'ou im katek, ini'i, Perij
teamta eta'itaka neu a' to'o sika'u.
15 Jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u
nee aneo, junaman jume'e, bwe'u
te'opopo tekiakammeu yo'owem
intok jume' jurio yoemratau
yo'ooraa, inime'e, aapo'ik beje'eka,
ae betana bem waata'uta nee
ju'uneiyaatuak, bempo, aapo'ik
a' me'etune' betchi'bo in a'
teuwaanee'uta a'awakai. 16 Inepo,
inime'e: "Romaano yoemra' teame
betana ya'uraata, senuk a' me'etune'
betchi'bo, aet nesau betchi'bo ka
junaen a' jooa, junaka'a, jume'
aapo'ik beje'eka na'atejome bichapo
a' aneka intok ka junuen aapo'ik
au aniaka au a' nokrialatuko", ti ne
am yoopnak. 17 Inia betchi'bo san,
junak bempo'im a'abo yajako, inepo
kannee bo'o bichaka, ala inepo,
yokoriapo sep jum nau yaajiwa'po,
nesau betchi'bo in yeyesa'po ne
jikat yejteka intok junaka'a o'outa
nee a'abo neu a' toji tebok. 18 Taa
jume' aapo'ik beje'eka nokbaeka
im neu yajakame, juname'e kaita
aapo'ik beje'eka, ka tu'ik teuwaak
in bempo'im ae betana a' teuwaa
machiaka'a benasia. 19 Inime'e kaita
intok a' beje'eka ae betana teuwaan,
kia bempo'im Liojta junuen bem
suale'u betana, intok seenu, Jesuj
ti teakamta betana, intok inika'a,
mukiataka, intok ket inia betana
ju'u Paplo a' jiapsa'ati jiakai inia
betana jiba a' na'atejon. 20 Inepo
inile bena weyemtat kaachin ama
nesau machikai, inepo nee, aapo'ik
Paplota nee a' temaek, aapo'ik
jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u,
aapo'ik am bichaa a' weebaanee'u
betana, junuen aapo'ik inia betana
junaman a' ya'uraa bittuana'
betchi'bo, ti jiakai. 21 Taa jiba
aapo'ik, ju'u che'a yo'o ya'ari,
Aukujto' teamta betana aapo'ik a'
ya'uraa bittuanaa'uta a' a'awaka'
betchi'bo, inepo nee aapo'ik inim
ketun eta'itaka a' tawane' betchi'bo
ne aet nesawek, chukula junaman,
jum Romapo ju'u che'a yo'o ya'atau
a in a' bittua'u tajtia —ti au jiiak.
22 Junako ju'u che'a yo'o ya'ari
Akriipa' teame, ju'u Peejto' teamtau:
—Ineponee ket a' jikkajipea,
junaka'a o'outa —ti au jiiak.
Ju'u Peejto intok:
—Tu'i, yoko empo a' jikkajine —ti
a' yoopnak.
23 Juchi yokoriapo ju'u che'a
yo'o ya'ari Akriipa' teame intok
a' akkoowa Bereniise' teame, ama
yajakai, inime'e junaman jum
bwe'u kari nau yaajiwa'u, tua
yo'ori maisi suum watchisi ujyoisi
katekai aman kiimuk, junama'a
ju'u sontaoraatau yo'o ya'arimmake,
intok junama'a bwe'u jo'arapo
yoemratau yo'oraatamake jap
sakakai. Ju'u Peejto, juka' Paplota
aman yeu toji tebok. 24 Intok junak
ju'u kobanaao Peejto:
—Empo, che'a yo'o ya'ari, Akriipa'
teame achai, intok eme'e yo'ooraa

achaim i'an inim itomak nau aneme, eme'e i'an em inim a' bicha inika'a o'outa. Inim juriom betana, juebenaka aapo'ik beje'eka neu noklam. Kia aman bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, intok kia inim jo'ara Sesarea' tea'po juni'i, intok inime'e, aapo'ik muknee'uta jiba inim neu a' teuwaa —ti jiiak—.
25 Taa nee betchi'bo ini'i, ka tu'ika junae betchi'bo a' me'etunee nee kaita a' ya'ari'iti ea. Intok naa buustia, jiba aapo'ik, Romapo kateka, ju'u che'a yo'o ya'ari Aukujto' teamta betana a' ya'uraa bittuanaa'uta a' a'awakai, i'an inepo, junaman a' bittuabaeka'ea. 26 Intok inepo inia betana, witti lutu'uriata, ju'u in yo'owe, Romapo che'a yo'otaka katekamtau, kaita ji'ojte machikai, inim nee emo bichapo nee yeu a' tojiri, intok che'a juni'i bat naataka ee bichapo, empo achai yo'o ya'ataka Akriipa' teame, junuen inim, aapo'ik em a' tetemaeka, chukula aapo'ik betana em nee tejwaaka, jitat in ji'ojtenee'u betana ju'unee betchi'bo. 27 Bwe'ituk inien senuk eta'itaka, juchi ta'abwiku bichaa a' bittuaka intok junae betana ju'u ka tu'ik a' ya'ari betana kaita ae betana teuwaakai, ini'i, nee betchi'bo tua ka suawa maisi yeu weama —ti ameu jiiak.

Ju'u Paplo, ju'u yo'o ya'ari Akriipa' teamtau, jaisa au yeu a' sika'apo a' teuwaa

26 Junako ju'u yo'o ya'ari Akriipa' teame, junama'a Paplotau:

—I'an empo a emo nokria —ti au jiiak.

Junako ju'u Paplo, weyeka, naj mamaka, aapo junama'a nok taitek:

2 —Tua nee allea i'an im ee bichapo anekai, empo, che'a yo'o ya'ari Akriipa' teame achai, junuen inepo inim si'imeta jume' juriom nee beje'eka bem teuwaalaa'u betana nee a ino nokria betchi'bo.
3 Junuen inim itepo juriomtaka, ito nasuk itom au joiwalataka itom bo'o jooria'ut intok i'an lautipo juka' inim ito betana weyeka ka nanau machik itom tu'utebae'ut, iniat si'imekut em tu'isi ju'unea'ut, ju'uneakai. Jiba inia betchi'bo san, chuubaa juni'i, nee jiokoeka nee jikkajine —ti jiiakai—.

Ju'u Paplo a' teuwaa, kee Krijtota sualeka, jaisa a' jiapsaka'po

4 'Si'ime ju'u inim jurio yoemra ju'unea, bempo'im nasuk in bwiaarapo intok kia jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, in ili usituka'po naateka jachin in jiapsaka'u. 5 Jiba bempo, inime'e ket ju'unea, intok junen ea'ateko, a' teuwaane, in ju'ubwa yo'otuka'po naateka, jume' paiseeompo ta'eewame, inim Liojta jachin itom suale'uta, che'a yuma'isi aet yeu yumame, inime mak in na'ikiatusuka'uta. 6 Intok i'an inepo inien, inim nunu' bwiaka nee ya'uraa bittuawa, taa jiba senu weemta, inika'a in a' bit bo'o bicha'u betchi'bo, ini'i, chukula, Liojta jume' kokkoarim aapo'ik am jiabijtetuanee'uta, ket, jiba aapo'ik, wame'e bat naataka itom yo'owasuka'um a' bitne'eti jiaka aapo'ik ameu a' teuwaaka'u benasia. 7 Si'ime jume' inim woj

mamni ama woika, Ijra'el tuka'uta
yoemiam, ito benasi inim yoemra,
inika'a teuwaari chupneemta a'
bit bo'o bichaka jiapsa. Intok i'an,
jiba inia betchi'bo bempo, Liojta
a' alleetuabaeka a' yo'ore intok
tukaariat intok taewait naa buustia
a' sual ta'aaka jiapsa. I'an intok
jiba inika'a chukula itom bit bo'o
bicha'u betchi'bo junen, jume'
juriom nee beje'eka nooka, empo
achai yo'o ya'ari Akriipa. 8 Junak su,
jaisa eme'e ket junuen juka' Liojta
jume' kokolam, aapo'ik juchi am
jiabijtetuanee'uta ka inien a' suale
ja'ani.

Ju'u Paplo, jaisa Krijtota sualeme beje'eka a' ane'epo au teuwaa

9 'Jiba nee, inepo ket bat naataka
inien, wame'e aapo'ik Jesujta,
jo'araa Nasaret tea'po jometa
aamak eaka a' sualeme, juname'e
beje'eka, juebenaka ka tu'ik in
joonee'u nee inien neu a' lutu'uria
ti ean. 10 Intok jiba nee jum bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'po junuen
inika'a yaak. Jume' bwe'u te'opopo
tekiakammeu yo'owem betana inen
junau lutu'uriakai, inepo juname'e
Krijtota sualeme betana juebenam
nee am eta'atebok. Intok inime
betana watem su'awao juni'i, nee,
jume' am su'abaemmak nee e ean.
11 Jue benasi nee bempo'im nee
jiokot am joosuk junuen Krijtota
bem a' suale'uta am koptatuabaekai.
Inien nee si'ime jume' juriom
te'opommet weamaka inika'a jooan.
Intok junuen nee, inepo tua am
omtakai, kia nee omot bwiaarau
bwere jo'arampo chiktia, nee ameu
suaka, weamsuk.

Ju'u Paplo juchi a' teuwaa, Krijtota jaisa a' sualeka'po

12 'Jiba inia betana weyemta
bo'o jooriaka, inepo, bwe'u jo'ara
Lamajko' tea'u bicha ne weyen.
Junae weyemta inepo, jume'
te'opopo tekiakammeu che'a
yo'owem betana, in ya'anee'ut
lutu'uriaka intok ame betana aman
saiwakai. 13 Taa junam bicha bo'ot
weyekai, inepo, luula kateko, teeka
betana tachiriata, ju'u ta'ata bepa
juni'i che'a utte'akamta nee bichak.
Ini'i tachiria nee konila, intok
jume' nemak kateme konila, itot
ko'om tachiriakai. 14 Junak si'ime
tee junama'a wawattek. Junama'a
intok ket, inepo, jiawaita Epreeo
nokpo nokaka: "Empo Saulo,
jaisaaka empo neu suaka, net
cha'aka weama. Inien jiba empo
su'e ka tu'ik emo jariuria, jiba juka'
boejta, kutata bwawik a' temuka,
au ko'okosi a' joa'a benasi", ti neu
jiamta nee jikkajak. 15 Junako inepo:
"Achai, jabesa empo", ti ne au
jiiak. Junak beja aapo ju'u yo'owe:
"Ineponee juna'a, Jesus, ju'u aet
cha'aka weamaka em au sua'u", ti
neu jiiak. 16 "Taa kikte'e bwe'ituk
i'an inim nee eu ino yeu machiak,
junuen, in enchi joo i'a'uta em
a' joone' betchi'bo. Intok junuen
ket, juka' i'an em bichaka'uta intok
kia juka' chukula nee betana em
ju'uneiyaanee'uta juni'i, yeteu
em a' teuwaane' betchi'bo nee
enchi yeu pu'ari. 17 Inepone, jume'
juriom betana, intok ketchia,
jume'e, omot bwiaarapo ka juriom
betana, kaita em bitne' betchi'bo
nee enchi aniane. Jiba inime'e ka

juriommeu inim em ameu weene' betchi'bo nee enchi ameu bittuabae.
18 Inimmeu nee, inepo enchi ameu bittua, junuen, ka bibichame benaka, inime'e, Liojta betana ju'u lutu'uriae, ta'abwisi weyeka bem joa'u betana, junae juchi am bittuakamta benasi em am aniane' betchi'bo. Intok junuen, ka intok ju'u bebeje'erita betana ka tu'ikut koba'imtaka, ala, achai Liojta mak eaka bem jiapsine' betchi'bo. Intok ketchia, bempo'im nee sualeka intok nee betchi'bo, bem ka tu'uwa ya'arimmet jiokoitaka intok junuen, si'ime wame'e, wepulsi Liojta betchi'bo bem jiapsine' betchi'bo yeu pu'arimmak na'ikiaritaka, juka' jiba yuu jiapsiwamta bem bitne' betchi'bo", ti neu jiiak.

Ju'u Paplo, Krijtota a' joo i'a'u, a' joo sime

19 'Junuen san, empo achai yo'o ya'ari Akriipa, junaka'a teeka betana machilaae in tekil makri, kannee a' koptak. 20 Ala inepo, che'a bat, jum jo'ara Lamajko' tea'po anemmeu nee juka' Krijtota nok lutu'uriata nee ameu a' ju'uneiyaa tebok. Chukula nee ket jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po intok inim bwiaara Jurea' tea'po si'imekut intok ketchia, wame'e ka jurio yoememmeu nee ameu nookak, inime'e, ka tu'ik betana emo temaeka a' koptaka intok achai Liojta mak bem eaka jiapsine' betchi'bo, intok ta'abwisi bem jiapsa'uta teuwaaka, tu'ik bo'o jooriaka bem jiapsinee'u betana, a' tetteuwaan. 21 Jiba inia betchi'bo jume' juriom jum Liojta te'opopo nee bwisek intok inime'e junama'a nee me'ebaen. 22 Taa achai Liojta jiba nemaktuka nee a' ania' betchi'bo, inepo nee i'an tajtia ka ta'abwisi eaka in joa'uta weetua, inim inepo si'imemmeu, kia jume' eiyaawammeu intok kia jume' ka eiyaawammeu juni'i, inepo, Jesukrijtota betana weyemta nee ameu a' teuwaa simekai. Inepo inimmeu nee, kia ta'abwik betana nee kaita yee majta. Kia nee, wame'e bat naataka Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teuwaame, intok juka' Moiseejtuka'uta, inime'e, chukula junuen yeu a' weene'eti jiakai.
23 Inika'a, juka' Krijto' teamta, tua jiokot au a' bitnee'uta, intok ket, aapo'ik muksuka, chukula jume' kokkoarim nasuk bat jiabijteneemta aapo'ik a' juna'a tunee'u ti jiakai. Intok ketchia aapo'ik, kia inim juka' itom yoemrata, intok waka'a tatta'abwi yoemrata juni'i, tachiriata benaka, Liojta betana juka' bemela nok lutu'uriata, aapo'ik ameu a' nu'upanee'uta, inika'a yee majtakai —ti jiiak.

Ju'u Paplo, juka' Akriipata, Krijtota a' sual i'aka au a' nokaka'po

24 Juka' Paplota au nokriaka inika'a weyemta ketun a' teuwaao su, ju'u kobanao Peejto' teame, chai nokpo:

—Paplo, kate'e suatula. Unnaa em emo majta'u enchi ka suatelaa —ti au jiiak.

25 Taa ju'u Paplo inika'a:

—Kannee ka suatula achai kobanao yo'owe Peejto. Ala inepo, ju'u in teuwaa'u, ini'i suawaeka, ka kia

beja teuwaari, intok ini'i che'a
bat naataka lutu'uria ala. 26 Ju'u
yo'o ya'ari Akriipa' teame junum
aane inia betana weyemtat tu'isi
ju'uneame. Inia betchi'bo inepo
witti, ka jain eaka inim ae bichapo
nooka. Bwe'ituk ju'uneane, ketchia
aapo'ik si'imeta inika'a in teuwaa'uta
a' ju'uneiyaa'po. Ini'i su, ka kia
jakun eusi ya'arita betana weyekai.
27 Empo su, achai yo'o ya'ari Akriipa,
juka'a, jume' bat naataka Liojta
betana ju'uneetuawaka, chukula
yeu weenemta tetteuwaame,
bem ji'ojteka'uta a' suale, ja'ani.
Ju'uneanee inime'e em am suale'u
—ti au jiiak.

28 Ju'u yo'o ya'ari Akriipa intok
aapo'iku:

—Inim empo, lautipo, ka binwa
Krijtota batte nee a' sualtualaa —ti
au jiiak.

29 Junako ju'u Paplo iniau:

—Kia i'an lautipo, oo ka i'an lautia
tuko juni'i, ju'u Lios iniat itom
jikkajine, junuen, ka empo jiba, taa
ketchia si'imem jume' i'an inim nee
jikkajame, Liojta betana in mabetri,
enchim ket a' mabetnee'u betana,
taa kia ka inime'e sisi'iwook
wikiammake jiba —ti au jiiak.

30 Chukula juka' Paplota noksuko,
ju'u yo'o ya'ari Akriipa kiktek.
Intok ketchia ju'u kobanaao intok
junama'a ju'u Bereniise' teame,
intok si'ime jume' wate ama joka'um,
inime'e japteka, 31 intok junama'a,
omola sajak, ju'u ama weyemtat nau
etejobaekai. Intok junama'a inime'e
emo nasuk nokaka:

—Ini'i o'ou, a' me'etune' betchi'bo,
kaita ka tu'ik ya'ari. Intok kia ka
eta'itu'eakai juni'i —ti jiiak.

32 Ju'u Akriipa' teame, ju'u
kobanao Peejto' teamtau:

—Ini'i o'ou, a' su'u tojina'
betchi'bo jaibu aet nesausu'eewan,
aapo'ik ka junuen ju'u romaanom
bwiaarapo che'a yo'o ya'ata betana
a' ya'uraa bittuanaa'uta, ka jiba
aapo'ik a' a'aulatuko —ti au jiiak.

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Roma' tea'u bicha bittuawa

27 Junako junama'a jum
bwiaara Itaalia' tea'u
bicha, bawet itom bittuababaawako,
ju'u Paplo intok jume' waate
bwijrimtaka weiyaawame, inime'e,
senu sontao ya'ut Juulio'oti
teakamta mampo su'u tojituk. Ini'i
Juulio' teame, senu, tua juebenaka
ya'uraa, Aukujto' teamta betana
sontaaoraa ti teakamta, ya'ut taka
na'ikiaritukan. 2 Junama itepo
beja, junuen, senu bwe'u kuta
kanoau, bawet bo'o joobaeka
tee ama ja'amuk. Ini'i, bwere
kuta kanoam yeu yaaja'a betana
bawe mak bwikola bwe'u jo'ara
Aramiitia' tea'po attearitaka,
intok bwiaara Aasia' tea'u bicha,
bawemak bwikola, wate bwere
jo'arammeu yeu yebijneeka, jaibu
yeu simekai. Junama'a ket seenu,
bwiaara Maseroonia' tea'po, bwe'u
jo'ara Tesaloonika' tea'po jometaka,
Arijtarko' teaka, ket itomak weyen.
3 Juchi yokoriapo, itepo senu bwe'u
jo'ara, bwere kuta kanoam yaaja'po
Siron tea'u te yeu yajjak. Junama'a
ju'u sontao ya'ut Juulio' teame, juka'
Paplota, aamak tu'ika, tua junama'a
junuen jume' aapo'ik Paplota
ta'aa'ummeu a' noitak intok juname
betana tu'isi a' bitna' betchi'bo

ameu a' su'u tojak. 4 Junama'a,
bwe'u jo'ara Siroon tea'a betana,
bawet yeu sajakai, itepo juka'a,
ba'apo yeu kateka, bwiaara
Chipre' teamta, mikko'otana itou
a' tawaarika, te aet wa'am sajak,
jekata utte'aka itom nankeka itot
a' weye' betchi'bo. 5 Bichau bicha,
bwiaaram Siliisia intok Pampiilia'
tea'abewit bawet bo'o joakai intok,
itepo bwiaara Liisia' tea'u, baweu,
senu bwe'u jo'ara Miira' tea'u tee
yeu yajak.

6 Junama'a ju'u, jume'
sontaaommeu yo'owe, Juulio'
teame, senu bwe'u kuta kanoata,
bwe'u jo'ara Alejanria' tea'a betana
attearitaka intok bwiaara Itaalia'
tea'u bicha simemta ama teak.
Intok aapo, bichau bicha bawet
bo'o joo betchi'bo, junama'a itom
jikau ja'amutuak. 7 Jaiki ta'apo tee
tua laaauti bo'o joak intok junuen
itepo jiokot anpo katekai, baweu,
bwe'u jo'ara Niiro' tea'abewit tee
rejten. Junama'a itepo ketun juka'
bwe'u jekata itom nankika a' weye'
betchi'bo, ket senu bwe'u jo'ara
Salmoon tea'abewit te aet wa'am
sajak, junama'a senu bwiaara,
bawepo yeu kateka, Kreeta' teamta
kontakai. 8 Intok junuen itepo,
jekata betchi'bo jiokot anpo, bwiau
ka mekka binwaa bo'o joaka, aet
chukula itepo, baweu, senu jo'ara
Ujyoika ama Jajaptewame ti
ta'eewa'po, ini'i ket, senu bwe'u
jo'ara Lasea' tea'u ka mekkaa,
junama te yeu yajak.

9 Junama'a itepo rejtekai, jaibu
juebena taewaim ta'arulatakai
intok junama'a ket, bawet bo'o
joo betchi'bo ka tu'i maisi
jinilwachiakan. Bwe'ituk junama'a,
baji metpo sebenemta abe a'
yuma'aneeka, inia betchi'bo ju'u
Paplo bempo'immeu nookak,
10 intok aapo:

—Achaim, inim bawet itom
bo'o joonee'uta, tua ka tu'isi
jinilwatchisi yeu weene. Bwe'ituk
itepo inika'a bwe'u kuta kanoata
intok juka' inim weiyaawamta tee
a' ta'arune. Intok kia itepo juni'i, a
ama kokko —ti ameu jiakai.

11 Taa ju'u, sontaaommeu
weyekame, juka' kuta kanoata
atteakamta intok juka' au yo'o
kecha'ita, bem teuwaa'uta che'a
sualek, Paplota teuwaa'uta bepa.
12 Intok junama'a jo'ara itom
ane'epo seberiat ama joo betchi'bo
ka tu'ireakai, junama'a batte si'ime
jume' bo'o joame, ama bem yeu
katnee'uta che'a a' tu'urek. Junuen
bempo, jumak juni'i, jo'ara Peniisia'
tea'u emo yeu yaji machiakai, jiba
junama Kreeta' tea'po, senu inim
bawe mayoau jo'ara kuta kanoam
ama yaajiwa'awi. Inim bwekasi,
ta'ata yeu weama'u luula, batte
konila ba'ae jawwoikai. Intok
bempo junama'a seberiata simsu'po
tajtia ama tawabaekai.

Jum bawepo ju'u bwe'u jeeka

13 Junako intok, junama'a luula
yeejte'e betana, junae taewait
a' tu'inee'uta teuwaamta benaka,
ujyoisi jeka' betchi'bo, bempo
junama'a bichau bicha a emo bo'o
joo machian. Junuen junama'a
sep yeu sajaka intok bempo junae
bwiaara Kreeta' tea'amak bwikola,
bawet bo'o joo japtek. 14 Taa
junama'a chukula, seej chukti,

jeeka eurakiilonpo ta'eewame,
tu'isi utte'akai itom ama kate'ut
wee taitek. 15 Juna'a, omot bicha
a' weiyaa taitek juka' bwe'u kuta
kanoata. Junaka'a bwe'u jekata
nankika, kaakun a katekai, junak
san itepo, kia te au ito su'u tojak.
16 Junuen itepo kateka, senu
ili bwia bawepo yeu kateka,
Kaaura' tea'abeasi tee wa'am
sajak. Junama'a ju'u jeeka ka tua
utte'akan intok itepo junama'a, juka'
ili kuta kanoata, bwiau aet yeu
ko'om chep cheptiwamta amapo
cha'asimemta, binwaa ae anekai, te
jiokot anpo jikau bicha a' yechaka,
kutti a' sumak. 17 Chukula inika'a
jikau a' yecha'asukai, bempo juka'
bwe'u kuta kanoata ania betchi'bo,
bwere wikiammea yeu tajti a'
wikojtuak. Iniat chukula bempo,
omot bicha, se'epo Sirte' tea'po
emo tawaa majjaekai, bempo, jekae
a' weiyaame, jume' bwebbweka
tajo'orim, tebe kutat cha'akame,
ko'om yechak. Intok junak, inime'e
ju'u bwe'u jekau emo su'u tojak.
18 Yokoriapo taewapo juka' bwe'u
jekata ketun a' utte'aka' betchi'bo,
bempo, juka' bwe'u kuta kanoata
pu'ate'uta ba'au a' wo'ota japtek.
19 Intok inim jaibu baji taewaita
weyekai, itepo, junama'a ju'u bwe'u
kuta kanoapo sawaawamta, itom
maammea tee ba'au a' wo'otak.
20 Juebena taewaimpo itepo juka'
ta'ata intok kia jume' chokim juni'i,
tee ka am bichak. Intok juka' bwe'u
jekata jiba ka cha'atuka itot a' weye'
betchi'bo, itepo jaibu kaachin ito
itepo jiapsi machian.

21 Juebena taewaim itepo ka
ji'ibwalamtakai, ju'u Paplo ameu
nau chaaeka, ame nasuk kikteka
intok:

—Achaim, si'ime tu'isi yeu we
ean, eme'e, in teuwaaka'uta a'
sualeka a' nok jikkajilatuko, intok
itepo jum bwiiara Kreeta' tea'po
ka yeu sajakai, intok i'an itepo
inim ka jiokot ito bichakai intok
si'imeta inika'a inim ka a' ta'aruko
—ti ameu jiiak—. 22 Taa kate'em
ko'om ea, bwe'ituk inim ito betana
kaabe te kokkone. Taa kia ini'i
bwe'u kuta kanoa jiba nasontune.
23 Bwe'ituk tukaapo senu ankeles
neu au yeu machiak. Ini'i, ju'u Lios,
ae betana weyeka intok aapo'ik
betana tekilta in a' jooria'u, aapo'ik
betana neu bittuaritakai. 24 Juna'a
intok ankeles: “Kat majjae Paplo,
bwe'ituk utte'a, jum bwe'u jo'ara
Roma' tea'po, ju'u che'a yo'o
ya'aritau em yeu yebijne'po. Intok
jiba inien inim em weye' betchi'bo,
ju'u Lios, si'imem jume' inim bwe'u
kuta kanoapo emak aneme, inim
kaachin bem aune' betchi'bo am
jinne'une”, ti neu jiiak. 25 Inien san
beja achaim, ousia em ea. Bwe'ituk
Liojtat nee yoem ea. Inepo, tua
juka' Liojta ankelejta neu a' jiaka'a
benasia junuen yeu a' weene'po ne
ju'unea. 26 Taa ala, chukula, itepo
senu bawepo yeu kateka ili bwiau
itepo yeu tojitune —ti ameu jiiak.

27 Junama senu tukaapo, woj
mamni ama naiki taewaim
weyeka katekai, aet chukula,
bawe Aatria'ati teaka'po tee
rejten, jekae naj nunu' bwiakai.
Junako junama'a, nasuk tukaata
weyeo, jume'e, juka' kuta kanoata
weiyaame ju'une'eak bwiau bem
yajiboka'uta. 28 Intok junak wikia

temejtekamtae bempo ko'om su'u tojakai, ba'ata a' tamachiabaekai intok ama senu taka ama woj mamni ama busan batata ama tamachiak. Chukula che'a bichau juchi a' tamachiak, junama'a intok senu taka ama woo busaniakan.
29 Intok junak bempo, ba'apo wajiwa bwere tetammeu emo tajti majjaeka, junama'a bwe'u kuta kanoa ama tana, naiki bwere sisi'iwookim wikiakame ko'om am wo'otak. Intok bempo tua baa yeu matchuutuapeaka ama bo'o bichak.
30 Jume' kuta kanoapo tekipanoaka a' weetuame, inime'e junama'a ama yo'eebabaek. Intok inien eaka, bempo juka' ili kuta kanoata ama aet yeu yaajiwamta, ba'au ko'om a' yecha'ajaptek, inime'e junuen, wate bwere sisi'iwookim wikiakame, bichau bicha ko'om am su'u tojame benasi anekai.
31 Taa ju'u Paplo ju'u sontaommeu yo'ota intok jume' sontaaom, inimmeu:

—Inime'e i'an ka inim jikat am tawako, eme'e ba'apo kokkone —ti ameu jiiak.

32 Junako jume' sontaaom, jume'e, juka' ili kuta kanoata aet cha'aka'uta wikiata chuktaka intok inika'a ba'au ko'om a' jimmaak.
33 Matchuu ketwoo, ju'u Paplo junama'a si'imem ji'ibwane' betchi'bo ameu nookak intok aapo:

—I'an jaibu woj mamni ama naiki taewaim weye, eme'e ka kokkocheka intok ka yuma'isi ji'ibwakai —ti ameu jiiak—.
34 Nee em jikkaja, enchim ji'ibwane' betchi'bo nee emou nooka. Ini'i emou tu'ika enchim aniane. Bwe'ituk inim itepo si'ime tee, yuma'isi bwiau yeu yajinee kaachin aulatakai —ti ameu jiiak.
35 Inien ameu jiusukai ju'u Paplo, paanim nu'uka intok junama'a ame bichapo ame betchi'bo Liojta bai saek. Junak aapo am rebektaka am bwa'a taitek.
36 Chukula junama'a si'ime a' bichaka, emo alleetuaka intok ket ji'ibwak.
37 Junama'a itepo si'ime nau, wooi siento ama baji taka ama woj mamni ama busaniakan.
38 Intok bempo si'ime yuma'isi ji'ibwasukai, chukula, junuen juka' kuta kanoata ka bettene' betchi'bo, jume' tiikom ba'au wo'otak.

Bawepo juka' kuta kanoata ko'om kibakeka'po

39 Junako jaibu matchuusuko, jume'e, juka' kuta kanoata weiyaame, junama'a bwiaarata ka a' ta'aak. Taa bempo, bwiau yeu yaji betchi'bo, bwiau bwekasi ba'ata yanti maneka'po, se'e pa'ariata bichaka intok bempo juka' bwe'u kuta kanoata aman a' ruktababaek.
40 Jume' sisi'iwookim ammea suma'im, bwere wikiam chuktaka, ba'apo am su'u tojak. Intok juka' kuta kanoata ae kua kuakte'uta a' tekipanoane' betchi'bo a' buttak. Junak intok, bicha tana jume' bwe'u tajo'orim jekata betchi'bo kutat jikau cha'akame, jikau am sumak. Junako ju'u bwe'u kuta kanoa, se'e pa'ariau bicha rukti taitek.
41 Taa ini'i junama mayoau, wooi se'e rumu'uriam nasuk, tua juka' ba'ata au a' nanke'u su kibakek. Intok ini'i kuta kanoa jum se'epo bicha tana a' bwawia junama se'epo kibakek intok

junama'a kutti chu'aakai. Ju'u intok
ama tana weeme, ba'a biaktiam
tua utte'akammea, jaamola kotti
taitek. 42 Junako jume' sontaaom,
jume' bwijrimtaka weiyaawame,
am su'abaen junuen inime'e ka yeu
bajumeka am saka'ane' betchi'bo.
43 Taa ju'u, jume' sontaommeu
yo'owe, junama'a juka' Paplota
jinne'ubaeka, intok aapo, inime'e
ka aet am sawek. Ala aapo nesawek,
jume' a bajumeme, bwiau yaji
betchi'bo, bat ba'au bem wattine'
betchi'bo. 44 Intok junama'a jume'
waatem, inimmet cha'aka junama'a
kuta kanoapo kuta kottiammet oo
kuta reebeimmet, oo watemmet
yeu am kat saek. Junuen san si'ime,
kaabe be'eeka kaita bichaka, waki
bwiau yeu yajak.

Paplo jum bwia bawepo yeu kateka, Malta' tea'po aane

28 Junako junama'a jaibu
si'ime yeu yajisukai beja,
junama'a bawepo yeu kateka, ili
bwiaarata, Malta'ati a' teuwaawa'po
te ju'uneak. 2 Junama'a jume'
yoemrataka ama jiapsame, tu'isi
itom mabetak. Bwe'ituk bempo
junama'a tua sebeka intok yukuta
itot weye' betchi'bo, bwe'um
nayaka intok junama'a itom sukau
betchi'bo itom aman ameu nunuk.
3 Junak intok ju'u Paplo, junama'a
kuta wakiam iliikim nu'uka intok
juname'e, aapo jum tajiu am
wo'otan. Junako junama'a weyeka,
baakot tataleka yeu buiteka,
mampo aet cha'atuk. 4 Junako jume'
ama joomem, juka' bakotta, Paplota
mampo cha'akamta a' bichakai,
bempo ama nau:

—Ini'i o'ou jiba tua yee su'ari.
Bwe'ituk jum bawepo ka mukuka
juni'i, ju'u Lios ka a' jiokoeka, ka a'
jiapsi i'a —ti nau jiian.

5 Taa junako ju'u Paplo, juka'
bakotta, tajipo ko'om a' tatakek
intok aapo kaachin aayuk.
6 Juname'e si'ime a' mam baji
machian, oo junama'a sep a' muk
machian. Taa chukula, binwaa bo'o
bichakai junak kaachin a' ayuko a'
mammateka, inime'e ta'abwisi aet
eaka intok inime'e, juka' Paplota, ka
inim ito benasi yoeme ti jiu japtek.

7 Junama'a itom yeu yajaka'po ka
mekkaa, jum bawepo yeu kateka
bwiaarapo ju'u ama yo'o ya'ari,
Puuplio'oti teakamta, tu'ik a' attea
intok waj bwiam ka mekka a' jipuen.
Junama'a aapo itom mabetaka
intok baji ta'apo si'imekut tu'isi
itom bichak. 8 Junama'a ju'u yo'owe
Puuplio' teamta a' achaiwa, ama
bo'okan. Ini'i aapo unnaa tompo
ko'okoeka intok taji wechekai. Ju'u
Paplo iniau noiteka intok aapo,
chukula Liojtau bicha a' nokriasukai,
ae bepa mamteka au a' ine'etetuak.
9 Inika'a a' yaako, chukula junama'a
bwiapo si'ime jume' wate ko'okoeme
aapo'iku yajaka intok ket au emo
ine'etek. 10 Intok bempo, tu'isi itom
bem yo'ore' betchi'bo, itom miikak.
Intok chukula, juchi wee'po bawet
bo'o joobaeka, juchi ta'abwi bwe'u
kuta kanoapo ja'amubaao, bo'ot
betchi'bo si'imeta itou be'eemta
itom makak.

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Roma' tea'u yepsa

11 Junama'a bawepo nasuk bwiata
yeu kateka'po itepo baji metpo

ama aneka, junama'a senu bwe'u kuta kanoa, jiba junama'a si'ime seberia meecham ama aneka'po itepo ama ja'amuk. Ini'i, bwe'u jo'ara Alejanria' tea'a betana attearitaka intok ket, kutae ya'arim, bem suale'um, Kajtor intok Poluk ti teakame, bicha tana aet jo'arim tukan. 12 Bawet bo'o joaka intok, baweu senu bwe'u jo'ara bwere kuta kanoam yeu yaajiwa'u, Sirakuusa'ati teaka'u te yajak. Junama'a itepo baji ta'apo ama taawak. 13 Intok junama naateka, itepo, tebesi bwiau jeela bawet bo'o joaka, senu baweu bwe'u jo'ara Reejio' tea'u te yeu yajak. Yokoriapo, luula yejte'e betana jek taiteka' betchi'bo te ama yeu sajak, intok juchi yokoriapo itepo, baweu, kuta kanoam yaaja'u, bwe'u jo'ara Poteoli' tea'u te yeu yajak. 14 Junama'a itepo, wate Krijtopo itomak werim te ama ta'aak. Bempo intok, woo busan ta'apo amemak itom tawane' betchi'bo itom nunuk. Junaet chukula intok, bwe'u jo'ara Rooma' tea'u bicha te yeu sajak. 15 Jume'e, bwe'u jo'ara Rooma' tea'po jo'aaka, Krijtota sualeme, jaibu itom ju'uneiyaan. Junuen san bempo bo'ot aman yajiwa'u, Pooro Aapio'oti tea'po intok ket omot Baji Tabernam tea'u tajtia itom nankek. Am bichakai ju'u Paplo, Liojta bai saek intok aapo yuma'isi jiapsi yejtelatakai. 16 Junako itepo jum bwe'u jo'ara Roma' tea'po jaibu yajilamtakai, ju'u sontaommeu yo'owe, jume' watem bwijrimtaka weiyaawame, ju'u aman sontao kariu yee suuatuawammeu yo'otau am tojak. Taa aapo, juka' Paplota, omot, senu karipo a' jo'ane' betchi'bo, senu sontaao ama a' suatuawamta make ama tawaawak.

Ju'u Paplo jum bwe'u jo'ara Roma' tea'po yee majta

17 Baji taewaika ama yebijlatakai, ju'u Paplo, junama'a bwe'u jo'ara Roma' tea'po, aapo jume' junama'a, ju'u jurio yoemratau yo'ooraa, nau am toji tebok intok junak, inime'e nau aneka, aapo:

—Eme'e achaim nele benasi jurio yoemra. Ineponee kia juka' jurio yoemrata beje'eka intok kia bat naataka itom yo'owasuka'um, bem au joiwalataka bem ta'aaka bem bo'o jooria'uta beje'eka tua kaita ya'arika juni'i, jiba nee inepo jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po bwijritaka, junama'a, jume' inim jo'ara Rooma' tea'a betana ju'u junama ya'uraatau nee yeu tojiwak. 18 Juname'e nee ya'uraa bittuaka intok nee temaisukai, bempo nee su'u tojibaen bwe'ituk bempo, junama'a in me'etunee'ut kaita net teakai. 19 Taa jume' juriom jiba iniat nee beje'eka japtek, intok junama'a inepo, ka baeka juni'i, inim ju'u che'a yo'o ya'arita betana in ya'uraa bittuanaa'uta a'awak. Kia inepo, juka' in bwiaarau yoemrata beje'eka, inim yo'otau kaita a' teuwaaneeka juni'i. 20 Jiba inia betchi'bo nee, inepo enchim nau yajine' betchi'bo ne nookak junuen enchim ta'aabaeka intok emomak etejobaekai. Bwe'ituk jiba itom, Ijra'el tuka'uta betana yoemratat yeu katriam, Liojta betana chukula itom bit bo'o bicha'u betchi'bo

junuen inepo nee inim sisi'iwook
wikiammea suma'itaka ne aane.
21 Junako bempo aapo'iku:
—Itepo inim, ee betana junaman
te Jurea bwiaara betana, ji'osia
ji'ojteita te kaita mabetlaa. Intok
kia juna'abo jume' ito benasi
juriom inim yajilame, ka tu'ik em
ya'ari, kaita itou teuwaalaa —ti au
jiiak—. 22 Taa ketchia, itepo juka'
em teuwaa'uta a' ju'uneiyaapea.
Bwe'ituk itepote ju'unea, si'imekut
inika'a bemelasi weyeka sualwamta,
a' beje'eka nokwa'u —ti au jiiak.
23 Junuen san bempo, taewaita
yeu pu'aka a' tejwaak. Intok junae
taewait, jum Paplota kateka'u,
yoemra tua juebenaka au nau yajak.
Intok aapo, junama'a, ketwoo
naateka, tua kupte'u tajtia, Liojta
teekau che'a yo'otaka a' kateka'u
betana juka' nok lutu'uriata ameu
a' nookak. Junama'a junuen, aapo,
Moiseej tuka'uta betana ji'osia
ji'ojteim betana, intok jume' Liojta
betana ju'uneetuawaka, chukula
yeu weenemta teuwaamta ji'ojteim
betana ameu nokaka, Jesukrijtota
betana weyemta ama ji'ojteita,
ka ta'abwisi eaka am sual i'akai.
24 Junama'a, waate, juka' Paplota
noka'uta sualek. Taa wate intok,
inia betana ka a' sualek. 25 Intok
junuen, bempo inia betana ka nau
eakai, waate saka'ajaptek. Junak
ju'u Paplo junammeu:
—Ju'u Liojta tu'u jiapsi, bat
naataka itom yo'owasuka'ummeu
juka' Isa'iaj tuka'uta a'
ju'uneetuaka a' noktuaka,
lutu'uriata teuwaak, 26 inien
junammeu:
Junae yoemratau noknee intok:
Eme'e, juka' lutu'uriata a'
jikkajine, taa junuentaka
juni'i, eme'e ka aet ju'uneene.
Intok juka' in joa'uta, eme'e
a' bitne, taa eme'e, ka
a' bichamta benasi, ka a'
ju'uneiyaane,
ti ameu jiune.
27 Bwe'ituk ini'i yoemra, bem net
jiapseka'ut a' ta'arula.
Intok inime'e, jikkajaka juni'i,
ka jijikkajame bebename.
Intok inime'e emo puj pattai,
junuen kaita bichaka intok
kia bem kaita jikkajine'
betchi'bo.
Intok kia junuen, jachin juni'i, ka
tua junen jiaka net ju'uneebae.
Intok kia, inime'e junuen in am
jinne'une' betchi'bo,
Ka neu waatibaekai,
ti ameu jiakai. 28 Junuen eme'e a'
ju'uneiyaane, inim bichau bicha
inien juka' Liojta yee a' jinne'u'uta,
ka jurio yoemratau bicha ket a'
teuwaanaa'uta. Intok juname'e,
bempo ala junaka'a jikkajaka, a'
mabetne —ti ameu jiiak.
29 Junako juka' Paplota inika'a
teuwaasuko, jume' juriom junama
yeu sajak intok bempo naas nau nok
nassuakai.
30 Ju'u Paplo, junama'a, karita
a' reu jinulaapo, juchi wooi
wasuktiapo ama taawak. Intok
si'ime jume' ama au noitekame,
alleaka am mabbetan. 31 Junama'a
aapo, kaitat jain eaka, achai Liojta,
teekau yo'otaka a' kateka'u betana
si'imeta juka' lutu'uriata a' teuwaan.
Intok yo'owe Jesukrijtota betana
weyemta yee maj majtan, junama'a
junae betana kaabe au suakai.

Romaanom

Paplo, bwe'u jo'araa Roma' tea'u Krijtota sualemmeu ji'ojte

1 Inepo nee Paplo' teame,
wepulsi yo'owe Jesukrijtota
tekil joame. Inepo ne Liojta
betana yeu pu'ari, junuen yeteu
bittuaritakai, intok Liojta betana
nok lutu'uriata yeteu a' teuwaa
betchi'bo a' tekil maki.
2 Inika'a Krijtota betana nok
lutu'uriata, ju'u Lios, che'a bat
naataka naatekai, jaibu jum a' nok
lutu'uriapo, watem, jume' chukula
yeu weenemta teuwaaneeme
ju'uneetuakai, inien a' lutu'uriatek.
3 Ini'i Liojta betana lutu'uria, itom
yo'owe Jesukrijto, ju'u Liojta u'usi
betana junen weye. Aapo, ju'u
Jesukrijto, juka' che'a yo'o ya'arita
Labiituka'uta yoemiam betana inim
yeu yoemtuk. **4** Taa aapo'ik Liojta
betana a' yoemiatuka'po, utte'ata
aet ayuka'ue, Liojta tu'u jiapsie
aniawaka junuen ju'uneiyaawak,
kokkoarim nasuk a' jiabijteka'
betchi'bo. Tua juna'a ju'u itom
yo'owe Jesukrijto. **5** Aapo'ik
Jesukrijtota betchi'bo, ju'u Lios
inika'a tu'ik itom ya'ariak, ka
itou a' lutu'uriatuk juni'i, aapo'ik
betana lutu'uriaka, yee itom
majtane' betchi'bo itom yeu pu'ak,
yeteu itom bittuakai. Intok junuen,
si'ime yoemrata belle'ekatana, a'
sualeka intok a' nok jikkajame aune'
betchi'bo. **6** Inime'e betana eme'e
aane, ket Liojta betana, Jesukrijtota
yoemiamtune' betchi'bo.
7 Inien nee emou ji'ojte, si'ime
eme'e, jum bwe'u jo'araa
Roma'atea'po jo'aakame. Jume'
Liojta tu'isi nake'um. Intok wepulsi
aapo'ik betchi'bo jiba jiapsi
i'awaka eme'e yeu pu'arim. Itom
Lios achaita betana intok yo'owe
Jesukrijtota betana, emou tu'ik
enchim alleenee'uta intok yanti
elwamta em bitne.

Paplo, bwe'u jo'araa Roma' tea'u noitibae'po

8 Che'a bat naatakai, Jesukrijtota
betchi'bo, si'imem emo betchi'bo,
ne in Liojta aet baisae. Bwe'ituk
enchim a' suale'po junuen si'ime
aniat yeu tajtia ju'uneiyaawa.
9 Bwe'ituk Lios aapo, ju'u tua
junen jiaka, aapo'ik betana tekilta
in a' jooria'u, aapo'ik u'usiwa
betana, juka' nok lutu'uriata yee
majtakai, aapo net ju'unea, jiba in
emou waateka, au bicha in enchim
nokria'po. **10** Jiba nee Liojtau bicha

in noka'abeleki, ne au ujbwana,
aapo'ik junen ea'po aman, i'an
jumaku'u ti eaka, jachinpo juni'i
a in aman enchim bitne' betchi'bo,
aapo tu'i bo'ota nee makne.
11 Bwe'ituk enchim ne bitpea,
tu'isia. Intok junuen, Liojta tu'u
jiapsita betana weyeka a enchim
joonee'ut enchim au yuma'anee'ut
enchim aniabaekai. Junuen, ka
ta'abwisi intok eaka, che'a tu'isi
Krijtota enchim sual saka'ane'
betchi'bo. 12 Inen ne jiubae o'oben,
Jesukrijtota, itepo junuen nau
a' sualeka, si'imem itom naas ito
anianee'u betana.
13 Krijtopo nemak werim, enchim
ne ju'unee i'a, jue benasi in aman
enchim bitpeaka juni'i, taa i'an
tajtia, ka a in emou weye'po. Emou
ne noitibaeka'ea, junuen emo nasuk,
Krijtota nok lutu'riata sualeka,
che'a juni'i yu'in a' mabetame
bitbaekai. Inim aniapo omot jue
benasi jaibu inien in a' bicha'a
benasia. 14 Bwe'ituk neu utte'a in
yee majtane'po, kia am riekomtuko
juni'i, intok kia am ta'abwi
yoemratuko juni'i. Intok jume' koba
suawakame, oo kia jume' ka koba
susuawakametuko juni'i. 15 Junuen
san inen ne ea, inika'a Krijtota
betana nok lutu'uriata, enchim,
jume' bwe'u jo'araa Roma'atea'po
jomemmeu ket in emou a'
teuwaane'po, kaita neas aayuk.

Krijtota nok lutu'uria, utte'ata a' jipue'u

16 Inepone, juka' bemelaka,
Krijtota nok lutu'uriata betana
jakwoo juni'i nee ka ae tana ino
tiutua. Bwe'ituk jiba ini'i juna'a,
Liojta betana utte'aka a' bitna'
betchi'bo weyeme. Junuen, si'imem
wame'e, inika'a sualeme am
jinne'uneekai. Junuen ini'i, che'a
bat naataka jume' juriom betchi'bo
weyekai. Taa ketchia si'ime wame'e
ka jurio yoemram betchi'bo juni'i.
17 Bwe'ituk inia nok lutu'uriae, itepo
a' ju'uneiyaa, Liojta junuen wepulsi
Krijtota itom sualeka jiba junuen a
itom mabeta'po. Intok ka ta'abwisi
intoko. Jum Liojta nok lutu'uriapo
a' ji'ojtei'i benasia: "Ju'u junuen,
Liojta betana tu'isi mabetwakame,
junuen aapo'ik sualeka jiba yuu
jiapsine", ti jiakai.

Yoemrata betana ju'u ka tu'i ayukame

18 Bwe'ituk ite a' ju'uneiyaa,
aapo'ik Liojta teekapo a' kateka'a
betana, si'ime jume' ka a' yo'oreka,
ka tu'ik jiapseka intok ka tu'ik
joame, ama butti jiokot machika
ameu a' chupne'po. Inime'e
junaen ka tu'ik bo'o jooriaka,
Liojta betana juka' lutu'uriata,
ka a' ju'uneiyaatebo. 19 Bempo,
juka' Liojta betana weyeka, a
ju'uneiyaatumta ju'uneiyaa.
Bwe'ituk Lios, aapo ameu yeu
a' machiak. 20 Bwe'ituk Liojta, ka
bittaka, jiba yuu a' jiapsa'uta,
ju'u aapo'ik ju'unakteka'ue
a ju'uneiyaatu. Aniata
ju'unaktewaka'po naateka machisi
ju'uneiyaawa aapo'ik a' Liojtuka'po
intok utte'ata jiba yuu betchi'bo
aet ayuka'po. Junuen san, bempo
kaitat jiawitene. 21 Jume' bat
naataka katriam junuen Liojta
ta'aasuka juni'i, ka a' yo'orek intok
ka a' baisaek juni'i, ka a' Liojtuka'a

benasia. Taa alam kaita tu'ikut emo
temai japtek. Junuen san, tu'ikut
bem a mammatenee'uta, a' ta'aruk.
22 Intok emo sussuawak ti jiaka
juni'i, kaita suawata amet ayukan.
23 Intok juka' Liojta, jiba yuu
jiapsamta, yo'ori eiyaa'eewa'uta
koptak. Intok, senuk, inim yoemta,
ka jiba jiapsinemta bebenakutchi
maammea ya'arika am yo'ori
betchi'bo. Intok kia wikitchim
bebenam ya'arita juni'i, intok
bakotchim bebenam intok ketunia,
juyapo jume' jiapsame bebenam
ya'arikai.
24 Inia betchi'bo san, ju'u
Lios, junuen ka tu'ik bem bo'o
jooriapea'u betana ka ameu suuaka,
au am su'u tojak. Intok junuen
bempo naas nau tiusi machik
yaak. 25 Bwe'ituk bempo, Liojta
betana juka' lutu'uriata, bem
ta'aaka'uta, ka a' mabetaka, juka'
aa noki'ichiata sualek. Intok Liojta
betana juka' ju'unakteita yo'orek.
Intok am nake. Intok tua juka'
Liojta am ju'unaktekamta, junaka'a
ka yo'orek, juka'a, jiba betchi'bo
a' yo'orinaa'u au a' lutu'uriaka'uta.
Tua junuentune.
26 Inia betchi'bo san, tua tiusi
maachik bem bo'o jooriane'
betchi'bo ka ameu suuak ju'u
Lios. Junak san, jume' jaamuchim
juni'i, o'owim bem waata'a'ea'po,
bempo su, che'a emo waatan.
27 Intok jiba benasia, jume' o'owim,
jaamuchim waata'eaka su, bempo
su emo waatan. Intok chikti bem
nau eaka, nanancha o'owimtaka
tiusi machik nau bo'o joorian.
Intok junae betana, bempo junaen,
si'imeta juka' ka amma'ali weyeka,
bem ya'ari betana, bempo bem
takaampo a' inne'ak.
28 Bempo, Liojta kaabetuka'a
benasia, ka sualbaekai, aapo
ju'u Lios, ka intok amemaktuka,
si'imeta juka' ka amma'ali weyeka
bem eiyaa'u am su'u tojak. Junuen,
juka' ka joo'eewamta bem joone'
betchi'bo. 29 Intok si'ime ka tu'isi
weyeka amet aayuk. Ka am jubeka,
ta'abwi jaamuchimmak emo
tu'uren. Ka amma'ali weyemta,
jain juni'i, ka weela'po jita
waatiawamta. Tokti betchi'bo ka
tu'ik, jita nau nae. Yeem sussu'a.
Nok nanassua. Yeem bai tatta'aa.
Ka tu'i yoemem. Aa noki'ichiata
teuwaaka yetet nooka. 30 Ka
tu'isi yetet nonoka. Liojtam ka
tu'ureka, omola a' tatawa. Kaabeta
yoyo'ore. Tu'isi emo jabele intok
emo che'eware. Ta'abwika, ka
tu'ik tua bem a' ya'anee'u betana
susuawak. Bem yoyo'owam ka nok
jikkaja. 31 Kaita mammate. Bem
teuwaa'uta ka chuchupa. Bem a
yee naknee'uta, ka ta'aa. Kaitat yee
jijiokoe. Yee jiokoliwamta ka ta'aa.
32 Bempo tu'isi ju'unea, juka' Liojta
tua inika'a beje'eka a' nesaweka'ut.
Ju'uneamme, inile benaka ka tu'ik
bo'o jooriame, bem kokkonee'uta
ameu a' chupne'po. Taa junuentaka
juni'i, jiba bichau bicha ka tu'ik
bo'o jooria. Intok bempo, watem
ame benasi aneme, alleaka am
bicha.

Ju'u Lios, tua a' lutu'uriatuka'po aman yee ya'uraa bittua

2 Inia betchi'bo san, empo, kia
jabetaka juni'i, watemmet
nokaka, ka tu'isi tawala'ati jiame,

kaachin jiawitene. Bwe'ituk junuen, watem ka tu'isi tawala'ati jiakai, empo'e ka tu'isi emo tatawa. Empo junuen amet nokaka juni'i, tua juka' bem joa'uta ket a' jooa.
2 Ju'uneate, Liojta junuen, jume'e, inika'a weemta joame, tua junuen a' lutu'uriatuka'po amani, ameu a' chupa'ane'po. 3 Intok empo, jume' junuen junaka'a joame, ka tu'isi tatawaame. Intok empo jiba junaka'a joakai, Liojta ka tu'isi yee tawaanee'u betana, kaachin empo'e ama yo'eene. 4 Oo jaisa empo, juka' Liojta ka yee koptaka intok tu'isi yee jiokoleka intok a yee bo'o bichamta, kaita'po a' bichaka, omola a' tawaa ja'ani. Junuen aapo'ik yee a' jiokolee'uta, jiba au bicha enchi emo jiapsi kuaktane' betchi'bo weyemta ka mammatekai.
5 Taa empo'e tua'e bettek jiapseka, ka Liojta noki jikkaja. Intok empo, ka tu'ik joowamta betana ka emo temaibae. Inia betchi'bo san, empo, juka' taewaita, Liojta yee aet a' ya'uraa bittuanee'ut, jiokot maisi em bitnee'uta, che'a juni'i eu a' bu'uuria. Bwe'ituk aapo ju'u Lios, si'imemmeu tua ameu a' lutu'uriatuka'po aman, ameu a' chupa'ane. 6 Junak aapo'ik, we'epulaim, juka' bem ya'ari betana junuen ameu a' na'ikiatuneeo. 7 Wame'e, juka' aapo'ik bichapo bem ae uttianaa'uta intok ae bem eiyaanaa'uta intok juka' jiba yuu jiapsiwamta aet bem bitnee'uta, inika'a, ka aawas kopteka juka' tu'ik jiba bem joa'ue a' jaiwame, jiba yuu jiapsiwamta amet autuane. 8 Taa jume' yee beje'eme intok Liojta betana lutu'uriata ka jikkajaka, ka tu'ik ala eiyaame, ka am jiokoleka, jiokot ameu a' chupa'ane. 9 Si'imem jume' ka tu'ik bo'o jooriaka jiapsame betchi'bo, jiokot emo bitwame intok jiokot eewame ameu aune. Jume' juriommeu batchia, intok ketchia, jume' ka juriom betchi'bo. 10 Taa ala ju'u Lios, am uttiateboka, yo'orisi am eiyaa tebonee intok ka jain eaka jiapsiwamta amet autuane, si'imem jume' tu'ik bo'o jooriame. Che'a bat naataka jume' juriom betchi'bo, intok ket jume' ka juriom betchi'bo.
11 Bwe'ituk ju'u Lios, kaabem che'a eiyaaka, watem yeu be'aa.
12 Bwe'ituk, Liojta betana nesaurim, Moiseejtuka'uta ji'ojteim, si'ime jume' ka am ju'uneiyaaka ka tu'ik yaakame, juname'e junuen, Liojta nesaurit ka ju'uneaka juni'i, kokkoneemme. Taa intok jume' junuen, Liojta betana nesaurim, Moiseejta ji'ojteka'ut ju'uneaka juni'i, intok ka tu'ik yaakame, juname'e junen ju'u Lios, junae betchi'bo, junae nesaurie, ka tu'isi am tawaane. 13 Bwe'ituk jume'e, juka' nesaurita kia beja a' jikkajame, ju'u Lios ka junaen am tu'u mabetne. Ala jume'e, junaka'a nesauta jachin a' ji'ojteipo aman jiapsame, juname'e ala, ae tu'u mabetrimtune. 14 Taa ju'u tatta'abwi yoemra, ka juriomtakai, Liojta nesauri ji'ojteim, inime'e betana ka ju'uneakai, inime'e, jum nesauri ji'ojteimpo weyemta, bem junuen yoememtaka, jitat bem ju'unea'ue a' chupako, junak inime'e, jitat ju'uneaka bem jiapsa'u, ini'i ame betchi'bo, nesauritaka yeu weama.
15 Bwe'ituk inime'e, bem jachin

emo uju'uka bem jiapsa'ue, junuen
emo ju'uneiyaa tebo, Liojta nesauri
jachin a' weye'uta, yuma'isi bem
am ta'a'abebena. Bempo'im, tu'ikut
oo ka tu'ikut a bem ju'unea'u,
iniat a ame tana a' teuwaa tebo.
Intok chukula, bempo ju'u bem
jiapsa'ut a bem emo nokrianee'ut
oo ka a bem emo nokrianee'ut emo
ju'uneiyaane. 16 Juka' taewaita
yumako, Liojta, si'ime yoemrata
betana, bem joa'uta, kaabeta intok
ju'uneiyaa'u, we'epulaim, junaet
ameu a' chupnee'ut, am ya'uraa
bittuao, Jesukrijtota si'imemmeu
yo'o yaakai. Aapo'ik nok lutu'uriata
in yee majtaka'uta welisia, a'
lutu'uriatuka'a benasia.

Jume' juriom, intok ju'u Moiseejtuka'uta nesauri ji'ojtei weyeme

17 Taa empo emo jurio yoemra
ti jiakai, intok empo, nesauri,
Moiseejtuka'uta ji'ojteka'uta
bo'o jooriaka, Liojta suale, intok
ket empo Liojtat eaka emo uttia.
18 Liojta betana juka'a, jita yee a'
joo i'a'uta empo ju'uneiyaa, intok
ju'u Liojta nesauri ji'ojtei, juka'
che'a tu'ik em yeu pu'anee'ut
enchi tejwaa. 19 Empo ket, jume'
Liojta betana lutu'uriata ka
ju'uneame, em am etejoriane'po
ama emo yuma'ale. Intok jume'
ka tu'ik bo'o jooriame, tu'isi bem
jiapsine' betchi'bo, tu'i bo'ota
am tejwaa betchi'bo, ama emo
yuma'ale. 20 Jume' intok, jitat juni'i
ka ju'uneame, a emo am majtale.
Intok jume' ka a ameu noktume,
a em am nok tejwaane'po juni'i.
Liojta nok lutu'uriapo, si'imeta
jachin a' weye'ut, jakwoo juni'i
ka ji'op betchi'bo, suawata intok
juka' lutu'uriata ta'aakai. 21 Juntuk
san, empo junuen watem maj
majtakai, jaisaaka empo ka junaen
emo majtaka jiapsa. Empo, juka'
jita e'etbwawamta ka tu'i ti jiaka
yee majtame, jaisaaka empo jita
e'etbwa. 22 Empo, jamutta ka jubeka,
ka aamak senuk au tu'urisaekai,
jaisaaka empo junaka'a jooa.
Empo, jume' ka tua liosim,
maammea ya'arim, yo'oriwame, ka
bibitpeakai juni'i, jaisaakai, empo
su, junama'a bem te'opompo juka'
beje'ewakamta nunu'e. 23 Empo
ala, jum Liojta nesauri ji'ojteimpo
weyemta a' ta'aakai emo che'eware.
Taa empo, jiba junaka'a Liojta
nesauri, ka a' chupakai, junuen
empo juka' Liojta inim ka a' yo'ori
tebo. 24 Bwe'ituk jum Liojta nok
lutu'uriapo, inen ji'ojtei: “Jume'
wate yoemem, ka juriom, enchim
ka amma'ali ane' betchi'bo, Liojtat
ka tu'isi nooka”, ti jiakai.

25 Lutu'uria ala, juka' sirkunsision
teamta, jita tu'ik a' teuwaa'po. Taa
Liojta nesauri, Moiseejtuka'uta
ji'ojteka'uta a' teuwaa'po aman
a' joa'ateko. Taa junaka'a ka
joa'ateko, empo, jiba jume' ka
junaen ya'arita benane. 26 Ju'u
intok ka junuen ya'aritakai juni'i,
taa Liojta nesauri a' teuwaa'po
aman a' joame, ka junuen ya'ataka
juni'i, sirkunsiraaroata benasi
eiyaanaa. 27 Taa ju'u intok, ka
junuen ya'aritakai, taa Liojta
nesauri a' teuwaa'po aman a' joame,
enchi, junuen ya'ataka juni'i, intok
Liojta nesauri ji'ojteita ta'aakai, ka
junuen enchi a' chupao, juna'a, ka

tu'isi a enchi tawaa. 28Bwe'ituk
ju'u, juriom yo'owakame, ka
junae betchi'bo jiba, lutula
wee'po juriotune. Intok kia ju'u, a'
takaawapo sirkunsiraaroawakame
juni'i, ka junae betchi'bo jiba, lutula
wee'po junuen ya'arita benane.
29Taa ala, ju'u lutu'uriapo jurio,
Liojtamak a' ea'po au ju'uneiyaame,
juna'a lutula wee'po juriotune.
Intok ju'u lutu'uriapo sirkunsision
teame, ju'u junuen ya'aritaka intok
Liojta a' jiapsi i'a'po aman jiapsame
juna'a. Ini'i, ka junuen a' weyeka
a' ji'ojtewaka'ue ju'uneiyaawa. Ala,
senu, a' sualeka a' ju'uneiyaane.
Juna'atune. Ju'u intok junuen a'
bo'o jooriame, ka jume' a' bichame
betana, taa Liojta betana junuen
tu'isi aet mabetnaa.

3 Junuen san, jitasa teuwaa
ju'u juriotuwame oo ju'u
sirkunsision teame juni'i. Jitasa
yeteu tu'ik jipue. 2Jiba juebena
weemta betchi'bo tu'i. Bwe'ituk
che'a bat naataka, ju'u Lios, juka'
a' nok lutu'uriawata, tua junen
a' ea'po aman, jume' juriom
mampo a' su'u tojak. 3Taa inime'e
betana, watem ka Liojta mak am
eebaao juni'i, aapo'ik betchi'bo tua
kaachin maachi. Ka inia betchi'bo
ju'u Lios, waka'a, jume' aapo'ik
nak ta'aa'umeu bicha a' na'ikiri a'
koptane. 4Taa ala, ju'u Liojta joaka
a' teuwaa'u, lutu'uriata ausu'lik
bo'o jooria, ela'po si'imem inim
jiapsame, ka lutu'uriata nokao juni'i.
Bwe'ituk Liojta nok lutu'uriapo inen
ji'ojtei:

Em teuwaa'u betchi'bo,
empo Lios, si'imeku em
lutu'uriaka'po ta'eenaa.
Intok empo, jume' enchi
beje'eka, ka tu'isi et nokame,
am koba'ane.

5Taa ju'u itom ka tu'isi ane'ue,
itepo, Liojta junuen si'imek
betana a' lutu'uriaka'po a'
ju'uneiyaatebokai, junak su, jaisa
ju'u Lios junuen junae betchi'bo
jiokot itom joakai, jaisa ka
amma'ali aane ja'ani. Inim jabeta
juni'i a' teuwaane'e benasia ne jiia.
6Kaachin junuentune. Bwe'ituk ju'u
Lios, junuen ka amma'ali ane'eteko,
kaachin inim juka' yoemrata a
ya'uraa bittua ean.

7Maasuko, ju'u aa noki'ichika
in teuwaa'uta, Liojta betana juka'
lutu'uriata, che'a juni'i machisi
a' ju'uneiyaatebokai, jaisaaka
junuen inepo, ka tu'ik yoemta
benasi eiyaawa. 8Junuentuka'ateko,
jaisaaka te juka' ka tu'ik, ka
a' bo'o jooriane, junuen juka'
tu'ik junae itom bitne' betchi'bo.
Tua inika'asan, waate, ka tu'isi
eaka, junuen itom yee majta'ati
jiia. Taa inime'e, ka tu'ik bem
na'ikiatunee'uta ameu chupne.

Si'ime te, itepo, ka tu'isi tawalam

9Junak su, jaisa itepo jume'
juriom teame, ju'u wate yoemrata
bepa che'a tu'i yoemra ja'ani. Tua
ka junuen lutu'uria. Bwe'ituk jiba
itepo te, kia jume' juriom intok
kia juka' wate tatta'abwi yoemrata
juni'i, juka' ka tu'ika bempo'im
joa'uta, ka a' koptaka amet a'
ayuka'po, machisi tee a' teuwaalaa.
10Liojta nok lutu'uriapo inien a'
ji'ojtei'i benasia:

Kaabe aane, si'imeku tu'i yoeme.
We'epulaka juni'i kaabe.

11 Kaabe aane jume' jitat a
ju'uneame.
Kaabe aane jume' Liojtat
jiapseka, aet emo temaeme.
12 Si'ime, Liojta betana emo
na'ikimtelataka jiapsa.
Si'ime, Liojta bichapo, kaita
tu'ik bo'o jooria.
Kaabe, jume' yeteu tu'uwata
bo'o jooriame.
Kia wepu'ulaika juni'i, kaabe.
13 Inime'e teuwaa'u, tiuraa, jaiti
machi ausu'li.
Bem teuwaa'ue, yee bai tatta'aa.
Ka tu'ik watemmet au i'akai aa
noki'ichiata amet nonoka.
14 Wepulsi ju'u bem teuwaa'u,
ka tu'ik senuku bem
chuptuapea'u juna'a.
Intok jita juni'i, ka tu'isi yeteu
weechemta teuwaa.
15 Bempo, bem jissu'anee'ut, ka
emo temaeka a' jooa.
16 Jak juni'i bem ane'epo, tu'ik
nanasonte.
Intok ka alleewamta jooa.
17 Intok yanti elaka bem
jiapsinee'uta, ka ta'aa.
18 Liojta bem ee majjaunee'ut, kia
ili juni'i, ka aet emo temae.
19 Ju'uneate, si'imeta juka'
che'a bat naataka nesauri,
Moiseejtuka'uta ji'ojteka'u, a'
teuwaa'uta, jume' juriom, inika'a
nesaurita bo'o jooriaka jiapsammeu
a' teuwaa'po. Junuen, inime'e
ka bempo'im jitat jiawitene'
betchi'bo. Intok junuen, inim
kaabeta yeu be'eeka, ju'u ka tu'isi
bem tawala tuka' betchi'bo, ju'u
Lios, yee ya'uraa bittuanemta
bichapo bem anne' betchi'bo.
20 Bwe'ituk kaabe Liojta bichapo
mabettune, juka' nesaurita junuen
a' weye'po a' joakai. Bwe'ituk ju'u
nesauri, wepulsi itom juka' ka
tu'ik ya'ariaka'po itom ju'uneene'
betchi'bo weye.

Yee jinne'uwamta, Krijtota sualwaka jiba, a' weye'po

21 Taa i'ani, ju'u Liojta nesaurit
chukula, ka inia Liojta nesauri
betana, itepo a' ju'uneiyaa, Liojta
jachin itom jiokoleka, itom a'
tu'u mabetne'po. Inia weemta
betana intok, jum bat naataka,
Liojta nesauripo intok jume'e,
aapo'ik betana ju'uneetuawaka a'
ji'ojtekame, jaibu teuwaaritukan.
22 Ini'i intoko, Liojta si'imem a'
sualeme, inien am tu'u mabeta'u,
Jesukrijtota sualeka jiba, junuen
mabettune. Liojta bichapo, kaabe
yeu be'eeka, si'ime nanancha bitwa.
23 Bwe'ituk kaabe yeu be'eeka,
si'ime, Liojta bichapo ka tu'ik
ya'ari. Intok si'ime, Liojta bichapo
tu'isi aet bem mabet tunee'ut, tokti
kaita amet ayukai. 24 Taa ju'u Lios,
tu'isi yee a' jiokole' betchi'bo, am
yoemiawam benasi yee mabeta, ka
jita tu'ik bem ya'ari betchi'bo, taa
ala, aapo, Jesukrijtota ame betchi'bo
yaaka'ue, am jinne'ula. 25 Ju'u Lios,
Jesukrijtota, itom ka tu'uwa ya'ari
betchi'bo, jiokot a' ya'atunee'uta au
chupak, kuuset a' muktuakai. Ini'i
a' ya'ari intok, jume'e, a' sualeka a'
mabetame betchi'bo jinne'uwame
aet aayuk. Ini'i inien yeu siika,
Liojta si'imeku lutu'uriata aet
ayuka'po a' ju'uneiyaana' betchi'bo,
bat naataka jume' ka tu'uwa
ya'arim ka au a' bamijtuaka, ka
sep junae betana jiokot am yaakai.

26 Taa ketchia inien yeu siika,
i'an, inime'e taewaimmet, Liojta
si'imeku lutu'uriata aet ayuka'po,
a' ju'uneiyaana' betchi'bo. Intok
ket, jiba si'imeku lutu'uriaka,
junuen, jume' Jesukrijtota sualeka a'
mabetame, tu'isi mabetakai.
27 Juntuk san, kaabe jitat au
uttiane. Jaisa betchi'bo. Inia
betchi'bo, ka juka' nesaurita,
Moiseejtuka'uta ji'ojteka'uta itom
a' chupaka a' bo'o jooria' betchi'bo,
taa ala, Jesukrijtota itom sualeka'
betchi'bo te jinne'urim. 28 Junuen
san, ju'uneate, senuk jabeta juni'i,
Jesukrijtota a' sualeka, Liojta a'
tu'u mabetne'po. Ela'po su juka'
nesaurita betana bo'o jooriawamta
ka ya'alatakai juni'i.
29 Jaisa ju'u Lios, wepulsi ju'u jurio
yoemratau jiba inien Liojwai ja'ani.
Jaisa ju'u wate, ka jurio yoemratau
beja inien yee jinne'uka, ka Liojwai
ja'ani. Jana'aka, juname'e juni'i
ket junaen a' yo'owak. 30 Bwe'ituk
wepu'ulai jiba ju'u Lios. Intok
Jesukrijtota sualekai, ju'u Lios,
juriomtaka sirkunsiraaroarim, intok
kia jume' ka juriomtaka ka junuen
ya'arim juni'i, Jesukrijtota bem suale'
betchi'bo, si'imem nanancha am tu'u
mabetne. 31 Junuentuko, jaisa itepo
inien Krijtota sualeka, juka' nesauri
ji'ojteita, kaita a' teuwa'a benasi a'
tawaa ja'ani. Kaachin junuentune.
Ala itepo, che'a juni san inika'a Liojta
betana nesaurita, jita betchi'bo a'
weye'po te a' ju'uneiyaa.

Apra'amtuka'uta jaisa a' jiapsaka'u, itom ju'uneiyaa'ea'u

4 Junuen san, itepo jume'
ijra'eliitam, ju'u itom
bat naataka yo'owasuka'u,
Apra'amtuka'u betana, jaisa
te jiune. Inia betana jachin
a' jajameka'po. 2 Bwe'ituk ju'u
Apra'amtuka'u, aapo'ik jita tu'ik
a' yaaka'ue, Liojta betana tu'isi
mabettuko, junae betana a au
uttia ean. Taa junuentaka juni'i,
ju'u Lios, ju'u au a' uttia'uta ka
a' tu'uria ean. 3 Bwe'ituk jum
Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo
inen ji'ojtei: "Ju'u Apra'amtuka'u,
Liojta sual ta'aak. Intok jiba inien
aapo'ik a' sual ta'a' betchi'bo, ju'u
Lios, kaita ka tu'ik aet ayuka'a
benasi, tu'isi a' mabetak." 4 Maa
su, seenu, tekipanoalatuko, juka'
a' beje'etuawa'uta, ka ujbwanta
benasi a' mabetne, taa aapo'ik
a' wikiriawa'a benasi a' mabetne.
5 Taa seenu, jinne'uitune' betchi'bo,
ka a' joa'ue, taa Liojta, juka' ka
tu'ik ya'alata a' tu'u mabetne'po
junuen a' sualekame. Ju'u Lios juka'
junuen a' sualeka'u betchi'bo aet
jatteaka tawanee aapo'ik junuen
a' tu'u mabetne' betchi'bo. 6 Inien
ket ju'u yo'o ya'ari Labiituka'uta,
juka' Liojta betana, ka jita unnaa
tu'ik a' ya'ari betchi'bo, Liojta tu'u
mabetaka'uta, aapo'ik alleewamta
a' bitnee'u betana a' teuwaak, 7 inen
ji'ojtei:

> Alleewamta am bitne, wame'e,
> juka' ka amma'ali bem
> auka'ut, Liojta betana aet
> jiokoiwakame.
> Intok bem ka tu'uwa ya'arim, ka
> junaet am bichakai.

8 Tu'isi alleenee wa'a, jabeta, a'
ka tu'uwa ya'arim betana,
achai Liojta, kaita a' ya'ari'i
benasi eiyaawame.

9 Ini'i alleewame intok, ka jume'
sirkunsiraaroarim betchi'bo
jiba, taa jume' ka junuen ya'arim
betchi'bo ketchia. Bwe'ituk jaibu
te inen a' teuwaalaa, Liojta
Apra'amtuka'uta, a' sualeka'
betchi'bo aet jatteaka a' tu'u
mabetaka'po. 10 Taa jakwoosa
junuen junaet a' tu'u mabetak, jaibu
Apra'amta sirkunsiraaroasuako,
oo kee junuen a' ya'awao. Ka
chukula, taa tua kee junuen a'
ya'awao. 11 Taa ju'u Apra'amtuka'u,
che'a chukula, juka' junuen au a'
ya'anee'uta aet tejwaawak, junaen
aapo'ik Liojta sual ta'a' betchi'bo,
Liojta a' tu'u mabetaka'po betana
iniae a' ju'uneiyaana' betchi'bo.
Inien san ju'u Apra'amtuka'u, jume'
ka junuen sirkunsiraaroawaka
taa si'ime jume' Liojta sualeme
betana ket achaiwai. Intok
junueni ju'u Lios, ket bempo'im
am mabetrituka'po aman am
ju'uneiyaatebo. 12 Lutu'uria ala,
juka' Apra'amtuka'uta, jume' juriom
sirkunsiraaroawakame, ket bem
a' yo'owaka'po. Taa junuentaka
juni'i, ka kia jume'e, aapo'ik betana
kateka, bem takaapo junuen
ya'awakame betana, taa ket wame'e,
juka' itom yo'owa Apra'amta
kee sirkunsiraaroawaka, Liojta
a' suale'e benasia, Liojta sualeme
betana juname'emtune.

Liojta a' sualwaka' betchi'bo, aapo'ik itou a' na'ikiaka'u, a' chupaka'u

13 Bwe'ituk ju'u Lios,
Apra'amtuka'utau intok jume' aet
yeu katriammeu, inim, ame betana,
senuk si'imemmeu a' yo'otune'po
ameu a' na'ikiak. Taa inika'a,
Liojta ameu chupne'eti jiaka a'
teuwaaka'u. Ka juka' Apra'amta,
nesauri ji'ojteita a' bo'o jooria'
betchi'bo au a' chupak. Taa ala,
aapo'ik, Liojta a' sualeka, junuen
tu'isi mabettukai. 14 Bwe'ituk juka'
nesauri ji'ojteita, a' weye'po aman,
a' bo'o jooriame, juname'e jiba juka'
Liojta betana itou na'ikiawakamta
a' mabetneeo, junako, ju'u Liojta
sualwame kaita teuwaa ean. Intok
Liojta itou chupne'eti a' jiaka'u,
kaitatune. 15 Bwe'ituk ju'u nesauri
ji'ojteita, a' weye'po aman, ka
a' chupa'awame, jiokot machika,
betteka ama aayuk. Taa jume'e,
ka a' jipueka ka a' ju'uneiyaame,
juname'e, kaachin a' teuwaa'uta
beje'eka aune.

16 Junuen san ju'u itou bicha
na'ikiawakame, Apra'amta, Liojta
a' sualeka' betchi'bo weye. Junuen,
ka yeteu a' cha'aka juni'i, ka jita
betchi'bo a' weene' betchi'bo. Intok
ketchia, si'ime jume' Apra'amtat
yeu katriam betana, tua junuen
a' lutu'uriatuka'po am ju'uneene'
betchi'bo. Inien ne jiia o'oben,
ju'u itou bicha na'ikiawakame,
ka jume'e, nesaurita jachin a'
weye'po aman a' bo'o jooriame
betchi'bo jiba a' weye'po. Taa ket,
si'ime jume'e, Apra'amtuka'uta
a' sualeka'a benasi a' sualeme
betchi'bo. Junuen san, aapo ju'u
Apra'amtuka'u itou si'imemmeu
yo'otaka yeu weama. 17 Juka' Liojta,
aapo'ik sualeka'uta bichapo, jum
Liojta nok lutu'uriapo a' ji'ojtei'i
benasia: “Juebena yoemratau ne
enchi achai yo'o ya'ari”, ti jiakai.
Bwe'ituk ju'u Lios, aapo, jume'
kokkoarim jijibijtetua. Intok juka'

ketun kee yeu machiamta, jaibu
tua junuen a' ayuka'a benasi a'
tetteuwaa.
18 Ju'u Apra'amtuka'u, juka' a'
bo'o bicha'uta a' kaitatu machiaka
juni'i, jiba Liojta yoem eiyaak. Intok
junuen, juka' a' bo'o bicha'uta au
chupuk. Intok jiba junueni, juebena
yoemratau yo'otaka taawak, Liojta
jaibu au a' teuwaalatuka'po amani:
"Junuen ka a na'ikiatunee jume'
et yeu katriam", ti jiakai. 19 Ju'u
Apra'amtuka'u, abe mamni taka
wasukteka juni'i, taa jiba Liojta
a' suale'u ka aawaj kopteka jiba a'
yoem eiyaak. Ju'uneaka, a' jubiawa
Sara' teamta intok aapo'ik juni'i,
junuen jaibu bem yoemiane'po,
unnaa yo'otakai, ka emo jiapsi
machiakai. 20 Intok kia Liojta au
na'ikiaka'u betana juni'i, jiba aet
yoem eak. Taa ala, che'a juni'i a'
suale'u intok a' yoem eiyaa'u aet
ayukan intok Liojta yo'oreka, a'
alleetuak. 21 Intok aapo'ik a' yoem
eiyaanee'uta, ilitchisi juni'i, ka au
be'eka, Liojta betana si'imeta au a'
teuwaaka'uta, au a' chupa'ane'po
aman, utte'ata a' jipue'po a'
sualekai. 22 Inia betchi'bo san, ju'u
Lios, junuen aapo'ik a' sualeka'
betchi'bo, aet jatteaka a' tu'u
mabetak.
23 Ini'i intoko, Liojta a' sualeka'
betchi'bo, a' mabetwaka'u betana,
ka Apra'amtuka'uta betana jiba
a' weye'po teuwaawak. 24 Taa
intok ketchia, ito betchi'bo
ji'ojtewak. Bwe'ituk ju'u Lios, iitom,
jume' kokkoarim nasuk, yo'owe
Jesukrijtota a' jiabijtetuakamta
sualeme, itom tu'u mabetla. 25 Aapo
ju'u Jesukrijto, itom ka tu'uwa
ya'arim betchi'bo, a' me'etune'
betchi'bo, o'owimmeu su'u
tojiwak. Intok kokkoarim nasuk
jiabijtetuawak, junaen, Liojta
bichapo itom tu'u mabetrimtune'
betchi'bo.

Jitasa betchi'bo, kaita ka tu'ik ya'ari benasi itom eiyaawa'u

5 Junuen san, yo'owe
Jesukrijtota itom suale'
betchi'bo, Liojta betana tu'u
mabetrimtakai, Krijtota itom
ya'ariaka'u betchi'bo, itepo
aamak itom yanti ela'u itot aayuk.
2 Jesukrijtota betchi'bo itepo,
Liojtau bicha lutu'uriak, itom
a' sualeka' betchi'bo. Aapo'ik
betana juka' itom jiapsimmeu tu'ik
mabetbaekai. Inia tu'ik betchi'bo
intok, itepo, ka ta'abwisi intok a'
suale. Intok, teekapo, Liojta yo'o
nesaweka kateka'u, chukula itom
aamak annee'uta bo'o bichaka
te allea. 3 Intok ka iniat jiba, taa
ketchia, itepo jiokot itom ito bicha'
nasuk juni'i, te alleaka Liojta yo'ore.
Bwe'ituk inien te a' ju'uneiyaa, ju'u,
jiokot itom ito bicha'ue, ka jain eaka
a itom bo'o bitnee'uta, che'a itom aet
jajamne'po. 4 Intok junuen ka jain
eaka a bo'o bichakai, ji'obilawakai,
chukula, tu'isi itom jiapsa'ut te
ju'uneiyaanaa. Intok junuen itepo
tu'isi jiapsakai, chukula, Liojtamak,
tu'ik itom bitnee'ut te che'a jiapsine.
5 Intok ini'i, Liojta betana tu'ika,
chukula itom bit bo'o bicha'u betana,
katte aet bai ta'aatune. Bwe'ituk ju'u
Lios, aapo'ik benasi, yuma'isi itom
yee nak ta'aanee'uta itom ta'aatuari,
aapo'ik betana ju'u a' tu'u jiapsiwata
itot a' autua'ue.

6 Bwe'ituk, kaachin itom ito
jinne'u machiako, ju'u Jesukrijto,
tua ju'u taewait au yeu a' pu'arit,
si'ime ka tu'ik yoemrata betchi'bo
muukuk. 7 Bwe'ituk ka lautipo,
seenu, senuk kaita ka tu'ik ya'alata
betchi'bo a' me'etune' betchi'bo
au su'u tojineeme aane. Taa
junuentaka juni'i, jiba tua jumak,
seenu, senuk unnaa tu'u yoemta
betchi'bo, a' me'etune' betchi'bo, au
su'u tojineeme aane. 8 Taa aapo ju'u
Lios, tu'isi itom a' nake'uta, itom
a' ju'uneiyaatualaa, Jesukrijtota,
ito betchi'bo a' mukuka'ue
aman. Ketun junuen itom ka tu'i
yoememtuko juni'i. 9 I'an intoko,
Jesukrijtota ito betchi'bo kuuset
mukuka'ue, Liojta bichapo tu'u
mabetrimtakai, ketun che'a juni'i
san, lutu'uriaka, itepo, chukula,
taewai jiokot machika chupneemta
betana aapo'ik betchi'bo te
jinne'unaa. 10 Bwe'ituk, bat naataka,
ketun itom a' beje'eka aneo, ju'u
Lios ae betana a' u'usiwa, ito
betchi'bo me'etuka, junuen aamak
a itom ito tu'utenee'uta yaak.
Intok junuen, i'an, jaibu aamak
ito tu'utelatakai, che'a juni'i, a'
u'usiwata jiapsaka' betchi'bo, te
jinne'unaa. 11 Intok ka inia jiba, taa
ketchia, Liojtamak eaka te tu'isi
allea itom yo'owe Jesukrijtota
betchi'bo. Bwe'ituk aapo'ik
betchi'bo, Liojtamak te ito nau
tu'utelaa.

Adamtuka'u, intok ju'u Krijtota betana weyeme

12 Junuen san, inim wepul yoemta
ka tu'isi auka' betchi'bo, inim ka
tu'ik a' au taiteka'a benasia, intok
ju'u kokkowame juni'i ju'u ka
tu'ik bo'o jooriawamta betchi'bo
inien aayuk. Inien san ket, ju'u
kokkowame si'imemmeu chupuk,
bwe'ituk si'ime ka tu'ik ya'ala.
13 Che'a bat, Moiseejtuka'uta
betana, Liojta betana nesaurim
kee yeu am machiao, inim ju'u
yoemra jaibu ka tu'ik joaka
jiapsan. Taa junako jume' nesaurim
kaita tuka' betchi'bo, inia
betana inime'e beje'eka, ka tu'ik
bem ya'ariaka'uta, ka a amet
bittun. 14 Taa junuentaka juni'i,
Adamtuka'uta jiapsao taewaimmet
naateka, intok Moiseejtuka'uta
jispsa'u taewaimmeu yeu tajtia,
si'imemmeu, bem kokkonee'u
ameu chupuk. Ju'u intok, bem ka
tu'isi auka'u, ka junuen nesauta
bepa bem sajaka' betchi'bo,
Adamtuka'uta auka'a benasia. Ini'i
Adamtuka'u intok, juka' che'a
chukula yebijnemta jachin a'
machianee'uta, a' teuwaan.
15 Taa ju'u, junuen, juka'
Adamtuka'uta ka tu'isi yaaka'uta,
kaachin, ju'u Liojta itom mika'u
benane. Bwe'ituk junae, wepulai ka
tu'isi yaaka'u betchi'bo, juebenaka
kokkok. Taa ju'u senuk yoemta,
itom yo'owe Jesukrijtota betchi'bo,
Liojta betana, ka jita betchi'bo, itom
a' jinne'u'u, che'a juni'i si'imeta
bepa eiyaawatchisi maachi. Ini'i
intok, unnaa juebenam betchi'bo,
tu'ika weye. 16 Intok kia ju'u, juka'
o'outa wepu'ulaik, junuen ka tu'isi
tawaka'uta juni'i, ju'u Liojta betana
itom jinne'uwaa'u, kaachin a au
tammachiatu. Bwe'ituk ju'u ka
tu'uwata betana nokakai, ju'u ka
tu'isi itom tawaawa'uta, wepu'ulaik

ka tu'uwa ya'ari betchi'bo, itou chupuk. Taa ju'u yee jinne'uwamta betana nokakai, ju'u Lios, juka' yoemrata, jachin maisi yu'in ka tuiik am ya'ariak juni'i, junuen am tu'u mabeta. Ka jita betchi'bo.
17 Bwe'ituk wepu'ulaik ka tu'uwa ya'ari betchi'bo, ju'u kokkowame, kaabem yeu be'aaka, itou chupuk. I'an intok, jume' Liojta junuen tu'isi yee a' nake' betchi'bo, intok ka jita betchi'bo a' mabetla'um, chukula, che'a juni'i bepa, jiba yuu bem jiapsinee'uta jajamne, ju'u senu inim yoeme, Jesukrijtota betchi'bo.
18 Intok jiba inien, juka' Adamtuka'uta tua ka tu'ik a' ya'ari betchi'bo, jume' inim jiapsame, si'imem, Liojta bichapo ka tu'ik ya'ari benasi am tawaka'a benasia, ketchia jiba junaeni, inim ju'u, juka' Jesukrijtota, Liojta nok jikkajaka, sejtul, ju'u che'a si'imekut tu'isi weyeka tu'ika a' yaaka'u betchi'bo, si'ime inim jiapsame, Liojta bichapo tu'ik am ya'ari benasi bem mabetrimtaka, jiba yuu jiapsi betchi'bo ameu weye. 19 Ket jiba junaen, wepul o'outa, sejtul, ka Liojta nok jikkajaka' betchi'bo, juebenaka, Liojta bichapo ka tu'isi taawak. Intok ket jiba junaeni, wepul o'outa, Liojta a' nok jikkajaka' betchi'bo, juebenaka junae, Liojta bichapo tu'isi mabetnaa.
20 Taa ju'u nesauri, Liojta betana weyeka, ji'ojtewak, junae, juka' ka tu'ik bo'o jooriawamta che'a juni'i ju'unakkiachine' betchi'bo. Taa ketuni juka' ka tu'ik, che'a juni'i a' bo'o jooriawao, Liojta ama butti yee a' nake'u, che'a juni'i bepa yeteu yuma'asimen. 21 Inien yeu siika, junuen, juka' ka tu'ik bo'o jooriawamta betchi'bo, juka' kokkowamta, si'imemmeu, kaabem yeu be'aaka a' yumaka'a benasia, ket jiba junaen, Liojta ama butti yee a' nake'ue, juna'a, si'imeta koba'ika, aapo'ik bichapo, itom tu'u mabetnee'uta a' yaak. Intok junueni, juka' jiba yuu jiapsiwamta, itom yo'owe Jesukrijtotae aman, itom mabetne' betchi'bo.

Ka tu'ik betana, kokolam benaka, taa Krijtota sualeka ju'u jiapsiwame

6 Junuen san jaisa te jiune. Jumak te juka' ka tu'ik ketuni bo'o joorianee ja'ani, intok junaen, juka' Liojta betana, ama butti yee a' nake'uta, aapo'ik itom che'a juni'i a' bittuane' betchi'bo.
2 Kaibu junuentune. Bwe'ituk itepo ka tu'ik bo'o jooriawamta betana kokkolame benasi ito eiyaa. Junuen san, kaachin itepo ka tu'ik bo'o jooriaka jiapsine. 3 Inien eme'e a' ju'uneiyaane. Si'ime itepo, jume' Jesukrijtotamak nau eebaeka ito bato'owaatebokame, junuen itepo, aapo'iku mak kokkokame benasi itom ito eiyaa'po a' teuwaaka'po.
4 Junuen san, ito bato'owaatebokai, itepo, kokkokame benasi ito eiyaakai, Krijtotamak nau te ma'awak. Junuen ket, kokkoarim nasuk jiabijteka, intok junuen, ka bat naataka benasia jiapsakai. Junuen Jesukrijtota, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuawaka'a benasia, achai Liojta tua ama butti a jita a' joa'u betchi'bo.
5 Bwe'ituk itepo junuen Krijtota mak eaka, junuen ale benasi kokkokoame benasi ito eiyaalatuko,

junuen ket itepo, aapo'ik a' jiabijteka'a benasia te ket jiabijtene.
6 Ju'uneate itepo, Krijtotamak itom ea' betchi'bo, bat naataka ju'u ka tu'isi itom jiapsisuka'u betana, aamak kuuset kokkokame benasi itom machiaka'po. Junuen beja juka' ka tu'ik joopeewamta itot ayuka itom a' jootuamta, junuen a' lu'utine' betchi'bo, intok inien bichau bicha ka intok ju'u ka tu'ik joowamta betana koba'im taka junuen inia betana senuk tekoka junau a' su'u tojirika a' jiapsa'a benasia. 7 Bwe'ituk senu mukuka'ateko, juna'a, ju'u ka tu'ik bo'o jooriawamta betana jaibu ama yo'eela. 8 Itepo junuen, jaibu Jesukrijtotamak eaka, aamak kokkokame benasi machiako, ket itepo, aamak jiba yuu itom jiapsinee'uta te a' suale.
9 Bwe'ituk ju'uneate, Jesukrijtota junuen, sejtul kokkoarim nasuk jiabijtesukai, ket, jakwoo juni'i, ka juchi a' mukne'po. Ju'u kokkowame, jakwoo juni'i au yuma' betchi'bo, ka intok utte'ak. 10 Bwe'ituk Jesukrijto junuen mukukai, juka' ka tu'ik bo'o jooriawamta sejtul wechiapo a' koba'abaeka junuen muukuk. Taa i'an jiapsakai, Liojtau su'u tojirika jiapsa. 11 Junuen ket eme'e, ka tu'ik bo'o jooriawamta betana jaibu kokkokame benasi emo eiyaane. Taa Jesukrijtotamak eakai, Liojtau emo su'u tojirika, ae betchi'bo jiapsine.
12 Junuen san eme'e, juka' ka tu'ik ka intok bichau bicha enchim a' joone' betchi'bo, ka au emo su'u tojirika, aet emo suuane. Junuen, bat naataka juka' ka tu'ik enchim tu'ureka, utte'apo benasi enchim joa'uta ka joakai. 13 Intok kia eme'e, enchim takaam juni'i, ka bebeje'eritau em su'u tojibaane, junuen juka' ka tu'ik ammea bo'o jooria' betchi'bo. Ala, che'a juni san, eme'e, Liojtau emo su'u tojine, kokkoka, intok junuen, juchi jiabijtelame benakai, Liojtau em enchim takaam nenkine, tu'ik ausu'lik ammea bo'o jooriakai.
14 Bwe'ituk ju'u bebeje'eri, i'an, ka tu'ik enchim ya'atua' betchi'bo, ka ama emou yuma'ane. Bwe'ituk eme'e i'an, ka juka' nesauri ji'ojteita, jachin a' teuwaa'po aman jiapsa. Ala eme'e, Liojta ama butti yee a' nake' betchi'bo, aapo'ik betana tu'ik mabetrika jiapsa.

Tekoka jiapsamtat nokaka, ta'abwi weyemta teuwaa

15 Junak su, jaisa itepo junuen, ka nesauri ji'ojteita bo'o jooriaka jiapsakai, taa Liojta betana, ama butti yee nakika betchi'bo jinne'urimtakai, junak su, jaisa itepo ka tu'ik joonee ja'ani. Kaibu junuentune. 16 Eme'e tu'isi ju'unea, senuk tekobaeka, intok enchim au emo su'u tojako, ket junuen, a' nok jikkajibaekai. Junak ju'u enchim teeko, enchim atteane. Intok utte'atune, enchim a' nok jikkajine'po. Ket jiba ile benasi, eme'e, juka' bebeje'erita a' tekokame benasi, au a emo su'u toja, ju'u enchim kokkonee'uta emou ya'anemtawi. Oo Liojtau a' tekokame benasi a au emo su'u toja, junuen eme'e, tu'ik bo'o jooriaka jiapsi betchi'bo. 17 Taa, Liojta ne bai sae, bwe'ituk eme'e, bat naataka

bebeje'eritau emo su'u tojilamtaka
ka tu'ik joaka juni'i, taa i'an, eme'e,
Jesukrijtota betana nok lutu'uriata,
junama wa'am majtawakai, au
emo su'u tojaka, tua junen jiaka
a' nok jikkajila. 18 Intok eme'e, i'an,
jaibu bebeje'erita betana aman
yo'eelamtaka, tu'ik ausu'lik enchim
bo'o jooriaka jiapsinee'ut emo
temae. 19 Inim a' jikkajiwa'a benasi
ne a' teuwaa o'oben. Bwe'ituk
eme'e, inia betana, inien jiba tu'isi
aet ju'uneene. Junuen ket, che'a bat
naataka, enchim takaammea tua
ka tu'ik intok junuen nat bepaasi ka
tu'ik joaka jiapsisuka'a benasia, i'an
junaen, eme'e, tu'ik ausu'lik bo'o
jooriaka jiapsi betchi'bo, enchim
takaam Liojtau nenkine, aet emo
utte'a jooriane. Junaen, wepulsi
Liojtau emo su'u tojika jiapsi
betchi'bo.

20 Eme'e, bat naataka, ketun
bebeje'eritau emo su'u tojirika, juka'
ka tu'ik joaka jiapsisukai, junako
eme'e, tu'ik enchim bo'o jooriaka
jiapsinee'uta eme'e ka ta'aak.
21 Taa eme'e tu'isi ju'unea, ju'u, bat
naataka ka tu'ik enchim joa'u, i'an
enchim au waateka, enchim aet
tiwe'u betana, intok kaita tu'ik
enchim aet jajameka'po. Bwe'ituk
juna'a, wepulsi kokkowamta jiba
jooa. 22 Taa i'ani, bebeje'erita
betana emo yo'eelamtakai, eme'e,
jaibu, i'an, Liojta betana weyeka,
emo tekil makri. Inia betana ala,
eme'e, tu'ik aet jajamne. Bwe'ituk
iniat, eme'e, Liojta bichapo
wepulsi ae betchi'bo jiba, enchim
jiapsinee'uta ama teune. Intok
ket, chukula, jiba yuu jiapsiwamta
aet teune. 23 Bwe'ituk wepulsi jiba,
juka' ka tu'ik bo'o jooriawamta,
yee bittua'u, ka tu'isi tawaka,
kokkowame juna'a. Taa Liojta
betana, yee a' mikbae'u, ju'u jiba
yuu jiapsiwame juna'a, itom yo'owe
Jesukrijtota mak eaka a' sualekai.

**Emo kukunakammet nokaka,
ta'abwi weyemta teuwaa**

7 Krijtopo nemak werim,
eme'e, juka' Liojta nesauri
ji'ojteita ta'aakai, jaibu em ju'unea,
juka' nesaurita, senuk ket inim
a' jiapsao, jiba a' utte'atuka'po,
junaka'a a' bo'o jooriane'po. 2 Maa
su, jabe jamutta juni'i, kunakame,
juka' kuna ket jiapsao, utte'atune,
junaemak a' chupiatuka' betchi'bo,
nesaupo aman. Taa juka' a' kuna
mukuko, ju'u jamut junuen a'
kunawa betana, au a' utte'atuka'u,
ka intok junuen au utte'atune.
3 Junuen san, ju'u jamut, ket a'
kunawa jiapsao, ta'abwi o'outamak
jiapsa'ateko, junae betchi'bo, tua a'
kunawa betchi'bo, ka tu'ik ya'ane.
Taa juka' a' kunawa mukuko, aapo
junuen, a' kunawa betana au a'
utte'aa'ea'u, ka intok au utte'atune.
Intok a juchi ta'abwik kunatune, ka
junuen ka tu'isi aukai.

4 Inien ket eme'e, Krijtopo nemak
werim, si'ime nau, Krijtota sualeka,
aapo'ik benasi eiyaawame, aamak
kokkokame benasi machika,
juka' nesauri ji'ojteita enchim
bo'o joorianee'uta, ka emou
utte'a. Junuen i'an, ta'abwikumak
enchim eaka jiapsine' betchi'bo,
juka' jamutta, ta'abwik juchi
a' kunaka'a benasia machikai.
I'an eme'e, Krijtota betana
yoemiawaim, ju'u kokkoarim nasuk

jiabijtetuawakamta betana. Taa
ini'i intok, Liojta betana weyemta
itom bo'o jooriane' betchi'bo weye.
5 Bwe'ituk, bat naataka, ketun itom
ea'po aman, ka tu'ik joaka itom
jiapsao, ju'u nesauri ji'ojtei, juka'
ka tu'ik itom joopea'uta, itom a'
joone' betchi'bo itom au waatituak.
Ini'i intok, juka' itom kokkonee'uta
itom bittuak. 6 Taa i'an itepo,
jume' nesauri ji'ojteim betana,
bat naataka utte'apo itom bo'o
jooria'um betana, junaka'a ka bo'o
jooriaka, junuen ka jiapsame benasi
machikai. Intok junuen san, itepo
i'an, Liojta betana bemela weyemta
bo'o jooriaka, a' yo'ori betchi'bo te
ama yuuma. Liojta betana a' tu'u
jiapsie, bemelasi jiapsakai. Intok ka
bat naataka jakwoo weeria nesauri
ji'ojtei bo'o jooriakai.

Ju'u ka tu'uwa, in taka betana weyeka, net ayukame

7 Junak su jaisa te jiune, jaisa
ju'u nesauri ji'ojtei ka tu'ik yee
jootua ja'ani. Kaachin junuentune.
Taa che'a juni san, inepo, ka ju'u
nesauri ji'ojteita betchi'botuko,
juka' jita ka tu'ik bo'o jooriawamtat
ka ju'une ean. Maasuko, kannee
ju'une ean, ta'abwik atteata a'
waatiawa'u, ka a' tu'ireaka'po, jum
nesauri ji'ojteimpo: "Ka em attea
ka a' waatabaane", ti ka ji'ojteituko.
8 Taa ju'u ka tu'ik joopeewaka net
ayukame, inia weemtat ju'uneaka,
jiba inia nesauriae, si'ime ka tu'ik
in a' bo'o jooriapeene' betchi'bo
nee au waatituak. Bwe'ituk ini'i,
juka' nesauri ji'ojteita ka a' ayuko,
katte itepo, ju'u ka tu'ik betana ka
tu'isi tatawaa'eewan. 9 Che'a bat
naataka ne, juka' nesauri ji'ojteita
ka ju'uneiyaaka, ne tu'isi ino
jiapsa' tean. Taa chukula, nesaurit
ju'uneaka, ka tu'ik in ya'arit,
intok junuen, ka tu'isi tawaka, in
muknee'ut ne ju'uneak. 10 Inien
a' wee'po san, jiba ini'i nesauri,
juka' jiba yuu jiapsiwamta, nee
bittua'ea'u, nee betchi'bo, ka
tu'isi tawaka, in muknee'uta nee
ju'uneiyaatuak. 11 Taa ju'u bebeje'eri
inia weemtat ju'uneaka, ae nee
bai ta'aak, ka tu'ik in joopea'u
nee waatituaka, intok jiba junae
nesauritae, ka tu'isi nee tawaka, in
muknee'uta neu chupak.

12 Junuen san, ju'u nesauri ji'ojtei,
juna'a, tua junuen a' weye'po
aman, Liojta betana kaita ka tu'ik
jipue o'oben. Intok ju'u a' teuwaa'u,
Liojta betana weyeka, tu'ika aet
aayuk, intok ket lutu'uria ausu'li.
13 Taa junuen san, jaisa ini'i, ju'u
tu'u nesauri, junuen tu'ika, jaisa ka
tu'isi nee tawaaka, in muknee'uta
neu ya'aneeme ja'ani. Kaachin
junuentune. Ala ju'u ka tu'uwa
in ya'ari, junuen nee tawaak.
Intok junuen, junuka'a ka tu'ik,
a' ju'uneiyaatebok, junuen, junae
tu'ikue a' yaak. Intok jiba junueni,
juka' ka tu'ika ayukamta, che'a
juni'i bepa ka a' tu'ireaka'uta, jiba
ju'u nesaurie ju'uneiyaawak.

14 Ju'uneate, juka' nesauri
ji'ojteita, ka inim betana, taa Liojta
betana a' weye'po. Taa inepo ala,
inim bwiapo yoemtakai, ka tu'ik
betana, kia in ea'po, ne ka au
yumaka, utte'apo benasi a' jooa.
15 Bwe'ituk inepo ne ka ju'unea
ju'u in ino uju'u'u betana. Bwe'ituk
juka' tu'ik in joopea'uta, ne ka a'

jooa. Ala ne, juka' ka in tu'ure'uta
su ne ala jooa. 16 Taa junuen, ka
in joopea'uta su ne joakai, junuen
inepo, ne a ju'uneene, juka' Liojta
betana nesaurita nee betchi'bo a'
tu'ireaka'po. 17 Junuen san inepo,
ka in junen a' tu'ure' betchi'bo, ne
a' jooao, juka' ka tu'ik. Ala ju'u
ka tu'ik in bo'o jooriapea'u net
ayukame junuen nee jiapsitua.
18 Bwe'ituk inonee ju'uneiyaa, in
tokti ka tu'i yoem tuka'po. Bwe'ituk
inepone, juka' tu'isi weyemta bo'o
jooriapea, taa kannee au yuuma.
19 Bwe'ituk juka' tu'ik in joopea'uta,
ne ka a' jooa. Ala ne jiba juka' ka
tu'ik, ka in tu'ure'uta, ne che'a
jooa. 20 Junuen san, ka in joobae'uta
su joakai, inepo, ka in junen ea'
betchi'bo juka' ka tu'ik ne bo'o
jooria. Taa ala, ju'u ka tu'uwa in
taka betana weyeme, junuen nee
jiapsitua.

21 Junuen san, inepo, inika'a net
tettea. Inepo tu'ik bo'o jooriapeaka
juni'i, wepulsi ju'u ka tu'uwa
net aayuka'po. 22 Nejpo, in jiapsi,
net aneme ala ne, Liojta nesauri
ji'ojteita a' eiyaaka a' tu'ure. 23 Taa
senu weemta neu ayukamta ne
mammatela. In tu'i eeri beje'eka
anemta. Ini'i intok, ju'u ka tu'uwa
in taka betana weeme, junuen nee
koba'ika, nee utte'a jooria.

24 In ka allea'u net aayuk. Jabesa
tua, ini'i in takaa, ka tu'isi nee
tawaaka, in muknee'u betana, ju'u
nee jinne'uneeme. 25 Lios aapo
juna'a, itom yo'owe Jesukrijtota
betchi'bo, ju'u nee jinne'ume. Liojta
ne tu'isi aet bai sae. Junuen san,
in tu'ik waata'u, Liojta nesauri
ji'ojteita a' chupa' betchi'bo ne aet
jiapsek. Taa in taka betana, ju'u ka
tu'ik net ayukamta betchi'bo, ju'u
ka tu'uwa nee koba'i.

Ju'u Liojta tu'u jiapsie, jiapsiwame

8 I'an san junueni, jume'e,
Jesukrijtotamak eaka a'
sualeme, kaachin Liojta bichapo ka
tu'isi tawaane. Jume'e, bem taka
betana ka tu'uwa amet ayukamta ka
joaka jiapsame betchi'bo, ala, Liojta
betana tu'u jiapsita ea'po aman
jiapsame. 2 Bwe'ituk ju'u bemela
lutu'uria, Jesukrijtotamak eaka, a'
sualeka, aapo'ik tu'u jiapsi, jiba yuu
jiapsiwamta itot autuame, juna'a, ka
tu'isi in tawaanee'u betana intok
in muknee'u betana, nee jinne'ula.
3 Bwe'ituk ju'u Lios, juka' nesaurita,
Moiseejtuka'uta ji'ojteka'uta, junuen,
itom takaam betana, juka' ka tu'ik
betchi'bo, ka utte'ata jipuekai, ka au
yumaka, ka a' yaaka'uta, aapo ju'u
Lios a' yaak. Bwe'ituk ju'u Lios, tua
a' u'usiwata itou bittuak, ito benasi
a' yoem yaakai, junuen, itom ka
tu'uwa ya'arim betchi'bo, jiokot au
a' bitne' betchi'bo. Inien san ju'u
Lios, juka' ka tu'ik itot aukamta,
Jesukrijtota ito benasi a' yoem
ya'arika, jiba betchi'bo a' koobak, ka
intok ka tu'isi tawaka, itom kokkone'
betchi'bo. 4 Inika'a yaak ju'u Lios,
junuen itom a juka' nesauri ji'ojteita
teuwaa'uta, chupiasi bo'o jooriane'
betchi'bo. Bwe'ituk ii'an, itepo jume'
Krijtota sualeme, ka itom jachin
jiapsibae'po aman jiapsa. Taa itepo
ala, Liojta tu'u jiapsie aniawaka,
aapo'ik ea'po aman te junuen itom
jiapsi i'awa'po aman te jiapsa.

5 Bwe'ituk jume'e, kia bem
ea'po aman, bem tu'ure'uta joaka

jiapsame, juname'e, inim weyemtat jiba emo temae. Taa jume'e, Liojta tu'u jiapsita ea'po aman jiapsame, Liojta betana weyemtat jiba jiapsek. 6 Ju'u, inim weyemtat, senuk au temainee'u, ka tu'isi tawaka a' muknee'u ama aayuk. Taa ju'u, Liojta tu'u jiapsita betana, senuk au temainee'u, jiba yuu jiapsiwame intok yanti elwame ama aayuk. 7 Jume' junuen, inim bo'o jooriawamtat jiba emo temaime, Liojtam beje'eka aane. Bwe'ituk inime'e, ka junen bem ea' betchi'bo, kattim juka' Liojta nesauri ji'ojteita a' bo'o jooria, intok ka au emo su'u toja juni'i. 8 Junuen san, jume'e, kia bem ea'po aman, bem tu'ure'uta joaka jiapsame, juname'e kaachin, Liojta alleetuane.

9 Taa eme'e, ka kia enchim ea'po aman, enchim tu'uree'uta joaka jiapsa. Ala Liojta tu'u jiapsita ea'po aman eme'e jiapsa. Ju'u Liojta tu'u jiapsi junuen emot jiapsa'ateko. Ju'u, Jesukrijtota betana tu'u jiapsita ka aet ane'u, juna'a, ka aapo'ik yoemia. 10 Taa junuen, Jesukrijto emot ane'eteko, enchim takaam, junuen, enchim ka tu'ik ya'ari betchi'bo, kokkokame benasi machikai, Liojta junuen enchim tu'u mabetlatuka' betchi'bo, ju'u enchim jiapsi, jiba yuu betchi'bo jiapsine. 11 Intok junueni, Jesukrijtota, kokkoarim nasuk jiabijtetuakamta, ju'u jiapsi, emot jiapsa'ateko, jiba aapo ju'u Lios, aapo'ik jiabijtetuakame, aapo'ik tu'u jiapsita emot jiapsamtae, inime'e enchim takaam, a lu'uteme, bemela jiapsita amet autuane. 12 Junuen san, Krijtopo nemak werim, itou utte'a, ka itom ea'po aman itom jiapsinee'u. Ala, Liojta tu'u jiapsi ea'po amani. 13 Bwe'ituk eme'e junuen, enchim ea'po aman juka' ka tu'ik enchim tu'ure'uta a' joaka jiapsa'ateko, junak, ka tu'isi tawaka enchim kokkonee'u aet bitne. Taa Liojta tu'u jiapsie aniawaka eme'e junuen juka' ka tu'ik enchim takaam joopea'u betana, kokkokame benasi emo eiyaakai, junak eme'e, jinne'urimtaka jiba yuu jiapsine.

14 Si'ime wame'e, Liojta tu'u jiapsie aniawaka, si'imeku ae tu'isi jiapsame, inime'e Lios am yoemiak. 15 Bwe'ituk, ju'u, Liojta betana tu'u jiapsi emot aneme, ka bettek enchim bo'o jooriaka, juchi enchim majjaunee'uta eme'e aet bitne. Taa ala, juka'a, Liojta betana tu'u jiapsita, Liojta itom yoemiaka'po itom a' ju'uneiyaatumta. Intok iniae a' tu'u jiapsie, itepo, aapo'iku bicha nokaka: “Itom achai”, ti te a au jiune. 16 Jiba ini'i, Liojta tu'u jiapsi, itom a' ju'uneiyaatua, lutula wee'po, Liojta itom yoemiaka'po. 17 Intok itepo, aapo'ik yoemiamtakai, ket itepo, aapo'ik Liojta, Krijtotau na'ikiari, te a' mabetne. Jiba aapo'ik Krijtotamak te junaka'a bitne. Bwe'ituk itepo i'an inim, Jesukrijtota benasi jiokot ito bicha'ateko, chukula, itou na'ikiaka'uta, aapo'ik yo'o nesaweka kateka'u, itepo a' yo'oriwaa'uta, alleaka aamak a' bitne.

18 Junuen taka juni'i, ini'i i'an inim jiokot itom ito bicha'uta, iniamak tua ka a tamachiatu, wa'a chukula aman Jesukrijtotamak tua yo'orisi machik ujyoika itom

a' bittuanee'u. 19 Bwe'ituk Liojta
betana si'ime jume' ju'unakteim,
jiba tua eaka, jume' Liojta yoemiam,
bem yeu machianaa'uta taewaita
bitpeaka, a' bo'o bicha. 20 Bwe'ituk
ju'u ju'unaktei, Liojta bichapo,
kaita'po tu'ika taawawak. Ini'i intok,
ka junuen a' tawabae' betchi'bo,
taa ala Liojta junuen jaibu au
a' chupa'abae' betchi'bo yeu
siika. Taa junuentaka juni'i, juchi
bemelasi a' aunee'uta au chup ean.
21 Bwe'ituk si'ime ju'u ju'unaktei,
utte'apo i'an a' machiaka'a
betana intok a' lu'utinee'u betana
jinne'uitune. Junuen ket, chukula,
Liojta yoemiammak, bemelasi,
jiba betchi'bo bem bitnee'uta,
amemak a' bit betchi'bo. 22 Bwe'ituk,
ju'uneate, i'an tajtia, si'ime ju'u,
Liojta ju'unaktei, jamutta asoabae'e
benasi jiokot a' inne'aa'uta
intok ka allea'uta aet a' auka'po.
23 Intok kia ka ini'i wate jiapsame
jiba, jiokot aane, taa itepo juni'i
ket, ale benasia, itepo jaibu
juka' Liojta tu'u jiapsita, chukula
juka' itom mabetnee'uta, junuen
tua itom a' mabetne'po, itom
a' ju'uneiyaatuamta, itot aneka
juni'i, tu'isi te itom jiapsipo a'
juiwa, intok itepo, jiba te a' bo'o
bicha, jak weyeo Liojta itom
yoemiamtuka'po aman, tua junuen
itom a' mabetnee'uta. Junak san,
jume' chukula, jiba yuu itom
takaanee'um, itot aune. 24 Bwe'ituk
itepo, chukula itom bitnee'ut, a'
sualeka, aet jiapseka te jinne'urim.
Bwe'ituk seenu, juka' chukula a'
bo'o bicha'uta, jaibu a' bicha'ateko,
junako junaka'a ka intok aet
jiapseka a' bo'o bitne. Bwe'ituk
juka'a, senuk junuen bicha'uta,
kaachin senu a' bo'o bitbaeka'eene.
25 Taa ala itepo, juka' itom chukula
bo'o bicha'uta, kee bichakai, itepo
jiba te aet jiapseka, ka jain eaka,
binwa a' bo'o bitne.
26 Ket jiba inien su, ju'u Liojta
tu'u jiapsi, ka itom a au yuma'ut
ju'uneaka, itom ania. Bwe'ituk
itepo, katte ju'unea, ju'u Liojtau
bicha itom waataka itom a'aunee'ut.
Taa Liojta betana tu'u jiapsi
itot aneme, Liojtau bicha itom
nokria, ka a teuwaatuka, bettesi
itom a' ine'etuaka, junuen itom
nokria sime. 27 Ju'u Lios intok, itot
ayukamta ju'uneiyaame, jaibu
a' tu'u jiapsiwata, ito betana a'
teuwaa'ut ju'unea. Bwe'ituk ju'u
a' tu'u jiapsiwata, si'imeku, Liojta
ea'po aman, au bicha, itom, jume' a'
yoemiawam, nokria.

Che'a juni'i yo'olamtaka te yeu rejte

28 Ju'uneate, juka' Liojta, jume'e,
aapo'ik nakeme betchi'bo, aapo,
si'imeta bem bicha'uta, ameu
tu'ik junaet ameu a' chupa'ane'po.
Jume'e, aapo'ik, jita betchi'bo yeu
a' pu'arimmeu. 29 Bwe'ituk jume' bat
naataka Liojta jaibu am ta'aa'um,
junak bat naataka naatekai, aapo
yeu am pu'ak, junuen aapo'ik
yoemia benasia bem jiapsine'
betchi'bo. Junuen, juka' a' u'usiwata,
Jesukrijtota, juebenaka jume' nau
werim bepa a' yo'otune' betchi'bo.
30 Wame'e intoko, che'a bat
naatelaapo naateka, Liojta, aapo'iku
bicha yeu a' pu'arim, inime'e ketchia,
yuma'isi bem a' sualnee'ut am aniak.
Wame'e intok inien a' sualekame,
inime'e, ketchia, aapo'ik bichapo,

kaita ka tu'ik ya'arime benasi am
bichak. Wame'e intoko inien tu'isi a'
mabetaka'um, ketchia inime'e, aapo
tua yo'orisi machika a' ane'u bem
aamak annee'uta am bittuak.

Liojta, jaisa yee a' nake'u

31 I'an su, jaisa te jiunee inia
betana. Ineni. Juka' Liojta junuen
itomaktuko, kaabe itom beje'eka
a itom koba'ane. 32 Ju'u Lios kia
junuen juka' tua a' yoemiawata
juni'i, ka ama a' yo'eetuaka, ala,
si'imem ito betchi'bo a' muknee'uta
au a' chupakai. Inien tee a ju'uneene,
a' usiwamak, si'imeta juka' itou
tu'ik aapo'ik itom a' bittuane'po.
33 I'an kaabe aane, jume' Liojta
yeu pu'arim, ka tu'ikut a am
na'atejoneeme. Bwe'ituk aapo ju'u
Lios juna'a, ju'u am tu'u mabetlame.
34 Junuen san, kaabe aane, jume' ka
tu'isi itom a tawaaneeme. Bwe'ituk
ju'u Jesukrijto juna'a, ju'u ito
betchi'bo mukukame, intok ket
ju'u, kokkoarim nasuk jiabijtekame,
intok ketchia, Liojtamak a' bata
tana kateka, ju'u itom nokriame.
35 I'an kaabe aane, intok kia jita
juni'i, kaita aane, Jesukrijtota ka
intok itom a' nakne' betchi'bo, itom
a' koptatuaneeme. Kia ju'u jiokot
itom ito bitnee'u juni'i, oo ju'u
obisi itou ayukame juni'i, intok
kia jume' itou suuame juni'i, intok
kia ju'u tebauriwame juni'i, oo
ka tajo'owame juni'i, oo ju'u
jinilwatchika itou ayukame oo kia
itom su'anaa'u juni'i. 36 Liojta nok
lutu'uriapo a' ji'ojtei'i benasia:

Ee betchi'bo, itepo, itom
su'apeewa'u, chikti ta'apo
itou aayuk,
Bwaram su'abaawaka, yeu
pu'arim benasi te eiyaawa.

37 Taa si'imek inia betana, itepo,
jume' Krijtota sualeme, ju'u
Krijtota itom nakeka'uta betchi'bo,
si'imeta itou ayukamta betana
itepo aniawaka, itepo a' koba'ika
yeu rejte. 38 Junuen san, inen ne
a' lutu'uriatuka'po ju'unea, Liojta
jiba itom a' nakne' betchi'bo, kaita
itoas ayuka'po. Kia kokkowamta
itom majjaunee'u juni'i. Intok kia
inim jiapsaka, bettesi itou ayukame
juni'i. Intok kia jume' ankelesim
juni'i. Intok kia jume' inim yo'o
nesaweme juni'i. Intok kia ka
bittaka juni'i, juka' bebeje'erita
betana utte'akame juni'i. Intok kia
inime taewaimmet ayukame. Intok
kia ju'u chukula yeu machianeeme
juni'i. 39 Intok kia jum teekau
ayukame intok inim bwiapo
ayukame juni'i. Intok kia jita
ta'abwika juka' Liojta ju'unaktei
juni'i, tua kaita, aapo'ik achai
Liojta, itom yo'owe Jesukrijtota
ito betchi'bo a' yaaka'ue itom
a' nak jiokolee'uta itom a'
ju'uneiyaatuaka'u betana inika'a a'
beje'eka itom a' koptatuaneeme.

Lios, juka' Ijra'el yoemrata yeu pu'ari

9 Lutu'uriata ne teuwaa, Krijtota
in suale'po amani. Intok
kannee kia beja junen jiia. Bwe'ituk,
Liojta bichapo, tu'isi in jiapsa'ut
intok Liojta tu'u jiapsie ju'uneaka,
junuen a' lutu'uriatuka'po nee
a' ju'uneiyaatua. 2 Ama butti
in sioka'u net aayuk. Intok in
jiapsi bettesi in ka allea'u, jiba
net aayuk. 3 Inia betchi'bo, jiba
inepo nee, Krijtota ka ta'aaka,

ka tu'isi in tawaritunee'uta yeu
pu'apea, junuen iniae jume' in
wawaim, jume' tua nele benasi
ijra'eliitam, a am jinne'uimtuneeo.
4 Inime'e Ijra'eltuka'uta betana
yoemiammet yeu katriam. Intok
inime'e, che'a bat naataka, Liojta
betana yoemiarim benasi bitri.
Inime'emak ju'u Lios, ket machisi,
tua ju'unakkiachisi amemaktuk.
Intok ameu bemelasi weyemta
betana ameu a' lutu'uria yaak.
Juka' nesaurita, Moiseejtuka'uta
ji'ojteka'uta. Intok jum bwe'u
te'opopo, Liojta jachin bem
yo'orinee'uta am tejwaak. Intok
chukula, juka' tu'ik ameu a'
chupne'eti a' jiaka'uta. 5 Bempo, tua
bat naataka katriam, yeu pu'arim,
itom yo'owasuka'ummet yoemiarim.
Intok junae yoemrata betana, ito
benasi a' yoemtuka' betchi'bo, ju'u
Jesukrijto, inim yoemtuk. Aapo,
ju'u si'imeta bepa Liojtakai, jiba
yuu betchi'bo a' yo'orinaa'uta au
aune. Intok tua junuentune.

6 Taa Liojta betana weyeka, ju'u
ijra'eliita yoemratau chupne'
tea'uta, a' teuwaawaka'uta, ka jak
ka ameu chupuk o'oben. Ala, ka
si'ime jume' Ijra'eltuka'uta betana
yeu katriam, lutu'uriapo Liojta
bichapo a' yoemiawaimpo eiyaawa.
7 Intok kia jume' Apra'amtuka'uta
betana yeu katriam, ka si'ime,
lutu'uriapo, Liojta bichapo
juname'e a' yoemiawam benasi
eiyaawa. Taa ala Lios inen au
a' teuwaakan: "Jume' tua et yeu
katriamtuka, em yoemiam benasi
ta'eenaame, Isaak teamtat yeu
katriam, juname'emtune." 8 Ini'i
inika'a teuwaa o'oben, jabeta juni'i,
ka inim jita yoemrata betana a'
weyeka juni'i, ka junae betchi'bo
jiba, Liojta betana a' yoemiatune'po.
Ala, jume' tua lutu'uriapo aet yeu
katriam benasi eiyaawame, jume'
Liojta ju'u Apra'amtuka'utau
a' teuwaaka'po aman, au a'
chupaka'utat betana aet yeu
katriam juname'em. 9 Bwe'ituk ju'u,
Liojta, Apra'amtuka'utau chupne'eti
jiaka'u, ini'i juna'a: "Juchi
wasuktiat, inim taewaita weyeo, ne
notteo", ti jiia, "junako, ju'u Saara'a
teame o'outa aso'olatune."

10 Intok ka ini'i jiba, taa wooi,
jume' Rebeeka' teamta ou'asoam,
wepu'ulaik nau achaika juni'i, juka'
itom yo'owasuka'uta Isaak teamta.
11-13 Taa junako, inime'e ketun kee
yeu am yoemtuu, intok kia jita
tu'ik oo ka tu'ik, kee am ya'alatuko
juni'i, ju'u Lios, ju'u Rebeeka'
teamtau: "Ju'u che'a yo'owe, juka'
Jakoop teaka, chukula weemta
bepa che'a ka eiyaatuka, inika'a
a' jikkajine'eti," au jiiak. Ini'i, jum
Liojta nok lutu'uria ji'ojteipo ket
inien a' ji'ojtei'i benasi weye: "Juka'
Jakoobo' teamta nee a' nak ta'aak.
Taa juka' Esau' teamta intok nee
ka junuen a' nakek", ti a' jia'apo.
Jiba inien chupiataka taawak ju'u
aapo'ik Liojta a' nesawee'po aman,
yee yeu a' pu'aa'u, ini'i, wame'e tua
aapo'ik junuen a' waata'po aman
yeu a' pu'awaa'u. Junammet juka'
bem ya'ariaka'uta ka amet bichakai.

14 Junak su, jaisa te tua jiune,
jaisa, ju'u Lios ka amma'ali
weyemta jooa ja'ani. Kaibu
junuentune. 15 Bwe'ituk
Moiseejtuka'utau nokaka inen au
jiiak ju'u Lios: "Inepo junen eaka,

jume' in jiokolibae'um ne jiokoine.
Intok juka' in nak jiokolibae'uta, ne
nak jiokoline", ti jiiak. 16 Junuen
san ju'u, senuk, Liojta betana
mabetnee'u, ka senuk ea'po aman,
oo aapo'ik au a' utte'a jooria'
betchi'bo weye. Ala Liojta yee nak
jiokole' betchi'bo weye. 17 Bwe'ituk
jum Liojta nok lutu'uriapo, ju'u
bwiaraa Ejiipto' tea'po yo'o ya'uttau,
Paraon teamtau inen au a' jiaka'u,
ji'ojtei: "Enchi ne yo'o ya'ut ya'ala,
jiba nee betana, juka' in utte'ata,
eewas a' ju'uneiyaa i'akai. Intok
junuen si'ime yoemrata betana,
in jabetuka'po a' ju'uneiyaatune'
betchi'bo." 18 Junuen san ju'u Lios,
juka' a' nak jiokolibae'uta, junuen
a' nak jiokoline. Intok ket, jabeta
juni'i, ka aamak a' eene' betchi'bo,
junuen a' beje'eka a' eetua.

19 Taa empo inen a nattemainee:
"Junuentuka'ateko, jaisaaka ju'u
Lios yee ka tu'isi tawaa. Bwe'ituk
kaabe, Liojta beje'eka an betchi'bo
au yuma'ane." 20 Taa empo, kia
yoemtakai, jabesa empo junuen,
Liojta em beje'ene' betchi'bo.
Maasu, ju'u babue ya'ari, ju'u
a' yaakamtau: "Jaisaaka empo
inien nee yaa", ti ka a au jiune.
21 Bwe'ituk ju'u babuta tekipanoame,
junae babue, a' ya'abae'uta ya'
betchi'bo, lutu'uriak, jiba junae
babue, senuk soto'ita yeu pu'arita
benak a' ya'ane. Senuk intok ket, ka
junaen, ta'abwisi jachin machik a'
ya'ane.

22 Ini'i su, inien ju'u Lios, wame'e
tua jiokot ameu a' chup'ea'um,
lu'uta'eewame, inime'e aapo tua
binwaa amet bo'o bichaka inien
yee jiokot a' bittua'uta intok si'ime
utte'ata aet ayuka'uta junuen a'
ju'uneiyaa tebokai. 23 Inika'a yaak
junuen, aapo inim itomake, aapo'ik
betana kaita aapo'ik benaka jiba
yo'orisi machika, a' nesawee'uta
itom a' ju'uneiyaatuabaekai,
iitom, jume' aapo'ik tua a' nak
jiokoleka'um. Intok jaibu, bat
naatelaapo naateka yeu a' pu'arim,
junale benak tua eiyaawatchika
yo'orisi machik, itom aman aamak
a' bitne' betchi'bo. 24 Ju'u Lios, aapo
itom nunuk, waatem jurio yoemrata
betana, watem intok ket, jume' ka
juriom betana. 25 Jum Oseajtuka'uta
ji'ojteka'po a' jia'a benasia:

> Jume'e, bat naataka ka in
> yoemiamtuka'um, juname'e,
> i'an in yoemiampo ne am
> ta'aane.
> Intok juka'a, bat naataka ka
> in nakeka'uta, i'an ne a' nak
> ta'aane.

26 Intok jiba jum bwiaraapo:

> "Eme'e ka nee betana yoemrapo
> ta'eewa", ti ameu jiuwaka'po,
> Jiba junama'a, inime'e, Lios,
> yuu jiapsamta betana, bem
> yoemiawaimtuka'po ta'eenaa.

27 Taa ket jume' intok Ijra'el yoemrata
betana, ju'u Isa'iaj tuka'u inen a'
teuwaak: "Ijra'eltuka'uta betana, jume'
aet yeu katriam, se'eta bawe mak
bwikola aukamta benasi ka a na'ikiatu
maisi juebenaka juni'i, kia jume'e,
si'imem inime'e betana, ka jaikika
yeu be'ekame jiba, jinne'uimtune.
28 Bwe'ituk ju'u itom achai Lios,
aapo'ik inim bwiapo yeu weene'eti
jiaka a' teuwaari, kaita be'eeka,
chubalaposu, aet yeu yuma'ane."
29 Jiba aapo'ik, juka' Isa'iajtuka'uta bat
naataka a' jiaka'a benasia:

Juka' ankelesimmeu Lios,
teekapo katekamta,
Jume' itot yeu katriamtuneeme
ka itom mikako,
Wooi, jume' bwere jo'aram,
Sorooma intok Komoora'
teame kaita'po tawaka'a
benasi te au ean.

Jume' juriom, intok ju'u Krijtota betana nok lutu'uria

30 Junak su inen te jiune. Jume'
ka juriomtakai, intok Liojta betana
bem tu'u mabettunee'uta, bat
naataka ka a' jariwa'um. Inime'e,
juname'emtuk, jume' Liojta bichapo
tu'isi mabetwakame. Inime'e,
Jesukrijtota bem sualeka' betchi'bo,
junuen, Liojta bichapo tu'u
mabetwak. 31 Taa ka junueni jume'
Ijra'eltuka'uta betana yoemra, jume'
nesauri ji'ojteim bo'o jooria'um,
Liojta bichapo junae tu'isi tawa
machikai, kattim junaka'a nesauta
weye'po aman aet yeu yuumak.
32 Bwe'ituk bempo, bempo'im ka
Liojta sualeka, a' bo'o jooriaka'
betchi'bo. Ala, bempo, tu'ik bo'o
jooriaka tu'u mabettubaen. Junae
betchi'bo Jesukrijtota ka sualeka,
senuk tetat te'iteka'a benasi aet
ji'obek. 33 Liojta nok lutu'uriapo a'
ji'ojtei'i benasia:

Yuu, ti jiia ju'u Lios, jum kaupo,
Sion tea'po, senuk ne aman
bittuane.
Inika'a, tetata, aet te'itinaa'uta
benasi maachik.
Juebenaka aet ka tu'isi tawane.
Taa ju'u, a' sualeme, ka ae tana
bai ta'aatune.

10 Krijtopo nemak werim,
ju'u tua junen jiaka in
eiyaa'u intok Liojtau bicha in
noka'u, ini'i, juka' jurio yoemrata
a' jinne'uitunee'u juna'a. 2 Taa
ne ala, ame betana ne inen a'
teuwaa, Liojta betana weyemtat
bem jiapseka'po, taa ala bem bo'o
jooria'ut, Liojta bem yo'oree'ut ka
junaen a' lutu'uriatuka'po aman
a' jooa. 3 Bwe'ituk bempo kattim
ju'unea, Liojta jachin yee a' tu'u
mabeta'po, ala bempo, bem junuen
a' tu'ure'po aman aneka, Liojta
betana tu'u mabetrimtubae. Taa
juka'a, aapo'ik yee a' tu'u mabeta'u
betana, ka a' mabetakai, omola
a' tawaa. 4 Bwe'ituk, Jesukrijtota
yaaka'ue, ju'u nesauri ji'ojtei, ka
intok a' utte'atune' betchi'bo,
junama tajtia a' tawaak. Intok ket,
i'an, si'ime jume' a' sualeme, Liojta
betana am tu'u mabettebo.

5 Ju'u intok jume' nesauri
ji'ojteimmea, senuk, Liojta bichapo
kaita ka tu'ik ya'ari benasi a'
mabet tunee'u betana nokakai,
ju'u Moiseejtuka'u: “Ju'u inia
nesaurit tu'isi yeu yumakame, ae
betchi'bo jiba yuu jiapsine”, ti a'
teuwaak. 6 Taa Jesukrijtota sualeka,
junuen Liojta yee a' mabeta'u
betana, inen ji'ojtei: “Ka inien
eebaanee: Jabesa tua, teekau
sikaa, junuen Krijtota a'abo ko'om
nottituane”, ti eakai. 7 Intok kia ka
inen jiubaanee juni'i: “Jabesa tua,
bwiata betukun a noitine, intok
junuen, kokkolam nasuk, Krijtota
a' jiabijtetuane”, ti eakai. 8 Inien
ji'ojtei: “Juka' Liojta teuwaa'uta,
empo jaibu a' ju'uneiyaa. Intok
a' teuwaa.” Ini'i Liojta nok
lutu'uria, ju'u Jesukrijtota
betana, jachin a' sualnaa'u

itom yee majtanaa'u juna'a.
9 Bwe'ituk, empo, Jesukrijtota emo
yo'owak, ti juebenam bichapo
a' teuwaaka'ateko, intok tua
lutu'uriapo, aapo'ik kokkoarim
nasuk, Liojta a' jiabijteka'uta
suale'eteko, empo jinne'uitune.
10 Bwe'ituk ju'u Liojta bichapo tu'u
mabettubaeme, tua junuen jiaka
a' sualeme juna'atune. Intok ju'u
junuen jinne'uitubaeme, juebenam
bichapo, Jesukrijtota a' suale'uta a'
teuwaaneeme, juna'atune.
11 Bwe'ituk Liojta nok lutu'uriapo
inen ji'ojtei: "Jabetaka juni'i a'
sualeme, ka ae tana bai ta'aatune."
12 Bwe'ituk Liojta bichapo, jume'
juriom, intok jume' waate, ka
juriomtakai juni'i, ka ta'abwisi, taa
si'ime nanancha eiyaawa. Bwe'ituk
wepul achai Liojta, si'imem nau
a' yo'owak. Intok si'imem wame'e,
au bicha emo nokriame, ae betana,
kaita be'eeka a' mabetne. 13 Taa ket
inen a' ji'ojtei'i benasia: "Jabetaka
juni'i, wa'a tua junen jiaka, ju'u
itom yo'owabeu bicha, aapo'ik
a' jiokolinee'uta a'awame, juna'a
jinne'ui tune", ti ji'ojtei. 14 Taa
kaachin au bicha emo nokriane,
ka a' sualekai. Intok kia kaachin
a' sualne, aapo'ik betana weyemta
kee jikkajilamtakai. Intok kaibu a'
jikkajinee juka' Liojta nok lutu'uriata,
kaabeta ameu a' teuwaao. 15 Intok
kia inime'e juni'i, kaachin, juka'a,
Liojta nok lutu'uriata yee majtane,
kaabeta aet am tekil makako. Liojta
nok lutu'uriapo inien a' ji'ojtei'i
benasia: "Tua naksi eiyaanaa, jume'e,
mekka betana, wokimmea kateka,
Krijtota betana, bemelasi weyeka
intok tu'ik yee majtame", ti jiakai.

16 Taa junuentaka juni'i, ka si'ime
jume' inika'a bemela nok lutu'uriata
jikkajame a' mabbeta. Ini'i, juka'
Isa'iaj tuka'uta a' ji'ojteka'a benasi
weye: "Achai Lios, kaabe ee betana
itom teuwaa'u a' suale", ti jiakai.
17 Junuen san, ju'u, aapo'ik sual
ta'eewame, ini'i, aapo'ik betana
a' jikkajiwa'po iniat yeu weama.
Ju'u intok jikkajinaame, ini'i, ju'u,
Jesukrijtota betana nok lutu'uria
juna'a.
18 Taa inen ne nattemae, jaisa
bempo, Krijtota betana nok
lutu'uriata ka jikkajakamme
ja'ani. Jana'aka. Ju'uneewa bem a'
jikkajila'po, Liojta nok lutu'uriapo a'
ji'ojtei'i benasia:

> Jume' Liojta betana yeteu
> noktuawakame, si'ime bwiat
> yeu tajtia jikkajituk.
> Intok ju'u, bem teuwaa'u, si'ime
> aniat yeu tajtia jiapsammeu
> yuumak.

19 Taa juchi ne nattemae, jaisa ju'u
Ijra'elta yoemra ka a' ju'uneiyaa
ja'ani. Jana'aka. Ju'uneamme. Che'a
bat naataka ju'u Moiseejtuka'u inen
a' ji'ojtek:

> "Inepone", ti jiia ju'u Lios, "enchim,
> wate yoemratat, ka tua juebena
> yoemratakai, ka tua eiyaawame,
> enchim mammatetuakai, eme'e
> junammet koptine.
> Intok senu yoemra, ka suawakame
> betchi'bo ne enchim omtituane",
> ti jiia ju'u Lios.

20 Che'a chukula ket ju'u
Isa'iajtuka'u, che'a witti ameu a'
teuwaak inen jiakai:

> Jume' ka net emo temaime,
> junammeu nee net am
> ju'uneetuak.

Intok jume' ka nee
nattemaimmeu, junammeu ne
ino yeu bwisek.
21 Ju'u intoko ijra'eliita yoemrata
betana, ju'u Isa'iajtuka'u: "Jiba
ta'apo nee inia yoemra, ka
a tejwaatuka intok kaa,
yo'oraakammeu, neu bicha nee am
nunu", ti jiia.

Ijra'el yoemrataka, jume' jinne'urim

11 Taa i'an intok, jaisa ju'u
Lios, juka' a' yoemrawata,
ijra'eliitam teame omola tawaak
ja'ani. Kaibu junuentune. Bwe'ituk
jiba ineponee ijra'eliita yoemra,
Apra'amtuka'utat yeu katriam,
intok senu, Benjamin teamta
betana yoemiarim betana nee
yeu simria. 2 Tua bat naatakai
ju'u Lios, juka' ijra'el yoemrata,
aapo'ik am yoemiaka'a benasi
junuen am mabetak. Intok
i'ani, ka omola am tawaari.
Iniau waate'em, jum Liojta nok
lutu'uriapo eme'e a' ju'uneiyaaka,
ju'u Eliajtuka'uta betana nokaka
inen a' ji'ojteituka'po, aapo'ik
Liojtau bicha nokaka, juka' Ijra'el
yoemrata beje'eka am na'atejoka'po:
3 "Achai", ti jiakai, "jume' ee
betana weyemtat ju'uneetuawaka
yeteu nonokame, bempo am su'ak.
Intok jum te'opompo sawaawamta
nasontek. Intok inepolaanee enchi
yo'oreka jiba tawala. Intok nee
juni'i ket me'ebaemme." 4 Taa ju'u
Lios inen a' yoopnak: "Woo busan
miil yoemem, ijra'eliitam betana
ne ju'uneiyaa, junaka'a ka tua lios
Ba'al teamta kee a' yo'oreka, ka
au tonommea japtelame." 5 Junuen
san ket jiba junak benasia, inime'e
taewaimmetchi jume' ijra'eliitam
betana, waate, tua ka juebenaka
tawala, jume' Liojta ama butti yee a'
nak jiokole' betchi'bo yeu pu'arim.
6 Taa junuen, Liojta ama butti yee
a' jiokole' betchi'bo tuko, kaachin
junuen jita tu'ik senuk a joa'u
betchi'botune. Bwe'ituk junuen,
senuk a joa'u betchi'bo tuko, Liojta
ama butti yee a' jiokolee'uta, kaita
teuwaa ean.
7 Junak su, ju'u Ijra'el yoemra
inen bem bitbae'uta, ka jajamek.
Taa juname'e betana, ka jaikika,
Liojta yeu pu'aka'um a' jajamek.
Jume' watem intok, ka aamak eaka
ka a' jajamtuawak. 8 Liojta nok
lutu'uriapo inen a' ji'ojteituka'a
benasia: "Ju'u Lios, inime'e, aapo'ik
betana weyemtat ka bem ju'uneene'
betchi'bo, junuen am tawaak. Liojta
ame nasuk joa'uta, bichaka juni'i,
katim a' mammatek. Intok aapo'ik
betana lutu'uriata jikkajaka juni'i,
katim a' mabetak. Intok i'an tajtia
inien weye." 9 Ju'u Labiituka'u ket
inen a' teuwaak:

"Ju'u pajkowame, bempo'im
bo'o jooria'u, ka tu'isi ameu
chupne.
Junuen, junaet ka tu'isi tawaka,
Liojta betana jiokot machik
bem bitne' betchi'bo", ti
jiakai.
10 "Intok kia chukula juni'i,
juka'a, Liojta ame nasuk
joa'uta bichaka juni'i, ka
bichame benasi, ka bem
mammatenee'u ameu aune.
Intok ju'u ka tu'ik bem bo'o
jooria'u, jiba betchi'bo
betteka, ko'om po'ola am
tawaane."

Juka' ka jurio yoemrata ket, jaisa jinne'uituka'u

11 I'an su, jaisa jume' ijra'el
yoemra junuen aet ji'obekai, jaisa
jiba betchi'bo tokti aet ji'obek
ja'ani. Kaibu junuentune. Taa ala,
jume' juriom junuen, Liojta ka nok
jikkajakai, jume' ka juriom, bem
jinne'uimtunee'uta jajamek. Junuen,
juka' ijra'el yoemrata, am bichaka,
amet kopteka, ame benasi Liojta
betana weyemtat emo temaine'
betchi'bo. 12 Junuen san, jume'
juriom, junuen ka amma'ali auka'u,
si'ime jume' jiapsame betchi'bo
tu'isi yeu sikaari. Intok ket ju'u,
bem ji'obeka'u, jume' ka juriom
betchi'bo, tu'isi ameu chupukai.
Junuen san, che'a juni'i tu'ine,
si'ime jurio yoemrata, juchi benasi
Liojta yo'oreka, au emo su'u tojako.
13 Taa eme'e, jume' ka juriommeu
senu weemta ne emou teuwaabae.
Bwe'ituk ju'u Lios, jume' ka
juriommeu bicha nee yeu pu'ari.
Nee intok, inika'a in tekil maki, ka
kia jita tekiltuka'po ju'uneaka, ne
aet jiapsek. 14 Junuen, watem nele
benasi juriomtakai, jumak juni'i,
enchim bichaka, emo benasi Liojta
betana weyemtat jiapsine, ti eakai,
intok junuen, watem jinne'uimtu
i'akai. 15 Junuen jume' juriom,
Liojta betana ka eiyaawakai, junae
betchi'bo si'ime ju'u wate yoemra
inim jiapsame, Liojtamak a bem
emo tu'utenee'uta jajamekai.
Junuen san inime'e, chukula, Liojta
bichapo juchi tu'u mabetwako,
che'a juni'i tu'ine. Bwe'ituk
bempo'im betchi'bo, kokolamtaka
intok juchi jiabijtekame benane.
16 Juriom bat naataka a' bo'o
jooria'a benasia machikai. Bwe'ituk
jume' paanim, bat yeu sikame,
kittimmea ya'ari, juname'e paanim,
Liojtau bicha am na'ikiarituko,
jiba su tua ket, si'ime jume' kittim
juni'i, Liojtau bicha na'ikiarimtu
benasi bitnaa. Intok kia a' juyataka
juni'i, a' nawam, Liojtau bicha
na'ikiarituko, jiba su tua ket, jume'
nassa'akariam juni'i, aapo'iku bicha
betchi'botune.
17 Maasu, waate, jume' juriom,
oliibo'ouwotau tammachiawaka,
junaka'a nassa'akariaka,
chuktawakame benasi mamachi.
Intok inime'e chuktawaka'po,
empo, ka juriotakai intok kia beja
juyapo oliibo'ouwotakai, junaka'a
nassa'akariatuawak. Jiba inien
empo, inia tu'i oliibo'ouwota nawa,
empo ket a' nawaka intok ket ae
jiapsakai. 18 Taa empo, i'an junaka'a
ouwota a' nassa'akaria benakai, ka
jume' waate, ka a' nassa'akariam
bepa che'a emo eiyaane. Junuen
empo che'a emo eiya'ateko, iau
waatine, juka' nawata ka empo
utte'ata em aet autua'u. Taa ala
juka' nawata junuen utte'ata et a'
autua'u.
19 Taa jumak empo inen jiunee:
"Lutu'uria ala, taa juname'e
nassa'akariam chuktawak,
junuen juname'e wee'po in
nassa'akariatune' betchi'bo."
20 Lutu'uria o'oben, taa juname'e
junuen ya'atuk, ka Liojta bem a'
suale' betchi'bo. Taa empo intok,
em a' suale' betchi'bo jiba, junuen
tu'u mabetri. Junuen san, empo,
ka che'a emo eiyaabaane. Ala aet
ee majjaune. 21 Bwe'ituk ju'u Lios

junuen, juname'e bat naataka tua
a' yoemiaka'um, bem ka tu'isi
auka'ut ka am jiokoeka'ateko, enchi
juni'i ka aet jiokoine. 22 Junuen
ake'em a' mammate, Liojta junuen
itomak a' tu'ireaka'po. Taa ketchia,
aapo'ik tua junama wa'am, kuttipo
a' nesawe'po. Jume' ka amma'ali
aukammak junuen bettesi ameu
a' chupak. Taa enchi ala, tu'ik
ausu'lik ya'ariala. Taa utte'a
junuen aapo'ik ama butti enchi
a' jiokoleka'po aman jiba em a'
sualne'po. Bwe'ituk ka junuentuko,
empo juni'i junuen omola tawaanaa.
23 Intok junuentaka juni'i, jume'
juriom juchi benasi a' sualeka'ateko,
juchi benasi bemelasi mabetnaa.
Bwe'ituk ju'u Lios, juchi bemelasi
am tu'u mabet betchi'bo ama
yuma'ane. 24 Bwe'ituk empo
junuen, ka juriotaka juni'i,
juyapo, oliibo'ota benasi machika,
chuktawaka, tu'i oliibo'ouwotau
yo'oturiawakai, ka junuen eu
a' lutu'uriatuko juni'i. Junuen
san, che'a juni san, jume' juriom
junaka'a tu'ik oliibo'ouwota, jiba
a' nassa'akariakame benakai, juchi
bemelasi juname'e, Liojta betana
tu'u mabettune.

Ijra'el yoemrataka, jume' si'imeta chupi'iseo, jinne'uituneeme

25 Taa Krijtopo nemak werim,
senu weemta, inika'a kaabeta
ju'uneiyaa'uta, nee enchim
ju'uneiyaa i'a. Junuen enchim
ka ama butti jitat enchim emo
ju'uneeline' betchi'bo, juka'
Ijra'el yoemrata wateku junuen,
Liojta nok lutu'uriatat ka bem a'
ta'aatuawaka'po, junuen bem ka a'
mabetbae' betchi'bo. Taa inime'e,
jume' wate ka nanau machi yoemra,
kaabem be'eeka, si'imem Krijtota
sualneeme a' suale'u tajtia jiba
junuen anne. 26 Inika'a inien yeu
simsuka, junak si'ime ju'u Ijra'el
yoemrata jinne'uimtune. Bwe'ituk
Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei:

> "Ju'u yee jinne'uneeme, senu
> kawi, Sion teamta betana yeu
> machine.
> Intok juna'a, Jakoobo' teamta
> betana, juka' yoemrata, ka
> amma'ali bem jiapsa'u betana,
> am aniaka am jinne'une.
> 27 Junak intok inepo junuen, bem
> ka tu'uwa ya'ari betana am
> jiokoisukai,
> Junuen inepo, bemelasi amemak
> senu lutu'uriata ya'ane", ti jiia
> ju'u Lios.

28 Junuen san, Jesukrijtota nok
lutu'uriata betchi'bo jume' juriom,
Liojta beje'eme benasi tawaari,
junuen enchim, jume' ka juriom,
a jinne'uimtune' betchi'bo. Taa
ju'u Lios, juname'e, ketuni am
nake. Bwe'ituk inime'e betana,
jume' bat bem yo'owasuka'um
yeu pu'arimtuk. 29 Bwe'ituk ju'u
Lios, senuk au yumaka, juka' a'
joonee'uta, yetet a' autua'uta, ka
juchi yee a' u'u'uuraa. Intok kia
jume' a' usiwaimtune' betchi'bo
a' nunuka'um juni'i, ka am kop
kopta. 30 Eme'e, bat naatakai ka
Liojta nok jikkajak. Taa i'an, jume'
juriom junuen emo benasi, Liojta
ka am nok jikkaja' betchi'bo, ju'u
Lios, enchim nak jiokolek. 31 Jiba
junaen, bempo i'an, ka Liojta
nok jikkajak. Taa junuen, Liojta
a am nak jiokoline' betchi'bo

jiba, ket enchim a' nak jiokole'e benasia. 32Bwe'ituk ju'u Lios, si'ime yoemrata, nanancha, aapo'ik ka nok jikkajame benasi tawaari, jiba junaen, si'ime yoemrata, nanancha a' nak jiokolibae' betchi'bo.

33Tua ka jajam maisi maachi intok kaitau a tammachiatu, Liojta a joa'u. Intok ju'u jitat a' ju'unea'u, intok a' koba suawa. Aapo'ik ya'abae'uta, kaabe ju'unakkiachisi a yeu a' bwijne. Intok a' bo'o jooria'ut, jachin a' joa'ut, aet ju'unee betchi'bo kaabe a' jajamne. 34Bwe'ituk kaabe Liojta betana eerimmet ju'uneame aane. Intok kia kaabe aane, Liojta majtakame. 35Inim tua kaabe aane, wa'a Liojta bat jita a' mikaka, intok junuen, jiba junae betchi'bo, chukula aapo'ik betana jita mabetneeme. 36Bwe'ituk si'ime ju'u ayukame, Liojta betana ju'unakteitaka aayuk. Intok juka' inim jiapsaka ayukamta, a' utte'ae, aapo a' jiapsitua. Intok si'ime ju'u ayukame, aapo'ik ae eiya' betchi'bo aayuk. Si'imem betana a' yo'orinaa'u jiba yuu betchi'botune. Tua junuentune.

Si'imeku, wepulsi Liojta betchi'bo jiba, jiapsiwame

12 Junuen san Krijtopo nemak werim, emou ne ujbwana, Liojta tu'isi yee a' nake' betchi'bo, intok Liojta junuen alleetua' betchi'bo, eme'e jita a' mikakamta benasi, au emo su'u tojine' betchi'bo. Wepulsi aapo'ik betchi'bo jiba, intok Liojta ae alleetua maisia jiapsakai. Ini'i, tua junuen jiaka, ka jiapsita bepa, enchim Liojta yo'orinee'u juna'atune. 2Ka inim aniapo ka tu'isi jiapsiwa'a benasia eme'e jiapsibaane. Taa ala eme'e, ta'abwisi, wepulsi tu'ikut jiba enchim jiapsinee'ut emo temaine. Junuen eme'e, yuma'isi, bemelasi intok ta'abwisi jiapsi betchi'bo. Junuen eme'e a aet ju'uneenee juka' Liojta jitat junuen enchim a' bo'o jooria i'a'ut, inika'a juka' tu'ik bo'o jooriawamta, juka' ae Liojta alleenee'ut intok si'ime lutu'uriaka weyemtat.

3Liojta ama butti yee a' nake' betchi'bo, aapo'ik betana in aet ju'uneetuawaka in a joa'u betchi'bo, si'imem emou nee inika'a teuwaabae. Kaabeta emo nasuk, che'a bepa au jabeline' betchi'bo. Ala, we'epulaka, junuen au a' ju'uneiyaa'po aman, emot ju'uneaka, ka che'a au eiyaane. Liojta betana aniawaka, jachin maisi Krijtota a' suale'po aman. 4Maa suko, junuen, itepo ka nanau machika, juebenakue itom takaa, wepulsi takaasi ya'ari. Intok ka si'ime ju'u junuen ka nanancha ju'unaktei, wepulsi weemta jooa. 5Junuen san ket itepo juni'i, jume' Krijtota sualeme, juebenakai juni'i, Jesukrijtota mak eaka, itom a' suale' betchi'bo, takaata wepulsi a' machiaka'a benasia, wepu'ulai benasi te nau eiyaawa. Intok itepo, juka' takaata junuen juebenaka nau a' ya'arituka'a benasia, itom nau eaka naas itom ito anianee'uta, itou utte'a.

6Intok ju'u Lios, yee a' nake' betchi'bo, itom we'epulaim, ka nanau machika a itom bo'o joorianee'uta itot autualaa, aapo'ik a' tu'ure'po aman junuen

weyemta. Itepo junuen, juka' itot autuari, tu'isi te a' bo'o jooriane. Jume' Liojta betana weyemta a' ju'uneiyaaka a' teuwa'ateko, junaka'a, Jesukrijtota itom a' suale'ut eaka a' teuwaane. 7 Ju'u, watem bit betchi'bo junuen a' ta'aaka, aet au yumame, aet jiapsine. Ju'u intok, Krijtota nok lutu'uriatat ju'uneaka, a yee a' majtame, aet au tekil makne, yee majta' betchi'bo. 8 Ju'u, Liojta betana weyemtat yee a jiapsituame, junaka'a bo'o jooria betchi'bo, aet au temaine. Ju'u yee mimikame, kaita aet mabet bo'o bichakai a' joone. Ju'u intok nau yaajiwa'po, junaka'a weetua' betchi'bo a' tekiakame, aet jiapseka, ama wa'am a' joone. Ju'u, jume' jiokot emo bichame am aniame, alleaka a' joone.

Jume' Krijtota sualeme, jaisa jiapsi'ea'u

9 Enchim naas emo naknee'u, lutu'uriatune. Juka' ka tu'ik bo'o jooriawamta ka a' eiyaabaane, ala, juka'a, si'ime tu'ik bo'o jooriawamta tu'ureka, aet jiapsine. 10 Eme'e, emo nasuk emo nak ta'aanee Krijtota nau sualeme tua emo am eiya'a benasia. Emo nasuk, we'epulaka, kia jita'apo juni'i, watem che'a emo eiyaa tebokai. Intok si'ime naas emo yo'orekai.

11 Emo utte'a jooriane, ka o'obene. Intok yo'owe Jesukrijtota betana tekilet jiapseka, aet emo temaine. 12 Alleaka jiapsine. Chukula enchim mabet bo'o bicha'ut jiapsekai. Jiokot emo bichaka, ka seej chukti eaka, a bo'o bitne. Liojtau bicha jiba enchim noknee'uta ka a' koptane.

13 Jume'e, Krijtota sualeka, jita'apo jiokot eame, eme'e aniane. Intok jume'e, mekka betana emou aneme, enchim jo'aampo am mabetaka, tu'isi am bitne.

14 Jume'e, ka enchim tu'ureka emou suuame, tu'ik ame tana waatane. Intok ameu tu'u nokne. Intok ket Liojtau bicha, tu'ik am a'auriane. Intok ka tu'ik, ka ameu bicha a' eiyaane.

15 Jume'e, jita'apo juni'i alleammake, eme'e, juname'emak ket alleene. Intok jume'e, jitat juni'i siokaka, ka alleammak, eme'e amewit junuen eene.

16 Wepulsi, si'imeku nau eewame, emo nasuk aune. Kaabe che'a emo eiyaane. Ala eme'e junuen, kaita'po che'a emo eiyaammake, eme'e amewit eene. Eme'e, ka unnaa jita emo ta'aaline.

17 Ka tu'ik emou ya'awakamta betana, eme'e ka jujutbaane. Si'imem bichapo, si'imeku, tu'isi enchim jiapsinee'ut emo temaine. 18 Inia weyemtat emo utte'a jooriane, enchim au yuma'u tajtia, junuen si'imemmak yanti elaka jiapsi betchi'bo. 19 Krijtopo nemak werim, in nake'um. Eme'e kaitat jujutbaane. Ala Liojta mampo si'imeta su'u tojine. Bwe'ituk Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei: "Ineponee juna'a ju'u jiokot yee ya'aneeme. Ineponee ameu a' lutu'uriatuka'po aman, ameu a' chupa'ane", ti jiia ju'u achai Lios. 20 Intok ket inen ama ji'ojtei: "Juka' enchi beje'eka anemta, a' tebaureo, a' ji'ibwa mikne. Intok a' ba'ae

mukeo, a' ba'a mikne. Bwe'ituk
empo junuen au a' tiutuane." 21 Ka
tu'ik, ka enchim ya'ane' betchi'bo,
emo aet suuane. Ala, che'a, tu'ik
ausu'lik enchim bo'o joorianee'ue
emot a' ayuka, ka tu'ik koba'ika,
omola a' tawaane.

13 Kaabe yeu be'aaka,
ya'uraata nesaupo aman
jiapsine. Bwe'ituk kaabe nesau
ean, ka Liojta betchi'botuko.
Inime'e intoko, ya'uraa ayukame
junuen, Liojta junen ea' betchi'bo
yo'o ya'ari. 2 Junuen san jabetaka
juni'i, ya'uraata beje'eka aneme,
juka' Liojta junuen nesaweka'uta
beje'eka anemta benane. Jume'
intok, junuen ya'uraata beje'eme,
jiba junae betchi'bo ka tu'isi aulam.
Intok juname'e jiokot ya'atune.
3 Bwe'ituk jume' yaa'uchim, jume'
tu'ik ausu'lik joammeu ka suuane.
Ala jume' ka tu'ik joammewi. Inien
san beja, empo, jume' yaa'uchim
ka majjaubae'eteko, tu'isi jiapsine.
Intok junueni ju'u ya'uraa, tu'isi
em ane'u, e tana a' teuwaane.
4 Bwe'ituk juname'e, Liojta betana
junaka'a jooa. Eu tu'ik betchi'bo
enchi suakai. Taa empo, ka tu'ik
joa'ateko, junak empo majjaune.
Bwe'ituk ju'u ya'uraa junuen yee
jiokot ya'a betchi'bo, lutu'uriaka
junuen nesawe. Juname'esu,
Liojta betana a' joakai, junuen
juka' ka tu'ik joamta, au a'
lutu'uriatuka'po aman, junuen
jiokot am jooa. 5 Junuen san utte'a,
juka' ya'uraata nok jikkajipo. Inia
wooi weemta betchi'bo. Ka kia
jiokot em ya'anaa'uta ka eu aune'
betchi'bo jiba, taa ketchia, Liojta
bichapo tu'isi em jiapsa'po em
a' ju'uneiyaane' betchi'bo. 6 Intok
ket jiba inia betchi'bo juka' tomita,
ya'uraatau bicha weyemta a' nenka.
Bwe'ituk ju'u ya'uraa, Liojta betana
tekilta joame benaka, intok inika'a
tekiaka, a' bo'o jooria.

7 Si'imemmeu emo betana bem
mabet'ea'uta junuen em ameu
a' chupa'ane. Juka' ya'uraatau
bicha enchim beje'etua'ea'uta, a'
beje'etuane. Jume' intok enchim
yo'ori'ea'um, ake'em am yo'orine.
Jume' intok, enchim eiyaa'ea'um,
ake'em am eiyaane. 8 Kaabeta jita
wikiriabaane. Ala, emo nasuk,
ju'u enchim naas emo naknee'uta
ka emou bi'ine. Bwe'ituk ju'u
yee nakeka jiapsame, junuen
Liojta nesauri ji'ojteita weye'po
aman aulatune. 9 Bwe'ituk jume'
nesaurim inen ji'ojtei: "Jamutta, ka
a' jubeka, ka aamak emo tu'urine.
Intok ka yee sussu'ane. Ka jita
etbwabaane. Intok ka lutu'uriae,
kaabeta nana'atejone. Juka' ka
em atteata, ka waatabaane." Taa
inime'e nesaurim, intok si'ime
jume' waate, inen weyemtae chupe:
"Em emo nake'e benasia, juka' ele
benasi yoemta junuen a' nakne", ti
jiamtae. 10 Ju'u yee nakeme, kaibu
juka' ale benasi yoemta ka tu'ik
au ya'abaane. Junuen san beja,
ju'u yee nakeme, nesauri ji'ojteim
betana weyemta, tua junama
wa'am a' chupa'alatune.

11 Intok ketchia, i'an, inim
weyemtat mammateka jiapsine.
Intok ju'uneiyaakai, i'an, che'a
enchim aet emo temaeka aet
jiapsine'po. Bwe'ituk i'an, che'a
juni'i kaita be'ee, inim ka tu'ik
betana itom jinne'uimtunee'uta tua

junaen itou chupnee'uta, Krijtota nok lutu'uriata itom sualeka a' mabetak bepa. 12Tukaaria jaibu simsuka, intok taewai jaibu naate'e benasi maachi. Inien san itepo, tukaapo ka tu'ik bo'o jooriawamta, a' su'u tojine. Intok itepo tachiriapo aneme benasi, Liojta betana weyeka, itom ae ito jinne'unee'uta, a' eiyaaka, ae ito aniane. 13Katte jak wa'am jachin juni'i jiapsibaane. Taa si'imeku itepo suasi jiapsine, tachiriapo rejti'eewa'a benasia. Naakowamta intok ka weela'po ji'ibwawamta ka joaka jiapsine. Intok kia ta'abwi jaamuchim mak ito tu'uriwamta juni'i. Ka tu'ikut ka emo ta'arune. Intok kia ka nok nassuabaanee juni'i. Intok ka watem atteat koptine. 14Taa ala eme'e, yo'owe Jesukrijtota betana a' tu'u jiapsie emo aniane. Intok enchim takaam betana, ka tu'ik emot ayukamta, ka a' tu'ureka a' eiyaabaane.

Ka ju'u Krijtopo emak werikut jitat nokbaanee

14 Senuk ju'ubwa Krijtota sualeka, kee tua aet utte'itumta ama aneo, eme'e, ka wate weemtat, ka ju'unakkiachikut, aamak etejoka, taa alleaka a' mabetne. 2Maa su, waate Krijtota sualeme aane, si'ime wakajta bem bwa'ane'po a' tu'i, ti eaka a' suale. Wate intok, kee tu'isi Krijtota sualeme, ji'uta jiba bem bwa'ane'po a' tu'i'iti'eame. 3Ju'u, junuen si'imeta bwa'eeme, juka' junuen watek ka a bwa'atu, ti eamta, ka jaana a' eiyaane. Ju'u intok, junuen ka si'imeta bwa'eeme, juka' si'imeta a bwa'eemta, ka jaana aet nokne, ka amma'ali a' ane'eti jiakai. Bwe'ituk junaka'a, ju'u Lios ket a' tu'u mabetla. 4Ka eu cha'aka, ta'abwik tekokamta, jitat em aet nokne'po. Bwe'ituk junaka'a, tu'isi, oo ka tu'isi aamak a' tawako, ju'u a' tekowa aamak ju'unea. Intok junuen jume'e, Krijtota sualeka a' mabetlame, tu'isi tawane, bwe'ituk ju'u yo'owe Jesukrijto, junuen tu'isi am tawane' betchi'bo am ania'po au yuuma.

5Maa su ket, wate, Krijtota sualeme aane, Liojta yo'ori betchi'bo, taewaim betana, senuk che'a emo a' tu'urituame. Intok ket waate aane, si'ime jume' taewaim, nanancha a' eiyaaka a' sualeme. We'epulaka nattepola tu'isi ju'uneenee jita betchi'bo junuen bem a' suale'po. 6Ju'u, taewaim betana senuk che'a yeu pu'ame, Liojta yo'orika junuen aane. Ju'u intok ka junuen a' joame, ket jiba Liojta aet yo'oreka junuen aane. Ju'u intok, si'imeta a au bwa'ee ti'eame, Liojta yo'oreka junuen a' jooa. Bwe'ituk Liojta ae betchi'bo baisae. Ju'u intok ket, wakajta ka a' bwa'eeme, junuen ket Liojta yo'oreka, ka a' bwa'ee. Intok ket Liojta aet bai saune. 7Bwe'ituk kaabe inim ito betana, ka watem betana aniawaka, aapolai benasi jiba jiapsame. Intok kia kaabe, aapolai benasi mukuka, ka watem sioktuaneeme. 8Bwe'ituk itepo ket inim jiapsakai, Jesukrijtota yo'owaka te jiapsine. Intok itepo kokkoko juni'i, jiba aapo'ik yo'owaka te kokkone. Junuen san, itepo, inim jiapsaka, oo chukula

kokkoka juni'i, aapo ju'u Lios
itom yoemiak. 9 Bwe'ituk ju'u
Jesukrijto junuen muukuk, intok
ket juchi jiabijtetuawak, junuen,
i'an jiapsammeu intok kia jaibu
kokkoarimmeu juni'i, yo'otubaekai.
10 Taa empo, jabetaka juni'i, ka eu
lutu'uria, Krijtopo emak werik ka
tu'isi em a' tawaane'po oo kia jak
wa'am em a' eiyaane'po. Bwe'ituk
si'ime itepo, achai Liojtau yeu
machine, junuen aapo'ik betana
itot a' ju'uneiyaana' betchi'bo,
tu'isi oo ka tu'isi itom jiapsaka'ut.
11 Bwe'ituk jum Liojta nok
lutu'uriapo inen ji'ojtei:

> In jiapsa'po, tua lutu'uriatuka'a
> benasia, ti jiia ju'u achai Lios,
> junuen ket, kaabe yeu be'eka,
> si'ime yeu tajtia, nee yo'oreka,
> tonommea japtine.
> Intok ket si'ime, si'imem
> bichapo, Liojtaka in ane'epo a'
> teuwaane.

12 Junuen san itepo, we'epulaka,
ju'u itom jiapsisuka'u betana, Liojta
bichapo ju'uneiyaatune.

Ka juka' Krijtopo emak werik, ka tu'ikut ji'optuabaanee

13 Junuen san, i'an, itepo ka jitat
naas nat nokne. Taa ala eme'e,
che'a iniat jiapsine, Krijtopo
emomak werik, kaita'po bem
emo betchi'bo a' ji'obeka, ka tu'ik
a' ya'anee'utchi. 14 Ju'uneane,
bwa'awamta, oo jita juni'i, ka
tu'isi yee a' tawaanee'uta, kaita
aet ayuka'po. Inia betana intok
junuen a' lutu'uriatuka'po ne aet
ju'unea, yo'owe Jesukrijtota in a'
suale'po aman. Taa senu junaka'a,
jita juni'i tua ka au a' tu'i ti eame,
junuen, junae betchi'bo, ka tu'isi
aet tawaane. 15 Taa intok, wakajta
oo jita em bwa'e' betchi'bo, juka'
Krijtopo emak werik, ka aet a'
alleeo junak empo, junae bichapo
junuen, junaka'a bwa'e'eteko, ka
yee nakemta benasi annee. Junuen
empo, senuk ket, Krijtota ae
betchi'bo mukuka'uta, ka junuen
a' ji'optuabaane, junuen kia jita
juni'i em bwa'apea' betchi'bo.
16 Junuen san, eme'e, juka' enchim
tu'i'iti'eaka, enchim joa'ut, ka emot
nokna' betchi'bo, aet emo suuane.
17 Bwe'ituk Liojta yo'o nesaweka
kateka'u betana, ju'u lutu'uria yee
jinne'ume, ka bwa'awame oo ju'u
ji'iwame juna'a a' teuwaa. Ala,
Liojta bichapo tu'isi jiapsiwame
juna'a. Intok yanti elaka intok
alleaka, Liojta tu'u jiapsi betchi'bo
itot ayukame juna'a. 18 Ju'u junuen
a' bo'o jooriaka, Jesukrijtota betana
tekilta joame, Liojta alleetuaka
jiapsine. Intok inim, watem betana
tu'isi a' ane'epo ju'uneiyaanaa.
19 Junuen san itepo, si'imemmak
yanti elaka itom jiapsinee'ut,
bichau bicha te aet ito temaine.
Intok junuen, junae itepo, Liojta
betana weyemtat naas ito aniane.
20 Juka' inim, Liojta betana weyeka
bo'o jooriawamta, kate'e kia jita
em bwa'ee'u betchi'bo junuen a'
beje'eka em anbaane. Ju'uneewa,
si'ime bwa'amta, kaita ka tu'ik
aet ayuka'po. Taa seenu, ka tu'isi
aune, aapo'ik ji'ibwa' betchi'bo,
watem, Krijtota bem suale'u
betana ka tu'ikut ji'optuaka'ateko.
21 Wakajta empo ka bwa'e'eteko,
tu'ine. Intok kia pa'asi ba'awata
ka je'e'eteko, tu'ine. Intok kia jita

juni'i ka joone, juka'a, Krijtopo
emak werik ka junuen junaet a'
ji'optua' betchi'bo oo ka junuen ka
tu'isi tawaa betchi'bo oo Krijtota
a' suale'ut, ka ko'om a' eene'
betchi'bo. 22Inia betana, ju'u em
a' suale'ut, empola junuen Liojta
bichapo em a' suale'po ju'uneene. A'
allea'u aet aune, ju'u jabetaka juni'i,
a' joa'ut si'imeku tu'isi a' ane'epo,
Liojta bichapo au ju'uneiyaame.
23Bwe'ituk seenu, a' bwa'ee'u
betana uu'eaka a' bwa'eeme,
junuen a' bwa'eeka, ka tu'isi aet au
tawaane. Bwe'ituk junaka'a ka a'
yoem'eiyaaka a' bwa'akai. Bwe'ituk
si'ime ju'u senuk ka aet yoem eaka
joowame, junaet ka tu'isi tawane.

Ka empo, emo alleetuabaane, ala, ele benasi yoemta jita'apo alleetuanee

15 Junuen san, itepo jume'
che'a tutti Krijtota sualeme,
jume' kee tutti a' sualeme, jita'aku
ka amma'ali bem jiapsa'ut, ameu
tu'u jiapseka, junaet am aniane,
che'a tu'isi bem jiapsine' betchi'bo.
Intok ka itepo jiba itom tu'ure'uta
joaka, yanti elne. 2Itepo we'epulaka,
jume' ito benasi yoememmak
tuttu'ine, ametana tu'ik waataka.
Intok jita'po ameu tu'ik betana,
intok si'imeku, Krijtota che'a
tu'isi bem sualnee'ut am aniakai.
3Bwe'ituk aapo Jesukrijto juni'i,
ka aapo'ik ea'po, a' tu'ure'uta
joaka jiapsak. Taa ala, Liojta nok
lutu'uriapo a' ji'ojtei'i benasia au
yeu siika: “Jume'e, Liojta jaana
jiaawaame teuwaaka'uta, neu yeu
chupuk.” 4Bwe'ituk si'ime ju'u bat
naataka yeu sikaari, Liojta nok
lutu'uriapo ji'ojtewakame, junuen
ji'ojteituk, itom ae majtitune'
betchi'bo. Junuen, chukula
itom mabetnee'ut eaka, itom
a' bo'o bitne' betchi'bo. Junuen,
junakriapo a' bo'o bichakame, intok
juname'e, alleewamta jajameka'uta,
ama ju'uneiyaakai. 5Aapo ju'u
Lios, ju'u ket, binwa a itom bo'o
bitne' betchi'bo itom aniame, intok
ka itom ko'om eaka, jiba itom
alleenee'uta itot autuame, aapo
junuen enchim aniane, wepulsi,
si'imem nau eaka, enchim jiapsine'
betchi'bo, Jesukrijtota enchim jiapsi
i'a'po amani. 6Junuen beja, si'ime
wepulsi nanancha eaka, juka' itom
yo'owe Jesukrijtota Lios achaiwata,
au bicha nokaka, enchim allea'uta
teuwaaka, tua junuen jiaka a'
yo'orine.

Krijtota nok lutu'uria, ket jume' ka juriom a' majtawa

7Junuen san eme'e, nanancha
emo eiyaaka, emo tu'u mabbetne.
Jesukrijtota itom a' tu'u mabetaka'a
benasia. Junuen Liojta a' nakwaka
a' yo'orina' betchi'bo. 8Bwe'ituk
ju'u in teuwaa'u, Jesukrijtota,
jume' ijra'eliitam tu'ikut am
aniabaeka, ameu yepsaka'u juna'a.
Junuen bat naataka, jume' itom
yo'owamtuka'um, Liojta ameu bicha
na'ikiaka'uta, a' chupa'abaekai.
Intok junuen Liojta a' teuwaarit, ka
a' koptaka, si'imekut a' chupa'uta
ju'uneiyaana' betchi'bo. 9Taa
ketchia, junuen, jume' ka juriom
juni'i, ket Liojta tu'isi yee a' jiokole'
betchi'bo, bem a' yo'ore'uta au
teuwaane' betchi'bo. Liojta nok
lutu'uriapo a' ji'ojtei'i benasia:

“Inia betchi'bo, inepo, ka nanau
machi yoemrata nasuk, nee
enchi yo'orine.
Intok enchi yo'oriteboka, ne
eu bicha bwikne”, ti jiia ju'u
yo'owe Krijto.
10 Intok ket jiba Liojta nok
lutu'uriapo omot inen ji'ojtei:
Alleene, eme'e, ka nanau
machi yoemra, jume' Liojta
yoemiammake.
11 Ket intok, juchi omot inen ji'ojtei:
Si'ime ju'u yoemra aniat yeu
tajtia, achai Liojta yo'oreka,
au bicha bwikne,
Intok si'imeraa, jachin maisi
a' eiyaawatchiaka'uta a'
teuwaane.
12 Ju'u Isa'iajtuka'u ket inen a'
ji'ojtek:
Issai'i teamta betana, seenu, a'
yoemiam betana yeu machine,
Ju'u, juka' ka nanau machi
yoemratau yo'otaka a'
sauneeme.
Juna'a yoemra intok, tu'ik aet
mabet bo'o bitnee a' yoem
eiyaakai.
13 Lios, aapo ju'u, chukula
itom mabetnee'ut itom jiapsine'
betchi'bo itom aniame, enchim
tu'isi alleenee'uta emot autuane.
Intok junuen, aapo'ik sualeka, yanti
elaka enchim jiapsinee'uta emot
aune. Junuen beja, che'a juni'i
Liojtat enchim bo'o bitnee'uta ka a'
koptaka jiba emot aune. Liojta tu'u
jiapsie aniawakai.
14 Krijtopo nemak werim, emo
betana ne a' lutu'uriatuka'po
ne ju'unea, ama butti yee nak
jiokoleka enchim jiapsa'po. Intok
Liojta betana lutu'uriat yuma'isi
enchim ju'unea'po. Intok ket,
tu'ikut enchim a emo sua tejwaa'ut
ju'unea'po. 15 Taa inim ji'ojtei in
emou bittua'po, inia wate weemta
betana ne kaita essoka emou a'
teuwaa. Junuen inika'a ka enchim
koptane' betchi'bo. Inika'a ne
jooa, Liojta ama butti yee a' nake'
betchi'bo nee aet a' tekil makaka'
betchi'bo. 16 Jesukrijtota betana
weyemta, jume' ka juriom nasuk a'
bo'o jooriakai. Ini'i intok in joa'u,
Liojta betana nok lutu'uria yee
jinne'uneeme in yee majta'u juna'a.
Junuen, jume' ka juriom, Liojta
bichapo am tu'u mabettu i'akai.
Liojta tu'u jiapsie junuen wepulsi
aapo'ik betchi'bo jiba jiapsakai.
17 Taa inepo, Jesukrijtota in
suale'po amani, Liojta betana in
tekilet, in bo'o jooria'ut, in aet ino
uttianee'u net aayuk. 18 Bwe'ituk
inepo kaita jita ta'abwik intok ne
a teuwaa. Ala juka'a, Jesukrijtota
betana weyeka neas a' joa'uta jiba.
Junuen jume' ka juriom, Liojta a
bem nok jikkajinee'uta am majtakai.
Ini'i intok, in yee majta'ue intok
in joa'ue ya'ari. 19 Liojta a jita
joa'apo aman, machilaata, intok
watek ka a jootu maisi machikue.
Intok Liojta betana tu'u jiapsi in
mabetrie aniawakai, ya'ari. Inien
san, inepo, Jesukrijtota betana
a' nok lutu'uriawata, yuma'isi
nee yee a' majtala, bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'po naateka, intok
si'imekut, bwiaraa Iliiriko' tea'u
tajtia. 20 Junuen, inepo, Jesukrijtota
nok lutu'uriata yee majtaka nee
junuen aet jiapsisuk, si'imekut
jum Krijtota team jakwoo juni'i ka
ju'uneiyaari'po, ka junuen, watem

jaibu yajilata yee majtaka'po, ka
amet cha'aka yee majtabaekai.
21 Ala che'a, Liojta nok lutu'uriapo
inen a' ji'ojteituka'a benasia:
Wame'e, jakwoo juni'i ka ae
betana jikkajisukame, a'
jikkajine.
Intok wame'e, jakwoo juni'i
kee ae betana tejwaawame,
juname'e aet ju'uneene.

**Paplo, bwe'u jo'araa Roma'
tea'u noitibaeka'ea**

22 Jiba inia betchi'bo san, inepo,
jue benasi emou noiti jiji'obeka
juni'i, kee ama yuma'ala. 23 Taa
i'ani, inepo inimi'i si'imekut
in tekil chupa'ika, intok tua
binwatuk naateka enchim
bitpeakai, 24 bwiaraa Ejpanya'
tea'u bicha weyeka, ne ket emou
noitibaeka'ea. Intok chukula, inepo,
junama'a, alleaka ama emomak
ansuko, junaman bicha in weene'
betchi'bo, enchim nee aniane'po
ne emot ea. 25 Taa i'an lautipo
ne bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u
bicha ne noitibae. Junaman jume'
Krijtota sualemmeu, bem emo ae
anianee'uta ameu weiyaabaekai.
26 Bwe'ituk, jume'e, bwiaraa
Maseroonia' tea'po intok Akaaya'
tea'po jo'aaka, Krijtota sualeme,
junaman Jerusalen tea'u, Krijtota
sualeka, tua kaitae emo ania
machim, bem emo ae anianee'uta
nau tojaka, ameu a' bittuabaeka
ean. 27 Bempo junuen bem aune'po
a' tu'urek, intok junuen tu'isi
aayuk. Bwe'ituk junuen ameu
cha'aka bem am ania'po. Bwe'ituk
junuen, jume' juriomtaka Krijtota
sualeme, jume' ka juriom, Krijtota
betana weyemtat am majtaka am
aniako, junuen san inime'e i'an,
jiba junaen, jume' juriomtaka
Krijtota sualeme, inim jita'po bem
am anianee'uta ameu cha'aka.
28 Junuen san, inia betana inepo aet
yeu yuma'asuko, intok junammeu
inika'a tojisuko, junaman bwiaraa
Ejpanya' tea'u bicha ne yeu weebae,
emot wa'am weepat enchim intok
bichakai. 29 Inen a' lutu'uriatuka'po
ne ju'unea, inepo junaman emou
yepsakai, Jesukrijtota nemaktuka,
aapo'ik nok lutu'uriata betana juka'
emou tu'inemta, kaita be'eeka, in
emou a' teuwaane'po.
30 Krijtopo nemak werim, itom
yo'owe Jesukrijtota itom nau suale'
betchi'bo intok Liojta betana a' tu'u
jiapsie enchim a yee nake' betchi'bo
ne emou ujbwana, enchim nemak
eaka, in bo'o jooria'ut, in aet
jiapseka'a benasia, nee aniakai,
Liojtau bicha nee nokriakai.
31 Jum Jurea bwiaraa' tea'po,
jume' ka Krijtota sualeme betana
in jinne'uitune' betchi'bo eme'e
Liojtau nee nokriane. Intok inika'a,
jume' Krijtota sualeka, Jerusalenpo
jo'aakame, am ania betchi'bo
in weiyaa'uta, junuen tu'isi a'
mabettune' betchi'bo. 32 Junuen
beja, Liojta junen eao, alleaka in
aman enchim bitne' betchi'bo.
Intok junuen inepo emomak aneka,
in yum jo'ene' betchi'bo. 33 Lios,
ju'u yanti elaka jiapsiwanta yetet
autuame, enchim si'imemmaktune.
Intok junuentune.

Paplo, jume' a' ta'aa'um tebotua

16 Jamuttaka, Krijtopo itomak
werik, Peebe' teamta, inen

ne enchim a' ta'aaka a' ju'uneiyaa
i'a. Aapo, senu jo'ara Senkrea'
tea'po, Krijtota sualeme nasuk,
te'opopo, tekilta joaka am ania.
2 Inika'a junuen, eme'e, tu'isi a'
mabetne, yo'owe Jesukrijtota itom
nau suale'po amani, Krijtopo nau
wewerim bem emo bit'ea'a benasia.
Intok eme'e, jita'po juni'i a enchim
a' ania'ut a' aniane. Bwe'ituk aapo
yu'in yee aniala, intok kia nee juni'i
aniala.
3 Risiila' teamta intok Akiila'
teamta nee am tebotuariane.
Inime'e, Jesukrijtota betana juka'
tekilta nemak a' bo'o jooriame.
4 Inime'e, bempo nee jinne'ubaekai,
jinilwatchisi emo bichak. Junuen
san tu'isi ne am bai sae, intok ka
inepo jiba, taa ket si'ime wame'e,
ka juriomtaka, si'imekut aneka,
Krijtota sualeme am bai sae. 5 Ket
jume' Krijtopo itomak werim,
Risiilata intok Akiila' teamtaim
jo'apo nau yaajame em tebotuane.
Intok ketchia, juka' Epaineeto'
teaka in jalla'i in nake'uta a'
tebotuane. Ini'i juna'a ju'u bwiaraa
Aasia' tea'po, che'a bat Krijtota
sualekame. 6 Juka' Maria' teamta
ket tebotuane. Aapo emo nasuk,
Jesukrijtota betchi'bo yu'in tekilta
ya'ari. 7 Ket Anrooniko intok
Juniaj ti teakame, jume' nemak
joomem, am tebotuane. Inime'e ket
ya'uraau nemak e'etasuak. Krijtota
yeu pu'arim betana ket, inime'e
eiyaawa. Intok ket che'a nee bepat
Krijtota sualeka au emo su'u tojak.
8 Juka' Aapliaj teamta, yo'owe
Jesukrijtota, nemak sualeka in
nake'uta, in jalla'i, a' tebotuane.
9 Ket juka' Urbaano' teamta
tebotuane, Jesukrijtota betana
itomak tekipanoamta. Intok
juka' in nake'uta, Taakij teamta.
10 Juka' Aapelej teamta nee
ket tebotuariane. Jesukrijtota
a' suale'po amani, junuen tua
lutu'uriatuka'po ju'uneiyaawame.
Intok ket jume' Arijtoobolo' teamta
yoemiam nee ket tebotuariane.
11 Juka' nemak jometa, Erooriaano'
teamta a' tebotuane. Intok jume'
Narsiiso' teamta yoemiam, jume'
Krijtota sualeme. 12 Jume' Ripaaina
intok Ripoosa' teame ket tebotuane.
Inime'e, jume' yo'owe Jesukrijtota
tekilta joame. Intok juka' Krijtopo
itomak werik, Persiira' teamta
itom nake'uta. Ini'i ket, yo'owe
Jesukrijtota tekilta yu'in a'
ya'ala. 13 Juka' Ruupo' teamta ket
tebotuane. Ini'i, jume' Krijtota
sualeme nasuk, Krijtota tu'isi a'
suale'po ta'eewaka eiyaawa. Intok
a' aewata, juka' ket nee betchi'bo in
ae benasi in eiyaa'uta, a' tebotuane.
14 Ket jume'e, inen teakame nee am
tebotuariane, Asinkrito' teamta
intok Leekon teamta, intok Ermaj
teamta, intok Patroobaj teamta,
intok Ermej teamta, intok si'ime
jume' waate Krijtota sualeka
amemak aneme. 15 Intok ket jume'
inen teakame ne am tebotuariane.
Pilooloko' teamta, Juuliaj teamta,
intok Nereeo' teamta, intok a'
akkoowata, intok juka' Olimpaaj
teamta. Intok si'ime jume' Krijtota
sualeka ama amemak nau yaajame.
16 Si'ime eme'e, Krijtota enchim
nau suale'po aman, em naas emo
tebotuanee tua emo nakekai. Si'ime
jume' te'opommet Krijtota nau
sualeme, utte'esia emou tebotemme.

17 Krijtopo itomak werim, emou
ne ujbwana, jume' Krijtota sualeme
nasuk, ka nau eewamta joaka
intok yee ji'optuame, enchim
am mammatene' betchi'bo.
Bwe'ituk ini'i weyeme, bem joa'u,
Krijtota betana juka' enchim a'
majtawaka'uta, beje'eka weye.
Juname'emak eme'e ka emo
tu'urine. 18 Bwe'ituk juname'e,
itom yo'owe Jesukrijtota betana
weyemta, bempo, kaita tu'ik jooa.
Ala bempo, bem tu'ureka, bem
bwa'anee'ut jiapsek. Intok inime'e,
aa noki'ichiae, juebenam am
sualtua, wame'e, jita juni'i sualeme,
jikkaji maisi ujyooisi ameu
nokakai. 19 Si'imem betana eme'e
ju'uneiyaawa, Liojtau si'imeku
enchim nok jikkajaka, au enchim
emo su'u tojila'po. Inia betchi'bo
san ne ama butti emo tana allea.
Intok inepo, tu'ik jiba enchim
bo'o joorianee'u betana sussua
i'a. Taa juka' ka tu'ik joo betchi'bo
ka junuen jiapsine. 20 Ju'u intoko
Lios, yanti elaka jiapsiwamta yetet
autuame, aapo, Jesukrijtotamak
eakai, lauti juka' bebeje'erita, tokti
enchim a' koba'anee'ut enchim
aniane. Itom yo'owe Jesukrijtota
betana juka' emou tu'ik eme'e
mabetne.

21 Ju'u Timoteo' teame ket emou
tebote. Ini'i, Jesukrijtota betana,
tekilta nemak joame, Intok ketchia
ju'u Luusio' teame, intok Jason
teame, intok Sosiipatro' teame.
Inime'e in nemak joomem.

22 Inepo, Teertio' teame, Paplota
betana inika'a ji'ojteita emou
ji'ojteme, ket ne, inepo, yo'owe
Jesukrijtota in emo mak suale'
betchi'bo ne enchim tebotua.

23 Ju'u Kaayo' teame ket junuen
enchim tebotua. Inia jo'apo san
inepo kateka, bitwa. Intok ketchia,
ini'i, si'ime jume' inim Krijtota
sualeme, a' jo'awapo nau yaaji
betchi'bo am mabbeta. Ju'u Erajto'
teame ket enchim tebotua. Ini'i,
ju'u inim bwe'u jo'araapo Korinto'
tea'po, ya'uraa tomita nau toji
betchi'bo, tekilta joame. Intok ket
ju'u Krijtopo itomak weri, Kuarto'
teame enchim tebotua.

Ji'ojtesuka, Paplo, Liojta yo'oritebo

25 I'an intoko itepo, Liojta te
yo'orine, juka'a, Jesukrijtota, che'a
juni'i, ka ta'abwisi intok, enchim
a' sualnee'ut enchim anianemta.
Liojta betana juka' bemela
lutu'uriata, in yee a' majta'apo
amani. Intok Jesukrijtota
betana, juka' nok lutu'uriata
yee a' majtawa'ue. Ini'i intoko,
aniata kee ju'unaktewao, kaabeta
ju'uneiyaaka, taa i'an, Liojta yeu
machiari mak weye. 26 Taa ala i'ani,
jume'e, Liojta betana ju'uneiyaaka
a' ji'ojtekame ji'ojteka'ue,
ju'uneiyaawa, Liojta juka' jiba yuu
jiapsamta nesaweka'po amani. Ini'i
bemela lutu'uria, i'an si'ime ka
nanau yoemra a' ju'uneiyaatuari,
junuen bem a' sualne' betchi'bo
intok bem a' nok jikkajine'
betchi'bo.

27 Lios, ju'u aapolaika, intok si'ime
suawakame, jume' Jesukrijtota a'
sualeme betana a' yo'orinaa'u, jiba
yuu betchi'bo au aune. Intok tua
junuentune.

1 Korintiom

Paplo, bwe'u jo'araa Korinto' tea'u, Krijtota sualemmeu ji'ojte

1 Inepo Paplo, Liojta junen eaka' betchi'bo, Jesukrijtota
betana juka' nok lutu'uriata yeteu
nok i'a'awaka ne yeu pu'ari. Ju'u
Krijtopo itomak weri Soojtenej
teamtamak anekai. 2 Inika'a ji'osiata
ne, jume'e, bwe'u jo'ara Korinto'
tea'po, Krijtota nau sualemmeu
ne a' ji'ojte. Jume' Krijtotamak
bem nau ea' betchi'bo Liojta
yoemiam. Ju'u Lios, wepulsi aapo'ik
betchi'bo am jiapsine' betchi'bo
yeu am pu'ala. Intok si'ime jume'
watemmeu si'imekut aneka, itom
yo'owe Jesukrijtota yoem eiyaaka,
au bicha nokammeu. Ini'i, aapo
bempo'immeu intok kia itou juni'i,
achai yo'owe. 3 Itom Lios achai,
intok itom yo'owe Jesukrijtota
betana, juka' tu'uwata intok enchim
alleenee'uta, intok yanti elwamta
eme'e bitne.

Krijtota betchi'bo ju'u, ju'u tu'ikue alleewame

4 Jiba ne emo betchi'bo Liojta
baisae, Jesukrijtota enchim sualeka,
Liojta betana, juka' emou tu'ika, jiba
yuu jiapsiwamta enchim mabetla'
betchi'bo. 5 Bwe'ituk Krijtotamak
enchim ea' betchi'bo, ju'u Lios, juka'
si'imek bepa che'a eiyaawatchika,
aapo'ik betana weyemta enchim
ju'uneiyaatuala, intok si'imeku enchim
a' teuwane' betchi'bo intok che'a tu'isi
enchim aet ju'unee betchi'bo, enchim
ania. 6 Junuen san, ju'u Krijtota betana
lutu'uria, emou teuwaawaka, enchim
jikkajaka'u, lutu'uriapo enchim a'
sualeka'po aman emot yeu maachi.
7 Inien a' wee'po san, Liojta betana
enchim mabetrika, enchim a joa'uta,
kaita emou be'ee. Ket inim jiapsaka,
taewaita, Jesukrijtota aet yebijnee'uta
bo'o bichakai. 8 Jiba enchim aet
jiapseka a' sualne' betchi'bo, aapo
enchim aet aniane, taewaim enchim
mikwa'u tajtia. Intok junuen, kaabeta,
kaita ka tu'ikut enchim a yeu bwijne'
betchi'bo, yo'owe Jesukrijtota a'abo
notteo. 9 Aapo ju'u Lios, jiba ju'u a'
teuwaarit yeu yuyyuma. Intok jiba
aapo juna'a, ju'u, a' u'usiwa, itom
yo'owe Jesukrijtota mak'eaka, inim,
intok chukula enchim jiapsine'
betchi'bo enchim yeu pu'akame.

Krijtota sualeme nasuk, nattepola emo na'ikimtewame

10 Krijtopo nemak werim, Jesukrijtota
betana lutu'uriakai ne emou ujbwana,

enchim emo nau tu'utene' betchi'bo
intok ka nattepola emo eiyaakai. Taa
che'a juni san, si'imeku nau tuttu'ikai,
wepulsi weyemta nau eiyaane. 11 Inika'a
ne emou teuwaa, Krijtopo nemak
werim, bwe'ituk jume' Kloe' teamtaim
betana nee etejoriawak, enchim ka
nau tuttu'ireaka'po. 12 Inen ne jiubaeka
inika'a teuwaa o'oben, emo tana,
we'epulaim, ta'abwisi jia'u. Waate:
"Paplotamak ne ea", ti jiame aane. Wate
intok: "Apooloj teamtamak ne ea", ti jiia.
Wate intok: "Peo' teamtamak ne ea", ti
jiia. Wate intok: "Jesukrijtotamak ne ea",
ti jiakai. 13 Taa ka nattepola ta'abwisi
intok, Krijto sualwa. Intok kia inepo
Paplo juni'i, ka emo betchi'bo kuuset
popontuk. Intok eme'e ka nee sualeka
bato'owaatuk. 14 Nee intok, Liojta baisae,
emo betana kaabeta in bato'owaaka'
betchi'bo. Inime'e wooim jiba, juka'
Krijpo' teamta intok juka' Kaayo' teamta
ne jiba bato'owaak. 15 Junueni kaabeta,
nee sualeka au bato'owaatuk ti jiune'
betchi'bo. 16 Ket jume' Ejteepanaj
teamtaim ne ket bato'owaak. Taa
ne kaabemmeu intok waate, in am
bato'owaaka'po. 17 Bwe'ituk kannee yee
bato'owaane' teaka, Krijtota betana
yeteu bittuari. Taa aapo'ik betana,
bemelaka nok lutu'uriata in yee majtane'
betchi'bo. Taa ne ka ujyooi intok suawa
maisi nokie yeteu a' teuwaa. Taa ala,
Krijtota jachin betchi'bo kuuset a'
mukuka'po betana, ju'unakkiachisia
ne yee a' majta. Junuen, ito betchi'bo a'
yaaka'uta, ka yeu tawaabaekai.

Krijtota betana ju'u utte'awa weyeme, intok Liojta betana ju'u suawa

18 Itepo, Krijtota betana, aapo'ik
kuuset popontaka mukuka'uta, juka'
bemela nok lutu'uriata yee majta.
Taa jume' ka ju'uneaka, jiokot bem
emo bitnee'u yajineeme betchi'bo,
ameu ka suasi maachi. Taa itom,
jume' jinne'urim betchi'bo, ini'i
bemela lutu'uria, Liojta yee a ae
a' jinne'u'po, utte'ata aet ayuka'po
te a' ju'uneiyaa. 19 Taa Liojta ji'osia
ji'ojteimpo inien ji'ojtei:

> Jume' inim bwiapo, unnaa
> jita ta'aame ne kaita'po am
> tawaane.
> Intok jume' che'a suawakame,
> jitat ju'uneame junak, nee
> betchi'bo, kaitat ju'uneame
> benane.

20 Intok i'ani, ju'u jitat ju'uneame,
oo ju'u yee maj majtame, oo ju'u
inim weyemta betana a yee nok
tejawaame, Liojta betana weyemta
intok itou tu'ik ju'uneiya' betchi'bo,
kaita'po itom ania. Bwe'ituk inim
bwiapo ju'u suawa, ju'u Lios, ka
a' suawatuka'a benasi a' tawaari.
21 Taa ju'u Lios, a' joa'ut ju'uneaka
a' joame, jume' inim jiapsame, ka
bem suawae aman, aapo'ik am
ta'aatuak. Ala inen a' tu'urek,
aapo'ik betana, ju'u nok lutu'uriae,
yeteu nokwamtae, jume' a' sualeme,
junae a am jinne'une'po. Ini'i
nok lutu'uria intok, jume' watem
betchi'bo, ka suawakamta benasi
machika juni'i.

22 Jume' juriom, iniat Liojta
betana a' weye'po ju'uneebaeka,
juka' machilaata, suum watchisi
machik bitbae. Jume' intok,
riekom teame, bem ama butti jita
ta'aa'ut a' ju'uneiyaabae. 23 Taa
itepo, Krijtota betana juka' nok
lutu'uriata teuwaa saka, aapo'ik
kuuset a' popontuka'po betana.

Jume' juriom intok, inika'a
bemela nok lutu'uriata, ka emo
a' tu'urituaka, kaita'pom a' bicha.
Jume' intok ka juriom, ka a'
suawaka'a benasi a' eiyaa. 24Taa
jume' Liojta yeu pu'arim betchi'bo,
juriomtakai intok riekomtakai
juni'i, Jesukrijtota sualeka, Liojta
utte'awata, intok Liojta suawata aet
ayuka'po, a' teuwaa. 25Bwe'ituk ju'u
inim bwiapo yoemrata betchi'bo,
Liojta betana weyeme, kaita aet
ayuka'a benasi bem eiyaa'uta,
juna'a, bem suawata bepa intok
bem a jajame'uta bepa, che'a juni'i
suawa ama aayuk. Ju'u intok, ame
betchi'bo ju'u Liojta betana weyeka,
kaita'po yee'ania'a benasi bem
eiyaa'u, che'a juni'i bempo'im a
joaka, bem aet ea'u bepa yee a ania.
26Krijtopo nemak werim, eme'e,
ju'uneepo yuma'i, Liojta enchim
yeu pu'ariaka'po. Emo betana
ka juebena o'oben, jume' inim
bwiapo jitat ju'uneame, intok ka
juebena, ju'u yo'otaka nesaweme oo
eiyaawatchisi machim yo'owakame.
27Taa ju'u Lios, junuentaka juni'i
ju'uneakai, jume' inim jiapsame
betana, tua kaitat ju'uneame benasi
eiyaawame, intok jume' kaita
betchi'bo tuttu'i benasi eiyaawame,
aapo yeu am pu'ari, junuen,
si'imem jume' inim jiapsame
betana, unnaa koba suawakame
benasi eiyaawame, intok jume' yo'o
ya'arim si'imeku emo yuma'aleme,
Liojta bichapo tua kaita bem
teuwaa'ut bem a' ju'uneiyaane'
betchi'bo. 28Intok ket aapo ju'u Lios,
inim bwiapo jume' ka eiyaawame
intok kia jak wa'am bitwame juni'i,
yeu pu'ari, intok junuen, jume'
si'imem bepa eiyaawame, amau
am tawaa betchi'bo. 29Junuen beja,
kaabeta, Liojta bichapo au jabeline'
betchi'bo. 30Taa jiba Lios, aapo
juna'a ju'u, Jesukrijtota enchim
sualeka, aamak enchim eetualame.
Ju'u Krijto intok, itot jiapsakai,
Liojta betana suawata itot autuari.
Intok kaita ka tu'ik ya'ari benasi,
tu'isi itom a' mabettuari. Intok
wepulsi aapo'ik betchi'bo itom
jiapsinee'ut itom anialame. Intok
ket itom jinne'ukame. 31Junuen san,
Liojta nok lutu'uriapo a' ji'ojtei'i
benasia: “Senu au uttiabae'eteko,
che'a tu'ine, yo'owe Jesukrijtota
uttia'ateko.”

Krijtota kuuset popontuka'a betana, ju'u lutu'uria yee majtawame

2 Taa Krijtopo nemak werim,
inepo ne junakriapo, Liojta
betana juka' lutu'uriata, ka si'imem
aet ju'unea'uta, aman enchim a'
majtakai, kannee yu'in suawakamta
benasi intok ino yo'ori teboka,
emou nookak. 2Bwe'ituk junak,
nee emomak aneka, juebenak
nasuk, kaita intok ta'abwik ne
emo betchi'bo yeu pu'ak. Taa
Jesukrijtota betana juka' wepul
lutu'uriata jiba, intok aapo'ik jachin
betchi'bo kuuset a' popontuka'uta.
3Emou yepsakai, inepo kannee ino
che'ewareka ne ama emou yepsak.
Intok enchim suum'eiyaakai,
emo tana ino majjautuakai.
4Intok Krijtota betana juka' nok
lutu'uriata enchim majtaka, emou
a' teuwaakai, kanne, senuk unnaa
jitat ju'uneaka yee a' majta'a
benasia emou nookak, enchim aet
ju'uneene' betchi'bo. Taa ala eme'e,

Liojta tu'u jiapsiwata betana a' ju'uneiyaatuawak, intok Liojta a jita joa'apo aman aniawakai. 5 Junuen beja, Krijtota enchim suale'u, Liojta a jita joa' betchi'bo enchim a' sualeka'uta a' ju'uneiyaane. Intok ka junuen, inim unnaa jita ta'aame betana etejoriawakai.

Lios, ju'u a' tu'u jiapsie, yee a' ju'uneiyaatua

6 Taa junuentaka juni'i, itepo jume' jaibu tu'isi Krijtota sualeme nasuk anekai, ta'abwisi intok che'a obiachik betana te am majta. Taa ini'i suawa intok, ka inim bwiapo weemta teuwaa. Intok kia inim, jume' yo'o yaa'uchim betana juni'i, ka weye, jume' lu'utineeme. 7 Taa ju'u itom yee majta'u, Liojta betana, kaabeta ju'uneiyaaka suawa juna'a. Che'a bat naatakai, kee aniata ju'unaktekai juka' Liojta intok aapo'ik jiba ju'uneiyaaka, a' ya'abae'uta, junuen, jiba yuu betchi'bo itom jinne'ubaekai. 8 Inika'a intok, jume' inim bwiapo yo'o yaa'uchim, kaabe a' ju'uneiyaala. Bwe'ituk a' ju'uneiya'ateko, kaibum kuuset a' popon ean juka' si'imemmeu che'a yo'orisi machika itom achaita. 9 Taa Liojta nok lutu'uriapo a' ji'ojteituka'a benasi weye, inien a' jia'apo:

> Ju'u Lios, jume' aapo'ik nakeme
> betchi'bo, juka' tu'uwata
> kaabeta jee bitla'uta, intok
> kaabeta ju'uneiyaa'uta,
> intok kia jeela juni'i, kaabeta
> aet jiapseka'uta, ammeas a'
> ju'unaktelaa.

10 Inika'a junen, aapo ju'u Lios, aapo'ik tu'u jiapsie aman itom a' ju'uneiyaatuala. Bwe'ituk ju'u a' tu'u jiapsiwa, si'imetat ju'uneaka, si'imeta ta'aa intok si'imekut a itom mammatetua, Liojta betana juka' che'a obiachik, ka a ju'uneiyaatumta. 11 Inim jiapsame nasuk, kaabe senuk kiala'a ea'po a' ju'uneiyaane. Taa senu, aapo a' jiapsie au ju'uneiyaane. Ket jiba junaeni ju'u Liojta tu'u jiapsiwa jiba Liojta betana weyemta ju'uneiyaa. 12 Taa itepo intok, ka inim jachin eewaka jiapsiwa'a benasi'ea. Taa Liojta betana juka' a' tu'u jiapsiwa, itot jiapsa. Junuen, juka' Liojta ito betchi'bo jiokot eaka itot a' autuarit ju'unee betchi'bo. 13 Itepo te inika'a weyemta betana yee majta, Liojta tu'u jiapsita itom aet ju'uneetua'po amani. Intok ka itom jita ta'a' betchi'bo, a' ta'aalamtakai te enchim a' majta. Junuen itepo, jume' Liojta tu'u jiapsita amet jiapsa'ummeu, Liojta betana itom ju'uneiyaa'uta te ameu a' teuwaa.

14 Ju'u Krijtota betana tu'u jiapsita ka aet aneme, Liojta betana a' tu'u jiapsie ju'uneiyaawamta ka a aet jun'uneene. Bwe'ituk ini'i, aapo'ik betchi'bo, kaita suawata aet ayuka'a benasi maachi. Intok ka a amet ju'uneene. Bwe'ituk inien weyeme, Liojta tu'u jiapsi jiba, a yee aet ju'uneetua. 15 Taa ju'u, Liojta tu'u jiapsi aapo'ikut ane'u, ini'i, inim bwiapo weyemtat intok Liojta betana weyemtat juni'i a ju'unea. Ju'u intok inim ka Krijtota sualeme, inia betana ka a ju'uneakai, ka junae mak eene. 16 Bwe'ituk Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei: “Kaibu jabe, yo'owe Jesukrijtota eeri a ju'uneiyaa. Kaibu

jabe a jitat a' tejwaa." Junuentaka juni'i, itepo, jume' Krijtota sualeme, aapo'ik betana juka' a' eiyaa'uta tee a' ju'uneiyaatuawa.

Jume' nau tekilta joaka, Liojta tekil bo'o jooriame

3 Junuen san, inepo, Krijtopo nemak werim, junakriapo, enchim majtakai, kanne, jaibu Krijtota tu'u jiapsita emot aneka'a benasia emou nookak. Taa kia tokti inim weyemtat jiba enchim jiapseka'a benasia. Taa che'a, Krijtota betana weyemtat ju'ubwa enchim aet ju'unee taite'po benasia. **2**Ka obiachisi enchim aet ju'uneenee'uta ne enchim majtak, ili usita, ketun che'emta, kawammea a' jiapsa'a benasia, intok kee bwa'amta a' bwa'e'e benasia. Bwe'ituk eme'e, Liojta betana juka' lutu'uriata, che'a obiachikut ka a ju'unean. I'an tajtia kate'em au joiwala. **3**Bwe'ituk eme'e ketunia tokti inim jiapsiwa'a benasi jiapsa. Emo nasuk ketun ka enchim emo bibitpeaka enchim emo beje'ee'u intok nattepola eme'e emo eiyaakai, eme'e ketuni inim jiapsiwa'a benasia, ka amma'ali jiapsa. **4**Bwe'ituk seenu, inepone Paplotamak ne ea ti jia'ateko, senu intok, Apoolojtamak ne ea ti jia'ateko, watem tua ka amma'ali inim aneme jiapsa'a benasi em emo uju'u.

5Bwe'ituk inepo Paplo intok Apooloj teame juni'i, ka itou cha'aka enchim itom yoem'eiyaanee'u. Itepo kia beja te wepulsi, Liojta betana tekilta jooa. Bwe'ituk eme'e intok, ito betchi'bo Jesukrijtota sualek. Itepo intok, we'epulaka, tekilta, itom yo'owe Jesukrijtota betana itom mabetri te ya'ari. **6**Inepo che'a bat, Krijtota nok lutu'uriawata ne emou teuwaaka, enchim a' majtak. Chukula intok ju'u Apooloj teame emou yepsaka, watek enchim majtaka, junae utte'ata emot autuak. Taa ju'u Lios juna'a, ju'u enchim a' sualeka enchim aet ju'uneene' betchi'bo enchim aet aniakame. **7**Junuen san beja, ju'u tua bat, Krijtota betana enchim majtakame, intok kia ju'u chukula emou nokakame juni'i, ka itou cha'aka, itot enchim eenee'u. Taa Lios, ju'u enchim jinne'ukame juna'a. Bwe'ituk aapo utte'ata emot autuari. **8**Jume' che'a bat, Krijtota betana yee majtame intok kia jume' chukula kateka, emou a' teuwaame juni'i, Liojta bichapo nanancha bitwa. Lios aapo, we'epulaimmeu bem tekilet ameu a' lutu'uriatuka'po aman, aet am mabetneeka juni'i. **9**Bwe'ituk itepo, Liojta betana juka' tekilta te nau a' bo'o jooria. Wajta, Apooloj teamtamak itom nau tekipanoa'a benasia machikai. Ju'u Lios intok, juka' wajta atteakame benasi machikai.

Oo ket, eme'e, Liojta karita, a' joa'a benasi maachi. **10**Ineponee intok, Liojta betana nakwaka, in au yeu pu'awaka'po amani, senuk, tua tu'isi a kaatemta benaka, ne bat emou yepsaka, kari nawata benaka, Krijtota betana juka' che'a bat weyemta ne enchim a' majtatuawak. Chukula intok, juchi senuk, bichau bicha che'a yuma'isia enchim majtaka enchim

aet yo'oturia. Taa jume' chukula enchim majtaneeme, aet suaka, ka ta'abwisi intok enchim a' majtane.
11 Bwe'ituk inim, juka' bat weyeka si'imeta aet naate'uta, juka' che'a bat jaibu enchim majtasuaka'uta, chukula kaabe ta'abwisi intok yee a' majtane. Ini'i naateme, jiba aapo ju'u Jesukrijto juna'atakai. 12 Taa seenu, bichau bicha che'a yuma'isia enchim aet utte'ata autuaneeme, jiba benasi, tu'isi ama wa'am a' tekipanoa, oo kia jaana, jak wa'am juni'i a' tekipanoa. Senuk, kaata chupa'abaeka, tu'ikue, beje'emtae, oo kia jaana machikue a' chupa'a benasia. 13 Bwe'ituk taewait, Liojta yee aet ya'uraa bittuanee'uta yumako, we'epulaka, juka' Krijtota betchi'bo bem yaaka'ut ju'uneiyaanaa. Juna'a taewai intok, tajiu a tamachiatu. Junama'a intok, we'epulaka, juka' bem ya'ari, tu'ika oo ka tu'ika, ama yeu machine.
14 Ju'u intok, a' ya'ari betana tu'isi ama yeu sikame, juka' ae betchi'bo, che'a naa buustia, juka' tu'ik a' bitnee'uta au na'ikiatune. 15 Taa senu intok, ju'u a' yaaka'ut, ka tu'isi ama yeu siiko, juka' tekilta, kia beja tua a' ya'ane. Aapo intok, jinne'utuneeka juni'i, taa senuk, junama'a beete'po kaitamak au a' jinne'uka'a benasia.
16 Eme'e inien au waate'po yuma'i, Krijtota enchim suale' betchi'bo, Liojta emot jiapsa'po, intok aapo'ik enchim te'opoka'a benasi enchim a' eiyaa'po. 17 Senu intok, Liojta bichapo junaen machika, ju'u ka tu'ikut au kobeko, ju'u Lios, aapo'ik a' lu'utinee'uta iniau chupa'ane. Bwe'ituk aapo ju'u Lios, juka' te'opowata yee a' yo'ori i'a, intok jiba eme'e juname'em, Liojta te'opom benasi a' bicha'um.
18 Kaabe inim ju'u ayukamtat au bai tatta'ane. Emo nasuk seenu, inim bwiapo weyemta betana au suawaile'eteko, juna'a, kaita a' ta'a'a benasia au eiyaane. Junuen lutu'uriapo Liojta bichapo aapo'ik tua suawakamta'a benasi a' eiyaana' betchi'bo. 19 Bwe'ituk inim bwiapo ju'u suawa, Liojta betchi'bo kaita teuwaa. Jum Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei:

> Ju'u Lios, aapo, jume' junuen emo suawareka, bem yee ae bai ta'aabae'ue, bempo'im aet emo kokoptua.

20 Inen ket ji'ojtei:

> Ju'u achai Lios, jume' suawakame ea'ut ju'unea, junaka'a a' kaita betchi'bo tuka'po.

21 Junuen san, kaabe, senuk ale benasi yoemta yoem'eiyaaka, ae tana au uttiabaane. Bwe'ituk si'ime Liojta betana weyeme, emou tu'ineeka weye. 22 Kia inepo Paplo juni'i, intok kia Apoolos juni'i, intok kia Peeotaka juni'i, ite, enchim ania betchi'bo jiapsa. Intok kia ini'i ania juni'i, intok kia ju'u jiapsiwame intok kia ju'u kokkowame juni'i, intok kia i'an lautipo ayukame intok chukula a'abo weyeme juni'i, si'ime ini'i, emou tu'ineeka weye. 23 Ite ka emou yo'owe. Ala, eme'e, Krijtota yo'owak. Ju'u Krijto intok, Liojta yo'owak.

Jume' Krijtota yeu pu'arim tekil joa'u

4 Junuen san beja, eme'e, kaachin intok, taa kia beja

Krijtota betana itom sawa'a benasi
jiba itom eiyaane. Liojta betana
weyeka, kaabem ju'uneiyaa'uta,
yee a' majta betchi'bo itom a' tekil
makrimtuka'a benasia. 2Junuen
san, ju'u Liojta betana tekilta bo'o
jooriame a' yoem'eiyaanaa'uta au
ju'uneiyaa tebone. 3Taa ne intok,
ne tana, kaachin ne tua ino eetua
jachin enchim nee bicha'po, oo
inim ya'uraapo temaituneeka juni'i.
Bwe'ituk inepotaka juni'i, kaitat
nee ino ju'uneiyaa. 4Nejponee
intok, Liojta bichapo kaita ka
tu'ik nee ino ya'a ju'uneiyaa. Taa
junuentaka juni'i, ne ka witti nooka,
tua kaita net auka'a benasia. Taa
itom yo'owe Jesukrijto juna'a ju'u
nee ya'uraa bittuaka, tu'isi oo
ka tu'ikut nee ju'uneiyaaneeme.
5Junuen san eme'e, ka che'a
bat naataka eaka ju'u inien
weyemtat, jachin a' weye'ut
ju'uneebaane. Ala juka' yo'owe
Jesukrijtota eme'e yebij bo'o bitne,
juka'a, etbwa ka ju'unakkiachisi
machik ya'arita, machisi yeu
a' bwijnemta. Aapo ju'u yo'owe
Jesukrijto intok junak, we'epulaim,
jitaa betchi'bo intok jachin eaka,
aapo'ik betchi'bo bem jiapsa'uta
a' ju'uneiyaa tebone. Intok junako
ju'u Lios, we'epulaimmeu, ameu a'
lutu'uriatuka'po aman, uttiawaka
bem eiyaanaa'uta ameu a' na'ikiane.
6Krijtopo nemak werim, inika
weemta ne emou etejo, emo betana
tu'ik waatakai, Apooloj teamta
intok kia inepo ino emou teuwaakai
inika'a nee teuwaa. Junuen, ito
betana weyemta mammateka, ka
ta'abwisi intok, taa tua junuen a'
ji'ojteituka'po aman jiba a' joaka,
kaabeta, senuk che'a weyeka, senuk
intok kia jak wa'am a' bitbaane'
betchi'bo. 7Bwe'ituk, empo juka'
suawata intok watek et ayuka'uta,
jabesa et a' autuari. Ka empo emo
a' maki, taa ju'u Lios, ju'u enchi
ju'unaktei juna'a. Taa si'imeta
et ayuka'uta, Liojta betana ee a'
mabetri. Junuentuka'ateko intok,
Liojta betana a' mabetlatakai, intok
jaisaakai empo ae emo uttia, juka'
em mabetri empo emot a' autuari'i
benasia.
8Eme'e jaibu kaita emou be'eeka,
kaita'po enchim jiokot ea'a benasia
aane. Eme'e jaibu eme'emo
saweme benasia, itom intok em yeu
tawaalam. Tua tu'i ean lutu'uriapo
eme'e a emo sawe'eteko, intok
inika'a junuen, enchim a emo
sawee'uta, alleaka emomak itom
a' bitne' betchi'bo. 9Bwe'ituk inepo,
juka' Liojta aapo'ik, iitom jume'
Krijtota betana inim yeteu naas
bittuarim, si'imem bepa che'a juni'i
ka eiyaawame benasi itom tawaari
ti ne ea. Itepo tee, watem bem
su'atune' betchi'bo yeu pu'arim
bebena. Jiba itepo tee, jume' inim
bwiapo jiapsame betana intok
kia jume' ankelesim betana juni'i,
ame bichapo suumwatchisia bem
bitchunee'um benasi machikai.
10Itepo, Jesukrijtota betchi'bo tee
ka susuakame benasi eiyaawa.
Enchim intok Krijtota betana
weyemtat tua junama wa'am
enchim emo a' ta'aale' nasuku
juni'i. Itepo te kaita betchi'bo
tuttu'i benasi eiyaawa. Taa
enchim intok si'imek betchi'bo
tuttu'i benasi eiyaawa'po. Itepo
intok, kia te jak wa'am bitwaa,

enchim intok yo'oriwa'po. 11 I'an
tajti te jiokot ito bicha. Jamak ka
ji'ibwaka, intok ka ba'a je'ee. Intok
te kia ka tajo'orisuk, kia te jiokot
te joowa. Katte jo'aak. 12 Intok ito
ania betchi'bo, itom maammea
te lot lotteka tekipanoa. Jaana te
jijiawaawa. Taa itepo intok te tu'ik
itom ametana waata'uta ameu
teuwaa. Itou im suua, taa itepo
intok kia beja te a' ine'a. 13 Ka tu'isi
itot nokwa, taa tee ka jain eaka, am
sua tejwaa. Tokti betchi'bo tee jak
juni'i ka bibitpeewa jita jaibu ka
tu'ireaka'a benasi eiyaawakai i'an
tajtia.

14 Kannee tiusi enchim be'e'
betchi'bo nee inien emou ji'ojte.
Taa che'a, enchim sua tejwaabaekai,
in yoemiam, tu'isi in nake'um
benasi enchim eiyaaki. 15 Bwe'ituk,
ama butti juebenaka Krijtota
betana jume' enchim majtame
aneo juni'i, taa ka juebena jume'
emou yo'owe. Ineponee ala
juna'a, ju'u enchim yo'owa. Nee
betchi'bo Jesukrijtota enchim
sualeka intok aapo'ik betana juka'
bemela nok lutu'uriata in enchim
majtaka'ue. 16 Junuen san ne emou
ujbwana, in jiapsaka'a benasia,
enchim neu a' suawa'uka, junaen
enchim jiapsine' betchi'bo. 17 Inia
betchi'bo san ne Timoteo' teamta
ne emou bittuala, juka' Krijtota
in suale'e betchi'bo, in yoemia
tu'isi in nake'uta. Ju'u Krijtota
betana tekilet jiapsekame. Aapo
intok juchi enchim aet tejwaane,
Krijtota in suale'po amani, jachin
in jiapsa'po betana, intok si'imekut,
jume' Krijtota sualeme in am
majta'apo. 18 Emo betana waate,
bem jikat emo eiyaa'u amet aayuk,
nee aman enchim majjaeka, ka
intok nee emou noitine'eti'eakai.
19 Taa ne lauti emou noitibaeka'ea,
itom yo'owe Jesukrijtota junen
eao. Junak beja ne amet ju'uneene,
inime'e jikat emo eiyaakammetchi,
lutu'uriapo, Liojta betana tu'ik
a bem joa'uta, oo kia beja tua
ka lutu'uriapo bem teuwaa'uta.
20 Bwe'ituk Liojta betana weyeka
yee a' jinne'u'u, ka kia etejorie, taa
Liojta a jita joa'apo aman, a' joa'ue
weye. 21 Enchim mampo aayuk. Ne
aman emou yepsaka intok enchim
emo tu'utene' betchi'bo, eme'e
kuttipo ka nee enchim sua tejwaa
i'a'ateko, i'an lautipo em emo
tu'utine. Junak intok, nee aman
yepsaka enchim nakeka tu'u nokie
jiba emou nokne.

Senuk ama butti ka tu'isi ayukamtat nau etejowa'po

5 Emo nasuku seenu, a'
waim'aemak jiapsa' teaka
ju'uneiyaawa. Ini'i intok, kia
ilitchisi juni'i ka tu'i. Intok kia
jume' ka Liojta ta'aame nasuk
juni'i ka joowa. 2 Intok ketun naa
buustia enchim emo che'eware'u
emot aayuk. Junae betchi'bo
eme'e siok'eaka su. Ju'u intok inile
benak ka tu'ik yaakame, ka intok
emo nasuk tu'urinaa. 3 Bwe'ituk
ineponee ka emomak aane, taa
nee emomak in ane'e benasi aman
jiapsek. Intok junueni, junaka'a,
juka' ka tu'ik yaakamta, au a'
chupnee'uta, jaibu ne au yeu a'
pu'ari, emomak anemta benasi.
4 Emo'em nau tojine, itom yo'owe
Jesukrijtota betana nau wepul

lutu'uriakai. Inepo intok, nee
in emomak ane'e benasi aman
jiapsine. Itom yo'owe Jesukrijto
intok ket emomaktuka, enchim
aet aniane. 5Intok junueni, juna'a
o'ou, bebeje'eritau su'u tojitune.
Junuen beja a' takaawapo jiokot
au a' chupuka a' lu'utine' betchi'bo.
Taa ket junueni, yo'owe Jesukrijtota
notteo, a' jiapsiwata jinne'utune'
betchi'bo.

6Eme'e ju'u inile benasi ka tu'ik
yeu sikamta betana emo jabeleka, ka
amma'ali aane. Eme'e tu'isi ju'unea,
juka' ka tu'isi ayukamta, kia beja
a' bicha'ateko, si'imem nayyotenee:
"Reberuata ilitchik juni'i, si'ime
kittimet a' kikkimu'u benasia." 7Bat
naatakai, ka tu'isi enchim jiapsa'uta,
juka' si'imem nayyotenemta koptane.
Intok junuen, Liojta bichapo kaita
ka tu'ik ya'arika enchim bitna'
betchi'bo, lutu'uriapo enchim jaibu
jinne'urimtuka' betchi'bo. Bwe'ituk
jiba Krijto, aapo ito betchi'bo ket
me'etuk. Junuen aapo bat naataka
jume' bwalam pajko taewait
am susu'awa'a benasia, i'an ito
betchi'bo ya'atuk. 8Junuen san itepo,
tua junen jiaka intok lutu'uriapo,
Krijtota itom suale'uta, alleaka
intok aet jiapseka a' bo'o jooriane.
Jume' paanim, ka reberuakame, bat
naataka, juriom jiba bem a' sualeka
bem bwa'ee'um benasia machikai.
Katte intok juka' ka tu'ik joaka
jiapsine. Intok juka' tokti betchi'bo
tiusi ka tu'ik koptakai, bat naataka
ju'u reberuatau tammachiaka
teuwaawamta.

9Ji'osiata bat naataka in emou a'
ji'ojteka'po ne enchim etejoriak, jume'
ka bem jubimmak emo tu'uremmak
ka enchim eesaekai. 10Taa ne ka
jume' inim ka Krijtota sualeka inen
jiapsame betana inika'a inien emou
a' teuwaa. Oo jume' tokti betchi'bo
ka tu'isi jiapsame betana, oo jume'e,
jain juni'i jita waatame betana, oo
jita e'etbwame betana, oo jume'
ta'abwi liosim, maammea ya'arim
yo'oreme betana nee ka inime'e
betana nooka. Bwe'ituk inime'e ka
bibitpea'ateko, eme'e ka im bwiapo
amemak jiapsi ean. 11Ju'u in enchim
ju'uneiyaa i'aka in teuwaaka'u, ini'i
juna'a, ju'u Krijtopo itomak au weri'iti
jiaka, taa ket tokti betchi'bo ka
tu'isi jiapsamta make ka aamak emo
tu'uribaane. Oo ju'u, jain juni'i jita
waatamtamake oo ju'u ta'abwi liosim
yo'oremtamake, oo ka lutu'uriata
juni'i yete tana e'etejomtamake,
oo naamumukemtamake. Oo jitat
suuammake, ka enchim aamak eene'
betchi'bo, ka aamak ji'ibwabaanee
juni'i. 12,13Bwe'ituk inepo, kannee
a bem ka tu'isi tawaanee'uta ameu
tammachia, jume' ka Krijtopo itomak
werim. Taa aapo ju'u Lios juna'a ju'u
am ya'uraa bittuaneeme, bem tu'isi,
oo ka tu'isi tawaane'e betchi'bo. Taa
eme'e, Krijtopo emomak werimmeu
lutu'uriak, enchim, ju'u ka tu'ik
betana am tejwaane'po. Junuen san,
juka' junaen ka tu'isi aulamta, ka intok
emo mak a' tu'ureka yeu a' jiokoine.

Ka Krijtota sualeka, yee nau tutu'uteme bichapo jitat nau nok nassuawa'po

6 Emo nasuku seenuk, jitat a'
na'atejobae'eteko, kaachin a
jume' ka itomak Krijtota sualeka,
yee nau tutu'utemmeu nokne.
Ito benasi Liojta yoemiammeu

nok'eaka su. 2Eme'e ju'uneene,
jume' Liojta yoemiam, inim jume'
ka Liojta sualemmeu, chukula
enchim ameu japtene'po. Intok
eme'e junuen, juka' yoemratau
japtene'eteko, jaisaakai eme'e
inien weyeka, ka jaikiku ka
yuuma. 3Intok kia jiba junaen,
jume' ankelesimmeu juni'i, itom
ameu japtene'po ket ju'uneene.
Junuentuka'ateko, ju'u, inim
itou aukame, che'a juni'i itou
cha'aka. 4Eme'e intok junuen, inim
weyeka, ka enchim nau ea'uta
emou aukamta tu'utebae'eteko,
eme'e, jume' ka au lutu'uriaka ka
Krijtota sualeka emo nasuk, kaita
tekiakammeu, kaachin eme'e nau
emo tu'utebaeka'eene. 5Inika'a
ala nee enchim tiunee betchi'bo
nee a' teuwaa. Jaisa wepu'ulaka
juni'i kaabe ja'ani, emo nasuk
au yumame, jume' Krijtopo
aamak werim nasuk ayukamta
a' tu'uteneeme. 6Taa eme'e,
Krijtopo nau wewerika juni'i, ka
nau tuttu'ika, emo na'atejo, intok
inika'a jooa, jume' ka Krijtota
sualeka, yee nau tutu'uteme
bichapo.

7Junuen san, ju'u enchim junuen
nau ane'u, tokti enchim emo
kokobe'u ama aayuk. Emo betchi'bo
che'a tu'isi yeu weama, si'imeta juka'
ka tu'ika emou weyemta, kia beja
tua enchim a' ine'ao. Intok junuen,
jita etbwariawaka juni'i, ka montekai.
8Taa eme'e junuen an'eaka su, ala
eme'e, ka tu'ik bo'o jooria, intok jita
e'etbwa, intok kia Krijtopo emomak
am weriak juni'i jita am e'etbwaria.

9Eme'e em jaibu ju'unea, jume'
si'ime inien ka tu'ik bo'o jooriame,
Liojtamak ka bem lutu'uriane'po.
Kate'em aet jiji'obe. Bwe'ituk
jume'e, ka bem jubimmak juni'i
emo tu'ureme, intok jume' ka
tua liosim juni'i yo'oreme, intok
jume' jujubeka juni'i, tatta'abwi
jaamuchimmak emo tu'ureme,
intok jume' o'owimtaka
juni'i, jaamuchim benasi emo
tammachiame, 10intok kia jume'
jita e'etbwame, intok jume' jain
juni'i jita atteapeame, intok
jume' nanaakome, intok jume' ka
lutu'uriata juni'i yetet nonokame,
intok kia jume' yee bai tatta'aaka
jita yeteu waatame, inime'e si'ime
inien benak ka tu'ik bo'o jooriame,
Liojta ya'uraata intok a' ujyoriata
ka aamak a' bitne. 11Emo betana
waate inien mamachiakan. Taa
i'an juname'e jaibu junae ka tu'ik
betana jiokoirimtaka, bemelasi,
wepulsi Liojtat jiba jiapseka intok
aapo'ik bichapo tu'isi mabetrim,
yo'owe Jesukrijtota junuen enchim
a' tu'u ya'ariaka' betchi'bo. Intok
junaen, juka' Liojta tu'u jiapsitau
su'u tojilamtakai.

Senuk a' takaae, tu'ik jiba a' joa'u

12Lutu'uria ala ju'u inien jiuwame:
"Senuk jita juni'i a' yaa'po." Taa
ka si'ime tu'isi yeteu yeu weama.
Lutu'uria junuen a' weye'po, taa
kaabe, jita juni'i joaka, junau
au su'u tojibaeka'eene. 13Inen
jiuwame ket lutu'uria, juka' i'an
lautipo ayukamta, ka a' jiba yuu
betchi'botune'po. Bwe'ituk itom
takaa, jiapsi betchi'bo bwa'awamta
waata. Taa ju'u Lios inime'e wooi
weemtau, taewaita yeu pu'ari am
lu'utinee'uta. Taa tua ka lutu'uria,

seenuk naa buustia intok a' jaamuchianee'uta a' tu'ireaka'po. Taa ala, yo'owe Jesukrijtota betchi'bo ju'unaktewak. Aapo ju'u yo'owe Jesukrijto intok juna'a ju'u itou yo'owe. 14 Intok jiba junaeni, Liojta, yo'owe Jesukrijtota, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuaka'a benasia, itom ketchia, aapo'ik a jita joa'apo aman, kokkoarim nasuk itom jiabijtetuane.

15 Ju'uneenee eme'e, enchim we'epulaim Krijtotamak enchim nau ea' betchi'bo, aapo'ik a' takaawa benasi enchim machiaka'po. Jaisa tu'i machi ja'ani, inepo, Krijtota mak junuen jiapsaka, intok ka tu'i jaamuchimmak in ino tu'ure'po. Kaachin junuentune. 16 Ju'uneenee eme'e, senuk o'outa, ka tu'i jamuttamak au tu'uremta, Liojta bichapo junae jamuttamak wepu'ulai benasi bittaka tawane. Bwe'ituk Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei: "Woika juni'i, jume' emo jujubeme, Liojta bichapo wepu'ulai benasi tawane." 17 Taa senu yo'owe Jesukrijtotamak eaka a' mabetlatuko, juna'a Krijtotamak nau, Liojta bichapo, aamak wepulsi bitnaa.

18 Junuen san inile benaka ta'abwi jaamuchimmak enchim ka emo tu'urinee'ut, tu'isi em emo aet suuane. Ju'u waate ka tu'ik senuk ya'anee'u, ka junuen a' takaawata ka tu'ik ya'ane. Taa ju'u ta'abwi jaamuchimmak au tu'ureme, a' takaawata ka tu'isi tatawa. 19 Ju'uneenee eme'e, Liojta betana juka' a' tu'u jiapsiwata emot a' jiapsa'po, intok ae betchi'bo, aapo'ik te'opota benasi enchim machiaka'po, intok junuen emot a' jiapsa'po, kate'em eme'e emo uju'u. 20 Bwe'ituk ju'u Lios, enchim jinne'ubaeka, ama butti bu'uuk emo betchi'bo yaak. A' u'usiwata me'etune' betchi'bo a' su'u tojakai. Junuen san, eme'e, ju'u enchim jiapsa'ue, intok tu'ik enchim bo'o jooria'ue, Liojta yo'oritebone. Bwe'ituk enchim taka intok ju'u jiapsi, Liojta betana attearim.

Jujupwamtat yee nok tejwaame

7 I'an intoko, enchim ju'uneiyaabaeka, nattemaeka neu ji'ojteka'uta betana ne emou a' teuwaaka, ne emou ji'ojte. Lutu'uria ala, ju'u o'outa, kee jubeka, jamuttat kia juni'i aet mamte betchi'bo, tua ka tu'i. 2 Taa inim ju'u ka emo jujubeka, nau emo tu'uriwamta auka' betchi'bo, intok junaka'a lu'utine' betchi'bo tu'ine, o'owim, we'epulaka jujube'po. Intok jaamuchim we'epulaka kukuna'po. 3 Intok junuen san, ju'u kunawai, a' jubimak, si'imeku tu'isi intok yuma'isia aamak jiapsaka, kaita'po a' sioktuane. Intok ketchia, ju'u jubiari, jiba junaen a' kunamak jiapsine. 4 Ju'u jubiwai, ka aapo au atteak taa ju'u kunawai. Intok ketchia jiba junaeni, ju'u kunawai, ka aapo au atteak, taa ju'u jubiwai. Bempo nanancha emo atteak. 5 Junae betchi'bo eme'e, ka emo koptabaeka'eene. Taa ala emo tejwaarika, junuen nau ea'ateko, chuubaa ka enchim emo bitne'po nau ju'uneiya'ateko jiba, wepulsi Liojta yo'oribaeka, au bicha nokbae'eteko, junuen anne. Taa iniat chukula, juchi em nau nottine.

Ji'obek, junak eme'e nattepola ka
a emo uju'ukai, ju'u bebeje'eri, ka
tu'ik enchim ya'atuane.
6 Si'imeta inika'a inepo betana
nee enchim tejwaaka emou nooka,
taa ka junuen Krijtota betana
enchim aet sawakai. 7 Nejpo ala,
kia si'imem juni'i, nele benasi
am jiapsituapea. Taa ju'u Lios,
nattepola, we'epulaim, tatta'abwisi
ameu a' chupa'i, juka' bem
joonee'uta intok bem jiapsinee'uta.
8 Jume' ka jujubekammeu intok
jume' jamut jokoptuimmeu, inen ne
ameu jiia, che'a ameu a' tu'ine'po,
ka juchi bem jujupne'po, nele
benasia. 9 Taa ka jubeka, junuen ka
a jiapsa'ateko, emo jujuptuanee oo
emo kukunatuane. Bwe'ituk che'a
tu'ine, jujubeko intok kukunako,
intok ka junuen, senuk ka jubekai
aet ka tu'isi tawane.
10 Taa ne, jume' Krijtota sualeka,
jaibu jujubekame, juka' jubiwai,
a' kuna ka a' jimaane' betchi'bo
ne junuen am nok tejwaa. Ini'i in
enchim ya'asaeka tejwaa'u, lutula
wee'po inepo ka a' teuwaala,
taa ju'u itom yo'owe Jesukrijto
junuen a' teuwaala. 11 Taa ju'u
jubiwai, a' kuna jimmaako, aapo
ka intok kunabaeka'eene. Oo juchi
a' kunamak nau'eaka au tu'utene.
Intok jiba junaeni, ju'u kunawai, ka
a' jubi jimmaabaeka'eene.
12 Jume' watemmeu inepo betana
nee inika'a teuwaa, intok ka
Jesukrijtota betana a' ju'uneiyaakai.
Seenu, Krijtopo itomak werika, ka
Krijtota sualemta jubeka, taa juna'a
jubiari, alleaka aamak jiapsa'ateko,
ka a' jimaa'po yuma'i. 13 Intok
kia jamuttaka juni'i, Krijtopo
itomak werik, ka Krijtota sualemta
kunako, taa juna'a kunawai alleaka
aamak jiapsa'ateko, ka a' jimaa'po
yuma'i. 14 Bwe'ituk ju'u kunawai,
ka Krijtota sualeme, a' jubiawa
Krijtota sualemtamak eakai, a'
jubiawata betchi'bo, Liojta betana
tu'isi a' tawaanaa'uta a jajamne.
Intok ketchia ju'u jubiwai, junueni
ka Krijtota sualeme, a' kunawa
Krijtota sualemtamak eakai, a'
kunawata betchi'bo Liojta betana
tu'isi a' tawaanaa'uta a jajamne. Ka
junuentuko, jume' enchim yoemiam,
jume' ka Krijtota sualeme yoemiam
bebena ean. Taa i'an intok im Liojta
betana yoemiarim bebena. 15 Taa
ju'u kunawai oo ju'u jubiari, ka
Krijtota sualeme, aamak a' jiapsa'u,
a' jimmaabae'eteko, a junen aayu.
Bwe'ituk junuen a' weye'po, ju'u
Krijtopo itomak weri, o'outaka oo
jamuttaka juni'i, kaita utte'apo a
nau am jiapsitua. Bwe'ituk ju'u Lios,
yanti elaka itom jiapsine' betchi'bo
itom yeu pu'ari. 16 Bwe'ituk empo'e,
ka ju'unea, jubiwai, tu'isi em aamak
jiapsa' betchi'bo, em kuna, jumak
a' jinne'utune'po. Intok empo'e ka
ju'unea kunawai juni'i, tu'isi em
aamak jiapsa' betchi'bo, em jubi
jumak a' jinne'utune'po.
17 Taa jachinpo juni'i, we'epulaka,
yo'owe Jesukrijtota betana amet
ayuka, bem, a joa'uta, bo'o jooriane.
Intok Krijtota nok lutu'uriata
sualeka a' nok jikkajako, junuen
au a' aniaka a' jiapsa'po benasia
bo'o jooriaka jiapsine. Si'imekut
nee jume' Krijtota sualeme inien
amet nesawe. 18 Maa su, seenu,
jaibu sirkunsiraaroataka Liojta
betana nok lutu'uriata sualeka

a' nok jikkajakai, ini'i junuen ya'ataka tawane. Ju'u senu intok, ka sirkunsiraaroaritaka, Liojta nok lutu'uriata jikkajaka a' sualeko, ini'i junen, ka sirkunsiraaroatune.
19 Senu intok, sirkunsiraaroaka oo ka junuen ya'atuka juni'i, juna'a kaachin jiubae. Taa ala ju'u ka itom koptanee'u, jiba Liojta itom jiapsi i'a'po aman itom jiapsinee'u juna'a. 20 Si'ime we'epulakai, Liojta nok lutu'uriata jikkajaka a' sualeka a' mabetaka, bat naataka bem emo aniaka bem jiapsa'a benasia, jiapsine. 21 Senu intok tekoka jiapsaka, Krijtota nok lutu'uriata jikkajaka a' sualeko, kaachin eenee junae betchi'bo. Taa junuentaka juni'i, junae betana, a emo na'ikimte'eteko, a junuen aane.
22 Bwe'ituk ju'u, junuen tekoka jiapsaka, Liojta nok lutu'uriae, Jesukrijtota sualekame, i'an, yo'owe Jesukrijtota betchi'bo, jaibu ka bebeje'erita tekoka jiapsa, intok jiba junaeni, ju'u, ka tekoka Krijtota sualeme, juna'a i'an, yo'owe Jesukrijtota tekoka jiapsamta benasi jiapsine. 23 Bwe'ituk aapo ju'u Lios, enchim jinne'ubaeka, ama butti bu'uuk emo betchi'bo yaak. Junuen san eme'e, kaabemmeu emo su'u tojirine, Liojtau emo su'u tojiri'eaka su. 24 Junuen san Krijtopo nemak werim, si'ime we'epulaka, Liojta nok lutu'uriata jikkajaka a' sualeka, bat naataka enchim emo aniaka jiapsaka'a benasia, jiba junaen jiapsaka emo aniane.
25 Jume' intok, kee jujubeme betchi'bo, tua ame betchi'bo, ameu cha'akamta, yo'owe Jesukrijtota betana kaita ne ju'uneiyaa. Taa inen ne emou jiubae, Jesukrijtota nee a' jiokoleka' betchi'bo a in yoem'eiyaatu'po amani. 26 Ju'u ka jubekamta betana, jiba junaen, ka jubeka a' tawane'po nee che'a a' tu'i machia i'an lautipo wasuktiammetchi, bettesi aukame betchi'bo.
27 Empo intok, jubeka'ateko, ka a' jimmaabaeka'eene. Intok ju'u ka jubekame juni'i, junae betana ka au temaine. 28 Taa empo jubeka'ateko, ka junae betchi'bo ka tu'ik ya'alatune. Intok kia ju'u beeme juni'i, kunako, ket ka junae betchi'bo ka tu'ik ya'alatune. Taa jume' jujubekame, chukula, jiba junaetchi obisi ameu aunee inim jiapsakai. Nee intok inika'a ka enchim bittuapea o'oben.
29 Krijtopo nemak werim, inen ne jiubae o'oben, katte juebena ta'apo im bwiapo jiapsine. I'an bichau bicha jume' jujubekame, ka jujubekame benasi emo eetuaka jiapsine. 30 Intok siok maisi eewamta emot ayuka'ateko juni'i, ka siokamcha emo eetuane. Intok enchim allea'u, enchim jiapsipo jiba a' ju'uneiyaane. Intok jume'e, jita jinuri, che'a tu'isi kia, ka tua bempo'im betchi'bo bem a' jipue'e benasi eene. 31 Jume' intok, inim bwiapo bem joa'ue tu'isi ae emo aniame, ka junaet jiba jiapsine. Bwe'ituk ju'u inim bwiapo itom bicha'u, lu'utiseka weye.
32 Inepo ala, nee kaitat enchim obisi eenee'uta emot bitpea. Seenu, ka jubeka, yo'owe Jesukrijtota betana weyemtat jiba a' jiapsa'uta aet aune. Intok si'imeku, Jesukrijtota a' alleetuanee'uta.

33 Taa ju'u jaibu jubekame intoko,
inim, tu'isi a' jiapsinee'ut jiba
au temaine. Intok a' jubiawata a'
alleetua baanee'ut jiba au temaine.
Junuen san, ka wepu'ulaikut jiba
jiapsinee taa wooi weeme au aune.
34 Intok ket jiba junaen maachi
jaamuchim kukunakammeu
intok ka kukunakammewi.
Ju'u ka kunakame, yo'owe
Jesukrijtota betana weyemta a'
bo'o joorianee'uta, intok junueni,
si'imeku a' joa'ue, intok kia
si'imeku tu'ik a' bo'o jooriapea'ue,
wepulsi Krijtota betchi'bo jiapsakai.
Taa ju'u jaibu kunakame intoko,
inim tu'isi a' jiapsinee'ut intok a'
kunawat jiba au temaine.
35 Inika'a intok inien weyemta
ne emou teuwaa, tu'ik emo tana
in waata' betchi'bo. Intok junuen,
ka jita'apo obisi enchim emo
bitne' betchi'bo. Taa che'ewasu
tu'isi enchim emo uju'uka jiapsine'
betchi'bo, yo'owe Jesukrijtota
betana weyemta bo'o jooriakai.
36 Taa intok seenu, japchiwai,
bemeta maraka, a' kuna i'a'ateko,
jaibu yo'otu chupa'asukamta
bichakai, intok junuen a'
kunanee'uta che'a a' tu'u machiako,
bem ea'po aman aune. A am
kukunatua. Bwe'ituk kattim junae
betchi'bo ka tu'isi aune. 37 Taa
seenu, ka junuen au a' utte'atu
machiako, intok tua junuen jiaka
a' ya'abae'ut yeu yuma'abae'eteko,
intok junuen a' yoemiawata
tua junuen ka a' kunane'po a'
teuwaalatuko, amma'ali aune.
38 Junuen san ju'u, juka' a' beme
yoemiawata kunatuakame,
tu'isi aune. Taa ju'u intok, ka a'
kunatuakame, che'a juni'i tu'isi
aulatune.
39 Ju'u jamut kunakame, a'
kuna ket jiapsao, au cha'aka
junaemak jiba a' jiapsine'po. Taa
juka' a' kuna mukuko, ju'u jamut
junak aapola au saunee intok a'
kunabae'umak a kunane. Taa ju'u
intok, a' kunanee'u, ale benasi
Krijtota sualnee ala. 40 Taa ju'u
jokoptukame, che'a juni'i alleaka
jiapsine, ka juchi kunako. Junuen
ne a' tu'i machia. Nee intok,
Liojta tu'u jiapsi net anekai, ino a'
ju'uneiya'ati'ea.

Bwa'aame, jume' ka lutu'uriapo liosim betchi'bo jiba ya'ari

8 I'an intoko, ka liosimtaka,
maammea ya'arim
yo'oriwame betchi'bo, bwa'amta
ya'arita betana ne enchim
yoopnabae. Lutu'uria ala inia
betana weyemta si'imem itom a'
ju'uneiyaa'po. Taa ju'u tu'isi itom
jita ito ju'uneiyaale'u, senuk au
che'ewarinee'u jiba aet aayuk. Ju'u
intok, senuk yee nake'u, che'a
juni'i Liojta bichapo junaen Krijtota
benasia itom jiapsinee'ut itom ania.
2 Senu intok, au jita ta'aale'eteko,
ketun kee tua junama wa'am a'
ju'unea'po au ju'uneiyaane. 3 Taa
inim seenu, lutula wee'po Liojta
nak ta'a'ateko, inia betana ju'u Lios
aet ju'uneene.
4 Junuen san, jume' maamea
ya'arim, ka liosimtaka yo'oriwame
betchi'bo bwa'awamta betana,
lutu'uria ju'u inien maamea ya'ari,
inim yo'oriwame tua kaita teuwaa.
Intok ket lutu'uria, wepu'ulaik jiba
Liojtuka'po. 5 Taa inim aneka juni'i,

intok kia teekapo juni'i, jume' ka lutu'uriapo liosim teame intok junuen bem mamachi benaka, alam tu'isi bu'uu jume' ka lutu'uriapo liosim intok jume' yo'owe' teaka yo'oriwame o'oben. 6 Ito betchi'bo ala, wepu'ulai jiba ju'u Lios, itom yo'oree'u, ju'u itom achai. Aapo ju'u Lios achai, si'imeta ju'unaktek. Itepo intok tee aapo'ik betchi'bo jiapsa. Intok ket wepu'ulai jiba ju'u itom yo'owe Jesukrijto. Aapo'ik betchi'bo si'ime ayukame jiapsa. Intok tee itepo juni'i te ae betchi'bo jiapsa.

7 Taa ka si'ime jume' Krijtota sualeme inika'a ju'uneiyaa. Waate, jume' ka liosimtaka juni'i yo'oriwame yo'oreka, junuen joiwalamtuka'um, ketuni juka' bwa'amta, jume' yo'oriwame, ka lutu'uriapo liosimtaka juni'i, tua juname'e, lutu'uriapo liosim betchi'bo tuka'a benasi eaka a' bwa'ee. Intok junuen, bempo, juka' bem yo'ore'u betana, ka tu'isi bem aula'ut am ju'uneetua. 8 Ju'unakkiachi, ka ju'u itom bwa'ee'u betchi'bo, Liojta bichapo tu'isi itom mabetrimtune'po. Bwe'ituk katte ju'u itom ji'ibwa betchi'bo che'a tu'isi anne. Intok kia tee ka itom ji'ibwa' betchi'bo juni'i che'a ka tu'isi anne. 9 Taa eme'e, ju'u enchim jaibu ju'uneiyaaka, enchim a joa'ut intok kaita teuwaa'ut, enchim a bwa'anee'u betana, iniat, tu'isi em emo aet suuane. Jume' waate Krijtota sualeka, kee tu'isi aet utte'itume, junaet enchim bichaka, ka tu'ikut ka bem ji'opne' betchi'bo. 10 Maasuko, empo inia betana weyemtat jaibu ju'uneakai, jume' ya'arim, ka liosimtaka juni'i, yo'oriwa'po aneka enchi ama ji'ibwao, intok seenu, Krijtota sualeka taa ini'i kee tua jiapsi yuma'isi aet suatukai, junama'a enchi bichako, jiba tua ket juka'a, junau ka liojtaka yo'oriwamta yo'oriwa'po ya'arita ket a' bwa'abaane. 11 Intok junuen empo, junae betana, tua kaita a' teuwaa'po ju'uneaka a' joame, junae betchi'bo, juka' senuk ele benasi Krijtota sualeka taa kee aet suatumta, aet ji'optua, juka' Krijtota ae betchi'bo ket mukuka'uta. 12 Junuen san, junuen jume' Krijtota sualeka, taa kee tua jiapsi yuma'isi aet suatume, ka tu'ikut am ji'optuakai, junuen eme'e, jiba aapo'ik Krijtota beje'eka ka tu'ik jooa. 13 Junuen san, inepo, in bwa'anee'u betchi'bo, juka' Krijtopo nemak werik, ka tu'ikut ji'optuane'eteko, inen nee a' tu'i machia, wakajta, jakwoo juni'i ka in a' bwa'ane'po, ka junuen, junaka'a ka tu'ikut ji'optua betchi'bo.

Krijtota tekil bo'o jooriamtau ju'u au a' lutu'uriaka'u

9 Ju'uneewa, Krijtota betana in yeteu bittuarituka' betchi'bo, neu lutu'uria jita'po in aniana'po. Intok ne inim kaabeta nesaupo jiapsa. Bwe'ituk itom yo'owe Jesukrijtota ne bitlaa. Eme'e intok juname'em, jume'e, Jesukrijtota tekilta in joa' betchi'bo, a' suallame. 2 Waate jumak, ka junuen a' lutu'uria ti eene, Krijtota betana in yeteu bittuarituka'po. Taa eme'e

a junuen nee ju'uneiyaa. Bwe'ituk eme'e junuen, nee betana Krijtota nok lutu'uriawata jikkajaka a' sualekai, juna'a lutula wee'po a' teuwaa, aapo'ik betana in yeu pu'arituka'po.

3 Inien ne jiaka am yoopna, jume' nee beje'eka net nokame. 4 Si'imeku neu lutu'uria, jume' in majtim betana in bwa'anee'uta intok in ji'inee'uta ame betana in a' mabetne'po. 5 Intok ket, jamutta, Krijtopo itomak werik, in a' jupne'po, jume' waate Krijtota yeu pu'arim jujubeka jiapsa'a benasia. Intok jume'e, yo'owe Jesukrijtota ou sailam benasia intok Peota benasia. 6 Jaisa eme'e, Bernabee' teamta intok nee jiba, itom maamea tekipanoaka, itom ito aniane'po a' utte'atu machia ja'ani. Intok ket junuen, Krijtota bemela nok lutu'uriata yee majtane'po. Ka junuen weye. 7 Maasuko, ju'u sontaao, ket ka aapo maamea tekipanoaka au aniabaane. Taa ya'uraata betana aniatune. Ju'u intok, pa'asim eechi, ket au lutu'uria pa'asim betana a' bwa'anee'u. Intok ket jiba junaeni, ju'u, bwaram jipueka am bichame, ammea au a' anianee'uta au lutu'uria. 8 Inika'a intok nee ka watem betana oo kia in ea'po aman a' teuwaa. Bwe'ituk Liojta nok lutu'uria, Moiseejtuka'uta ji'ojteka'po ket inien a' teuwaa. 9 Bwe'ituk jum Moiseejtuka'uta nesaurim ji'ojteimpo: “Juka' boejta, tiikom jotame, ka a' ten suma'ine.” Ju'unakkiachi, juka' Liojta, ka jume' boesim betana jiba, au a' temae' betchi'bo inien a' teuwaaka'po.

10 Taa ala itom ae majtabaekai a' teuwaak. Ini'i nesauri ito betchi'bo tu'ik teuwaaka ji'ojtewak. Bwe'ituk ju'u bwiata mo'itekame intok kia ju'u chukula, bachiata toboktame juni'i, junama'a echimupo, bem ama jajamnee'ut eaka a' ya'ane. 11 Junuen san itepo, emo nasuk Krijtota betana lutu'uriata emo nasuk enchim a' majtalamtakai, junuen a' echakame benakai, jiba su tua, itou lutu'uria emo betana inim jita'apo itom bitnaa'u. 12 Jume' chukula kateka, enchim majtakame, emo betana inien bitwaka aniawak. Itou intok, che'a juni'i lutu'uria o'oben.

Taa itepo, inia betana katte inien itou a' lutu'uria'ati jiaka emot ea. Taa ala, inia betana itepo si'imekut tee ito aniasuk. Junuen, Jesukrijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata itom yee majta'uta, junuen jiba tu'isi a' mabetna' betchi'bo. 13 Eme'e su jaibu ju'unea, jume' che'a bat naataka jum bwe'u te'opopo yo'o ja'abwekame, junama'a te'opopo betana bem anianaa'u ameu lutu'uriatukan. Intok jume'e, jum te'opopo, bwaram peutawaka bem tattaawa'po tekiakame, ameu lutu'uriatukan, bem peutaka'uta, watekumak bem tawane'po. 14 I'an intok ket jiba junaeni, ju'u itom yo'owe Jesukrijto, jume' aapo'ik betana nok lutu'uriata yee a' majtaka a' teuwaame, aet nesaula, junae tekilta betchi'bo, Krijtota sualeme betana bem aniana'po. 15 Taa ineponee inien neu a' lutu'uriatuko juni'i, kannee junuen a' waatasuk. Intok nee ka enchim

nee mikne' betchi'bo inika'a emou ji'ojte. Che'a bat naataka nee mukuk juni'i, nee che'a a' tu'ure, kee juka' Liojta bichapo in ino uttiaka joa'uta, ta'abwisi a' joakai.
16 Inepo kannee ino uttia' betchi'bo Krijtota betana nok lutu'uriata yee a' majta. Che'a juni san neu utte'a in yee a' majtane'po. Intok inika'a nok lutu'uriata, nee ka yee a' majtako, tua jiokot neu chupne. 17 Junuen san inepo tua junen eaka a' bo'o jooria'ateko, chukula, Liojtamak che'a naa buustia juka' tu'ik nee a' bitne. Taa nee aet utte'a jooriawaka a' joa'ateko juni'i, jiba nee juka' tekilta Liojta betana in aet sawa'uta nee a' joone. 18 Inien san, i'an, Jesukrijtota betana nok lutu'uriata, kaita kobaka in yee a' majtanee'u, juna'a ju'u ino uttiaka, chukula tu'ik in mabetnee'u. Junuen, Krijtota nok lutu'uriata in yee a' majta' betchi'bo in aniana'po neu a' lutu'uriatuk juni'i, ka junuen a' waatakai.
19 Ineponee inim kaabeta tekoka tekipanoaka jiapsa, o'oben. Taa junuentaka juni'i, nee si'imem aniabaeka, junuen ne am tekoka benasi ea. Intok junuen che'a juni'i juebenam, Jesukrijtota sualne' betchi'bo ameu nokbaekai.
20 Jume' juriom nasuk ane'eteko, bempo'immak eaka ne ame benasi ne ino uju'uka amemak ne a'ane, junuen, Jesukrijtota am sualne' betchi'bo ameu nokbaekai. Intok jiba junaensu, jume' nesaurim, Moiseejtuka'uta ji'ojteka'uta bo'o jooriame nasuk anekai, inepone ame benasi eaka amemak a'ane. Ket junuen am majta betchi'bo. Lutula wee'po, ka iniae nesau ji'ojteipo aman jiapsaka juni'i. 21 Intok ketchia, jume'e, Liojta betana nesaurim, Moiseejta ji'ojteimmet ka ju'uneammak aneka, ame benasi ne ino tamachia, junuen, Jesukrijtota am sualne' betchi'bo ameu nokbaekai. Nejpo ala nee, tua lutu'uriapo, Liojta nesaupo aman jiapsaka juni'i. Bwe'ituk i'an nee, Krijtota ea'po intok a' nesaupo aman ne jiapsa. 22 Jume'e, Krijtota sualeka, kee aet suatummak anekai, ame benasi ne ino tammachia, ket jiba junaen, Krijtota betana am jinne'uimtu i'akai. Si'imem be'ekatana, bem emo uju'u'u benasia ne jiapsaka, ameu ne ino tammachia. Jumak juni'i junuen aneka, Krijtota sualeka am jinne'uimtune' betchi'bo. 23 Si'imeta inika'a nee inien bo'o jooria, Krijtota nok lutu'uriata in nakeka, in yee a' majtabae' betchi'bo. Ju'u Krijtota nok lutu'uriata betchi'bo juka' tu'ik itom jajamnee'uta bitbaekai.
24 Ket eme'e jaibu em ju'unea, jume' jinko'olaame, si'imem nau tettene'po, taa wepu'ulainee jiba juka' senuk, ama miknaa'uta a' yo'oneeme. Eme'e intok ketchia, juka' emou tu'ik, chukula Liojta mak enchim bitnee'uta yo'o betchi'bo, Liojta itom jiapsi i'a'ut junama wa'am yeu kat betchi'bo, emo aet utte'a joone. 25 Maasuko, si'ime jume' yo'obaeka emo utte'a jooriame, tu'isi emo majta. Intok si'imeta ameu ka tu'i machik koptaka, omola a' tatawa. Bempo intok, juya koonata, chubala

betchi'bo jiba yo'oneeka juni'i,
junaka'a jooa. Taa itepo te juka'
chukula itom jajamnee'uta, jiba
yuu betchi'bo a' bitneeka mabet
betchi'bo te ito utte'a jooria.
26 Inepo ala nee, kannee kia jak
wa'am jiapsa, taa tu'isi aet suuaka,
intok aet ju'uneaka ne in aet ino
utte'a jooria'ut juni'i jiapsa. Intok
ka kia jak wa'am kaita betchi'bo
ino utte'a jooria. 27 Taa ala ne, ka
ino jiokoleka, si'imekut ne ino
utte'a jooriaka ino uju'u. Ka junuen
inepo, che'a bat naataka yee
majtalatakai intok junuen, chukula
aet ji'obeka, in koba'abae'u betana
ka in yeu tawaabae' betchi'bo.

Ka liosimtaka yo'oriwame betana yee nok tejwaawame

10 Inika'a ne enchim
ju'uneiyaa i'a, Krijtopo
nemak werim. Jume' che'a
bat naataka katriamtaka, itom
amet yeu saka'ariam, itom
yo'owasuka'um, bwiaraa Ejiipto'
tea'a betana yeu kateka, namu
jekkaapo bem bo'o joaka'po. Intok
junuen ket, si'imem, Sikii bawepo
wa'am wakiaku benasi bem ama
yeu sajaka'po. 2 Junuen, si'imetaka,
Moiseejtuka'utamak nau, junae
namu jekkaawae intok jum Sikii
bawepo yeu sajaka, Moiseejtamak
eaka, bemelasi Liojtau emo su'u
tojaka, junuen, Moiseejta betana
bato'owaim tuka'a benasi taawak.
3 Intok ket, Liojta nok lutu'uriae
aniawaka a' bwa'awametuka'a
benasia utte'ata mabetak. 4 Intok
ket si'ime, Liojta a jita joa betchi'bo,
jume' ba'am, tetapo yeu sikame
je'eka. Bwe'ituk jum bweka pa'aku,
bem bo'o joa'po juna'a teta, Krijtota
junakriapo, ka bittaka amemak
a'ane'uta teuwaan. 5 Taa junuentaka
juni'i, juname'e, bempo'im betana,
ju'u che'a bu'uuraa, Liojta ka nok
jikkajaka junuen a' sioktuaka san,
junuen, bem bo'o joa'ut, mekka
pa'ariapo kokok. 6 Si'ime ini'i
junuen yeu siika, junuen itom a'
mammateka, si'imeta juka' itou
ka tu'i machik, ka itom a' eiyaaka
a' joopeebaane' betchi'bo, bem
ayuka'a benasia. 7 Junuen san eme'e,
jume' ka liosimtaka yo'oriwame,
eme'e ka am yo'oribaane, bempo'im
betana watem junuen ayuka'a
benasia. Liojta nok lutu'uriapo
ket ame betana a' ji'ojteituka'a
benasia: "Ju'u yoemra, juka'
maamea ya'arita yo'oribaeka, emo
nau tojaka, ji'ibwawamta intok
jita ji'iwamta weetuan. Intok
ketchia, alleebaawaka, bwe'uusi
pajkowamta weetuan." 8 Intok
katte ta'abwi jaamuchimmak ito
tu'uribaane, bempo'im betana,
watem junuen ayuka'a benasia.
Intok inime'e, senu ta'apo, senu
taka ama baji miiltaka kokosuk.
9 Intok kia itepo, katte juka' achai
Liojta, a yetet a' bo'o bicha'ut,
junaet a' ji'obilaabaanee juni'i, kia
bempo'im betana watem junuen
ayuka intok junuen jume' bakochim
am kikisuka am kokkoka'a benasia.
10 Intok kia em kaachin, Liojta
beje'eka nok baane, bempo'im
betana watem junuen a' beje'eka'a
benasia. Intok ket inime'e, ju'u
Liojta betana ankelta jissuareo am
su'ak.

11 Si'ime ini'i junen, jume'
bat naataka itom yo'owam

yo'owasuka'ummeu inien yeu siika. Intok Liojta nok lutu'uriapo inien ji'ojtewak, itom, jume' inime'e aniata lu'ute'po taewaimmet jiapsame, a' ju'uneiyaaka, inile benakut itom ito suuane' betchi'bo.
12 Junuen san beja, ju'u, wepulsi, tua junama wa'am, Krijtota jiba au suale'eti'eaka, ka au ji'opne'eti'eame, jiba junaet, ka tu'ikut ka ji'op betchi'bo, au suuane.
13 Ju'u ka tu'ika emou weyeme, enchim aet ji'op'ea'u, ka ama butti emou aune. Intok jiba ju'u inim, kaabe yeu be'eeka, itou aukame benane. Taa eme'e ka jain eaka, Liojtat eene. Bwe'ituk aapo ju'u Lios, ka naa buustia intok, ka enchim au yuma'alaa bepa intok emou a' autuane. Taa ala juka' enchim aet ji'op'ea'u ka tu'ik emou weyeo, junak ket aapo ju'u Lios, enchim ka aet ji'opne' betchi'bo, enchim aet aniane. Intok junuen beja, eme'e ka aet ji'obeka, ama yeu katne.
14 Inia betchi'bo san, Krijtopo nemak werim, in nake'um, jume' maammea ya'arim ka liosim, ka enchim am yo'ori betchi'bo aet emo suuane.
15 Enchim a jita mammate'po ju'uneaka, nee junuen emou jiia. Intok eme'e ket a emo aet temae ju'u in emou teuwaaka'utchi.
16 Nau anekai, itepo junak inika'a yo'oreka, juka' Liojta bai saeka, pa'asi ba'awata je'eekai, Jesukrijtota betana, kuuset a' mukuka'ue, ito betchi'bo tu'ik itom mabetri itom au waate'uta tee a' teuwaa. Intok jume' paanim reebeim nau bwa'eekai, Krijtota kuuset popontuka au a' nenkaka'ue, itepo tua tu'ik itom mabetri tee a' teuwaa.
17 Ite intok, nau juebenaka juni'i, si'ime tee wepul paanim rebektim nau bwa'ee. Ini'i intok, wepu'ulaik itom nau suale'po, Krijtopo itom nau weriaka'po a' teuwaa.
18 Ijra'el yoemrata betana weyemta em mammatene. Bempo junama'a te'opopo, bem bo'o jooria'u betchi'bo, junuen junaet Liojtamak nau eaka, Liojta betana bem jajame'uta teuwaa.
19 Taa inika'a teuwaaka juni'i, kannee jume' maammea ya'arim, ka liosimtaka yo'oriwame, lutu'uriapo utte'ata amet auka'uta a' teuwaa. Intok kia juka'a, juname' betchi'bo wakaj me'eri juni'i, kaita'po che'a ta'abwisi maachi, ju'u wakajta itom bwa'ee'u bepa juka' a' teuwaa'po.
20 Ala ju'u in teuwaa'u, ini'i juna'a, jume' ka Liojta ta'aaka junuen waka su'awamta weetuakai, bebeje'eri jiapsim ae alleetua. Intok ka lutu'uriapo Liojta betchi'bo a' jooa. Ineponee intok, inime'e bebeje'eri jiapsimmak ka enchim ee i'a.
21 Ju'u yo'owe Jesukrijtotau waateka intok a' yo'oreka, juka' pa'asi ba'awata ji'iwamta intok jume' paanim rebektawamta bwa'awamta, aapo'ik betchi'bo a' joakai, taa intok ket junaemak, bebeje'erita betana weyemta bebeje'erita ae alleetuabaeka a' joa'ateko, tua em ka amma'ali anne.
22 Junuen itepo ane'eteko, yo'owe Jesukrijtota tua ka alleetuane. Jaisa itepo junuen aapo'iku ito elpeiyaanee ja'ani.

Krijtota sualeka, ju'u au yuma'awame intok ju'u a yee nakwame

23 Lutu'uria ala, ju'u inien jiuwame: “Senu jita juni'i a'

ya'ane'po." Taa ka si'ime ju'u
itom joa'u tu'isi itou yeu weama.
Lutu'uria ala: "Senuk junuen jita
juni'i ya'ane'po." Taa ka si'ime
Liojta betana weyemtat itom a'
jajamnee'ut itom ania. 24 Watem
betana tu'ik itom eiyaanee'ut te ito
temaine, tu'ik ame tana waatakai,
intok te ka itepo jiba ito eiyaane.
25 Wakase nenenkiwa'po enchim
jinuka, a' bwa'anee'u, jita betchi'bo
a' me'etuka'po ka nattemaeka a'
bwa'ane, ae ka amma'ali enchim
tawane'po kaachin enchim eene'
betchi'bo. 26 Bwe'ituk ini'i bwia
intok si'ime inim jiapsame, achai
Lios a' atteak intok au yo'owe.
27 Senuk, ka Krijtota sualemta,
enchim a' ji'ibwa nunuko, intok
eme'e aamak ji'ibwabae'eteko,
junama'a emou tojiwamta bwa'ane,
ka aet nattemaekai, junuen ka
tu'isi enchim tawaane'ut kaachin
eakai. 28 Taa seenu, ju'ubwa
Krijtota suallataka: "Ini'i waakas,
ka lutu'uriapo liojtaka, junaka'a
yo'ori betchi'bo me'eri", ti
emou a' jiao, junak eme'e ka a'
bwa'ane, junaka'a junuen enchim
tejwaakamta ka junuen ka tu'ikut
a' ji'optua' betchi'bo. Intok ket
junaka'a, aapo'ik junae betana,
Liojta bichapo ka tu'ik jooa, ti ka a'
eene' betchi'bo. 29 Inika'a ne teuwaa,
ju'u lutu'uriat kee tu'isi ju'uneamta,
jachin au a' eetuane'u betana, intok
ka jume' jaibu tu'isi a' ju'uneiyaame
betana.

Taa senu a inen jiunee: "Jaisaaka
inepo, in joa'u betana, tu'isi in
ane'epo ju'uneaka juni'i, intoko
ta'abwik, junuen au a' eetua'
betchi'bo, junae inepo ka amma'ali
aulatune. 30 Bwe'ituk ineponee in
bwa'ee'uta, Liojtau bicha nokaka
aet a' baisaeka ne a' bwa'ee.
Junuentuka'atek, jaisa betchi'bo
ka tu'isi net noknaa in a' bwa'
betchi'bo." 31 Inen na'a yoopnanee
junaka'a: Junuen san, tu'inee
ji'ibwa'ateko oo jita juni'i enchim
weetua'uta, Liojta yo'oreka intok au
waateka a' joone'eteko. 32 Kaabem
eme'e'em jitat emo betchi'bo ka
tu'ikut am ji'opne' betchi'bo aet
emo suuane, am juriomtuko intok
kia jume' ka juriom juni'i, intok
kia jume' Krijtopo itomak werim
juni'i. 33 Inepone ala, si'imemmak
alleaka tu'isi in amemak weenee'ut
che'a eiyaa. Intok ne kia inepo, ka
nee betchi'bo jiba tu'ik waata taa
ala watem betchi'bo, junaet ne
ino temae, junuen bempo'im ket
jinne'uimtune' betchi'bo.

11 Inien Jesukrijtota in
sualeka in ino uju'u'u
benasia, eme'e intok ket junaen neu
a' suawa'uka jiapsine.

**Jume' jaamuchim, Liojta
yo'oriwa'po, jaisa bem ama an'ea'u**

2 Krijtopo nemak werim, enchim
ne aet uttia, jiba enchim neu
waate' betchi'bo intok nee betana
juka' in enchim majtaka enchim
neu ta'aaka'uta, ka enchim kopta'
betchi'bo. 3 Taa Jesukrijtota betana
aapo'ik si'ime jume' o'owimmeu
kobataka a' yo'otuka'po, enchim
ne a' ju'uneiyaa i'a. Ju'u intok
kunawai, a' jubibeu kobataka
yo'owe, juka' Liojta, Jesukrijtotau
kobataka a' yo'otuka'a benasia.
4 Seenu, o'outaka, Liojta yo'oriwa'po
aneka Liojtau bicha nokaka oo

Liojta betana juka' nok lutu'uriata yee a' majtakai, intok kobat au pattaika, tiusi machine. 5Taa seenu, jamuttaka intok ka kobapo au pattaika, Liojtau bicha nokaka, oo Liojta betana nok lutu'uria weyemta yee majtakai, aapo'ik betchi'bo tiusi machine, chonim tua si'imem chuktai benasia. 6Taa ju'u jamut, ka kobat au jintuaka, junuen ane'eteko, che'a tu'ine, chonim si'imem chuktako. Taa juka' jamutta junuen au ya'arik, ka tu'i jamutta benasi a' bitwao, junak emo jintuane. 7Taa ju'u o'ou, jum Liojta yo'oriwa'po, ka au kobat pattaine. Bwe'ituk ju'u o'ou, wateku, aapo'ik Liojta benasi ju'unaktei. Intok Liojta betana weyeme aet yeu maachi, Liojta ae au uttiane' betchi'bo ju'unaktei. Taa ju'u jamut, juka' o'outa yo'oreka, junuen a' alleetuanee'uta aet aayuk. 8Bwe'ituk ju'u Lios, juka' o'outa ju'unaktekai, ka ju'u jamutta taka betana a' nu'uka a' ju'unaktek, taa ala jiba ju'u o'outa sana'ita betana a' nu'uka a' ju'unaktek. 9Intok kia ju'u jamut, ju'u o'outau a' be'e' betchi'bo ju'unaktei. Intok ka juka' o'outa, jamuttau a' be'e' betchi'bo. 10Inia betchi'bo san ju'u jamut, jum Liojta yo'oriwa'po, kobapo au a' pattaine'po au utte'a, juka' jamutta, o'outa au yo'otune' betchi'bo a' ju'unaktewaka'po, junuen jume' ankelesim am ju'uneiyaane' betchi'bo. 11Junuentaka juni'i, itom, jume' Krijtota nau sualeme nasuku, ju'u o'ou, ka jamutta betchi'botuko, kaabe tu ean. Intok ju'u jamut juni'i, ka o'outa betchi'botuko kaabe tu ean. 12Bwe'ituk lutu'uriapo ju'u jamut, o'outa taka betana a' ju'unakteituko, ket jiba junaen i'an lutu'uria, jume' o'owim jamuttat yeu am yoemtu'po. Intok kia si'ime juni'i, Liojta betana ju'unaktei.

13Eme'e'em nokne, juka' jamutta ka a' jiniaka Liojtau bicha a' nokne'po junuen a' tu'ireaka'po oo ka a' tu'ireaka'po. 14Si'imem betana, si'imem junuen itom ito uju'u'uta a' teuwaa, tiusi a' machiaka'po juka' o'outa tettebem a' chonne'epo. 15Taa juka' jamutta intok, tettebem a' chonne'epo, aet a' uttiaka'po. Bwe'ituk aapo'ik ammea au pattaine' betchi'bo junuen tettebe chonim makri. 16Taa senu intok, inia betana aet nok nassuabae'eteko, ju'uneene, iitom intok, kia jume' si'imekut Krijtota nau sualeme juni'i, ka ta'abwisi intok itom ito uju'uu'po.

Jesukrijtota yo'oriwaka, ji'ibwa'po ama butti aneme

17Taa naa buustia ne inika'a emou ji'ojtekai, enchim nau yaajaka, enchim bo'o jooria'u betana, kaitat nee enchim uttia machi. Bwe'ituk enchim nau yaajaka, enchim bo'o jooria'po, tu'ik ama jajjam'eaka su, ka tu'ik ama tettea. 18Bwe'ituk che'a bat naataka inen ne emo tana a' jikkaja, Liojta yo'ori betchi'bo, ka wepulsi enchim nau eaka a' joa'apo. Nejpone intok, inia betana, wateku ne junuen a' lutu'uriatu machia. 19Bwe'ituk, utte'a, emo nasuk junuen ka enchim nau eaka, nattepola enchim emo na'ikimtene'po. Junuen, jume' tua lutu'uriapo Krijtota suallame, am ju'uneiyaana' betchi'bo. 20Junuen san, jum enchim nau emo totoja'po,

wepulsi nau aneka, ju'u junama'a enchim weetua'u, ka lutu'uriapo eme'e, Jesukrijtotau waati betchi'bo a' jooa. 21 Bwe'ituk tukaapo jaibu ji'ibwabaawao, we'epulaka, ka bo'o bichaka, bem bwa'anee'uta nunu'ee. Jume' intok watem, tebaureka am tatawa'po. Waate intok ket, kia nanaako juni'i. 22 Eme'e, enchim jo'aram be'ekatana enchim ji'ibwanee'uta weetuane. Bwe'ituk eme'e, i'an junaen anekai, jume' Krijtota nau sualeme, te'opopo, jak wa'am am eiyaamcha aane. Intok jume' kaita jipueme, tiusi'em am tatawa. Jaisa intok ne emou jiune. Inia betana su nee ka a enchim uttia.

Jesukrijtotau waatiwaka, ji'ibwawame

23,24 Bwe'ituk inepone, inika'a in enchim majtaka'uta, jiba Jesukrijtota betana nee a' ta'aak. Aapo'ik itom yo'owe Jesukrijtota, jiba junae tukaariat, aapo'ik etbwa bwijwako, intok ket junako, jume' paanim nu'uka, ame betchi'bo Liojta baisaeka, am rebektaka, inen jiiak: "Inime'e em bwa'ane. Inime'e in takaata, emo betchi'bo ko'oko maisi a' ya'atunee'uta teuwaa. Inika'a eme'e inien a' bo'o joorianee neu waatekai." 25 Intok ketchia, junama'a kupteo ji'ibwasukai, juka' pa'asi ba'awata ama auka'uta nu'uka, inen jiiak: "Ini'i a' teuwaa, juka' bemela lutu'uriata, Liojtamak juka' emo tu'utewamta. Ju'u ojbo, kuuset popontaka in wo'otanee'ue a' chupiatuka'po a' teuwaa. Inika'a pa'asi ba'awata enchim je'e'ebeleki, newe'em waateka a' joone." 26 Junuen san beja, eme'e, Jesukrijtota juchi a'abo notte'u tajtia, inime'e paanim bwa'eeka, intok juka' pa'asi ba'awata enchim je'e'ebeleki, aapo'ik emo betchi'bo a' mukuka'po enchim au waate'uta a' teuwaa.

Jesukrijtota yo'oriwaka, ji'ibwawamta a' joowa'u

27 Junuen san, jabetaka juni'i, juka' Jesukrijtota betana junuen lutu'uriateita, juka' pa'asi ba'awata je'eeka, intok jume' paanim bwa'eeka, Liojta bichapo ka amma'ali aneka, junuen ka a' yo'oreka intok a' joa'ateko, Jesukrijtota ito betchi'bo a' yaaka'uta beje'ekai, unnaa ka tu'isi aune. 28 Junuen san beja, we'epulaka, nattepola, Liojta bichapo jachin a' jiapsa'po au ju'uneiyaane, jume' paanim kee bwa'eekai intok juka' pa'asi ba'awata kee je'eekai. 29 Bwe'ituk ju'u, junuen juka' a' joa'uta, Jesukrijtota junuen ya'awaka ito betchi'bo mukuka'uta a' teuwaa'ut, ka ju'uneaka, kia beja junaka'a bwa'eeme, ka tu'isi au a' chupnee'uta ama bitne. 30 Jiba inia betchi'bo san, emo nasuku juebenaka ko'okoe. Intok ka u'utte'ak. Intok ketchia, waate kokkosukamme. 31 Taa itepo tu'isi aet mammateka a' bo'o jooria'ateko intok aet ito temaeka, juka' ka tu'ik su'u tojako, junak ju'u Jesukrijto ka junuen bettesi itou a' chupaa ean. 32 Taa aapo ju'u yo'owe Jesukrijto, itom aet sua tejwa'ateko, bettesi itou a' autuane. Taa junuen, jume' ka aapo'ik sualemmak, ka itom

amemak jiba betchi'bo ka tu'isi tawaana' betchi'bo.
33 Junuen san Krijtopo nemak werim, kupteo nau ji'ibwa betchi'bo nau ane'eteko, ji'ibwabae'eteko, emo'em bo'o bibitne. 34 Taa senu intok, tua tebaure'eteko, a' jo'awapo bat ji'ibwane. Intok ka junuen, enchim nau aneka, jachin juni'i enchim joa'u betchi'bo Liojta ka bettesi emou a' chupa'ane' betchi'bo. Juka' waatek emou ayukamta, inepo, emomak ane'eteko nee a' tu'utene.

Liojta tu'u jiapsi, we'epulaim jita bem bo'o joorianee'ut yee a' ania'u

12 Krijtopo nemak werim, wate weyemta ne enchim ju'uneiyaa i'a. Juka' Liojta betana emot autuarika enchim a joa'u betana.
2 Eme'e'em tu'isi ju'unea, ketuni kee Krijtota enchim sualeka, jume' ka liosimtaka juni'i yo'oriwame, am sualeka, enchim am yo'orisuka'po intok ameu enchim emo su'u tojiriatuka'po. 3 Junuen san ne i'an, inika'a ne enchim ju'uneiyaa'ii'a, jabeta juni'i, Liojta tu'u jiapsita aet aneo, junuen: "Ju'u Jesus, Liojta bichapo ka tu'isi tawala", ti kaibu a' jiune'po. Intok kia jabeta juni'i, Liojta tu'u jiapsita ka aet aneo: "Jesukrijtota ne yo'owak", ti ka a' jiune'po.
4 Liojta betana aet ayuka, senuk a joonee'u, juebenaka ka nanau machika aayuk. Taa ju'u, inika'a itot autuame, jiba ju'u wepul Liojta tu'u jiapsi juna'a. 5 Intok ketchia ka nanau maisi itepo te itom a joa'ue te wate a yee ania. Taa ju'u itom ae betchi'bo a' joa'u, jiba ju'u itom wepul yo'owe Jesukrijto juna'a. 6 Intok ket, juebena ka nanau machika tekil aayuk, itom a joonee'u. Taa ju'u, si'imem junuen a' jootuame, jiba aapo ju'u itom wepul achai Lios juna'a. 7 Taa we'epulaka si'imete Liojta tu'u jiapsi betana jitat aniari, itot a' jiapsa'po a' ju'uneiyaana' betchi'bo intok si'imem tu'ik aet bitne' betchi'bo. 8 Aapo, a' tu'u jiapsie, waatem, tu'isi aapo'ik betana suawakamta a' teuwaaneeme, au am yuma'ane' betchi'bo junau am yuma'atua. Waatem intok ket, jiba ju'u a' tu'u jiapsie, aapo'ik betana, tua junama wa'am suawakamta bem yee majtanee'u bem a' joone' betchi'bo junaet am ania. 9 Intok ket waate, jiba junae tu'u jiapsie, aapo'ik Liojta si'imeku yuma'isi aet yoem'eene' betchi'bo, junaet am ania. Waate intok, jume' ko'okoeme emo ine'etetua' betchi'bo ama yuma'atualaa, jiba aapo'ik wepul tu'u jiapsie. 10 Waate inim, machilaata ka a jootu machik a bem joone' betchi'bo am jootualaa. Intok waate, Liojta betana a' ju'uneiyaatuawaka, chukula yeu weenemta a' teuwaatualaa. Intok watem ket, jiba aapo ju'u Lios, suawata amet autua, senukut a' jiapsiwata, lutu'uriapo Liojta betana a' tu'u jiapsituka'po oo ka junuen a' lutu'uriatuka'po yetet ju'unee betchi'bo. Wate ketchia, wate ka nanau maisi ta'abwi nokpo a bem nokne' betchi'bo amet autuari. Intok ketunia waate, junuen juka' wate tatta'abwi nokpo teuwaarita, junaka'a machisi a' teuwaaneeme,

au yumaka amet autuari. 11 Taa
si'imeta inika'a inien weyemta,
jiba ju'u Liojta wepul tu'u jiapsi a'
jooa, ju'u, junuen a' ea'po aman,
we'epulaka, bem au yumaka, bem a
joonee'uta amet autuame.

Si'ime te itepo, wepul takaapo nau chupiam benasi maachi

12 Bwe'ituk ju'u itom yo'owe
Jesukrijto, takaata, jue benasi
ka nanau maisi machika nau a'
wepu'ulaika'a benasi maachi. Intok
juname'e, juebenaka juni'i, wepulsi
nau chupia. 13 Bwe'ituk itepo te
si'ime, juriomtakai oo riekomtakai,
tekoka oo kaabeta tetekoka
jiapsaka juni'i, taa Krijtota yoem
eiyaaka bato'owaawakai, si'ime nau
tee, wepul Liojta tu'u jiapsie aman,
itepo si'ime, Liojta bichapo, takaata
wepu'ulai'ireaka'a benasi te bitwa.
Intok si'ime itepo, nanancha, wepul
Liojta tu'u jiapsita amet jiapsatuari.
14 Ju'u itom takaa, ka wepul
weyeme jiba. Taa mamaka, wokeka
intok watek jue benasi ka nanau
maisi machika chupia. 15 Junuen
san, jume' wokim: "Kannee
jume' mamam bena, junuen san,
kannee takaamak weye", ti a
jia'ateko, juni'i, jiba ju'u takaamak
weye. 16 Intok jume' nakam juni'i:
"Kannee puusim bena, junuen san
nee ka ju'u takaamak weye", ti
a jiaka juni'i, jiba ju'u takaamak
weye. 17 Bwe'ituk ju'u itom takaa,
si'ime pusituko, kaachin te a jikkaji
ean. Intok ju'u itom takaa, si'ime
nakamtuko, kaachin te jita a
jujju'ubwa ean. 18 Taa ju'u Lios, ju'u
ka nanau machikue, aapo'ik junuen
a' waata'po aman, wepul takaata
nau chupak. 19 Junuen san, si'ime,
wepul weemta jiba tuko, kaachin
takaatu ean. 20 Taa junuentaka
juni'i, inien maachi, juebenaka ka
nanau machika juni'i, wepu'ulai
jiba ju'u takaa.
21 Jume' puusim, jume'
mamammeu: "Kaita'po ne emot ea",
ti ka a jiia. Intok kia ju'u koba juni'i,
jume' wokimmmeu: "Kaita'po ne
emot ea", ti ka a jiia. 22 Taa che'a
juni san, ju'u ka nanau machika
itom taka nau weyeme intok ju'u
che'a kaita'po itom aet eelee'u,
che'a juni'i itou be'ee. 23 Intok ket,
itom taka betana ju'u che'a juni'i
itom ito tiulee'ue, junae betana ket
tee che'a juni'i suasi uju'u. 24 Ju'u
itom taka betana, kaachin itom
ae ea'uta, ka junuen eiyaa'po. Taa
aapo ju'u Lios, junuen a' taka
chupak, junuen beja juka' che'a
juni'i ka eiyaawamta, che'a juni'i
itou tu'ika itom a' ania' betchi'bo.
25 Junuen, tua ka nanau machika
juka' takaata ka nattepola au a'
uju'une' betchi'bo, ala, jum takaapo,
we'epulaika, si'imeta nanancha au
a' eiyaane' betchi'bo. 26 Takaapo
mamam betana oo wokim betana
oo ka nanau machika weyemta
betana, jak jiokot a' machiako, ju'u
taka si'ime a' ine'ene. Taa intok ju'u
takaapo nau weyemta betana, tu'ik
mabetao, si'ime ju'u taka alleene.
27 I'an intoko, eme'e juname'em
jume'e, Jesukrijtota sualeka, a'
taka benasi eiyaawame. Intok
we'epulakai em, juka' a' takaawata
nau chupa'i. 28 Junuen san beja, ju'u
Lios, jume' Krijtota nau sualeme
nasuku, waatem yeu pu'ari.
We'epulaim a bem joonee'u yeu

am pu'ari. Jume' bat yeu pu'arim,
Krijtota betana naj bittuarim.
Inimmet cha'aka intok, Liojta
betana bem ju'uneiyaatuawa'u yee
majtaneeme. Inime'e wooimmet
cha'akai intok, jume'e, Liojta
nok lutu'uriata a yee a' majtame.
Junak intok ket jume'e, aapo'ikue
aniawakai, ka a jootu maisi
machik joame. Inimmet cha'aka
intok, jume'e, ko'okoeme, emo
ine'etetua' betchi'bo au yumame.
Inimmet cha'aka intok, jume' a
yee aniame. Intok jume'e, jita
weye'po, bat jajapteme. Intok
ket jume'e, juebena ka nanau
maisi machik a nok betchi'bo
junuen a' mabetri. 29 Bwe'ituk ka
si'ime Krijtota betana naj bittuari.
Ka si'ime Liojta betana bem
ju'uneiyaatuawa'uta, yeteu nonoka.
Ka si'ime, Liojta nok lutu'uriata a
yee a' majta. Intok kia ka si'ime
juni'i, ka a jootu maisi machik a'
jooa. 30 Ka si'ime jume' ko'okoeme
emo ine'etetua' betchi'bo au yuuma.
Ka si'ime, juebena ka nanau maisi
machik a nok betchi'bo junuen aet
ju'uneetuari. Intok kia lutu'uria
juni'i, ka si'imem juka' junuen
ta'abwisi ka ju'unakkiachika
nokwamta ju'uneiyaaka, machisi a
am teuwaa'po. 31 Junuen san eme'e,
Liojta betana juka' che'a juni'i
tu'ika, enchim au yumaka a enchim
joonee'utau, yuma'a betchi'bo aet
emo utte'a jooriane. Taa ineponee
ketuni senu weemta che'a juni'i
tu'ik ket enchim majtabae.

Ju'u yee nakwame

13 Ineponee ala ne, si'imem
bepa che'a ujyoisi a
noka'ateko, intok kia jume'
ankelesim benasi juni'i, taa nee
in yee naknee'uta ka ta'a'ateko,
kia beja kubaji jiawaita sime'e
benasi jiune. Oo jita sisi'iwookim
nat tajtawaka am jia'a benasia.
2 Intok nee ket, Liojta betana
ju'uneetuawaka chukula yeu
weenemta a yeteu teuwa'ateko,
intok si'imeta ka ju'uneiyaawamta
ju'uneiya'ateko, intok ne ket, kia
si'imekut koba suawaka, intok
ne ket, ka a jootu maisi machik
betchi'bo, Liojtat eaka a' joa'ateko,
taa ne, in yee naknee'uta ka
ta'a'ateko, kia beja ne a' jooa.
3 Intok ne si'imeta in jipue'uta,
poobemmet a' na'ikimteko, intok
ne kia, in takaata juni'i, a' taya'ana'
betchi'bo ino su'u tojaka juni'i,
taa ka yee nakeka a' joa'ateko, in
joa'uta kaita'po tawane.

4 Ju'u tua yee nakeme, ka seej
chukti eaka, jitat a bo'o bicha.
Tu'uwata jiba yeteu weiyaa. Intok
ka jita nau nae. Kaitae au u'uttia.
Intok ka au che'ewarine. 5 Ju'u tua
yee nakeme, kaita'po yee tiutua. Ka
aapo'ik betchi'bo jiba tu'ik eiyaa.
Kaabetamak ju'ena. Intok kaitat
o'omte. 6 Ju'u tua yee nakeme, jume'
watem ka tu'isi ane'uta ju'uneaka,
ka aet alleebaane. Taa si'imeku
tu'ika lutu'uriaka' betchi'bo jiba
alleene. 7 Si'ime au weyemta, Liojtat
eaka aet a bo'o bitne. Ka seej chukti
eaka, a' ine'ene.

8 Ju'u yee nakwame, jakwoo
juni'i ka lu'utine. Taewai
yuma'ane, Liojta betana lutu'uriata
ju'uneiyaaka teuwaame, ka bem
intok yee a' majtane'po. Intok kia
jume'e, ka nanau maisi nokame,

bem kaabe'intoktune'po. Intok kia
ju'u tu'isi jitat ju'uneewame juni'i,
ka intok a' utte'atune'po. 9Itepote
ala, ka yuma'ik, watek jiba te
ta'aa. Intok tee ka yuma'isia Liojta
betana nok lutu'uriata, chukula yeu
weenemta yee majta. 10Taa chukula
juka' Liojta betana weyemta
yuma'isi itom a' ju'uneiyaao, junako
te ka i'an benasi, watekut jiba
ju'uneene.
11Maasu inepo ilitchikai, ilitchi
benasi ne nookan. Intok ne jiba
junaen bem joa'uta tu'ureka ame
benasi ean. Taa nee yo'otukai,
ilitchi benasi in machiaka'uta,
nee a' koptak. 12Ket jiba junaeni,
i'ani, te juka' Liojta betana itom
ju'uneiyaa'ut te ka yuma'isi, taa
rebe rebekti te aet ju'unea. Taa
junaka'a taewaita yumako, te
si'imeta machisi ju'uneiyaane. I'an,
inepone, kia rebe rebekti ne jiba a'
ju'uneiyaa. Taa chukula, junako ne
yuma'isi a' ju'uneiyaane. I'an Liojta
nee ju'uneiya'a benasia. 13Junuen
san beja, Jesukrijtota itom sualeka
intok ae betana juka' tu'ik chukula
itom mabet bo'o bitnee'u, intok
ju'u, itom yee naknee'u jiba yuu
itot aune. Taa inime'e baji weemta
betana, ju'u itom yee naknee'u,
che'a si'imem bepa bat eiyaawatchi.

Liojta tu'u jiapsie, ka nanau maisi nokwame

14 Junuen san enchim yee
naknee'uta emot aune'
betchi'bo, aet emo temaine. Intok
ket iniamak nau, Liojta betana
enchim au yumaka a joonee'uta, au
bicha a'aune. Taa ju'u che'a juni'i
enchim eiyaanee'u, Liojta betana a'
ju'uneiyaaka a' nok lutu'uriawata
enchim yee majtanee'u juna'atune.
2Bwe'ituk ju'u ta'abwik, ka
ju'unakkiachik nokame, Liojta
mak jiba etejo. Bwe'ituk kaabe a
aet ju'uneenee ju'u a' teuwaa'ut.
Juka' a' teuwaa'uta, Liojta tu'u
jiapsi juna'a ju'u a' noktuame.
Taa ju'u a' teuwaa'u, ka aet
ju'uneewatchi. 3Taa ju'u, Liojta
betana a' ju'uneiyaaka, a' nok
lutu'uriawata yee majtame, watem,
che'a juni'i yuma'isia Krijtota
am sualne' betchi'bo a' jooa. Ket
junuen am nok tejwaaka, junaen
ket am jiapsi jo'a betchi'bo. 4Ju'u
junuen, ta'abwik, ka ju'unakkiachik
nokame, aapo jiba, che'a tu'isi
Krijtota a' sualnee'uta junae
jajamne. Taa ju'u, Liojta betana a'
ju'uneiyaaka a' nok lutu'uriawata
yee majtame, jume' Krijtota
sualeme, che'a tu'isi Krijtota bem
sualnee'ut am ania.
5Ineponee ala, enchim si'imem
juni'i, ta'abwik, ka ju'unakkiachik
nokwame ne enchim au
yuma'atuapea o'oben. Taa ne, che'a
juni'i, Liojta betana enchim a'
ju'uneiyaaka a' nok lutu'uriawata
enchim yee a' majtanee'uta emo
tana waata. Bwe'ituk inien weyeme
bo'o jooria'po che'a juni'i tu'i,
ju'u ta'abwik ka ju'unakkiachik a
nokwamta bepa. Ala ju'u, junaen
ka ju'unakkiachik nokwame,
a' teuwaa'po ju'unakkiachisia
teuwaatuko, jiba junen tu'ine.
Junae, jume' Krijtota nau sualeme,
che'a juni'i tu'isi bem a' sualnee'ut
am ania' betchi'bo. 6Junuen san,
Krijtopo nemak werim, inepo
emou aneka intok ne junuen, ka

ju'unakkiachik emou noka'ateko, kaita'po emou tu'ine. Ala ne, Liojta betana in ju'uneiyaatuawa'u betana emou a' teuwa'ateko, oo aapo'ik betana nok lutu'uriata enchim a' ta'aanee'uta oo Liojta betana aet ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta emou teuwa'ateko, oo jitaa, senuk lutu'uriat enchim majtakai, junak ala, juna'a emou tu'ine.

7 Maasuko ketchia, jume' jiutua betchi'bo ya'arim, ka bempola jiame, kusiatuko, oo aapatuko, juname'e intok, kia beja jiutuawa'ateko, ka ju'unakkiachinee juka' a' pona'uta. 8 Intok kia jum nassuabaawaka, nau kimuwa'po juni'i, juka' kopre kusiata, ka junama wa'am jiutuawao, jume' sontaom nassuabaeme, kaabe ji'aaniraane. 9 Emou juni'i ket jiba inien yeu weama. Eme'e, ka ju'unakkiachik noka'ateko, kaabe enchim teuwaa'ut ju'uneene. Che'a tu'isi, kia jekapo noknee. 10 Lutula wee'po inim bwiapo, juebena, jume' ka nanau machik nokame. Taa intok ketchia, jume' a' nokame jiba emo jikkaja. 11 Taa ineponee intok, senuk, ka in nokpo neu nokamta ka a' jikkajaka'ateko, juna'a, ta'abwi bwiaarau in jometuka'a benasia nee eiyaane. Intok ketchia, aapo juni'i, nee betchi'bo junuen eiyaanaa. 12 Junuen san, eme'e, Liojta betana enchim au yumaka, a joonee'ut jiba jiapsekai, che'a bat naataka jume' Krijtopo nau werim, bichau bicha, che'a juni'i tu'isi bem a' sualnee'ut am anianemta enchim a joonee'uta yeu a' pu'ane. 13 Junuen san beja, ju'u junuen, ta'abwik, ka ju'unakkiachik nokame, Liojtau bicha aet ujbwanne, juka' junuen a' noka'uta, ju'unakkiachisi a yeu a' bwij betchi'bo. 14 Bwe'ituk inepo nee junaen, ta'abwi nokpo ka ju'unakkiachisia Liojtau bicha noka'ateko, lutu'uria ala, senuk ka au ju'uneiyaamta benasi machika, au bicha in noka'apo. Taa junuen, inepo betchi'bo in a jita mammate'ue, kaita tu'ik nee jajjamne. 15 Inien nee che'a a' tu'i machilee, junuen in ka ino ju'uneiyaamta benasi machika, au bicha in nokne'po. Taa ketchia, juka' in au teuwaa'po ket in ju'uneene'po. Intok ket jiba junaen, Liojta yo'ori betchi'bo, ka ino ju'uneiyaamta benasi machika au bicha in bwikne'po. Taa ketchia, juka' in au bicha in bwika'ut in ju'uneene'po. 16 Bwe'ituk empo junuen, wepulsi ka emo ju'uneiyaamta benaka Liojta yo'oreka intok a' bai saeka au bicha noka'ateko, junak ju'u ju'ubwa Krijtota sualeme enchi jikkajaka juni'i, kaachin emak eaka Liojta bai saune, aapo'ik ju'u em jia'ut ka a' ju'unea' betchi'bo. 17 Ju'u junuen Liojtau bicha nokaka em a' baisau'u, tua tu'ineeka juni'i, taa ju'u enchi jikkajame, Liojta betana weyemtat a' suatuka a' jajamnee'uta, ka aet anianaa. 18 Inepo ala nee, Liojta baisae, enchim si'imem bepa juni'i che'a bu'uuk emo bepa, Liojtau bicha, ta'abwisi a junuen in au noka'apo. 19 Taa jume' Krijtota sualeme nau ane'epo ne che'a a' tu'i machia mamni jikkajiwatchisia in teuwaane'po, junuen watem nookim in am majtabae' betchi'bo, junuen, woj mamni miil weyemta,

ta'abwika, ka ju'unakkiachik in
teuwaane'po bepa.
20 Krijtopo nemak werim, enchim
emo uju'une'po betana, ka illitchi
benasi ee baane. Ala, ju'u ka tu'ik
ka enchim bo'o jooriane' betchi'bo,
illitchi benasi emo eiyaane. Taa
enchim tu'isi emo uju'une'po
betana, yo'owem benasi eebaane.
21 Taa nesaurim ji'ojteipo inen
ji'ojtei: “Inia yoemratau ne, ka
ame benasi nokame intok jume'
ka amemak joomem ne ameu am
noktuane. Taa kia junuentakai
juni'i, kattim nee nok jikkajine”,
ti jiia ju'u achai Lios. 22 Junuen
san, ju'u Liojta tu'u jiapsie
junuen ka nanau machik, senuk a
noknee'u, jume' juriom, ka Krijtota
sualeme, aet bem mammatene'
betchi'bo weye. Taa ju'u intok,
senuk, Liojta betana ju'uneaka
a' nok lutu'uriawata, senuk yee
majtanee'u, jume' Krijtota sualeme,
aet bem mammatene' betchi'bo
weye. Intok ka jume'e, kee Krijtota
sualeme betchi'bo. 23 Junako
jume' Krijtota sualeme, si'ime
nau aneka, ka nanau machik, ka
ju'unakkiachik si'imem junuen
nokao, intok jume'e, ju'u lutu'uriat
kee ju'uneame oo Krijtota ka
sualeme, wate ama yajako, jiba
tua inime'e enchim ka suatulam
ti jiune. 24 Taa enchim si'imem,
Liojta betana a' nok lutu'uriawat
ju'uneaka, jikkajiwatchisia enchim
a' teuwaao, intok seenu, ka Krijtota
sualeka oo kee tu'isi aet ju'uneame
ama yepsako, junak juna'a, ka tu'isi
a' aula'ut ju'uneene, intok junuen,
enchim teuwaa'uta jikkajaka, ju'u
lutu'uriat au temaine. 25 Intok ket
junueni, junaka'a, aapo'ik jiba
ju'uneiyaaka, ju'u au a' eetua'ut,
Liojta aet ju'unea'po ju'uneaka,
inen intok ketchia, Liojta yo'ore
betchi'bo tonommea kiktene, intok
junuen tua a' lutu'uria, ti jiune,
Liojta emomaktuka'po.

Si'imeta enchim joa'uta, ka jak wa'am, taa aet suaka a' joonee

26 Junak san Krijtopo nemak
werim, inien tua weye, Liojta
yo'oreka nau aneka, waate emo
betana bwikimmea, salmom
teammea, Liojtau bicha bwikaka
a' yo'orine. Waate intok, Liojta nok
lutu'uriae, yee majtane, oo Liojta
betana enchim ju'uneiyaatuawa'uta
a' teuwaane. Oo ket, Liojta tu'u
jiapsie, ka ju'unakkiachik a noknee.
Oo senu intok, juka' junuen nokpo
teuwaarita, ju'unakkiachisia
a' teuwaaneeme a junuen aayu.
Intok junueni, si'ime ju'u enchim
bo'o jooria'u, jume' Krijtopo nau
werim, che'a juni'i tu'isi bem a'
sualnee'ut am ania betchi'botune.
27 Taa junama'a intok, jume' Liojta
tu'u jiapsie, ka nanau maisi ka
jikkajiwatchik nokneeme, wooika,
oo bajinee jiba. Ka si'ime nawi. Taa
we'epulaka nat cha'akai nokne.
Intok ketchia, ju'u, juname'e
teuwaa'uta, ju'unakkiachisia
a' teuwaaneeme ama annee.
28 Taa ju'u, junuen, junaka'a
ju'unakkiachisia a' teuwaaneemta
kaabetuko, che'a tu'inee junama'a
nau anwa'apo, kaabeta junuen, ka
ju'unakkiachik a' nokne'po. Ala,
we'epulaka bem teuwaabae'uta,
bempola jiba, ka kusisi Liojtamak
etejone. 29 Intok ket jiba junaeni,

jume' Liojta betana a' ju'uneiyaaka,
juka' lutu'uriata yee majtaneeme,
wooi oo bajinee jiba, jume'
nokneeme. Jume' waate intok, juka'
teuwaawamta, Liojta betana a'
weye'po, oo ka junaen a' weye'po,
aet mammatene. 30 Taa intok,
junama'a, senuk anemta, ju'u Lios,
senu weemta a' teuwaanee'ut a'
ju'uneetuako, ju'u jaibu ama aneka
nokame, nok yaatine, junaka'a
nokne' betchi'bo. 31 Junueni, si'ime
eme'e, jume' junuen Liojta betana
weyemta a' ju'uneiyaatuawakame,
we'epulaka junuen nok betchi'bo,
nat cha'aka emo a' tekil makne.
Intok junuen, si'imem, Liojta
nok lutu'uriata ju'uneiyaaka, ket
junuen che'a tu'isi bem aet jiapsine'
betchi'bo. 32 Jume' intok, Liojta
betana weyemta ju'uneiyaatuawaka,
yee a' majtame, junae betana,
a' bo'o jooria betchi'bo suasi a
emo yu'iine. 33 Bwe'ituk ju'u Lios,
wepulsi suasi weyemta eiyaa. Intok
juka' kia jak wa'am, jachin juni'i
weyemta, ka tu'ure.

Si'imekut, jume' Krijtota sualeka
bem nau yaaja'po a' weetuawa'a
benasia. 34 Jume' jaamuchim,
jum Krijtota nau sualeme, Liojta
yo'ore'po, ka monteka ama
annee. Bwe'ituk bempo, ka au
lutu'uriak. Taa a ameu noktune,
Liojta betana nesauta a' lutu'uria
ya'ari benasia. 35 Taa bempo, jita
ju'uneiyaabae'eteko, jo'araapo bem
kukunammeu nattemaine. Bwe'ituk
Liojta yo'oriwaka nau anwa'apo,
jamutta a' noknee'u, ka junuen aet
utti.

36 Au'em waatine, juka' Liojta
nok lutu'uriata, ka emo betana
bat a' ju'uneiyaawaka'po. Intok ka
eme'e jiba juni'i, jume' a' sualeka
a' mabetlame. 37 Taa seenu, Liojta
betana a' ju'uneiyaaka, a' nok
lutu'uriawata yeteu a' teuwaane'po,
au ama yuma'aleeme, oo Liojta
betana a' tu'u jiapsie aniawaka,
si'imeta a au joa'ati'eeneeme,
inika'a in emou ji'ojte'uta,
yo'owe Jesukrijtota betana
in aet nesaurituka'po aman a'
ju'uneiyaane. 38 Taa ju'u, ka junaen
a' lutu'uria ti'eame, junak, aapo
juni'i, Krijtota sualeme nasuk
aapo'ik kaita lutu'uriaka'po
ju'uneiyaanaa.

39 Junuen san, Krijtopo
nemak werim, Liojta betana a'
ju'uneiyaaka a' nok lutu'uriawata a
enchim teuwaanee'ut, emo temaine.
Intok jume' junuen Liojta betana
tu'u jiapsie, ka ju'unakkiachik
nokame, junae betana kaabe ameu
suuane. 40 Taa si'imeta juka' enchim
bo'o jooria'uta, ka kia jak wa'am
juni'i, taa tua junama wa'am suasi
a' joone, a' we'ea'po amani.

Jesukrijtota, a' jiabijteka'u

15 I'an intoko, Krijtopo nemak
werim, Jesukrijtota betana
nok lutu'uriata in enchim majtaka'u
beu ne enchim waati i'a. Jiba ini'i
nok lutu'uria juna'a ju'u enchim
mabetaka'u, intok jiba inia betchi'bo
eme'e bichau bicha ka ta'abwisi intok,
Krijtota sual saka. 2 Intok ketchia, jiba
inia bemela nok lutu'uriata betchi'bo
eme'e jinne'urim, eme'e, in enchim
a' majtaka'a benasia tua junen jiaka a'
suale'eteko. Taa intok, juka' enchim
sualeka'uta, kia kaita a' teuwaao jiba,
junak ka jinne'urimtune.

3 Che'a bat naatakai ineponee
juka' Krijtota nee a' ju'uneiyaatuaka,
junaka'a nee enchim a' majtak.
Jesukrijtota itom ka tu'uwa ya'arim
betchi'bo a' mukuka'uta ne enchim
majtala. Jum Liojta nok lutu'uriapo
jaibu a' ji'ojteituka'po amani
junuen a' mukne'eti jiakai. 4 Intok
ketchia a' ma'awaka'po intok baji
taewaita weyeka a' jiabijteka'po.
Ket jiba jum Liojta nok lutu'uriapo
a' ji'ojteituka'po benasi. 5 Intok ket
Peotau, ju'u Sepajpo ta'eewamtau
au yeu a' machiaka'po. Che'a
chukula intok ket, jume' woj mamni
ama woika, yeu a' pu'arimmeu au
yeu a' machiaka'po. 6 Chukula intok
ketchia, jume'e, aapo'ik sualeka,
mamni sientota bepa, wepulsi nau
anemmeu, au yeu a' machiaka'po.
Inime'e betana intoko, juebenaka
ketun jiapsa. Wate intok kokkosuk.
7 Intok che'a chukula, Jakoobo'
teamtau, ju'u yeu a' pu'akamtau
au yeu machiak. Intok ket che'a
chukula, si'ime jume' yeu a'
pu'aka'ummewi yeu a' machiaka'po.
8 Junak intok, che'a si'imemmet
chukula, neu ket au yeu machiak.
Inepo ala ne junuen, ka jume'
watem benasi aapo'ik betana
majtitakai juni'i, kia seej chukti yeu
pu'atuk. 9 Bwe'ituk inepo, si'ime
jume' wate, Krijtota yeu pu'arim
bepa, che'a ka neu cha'aka ame
benasi in eiyaanaa'u, intok kia
ne, ame benasi in ta'eena'po juni'i
ka neu lutu'uria tu machia juni'i.
Bwe'ituk inepone, jume' Krijtota
nau sualeme, ka ama eltuaka ameu
suuasuk. 10 Taa ne, Jesukrijtota
betana yeu pu'ari, aapo'ik tu'isi nee
a' nakeka' betchi'bo. Intok junuen
aapo'ik nee jiokoleka, aapo'ik
nee yeu pu'aka'uta, ka kia beja
junen taawak. Taa che'a juni san
ne, si'imem bempo'im bepa ne
tekipanoala. Taa ka inepo in ea'po
aman juna'a junuen tekipanoame.
Taa aapo ju'u Lios, tu'isi yee a' nake'
betchi'bo nee aniak. 11 Taa i'an, kia
nee betana oo wate yeu pu'arim
betana eme'e majtimtuko, juna'a
kaachin jiubae. Inien tee si'ime
enchim majtala, intok ini'i su juna'a
ju'u enchim sualeka'u.

Jume' kokkoarim jijiabijte'u

12 Taa Jesukrijtota betana, aapo'ik
kokkoarim nasuk a' jiabijteka'u
betana itom yee a' majtao, jaisa
betchi'bo emo betana waate,
kokkoarim ka am jijiabijte'eti jiia.
13 Bwe'ituk jume' kokkoarim ka
am jijiabijteo, junak ket Jesukrijto
juni'i, aapo ka jiabijtek. 14 Intok
junuen Jesukrijtota ka jiabijteko,
ju'u aapo'ik betana nok lutu'uria,
itom yee majta'u, tua kaita
teuwaa. Intok kia aapo'ik enchim
sualeka juni'i, kaita em aet jajamla.
15 Junuen a' lutu'uriatuko, itepo,
Liojta betana ju'u lutu'uria ti jiaka
itom teuwaa'uta, aa noki'ichiatu
ean. Bwe'ituk itepote, juka' Liojta,
Jesukrijtota a' jiabijtetuak ti jiula.
Junuen san, jume' kokkoarim
lutu'uriapo ka am jijiabijteo, junak
ket ka lutu'uria, Liojta Jesukrijtota
a' jiabijtetuaka'po. 16 Bwe'ituk jume'
kokkoarim ka am jijiabijtetuawao,
junak ket aapo ju'u Jesukrijto
juni'i ka jiabijtela. 17 Intok junuen
ju'u Jesukrijtota ka jiabijtelatuko,
eme'e tua kaita betchi'bo a' suale.
Enchim ka tu'uwa ya'arimmet

eme'e ketuni ka jiokoirim. 18 Intok
tua junuen a' lutu'uriatuko, jume'e,
Jesukrijtota sualeka kokkosukame,
jiba betchi'bo kokkolam. 19 Itepo
intok, jume' Jesukrijtota sualeme,
ae betana inim bwiapo jiapsaka
jiba, tee tu'ik ae tana mabet bo'o
bicha'ateko, si'imem bepa tee che'a
juni'i jiokolwatchisi machine.
20 Taa i'an tua lutu'uria, juka'
Jesukrijtota kokkoarim nasuk
a' jiabijtetuawaka'po. Aapo
intok junuen jiabijteka ju'u a'
teuwaame, jume' aapo'ik sualeka
kokkokame, lutu'uriapo am
jiabijtene'po. 21 Bwe'ituk jiba
junaen, wepul yoemta betchi'bo,
kokkowamta naateka'a benasia,
ket junuen wepul yoemta betana
naatek ju'u kokkoarim nasuk
jiabijtewame. 22 Si'imem ju'u,
Adamtuka'uta betchi'bo, ka tu'isi
tawaka kokkowa'a benasia, ket
jiba junaensu, si'ime jume'e,
Jesukrijtota sualeme, ae betana,
jiba yuu jiapsituannaa. 23 Taa
we'epulaim nat cha'akai, taewaim
ameu yeu am pu'awa'ummetchi.
Ju'u Jesukrijto, juka' jiabijtewamta
a' teuwaaka jiabijtekame batchia.
Chukula intok, Jesukrijtota
juchi a'abo notteo, jume' aapo'ik
sualeka kokkokame ket jiabijtene.
24 Junak intok yuma'anee ju'u
taewai, si'imeta aet lu'utinee'u.
Junak, Jesukrijtota si'ime yo'o
ya'uraata kaita'po tawaako intok
junuen, a' ya'uraawata achai
Liojtau su'u tojine. 25 Bwe'ituk ju'u
yo'owe Jesukrijto, inika'a kee yeu
weyeo, inia bepat bat, inim bwiapo
si'imekut nesaweka a' yejnee'uta
au lutu'uriatune, jume' a' ee
beje'eka aneme am koba'asu'po
tajtia. 26 Junak intok, iniat chukula
ju'u kokkowame, ju'u yee beje'eka
weyeme, jiba betchi'bo lu'utanaa.
27 Bwe'ituk ju'u Lios, Jesukrijtota,
si'imek bepa a' yo'otune' betchi'bo,
au lutu'uriaka, si'imeta au a' su'u
tojak. Taa Liojta nok lutu'uriapo
junuen, si'imeta au su'u tojituk ti
Krijtotau jiaka juni'i, ite a ju'uneene,
ka achai Liojtau ket a' yo'otuka'po.
Bwe'ituk aapo Lios juna'a ju'u
si'imeku a' yo'o yaakame. 28 Junak
intok, si'imeta Jesukrijtota, si'imeku
yo'otaka aneo, aapo Jesukrijto, ju'u
usiwai, achai Liojtau au su'u tojine,
ju'u, si'imeku a' yo'o yaakamtawi.
Junuen beja ju'u achai Lios,
si'imeku, si'imem bepa yo'otune.
29 Junuentuka'ateko, waate,
jume' kokkoarim betchi'bo emo
babatoowame, ka junuen an ean,
jume' kokkoarim lutu'uriapo ka
am jijiabijteo. Kaabe junuen emo
bato'owaa ean.
30 Junuentuka'ateko, jume'
kokkoarim ka jiabijteneeo, jiba
jinilwatchiku itom ito bicha'u tua
kaabetau tu'ineeka we ean. 31 Chikti
ta'apo in me'epeewa'u jinilwatchisi
neu aayuk. Ini'i intok junuen in
aunee'u, Krijtopo nemak werim,
Jesukrijtota enchim suale' betchi'bo,
nee ka jain eaka, aet yanti elaka
nee junuen ino bicha. 32 Inepo jum
bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po, jume'
ouseimmak nassuaka, jiokot ino
bichakai. Taa nee junaet kaita jajamne,
tua lutu'uriapo jume' kokkoarim
ka am jijiabijteo. Junuentuka'ateko
inen tee jiu ean: “Ji'ibwawamta intok
ji'iwamta tee weetuane, kee yoko oo
matchuko kokkokai.”

33 Jume' junuen jiame betana
kate'em emo bai tatta'aatebo.
Lutu'uriapo inen jiuwa'a benasia:
"Jume' ka tu'i yoemem, jume'
tu'ik bo'o jooriame, ka tu'ikut
am ji'optua." 34 Ka kia jak wa'am,
ta'abwisi intok eaka jiapsibaane.
Taa intok, si'imeku Krijtota nok
lutu'uriawata tua junama wa'am
a' sualeka, ka tu'isi ka enchim
aunee'ut emo suuane. Bwe'ituk
emo betana waate ka Liojta ta'aa.
Inien ne emou jiia enchim tiune'
betchi'bo.

Jume' kokkoarim jiabijtenee'u

35 Taa jiba tua, senu
nattemaibaanee: "Jaisam tua
jiabijtenee jume' kokkoarim. Jaisa
machim tua takaane", ti jiakai.
36 Tua kaita mammatenee ju'u
junuen nattemaineeme. Bwe'ituk
ju'u jiabijtewame, bachia etwakame
benasi maachi. Juna'a bachia, ka
intok bachiataka tawanee juka'
basiunemta yo'otune' betchi'bo.
37 Taa ju'u etnaame, ka ju'u ouwo
ba siuneeme juna'a. Ala ju'u
bachia juna'a etnaame. Tiikotaka
oo ket jita ta'abwik bachiatakai.
38 Chukula intok, ju'u Lios junaka'a
bachiata, a' ea'po maisi maachik
a' ba siutuane. Intok juka' bachiata,
we'epulaik, a' ea'po aman a'
ouwoka'uta a' autuane. 39 Ka si'ime
ju'u jiapsame, nana'anak takaak.
Juka' yoem takaata a' machiaka'ut
te ju'unea. Intok si'ime jume'
naikim wokekame ta'abwisi machik
takaak. Jume' wikitchim juni'i ket
tatta'abwisi maachi. Jume' kuchum
juni'i ket, che'a tatta'abwisi maachi.
40 Ket jiba junaeni, teekapo jiapsaka,
intok inim bwiapo jiapsame, ka
nanancha maachi. Taa jume' teekau
jiapsame, ka jume' im bwiapo
jiapsame benaka, taa che'a ta'abwik
ujyooriak. 41 Ju'u ta'a tachiria, ju'u
mecha tachiriata bepa ta'abwisi
maachi. Intok kia ju'u chokim
tachiria juni'i ka nanancha maachi.
Intok jume' chokim nasuku, nat
bepa tatta'abwik che'a tatta'abwik
tachiriak. 42 Jume' kokkoarim
jiabijtenee'u betana ju'u bachia
etwakame benasi maachi. Ju'u
takaa, a moyeka ma'atune. Taa ju'u
jiabijteneeme, ka intok mukneeka
yejtene. 43 Ka bibit machika
ma'awaka juni'i, intok ta'abwisi,
suum watchika ujyoika jiabijtene.
Tua kaita utte'aka juni'i, bwiata
betuk ma'awaka, si'imeku utte'aka
jiabijtene. 44 Inim ju'unakteitaka,
ju'u takaa, ma'atuko, chukula
jiabijteka, Liojta betana, teekapo
jiapsi betchi'bo takaatakai yejtene.
Bwe'ituk inim bwiapo jume' taka
ju'unakteim ayuka'a benasia ket
jiba junaen jum teekapo jiapsi
betchi'bo jume' takaam aane.
45 Junuen san, Liojta nok
lutu'uriapo inen ji'ojtei: "Ju'u
o'ou, bat yoem ya'awakame, ju'u
Adam teame, Liojta betana inim
jiapsiwamtae ju'unakteitaka
jiapsak." Taa juchi ju'u senu
Adam teaka, Liojta u'usi chukula
yebijnee'u, juna'a, Liojta tu'u
jiapsie jiba yuu jiapsiwamta yetet
autuaneeka yepsak. 46 Taa ju'u bat
ju'unaktewame, ka jum teekapo
jiapsi betchi'bo juna'atuk, taa
inim bwiapo jiapsi betchi'bo.
Ala chukula, ju'u, jum teekapo
jiapsi betchi'bo juna'atune.

47 Ju'u bat yoemtuka'u, bwiae
ju'unaktewakame, inim bwiapo
betchi'bo ju'unaktewak. Ju'u intok
chukula weyeme, ju'u itom yo'owe
Jesukrijto, teekau, Liojta yo'o
nesaweka kateka'po jiapsa. 48 Jume'
inim, i'an itom takaam, jiba junae
yoeme, bwiae ju'unaktewakamta
takaasuka'u bebena. Jume' intok
teekau betchi'bo takaamtuneeme,
ju'u yo'owe Jesukrijto, teekau
jiapsamta takaam benane.
49 I'an itepo, ju'u yoeme bwiae
ju'unaktewakamta benasi
mamachikai, ket jiba junaeni,
chukula, itepotee junae teekapo
jiapsamta bebenane.
50 Inen ne emou jiubae, Krijtopo
nemak werim. Jume' i'an inim
itom takaam, ama teekapo, Liojta
yo'otaka kateka'u, kaachin bem
aman a jiapsine'po betana. Bwe'ituk
ju'u, ka jiba betchi'botuneeme,
jum jiba yuu jiapsiwa'u, ka
a aman jiapsa. 51 Taa senu
weemtat, kaabeta ju'uneiyaa'uta
ne enchim ju'uneiyaa i'a. Katte
si'ime kokkone. Taa ala, si'ime
te, ka i'an bebenanee bwe'ituk
ju'u Lios, takaam tatta'abwisi
mamachim itot autuane. 52 Kia senu
wechiapo, senu repiktiapo benasi,
juka' sisi'iwok kusiata, kaa'intok
jiuneeka, kusisi a' jiao, jume'
kokkoarim jiabijtenemme, jakwoo
juni'i kaa'intok kokkoneekai. Itepo
intok tee, ka i'an bebenane. Taa
tatta'abwisi te ju'unaktenaa.
53 Bwe'ituk i'an' inim itom jiapsa'u,
lu'utineeme, utte'a, jiba yuu
betchi'bo itom jiapsinee'uta itot
a' autuanaa'po. Intok ju'u itom
taka juni'i, lu'utineeme, utte'a jiba
betchi'bo itom takaanee'um, itot
am autuawa'po. 54 Intok inika'a
inien itou chupsuko, junak inim
itom ju'unaktei, juka' takaata
lu'utineemta, jiba yuu jiapsi
betchi'bo, ta'abwisi ya'atuneeo,
intok jiba inime'e itom takaam
kokkoneeme, jakwoo juni'i
kaa'intok kokkone' betchi'bo,
ta'abwisi ya'atuneeo, junak
chupnee ju'u, jum Liojta nok
lutu'uriapo ji'ojtei: “Jiba betchi'bo
ju'u kokkowame, Krijtota kuuset a'
yaaka'ue, ini'i, kaita'po tawaawaka,
lu'utawak”, ti jiame. 55 I'an jaibu
ju'u kokkowame kaita intok
ito betchi'bo utte'ak. I'an jaibu
ju'u kokkowame, itom jiokot ito
bittuane' betchi'bo kaita utte'ak.
56 Ju'u ka tu'ik itom joa'u juna'a ju'u,
juka' itom kokkonee'uta joame. Ju'u
intok, Liojta betana bat naataka
nesauri, ka itom au yuma' betchi'bo
che'a juni'i ka tu'isi itom tatawa.
57 Taa achai Liojta ne aet baisae
itom yo'owe Jesukrijtota betchi'bo,
junuen a' yaaka'ue kokkowamta
betana itom a' jinne'uka' betchi'bo,
intok si'imek ka tu'ik betana, tu'isi
itom yeu a' kattua' betchi'bo.
58 Inia betchi'bo san Krijtopo
nemak werim tu'isi in nake'um,
itom jiabijtenee'uta ju'uneaka,
kaachin ta'abwisi eaka, wepulsi
Jesukrijtota jiba sualne. Intok itom
yo'owe Jesukrijtota betana juka'a,
tekilta, jiba che'a juni'i a' bo'o
jooria sakane. Bwe'ituk eme'esu
ju'unea, juka' tekilta, yo'owe
Jesukrijtotamak nau eaka, ae
betana enchim joa'uta, ka kia beja
tua enchim a' ya'ane'po. Taa tu'ik
enchim aet jajamne'po.

Jume' Krijtota sualeme ania betchi'bo, ju'u nau tojiwakame

16 Ju'u intok, jume' Krijtopo itomak werim, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po aniane' betchi'bo, enchim nau wo'otanee'u betana. Jum bwiaraa Kalaasia' tea'po, Krijtota nau sualeme be'ekatana, in am tejwaaka'a benasia, eme'e ame benasi ket a' ya'ane. 2 Chikti lominko ta'apo, eme'e we'epulaka, enchim koba'i, au enchim yuma'alaapo aman, a' e'eriane. Junuen nee ama yepsako, ka junak ju'ubwa nau a' toji betchi'bo. 3 Inepo intok, chukula aman yepsako, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u bicha nee am bittuane, jume' junam bicha kat betchi'bo enchim yeu pu'anee'um. Ji'osiam intok ne ket amemak bittuane. Junuen junae mak, junaman, jume' junama'a Krijtota sualemmeu, juka' enchim nau tojaka'uta am tojine' betchi'bo. 4 Ne intoko, in aman weene'po junuen ket a' tu'i machiako, nemak im katne.

Paplota Roma' tea'u bichaa, a' weebae'u

5 Aman emou bichaa weyeka intok, utte'a, jum bwiaara Maseroonia' tea'po bat in yebijne'po. Junuen san ne che'a chukula, jum bwe'u jo'ara Korinto' tea'u ne yebijne. 6 Jiba tua ne, junama'a emomak ili binwaa ama tawane. Oo ne che'a jumak, junama'a seberiata simsu'utajti emomak anne. Intok junako, eme'e junuen a nee aniane, chukula in weene'u bicha betchi'bo. 7 I'an ne ka kia enchim bichaka emot wa'am weebae. Taa ne, ili ne binwa emomak ama tawabaeka'ea, Jesukrijtota junen eao. 8 Taa ne bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po ne tawabae, taewai Pentekojtej teamta aet yuma'u tajtia. 9 Bwe'ituk inimi'i ju'u tekil, Jesukrijtota betana in joonee'u, ketuni tu'isi neu aayuk. Intok ne tua tu'isi yeu a' wee machia. Taa intok jume' nee beje'eka aneme ket juebenamme.

10 Timoteo' teamta emou yepsako, kaitat jain eaka, taa alleaka emomak a' anne' betchi'bo, tu'isi em a' bitne. Bwe'ituk aapo, yo'owe Jesukrijtota betana tekilta, nele benasi a' jooa. 11 Junuen san, kaabe emo betana, jak wa'am a' bitbaane. Taa ala eme'e, kaitat obisi eaka, naa buusti a' sikaa, nee a'abo a' bitne' betchi'bo, a' aniane. Bwe'ituk nee a'abo a' yebij bo'o bicha, jume' waate, Krijtopo itomak werimmake.

12 Ju'u intok, Krijtopo itomak weri, Apooloj teamta betana, jue benasi ne au ujbwanak, jume' wate Krijtopo itomak werimmak, a' sikaa, aman enchim a' bitne' betchi'bo. Taa aapo i'an ka aman weebabaek. Aman emou weenee chukula, ama yuma'ateko.

Ji'ojtesuka am tebotua

13 Tu'isi em emo suua. Yo'owe Jesukrijtota jiba enchim sualnee'u ka koptane. Kaita'po ko'om eaka ousi'eene. 14 Si'imeta enchim bo'o jooria'uta, yee nakeka a' joone.

15 I'an intoko, Krijtopo nemak werim, eme'e tu'isi ju'unea jum bwiaraa Akaaya' tea'po, Teepanaj teamtaim, bat Krijtota nok lutu'uriata am sualeka'po. Intok

bempo'im jume' Krijtopo itomak
werim ania betchi'bo, emo am tekil
maklatuka'po. 16 Kiali'ikun san
inepone emou ne ujbwana, enchim
junuen bempo'im bebenam intok
si'imem jume' a yee aniaka intok
Krijtota tekil bo'o jooriame, enchim
am yo'oreka am nok jikkajine'
betchi'bo. 17 Alleanee jume' emo
betana inen teakame nemak im
ane' betchi'bo, Ejteepanak, ju'u
Portunaato intok ju'u Akaiko'
teame. Bwe'ituk bempom, enchim
ka a nemak anekai, ka enchim
nee ya'aria'ut inime'e, neem aniak.
18 Bwe'ituk bempo, emo betana nee
jiapsi yechak. Intok kia enchim
juni'i. Inime'esan eme'e am nakeka
am yo'ori ta'aane.

19 Jume' Krijtopo itomak werim
bwiaraa Aasia' tea'a betana
te'opom be'ekatana nau yaajame,
emou tebotemme. Akiila intok
Risiila ti teakame. Intok ketchia
jume' bem jo'apo nau yaajame,
Jesukrijtota enchim amemak nau
a' sualeka' betchi'bo, utte'esia
enchim tebotua. 20 Si'ime jume'
inim, Krijtopo nemak werim
betana em, teboteita mabeta.
Eme'e intok ketchia, enchim naas
emo nake'epo teuwaaka, emo
tebotuane.

21 Inepo Paplo, inika'a teboteita,
in maammea ji'ojteita, nee emou
bittua.

22 Senu intok, emo nasuk, yo'owe
Jesukrijtota ka naksi a' eiyaabaao,
ka tu'isi a' tawane'po betana witti a'
tejwaane. Yo'owe Jesukrijto, eu te
chaae, lauti itou yebijne.

23 Krijtopo nemak werim, itom
yo'owe Jesukrijto a' tu'uwae
enchim alleetuane. 24 Si'imem,
Jesukrijtota itom a' nake'e benasi,
nee ket junaen ne enchim nake.

2 Korintiom

Paplo, bwe'u jo'araa Korinto' tea'u, jume' Krijtota sualemmeu ji'ojte

1 Inepo Paplo, Liojta junen eaka' betchi'bo, Jesukrijtota betana yeu pu'aritaka ne yeteu bittuari. Krijtopo itomak weri Timoteo' teamtamake, inika'a ji'ojteita te, jume' bwe'u jo'araa Korinto' tea'po Krijtota sualeme, intok si'ime jume'e, bwiaraa Akaaya' tea'po, Liojta yoemiammeu te ji'ojte. **2**Itom achai Lios, intok itom yo'owe Jesukrijtota betana tu'ikue enchim alleenee'uta, intok yanti elaka enchim jiapsinee'uta tee emot a' au i'a.

Paplota jiokot au a' bicha'u

3Liojta, juka' itom yo'owe Jesukrijtota achai yo'ota, itom au allea'uta tee jiba au bicha teuwaa sakane. Bwe'ituk aapo juna'a, ju'u itom achai, itom nak jiokoleka itom bichame. Intok aapo ket juna'a ju'u itom jiapsi joame. **4**Aapo ju'u Lios, si'imekut, jiokot itom ito bicha'ut itom jiapsi jojoa. Junuen itom ket, jume' jiokot emo bichame, itom a am jiapsi jo'ane' betchi'bo, jiba aapo'ik Liojta betana itom a' mabetaka'a benasia, itom am jiapsi jo'ane' betchi'bo. **5**Bwe'ituk Jesukrijtota itom yo'ore' betchi'bo, ama butti jiokot itom ito bicha'a benasia, ket jiba junaen, itepo, chukula aapo'ik Krijtota betana ama butti itom alleenee'uta te bitne. **6**Junuen san, juu u jiokot itom ito bicha'u, juna'a, enchim jiapsi jo'aa betchi'bo intok enchim jinne'uimtune' betchi'bo junuen itou weye. Taa Liojta betana itom jiapsi jo'aawao, ket jiba enchim jiapsi jo'aa betchi'bo, intok jinne'urimtune' betchi'bo weye. Junuen san chukula eme'e, ka seej chukti eaka itomak a jiokot emo bitne, i'an inim itom jiokot aet ito bicha'ut, ka jain eaka ket enchim a' inne'ene' betchi'bo. **7**Kaitat te jain eaka enchim a yoem'eiyaa. Bwe'ituk te ju'unea, itomak junuen jiokot enchim aet emo bicha'a benasia, junuen ket eme'e, itomak, Liojta betana itom jiapsi jo'awa'uta, enchim a' bitne'po.

8Krijtopo itomak werim, enchim te ju'unee i'a, jum bwiaraa Aasia' tea'po, ama butti obiachisi itom ito bichaka'po. Tua ama butti bettesi itou yeu siika. Kia te juni'i, ka ito au elpeiyaan itom au yuma'ane'po. Intok te kia, jiapsaka itom ama

yeu katnee'uta juni'i, tee ka bo'o
bichan. 9 Kia te su'abaawaka yeu
pu'arim benasi te ito eiyaan. Taa
ini'i inien yeu siika, Liojta a itom
yoem'eiyaane' betchi'bo, juka'a,
jume' kokkoarim jiabijtetuanemta.
Intok ka junuen, jitau itom ito
yoem'eiya' betchi'bo. 10 Lios itom
ama yo'eetuak. Intok i'an tajtia
itom aet ania sime, ju'u, tu'isi
jinilwatchika kokkowamta betana.
Aapo'ik Liojtat te ea, bichau bicha
ket aapo'ik itom ama yo'eetuane'po.
11 Taa enchim juebenam, Liojtau
bicha itom nokriaka, junaet enchim
itom aniao, chukula juebenaka,
Liojta aet bai saune, junuen aapo'ik
itom si'imem betchi'bo, juka' tu'ik
ae betana weyeka, aapo'ik Liojta
betana itom mabeta'u betchi'bo.

**Paplota ka lauti, Korinto'
tea'u noiteka'u**

12 Lutula wee'po, ju'u itom
aet ito uttia'u ini'i juna'a, Liojta
bichapo, aapo'ik itom jiapsi i'a'po
aman, intok ka jak wa'am, intok
ka jiapsita bepa a' sualeka, te
inim junuen ito uju'u'u itom ito
ju'uneiyaa'u juna'a. Intok che'a bat
naataka emo nasuk anekai. Lios,
aapo tu'isi yee a' nake' betchi'bo
junuen itom jiapsine' betchi'bo
itom aet aniak. Ini'i intok, ka itom
koba suawaeka au betchi'bo weye.
13 Ju'u inim ji'ojteimpo itom emou
teuwaaka'u, kaita ta'abwika, taa
ju'u enchim a noka'u intok aet
ju'unea'u jiba. Ne intok emot a' bo'o
bicha, tua junama wa'am enchim
aet ju'uneenee'uta. 14 Junuen
wateku jaibu enchim ju'unea'a
benasia. Junuen juka' taewaita
yumako, yo'owe Jesukrijtota a'abo
notteo, junak eme'e ito betchi'bo
enchim alleewamta emo jajamek
ti jiune' betchi'bo. Intok ket jiba
junaeni itepo, ito betana emo
betchi'bo itom allea'u itot aune.
15 Inia weyemta betana junuen
a' lutu'uriatuka'po ju'uneaka,
emou ne che'a bat noitibaeka ean.
Junuen wosa in emou noiteka,
junuen ne tana enchim alleene'
betchi'bo. 16 Bwiaraa Maseroonia'
tea'u bicha weyekai, nee emou
bat yebijbaeka ean. Intok chukula,
juna'abo notteka nee juchi emou
yebijbaen. Junuen beja enchim a
nee aniane' betchi'bo, naa buusti,
bwiaraa Jurea' tea'u bicha in
weene'ebetchi'bo. 17 In teuwaarit
yeu yuma'abaekai, kannee bai
tiaka taa tua junuen jiaka a'
teuwaak. Bwe'ituk inepo, juka'
in ya'abae'uta, kannee jume' ka
Krijtota sualeme benasi, wooi
weyemta, ka wepulsi eaka a' jooa.
18 Taa Lios itom ju'uneiyaa, wepulsi
eaka, intok ka woik teuwaaka,
itom emou noka'apo. 19 Bwe'ituk
ju'u Jesukrijto, ju'u Liojta yoemia,
emou itom teuwaa'u, jakwoo juni'i
ka lutu'uriata, wooi weyemta a'
nookak. Intok junuen si'ime ju'u
Jesukrijtota betana itom teuwaa'u,
Silbaano' teame, intok Timoteo'
teame intok inepo, lutu'uriataka
yeu weama. 20 Bwe'ituk ite a'
ju'uneiyaa, aapo'ik Liojta betana
si'imeta juka' itou na'ikiarita,
aapo'ik Krijtota betchi'bo itou
a' chupuka'po. Inia betchi'bo
itepo, Liojta nau yo'orekai,
tua junuentunee ti jiaka, te a'
lutu'uriate. 21 Intok jiba aapo ju'u

Lios juna'a ju'u iitom intok enchim juni'i, ka ta'abwisi intok eaka, Jesukrijtota itom sualne' betchi'bo itom aniame. Intok jiba aapo juna'a ju'u, si'imeku aapo'ik betchi'bo jiba itom jiapsine' betchi'bo itom junuen eetuame. 22 Intok aapo'ik betana itom kate'epo itot ju'uneiyaatebo. Intok a' tu'u jiapsiwata itot jiapsituari, junae, juka' chukula itom bitnee'uta, junuen itou a' chupne'po itou a' lutu'uriatuka'po junae itom a' ju'uneiyaatua.

23 Taa ne i'an tajti, kee jum bwe'u jo'ara Korinto' tea'u weyekai, in junen jiulatuka'a benasia, Liojta nee a' ju'uneiyaa'po, ne ju'uneaka a' teuwaa, junuen ka in enchim sioktuabae' betchi'bo ka in aman emou sika'apo. Ka junuen lutu'uriatuko, Lios aapo nee betchi'bo ju'unea. 24 Itepotee ka jachin juni'i, Krijtota enchim sualnee'ut enchim utte'a jooria. Bwe'ituk eme'e jaibu em junama wa'am, ka ta'abwisi intok Krijtota suale. Taa ala, che'a juni'i enchim alleenee'ut te enchim aniabaeka'ea.

2 Jiba inia betchi'bo san ne ka juchi emou noitibaeka'e'eak, ka alleewamta ka emo nasuk au i'akai. 2 Bwe'ituk inepo junuen ka enchim alleetua'ateko, junak, inepo emo tana alle'eaka su, ka in allea'u emo betana neu aune. 3 Junuen san ne emou ji'ojtek, jaibu enchim ju'unea'a benasia. Bwe'ituk inepo juni'i, nee ka emo betana in siokne' betchi'bo, ne ka emou siika, emo betana alle'eaka su. Bwe'ituk ne jaibu ju'unean, alleaka nee emo mak aneo, enchim si'imem ket nemak alleene'po. 4 Bwe'ituk junak inepo, junaka'a ji'osia ji'ojteita emou bittuakai, unnaa ka in yanti ela'uta net ayukan. Intok tu'isi ka in allea'uta, junuen in opoam wo'otakai. Ala ne, ka enchim ka alleetua' betchi'bo emou ji'ojtek, tua ama butti in enchim nake'uta enchim ju'uneiyaa i'akai.

Juka' ka tu'isi aulata jiokoiwaka'u

5 Taa seenu, jabetaka juni'i, emo nasuk ka amma'ali aneka yee sioktuaka'ateko, ka nee jiba junuen sioktua, taa wateku enchim si'imem juni'i sioktua. Wateku ti ne jiia, ka unnaa bettesi emou a' yecha'abaekai. 6 Jum enchim nau ane'epo, junako eme'e batte si'ime ama aneka, ju'u o'outau, kutti enchim au yechaka'ue, junae a' su'u tojine. 7 Junuen san i'ani, eme'e a' jiokoibaeka'eene. Intok a' jiapsi yechakai. Ka junuen, ama butti au intok a' sioktuaka, tokti ko'om eaka, au a' ta'arune' betchi'bo. 8 Junuen san i'an ne emou ujbwana, juchi wee'po eme'e, enchim a' nake'po aman a' ju'uneetuane. 9 Che'a bat naataka inia weemta betana ne emou ji'ojtek, intok jiba junuen, enchim ji'obilaa betchi'bo, junuen enchim in tejwaaka enchim aet saweka'ut enchim aet jiapseka'po enchim ju'uneiyaabaekai. 10 I'an intoko, juka' junuen jitat enchim jiokoeka'uta, nejponee ket a' jiokoine. Bwe'ituk juka' in jiokoilaa'uta, lutu'uriapo junuen nee a' jiokoi'eao, in emo betana jiokot ea' betchi'bo, Jesukrijtota bichapo ne junuen a' jiokoek. 11 Juka' bebeje'erita junuen, kaita'po itom a' koba'ane' betchi'bo. Bwe'ituk tu'isi

te ju'unea, aapo'ik yee bai ta'aaka a yee a' ji'optua'po.

Bwe'u jo'ara Tooaj tea'po aneka, Paplota ka yanti elaka'u

12 Junak, jum bwe'u jo'araa Tooaj tea'po, Krijtota betana juka' nok lutu'uriata yee majtabaeka nee aman yepsako, junama'a ju'u tekil Krijtota betchi'bo in joo'ea'u neu juebenaek. 13 Taa junuentaka juni'i, junama'a juka' Krijtopo nemak weri Tiito' teamta ka ama teakai, ka in yanti ela'u net aukan. Junuen san beja ne, ka in ama tawane'e betana ne ameu nokaka ne am mam bwiseka am tebotuaka, ne bwiaraa Maseroonia' tea'u bicha ne yeu siika.

Krijtota betchi'bo si'imeku yo'oo'am

14 Taa Liojta te aet bai saune, aapo'ik, juka' Jesukrijtota betchi'bo a' yaaka'ue, si'imeku yo'orika itom yeu katne' betchi'bo itom aniamta. Intok aapo, aapo'ik betana juka' a' nok lutu'uriawata si'imekut itom yee a' majtane' betchi'bo itom ania. Ini'i nok lutu'uria intok, jita tua win jubak si'imekut a' weye'e benasi machikai. 15 Bwe'ituk itepote, Jesukrijtota sualekai, Liojta tu'isi alleetua. Intok itepo, jume' Krijtota sualeme nasuku, intok kia jume' ka a' sualeme nasuku juni'i, Krijtota betana weyeme, itot yeu maachi win jubak na'ikim weye'e benasia. 16 Jume' ka Krijtota nok jikkajibaemmeu, ini'i Liojta betana lutu'uria weyeme, che'a juni'i bem ka tuisi tawaka kokkonee'uta aet teune. Taa jume' intok, Krijtota sualeka, jinne'uimtuneeme' betchi'bo, tu'ika bem ae jiapsinee'uta aet jajamne. Intok inia tekilet, kaabe aapo a' ea'po au yuuma. 17 Itepo, katte juka' Krijtota betana lutu'uriata teuwaaka, jita ae koba' betchi'bo a' jooa, juebenam ane'e benasia. Taa ala, tee, tua junen jiaka, Krijtota nok lutu'uriata yee majta. Liojta betana itom a' tekil maktuka'po amani. Intok Liojta itom ju'uneiyaa'po ju'uneaka a' teuwaa. Intok Jesukrijtota itom a' yo'owaka'po amani.

Bemela lutu'uriata betana ju'u yee majtawame

3 Inepo intoko, inile benak teuwaakai, katte itepo ito uttiabaeka juchi te emou nooka. Intok ka utte'a juni'i, jaku'ubo itom kate'epo, tu'isi itom mabettune' betchi'bo, ji'osiaka itom emou yajine'po. Intok kia emo betana, watemmeu kat betchi'bo juni'i, ka utte'a, ji'osiaka itom katne'epo, watem a' joa'a benasia. 2 Ka junuentune. Bwe'ituk eme'e'em juname'em, ju'u ji'osia, watemmeu kat betchi'bo itou be'eeka itom ae mabettunee'u benakai. Eme'e, Krijtota enchim suale' betchi'bo, junuen, si'ime ito tana a' ju'uneiyaa, lutu'uriapo Liojta betana tekilta itom joa'apo. 3 Bwe'ituk a eme'e ju'uneiyaatu, Jesukrijtota betana enchim yoemiarimtuka'po. Ite intok juname'em, tu'isi enchim aet yeu yuma'ane' betchi'bo aet enchim majtame. Junuen san, juka' Liojta, jiba yuu jiapsamta, a' tu'u jiapsiwata inen enchim jiapsitua' betchi'bo, ji'osiampo ji'ojteita bepa si'imem betana a emot ju'uneetu,

Krijtota enchim suale'po, ka kia jita
teta bebberaimmet ji'ojteita bepa
juni'i. Taa ala tua enchim jiapsimpo
ju'unaktei.
4 Itepo ala tee inika'a, tua inien
a' weye'po te tua a' lutu'uria'ati
jiia, Jesukrijtota betchi'bo Liojtat
eakai. 5 Katte itom ea'po, jita a itom
joonee'uta ito au yuma'aleka a' bo'o
jooria. Taa ala si'imeta juka' a itom
joa'uta, Liojta a jita joaka intok
aapo'ik itomaktuka' betchi'bo tee
a' jooa. 6 Bwe'ituk aapo, ju'u aapo'ik
betana, senu bemela lutu'uriata,
a itom au yumaka, a' tekipanoa'
betchi'bo itom aet ania. Ini'i intok,
ka juka' Moiseejta nesauri ji'ojteita
betana weye. Taa ala Liojta tu'u
jiapsita, itom a' mabetne'po betana
junaen weye. Bwe'ituk ju'u nesauri
ji'ojtei, ka tu'isi tawaarimtaka,
itom kokkonee'ut itom tejwaa. Taa
ju'u Liojta tu'u jiapsi, jiba yuu
jiapsiwamta yee bittua.
7 Ini'i nesauri, Moiseejtuka'uta
betana, teta beraikut ji'ojtei,
ini'i intok, yeu machiaka, ama
butti utte'akamta tachiriakan.
Jume' intok ijra'eliitam, kia juka'
Moiseejta, a' mabetakamta, katim
a aet remten. Bwe'ituk ju'u a'
pujbawa, unnaa tachiriakan. Taa
junuentaka juni'i, juna'a tachiria,
laaauti weyeka, lu'utek. Taa ini'i
intok nesauri ji'ojtewakame, ka
tu'isi tawalamtaka kokkowamta
yee teuwaame, junuen unnaa
eiyaawaka a'abo tojiwakai, 8 ju'u
itom Jesukrijtota nok lutu'uriawa,
Liojta tu'u jiapsiwata betana
itom aet ju'uneetuawa'u, che'a
juni'i eiyaawaka mabettune.
9 Junuen, ju'u nesauri, ka tu'isi
yee tawaanee'ut, yee tejwaakame,
unnaa eiyaawatchisi yepsaka'ateko.
Junuen san, ju'u, Krijtota betana
nok lutu'uria, Liojta betana
itom tu'isi mabettunee'uta itom
tejwaame, che'a juni'i ujyoisi
eiyaawaka mabettune. 10 Bwe'ituk
ju'u nesauri ji'ojtewakame,
bat naataka weeria, junak
eiyaawatchiaka'u, i'ani juna'a, inia
che'a juni'i bepa eiyaawatchik
betchi'bo kaita teuwaa. 11 Junuen
san, ju'u chubala betchi'bo jiba
tu'eaka, eiyaawatchisi machikai,
che'a juni'i eiyaawatchisi machine,
ju'u jiba yuu betchi'botuneeme.
12 Jiba iniat itom jiapseka'
betchi'bo san, itepote aet ito
ou bujtaka, kaitat jain eaka te
yeteu a' nooka. 13 Kattee ju'u
Moiseejtuka'uta benasi aane, a'
pujbawata, tajo'orimmea au a'
pattaka'a benasia. Intok junuen,
jume' ijra'eliitam, juka' tachiriata
ka binwatunemta, ka a' lu'uti
bit i'akai. 14 Taa bempo, inika'a
si'imeta, jita a' teuwaa'po, katim
aet ju'unean. I'an tajtia, juka' bat
naataka weeriata, Liojta amemak
wepulsi lutu'uriata yaaka'uta, a'
nokakai, junak naateka, ka bem a
aet ju'unea'a benasia, jiba junaen
i'an tajtia juni'i, katim a aet ju'unea.
Bwe'ituk ju'u junuen ka bem aet
ju'unea'u, Jesukrijtota betana
weyemtae jiba a ju'uneiyaatune.
15 I'an tajtia bempo, jume' liprom,
Moiseejtuka'uta ji'ojteka'um
nokakai, ju'u junak naateka bem
ka aet ju'unea'u, ketun amet aayuk.
16 Taa jabetaka juni'i, yo'owe
Jesukrijtota sualeka a' mabetako,
ju'u bat naataka ka a' ju'uneiyaa'uta

a' ju'uneiyaane. 17 Ju'u intok
Liojta betana tu'u jiapsi, yo'owe
Jesukrijto juna'a. Ju'u intok Krijtota
tu'u jiapsita mabetlame, ka intok
utte'atune, bat naataka benasi,
Moiseejta ji'ojteka'uta nesaurita
bo'o jooriaka a' jiapsine'po. 18 Inia
betchi'bo san si'ime itepo jume'
Krijtota sualeme, jaibu Krijtota
betana lutu'uriata ju'uneiyaakai,
aapo'ik yo'owe Jesukrijtota betana
juka' eiyaawatchisi machika
weyeme a itot ju'uneiyaatu. Intok
junueni, itepo, lau laauti tee, che'a
juni'i aapo'ik Krijtota benasi jiapsi
saka. Bwe'ituk che'ewasu juni'i,
itepo, ju'u eiyaawatchisi machika,
ju'u aapo'ik betana weyeme, itot
yeu maachi. Ini'i san, yo'owe
Jesukrijtota betana weye, ju'u Liojta
betana tu'u jiapsi.

4 Junuen san itepo, katte a'
koptaka, jakwoo juni'i te
ka ko'om ea. Bwe'ituk Lios, aapo
tu'isi itom a' nake' betchi'bo,
itom jiokoleka, inika'a tekilta
itom maki. 2 Itepote ala, juka' ka
ju'uneiyaawaka, tiusi machik
watem bo'o jooria'uta, te a' koptaka
intok, kaabem te bai tatta'aaka
jiapsa. Intok kia te ka ta'abwisi
juni'i watek yee majta. Taa ala
Liojta betana juka' nok lutu'uriata
jiba te yeteu teuwaa. Intok inieni
itepo, si'imem bichapo, Liojta
bichapo tu'isi itom jiapsa'po ito
ju'uneiyaatebo, junuen bempo,
tu'isi itom bichaka bem emo jiapsi
temaine' betchi'bo. 3 Taa ju'u
Jesukrijtota betana nok lutu'uria,
itom yee majta'u, watem betchi'bo
ju'uneiyaapo obiachiako, ini'i,
jume' ka Liojta nok jikkajibaeka,
jiba betchi'bo jiokot bem emo
bitnee'u yajineemmeu inien
maachi. 4 Inien bempo'im ka Liojta
suale' betchi'bo, ju'u bebeje'eri,
inim bwiapo au lios joame, aapo,
ju'u lutu'uriat ka bem ju'uneene'
betchi'bo, ka bibichame benasi,
a jita bem mammatenee'uta am
u'aari. Junuen inime'e, Jesukrijtota,
yo'orisi intok eiyaawatchika,
Liojtaka, inim ito benasi au yaaka,
Liojta a' machiaka'uta, machisi
a' teuwaamta betana juka' nok
lutu'uriata ameu a' teuwaawao
juni'i, ka bem aet ju'uneene'
betchi'bo. 5 Itepo yee majtakai,
katte ito betana weyemta yeteu
teuwaa. Taa ala ju'u itom yee
majta'u, Jesukrijtota itom a'
yo'owaka'po betana a' teuwaa.
Itepo intoko ito betana kia te beja
enchim nesauta jooriame benasi
itom ea'uta ite enchim ju'unee i'a,
Jesukrijtota itom nakeka a' yo'ore'
betchi'bo. 6 Bwe'ituk jiba juna'a ju'u
Lios, a jita joame, jum ka machiku,
tachiriatunee ti jiaka, tachiriata
ju'unakteme, ket jiba aapo, juka'
Krijtota betana lutu'uriata itom
ju'uneiyaatuala. Junuen junae
lutu'uriae itom ju'uneiyaa'ue, itom,
juka' Liojta betana si'imek bepa
eiyaawatchisi machisi machika,
Jesukrijtota betana a itom
ju'uneiyaa'uta, aet itom ju'uneene'
betchi'bo.

Krijtotat yoem'eaka jiapsiwame

7 Taa inika'a, Jesukrijtota
betana lutu'uriata, si'imek jita
beje'ewaekamta bepa che'a
eiyaawatchisi machika itom
ta'aa'uta, itom takaam, babu

soto'im benasi machika, ama itom
a' jipue'e benasi te ea. Junuen a'
ju'uneiyaana' betchi'bo, junuen
inika'a itom bicha'uta, Liojta a jita
joa' betchi'bo, aapo'ik betana a'
weye'po. Intok ka itom au yumaka,
a' joa' betchi'bo. 8 Junuen san, itepo
obisi itom ito bicha'uta jiba itou a'
ayuka' nasuk juni'i, katte ito ko'om
eiyaa. Intok tee jamak, tua kaachin
itom an machiaka'uta itou ayuk
juni'i, katte kia beja ito su'u tottoja.
9 Jachin ito eewaka itou suuawao
juni'i, katte itepolai benasi ito eiyaa.
Jiokot maisi joowaka juni'i, katte
a' juiwaka, jiba itom bo'o jooria'ut
jiapsek. 10 Jak juni'i itom ane'epo,
jiba tee jiokot machik aet bichaka
juni'i, Jesukrijtota ito betchi'bo a'
mukuka'uta, tee a' teuwaa. Si'imek
betana aapo'ik benasi kokkolame
benasi eakai. Junuen ket, jiba ito
betchi'bo, Jesukrijtota a' jiapsa'po
ju'u itom jiapsa'ue a' ju'uneiyaa
tebokai. 11 Bwe'ituk itepo ket inim
jiapsakai, Jesukrijtota itom suale'
betchi'bo, chikti ta'apo jume'
itom su'apeame, ka mekka itou
aane. Junuen beja, ketchia, jiba
itepo junaen, aet su'awaka juni'i,
Jesukrijtota betana, juka' jiba yuu
jiapsiwamta a' ju'uneiyaa tebone.
12 Junuen san, Jesukrijtota betana
itom bo'o jooria'u betchi'bo, ju'u
kokkowame itou aayuk. Taa ju'u
intok, bemelasi jiapsiwame emo
betchi'botune.

13 Liojta nok lutu'uriapo a'
ji'ojtei'i benasia: "Nejpo nee
a' sualek, intok inia betchi'bo
sanne a' teuwaak." Junuen ket,
itepo jiba junaka'a a' sualeka'a
benasia, tee a' sualla. Intok junae
betchi'bo tee ket yeteu a' teuwaa.
14 Bwe'ituk itepo te ju'unea, Liojta,
yo'owe Jesukrijtota, kokkoarim
nasuk a' jiabijtetuakamta, itom
ketchia aapo'ik, Krijtotamak an
betchi'bo, itom jiabijtetuane. Intok
emomak nau, aapo'iku mak te
anne. 15 Si'ime ini'i inien itou weye,
tu'ik enchim jajamnee'utata itom
waata' betchi'bo. Intok junuen
Liojta betana, juebenaka, juka' bem
jiapsim betchi'bo tu'ik jajameka,
junuen ket, juebenam a' bai saune'
betchi'bo, Liojta junuen a' yo'orina'
betchi'bo. 16 Inia betchi'bo san,
katte ko'om ea. Ela'po junuen itom
takaam lau laauti lu'utineeka juni'i,
taa ju'u itom jiapsi ala, chikti ta'apo,
bemelasi, Liojta betana utte'ata
mabeta. 17 Bwe'ituk ju'u, inim,
i'an itom inne'aa'u, ka binwatuka
chubala jibatune. Intok iniat
chukula itepo jiba yuu alleewamta
Liojta mak itom bitnee'uta, che'a
juni'i bepa tu'ik tee jajamne.

18 Bwe'ituk itepo inim weyeka
a bittumtat te ka ito temae. Taa
ala, ju'u itom eiyaa'u, chukula ju'u
itom bitnee'u juna'a. Bwe'ituk ju'u
inim ayuka, i'an itom bicha'u, ka
binwatune. Taa ju'u i'an, ka itom
bichaka, itom eiyaa'u, jiba yuu
betchi'botune.

5 Bwe'ituk ju'uneate, i'an
itom takaam, karim ka
binwatuneeme benasi maachim,
lu'utineeo, Liojtau, teekau ito
beas jiba yuu itom ama aamak
jo'anee'uta, ka maammea ya'arita
itoas a' ayu'upo. 2 Lutu'uria ala, i'an
lautipo ket inim jiapsaka, ka itom
yanti ela'uta itot a' auka'po. Jume'e,
teekau, chukula itom takaanee'um

baa waatakai. 3Intok junuen, jume'
aman itom takaanee'um jipueka,
ka june'elaka itom bitna' betchi'bo.
4Itepo lutula wee'po, inime'e
takaaka, inim ketun jiapsakai,
katte allea, intok siokwame itot
aayuk. Katte kia beja, inime'e i'an
itom takaam ta'arupea o'oben. Taa
ala ju'u itom eiyaaka'u, baa, jume'
aman itom takaanee'um juname'e.
Junuen, juka' inim tawanemta, a'
lu'uteka, jiba yuu, bemelasi itom
machinee'uta itot aune' betchi'bo.
5Intok Lios aapo juna'a, wa'a inia
betchi'bo itom au yeu pu'akame.
Intok aapo a' tu'u jiapsiwata itot
jiapsituari, juka'a, chukula itom
bitnee'uta, lutu'uriapo itou a'
chupne'po itom a' ju'uneiyaane'
betchi'bo.

6Junuen san itepo, jiba Liojtat
itom ea'u itot aayuk. Ju'uneate,
inim ket itom jiapsaka, ketun
kee itom au yaaja'po. 7Bwe'ituk
Krijtota sualeka te jiapsa. Intok
ka juka' itom inim a bicha'ut
jiapsekai. 8Taa iniat te yoem'ea,
che'a juni'i te a' tu'i machia, ka
intok inim takaampo itom jiapsa'po,
junuen yo'owe Jesukrijtotamak
baa jiapsibaekai. 9Inia betchi'bo
te itepo, jiba wee'po juka'
Jesukrijtota, jachin jiapsaka itom
a' alleetuanee'ut ite ito temae,
ket inim jiapsakai. Intok kia
chukula juni'i, jaibu aamak anekai.
10Bwe'ituk itepo si'ime, Krijtota
sualeme, kaabe yeu be'eeka, itepote
si'ime, utte'a, Jesukrijtota ya'uraa
bichapo itom yeu machinee'u.
Bwe'ituk we'epulaka, ket inim
jiapsaka, ju'u, tu'ik oo ka tu'ik
bem ya'ari betana, ameu a'
lutu'uriatuka'po aman, bem a' bitne'
betchi'bo.

Yanti elaka jiapsiwamta betana, ju'u yee majtawame

11Junuen san, yo'owe
Jesukrijtotat itom ee majjae'po
amani, si'imem, Liojta betana
lutu'uriata, a' ju'uneiyaaka, bem
a' mabetnee'ut te jiapsek. Taa Lios
jaibu itom ju'uneiyaa si'imekut
tu'isi itom jiapsa'po. Intok enchim
juni'i te ito betana junuen enchim
a' ju'uneiyaatuapea. 12I'an te emou
ji'ojteka, katte ito betana weyemta
tu'ik emou teuwaa enchim itom
uttiane' betchi'bo. Ala te emot bo'o
bicha, tu'ik ito tana ju'uneiyaaka,
intok junuen itom yoem'eiyaaka,
junae betana, a tu'isi itom
jiapsa'atiune' betchi'bo. Junaen ket
enchim, wame'e kia beja jiapsita
bepa Krijtota sualeka emo uttiame,
ka lutu'uriata bem itot noka'u
betana a am yoopnane' betchi'bo.
13Bwe'ituk itepo, alleerimmea,
ka ju'uneame benasi bitwakai,
Liojta te yo'oreka junen maachi.
Intok itepo, junuen susuakai,
emo betchi'bo tu'ineeka weye.
14Bwe'ituk Jesukrijtota tu'isi yee
a' nakeka'uta, itepo a' ju'uneiyaaka
junae betchi'bo ae betana weyemtat
ite ito utte'a jooria. Intok kia itepo
a' ju'uneiyaa juni'i, senuk si'imem
jinne'u betchi'bo a' mukuka'po
intok inia betchi'bo san, si'ime
jume' a' sualeme, inim weyemta
betana aamak ka jiapsame benasi
bem machiaka'po. 15Si'imem
betchi'bo muukuk ju'u Krijto.
Junuen jume' aapo'ik sualeka
jiapsame, ka bem ea'po, taa aapo'ik

ea'po aman bem jiapsine' betchi'bo,
ju'u ame betchi'bo mukuka intok
juchi jiabijtekamta betchi'bo.
16 Junuen san, i'an, bichau bicha,
inim jume' eiyaawaka jiapsame,
katte junaen am eiyaaka am
ta'aa. Bwe'ituk bat naataka itepo,
Jesukrijtota inim a' machika a'
jiapsaka'a benasi a' ta'aasukai juni'i,
i'an te ka jiba junaen a' ta'aaka
a' suale. Ala ta'abwisi te a' yo'ore.
17 Junuen san, ju'u, Jesukrijtotamak
eaka a' mabetakame, ini'i, aapo'ik
a jita a' joa'apo aman, bemelasi,
ta'abwisi tu'isi jiapsituanaa. Si'ime
wa'a aapo'ik betana bat naataka
weeria lu'utine, intok i'an, si'ime,
wepulsi bemelasi weemetune.
18 Inika'a si'imeta joame, Lios
aapo juna'a. Jesukrijtota ito
betchi'bo yaaka'ue aamak itom
ito tu'utene' betchi'bo itom a' tu'u
ya'ariakame. Intok ket si'imem
aamak bem emo tu'utene' betchi'bo,
itom ameu nokne' betchi'bo itom
a' tekil makak. 19 Bwe'ituk Lios,
Krijtota ito betchi'bo a' yaaka'ue,
si'imem inim, aamak a emo
tu'utine' betchi'bo a' tu'uwa yaak.
Ju'u yoemrata betana, ka tu'ik bem
ya'arit, ka nappat amet bichakai.
Itom intoko, Krijtota nok lutu'uriata
aapo'ikumak emo tu'ute betchi'bo
weyemta itom ameu a' teuwaa
betchi'bo, itom a' tekia makak.
20 Junuen san itepo, Jesukrijtota
betana, aapo'ik nok lutu'uriata
teuwaa i'awakai, te yeteu bittuari.
Lios aapo emou nokbaeka, itom
enchim tejwaane' betchi'bo, itom
emou bittuarikai. Junuen san, itepo
emou ujbwana, junuen Jesukrijtota
betana lutu'uriakai, Liojtamak
enchim emo tu'utene' betchi'bo.
21 Krijto, jakwoo juni'i, tua kaita
ka tu'uwata yaakai, taa ito
betchi'bo ju'u Lios, aapo'ik ka tu'u
yoemtuka'a benasi au a' chupak.
Junuen beja itom Krijtotamak eaka
a' sualeka, Liojta juka'a, ka tu'ik,
kaita itom ya'arika'a benasi, a itom
tu'u mabetne' betchi'bo.

6 Junuen san, itepo, Liojta
betana tekilta itom nau
joa'apo amani, emou te ujbwana,
Liojta tu'isi yee nakeka yee a'
jiokoe'uta, aapo'ik betana enchim
ju'uneiyaatuari, ka a' koptaka aet
jiapsine. 2 Bwe'ituk aapo'ik betana
nok lutu'uriapo inen jiia:

> Wasuktiat enchim ania'ea'ut ne
> enchi jikkajak.
> Intok taewait enchim a
> jinne'uitunee'ut, ne enchi
> jikkajak.
> Maa i'an juna'a ju'u wasuktia,
> em aet anianaa'u.
> Intok ini'i taewai juna'a, em a
> aet jinne'uitunee'u.

3 Kaabeta te jitat ji'optua.
Junuen Liojta betana tekilta
itom joa'ut, kaabem ka tu'isi ae
tana nokne' betchi'bo. 4 Taa ala
itepo si'imeku itom joa'ut, ite ito
ju'uneiyaa i'a Liojta nesaupo itom
ito bicha'po. Itepo ka seej chukti
eaka a bo'o bichakai jiokot ito
bichakai, obiachisi intok kokko
maisi itom ito bicha' nasuk juni'i.
5 Bwe'ituk itepo bepsuite. Intok
te e'etasuak. Juebenam betana
ka itomak eewaka, ka tu'isi
bitwakai. Tekilpo unnaa betteku
ito bichakai, yette kokkote. Intok
te tebaure. 6 Taa ketchia, iniat ite
ito ju'uneiyaa i'a, si'imeku, tu'isi

itom jiapsa'utchi, Liojta betana nok lutu'uriata a' teuwaa'ut, itom ju'uneiyaa'ue, ka seej chukti eaka a bo'o bichakai. Intok itom a yee jiokolee'ue. Liojta tu'u jiapsiwata itot ju'uneiyaa tebokai. Intok tua junuen jiaka, itom a yee nake'ue.
7 Aa noki'ichiata jakwoo juni'i ka nokakai. Lutu'uriata jiba te nooka. Intok Liojta a jita joa'uta itot bit tebokai. Tu'i lutu'uriata nokaka intok a' bo'o jooriaka, junae itepo, Krijtota betana weyemtae, juebenam Krijtota sualne' betchi'bo am aniakai. 8 Jamak watem betana te tu'isi bitwaka eiyaawa. Jamak intok te ka yo'oriwa. Jamak, tu'isi itot nokwa. Jamak intok ka tu'isia. Kulupti te ket ka lutu'uriata teuwaame benasi bitwa. Taa junuentaka juni'i, lutu'uriata ausu'lik te nooka. 9 Kulupti te ket, ka ta'eewame benasi bitwa. Jamak intok tu'isi ta'eewame benasia. Kulupti intok ket itom su'apeame ka mekka itou aane, taa te ka susu'awa. Jiokot joowaka juni'i, te ka kokko. 10 Siokame bebenaka juni'i, jiba te allea. Tua kaitae ito ania machika juni'i, juebenam te, ju'u, Liojta betana si'imek bepa eiyaawatchisi machikue am ania. Tua te kaita jipueka juni'i, kaita itou be'ee.

11 Krijtopo itomak werim, Korinto' tea'po joomem. Tua te witti nokaka, emou te ito yeu bwijlaa. Kaita intok emou yeu bwij machika itot aayuk.
12 Ito betana tua kaita ju'u ka itom enchim nake'u. Ala emo betana weye ju'u ka itomak eaka enchim ka itom nake'u. 13 Emou ne ujbwana, senu achaiwaita a' yoemiammeu a' ujbwana'a benasia, in enchim nakeka, emou in ino yeu bwiseka'a benasia, enchim witti itou nokaka, enchim neu emo yeu bwijne' betchi'bo.

Lios, jiba yuu jiapsamta, te'opom benasi te maachi

14 Eme'e, jume' ka Krijtota sualemmak, ka amemak emo chupbaeka'eenee emo jujubekai. Bwe'ituk junuentuko, jiba ka nanacha eewamta ama aune. Bwe'ituk ju'u tu'isi weyeme, ju'u ka tu'ik mak, ka a jootu. Ju'u lutu'uria aukame juni'i, aa noki'ichiataka ka lutu'uriatamak ka a kuute. 15 Krijto juni'i, jum bebeje'eritamak, tokti kaachin a aamak eene. Ju'u Krijtota sualeme juni'i, ju'u ka a' sualemtamak kaachin nau tuttu'ine, nau eaka bem jiapsine' betchi'bo. 16 Intok jum te'opompo, Liojta jiba yo'oriwa'po juni'i, jume' ka liosimtaka yo'oriwame, ka ama kia. Eme'e intok juname'em, jume'e, ju'u Lios jiba yuu jiapsamta betchi'bo, te'opom benasi eiyaawame. Jiba aapo'ik Liojta a' teuwaaka'a benasi inen jiakai:

Amemak ne naj kuaktinee intok amemak ne jiapsine.
Nejponee ameu Liojtune, bempo intok in yoemratune, ti jiakai.

17 Junuen san ket inen a' teuwaak:
Jume' ka tu'ik bo'o jooriame betana em ame nasuk yeu katne.
Intok ka amemak emo tu'urine, ti jiia ju'u itom achai Lios.
Intok juka' ka tu'ik ka joobaane.
Junak ne enchim mabetne.

18 Junak intok, eme'e nee yo'owane.

Eme'e intok in ou
yoemiamtunee intok in jamut
yoemiamtune,
Ti jiia ju'u achai Lios si'imeku
yumaka, si'imeta a joame.
7 Junuen san, Krijtopo itom
nake'um, inile benaka Liojta
betana itou na'ikiari, junuen san
itepo ka tu'isi itom aet tawanee'ut
te ito aet suuane. Itom joonee'ut
intok kia itom eiyaane'u betana
juni'i. Intok Liojtat ee majjaekai,
si'imeku wepulsi Liojta betchi'bo
jiba jiapsaka, itom aet yeu
yuma'anee'ut ito temaine.

**Jume' Korinto' tea'po joomem,
Liojta bichapo ka bat naataka
benasi bem jiapsa'u**

2 Tua em junen jiaka, itom
yoem'eiyaaka itom mabetne.
Kia te jabetau juni'i ka tu'ik ka
ya'ari. Intok kia te kaabeta ka
tu'ikut a' majtala juni'i. Intok te
kia kaabeta jita'apo bai ta'aari
juni'i, jita au waatakai ujyoisi au
nokaka. 3 Kannee jitat ka tu'isi
enchim tawane'eti jiaka inika'a
teuwaa. Bwe'ituk bat naataka in
emou jiaka'a benasia, tua junen
jiaka, enchim in nake'po enchim
etejoriakai, junuen, emomak
jiapsaka oo emomak mukneeka
juni'i. 4 Tu'isi ne emot yoem'ea,
intok emo betchi'bo in ino uttia'u
net aayuk. Si'imeku, jiokot itom
ito bicha' nasuk juni'i, ka in ko'om
ea'u net aayuk. Intok ama butti in
allea'u.

5 Bwiaraa Maseroonia' tea'u itom
yajaka'po naateka te ka yanti ela.
Taa ala, obiachika itou weyeme
itou aayuk. Itom beje'ewa'u jiba
itou aayuk. Intok itom am majjae'u.
6 Taa ju'u Lios, jume' rojikti'eame,
jiapsi jojoame, itom ou bujtala, juka'
Tiito' teamta itou a' tojakai. 7 Intok
ka junae betchi'bo jiba, taa ket
aapo'ik emo betana a' yantela'uta
aet bichakai. Aapo itom etejoriak,
tu'isi enchim itom bitpea'po. Intok
juka' enchim emo sioktua'po. Intok
nee betana enchim jiokot'ea'po.
Inien sannee ketun che'a juni'i
alleaka taawak.

8 Ju'u ji'ojtei in emou bittuaka'ue,
eme'e rojikteka taawak o'oben. Taa
i'an ne kaachin ne jiia, ka a' juiwakai.
Bat naataka ala a' juiwak, ju'u
ji'osiata in emou bittuaka'ue, chuubaa,
ka enchim allea'uta ju'uneiyaakai.
9 I'an ala ne allea. Taa ka junuen
enchim sioka' betchi'bo. Ala junuen
enchim siokaka, enchim emo jiapsi
temaeka, ta'abwisi enchim eaka'
betchi'bo. Intok eme'e, junuen ka
alleaka juni'i, kaachin emo eetuaka,
junuen Liojta bichapo tu'isi aayuk.
Inien san itepo emou ji'ojteka, kaita
te ka tu'ik emou yaak. 10 Bwe'ituk
senuk siokakai, Liojta betana
weemtat au jiapsi temaeka, Liojta a'
alleetuanee'uta a' jinne'uitunee'uta
aet jajamne. Intok inia betana kaabe
aet siokne. Taa inim aniapo weemta
betchi'bo senuk au sioktuanee'u,
kokkowame jiba ama aayuk. 11 Eme'e
em sioksi eaka junuen ka jain eaka
emo temaeka, Liojta alleetuak. Intok
i'ani, em a' mammate juka' emou
yeu a' sika'apo. Bwe'ituk juka' ka tu'i
weyemta enchim aet mammatetuak
intok enchim ya'ari eme'e yeu aa
bwisek. Ka tu'isi aukamtamak,
enchim ka junaemak allea'uta.
Enchim ee majjae'uta emot autuak.

Chukula intok eme'e nee bitpe'eak.
Intok ama naa buustia eme'e wepulsi
nau eaka, juka' ka tu'isi aukamta,
bettesi au a' chupne' betchi'bo em
aet nesawek. Si'ime inile benakue
eme'e emo ju'uneiyaatebok, inile
benaka ka tu'iku, kaita enchim
ama ya'ariaka'po. 12 Junuen san,
junako, inepo junaka'a ji'ojteita ne
emou bittuakai, kanne, ju'u ka tu'ik
yaakamta betchi'bo, intok kia ju'u
ka tu'ik au ya'awakamta betchi'bo
jiba, emou ji'ojtek, taa ala, Liojta
emot ju'unea'po ju'uneakai, enchim
tua itot emo temae'ut, enchim emo
ju'uneiyaane' betchi'bo ne emou
ji'ojtek. 13 Inia betchi'bo san itom
yanti ela'u itot aayuk.

Taa ketunia iniat itom allea'
nasuku, che'a tee naa buusti allea,
Tiito' teamta yantela'uta bichakai.
Bwe'ituk enchim si'imem betchi'bo
a' yantela'u aet aayuk enchim yoem
eiyaakai. 14 Junuen san inepo, enchim
uttiaka, Tiito' teamtau enchim
etejokai, kannee ji'obek. Taa ala
si'imeta juka' itom emou teuwaarita a'
lutu'uriatuka'a benasia, junuen ketchia,
enchim uttiaka Tiito' teamtau itom
teuwaaka'u, ka aa noki'ichiatukan,
itom emo betchi'bo yantela'ati jiakai.
15 Aapo ju'u Tiito intok, che'a juni'i
enchim nake, enchim si'imem a' nok
jikkajaka'uu waatekai. Intok enchim
ka emo jabeleka taa enchim ee
majjaeka a' mabetaka'uu waatekai.
16 Alleane, si'imeku in a enchim
yoem'eiya' betchi'bo.

Totomekame benasi eaka, jume' yee mikame

8 I'an intoko Krijtopo nemak
werim, enchim te etejoriabae,
jum bwiaraa Maseroonia' tea'po
si'imekut Krijtota sualeme be'ekatana,
Liojta betana aniawaka, bem yee
jiokolee'uta amet itom a' bicha'po.
2 Bempo, obiachikut, jiokot bem
emo bicha' nasuk juni'i, intok junae
betchi'bo ko'om'e'eaka su, tu'isi
bem allea'u amet aayuk. Intok
tua kaita bem jipue' nasuk juni'i,
kaachin jiaka, totomekame benasi
yee'ania betchi'bo, yuma'ik nau tojak.
3 Ineponee am ju'uneiyaa, tua junen
jiaka, si'imeta bem ama yuma'alaapo
aman bem nau a' tojaka'po. Intok naa
buusti, ka junaka'a jiba, taa che'a ae
bepa eaka nau a' tojakai. 4 Tu'isim
itou ujbwanak, jume' Krijtopo itomak
werim ania betchi'bo, bempo ket
am aniabaekai. 5 Intok ketun naa
buustia, itom ame tana bo'o bicha'u
bepa ayukamme. Bwe'ituk bempom
che'a bat, yo'owe Jesukrijtotau emo
su'u tojak, a' yoem'eiyaakai. Intok
aet chukula, itowi ket emo su'u
tojak, Liojta junen eaka'po amani.
6 Junuen san itepo, Tiito' teamtau
te ujbwanla, aapo'ik bat naataka
emo nasuk a' naateka'uta junuen
enchim yee jiokoleka a yee'ania'u
betana, intok aapo'ik emo nasuk nau
a' toji taiteka'a benasia, i'an, bichau
bicha a' weetuaka, aet yeu yuma'ane'
betchi'bo. 7 Junuen si'imeku enchim
yuma'a benasia, Krijtota tu'isi
sualeka, a' lutu'uriat tu'isi ju'uneakai,
tu'isi a yee a' majtakai, tu'isi
si'imekut jiapsekai, intok itom juni'i,
tu'isi nakekai, junuen san eme'e ket
inika'a tu'ik, enchim yee jiokoleka,
a yee ania'uta, ka koptaka a' bo'o
jooriane.

8 Inika'a ne emou teuwaa, taa
ka a' nesau ji'ojteituka'a benasi,

ala ne waatem, jume' inien iniat
jiapsekammet enchim mammate
i'aka emot nee ju'uneebae, enchim
yee nake'uta tua a' lutu'uriatuka'po.
9 Bwe'ituk eme'e jaibu a' ju'uneiyaa,
itom yo'owe Jesukrijtota betana,
aapo'ik ama butti yee a' nak
jiokolee'uta kaita au be'eeka, aapo
kaita'po jiokot eaka juni'i. Taa
tu'isi enchim a' nakeka' betchi'bo,
inim bwiapo jiokot au bichak.
Junuen beja, aapo'ik inim jiokot
au a' bichaka'u betchi'bo, jiba yuu
betchi'bo tu'ik, intok kaita emou
be'eeka, enchim aamak a' bitne'
betchi'bo.
10 Inia weemta betana nee
enchim etejoriabae, tu'ik emo tana
waatakai. Eme'e, wae wasuktiat
naateka, tu'isi em a' naatek. Inia
weyemta betana ka kia aet jiapseka
jiba taa tua junen jiaka a' joobaekai.
11 I'an eme'e bichau bicha aet yeu
yuma'ane. Bat naatakai enchim
aet jiapseka a' naateka'a benasia,
i'an enchim au yuma'alaapo nau
a' tojakai. 12 Bwe'ituk seenu, tua
junen jiaka yee aniabae'eteko, ju'u
Lios a' jipue'po aman beekik a' tu'u
mabetriane. Bwe'ituk aapo ju'u Lios,
kaita jipuemta, ka utte'a jooria yee
a' anianee'ut.
13 Katte enchim, kaita jipueka
juni'i, yee enchim anianee'ut
enchim utte'a jooriabae o'oben.
14 Ala, nanancha enchim emo
bitne' betchi'bo weye. I'ani
eme'e, bempo'im ania betchi'bo
a' jipue. Chukula intok enchim
jiokot eao, bempo enchim ania
betchi'bo a' jipu'une. Inien san
nanancha enchim emo eiyaa'u
emot aune. 15 Liojta nok lutu'uriapo
a' ji'ojteituka'a benasia inen jiakai:
"Ju'u, yu'in nau a' tojakamtau, kaita
aet be'eeka. Ju'u intok, iliikik nau a'
tojakamtau, ka au be'eeka."

Tiito' teame intok waate aamak rejteme

16 Taa Liojta te bai saune,
juka' Tiito' teamta jiba in emot
ino temae'e benasia, aapo'ik
ket, Liojta junuen a' eetuaka'
betchi'bo. 17 Bwe'ituk aapo, in aet a'
tejwaaka'uta mabetak. Intok aapo
emot tu'isi au a' temae'po amani,
i'an aapo a' ea'po enchim aman
bichi'ise.
18 Intok aapo, Tiito' teamtamak
ket seenuk, Krijtopo itomak werik
te emou bittuabae. Ini'i intok,
si'imekut, Krijtota nau sualeme
be'ekatana Krijtota nok lutu'uriata
tu'isi a yee a' majta' betchi'bo tu'isi
uttiawa. 19 Intok ka inia betana jiba,
taa ketchia, si'imekut jume' Krijtota
sualeme, jiba inika'a Krijtopo itomak
werik, yeu pu'atuk, itomak a' bo'o
joone' betchi'bo. Intok jiba inim
tekilpo, juka' yee ae aniabaawaka,
nau a' toji betchi'bo yeu pu'atuk.
Junuen itom bo'o jooria'ue,
Jesukrijtota yo'orinaa'u au aune'
betchi'bo intok ket, tua enchim
aet jiapseka enchim joopea'uta
emot ju'uneiyaana' betchi'bo.
20 Intok junuen ket itepo, inia yee
aniabaawaka itom nau toja'u betana
ju'u itom a' sawa'po betana te ito
suuabae, junuen, kaabem ka tu'isi
itot nokne' betchi'bo. 21 Bwe'ituk
itepo tee, juka' itom joa'ut tu'isi
te aet yeu yuma'abae, yo'owe
Jesukrijtota bichapo intok ket si'ime
yoemrata bichapo juni'i.

22 Tiito' teamtaimmak intok
ketchia, juchi seenuk, Krijtopo
itomak werik te emou bittua.
Inika'a ketchia, juebena weemtat
tu'isi a' jiapseka'po te a' ju'uneiyaa.
Intok i'ani, juna'a che'a juni'i junen
eaka emou weebae, emot tu'isi
a' yoem'ea'u betchi'bo. 23 Senuk
intok, Tiito' teamta a' jabetuka'po
a' nattemaeo, am tejwaane, nee
betana a' weye'po. Intok enchim
ania betchi'bo, Jesukrijtota
betana tekilta nemak a' joa'apo.
Oo jume' waate Krijtopo itomak
werim betana am nattemaeo
juni'i, am tejwaane, jume' Krijtota
nau sualeme betana, aman am
bittuarimtuka'po. Intok Jesukrijtota
bem yo'oritebo'po. 24 Junuen
san, jume' Krijtota nau sualeme
a' ju'uneiyaane' betchi'bo, tua
lutu'uriapo enchim am nake'epo
aman, tu'isi am bitne. Intok junuen
em ju'uneene' betchi'bo, lutu'uriaka,
tu'isi ameu enchim itom etejo'po.

Krijtota sualeme ania betchi'bo, ju'u nau tojiwakame

9 Jume' Liojta yoemiam
enchim am anianee'ut,
lutula wee'po ka utte'a, in emou
ji'ojtene'po. 2 Bwe'ituk jaibu nee
enchim ju'uneiyaa, tua junen jiaka,
enchim yee aniabae'po. Jiba ne
enchim uttiaka, jume'e, bwiaraa
Maseroonia' tea'po, Krijtota
sualemmeu enchim e'etejo. Enchim,
jume' Akaaya' tea'po joomem, wae
wasuktiat naateka, enchim yee
ania'po au enchim yuma'apo. Intok
juebenaka, jume' Maseroonia'
tea'po joomem, Krijtota sualeme,
junuen enchim bichaka, ket junaet
emo temae. 3 Junuentaka juni'i,
inime'e Krijtopo itomak werim
ne emou bittuala. Inia weemta
betana junuen, juka' tu'ik in
emo tana teuwaarita, ka a' aa
noki'ichiatuka'po aman bem a'
ju'uneiyaane' betchi'bo, intok in
ameu jia'a benasia, lutu'uriapo
si'imeku yuma'isi enchim emo
jipu'une' betchi'bo. 4 Kulupti
juni'i, waate, bwiaraa Maseroonia'
tea'po joomem, nemak emou
katbaane, intok junuen, kee
enchim nau a' tojaosu, emou
yajine. Ini'i junuen ito betchi'bo
tiusi machine, itepo si'imeku
enchim yoem'eiyaasukai. Emo
betchi'bo che'a juni'i tiusi machinee
o'oben. 5 Jiba inia betchi'bo san
ne a' utte'a tu machiak, inime'e
Krijtopo itomak werimmeu ujbwan
betchi'bo, bempo'im nepat bat
emou noitine'po, intok bempo'im
enchim am aniaka, juka' yee'ania
betchi'bo, bat naataka enchim
nau tojirokaka'uta, a' yuma'ariane'
betchi'bo. Intok junueni, juka'
enchim nau tojinee'uta, jaibu
eme'e a' jipu'une, tua enchim
yee jiokoleka a' joa'uta, emot
ju'uneiyaatebokai. Intok ka junuen,
itom enchim aet utte'a jooria'po
benasi a' weye'po.

6 Iniau em waate, ju'u ka yu'in
echakame, ketchia iliikik ama
toboktane. Ju'u intok, yu'in
echakame, ketchia yu'in jichupane.
7 We'epulaka bem a' tu'ure'po
aman, tua junen jiaka, yee mikne.
Intok ka kia ka babalekai, utte'apo
benampo. Bwe'ituk ju'u Lios, jume'
tua junen jiaka, alleaka yee'aniame,
am nake. 8 Ju'u Lios, si'imeta juka'

ka nanau machika, emou tu'ik,
yuma'isi emou a' chupa'ane. Junuen
beja, si'imeta emou be'emta, jiba
enchim a' jipu'une' betchi'bo. Intok
naa buustia, eme'e yu'in a' jipu'une,
junuen, si'ime yeteu tu'ikue a
yee'aniane. 9Liojta nok lutu'uriapo
inen ji'ojtei:

Jume' jiokot emo bichammeu,
juka' tu'ik, kaita be'eeka,
yuma'isia ameu autuari ju'u
Lios.
Intok ju'u tu'uwa a' ya'ari, jiba
yuu betchi'bo tatawane.

10Ju'u Lios, ju'u bachiata et
betchi'bo yee mikame, intok juka'
bwa'anaamta bem bwa'anee'uta
ameu a' bu'uuriame, aapo ketchia,
si'imeta juka' et betchi'bo emou
be'emta, enchim mikne, intok
emou a' amuituane. Intok junuen,
tu'ik yeteu enchim joa'u betana,
ama butti tu'ik eme'e aet jajamne.
11Junuen beja eme'e, kaita emou
be'eeka, si'imeta jipu'une. Junuen
yuyu'in yee mik betchi'bo eme'e
ama yuma'ane. Intok juka' enchim
am ania' betchi'bo, itomak enchim
aman bittuaka'ue, jume' Krijtopo
itomak werim, Liojta aet bai saune.
12Bwe'ituk itepo, jume' Krijtopo
itomak werim, junuen aniakai,
katte, juka' ama ameu be'ee'ut jiba
te am ania. Taa ketchia, bempo'im
tua junen jiaka, tu'isi Liojta am bai
saunee'ut te a am ania. 13Bempo
Liojtam aet yo'orine. Bwe'ituk
inia enchim am ania'ue bempo a'
ju'uneiyaanee junuen lutula wee'po,
Jesukrijtota nok lutu'uriatat enchim
aet yeu yuma'apo. Intok jiba junaet
enchim yee jiokolee'ut bempo'im
intok juebenam ania'ut, Liojta
yo'oritebone. 14Intok bempo juni'isu
ket, emo betchi'bo, Liojtau bicha
nokne, tu'isi enchim emo naktuakai,
Liojta tu'isi yee a' nake'uta emot
bichakai. 15Liojta te tu'isi aet bai
sae, juka' aapo'ik betana si'imek
bepa eiyaawatchisi machika itot a'
autuari' betchi'bo. Juka' itom tua
witti intok ju'unakkiachisi a' teuwa
betchi'bo, ka itom au yuma'uta.

Paplota, Krijtota betana ye'a pu'arituka'po aman, ju'u a' nesawe'u

10 Inepo Paplo, Jesukrijtota
tu'ik yeteu jiapseka intok
yee a jiokole'e benasi enchim
eiyaaka, emou ne ujbwanaka inen
nooka. Nee betana inen jiuwa, emo
mak aneka, ne ino ko'om eiya'ati
jiuwa, taa mekka nee emou aneo
intok junak emou ji'ojteka, bettesi
ne noka'ati jiia. 2Junuen san emou
ne ujbwana, chukula aman nee
emou yebijneeo, waatem jume' itom
ea'po inim bwiapo a' weyemta itom
bo'o jooria'ati jiaka itot nokame,
ka junuen a' utte'atune' betchi'bo,
kuttipo in ameu nokne' betchi'bo,
emo tu'utene. Bwe'ituk ameu ne ino
yuma'alee, junuen kuttipo in ameu
nokne'po. 3Lutu'uria ala, itom
inim bwiapo yoememtaka itom naj
kuakte'po. Taa juka'a, Jesukrijtota
betchi'bo itom bo'o jooria'uta, ka
ju'u inim yoemrata bem a' joa'a
benasia a' weetua. 4Bwe'ituk ju'u
inim bwiapo itom bo'o jooriaka,
yee itom majta'u, ka tu'ik beje'eka,
itom ae ito jinne'u'u, ka inim bo'o
jooriawame. Ala ini'i, Liojta betana
weyeka, junuen ket si'imeta juka'
Liojta beje'eka weyemta, tokti a'
koba' betchi'bo, utte'ak. 5Junuen

san itepo, sua machika, si'imeta juka' Liojta beje'eka nokwamta, intok kia jachin a' beje'eka weyeka juni'i, jume' che'a emo eiyaaka, junuen juka' Liojta ka a' sual teboka juka' bem noka'uta, te, tua kaita lutu'uriata a' jipue'uta te yeu a' machia. Intok si'imem wame'e inim weyemta betana emo susuawaleme, ju'u bem ea'u betana, itepo, Krijtotau bem emo su'u tojaka junuen bem a' nok jikkajine' betchi'bo, te am utte'a jooria.
6 Intok itepo te, si'imem jume'e, emo nasuk ka amma'ali aneme, bettesi ameu itom a' yecha'ane'po te ama yuuma. Taa che'a bat, enchim si'imem jume' watem, jaibu yuma'isi Krijtotau enchim emo su'u tojilamtuka'po bat ju'uneaki.
7 Eme'e, juka' enchim bicha'uta, pa'aria tana a' bichame benasi maachi. Intok tua wajiwa jachin a' weye'ut ka a' ju'uneiyaa. Senu intok, Jesukrijtota betana a' yoemiarituka'po au ju'uneiyaame ket inien ito tana au waatine, ket jiba junaeni, aapo'ik benasi, itom juni'i, Krijtota yoemiamtuka'po.
8 Ineponee intok, itou a' lutu'uriatuka'po aman, che'a ili naa buusti emomak weye'eteko juni'i, kaachin ne ino tiutua. Bwe'ituk ju'u itom yo'owe Jesukrijto, inika'a emou lutu'urianee'uta itot autuari. Junuen, enchim Liojta betana weyemta, yuma'isi enchim majta betchi'bo te au yuma'atuari. Intok ka junuen ka tu'ik enchim ae bittua betchi'bo.
9 Kanne inime'e ji'osiam in emou bittua'ummea, in enchim wom womta'a benasia enchim ee i'a.
10 Waate, net nokaka, jume' ji'osiam in emou bittua'um, unnaa betteka intok kuttipo am noka'ati jiia. Taa ne intok, emomak ane'eteko intok, nee ka junaen ousi nonoka' tea. Intok ju'u in teuwaa'u juni'i, ka jikkajipeewatchi' tea.
11 Taa ju'u intok, inile benak teuwaame, iniau waatine, junaen mekka betana emou ji'ojteka, itom junuen emou noka'a benasia, itom emomak aneka, te jiba junaen ju'u itom joa'ue, itom aet yuma'ane'po.
12 Itepote kia juni'i te ka ito ameu chatchaa, jume' waatem, bempo emo eiyaateboka, yeteu nokame benasia. Inime'esan, ka suasim aane. Bempo emo naas nau tammachiakai intok bempo naas jitat nanancha emo joakai.
13 Itepote kaa, ju'u ka itom au yeu pu'ari betchi'bo ito uttiabae. Lios ala, aapo juna'a ju'u, jakun tajtia, ju'u tekileu itom yeu pu'ame. Intok aapo, jum bwe'u jo'ara Korinto' tea'u, itom emou yeu yajine' betchi'bo, itom aet aniak ju'u tekilet tu'isi itom yeu katne' betchi'bo.
14 Junuen san itepo, katte ju'u itom au yeu pu'ari bepa te aane. Bat naataka ka emou lutu'uriakame benasi anekai. Bwe'ituk itepo juname'em, jume' che'a bat emou yajaka, Krijtota nok lutu'uriata enchim majtakame.
15 Intok te ka ju'u tekil watem ya'arit te ito uttiatebo, itepo a' ya'ari'i benasia. Taa ala, inen te yeu a' wee i'a, enchim bichau bicha che'a juni'i tu'isi Krijtota sualeo, emo nasuk tekilta, che'a juni'i itom a' joone'po. Taa jiba Liojta betana, itom au yeu pu'atuka'po amani.
16 Iniat chukula tee ket, che'a naa buustia, kat baa

saka emou wanna'abo, intok junuen,
juka' Krijtota nok lutu'uriata, che'a
wa'am bicha, ta'abwi bwiaarampo
jo'aakammeu a' teuwaa betchi'bo.
Taa ka junuen, ju'u tekil watem
ya'arit ito uttia tebokai.
17 Taa jabe juni'i, senuk
uttiabaeme, yo'owe Jesukrijtota
jiba uttiane. 18 Bwe'ituk ju'u tu'isi
mabettuneeme, ka ju'u au tu'isi
jiapsa'ati jiame juna'atune. Taa ala,
wa'a Liojta, tu'isi a' jiapsa'po aet a'
ju'unea'u juna'atune.

Paplo, intok jume' ka lutu'uriapo Krijtota tekil joame

11 Tu'i ean, eme'e, ju'u ka
tua suasi benasi machik
in teuwaabae'ut, nee jiokoeko. Taa
jachinpo juni'i, nee aet jiokoine.
2 Bwe'ituk enchim in nakeka in
emot jiapseka'u, net aayuk, Liojta
itom nake'e benasia. Bwe'ituk inepo,
Jesukrijtota enchim sualtualataka,
chukula, enchim au a' bit i'a, jamut
bemeta, ka tu'ik kaita ya'arika,
wepu'ulaik jiba a' kunaka'a benasia.
3 Taa juka' bebeje'erita a yee a' bai
ta'aa'ue, juka' Eba' teamta, ka tu'ik
a' ya'atuaka'a benasia, enchim ket
junaen emo bai ta'aatebonee'ut ne
emo tana majjae. Intok enchim
tua junen jiaka enchim Krijtota
yo'oree'ut, ka intok enchim aet
emo temainee'u betana. 4 Bwe'ituk
eme'e, unnaa amemak tu'ik,
jume'e, Jesukrijtota betana ka
itom enchim a' majtaka'a benasia
taa ta'abwisi emou nokammake.
Intok eme'e, Liojta tu'u jiapsi
jaibu mabetlamtaka juni'i, ka
jain eaka ta'abwik jiapsitau emo
su'u tojak. Intok Krijtota betana,
juka' nok lutu'uriata jikkajisuka
juni'i, ta'abwisi weyemta intok,
sualbae. 5 Bwe'ituk, jume' emo
jabeleka chukula emou yajaka,
intok ta'abwisi enchim majtakame,
jume' enchim jikkajipea'um, nee
ka che'a nee bepa am eiyaa machia.
6 Nejponee ala, jumak, kannee
ujyoika intok yeu pu'ata benak
nooka o'oben. Taa Krijtota betana
juka' lutu'uriata, ne yuma'isi
a' ju'uneiyaaka, kaita neu be'ee.
Inika'a intok tee jiba enchim
ju'uneiyaatuala, si'imeku itom bo'o
jooria'ue.
7 Oo nee ka tu'isi aayuk ja'ani,
junak, Krijtota betana nok
lutu'uriata enchim majtaka, kaita
emou waatakai, intok ino ko'om
eiyaakai, junuen juka' emou tu'ik
jiba emo tana waatakai. 8 Inepone,
jume' Krijtota nau sualeme, watem
betana tomita mabetak, bempo'im
neu na'ikiaka'uta mabetakai, ae
ino aniaka, junuen Krijtota betana
tekilta emo nasuk joaka, enchim
kaabeta obisi net eetuakai. 9 Intok
nee junak emomak anekai, kaita
jipuekai juni'i, emo nasuk kaabeta
nee net obisi eetuak. Bwe'ituk jume'
Krijtopo itomak werim, bwiaraa
Maseroonia' tea'a betana yajakame,
in ino ae anianee'uta, neu nu'upak.
Junuen beja nee aet ino suuak,
kaita'po enchim net obisi eene'
betchi'bo. Intok ne jiba junaen,
bichau bicha a' bo'o jooriabae.
10 Junuen san, Jesukrijtota betana
juka' lutu'uriata tua yuma'isi ne in
a' ta'aa'po, tua in ju'unea'a benasia.
Ket ne junuen ju'unea, in inien
ae ino uttiaka, Liojta bichapo in
bo'o jooria'u, jum bwiaraa Akaaya'

tea'po si'imekut, kaabe inia betana ta'abwisi nee eetuane. 11 Kanne ta'abwi weemta betchi'bo intok, inien jiia. Taa tua in enchim nake' betchi'bo jiba. Lios nee ju'uneiyaa, jaikisia in enchim nake'po.

12 Taa ne, juka' in joa'uta, jiba ne a' bo'o jooriabae junuen jume' jitat jiawiteka bem uttianaa'uta jaiwame, ka junuen in am au i'a' betchi'bo. Intok ka ito benasia bem emo a' bo'o jooria ti jiune' betchi'bo. 13 Bwe'ituk inime'e, ka lutu'uriapo Krijtota betana yeu pu'arimtakai, yeem bai tatta'aa, Krijtota betana yeu pu'arim benasia emo tammachiakai. 14 Taa ini'i intok, kaita ka ju'uneiyaawamta teuwaa. Bwe'ituk ju'u bebeje'eri, aapo juni'i, ta'abwisi au yaaka, lutu'uriapo Liojta betana a' weye'e benasia au jooa. 15 Junuen san, jume' aamak eaka intok a' ea'po aman kateme, jiba junaen ale benasi, ta'abwisi emo yaaka, tu'ik bo'o jooriame benasi a emo joone. Taa inime'e, jiba ju'u bem ya'ari betchi'bo, junaen ka tu'isi ameu chupne.

Paplota, Krijtota betana ye'a pu'atuka'po aman, junuen jiokot au a' bicha'u

16 Juchi wee'po ne inen emou jiia, kaabe, ka in suuaka'a benasia nee eiyaane. Taa junuen eme'e nee eiya'ateko, junaen ket, ka in suuaka'a benasia em nee emou noktua. Junuen beja ne ket, ili ino uttiaka emou nokne' betchi'bo. 17 Inika'a intok, in emou nokbae'uta, ne ka Jesukrijtota betana aet sawaka a' teuwaa. Taa inia betana, in ino uttianee'u ti jiaka ne ka tua ino suareka a' teuwaa. 18 Inim aniapo betana weyemtae, juebenam emo uttiame ane'e benasia, junaen ket nee ino uttiabae. 19 Bwe'ituk eme'e, tu'isi emo koba susuawarekai, jume' ka susuawakame, kaachin jiaka alleaka am jikkajibaane. 20 Bwe'ituk eme'e, jume' enchim utte'apo am ania i'ame, oo jume'e, tu'ik enchim jipue'uta enchim u'aame, oo jume'e, emou bem yo'otuka'a benasi aneme, oo jume' enchim ka tu'ureme, oo jume' ka enchim yo'oreme, oo jume' pujbat enchim choname, eme'e junuen am tu'ureme benasi aane. 21 Inien inepo jiuneeka juni'i ne tiiwe o'oben. Bwe'ituk itepote ala, tua ka iniau ito yuma'alek, ka inien anbaekai.

Taa juka'a, watem emo au yuma'aleka bem joa'uta, inepo nee ket iniau yumaka a' jooa. Inika'a intok inepo nee kia in ea'po aman a' teuwaa, ka suawaekamta nokamta benasia a' teuwaa o'oben. 22 Jume' waate enchim majtame, ebreeo yoemrata betana kateo, nejpo juni'i ketchia. Bempo'im ijra'eliita yoemrata betana kateo, nejpo juni'i ketchia. Bempo'im Apra'amtuka'uta yoemrammet yeu am katriamtuko, nejpo juni'i ket ne aet yeu simria. 23 Bempo'im Krijtopo betana a' nesauri am joao, nejponee ket, che'a juni'i ame bepa junaka'a tekilta jooa. Taa ne inika'a inien teuwaaka, ka in ea'po aman, taa emo tana utte'a jooriawaka'a benasia nee a' teuwaa. Bwe'ituk ne che'a juni'i ame bepa tekilta ya'ari. Che'a juni'i ne ame bepa Krijtota betchi'bo bepsui.

Che'a juni'i nee ame bepa yu'in e'etasuak. Jue benasi intok ne bat batte meme'esuak. 24 Mamni wee'po jume' juriom nee jiokot yaak. Senu taka ama woj mamni ama batanisia, waka bea jibebiae nee bepsukai. 25 Bajisia, kuta jibebiae ne bepsuak. Sejtul intok nee mamaasuak. Bajisia, jume' bawepo bwe'u kuta kanoam in ama bo'o jooaka'um, jekae, bawe mayoau nee tetammet kotti yeu biaktawak. Intok sejtul nee, bawe nasuk, tukaapo intok taewaimpo bawepo yeu bajumeka ino jinne'uk. 26 Jue benasi nee wokimmea naas simla. Intok ne batweempo tu'isi jinilwatchisi a'ansuk. Yee e'etbwariame nasuk ne jinilwatchisi ne ino bichak. Intok jume' nele benasi yoemrata, intok kia ta'abwi yoemrata nasuk juni'i, ne jinilwatchisi ino bichak. Jum bwere jo'arampo juni'i, intok ka jo'ara be'emu, intok kia bawepo juni'i, jinilwatchisi ino bichak. Intok jume'e, ka lutu'uriapo Krijtota sualeme nasuk juni'i, ne jinilwatchisi jiapsak. 27 Tekilpo intok obiachiku nee ino bitchuk. Jue benasi ne ka kokkotchuk. Ba'ae mumukeka, intok jiokot maisi nee tebbaurek. Binwa ne kaita bwa'amachika jiapsisuk. Seberiata nee jiokot ine'esuk. Intok nee ka tajo'osuk.

28 Inika'a intok waate weemta neu weye' nasuk juni'i, chikti ta'apo ne che'a juni'i bettesi a' inne'a, jume' si'imekut Krijtota sualeme betana in amet ino temae'po, tu'ik ame tana waatakai. 29 Senuk, jabeta, Krijtota sualeka, taa kee aet suatuu nejpone, aamak ino machiaka'a benasia ne ea. Senuk, ka tu'ikut ji'optuawako, nejposu nee tiurae intok omtiae nee jiokot eene. 30 In ino uttianee'uta utte'atuko, nejponee inia weemtae, ka in ino che'ewaree'uta intok ka in si'imem bepa machiaka'uta teuwaaka, junae nee ino uttiane. 31 Ju'u itom yo'owe Jesukrijtota achai Lios, ju'u jiba betchi'bo yo'oriwame, aapo ju'unea, lutu'uriata in teuwaa'po. 32 Jum bwe'u jo'ara Lamajko' tea'po nee aneo, ju'u kobanao, juka' senu rei Areetaj teamtau weyekame, junama'a bwe'u jo'araapo yeu katwa'u bicha nee bwiseka, nee weeyaaneeme joak. 33 Taa ne senu bwe'u warita benaku, junama'a bwe'u jo'ara, mekka jikat kora ya'aripo bepa omot wikiae ne ko'om yecha'awak. Inien sannee juname'e betana ino jinne'uk.

Tenkupo benasi weyeka intok, ju'u Liojta betana Paplota ju'uneiyaa'u

12 Junuen ne, tu'ik betana ino uttiaka noka'ateko, tu'ik ne kaita ne aet tettea. Ala ne, achai Liojta betana, in mabetri, tenkupo benasi in bichaka'uta intok ae betana lutu'uriata in ju'uneiyaatuarita neu aune. 2 Senuk o'outa, Krijtota sualemta ne ta'aa. Juna'a intok woj mamni ama naiki wasuktiam simsuka'po, teekau, Liojta yo'otaka kateka'u jikau noitawak. Kannee ju'unea, chikti a' takaamak aman a' noiteka'po, oo kia a' jiapsi jiba. Ala Lios aapo ju'unea. 3 Taa nee ju'unea, junaka'a o'outa, a' takaamak, oo ka a' takaawamak, junaka'a ne ka ju'uneiyaa, Lios aapo jiba a'

ju'uneiyaa. 4 Juna'a, jume' Krijtota
sualeka kokkokame yaaja'u
noitek. Junamani nokta, tua ka a
ju'uneiyaatumta a' jikkajak. Inika'a
nokta intok, inim yoeme, ka au
cha'aka a' teuwaane'po. 5 Senuk,
junuen, aapo'ik benasi maachik
yoemta, ala ne uttiane. Taa
ne, inepo, kaitat intok ino uttia,
taa ju'u kaabeta bepa che'a in
machiaka'ut jiba ne ino uttia. 6 Nee
intok, junuen ino uttiabae'eteko
juni'i, kannee ka suasi an ean
o'oben. Bwe'ituk ne junuen
lutu'uriata jiba nok ean. Taa ne ka
ino uttiabae, junuen kaabeta net a'
bicha'u, oo net a' jikkaja'u, che'a
bepa ka nee a' eiyaane' betchi'bo.
7 Juna'a, Liojta betana ama butti
suum watchisi intok eiyaawatchisi
machik in ju'uneiyaatuawaka'u
betchi'bo, intok nee ka ama bea
butti in ino uttiane' betchi'bo,
ko'okoata nee inne'etuak, wichata
net kikteka'aweela'po benasia.
Ini'i wantia intok, bebeje'erita
betana inen weyeka, ne ka ama
eltua' betchi'bo neu su'u tojiri.
8 Inika'a ko'okoata intok, nee a' su'u
tojine' betchi'bo, bajisi, yo'owe
Jesukrijtotau ne au ino nokriak.
9 Taa ju'u Jesukrijto inien nee a'
ju'uneiyaatuari, aapo'ik betana tua
yee a' nak jiokoleka yee a' bicha'ut
jiba in eenee'u. Intok junuen
senuk ka che'a bepa au a' eiyaa'ue,
aapo'ik a jita a' joa'uta, junuen
che'a tu'isi a' ju'uneiyaatunee'u.
Inien san nee inien jiapsaka ne
che'a a' tu'ure. Junuen weyeka
beja, juka' Jesukrijtota a jita a'
joa'uta, net a' bitna' betchi'bo.
10 Junuen san ne aet yanti ela ju'u
inim jiapsaka neu weyemta betana.
Jaana in jiawaawa'ut. Juka' ka in
jipu'usuka'utchi. Intok juka' neu
suawaka, ka in bibitpeewa'ut. Intok
juka' obiachika, Krijtota betchi'bo
in aet jiokot ino bicha'ut. Bwe'ituk
ne junuen, in jiapsa' nasuk juni'i,
Krijtota betana ju'u a jita a' joa'uta,
che'a juni'i neas yeu maachi.

Korinto' tea'po Krijtota sualeme betana, Paplota jachin au eetua'u

11 Inim nee inien jiba inepo nee
betana tu'isi in jiapsa'uta teuwaakai,
senuk tua ka suawaekamta benasi
nee aulaa. Taa eme'e juname'e jume'
nee inien noktuakame. Bwe'ituk
eme'e juname'emtukan jume' nee
uttiaka nee tana tu'ik teuwaa'ea'um.
Bwe'ituk inepo nee kaita'po nee a
ino yeu tawaa machia, inime'e ka
lutu'uriapo, Krijtota betana emo
kate'eti jiame bepa, jume' enchim
amemak ea'um. Junuen nee intok
kaita'po che'a ne ino eiyaao juni'i.
12 Emomak aneka, juka' tekilta, ka a'
rojiktaka, ino ou bujtaka emo nasuk
in yaaka'ue, machilae ju'uneiyaatuk,
Liojta a jita joa'ue, intok suum
watchisi machikue junuen tua
lutu'uriapo, Krijtota betana in yeteu
bittuarituka'po. 13 Enchim nee, jiba
jume' wate si'ime Krijtota sualeme
benasi amewit nee tu'isi enchim
bichak. Ala inepone, kaita'po nee
enchim nee aniatuak. Iniae nee ka
amma'ali emomak ayuko, nee em
aet jiokoe.

14 I'anne iniamak beja, bajisi ne
emou noitine. Intok junuentaka
juni'i kaita'po nee enchim net obisi
ee i'a. Bwe'ituk kannee jita enchim
jipue'uta emot jaiwa. Ala ne, emo

tana su, tu'ik waatakai. Bwe'ituk jume' achaiwaim juname'em, jume'e, bem yoemiam betchi'bo tomita yo'oneeme. Intok ka jume' yoemiarim juname'e, jume' bem yo'owam betchi'bo. 15Inepo intok, ne kaachin jiaka, alleaka, juka' in jipue'uta ne emot wiutane. Intok ne kia inepo juni'i, ne ka ino beutia, enchim jinne'uimtunee'uta che'a emo tana waatakai. Taa eme'e intok, che'a in enchim nake' nasuk su, che'ewasu ka nee eiyaame bena.
16Taa waate, kaita'po enchim net obisi'eaka'po, tu'isi ju'uneaka juni'i, ne enchim bai ta'aaka ne etbwa emot eak, ti jiia. 17Jaisa ne enchim bai ta'aabaeka, jume' watem emou bittuak ja'ani. Eme'esu ju'unea, ka a' lutu'uriatuka'po. 18Tiito' teamtau ne ujbwanak, emou a' noitine' betchi'bo. Intok ket ne aamak, senuk Krijtopo itomak werik bittuak. Jaisa enchim bai ta'aak ja'ani ju'u Tiito. Eme'e su ju'uneakai, aapo'ik intok neetchi, nanancha itom eaka si'imeta nanancha itom a' bo'o jooria'po.
19Jaisa eme'e jumak, itom ito nokriaka inien emou jia'ati'ea. Taa ka junuen weye. Ala te, Liojta itom ju'uneiyaa'po ju'uneaka intok Krijtota betana lutu'uriaka emou nooka. Taa si'ime ini'i, Liojta betana weyemtat che'a juni'i yuma'isi enchim a' ta'aane' betchi'bo weye, Krijtopo itomak werim, tu'isi in nake'um.
20Bwe'ituk ika'a ne ama au machia. Nee emou noiteo jumak juni'i, ka in emot ju'uneiyaabae'u su, ama emot aunee ti'eakai. Intok kia enchim juni'i, ka enchim net bo'o bicha'u su, enchim net ju'uneiyaane'po. Ka baeka juni'i, ne inen ea, enchim emo ee beje'ee'uta intok jitat ka nat tu'uriwamta, emo omtawamta, emo che'ewariwamta, che'a emo eiyaawamta, ka lutu'uriata yetet nokwamta, jitat ka yee tu'uriwaka yetet nokwamta, emo jabeliwamta intok ka suasi jiapsiwamta, inika'a si'imeta ne ama au machia. 21I'an ne emou noitineeo, inen nee yeu a' wee machia, enchim, Liojta bichapo tiusi nee tawaane'po. Intok kia ketchia, enchim juebenam betchi'bo in bwanne'po. Jume' binwatuk naateka, Liojta bichapo emo nasuk ka tu'isi jiapsame betchi'bo. Junuen, inika'a ka amma'ali anwamtat ka emo temaeme. Intok juka' tatta'abwi jaamuchim mak, ka'am jubekai juni'i, amemak emo tu'uriwamta intok si'imeta juka' ka tu'ik bem au joiwalataka bo'o jooria'utat, ka emo temaeme.

Ji'ojtesuka, ju'u Paplo am sua tejwaaka intok am tebotua

13 Iniamak ne beja, bajisi ne aman emou noitine. Si'ime ju'u emo nasuk ka tu'isi weyeme, wooi oo bajika a' ju'uneiyaaka, machisi a' teuwaaneeme betana jiba tu'utenaa. 2Intok jume'e, bat naataka ka tu'isi ayukame intok kia si'imem, i'an nee ket, mekka emou aneka, juchi juka'a, wosa in emou noiteka in enchim aet sua tejwaaka'uta, juchi enchim aet tejwaa. I'an, in juchi emou noiteka, kutti in emou a' yecha'ane'po.
3Junak eme'e, juka' enchim ju'uneiyaabae'uta bitne, Krijtota

betana ju'uneetuawaka, aapo'ik
betana weyemta in teuwaa'po. Ju'u
yo'owe Jesukrijto intok, enchim
sua tejwaakai, kuttipo emou nooka.
Intok ama naa buustia, si'ime
utte'ata aet ayuka'uta emo nasuk
yeu a' machia. 4Lutu'uria ala, tua
kaita utte'ata aet ayuka'a benasia,
kuuset a' poponwaka'po. Taa Liojta
betana utte'ata aet autuawaka'ue,
i'an junae, jiba yuu jiapsa. Junuen
san ket itepo, ale benasi te ito
eiyaaka, kaita utte'akame benasi te
mamachi. Taa itepo aamak eakai,
Liojta betana aniawaka te jiapsine,
Krijtota betana weyemtat enchim
ania betchi'bo.

5Eme'e'em emo aet temaine,
ka ta'abwisi intok jiapsita
bepa Krijtota enchim suale'po
ju'unee betchi'bo. Bwe'ituk
ju'u Jesukrijtota tu'u jiapsiwa,
lutu'uriapo emot jiapsa. Enchim
junuen ka jiapsita bepa lutu'uriapo
a' sualeo. 6Taa itepo ala te, enchim
ju'unee i'a, itom ka junuen aa
noki'ichiapo itom a' sualeka'po.
7Intok jiba te Liojtau bicha enchim
nokria, junuen enchim kaita ka
tu'uwata bo'o jooriane' betchi'bo.
Ka junuen, watem, itom tekilta
betchi'bo itom am uttia i'aka. Taa
kia beja te tu'ik jiba enchim joo
i'akai, ela'po su itepo junae, tu'ik
betana ka lutu'uriakame benane.
8Bwe'ituk itepo, katte a juka'
Liojta betana lutu'uriata beje'eka
aane. Ala tee, si'imeta itom bo'o
jooria'uta, Krijtota nok lutu'uria
nokriaka a' jooa. 9Inia betchi'bo
san te yanti ela junuen itepo
kaitau yumame benakai, taa itepo
enchim si'imeku yumamebaekai.
Intok jiba te bichau bicha Liojtau
bicha enchim nokriane, junuen
si'imeku, Krijtota benasi enchim
jiapsinee'uta enchim jajamnee'uta
emo tana waatakai. 10Inika'a
ji'ojteita ne bat emou bittua, kee
emou noitekai, junuen chukula
emomak aneka, emomak etejoka,
ka unnaa bettesi emou in nokbae'
betchi'bo. Bwe'ituk yo'owe
Jesukrijtota betana, kutti in emot
nesawee'uta, nee au yuma'atuari.
Taa junuen emou nokaka, Liojta
betana lutu'uriat yuma'isi enchim
a' ta'aane' betchi'bo. Intok ka
junuen, ka tu'ikut enchim ji'optua
betchi'bo.

11I'an intoko Krijtopo nemak
werim, Lios emo maktune.
Enchim inien tu'isi enchim
jiapsinee'ut em emo temaine.
Emo'em naas jiapsi jo'ane.
Si'imeku em wepulsi nau eene.
Yantelaka nau jiapsine. Intok
junuen ju'u Lios, yantelwamta
yetet autuame, intok tu'isi yee
nakeme, aapo emomaktune.
12Eme'e intok ket, tua naksi emo
eiyaaka, naas emo tebotuane.

13Si'ime jume'e, Krijtopo itomak
werimtaka, inim aneme, utte'esia
enchim tebotua. 14Yo'owe
Jesukrijtota betana juka' emou
tu'ik em mabetne. Intok Liojta
jiba enchim naknee'uta em bitne.
Intok Liojta tu'u jiapsiwa jiba
emomaktune. Tua junuentune.

Kaalatam

Ju'u Paplo, si'ime jume' bwiaara Kalaasia' tea'po Krijtota sualemmeu ji'ojte

1 Inepo Paplo, Jesukrijtota betana sawaka nee yeteu bittuari. Ka inim senuk betana nok lutu'uriata weiyaaka intok kia ka inim watem betana yeu pu'aritakai. Ala jiba aapo'ik Jesukrijtota betana intok ju'u Lios achaiwai, ju'u aapo'ik kokoarim nasuk a' jiabijtetuakamta betana weyekai nee a' tekil makritakai.
2 Inepo intok si'ime jume' Krijtota sualeme nemak aneme, itepo nau inika'a ji'osiata te emou ji'ojte, si'ime jume'e, bwiaara Kalaasia' tea'po Krijtota sualemmewi.
3,4 Itom yo'owa Liojta betana intok itom yo'owe Jesukrijtota betana, jiba aapo ju'u, itom ka tu'uwa ya'arimmet itom jiokoina' betchi'bo, me'etuneeka au su'u tojakame, junuen inim aniapo ka tu'ik weyemta betana itom jinne'ubaekai, ini'i, itom Lios achaita junuen au a' chupaka'po amani. Inime betana, tu'ika enchim alleenee'uta intok yanti, kaitat jain eaka enchim jiapsinee'uta tee emo tana a' waata.
5 Liojtau bicha aapo'ik alleetuawaka a' yo'orinaa'u, jiba yuu betchi'bo au aune. Tua junuentune.

Ka ta'abwika intok Krijtota nok lutu'uria aayuk

6 Emo tana tua nee a' suum eiyaa, Liojta junuen lauti enchim a' kopta' betchi'bo. Aapo'ik juka' Krijtota, yee a' nak jiokole' betchi'bo, chukula teekau enchim aamak jiapsine' betchi'bo enchim nunukamta. Intok enchim, juka' Krijtota betana nok lutu'uriata, yee jinne'umta, ka inika'a, ta'abwik enchim a' suale' betchi'bo.
7 Ka junuen lutula wee'po ta'abwika intok Krijtota nok lutu'uria aayuk o'oben. Senu weeme ala aayuk, inim waate ka enchim yanti eltuaka intok inime'e, Krijtota bemela nok lutu'uriata ta'abwisi enchim a' majtabaeme ama ane'epo.
8 Taa jabetaka juni'i, wa'a enchim ta'abwisi weyeka Krijtota betana nok lutu'uriata, ka ju'u itom enchim a' majtai benasi enchim a' majta'ateko, juna'a, Liojta betana ka tu'isi a' tawaanaa'uta au chupne. Ini'i, ela'po su, jiba ito betana senu weyekai, oo kia teeka betana senu ankeles weyeme tuneeka juni'i, ka tu'isi a' tawaanaa'uta au chupne.

9 Inika'a nee juchi emou a' teuwaa,
jabetaka juni'i, Krijtota bemela
nok lutu'uriata, ta'abwisi, ka bat
naataka juka' enchim jikkajaka
enchim sualeka'uta benaka a'
teuwaamta aneo, ini'i Liojta betana
ka tu'isi a' tawaanaa'uta au chupne.
10 Inika'a inepo teuwaaka, jaisa
nee inim juka' yoemrata nee a'
uttia i'akai, oo inepo juka' Liojta
nee a' uttia i'aka a' teuwaa, ja'ani.
Kannee inim jabetamak tu'isi
tawabaeka'ea. Bwe'ituk junuen
inepo inim yoemratamak tu'isi
tawabae'eteko, i'an kannee intok
inepo, Jesukrijtota betana weyeka
intok a' tekil joaka jiapsi ean.

Paplota Krijtota betana nokneeka, jaisa yeu a' pu'awaka'po

11 Taa inika'a eme'e ju'uneiyaane,
Krijtopo nemak werim, juka'
Krijtota bemela nok lutu'uriata in
yee majtaa tekiaka'uta, inika'a ka
jabe inim yoemta suawa betana a'
weye'u.
12 Intok nee kia ka inim
jabeta betana ji'osiapo ji'ojteita
majtawaka a' mabetlaa. Ala jiba
aapo ju'u Jesukrijto inika'a nee a'
ju'uneiyaatuak.
13 Eme'e jaibu nee betana a'
jikkajilaa, bat naataka in jiapsaka'u
betana, junako inepo inim juka'
jurio yoemrata, junuen Liojta
bem suale'po aman, ketun nee
amemak eaka a' sualeo. Intok
eme'e ju'unea, kia jume' Krijtota
sualeme, junuen tua ka ameu
alleaka in ameu suuaka intok in
am lu'utabaeka'po. 14 Intok inepo,
jume' juriom junuen weyeka, Liojta
am suale'po, inepo nee, jume' nele
benasi jurio yoemem, newit kateka
ju'ubwa yo'otume, inime bepa
che'a nee ame bepat tulatukan
ya'uraa tekil betchi'bo. Bwe'ituk
inim inepo che'a tu'isi aet jiapseka
a' bo'o joorian, juka'a, wame'e bat
naataka in yo'owasuka'um, bem
sualeka, au joiwalataka bem bo'o
jooriasuka'uta. 15,16 Taa ju'u Lios,
kee nee yeu yoemtuu naataka nee
yeu pu'ak. Intok aapo'ik tua yee
a' nak ta'a' betchi'bo, ka neu a'
lutu'uriatuk juni'i, aapo'ik tekileu
aapo nee kechak. Intok chukula,
aapo'ik junen a' waataka'po amani,
juka' a' usiwata Krijtota nee a'
ta'aatuak, junuen aapo'ik betana
juka' bemela nok lutu'uriata, ju'u
ka jurio yoemrata nasuk in yee a'
majtane' betchi'bo. Junako inien
neu yeu a' siiko, inepo inia betana
ju'unee betchi'bo, nee kaabetamak
etejok. 17 Intok ne kia jum bwe'u
jo'ara Jerusalen tea'u juni'i ne ka
noitek, junaman jume' nee bepat
jaibu Krijtota betana yeu pu'arim
inia betana am bit betchi'bo. Ala
nee, inepo junaman noiti'eaka su,
nee ka bo'o bichaka nee bwiaara
Araabia' tea'u ne noitek. Iniat
chukula, inepo juna'abo juchi nee
jum bwe'u jo'ara Lamajko' tea'u
nottek.
18 Intok inepo, jum bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u, kannee aman siika.
Baji wasuktiam simsuk chukula
inepo aman sikaari. Junako juka'
Peota nee a' ta'aak. Intok junama'a
nee woj mamni ama mamni ta'apo
nee aamak ama taawak. 19 Taa
junama'a, wame'e Krijtota yeu
pu'arim betana kaabeta intok ne
ama bichak, kia juka' Jakoobo'

teamta jiba, Jesukrijtota sailawata
jiba nee ama bichak. 20 Inika'a in
emou ji'ojte'uta, Liojta bichapo nee
tua a' lutu'uriatuka'uta nee enchim
a' tejwaa.
21 Inim, iniat chukula nee
intok bwiaara Siiria' tea'u intok
Siliisia' tea'u ne siika. 22 Jume'e,
bwiaara Jurea' tea'po Krijtota
sualeme, inime'e ka nee bit ta'aan.
23 Bempo senu weemta jiba nee
betana jikkajilamtakai: "Ju'u
bat naataka itou ka alleaka itou
sua'u, ini'i i'an Krijtota a' sualwa'u
betana yee a' majta. Inika'a, bat
naataka wasuktiammet aapo'ik a'
lu'utabaeka'u ti," jiuwamta. 24 Intok
inime'e inien neu yeu a' sika'
betchi'bo, Liojta baisaeka bem a'
yo'oree'uta au a' teuwaan.

Jume' wate Krijtota yeu pu'arim Paplota mak eaka'po

2 Junama woj mamni ama
naiki wasuktiam sikaa,
chukula nee juchi bwe'u jo'ara
Jerusalen tea'u ne noitek. Inim
ju'u Bernabee' teamtamake. Juka'
Tiito' teamta intok ket inepo a'
weiyaakai. 2 Ineponee junaman
noitek, Liojta betana junaman
in weenee'ut ju'uneetuawakai.
Junaman Jerusalenpo inepo
jume' waate Krijtota sualeme
nasuk jume' che'a bat eiyaawaka,
si'imeku yo'owe benasi bitwame,
omola bempo'immak jiba anekai,
inepo, juka'a, jume' ka juriom
nasuk Krijtota betana bemela
nok lutu'uriata in yee majta'uta
nee am ju'uneiyaatuak. Inien ne
aayuk, juka' in joa'uta, inika'a
bempo'immak jumak juni'i tu'isi
a' weye'ut ju'uneebaekai. 3 Taa
inim, kia ju'u Tiito' teame, nemak
weama'u, aapo ka jurio yoemtaka
juni'i, ka aet nesawak, aapo'ik
au sirkunsiraaroanee'u betana.
4 Ala lutu'uria junama'a wate,
ka lutu'uriapo Krijtota sualeme
ane'epo, inime'e etbwa ito nasuk
kimulamtaka a' sirkunsiraaroa
i'an. Inime'e, wateku kia itot
mammatebaeka ama yajilamtukan.
Inime'e junuen, Jesukrijtotamak
eaka a' sualeka, inia betchi'bo
Moiseejtuka'uta nesauri ji'ojteim
betana, utte'ataka joowamta, itou
bicha ka a' utte'atuka'uta itot a'
ju'uneiyaabaekai. Intok inime'e,
jume' nesaurim, juchi utte'apo itom
am joaka jiapsine' betchi'bo itom
utte'a jooriabaekai. 5 Taa itepo, kia
chubala jita'apo juni'i te ka amemak
eak. Bwe'ituk itepo, Krijtota betana
juka' bemela nok lutu'uriata, bichau
bicha, ka ta'abwisi intok enchim a'
sual i'akai.
6 Taa junama'a Jerusalenpo jume'
bajika, Jakoobo' teamta intok
Peota intok Joanta, jume' Krijtota
sualeme nasuk che'a bat eiyaawaka,
si'imeku yo'owe benasi bitwame,
bempo, in yee majta'u betana, kaita
bemelasi weyemta nee tejwaak.
Nee intok inia betana bempo'im
junuen bitwaka bem eiyaawa'uta,
ini'i nee betchi'bo kaita teuwaa
bwe'ituk Liojta bichapo itepo
si'ime nanancha bitwaa. 7 Bempo
jitaa bemelasi weyemta nee
tejwaa'eaka su, bempo nemak eaka
nee betana a' ju'uneiyaak, juka'
Liojta, Krijtota betana bemela nok
lutu'uriata jume' ka juriommeu
in a' teuwaane' betchi'bo, aapo'ik

nee a' tekil makriaka'uta, jiba juka' Peota, ju'u jurio yoemratau jiba inika'a nok lutu'uriata, a' teuwaane' betchi'bo a' tekil makaka'a benasia.
8 Bwe'ituk jiba aapo ju'u achai Lios, juka' Peota, yeu a' pu'aka, jurio yoemratau bichaa a' bittuaka, aapo'ik utte'awae, aamaktukame, aapo ketchia, ju'u ka jurio yoemratau bicha nee yeu pu'aka, aapo'ik utte'awae nemaktukai.
9 Inia betchi'bo ju'u Jakoobo' teame, ju'u Peeo intok ju'u Joan, inime'e, jume' Krijtota sualeme nasuk, eiyaawaka si'imeku yo'owe benasi bitwame, inime'e inile benaka aapo'ik betana tua eiyaawaka tu'ik net a' autuaka'uta a' tu'ureka a' bichak. Intok junama'a, neetchi intok Bernabeeta, bempo itom mam bwisek, iniae a' teuwaakai, itom nakeka, itomak bem ea'u, ka jurio yoemrata nasuk ameu sajaka, aman itom tekipanoanee'uta. Bempo intok junama'a jume' jurio yoemrata nasuk tekipanoabaekai. 10 Inime'e ala, kaita intok, kia junama'a jume' tua jiokot aneka jiapsame, itom am anianee'u betana itou nookak. Intok inika'asan nee a' joobaeka aet jiapsek.

Paplo, jum Antiokia' tea'po, Peota nok tejwaa

11 Taa junaet chukula, juka' Peota, bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u a' yepsako, jum te'opopo inepo nee witti aapo'iku nokaka, ka amma'ali a' aneka'u betana nee a' nok tejwaak. Bwe'ituk aapo junama'a ju'u a' weetua'u, ka ju'u lutu'uriata mak weyen. 12 Bwe'ituk aapo junama'a che'a bat jume' ka jurio yoememtaka Krijtota sualemmak au weiyaaka amemak ji'ibwak. Taa chukula junama Jakoobo' teamta betana watem ama yajako, junak aapo inime mak ka intok eaka ka intok amemak ji'ibwak. Bwe'ituk aapo junama'a jume' waate, juka' sirkunsision ti teaka a' bo'o jooriame, ame tana majjaekai. 13 Junako junama'a jume' waate jurio yoemem taka, Krijtota sualeme, inime'e, juka' Peota junuen ka lutu'uriataka a' joa'uta a' bichaka, bempo ale benasi eaka, juka' kia beja a' joa'uta, a' joo japtek. Intok kia ju'u Bernabee' teame juni'i, iniat amemak eakai.
14 Taa junako inepo, inime'e, ka juka' Krijtota betana nok lutu'uriata itom yee majtawamta a' weye'e benasia, ka iniamak weyeka am jiapsame a' ju'uneiyaakai, inepo nau anwa'apo si'imem bichapo ju'u Peotau: “Empo jurio yoem takai, inim jume' ka jurio yoemem benasi emo uju'uk. Junuen san jaisaakai inime'e ka jurio yoemem Krijtota sualeme, utte'apo jiba jume' jurio yoemem benasi am jiapsi i'a”, ti ne au jiiak.

Jume' juriom, si'ime jume' wate yoemra benasi, Krijtota sualeka bem jinne'uimtuka'po

15 Empo intok inepo, jurio yoemem tee yo'owak. Intok itepo tee ka omot bwiaara yoemrata benasi, Liojta bichapo ka tu'ik tee ka a' jooa. 16 Junuentaka juni'i inim kaabeta, jume' Moiseej tuka'uta nesauri ji'ojteim bo'o jooriaka a' jiapsa' betchi'bo junae Liojta

bichapo tu'isi a' mabettunee'uta
tee ju'unea. Taa inika'a, wepulsi
Jesukrijtota betchi'bo a' sualekai
jiba. Inia betchi'bo itepo ketchia
Jesukrijtota tee a' suallam junuen
itepo, Liojta bichapo, ka tu'ika
kaita itot ayuka bitwaka, tu'isi
mabettubaekai. Intok inika'a, ka
nesauri ji'ojteimpo weyemta itom
a' bo'o joorialatuka' betchi'bo.
Bwe'ituk kaabe, jum nesauri
ji'ojteimpo weyemta a' bo'o
jooriaka a' jiapsa' betchi'bo
jinne'uitune.
17 Taa inim itepo Krijtota sualeka,
aapo'ik betchi'bo Liojta bichapo
tu'isi mabettubaekai, taa ketchia
itepo ka tu'ik itom joa'u itot ayukai,
jaisa ini'i a' teuwaa ja'ani, Krijtota
juka' ka tu'ik itom joa'uta, aapo'ik
itom a' jootua'uta. Kaachin itepo
inien aapo'ikut nokne. 18 Bwe'ituk
inim inepo, jume' Moiseej tuka'uta
nesauri ji'ojteim sualwame
beje'eka, ka inimmea senuk a'
jinne'uitune'eti jiaka, intok inepo
chukula, iniae, Liojta bichapo tu'isi
itom mabettunee'u a' utte'atuka'uta
juchi a' teuwa'ateko, junak ala
inepo tua ka tu'ik joone. 19 Bwe'ituk
inepo ju'u nesaurita betana, tu'isi
aet tawaa betchi'bo ka au yumakai,
i'an, inia nesaurita betana nee ka
in jiapsa'a benasi nee ino eiyaak.
Jiba ju'u nesauri inien nee tawaak
junuen bemelasi Liojta betchi'bo
jiba in jiapsine' betchi'bo. 20 Inepo,
Krijtotamak in ea' betchi'bo, aamak
kuuset in popontuka'a benasia nee
ino eiyaa. Inien san, kannee inepo
juna'a, witti jiapsame. Ala aapo
Krijto juna'a net jiapsaka aapo'ik
ea'po aman nee jiapsituame. I'an
inim ju'u in takaapo in jiapsa'u,
inepo, juka' Liojta u'usi, inim tua
nee a' nak ta'aaka intok a' me'etune'
betchi'bo au su'u tojakamta,
aapo'ik nee sual ta'aaka a' jiapsa.
21 Inepo junuen, juka' Liojta yee
a' nak ta'a' betchi'bo itou bicha
a' na'ikiaka'uta, kannee omola a'
eiyaa. Bwe'ituk inim seenu, Moiseej
tuka'uta nesaurim am bo'o jooriaka
a' jiapsaka' betchi'bo, junae, Liojta
bichapo a' mabettuneeo, junako
ju'u, juka' Krijtota a' me'etuka'uta,
tua kaita teuwaaka yeu sim ean.

Moiseejtuka'uta nesaurim joakai, oo Krijtota sualekai

3 Uu eme'e, bwiaara Kalaasia'
tea'po joome. Tua eme'e tu'ika
suawa kaita emot aayuk. Jabesa
inim sibowamta benasi weyeka
enchim bai ta'aak, junuen, Krijtota
betana bemela nok lutu'uriata
inika'a ka enchim a' nok jikkajine'
betchi'bo. Itepo enchim majtakai,
jiba aapo'ik Jesukrijtota, kuuset
popontukamta, machisi sep a
aet ju'unee maisi itepo emou
a' teuwaaka, junak eme'e sep
ju'unakiachisi tua junen jiaka
a' mabbetan. 2 Inia betana eme'e
nee tejwaane, eme'e jaisa juka'
Moiseej tuka'uta nesaurimpo
weyemta enchim a' bo'o jooriaka
jiapsa' betchi'bo, oo juka' Krijtota
betana enchim majtawaka enchim
a' sualeka a' jikkajaka'ue betchi'bo,
Liojta betana juka' a' tu'u jiapsita
mabetakai. 3 Jaisa eme'e enchim
suawa ta'arulaa ja'ani. Jaisa
weyeka i'an eme'e, waka'a bat
naataka ka au yumaka, junako
wepulsi Liojta tu'u jiapsie aniawaka,

aapoʻik betana enchim jajamekaʻuta,
emeʻe iʻan, au yumaka kia enchim
a joaʻue, naa buusti emeʻe cheʻa
yumaʻisi tuʻisi Liojta yoemiam
tubae jaʻani. 4 Jaisa emeʻe, bat
naataka, jaibu enchim emo
bichakaʻu betana, kaita aet taʻaak
jaʻani. Tuʻi ean ka junuentuko, taa
emeʻe tuʻik ama taʻaako. 5 Inim
juʻu Lios, jukaʻ aʻ tuʻu jiapsiwata
emot aʻ jiapsituaka, intok iniae
jukaʻ ka a jootu machik emo nasuk
joaka, jaisaaka aʻ jooa. Inikaʻa,
aapo, ka Moiseej tukaʻuta nesauri
jiʻojteimpo weyemta enchim aʻ
boʻo jooriaʻ betchiʻbo, taa ala aapo,
jukaʻ enchim majtawaka enchim
jikkajakaʻuta, junakaʻa enchim aʻ
sualeʻ betchiʻbo aʻ jooa.

6 Juʻu Apraʻamtukaʻu inim
jiapsakai, aapo jukaʻ Liojta au bicha
aʻ naʻikiakaʻuta, aʻ sualeka aet
yoem eaka jiapsak. Intok aapoʻik
inien aet yoem eakaʻ betchiʻbo, juʻu
Lios iniae aapoʻik bichapo tuʻisi aʻ
mabetak. 7 Inia betchiʻbo emeʻe aʻ
juʻuneiyaane, jumeʻ tua lutuʻuriapo
juʻu Apraʻamtukaʻutat yeu katriam
benasi taʻeewame, inimeʻe, wameʻe
Krijtota sualeme bem junameʻem
tukaʻu. 8 Cheʻa bat naatakai jum
Liojta jiʻosia jiʻojteimpo jaibu ama
weyen iniʻi, kia jumeʻ ka jurio
yoemem nasuk, wameʻe Krijtota
sualeme, Liojta betana tuʻisi bem
mabetrimtuneeʻu. Aapo inikaʻa
bemela nok lutuʻuriata, juʻu
Apraʻamtukaʻutau, inikaʻa: “Ee
betchiʻbo, siʻime aniat juʻu ka nanau
machi yoemra, nee betana jukaʻ
chukula tua ameu tuʻik bitne”, ti au
aʻ teuwaakai. 9 Junuen san, siʻime
jumeʻ Krijtota sualeme, inimeʻe,
juʻu Apraʻamtukaʻu, aapoʻik Liojta
sualekamtamak nau, jukaʻ Liojta
betana weyeka, chukula tua ameu
tuʻik aʻ bittualaa.

10 Jumeʻe, bem jinneʻuituneʻ
betchiʻbo, jumeʻ Moiseej tukaʻuta
nesaurimmet eaka amet boʻo
bichame, inimeʻe, ka tuʻik ameu
chupneeʻuta bitne. Bweʻituk jum
Liojta jiʻosia jiʻojteimpo: “Jabetaka
juniʻi, Moiseej tukaʻuta nesauri
jiʻojteimpo weyemta, ka siʻimeta
jukaʻ ama jiʻojteita yumaʻisi aʻ
joame, iniʻi, ka tuʻik au chupneeʻuta
bitne”, ti ama jiʻojtei. 11 Junuen
san, juʻunakkiachi inim, kaabeta,
jumeʻ nesauri jiʻojteimpo weyemta
aʻ joaka jiapsakaʻ betchiʻbo,
junae Liojta betana tuʻisi aʻ
mabettuneeʻuta. Bweʻituk jum
Liojta betana nok lutuʻuriapo: “Waʻa,
Liojta bichapo tuʻisi mabettukame,
iniʻi, wepulsi Liojtat yoemʻeaka
aʻ sual taʻaʻ betchiʻbo mabetri”, ti
ama jiʻojtei. 12 Juʻu intoko, Moiseej
tukaʻuta betana nesauri jiʻojteimpo
weyemta boʻo jooriaka jiapsame,
iniʻi, ka utteʻa Liojtat yoem eewaka
aʻ joonaaʻuta. Taa inia betana: “Juʻu
am joame, iniʻi, wepulsi siʻimekut
yeu yumakame jiapsiwamta amet
bitne”, ti jiʻojtei.

13 Juʻu nesauri jiʻojteita ka
yumaʻisi itom aʻ chupaʻ betchiʻbo,
ka tuʻisi tawarimtaka jiokot
itom ito bitʻeaʻu betana, aapo
juʻu Krijto itom ama yoʻeetuak.
Bweʻituk jiba aapo junaʻa tuk,
juʻu, itou chupʻeaʻu betana ito
betchiʻbo, senuk ka tuʻisi tawalata
tawakame. Bweʻituk: “Jabetaka
juniʻi, kutat jikat chayaʻawakame,
junaʻa, Liojta bichapo ka tuʻisi

tawaritaka bitnaa", ti ji'ojtei. 14 Ini'i
inien chupuk, junuen, juka' Liojta
betana, kaitau a tamachiatuka tu'ik,
aapo'ik, Apra'amtuka'utau, au a'
chupne'eti jiaka au a' na'ikiaka'uta,
inika'a, jume' ka jurio yoememmeu,
Jesukrijtota sualeka, bempo'immeu
a' na'ikiatune' betchi'bo. Intok
junuen, inim itepo si'imem, Krijtota
sualeka, juka' Liojta tu'u jiapsita,
aapo'ik itou na'ikiarita, itom a'
mabetne' betchi'bo.

Moiseej tuka'uta nesaurimmet, intok Liojta betana itou na'ikiawakamtat nokame

15 Eme'e Krijtopo nemak werim,
inim jiapsiwaka joowamta betana,
iniat nee nokaka senu weemta
enchim tejwaabae. Inim, seenu,
ya'uraata bichapo jitaa betana,
senuku bicha a' lutu'uriatunee'u
betana a' tu'u yaako, intok
ini'i, aapo'ik a' teawam ama aet
a' ji'ojteko, junak, junuen jiba
tawaka, kaabe a au suuane. 16 I'an
intoko ketchia, ju'u Lios, ju'u
Apra'amtuka'utau bicha intok jume'
aet yeu katriam betana, senukuu
bicha ket a' lutu'uriatakai. Inim
a' mammatene, Liojta betana
ji'osia ji'ojteimpo, inime'e betana
ka juebenammet a' noka'uta, ala,
inika'a wepu'ulairiaka'uta jiba. Ini'i
intok ju'u Krijto, aapo juna'a. 17 Ju'u
in teuwaa'u, ini'i juna'a o'oben.
Ju'u Lios, ju'u Apra'amtuka'utamak,
senu lutu'uriata aamak yaak.
Inika'a intok, tua au a' chupnee'u
betana machilaatamak weyekai.
Inia betchi'bo san, jume' Moiseej
tuka'uta nesaurim, naiki siento
ama senu taka ama woj mamni
wasuktiam beas chukula
ji'ojtewakame, inime'e, waka'a
bat naataka, Liojta betana
a' chupne'eti jiaka a' lutu'uria
ya'awakamta, kaachin aawaj tuka
ka yeu a' yuma'atuane. 18 Bwe'ituk
juka' Liojta betana weyeka
aapo'ik yee mika'uta, inika'a,
jume' Moiseejtuka'uta nesaurimpo
weyemta am bo'o jooriaka junaen
jiba a' mabetwaao, junako ini'i
ka jita yeteu na'ikiaritaka yee
mikwame tu ean. Taa ju'u yeu
sikame ini'i juna'a, ju'u Lios,
Apra'amtuka'utau, kia beja mikpo
au a' na'ikiak.

19 Junak su, jume' Moiseej tuka'uta
betana nesaurim, jitau sa tu'ika
ji'ojtewak. Inime'e, che'a chukula
weyeka ama ji'ojtewak ini'i junuen,
inim si'imem, Liojta bichapo ka
a' joo i'a'uta, nesaurimmea inim
a' ayuka'ut bem aet ju'uneene'
betchi'bo. Ini'i nesauri ji'ojtei
ka jiba sawaawaka, kia chukula,
Krijtota, juka' Apra'am tuka'utat yeu
katriam betana weyemta, aapo'iku
na'ikiawamta a' yepsa'u tajtia jiba
tu ean. Jume' nesauri ji'ojteim,
inime'e, Liojta betana ankelesim
aapo'iku am teuwaak. Ju'u Moisees
intok junuen, inim inime betana
naa buustia ju'u Ijra'el yoemrata am
ju'uneiyaatuak. 20 Taa inia betana
kaabeta intok aneka, wepu'ulaik jiba
a' weyeo, ka utte'a naa buusti juchi
senuk weenee'u. Inim intok ju'u Lios,
aapola wepu'ulai jiba.

Jume' nesaurim, jaisa betchi'bo bem ji'ojtewaka'u

21 I'an su, jaisa ini'i a' teuwaa
machi ja'ani, Moiseej tuka'uta

betana jume' nesauri ji'ojteim,
inime'e, waka'a bat naataka Liojta
betana tu'ika itou chupneeka itou
na'ikiawakamta, inika'a beje'eka
a' ji'ojtei tuka'uta ja'ani. Kaachin
inientune. Bwe'ituk nesauri,
ini'i, jiba yuu jiapsiwamta a aet
jajamtuka yee maktuko, junak iniae,
jabe juni'i, Liojta bichapo a tu'isi
mabet tu ean junaka'a nesauta a'
joa' betchi'bo. 22 Taa ini'i jiba jum
Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo a'
teuwaari benasi, inim kaabe yeu
be'eeka, si'ime, Liojta bichapo, ju'u
ka tu'ik betana ka a emo yu'eeka,
ini'i inien weye junuen, si'ime jume'
Krijtota sual ta'aame, inime'e, a
bem aet yoem ea'ue, juka' tu'ika
Liojta itou bicha a' na'ikiarita, a
bem a' mabetne' betchi'bo.
23 Bat naataka Krijtota kee inim
aneka, kee a' sual ta'eewao, ju'u
yoemra, jume' nesauri ji'ojteim,
utte'apo benasi am bo'o jooriaka,
itom jiapsa'u. Ini'i, chukula juka'
sualnaamta inim yeu a' machiaka
a' ju'uneiyaawa'u tajtia. 24 Inien san
ju'u nesauri ji'ojtei, itom illitchika,
senuk itom suuatuawamta benasi
weyeka, chukula Jesukrijtota
a'abo a' yepsa'u tajtia, senuk
itom a' majtamta benasi machika,
junuen itepo Krijtota sualeka,
aapo'ikue Liojta bichapo a tu'isi
itom mabettune' betchi'bo. 25 Taa
i'an intok, juka' Krijto sualwamta
inim a' aneo, i'an itepo, katte intok
junae bat naataka juka' senuk itom
majtamta benasi machika jume'
nesauri ji'ojteim am bo'o jooriaka
jiapsa.
26 Bwe'ituk, Jesukrijtotamak
eaka, aapo'ik enchim suale'
betchi'bo, iniae si'ime eme'e
Liojta yoemiam. 27 Si'ime eme'e,
i'an Krijtotamak eaka jiapsibaeka
emo bato'owaalame, eme'e jiba
aapo'ik utte'ae, a' tu'u jiapsie,
Liojta bichapo eme'e aapo'ik
benasi bitwaa. 28 I'an jaibu inim
inia betchi'bo, juriotaka oo
rieekotaka, nesaupo jipu'uwame
oo ka tekokame, oo o'outaka oo
jamuttaka, kaabe Liojta bichapo
ta'abwisi eiyaawa. Bwe'ituk
eme'e, Jesukrijtotamak eaka
jiapsakai, si'ime eme'e wepul
yoemta benasi bitwaa. 29 I'an intoko,
eme'e Krijtotamak eaka, aapo'ik
sual ta'a'ateko, junako eme'e
Apra'amtuka'uta yoemiammet yeu
katriam benasi bitwaa. Intok naa
buustia, eme'e inia betana emou
a' lutu'uriatuka'po aman, juka'
tu'ika, Liojta Apra'am tuka'utau a'
na'ikiaka'uta, eme'e a' mabetne.

4 In emou teuwaabae'u inen
weye o'oben. Senu usiwai, ini'i,
chukula a' yo'owa betana jitaa tu'ik
a' atteawata, si'imeta mabetneeme,
ini'i, ketuni a' ilitchiako, a'
jo'awapo, kia senuk utte'apo
jipu'uwaka tekipanoatuawamta
benasi jipu'unaa, lutula wee'po
ini'i chukula junama'a yo'otaka
juni'i. 2 Junama'a inika'a, wate
a' suuaka intok aapo'ik betana
si'imeku a' bichame annee, chukula
inika'a a' yo'owa, junuen a' bit i'a'u
tajtia. 3 I'an intok jiba inien itou
machiakan. Bat naataka inia betana
ketun ili usim benasi machikai,
juka' bat naataka katriam betana,
ka nanau machika joowamta, au
joiwalataka utte'apo itepo a' joakai.
4 Taa chukula, juka' taewai au yeu

pu'arita a' yumako, ju'u Lios, juka' a' usiwata a'abo itou a' bittuak. Aapo, inim yoeme, senu jamut a' asoakai. Intok aapo, jurio taka inim a' yepsaka' betchi'bo, jume' Moiseej tuka'uta ji'ojteka'u nesaurim bo'o jooriaka jiapsak.

5 Inien aapo inim a'abo yepsak, junuen, itom jume' nesauri ji'ojteim utte'apo am bo'o jooriaka jiapsame, junae betana itom aniaka, itom ama yo'eetuabaekai. Intok junuen ketchia, Liojta a' yoemiam benasia itom a mabetne' betchi'bo. **6** Junako chukula ju'u Lios junuen jaibu aapo'ik betana enchim yoemiam tuka'po, inia betana enchim a' ju'uneiyaa i'akai, a' yoemia betana juka' a' tu'u jiapsiwata emot jiapsituak. Intok inia betchi'bo, i'an itepo Liojtau bicha nokaka, itom yo'owa ti te a au jiia. **7** Junuen san beja i'ani, empo, aapo'ik Liojta betana yoemiari intok i'an empo, ka utte'apo nesaupo jipu'uwamta benasi jiapsa. Intok empo, aapo'ik betana yoemia takai, ju'u Lios, Jesukrijtota em suale' betchi'bo, iniae, juka' tu'ika yeteu a' na'ikiaka, yee a' mikbae'uta, enchi a' bittuane.

Ju'u Paplo, jume' Krijtota sualeme betchi'bo jain au eetua

8 Bat naataka eme'e junako kee Liojta a' ta'aakai, eme'e inim jume' maammea ya'arim, ka liosimtaka yo'oriwame, inime'e tua am eiyaaka, ammeu emo su'u tojilamtukan. **9** Taa i'an intok eme'e, jaibu juka' Liojta a' ta'aakai, oo, ala inika'a che'a tu'isi jia'ateko, jiba eme'e Liojta betana aapo'ik yoemiarim benasi ta'eewakai, i'an su inia betana, jaisa weyeka, eme'e junaka'a bat naataka inim jiapsame betana, tua kaita tu'ika aet ayuka juka' bo'o jooriawamta juchi au notteka juchi a' joobae. Inika'a eme'e juchi bat naataka benasi utte'apo au su'u tojiri benasi a' joobaekai. **10** Eme'e ketuni inim jita betana taewaim yumakame, oo wate meecham oo wate wasuktiam yumakame, am yo'oreka amet papajkowame, inika'a kee koptaka a' jooa. **11** Emo betana tua ka in yanti ela'u net aayuk, emo nasuk juka' tekil in ya'arita kaita betchi'bo a' tu'iriak ti eakai.

12 Krijtopo nemak werim, enchim, jiba inim in suale'uta, ju'u nesauri ji'ojteipo, kaita'po in iniat eaka jiapsa'a benasia inien enchim jiapsine' betchi'bo inia betana ne emou nooka. Inepo, bat naataka a' bo'o jooriasuka nee ino, enchim, ka nele benasi jurio yoemem taka emo benasi nee ino eiyaa. Junako nee emo mak aneo, eme'e si'imekut tu'isi nee bichak. **13** I'an intok, enchim jaibu ju'unea'a benasia, junako che'a bat Krijtota bemela nok lutu'uriata aman in emou a' teuwaako, inika'a junuen, senu ko'okoa in ino jiokot bicha' betchi'bo nee emou a' teuwaak. **14** Intok, junaen in ko'okoeka'u, emo betchi'bo si'imeku bette'eaka juni'i, taa eme'e ka junuen junae betchi'bo jak wa'am nee bichak. Intok kia eme'e ka nee omola tawaak. Ala eme'e, nee, senu Liojta betana weyeka ankelej tuka'a benasia, oo nee, jiba aapo'ik Jesukrijto tuka'a benasi eme'e alleaka nee mabetak. **15** Intok junako nee emo mak aneka,

juka' tu'ik tua alleewamta in emo
tana bichaka'u, i'an, juna'asu
jaisa taawak. Bwe'ituk inepo
inim emo tana nee a inen jiia,
junako, eme'e, kia enchim pusim
a nee maka'ateko juni'i, eme'e
nee am mak ean. 16 Intok i'an su
eme'e junae betchi'bo nee enchim
beje'e'e benasi nee bicha ja'ani,
inika'a inien lutu'uriata in emou a'
teuwaaka' betchi'bo.
17 Jume' ka lutu'uriata betana
enchim majtame, inime'e emo
betana tua emo temaeka jiapsa.
Taa bempo ka jak tu'ik bem emo
tana a' waata' betchi'bo. Ala
bempo, ito tana enchim emo
na'ikimtenee'uta waata, junuen
chukula, eme'e emo temaeka,
si'imeku amemak eaka enchim
jiapsipeene' betchi'bo. 18 Ini'i
kaachin maachi inien yetet emo
temaiwame, taa ini'i, si'imeku
tu'isi weyeka joowa'ateko. Intok
inia betana jiba juni'i weyekai
intok ka kia in emomak aneo jiba.
19 Eme'e tua in naksi eiyaa'um, i'an
juchi nee emo betchi'bo jiokot
ino bicha, jiba senu jamutta abe
yoemiaka, jiokot au a' bicha'a
benasi jiokot ino bichakai. Intok
ketun nee inien jiokot ino bitne,
inim Krijtota tu'u jiapsita emot
jiapsaka intok junuen enchim
jiapsi'ea'a benasia, inika'a enchim
a' ta'aa'u tajtia. 20 Inepo ala, i'an
lautipo aman emo mak ane'eteko
juni'i, tua tu'i ean. Intok junuen
inepo emo mak aneka inia betana,
ta'abwisi, che'a witti a emo
mak etejo betchi'bo. Bwe'ituk
lutu'uriapo nee tua ka ju'unea emo
betana ju'u in eene'po.

**Ju'u, ta'abwikut nokaka,
jaamuchim Akar intok Saara'
teamtat nokaka, teuwaari**

21 Eme'e jume' Moiseej tuka'uta
nesauri ji'ojteimmet eaka am
bo'o jooriabaeme, eme'e inia
betana nee tejwaane, jaisa eme'e
junama'a nesauripo weyeka
teuwaarita ka a' jikkajilaa ja'ani.
22 Bwe'ituk a' ji'ojtei'i benasi, ju'u
Apra'amtuka'u, wooim o'owim
yoemiakan, seenuk, jiba ama ju'u
jamut bempo'im tekoka jiapsame
a' yoemiakan. Juka' senuk intok,
ju'u tua a' jubiawa, ini'i kaabeta
tekokame a' yoemiakan. 23 Ju'u
ama bempo'im tekokamta asoa,
ini'i, inim si'imem usiwame, junuen
weyeka am yoemiawa'a benasia yeu
yoemtuk. Taa ju'u kaabeta tekoka
intok aapo'ik Apra'amta kunakamta
asoa, ini'i, inia betana, aapo'ik
Liojta junuen ameu a' chupnee'u
betana ameu bicha a' teuwaarita
junuen a' chupne' betchi'bo ini'i
yeu yoemtuk. 24 Ini'i intok ta'abwik
teuwaamta benasi yeu weama.
Inime'e wooi jaamuchim, wooi
weyemta, Liojta lutu'uriata ya'arika
yeteu a' chupbae'uta teuwaa. Ju'u
seenu, Moiseej tuka'uta, jum
kawi Sinai' tea'po a' makwaka'uta
teuwaa. Inika'a intok, ju'u jamut
Akar teame a' teuwaa. Jume' intoko
juname'e, junaka'a lutu'uria ya'arita,
nesaurim bo'o jooriaka jiapsame,
inime'e, tetekoka jiapsame benane.
25 Bwe'ituk ju'u jamut Akar teame,
ini'i, jum Aarabem bwiaarapo senu
kawi Sinai' teaka ama kateka'po
junama'a juka' senuk lutu'uria
ya'aritaka yeteu a' chupbae'uta

a' teuwaa. Intok ini'i, i'an jume' bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po jiapsame teuwaa. Inime'esu, juka' nesaurita utte'apo a' bo'o jooriaka bem jiapsa' betchi'bo, tetekoka jiapsame benasi maachi. 26 Taa wa'a, teekau Liojtamak itom bitnee'u, Jerusalenpo ta'eewaka, ini'i, ju'u jamut, ka tekoka jiapsame a' teuwaa. Itepo tee intok junae betana yoemiarim bena. 27 Bwe'ituk jum Liojta ji'osia ji'ojteimpo:

> Allea'e, jamut, ju'u ka a asoame.
> Intok empo, ka yoemiakame,
> juka' em allea'uta, chai
> nokpo a' teuwaane, jiba empo
> i'an ju'u asou wantiriam ka
> ta'aame.
> Bwe'ituk ju'u jamut
> jimaatukame, ju'u, ini'i
> kunakamta bepa che'a yu'in
> yoemiane, ti ji'ojtei.

28 Krijtopo nemak werim, eme'e juname'e, ju'u yoemra, Liojta betana, chukula aapo'ik yoemiamtuneeka a' teuwaari, jiba juka' Isaak tuka'uta au a' chupaka'a benasia. 29 Taa junak taewaimmet benasia, ju'u usiwai, inim si'imem usiwame junuen weyeka yeu yoemtukame, inika'a, waka'a senuk, Liojta betana a' tu'u jiapsi a jita a' joa'apo aman yeu yoemtukamta, junau a' beje'eka au suuaka a' jiapsaka'a benasia, i'an taewaimmet ket inia betana jiba inien weye. 30 Taa jum Liojta ji'osia ji'ojteimpo inen ji'ojtei: "Juka' jamut, enchim tekokamta intok juka' inia asoawata, ka intok emomak am jo'aane' betchi'bo, am saka'atuane. Bwe'ituk ju'u jamut tekokamta asoa, ju'u tua em juubi, ini'i ka tekokamta, a' asoamak, juka' ee betana tu'ika, kaachin aamak a' atteaka a' mabetne." 31 Junuen san Krijtopo nemak werim, itepo katte ju'u jamut tekoka jiapsakamta betana yoemiarim taka, ala itepo, juna'a jamut ka tekoka jiapsamta betana itepo yoemiarim bena itou yeu weama.

Ju'u itom joo tekiaka'u betana tee aet jiokoilaa

5 Ju'u Krijto, aapo i'an juka' nesauri ji'ojteita betana ka nanau maisi weyeka itom joo tekiaka'u betana, ka naa buustia itom a' tekipanoane' betchi'bo, itom aet jiokoeka itom aniak. Junuen san eme'e, inien, waka'a junae betana enchim yum jo'eriakamta eme'e aet jiapseka, bichau bicha ka a' koptane. Intok eme'e junuen ka intok naa buusti emo au su'u tojirika jiapsibaane, juka' ka nanau machika, enchim joaka jiapsa'uta, tetekokame benasi utte'apo enchim joaka jiapsa'uta.

2 Iniat eme'e nee jikkajine, jiba inepo Paplo inen ne emou a' lutu'uriate, eme'e, juka' sirkunsision teaka bo'o jooriawamta tu'isi tawaa betchi'bo aet eaka enchim a' joao, junako Krijtota betana weyeme tu'ikai, kaita'po emou tu'ine. 3 Inika'a nee juchi nee emou teuwaabae, inim jabeta juni'i o'outa, junaka'a, juka' sirkunsision ti teaka bo'o jooriawamta a' joamta, inika'a, si'ime juka' Moiseej tuka'uta nesauri ji'ojteimpo weyemta, a' bo'o joorianee'uta au a' utte'atunee'u. 4 Eme'e, inim wame'e nesauri ji'ojteim bo'o jooriaka, Liojta

bichapo ammea tu'isi tawarimtune
ti eame, eme'e Jesukrijtota omola
a' tawaalam. Intok eme'e, aapo'ik
Liojta yee a' nak ta'a' betchi'bo
juka' jiba betchi'bo, kaitau a
tamachiatuka tu'ik, yetet a'
autua'u betana emo na'ikimtelaa.
5 Bwe'ituk itepo, jiba juka' Liojta
tu'u jiapsita itot jiapsa'ue intok
aapo'ik Krijtota itom sual ta'a'
betchi'bo, inia betchi'bo itepo, ju'u
Liojta bichapo tu'isi itom tawarim
tunee'uta a' bicha. 6 Intok itepo i'ani
Jesukrijtotamak eaka jiapsakai, inia
betana itepo, kia sirkunsiraaroa
taka, oo ka junuen ya'arim takai
juni'i, ini'i kaita teuwaaka intok
kia beja joowaka yeu weama. Ala
ju'u inim itou tu'ika yeu weamame,
Krijtota itom a' sual ta'aakai intok
jiba inia betchi'bo, itom yee nak
ta'aaka jiapsinee'u, juna'a.
7 Eme'e, ju'u lutu'uriata betana
tu'isi jiapsan. Junak su inia
lutu'uriata betana, jabesa ka
enchim a' nok jikkajine' betchi'bo
emoas kiktek. 8 Ini'i junuen ka
enchim a' nok jikkajaka jiapsa'u,
ka aapo'ik Liojta betana weye, jiba
juka'a, ka intok tetekokame benasi
enchim jiapsine' betchi'bo enchim
yeu pu'abaemta betana. 9 Eme'e
inien weyemtau waatine, ju'u
reberuua, iliikika juni'i, si'ime jume'
aina kittimmet kimuka, inika'a am
boboyoria'u. Ini'i inika'a teuwaakai,
inim juka' ka Liojta betana
lutu'uriata, ka junen machika
juni'i, juebenam aet emo am bai
tatta'aa'u. 10 Ineponee intok, jiba
emo betana ju'u yeu a' weenee'ut,
ju'u lutu'uriata betana ka ta'abwisi
intok enchim a' sualnee'ut, yo'owe
Jesukrijtota enchim aniane'po nee
aet yoem'ea. Taa aapo ju'u Lios,
juka' ka yanti enchim eltuamta,
inika'a kia a' jabetuk juni'i, jiokot
au a' bittuane.
11 Nee betana intoko Krijtopo
nemak werim, inepo nee ketuni
juka' sirkunsision teamta a' bo'o
jooriana' betchi'bo inika'a nee yee
a' majtao, jume' juriom ka neu suua
ean. Bwe'ituk inika'a junuentuko,
ju'u Krijtota nok lutu'uria, aapo'ik
kuuset a' poponwaka'u betana in
yee majta'u, ka am omtitua ean.
12 Taa juname'e inien enchim emo
sirkunsiraaroa i'aka, ka enchim
ama eltuame betana, tu'i ean
inime'e, bempo kaita amet be'aako
si'imeta emo chuktariapo.
13 Bwe'ituk, Krijtopo nemak
werim, eme'e Krijtota betana yeu
pu'atuk, ka naa buusti, utte'apo
tetekokame benasi jume' nesauri
ji'ojteimpo weyemta enchim joaka
jiapsi betchi'bo. Taa ala, eme'e, ka
junuen iniat jia'awiteka, wepulsi
juka' ka tu'ik enchim tu'uree'uta
a' joone' betchi'bo. Inien tu'eaka
su ala, eme'e, yee nak ta'aaka
jiapsakai, si'imeku naas emo aniaka
jiapsine. 14 Bwe'ituk ju'u Moiseej
tuka'uta nesaurim ji'ojteita betana
weyemta, si'ime, wepulsi inien
jiamtat: “Em emo nake'e benasia,
empo, juka' inim ele benasi yoemta
a' nak ta'aane”, ti jiamta junama'a
wepulsi chupiataka yeu weama.
15 Taa inia betana intoko, eme'e,
emo nasuk ka nau eaka, ka nau
tuttu'ika jiapsa'ateko, iniat eme'e
emo suuane, ka junuen jiba enchim
emo nasuk iniae, Krijtota betana
juka' tu'ik enchim a' ya'ariaka emo

nasuk ayukamta, ka a' lu'utine' betchi'bo.

Ju'u ka tu'uwa senuk joopea'u, intok ju'u Liojta tu'u jiapsi itom joo i'a'u

16 Taa ju'u in teuwaa'u inen weye o'oben, eme'e, jiba juka' Liojta tu'u jiapsi emot anemta, enchim a' joo i'a'a benasi jiapsinee intok junuen eme'e ka intok inim juka' ka tu'ika enchim tu'uree'uta a' joone. 17 Bwe'ituk inim ju'u ka tu'ika itom tu'ureka itom joopea'u, ini'i, juka' Liojta tu'u jiapsi itom joo i'a'uta a' beje'e. Ju'u intok Liojta tu'u jiapsi betana weyeme, juka' inim itom joopea'uta a' beje'e. Inime'e ka nanancha ea. Inia betchi'bo eme'e, juka' enchim tu'ureka enchim joopea'uta ka a' jooa. 18 Taa eme'e jiba juka' Liojta tu'u jiapsita, juka' emot anemta betana aniawakai a' ea'po aman jiapsa'ateko, junako eme'e, jume' nesauri ji'ojteimpo weyemta enchim bo'o jooriaka jiapsinee'u ka utte'atune.

19 Ka obiachi aet ju'uneepo inim ju'u, jume' wepulsi ka tu'ika bem tu'uree'uta joaka jiapsame ju'u bem joa'u. Inime'e o'owimtaka oo jaamuchimtaka, ka emo jujubeka nau emo tu'uriwamta bo'o jooria. Jita tua tiusi machika ka tu'ik intok ka a bem su'u toja'uta jojoa. 20 Inime'e, jume' bem ya'arim, liosim benasi am yo'ore. Intok ka tu'ik bem ta'aa'ue, yee sisibowamta bo'o jooria. Yee omta. Emo ee beje'e. Juju'enamme. Intok na'et buke'am. Kaita betchi'bo juni'i o'omte. Inime'e, ameu tu'ik betchi'bo jiba, ujbwanta jooa. Te'opompo nattepola emo eiyaawamta joaka ka lutu'uriata sualemmak e'ea. 21 Inime'e jitat kop kopte. Yee sussu'a. Naakowamte tu'ure. Ka weela'po jiji'ibwa. Intok naa buustia watek ale benak bo'o jooria. Inia betana bat naataka in a' teuwaari benasia, juchi nee enchim aet tejwaa, wame'e inile benak joaka jiapsame, jum teekau, Liojta che'a yo'otaka a' jiapsa'u, kaachin bem aman lutu'uriaka bem aman annee'u.

22 Taa juka' Liojta tu'u jiapsita yee a' jiapsitua'u, ini'i, yee nak ta'eewame. Alleaka jiapsiwame. Yanti, kaitat jain eaka jiapsiwame. Ka seej chukti eewaka, a bo'o bitwame. Si'imeku yeteu tu'u jiapsiwamta senuk tu'uwata yete tana waatanee'u. Si'imeku senuk a' yoem eiyaatunee'uta. 23 Kaita'po emo che'ewariwame. A emo yu'iiwame, ini'i juna'a. Inile bena weemta betana, kaita a' beje'eka nesauri aayuk. 24 Jume' intoko, Krijtota sualeka ae betana kateme, bempo inim juka' ka tu'ik bem joopeaka amet ayukamta betana, jiba aapo'ik Krijtota, kuuset poponwaka a' mukuka'a benasi emo jipue. 25 Junuen itepo, jiba ju'u Liojta tu'u jiapsi betana bemelak ta'abwisi jiapsiwamta itot autuarikai, ketchia itepo i'an, jiba juka' Liojta tu'u jiapsita ju'u itom joa'ut aapo'ik itom aet a' ju'uneetua'po amani, itepo a' joone.

26 Itepo, kaita'po te ito che'ewaripo yuma'i, junuen ka naas ito ka alleetua' betchi'bo. Intok te kia ito nasuk ka nat koptine.

Emo'em naas ania saka

6 Krijtopo nemak werim, eme'e, junama'a emo nasuk seenuk

jabeta, Liojta bichapo ka tu'isi
aulata a' ju'uneiya'ateko, inien
jume'e, Liojta tu'u jiapsi enchim
jiapsi i'a'po aman jiapsame, eme'e,
junaka'a, juchi yuma'isi tu'isi a'
jiapsine' betchi'bo, eme'e iniat a'
aniapo yuma'i. Taa inia betana
eme'e, kaita'po emo che'ewareka
a' joone. Intok si'ime inia betana
ka emo koptaika, tu'isi emo suuane,
ji'obek junak jiba junaen emou
chupne'eti eakai. 2 Eme'e emo nasuk
we'epulaka, ju'u bettesi machik
emou ayukamta betana, tu'isi aet
yeu kat betchi'bo, emo aniane.
Intok junuen eme'e, juka' Krijtota
itom aet a' tejwaaka'uta, nesauta, a'
chupa'ika jiapsine.

3 Bwe'ituk inim seenu, jita'apo tua
au eiyaa tebokai, aapo junae betana
kaita'po au lutu'uriatakai, junae
aapo au bai ta'aarine. 4 We'epulaka,
junuen bem jiapsaka bem joa'ut,
emo bichaka emo temaine. Intok
junako, senu si'imeku tu'isi a'
weye'uta au ju'uneiyaakai, junuen,
aapo ka watem betana tu'isi a'
ane'ut uttiawakai juni'i, aapo
yanti elne. 5 Bwe'ituk utte'a, inim
we'epulaka, nattepola, ameu a'
lutu'uriatuka'po aman, bem aet
yeu yumaka jiapsi'ea'uta ameu a'
ayuka'uta.

6 Ju'u, Krijtota bemela nok
lutu'uriata betana tu'ikut
majtawame, utte'a, juka' au
kecha'itaka a' majtamta, si'ime
ka nanau machika tu'ikue a'
anianee'uta.

7 Ka eme'e, ka tu'ik enchim joa'ue,
Liojta emo bai tatta'a'ati eene.
Bwe'ituk kaabe, Liojtamak yeeweka,
jaana a' bitne. Maa suko, inika'a
teuwaaka senu inen jiunee: “Senuk
echaka'u betana, senu jiba junaka'a
ama jichupane.” 8 Inim seenu, ju'u
aapo'ik ka tu'ik a' joopea'po aman
jiba weyeka, ka tu'ik joa'ateko, ini'i,
junae betana ju'u a' jajameka, au
chupneeme, ini'i ju'u a' muknee'u
juna'atune. Taa ju'u, Liojta tu'u
jiapsita a' joo i'a'uta aman weeka,
tu'ik joame, ini'i, Liojta tu'u
jiapsi betana ju'u a' jajameka
au chupneeme, ju'u jiba yuu
jiapsiwame juna'atune. 9 Junuen
san itepo, katte a' rojiktaka, juka'
tu'isi weyemta jiba a' joo sakane.
Bwe'ituk itepo inia betana ka
ta'abwisi eaka ka a' kopta'ateko,
chukula taewaita Liojta yeu pu'arita
yumako, inia betana tee tu'ik aet
bitne. 10 Inia betchi'bo san itepo,
tee ama yumakai intok jiba wee'po,
itepo si'imem te tu'ik am jooriane.
Intok inia betana, jume' Krijtota
sualeka itomak werim, che'asan
ameu lutu'uriatakai.

Wate weemtat am tejwaaka, ji'ojtesuka am tebotua

11 Ake'em a' mammate, inim
naateka tua ne bweresi ji'ojte, i'an
tua inepo in maammea emou
ji'ojtekai. 12 Jume'e, ta'abwisi
enchim majtaka, bem a' joa'a
benasi, utte'apo enchim emo
sirkunsiraaroa i'ame, inime'e
inika'a jooa, wepulsi ju'u jurio
yoemratamak tu'isi kat betchi'bo.
Intok bempo, ka witti, Krijtota ito
betchi'bo kuuset a' mukuka'uta
bem a' lutu'uriate'u betana, ka
iniat jiokot emo bitbaekai a' jooa.
13 Bwe'ituk inien, kia jume'e, juka'
sirkunsision ti teaka joowamta

bo'o jooriame, bempo juni'i ka si'imeta juka' nesauri ji'ojteipo weyemta a' bo'o jooriaka jiapsa. Taa ala bempo inika'a enchim a' bo'o jooria i'a junuen, bempo inia betana enchim aet utte'a joorialamtaka emo che'ewareka emo uttiabaekai. **14** Taa inepo inia betana, ju'u ae in ino uttianee'u, kaita intok aayuk. Ala jiba juka' yo'owe Jesukrijtota ito betchi'bo kuuset popontaka a' mukuka'ut, intok in a' teuwaanee'ut jiba nee ino uttia. Bwe'ituk junuen aapo'ik Krijtota, kuuset mukukai, nee betchi'bo ket inim bwiapo, si'imeta ka tu'ik joowamta betana inepo aamak inia betana in mukuka'a benasi nee ino eiyaa. Intok ket jiba inepo, jume' inim jiapsame betana nee kaita teuwaakai. **15** Bwe'ituk ito betchi'bo, juka' sirkunsision teamta, a' bo'o jooriakai oo inika'a ka a' joakai juni'i, ini'i kaita teuwaaka, kia beja joowa. Ala inim ju'u itom eiyaa'ea'u, Liojta betana weyeka, Krijtotamak itom ea' betchi'bo, juka' ta'abwik bemelak jiapsiwamta itom mabetlaa'uta juna'a. **16** Junuen san, si'ime wame'e, chupa'anaaka jiba inika'a inim teuwaarita a' weye'po aman jiapsame, jume'e, kaita ta'abwik betana, wepulsi Krijtota sualeka, lutu'uriapo Liojta yoemiam, inimmeu, kaitat jain eaka, yanti elaka intok Liojta betana nak jiokoliwaka bem jiapsinee'u ameu aune. Ala inime'e tua juname'e, Liojta bichapo Ijra'el yoemrapo ta'eewame.

17 I'an inim bichau bicha, kaabeta ne intok, jitat nee sioktua i'a. Bwe'ituk inepo, Krijtota betchi'bo bepsuitaka, jume'e, takaapo sipakiam net ayuka'um, inime'e, Jesukrijtota betana in yeu pu'aritaka, aapo'ik betchi'bo jiapsaka a' tekilwata in a' joa'uta, a' teuwaa.

18 Krijtopo nemak werim, ju'u itom yo'owe Jesukrijto, aapo'ik betana tu'ik weyemtae, si'imeku enchim alleetuane. Tua junuentune.

Epeesiom

Ju'u Paplo, jume'e, bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po Krijtota sualemmeu ji'ojte

1 Inepo Paplo, Liojta junen
eaka' betchi'bo, Jesukrijtota
betana nee yeteu bittuari. Inepone,
jume' Krijtota sualeka, bwe'u jo'ara
Eepeso' tea'po, Liojta yoemiammeu
nee inika'a ji'osiata nee emou a'
ji'ojte. 2 Itom yo'owe Jesukrijtota
betana intok itom yo'owa Liojta
betana, tu'ik enchim alleenee'uta
intok yanti elaka, ka jain eewamta
nee emo tana waata.

Krijtota sualeka, Liojta betana itou tu'ika weyeme

3 Itom yo'owe Jesukrijtota
yo'owa juka' Liojta, alleaka
itom a' baisae'uta te au a'
teuwaane. Jiba aapo ju'u Lios,
juka' Jesukrijtotamak eaka itom
jiapsa' betchi'bo, aapo'ik betana
si'ime ka nanau machika itou
tu'ika, aamak itom bitnee'uta,
itom ju'uneiyaatualaa. 4 Aapo ju'u
Lios, inim kee aniata ju'unakteka
naatekai, Krijtota itom a' sualeka,
aapo'ik betchi'bo inien aapo'iku
bicha itom yeu pu'ariakan, junuen
si'imeku, wepulsi aamak, wepul
yoemta benasi intok ka tu'isi itom
aet tawaanee'u, kaita itou a' ayuka,
aamak itom jiapsine' betchi'bo.
5 Aapo'ik, tu'isi yee a' nake'
betchi'bo, che'a bat taewaimmet
naateka, inien aapo'ik betana
itom yoemiarim tune' betchi'bo,
itom yeu pu'ak, Jesukrijtota ito
betchi'bo a' yaaka'ue, aapo'ik
junen a' tu'ureka a' ya'abaeka'po
aman. 6 Inia betchi'bo itepo, Liojta
betana kaitau a tamachiatuka
tu'ik itom a' ya'ariaka'u betchi'bo,
jiba te aapo'iku bicha itom a'
bai sae'uta, alleaka te au bicha
a' teuwaa. Inika'a aapo, ju'u a'
yoemiawata, tu'isi a' nake'u mak
itom eaka jiapsa' betchi'bo, itom
a' bittuak. 7 Ju'u Lios, tua yuma'isi
yee nak ta'aakai, aapo, ju'u a'
usiwata kuuset a' mukuka'ue,
junae itom jinne'ulaa, junuen
itom ka tu'uwa ya'arimmet itom
jiokoekai. 8 Ju'u Lios, ama butti
yee a' nake'uta, kaita be'eeka
itom a' ju'uneiyaatuari, si'imeku
koba suawata intok yuma'isi ju'u
lutu'uriat itom ju'uneetualatakai.
9 Intok naa buustia, inika'a,
tua aapo'ik jiba ju'uneiyaaka
a' weetuabae'uta, itom a'
ju'uneiyaatuari, jiba inika'a aapo'ik

betana che'a bat naataka naateka
jaibu Krijtota betana weyeka a'
chupne'eti jiaka a' teuwaariaka'uta.
10 Jiba inien, aapo'ik che'a bat inien
weetuabae'ut wikiakai, inika'a, a'
teuwaaripo aman, chukula taewai
aapo'ik au yeu a' pu'ari yumako,
junako ju'u Lios, Krijtota si'imeku
a' yo'o ya'ane, kia juka' teekapo
ayukamtau, intok kia juka' inim
bwiapo ayuka jiapsamtau juni'i.
11 Itepo, jiba Krijtota mak eaka
itom jiapsa' betchi'bo, ju'u Lios,
juka' aapo'ik betana weyeka yetet
a' autuanee'uta, inia betana itom
ama a' bitne' betchi'bo, che'a bat
naatakai itom yeu pu'ak. Intok
si'ime ini'i, jiba Liojta, si'imeta
junuen a' weetuabae'po aman
weye. Aapo ju'u, si'imeta, aapo'ik a'
tu'uree'po aman a' joame. 12 Inika'a
inien yeu a' simtuak, junuen,
itom jume' che'a bat naataka
Krijtota sualeka aet eaka jiapsame,
junuen ju'u itom jiapsinee'ue,
junae, juka' Liojta aapo'ik kaitau
a tamachiatuka a' yo'otuka'uta,
a' ta'eewaka, aapo'ik yo'orina'
betchi'bo. 13 Intok ketchia eme'e,
junako Krijtota betana juka' bemela
nok lutu'uriata, juka' enchim
jinne'uimtunee'u betana, emou
a' teuwaawakamta, a' jikkajaka
intok eme'e Krijtota sualeka au
emo su'u tojakai, junak aapo
a' tu'u jiapsi, ju'u jaibu yetet a'
autuaneeka a' teuwaaka'uta, inika'a
emot a' jiapsituak. Iniae, Liojta
betana enchim yoemiamtuka'uta,
jiba betchi'bo emou a' lutu'uria
yaak. 14 Intok ju'u Liojta tu'u jiapsi
juna'a, ju'u, juka' Liojta betana
tu'ika itou na'ikiarita, chukula
aapo'ik itom bittuanee'uta
itom a' jajamne' betchi'bo itou
a' utte'atuka'uta a' teuwaame.
Chukula jume' a' maknee'um,
aapo'ik am yuma'ariasuko. Junuen
juka' Liojta, kaitau a tamachiatuka
a' yo'otuka'uta a' ta'eewaka aapo'ik
yo'orina' betchi'bo.

Ju'u Paplo, jume' Krijtota sualeme, koba suawata Liojtau bicha am a'auria

15 Inia betchi'bo inepo, yo'owe
Jesukrijtota yuma'isi enchim a'
suale'po intok si'ime jume' Liojtau
bicha si'imeku wepulsi yeu pu'arim,
tu'isi enchim am nak ta'aa'po
enchim ju'uneiyaakai, 16 jiba, ka
enchim koptaka nee emo betchi'bo
Liojta bai sae. Inepo, Liojtau bicha
in noka'abeleki ne emou waateka
enchim nokriakai. 17 Inepo jiba
nee itom yo'owe Jesukrijtota a'
yo'owa Liojtau bicha, ju'u si'imem
bepa yo'orisi machikamtau, jiba ne
enchim nokria, aapo'ik tu'u jiapsi
betana weyeka, suawata emot a'
autuaka, junuen aapo'ik betana
weyemta lutu'uriat intok iniae,
aapo'ik Liojta che'a tu'isi enchim
a' ta'aane' betchi'bo. 18 Intok inepo
Liojtau bicha ne nooka, enchim
machisi jitat ju'uneenee'ut, aapo'ik
enchim a' aniane' betchi'bo.
Junuen, jachin juni'i weyeka, tua
junen a' juna'atuka'uta, waka'a
jiba enchim bit bo'o bichaka iniau
aapo'ik enchim yeu a' pu'ariaka'uta.
Intok naa buustia juka'a, aapo'ik
betana weyeka, jume' aapo'ik
yoemiam jiba betchi'bo aapo'ik am
bittua'uta, kaitau a tamachiatuka,
eiyaawatchika, tu'ikut iniat enchim

ju'uneene' betchi'bo. 19,20 Intok ketchia, ju'u ka lu'uteka intok ama bea butti juka' utte'ata aet ayuka'ue, jiba iniae, iitom, jume' Krijtota sualeme, ae itom a' ania'uta aapo itom a' ju'uneiyaatuane. Jiba ini'i, aapo'ik utte'ae, aapo junuen junako juka' Krijtota kokkoarim nasuk a' jiabijtetuaka intok aapo, teekau a' batatana betana a' yejtetuaka, junuen tua yuma'isi utte'aka a' aniaka a' bit tebok. 21 Junuen aapo'ik si'ime juka' yo'o ya'uraata bepa, kia inim bwiapo oo teekau, nesaweka, si'imemmeu ja'abwekame bepa, oo kia inim jachin teuwaawaka yo'oriwame bepa, juka' Krijtota yo'o yaak. Intok kia inia betana, i'an lautipo inim jiapsiwao betchi'bo intok chukula, teekau jiba yuu jiapsinaao betchi'bo juni'i. 22 Intok, kaita be'eeka, si'imeta jiba aapo'ik yo'otaka kateka a' nesauta betuk au a' su'u tojak. Intok jiba aapo'ik Krijtota, aapo'ik inika'a a' sualemmeu si'imeku ameu a' yo'o yaak ameu kobata benasi weyekai. 23 Bwe'ituk si'ime jume' Krijtota sualeme nau, we'epulaka, jiba aapo'ik a' takaawata a' yuma'arialata benakai. Krijto, aapo juna'a, si'imeta aapo'ik betana weyeka, si'imeta yuma'isi a' chuptuame.

Liojta yee nake' betchi'bo jume' jinne'urim

2 Ju'u Lios, enchim Krijtota mak nau, juka' jiba yuu jiapsiwamta aamak enchim a' bittuak. Junuen, junako ketuni enchim ka tu'ik emot ayukamta betchi'bo intok enchim ka tu'uwa ya'arim betchi'bo, ka jiapsame benasi enchim jiapsao juni'i. 2 Jiba inim ka tu'isi jiapsiwa'a benasi, eme'e junaka'a joaka jiapsan. Intok junuen, eme'e, juka' bebeje'erita, jume' ka bittakai ka tu'i jiapsim jekapo naj kateme saweme, juka'a, jume' ka Liojta ea'po aman jiapsibaeme, ka tu'ikut am aniamta, eme'e aapo'ik ea'po aman jiapsan. 3 Si'ime tee itepo juni'i ket, bat naataka taewaimmet, jiba tee inien tee jiapsak. Itepo ka tu'ik betana itom ea'po aman jiapsakai. Intok juka' ka tu'ik itot ayuka itom joopea'uta intok inia betana junuen itom eaka itom eiyaa'uta, a' joaka jiapsan. Inia betchi'bo itepo ketchia, jiba jume' watem benasia, Liojta betana juka' aapo'ik tua jiokot yee a' bittuanee'uta, itou cha'akan. 4 Taa ju'u Lios, tua yuma'isi yee a' nak jiokole' betchi'bo intok tua ama butti itom a' nake' betchi'bo, 5 aapo junuen, aapo'ik Krijtotamak, jiba yuu jiapsiwamta itom bittuak, junuen, aapo'ik bichapo, itepo itom ka tu'uwa ya'arim betchi'bo, ka jiapsame benasi bitwakai, junuen itom naj kuakteo juni'i. Bwe'ituk eme'e, jiba Liojta tua tu'ik yeteu a' jiapseka' betchi'bo eme'e jinne'uim. 6 Ketchia, aapo ju'u Lios, inim aapo'ik Krijtota mak nau, kokolam nasuk itom jiabijtetuaka intok aapo, jiba aapo'iku mak, jum teekau jaibu aman aamak aneme benasi aapo itom bicha. 7 Aapo inika'a yaak junuen, chukula wasuktiammet inim aapo'ik tua itom a' nak ta'aa'uta intok jiba Jesukrijtota itom a' ya'ariaka'u betchi'bo, aapo'ik tua tu'ik yete tana a' waata'uta a'

ju'uneiyaa tebobaekai. 8 Bwe'ituk eme'e, jiba juka' Liojta junuen yee a' nak ta'a' betchi'bo, eme'e jinne'urim, ket Jesukrijtota eme'e a' sualekai. Intok ini'i sualwame, ka jita emo betana tu'ika enchim ya'ari, ala inika'a eme'e Liojta betana kia beja a' bittuari. 9 Ini'i, ka jita senuk tu'ik a' ya'ari betchi'bo weye, junuen san iniat kaabe au che'ewarine. 10 Bwe'ituk ju'u Lios itom ju'unaktei. Aapo, Jesukrijtota betchi'bo inim si'imeku tu'ik bo'o jooriawamta betchi'bo, ta'abwika bemela yoemrata benasi itom ju'unaktei. Inia betana aapo'ik jaibu bat naataka a' weetuabae'po amani.

Krijtota betana ju'u itom yanti ela'u itot ayukame

11 Junuen san eme'e au waatine, bat naataka enchim jiapsisuka'ubewi. Eme'e, ka jurio yoemratukan. Intok jiba inia betchi'bo, jume' juriom bempo jume' bem ou yoemiam, bem takaapo am sirkunsiraaroaka, inime'e, junuen ya'arimpo emo teuwaa. Enchim intok inia betana, ka junuen ya'arimpo enchim ta'aa. 12 Jiba junakriapo eme'e, ka Krijtota ta'aaka intok ju'u ijra'el yoemrata mak ka na'ikiarimtaka jiapsak. Intok eme'e, Liojta betana juka' bemela lutu'uria ya'arita intok juka' Liojta betana tu'ika itou chupneeka itou na'ikiarita, eme'e ka a' ta'aan. Eme'e inim jiapsaka, chukula teekau tu'ik enchim bitnee'uta, tua kaita bo'o bichakai, intok Liojta juni'i ka ta'aaka jiapsan. 13 Taa eme'e, Jesukrijtota sualeka, aamak eakai, kia bat naataka, Liojtamak ka lutu'uriaka, mekka au aneme benasi jiapsakai juni'i, i'ani, Krijtota emo betchi'bo kuuset a' mukuka'ue, eme'e junae aamak lutu'uriaka, aapo'ik bichapo tu'isi mabetrimtakai, ka au mekka aneme benasi jiapsa. 14 Aapo ju'u Krijto juna'a, ju'u ka jain eaka yanti elaka jiapsiwamta itot autuakame. Jiba aapo, juka' jurio yoemrata intok juka' ka jurio yoemrata, inimmea wepul yoemrata yaak. Junuen aapo, bempo'im nasuk, saptita nanana'aku aman weeka benasi, juka' emo beje'ewaka, iniae ka bem nau ea'uta a' lu'utakai. 15 Ju'u Krijto, jiba aapo a' takaapo, jiokot a' ya'ana' betchi'bo au nenkakai junuen juka' ka nanau maisi weyeka, jum nesauri ji'ojteipo weyemta, ka naa buusti a' bo'o joorianaa'uta junuen junama'a a' kechak. Intok junuen aapo, inime'e ka nana'anaka woi yoemrata nasuk, aamak eaka jiapsaka, ammea bemelaka wepul yoemrata yaakai. Junuen ka jain eaka, yanti elaka jiapsiwamta amet autuakai. 16 Jiba inien weyekai, aapo, kuuset popontaka a' mukuka'ue, ju'u Krijto, ju'u woi yoemrata nasuk juka' emo am beje'eka jiapsa'uta, ka nau eewamta am lu'utariaka intok junuen aapo, bempo'im eiyaawaka, Liojta bichapo tu'isi am mabettunee'uta, tu'ik am ya'ariak. Junuen aapo inimmea, aapo'ik yeu pu'arim, wepul yoemta benasi am yaakai.

17 Ju'u Krijto inim aneka intok inim si'imemmeu, Liojta mak eewaka aamak emo tu'utewamta betana, juka' tu'i nok lutu'uriata

ameu a' teuwaak. Kia emou, jume' ka jurio yoemrataka, ka Liojta mak lutu'uriaka, mekka au jiapsammeu, intok kia ju'u jurio yoemrataka aamak lutu'uriaka jiapsammeu juni'i. 18 Bwe'ituk aapo'ik Krijtota betchi'bo inim si'ime itepo, kia jurio yoemratakai oo ta'abwika ka jurio yoemratakai juni'i, i'an itepo, jiba Liojta wepul a' tu'u jiapsiwae itot jiapsamtae, itepo Liojtau bicha, itepo si'ime, au bicha nok betchi'bo au lutu'uriak. 19 Jiba inia betchi'bo eme'e, i'an Liojta bichapo, ka watem jak ta'abwi, ka bem bwiaarapo jiapsame benasi bitwaa. Ala i'an eme'e, si'ime jume' Liojta yeu pu'arimmak, aman lutu'uriaka eme'e a' jo'apo, Liojta yoemiammak aman amemak na'ikiarim. 20 Senu bwe'u karita yo'oturiawamta benasi, eme'e, jume' Krijtota betana yeu pu'arim taka naas bittuarim intok jume'e, Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu noktuawakame, inime'e, Liojta betana bem ju'uneiyaaka bem suale'uta, inia betana eme'e, inimmet, jikau yo'otume benaka, amemak a' suale. Ju'u Jesukrijto intok ket jiba aapo juna'a, inika'a si'imeta senu bwe'u teta, karita utte'aneeka aet a' naate'u benakai. 21 Ini'i, karita aet utte'akame, jiba aapo Krijto takai, jume' a' sualeme, aapo'ikut bepaa bicha, karita ae ya'arim yo'oturia benasi machikai, tua junama wa'am weyeka, yo'otuka, chukula inime'e, te'opota, wepulsi Liojta betchi'bo ya'arita intok Jesukrijtota mak eaka jiapsakai. 22 Junuen ket eme'e, Krijtota sualeka aamak eaka jiapsakai, si'ime wame'e waate, bat naataka Liojta yoemiammak emo na'ikiarikai, senu karita, Liojta a' tu'u jiapsie ama jiapsinee'uta nau a' chupakame benakai.

Paplo, jume' ka juriom betchi'bo Krijtota betana weyemta a' tekil makri

3 Jiba inika'a bitwamta betchi'bo, inepo Paplo, Jesukrijtota betana weyekai intok, enchim, jume' ka jurio yoemem betana tu'ik waataka nee inim eta'itaka, nee Liojtau bicha enchim nokria. 2 Bwe'ituk i'an eme'e jaibu a' ju'uneiyaapo yuma'i, juka' Liojta tu'isi yee a' jiokol ta'a' betchi'bo, inika'a, aapo'ik betana tekilta, jiba emo betchi'bo tu'ika weyeka, nee a' makriaka'u. 3 Ju'u Lios inim juka' aapo'ik jiba ju'uneiyaaka a' weetua'uta, juka' lutu'uriata nee a' ju'uneiyaatuak. Inia betana bat naataka wateku jiba, in emou ji'ojtesuka'a benasia. 4 Junaka'a ji'osiata eme'e a' nokakai, Krijtota betana lutu'uriata, Liojta jiba ju'uneiyaaka a' weetua'uta, in ju'uneetuarituka'uta eme'e juchi ama a' bitne. 5 Ini'i, Liojta jiba ju'uneiyaaka a' weetua'u, bat naataka taewaimmet inim kaabeta yuma'isi ju'uneiyaatuawakame, inia betana i'an ju'u Lios, jume'e, wepulsi aapo'ik betchi'bo jiapsaka, Krijtota yeu pu'arim intok jume'e, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teteuwaame, jiba aapo'ik Liojta tu'u jiapsie inika'a aapo am ju'uneiyaatualaa. 6 Jiba ini'i juna'atukan ju'u lutu'uria Liojta jiba ju'uneiyaa'u, i'an jiba

juka' Krijtota betana bemela nok lutu'uriata sualekai, jume' ka jurio yoemem takai, inime'e, jiba jume' jurio yoemem benasi juka' Liojta betana tu'ik bem bitnee'uta, amemak a' bitne. Intok inime'e jiba bempo'immak wepulai benasi Liojta yoemiamtune. Intok juka' Liojta, aapo'ik betana weyeka, si'imeku tua tu'ika aapo'ik itou a' na'ikiaka'uta, jiba Krijtota enchim suale' betchi'bo, eme'e a' bitne. 7 Nee intok, inika'a ka neu a' lutu'uriatuko juni'i, taa Liojta yee a' nak ta'a' betchi'bo, inepo, Krijtota betana aapo'ik bemela nok lutu'uriata in a' teuwaane' betchi'bo, ini'i, juka' Liojta, aapo'ik a jita joa' betchi'bo weyekai, ne au yeu pu'awak. 8 Ineponee intok, si'ime jume' Krijtota sualeme bepa, kia jeela juni'i ka neu lutu'uriatakai, taa junuentaka juni'i, ju'u Lios inika'a yeu pu'ata benaka tua nee alleetuamta neu yeu pu'ak. Junuen ju'u ka jurio yoemratau, Krijtota betana bemela nok lutu'uriata, inim kaitau a tamachiatuka, tu'ik aet ayukamta, in ameu a' teuwaane' betchi'bo inika'a nee tekil makak. 9 Intok aapo inim si'imem, juka' bat naataka taewaimmet naateka, Liojta, juka' inim si'imeta ju'unaktekamta aapo'ik jiba ju'uneiyaaka a' weetuabae'uta, inim si'imem inia betana in am majtaka in am etejoriane' betchi'bo nee a' tekil makak. 10 Ini'i inien yeu siika junuen, i'an si'ime jume' teekapo yo'otaka nesaweme, inim jume' Krijtota sualeme betchi'bo, juka' Liojta ame nasuk a' joa'uta, bem a' mammateka, inime'e, juka' Liojta aapo'ik ka nanau maisi si'ime suawata a' jipue'po bem a' ju'uneiyaane' betchi'bo. 11 Aapo ju'u Lios, junuen che'a bat naataka, aniata kee ju'unaktewao naatekai, chukula itom yo'owe Jesukrijtota a' yoemia'ue aapo'ik a' chupa'aneeka a' ya'abae'ue aapo a' yaak. 12 Intok itepo, Krijtotat eaka, kaitat te majjaeka itepo Liojtau bicha witti a ito nokria. Inika'a au itom noka'u betana itepo a' sualekai. 13 Inia betchi'bo inepo, jiba emo betchi'bo tua jiokot in ino bicha'u betana, ka enchim ko'om eene' betchi'bo ne emou nooka. Bwe'ituk ala iniae eme'e tua enchim eiyaawatchiaka'uta a' ju'uneiyaaka intok iniat emo ou bujtane.

Jesukrijtota jaisa yee a' nake'u

14 Jiba inika'a bitwamta betchi'bo, inepo, ju'u itom Jesukrijtota yo'owa Liojta bichapo nee tonommea kikteka nee au bicha nooka. 15 Ju'u Lios, si'ime jume' ka nanau machi yoemra inim jiapsame, intok jum teekapo juni'i, si'ime jume' ankelesim ama aneme, aapo'ik bichapo si'ime ju'u bem ta'eenaa'uta ameu yeu am pu'anemta, junae Liojta bichapo ne enchim nokria. 16 Inepo aapo'ik itom yo'owa Liojtau, aapo'ik tua eiyaawatchika aapo'ik betana tu'ik weyemtae, jiapsi utte'ata, ka enchim ko'om eenee'uta, aapo, aapo'ik betana a' tu'u jiapsie, emot a' autuaa betchi'bo. 17 Junuen jiba enchim a' sual ta'a' betchi'bo, aapo ju'u Krijto emot jiapsine. Intok ket, jiba iniae, lutu'uriapo, ka jiapsita bepa enchim a yee nak ta'aa'u emot

ayuka, 18 junuen enchim, si'ime
jume' waate Krijtota sualemmak
nau, aapo'ik Krijtota betana kia ka
nuklaka intok ka a tamachiatuka
juka' yee a' nak ta'aa'uta, yuma'isi
enchim aet ju'uneene' betchi'bo.
19 Junuen san nee inepo inia
betana, Krijtota tua yee a' nak
ta'aa'uta, inia betana inim si'ime
itom ta'aa'u bepa che'a yuma'isi
a' eiyaawatchiaka'uta enchim a'
ta'aane' betchi'bo ne Liojtau bicha
nee enchim nokria. Intok junueni
iniae enchim, juka' Liojta betana
weyeka, yuma'isi aapo'ik enchim a'
jiapsi i'a'a benasia, enchim jiapsine'
betchi'bo.
20 I'an intoko, Liojta, aapo'ik
inim si'imem betana eiyaawaka
a' yo'orinaa'uta au lutu'uriatune.
Aapo ju'u, inim si'imekut yumaka,
si'imeta juka' aapo'iku bicha itom
a'awa'uta intok kia juka' itom
a'au'ea'u betana ka itom teuwaa'u
bepa, che'a naa buustia itom a'
bittua betchi'bo utte'akame. Intok
junae, si'imeku itom yuma'atuakai.
21 Inim juka' Liojta, Krijtota
sualeme betana, jiba aapo'ik
Krijtota betana weyemta betchi'bo,
jiba yuu betchi'bo Liojta, si'imem
betana eiyaawaka a' yo'orinaa'uta
au lutu'uriatune. Tua junuentune.

Liojta tu'u jiapsi betchi'bo, jume' nau eaka jiapsame

4 Inia betchi'bo inepo Paplo,
yo'owe Jesukrijtota mak
in eaka jiapsa' betchi'bo inim
eta'itakai, inepo nee emou nooka,
enchim, jiba si'ime jume' waate
Liojta betana yeu pu'arimtakai,
bem jiapsi'ea'u benasia junuen
enchim emo uju'uka jiapsine'
betchi'bo, eme'esu ket, jiba aapo'ik
betana yeu pu'arimtakai. 2 Eme'e ka
emo che'ewareka jiapsine. Taa ala
si'imeku a naas emo eiyaakai, emo
nasuk ka seej chukti eakai a bo'o
bichaka intok emo nak ta'aakai,
eme'e si'imeku tu'ik betana nat
jiapsekai. 3 Eme'e intok, ju'u Liojta
tu'u jiapsi betana aniawakai, jiba
enchim nau eaka jiapsinee'ut emo
temaine, enchim yanti, nau eaka
jiapsipea'ue, iniae eme'e a aet
yuma'aneekai. 4 Itepo si'ime nau,
wepul yoemta benasi tee bitwaa.
Intok ito nasuk wepul Liojta tu'u
jiapsi jiba aayuk. Inia mak ketchia,
ju'u tu'ika, Liojta betana itom bit
bo'o bicha'u juni'i, ket wepu'ulaikai.
5 Ito betchi'bo wepu'ulaka jiba
itou yo'owe, ju'u Krijto. Ju'u itom
a' suale'u ket wepu'ulaisi weye.
Aapo'ik sualeka ito bato'owaawame,
wepulsi jiba joowa. 6 Ju'u si'imem
yo'owa Lios, wepu'ulai jiba. Aapo
inim si'imemmeu yo'otaka nesawe.
Aapo, a' weetuabae'uta, itom
sawaka a' jooa. Intok aapo, itom
si'imemmet aane.
7 Taa ito betana, we'epulaka,
aapo'ik betana weyeka, itepo, au
yumaka a itom joa'uta, Krijtota
itou yeu a' pu'aka'po amani tee au
yuma'atuari. 8 Inia betchi'bo, jum
Liojta betana ji'osia ji'ojteipo:

> Aapo teekau jikau nottek intok
> jume'e, bebeje'erita betana
> jipu'uwa'um aamak nuk
> sikaari.
>
> Intok aapo, inim jiapsame, tu'ik
> betana, au yumaka, bem a
> joonee'uta amet na'ikimtek ti
> ji'ojtei.

9 I'an intok ini'i: “teekau jikau
nottek ti”, jiame jaisa jiubae. Ini'i,
che'a bat teeka betana ko'om
yepsaka, inim bwiapo che'a
ko'om betukun bicha noitek ti
jiubae o'oben. 10 Ju'u inim ko'om
yepsakame, jiba aapo juna'a ju'u,
ket che'a mekka jikau teekau bicha
nottekame. Junuen junama'a,
aapo inim bwiapo aapo'ik betana
weyeka, jiba betchi'bo tu'ik a'abo
bitna' betchi'bo ama aane. 11 Intok
aapo, inim ito nasuk au yumaka
itom a joonee'uta itot autuak.
Inime'e betana, waatem aapo'ik
betana yeteu bittuarim tuneeme
yeu pu'ak. Watem, Liojta betana
ju'uneetuawaka, chukula yeu
weenemta teuwaaneeme. Watem
intok, naj kateka, Krijtota betana
juka' bemela nok lutu'uriata a'
teuwaaneeme. Watem ket, jume'
Krijtota sualeme suuaneeka ameu
yo'o ya'a tuneeme. Intok watem
ket, Liojta betana nok lutu'uriata
ji'ojteita a yee a' majtaneeme yeu
pu'ak. 12 Aapo junuen, inim jume'
yeu a' pu'arim, aapo'ik betana
weyeka, tekilta bem au yumaka
bem a' joone' betchi'bo am aniak.
Junuen jume'e, a' sualeka, wepul
yoemta benasi nau bitwame,
inime'e, aapo'ik betana weyemtat
che'a yuma'isi am yo'oturiabaekai.
13 Junuen si'ime itom nanancha
aapo'ik sualeka, intok Liojta yoemia
betana weyemta, lutu'uriata
yuma'isi a' ta'aaka, junuen wepulsi
nau eaka, itom jiapsa'u tajtia.
Junuen beja itepo, senuk a' yo'otu
chupaka'a benasia, Krijtota betana
weyeka, si'imeku aapo'ik betana
itom jiapsi'ea'a benasi, yuma'isi
itepo junaen jiapsine. 14 Junuen
itepo, katte wame'e ili uusim
bebenane. Inime'e, bem suale'u
betana ka wepulsi a' sualeka, juka'
ka nanau maisi weyeka, bemelasi
sualwamta yee majtammak e'eame.
Junuen bempo, wame'e ujyoisi
weyeka ka lutu'uriata yee majtaka,
bempo'im iniat amemak a' ee
i'aka am bai ta'aabaeme betana
bai ta'aarimtakai. 15 Ala itepo iniat
wikiaka, itom yee nak ta'aa'uta ka
koptaikai, itepo si'imeku lutu'uriata
jiba a' nokne. Itepo si'imeku
Krijtota mak eaka, jiba ju'u, jume'
a' sualemmeu yo'otakai, aapo'ik
betana itom jiapsi i'awa'a benasi
yuma'isi jiapsakai. 16 Intok jiba
aapo'ik Krijtota betana aniawakai,
si'ime jume' aapo'ik sualeka a'
takaawa benasi eiyaawame, inime'e,
takaata nau a' chupe'e benasi,
wepulsi nau eaka jiapsakai intok
inime'e we'epulaim, tu'isi jiapsaka,
tu'isi am kateo, inime' nasuk senuk
yo'otu chupa'a benasia che'a tu'isi
bempo'im naas emo nak ta'aaka
jiapsa'u ka chukteka jiba aune.

Krijtota sualeka, ju'u ka bat naataka benasi jiapsiwame

17 Inika'a junen nee, inepo emou
teuwaaka intok inia betana nee,
Jesukrijtota betana au lutu'uriaka,
enchim inim ka intok, wame'e
ka Liojta sual ta'aaka, inime'e
ka tu'ikut jiapseka, kaitat am
aniame, Liojta betana suawa
kaita amet ayukame, inime'e
jiapsa'a benasia, junuen ka enchim
jiapsine' betchi'bo nee emou nooka.
18 Bempo, juka' Liojta betana
weyeka, bem bemelasi jiapsi'eewa'a

benasi ka junuen jiapsa. Bwe'ituk
inime'e Liojtau ka bem emo su'u
tojirika jiapsibae' betchi'bo, ju'u
lutu'uriat ka ju'unea. 19 Inime'e,
juka' ka tu'ika, tiusi machik
betana bem tiu'ea'uta, ta'arulam.
Intok ka tu'ika am koba'alataka
iniau emo su'u tojiri. Bempo
si'ime ka nanau machika, tiusi
ka tu'ika, kaachin emo eetuaka
joakai. 20 Taa eme'e, juka' Krijtota
betana enchim ta'aaka'uta ka
inien a' ta'aak. 21 Inika'a eme'e,
tua junen jiaka, aapo'ik betana
weyemta a' jikkajaka intok eme'e
aapo'ik Jesujta betana lutu'uriata,
tua aapo'ik betana majtimtaka
a' ta'aalamtuko. 22 Eme'e, bat
naataka, jiba inim ju'u enchim
emo uju'uka jiapsisuka'u, waka'a
bebeje'erita betana ka tu'ikue bai
ta'aarimtakai, bat naataka weeriata,
ka tu'ika enchim joopeaka emot
ayuka'uta betana, inika'a koptaine.
23 Eme'e intok inim jachin enchim
eaka intok jita joopeaka enchim
jiapsipea'u betana, Krijtota
enchim a' ee i'a'a benasi, bemelasi
ta'abwisi iniat enchim jiapsinee'u
utte'a. 24 Intok eme'e inim Liojta
betana a' tu'ure'po aman, bemelasi
jiapsituawaka, aapo'ik enchim jiapsi
i'a'a benasia, iniae emo aniaka
jiapsine. Inia betana eme'e Liojta
betana, tua machisi lutu'uriataka,
si'imem bichapo amma'ali
jiapsiwame intok ka tuu'iika kaita
emot ayuka bittukai.

25 Inia betchi'bo, eme'e ka intok
aa noki'ichiata nokbaane. Emo
betana, we'epulaka, inim jume'
watemmak, lutu'uriata jiba noknee.
Bwe'ituk itepo si'ime, Krijtota
nau sualeme, takaata junuen nau
weyeka a' chupe'e benasi te maachi.

26 Intok emo betana senu
o'omteko, ini'i, ka inia betchi'bo
jita'apo ka tu'ik ya'abaane. Intok
ju'u enchim omte'u, ka jiba emot
ayuka si'ime taewaine. 27 Intok
jita'apo juni'i, bebeje'erita ka
enchim a' ji'optuane' betchi'bo
eme'e emo suuane.

28 Ju'u jita e'etbwame, ka intok a'
joone. Ala ini'i tekipanoane, junuen,
aapo a' mamammea, juka' tu'isi
bitwaka tekilta joone. Intok ket,
junuen aneka, aapo, jume' kaitae
emo ania machim, inime'e ania
betchi'bo, jita jipu'une.

29 Eme'e, ka tu'ik tiusi machik ka
nokbaane. Ala eme'e, ju'u nooki
enchim sawa'u, ini'i si'imeku
tu'ine. Intok iniae jume' enchim
jikkajame, ameu tu'ika intok Liojta
betana weyemta bem ta'aanee'uta,
intok si'imeku am aniamta jiba
nokbaane. 30 Eme'e, juka' Liojta
betana tu'u jiapsita, kaita'po, ka
a' alleetuabaane. Bwe'ituk ju'u
Liojta tu'u jiapsie, eme'e, enchim
Liojta betana yoemiarim tuka'u,
eme'e junuen ta'eenaaka a' bittuari.
Junuen, chukula taewait, aapo'ik
inim si'imeta yuma'isi weyeka,
enchim aet a' jinne'unee'uta a'
yuma'u tajtia.

31 Eme'e, si'imeku, ka nau
alleewame, intok si'ime ka
ju'uneame benasi omtiwame, intok
enchim ka emo bibitpea'u, intok
senuku omteka, jaana au nokwame,
intok si'ime ka tu'isi weyeme, inile
benaka kaita emot aune. 32 Ala,
eme'e emo nasuk nau tuttu'ika
intok naas emo nak jiokoleka emo

bitne. Intok eme'e ket emo nasuk a
emo jiokol ta'aane, jiba juka' Liojta,
Krijtota emo betchi'bo a' yaaka'ue,
enchim a' jiokoeka'a benasia.

**Jume' Liojta betana yoemiarim,
jaisa bem jiapsi'ea'u**

5 Eme'e intok inien weyeka,
Liojta betana tua nakwaka
yoemiarimtakai, eme'e ket, jiba
aapo'ik jiapsa'a benasi jiapsibaane.
2Eme'e yee nak ta'aaka jiapsine,
jiba iniat, Krijtota junuen itom
a' nakeka intok itom ka tu'uwa
ya'arimmet itom a jiokoimtune'
betchi'bo, aapo a' me'eetune'
betchi'bo au su'u tojaka'a benasia.
Junuen, bwalata a' me'etuka'a
benasia machika, iniat Liojta
bichapo tua tu'isi aet mabetwakai.
3Eme'e inien Liojta betana kateka,
a' yoemiarimtakai, juka' ka emo
jubeka emo nau tu'uriwamta, oo
kia jita juni'i tua tiusi machika
ka tu'ik joowamta, oo juka' ka
weela'po jita waatiawamta, inika'a
eme'e ka a' bo'o jooriaka intok
emo nasuk kaabe a' etejopo yuma'i.
4Juka' ka tu'ik tiusi machik ka
teuwaane. Intok kia watem bichapo,
juka' kaita tu'ika ka suasi jiuwamta
juni'i eme'e ka a' nokbaane.
Bwe'ituk ini'i inile benaka
nokwame, kaita'po tu'ika, ka emou
cha'aka. Ala inien tu'eaka su, eme'e,
Liojta betana yee a' nak ta'aa'uta
teuwaane. **5**Bwe'ituk eme'e jaibu
ju'unea, jabeta juni'i, juka' ka emo
jujubeka emo nau tu'uriwamta
a' joamta, oo juka' ka tu'ik tiusi
machik joamta, oo juka' jain juni'i
ka weela'po jita waatiawamta, ini'i
ket jiba jume' maammea ya'arim
yo'oriwamme am yo'oriwa'a benasi
yeu weama, ju'u inile benak joame,
juna'a, teekau Krijtota intok achai
Liojta yo'otaka nesaweka bem
jiapsa'u, ka aman a' lutu'uriane'po.
6Inim eme'e, kaabeta, nooki ka
suawakamtae eme'e kaabeta iniae
enchim bai ta'aatuane. Bwe'ituk tua
inia ka tu'ika ayukamta betchi'bo
san, a'abo weye, wame'e aapo'ik
Liojta ka a' nok jikkajaka jiapsame
betchi'bo ju'u Liojta tua jiokot yee
a' bittuanee'u. **7**Junuen san, eme'e
inile benasi jiapsammak eme'e
junae betana kaita'po amemak emo
tu'urine.
8Eme'e, bat naataka Liojta betana
lutu'uriat ka ju'uneaka, tua ka
machiku benasi jiapsan. Taa i'ani
eme'e, yo'owe Jesukrijtota mak
eaka jiapsakai, ju'u aapo'ik betana
lutu'uria, tachiriata benaka emot
aayuk. Junuen san, eme'e tachiriata
benaka lutu'uriat ju'uneame benasi
jiapsine. **9**Bwe'ituk Krijtota betana
ju'u, tachiriata benaka, a' nok
lutu'uriawa, yee jiokol ta'eewamtat,
intok lutu'uriata nokwamtat, intok
si'imeku lutu'uriataka junuen
jiapsiwamtat yee ju'uneetuaka,
junuen yee jiapsitua. **10**Eme'e,
junuen enchim jiapsaka,
Jesukrijtota enchim junuen a'
yo'oreka intok enchim a' alleetuaka
jiapsinee'ut, a' ta'aa betchi'bo
emo temaine. **11**Eme'e, wame'e
lutu'uriat ka ju'uneaka, inime'e
tua ka machiku jiapsame benaka,
juka' kaita'po tu'ika ka tu'ik emo
alleetuaka bem joa'uta, ka amemak
a' joobaane. Ala, inime'e, eme'e
ju'u lutu'uriae junae betana am
nok tejwaane. **12**Bwe'ituk inime'e,

etbwa bem joa'uta, teuwaapo juni'i
tiusi maachi. 13 Taa inia betana, ju'u
Krijtota betana lutu'uriae, bempo
ju'u ka tu'ik bem joa'ut, junaet
ju'uneakai, junak bempo ka tu'ik
betana emo temaine. Bwe'ituk ini'i
lutu'uria, tachiriata benasi, si'imeta
tajpa'alasia yeu a' mamachia. 14 Inia
betchi'bo, Liojta ji'osia ji'ojteipo:

> Empo, ju'u lutu'uriata ka
> ta'aaka, intok chukula,
> Liojta mak em bitnee'ut ka
> ju'uneame, aet ju'uneaka emo
> temaine.
> Junuen empo Liojta bichapo, ka
> intok ka jiapsamta benasi em
> machine' betchi'bo, Krijtota
> sualeka a'u emo su'u tojine.
> Aapo ju'u Krijto intok, inia
> betana enchi aniaka enchi
> jinne'unee ti ji'ojtei.

15 Junuen san, eme'e inim ju'u
enchim emo uju'uka enchim
jiapsa'u betana aet em mammatene.
Intok eme'e, ka wame'e kaita
bichaka ka ju'uneame benasi
jiapsine. Ala wame'e lutu'uriat
yuma'isi suawaka jiapsi'ea'a
benasia. 16 Ka eme'e inim kia
jachin juni'i jiapsaka, taewaim
saka'atuane. Bwe'ituk inim inime'e
taewaimmet si'ime ka tu'isi weye.
17 Inia betchi'bo san, kaachin
eme'e kia beja ka suasi jiapsibaane.
Ala eme'e, yo'owe Jesukrijtota a'
tu'ureka a' joo i'a'ut aet ju'unee
betchi'bo aet emo temaine. 18 Ka
eme'e nanaakobaane. Bwe'ituk iniat
enchim tu'i eerim ae nasontunee'u
jiba ama aayuk. Inien tu'eaka ala
eme'e, Liojta betana tu'u jiapsita
yuma'isi emot jiapsituaka, si'imeku
aapo'ik enchim jiapsi i'a'po aman
jiapsine. 19 Eme'e, emo nasuk jume'
salmom teaka ji'ojteim nokaka,
Liojta betana weyemta teuwaane.
Intok jume'e, Liojta ammea
yo'ori betchi'bo bwiikim tu'uteim
bwikakai. Intok ka jiapsita bepa,
tua junen jiaka junuen Liojtau
bicha enchim allea'uta teuwaakai.
20 Eme'e, jiba wee'po si'imek
betchi'bo juka' achai Liojta a' bai
saune, junuen iniat itom yo'owe
Jesukrijtota betana lutu'uriakai.

Jume' Krijtota sualeka nau jiapsame, jaisa bem nau jiapsi'ea'u

21 Eme'e, Jesukrijtota enchim nau
yo'ore' betchi'bo, nanancha emo
yo'oreka, eme'e si'imeku naas emo
nok jikkajine.

22 Jume' kukunakame, inime'e,
bem kukunam eiyaaka, bem
nesaupo aman katne, bempo'im,
Jesukrijtota eiyaaka a' nok jikkaja'a
benasia. 23 Bwe'ituk ju'u o'ou
a' jubiawatau yo'owe, jiba juka'
Krijtota, jume' aapo'ik sualemmeu
a' yo'otuka'a benasia. Ju'u Krijto
ket aapo juna'a, jume' a' sualeme
betchi'bo mukuka intok am
jinne'uka, aapo, aapo'ik betchi'bo a'
takaawa benasi am eiyaame. 24 Taa
jume' Krijtota sualeme, bempo'im
Krijtota eiyaaka aamak eaka
a' nok jikkaja'a benasia, ket jiba
junaen jume' kukunakame, inime'e
si'imeku bem kukunammak eaka
am nok jikkajaka jiapsine.

25 Eme'e jujubekame, jume'
enchim juubim am nak ta'aane.
Krijtota, jume' a' sualeme, am
nakeka intok a' me'etune' betchi'bo,
aapo'ik au a' su'u tojaka'a benasia.
26 Aapo inien aayuk, junuen, jume'

a' sualeme, am jiokoituka, wepulsi Liojta betchi'bo am jiapsine' betchi'bo. A' nok lutu'uriae ka tu'ik betana, yuma'isi kaita amet ayuka'a benasi bem bittune' betchi'bo. 27 Junuen inime'e Krijtota sualeme, yuma'isi intok ujyoisi tu'uteimtaka, ka tu'ika kaita amet bittaka, ala bempo'im, wepulsi si'imeku yuma'isi Liojtau emo su'u tojilamtaka, aapo'ik bichapo bem bittune' betchi'bo. 28 Jiba inien san, jume' jujubekame, bem emo nake'e benasia, junuen bem jujubim am nak ta'aanee'uta ameu utte'a. Bwe'ituk, ju'u a' jubiawata nak ta'aame, che'a tu'isi ini'i, jiba aapo au nakeka june'elaane. 29 Bwe'ituk kaabe inim, aapo a' taka omtaka aane. Ala, ju'u a' takaakame, bwa'awamta a' bwa'atuaka intok inika'a a' suuane. Ju'u Jesukrijto intok ket, jume' aapo'ik sualeka a'u emo su'u tojame, jiba inien am bicha. 30 Bwe'ituk inime'e, a' takaawa, ka nanau machika nau a' weye'e benasi maachi. 31 "Jiba inia betchi'bo san, inim seenu, jubeko, ini'i utte'a jume' a' yo'owawam, aapo'ik am to'o simnee'uta, junuen a' jubiamak jiapsi betchi'bo. Intok junuen inime'e, Liojta bichapo, woika juni'i, wepul yoemta benasi bittune", ti ji'ojtei. 32 Ini'i inien weeme, ka witti machisi a aet ju'uneetuka, tua eiyaawatchik, ta'abwik teuwaa o'oben. Ineponee intok inika'a, jume' Krijtota sualeme intok aapo'ik Jesukrijtota a' wepul yoemta benasi bem machia'ut a' noka'ati jiia. 33 Taa ketchia ini'i, enchim we'epulaim, jiba enchim emo nake'e benasia, eme'e enchim jubim junuen enchim am nak ta'aanee'uta a' teuwaa. Intok naa buustia, jume' kukunakame, inime'e bem kukunam, bem am nak yo'oree'uta a' teuwaa.

6 Eme'e usiwaim, Krijtota sualeka enchim jiapsa' betchi'bo, enchim yo'owam enchim am nok jikkajinee'uta utte'a. Bwe'ituk ini'i, Liojta betana lutu'uriaka weye. 2 Jum nesauri ji'ojteimpo Liojta betana ju'u seenu, iniat chukula tu'ika aet bitneeka ju'u inen bat weyeme, ini'i: "Em yo'owam empo am nak yo'orine", ti jiame juna'a. 3 "Junuen empo, inim binwaa jiapsaka intok Liojta betana tua alleewamta bichaka em jiapsine' betchi'bo", ti ji'ojtei.

4 Eme'e intoko yo'owawaim yoemiakame, jume' enchim yoemiam, ka naa buusti ameu nokaka am omtituabaane. Ala eme'e inime'e, si'imeku tu'ik amma'ali kateka bem jiapsinee'ut am yo'oturiane. Intok Liojta betana weyemtat am majtakai, junuen Jesukrijtota sualeka bem jiapsine' betchi'bo.

5 Eme'e intok, jume' enchim tekom betchi'bo jiapsaka tekipanoame, eme'e, jume' inim bwiapo enchim tekom, tekilpo am yo'oreka, intok kaita'po am bai tatta'aka am omtituaka, junuen am nok jikkajaka jiapsine. Iniat jiba, Krijtota betchi'bo enchim tekipanoa'a benasia. 6 Eme'e, inime'e, ka ama am aneo jiba, intok junuen, tu'isi amemak tawabaekai, tekilpo am bitne. Ala eme'e, Krijtota betchi'bo jiapsaka

tekilta enchim joa'a benasi eaka,
ka jiapsita bepa, Liojta enchim
a' jiapsi i'a'po aman jiapsakai.
7 Eme'e, juka' enchim tekilta, eme'e
babaeka a' joone. Inika'a eme'e,
ka inim watem betchi'bo jiba, ala
yo'owe Jesukrijtota betchi'bo
enchim a' joa'a benasi eakai.
8 Bwe'ituk eme'e jaibu ju'unea,
jume' tekom betchi'bo jiapsame,
oo jume' ka tetekoka jiapsame
juni'i, we'epulaim, jita tu'ik juni'i
a' yaaka'u betchi'bo, yo'owe
Jesukrijtota betana inika'a junaet
tu'ik a' bittuanaa'u.
9 Eme'e intoko tekowaim,
jume' emo betchi'bo jiapsaka,
tekipanoammak, jiba junaen
si'imeku amemak tuttu'ine. Intok
kaita'po naa buusti bettesi amemak
katnee. Iniau eme'e waatine,
kia enchim intok kia bempo'im
Lios, teekau jiapsamta, si'imem
nanancha a' yo'owaka'u. Aapo
ju'u achai Lios intok, kaabeta yeu
be'erika, si'imem nanancha eiyaaka
am bicha.

**Jume' Krijtota sualeme,
Liojta betana weyeka, ju'u
ae bem emo anianee'u**

10 I'an intok Krijtopo nemak
werim, eme'e, yo'owe Jesukrijtota
mak eaka jiapsakai, si'imeku
aapo'ik betana utte'aka jiapsine.
Jiba aapo'ik betana weyeka, tua
bepa aapo'ik utte'awae. 11 Eme'e,
Liojta betana weyeka, ju'u enchim
ae emo anianeeka emot autuarie,
eme'e junuen bebeje'erita betana
weyeka yee ae a' bai ta'aa'u betana
ka bai ta'aarim tu betchi'bo
iniae emo aniane. 12 Bwe'ituk
itepo, katte watem inim jiapsaka
bitwame betana beje'ewa. Taa
ala ini'i, bebeje'erita betana ka
tu'i jiapsim, ka bittaka jekapo
rejteme betana te beje'ewakai.
Inime'e inim bwiapo, ka tu'ik
ayuka'po, a' koba'ika im nesaweka
aneme juname'e. 13 Junuen san
eme'e, si'imeta juka' enchim
emo ae aniaka, Liojta betana
emot autuarie, inika'a, sontaota
nassuabaeka ju'u ae au a'
ania'ue benasi machikai, ka a'
koptane. Junuen eme'e, taewaita,
bebeje'erita betana ka tu'ik weyeo,
kaita'po ji'op betchi'bo intok
chukula eme'e iniau yuma'asukai,
ka ta'abwisi eaka, tu'isi jiapsaka
enchim yeu kat betchi'bo.
14 Junuen san eme'e, wikosata
benaka, Liojta nok lutu'uriae
emo aniaka, bichau bicha,
kaita'po ta'abwisi eene. Intok
lutu'uriakamta, tu'ik jiba enchim
joaka jiapsa'ue, ju'u ka tu'ik betana
emo aniane. Sontaota, sisi'iwook
supem benakue taupo iniae au a'
ania'a benasia. 15 Eme'e, Liojta mak
yanti, kaitat jain eaka jiapsiwamta
betana weyeka juka' bemela
nok lutu'uriata, yeteu enchim a'
teuwaanee'u betana, enchim a'
ta'aaka intok au yumaka enchim a'
joone' betchi'bo, emo aet temaine.
Inia betana jiba juka' sontaota, au
a' bochampo wokteka, au a' ania'a
benasia. 16 Taa si'imeta inia bepa,
eme'e, si'imeku Liojta emomak
tuka'uta enchim a' yoem'eiyaa
ta'aa'ue emo aniane. Junuen,
sontaota ko'ei sisi'iwokta mampo
weiyaaka ae au a' ania'a benasia.
Junuen eme'e, bebeje'erita betana,

ju'iwam tajekame emou bicha
kateme benaka, bettesi machika ka
tu'ik emou a' joobae'uta, ka emou
a' yuma' betchi'bo. 17 Eme'e, Liojta
betana weyeka, enchim jinne'urim
tuka'uta, a' ju'uneiyaaka, kaitat
jain eaka jiapsine. Junuen sontaota,
kobat sisi'iwook mo'obe'ie au
a' ania'a benasia. Intok eme'e,
juka'a, Liojta betana a' nok
lutu'uriata, inika'a, tebe kuchi'im
benasi, Liojta betana tu'u jiapsita
enchim sawaatua'uta, iniat eene.
18 Inika'a si'imeta eme'e, jiba Liojta
betana a' tu'u jiapsie aniawaka,
aet ju'uneaka, Liojtau bicha aet
emo nokriaka a' joone. Junuen
inika'a, eme'e, a' joo betchi'bo, ka
ta'abwisi eaka, ka emo koptaika
aet jiapseka a' joone. Intok
ket si'ime wame'e inim, Liojta
yoemiam am nokriane. 19 Nee
betchi'bo intok ket eme'e, Liojtau
bicha nokne. Junuen, chukula
in teuwaanee'ut, aapo'ik nee
aniane' betchi'bo. Intok ketchia,
juka' Krijtota betana bemela nok
lutu'uriata, bat naataka kaabeta
tua aet ju'unea'uta, inim, kaitat
jain eaka, machisi yeteu in a'
teuwaane' betchi'bo nee nokriane.
20 Ju'u Lios, Krijtota betana
bemela nok lutu'uriata, mekkaa,
ta'abwi yoemratau in a' weiyaane'
betchi'bo, nee au yeu pu'ak. Jiba
inia betchi'bo i'an inepo inim eta'i.
Jiba inika'a Krijtota nok lutu'uriata,
ka jain eaka in yee a' majta'ea'a
benasi in a' teuwaane' betchi'bo
eme'e Liojtau nee nokriane.

Ji'ojtesuka ju'u Paplo, si'imem tebotua

21 Ju'u Tiikiko, tua naksi itom
eiyaa'u, ju'u Krijtopo itomak
weri, intok Jesukrijtota tekilpo,
ka a' koptaka si'imeku tu'isi itom
aniame, aapo, si'imeta juka' nee
betana weyemtat intok inim in
joa'u betana enchim etejoriane.
22 Inia betchi'bo inepo, aapo'ik
aman emou a' bittua, junuen itom
ito bicha'ut, enchim tejwaakai
intok ket enchim jiapsim a' jo'ane'
betchi'bo.
23 Aapo ju'u itom yo'owa
Liojta betana intok itom yo'owe
Jesukrijtota betana, si'ime jume'
Krijtota sualemmeu, kaitat jain
eaka, yanti jiapsiwamta intok
aapo'ik Jesukrijtota enchim sual
ta'aa'uta enchim yee nak ta'aa'ue
emot a' bit teboka, inika'a emot
autuane. 24 Intok aapo ju'u Lios,
si'ime jume'e, tua junen jiaka jiba
betchi'bo yo'owe Jesukrijtota a' nak
ta'aame, a' tu'uwae am alleetuane.
Tua junuentune.

Pilipensem

Ju'u Paplo, jum a' eta'ipo aneka, bwe'u jo'ara Piliipoj tea'po Krijtota sualemmeu ji'ojte

1 Inepo Paplo, intok ju'u Timoteeo, itepo, yo'owe Jesukrijtota tekoka ae betchi'bo jiapsame, itepo inika'a ji'osia ji'ojteita tee si'ime wame'e, jum bwe'u jo'ara Piliipoj tea'po Krijtota sualemmeu intok junama'a jume' ameu yo'o ya'arim intok jume' ame nasuk ama wate tekilta joaka jiapsammeu, inime'e, Liojta yoemiam taka intok Jesukrijtota mak eaka jiapsame, inika'a ji'osiata te emou a' bittua. 2 Itom yo'owa Liojta betana intok itom yo'owe Jesukrijtota betana si'ime tu'ika enchim ae alleenee'uta, intok yanti, ka jain eaka enchim jiapsinee'uta te emo tana waata.

Ju'u Paplo, jume' Krijtota sualeme Liojtau bicha am nokria

3 Inepo, in emou waate'ebeleki jiba Liojta yo'oreka emo betchi'bo, alleaka nee in a' bai sae'uta teuwaa. 4 Inepo nee jaksa Liojtau bicha yee nokriakai, jiba nee tua alleaka si'imem enchim au bicha nonokria. 5 Bwe'ituk eme'e, che'a bat, Krijtota enchim a' sualeka'po naateka i'an tajtia, Krijtota bemela nok lutu'uriata, in a' teuwaa'ut, eme'e nemak eaka iniat nee anialaa. 6 Ineponee ala iniat Liojtat yoem'ea, jiba aapo'ik, juka' bat naataka emou tu'ika, Krijtota betana weyeka, enchim a' ya'ariaka enchim a' mabettuakame, inia betana emou tu'ik a' joa'ut, taewai, Jesukrijtota juchi a'abo a' notte'u tajtia, junuen chupiasi, yuma'isi enchim aet yeu yuma'anee'ut, enchim a' aniane'po ne aet yoem'ea. 7 Inepo, inia betana enchim si'imem betana inika'a in a' teuwaanee'uta, nee inien a' lutu'uria'ati ea, tua junen jiaka enchim in nake'u net aayuka' betchi'bo. Intok kia inia betana, jum yee e'etawa'po nee kateko, oo ju'u ya'uraata bichapo, jiba Krijtota betana juka' nok lutu'uriata, a' lutu'uriatuka'uta in a' nokria'po nee aneo, eme'e, nemak eaka nee anialaatuka' betchi'bo, jiba Liojta betana juka' tu'ik in bicha'uta, eme'e nemak a' bicha. 8 Bwe'ituk ju'u Lios ju'unea, enchim si'imem tua in enchim nake'epo, jiba aapo'ik Jesukrijtota tua junen jiaka itom a' nake'e benasia enchim nakekai. 9 Liojtau

bicha nee enchim nokria, junuen enchim, emo nasuk che'a juni'i yuma'isi enchim emo nak ta'aaka intok ket iniamak, enchim, Liojta betana, a' tu'u jiapsie aniawaka, koba suawata intok inim si'imeku, witti jita mammateka, a jitat ju'uneewamta emot aune' betchi'bo enchim nokriakai. 10 Junuen, eme'e inim, ju'u ka tu'ik betana intok ju'u tu'ik betana, juka' tu'ik machisi bichakai, a enchim yeu a' pu'ane' betchi'bo. Intok junuen eme'e inim, Liojta bichapo kaita ka tu'ika bo'o jooriaka jiapsine. Intok junuen, kaita ka tu'ik emot enchim beje'eka aune, chukula Krijtota a'abo a' notteo. 11 Intok inien, ju'u Jesukrijto, aapo inim ju'u enchim jiapsa'ut, si'imeku tu'ik enchim bo'o joorianee'ut, watemmeu tu'ineeka weyeka, intok junuen juka' Liojta tua a' eiyaawaka a' yo'orina' betchi'bo, iniat enchim aniane.

Ju'u in tu'uree'u, Krijtota betchi'bo jiapsiwame juna'a

12 Krijtopo nemak werim, inika'a nee enchim ju'uneiyaa i'a, inim si'imeta juka' jiokot neu weyemta in bicha'uta, inika'a, yo'owe Jesukrijtota bemela nok lutu'uriata yee jinne'uka, che'a juni'i si'imekut a' teuwaatune' betchi'bo a' weye'u. 13 Junuen weyekai, inim ya'uraata bwe'u karipo, si'ime jume' sontaaom, jume' inim eta'im suuame, intok ket inim si'ime, inime'e, Krijtotamak eaka in jiapsa' betchi'bo inim in eta'ituka'po a' ju'uneiyaa. 14 Intok inien, inim bwe'u jo'arapo, si'ime jeela jume' Krijtota sualeme, inim eta'ita nee ju'uneiyaakai, bempo, Krijtota betana juka' bemela weyemta, aet bamseka intok ka majaeka, Krijtotat yoem'eaka, yeteu a' teuwaa saka.

15 Lutu'uria ala, inim watem ane'u, inime'e, Krijtota nok lutu'uriata yeteu a' teuwaaka juni'i, taa inime'e net kopteka intok bem eiyaanaa'uta che'a waataka intok nok nassuaka a' joame. Taa waate, Krijtota bem nake' betchi'bo, tua junen jiaka a' jooa. 16 Waate, Krijtota betana weyeka juka' nok lutu'uriata teuwaa, iniae ame betchi'bo jiba tu'ik aet bitbaekai. Intok ka tua junen jiaka intok ka lutu'uriapo inime'e a' teuwaakai. Bwe'ituk inime'e, nee eta'ita bichakai, iniae che'a juni'i bettesi bem neu a' au i'a' betchi'bo. 17 Taa jume' waate ala, Krijtota tua bem nake' betchi'bo a' teuwaa. Bwe'ituk bempo, juka' Krijtota betana nok lutu'uriata, a' lutu'uriatuka'uta in a' nokria' betchi'bo inim in eta'ituka'uta ju'uneyakai. 18 Taa inia betana ne kaachin jiia. Bwe'ituk jachin weyeka juni'i, inia betana tua junen jiaka, oo kia ka tua junen jiaka a' teuwaawao, inime'e jiba Krijtota betana weyemta a' teuwaa. Ini'i intok nee betchi'bo alleewame.

Intok inepo chukula ketun san nee che'a bepa ne alleene. 19 Bwe'ituk ju'uneanee si'imeta inia betana, nee betchi'bo chukula tu'isi yeu a' weene'po. Jiba iniat emo betana Liojtau bicha nokriawakai, intok Jesukrijtota tu'u jiapsi betana aniawakai. 20 Bwe'ituk inim ju'u in waataka chukula in bitbae'u, kaitat tiweka, ala inepo kaitat jain eaka in noknee'u juna'a. Junuen

weyeka, bat naataka benasia, jiba
i'ani intok chukula juni'i, aapo'ik
Krijtota, nee betchi'bo che'a juni'i
a' yo'orinaa'uta aapo'iku a' aune'
betchi'bo. Iniat inepo, ela'po su
nee inim jiapsaka tawanee oo ae
betchi'bo me'etuneekai. 21 Bwe'ituk
inim, nee betchi'bo, ket jiapsakai
ju'u in eiyaa'u, Jesukrijtota
betchi'bo jiapsakai in a' yo'orinee'u
juna'a. Intok inim ju'u chukula in
muknee'u, iniat che'a tu'isi, kia
ju'u che'a eiyaawatchika jiba yuu
in bitnee'u tune. 22 Taa inepo ketun
inim jiapsaka Krijtota betana juka'
tu'ik aapo'ik a' sualnaa'uta a' joakai,
inien san inepo ka ju'unea inia
betana in yeu pu'anee'ut. 23 Inia
wooi weemta betana obiachi ju'u
in ama yeu pu'anee'u. Senu wee'po,
nee mukuk juni'i inien a' tu'ure.
Junuen inepo baa Krijtotamak
anpeakai. Bwe'ituk ini'i junuen,
nee betchi'bo che'a juni'i tu'i ean.
24 Taa inia betana, emou tu'ik
betchi'bo, utte'atunee ketun inim
in jiapsinee'uta. 25 Ineponee intok
inien yeu a' weenee'ut ju'uneakai,
ketun inim emomak in tawanee'ut
nee ju'unea. Junuen inepo, Krijtota
che'a yuma'isi sualeka, intok
junuen iniat, tua alleaka enchim
jiapsinee'ut ne enchim ania
betchi'bo. 26 Junuen weyeka, eme'e
chukula juchi aman nee bitne. Inie,
emo betchi'bo enchim alleenee'u,
intok Krijtota enchim bai sae'u
emot aune.

27 Wepulsi ju'u enchim eiyaanee'u
ala, ini'i, Krijtota nok lutu'uriata,
junama wa'am enchim a' nok
jikkajaka jiapsinee'u juna'a tune.
Inien, jiba inepo aman enchim
bichakai, oo mekkaa, ka nee
ama emomak aneo juni'i, emo
betana nee a' ju'uneiyaabae, aman,
Krijtota enchim suale'u betana, ka
ta'abwisia, taa wepulsi jiba enchim
nau eaka junuen eme'e si'ime nau,
yo'owe Jesukrijtota nok lutu'uria
yee jinne'umta, enchim sualee'u,
aet beje'ewaka juni'i, jiba bichau
bicha enchim a' sual teboka jiapsa'u.
28 Eme'e, wame'e enchim beje'eka
jiapsame, tua kaita'po am majaune.
Ini'i inien bem enchim beje'ee'u,
machisi a' teuwaa, bempo'im jiba
betchi'bo ka tu'isi tawaanee'uta.
Taa ketchia ini'i, enchim intok,
jiba betchi'bo jinne'uimtunee'uta
a' teuwaa. Intok jiba Liojta betana
weyekai. 29 Bwe'ituk eme'e, jiba
Krijtota betana, junuen weyeka,
tua eiyaawatchika, aapo'ik enchim
sual ta'aa'u, iniau enchim yeu
pu'ak ju'u Lios. Taa iniemak eme'e,
Krijtota betchi'bo, juka' jiokot emo
bitwamta enchim a' bitne' betchi'bo
yeu pu'arim ketchia. 30 Eme'e ket,
wepulsi weyeka, Krijtota mak eaka
intok a' nok lutu'uriata nokriakai,
eme'e beje'ewa intok jiokot emo
bicha. Jiba, bat naataka, tua jiokot
in ino bichaka'uta nee betana
enchim a' ju'uneiyaaka'a benasia.
Intok i'an juni'i, eme'e, tua bettesi
weyeka, in jiokot ino bicha'uta nee
betana a' ju'uneiyaatuarim tuka'a
benasia.

Krijtota jaisa ka au che'ewareka'u, intok jaisa yo'orisi a' machiaka'u

2 Junuen san eme'e, Krijtota
betana aniawakai, ka ko'om
eakai, intok eme'e, aapo'ik yee a'
nak ta'aa'uta ju'uneiyaaka junae

jiapsi jote'elaa takai, intok aapo'ik
Krijtota tu'u jiapsi emomak tuka'ut
ju'uneakai, intok eme'e, enchim
yee nak'eiyaa'u intok enchim
yee jiokol ta'aa'u emot ayukai,
2 inien tuka'ateko, eme'e, si'ime
emo nasuk, wepulsi nau eaka
jiapsaka, intok wepulsi si'ime
emo nak ta'aakai, intok inim, jita
betchi'bo jiapsaka, chukula enchim
bitbae'ut, nanancha eaka, eme'e
junuen enchim jiapsa'ue, junae,
in alleenee'uta emo betana nee
bitbae. 3 Eme'e, si'imeta juka'
enchim joa'uta, ka emou jiba tu'ik
waataka oo ae betchi'bo emo jikat
eiyaabaeka, taa ala eme'e, kaita'po
emo che'ewarekai a' joone. Intok
emo nasuk, si'ime nanancha bem
eiyaawatchiaka'uta, nat bichaka
jiapsine. 4 Kaabe emo nasuk, au
jiba tu'ik jariune. Ala eme'e, inim
watemmeu bicha tu'ika weyemtat
jiapsine.

5 Eme'e, emo nasuk, jiba
Jesukrijtota ka jikat au eiyaaka a'
jiapsaka'a benasia eaka jiapsine.
6 Bwe'ituk aapo inim aneka, jiba
Liojtakai juni'i, taa aapo inim ka
junuen Liojta benasi a' bitnaa'uta
aapo'ik betchi'bo a' waatak. 7 Ala
aapo, Liojtaka, junae betana juka'
au a' lutu'uriatuka'uta, a' koptaka
omola a' tawaak. Intok aapo jiba
inim ito benasi yoemtaka aapo yeu
tomtekai, inim tekoka jiapsamta
benasi au tawaak. 8 Intok chukula
aapo, inien ito benasi inim
jiapsakai, kaita'po jikat au eiyaaka
jiapsaka intok Liojta a' ya'aa
i'a'uta a' chupa'abaekai, aapo, a'
me'etune' betchi'bo au su'u tojak,
junuen aapo, kia tiusi machika
kuuset mukneeka juni'i. 9 Jiba inia
betchi'bo ju'u Lios, aapo'ik si'ime,
si'imeku ju'u eiyaawamta bepa,
aapo'ik yo'orisi a' eiyaanaa'uta au
lutu'uriataka, inika'a a' bittuak.
Intok ketchia, jume' team, si'imekut,
si'ime team bepa ta'eewame
a' teatuakai. 10 Junuen, chukula
taewaita yumako, si'ime, kia jum
teekau intok inim bwiapo jiapsame,
intok kia jume'e, ka tu'isi tawaka,
mekka bwiata betuk jipu'uwame
juni'i, si'imem, kaabeta be'eeka,
jume' Jesujta team jijikkajakai,
tonommea am japtene' betchi'bo.
11 Intok junuen, si'imem, aapo'ik
yo'owe Jesukrijtota, si'imeku a'
yo'otuka'uta, a' ta'aaka junuen
a' lutu'uria ti bem a' teuwaane'
betchi'bo, junuen achai Liojta
si'imem betana yo'orisi a' eiyaana'
betchi'bo.

Jume' Krijtota sualeme inim jiapsaka, tachiriata benasi maachi

12 Junuen san Krijtopo nemak
werim, tua in nake'um, in emomak
aneo, enchim jiba in enchim
tejwaaka'ut, enchim nee aet
jikkajaka'a benasia, inia betana
eme'e i'an, mekka nee emou nee
aneo, ketun che'a bepa nee aet
jikkajine. Eme'e, jinne'urimtakai,
kaitat emo che'ewareka, intok
iniat Liojta bichapo, ka tu'iku ji'op
majjaeka aet jiapsine. 13 Bwe'ituk
ju'u Lios, aapo juna'a, juka'
tu'ik, intok aapo'ik enchim nok
jikkajinee'ut, kia junuen enchim a'
ya'ape'eene' betchi'bo intok inika'a,
aapo, enchim aet yeu yuma'ane'
betchi'bo enchim aniame, tua
aapo'ik junen a' tu'ure'po amani.

14 Si'imeta juka' enchim joa'uta,
eme'e kaachin ae tana jiaka intok
kaitat nok nassuaka a' joone.
15 Junuen, inim kaabeta, ka tu'ik
intok enchim a aet na'atejonaa'uta,
emot a' bitne' betchi'bo. Ala
eme'e jume' inim jiapsame, jume'
wepulsi ka tu'ikut jiba jiapseka a'
joame, intok si'ime ka tu'i yoemem
nasuk, eme'e, Liojta betana
yoemiarimtakai, ka tu'ika kaita
emot aune. Eme'e inime nasuk,
teeka tua ka machiku chokim
beeteme benasi tachiriam benaka,
ju'u tu'ik betana am ju'uneetua.
16 Intok eme'e, jiba yuu jiapsiwamta
betana, juka' Krijtota bemela nok
lutu'uriata ameu a' teuwaakai.
Junuen chukula Jesukrijtota a'abo
notteo, inepo emo betchi'bo tua
yuma'isi in allea'uta inepo a' bitne.
Inepo, juka' emo nasuk in ino
utte'a jooriaka in ya'ari intok kia
juka' tekilta juni'i, ka kia beja in
a' ya'ariaka'po ju'uneakai. 17 Intok
junuen inepo, Liojta enchim a'
sual ta'a' betchi'bo, a' yo'oribaeka,
jiokot aneka enchim bo'o jooria'uta,
inika'a emomak a' chupa' betchi'bo,
inepo me'etuneeka juni'i, inien
weyeka inepo, kaachin jiaka, iniat
Liojtau bicha emomak in allea'uta
nee enchim a' bit i'a. 18 Junae
betana ket eme'e alleene. Intok
inien in allea'ut eme'e nemak
alleene.

Ju'u Timoteeo intok ju'u Epaproliito' teame

19 Yo'owe Jesukrijtota junen
eao, ineponee juka' Timoteeota
nee lauti aman emou a' bittuabae.
Bwe'ituk junuen inepo enchim
aman ju'uneiyaaka allee betchi'bo.
20 Bwe'ituk inepo kaabeta intok
inim nele benasi eaka emot
jiapsekamta intok tua lutu'uriapo
emo tana tu'ik waatamta emou
bittua machi. 21 Bwe'ituk inim
si'ime jume' waate, bempo
betchi'bo bem joonee'ut jiapse.
Intok inime'e, Krijtota betana
weyeka bo'o jooriawamtat, ka a'
eiyaaka, ka aet jiapsek. 22 Taa eme'e
emo nasuk jaibu tu'isi a' ta'aa
Liojta betana weyemtau yumaka
a' joa'uta. Intok aapo'ik Krijtota
nok lutu'uriata in yee majta'ut,
nemak tekilta a' ya'ariaka'uta,
yoemiawaita, aapo'ik achaiwa
a' ania'a benasia. 23 Inien san,
inepo aapo'ik ne aman emou a'
bittuabaeka'ea. Taa inepo inim
neu a' chupnee'uta bat ju'uneesuko.
24 Ineponee ala, inia betana yo'owe
Jesukrijtotat yoem'ea, junuen,
jiba inepo weyeka, lauti in aman
enchim bitnee'u betana.

25 Taa ketchia, inepo juka'
Krijtopo itomak weri, Epaproliito'
teamta, juka' tekilta nemak
joamta intok iniat nemak jiokot
au bichamta, i'an lautipo in aman
emou a' bittuanee'uta a' utte'a ti ea.
Jiba juka' enchim, neu ayukamtat
nee a' aniane' betchi'bo aman bat
naataka enchim a'abo bittuaka'uta.
26 Bwe'ituk aapo tu'isi aman enchim
si'imem bitpea. Intok aapo emo
betchi'bo ka yanti ela, aapo'ik
ko'okoeka'u betana enchim a'
ju'uneiyaaka' betchi'bo. 27 Lutu'uria
ala, junuen aapo'ik a' ko'okoeka'po
intok inim batte mukukai. Taa
ju'u achai Lios aapo'ik a' jiokoleka
a' aniak. Intok ka aapo'ik jiba taa

nee ketchia junuen inim, junae
betchi'bo, ka naa buusti intok
in sioka'u net aune' betchi'bo.
28 Inia betchi'bo nee, inepo che'a
juni'i, aman emou a' bittuabaeka
bamseka junuen aapo'ik juchi
a' bichaka enchim alleaka intok
junuen inepo nee juni'i, ka unnaa
siok betchi'bo ne aman emou a'
bittua. 29 Aapo'ik eme'e, Krijtopo
emomak a' weriaka'po aman, eme'e
tu'isi, intok tua enchim alleerie a'
mabetne. Intok eme'e, jiba inien
aapo'ik bebenaka Krijtota sualeme,
am eiyaaka am bitne. 30 Bwe'ituk
aapo junuen, wepulsi Krijtota
betana tekil weyemtat a' jiapseka'
betchi'bo batte mukukai. Aapo, ju'u
au yeu a' weenee'ut ka au jinileka,
enchim inim nemak aneka, enchim
nee aet ania'ea'ut, nee aniakai.

Tua lutu'uriapo, Liojta betana ju'u lutu'uria weyeme

3 I'an intok, Krijtopo nemak
werim, yo'owe Jesukrijtotat
eaka, eme'e enchim allea'u emot
aune. Inim nee betchi'bo kaachin
maachi, juka' che'a bat in emou
ji'ojteka'u betana juchi in emou
a' teuwaanee'uta, bwe'ituk ini'i,
emo betchi'bo, tu'ineeka weye.
2 Eme'e, wame'e ka tu'ik joaka
intok juka' Liojta betana nok
lutu'uriata, ka junama wa'am yee
a' majtame betana, intok jume'
sirkunsision teamta, jinne'ui tu
betchi'bo a' bo'o joorianaa'uta a'
utte'a ti jiame betana, emo suuane.
3 Bwe'ituk itepo, witti weyeka,
itom jiapsie, Liojta yo'oreme, intok
Jesukrijtotamak itom ea' betchi'bo
tua alleaka jiapsakai, itepo
juname'em jume'e, Liojta bichapo
lutu'uriapo sirkunsiraaroarim
benasi bitwame. Intok itepo, juka'
inim ka nanau machika bo'o
jooriawamtat ka iniat eaka bo'o
bichame. 4 Jiba nee inepo, inile
benaka bo'o jooriawamtat eaka, a
aet bo'o bit betchi'bo, lutu'uriaka
juni'i. Inim kaabe intok che'a
nee bepa lutu'uriata jipu'uu ean
inile benaka bo'o jooriawamtat
eaka bo'o bit betchi'bo. 5 Inepone,
woj naiki taewaim weyeka yeu
tomtilataka, nee sirkunsiraaroawak.
Bwe'ituk inepo Ijra'el tuka'uta
betana nat tomti a' yoemrawa
betana ne weye. Ket aapo'ik
yoemia, Benjamin teamtat yeu
katriam betana ne weyekai.
Ineponee epreeo, jume' in yo'owam,
bempo'im tua epreeo yoemra
tuka' betchi'bo. Inepone, jume'
Moiseejtuka'uta betana nesauri
ji'ojteim, kaita be'eeka, yuma'isi
ket in am bo'o jooriasuka'po,
inika'a teuwaaka nee paiseeom
teammak na'ikiatukan. 6 Inepo,
tua junen jiaka, aet jiapseka,
junuen inepo, te'opommet, jume'
Krijtota sualeme am lu'utabaeka
ne ameu suuan. Intok inepo,
jum Moiseejtuka'uta nesauri
ji'ojteimpo weyeka, si'imeku
amma'ali jiapsi'eewamta betana,
yuma'isi in a' jooa' betchi'bo,
kaita'po na'atejo machikai. 7 Taa
si'ime ju'u inile benaka bo'o
jooriawaa'u, bat naataka nee
betchi'bo tua in eiyaaka a' bicha'u,
i'an inepo, Krijtotamak eaka in
jiapsa' betchi'bo, junaka'a bo'o
jooriawame, nee betchi'bo, kaita
tu'ika aet aayuk. 8 Intok naa

buustia, inepone, inim si'imeta
nee, kaita teuwaamta benasi nee
a' eiyaa. Inika'a, i'an juka' in
yo'owa, Jesukrijtota, kaitau a
tamachiatuka weyeka, inepo a'
eiyaa ta'aakai. Aapo'ik Krijtotamak
eaka intok aapo'ik yeu pu'arika
jiapsibaeka, inepo si'imeta ne omola
tawaaka, mekka wo'otita benasi
a' eiyaaka a' bicha. 9 Intok junuen
aapo'ik sualeka, nee si'imeku
aapo'ikumak eaka jiapsibae. Intok
iniat, ka junuen Moiseej tuka'uta
nesauri ji'ojteimpo weyemta in a'
joaka jiapsaka' betchi'bo, junaet
eaka, tu'isi in mabettunee'uta bo'o
bichakai. Ala, Jesukrijtota in a'
sualeka' betchi'bo, junae, Liojta
betana tu'isi in mabettunee'uta
bitbaekai. Bwe'ituk ju'u Lios, jume'
Krijtota sualeme, inime'e, ka tu'ik
kaita amet ayukame benasi am
bichaka, tu'isi am mabbeta. 10 Ju'u
in bit bo'o bichaka in ta'aanee'u,
inien weyeka, yuma'isi, Krijtota
in a' ta'aaka jiapsinee'u, intok,
kokoarim nasuk ae a' jiabijteka'u
utte'awae aniawaka in jiapsinee'u,
intok jiba aapo'ik inim jiokot au a'
bichaka'u benak nee a' inne'aakai,
junuen, jiba aapo'ik a' mukuka'a
benasi, inepo mukneeka juni'i,
ini'i juna'a. 11 Junuen, inepo ket
ale benasi, kokkoarim nasuk in
jiabijtenee'uta, in a' jajamnee'uta
bit bo'o bichakai.

Chukula, Liojtamak tu'ik jajam betchi'bo, u'u itom aet jiapsi'ea'u

12 Ineponee si'imeta inia betana,
ju'u in teuwaa'ue, kannee jaibu in a'
jajam suka'uta intok kia juka' inim
si'imeku yuma'isi in jiapsi'ea'uta
juni'i, kannee inika'a teuwaa. Taa
inepone, juka' Jesukrijtota nee
a' bit i'aka, junak junae betchi'bo
nee yeu a' pu'aka'uta, jiba iniat,
bichau bicha nee ino utte'a jooria,
junuen inika'a in a' jajamne'
betchi'bo. 13 Krijtopo nemak werim,
ineponee iniat nee kee ino aet yeu
yuma'asuka'a benasi ne ea. Ala nee
senu weemtat eaka jiba a' ya'abae.
Si'imeta juka' jaibu simsukamta,
a' koptaka, intok i'an inepo, juka'
bichau bicha in ya'a'ea'ut jiba ne
jiapse. 14 Inien weyeka, nee aet yeu
yumaka intok juka' Liojta, aapo'ik
chukula, Jesukrijtota mak itom
eaka jiapsaka' betchi'bo, juka' jiba
betchi'bo tu'ik itou a' na'ikiaka'uta,
junuen junaka'a jiba jajambaeka
nee ino utte'a jooria.

15 Si'ime itepo jume'e, ka jiapsita
bepa, yuma'isi Krijtota sual
ta'aame, itepo inien inia weyemtat
itepo tee eepo yuma'i. Inia betana
intok, emo nasuk watem, wateku
ta'abwisi ea'ateko, aapo ju'u Lios,
inia betana enchim aet ju'uneene'
betchi'bo enchim aniane. 16 Taa ini'i
ala, itepo, Krijtota betana weyeka
juka' lutu'uriata, i'an tajtia itom
ta'aalaa'u betana, iniamak weyeka
itepo iniat jiapseka, inim si'imeta
tee a' bo'o jooriaka jiapsine.

17 Krijtopo nemak werim, eme'e,
inim ju'u in jiapsaka'ut, nee
bichaka, neu a' ta'aarika jiapsine.
Intok ketchia, eme'e, jume' watem,
enchim itou a' ta'a i'aka, ju'u
itom jiapsaka'ut, itou a' ta'aaka
jiapsammet mammatene. 18 Inim jue
benasi enchim a' etejorialaa, intok
i'an nee ketun juchi wee'po, tua aet
siokaka ne emou a' teuwaa, inim

juebenam ane'u, Krijtota junuen
weyeka, kuuset ito betchi'bo a'
mukuka'u betana, juka' lutu'uriata
a' beje'eka jiapsame. 19 Taa chukula
inimmeu ju'u chupneeme, jiba
betchi'bo jiokot bem emo bitnee'u
juna'atune. Inime'e, wa'a Liojta
yo'oriwamta benasi bem aet
jiapseka'u, ju'u tua kiak bem
bwa'anee'u juna'a. Ju'u tiusi
machika bem joa'u, ame betchi'bo
alleewaka, ae emo uttiawame. Intok
inime'e, wepulsi inim weyemtat
jiba jiapsek. 20 Taa itepo, jiba teekau
jiapsammak tee aman lutu'uriak.
Intok ketchia, itepo, jiba juna'abo
teeka betana tee a' bo'o bicha, juka'
yee jinne'umta, juka' itom yo'owa
Jesukrijtota. 21 Aapo intok, inime'e
inim, ka eiyaawatchika jiokot
machika itom takaam, aapo junuen,
aapo'ik takaawa, ujyoisi machika,
ka lu'utineeme, junuen am machine'
betchi'bo junuen itom tawaane.
Intok aapo, inika'a, jiba ju'u aapo'ik
utte'awae, si'imekut, si'imeta ae a'
yeka'ue, inika'a ya'ane.

Yo'owe Jesukrijtota ka koptaka, jiba alleenee

4 Inien san Krijtopo nemak
werim, tua in nake'um,
eme'e i'an tua in bitpea'um, jiba
jume'e, emo betchi'bo tua alleaka
intok emo nasuk aneka tekilta in
ya'ari betchi'bo, chukula juka' jiba
betchi'bo tu'ik emot in bitnee'u.
Eme'e, jiba inien ka ta'abwisi eaka,
bichau bicha Krijtota ka koptaka, a'
sualne, tua in nake'um.

2 Ju'u Ebooria' teamtau intok
ju'u Sintiike' teamtau ketchia,
itom yo'owa Krijtota enchim nau
a' suale'po aman, enchim nau
emo tu'utene' betchi'bo nee emou
nooka. 3 Empo intoko, nemak juka
tekilta, ka oubaka, jiba nemak a'
joame, inime'e jaamuchim Krijtopo
itomak werim, amemak etejoka
em am aniane' betchi'bo ne eu
ujbwana. Bwe'ituk bempo nemak,
juka' Krijtota nok lutu'uriata, jiokot
emo bichaka, emo utte'a jooriaka a'
teuwaa betchi'bo nee aniak. Bempo,
ju'u Klemente' teamta make intok
jume' waate nemak tekipanoakam
mak nawi, inime'e, bempo'im team,
bempo wame'e Liojtamak jiba yuu
jiapsineeme, junamemak na'ikiari.

4 Eme'e, yo'owe Jesukrijtotat
eaka, jiba wee'po, alleaka jiapsine.
Intok ne wosa nee a' teuwaa, tua
eme'e alleene. 5 Inim eme'e, si'imem
betana, si'imeku tu'ik yeteu enchim
joaka jiapsa'uta emot bitnaa. Ju'u
taewai, yo'owe Jesukrijtota aet
a'abo a' nottinee'u abe yuuma.

6 Inim eme'e, kia jita ayukamta
betchi'bo juni'i, ka siok eebaane.
Ala eme'e junae betana, si'imeta
Liojtau bicha nokaka au a'
teuwaane. Junuen au bicha
emo nokriaka intok ketchia
si'imeta betchi'bo enchim a' bai
sae'uta teuwaane. 7 Junako ju'u
Lios, aapo'ik betana weyeka,
juka' kaitat jain eewaka yanti
elwamta, inia betana, kaitau a
tamachiatuka, inim si'imek che'a
bepa eiyaawatchik enchim bittuane.
Intok ini'i, aapo'ik betana weyeka
yanti elwaka jiapsiwame, inim
enchim jiapsim intok enchim aet
jiapseka'ut, inika'a, Jesukrijtotamak
eaka enchim jiapsa'ut, si'imekut
enchim aniane.

Eme'e tu'ik ausu'likut emo temainee

8 I'an intoko Krijtopo nemak
werim, eme'e, si'ime ju'u inim
lutu'uria taka weyemtat, intok
si'ime ju'u yo'ori maisi weyemtat
intok ju'u si'imeku lutu'uriaka bo'o
jooriawamtat, si'ime ju'u, Liojta
bichapo tu'isi jiapsiwaka joowamtat,
si'ime tu'isi weyeka naksi machika
weyemta aet ayukamtat, si'ime
ju'u inim tu'ika aet ayuka senuk
a joonee'ut, eme'e si'ime inile
benakut jiapsine. Eme'e, si'ime
waka'a tu'ika intok junae betchi'bo
jiba enchim aet mabbetnaa'ut emo
temaine.

9 Eme'e, juka' in enchim majtai,
juka' enchim bo'o joorianeeka in
enchim tejwaarita intok juka' nee
betana enchim jikkajaka'u intok
enchim bichapo a' joaka in ya'ari
enchim bichaka'uta, au waateka a'
bo'o jooriane. Ju'u Lios intok, aapo,
kaitat jain eewaka yanti elwamta
yee bittuame, aapo emomaktune.

Bwe'u jo'ara Piliipoj tea'a betana, Krijtota sualeme Paplota betchi'bo, ju'u tomi nau tojiwakame

10 Tua ne alleaka itom yo'owe
Jesukrijtota bai sae, juchi wee'po
ju'u in ino ae anianee'ue, enchim
neu waateka' betchi'bo. Inen jiaka,
kannee enchim nee koptalatuka'uta
a' teuwaakai. Ala che'a, inia betana,
bat naataka enchim nee anianee'uta
ka utte'atukan. 11 Inika'a nee
teuwaaka, kannee inim tua kaita
in jipueka neu a' be'e' betchi'bo
a' teuwaa. Bwe'ituk inepo nee, kia
jita ili in jipue'ue, in yanti elaka
jiapsinee'u nee joiwala. 12 Inepo
nee kaita jipueka in jiapsinee'uta,
intok kia ae in ino ania'uta jipueka
in jiapsinee'uta juni'i, nee a'
ta'aa. Inepo inim, jachin weyeka,
ji'ibwaka oo ka ji'ibwaka, yu'in jita
jipueka oo tua kaita jipueka juni'i,
ka jain eaka in jiapsinee'uta, nee
a' ta'aa. 13 Inim si'ime weyemta
betana, iniau nee yuuma. Bwe'ituk
Krijto juna'a, nee aniaka, aapo ju'u
inia betchi'bo utte'ata net autuame.
14 Taa junuen taka juni'i, inim
lautipo tua obiachisi in ino bichaka
neu ayukamtat eme'e nee aniakai,
iniat eme'e tu'isi aayuk.

15 Jiba enchim, jume'e, jum bwe'u
jo'ara Piliipoj tea'po joomem ket
ju'unea'a benasi, junako, jum
bwiaara Maseroonia' tea'a betana
Krijtota bemela nok lutu'uriata
ju'ubwa nee yee a' majta taiteka
nee yeu simeo, eme'e, kaabe intok
jume' Krijtota sualeme, Liojta
betana weyeka tu'ik enchim nee
betana mabetaka, inika'a alleaka
enchim a' bai saeka' betchi'bo,
eme'e, si'ime nau a' yuma'ariaka,
juka' in ino ae anianee'uta
neu a' bittuakame. 16 Bwe'ituk
junako, ketun jum bwe'u jo'ara
Tesaloonika' tea'po nee ama aneo,
eme'e wosa oo ae bepa, nau a'
tojaka, juka' in ino ae anianee'uta,
aman neu a' bittuak. 17 Kannee
jak wepulsi emo betana jita in
mabetnee'ut jiba eakai. Ala ju'u in
bitbae'u, ini'i, tu'ik enchim ya'ari
betchi'bo, chukula, Liojta bichapo,
che'a juni'i emou tu'ik enchim
bitnee'u juna'a. 18 Bwe'ituk inim
inepo, i'an naa buusti nee a' jipue,
kaita neu be'eekai. Inepo, ju'u
Epaproliito' teamta mak, enchim

neu bittuaka'uta, iniamak juka'
neu be'eemta bepa nee naa buusti
a' jipue. Ju'u enchim nau tojaka
enchim neu bittuaka'u, ini'i, win
jubaka tattaawame, insienso'
teamta benaka intok Liojta yo'ori
betchi'bo, bwalata me'erita, aapo'ik
ae allea'u benasi machika aapo
tu'isi a' mabetak. 19 Aapo ju'u in
yo'owa Lios, si'imeta juka' emou
be'eemta enchim a' bittuane. Aapo,
che'a bepa kaitau a tamachiatuka,
Jesukrijtota betchi'bo, yee a'
jooriasuka'u betana weyekai.
20 Juka' itom Lios intok aapo
itom yo'owa, tua alleaka jiba yuu
betchi'bo a' yo'orinaa'u, aapo'iku
aune. Tua junuentune.

Ji'ojtesuka, ju'u Paplo am tebotua

21 Eme'e, nee betana si'ime
jume' ama Krijtota sualeka, Liojta
yoemiam nee am tebotuariane.
Jume' Krijtota sualeka, nemak inim
aneme, enchim tebotua. 22 Inim
bwe'u jo'arapo, si'ime jume' wate
Krijtota sual ta'aame, intok che'a
bat nokaka, jume' inim bwe'u
jo'ara Roma' tea'po, ju'u che'a
yo'o ya'arita Sesar teamta jo'aapo
jo'aakame, inime'e enchim tebotua.
23 Ju'u itom yo'owe Jesukrijto,
aman enchim si'imem, aapo'ik
betana weyeka, emou tu'ik enchim
alleenee'u, emou a' autuane. Tua
junuentune.

Kolosensem

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Koloosaj tea'po Krijtota sualemmeu ji'ojte

1 Inepo Paplo, Liojta junen eaka' betchi'bo, Jesukrijtota beetana
yeu pu'ataka nee yeteu bittuari.
Inepo intok ket, ju'u Krijtopo
itomak weri, Timoteeo' teamta
make, 2itepo inika'a ji'ojteita,
tee, jume' bwe'u jo'ara Koloosaj
tea'po joomem taka, jume'e, ka
a' koptaka, Krijtota sualeka Liojta
yoemiammeu, tee a' ji'ojte. Aapo
ju'u Lios itom yo'owa, aapo'ik
betana ka jain eaka, yuma'isi yanti
elwamta enchim a' bittuane.

Paplo, jume' Krijtota sualeme, Liojtau bicha am nokria

3Itepo tee jiba juka' Liojta, itom
yo'owe Jesukrijtota yo'owata
tee aapo'iku bicha enchim
nokriakai, emo betchi'bo te a'
bai sae. 4Bwe'ituk itepotee inim,
emo betana Jesukrijtota enchim
a' sual ta'aa'uta intok si'ime
jume' Liojta yoemiam enchim
tu'isi am nak ta'aa'u betana, tee
emo tana a' etejoriari. 5Eme'e
junuen aneka, juka'a, chukula
jiba betchi'bo teekau tu'ik enchim
bitnee'uta a' ayuka'po'enchim
a' ju'uneiya' betchi'bo. Eme'e,
inika'a teekau jiba betchi'bo
enchim bitnee'ut, juka' Krijtota
betana bemela nok lutu'uriata,
a' jikkajaka a' mabetakai, junue
inika'a ta'aak. 6Jiba ini'i, Krijtota
bemela nok lutu'uria, emou
bicha teuwaawakame, aniat yeu
tajtia si'imekut weyeka intok
teuwaawaka, sualwa. Inia betana,
jiba emo nasuk yeu a' sika'a
benasia, junak bat naataka juka'
Liojta, tu'isi aapo'ik yee a' nake'uta
enchim a' jikkajaka'po naatekai
intok junako, eme'e junuen yee a'
nak ta'aa'uta tua lutu'uria taka a'
weye'uta enchim a' ju'uneiyaakai.
7Inia betana ju'u itom nak ta'aa'u,
Epapraaj teame, ini'i itomak
tekipanoakame, intok jiba aapo,
emo betchi'bo Krijtota betana
tekilta ka a' koptaka a' joame, aapo
enchim a' majtak. 8Aapo a'abo inim
emo betana etejota itou nu'upaka
intok, Krijtota sualeka enchim yee
nak ta'aa'uta emot ayuka'u, itom
etejoriak.

9Inia betchi'bo itepo, inia betana
enchim ju'uneiyaaka naatekai,
itepo katte enchim koptaka, Liojtau
bicha jiba enchim nokria. Intok
junuen, inepo, aapo'ik Liojta,

a' ea'po aman inien enchim jiapsi'ea'ut, tu'isi yuma'isi enchim a' ta'aanee'ut, intok ket, si'imekut, koba suawata emot a' autuanee'ut, intok aapo'ik betana weyeka, si'ime juka' lutu'uriata, yuma'isi enchim a' ta'aanee'ut, enchim a' aniane' betchi'bo aapo'iku bicha ne enchim nokria. 10 Junuen eme'e, jume' Liojta yoemiam jiapsi'ea'a benasia, a jiapsine. Intok eme'e jiba aapo'ik tu'ureka a' joo i'a'uta a' joakai. Junuen eme'e inim si'ime tu'ik bo'o jooriawamta emot bittebone. Intok jiba che'a juni'i eme'e yuma'isi Liojta a' ta'aa sakakai. 11 Itepo, si'imeku aapo'ik Liojta betana weyeka, kaitau a tamachiatuka ju'u aapo'ik utte'awae, yuma'isi aapo'ik enchim aniane' betchi'bo te au bicha enchim nokria. Junuen enchim si'imeta juka' bette maisi machik emou weyemta, yuma'isi, ka seej chukti eaka, intok tua enchim allea'u emot ayuka, ka enchim ko'om eene' betchi'bo. 12 Intok juka' itom yo'owa Liojta junuen aapo'ik, jume' teekau ujyoiku jiapsammak, juka' aapo'ik betana tu'ik, jume' a' yoemiam am bittuanee'uta, ket enchim a' mabetnee'uta enchim au lutu'uriatune' betchi'bo enchim a' tu'u ya'ariakamta, enchim aet a' bai saune' betchi'bo. 13 Ju'u Lios, inim itom jume' lutu'uriat ka ju'uneaka intok bebeje'erita betana yekawaka, ka tu'ik itot ayukamta betana, aapo itom jinne'uk. Intok aapo, tua a' nakeka a' yoemia, teekau nesaweka a' kateka'u, junaman jiba betchi'bo itom aamak ane'uta itom a' tu'u ya'ariak. 14 Jiba junae, aapo'ik ito betchi'bo a' mukuka'ue itom jinne'uka intok itom ka tu'uwa ya'arimmet itom jiokoekai.

Krijtota kuuset mukuka' betchi'bo, u'u Liojtamak a emo tu'utewame

15 Ju'u Lios, ju'u ka bittaka jiapsame, a' u'usiwa a'abo yepsaka junuen aapo inim bittaka aanek. Ini'i intok aapo jiba ju'u Liojtamak tuka si'ime juka' ju'unakteita au yo'otaka a' yekame. 16 Ketchia, jiba aapo ju'u Krijto juna'atakai, ju'u, jum teekapo ayukamta intok inim bwiapo ayukamta, kia ju'u a bittumta intok kia ju'u ka a bittumta juni'i, aapo juna'a a' ju'unaktekame. Inien a' weyekai, kia teekau juni'i, si'ime ka bittaka ju'u yo'o ya'uraa nesawemta, intok jume' inim si'imem bepa ya'uraam, che'a utte'aka yo'o nesaweme, aapo si'imeta ju'unaktek, intok si'ime aapo'ik betchi'bo ju'unaktewak. 17 Aapo ju'u Krijto, si'ime ayukamta bepat che'a bat naataka naateka jiapsa. Intok aapo'ik betchi'bo si'ime ju'unaktei ayukame, ka ta'abwisi, ala tua junaen a' we'ea'a benasia ayuka weye. 18 Intok naa buustia ju'u Krijto, si'ime jume' a' sualeme, inime'e aapo'ik taka benasi machika, aapo juna'a ju'u inimmeu koba taka ameu yo'owe. Jiba aapo, inime'e a' sualeme, jiba yuu jiapsiwamta amet autuame. Aapo juna'atuk, inim ju'u che'a bat weyeka, jume' kokkoarim nasuk jiabijtekame. Junuen weyeka, aapo'ik si'imeku yo'otaka, bat a' kiktenee'uta junuen au lutu'uria tune' betchi'bo. 19 Bwe'ituk ju'u Lios, junuen aapo, aapo'ik junuen weyeka a' Lioj tuka'u, si'imeku aapo'ik Krijtota a' bittunee'uta

junuen a' waatak. 20 Intok ketchia
ju'u Lios, Krijtota inim a' yaaka'ue
amani, si'imeta ayukamta, junuen
jume' inim bwiapo jiapsame, intok
kia aman teekapo jiapsame nasuk
juni'i, nau eewamta a' ya'anee'uta
waatak. Junuen Krijtota inim si'imem
betchi'bo kuuset popontaka a'
mukuka'ue, aapo'iku mak a bem emo
tu'utenee'uta a' yaakai.
21 Bat naataka eme'e Liojta mak
ka lutu'uriakai, intok ju'u ka tu'ik
enchim bo'o jooria' betchi'bo, Liojta
ka alleetuaka, a' beje'eka jiapsaka
juni'i, taa i'ani ju'u Lios, jiba aapo'iku
mak eaka enchim jiapsinee'uta a'
yaak. 22 Inika'a, jiba aapo ju'u Krijto,
a' takaawapo jiokot ko'okosi machik
a' ine'aka, mukuka a' yaakai. Inien
inika'a aapo a' yaak, junuen chukula,
wepulsi aapo'ik betchi'bo yoemra
taka intok ka tu'ika kaita emot
tawalataka intok naa buusti, jiokot
enchim aet tawaanaa'uta, kaita emot
ayuka, junuen Liojta bichapo enchim
mabet tune' betchi'bo. 23 Taa inika'a
bit betchi'bo, eme'e, Krijtota enchim
sual ta'aa'ut, ka ta'abwisi eaka, iniat
eme'e machisi aet ju'uneaka bichau
bicha aet eaka jiapsine. Intok ju'u
Krijtota bemela nok lutu'uriata
enchim a' jikkajaka' betchi'bo, tu'ik
enchim aet bit bo'o bicha'uta, ka a'
koptakai. Ini'i Krijtota bemela nok
lutu'uria juna'a, ju'u inim si'imekut
aniat yeu tajtia teuwaawame, intok
inepo Paplo, nee ket inika'a a' tekiaka,
yee a' majta betchi'bo ne au pu'ari.

Paplo, Krijtota sualeme am bit betchi'bo am tekil maki

24 I'an ne allea ju'u inim emo
betchi'bo jiokot in ino bicha'utchi.
Bwe'ituk inepo inien nee jiba juka'
Krijtota, jume' aapo'ik sualeme,
aapo'ik takaawa benasi a' bicha'um,
ame betchi'bo jiokot au a' bit'ea'uta,
ama be'eemta, junuen inepo in
takaapo a' chupa'i. 25 Inepone, jume'
Krijtota nau sualeme nasuk, Liojta
betana weyemtat si'imeku am
bichaka ne au yeu pu'atuk. Liojta,
tu'ik emo tana waataka, juka'
tekilta aapo'ik betana in mabetri,
ini'i emo betchi'bo tu'ika weyeka,
Krijtota bemela nok lutu'uriata,
yuma'isi, kaita be'eeka in yee
a' majta i'awa'u betchi'bo. 26 Jiba
inika'a, che'a bat naataka naateka
taewaimmet, juka' Liojta jiba a'
ju'uneiyaaka, intok ka yeu machiari
tuka'uta, taa inia betana aapo
i'an, jume' aapo'ik yoemiammeu
machisi aet am ju'uneetualaa.
27 Inime'e bempo'immeu ju'u Lios,
inia betana ka ju'uneiyaawamta,
ju'u ka jurio yoemrata betchi'bo,
kaitau a tamachiatuka, ama butti
tu'ik aet ayuka'uta, inika'a am
ju'uneiyaatuabaek. Ini'i Liojta jiba
ju'uneiyaa'u intok, ini'i, Krijtota
i'an emot jiapsa'u juna'a. Intok
aapo'ikut eme'e a' bitne, juka'
chukula, aapo'ik bichapo tua
enchim eiyaanaa'uta.
28 Itepo, Krijtota betana weyemta
tee yeteu a' teuwaa. Intok itepo
inim si'imemmeu nokaka am
tejwaa. Intok tee si'imem majta,
junuen yuma'isi bem ju'uneene'
betchi'bo. Junuen inim we'epulaka
Krijtotamak eaka, che'a yuma'isia
a' sualeka bem jiapsine' betchi'bo.
29 Jiba inia betchi'bo, inepo, Krijtota
utte'ata net a' autua'ue, iniat
jiapseka, aet beje'ewaka jiokot aet

ino bichaka juni'i, jiba nee bichau
bicha juka' tekilta jooa.
2 Bwe'ituk inepo, emo betchi'bo
intok jume' jum bwe'u
jo'ara Laorisea' tea'po jo'aakame
betchi'bo, intok si'ime jume'
kee nee bit ta'aame betchi'bo,
nee Liojta bichapo aneka, tua
unnaa in tekipanoa'uta nee
enchim a' ju'uneiyaa i'a. 2 Inien
inepo, kaita'po bem ko'om eene'
betchi'bo intok nau eaka bem
emo nak ta'aane' betchi'bo intok
Liojta betana suawata, kaitau a
tamachiatuka, amet aune' betchi'bo.
Junuen Liojta betana, aapo'ik jiba
a' ju'uneiyaaka, ini'i, jiba aapo'ik
juka' Krijtota, a' ta'aaka, ka
ta'abwisi eaka aet bem yoem eene'
betchi'bo iniat nee am nokriakai.
3 Bwe'ituk aapo'ik Krijtotat aayuk
ju'u kaitau a tamachiatuka koba
suawa, intok si'ime wa'a, si'imekut
a ju'uneewaka intok a ta'eewaka
suawa. Ini'i aapo'ikut essoitaka
aayuk. 4 Inepo nee inia betana nee
inika'a emou teuwaa, junuen, inim
kaabem, ujyoisi, sual maisi emou
nokaka enchim am bai ta'aatuane'
betchi'bo. 5 Bwe'ituk kannee aman
emomak aneka enchim bichaka
juni'i, inepo emot eaka, emomak in
ane'e benasi ne ea. Intok alleenee
emo nasuk si'imeku enchim nau
eaka jiapsa'uta intok ka ta'abwisi
eaka, Krijtota ka a' koptaka enchim
a' suale'uta enchim ju'uneiyaakai.
6 Inien san, jiba enchim, yo'owe
Jesukrijtota a' mabetaka'a benasia,
eme'e junuen bichau bicha aapo'iku
mak eaka enchim jiapsinee'u utte'a.
7 Eme'e, wepulsi aapo'ikut eaka
enchim jiapsa'ut emo ju'uneiyaakai,
intok enchim a' sual ta'a' betchi'bo
aet emo utte'a jooriakai, intok
aapo'ik junuen enchim jiapsi i'a'ut,
bichau bicha che'a yuma'isi aet emo
temaineekai, jiba junaen enchim
majtawaka'a benasia, eme'e jiba
Liojta yo'oreka a' bai saekai.

Krijtota sualeka, ka bat naataka benasi jiapsiwame

8 Eme'e emo suuane, jume'e,
bempo bem suawa betana a' ta'aaka
intok ka lutu'uriata weiyaaka,
yee nok koba' betchi'bo bem yee
majta'ue, iniae ka enchim am bai
ta'aatuabaane. Bwe'ituk bempo ka
Krijtota betana weyeka lutu'uriat
eakai, ala, inim bat naataka
katriam betana bem ta'aaka'ut
intok inim ayuka weyemta betana
junuen sualwaka a' ta'aaka iniat
eaka iniae yee majta.
9 Bwe'ituk Liojta betana, aapo'ik
tokti a' Liojtuka'uta, ini'i, kaita
be'eeka, Jesukrijtotat ayuka bitwaa.
10 Eme'e intok, i'an Krijtota sualeka
aamak eaka jiapsakai, jinne'uimtaka,
aapo'ik Liojta betana weyeme
kaita emou be'ee. Aapo ju'u Krijto
intok, si'ime yo'o ya'uraata intok
nesaweme bepa che'a yo'otaka,
am saweka am yekame. 11 Ketchia
eme'e jiba Krijtota mak eaka enchim
jiapsa' betchi'bo, i'an aapo'ik betana
inien ya'arim benasi bitwaa. Taa
ini'i, sirkunsisionpo ta'eewame, ka
ju'u takaapo a' joowa'a benasia
weyekai. Ala, eme'e ju'u enchim
inim ka tu'i yoemem tuka' betchi'bo,
ka tu'ik emot ayuka, enchim ka
tu'uwa ya'arim betana eme'e
jiokoiwaka, junuen emou chupuk.
Inile benaka, juna'a Krijtota betana

weyeka, sirkunsisionpo ta'eewame.
12 Eme'e, bato'owaawakai, junako
eme'e junae, aapo'ik Krijtota mak
ma'atuka intok ketchia junama'a
eme'e, kokolam taka, aamak nau
jiabijtek. Junuen eme'e, Liojta
utte'ata aet ayuka, Krijtota kokoarim
nasuk a' jiabijtetuaka'uta enchim
a' sualeka' betchi'bo. 13 Eme'e bat
naataka enchim ka tu'uwa ya'arim
betchi'bo intok eme'e junak ka
enchim sirkunsiraaroarim tuka'
betchi'bo, Liojta bichapo kokolam
benasi bitwan. Taa i'an ju'u Lios,
aapo'ik Krijtota mak jiba yuu
jiapsiwamta emot autuari, si'ime
enchim ka tu'uwa ya'arimmet
enchim jiokoekai. 14 Aapo ju'u Lios,
jume' nesauri ji'ojteim, inia betana
itou utte'ataka intok inika'a, ama
weyemta itom chupa'ika jiapsi'ea'uta
ka itom chupa'iaka' betchi'bo junuen
ka tu'isi itom tatawamta, aapo,
juka' itou utte'atuka'uta junama'a
a' chupuk. Inika'a, Krijtota mak
kuuset a' poponakamta benasi
ayukai. 15 Krijto, aapo junuen
jum kuuset mukuka, junama'a,
bebeje'erita betana si'ime nesaweme
intok yo'o ya'uraa utte'akame, ama
am koobak. Intok aapo junama'a,
teekapo Liojta sawe'um ankelesim
bichapo, juname'e, ka am utte'aka'a
benasi am tawaakai. Inien kuuset
a' yaaka'ue, ka naa buusti intok
utte'aka bem tawanee'u am kobakai.

Liojta betana weyemtat eme'e emo temainee

16 Inien san eme'e inim ju'u
jita enchim bwa'ee'u oo enchim
je'ee'u betana, oo pajko taewaim
yo'oriwame betana oo bemela
metta yejtemta yo'oriwamta betana
oo yum jo'e taewaita yo'oriwamta
betana, inika'a ka enchim
a' bo'o jooria'u betana, kaabe
iniat lutu'uriaka a emot nokne.
17 Si'ime ini'i weyeme, wepulsi
juka' chukula yeu weenemta a'
teuwaaka joowan. Taa i'an ju'u inia
betana tua lutu'uriapo a' teuwaaka
weyeme, aapo ju'u Krijto juna'a.
18 Eme'e, wame'e inim, bempo aa
noki'ichiapo tua ka emo jabeleme
benasi jiapsame, intok jume'
ankelesim yee yo'ori i'ame betana,
eme'e, juka' Liojta betana, kaitau a
tamachiatuka enchim mabetri, ka
enchim a' u'aatuabaane. Bempo,
Liojta betana tenkupo benasi
emo a' bicha'ati jiaka juni'i, ka
lutu'uriata yee majta. Intok inime'e
inim ayuka bem ta'aaka'ut jiapseka,
emo che'ewareka jiapsa. 19 Bempo,
bem joa'uta ka Krijtota sualeka
ka aamak eaka a' jooa. Ju'u Krijto,
si'ime jume' a' sualeme aapo'ik
takaawata benasi machika, aapo
bempo'im kobata benaka, aapo'ik
betana weyemtae am aniaka junaet
am yo'oturiaka, intok inime'e, bem
joo'ea'ut tekilet, si'imem nau am
tojaka, inien Liojta aapo'ik betana
weyemta junaen a' chup i'a'uta a'
joame.

20 Eme'e inim Krijtota mak
nau kokokame benasi bitwaa.
Iniat eme'e jiba ju'u inim jachin
jiapsiwaka joowamta betana
au joiwaka enchim a' koptaka'
betchi'bo. Junak su, jaisaaka eme'e
ketuni inim kee Krijtota ta'aame
benasi jiapsibae. Eme'e junuen
juka' enchim yo'owasuka'um
betana, nesauta benaka utte'ataka

joowamta a' joakai. 21 Maa suko
eme'e: “Inika'a ka bwa'ane,
junaka'a ka jiubaanee intok kia
ka a' nu'ubaeka'eenee juni'i”, ti
jiia. 22 Inia betana si'ime ju'u
nesauta benaka joowame, ju'u
inim sawaawaka intok lauti lu'u
lu'utemta betana weye. Intok inim
watem betana jiba yee majtawaka
intok nesaurim benakai. 23 Lutu'uria
ala inile benaka bo'o jooriawame,
Liojta betana lutu'uria taka,
suawaekamta benasi a' machia'u.
Bwe'ituk iniat wateku Liojta ae
yo'oriwamta benak ama weye, ka
emo jabeliwamta betana intok
bettesi machika tekiata ama weye.
Taa inia betana, si'ime ini'i, ka
tu'ika senuk joopea'uta betana
junaka'a a' su'u toji betchi'bo, ka
yee aniakai.

3 Junuentuko, inien eme'e, jaibu
Krijtota mak kokoarim nasuk
jiabijtelame benasi bitwakai, eme'e,
Krijtota teekau Liojta batatana
betana a' kateka'u, chukula, kaitau
a tamachiatuka tu'ika enchim
bitnee'ut emo utte'a jooriaka
jiapsine. 2 Eme'e, ju'u jum teekau
enchim ju'uneiyaa'uta, ka koptaika
aet jiapsine. Intok inim weyeka, ka
tu'ik ka eiyaakai. 3 Bwe'ituk eme'e
inim ka tu'ik betana, Jesukrijtota
mak enchim kokoka'a benasi
tawalam. Intok i'ani eme'e, tua
lutu'uriapo jiapsiwamta emot
ayuka'ue, aapo'ik Krijtota mak
nau, teekau Liojta mak emot aayuk.
4 Jiba aapo ju'u Krijto juna'a, ju'u
jiba yuu jiapsiwamta yetet autuame.
Intok chukula, aapo'ik juchi
a'abo notteko, junako eme'e ket
aamak ama bittune. Intok eme'e,
aapo'ik tua ujyoika intok yo'orisi a'
machiaka'uta, eme'e aamak a' bitne.

Ju'u bat naataka jaisa jiapsiwaka'u, intok chukula ju'u bemelasi jiapsiwame

5 Inien san eme'e, si'imeta juka'
inim ka tu'ika enchim joopea'uta,
ka au jiapsame benaka, tokti
kaita emot aune. Kaabe, o'outaka
oo jamuttaka, ka emo jubeka
emo nau tu'urine. Intok kia juka'
ka tu'uwata tiusi machik ka a'
joobaane. Intok kaabe bichau bicha
ka tu'ik betana ama butti eewamta
intok si'ime ka tu'ik tu'uriwamta
intok kia ka weela'po, jain juni'i
jita waatiawamta, inika'a jiba inim
ta'abwi liosim yo'oriwa'a benasi
weyekai, ka a' weetuane. 6 Jiba inile
benaka ka tu'ik betchi'bo, wame'e,
Liojta ka a' nok jikkajammeu,
aapo'ik Liojta betana junen ju'u tua
jiokot yee a' bittuanee'u ameu weye.
7 Eme'e intoko ketchia, bat naataka
kee Krijtota sualeo, si'imeta inika'a
ka tu'ik a' joaka jiapsan. 8 Taa
i'ani eme'e, si'imeta inika'a a' su'u
tojine, inim jitat kujti'eewamta,
intok juka' seej chukti ama butti
omtiwamta. Intok juka' ka tu'ik
yeteu eiyaawamta. Intok ka yee
yo'oriwaka jaana yeteu nokwamta.
Intok si'ime ka tu'ika seej chukti
enchim nok'ea'uta, si'imeta inika'a
su'u tojine. 9 Emo nasuk ka aa
noki'ichiata nau nokbaane. Eme'e
junuen i'an, ka bat naataka benasia
inim ka tu'isi jiapsiwa'a benasia
jiapsakai, intok juka' bat naataka
ka tu'ik enchim joo suka'uta
junaka'a su'u tojilam takai. 10 Intok
i'an eme'e, bemelasi, Liojta tu'u

jiapsie aniawaka, bemelasi tu'ik
joaka jiapsa. Iniat eme'e, aapo'ik
Liojta, juka' inien jiapsiwamta emot
autuakamta, a' ea'po aman, aet
suatu saka. Junuen eme'e, aapo'ik
yuma'isi enchim a' ta'aa'u tajtia.
11 I'an inim, jurio yoem tuwame
oo ka jurio yoem tuwame. Intok
kia sirkunsiraaroari taka oo senu
ka junuen ya'ataka, intok kia inim
mekka ta'abwi yoemra takai intok
kia tekoka jiapsiwame, oo kaabeta
tekoka jiapsiwame, si'ime ini'i kaita
teuwaa. Ala inim i'an ju'u Krijto,
si'imem betchi'bo taka intok jume'
a' sualemmet jiapsa.
12 Aapo ju'u Lios enchim nakke.
Intok aapo, enchim aapo'ik
yoemiam tune' betchi'bo enchim
yeu pu'ari. Junuen san eme'e,
inim tua junen jiaka, yeteu tu'u
jiapseka yee nak jiokol ta'aaka
jiapsaka, kaita'po emo che'ewareka,
eme'e kaabeta betana jitat enchim
uttianaa'uta jariwakai. Intok ka
seej chukti eaka, a enchim bo'o
bitnee'uta, inika'a emot bit teboka
jiapsine. 13 Emo nasuk eme'e ka seej
chukti eaka, nau tuttu'ine. Intok
emo nasuk jita nat ju'uneiya'ateko,
emo jijiokoine. Junuen Krijtota,
ka tu'uwa ya'arimmet, aapo'ik
enchim jiokoeka'a benasia, jiba
inien eme'e a emo jiokoine. 14 Intok
si'imeta bepa eme'e tua emo nak
ta'aaka jiapsine. Bwe'ituk inien
emo nasuk eme'e si'imekut yuma'isi
nau eewamta aet bitne. 15 Intok
Krijtota betana ju'u yanti, ka jain
eaka enchim jiapsa'u jiba emot
ayuka, inim tu'isi enchim jiapsi'ea'u
junuen jiapsa betchi'bo, junae emo
aniane. Bwe'ituk jiba inia betchi'bo
ju'u Lios, wepul yoemta benasi
aapo'ik betana enchim yoemiarim
tune' betchi'bo enchim yeu pu'ak.
Intok eme'e, si'imeku Liojta a bai
saune.
16 Ju'u Krijtota betana bemela nok
lutu'uria, kaita'po emou be'eeka,
eme'e yuma'isi a' ta'aaka, jiba au
waateka jiapsine. Emo nasuk, inia
betana si'ime suawaka ayukamtae
emo majtaka, intok emo nasuk, ka
ko'om eene' betchi'bo naas emo
aniane. Eme'e, jume' salmom
teaka bwiknee. Intok jume'e, Liojta
yo'ori betchi'bo bwiikim, Liojtau
bicha, jiba enchim a' bai saeka a'
yo'oree'uta au a' teuwaaka bwiknee.
17 Jita juni'i enchim joa'uta oo juka'
enchim noka'uta, eme'e, si'imeta,
yo'owe Jesukrijtotat eaka a' yo'ori
betchi'bo a' joone. Intok Krijtotat
eaka, itom yo'owa Liojtau bicha a
nokaka, aapo'ik bai saune.

Krijtota sualeme, jaisa emo bichaka nau am jiapsi'ea'u

18 Eme'e kukunakame, enchim
kukunammak tuttu'ika, am nok
jikkajaka jiapsine. Bwe'ituk ini'i
emou cha'aka, yo'owe Jesukrijtota
enchim a' sual ta'a' betchi'bo.
19 Eme'e intok jujubekame, jume'
enchim jujubim nakeka, tu'isi
amemak jiapsine. Intok eme'e,
kaita'po bettesi amemak katne.
20 Eme'e intok yoemiawaim,
enchim yo'owam, si'imekut am nok
jikkajine. Bwe'ituk eme'e junuen
jiapsaka, yo'owe Jesukrijtota
alleetuane. 21 Eme'e yoemiakame,
enchim yoemiam, kaita'po bettesi
amemak kateka am omtituabaane,
junuen inime'e kaita'po siokaka,

kaitat emo su'u tojirika kia beja
bem jiapsine' betchi'bo. 22Eme'e,
jume' inim tetekoka jiapsaka
tekipanoame, jume' enchim
tetekom, inim si'imeku am nok
jikkajine. Inime'e ka enchim am
bichao jiba, inime'e junuen kia
tu'isi ame mak tawa betchi'bo
jiba, taa ala eme'e, Liojta enchim
a' yo'ori ta'a' betchi'bo, tua aet
jiapseka, tekilta am jooriane.
23Eme'e, kia jita juni'i tekilta
enchim joa'uta, inika'a ka a'
rojiktaka, ala eaka a' joone. Iniat
eme'e, yo'owe Jesukrijtota tekilta
enchim a' jooria'a benasi eaka
intok ka inim jabeta a' jooriaka
ju'uneakai. 24Inia betana, yo'owe
Jesukrijtota, teekau tu'ik enchim a'
bittuanee'ut eme'e jaibu ju'uneakai.
Eme'e Krijtota junen tekilta jooria,
aapo'ik juka' lutu'uriapo enchim
jikkajaka enchim yo'owa. 25Taa
ju'u ka tu'ik bo'o jooriame, junae
ka tu'ik betchi'bo au chupne. Ju'u
Lios intok inim kaabetau weyeka,
si'imem nanancha bicha.

4 Eme'e tekowaim, wame'e
enchim tetekoka jiapsame
jipueme, amemak tuttu'ika,
si'imekut ameu a' lutu'uriatuka'po
aman am bitne. Eme'e juni'i
ket, teekau juka' senuk enchim
jikkajaka emou yo'ota a' ane'epo
ju'uneakai.

2Eme'e, Liojtau bicha jiba
enchim noknee'uta ka koptaka, aet
jiapseka a' joone. Intok si'imekut,
che'a bat, Liojta aet bai saune.
3Itom ketchia eme'e Liojtau
bicha nokriane. Junuen chukula,
Jesukrijtota, juka' aapo'ik bemela
nok lutu'uriata, intok naa buustia
juka' Krijtota betana weyeka ka
ju'uneiyaawa'uta, inika'a, ka aet
beje'ewaka in a' teuwaaka intok
in yee a' majtanee'ut, yuma'isi nee
a' aniane' betchi'bo. Bwe'ituk nee
jiba inia Liojta betana weyeka nok
lutu'uriata betchi'bo, inepo inim
eta'i. 4Eme'e Liojtau bicha nee
nokria, junuen inia betana machisi,
intok a' teuwaa'ea'a benasia in a'
teuwaane' betchi'bo.

5Eme'e, inim jume' ka Krijtota
sualeme nasuk, suasi emo uju'uka
jiapsine. Inien inim inime'e
taewaimmet, ka kia beja jiapsaka,
taa Krijtota betana weyemta a'
nokakai. 6Watemmak etejoka,
enchim teuwaanee'u jiba wee'po
jikkaji machika, tu'isi yeteu
weecheka intok suawane. Intok
eme'e inim si'ime wame'e Liojta
betana ju'uneebaeme, ju'u enchim
am yoopnanee'uta a' ta'aane.

Ji'ojtesuka ju'u Paplo am tebotua

7Ju'u Krijtopo itomak weri, itom
nake'u, Tiikiko' teame, aapo tekilta,
ka a' koptaka nee aniame, intok aapo,
Krijtota betana tekilta weyemta
nemak a' yaakame, aapo aman nee
betana weyemta si'imeta enchim
etejoriane. 8Jiba inia betchi'bo
nee aapo'ik aman emou bittuabae,
junuen aapo'ik inim ju'u itom
ane'u betana enchim a' etejoriaka,
intok aapo'ik enchim jiapsi jo'ane'
betchi'bo. 9Aapo'iku mak ketchia
ju'u seenu, tua itom nake'u intok
yuma'isi Krijtota sualeka aapo aman
emomak jometaka, ju'u Oneesimo'
teame aamak weye. Inime'e, bempo
si'imeta juka' inim weyemta aman
enchim a' etejoriane.

10 Ju'u Arijtarko' teame, in eta'ipo
nemak im katekame, aapo utte'esia
enchim tebotua. Intok ketchia ju'u
Maekos, juka' Bernabee' teamta a'
chi'ilaata ou'asoa, enchim tebotua.
Eme'e jaibu etejoriarim, aapo'ik
Maekojta emou a' yepsako tu'isi
enchim a' mabetne'po betana.
11 Ketchia ju'u senu Jesuj teakame,
ju'u Jujto'oti ta'eewame, aapo
enchim tebotua. Inime'e, kaabe
intoko, jurio yoemrata betana,
Krijtota sualeka, bempo, teekau
Liojta yo'otaka a' kateka'u betana
juka' nok lutu'uriata nemak yee
a' majtalaa. Intok inime'e, nemak
anekai, tua yuma'isi nee ou
bujtalaa. 12 Ju'u Epapraaj teame
enchim tebotua. Ini'i, wepulsi
Krijtota betchi'bo jiapsaka aapo'ik
tekilta joame, intok emomak, emo
benasi aman joome. Aapo jiba tua
aet jiapseka Liojtau bicha nokaka,
junuen enchim suale'u betana, ka
ta'abwisi eaka intok juka' Liojta
a' waata'po aman, junuen wepulsi
si'imeku enchim jiapsine' betchi'bo,
enchim nokriakai. 13 Bwe'ituk inia
betana inepo, juka' Epapraajta tua
emot au a' temae'uta intok naa
buustia wame'e, bwere jo'aram
Laorisea' tea'po intok Ieraapolij
tea'po jo'aaka, Krijtota sualemmet
ket tua au a' temae'uta, nee a'
bichaka nee a' teuwaa. 14 Luukas,
ju'u a yee jittoka, tua itom nake'u,
enchim tebotua. Intok ketchia ju'u
Leemaj teame enchim tebotua.
15 Eme'e, jume'e, jum bwe'u jo'ara
Laorisea' tea'u jo'aaka Krijtota
sualeme, itom am tebotuariane.
Eme'e ketchia juka' Nimpajta
intok jume'e, inia aapo'ik jo'aapo,
Krijtota sualeka nau yaajame,
itom am tebotuariane. 16 Eme'e,
inika'a ji'osia ji'ojteita, emo nasuk
a' noksukai, chukula, bwe'u jo'ara
Laorisea' tea'u, jume' aman Krijtota
sualeme nasuk a' nokna' betchi'bo
am a' bittuane. Eme'e intok
juna'abo bwe'u jo'ara Laorisea' tea'a
betana ji'osiata emou yepsakamta,
junammeu in bittuaka'uta, eme'e
ket a' nokne. 17 Nee betana juka'
Arkiipo' teamta eme'e inika'a
aapo'ik a' etejorianee: “Yo'owe
Jesukrijtota betana juka' aapo'ik
tekilta a' mabetri, ka a' koptaka,
yuma'isia a' joone”, ti au jiakai.
18 Inepo Paplo, inim naateka
inika'a, chukula weeka teboteita
jiba, nee, inepo in maammea
intok in ji'ojte'e benasia nee iniae
enchim tebotua. In eta'ituka'ut
eme'e iniat ka nee koptaka neu
waatine. Eme'e, Liojta betana tu'ika
enchim alleenee'u emot aune. Tua
junuentune.

1 Tesalonisensem

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'po jo'aaka Krijtota sualemmeu ji'ojte

1 Inepo Paplo, ju'u Silbaano' teamtamake intok ju'u Timoteo' teamtamake, inika'a ji'osia ji'ojteita, jum bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'po, Krijtota sualeka, inime'e itom yo'owa Liojtamak intok ju'u Jesukrijtotamak eaka ta'eewaka nau emo totojame, inika'a nee emou bittua. Itom yo'owa Liojta betana intok itom yo'owe Jesukrijtota betana weyeka, eme'e, juka' emou tu'ik intok yuma'isi yanti elaka jiapsiwamta te emo tana a' waata.

Jume'e, bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'po Krijtota sualeme, tu'isi bem a' suale'u amet ju'uneiyaawa

2 Jiba itepo enchim si'imem betchi'bo, Liojta aet bai sae. Intok itepo, Liojtau bicha nokaka, jiba enchim nokria. **3** Itom yo'owa Liojta bichapo itepo, iniat tua aapo'ikut eaka tekilta enchim joa'ubeu intok ket, tua enchim a' nak ta'aaka, eme'e yee aniaka jiapsa'ubeu intok junuen ket, yo'owe Jesukrijtota betana enchim tu'ik aet bit bo'o bicha'u, enchim ka a' kopta'ubeu waatekai te Liojta aet bai sae. **4** Eme'e, Krijtopo itomak werim, ju'u achai Lios tua enchim eiyaa. Intok itepo te ju'unea, tua aapo'ik enchim yeu pu'ariaka'u. **5** Bwe'ituk junako, itepo juka' Krijtota bemela nok lutu'uriata, yee jinne'umta enchim a' majtakai, ini'i, ka kia noki ausu'likai emou teuwaawak. Ala ketchia, ini'i, Liojta tu'u jiapsi utte'ata aet ayuka'ue weyekai. Intok tua Liojta nok lutu'uriata, wepulsi a' lutu'uria tuka'po teuwaaritakai. Eme'e tu'isi ju'unea, emo nasuk aneka, emo betchi'bo tu'ik waataka junuen tu'isi itom jiapsaka'u.

6 Eme'e intok ketchia, emo nasuk aneka, itom jiapsaka'a benasia, intok yo'owe Jesukrijtota aapo'ik jiapsisuka'a benasia a' ta'aaka, eme'e inien jiapsa. Intok eme'e ju'u alleeri, Liojta tu'u jiapsi emot a' autua'ue, juka' bemela nok lutu'uriata a' mabetak. Iniat eme'e tua jiokot emo bichaka juni'i. **7** Inien weyeka, chukula, eme'e si'ime wame'e jum bwiaara Maseroonia' tea'a betana intok bwiaara Akaaya' tea'a betana Krijtota sualeme, inime'e, eme'e ju'u Krijtota sualeka tu'isi enchim jiapsa'ue, bempo'im

emou a' ta'aatuak. 8 Junama'a,
emo betana naatekai, ju'u Krijtota
bemela nok lutu'uria, ini'i, ka jum
bwiaara Maseroonia' tea'po intok
Akaaya' tea'po jiba, weye. Ala ini'i
si'imekut mekka tajti yuma'alaa.
Intok ju'uneewa, Liojta sualeka,
enchim aet eaka jiapsa'uta. Inien
san ka utte'a emo betana jita
junammeu itom teuwaanee'u.
9 Ala jiba bempo, emo nasuk itom
aneka'u betana, intok enchim
junuen tua itomak tu'ika, enchim
itom mabetaka'u betana a' teuwaa.
Intok ket, tua Liojtamak eaka, jume'
ka lutu'uriapo liosim yo'oriwame,
juname'e enchim am koptaka'po,
junuen juka' lutu'uriapo Lios, jiba
yuu jiapsamta, a' yo'oreka enchim
jiapsi taiteka'po betana a' teuwaa.
10 Ketchia bempo, tua enchim
juka' Jesujta, Liojta yoemiata, jiba
juka' aapo'ik Liojta kokkoarim
nasuk jiabijtetuaka'uta, inika'a,
teeka betana a'abo a' nottinee'uta
enchim a' bo'o bicha'u betana a'
teuwaa. Aapo Jesus juna'a, ka tu'ik
betchi'bo, tua jiokot emo bitnaamta
betana ju'u yee jinne'ume.

Ju'u tekil, jum jo'ara Tesaloonika' tea'po, Paplota yaaka'u

2 Jiba eme'e a' ju'uneiyaa,
Krijtopo itomak werim, itom
aman emomak aneka, ju'u emo
nasuk itom yaaka'u, ka kia beja
a' ya'awaka'po. 2 Ala itepo, ka
binwatuka jum bwe'u jo'ara Piliipoj
tea'po junuen tiusi jiokot joosuaka
juni'i, jaibu enchim a' ju'uneiya'a
benasia, junama'a ju'u Lios, aapo'ik
betana juka' bemela nok lutu'uriata,
kaitat jain eaka emou itom a'
teuwaane' betchi'bo aet itom aniak.
Junuen tua aet itom beje'ewa'
nasuk juni'i. 3 Bwe'ituk itepo
tee, ju'u itom yee majta'u betana,
katte ji'oplamtaka, intok kia itepo,
kaita ka tu'ik weetuabaeka, intok
kaabeta ae bai ta'aabaeka itepo
yee a' majtak. 4 Junuen tu'eaka
su, ala ju'u Lios inia betana itou a'
tu'ureka intok, inia yee jinne'uka,
aapo'ik nok lutu'uriau itom yeu
pu'ak. Intok itepo, jiba inien tee
yee majta. Itepo, katte inim jabeta
alleetuaka ito uttiabaeka'ea. Ala
itepo, Liojta, juka' yetet ju'u itom
ea'ut ju'uneamta alleetuabae.
5 Enchim jaibu ju'unea'a benasia,
itepo jakwoo juni'i tee ka itom
enchim sual i'aka ujyoisi emou
nookak. Intok te kia kaitat jiawiteka
tomita emou waatak juni'i. Ju'u
Lios jaibu iniat itot ju'unea. 6 Itepo
jakwoo juni'i, inim watem betana
yo'oriwaka itom eiyaanaa'uta tee
ka a' jaiwa. Kia emo betana intok
kia watem betana juni'i. Junuen
itepo, Krijtota betana itom naas
bittuarim tuka' betchi'bo au
lutu'uriaka, jita'apo enchim a itot
tekipanoanee'u juni'i. 7 Ala itepo,
katte bettesi emomak jiapsak, taa
senu aewaita, ili a' yoemiam tu'isi
a' yo'oturia'a benasia enchim
eiyaaka enchim bichakai. 8 Itepotee
inien tua enchim eiyaa ta'aakai,
itepo, katte kia juka' Liojta betana
bemela nok lutu'uriata jiba enchim
a' majtabaa ean, taa kia emo
betchi'bo su'awak juni'i, te kaachin
jiia. Bwe'ituk itepo tua enchim nak
ta'aasulamtakai. 9 Krijtopo nemak
werim, eme'esu ju'unea, aman emo
nasuk anekai, ite ito ania betchi'bo,

bettesi itom tekipanoaka'ut. Junako itepo, taewait intok tukaariat naa buusti te tekipanoak. Junuen, ketun juka' Liojta bemela nok lutu'uriata itom enchim a' majta'u tajtia, ka enchim itot obisi eene' betchi'bo.
10 Jiba eme'e, intok kia ju'u Lios juni'i, a' bitlataka ju'unea, enchim jume' Krijtota sualemmak aneka, itepo, Liojta bichapo aapo'ik betchi'bo jiapsaka, intok wepulsi lutu'uriata bo'o jooriaka itom jiapsaka'u. Junuen emo nasuk, kaabeta jitat itot nokne' betchi'bo.
11 Ketchia eme'e ju'unea tua itom enchim si'imem, ka enchim ko'om eene' betchi'bo, intok ka ta'abwisi eaka, Krijtota enchim yo'ori ta'aanee'u betana itom emou nokaka'u, junuen, senu yo'owawaita a' yoemiam a' ania'a benasia.
12 Itepotee, inim wame'e Liojta betana yoemiarimtaka, inime'e aapo'ik betchi'bo bem jiapsi'ea'a benasia, junuen enchim emo uju'une' betchi'bo tee emou noksuk. Lios, jiba aapo ju'u, teekau yo'otaka a' kateka'u, ujyooria, jiapsiwamta enchim aamak a' bitne' betchi'bo enchim yeu pu'akame.
13 Inia betchi'bo itepo, jiba Liojta te bai sae. Bwe'ituk junako, eme'e, juka' Liojta betana bemela nok lutu'uriata, itom enchim majtaka'uta, a' jikkajakai, inika'a eme'e, Liojta betana a' nok lutu'uria tuka'uta, intok ka inim jabeta betana a' weye'ut ju'uneaka, a' mabetak. Intok, tua lutu'uriapo ini'i nok lutu'uria Liojta betana weyeka intok, enchim, jume' a' sualemmet, ta'abwisi enchim jiapsituaka emot yeu machikai.
14 Eme'e, Krijtopo nemak werim, junako, chukula eme'e, jume' emo benasi yoemem, enchim bwiaarapo jomem betana jiokot emo bichakai, junak, jiba wame'e aman bwiaara Jurea' tea'po Krijtota sualeka, Liojta yoemiam nau yaajame, jiba junuen bem emo bichaka'u benasi emou yeu siika. Bwe'ituk bempo ket junuen, jiba jume' ame benasi jurio yoemrata betana jiokot bitwak.
15 Jiba ini'i jurio yoemra junuen juka' yo'owe Jesukrijtota, kuuset a' poponaka a' me'aak. Jiba junuen, bat naataka, wame'e Liojta betana ju'uneetuawaka nokame ameu bittuarim bem am su'aka'a benasia. Itom intok bempo mekka beebak. Intok inime'e, Liojta beje'eka, ka a' alleetua, intok kia inim kaabetamak tuttu'i.
16 Bwe'ituk, itom, jume' ka jurio yoememmeu bempo'im ket jinne'uim tune' betchi'bo, itom ameu nokbaeka'eao, inime'e ka itom a' joo i'aka itom beje'eka aane. Intok inien aneka, bempo, Liojta bichapo juka' ka tu'ik bem ya'ari, a' bu'uuria. Taa i'an si'imekut chukula, Liojta betana weyeka jantiachika, juka' tua jiokot machika bem bitnee'uta ameu yuma'alaa.

Ju'u Paplo, jum jo'ara Tesaloonikapo Krijtota sualemmeu, juchi ameu noitibaeka'ea

17 Krijtopo nemak werim, junakriapo, itepo chuubaa ka juebena ta'apo enchim to'o saka'alamtakai itepo ka emomak aneka juni'i, jiba te aman emot jiapsekan. Intok itepo, tua tee juchi aman emomak anpeak.
18 Junama'a itepo emou kat jiji'obek. Jiba

inepo Paplo, jaikisi nee aman
emou noitibaek, taa ju'u bebeje'eri
junaet ka itom yeu yuma'atuak.
19 Bwe'ituk ju'u itom bit bo'o
bicha'u intok tua itom alleenee'u,
intok ju'u tu'ik itom bichaka junae
itom ito uttianee'u, jiba eme'e
juname'emtune, chukula juka' itom
yo'owa Jesukrijtota a'abo a' notteo.
20 Junuen weye, eme'e juname'em
jume' jiba betchi'bo itom alleenee'u
intok tu'ik itom bitnee'u.

3 Junako itepotee ka intok a aet
bo'o bichakai, ite, jum bwe'u
jo'ara Ateenaj tea'po tee itepola
ama tawababaek. 2 Intok junama'a,
juka' Krijtopo itomak werik
Timoteo' teamta enchim aman
bitne' betchi'bo emou a' bittuabaek.
Bwe'ituk aapo, Liojta betana a'
tekilta joaka, itomak tekipanoaka,
Krijtota betana weyemta yee majta.
Intok aapo, junuen, ka ko'om eaka
intok ka ta'abwisi eaka, Krijtota
bichau bicha enchim a' sualne'
betchi'bo a enchim ania. 3 Junuen
emo nasuk, ju'u bettesi machik
emou weyemta betchi'bo, kaabeta,
Krijtota bem suale'u betana bem
ko'om eene' betchi'bo. Bwe'ituk jiba
eme'e ju'unea, inim inile benakut,
jiokot itom ito bitnee'ut. 4 Junako
ketchia, itepo ketun emomak
aman anekai, junuen, inien jiokot
itom ito bitne'eti jiaka te enchim
etejoriak. Intok ini'i tua junuen yeu
siika, jiba enchim a' ju'uneiya'a
benasia. 5 Inia betchi'bo junako,
inien emot in ju'uneepea'ut ka
intok bo'o bitpeaka, inepo, Krijtota
enchim suale'u betana tu'isi
enchim jiapsa'uta aman enchim
ju'uneiyaabaekai, nee senuk aman
bittuak. Bwe'ituk inepo, jumak
juni'i, ju'u bebeje'eri, jita ka tu'ikut
am ji'optualaa ti eakai. Intok
junuen emo nasuk tekil itom ya'ari,
kia beja ya'atunee ti eakai.

6 Taa i'an ju'u Timoteeo' teame
junaman bwe'u jo'ara Tesalonika'
tea'a betana a'abo nottekai, intok
aapo emo betana nokta tu'ik,
Krijtota enchim suale'u betana intok
ju'u enchim yee nak ta'aa'u betana
itom a' ju'uneiyaatualaa. Junae
betchi'bo te tu'isi alleaka taawak.
Junuen aapo, tua junen jiaka enchim
itom bitpeaka enchim itou waate'uta,
itom etejolaa. Jiba junuen itom
ket enchim bitpea'a benasia. 7 Inia
betchi'bo, Krijtopo itomak werim,
itepo, juebena obisi intok bettesi
intok tua itom jiokot ito bicha' nasuk,
itepo, enchim ka ta'abwisi eaka,
Krijtota bichau bicha enchim suale'u
betana ju'uneaka, yuma'isi itom
yanti ela'u itot aayuk. 8 Ini'i, inien
enchim yuma'isi, ka ta'abwisi eaka,
Krijtota enchim suale'uta, enchim
itom ju'uneiyaa'u, ito betchi'bo
juchi yuma'isi jiapsiwame. 9 Junuen
san, kaachin tee, itepo, yuma'isi
a' bai sae juka' itom yo'owa Liojta,
emo betchi'bo intok tua yuma'isi
alleewamta aapo'ik betana itot
ayukamta betchi'bo. 10 Itepo, taewait
intok tukaariat juni'i, enchim
aman bit betchi'bo, Liojta itom a'
anianee'u betana, tua junen jiaka,
te au bicha ito nokria. Intok junuen,
emomak aneka, enchim Krijtota
suale'u betana, ketun jiokot enchim
aet emo bicha'ut, enchim aniabaekai.

11 Jiba aapo ju'u itom yo'owa Lios,
intok ju'u itom yo'owe Jesukrijto, a
itom aman enchim bitne' betchi'bo,

itom aniane. 12 Intok aapo ju'u
itom yo'owa, che'a juni'i yuma'isi,
wepulsi Krijtota enchim sualnee'ut,
intok che'a juni'i yuma'isi enchim
naas emo naknee'ut, intok si'imem
enchim naknee'ut, enchim aniane.
Junuen, itom tu'isi enchim nake'e
benasia. 13 Aapo, ka wooi weemtat
enchim jiapsinee'ut, intok wepulsi
Liojta betchi'bo jiba, enchim
jiapsinee'ut, enchim aniane. Intok
itom achai Liojta bichapo, ka tu'ik
kaita ya'arikai enchim yeu machine'
betchi'bo, chukula, aapo'ik juka'
itom yo'owe Jesukrijtota, si'ime
wame'e aamak jiapsaka, aapo'ik
attearimmak, a'abo ko'om a' notteo.

Jaisa jiapsiwaka, Liojta ae allea'u

4 I'an intok, Krijtopo nemak
werim, yo'owe Jesukrijtota
betana lutu'uriaka, tee inia
betana enchim tejwaaka emou
nokbae, achai Liojta yo'oreka, jiba
a' alleetuaka enchim jiapsinee'u
betana, jiba itom enchim majtaka'a
benasia, intok ket i'an enchim
jiapsa'a benasia, jiba junaen, bichau
bicha che'a juni'i enchim aet
jiapsine' betchi'bo.

2 Bwe'ituk eme'e a' ju'uneiyaa,
yo'owe Jesukrijtota betana
weyemta, a' bo'o jooriawa'uta,
aapo'ik betana aet tejwaarimtakai,
junak juka' itom enchim
majtaka'uta. 3 Juka' achai Liojta
emo tana a' waata'uta, ini'i,
si'imeku wepulsi aapo'ik betchi'bo
jiba enchim jiapsinee'uta juna'a.
Kaabe, jamutta ka a' jubeka aamak
au tu'uribaane. 4 Eme'e si'ime,
we'epulaka enchim jujubimmak
nau, wepulsi Liojta betchi'bo jiba
enchim jiapsa'uta ju'uneaka, intok
am yo'ori ta'aaka amemak jiapsine.
5 Intok eme'e, ka wame'e ka
Liojta yo'ori ta'aaka, bem jiapsa'a
benasi jiapsine. Wame'e ka tu'ikut
jiapseka, jain juni'i jaamuchim
tu'ureka, amet emo ta'arume
jiapsa'a benasia. 6 Emo betana
kaabe junuen, inien weyemta
betana juka' Krijtopo aamak werik
bai ta'aabaane. Bwe'ituk itom jaibu
enchim tejwaari benasia, ju'u itom
yo'owa Lios, si'ime inile benakut,
tua bettesi yee jiokot emo bittuane.
7 Bwe'ituk ju'u Lios, ka juka' tua
tiusi machik ka tu'ik itom joaka
jiapsine' betchi'bo itom yeu pu'ak.
Ala wepulsi aapo'ik betchi'bo jiba,
tu'ik joaka itom jiapsine' betchi'bo.
8 Junuen san, ju'u, inika'a yee
majtawamta, ka a' mabetaka, omola
a' tawaame, ka inim jabeta, ala
juka' Liojta inien bitne, aapo'ik juka'
a' tu'u jiapsiwata itot autuaritae,
wepulsi ae betchi'bo jiba itom
jiapsituamta.

9 Taa inika'a Krijtopo nau
werim nasuk emo nak'eewamta
betana, inepo kaita nee a emou
ji'ojte. Bwe'ituk jiba aapo ju'u Lios
inia betana, emo nasuk enchim
naas emo naknee'ut enchim aet
ju'uneetuari. 10 Bwe'ituk eme'e
su, si'ime jume' Krijtopo emomak
werim, si'imekut jum bwiaara
Maseroonia' tea'po joomem, jiba
inien am nake. Taa junuen taka
juni'i Krijtopo itomak werim, itepo
inia betana enchim emo nak
ta'aa'uta che'a juni'i emo nasuk
a' aune' betchi'bo te emou nooka.
11 Eme'e inim kaitat jain eaka intok
we'epulaka, emou aukamtat jiba

emo temaeka, enchim jiapsinee'uta
jariune. Eme'e enchim maammea
tekipanoakai, jiba inia betana itom
enchim tejwaalatuka'a benasia.
12 Junuen, si'imem betana, jume'
ka Krijtota sualeme betana tu'isi
enchim bitna' betchi'bo, intok
junuen kaita'po enchim jiokot eene'
betchi'bo.

Juka' Jesukrijtota jaisa a' yebijnee'u

13 Krijtopo itomak werim, wame'e
Krijtota sualeka kokkokame
chukula juka' ameu yeu weama'u
betana, inika'a tee enchim
ju'uneiyaa i'a, junuen ka enchim
siok'eene' betchi'bo, wame'e
waatem, ka Krijtota sualeme
ane'e benasia. Inime'e, chukula
bem bitnee'ut ka ju'uneiyaame.
14 Junuen itepo, juka' Jesujta
mukilataka intok juchi kokkoarim
nasuk a' jiabijteka'uta a' sualekai,
ket jiba junaen itepo, juka' Liojta,
chukula Jesujta notteo, wame'e
aapo'ik inika'a sualeka kokkokame,
aamak kat betchi'bo, inime'e a'
jiabijtetuanee'uta.
15 Inia betchi'bo san, itepo
inika'a, jiba Jesukrijtota betana a'
jikkajilamtakai, emou a' teuwaa.
Inika'a, itom jume' chukula
aapo'ik yo'owe Jesukrijtota a'abo
a' notte'u tajtia inim jiapsame,
itepo, katte jume' Krijtota sualeka
kokkolam bepat bat teekau jikau
itom nuk saka'anaa'uta bitnee.
16 Bwe'ituk jiba aapo ju'u itom
yo'owe Jesukrijto, teeka betana,
yo'o nesawekai, intok senu ankel
ya'ut, intok Liojta betana sisi'iwook
kusiata jiutuaka a'abo nottine.
Junako, wame'e Krijtota suaheka
kokkolame, inime'e, kokkoarim
nasuk che'a bat jiabijtene.
17 Inimmet chukula, itepo jume'
ketun inim tawaka inim jiapsame
juni'i, inime'e bempo'immak nau
itepo namummeu jikau toboktanaa.
Intok junuen itepo junaman
jekapo, yo'owe Jesukrijtota ko'om
weyemtau nanki betchi'ibo. Junuen
itepo, yo'owe Jesukrijtotamak jiba
betchi'bo aamak jiapsine. 18 Inia
betchi'bo eme'e, inia teuwaaritae
emo nasuk kaabeta ko'om eene'
betchi'bo, emo jiapsi joaka nau a'
teuwaa sakane.

5 Taa inika'a inia betana jita
ta'apo a' yuma'anee'u betana
oo jita wasuktiatchi, Krijtopo
nlmak werim, ka utte'a inia betana
in emou ji'ojtenee'u. 2 Eme'e inia
betana tu'isi ju'unea juka' taewaita,
yo'owe Jesukrijtota aet a'abo a'
nottine'uta, tua ka au waatiwao a'
yuma'ane'po, ju'u jita e'etbwamta,
jita etbwabaeka tukaapo weye'e
benasia. 3 Junako juka' yoemrata:
"I'an inim, yanti jiapsiwame ausu'li
intok kaita jinilwame", ti am
jiao, junak junama'a seej chukti,
inimmeu, tua jiokot lu'utekame
benasi, a bem jinne'uimtunee'uta
jiba betchi'bo a' ta'arune. Jiba jume'
wantiam, jamutta yeu kiktebaemtau
yumaka'a benasia intok inime'e
kaachin ama yo'eene. 4 Taa eme'e,
Krijtopo nemak werim, jiba inia
betana, machiku aneme benaka,
jaibu inia betana a' ju'uneiyaa,
junuen juka' taewai, Jesukrijtota
aet a'abo a' yebijnee'uta ka
enchim a' etbwa nu'une' betchi'bo.
5 Bwe'ituk si'ime eme'e, Liojta
betana nok lutu'uriata ju'uneaka

intok tu'ik bo'o jooriaka jiapsaka,
eme'e, taewai machiku jiapsame
bena. Katte tukaapo ka machiku
jiapsame bebena. 6 Inia betchi'bo
katte inim ka ju'uneame benasi,
kia beja jiapsine, jume' waatem ka
Krijtota sual ta'aaka, kokocheme
benasi jiapsa'a benasia. Ala itepo,
Liojta bichapo ka tu'ikut ito suuane.
Intok inim ju'u itom jiapsa'u betana,
ka yeupo benasi a' eiyaakai, oo kia
kokocheme benasi anekai. 7 Maa
su, jume' kokkocheme, tukaapo
kokkoche. Jume' intok nanaakome,
inime'e tukaariat nanaako. 8 Taa
itepo, Krijtota betana nok lutu'uriat
ju'uneaka, itepo taewai machiku
jiapsame benaka, itepo inim
itom jiapsa'ut, ka yeupo benasi a'
eiyaane. Itepo, Jesukrijtota sual
ta'aaka intok inim yee nak ta'aaka,
iniae te ito suuane, junuen juka'
sontaota, nassuabaeka, sisi'iwookie
tawit ae au a' ania'a benasia. Intok
itepo, ketun inim jiapsaka, ka tu'ik
betana itom jinne'urimtunee'ut
bo'o bitne. Ini'i ito betchi'bo, ju'u
sisi'iwook mo'obe'i, sontaota
kobat ae au a' aniaka'u benakai.
9 Bwe'ituk ju'u Lios, ka ju'u chukula
tua jiokot yee a' bittuanee'u
betchi'bo itom yeu pu'ari. Ala aapo,
yo'owe Jesukrijtota yaaka'ue, itom
jinne'uimtunee'uta itom a' bitne'
betchi'bo itou a' chupak. 10 Aapo
ju'u itom yo'owa Jesukrijto, ito
betchi'bo a' jiapsi nenkak, junuen,
aapo'ik notteo jume' ketun
inim jiapsame intok kia jume'
kokkosukame juni'i, jiba betchi'bo
aapo'ikumak nau itom jiapsine'
betchi'bo. 11 Inia betchi'bo eme'e,
emo nasuk, kaabeta ko'om eene'
betchi'bo intok si'imem junuen
che'a yuma'isi Krijtota enchim
sualne' betchi'bo emo ania sakane,
i'an tajtia enchim a' joa'a benasia.

Ju'u Paplo jume' Krijtopo nau werim sua tejwaa

12 Krijtopo itomak werim, jume'
emou yo'owem intok emo nasuk
tekipanoaka, Krijtota betana
weyemtat enchim aniaka intok
tu'isi enchim jiapsinee'u betana
emou nokame, inime'e, enchim am
yo'ori ta'aane' betchi'bo te emou
nooka. 13 Intok eme'e, inime'e,
tu'isi am bichaka tua am nakne,
bempo'im juka' tekilta bem joa'u
betchi'bo am eiyaakai. Si'ime eme'e
nau tuttu'ika, alleaka nau jiapsine.
14 Ketchia Krijtopo itomak
werim, ika'a te enchim ya'a i'a.
Wame'e kaita joaka jiapsibaeme,
eme'e ameu nokne. Wame'e
mammajeka, ko'om eame intok
wame'e, Krijtota sualeka taa kee
tu'isi aet utte'itume, junae betana
am aniane. Intok eme'e, ka seej
chukti eaka, si'imemmak tuttu'ika
a bo'o bitne. 15 Iniat eme'e emo
suuane, ka tu'ik nat notnottawamta
a' kaitatunee'utchi. Ala eme'e
si'ime, emo nasuk tu'ik enchim
emo joorianee'ut, intok inim
si'ime jiapsame, naas inien enchim
am bitnee'ut jiapsine. 16 Enchim
jiba yuma'isi alleaka jiapsinee'u
emot aune. 17 Eme'e, Liojtau
bicha jiba enchim noknee'uta,
ka a' koptane. 18 Eme'e, si'imeta
juka' emou weyemta betchi'bo,
Liojta aet bai saune. Bwe'ituk
inien weyeka juna'a, ju'u, achai
Liojta, jume' Krijtota sualeme

a' joo i'a'u. 19 Eme'e, Liojta tu'u
jiapsita, aapo'ik emo nasuk ju'u
tu'ikue au a' ju'uneiyaa tebo'u
betana, eme'e ka a' beje'eka ka a'
lu'utituane. 20 Eme'e, wame'e Liojta
betana ju'uneetuawaka nokame,
juka' bempo'im emou noka'uta, ka
jak wa'am a' eiyaaka a' jikkajine.
21 Inia betana, eme'e, si'imeta juka'
enchim jikkaja'uta, aet suuane.
Intok inia betana eme'e, waka'a
ama che'a tu'i machik aamak
tawane. 22 Eme'e, si'imeta, jita juni'i,
juka' ka tu'ik betana, ka a' eiyaane.
23 Jiba aapo ju'u achai Lios, yanti
elaka jiapsiwamta yee bittuame,
aapo, tu'ik ausu'lik emchim bo'o
jooriaka, wepulsi yuma'isi aapo'ik
betchi'bo enchim jiapsinee'ut
enchim aniane. Intok ket aapo,
Jesukrijtota juchi a'abo a' notte'po
tajtia, enchim jiapsi intok enchim
tu'i'eeri intok enchim takaa,
yuma'isia, jita ka tu'ik kaita emot
ayukai, ae bichapo enchim anne'
betchi'bo enchim aniane. 24 Aapo
ju'u Lios, aapo'iku bicha enchim
yeu pu'akame si'imekut a yoem
eiyaatu. Intok aapo, si'imeta inia
betana inien emou a' chupne.

Ji'ojtesuka am tebotua intok Liojta betana ameu tu'ik a'awa

25 Krijtopo itomak werim, Liojtau
bicha eme'e itom nokriane.
26 Si'ime jume' Krijtopo itomak
werim, itom am ibaktariaka, itom
am tebotuariane.
27 Yo'owe Jesukrijtota betana
lutu'uriaka, inepo nee inika'a
ji'osia ji'ojteita, si'ime jume'
Krijtota sualemmeu enchim
a' nokne' betchi'bo nee emou
ujbwana.
28 Aapo ju'u itom yo'owe
Jesukrijto, aapo'ik betana juka'
emou tu'ik enchim a' bittuane. Tua
junuentune.

2 Tesalonisensem

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'po Krijtota sualemmeu juchi ameu ji'ojte

1 Inepo Paplo, ju'u Silbaano' teamtamake intok ju'u Timoteo' teamtamake, inika'a ji'osia ji'ojteita, jum bwe'u jo'ara Tesalonika' tea'po, Krijtota sualeka, inime'e itom yo'owa Liojtamak intok ju'u itom yo'owe Jesukrijtotamak eaka ta'eewaka nau emo totojame, inika'a nee emou bittua. 2Itom yo'owa Liojta betana intok itom yo'owe Jesukrijtota betana weyeka, eme'e juka' emou tu'ik intok yuma'isi yanti elaka jiapsiwamta te emo tana a' waata.

Jesukrijtota juchi a'abo notteko, ju'u Lios, jume' ka tu'isi aulame, junae betchi'bo ka tu'isi am tawaanee

3Krijtopo itomak werim, itepo emo betchi'bo, jiba tee Liojta aet bai saune. Inika'a itom a' bo'o joorianee'uta itou a' lutu'uriatuka'po amani. Bwe'ituk ini'i, Krijtota enchim suale'u, che'a juni'i yuma'isi emot ayukai. Intok emo nasuk, we'epulaka enchim naas emo nak ta'aa'u, che'a juni'i yuma'isi emot ayukai. 4Inien san jiba itepotaka, si'imekut, Liojta yoemiam te'opom bem nau ane'epo, itepo alleaka te emo betana weyemta e'etejo. Emou suawaka intok si'ime juka' tua enchim jiokot emo bicha' nasuk juni'i, ka jain eaka a bo'o bichaka intok che'a juni'i yuma'isi Krijtota enchim a' suale'u emot ayukamta betchi'bo. 5Ini'i inien weyekai, juka' Liojta si'imeta a' joa'uta, a' lutu'uriatuka'po aman a' weetua'po a' teuwaa. Junuen junaman aapo'ik che'a yo'otaka a' kateka'u aamak enchim jiapsinee'uta iniae emou a' lutu'uria yaakai. Eme'e ket jiba inia betchi'bo su inim jiokot emo bicha.

6Bwe'ituk inia betana, juka' Liojta jume' jiokot enchim emo bittuame, chukula aapo'ik ket juname'e jiokot emo am bittuanee'u betana lutu'uriak. 7Enchim intok, jiokot emo bichame, inia betana enchim yum jo'erianee intok inien kia itom juni'i, chukula junako taewait juka' itom yo'owe Jesukrijtota teeka betana, bwe'u taobiapo, wame'e a' sawe'um, yo'o nesaweka a' ankelesimmak aapo'ik a'abo ko'om notteo. 8Aapo inim, wame'e, Liojta a' jabe tuka'uta ka a' ta'aame intok

kia wame'e, juka' Krijtota betana
bemela nok lutu'uriata juni'i, ka
a' nok jikkajibaeme, inime'e tua
jiokot bem emo bitnee'uta ameu
a' chupa' betchi'bo juchi a'abo
nottine. 9 Inime'esan, jiba betchi'bo
ka tu'isi tawalamtaka taji jiba yuu
beete'po jiokot emo bitne. Intok
inime'e, yo'owe Jesukrijtota yo'orisi
maisi intok che'a yo'o nesaweka
a' jiapsa'uta, kia jakwoo juni'i ka a'
bitneekai. 10 Ini'i inien yeu weene,
junako ju'u taewai Jesukrijtota a'abo
notteka, junuen wame'e aapo'ik yeu
pu'arim betana yo'orinaakai intok
si'ime jume' aapo'ik sualeme betana
eiyaawakai. Eme'e junamemak
tunee bwe'ituk eme'e, juka' Liojta
betana nok lutu'uriata itom emou
teuwaaka'uta a' sualekai.

11 Inia betchi'bo itepo jiba wee'po te
Liojtau bicha enchim nokria, junuen,
jiba aapo'ik betana, ju'u enchim au
yeu a' pu'aka'ut jiapseka, enchim aet
yeu yuma'anee'ut aapo'ik enchim
aniane' betchi'bo. Intok ketchia, itepo,
aapo'ik Liojta si'imeta juka' tu'ik
enchim joopea'ut intok juka' tekilta,
Liojtat eaka inim enchim bo'o jooria'ut,
aapo'ik a jita a' joa'ue, junaet enchim
a' aniane' betchi'bo te enchim nokria.
12 Intok junuen enchim tu'isi jiapsa'
betchi'bo, ju'u itom yo'owa Jesukrijto,
sualwaka tua yo'orinaa. Eme'e intok
ket naa buustia, aapo'ik betchi'bo
watem betana yo'orinaa. Ini'i, itom
yo'owa Liojta intok juka' yo'owe
Jesukrijtota tua yee am nak jiokole'
betchi'bo inien emou chupia.

Ju'u o'ou ka tu'ik bo'o joorianeeme

2 I'an intoko eme'e, Krijtopo
itomak werim, chukula
yo'owe Jesukrijtota juchi a'abo
notteka, junak aamak itom a'
weiyaaneeo taewaita betana te
enchim aet tejwaabae. 2 Krijtota
enchim a' sualeka, enchim jiapsa'u
betana, ka ta'abwisi enchim eene'
betchi'bo te emou nooka. Intok kia
juka' tenkupo benasi Liojta betana
weyemta benaka juni'i, intok kia
nau anwa'apo jita emou nokwamta
jikkajaka juni'i, intok kia ji'osia
ji'ojteita ito tana a' weye'ebenaka
mabetako juni'i, inika'a, juka' itom
yo'owa Jesukrijtota aapo'ik a'abo
a' nottinee'uta taewaita jaibu a'
yuma'asuka'u ti a' teuwaawao, ka
am sualeka ka am majjaune. 3 Kia
jachin weyeka juni'i, eme'e ka
emo bai tatta'aa tebone. Bwe'ituk
inika'a taewaita kee a' yumao,
utte'a inien yeu a' weenee'u. Inim
si'imekut unnaa jume' Liojta
beje'eka jiapsame annee. Junak
intok senu o'ou yeu machinee ka
ya'uraaka intok Liojta bichapo
tua ka tu'ik joakai. Ini'i, chukula,
ka tu'ikun bicha taji jiba yuu
beete'u na'ikiaritakai. 4 Ini'i juna'a,
ju'u si'imeta juka' Liojta betana
weyemta oo kia aapo'ik betana
weyeka yo'oriwamta a' beje'eka
jiapsame. Intok ini'i, aapo a' Lioj
tuka'a benasia, Liojta bwe'u
te'opopo juni'i yejteneekai, jiba
aapo au Lios ya'arikai.

5 Junako inepo ketun aman
emomak anekai, inika'a inia
betana nee si'imeta emou teuwaak.
Jaisa eme'e ka au waate ja'ani.
6 Intok i'an eme'e ju'unea jabeta
aawas ane'u, junuen junaka'a,
juka' taewaita aapo'ik aet yeu
machinee'uta kee a' yumao junuen

ka yeu a' machiatuamta. 7 Bwe'ituk
juka' bebeje'erita ju'uneiyaaka
inim a' ya'abae'u, watek jaibu weye.
I'an, kia wa'a aawas aneka intok
ka si'imeta a' jootuame, ini'i inim
a'abo nu'unaaka jiba be'ee. 8 Junak
intok wa'a o'ou, Liojta beje'eka tua
ka tu'ik joame yeu machine. Inika'a,
ju'u yo'owe Jesukrijto a'abo yebijpat
a' jiabijte'u jekae a' me'ene. Intok
ket, jiba aapo inim a' jiapsa'ue,
inika'a, si'imeta aapo'ik betana
utte'a weyemta a' lu'utane. 9 Ini'i
o'ou yeu machineeme, bebeje'erita
betana sawaka intok ini'i, tua
utte'aka, ka a jootu machik, a jita
a' joa'ue, yee ae bai ta'aaka yebijne.
10 Ini'i, juebenaka, si'ime ka nanau
machik ka tu'ik joone, junae jume'
jiba betchi'bo ka tu'isi tawaneeme,
am bai ta'aabaekai. Inime'e beja
su, juka' ae bem jinne'uimtu'ea'uta,
juka' Krijtota betana nok lutu'uriata,
ka a' jikkajaka intok ka a'
mabetbaekai. 11 Intok inia betchi'bo,
ju'u Lios junaka'a tua ka lutu'uriata
am sualtuaka junae emo bai
ta'aane. 12 Junuen, si'ime wame'e,
juka' Liojta betana lutu'uriata ka
a' waataka ka a' sualbaekame,
taa inime'e, juka' ka tu'ik che'a
eiyaame, ka tu'isi am tawaana'
betchi'bo.

Jume'e, bem jinne'utuna' betchi'bo yeu pu'arim

13 Taa itepo, jiba tee emo
betchi'bo Liojta aet bai saunee
Krijtopo itomak werim, intok
achai Liojta betana tua nakwame.
Bwe'ituk ju'u Lios, aapo'ik betana
a' tu'u jiapsie, aapo'ik betchi'bo
wepulsi enchim jiapsituamtae
intok juka' Krijtota betana bemela
nok lutu'uriata enchim a' suale'ue,
enchim jinne'uimtune' betchi'bo,
che'a bat taewaimmet naateka
enchim yeu pu'ari. 14 Inia betchi'bo
ju'u Lios enchim yeu pu'ari inien,
ju'u Jesukrijtota bemela nok
lutu'uriae, itom enchim majtaka'ue,
junuen enchim, juka' itom yo'owa
Jesukrijtota, aapo'ik tua yo'o
nesaweka, yo'orisi a' kateka'u, ju'u
kaitau a tamachiatuka tu'ik, aamak
enchim aman a' bitne' betchi'bo.
15 Junuen san, eme'e Krijtopo
itomak werim, juka' emot autuarita,
ka ta'abwisi eaka a' sualne. Intok
eme'e, junak emomak aneka,
waka'a itom enchim majtai, intok
ket kia waka'a ae betana itom emou
ji'ojteka'uta juni'i, ka a' koptane.
16 Jiba aapo ju'u itom yo'owa
Jesukrijto intok ju'u itom achai Lios,
ju'u tua yee a' nak jiokole' betchi'bo
itom nakeme intok jiba betchi'bo,
aapo'ik itom yanti elnee'uta itot
a' autuakai intok chukula itom
bitneeka aet itom bo'o bicha'uta
itou chuplame, 17 aapo enchim
jiapsi jo'anee intok ketchia si'imeta
juka' tu'ik enchim teuwaanee'uta
intok tu'ik enchim joonee'u betana,
enchim aniane.

Ju'u Paplo, Liojtau bicha am nokria i'a

3 I'an intoko ini'i jiba, Krijtopo
itomak werim, Liojtau bicha
eme'e itom nokriane, junuen,
juka' Krijtota betana bemela
nok lutu'uriata, lauti si'imekut a'
teuwaatune' betchi'bo intok inika'a,
emo nasuk yeu a' sika'a benasia,
tua eiyaawaka a' mabettune'

betchi'bo. 2Intok ketchia, Liojtau
bicha eme'e itom nokriane, jume'
ka tu'i yoemem betana intok jume'
tua ka tu'isi jiapsame betana itom
ama yo'ene' betchi'bo. Bwe'ituk ka
si'ime Liojta sual ta'aa. 3Taa ju'u
itom yo'owa Lios, a' teuwaa'ut a
yoem eiyaatu. Aapo emomak tune,
kaita'po enchim ji'opne' betchi'bo
intok ju'u bebeje'erita betana
enchim suuane. 4Intok Liojtat itepo
ea, juka' enchim a' joone' betchi'bo
itom enchim majtaka'uta, enchim
a' joa'apo, intok kia chukula bicha
juni'i enchim a' joonee'uta. 5Jiba
aapo ju'u achai Lios, aapo'ik
yee a' nake'e benasi, ket junuen
enchim yee nakne' betchi'bo, intok
ket, Krijtota si'imeta a' inne'aka'a
benasia enchim ket a bo'o bitne'
betchi'bo enchim aniane.

Kaabe kia beja kaita joaka jiapsinee

6Krijtopo itomak werim, itepo,
yo'owe Jesukrijtota betana
lutu'uriaka, itepo iniat te emou
nooka, enchim inim, kia jabe taka
juni'i, Krijtota sualeka, inika'a
kaita joaka jiapsibaemta mak,
intok ketchia, emomak aneka
juka' Liojta betana weyemta itom
enchim majtai, ka inika'a tua a'
weye'po aman jiapsibaemta mak,
kaita'po enchim aamak ea'uta a'
ju'uneiyaane' betchi'bo, ka aamak
emo tu'urine. 7Bwe'ituk eme'e
ju'unea tui'isi enchim jiapsaka,
jiba emo nasuk itom jiapsisuka'a
benasia, junuen enchim jiapsine'
betchi'bo. Itepotee ka kia beja emo
nasuk jiapsak kaita joakai. 8Intok
te kaabetau kia beja ji'ibwak. Jiba
te a' beje'etuak. Ala itepo, taewait
intok kia tukaariat juni'i, lotteka
intok tua tekipanoaka, te ito aniak.
Junuen emo betana kaabeta itot
obisi eene' betchi'bo. 9Junuen itepo
enchim itom anianee'u betana
emou nokneeka lutu'uriaka juni'i,
jiba itepo tee tekipanoak. Itepo
junuen aayuk iniat enchim itou
a' ta'aane' betchi'bo. 10Bwe'ituk
junak itepo emomak anekai, itepo
inen weyemta betana emou nokaka
enchim aet tejwaak, intok: “Wa'a ka
tekipanoabaeme, ket ka ji'ibwane”,
ti jiakai. 11Bwe'ituk emo betana
waatem, ka tekipanoaka jiapsame
intok inime'e, ka bem nok'ea'uta
jiba yetet nok sasakame, intok
ka bem au yeu pu'ari betana
kimume itepo am ju'uneiyaalaa.
12Jume' inien emo jipueme itepo,
itom yo'owe Jesukrijtota betana
lutu'uriaka, inika'a te am tejwaa,
inime'e inia betana, suasi emo
jipueka intok tekipanoaka, bem
koba'ue am jiapsine' betchi'bo.
13Krijtopo itomak werim, jiba
juka' tu'ik enchim joonee'uta, ka a'
rojiktane. 14Emo nasuk seenuk, juka'
inim ji'osia ji'ojteipo itom teuwaa'uta
ka a' nok jikkajibaeo, a' jabetuka'uta
a' mammatenee intok inika'a, a'
tiune' betchi'bo, eme'e omola a'
eiyaaka, ka aamak emo tu'urine.
15Taa junaka'a eme'e, ka jabeta senuk
enchim beje'eka weyekamta benasi
a' bitbaane. Ala junaka'a eme'e, jiba
jabe Krijtota sualemtau nokamta
benasi, tu'ik betana au nokne.

Ji'ojtesuka, Liojta betana ameu tu'ik a'awa

16Intok jiba aapo ju'u yo'owe,
yanti elaka jiapsiwamta yetet

autuame, jiba wee'po intok jita'apo juni'i, ju'u enchim emo bicha'u betana, yanti elaka jiapsiwamta emot autuane. Aapo itom yo'owa Lios, si'ime enchim emo maktune.

17 Inepo Paplo, inika'a teboteita, nee inepo tua in maammea tua in ji'ojte'e benasia inika'a jiba ineponee a' ji'ojtei, nee betana a' weye'uta enchim ju'uneene' betchi'bo. Si'ime jume' nee betana ji'ojteim ineponee inien nee jiba, inika'a in maammea amet ji'ojte. **18** Aapo ju'u yo'owe Jesukrijto, aapo'ik betana weyeka, juka' tu'ik enchim si'imem a' bittuane. Tua junuentune.

1 Timoteeo

Ju'u Paplo, Timoteo' teamtau ji'ojte

1 Inepo Paplo, Jesukrijtota
betana yeu pu'ataka yeteu
bittuari, itom yo'owa Liojta, ju'u
itom jinne'umta betana intok
ju'u yo'owe Jesukrijto, aapo
ju'u, chukula aapo'ik benasi itom
machipea'u itom aet a' bit bo'o
bicha'u, inime betana aet nesau
takai. 2 Inika'a ji'osia ji'ojteita
nee eu bittua, Timoteo, Krijtopo
betana in yoemia, tua yuma'isi
aapo'ik sual ta'aakai. Inepo,
itom yo'owa Liojta betana intok
itom yo'owe Jesukrijtota betana,
si'imeku eu tu'ik intok tua em nak
jiokolinaa'uta intok yuma'isi, yanti
elaka em jiapsinee'uta, inika'a em
bitnee'uta ee betana a' waatakai.

**Ka tu'ik majtawamta betana
yee nok tejwaawame**

3 Bat naataka, bwiaara
Maseroonia' tea'u bicha simeka,
inia betana junak in eu nokaka'a
benasia, jiba i'an, jum bwe'u jo'ara
Eepeso' tea'po tawane, junama'a,
waatem, inime'e ta'abwika ka
juka' Krijtota nok lutu'uriata mak
weyemta, ka inika'a bem yee a'
majtane' betchi'bo junuen iniat
am nok konta betchi'bo. 4 Intok
kia juka' jakwoo weeriata, kia
beja etejoita betana intok juka'a,
jume' che'a bat naataka nat tomti
katriam betana, ka jak chupemtat,
ka bem emo temaine'po betana
juni'i. Ini'i weyemtat, wepulsi nok
nassuawame jiba ama yeu weama,
kaita tu'ik weiyaakai. Intok juka'
Liojta betana tekilta itom weetua
i'awa'uta, inika'a, Liojtat eewaka
jiba weetuawamta betana, kaita'po
yee ania.

5 Bwe'ituk ju'u iniae
teuwaabaawame, ini'i, inim si'imem,
Liojta bichapo tu'isi itom jiapsa'ut
ju'uneakai intok ka jiapsita bepa
Krijtota itom suale'po ju'uneakai,
wepulsi itom tu'u jiapsimmea itom
naas ito naknee'u juna'a. 6 Waate
inim inien inika'a koptaka intok
inime'e kia beja kaita tu'ik etejoit
nau nok nassuawamtat emo ta'arulaa.
7 Inime'e, Liojta betana nesaurim
jume' ji'ojteim, inime'e bempo tu'isi
yee emo am majtalekai, taa bempo,
kia juka' jiba bempo bem noka'ut ka
ju'unea, intok bem teuwaa'ut juni'i.
Intok kia tua witti nokaka, bem yee
majta'ut juni'i ka ju'unea.

8 Itepo tee ala ju'unea, jume'
Liojta betana nesauri ji'ojteim,

inime'e tua bem bo'o jooria'eewa'po
aman am sawaawa'po, inime'e
bem tu'ireaka'u. 9 Inia betana jume'
nesauri ji'ojteim, ka jume' tu'ik
jiba joaka, tu'isi jiapsame betchi'bo
am weye'po ju'uneakai. Ala, jume'
nesauri ji'ojteim, wame'e, kaabeta
yo'oreka intok ka ya'uraakame
betchi'bo weye. Intok jume' ka tu'ik
bo'o jooriame intok jume'e, Liojta
ka yo'ori ta'aame, intok Liojta
betana weyemta ka a' yo'oreme.
Jume' bem yo'owam susu'ame intok
junuen, si'ime jume' yee susu'ame
betchi'bo. 10 Intok ketchia, jume'
jujubeka juni'i, omot tatta'abwi
jaamuchimmak emo tu'ureme.
Oo jume' jamut o'owimmak emo
tu'ureme. Jume' yee e'etbwame
intok jume' a yee bai tatta'aame
intok jume' jita ka lutu'uriata
teuwaaka juni'i, bem noka'uta a'
lutu'uriateme betchi'bo. Intok naa
buustia, jume' Liojta betana nesauri
ji'ojteim, ketchia si'imeta juka'a,
inika'a tu'ik jiba in yee majta'uta a'
beje'eka weyemta betchi'bo weye.
11 Ini'i tu'ik betana weyeka yee
majtawame, ket jiba ju'u, yo'orisi
machika Krijtota betana bemela
nok lutu'uria, yee jinne'ume,
ini'i, juka' achai Lios, tua nak
yo'oriwamta, aapo'ik nee a' tekil
makaka'u mak weye.

Ju'u Paplo, Liojta a' nakeka' betchi'bo, aet a' bai sae'epo

12 Inepo, juka' itom yo'owa
Jesukrijtota, juka' aapo'ik betana
utte'ata net autuaka nee aniakamta
ne tua junen jiaka nee a' bai sae.
Bwe'ituk aapo'ik ket aapo'ik betana
tu'ikut net eaka, aapo'ik betana
tekileu nee yeu pu'akai. 13 Si'imeta
inika'a nee ya'arialaa, junuen bat
naataka nee aapo'ik beje'eka ka
tu'ik teuwaaka intok jume' aapo'ik
sualeme, jiokot emo am bittuaka,
aapo'ik beje'eka nee jiapsisuk juni'i.
Taa ju'u Lios, nee nak jiokoleka,
tu'ik nee ya'ariak. Bwe'ituk junak
inepo, kee nee Krijtota sualen, intok
ka tu'ik in joa'ut nee ka ju'unean.
14 Jiba inia betchi'bo, inepo, juka'
Jesukrijtota betana, tu'i weyemta,
tua nee yuma'isi a' bichak. Naa
buusti, aapo'ik tua in a' yoem
eiyaaka intok ketchia in yee nak
ta'aanee'ut, itom si'imem, Krijtota
mak itom ea' betchi'bo, si'imem
itom a' ta'aa'ut, junaet nee aniak.
15 Ini'i teuwaawame tua lutu'uria,
intok inika'a, si'ime a' sualpo
yuma'i, ini'i: "Jesukrijtota, jume' ka
tu'ik ya'alame jinne'ubaeka, inim
bwiau yeu a' machiaka'uta", ti
jiuwame. Inime betana inepo, Liojta
bichapo che'a bepa ka tu'ik ino
ya'arilekai. 16 Taa junae betchi'bo
ju'u Lios tua nee nak jiokoleka nee
bichak, junuen, juka' Krijtota tua
bepa aapo'ik a yetet bo'o bichaka
yee a' jinne'u'uta, aapo'ik betana
net bat junuen a' bitna' betchi'bo.
Junuen inepo, wame'e chukula,
jiba aapo'ik sualeka juka' jiba yuu
jiapsiwamta a' bitneeme betchi'bo,
inepo, bempo'im nee mammate'ea'u
tuk. 17 Inien san, itepo, juka' jiba
betchi'bo yo'o nesawemta, intok
jiba betchi'bo jiapsamta, pusimmea
ka a bittumta, juka'a, aapo'ik
jiba Lioj taka, intok si'imekut
ju'uneamta, itepo, aapo'ik Liojta
itom yo'oree'uta, intok si'imeku
a' eiyaawaka a' alleetuawaa'uta,

tee jiba betchi'bo au bicha te a' teuwaane. Tua junuentune.

18 Krijtopo betana in yoemia Timoteeo, inika'a em joonee'uta, Jesukrijtota betana weyeka em au yeu pu'ari, junuen yuma'isi Krijtota sualeka intok si'imeku tu'isi em jiapsa'po emo ju'uneiyaaka, iniae, ka jain eaka, tu'isi a' bo'o jooriaka aet em jiapsine' betchi'bo ne eu nooka. Inika'a, jiba bat naataka jume' itomak Krijtota sualeme, Liojta betana aet ju'uneetuawaka, bempo'im ee betana iniat nokaka a' teuwaaka'a benasia. 19 Inia betana waate, Liojta betana weyemtat bem ea'ut ju'uneaka juni'i, jiba iniau ka bem waate' betchi'bo, inime'e, Krijtota bem suale'u betana tokti ji'obeka emo ta'aruk. 20 Inien ameu yeu siika, waate, ju'u Imeneo' teamtau intok ju'u Alejanro' teamtau. Jiba inime'e, inepo, junuen bempo'im, ka intok Liojta beje'eka ka tu'ik bem noknee'u betana, iniae, jiokot machikue bem a' ta'aane' betchi'bo, inepo, ju'u bebeje'eritau am su'u tojak.

Liojtau bicha jaisa nok betchi'bo yee tejwaawame

2 Inim inepo, che'a bat naataka, Liojtau bicha inim si'ime yoemrata betchi'bo nee enchim ameu waateka intok tua junen jiaka, Liojtau bicha am nokriaka intok inime betchi'bo, aapo'ik Liojta aet bai saeka, nee au bicha enchim am nokrianee'u betana enchim aet tejwaa. 2 Jume' inim che'a yo'o ya'arim, intok si'ime jume' wate yo'ooraata inim nesaweme betchi'bo am nokriane. Junuen, inim ka majjaiwaka intok yanti, ka jaku'ubo itou suawaka, ala wepulsi Liojta betchi'bo intok si'imeku itom jiapsa'ut ito yo'ori teboka a jiapsi betchi'bo. 3 Ini'i tu'ika junen joowa. Intok juka' itom yo'owa Liojta, juka' yee jinne'umta betana tu'isi bitwa mabet maisia. 4 Intok aapo, inim si'ime yoemrata, jinne'ui tu i'a intok si'imem aapo'ik betana nok lutu'uriata am ta'aa i'a. 5 Bwe'ituk wepu'ulai jiba ju'u si'imekuu Lios. Intok wepu'ulai jiba ketchia, wa'a, jume' inim jiapsame, Liojtamak emo tu'uteka aamak eaka bem jiapsinee'u betana a am aniame, Jesukrijto, ito benasi inim yoemtaka jiapsaka'u. 6 Aapo Jesukrijto, a' me'etune' betchi'bo au su'u tojak, junuen, inim si'imem jinne'uimtunee'uta inia betana junae a' beje'etua betchi'bo. Ini'i ya'ari intok, taewai aet a' chupneeka yeu a' pu'arit a' ju'uneiyaawaka chupuk. 7 Inia betchi'bo inepo nee, Liojta betana in yeteu nokne' betchi'bo, intok nee ket, wame'e ka jurio yoemem, Jesukrijtota tu'isi bem a' sualne' betchi'bo intok aapo'ik betana bemela nok lutu'uriata in majta betchi'bo nee yeu pu'awak. Iniae inepo lutu'uriata teuwaa, intok kaabeta nee bai tatta'aa.

8 Inien san inepo, si'imekut, Krijtota sualeme nau yaaja'po, jume' o'owim, inime'e, Liojta a' yo'ori betchi'bo, aapo'ik bichapo tu'ik bem joa'uta intok ka nau omtiwaka nau nok nassuawamta weetuakai, bempo'im nee, Liojtau bicha am nok i'a. 9 Intok jume' jaamuchim, inime'e, emo suaka, ka jaana maisi

emo a'anaarine. Ka ama butti maisi
bem emo chi chikrinee'ue, intok
kia ka sawai tomie ya'aritae, ujyooi
tetammea oo bem tajo'ori unnaa
beje'emtae, ka iniae ujyoisi maisi
bittubaane. 10 Ala bem ujyoinee'u,
si'imeku a yee nak jiokoleka, tu'ik
bem bo'o jooria'ue juna'atune.
Inika'a, jaamuchim tua wepulsi
Liojta betchi'bo jiapsame junuen
bem jiapsi'ea'a benasia. 11 Inime'e
jum nau anwa'po, ka japteka nokne.
Juka' ama bem majtawa'u betana,
kia a' jikkajinee intok kaita'po che'a
emo eiyaakai. 12 Bwe'ituk inepo nee,
juka' jamutta, kannee jum anwa'po
yee a' majta i'a. Intok kia junama'a
juka' o'outa, aapo'ik inia bepa ka a'
weenee'uta juni'i. Ala ini'i, kaita'po
che'a bat nesaune. Ka monteka ama
annee. 13 Bwe'ituk ju'u Lios, juka'
Adam teamta bat a' ju'unaktek. Aet
chukula intok juka' Eeba' teamta.
14 Intok ketchia, ju'u Adam tuka'u
junuen, ka bai ta'aawak. Ala aapo
ju'u jamut. Intok ini'i, bai ta'aatuka,
Liojta bichapo ka tu'ik yaak.
15 Taa jume' jaamuchim, inime'e,
yoemiaka intok am yo'oturiaka,
inien jinne'uimtune. Taa inime'e,
inim Krijtota sual ta'aaka, yee nak
ta'aaka intok wepulsi Liojta mampo
emo su'u tojaka intok si'imeku suasi
jiapsakai.

Krijtota sualemmeu yo'o ya'arim jaisa bem jiapsi i'a'awa'po

3 Ini'i teuwaawame tua
lutu'uria, inim jabetaka juni'i,
jume' Krijtota nau sualemmeu
yo'otupeame, juna'a, inika'a
tua tu'i tekilta joopeene. 2 Inia
betchi'bo, wa'a, inika'a tekilta
joaka Krijtota sualemmeu yo'o
ya'ari, ini'i si'imekut au suaka
jiapsine, junuen kia jita ka tu'ika
juni'i kaita aet bittune' betchi'bo.
Ini'i, wepu'ulaik jiba jubine.
Intok yuma'isi suasi jiapsine. Au
yu'inee intok au yo'ori tebokai.
Jume' mekka betana au yajame,
inime'e tu'isi a' mabbetnee'ut
jiapsine. A yee a' majtanee'uta
a' ta'aane. 3 Ka naamukne. Ka
nanassuane. Intok kia tomita, ka
a' koba'ita, ka a' waatane. Ala
yee jiokol ta'aane. Si'imemmak
tu'ika jiapsine. Aapo ka unnaa
naa buusti tomit au temaine.
4 Ini'i, a' jo'apo si'imem tu'isi am
kuaktaka am uju'une. Intok jume'
a' yoemiawam, bem jikkajinee'uta
intok bem yee yo'orinee'uta am
majtane. 5 Bwe'ituk seenu, jiba a'
jo'apo jo'aakame, aapo'ik tu'isi am
uju'unee'uta ka a' ta'aame, ini'i,
kaachin jume' Krijtota sualemmeu
yo'otaka a am kuaktane. 6 Junuen
san, ju'u Krijtota sualemmeu
yo'otuneeme, ka ju'ubwa jeela
Krijtota sualeme tune. Ka
junuen ini'i, au jabeleka intok
juka' bebeje'erita ka tu'isi au a'
tawaaka'a benasia, jiba junaen au
a' tawaane' betchi'bo. 7 Ketchia
utte'a, jume' ka Krijtota sualeme
nasuk, aapo'ik yo'oriwaka, tu'isi
a' bitnaa'uta. Junuen jita'apo ka
tu'ik betana ka aet nokna' betchi'bo.
Intok junuen iniae bebeje'erita ka a'
ji'optuane' betchi'bo.

Te'opopo tekiakame, jaisa bem jiapsi i'a'awa'po

8 Junaen ketchia, jume' jum
te'opompo, wate tekileu yeu

pu'arim, inime'e o'owim yo'ori
bitwametune. Bem noka'ut yeu
yuyyumane. Ka nanaakone.
Intok tomita ka bempo'im koba'i,
ka a' waatane. 9Inime'e, juka'
lutu'uriataka inim ito nasuk yeu
machiaka itom suale'uta, aet
jiapseka a' sual sakane. Intok
iniamak, Liojta bichapo tu'isi
bem jiapsa'ut emo ju'uneiyaakai.
10Inime'e, junae tekilae, baat
ji'obilaatune. Intok junama'a
bempo, ju'u tekileu bem makriu
yuma'ateko, bempo inika'a te'opopo
tekilta a' joone. 11Jume' jaamuchim
juni'i ketchia, emo yo'ori tebone.
Ka bem yetet nok'ea'uta, ka
yetet nok sasakane. Si'imeku
suasi emo uju'une. Intok si'imeta
bem joa'ut, a amet yoem eetune.
12Ju'u te'opopo inien tekilekame,
wepu'ulaik jiba jubine. Intok ini'i,
jume' a' jo'awapo jo'aakame intok a'
yoemiam, intok junama'a si'imeta,
tu'isi a' uju'une. 13Bwe'ituk jume'
inien, jum te'opopo tekileka bem
tekilta tu'isi a' joame, inime'e
junae tekil bem joa'u betana che'a
bepa au lutu'uriaka a' maktune.
Intok inime'e, Jesukrijtota junuen
bem a' suale'u betana che'a juni'i
utte'aka, bem a' teuwaanee'uta aet
a' jajamne.

Juka' itom suale'ut ka si'imem a aet ju'unea'po

14Inepo lauti nee enchi aman
bitbaeka'ea. Taa jiba nee inika'a
ji'ojteita nee eu bittua, 15junuen,
ka lauti a nee aman eu weyeo
juni'i, jiba junuen, jume' Krijtota
sualeme nasuk, tu'isi ame nasuk
em tekipanoaka ju'u em annee'ut
em ju'uneene' betchi'bo. Juname'e
intok, ju'u Lios, jiba yuu jiapsamta
yoemiam taka, bempo, Krijtota
betana juka' nok lutu'uriata
si'imekut a' suuaka intok a' nokria
sakame. 16Ju'unakkiachisi lutu'uria
ini'i itom suale'u betana, wepulsi au
emo su'u tojirika, ka sep lauti a aet
ju'uneetu'uu. Maa su, inen ji'ojtei:

Lios, aapo ito benasi au yaaka,
inim au yeu machiak.
Liojta tu'u jiapsi aet aneka, aapo
wepulsi tu'ika jiba aet ayuka
jiapsak.
Jume' ankelesim betana bittuk.
Inim bwiapo si'ime ka nanau
machi yoemratau aapo'ik
betana ameu bicha teuwaatuk.
Inim bwiapo jiapsame betana
sualtuk.
Chukula intok, juchi teekau
mabettuk.

Jume'e, ka intok Krijtota sualbaeme

4 Taa inim ju'u Liojta tu'u jiapsi
machisi itom aet ju'uneetualaa,
chukula, si'imeta abe aet yumao
taewaimmet, watem, jume' Liojta
sualeka juni'i, a' koptaka intok
inime'e, bebeje'erita betana ka tu'i
jiapsim, yee bai tatta'aame, intok
inime'e betana weyeka ju'u yee
majtawamtau, inime'e inimmeu
emo su'u tojineeme. 2Intok inime'e,
wame'e, ka lutu'uriapo emo tu'u
joame, ka lutu'uriata yee majtame,
junamemak eaka am jikkajine.
Juname'e, ka tu'ik joaka juni'i, ka
emo tetemaeme. 3Bempo, inim
jujupwamta yee u'aa. Intok ketchia,
wate bwa'amta ka a' bwa'a nesae.
Junaka'a bwa'amta intok, ju'u
Lios, wame'e Krijtota sualeme,

intok wame'e, Krijtota bemela nok
lutu'uriata a' ta'aame, bempo'im,
aapo'ik bai saeka bem a' bwa'ane'
betchi'bo, ju'u Lios a' ju'unaktei.
4 Bwe'ituk, si'ime ju'u inim Liojta
ju'unaktei tu'i. Intok itepo inia
betana, kaita omola tatawaane. Ala
inika'a, inia betchi'bo, Liojta bai
saeka, tee a' mabetne. 5 Bwe'ituk
si'ime ini'i, aapo'ik Liojta nok
lutu'uria betana intok ju'u aapo'iku
bicha nokaka, itom a' bai sae'ue,
aapo'ik bichapo tu'ika yeu weama.

Jesukrijtota tekil tu'isi bo'o jooriame

6 Inika'a empo, jume' Krijtopo
itomak werim, yuma'isi am
majta'ateko, empo, lutu'uriapo
Krijtota betana juka' em tekil
makrita yuma'isi tu'isi a' joame
tune. Intok empo, tu'ik, utte'ata
em aet mabet sime'uta et
ju'uneiyaanaa. Inika'a, Krijtota ae
sualwaka intok juka' tu'ik betana
em majti, em bo'o jooriaka, juka'
ka em kopta'u betana. 7 Taa empo,
juka' inim ka tu'ik weye'e betana
intok kaita suawaka ama ayuka,
etejowamta, chuubaa juni'i, ka a'
jikkajibaane. Ala, empo, aapo'ik
Liojta betana weyemta, yuma'isi
em a' ta'aaka em aet jiapsinee'ut
emo temaine. 8 Bwe'ituk, takaapo
utte'ata a' bwij betchi'bo, ju'u emo
utte'a jooriawame, wateku yeteu
tu'ik weiyaa o'oben. Taa wa'a
Liojta betana weyemtat yuma'isi
aet jiapsiwame, ini'i, si'imeku
yeteu tu'ik weiyaa. Bwe'ituk ini'i,
ketun inim jiapsa'po, intok kia
chukula, jiba yuu itom jiapsinee'u
betchi'bo juni'i, itou tu'ik weiyaa.
9 Ini'i teuwaari tua lutu'uria intok
inika'a, si'ime a' ju'uneiyaaka a'
sualpo yuma'i. 10 Itepo, jiba inia
betchi'bo san tekipanoa intok itepo
aet jiokot bitwaka ee beje'ewa.
Bwe'ituk itepo su, ju'u Lios, jiba
yuu jiapsamtat eaka jiapsakai. Aapo,
ju'u inim si'imem jiapsame, inim
bem jiapsa'po, amemaktuka am
bichame. Intok che'a bat naataka
wame'e a' sual ta'aame, bempo'im
jiba yuu jiapsine' betchi'bo iniat am
bichakai.

11 Inika'a weyemta, empo, utte'a
yee aet tejwaaka intok em yee
a' majtanee'uta. 12 Em ju'ubwa
yo'otu' betchi'bo, iniat ka jak
wa'am em bitna' betchi'bo, aet emo
suaka jiapsine. Ala empo jume'
Krijtopo itomak werim, tu'ik eu
am ta'aatuane. Empo junuen ame
bichapo em noka'ue intok em tu'isi
amemak emo weiyaa'ue. Intok em
a yee nak ta'aaka, Liojta tu'u jiapsi
et ane'ue a' ju'uneiyaa tebone. Intok
inika'a, Krijtotat em eiyaa'ue intok
Liojta bichapo, wepulsi tu'i eerita
jiba et ayuka'ue. 13 Nee aman eu
yepsa'u tajtia, empo, jume' Liojta
betana nok lutu'uria ji'ojteim, yeteu
am nok simne. Krijtota sualeme am
majtane. Intok ka bem ko'om eene'
betchi'bo amemak etejone. 14 Empo
ket, kaachin juka' Liojta betana em
mabetrika, em a joa'uta, inika'a,
jume' Krijtota sualemmeu yo'owem,
Liojta betana ju'uneetuawaka,
Liojtau bicha enchi nokriaka, em
mabetaka'uta, ka a' koptaka, jiba
aet jiapsine.

15 Inia weemta betana empo, jiba
wee'po yuma'isi au kikne. Junuen
si'imem a bem a' bitne' betchi'bo,
ju'u em joa'u betana, ka kia beja

weyeka, tu'ik ama ayuka'uta.
16 Empo, ju'u inim amma'ali em
jiapsa'u betana emo suuane. Intok
ju'u em yee majta'uta, tu'isi a'
weenee'u betana emo suuane. Intok
empo, si'imeta juka' lutu'uriaka
tu'isi weyemta, ka a' koptaka aet
jiapsine. Bwe'ituk inika'a empo
inien a' joa'ateko, jiba empo,
intok ketchia, wame'e em ameu
nokaka enchi jikkajammak nau,
Liojta betana tu'ik aet bichaka
jinne'uimtune.

Jume' Krijtota sualemmak jaisa au weiyaanaa'u

5 Senuk yo'otuita, ka empo
bettesi jita'apo a' nok
tejwaane. Ala, inika'a, em a'
yo'owaka'a benasi junae betana
au noknee. Intok jume' ju'ubwa
yo'otume, inime'e, em am sailaka'a
benasi amemak emo weiyaane.
2 Intok jume' jaamut yo'otuim juni'i
ketchia, inime'e, em am aeka'a
benasia amemak emo weiyaane.
Intok jume' bebemem juni'i ketchia,
inime'e, em am waeka'a benasia,
si'imekut tu'ik, sua machik jiba
jooriaka, amemak emo weiyaane.
3 Jume' jaamut jokoptuim,
lutu'uriapo jiokot eame, am
aniane. 4 Taa ju'u jamut jokoptui
yoemiakame oo jume' a' amuwam
jipueme, inime'e, che'a bat naataka
jume' amemak jo'aakammak
tu'isi amemak emo weiyaaka
bem joonee'ut intok jume' bem
yo'owam junaet bem am nakeka
am yo'oturiaka'uta tua bem am
bai saunee'uta, inika'a a' ta'aane.
Bwe'ituk inien weyeme ini'i tu'i.
Intok ju'u Lios ae alleene. 5 Ju'u
jamut, lutu'uriapo jokoptui, tua
aapola tawalame, ini'i Liojta betana
a' anianaa'uta bo'o bichaka jiapsa.
Intok taewait intok tukaariat naa
buustia, Liojta a' yo'oreka, jiba au
bicha a' noka'uta a' weetua. 6 Taa
ju'u jamut jokoptui, inim ka tu'ikue
alleebaeka jiba au su'u tojirika
jiapsame, ini'i, jiapsaka, Liojta
bichapo ka jiapsamta benane.
7 Empo inia weyemta betana ket
am tejwaaka ameu nokne, junuen,
inime'e kaita ka tu'ikut bempo'im
aet am sua tejwaa machik amet
aune' betchi'bo. 8 Bwe'ituk
inim emo nasuk seenu, jume' a'
wawaim ka ameu waateka ka am
ania'ateko, intok che'a juni'i jume'
aamak jo'aaka tu'isi a' bit'ea'um
ka ania'ateko, ini'i, ka Krijtota
sualemta benasi bitnaa intok ini'i,
senuk ka Krijtota sualemta bepa
che'a ka tu'ik joone.
9 Inim, jume' jokoptuim yeu
pu'arimtaka, bem yeu pu'ari bem
joo'ea'uta ja'abwekammak, wa'a
jokoptui, baji taka wasuktiam
bepa weiyaame jiba ama amemak
na'ikiatune. Intok ini'i, wepu'ulaik
jiba kunalatusukame. 10 Ini'i
ta'eenaa inim juka' tu'ik bo'o
jooriaka a' jiapsisuka'uta. Maa suko
inile benak a' yoemiam tu'isi am
yo'otuarialatuko. Wame'e mekka
betana au yaajame, a' jo'awapo
si'imeku tu'isi am mabbetsulatuko.
Intok jume' Krijtopo aamak
werim, ini'i am wok baksialatuko.
Intok wame'e, jita'apo jiokot emo
bichakame, junaet am anialatuko.
Oo jita juni'i inile benak tu'ik a'
bo'o joorialatuko, junuen a amemak
na'ikiatune.

11 Taa jume' beme yo'otaka
jokoptulam ka amemak am
na'ikiane. Bwe'ituk inime'e,
chukula juchi kukunabaeka'ea'ateko,
inien bem ea'u, Krijtotamak eaka
bem joobae'uta am koptatuane.
12 Intok chukula inime'e, Liojta
bichapo bem joaka a' chupa'ane'eti
jiaka bem nokaka'u betana, iniat
bempo ka a aet yeu yumakai, junak
inime'e inia betana ka tu'isi aet
emo tawaarika ama yeu katne.
13 Intok naa buustia, inime'e, jo'aat
rejte'eteko, bempo tua kaitat
jiapseka, kaita bem joopea'uta aet
ta'aane. Intok ka iniat jiba joiwane,
ketchia bempo, ka bem yetet
nok'ea'uta yetet nok sasakane. Intok
kaita bem a tu'ute'po kikkimune.
Intok ka nok maisi machik nok
sasakane. 14 Inia betchi'bo inepo,
nee jume' beme yo'otaka jokoptuim,
am kukuna i'a. Intok inime'e
yoemiaka, bem jo'au si'imeta
bichaka jo'ane. Intok inime'e, ka
tu'ika bem joa'uta, kaita amet aune,
junuen jume' itom beje'eka aneme,
kaita'po itot nokne' betchi'bo.
15 Bwe'ituk inim waate jokoptuim
jaibu inien, Krijtota bem suale'uta
koptaka intok bebeje'erita mak eaka
ka tu'ik jooa.

16 Inim senu Krijtota sualeme,
o'outakai oo jamuttakai juni'i,
jokoptuim wawaekame, ini'i,
inime'e am aniane. Intok juname'e,
jume' Krijtota nau sualeme am
aniane' betchi'bo, ka iniat obiachisi
ameu am su'u tojirine. Junuen
jume' Krijtota nau sualeme, wame'e
jokoptuim, lutu'uriapo am ania
machim kaabeta jipueme, inime'e a
aniane.

17 Wame'e Krijtota sualemmeu
yo'o ya'arim, bempo bem tekil
tu'isi a' joame, inime'e, ameu
a' cha'aka'po aman, nat bepa
aniawaka intok eiyaawaka bitnaa.
Inien che'a bat naataka, jume'e,
Krijtota nok lutu'uriata a' nokaka
intok yee a' majtame. 18 Bwe'ituk
jum Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo:
"Juka' boejta, tiikom jotamta, a'
ji'ibwane' betchi'bo, ka a' ten
suma'ine", ti ji'ojtei. Intok inim
omot ket: "Ju'u tekipanoareeo,
a' koba'ita, a' beje'etuanaa'u au
lutu'uria", ti ama ji'ojtei.

19 Empo, inim senu, Krijtota
sualemmeu yo'ota betana a'
beje'eka eu a' na'atejowao, kaita
ya'ane, junae betana ka wooika
oo bajim junae betana ju'uneaka
nokame aneo. 20 Taa jume' inien,
Liojta bichapo ka tu'ik joame,
junae betana si'imem bichapo
am nok tejwaane, junuen jume'
watem, am ee majjaune' betchi'bo.
21 Inia betana inepo, achai
Liojta bichapo intok Jesukrijtota
bichapo, intok jume' aamak aneka
aapo'ik yeu pu'arim ankelesim
bichapo, inika'a weyemta, si'imem
nanancha, kaabeta yeu pu'aka, em
aet yeu yumaka a' sawaanee nee
enchi tejwaa. 22 Intok ket empo,
Krijtota sualemmeu senuk yo'o
ya'abae'eteko, tu'isi aet bichaka
bo'o bitne. Junuen empo, ka watem
ka tu'isi aulammak, amemak
ji'oplata benasi bitna' betchi'bo. Ka
tu'ik, ka em joonee'ut emo suuane.

23 Jiba jeela tompo em ko'okoe'u
betchi'bo, empo, ka ba'am jiba
ji'ine, ala pa'asi ba'awata ket iliikik
ji'ine.

24 Inim, watemmet, juka' ka
tu'ika bem ya'arita, machisi
a ju'uneiyaatu, kee ya'uraa
bittuawakai. Taa inia betana,
watemmet intok, ka sep a
ju'uneiyaatu. Taa chukula yee
ya'uraa bittuawao ju'uneiyaatune.
25 Intok jiba inieni, ju'u tu'ika bo'o
jooriawame, ini'i ju'unakkiachisi
a ju'uneiyaatu. Intok ka sep
ju'uneiyaatuka juni'i, ka
junuen tawaka, chukula jiba
ju'uneiyaatune.

6 Wame'e Krijtota sualeka,
tetekoka jiapsame, inime'e,
bem tekom tua am yo'oreka
am bitne. Junuen, ju'u yo'orisi
machika itom yo'owa Liojtat, intok
kia ju'u itom ta'aaka, itom yee
majta'ut juni'i, ka jaana amet
nokna' betchi'bo. 2 Jume' intoko
inim tetekoka, juname betchi'bo
jiapsame, bem tekom ket Krijtota
am sualeo, inime'e, bempo'im
junuen amemak Krijtota am suale'
betchi'bo, ka junae betchi'bo
che'a ka am yo'oreka am bitbaane.
Ala che'a juni'i juname'e, tekilta
tu'isi am jooriane. Bwe'ituk
jume' enchim joa'u betana tu'ik
mabetneeme, inime'e, Krijtota
sualeme intok aapo'ik betana naksi
eiyaawame juname'e. Empo, inika'a
yee majtaka iniat am tejwaane.

Ju'u itom suale'u, intok itom ae betchi'bo allea'u

3 Senu inim jitaa ta'abwik betana
intok ka ju'u yo'owe Jesukrijtota
betana tu'ika yee majtawamtamak
weyeka, intok kia waka'a Liojta
junuen yo'oriwaka itom suale'u
betana, che'a bat weyeka yee
majtawamta betana, ka iniamak
weyeka yee a' majta'ateko, 4 ini'i
si'imem bepa au che'ewareka
intok ini'i, tua kaita ta'aa. Jita
ju'uneiyaapeewaka aet emo nok
kokobawamta betana aet au
ta'arulaa. Intok inile benak betana,
jitat ka nau eewaka, nat koptiwame.
Emo beje'ewame, intok ka emo
yo'oriwaka nau nokwame, intok
ka nat yoem eewame junama yeu
weyekai. 5 Intok ini'i, jume' tua
tiusi machikut jiapseka intok
juka' lutu'uriata ka ta'aammak,
ka lu'uteka nau nok nassuawame
ama aayuk. Intok inime'e, Liojta
a' sualwa'po, iniae bempo ae tomi
yo'owa'a benasi eame. Empo, jume'
inien anemmak kaita'po amemak
eene. 6 Ju'unakkiachisi lutu'uria
ala, juka' Liojta yo'oriwaka a'
sualwa'ut, eiyaawatchika, kaitau
a tamachiatuka itom bit machik
ama aayuk. Ini'i juna'atakai,
inim senuk, ju'u a' jipue'ue yanti
elaka tua alleaka a' jiapsiwame.
7 Bwe'ituk inika'a te ju'uneiyaane,
itepo kaitamak tee inim yeu
yoemtuk. Intok kia chukula, kokok
juni'i, kaita tee a weiyaane. 8 Taa
itepo inim juka' itom bwa'anee'uta
intok juka' itom tajo'onee'uta
itepo a' jipue'eteko, iniae tee tua
yanti elne. 9 Taa ka inieni wame'e
che'a bepa yu'in totomipeame.
Inime'e junaet emo ta'aruka intok
juebenaka tua ka suasi bem eaka
bem joopea'u am nanasontemtat,
inika'a inim si'imem aet emo
ta'aruka, aet kokkowamtat, jite'ipo
benasi aet emo kokobe. 10 Bwe'ituk
ini'i ju'u tomit jiba eewaka, yu'in
tomipeewame, iniat naate si'ime

ju'u ka tu'ika joowame. Intok wate aane, inika'a unnaa bem a' eiya' betchi'bo, junuen, Krijtota bem suale'uta koptalam. Intok junae betchi'bo tua jiokot emo bichaka jiapsa.

Krijtota itom suale'ut tu'isi aet yeu yuma'awame

11 Taa empo Timoteeo, wepulsi Liojta betchi'bo jiapsaka a' nesaupo aneme, si'ime inika'a ka tu'ik betana emo suuaka, omola a' eiyaane. Ala empo inim si'imeku, lutu'uriaka tu'isi weyemta bo'o jooriaka jiapsine. Iniamak Liojta jiba alleetuaka a' yo'orine. Intok Jesukrijtotat eakai intok yee nak ta'aakai, intok ka seej chukti eaka a bo'o bichaka, intok kaita'po emo che'ewareka jiapsine. **12** Inia eiyaawatchik, Liojta em sual ta'aa'ut, jiokot aet emo bichaka juni'i, jiba em aet jiapsinee'uta ka a' koptane. Aapo'ik Liojta betana em mabetri, chukula jiba yuu jiapsiwamtat utte'aka, jiba em aet jiapsinee'uta jariune. Bwe'ituk ju'u Lios jiba inia betchi'bo enchi yeu pu'ari. Intok empo jiba iniat jiapseka, em aet ea'ut empo inim juebenam bichapo aet emo ju'uneiyaa tebolaa. **13** I'an intoko, ju'u Lios, inim si'ime jiapsamta a' jiapsituamta bichapo intok ju'u Jesukrijto, aapo ket, wa'a Ponsio Pilaatotuka'uta bichapo, aapo'ik jabetuka'uta, witti nokaka au ta'aa tebokamta bichapo, nee enchi aet tejwaa, **14** juka' inim in enchi aet saweka'uta, em a' chupa'ane' betchi'bo, ka ta'abwisia a' weetuakai, inia betana yuma'isi junuen kaabe jitat enchi nok tejwaakai, inika'a, junaen chukula, yo'owe Jesukrijtota juchi a'abo a' notte'u tajtia. **15** Ini'i chukula taewai, jaibu yeu pu'arita a' yumako, ju'u Lios, inika'a inien yeu a' weetuane. Aapo su i'an juna'a, aapola jiba ju'u nak yo'ori'eewaka, si'imeku nesaweka Lios. Aapo, si'ime che'a yo'o nesaweme bepa intok si'ime jume' inim che'a yo'oriwame bepa yo'otaka intok yo'oriwame. **16** Aapo su juna'a, ju'u wepu'ulaka jiba, ka mumukeme. Aapo, jum tachiria, inim yoemta kaabeta a au rukte'epo jiapsame. Inim aapo'ik kaabe a' bitlaa, intok kia kaabe inim a' bitne. Aapo'ik jiba betchi'bo a' yo'orinaa'uta intok jiba betchi'bo yo'otaka a' nesaunee'uta, aapo'iku lutu'uriatune. Tua junuentune.

17 Jume' inim tua yu'in totomeka jiapsame, kaita'po bem emo che'ewarine' betchi'bo, ameu nokne. Intok kia bempo'im, ka ju'u bem tomit jiapseka bem aet eene' betchi'bo juni'i. Bwe'ituk ini'i, ka jiba si'imeku yee ania. Ala bempo'im ju'u Liojtat, aapo jiba yuu jiapsamtat intok si'ime tu'ik itou tu'ika yuma'isi itom a' bittuamtat bem eene' betchi'bo. **18** Inime'e, empo, watem betchi'bo tu'ik joaka, junuen junae, chukula jiapsinee'u betchi'bo che'a eiyaawatchika tu'ik bem koba'ane' betchi'bo intok, bempo'im juka' bem jipue'uta, kaachin eaka, inika'a watemmeu bicha a bem a' na'ikiane' betchi'bo, inia betana ameu nokne. **19** Inien bempo, chukula jiapsinaa'uta, juka' si'imek bepa tu'ik jipu'une. Iniat junuen bem aman lutu'uriane'

betchi'bo witti a' ju'uneiyaane. Intok naa buustia, bempo, Krijtota sualeka inim jiapsaka, junuen aapo'ik betchi'bo tu'ik bem joa'uta, si'imekut yuma'isi a' joaka jiapsine.

Paplota ji'ojtesu'po, Timoteota joo i'a'u tejwaawaka'po

20 Empo Timoteeo, juka'a, Liojta betana em au yeu pu'arita, em tekil maki, ka a' koptaka a' weetuane. Empo, inim juebenaka nau nok nassuawaka, kaita tu'ik suawaekamta intok kia juka' lutu'uriata beje'eka nokta, kia beja nokitaka juni'i, suawakame ti ta'eewamta, ili juni'i ka a' jikkajibaane. **21** Bwe'ituk waate, inien weyeka suawaekame'e teamta jikkajaka, a' sualeka, Krijtota bem suale'uta koptaka, omola a' tawaalam.

Ju'u Lios, aapo'ik betana tu'ik enchi a' bittuane. Tua junuentune.

2 Timoteeo

Ju'u Paplo, juchi Timoteo' teamtau ji'ojte

1 Inepo Paplo, Jesukrijtota
betana sawaka, nee yeteu
bittuari, Liojta junen a' tu'ureka'
betchi'bo. Ket jiba juka' Jesukrijtota
betana, a' sualeka, chukula jiba yuu
jiapsiwamta itou na'ikiarita, inika'a
yee a' majtane' betchi'bo nee yeu
pu'ari. **2**Inika'a ji'osia jo'ojteita
nee eu bittua, Timoteeo, Krijtopo
in yoemia, in nake'u. Inepo tua
junen jiaka, Lios itom yo'owa
intok yo'owe Jesukrijtota betana,
si'imeku eu tu'ik intok tua em nak
jiokolinaa'uta intok yuma'isi yanti,
ka jain eaka em jiapsinee'uta, nee
ee betana a' waata.

Krijtota tu'isi sualeka, watem ket a' sualtuawa'po

3Taewait intok kia tukaariat
naa buustia, inepo, Liojtau bicha
nokaka intok eu waateka, nee enchi
nokria. Intok nee ee betchi'bo
juka' Liojta bai saekai. Juka' Liojta,
aapo'ik bichapo tu'isi in jiapsa'po
ino ju'uneiyaaka in yo'oreka, ae
betchi'bo in jiapsa'uta. Jiba bat
naateka taewaimmet, jume' in
yo'owasuka'um ae betchi'bo bem
jiapsa'a benasia. **4**Junak aman in
enchi to'o sikaa, junama'a tua em
siokaka, intok yu'in em opoaka
betana jiba ne eu waate. Intok
inepo juchi enchi nee bitpea,
junuen juchi emak aneka, tua
yuma'isi alleewamta bit betchi'bo.
5Bwe'ituk inepo, Jesukrijtota
lutu'uriapo tua junen jiaka em a'
suale'ubeu ne waate. Ju'u em mala
yo'owe, Loira' teame intok ju'u em
ae Euniise' teame, inime'e che'a
bat inien tua lutu'uriapo a' sualek.
Intok inepo, inia betana, ket jiba
junuen, tua em a' suale'ut nee
ju'unea.

6Inia betchi'bo inepo, waka'a,
nee ee bepa mamteka, Liojtau
bicha enchi nokriaka, aapo'ik
betana juka' em mabetaka, au
yumaka em a joa'uta, ka em aawaj
kopteka, aet jiapseka em a' bo'o
jooriane' betchi'bo ne enchi aet
tejwaa. **7**Bwe'ituk ju'u Lios, inim
kaitat majjaeka itom jiapsine'
betchi'bo, juka' a' tu'u jiapsiwata
itot autuari. Ala ika'a itom ya'ariak,
ka itom ko'om eene' betchi'bo
juka' utte'ata intok itom yee nak
ta'aanee'uta. Intok tu'ik yuma'isi,
suasi itom ito uju'uka jiapsinee'uta,
ju'u a' tu'u jiapsie iniae itot

a' autuari. 8 Inien san empo ka
tiunee juka' yo'owe Jesukrijtota
betchi'bo, aapo'ik betana weyemta
em a' teuwaanee'u betana. Intok
kia, nee juni'i, aapo'ik mak in ea'
betchi'bo inim in eta'ita betchi'bo
juni'i ka tiune. Ala, empo ket eu
weyemta inien ju'u aapo'ik bemela
nok lutu'uriata betchi'bo, jiokot
emo bitwamta, inika'a, jiba Liojta,
aapo'ik utte'ata yetet a' autua'ut
eaka a' ine'ene. 9 Ju'u Lios, itom
jinne'uk intok inim wepulsi aapo'ik
betchi'bo itom jiapsine' betchi'bo
itom yeu pu'ari. Taa ka jita tu'ik
itom ya'ari betchi'bo, ala ini'i, tua
aapo'ik junen a' chupa'abaeka'
betchi'bo. Intok Krijtota mak itom
ea' betchi'bo itom nak ta'aasukai.
Ju'u Lios, bat naataka, inim aniata
kee aet naateo naateka jaibu itom
nak ta'aan. 10 Taa inika'a, tua
yee a' nake'uta, aapo i'an juka'
Jesukrijtota, itom jinne'umta, inim
a'abo a' yepsaka'ue, iniae yee
a' ju'uneiyaatua. Aapo ju'u, juka'
kokowamta, jiba betchi'bo taka
utte'akamta, kobakame. Intok
aapo, jiba aapo'ik betana nok
lutu'uriae yee jinne'umtae, juka'
jiba yuu jiapsiwamta, juka' kaibu
a nasonteitumta, inim machisi a'
ju'uneiyaa tebok.

11 Ju'u Lios, inika'a bemela nok
lutu'uriata, in yeteu a' teuwaane'
betchi'bo nee yeu pu'ak. Intok
aapo, ju'u ka jurio yoemratau
bicha, inimmeu nee bittuak,
junuen, inime'e in am majtane'
betchi'bo. 12 Jiba inia betchi'bo san,
inepo, inim inien si'imekut jiokot
ino bicha. Taa nee ka aet tiiwe.
Bwe'ituk nee juka' jabeta in sualeka
in aet yoem ea'uta nee ju'unea.
Intok nee witti ju'unea, aapo'ik
si'imeku a' yuma'u, junuen chukula,
aapo'ik a'abo notte'u tajtia, inepo'ik
in jiapsi, intok si'imeta juka' aapo'ik
mampo in su'u tojiri, aapo'ik nee a'
suuariaka nee aet aniane'po.

13 Empo, juka' tu'ik betana yee
majtawamta in enchi majtaka, in
enchi tejwaaka'uta, jiba junama
wa'am em neu a' ta'aaka'a benasia
a' weiyaaka, junuen jiba a' bo'o
jooriane. Intok empo, si'imeku
Krijtota mak eaka, itom jiapsa'
betchi'bo, si'imeku aapo'ik sualeka
intok yee nak ta'aaka jiapsine.
14 Ju'u Liojta tu'u jiapsie, itot a'
jiapsine' betchi'bo itot jiapsituarie,
junae aniawaka, Liojta betana
juka' yuma'isi em a joaka, juka' eu
su'u tojirita, ka a' koptaka, jiba aet
jiapsine.

15 I'an em jaibu ju'unea'a benasia,
si'ime jume' Aasia bwiaara betana,
jume' Krijtota sualeme, nee koptaka
ka intok a'abo neu yaaja. Inime'
nasuk kia ju'u Pikeeloj teame intok
ju'u Ermoojenej teame juni'i ketchia.
16 Ju'u itom yo'owa Jesukrijto, aapo
juka' Onesiiporo' teamta, jume'
a' jo'aapo ama jiapsame, tua am
nak jiokoleka, tu'ik am bittuane.
Bwe'ituk aapo ju'u Onesiiporo'
teame, ka nee koptakai, jue benasi,
tua tu'ik nee ya'arialaa. Intok aapo
junuen, inim in eta'ituka'u betana,
ka inia betana tiwekai. 17 Ala
junako, aapo jum bwe'u jo'ara
Rooma' tea'po anekai, junama'a
binwaa, nee a' tea'po tajtia, ama
nee jaiwaka nee teak. 18 Inika'a, ju'u
itom yo'owa Jesukrijto, chukula
juchi a'abo nottekai, juka' che'a

bepa yee nak jiokoleka, aapo'ik
betana au tu'ik, aamak a' bittuane.
Empo su jaibu tu'isi ju'unea, aapo'ik
jum bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po tua
yuma'isi itom a' aniaka'u.

Jesukrijtota tu'isi nok jikkajame a' sontaotuka'a benasia

2 Empo intoko in yoemia benasi
in eiyaa'u, Jesukrijtota mak
itom aamak ea' betchi'bo, juka'
tu'ik itom ae betana bicha'utau
waateka, aet utte'aka jiapsine.
2 Empo, juka'a, juebenam bichapo
aneka, juka' bempo'im majtaka em
jikkajaka neu em ta'aaka'uta, jiba
inika'a naa buustia inim watem,
si'imekut a yoem eiyaatume,
inime'e, bempo naa buustia, watem
a' majta' betchi'bo au yumame am
majtaka a' tekil makne.
3 Junuen empo, Jesukrijtota
betana, senu sontaao, tekilta tu'isi
a' jooriame takai, juka' jiokot em
emo bicha'uta, ka jain eaka a'
ine'ene. **4** Kaabe senu inim bwiapo
sontaao taka tekilpo au bichakai,
ini'i jum ka sontao tekilpo kaibu
ama annee. Bwe'ituk utte'a ini'i,
juka' sontaommeu yo'o ya'utta, a'
nesaupo aman jiba a' weene'po.
5 Ini'i ket jiba inien weyekai, wa'a,
yeeuwaka yo'obaawa'po junama'a
aneme, ini'i, junama'a kaita yo'oka
yeu weene, ini'i, junae betchi'bo
a' joonee'uta aet a' tejwaawaka'u,
ka junuen aet yeu yumakai. **6** Wa'a
jum wajpo tekipanoame, ini'i, juka'
etwakamta bachia ama yeu sikamta,
junama'a au lutu'uriatune, aapo'ik
che'a bat, juka' au na'ikiarita a'
mabetnee'uta. **7** Empo, juka' inim in
noka'ut, aet mammate. Intok si'ime
inia betana ju'u yo'owe Jesukrijto,
aet ju'uneene' betchi'bo enchi aet
aniane.
8 Itom yo'owa Jesukrijtota, aapo'ik
mukuka, kokkoarim nasuk a'
jiabijteka'u betana intok aapo'ik ju'u
yo'o ya'ari, Labiituka'uta yoemiam
nat tomti aapo'ikut yeu katriam
betana a' weye'u, iniau jiba waatine.
Ini'i juna'a ju'u Krijtota betana
bemela nok lutu'uria in yee majta'u.
9 Jiba inika'a nok lutu'uriata in
yee majta' betchi'bo inepo jiokot
ino bicha. Kia inepo ketchia, yee
su'arik weela'po, ae betchi'bo inim
eta'i takai. Taa ju'u Liojta betana
a' nok lutu'uriawa, bichau bicha
sualwaka a' teuwaana' betchi'bo,
kaabe inien yee e'etawa'po a'
tawaa. **10** Inia betchi'bo inepo,
si'ime wame'e Liojta yeu pu'arim
betchi'bo tu'ik waatakai, si'imeta
juka' neu weyemta nee, ka jain
eaka a' ine'a. Junuen ket bempo'im,
juka' che'a bepa eiyaawatchika,
kaitau a tamachiatuka intok
inika'a, jiba betchi'bo takai,
Krijtota mak itom nau ea' betchi'bo
juka' jinne'uwamta itom bittuari,
bempo'im ket a' bitne' betchi'bo,
nee inien ino bicha.
11 Ini'i teuwaari tua lutu'uria:
Itepo i'an, si'ime ka amma'ali
weyemta betana tee Krijtota
mak, aamak kokkokame
benasi ito eiya'ateko,
ketchia, itepo, juka' jiba yuu
jiapsiwamta aamak bitne.
12 Itepo, inim aapo'ik betchi'bo
jiokot jiapsakai, ketchia itepo,
aapo'ik nesaweka a' jiapsa'u,
junuen tee aamak nesaweka,
jiapsine.

Itepo inim ka aamak eaka, ka
ito a' ta'a'ati jia'ateko, aapo
ket chukula junuen ka itom
au ta'a'ati jiune.
13 Inim itom, juka' aapo'ik sualeka
tu'isi itom jiapsi'ea'ut ka itom
aet yeu yumao juni'i, aapo
jiba wee'po ka itom koptaka,
itom aniane.
Bwe'ituk ju'u Lios, aapo
kaachin juka' a' teuwaa'uta,
ka chupaka junuen aapo'ik
Liojtuka'u betana a au kopne.

Krijtota tekilet tu'isi
yeu yuma'aneeme

14 Inen iniau, jita etejoi kia beja
nokita betana, ka bem aet nok
nassuanee'u betana, Jesukrijtota
betana lutu'uriaka, ameu nokaka
am tejwaane. Ini'i junuen, jita
betana nau nok nassuawame kaita
tu'ika ama yeu weama. Ala inia
betana, jume' a' jikkajame, ame
betchi'bo ka tu'ine. 15 Empo, aet
suaka emo utte'a jooriane, inia
betana, senuk tekipanoamta,
junaet tu'isi weyeka, kaachin,
kaitat tiweka, tu'isi a' mabettuka'a
benasia, Liojta bichapo junuen em
mabettune' betchi'bo. Juka' Liojta
nok lutu'uriata, kaita be'eeka,
yuma'isi yee a' majtakai. 16 Juka'
kia beja nokita betana, kaita
suawakamta nau nok nassuawamta,
empo, kia juni'i ka a' jikkajibaane.
Bwe'ituk jume' inien nonokame,
laauti, che'a juni'i ju'u ka tu'ikut
emo tatta'aru. 17 Intok inime'e
betana ju'u ka tu'ika bem yee
majta'u, a' jikkajame betchi'bo,
sa'awata ka a jittotumta, che'a
bwekasi a' weye'e benasia ameu
yeu weene. Inien san ameu yeu
siika, jume'e, Imeneeo' teamtau
intok Pileeto' teamtau. 18 Inime'e,
Liojta lutu'uriata bem suale'uta
omola a' tawaarika, bempo,
chukula taewaita, jume' kokkoarim
aet jiabijtenee'u, jaibu a' yuma'asuk
ti jiakai. Intok bempo inim, waatem,
bem suale'u betana, junae betana
iniae ta'abwisi am eetua. 19 Taa
ju'u Lios, senu weemta lutula
weyeka, itom a aet ea'uta itom
ju'uneiyaatualaa. Ini'i inen weyekai:
"Ju'u itom yo'owa Jesukrijto, jume'
lutu'uriapo a' sualeka, aapo'ik
yoemiam, am ta'aa." Intok ketchia:
"Si'ime jume'e, Krijtota emo
suale'eti jiame, inime'e, si'imeta
juka' ka tu'ik joowamta betana emo
suaka, ka a' joone."
20 Maasu, senuk yu'in tomekamta
bwe'u kari jo'aawaka'po, junama'a,
ka wepulsi sawai tomie intok tosai
tomie ya'ari, sawaawame jita ama
aayuk. Ala junama'a ketchia inia
betana, kutae intok babue ya'ari
aayuk. Waate, ka jiba, taa kulupti,
yeu pu'ata benaku sawaawa.
Wate intok, kia jita betchi'bo
juni'i sawaanaa. 21 Inien, seenu,
Jesukrijtota betana tekilta weyemta
betchi'bo, wepulsi Liojta betchi'bo
jiapsaka, inia betana si'imeku au
yumaka, che'a bepa tu'ika aapo'ik a'
joo i'a'uta bo'o jooria betchi'bo, ini'i,
inim si'imeta juka' ka tu'ik betana,
inika'a omola a' tawaanee'uta au
utte'atune. Junako, ini'i si'ime
tu'ika bo'o jooriawamta betchi'bo
au yumaka tu'ine.
22 Junuen san empo, inim usiraata
ka tu'ika bem tu'ureka ae bem
emo alleetua'uta, omola a' tawaaka

intok empo, si'imeku lutu'uriaka
tu'isi weyemta, intok inia mak
si'imeku Liojtat ee ta'aaka intok
yee nak ta'aaka, intok si'imeku,
si'imemmak tu'ika, yanti, ka yee
beje'eka jiapsine. Intok inika'a,
si'ime wame'e kaita ka tu'ik
joaka, intok Krijtota bem sual
ta'aa'uta a' teuwaaka jiapsammak
anekai. 23Empo, ju'u kia beja
nooki, kaita suawakamtat, nau
nok nassuawamta, kia juni'i ka a'
jikkajibaane. Empo su ju'uneakai
junae betana, ka nau eewaka, nau
nok nassuawamta jiba ama ayuka'u.
24Intok ju'u, Krijtota betana
tekilta joame, ka au cha'aka, jum
nau nok nassuawamta weye'po
a' annee'u. Ala ini'i, si'imemmak
tu'isi weene. Ini'i ket tu'isi a yee
a' majtanee'uta ta'aane. Ini'i, ka
seej chukti eaka, jitat a bo'o bitne.
25Intok wame'e, juka' lutu'uriata
betana ta'abwisi eaka a' beje'eme,
tu'isi amemak weyeka, tu'ik betana
am majtane. Junuen juka' Liojta,
aapo'ik, ka tu'ik betana ta'abwisi
am eetuaka, intok juka' lutu'uriata
bempo'im a' ta'aatuanee'uta bo'o
bichakai. 26Junuen, tu'ik betana
aet mammateka a' jajameka intok
bempo'im, juka' bebeje'erita am bai
ta'aarika a' jipueka, aapo'ik am nok
jikkajine' betchi'bo, junama bem
ama yo'eene' betchi'bo.

Chukula taewaim a'abo weyemmet, yoemrata jaisa jiapsine'po

3 Ketchia empo inika'a
ju'uneiyaane, inim chukula
taewaimmet jiapsinaao, junako
yuma'ane, jume' inim Krijtota
sualeme betchi'bo intok aapo'ik
betana bem yee majtanee'u
betchi'bo jinilwatchika a'
obiachinee'u. 2Yoemra junako
si'imeku bempo jiba emo nak
jiokoline. Tomit jiba emo temaine.
Emo che'ewarine. Bem jipue'ue
jak wa'am yee bitne. Inime'e,
Liojta betana weyemta beje'eka
nokne. Bem yo'owam ka nok
jikkajine. Kaita bai saune. Intok
juka' sualwaka yo'oriwamta, kia
jak wa'am a' bitne. 3Kaabeta jiokoli
ta'aane. Kaabetamak tuttu'ika
jiapsine. Yetet nokaka naj katne.
Inime'e ka tu'ik bem joopea'ut ka
emo yu'iine. Ka tu'ik yeteu joone.
Intok si'imeta juka' tu'isi weyemta,
a' beje'eka jiapsine. 4Amemak
eame juni'i, am beje'eka an
jajaptene. Seej chukti ka tu'ik bem
ya'anee'ut ka majjaune. Inime'e,
ka lutu'uriapo, kia nokpo, si'imeta
tatta'aane. Liojta betana weyemta
jaiwaka alle'eaka, bempo inim
ka tu'ikue jiba bem alleenee'uta
jariune. 5Inime'e tua lutu'uriapo
benasi juka' sualwamta ka a'
koptaine, taa inia betana ju'u Liojta
betana weyeka bem jiapsimmeu
tu'ika ama ayukamta, omola a'
tawaane.

Eme'e, jume' inile benasi
jiapsame betana emo suuaka,
ka enchim am bai ta'aatuane.
6Bwe'ituk inime betana san,
jume' jo'arammet kateka, intok
junama'a jume' jaamuchim, jume'
kaita tatta'aame intok si'ime ka
tu'ik bo'o jooriame, ameu am
jojoiwatuaka, am bai tatta'aame
aane. Inime'e jaamuchim san, ju'u
ka nanau machik ka tu'ik bem
joopea'u betana ka a emo yu'ee.

7 Inime'e, jiba jita emo majta, taa
junuen taka juni'i, bempo, Liojta
betana lutu'uriata ka a' ta'aa machi.
8 Intok ini'i, jiba jume' junako yee
sisibowamta weetua'um, Jannes
intok Jamrej ti teaka'um, inime'e
juka' Moiseejtuka'uta bo'o jooria'u
betana a' beje'eka aneka'um
benasia, ketchia inime'e o'owim,
Liojta betana juka' lutu'uriata
a' beje'eka aane. Inime'e o'owim,
ka tu'ik bo'o jooriapeewamtae
nasontulam. Intok Liojta betana
weyemta bem suale'uta kaita amet
ayuka'po ju'uneiyaawa. 9 Taa inia
betana, inime'e, inika'a beje'eka
bem joa'u, ka tua yuma'isi, kaita
kobaka ama yeu katne. Bwe'ituk
si'ime am ju'uneiyaane, inime'e
juka' bem ya'ari, tua ka suawaka
a' weye'u. Jiba junuen jume'
woika, Moiseej tuka'uta a' beje'eka
aukame, junae betana ameu yeu a'
sika'a benasia.

Ka intok au ji'ojteneeka, ju'u Paplo, Timoteotat nesawe

10 Taa empo, juka' in yee majtai,
tua yuma'isi a' ta'aaka, jiba aet
jiapsek. Inim tu'isi in jiapsa'ut
intok inim juka' in aet jiapseka in
aet yeu yuma'apea'ut. Krijtota tua
in a' eiyaaka jiapseka'ut. Si'imeku
a in bo'o bicha'ut. Juka' in yee
nak ta'aaka jiapsa'ut. Intok si'ime
neu weyemta, ka jain eaka in
a' ine'aa'ut. 11 Ini'i, Krijtota mak
in ea' betchi'bo, inepo jajjawaka
intok jiokot ino bichakai jiba ka
ta'abwisia, taa Krijtota mak eaka
in jiapsa'u. Empo, juka'a, jum
bwere jo'aram, Antiokia' tea'po
intok Ikoonio' tea'po intok Lijtra'
tea'po, junaman si'imeta juka' neu
suawaka, jiokot in bitwaka'uta
empo a' ju'uneiyaa. Taa junaman
ju'u yo'owe Jesukrijto, si'ime
inia betana nee aniaka nee
ama yo'eetuak. 12 Bwe'ituk inia
betana lutu'uria, inim si'ime
jume'e, wepulsi Krijtota betchi'bo
jiapsibaeme, inime'e, ameu
suawaka, bem jiokot emo bitnee'uta
ameu a' aune'po. 13 Taa jume' ka
tu'i yoemem intok jume'e, juka'
aa noki'ichiata yee sualtuaka am
majtame, inime'e che'a juni'i tua
bem ka tu'i yoememtu sakanee'u
amet aune. Inime'e, yee bai
tatta'aaka intok naa buustia bempo
juni'i bai ta'aarim takai.

14 Taa i'an, empo, juka' em
ta'aalaa'uta empo inika'a a'
lutu'uriatuka'uta a' mammateka
em aet ju'unea'uta, ka a' koptaka,
bichau bicha aet jiapsine. Empo
su jaibu ju'unea, inika'a jabetau
em a' ta'aaka'uta. 15 Bwe'ituk
empo, jume' Liojta betana ji'osia
ji'ojteim, inime'e, tu'ikut enchi
majtaneeme, intok inime'e enchi
aet ju'uneetuame, Jesukrijtota, a'
sualeka aapo'ik betchi'bo em jinne'ui
tunee'uta. 16 Si'ime ini'i Liojta betana
nooki ji'ojtei, jume' a' ji'ojtekame,
Liojta betana tua a' ea'po aman
ju'uneetuawaka a' ji'ojtek. Intok
ini'i san, Liojta betana lutu'uriata,
yee ae majtapo intok iniae, ka
amma'ali jiapsiwamta betana intok
junuen, Liojta bichapo, si'imeku
tu'isi jiapsiwamta betana, ini'i, yee
ae aniapo tu'i. 17 Junuen iniae, itom
jume' Liojta betchi'bo jiapsame, inim
si'ime tu'isi weyemta, yuma'isia au
yumaka, a itom a' joone' betchi'bo.

4 Liojta bichapo, intok ju'u itom yo'owa Jesukrijtota bichapo, ini'i, aapo ju'u a'abo, senuk si'imem bepa che'a yo'o ya'ataka katekamta benasi weyeka intok inim, wame'e jiapsame intok jume' kokkolam am ya'uraa bittuaneemta bichapo, inepo nee tua junen jiaka, 2 juka' Krijtota bemela nok lutu'uriata, jiba wee'po, ee betana a' jikkajibaawao, intok kia ka a' jikkajibaawao juni'i, em yeteu a' nokne' betchi'bo nee enchi aet tekil maka. Empo, aet yanti elaka bempo'im a' mabet maisi ameu a' teuwaane. Intok tu'isi bem jiapsa'u betana, tu'ikut ameu noknee. Inia betana, a em bo'o bichaka em yee majta'uta et bit tebokai. 3 Bwe'ituk inim chukula taewaim yuma'ane, junako juka' yoemrata, ju'u tu'ik betana weyeka bempo'im majtawa'uta, ka a' eiyaaka, ka a' mabetbaaneeo. Ala inime'e, bempo'im ea'po aman, bem tu'uree'u betana, juebenam jume' am majtaneeme jariwaka, bempo'im am majtatuane. 4 Juka'a, Liojta betana nok lutu'uriata jikkaji'eaka su, omola a' tawaaka intok inime'e, si'imeta ka lutu'uriata, aa noki'ichiata a' jikkajipeene. 5 Taa empo, jiba juka' si'imeku suasi jiapsaka em emo uju'unee'uta, ka a' koptaine. Aapo'ik betchi'bo em jiokot emo bitnee'uta, ka a' majjaune. Empo, juka' Krijtota nok lutu'uriata, yee a' majtaka, a' sual tebone. Juka' em au yeu pu'arit, em a joa'uta, tu'ik tekilet, tu'isi aet yeu yuma'ane.

6 Inepo ala, nee inim in me'etunee'u betana, jaibu abe net nesawa. Intok ju'u taewai, Krijtotamak anneeka in aet lu'utinee'u, jaibu yuma'asek. 7 Ineponee inim tua juebenaka obiachiku jiokot ino bitchuk. Intok inepo, Krijtota in a' sual ta'aa'uta, ka a' ta'aruka, inepo inim Krijtota sualeka jiapsaka, aapo'ik betchi'bo in joo'ea'uta, kaita ama be'eekai, nee aet yeu yuma'asuk. 8 Intok i'ani, inim si'imeku Liojta bichapo tu'isi jiapsiwaka yee makwa'u, kaitau a tamachiatuka, tu'ika aamak in bitnee'u, ini'i, chukula yo'owe Jesukrijto, aapo yeteu a' lutu'uriatuka'po aman yee ya'uraa bittuame, junae taewait nee a' bittuane. Intok inika'a, ka nee inepolaik jiba, a' bittuanee junae taewaitchi. Ala inika'a, si'ime jume' jiba aapo'ik nak ta'aaka, juchi a'abo a' nottinee'uta a' bitpeaka jiapsisukame.

Paplota, juka' Timoteota a' ya'aria i'a'u

9 Empo lauti a'abo em nee bitne' betchi'bo, nee jiokoeka, lauti a'abo weene. 10 Bwe'ituk ju'u Lemaaj teame, aapo ka intok neu yepsaka inim nee to'o simlaa. Bwe'ituk aapo inim juka' ka Liojta betana weyeka joowamta che'a a' tu'urekai. Intok aapo jum bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'u bicha simlaa. Ju'u Kreseente' teame, aman bwiaara Kalaasia' tea'u bicha simlaa. Ju'u intok Tiito' teame, bwiaara Lalmaasia' tea'u bicha siika. 11 Inim, kia ju'u Luukaj teame jiba nemak tawalaa. Junaman juka' Maekoj teamta jaiwaka, aapo'ik a'abo nu'upane. Bwe'ituk aapo tekilta a nee jooria. 12 Juka' Tikiiko' teamta nee aman

bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u bicha nee
a' bittualaa. 13 Intok empo, aman
jume' tebeka in bepa tajo'ore'um,
jum bwe'u jo'ara Tooaj tea'po,
seenu, Karpo' teamta jo'aapo in to'o
sika'um, empo bina bicha weyeo,
ka am koptaka, neu am nu'upane.
Intok ket jume' liprom. Taa nee
jume' ji'osia ji'ojteim che'a juni'i
nee am bo'o bicha.
14 Juka' sisi'iwookta tekipanoame,
ju'u Alejanro' teame, ka tu'ik
bu'uuk neu ya'alaa. Taa aapo ju'u
achai Lios, aapo'ik neu yaaka'uta,
jiba junaen a' bittuane. 15 Empo inia
betana ket emo suuane. Bwe'ituk
ini'i, Krijtota betana itom yee
majta'uta, tua namakasi a' beje'eka
aane.
16 Junako, che'a bat ya'uraatau
nee yeu tojiwao, kaabe nee nokriak.
Taa junama'a si'ime nee ama
inepolaika to'o sajak. Junuen taka
juni'i, tua tu'i ean, ju'u Lios aet
am jiokoeko. 17 Taa junama'a ju'u
yo'owe Jesukrijto, nemak tuka
intok kaachin in eene' betchi'bo,
nee aniak. Junuen san inepo
junama'a, juka' Jesukrijtota betana
nok lutu'uriata a' teuwaaka intok
junuen, si'ime jume' ka jurio
yoemrataka ama aneme, nee a'
jikkajituak. Intok jiba junaen ju'u
Lios, junama'a unnaa jinilwatchiku,
jiba ousei tebauremta betana nee
jinne'ukamta benasi aayuk. 18 Intok
ketchia, aapo si'imeku inim ju'u
ka tu'ik betana, ka in aet ji'opne'
betchi'bo, nee aniaka nee ama
yo'eetuane. Intok chukula, jum
aapo'ik yo'o nesaweka a' kateka'u,
teekau in aamak anne' betchi'bo,
junak tajtia si'imeku nemak tune.
Aapo'iku, jiba betchi'bo aapo'ik
yo'oriwaka a' alleetuanee'u au
lutu'uriatune. Tua junuentune.

Ji'ojtesuka a' tebotua intok Liojta betana au tu'ik a'awa

19 Juka' Piijka' teamta intok
juka' Akiilata intok si'ime
jume' Onesiiporo' teamta
jo'aapo jo'aakame, empo nee
am tebotuariane. 20 Ju'u Erajto'
teame, jum bwe'u jo'ara Korinto'
tea'po taawak. Juka' Toopimo'
teamta intok, ko'okoemta nee
jo'ara Mileeto' tea'po a' to'o siika.
21 Empo, baji metpo sebeneeka kee
a' yumao, a'abo wee betchi'bo emo
bamijtuane. Jume' inen teakame
eu tebote, ju'u Eubolo' teame, ju'u
Puurej teame, ju'u Lino'o teame,
ju'u Kaauria' teame intok si'ime
jume' inim Krijtopo itomak werim.
22 Aapo ju'u yo'owe Jesukrijto,
si'ime em jiapsa'ut jiba emak tune.
Intok ju'u Lios, si'ime enchim,
aapo'ik betana tu'ik enchim
bittuane.

Tiito

Ju'u Paplo, Tiito' teamtau ji'ojte

1 Inepo Paplo' teame, Liojta
betchi'bo jiapsaka intok
a' nesaurita joame intok inepo,
Jesukrijtota betana yeu pu'aritaka
yeteu bittuari, junuen inepo, jume'
Liojta yeu pu'arim, bempo'im, Liojta
betana weyeka a' nok lutu'uriata
intok bempo'im Liojta sualeka
a' yo'oree'u betana, junaet am
majta betchi'bo a' tekil maki. Ini'i
lutu'uria, inim, Liojta betchi'bo tu'isi
yee jiapsituame betana. 2 Junuen
inime'e, juka' jiba yuu jiapsiwamta,
Lios, jakwoo juni'i aa noki'ichiata
ka nokame, aapo'ik inim aniata
kee naateo naatekai itou bicha a'
na'ikiaka'uta. 3 Intok i'ani, taewai
au yeu a' pu'arit, inim aapo, jiba
aapo'ik betana nok lutu'uriata, aapo
itom jinne'ume ju'u Lios, aapo nee
aet saweka, in a' tekil makaka'ue in
yee majta'ue, yee a' ju'uneiyaatualaa.
4 Inika'a ji'osia ji'ojteita nee eu bittua,
Tiito, empo Jesukrijtota itom a' suale'
betchi'bo, tua lutu'uriapo in yoemia.
Inepo, itom yo'owa Liojta betana
intok Jesukrijto, itom jinne'ukamta
betana, juka' tu'ika em bitnee'uta
intok yanti, ka jain eaka em
jiapsinee'uta ee betana a' waatakai.

Ju'u tekil Tiitota jum bwiaara Kreeta' tea'po yaaka'u

5 Junako, inepo jum senu bwiaara
bawepo yeu kateka, Kreeta' tea'po
nee enchi to'o sikaa, junama'a,
inepo juka' em joa'uta, ama
be'eemta em a' chupsune' betchi'bo,
intok junaman, ili jo'aram be'eka
tana, tua in enchi aet tejwaaka'po
aman, jume' Krijtota sualemmeu
yo'o ya'arim tuneeme, em yeu am
pu'aka, am yo'o yaaka' betchi'bo
nee junama'a enchi tawaak.
6 Ju'u Krijtota sualemmeu yo'o
kecha'anaame, ini'i, si'imeku au
suuaka jiapsine. Junuen, kaita'po,
ka tu'ik betana aet nokna' betchi'bo.
Ini'i, wepulaik jiba jubine. Intok
inime'e yoemiam, Krijtota am
nakeka a' sual ta'aane. Intok inim
tu'isi jiapsaka intok bem yo'owam
nok jikkajaka, am yo'oreka bem
jiapsa'u, amet ju'uneiyaanaa.
7 Bwe'ituk, ju'u, jume' Krijtota
sualemmeu yo'o ya'ari, ini'i,
Liojta betchi'bo a' joo'ea'uta a'
tekil maktakai, junuen, ka tu'ik
betana ka aet nokna' betchi'bo,
utte'a, si'imeku aapo'ik au suaka a'
jiapsinee'uta. Kaita'po aapo a' ea'po
jiba weene. Intok kia seej chukti a'

omtinee'u betana au yu'iine. Ini'i
ka naamumukne. Intok kia ka yee
bepbaane. Intok kia tomita, ka a'
koba'ita ka a' ukkuline. 8Ala ini'i,
jume' mekka betana au yaajame, a'
jo'apo tu'isi am mabbetnee'uta a'
ta'aane. Tu'ik bo'o jooriaka jiapsine.
Si'ime suawaka, suasi jiapsiwamta
ta'aane. Tu'ika, lutu'uriaka
weyemta bo'o jooriane. Wepulsi
Liojta betchi'bo jiba jiapsine.
Intok ju'u ka tu'ik betana a au a'
yu'inee'uta ta'aane. 9Ini'i, Krijtota
betana nok lutu'uriata, tua ammaali
weyeka, aapo'ik a' majtawaka'a
benasi a' ta'aaka, iniat wikiaka
ket watem inika'a tu'ik betana yee
majtawamtae, ka ta'abwisi eaka,
ka bem ko'om eene' betchi'bo
am aniane. Intok iniae, jume' a'
beje'eka nokame, inia betana
ta'abwisi eaka, juka' lutu'uriata
bem a' jajamne' betchi'bo.
10Bwe'ituk jume'e, juka' Liojta
betana nok lutu'uriata, ka a'
jikkajika jiapsibaeme, juebena.
Intok jume' juriom nasuk che'a
juni'i anekai, inime'e, kaita
suawakamta yee majtame intok
juka' yoemrata bai tatta'aa.
11Inime'esan junen, itepo, bem
yee majta'u betana, tee am nok
koba'ane. Bwe'ituk inime'e junen,
inim jaibu watem jo'aakame,
lutu'uriata betana ta'abwisi am
eetuaka am koptatualaa, jachin
juni'i tomi yo'obaekai juka' ka bem
yee majta'ea'uta yee majtakai.
12Seenu, jiba inime mak junama
bawepo bwiia yeu kateka Kreeta'
tea'po joometaka, chukula yeu
weenemta watekut ju'uneaka
nokame, aapo, jiba jume' ale
benasi yoememmet nokaka, ini'i:
"Jume' inim bwiaara Kreeta' tea'po
joomem, jiba junen aa nonoki'ichi.
Ka tu'ik yeteu joowamta tu'ure.
Ka weela'po jiji'ibwa. Intok ka
tekipanoaka jiapsibaeme", ti jiiak.
13Intok ini'i, lutu'uriata nookak.
Inia betchi'bo empo, junama'a
jume' Krijtota sualemmeu, kutti
ameu noknee junuen inime'e,
ka kia jak wa'am, taa yuma'isi
Krijtota sual ta'aaka bem jiapsine'
betchi'bo. 14Intok inime'e, juka'
jurio yoemrata betana weyeka, ka
lutu'uriataka, kia beja etejoitaka
teuwaarita, intok kia, wame'e,
Liojta betana lutu'uriata omola
tawaaka, ta'abwik bem nesaurim,
ka bem am jikkajibaane' betchi'bo,
inia betana kutti ameu noknee.
15Jume' wepulsi tu'ika jiba amet
ayukai, inime' betchi'bo, si'ime
tu'isi weyeka aayuk. Taa wame'e,
ka Krijtota sual ta'aaka intok
kia tu'ika kaita amet ayukame
betchi'bo, wepulsi tu'i machika
ame betchi'bo kaita. Bwe'ituk bem
eerim intok bempo'im a emo ae
ju'uneiyaa'u suawa, jaiti machika,
tu'ik kaita a am bittua. 16Inime'e,
Liojta emo ta'a'ati jiakai, taa bempo,
ju'u bem jiapsa'ue, a ju'uneiyaatu,
inia betana ka a' lutu'uriatuka'u.
Inime'e kujtiachisi mamachi. Intok
jita ya'uraata juni'i ka jikkaja. Tu'ik,
jita juni'i ka a' joo ta'aa.

Ju'u tu'ik betana yee ae majtawa'u

2 Taa empo, ju'u em noknee'u,
ini'i, jiba wee'po, ju'u si'ime
tu'ik betana yee majtawamta mak
weyeme tune. 2Jume' yo'otuim naa
buustia bem unnaa nonoknee'ut

emo am suanee'u betana, ameu
noknee. Intok emo yo'ori teboka,
suawaka, suasi jiapsiwamta ta'aane.
Intok jiba junaen, Krijtota bem
suale'uta, Liojta lutu'uriata witti
a' weye'po aman, tu'isi a' sualne.
Bem yee nak ta'aanee'ut intok
si'imeku a bem bo'o bitnee'ut, inia
betana ameu nokne. 3 Ketchia jiba
inieni, jume' jaamut yo'otuim,
si'imem bichapo sua maisi intok
Liojta yo'oreka jiapsine. Inime'e
kaabetat nokaka rejtine. Intok kia
ka nanaakone. Bempo, bem tu'isi
jiapsa'ue, tu'ik amet ta'aa tebokai.
4 Junuen jume' bebemem, bem
kukunam intok bem yoemiam, bem
am nak ta'aanee'ut, 5 intok inime'e,
suawaka, suasi jiapsiwamta ta'aane,
intok wepulsi tu'isi bem jiapsi'ea'a
benasi jiapsine. Inime'e, bem
jo'arata makripo, tu'ulisi tekil ka
oubane. Si'imeku tu'u jijiapsine.
Bem kukunam mak tuttu'ika am
nok jikkajine, inia betana am majta
betchi'bo. Junuen inim, kaabeta,
Liojta nok lutu'uriat ka tu'isi nokne'
betchi'bo. 6 Jume' ju'ubwa yo'otume
juni'i ketchia, jiba junaen, empo,
inim si'imekut suasi am jiapsine'
betchi'bo ameu noknee. 7 Intok
inia betana, jiba empo, tu'isi em
jiapsa'u betana, si'imekut tu'ik eu
am ta'aatuane. Inime'e, empo iniat
am majtakai, wepulsi a' eiyaaka
em aet jiapseka, a' bo'o jooria'uta
jiba, kaita mabet bo'o bichakai em
joa'ue et a' bit teboka am majtane.
8 Inika'a intok empo nokakai,
wepulsi lutu'uriaka, suawaka, witti
a' noknee. Junuen, iniat kaabe ka
tu'isi a' weye'eti jiaka, a enchi aet
yoopna machikai. Junuen inim, ju'u
itom beje'eka aneme, inia betana
tiune. Ini'i junuen kaitat, ka tu'isi
emot a nok machikai.

9 Jume' tetekoka, bem tekom
betchi'bo jiapsame, empo, jume'
tekom, si'imeku am nok jikkajine'
betchi'bo, inime'e bem joa'ue am
alleetuakai intok kaitat bem am
beje'eka am nonokne' betchi'bo,
ameu noknee. 10 Intok inime'e, ka
bem jita e'etbwane' betchi'bo, ala
inime'e wepulsi si'imekut bem emo
yo'ori tebo'uta amet bit tebone.
Junuen inim si'imem, bem tu'isi
emo weiyaaka bem jiapsa'ut, juka'
Lios itom jinne'ukamta betana
lutu'uriata yee majtawaka weyemta,
a' eiyaawaka a' tu'ireaka'po amet a'
bitna' betchi'bo.

11 Bwe'ituk ju'u Lios, inim yee
jinne'u betchi'bo, a' joa'ue itou
waatek, tua yee nak jiokolekai. Ini'i
san inim si'imem jinne'uneeka
weye. 12 Inien ju'u, juka' Liojta
tua yee a' nak jiokole'ue, itepo
a aet ju'unea, juka' inim ka
tu'ika joowamta intok ujyoisi
weyeka, yee'alleetuaka ka tu'ik
itom joopea'uta, itom a' kopta
i'aka intok inim, suawaka, suasi
itom jiapsinee'uta intok tu'ik,
lutu'uriakamta joaka, intok
jiba Liojta yo'oreka itom a'
alleetuanee'uta itom a' majta.
13 Intok ketchia inika'a, juka'
chukula, tua ujyoisi weyeka,
chupneeka, aapo'ik itom a' bitne'e
ti jiaka'uta, ini'i, juka' itom
jinne'ukame, Jesukrijto, aapo itom
eiyaa'u, Liojta tua yo'orisi a'abo
a' nottinee'uta a' bit bo'o bichaka
itom jiapsinee'u betana itom a'
majtakai. 14 Aapo jiba itom jinne'u

betchi'bo, a' me'etune' betchi'bo au su'u tojak. Junuen, inim si'ime ka tu'ik betana itom jinne'uka, intok wepulsi si'imeku aapo'ik betchi'bo a itom jiapsa'po tajtia, junuen aapo'ik yoemiam taka, tua junen jiaka, si'ime tu'ik itom a' joaka jiapsipeene' betchi'bo.

15 Jiba inia betana san, empo, utte'a am majtanee'uta. Inime'e, ka ko'om eaka intok ka ta'abwisi bem eene' betchi'bo, empo, Krijtota betana si'imeku lutu'uriaka, kuttipo ameu noknee. Empo, kaabeta inia betana jachin juni'i, kia jak wa'am emak a' weetuane.

Ju'u, jume' Krijtota sualeme joo'ea'u

3 Inime'e empo, inim yoemratau yo'o ya'arita intok si'ime wate ya'uraata, ka am beje'eka, bem ea'po aman bem katnee'ut, intok bem joo i'a'ut bem am nok jikkajinee'u betana ameu noknee. Intok ket inime'e, si'ime tu'isi weyemta bem a' joonee'uta, wepulsi bem aet jiapsine' betchi'bo ameu noknee. 2 Kaabetat ka tu'isi bem noknee'ut intok ka bem nanassuanee'ut, ala yee jiokol ta'aanee'ut, inim si'imemmak, bem tuttu'ika jiapsa'ut, emo ju'uneiyaa tebokai.

3 Bwe'ituk itepotee juni'i ketchia, che'a bat naataka, suawa kaita itot ayuka intok itepo ka Liojta nok jikkaji ta'aan. Amma'ali ito jiapsa'ati eaka, kaachin auka bai ta'aawaka tee jiji'oben. Intok ka tu'ik itom joopea'u betana intok inim si'ime ka tu'ika emo ae alleetuawaka joowamta betana, itepo ka ito yu'een. Wepulsi ka itom yee bibitpea'u, kaabetat jita itom tu'uree'u, si'imemmak tee juju'enaekan, kujti mamachika intok naa buusti itepo juni'i, kujti eiyaawan. 4 Taa junako, ju'u Lios itom jinne'ukame, tua yee a' nak jiokolee'uta intok tua yee a' nak ta'aa'uta inim yeu a' machiakai, 5 iniae itom jinne'uk. Intok ka jita tua tu'ik itom ya'ari betchi'bo itom au lutu'uriaka'a benasia, taa ala, aapo junuen tua yee a' nak jiokoleka' betchi'bo a' yaaka'ue, itom ka tu'uwa ya'arimmet itom jiokoeka intok aapo, a' tu'u jiapsie, iniae bemelasi itom jiapsinee'uta itot a' autuakai. 6 Aapo, ju'u itom jinne'ukamta, Jesukrijtota betchi'bo, aapo'ik betana a' tu'u jiapsita, kaita be'eeka, yuma'isi itom a' bittualaa. 7 Junuen, tua yee nak jiokolekai, aapo, a' yoemiawam benasi, tu'isi itom mabetaka, intok junuen itepo, juka' jiba yuu jiapsiwamta, itom bit bo'o bicha'uta, aamak itom a' bitne' betchi'bo.

8 Si'ime ini'i nooki in eu teuwaari, tua lutu'uria. Intok inepo inia weemta betana, ka a' koptaka, kuttipo nee enchi ameu a' nok i'a, junuen, jume' Liojta sual ta'aame, tu'isi weyemtat jiapseka bem a' joone' betchi'bo. Bwe'ituk ini'i inien teuwaawame, tu'ika aet ayuka intok ini'i si'imem betchi'bo tu'ika si'imekut yee aniaka weye. 9 Taa empo, juka' ili juni'i ka suawaka teuwaawamta betana intok kia juka'a, jume' bat naataka katriam betana weyeka, ka lutu'uriataka kia beja etejoi taka ayukamta, intok Moiseejtuka'uta nesauri ji'ojteim, inime'e betana ka nau eewaka, nau

nok nassuawamta, kia ili juni'i ka a' jikkajibaane. Bwe'ituk ini'i weeme, kaita tu'ika aet aayuk intok kaita teuwaa.

10 Intok junama'a Krijtota sualeme nasuk, senuk ka enchim nau eetuaka, emo na'ikimtetuabaemta aneo, inika'a empo, sejtul oo woosa inia betana a' tejwaaka au noknee. Inika'a intok, ka enchi a' nok jikkajao, ka intok emo mak a' tu'urine. 11 Bwe'ituk junuen iniae empo a aet ju'uneene, inika'a inien anemta, wepulsi ka tu'ik aet ayuka'po. Intok jiba aapo'ik inien ka tu'ik a' ya'arikue, iniae ka tu'isi au tawaariaka'uta.

Juka' Paplota, Tiitota a' ya'aria i'a'u

12 Empo, juka' Artemaaj teamta oo juka' Tiikiko' teamta, inime betana senuk nee aman eu a' bittuako, junak ka bo'o bichaka, empo aman bwe'u jo'ara Nikopolij tea'u neu yebijne. Bwe'ituk inepo junama'a, baji metpo seberiata simsu'po tajtia nee ama anbaeka'ea. 13 Empo, juka' ya'uraata bichapo yee nokriamta, Seenaj teamta, intok juka' Apooloj teamta, inime'e a am ania'ut, si'imeku inime'e naa buusti bem kate'u bicha bem bo'o joone' betchi'bo, kaita ameu be'eekai, si'imeku am aniane. 14 Intok junama'a jume' Krijtota sualeme ketchia, jiba inien tu'isi weyemta a' joo ta'aane. Intok junuen bempo'im, jume' jiokot eame bem am aniane' betchi'bo. Junuen inime'e, tu'ik joaka intok yee aniaka, inim tu'iku amet eenaa.

Ji'ojtesuka am tebotua intok Liojta betana ameu tu'ik a'awa

15 Jume' inim nemak aneme, si'ime eu tebote. Empo, junama jume' Krijtopo itomak werim, itom nake'um, nee am tebotuaria. Ju'u Lios, aapo'ik betana tu'ik enchim bittuane. Tua junuentune.

Pilemon

Ju'u Paplo, Pilemon teamtau ji'ojte

1 Inepo Paplo, Jesukrijtota
betchi'bo eta'itakai intok ju'u
Krijtopo itomak weri, Timoteo'
teamtamak aneka, ika'a ji'ojteita
ne eu ji'ojte, itom nake'u Pilemon
teame, empo Liojta tekilpo itom
aniame. 2 Intok jume' Krijtota
sualeka em jo'apo nau emo
totojammewi, intok ket juka'
itomak weri, Appia' teamta intok
ket junuen, juka' itom aniaka
tekipanoamta, Arkiipo' teamtau,
inime'e si'imemmeu ji'ojteka am
tebotua. 3 Itom achai Liojta betana
intok itom yo'owe Jesukrijtota
betana, juka' emou tu'uwatunemta
enchim alleenee'uta intok enchim
jiapsimpo yanti elwamta em bitne.

Ju'u Pilemonta Krijtota sualeka, ye'a nake'u

4 Jiba ne Liojta aet bai sae, eu
waatekai, au bicha in noka'abeleki.
5 Yo'owe Jesukrijtota em nake'po
intok em a' suale'po intok si'ime
jume' Krijtopo emak werim em am
nake'po enchi ju'uneiyaakai. 6 Intok
junueni, Lios aapo am aniane,
jume'e, Krijtota tu'isi em sualeka'
betchi'bo, ket Krijtota suallame. Ket
bem junuen tu'isi a' ju'uneiyaane'
betchi'bo, si'imeta juka' tu'ik, ae
betana itou bittuawaka'uta. 7 Intok
tu'isi te allea, Krijtota tu'isi em
nake' betchi'bo. Intok ket, ee
betchi'bo, itou weyemta te ka
juiwaka, ito ousi eiyaa. Bwe'ituk,
itomak weri, ee betchi'bo, jume'
aman Krijtota sualeme, jiapsi
jote'elam.

Ju'u Paplo, Oneesimo' teamta betchi'bo ujbwanta a'awa

8 Inia betchi'bo san, Krijtota
tekilpo in ane' betchi'bo, em
joonee'ut enchi in saune'po neu
lutu'uria o'oben. 9 Taa che'a ne inen
a' tu'ure, in enchi nake' betchi'bo,
ne eu ujbwana, inepo Paplo, jaibu
yo'otuitakai, intok Jesukrijtota
in suale' betchi'bo, eta'itakai.
10 Oneesimo' teamta betchi'bo ne
tua eu ujbwana, inim in eta'ipo,
Krijtota nok lutu'uriata in au
nokaka aapo'ik a' sualeka' betchi'bo,
ju'u Krijtopo tua in yoemiata
betchi'bo.
11 Bat naataka ini'i Oneesimo,
enchi tekokai, kaita'po enchi
anian. Taa i'ani, si'imeku a itom
aniane. 12 Inika'asan ne juchi eu
bittua, in eu yepsaka'a benasia

em a' mabetne' betchi'bo. 13 Nee
che'a, im in eta'i'po, nemak a'
tawaatuapea o'oben, intok Krijtota
nok lutu'uriata betchi'bo im in
eta'atune'po tajtia, ee betchi'bo, nee
a' bit i'akai. 14 Taa nee, kia inepo
in ea'po, ka im a' tawaak. Ka emak
a' lutu'uria yaakai. Intok junuen
em nee aniaka em ya'anee'uta, ka
utte'apo benampo a' joone, taa
che'a em a' joopea'po amantune.
15 Jiba tua, jumak, ju'u Oneesimo,
chuuba enchi to'o simlatukan,
junuen, i'an, jiba emak tawaabaekai.
16 Taa i'an, ka bat naataka em a'
jipue'e benasia a' mabetne. Taa
che'a a' eiyaakai, ka enchi a' teko
i'akai, taa em a' sailaka a' nake'e
benasia a' mabetne. Inepo ala nee
tu'isi a' nake. Taa empo nee bepa
che'a a' nakpo yuma'i. Ka kia ele
benasia a' yoemtuka' betchi'bo jiba,
taa che'a, Krijtopo emak a' weriaka'
betchi'bo.

17 Junuen san, empo, wepulsi
nemak ea'ateko, nee em mabeta'a
benasia a' mabetne. 18 Intok ka
amma'ali emak a' tawalatuko,
intok enchi a' wikiriao, aapo'ik
wikiria'uta, neu a' a'aune.
19 Inepo Paplo, in maamea inika'a
ne eu ji'ojte. Inepone enchi a'
beje'etuane. Nee intok enchi a
au waatitua o'oben, Krijtota em
suale' betchi'bo, em nee wikiria'a
benasia em machiaka'po. 20 Jeewi,
nemak weri, ika'a ujbwanta nee
ya'ariane, yo'owe Jesukrijtota em
suale'po amani, intok Krijtopo
em nemak weriaka' betchi'bo,
inika'a nee ya'ariaka in jiapsi
alleetuane.

21 Inika'a inien ne eu ji'ojte, em
nee nok jikkajine'po ju'uneakai.
Intok ne ju'unea, ka kia in enchi
ya'asae'uta jiba em ya'ane'po.
22 Intok ket, jiba junaensu, iiyilen
ne eu ujbwana, ama in yebijnee'uta,
nee beas a' tu'utene. Bwe'ituk inepo
Liojtat ne bo'o bicha, in emou
noitine' betchi'bo, nee a' ania ne'po,
au bicha enchim nee nokriaka'po
amani.

Ji'ojtesuk am tebotua, intok Liojta betana ameu tu'ik a'awa

23 Ju'u, Jesukrijtota betchi'bo
im nemak eta'i, Epaapraj teame
eu tebote. 24 Intok Maekoj teame,
intok ju'u Arijtaarko' teame, intok
ju'u Lemaj teame intok ju'u Lukaj
teame, tekilpo nemak aneme, si'ime
enchim tebotua.

25 Itom yo'owe Jesukrijto, a'
tu'uwae enchi alleetuane. Tua
junuentune.

Ebreeom

Ju'u Lios, a' usiwa yeu puaka, junuen nooka

1 Che'a bat naataka wasuktiam simsuka'ummet, ju'u achai Lios, bat junakriapo, itom yo'owasuka'um betana watem yeu pu'aka, jue benasi ameu au yeu machiaka, aapo'ik betana lutu'uriata, ka nanau maisi aet am ju'uneetuak. Juname'e intok itom yo'owasuka'ummeu a' nookak.
2 Taa i'an, inime'e che'a chukula taewaimmet, a' usiwata itou bittuaka, junuen aapo'ikue itou nokla. Ju'u Lios, jiba inia a' u'usie, si'imeta inim intok teekau aukamta a' ju'unaktek. Intok ket aapo'iku, juka' ayukamta au a' yo'o ya'ari.
3 Aapo ket juna'a, Liojta betana, aapo'ik yo'orisi a' machika'u bena. Intok ket jiba aapo'ik achai Liojta, ka bittaka tua a' Liojtuka'po, ju'u a' u'usiwa inim bittaka Liojtukan. Intok ket aapo, si'imeta juka' ayukamta, ka ta'abwisia, taa tu'isi a' uju'u, a' teuwaa'ue utte'akai. Itom ka tu'uwa ya'arim betchi'bo jiokot au bitchuka, intok junuen, si'imeta itom beje'etuariaka, teekau Liojtamak a' batatana yejtek.

Ju'u Liojta u'usi, ankelesim bepa che'a eiyaawachi

4 Si'ime jume' ankelesim ama aneme bepa che'a yo'oriwaka intok naksi eiyaawakai. Bwe'ituk si'ime juname'ebepa, si'imeku che'a yo'oriwaka a' bitnaa'u lutu'uriak. **5** Bwe'ituk ju'u Lios, jakwoo juni'i, jabe ankelejtau juni'i, kee:

> Empo'e junen in yoemia, i'an empo inien in yoemiapo ta'eenaa,

ti au jiiak. Intok kia jabe senu ankelejta betana juni'i:

> Ineponee inia betchi'bo yo'owawai tune, aapo intok in yoemiatune,

ti ka jiulaa. **6** Taa aapo'ik betana, tua bat wepul a' u'usiwata a'abo a' bittuakai, inen jiiak ju'u Lios:

> Liojta betana si'ime jume' ankelesim, a' yo'orine,

ti jiakai. **7** Jume' ankelesim betana, ju'u Lios inen jiiak:

> Jume' a' ankeleswam, jekata benasi am jooa.
> Intok jume' a' sawe'um, taji buaktiam benasi am jooa,

ti jiia. **8** Taa a' u'usi betana, a' Lioj rokaka, inien jiia:

Achai Lios, yo'otaka em ane'u
jiba betchi'botune.
Juna'a intok em yo'otaka
nesawe'u, tu'uwa intok
lutu'uria ausu'li.
9 Empo tu'u lutu'uriata tu'ure.
Juka' ka tu'ik intok, ka eiyaa.
Inia betchi'bo san ju'u Lios, ju'u
em yo'owa,
Si'ime jume' ele benasi yoemem
bepa, alleewamta enchi
bittuak.
10 Ket inen ji'ojtei:
Empo achai, tua bat naatakai,
empo bwiata ju'unaktek,
Intok juka' teekata juni'i em
maamea ju'unaktewak.
11 Ini'i lu'utine, taa empo jiba
betchi'bo tawane.
Si'ime juna'a, tajo'ota benasi
moine.
12 Tajo'ota'a benasi empo nat am
tottane.
Intok ta'abwisi bemelak benasi
aune.
Taa empo ka ta'abwisi aane.
Intok empo jakwoo juni'i ka
lu'utine.
13 Ju'u Lios, jume' a' ankelesim
betana, kaabetau inen jiulaa:
In batatana yejte,
Jume' enchi beje'eme, in enchi
aniaka, am koba'asu'u tajtia.
14 Si'ime juname'e ankelesim, ka
bittaka, Liojta betana tekilpo
aane. Inime'e, jume'e, bem
jinne'uituneeme ania betchi'bo
a'abo bittuarim.

Kaachin itepo, juka' itom jinne'uitunee'u jak wa'am bitnee

2 Jiba inia betchi'bo san,
itepo, juka' itom jikkajaka
ju'uneiyaa'uta, che'a juni'i a'
eiyaaka, aet jiapsine. Junuen
ka juka' itom suale'uta kopta
betchi'bo. 2 Liojta betana nok
lutu'uria, bat naataka taewaimmet
jume' ankelesim yeteu teuwaaka'u,
lutu'uriataka a' tawaka'po
ju'uneiyaawa. Jume' intok, ka tu'isi
ayuka intok junaka'a lutu'uriata
ka jikkajibaekame, ameu a'
lutu'uriatuka'po aman, jiokot
bem tawanee'uta ameu chupuk.
3 Kaachin itepo ama yo'eene, inika'a,
kaitau a tammachiatuka, itom
jinne'uitunee'uta omola tawaaka,
ka a' eiya'ateko. Bwe'ituk, jiba aapo
itom yo'owe Jesukrijto, inika'a itom
jinne'uitunee'uta, bat a' teuwaak.
Chukula intoko, jume' ae tana
junaka'a lutu'uriata jikkajakame, a'
lutu'uriatuka'po aman junuen itom
a' majtak. 4 Ju'u Lios intok ketchia,
aapo'ik betana a jita a' joa'ue,
machilae, suum watchisi intok
ka a jootu machikue, junuen a'
lutu'uriatuka'po, a' ju'uneiyaatebo.
Intok aapo'ik betana a' tu'u jiapsi,
ka nanau machisi ju'u itom a joaka,
au yuma'ue itot a' autuakai, aapo'ik
junuen a' waata'po amani.

Ju'u yo'owe Jesukrijto, inim jume' a' sualeme benasi ju'unaktei

5 Ju'u Lios, ka jume' ankelesim
jum chukula jiapsinaa'u, itom i'an
aet noka'u, ama am yo'o yaak. 6 Taa
ala Liojta nok lutu'uriapo, senu inen
a' lutu'uriate:
Inia yoemratau tua ka au
lutu'uria, achai Lios, em a'
naknee'u.
Intok kia em a' suuanee'u juni'i,
inika'a yoemrata a kokkomta.

7 Chubbaa empo, jume'
ankelesimmak, ka amewit a'
ju'unakteka, che'a ko'om a'
tawaak.
Taa junuentaka juni'i, empo
a' eiyaanaa'uta, intok a'
yo'orinaa'uta au chupak.
8 Intok empo, si'imeta em
ju'unakteka'u bepa a' yo'o
yaak.
Junuen san, o'outau si'imeta au
su'u tojaka, ju'u Lios, kaita be'eeka
au a' su'u tojak, au a' yo'o yaakai.
Junuentaka juni'i, ketun te kee
junuen si'imeku a' yo'otuka'po
ju'unea. 9 Taa Jesukrijtota itepo a'
ju'uneiyaa, juka' Liojta, chuubaa,
jume' ankelesim bepa, ka amewit,
taa che'a ko'om a' eiyaaka'uta.
Ju'u Lios, yee a' nake' betchi'bo,
si'imem betchi'bo a' muknee'uta au
chupak. I'an intoko, junuen jiokot
au a' bichaka a' mukuka' betchi'bo,
si'imem bepa a' eiyaanaa'uta intok
a' yo'orinaa'uta, au chupak.
10 Si'ime ju'u ayukame, Liojta
betchi'bo aayuk, intok aapo'ik
betchi'bo ju'unaktewak. Intok
ju'u Lios, jume' juebenam a'
yoemianee'um, inime'e, jum yo'otaka
a' kateka'u aamak am an i'aka, iniat
yeu yuma' betchi'bo, utte'atukan,
juka' Krijtota, bempo'im jinne'unemta,
ju'u jiokot au a' bittua'ue, junae
chupiasi si'imeta a' ya'ane' betchi'bo.
11 Bwe'ituk jume'e, Liojtau wepulsi
emo su'u tojirim, intok ju'u, junuen
Liojtau wepulsi emo su'u tojitebome,
si'ime nau wepu'ulaik nau achai
yo'owak. Junuen san, ju'u Liojta uusi,
inime'e aamak au weri'iti jiune'po, ka
ameas tiiwe. 12 Liojta nok lutu'uria
ji'ojteipo inen jiakai:
Jume' nemak werimmeu,
em jabetuka'uta nee am
etejoriane.
Intok jume' enchi yo'oreka, nau
anemmak aneka, ne eu bicha
bwikne.
13 Ket inen jiia:
Liojtat ne yoem'eene.
Intok ket juchi wee'po inen jiia:
Inim ne, jume' usim, Liojta nee
mikrimmak aane,
tiakai.
14 Jume' yoemiarim nau yo'owakame,
si'imeku am nanna'anaeka'a benasi,
intok junuen ket, aapo ju'u Jesukrijto,
ito benasi ju'unakteituk. Junuen
beja ket mukukai intok junuen juka'
ka tu'isi yee tawaaka yee su'amta,
juka' bebeje'erita, tokti betchi'bo
a' nesawee'u betana, kaita'po a'
be'ebaekai. 15 Junuen, si'ime jume'e,
aniat yeu tajtia, bem kokkonee'uta
majjaeka, binwatuk naateka, intok
juka' majjaewamta betana, ka a emo
jinne'uka au emo su'u tojiriaka'um, am
jinne'ula. 16 Bwe'ituk, lutula wee'po, ka
jume' ankelesim betana weyeka am
ania betchi'bo a'abo yepsak. Ala ju'u
Apra'amtuka'uta betana yeu katriam
aniabaekai. 17 Taa intok junueni,
utte'atukan, inim, juka' yoemrata,
bem jiapsa'a benasia si'imeku junaen
aapo'ik ya'atune'po. Junuen aapo'ik,
jiba betchi'bo intok yee nak jiokoleka,
Liojta bichapo, si'imemmeu a' yo'otune'
betchi'bo. Intok junuen, aapo'ik jiokot
au a' bichaka'ue, yoemrata betana
juka' ka tu'ik a' ya'ari betana a' jinne'u
betchi'bo. 18 Intok jiba aapo, junuen
jiokot au bichaka, intok juebenaku
ji'obilaawakai, i'an aapo, jume' ket
junuen jiokot emo bichaka, intok
ji'obilaawame, a am ania.

Ju'u yo'owe Jesukrijto, ju'u Moiseejtuka'uta bepa eiyaawatchi

3 Junuen san, Krijtopo nemak
werim, wepulsi Liojta betchi'bo
jiba jiapsame. Eme'e su, Liojta
yoemiamtune' betchi'bo yeu pu'aritakai,
Jesukrijtotat ne enchim mammate
i'a, ju'u, Liojta betana yeu pu'aritaka
intok Liojta itom suale'ut itou yo'o
ya'ari. **2** Bwe'ituk Jesukrijto, Liojta
yo'oreka a' nok nesaurit yeu yuumak,
juka' inia tekileu yeu a' pu'akamtau.
Juka' Moiseejtuka'uta ket, si'ime
jume' Liojta yoemiammak aneka,
Liojta nok nesaurit junakriapo yeu
yumaka'a benasia. **3** Intok Jesukrijto,
Moiseejtuka'uta bepa che'a au lutu'uria,
a' yo'orinaa'u. Senuk karita yaakamta,
junae bepa a' yo'orinaa'uta, che'a au
a' lutu'uriatuka'a benasia. **4** Si'ime
jume' karim, wate am ya'ala. Taa
ju'u Lios, si'imeta juka' aukamta,
aapo a' ju'unaktei. **5** Junuen san, ju'u
Moiseejtuka'u, jume' Liojta yoemiam,
si'imem nasuk, ju'u Liojta betana a'
tekilet tu'isi yeu yuumak. Ju'u a' tekil
maki, Liojta betana weyemta, chukula
a' ju'uneiyaatebobae'u, a' teuwaanee'u
juna'a. **6** Taa Jesukrijto, Liojta tua a'
yoemiaka'po aman, itom, jume' Liojta
yoemiammak, si'imeku itom bicha. Taa
itepo jiba junaen Krijtota sualeka intok
itom inim jiapsa'po tajtia aet ea'ateko.
Intok juka' chukula itou na'ikiariata
itom bitnee'ut eaka, alleaka a' bo'o
bichaka'ateko.

Ju'u Ijra'el yoemrata betchi'bo yum jo'eriata ayuka'u

7 Junuen san, jum Liojta nok lutu'uria
ji'ojteipo, Liojta tu'u jiapsi betana,
senuk inen a' teuwaaka'a benasia:

I'an, eme'e juka' Liojta
teuwaa'uta jikkajakai,
8 Ka omola a' tawaaka a' beje'ene.
Jume' junakriapo Liojta beje'eka
aukame benasi anekai.
Intok jum bweka pa'aku Liojta
wate weyemtat a' ji'obilaaka'a
benasia.
9 Junama'a jume' bat naataka
enchim yo'owasuka'um,
junuen woi taka
wasuktiammeu tajtia,
In amemaktuka am
ya'ariaka'uta bichaka juni'i,
Jiba wate weyemtat nee
ji'obilaababaek,
ti jiiak ju'u achai Lios.
10 Jiba junae betchi'bo, junae
yoemratamak ne ka alleaka
taawak.
Intok inen ne jiiak: Inime'e, jiba
ta'abwisi ea.
Intok inime'e, nee betana
lutu'uriat ka ju'uneebaek.
11 Inia betchi'bo inepo nee
bempo'immak nee ka alleak.
Intok inepo, tua junen jiaka, nee
inen ameu bicha a' chupne'e,
ti jiiak,
Bempo'im nee betana juka' tu'ik,
ka nemak bem a' bitnee'u
betana.
12 Krijtopo nemak werim, emo'em
suua, emo betana kaabeta junuen,
Lios, jiba yuu jiapsamta mak ka
tu'ika ka aamak eaka, junuen ka
a' sualbaekai. **13** Taa ala, eme'e,
chikti ta'apo emo naas aniaka
emo sua tejwaane. Inia taewait
naatekai, inim enchim jiapsa'po
tajtia. Junuen emo betana,
kaabeta, bebeje'erita betana ka
tu'ikue a' bai ta'aatune' betchi'bo.

Intok junuen, Liojta ee beje'eka
jiapsibaane. 14 Bwe'ituk itepo, ka
ta'abwisi eaka junuen, taa tua bat
itom sualeka itom yoem'eiyaaka'uta
inim itom jiapsa'u tajti junaka'a
sualeka, ka a' kopta'ateko, junak,
itepo, Jesukrijtota mak itom
lutu'urianee'uta jipu'une.
15 Inen jiuwa'a benasia:
I'an eme'e, juka' Liojta
teuwaa'uta jikkajakai,
Ka omola a' tawaaka a' beje'ene,
jume' junakriapo,
Liojta beje'eka aukame benasia
anekai.
16 Jabemsa junen Liojta nok
lutu'uriata jikkajaka juni'i, intok
chukula Liojta ee beje'eka aayuk.
Si'ime jume'e, bwiaraa Ejipto' tea'a
betana Moiseejtuka'uta yeu nuk
sika'um juname'emtukan. 17 Intok
jabemmaksa junuen, wooi taka
wasuktiammeu tajtia, ka alleak ju'u
Lios. Jume' ka tu'isi ayukammake.
Junae betchi'bo juname'esan, jum
bweka pa'aku kokkok. 18 Intok
jabemmeusa ju'u Lios, tua junen
jiaka, inen ametana a' teuwaak: Ka
bem aamak aneka, juka' tu'ik ka
am bitne'po, ti jiakai. Jume' ka a'
nok jikkajakammewi. 19 Junuen san,
ju'uneate, ka Liojta bem sualeka'
betchi'bo, junuen ka bem aman
bwiarau yajaka'po.

4 Junuen san, itepo ketun
Liojta mak alleaka intok
tu'ik itom bitnee'uta, ketun a
jajamekai, utte'a, itom aet ito
suuane'po, emo betana, kaabeta
junuen ka aet ji'obeka junaka'a ka a'
jajamne' betchi'bo. 2 Bwe'ituk itepo
juni'i, ket Liojta nok lutu'uriata
itepo a' majti, jiba bempo'im
benasia. Taa juname'e, junaka'a
lutu'uriata jikkajaka juni'i, kaita
tu'ik aet jajamek, ka a' sualeka
bem jikkajaka' betchi'bo. 3 Bwe'ituk
itepo, Krijtota suallamtakai, itepo
juname'em, jume'e, juna'a Liojta
mak alleewamta tu'ik jajamneeme.
Liojta juka' teuwaaka'u:
Inia betchi'bo, inepo, kannee
amemak alleak.
Intok ne tua junen jiaka inen a'
teuwaak:
Bempo'im alleewamta tu'ik, tua
ka a' bitne'po.
Taa junuentaka juni'i, ju'u Lios,
aniata a' ju'unaktek naateka,
ju'u tekil a' ya'abae'uta, jaibu a'
chupa'iakan. 4 Bwe'ituk omot jak,
Liojta nok lutu'uria ji'ojteipo, woo
busan taewait nokaka inen jiia:
Ju'u Lios, woo busan taewata
weyeka,
Si'ime a' tekil chupaka, junaet
yum jo'ek.
5 Juchi intok, omot inen ji'ojtei:
Bempo ka nemak, alleewamta
tu'ik bitne.
6 Taa ketuni aayuk, taewaim,
watem Liojta betana, alleaka juka'
tu'ik bem a' bitne'po. Jume' intok,
che'a bat naataka, Liojta betana
nok lutu'uriata jikkajakame, Liojta
bem ka nok jikkajaka' betchi'bo, ka
a' bichak. 7 Junuen san, ju'u Lios,
senuk taewata juchi yeu pu'ari,
intok, ini'i juna'a, ju'u taewai, ti
jiakai. Bwe'ituk ju'u Lios jaibu che'a
chukula taewaimmet, Labiituka'uta
teuwaaka'ue itou nookaka jaibu
teuwaawaka'a benasia:
I'an, eme'e, juka' Liojta
teuwaa'uta jikkajakai, ka
omola a' tawaaka a' beje'ene,

ti jiakai. 8 Bwe'ituk ju'u Josue
tuka'u, juname'e ijra'el yoemem,
juka' Liojtamak tu'ik bem
bitnee'uta, a am bittuako, junako
ju'u Lios ka juchi taewaita ta'abwik
ameu teuwaa ean. 9 Junuen san,
Liojta betana ketuni taewaim aayuk,
jume' Liojta yoemiam, Liojtamak
tu'ik bem bitne'po. 10 Bwe'ituk ju'u
Liojtamak tu'ik a' bicha'uta, jaibu a'
ju'uneiyaame, juna'a, ka jain eaka,
yum jo'ene. Liojta a' tekilwa betana
a' yum jo'eka'a benasia. 11 Junuen
san, itepo si'ime, junaka'a tu'ik bit
betchi'bo aet te ito utte'a jooriane.
Kaabeta junuen, juname'e, bat
naataka ka a' sualekame benasi a'
aune' betchi'bo.

12 Bwe'ituk ju'u Liojta nok
lutu'uriawa, ini'i, jiapsiwamta
intok si'imeku yumaka, utte'ak.
Intok senu tebe kuchi'im nau bicha
bwawiakame benaka, ini'i, senukut
a' jiapsiu yumaka, tua a' ea'uta
yeu a' machia intok jachin a' yoem
tuka'po a' ju'uneetua. Intok senuk
aet au a' temaeka a' joobae'ut
a' ju'uneiyaa tebo. 13 Kaita Liojta
betana ju'unakteitaka, aapo'ik
bichapo a essotuka aayuk. Ala
si'ime ayukame, ju'uneiyaawa.
Intok ju'u chukula itom
ju'uneiyaaka, utte'a itom ito au yeu
bwijnee'utau, itot ju'uneaka, itot
nesaunemtau, si'imeta yeu maachi.

Ju'u yo'owe Jesukrijto juna'a, ju'u te'opopo che'a yo'owe

14 Ju'u Jesukrijto, Liojta u'usiwa,
Liojta bichapo si'imem bepa
itou yo'o ya'ari, Liojta kateka'u
anekai. Junuen san itepo, Krijtota
itom suale'ut, ka ta'abwisi eaka,
jiba bichau bicha aet jiapsine.
15 Bwe'ituk ju'u, Liojta bichapo,
si'imem bepa itou yo'o ya'ari,
bettesi itou ayukamtat, ka itom
au yuma'ut, itom jiokoleka, a itom
ania. Bwe'ituk aapo, jiba ito benasi,
si'imeku ji'obilaatuk. Taa juka'
ka tu'ik, jakwoo juni'i ka yaakai.
16 Junuen san itepo, Lios, ama
butti yee nakemtau, intok yo'otaka
nesawemtau, noolia nau, kaitat jain
eaka, te au bicha te ito nokria'po
yuma'i. Junuen, aapo'ik itom a'
jiokoline' betchi'bo, intok yeteu
tu'ik a' jiapseka'po amani, itom
jiokot eao, itom a' aniane' betchi'bo.

5 Jum juriom te'opopo, jume'
che'a bat yo'owe, junama'a
yoemrata betana yeu pu'arimtukan.
Intok yoemrata, Liojta bichapo
bem joo'ea'uta, am jooria betchi'bo.
Intok junuen, juname'e, Liojtau
bicha am nokriaka, au bicha bem
na'ikiaka'uta a' mabbetan. Intok
bem ka tu'uwa ya'arim betchi'bo,
bwala aso'olam am sussu'arian.
2 Ju'u intok, junuen te'opopo bat
yo'owe, yoemrata juka' jiokot au a'
bicha'uta ket ine'akai, jume'e, kaita
tatta'aaka ka suasi jiapsakammak,
si'imeku a amet bo'o bitneeka,
ka ameu suakai. Aapo'ik junuen,
ame benasi si'imeta ket ine'akai.
3 Intok ini'i, jiba aapo junuen Liojta
bichapo, ka si'imeku yuma'isi a'
jiapsa'po au ju'uneiyaaka, junuen,
aapo'ik ka tu'uwa ya'arim betchi'bo,
utte'atukan, Liojtau, bwala
aso'olam a' su'ane'po, ket junuen
aawit yoemrata betana, jume' ka
tu'u ya'arim betchi'bo.

4 Kaabe aapo'ik junen a' ea' betchi'bo,
junuen, inia tekileu au yo'o joone.

Ala ju'u Lios juna'a, iniau tekileu,
yo'oriwamtau yeu a' pu'aneeme.
Aarontuka'uta yeu a' pu'awaka'a
benasia. 5 I'an intok, Jesukrijtota betana
ket junaen weye. Aapo, ka junen a'
ea' betchi'bo junuen inia tekileu a'
yo'otune' betchi'bo au yeu pu'ak. Ala
ju'u Lios, junuen a' yo'orinaa'uta au
yeu a' pu'ak. Jaibu au a' teuwaariaka'a
benasia:

Empo in yoemia.
Inepo nee i'an, jiapsiwamta et
autuari.

6 Liojta nok lutu'uria ji'ojteipo ket
omot junuen au a' jiaka'a benasia:

Empo, jiba betchi'bo inia tekil
yo'oriwamtau yeu pu'ari.
Jiba Melkiserek tuka'uta, au a'
yo'otuka'a benasia.

7 Ju'u Jesukrijto, im bwiapo jiapsisukai,
junak aapo, chikti a' jiapsie, Liojtau
bicha nokaka, au nokriak. Intok yee
nokriak. Aapo'ik, ju'u a' muknee'u
betana a' jinne'u betchi'bo utte'akamtau
bicha. Lios intok, aapo'ik Krijtota
junuen a' nak yo'oreka a' nok jikkajaka'
betchi'bo, junaet a' mabetak. 8 Intok
junuen, Jesukrijto, Liojta u'usitakai
juni'i, jiokot au a' bichaka'ue junuen,
Liojta ea'po aman aayuk. 9 Intok
junuen yuma'isi si'imekut, chupiasi
yeu yumakai, Liojta ea'po aman aukai,
junaen, junae betchi'bo, si'ime wame'e a'
nok jikkajame, jiba yuu betchi'bo ju'u a
am jinne'uneeme juna'atuk. 10 Bwe'ituk
ju'u Lios, te'opou bat yo'otaka,
junaka'a tekileu yeu a' pu'ak, jiba
Melkiserektuka'uta benasi machikai.

Krijtota ka intok a' sualnaa'u betana, ju'u jinil watchika ayukame

11 Jiba inia weemta betana itepo
tua juebenaka itom emou teuwaa
machi aayuk. Taa inika'a machisi
ju'unakkiachisi a' teuwaa betchi'bo
tua obiachi. Bwe'ituk eme'e ka
aet jiapsek ka aet ju'uneebaekai.
12 Eme'e jaibu binwatukai, jaibu
eme'e a yee majta ean. Taa Liojta
nok lutu'uriata betana juka' che'a
ka obiachisi weyemta, eme'e juchi
watem enchim a' majta i'a. Eme'e
juchi, kee tu'isi Krijtota sualeme
bebena. Ilitchik, bwa'amta kee
bwa'eeka, lechim a' je'e'e benasia.
13 Wame'e intoko, juka' ka obiachik
majtabaeme, inime'e, jume' ju'ubwa
Krijtota sualeme bebena bwe'ituk
inime'e, Liojta si'imekut tu'ik bo'o
jooriaka itom a' jiapsi i'a'uta, ka a'
joo ta'aa. 14 Taa ju'u Liojta betana
lutu'uria, che'a obiachisi weyeme,
jume' wepulsi yuma'isi Krijtota
sualeme au yuuma. Jume' jaibu a
jita yeu pu'ame. Bwe'ituk juname'e,
ju'u ka tu'ik betana, tu'ik bem yeu
pu'ane' betchi'bo jaibu au suatula.

6 Inien san, itepo Liojta betana
nok lutu'uriat yuma'isi
ju'unee betchi'bo, bichau bicha te
aet jiapsine. Intok, juka' Krijtota
betana che'a bat yee majtawamta
betana, ka junaka'a jiba ta'aabaekai.
Ka itepo jaarekisi, juka' bat
weyemta jiba etejone. Maasuko,
bat naataka, ta'abwisi intok ka
tu'isi itom jiapsaka, ka tu'isi itom
tawaanee'uta itou joamta, ka intok
itom a' joonee'u betana. Intok
ket, maasu, Liojta sualwa'uta, ka
junaka'a jiba ju'uneiyaane. 2 Intok
ket, ju'u yee bato'owaawa'poyee
majtawamta betana, intok ket
Krijtota sualeme amet mamteka,
Liojtau bicha am nokriawa'u betana.
Intok ket, kokkoarim jiabijtenee'u

betana. Intok ket, Liojta betana,
we'epulaim, jiba yuu betchi'bo,
tu'isi oo ka tu'isi bem tawanee'u
betana yee majtawamta betana.
Ka junaka'a jiba ju'uneiyaabaane.
3 Junuen, itepo bichau bicha junaet
te jiapsine, Liojta junen a' tu'ureka,
aet itom aniao.
4 Bwe'ituk jume'e, bat
naataka jaibu Liojta betana
lutu'uriata ju'unakkiachisia a'
majtawakame. Intok juka' Liojta
betana alleewamta weyemta
a' ju'uneiyaalame. Intok Liojta
betana a' tu'u jiapsi mak eaka
jiapsilam. 5 Intok Liojta betana
juka' tu'i nok lutu'uriata jikkajaka
a' tuttu'uruk. Intok chukula, tu'i
maisi jiapsinaa'ut, tu'i maisi
a' machinee'uta ju'uneiyaakai.
6 Inime'e junen, juchi ta'abwisi,
ka a' lutu'uriatuka'a benasia, aet
ji'obeko, ka intok a ameu noktune,
bemelasi Liojta mak nau, juchi bem
emo tu'utene' betchi'bo. Bwe'ituk
inime'e, bempo juchi wee'po, juka'
Liojta usita, kuuset a' poponaka,
me'aamta benasi aane. Intok inim
juebenam bichapo, ka a' yo'oreka,
jaana a' eiyaame benasi aane.
7 Maa su, inime'e ket, jiba bwiata,
chikti wee'po aet yuke'e benasia
maachi. Juna'a bwia intok, jume'
a' tekipanoammeu tu'ik ama am
chupao, juna'a bwia, Liojta betana
aniawaka utte'ata bittuawa. 8 Taa
juna'a bwia, ka tu'ika intok juya
wichaka ama yo'otu'uteko, juna'a
bwia, kaita tu'ik betchi'botune.
Intok Liojta betana juni'i, ka
aniawaka, ka tu'ika tawane. Intok
junuen, che'a chukula, ju'u ama
yo'otuka'u, taya'atune.

Ju'u chukula itom bitnee'u betchi'bo, ka itom ko'om ea'u

9 Taa itepo intok, inile benak
teuwaaka juni'i, Krijtopo itomak
werim, itom nake'um, emo
betana te a' lutu'uriatu machia,
Liojta betana ama butti tu'ikue
enchim alleene'po intok enchim
jinne'uimtunee'uta enchim bitne'po.
10 Bwe'ituk ju'u Lios, tu'ik ausu'lik
jiba bo'o jooria. Intok juka' tu'ik
enchim ya'arita, ka a' koptane.
Intok jume' Krijtopo emo mak
werim, eme'e aniakai, enchim
aapo'ik nake' betchi'bo a' joakai.
Intok i'an tajtia, ketun junaka'a
eme'e a' jooa. 11 Taa itepo, enchim
we'epulaim, inia tu'ik enchim joa'ut
jiba inim enchim jiapsa'u tajtia,
bichau bicha enchim te aet jiapse
i'a. Junuen eme'e, juka' chukula
enchim bit bo'o bicha'uta, enchim
tua a' jajamne' betchi'bo. 12 Katte
enchim o'obe i'a, ala eme'e, jume'e,
Liojtat eaka, intok binwa a bem
bo'o bicha' betchi'bo, Liojta ameu
na'ikiaka chukula bem bitnee'uta
a' bichame benasi aneka, enchim
jiapsi i'a.
13 Bwe'ituk junak ju'u Lios, ju'u
Apra'amtuka'utau, senu weemta
au lutu'uria yaakai, aapo ju'u
Lios, kaabeta intok, ae bepa che'a
yo'otuka'po ju'uneaka, aapo, aapo'ik
betana a' teuwaaka'uta, tua a'
lutu'uriatune'po a' na'atejok. 14 Intok
inen au jiiak: “Lutula wee'po, yu'in
juka' eu tu'ik ne enchi bittuane. Intok
jume' et yeu katriam yoemra, inepo
nee am bu'uuriane”, ti jiakai. 15 Ju'u
Apra'amtuka'u, junaet ka jain eaka,
binwa a bo'o bichak. Intok junuen,

aapo juka' Liojta au teuwaaka'uta,
mabetak. 16 Inim bwiapo jume'
jiapsame, jita lutu'uriateka, aet
bem sualna' betchi'bo, senuk ame
bepa, che'a yo'ota bem yo'ore'uta,
ame betchi'bo tune'po a' teuwaane.
Intok junuen jiaka, jita juni'i, tua a'
lutu'uriatuka'po aman, a' teuwaako,
junae betana, kaita intok nokitune.
17 Junuen san ju'u Lios, juka'
junammeu bicha a' na'ikiaka'uta, tua
lutu'uriapo aet yeu a' yuma'ane'po
a' ju'uneiyaa tebok. Inen jiakai:
"Liojtaka in jiapsa' betchi'bo, tua
neu utte'a juka' in teuwaaka'uta,
ka ta'abwisi intok ayuka, yeu a'
yuma'arianee'u." 18 Junuen san, wooi
weyeme yeu yuma'aneeka aayuk,
ju'u Lios, intok ju'u tua junen jiaka a'
teuwaa'u. Inime'e betana intok ju'u
Lios ka yee bai ta'aane. Intok iniae
ju'u Lios, itom, jume' aapo'ikut eaka,
itom a' ania i'ame, jiba betchi'bo
itom aet jiapseka, ka ko'om eenee'uta
itot autua. 19,20 Iniat chukula, itom
bit bo'o bicha'ut eaka, itepo ka
ta'abwisi intok ea, taa si'imeta juka'
bettesi machik itou ayuka' nasuk te
ka jain eaka jiapsa, Jesukrijtota ito
pat teekapo Liojta mak a' kateka'po
ju'uneaka, intok itom a' yoem'eiya'
betchi'bo. Junaman teekau, aapo,
bat sikaa, ito pat si'imeta tu'utekai.
Junuen Jesukrijto jiba yuu betchi'bo,
Liojta bichapo itou yo'o ya'ari. Bat
naataka juka' Melkisereek teamta a'
yo'otuka'a benasia.

Jesukrijto, ju'u Melkisereek teamta benasi te'opou, Liojta bichapo che'a yo'owe

7 Ini'i Melkisereek tuka'u, bwe'u
jo'ara Salem tea'po si'imem
bepa yo'o nesawen. Intok Lios, ju'u
teekau jiapsamta betana te'opopo,
che'a bat yo'otukan. Junakriapo
Apra'aamtuka'uta, wate yo'o
ya'arimmak nassuak, am kobaka a'
notteo, ju'u Melkisereek teame, a'
nankeka, Liojtau bicha a' nokriaka,
tu'uwata a' a'auriak. 2 Intok ju'u
Apra'amtuka'u, junaka'a, si'imeta
nassuaka a' yo'oka'u betana, woj
mamamnisi a' na'ikiaka'u betana,
wepu'ulaik ama junau yeu pu'ak.
Inika'a em bat mammatene. Inime'e
team, Melkisereek ti jiame, ebreo
nokpo inen jiubae: Yo'o ya'ari,
si'imeku tu'u lutu'uriakame, ti
jiubae. Intok ket, jum bwe'u jo'ara
Saleem tea'apo a' yo'o ya'ari tuka'
betchi'bo, ju'u Salem ti jiame:
Yanti elaka jiapsiwame, ti jiubae.
Junuen san ae betchi'bo ju'u
yoemra, yanti elaka jiapsine. 3 Inia
betana, a' yo'owawammet, kaabe
ju'unea. Intok kia che'a bat naataka,
juname'e yo'owasuka'ummet
juni'i, kaabe ju'unea. Jak weyeo
yeu a' yoemtuka'po, intok kia
jak weyeo su a' mukuka'po juni'i,
ka ju'uneewa. Junuen san, ju'u
Liojta u'usi benasi yoemtaka
yeu siika, jiba betchi'bo, Liojta
betana te'opopo che'a bat yo'otuk.
4 Junuen san, ake'em a' mammate
juka' Melkisereek tuka'uta tua
yo'orisi a' machiaka'po. Bwe'ituk
kia ju'u che'a bat naataka
itom yo'owasuka'u juni'i, ju'u
Apra'amtuka'u, inika'a, jume'
wate yo'o ya'arimmak nassuaka,
ameu a' yo'oka'u betana, watek
Melkisereek teamtau a' na'ikiak.
5 Maa su, nesauripo junuen a'
weye'e benasia, jume' te'opopo

che'a yo'owe, Lebi'ituka'utat yeu
katriam, au lutu'uriakan, juka'
ijra'el yoemrata betana, si'imek
woj mamnik betana, wepu'ulaik
ama ameu bicha a' na'ikiana'
betchi'bo. Inime'e intok, amemak
werimtaka, intok kia ame benasi,
Apra'amtuka'utat yeu katriam tuko
juni'i. 6 Taa ju'u Melkisereek teame,
ka ju'u Lebi'ituka'utat betana yeu
simriatakai juni'i, Apra'amtuka'utau
junae attea betana woj mamnik
betana, wepu'ulaik au a'awak.
Junuen, ju'u Melkisereek,
Apra'amta, Liojtau bicha, au
tu'ik ae tana teuwaak, juka' bat
naataka, Liojta betana, chukula
a' mabetnee'uta, Liojta jaibu au
a' na'ikiaka'uta. 7 Intok si'ime a'
lutu'uriatuka'po ju'unea, juka' tu'ik
yete tana waataka, Liojtau bicha
yee nokriamta, ju'u a' nokriaka'u
bepa che'a juni'i, Liojta bichapo
che'a a' yo'otuka'po. 8 Inim bwiapo,
jume' jiapsame nasuk, jume'
woj mamnik betana wepu'ulaik
mabetame, ka jiba betchi'bo inim
yoemem. Taa Melkisereek teamtat
nokakai, Liojta nok lutu'uriapo,
ka a' mukiatuka'a benasi a'
teuwaa. 9 Intok kia Lebiituka'uta
betana intok jume' te'opopo che'a
yo'owe aet yeu katriam betana
tee a inen a' teuwaa, junak juka'
Apra'amtuka'uta, woj mamnik
betana, wepu'ulaik Melkisereektau
a' beje'etuako, jume' i'an, si'imem
betana ju'u woj mamnik betana
wepu'ulaik mabetame, junako juka'
Melkisereekta, ket bempo'im a'
beje'etuaka'po. 10 Bwe'ituk inen te a'
teuwaa, ju'u Apra'am tuka'u, ketuni
kee am yoemian, jume' chukula
aet yeu katriamtu'ea'um junak
Melkisereek teamta a' nankeko.
11 Ju'u yoemra, Ijra'eltuka'uta
betana yeu katriam, jume'
Lebiituka'uta betana
yoemiarimtaka, te'opopo
yo'owem betana jume' nesauri
ji'ojteim mabetak. Juname'e
intok, Aaroontuka'uta betana
yoemiamtukan. Junuen san,
i'ani, junuen lutu'uriapo juka'
inime'e betana nesaurita bo'o
jooriame, Liojtamak bem emo
tu'utenee'uta, am jajamtuako,
junak ka utte'atu ean, juchi senuk,
te'opopo che'a bat yo'otuneemta
yeu a' machiane'po. Juna'a intok
jaibu ka Aaroontuka'uta benasi
machikai, taa ala ju'u Melkisereek
teamta benakai. 12 Bwe'ituk jume'
te'opopo che'a yo'o ja'abwekame,
ka jiba juname'emtuneeo, ju'u
nesauri ji'ojtei juni'i ket ta'abwine.
13 Jesukrijto intok, Liojta nok
lutu'uriapo inika'a ae tana
teuwaawa'uta, Ijra'eltuka'uta
betana ta'abwik a' yoemiam betana
weye. Juname'e betana intok kee
jabe, te'opopo bat che'a yo'otu
betchi'bo yeu pu'atu. 14 Bwe'ituk
tu'isi ju'uneewa, itom yo'owe
Jesukrijtota, Jura'atuka'uta
yoemiam betana a' weye'po. Ju'u
Moiseejtuka'u intok, inia yoemrata
betana, kaita teuwaak, inime'e
te'opopo che'a yo'otuneeme
betana nokakai. 15 Ini'i intok inim
teuwaawame, che'a ju'unakkiachisi
yeu weama, juka' bemelasi Liojta
betana itou yo'o ya'arita, juka'
Melkisereek tuka'uta a' yo'o
ya'arituka'abenaeka'po. 16 Intok
junuen ket, junaka'a, ka jita

nesaurita, jitaa yoemrata betana
yeu a' pu'atune'eti jia' betchi'bo,
taa ala aapo'ik jiba yuu a' jiapsine'
betchi'bo, intok ka a' me'etuneeka
a' ju'unaktewaka'po. 17Bwe'ituk
ju'u Lios, inika'a inen ae betana
teuwaala:

Empo, jiba betchi'bo, te'opopo
yo'otune,
Melkiserek tuka'uta benasia.

18Junuen san, bat naataka weeria,
ju'u nesauri, ka nesauritaka taawak,
ka yee a' ania' betchi'bo. 19Bwe'ituk
ju'u nesauri, Moiseejtuka'uta
ji'ojteka'u, kaita tu'u yaak, intok
kaabeta aniak. Taa inika'a nesaurita
we'ea'po, itepo che'a tu'ik, bemelak
itom bitnee'uta ju'uneiyaa. Junaet
eaka, itepo Liojtat eaka, ite aamak
che'a ea.

20Intok ju'u Lios inika'a chupak,
aapo'ik betana a' teuwaaka'uta, tua
a' lutu'uriatune'po a' na'atejokai.
21Waate, jume' bat naataka
te'opopo che'a bat yo'owe, junuen
yeu pu'atuka juni'i, taa ka Liojta
betana junuen tua ameu a'
lutu'uriatune'po a' na'atejoka yeu
pu'awakai. Taa Jesukrijto, i'an,
Liojta bichapo itou yo'ota betana,
tua junuen au a' lutu'uriatune'po
teuwaatuk. Bwe'ituk Liojta nok
lutu'uriapo aapo'ikut nokaka inen
ji'ojtei:

Ju'u achai Lios, junuen, tua au a'
lutu'uriatune'po a' teuwaak.
Intok ka ta'abwisi aunee:
"Empo, jiba yuu betchi'bo'e,
te'opopo che'a bat yo'owe,
Ju'u Melkisereekta a' yo'otuka'a
benasia."

22Junuen san Jesukrijto che'a
juni'i tu'ika, bemela lutu'uriata,
bat naataka weeriata bepa itou
chupnemta itom ju'uneiyaatua.
23Waate jume' binwatuko bat
naataka te'opopo nat cha'aka
che'a bat yo'owem junakriapo
juebenaekamme. Taa inime'e
bem kokkoka' betchi'bo, ka jiba
betchi'bo a' tekiaka taawak.
24Taa Jesukrijto ka mumukekai,
jiba jiapsakai, ju'u junuen a'
yo'otuka'u, aapo'ik tekia ka lu'u
lu'ute. 25Inien san, jume' aapo'ikut
eaka, Liojtamak eebaeme, jiba
betchi'bo am jinne'une. Bwe'ituk
aapo jiba yuu betchi'bo jiapsa,
junuen juname'e Liojtau bicha am
nokriakai.

26Junuen san, Jesukrijto, aapo
juna'a, ju'u Liojta bichapo te'opopo
che'a bat yo'otaka ju'u che'a itou
be'ee'u. Liojta u'usitakai, aapo'ik
benakai. Kaita ka tu'ika aet aayuk.
Ka tu'i yoemrata mak ka na'ikiari.
Intok si'ime teekapo aneme bepa
che'a yo'orisi eiyaawa. 27Ka jume'
waate te'opopo yo'owem benasi,
jume' chikti ta'apo bwaram su'aaka,
bat, bempo bem ka tu'uwa ya'arim
betchi'bo. Chukula intok ket, ju'u
yoemrata ka tu'uwa ya'arim
betchi'bo. Bwe'ituk Jesukrijto,
sejtul wee'po jiba, aapo, si'ime
ka tu'uwa ya'arim betchi'bo
a' me'etune' betchi'bo au su'u
tojak. 28Bwe'ituk Moiseejtuka'uta
betana, juka' nesauri ji'ojteita
weye'po aman, jume' te'opopo
yo'otuneeme yeu pu'arim, inim
bem yoememtuka' betchi'bo, ka
tu'ikut jiji'obeme juname'em.
Taa ju'u Moiseejtuka'uta betana
nesaurit chukula yeu sikame, ju'u
Lios juka' a' u'usiwata te'opopo itou

a' yo'otune' betchi'bo yeu a' pu'ak.
Ini'i intok, jiba yuu betchi'bo, ka
aet ji'opneeka yeu pu'ari.

Ju'u yo'owe Jesukrijto, ju'u bemela lutu'uriau yo'otaka, Liojtau itom nokriame

8 Ju'u inim itom teuwaa'u
betana, ju'u che'a eiyaa
watchi i'i juna'a, juka' Liojta betana
itou yo'ota inien a' machiaka'u
juna'a. Intok ini'i, teekau, yo'orisi
machika, Liojta kateka'u a'
batatana aamak aane. **2**Intok
junaman teekapo lutu'uriapo
te'opo, Liojta ya'aripo, aapo junuen
yo'otaka, juka' a' tekilwata a' jooa.
Juna'a te'opo intok, ka jabe, taa
Lios a' ya'ala. **3**Si'ime jume' inim
te'opopo che'a bat yo'owe, jume'e,
junama'a te'opopo, Liojta yo'oreka,
aman bem weiyaa'uta, a' mabetaka,
Liojtau bicha am nokria betchi'bo
a' tekiakan. Intok ket, bem ka
tu'uwa ya'arim betchi'bo, bwalam
su'a betchi'bo. Intok jiba junuen
san, utte'a, ket Jesukrijtota, Liojta
a' miknee'uta a' jipu'unee'u. **4**Intok
junuen, aapo ketun inim bwiapo
jiapsa'ateko, kia juni'i, te'opopo
ka yo'otu ean. Bwe'ituk ketuni
aane, jume' te'opopo che'a yo'otaka,
juka'a, jume' Liojta yo'oreka bem
a' mika'uta, mabetaka, juname'e
nokriame, Moiseejtuka'uta nesauri
ji'ojteita weye'po amani. **5**Taa
inime'e, inim te'opopo yo'owe,
inim ju'u bem joa'u, teekau ayuka,
juka' weemta betana a' tamachiaka
a' mamatoka a' jooa. Inien a'
weye'po te ju'unea, bwe'ituk
juka' Moiseejtuka'uta, Liojta ama
yo'orinaa'uta, karita a' ya'abaao,
ju'u Lios a' ju'uneetuak, inen au
jiakai: "Jum kaupo em a' ya'anee'u
betana in enchi ju'uneetuaka'po
aman, em a' bichaka, si'imeta
junaen a' ya'ane." **6**Taa ju'u,
Liojta betana itou yo'owe, aapo,
Liojta bichapo che'a juni'i tu'isi
a' tekilwa jooa. Bwe'ituk aapo
Jesukrijto, Liojta betana bemela
lutu'uria ya'arita betana yo'otaka
weyeka, Liojtau bicha yee nokria.
Ini'i bemela lutu'uria che'a juni'i
tu'ika aapo'ik betana, lutu'uria
ya'awaka'po aman weye.
7Bwe'ituk bat naataka weeria,
Liojta betana ju'u lutu'uriatewakame,
junae si'imeku a' yumao, ka utte'atu
ean, junaet cha'aka, juchi senuk
bemela lutu'uriata a' ya'atune'po.
8Taa ju'u Lios, junaka'a yoemrata,
aapo'ik ka yuma'isi bem a' sualeka
juni'i a' ju'uneiya' betchi'bo, ka
amemak alleak. Jum a' nok
lutu'uriapo ame betana aapo'ik a'
ji'ojte teboka'a benasia:

> Ju'u achai Lios, inen jiia:
> Taewaim yuma'ane,
> Ijra'eelta yoemratamak intok
> Juraa' teamta betana,
> Bemela lutu'uriata ne amemak
> a' ya'aneeo.
> **9**Ka jume' bempo'im
> yo'owasuka'um mak lutu'uriata
> in amemakta yaaka'u benane.
> Junak, bwiaraa Ejipto' tea'a
> betana yeu am nuk sika inepo
> am aniakai.
> Bempo su junaka'a lutu'uriata
> in amemak yaaka'uta, ka aet
> yeu yuumakai.
> Intok junae betchi'bo ne ka am
> aniaka am koptak, ti jiia ju'u
> achai Lios.

10 Ju'u bemela lutu'uria, ju'u
Ijra'eel yoemratamak in
ya'anee'u,
Juname'e taewaimmet chukula,
inen machine, ti jiia ju'u
achai Lios.
Juka' in nesaurita, bempo'im a'
koba suawa'une' betchi'bo ne
am aniane.
Intok ket jiba bem aet jiapsine'
betchi'bo, ne am aniane.
Intok bempo nee betana
yoemratune.
Nee intok junak, ameu Liojtune.
11 Ka utte'atune, bempo'im naas
emo majtanee'uta,
Kia emo ta'aakai intok kia emo
nau werika juni'i,
Junuen, juka' achai Liojta bem
ju'uneiyaane' betchi'bo.
Bwe'ituk si'ime bempo nee
ju'uneiyaane,
Bempo'im betana kia tua
illitchika naateka,
Intok kia jume' tua yo'owe juni'i.
12 Intok inepo, bempo'im ka
tu'uwa ya'arim betana,
Nee am jiokoine.
Intok jiba betchi'bo ne junae,
Bem ka tu'i ya'ari'u ne ka intok
au waatine.
13 Ju'u Lios intok junuen juchi
bemela lutu'uriata aune'etiakai,
juka' a' lutu'uria ya'ari, bat naataka
weeriata, a' yuutusuka'uta teuwaa.
Ju'u intok junuen, bat naataka
yuutusukame, lauti i'an simsune.

Ju'u inim bwiapo Liojta ama yo'oriwa'u, intok ju'u teekau tua lutu'uriapo te'opo

9 I'an intoko, juna'a bat naataka,
Liojta lutu'uria yaaka'u, jum
te'opopo Liojta yo'ori betchi'bo,
intok ket a' weetua' betchi'bo
intok nesauri ayukan. Taa ju'u
kari, Liojta ama bem yo'ore'u, inim
bwiapo ya'aritukan. 2 Ju'u lona
kari, Liojta ama yo'oriwame inen
maisi ya'aritukan. Nasukriapo,
jume' bat a' pattim bichapo, ju'u
tachiria beeten. Intok ju'u meesa,
paanim, Liojtau bicha na'ikiarim
ayuka'po. Inim intok, Liojta ama
yo'oriwa'po ta'eewan. 3 Junama'a
nasukriapo, juchi senu tajo'ori a'
pattim beasi, juchi senu kari, juna'a
intok, Liojta ama ane'e benasi
yo'oriwan. 4 Junama'a wajiwa intok,
sawai tomie ya'aritaka, kopaalim
benam win jubak tattaawa'po ama
manekan. Intok ket ju'u, nape
konila sawai tomie ya'ari, kaaja,
Liojta betana lutu'uria ya'arita
teuwaa'u, ama ayuka'u. Junama'a
wajiwa, soto'i, sawai tomie
ya'aritukan, ju'u manaa' teamta
ama ayuka'u, ama manekan. Intok
ket ju'u boonia, Liojta basiutuaka'u,
Aaroontuka'uta atteasuka'u. Intok
jume' wooi tetam, Liojta betana
lutu'uria ya'arita amet ji'ojteim.
5 Junae kajata bepa, wooi ankelesim
benaka, kerubiin teaka, ja'abwekan.
Juname'e, Liojta junama'a
ane'uta a' teuwaakai. Juname'e,
bem masammea, junama'a ka
tu'uwa ya'arim betchi'bo, bwara
jijissu'awa'po a' suuakai. Taa inia
weyemta betana te kaita intok a
teuwaa i'ani.
6 Junuen junaka'a tu'uteipo,
jume' junama'a te'opopo bat
yo'owe, chikti ta'apo junama'a kari,
Liojta ama yo'ori betchi'bo, che'a
bat karipo a'anen Liojta yo'ori

betchi'bo, junuen junama'a bem
bo'o jooria'ut yeu yumakai. 7 Taa
junama'a te'opopo, junaet cha'aka,
chukula karipo, ju'u che'a si'imem
bepa junama'a ju'u yo'owe, sejtul
chikti wasuktiapo jiba, junama'a
a'ane. Junama'a intok ane'eteko,
bwara ojbota weiyaa. Aapo, a' ka
tu'uwa ya'ari betchi'bo intok ju'u
wate yoemrata ka tu'uwa ya'ari
betchi'bo a' weiyaaka, junae,
bem jiokoina' betchi'bo. 8 Inia
weemtae ju'u Liojta tu'u jiapsi
itom a' ju'uneiyaatua, junama'a
Liojta yo'oriwa'po ju'u kari, bat
katekamta, ketuni a' sawaawao,
tua Liojta ama ane'e benasia a'
eiyaawa'po, kee a aman yajiwa'uta
a' teuwaan. 9 Si'ime inien weyeme,
inime'e taewaimmet a' mammatena'
betchi'bo aayuk. Bwe'ituk ju'u,
Liojtau bicha na'ikiari intok
ju'u ka tu'uwa ya'ari betchi'bo
junama'a Liojta bichapo bwaram
su'awame, juna'a, jume' junuen
Liojta yo'oreme, Liojtamak bem
emo tu'utelaa'ut, bem ju'uneenee'u
betana, ka am aniak. 10 Juna'a,
bwa'awamtat oo jita ji'iwamta bo'o
jooriawame tukan. Intok Liojta
bichapo bem emo tu'utewamta,
watek bem bo'o jooria'ut, intok
bem takaampo emo baksianee'ut
betana nesauri tukan. Juna'a intok,
Liojta ta'abwisi bemela lutu'uriata
ya'awa'u tajtia jiba tu'ika weye.
11 Taa Jesukrijto, jaibu a'abo
noitisuk. Intok i'an, aapo juna'a ju'u,
Liojta bichapo tekiaka, itou yo'owe,
juka' ju'u itou tu'ikut itom aniame.
Jum te'opo, teekau aapo'ik yo'otaka
a' tekiata joa'apo, che'a juni'i tu'ik
intok kaita kee chupeka ama be'ee.
Intok junaka'a, ka inim yoemtaka
a' ya'ari. 12 Ju'u Jesukrijto, achai
Liojta kateka'u ama aane. Taa
ka bat naataka bo'o jooriawa'a
benasi chiba'ojbota weiyaakai,
oo beseeo'ojbota weiyaakai. Ala,
aapo, Liojta bichapo aapo'ik
ojbowata wo'otakai, junae aapo
sejtul wechiapo si'imeta yaak.
Intok junuen aapo, jiba betchi'bo
itom jinne'uitunee'uta a' tu'u yaak.
13 Lutu'uria ala, toro ojbota intok
chibo o'owia ojbota, intok ili waka
jamut taya'awaka'po, ju'u naposa,
juna'a, jume' ka tu'isi aulammet
bepa chaktawako, juna'a, juname'e
chubala betchi'bo, ka tu'ik betana
am tu'ute betchi'bo intok Liojta
bichapo tu'isi bem tawaa betchi'bo
am aniak. 14 Taa junuentuka'ateko,
Jesukrijtota mukuka, ojbota, che'a
juni'i, juka' watek ojbota bepa
si'imeku yuuma. Bwe'ituk Liojta
tu'u jiapsi jiba yuu betchi'bo aneme,
junae aniawaka ju'u Jesukrijto,
aapo kaita ka tu'ik ya'arika, Liojta
ea'po aman, a' me'etune' betchi'bo,
au su'u tojak. Intok aapo'ik ojbowae,
itom ka tu'uwa ya'ari betchi'bo, ka
tu'isi tawaka itom kokkonee'uta,
itom bit'ea'ut itom jiokoeka, junuen
itom a' ju'uneiyaatua. Junuen,
juka' Lios, jiba yuu jiapsamta ea'po
aman jiapsaka itom a' nok jikkajine'
betchi'bo.

15 Junuen san Jesukrijto, bemela
lutu'uriata ya'arika, junau, aapo
yo'otaka yee nokriame. Jesukrijtota
mukuka' betchi'bo ket, bat naataka
Liojta lutu'uria ya'ari betana, a'
beje'eka ka tu'isi ayukame, ket am
jiokoek. Intok junuen, jume'e, Liojta
nunuka'um, aapo'ik bem mabetnee

ti jiaka, ameu a' na'ikiaka'uta,
jiba yuu betchi'bo tu'ik, aamak
bem bitnee'uta bem mabetne'
betchi'bo. 16 Bwe'ituk, senuk kee
mukeka, a' atteawa betana juka'
lutu'uria ya'arita ayuko, junaka'a
a' mukiatuka'uta bat ju'uneiyaanaa.
Juka' junuen lutu'uriateita junuen
junaet yeu yuma'ana' betchi'bo.
17 Bwe'ituk ju'u junuen lutu'uria
ya'ari, juka' junuen a' ya'arik ketun
jiapsao, kaabeta tu'iku a ania.
Ala, juka' a' yaakamta mukiatuko.
18 Junuen san, bat naataka
katriammeu, ju'u Liojta lutu'uria
yaaka'u, ket jiba junaen, bwalam
su'awammea yeteu tu'ineeka
ya'atuk. 19 Ju'u Moiseejtuka'u,
si'ime junae Ijra'el yoemratau,
Liojta betana si'ime jume' nesaurim
ji'ojteipo ameu am teuwaaka,
chukula intok ket, sikii bwara
boata nu'uka intok juya sawata
ae te'ochia betchi'bo, jissoopo'
teamta nu'uka, juname'e intok
beseeo ojbopo intok bwara ojbopo,
ba'ammak kuutipo am komoniaka,
jume' Liojta nesauri ji'ojteim ae
si'itak, intok ket si'ime junaka'a
yoemrata. 20 Junak san intok inen
ameu jiiak: “Ini'i juna'a ju'u ojbo,
ju'u, Liojta betana lutu'uria ya'ari,
emou bicha a' teuwaaka'u”, ti
jiiak. 21 Intok ketchia ju'u Moiseej
junae ojboe, juka' te'opota si'itak.
Intok si'ime juka' junama'a, Liojta
yo'ori betchi'bo ama sawaawamta.
22 Liojta nesauri ji'ojteipo junuen
a' weye'po aman, batte si'ime
ayukame ojboe si'itawaka, wepulsi
Liojtau bicha na'ikiawan. Intok ket,
kaabe, bem ka tu'uwa ya'arimmet
jiokoim tukan, ka ojbota wo'otawao.

Ju'u Jesukrijtota kuuset mukuka'ue jume' ka tu'uwa ya'arim jiokoiwa

23 Junuen san utte'atukan, inien
weyeka, jijissu'awamta aunee'u,
junuen junaka'a junale benak inim
weyemta, juka' teekau ayukamta
teuwaamta, Liojta bichapo a' tu'u
ya'a betchi'bo. Taa kia junuen, jiba
ju'u teekau ayukame, che'a bepa
tu'isi weyeka, ae betchi'bo jiokot
ya'atuneemta waata. 24 Bwe'ituk
Jesukrijto ka junale benaka
te'opopo aanek, inim inien machika
watem ya'aripo. Juna'a kia beja
tua, juka' tua lutu'uriapo, teekau
te'opota ayukamta a' teuwaa. Ala
aapo, tua jum teekau yepsak.
Jumun i'an, Liojta bichapo aneka,
itom a' nokria'awi. 25 Ju'u te'opopo
che'a bat yo'owe jurio, jum
te'opopo, Liojta ama ane'e benasi
ti eiyaawa'u, chikti wasuktiapo,
sejtul ama a'ane, ka aapo'ik ojbota
weiyaakai. Taa Jesukrijto, ka
jaarekesi ito betchi'bo jiokot au joo
tebok. 26 Bwe'ituk junuen a' weyeo,
aniata naatek naateka, utte'atu
ean, jue benasi a' mukne'po. Taa
i'ani inien yeu simla, taewaim
au yeu pu'arim yuma'aseo, ju'u
Jesukrijto, sejtul wee'po jiba inim
au yeu machiak. Junuen, jume' ka
tu'uwa ya'arim betchi'bo jiokot a'
ya'atune' betchi'bo au su'u tojakai.
27 Inim si'imem, Liojta betana
sejtul jiba bem kokkonee'uta ameu
a' chupa'atuka'a benasia, intok
chukula yee ya'uraa bittuanaame
aune, 28 ketchia junuen Jesukrijto,
sejtul jiba ito betchi'bo jiokot
ya'atuk, junuen, juebenam, bem ka
tu'uwa ya'arimmet am jiokoibaekai.

Intok chukula ket, juchi wee'po,
inim yeu machine, taa ka juchi ka
tu'uwa ya'arim betchi'bo jiokot
ya'atuneekai. Ala, jume' a' bo'o
bichame jinne'uneekai.

10 Bwe'ituk bat naataka,
Liojta betana nesauri,
Moiseejtuka'uta ji'ojteka'u, che'a
chukula ito betchi'bo tu'inee'uta
yeu machianeeka teuwaan, intok ka
tua lutu'uriapo juna'atukan. Junuen
san, ju'u nesauri, Moiseejtuka'uta
ji'ojtei, jume' junuen jissu'awamta
bo'o jooriaka Liojta betana
mabettubaeme, junaka'a wasuktiapo
joowame joamtae, Liojta bichapo
tu'isi bem mabetnaa'ut kaibu am
aniane. **2** Bwe'ituk juna'a nesauri,
juname'e, Liojta bichapo tu'isi am
tawa'ateko, ju'u ka tu'uwa ya'arim
betchi'bo bwaram bem sussu'aa'uta,
ka intok Liojtau bicha junuen
joo'eewan. Bwe'ituk jume' junuen
juname'e Liojta yo'oreka au bicha
bwaram sussu'ame, junuen jaibu
bem ka tu'uwa ya'arim betana
jiokorimtakai, tokti ka intok juchi
ka tu'isi bem tawalaa'uta amet
ju'uneiyaa ean. **3** Taa ala, ini'i
bwaram su'awame, wasuktia
yuma'abeleki, juname'e, bem ka
tu'uwa ya'arim betchi'bo, ka tu'isi
bem tawalaa'ut am ju'uneetua.
4 Bwe'ituk, junuen, toom su'aaka,
intok kia kabaam su'aaka juni'i,
juname'e ojboe, bem ka tu'uwa
ya'arimmet, kaibu jiokoimtuneekai.
5 Junuen san Jesukrijto, a'abo
aniau yepsaka, Liojtau bicha inen
nookak:

Bwaram intok toom, junuen
enchi yo'oreka, am su'awamta,
empo ka a' waatak.
Ala empo, in yoemtune'
betchi'bo neu a' chupak.
6 Wakasim intok kabaam, junuen
enchi yo'oreka, tattaawame
juni'i, empo ka a' tu'urek.
Intok kia jume' ka tu'uwa
ya'arim am jiokoimtune'
betchi'bo, bwaram su'awamta
juni'i empo ka a' tu'urek.
7 Junak san ne inen jiiak:
"Achai Lios, im ne aane, em
ea'po aman aubaekai,
Jum em nok lutu'uriapo, nee
betana a' ji'ojtei'i benasia."
8 Che'a bat inen jiia: "Liojta,
wakasim intok kia beseeom
taya'awamta intok kia bwaram
juni'i, ka waataka ka a' tu'ure'po.
Intok kia jume' ka tu'uwa ya'arim
am jiokoimtune' betchi'bo
tattaawame juni'i." Junaka'a
weyemta, nesauri ji'ojteipo junuen
a' ya'anaa'uta a' ji'ojteituk juni'i.
9 Intok chukula ket: "Im nee aane,
in yo'owa Lios, juka' em tu'ureka
em ya'a i'a'uta a' ya'abaekai", ti
jiiak. Iniae, juka' bat naataka
weeriata joowamta betchi'bo,
i'an inika'a, ta'abwisi juka' ka
tu'uwa ya'arik betchi'bo jiokot
ya'atuneemta, iniat au a' tawaanee,
ti jiia. **10** Ju'u Lios, a' yoemiamtune'
betchi'bo, itom tu'u mabetla, juka'
Jesukrijtota, Liojta ea'po aman a'
ayuka' betchi'bo. Junuen aapo, a'
takaawata, sejtul jiba betchi'bo, ka
tu'uwa ya'arim betchi'bo jiokot
ya'atukai.

11 Jume' te'opopo che'a yo'owe
juriom, chikti ta'apo, junama'a bem
tekilta jooa. Intok bichau bicha, jue
benasi, jiba junaka'a ka tu'ik ya'ari
betchi'bo, bwaram su'awamta weetua.

Inika'a jakwoo juni'i, ju'u ka tu'uwa
ya'arit bem jiokoitunee'ut, ka am
anianeeo juni'i. 12 Taa Jesukrijto, jiba
betchi'bo, ka tu'uwa ya'arim betchi'bo,
sejtul wee'po jiba, ito betchi'bo
jiokot ya'atuka me'etuk. Junak intok,
chukula, Liojta mak, teekau a' batatana
yejtek. 13 Junaman aneka, bo'o bicha,
si'ime jume' a' beje'eka aneme, Liojta a'
aniaka, am koba'asu'utajtia. 14 Bwe'ituk
aapo, yee jinne'u betchi'bo, ju'u sejtul
jiba a' jiapsita aapo'ik a' nenkaka'ue,
junuen jume' Liojta yoemiam tune'
betchi'bo aapo'ik yeu pu'arim, inime'e,
jiba yuu betchi'bo, Liojta bichapo,
kaita ka tu'ik ya'ari benasi bem mabet
tunee'uta a' tu'u yaak. 15 Intok ju'u
Liojta tu'u jiapsi ket jiba inika'a itom
ju'uneiyaatua. Bwe'ituk che'a bat
naataka inen a' teuwaak:

16 Ju'u bemela lutu'uria, chukula
juname'e taewaim simsuko,
in ame mak ya'anee'u, ini'i
juna'a, ti jiia ju'u achai Lios.
Ne, jume' in nesauri ji'ojteim,
bempo'im amet jiapsine'
betchi'bo, ne am aniane,
Intok ket bem am koba
suawa'une' betchi'bo.
17 Intok chukula ket inen jiiak:
Jakwoo juni'i ne intok, bem ka
tu'uwa ya'arimmeu ka waatine.
Intok kia bem nee beje'eka
auka'u juni'i.
18 Junuen san, inime'e ka tu'uwa
ya'arim junuen am jiokoisuako,
jaibu kaibu intok utte'atune, ju'u
ka tu'uwa ya'arik betchi'bo, juchi
bwaram su'aanaa'po.

Liojtau bichaa te ito nokriapo yuma'i

19 Junuen san Krijtopo nemak
werim, i'an itepo, ka jain eaka
Liojta yo'otaka a' kateka'u luula,
itepo, yee nokria' betchi'bo
lutu'uriak. Ini'i intok, Jesukrijtota
me'etuka, ojbota a' wo'otaka'u
betchi'bo. 20 Junuen, i'an bemelasi
ka bat naataka benasi weyeka,
juka' itom jinne'unaa'uta, aapo'ik
itom ya'ariaka'uta sualekai. Inika'a,
aapo, kuuset popontaka, jiokot
ya'atukai, te'opopo, jume' tajo'orim,
ae a' pattim am siuteka intok am
etapoka'a benasi. 21 Ju'u yo'owe
Jesukrijto, Liojta bichapo aneka
si'imekut itou yo'owe. 22 Junuen
san, itepo, tua junen jiaka, Liojtau
bichaa ito nokriane. Intok ket, juka'
itom suale'uta, tua lutu'uriapo aet
eakai. Bwe'ituk ju'u Lios, aapo, ka
tu'ik betana itom jiokoila. Junuen,
ju'u ka tu'ik betana, ka intok
itom a' yu'iine' betchi'bo. Intok
kia itom takaam juni'i, kalajko
ba'ammea baksiarim benasi
machikai. 23 Junuen san itepo, itom
sualeka itom bit bo'o bicha'uta, ka
a' koptaka, aet jiapsine, ka ta'abwisi
eakai. Bwe'ituk ju'u Lios, itom
bitne'eti jiaka itou a' teuwaaka'ut,
yeu yuma'ane.

24 Intok itepo, ito nasuku,
che'a juni'i ito nak betchi'bo,
ito aniane. Intok ju'u tu'ik
bo'o jooriawamtatchi ketchia.
25 Katte, jume'e, itom nau yaaja'u
ka yaajika joiwalame benasi
anbaane. Ala itepo, ito naas junaet
bamijtuane. Intok che'a juni'i
i'ani, taewaita, yo'owe Jesukrijtota
aet yebijnee'uta, abe a' yumao
ju'uneakai. 26 Bwe'ituk itepo, Liojta
betana, juka' lutu'uriata, jaibu a'
ju'uneiyaaka, itepo, intok ketun
juka' ka tu'ik joa'ateko, kaabe

intok ju'u ka tu'ik betchi'bo jiokot
ya'atuneeme aane. 27 Ala, chukula,
Liojta yee ya'uraa bittuao, ka
tu'isi tawalamtaka, ama butti
ka tu'ika itou chupne. Intok
ju'u taji, jume'e, Liojta beje'eka
aneme, lu'utaneeme. 28 Senuk,
jume' nesaurim, Moiseejtuka'uta
ji'ojteka'um betana am beje'eka
auko, intok junaka'a beje'eka,
wooim oo bajim a' na'atejoo, juna'a,
ka jiokoliwaka, me'etune. 29 Junuen
san, jume'e, Liojta usita, kia jak
wa'am eiyaaka a' bichame, che'a
juni'i bepa ameu weene. Intok
junuen ket, jume'e, a' ojbowata,
jaana emo a' eiyaatuame, intok
junuen, Liojta, juka' am nakemta
tu'u jiapsita, ka tu'isi aet nokakai.
Ini'i ojbo san, juna'a, Liojta betana,
bemela lutu'uriata a' teuwaame.
Intok ket junae, bempo, Liojta
yoemiam benasi mabetrimtakai.
30 Ju'uneate achai Liojta inen
jiula'po: "Neu lutu'uria jiokot in yee
ya'ane'po. Ineponee yee jujjutriane."
Intok ket inen jiiak: "Ju'u achai Lios,
juka' a' yoemrawata, a' ya'uraa
bittuane", ti jiiak. 31 Tua jantiachine,
wame'e, Lios jiba yuu jiapsamta
betana, ya'uraa bittuaka, jiokot
ya'atuneeme.

32 Taa eme'e, taewaim
simsukammeu ameu waatine.
Ju'ubwa Liojta betana nok
lutu'uriata enchim mabetao,
intok ka jain eaka enchim jiokot
emo bicha'u nasuk juni'i, a'
ine'esuka'ubeu. 33 Emo betana
waate, ka tu'isi ame tana nokwamta
jikkaja. Intok juebenam bichapo
jiokot joosuak. Wate intok, jume'
junuen jiokot emo bichaka'ummak
jiokot eak. 34 Bwe'ituk eme'e, jume'
Krijtota bem suale' betchi'bo eta'im,
am nak jiokleka amemak jiokot eak.
Intok eme'e, enchim attea u'aawaka
juni'i, ka jain eaka, alleaka a'
juiwak. Ju'uneakai, Liojtamak,
teekau enchim u'aawaka'u bepa
che'a juni'i bepa tu'ik intok jiba
yuu betchi'botuneemta emoas
a' ayu'upo. 35 Junuen san eme'e,
Liojtat enchim ea'uta, ka a' koptane.
Bwe'ituk ju'u junuen Liojtat enchim
a ea'ut, eme'e chukula, Liojtamak
enchim mabetnee'ut ama butti
yu'in tu'ik aet bitne. 36 Eme'e, ka
seej chukti eaka, a bo'o bibitne.
Junuen Liojta ea'po aman jiapsi
betchi'bo. Intok junuen, juka'
aapo'ik itou na'ikiaka'uta, aamak
bit betchi'bo. 37 Bwe'ituk Liojta nok
lutu'uriapo inen ji'ojtei:

> Lautia tua lautia a'abo yebijnee
> ju'u yebijneeka bo'o bitwame,
> ka binwatukai.
> 38 Taa ju'u, in yoemia betchi'bo
> in mabetaka'u, nee a' suale'
> betchi'bo jiba yuu jiapsine.
> Taa juna'a intok, bat naataka
> benasi, ka net eaka
> jiapsibae'eteko, tua nee ka
> alleetuane.

39 Taa itepo, ka jume' junuen juchi
benasi ka Liojta yoem'eiyaaka
jiapsame bebena. Jume' jiokot
ya'atuneeme. Ala, jume'e,
Liojtat eaka a' sualeka jiapsame
bebenakai. Jume' junuen jiapsaka
jinne'urimtuneeme.

Ju'u Krijtota yoem'eiyaawame

11 Junuen san, Liojtat
sualwaka aet eewame, tua
lutu'uriapo juka' chukula itom bit

bo'o bicha'uta, a' lutu'uriatune'po ju'uneewame juna'a. Intok juka' ka itom bichaka juni'i, itom suale'ut, tua a' lutu'uriatuka'po, lutula wee'po a' ju'uneiyaawame.
2 Bwe'ituk jume' bat naataka itom yo'owasuka'um, wate, Liojtat eaka, bem a' sualeka' betchi'bo, Liojta betana tu'isi bem mabetaka'po ju'uneiyaawak.
3 Liojta itom suale' betchi'bo itepo ju'unea, aapo'ik a' nokie, aniata, teekata intok aniapo si'ime ayukamta, a' ju'unakteka'po. Junuen san, ju'u i'an itom bicha'u, ka jitae a bittumtae ya'ari.
4 Ju'u Abeltuka'u, Liojtat eaka a' sualeka'u, Liojta yo'oreka, bwala aso'olaata me'aakai, juka' aamak werikai, Kain teamta, Liojta yo'oreka a' yaaka'u bepa che'a tu'isi a' yaak. Junuen san ju'u Lios, Abelta betana a' tu'u mabeta'uta a' ju'uneiyaa tebok intok juka' a' yo'oreka aapo'ik yaaka'uta, a' tu'urek. Taa Kain tuka'uta yaaka'uta ka tu'urek. Junuen san, ju'u Abeltuka'u, binwatuk naatekai mukiataka juni'i, ju'u Liojtat eaka a' sualeka'u betchi'bo, i'an tajtia ae yee majta.
5 Ju'u Enok tuka'u, Liojtat eaka a' sualekai, jiapsaka, teekau Liojtamak jikau siika. Intok jakwoo ka muukuk. Intok ka intok bittuk. Bwe'ituk ju'u Lios a' nuk siika. Intok jum Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei: "Juka' Enok teamta kee jikau nuk saka'awao, aapo'ik Liojta yo'oreka a' alleetuaka'po." 6 Taa ju'u, Liojta ka sualeme, kaachin junuen, Liojta alleetuane. Bwe'ituk, ju'u, aapo'ik Liojta ta'aabaeme, utte'a, seenuk, tua Liojta jiapsa'po a' sualne'po. Intok junuen, jume' au bicha emo nokriame, aapo'ik am nakeka, tu'ik am bittuane'po.
7 Ju'u Nooe'etuka'u ket, Liojtat eaka a' sualekai, Liojta betana, jita ka ju'uneiyaawaka, chukula yeu weenemta, a' ju'uneiyaatuawako, Liojta nok jikkajak. Intok junuen aapo, intok jume' aamak jo'aakame jinne'ubaekai, kuta kanoata, unnaa bwe'uuk yaak. Junuen, Liojta a' sualeka' betchi'bo, juka' wate yoemrata, ka tu'isi bem tawari'uta yeu a' ju'uneiyaatuak. Intok aapo junuen, Liojta betana, tu'isi a' mabetnee'uta jajamek.
8 Ket, jiba ju'u Apra'amtuka'u, Liojtat eaka a' sualeka, achai Liojta a' nunuko, a' nok jikkajak. Intok junuen, bwiaraa, Liojta au bicha a' na'ikiaka'u, aman yebij betchi'bo, yeu siika. Junama'a, tua a' bwiaraa betana yeu sikaa, jakun a' yebijne'po ka ju'uneakai juni'i. 9 Jiba junuen, Liojta sualekai, ju'u Apra'amtuka'u, jum bwiaraa, Liojta betana au na'ikiawaka'po, ka ama jometa benasi eaka, ama jiapsak. Lona karimpo jo'aakai. Intok ju'u Isaak tuka'u, intok ket ju'u Jakoop tuka'u juni'i ket, jiba junaen ama jiapsan, lona karimpo jo'aakai. Ket bempo juni'i, junaka'a Liojta, Apra'amtau na'ikiaka'uta a' mabetlamtakai. 10 Bwe'ituk ju'u Apra'amtuka'u, chukula a' jiapsinee'uta, teekau jiba betchi'bo a' jo'aanee'uta, mabet bo'o bichan. Junaka'a jo'arata intok, ju'u Lios, aapo a' ju'unaktei.
11 Ket jiba junaen su, ju'u Sara'atuka'u, Liojtat eaka a'

suale' betchi'bo, jaibu naa buusti
yo'otuitaka juni'i, a' yoemiane'
betchi'bo, Liojta betana aniawak.
Junuen san o'outa yeu yoemiak.
Bwe'ituk aapo'ik Liojta betana,
au a' na'ikiawaka'u betana a'
chupa'anee'uta junuen a' sualekai.
12 Junuen san, ju'u Apra'am tuka'u,
jaibu taewaim abe simtuasuka juni'i,
yoemra aapo'ikut yeu katriam,
ama butti juebenaek. Teekapo
jume' chokim benasi, intok bawe
mayoat, se'eta aukamta benasi, ka a
na'ikiatu maisi machikai.
13 Si'ime juname'e, Liojta
betana, ameu na'ikiawakamta,
ka a' bichaka juni'i, kokkok. Taa
juname'e, Liojtat eaka, bem a' suale'
betchi'bo, ketun a' binwatune'po
ju'uneaka juni'i, intok junuen
a' sualeka, junaka'a alleaka aet
bo'o bichak. Junuen, juname'e a'
lutu'uriatek, ka inim jomemtaka,
naa buusti kateme benasi emo
eiyaakai. 14 Bwe'ituk jume' inien
jiakame, ju'unakkiachisia a'
teuwaak, ketun jakun bwiaarapo
bem jiapsinee'uta, bem a' jaiwa'po.
15 Juname'e, bempo, bem bwiaraau
waate'eteko, juchi junaman bicha
a notti ean. 16 Taa juname'e, che'a
juni'i tu'ikun bem jiapsinee'uta
jaiwak. Teekapo Liojta make.
Junuen san ju'u Lios, bempo'immeu
a' achai Liojtuka'po, junaet ka au
essok. Bwe'ituk teekau, aamak
bem jiapsine' betchi'bo ammeas a'
tu'uteriak.
17 Ju'u Apra'amtuka'u, Liojtat
eaka a' sualekai, Liojta betana
ju'uneiyaabaawaka, a' au i'a'awa'po
aman, juka' a' yoemiata, Isaak
teamta, Liojta yo'oreka, bwaram a'
sussu'a'a benasi, a' me'e betchi'bo,
kaupo jijissuawa'u a' tojak. Jaibu
junuen a' me'ebaeka a' suma'iakan,
juka' a' wepul yoemiata. Junae
betana, Liojta betana, senu weemta
au na'ikiatuk juni'i. 18 Ju'u Isaak
teamta betana, ju'u yoemra, et yeu
katriamtuneeme, juname'emtune,
ti au jiakai. 19 Bwe'ituk aapo
ju'u Apra'amtuka'u Liojtat ean,
kokkoarim juni'i a' jijiabijtetua'po.
Intok inen a jiutu, Apra'amta
junuen ayuka' betchi'bo, juka' a'
u'usiwata, kokkoarim nasuk, juchi
bemelasi a' mabetaka'po.
20 Ju'u Isaaktuka'u, Liojtat eaka
a' sualekai, Jakoop teamtau intok
Esau' teamtau, chukula bicha
tu'ik bem mabetnee'ut Liojtau
bichaa junaet am nokriaka,
ameu a' na'ikiak. 21 Ju'u Jakoop
tuka'u, Liojtat eaka a' sualekai,
jaibu mukbaekai, Jose'etuka'uta
yoemiammeu, chukula bicha,
tu'ik bem mabetnee'ut, Liojtau
bichaa junaet am nokriaka, ameu
a' na'ikiak. Intok junak, a' booniat
wijju'uteka weyeka, junuen, Liojta
yo'orek. 22 Ju'u Jose tuka'u, Liojtat
eaka a' sualekai, abe mukekai, juka'
Ijra'el yoemrata, che'a chukula,
bwiaraa Ejipto' tea'a betana ye'am
katne'eti jiiak. Intok aapo'ik
mukuko, a' takaawa betana, jakun
bem a' tojaka a' ma'a betchi'bo
junuen amet nesawek.
23 Moiseejtuka'uta yo'owawam,
Liojtat bem eaka a' sualekai, juka'
Moiseejtuka'uta yeu tomteko,
jume' a' yo'owawam, baji metpo
a' essoiriakan. Bwe'ituk bempo,
junaka'a bem uusi, unnaa
a' tutu'uliaka'po a' bichakai.

Intok juka' ama yo'o ya'arita, a' me'ena'po nesaulata juni'i ka majjaek. 24 Intok Moiseejtuka'u, Liojtat eaka a' sualekai junuen, chukula, jaibu yoem yo'otakai, junama'a bwiaraa Ejipto' tea'po yo'o ya'arita marawa a' yo'oturiakamta, ka a' mala rokak. 25 Ala, aapo, ju'u Liojta yoemra, jume' ijra'eliitam mak au na'ikiaka intok junamemak jiokot au a' bitnee'uta yeu pu'ak. Junama'a, ka jiba, juka' ka tu'ik joaka, alleaka jiapsi'eaka su. 26 Taa aapo ju'u Moisees, Krijtota benasi ka a' tu'uriwaka, ka a' eiyaawaka'a benasi jiapsakai, jiokot au bichakai, junaka'a che'a eiyaaka ae betana kaachin eak. Bwiaraa Ejipto' tea'po, beje'ewakamta ama ayukamta ka eiyaakai. Bwe'ituk chukula Liojta mak, juka' tu'ik a' bitnee'ut, junaet eaka jiapsan. 27 Liojtat eaka a' sualekai, ju'u Moiseej, bwiaraa Ejipto' tea'a betana yeu siika, junama'a, juka' yo'o ya'arita, ama nesaweka, a' me'epeakamta ka a' majjaekai. Bwe'ituk aapo, juka' Liojta, ka a bittumta, junuen a' bichamta benasi aet eakai.

28 Ket jiba junaen, Liojtat eaka a' sualekai, ju'u Moisees, bwara aso'ola su'anamta bo'o jooriak. Intok juname'e ojbo, si'imem jo'aa be'ekatana, bem pueetampo pa'aria tana a' ya'a tebok, Liojta junuen aet nesaweka'po aman. Junuen beja, ijra'eliita yoemra betana, juname'e usi'o'owim, che'a bat yoemiarim su'aneemta, ka ameu yebijne' betchi'bo. 29 Intok Liojtat eaka, bem a' suale' betchi'bo, ju'u Ijra'el yoemra, Siki'ibawe' tea'po yeu sajak, junama'a bwia wakiaku benasi. Jume' intok Ejipto' tea'po joomem, am jajase'um, jiba junaen ama yeu katbaekai, ama ba'apo kokkok.

30 Liojtat bem eaka a' suale' betchi'bo, bwe'u jo'ara Jeriko' tea'po konila, ju'u mekka jikau teta kora wattek. Jume' Ijra'elta betana yoemiarim, woo busan ta'apo, nape konila am saka'asuko. 31 Ju'u ka tu'i jamut, Ra'ap teame, Liojtat eaka a' sualekai, ka jume' watemmak muukuk, jume' ka Liojta nok jikkajakammak. Aapo'ik, Ijra'el yoemrata betana, jume' etbwa aman bittuarim tu'isi am mabetakai intok am essokai.

32 Ka ini'i jiba ju'u in teuwaabae'u, kannee au yumaa ean, inen teakame betana etejo betchi'bo, Jereon teame, intok Barak teame, Samson teame intok Jappet teame, Labii' teame intok Samuel teame, intok jume' waate, Liojta betana ju'uneetuawaka, yee majtakame betana, bu'uuk ame tana etejo machika juni'i. 33 Liojtat eaka bem a' suale' betchi'bo, si'ime inime'e, bempo tatta'abwi, ka bem bwiaaram yo'ok. Tu'isi tuttu'i nesaureomtuk. Liojta betana tu'ik ameu na'ikiawakamta mabetak. Ouseim ane'epo e'etasuaka juni'i, juname'e kaachin am jooan. 34 Intok kia ju'u bwe'u taji beetia kaachin am jooan. Nassuawa'po, jume' tebe kuchi'immea am su'abaeme betana ama yo'eek. Jume' utte'ata ameu be'eeme, utte'ata mabetak. Jum nassuawa'po u'utte'aka yeu sajak. Intok jume' am beje'eka amemak nassuame, am koobak. 35 Waate jaamuchim, bem kokkoriaka'um, juchi jiapsame bichak.

Taa waate ket, intok jiokot
maisi ya'awaka su'atuk. Bem ka
su'ana' betchi'bo, Liojta ka nok
jikkaji i'awan, taam ka junuen
aayuk, junuen, chukula, juchi
jiabijteka Liojta mak, che'a tu'isi
jiba yuu jiapsibaekai. 36 Ketun
san waate, jaana eiyaasuak. Intok
bepsuak. Intok kia yee e'etawa'po
aneka intok junama'a sisi'iwook
wikiammea suma'imtakai, jiokot
emo bichak. 37 Mamaasuaka
su'atukamme. Sisi'iwookie,
nasuk'aman chuktawakai, ka tu'isi
au i'awaka ameu ji'opsuak. Tettebe
kuchi'immea sussu'asuak. Intok
ka jo'aasukai. Kabaa beata intok
bwara boata tajo'orekai. Kaitae
emo ania machikai. Siokakai, intok
ka jiokolisuak. 38 Inime'e o'owim,
Liojta betana katekai, inien ju'u
yoemratau kia juni'i ka au cha'akai.
Mekka bicha bweka pa'ariat naj
rejten. Kawimpo rejteka intok
kau woojo'oku intok tesompo
jojo'asukai. 39 Si'ime bempo
junuen Liojtat eaka a' sualekai,
junuen junaet, Liojta bichapo
ju'uneiyaawaka, mabetrimtaka
juni'i, Liojta betana juka' ameu
na'ikiawakamta ka a' mabetak.
40 Bwe'ituk aapo ju'u Lios, senu
weemta, che'a juni'i tu'ik ya'abaeka
ean, itou waatekai. Junuen beja
ka bempolaim jiba, taa ala itomak
nau, aapo'ik bichapo itom tu'isi
mabetrimtaka aamak itom jiapsine'
betchi'bo.

Yo'owe Jesukrijtota, itepo ka koptanee

12 Junuen san beja, itepo,
juebenam junuen, Liojtat
eaka a' sualsukame ju'uneiyaakai,
si'imeta juka' ka aet itom
jiapsituamta intok si'imeta juka' ka
tu'uwata itot ayuka, Liojta ka itom
nok jikkajituamta, omola tawaane.
Intok bichau bicha Liojta betana
itom tekil maki, itom joo i'awa'ut
jiapsine. 2 Jesukrijtota itepo ka
koptane, ju'u, bat naataka, itom
a' suale' betchi'bo itom aniamta.
Intok ju'u, junaet itom aet yeu
yuma'atuaneemta. Ju'u Jesukrijto,
kuuset jiokot au bichak. Junuen kia
jak wa'am tiusi a' me'etunee'uta,
aapo, a' kaita tuka'a benasi a'
bichak. Bwe'ituk aapo ju'unean,
junuen muksuka, junaet chukula
tua alleewamta a' bitnee'u. Junaet
chukula intok, Liojta, yo'otaka a'
kateka'u, a' batatana yejtek.

3 Junuen san eme'e, Jesukrijtota,
tu'isi a' jiapsisuka'u intok jume' ka
tu'i yoemem betana tua jiokot au a'
bichaka'u waatine. Intok junuen san,
eme'e ka ko'om'eebaane. 4 Bwe'ituk
eme'e i'an tajtia, juka' ka tu'ik
enchim beje'eka jiapsa' betchi'bo,
kee jabe kokko. 5 Eme'e a' koptala,
Liojta nok lutu'uriapo enchim a'
yoemiaka'a benasia, juka' enchim a'
nok tejwaaka'uta, inen jiakai:

In yoemia, achai Liojta betana,
aapo'ik ea'po aman, em
jiapsine' betchi'bo,
Juka' bettek eu weyemta, ka jak
wa'am a' eiyaane.
Intok aapo'ik betana kutti sua
tejwaawa'atek juni'i, ka ko'om
eebaane.

6 Bwe'ituk ju'u achai Lios, jume' a'
nake'um,
Aapo'ik ea'po aman bem
jiapsine' betchi'bo, ameu suua.

Intok si'ime jume' a' yoemiaka'a
benasi a' mabetrim, bettek
ameu jooa,
ti jiakai. 7 Eme'e Liojta betana junuen
bitwa'atek, ka jain eene. Bwe'ituk ju'u
Lios, aapo, a' yoemiam benasi enchim
bicha. Inim, si'ime jume' yo'owem,
yoemiakame, bem yoemiam suasi am
jipue. 8 Taa ju'u Lios ka junuen jume' a'
yoemiam benasi enchim bicha'ateko,
junak eme'e ka tua lutu'uriapo
aapo'ik yoemiamtune. Bwe'ituk ju'u
Lios, jume' tua a' yoemiam benasi
bicha'um, si'imemmeu bettek ameu
jooa. 9 Itepo, ili usimtukai, inim
jume' itom yo'owam, jibebiae itom
sua tetejwaan. Ite intoko, am yo'oren.
Junuen san, itepo che'a juni'i itou
utte'a, juka' itom achaitau ito su'u
tojaka a' nok jikkajine, ju'u teekau
katekamtau. Junuen aamak jiba yuu
jinne'uimtune' betchi'bo. 10 Inim
bwiapo, jume' itom yo'owam, ka
juebena ta'apo itom sua tetejwaasuk,
bem junen a' tu'ure'u tajtia. Taa ju'u
Lios, tua lutu'uriapo tu'ik ito tana
waatakai, itom sua tejwaa. Junuen,
si'ime ka tu'ik joowamta betana
ito na'ikimteka, wepulsi aapo'ik
ea'po aman, jiba itom jiapsa'u tajtia.
11 Lutu'uria ala, Liojta betana betteka
itom ae sua tejwaawa'uta, itepo a'
mabetakai, ka itom a' tu'ure'po. Ala
itepo bettesi a' ine'ene. Taa chukula,
jume' junuen Liojta betana bettesi a'
ine'akame, Liojta ea'po aman intok
si'imeku tu'isi bem jiapsinee'uta intok
yanti elaka jiapsiwamta aet bitne.

Liojta noki ka jikkajiwa'u, a' jinilwachiaka'u

12 Junuen san eme'e, enchim bo'o
joorianee'uta, bemelasi aet jiapsi
taitinee intok Krijtota enchim
sualnee'uta, ka koptakai. 13 Intok
tu'ik ausu'lik bo'o jooriaka enchim
jiapsinee'ut emo temaine. Junak,
jume' ju'ubwa Krijtota sualeka intok
kee tu'isi jiapsame, emo betchi'bo,
che'a tu'isi a' sualeka jiapsine, intok
ka juchi ta'abwisi eebaane.
14 Si'imemmak yanti elaka enchim
jiapsinee'ut emo temaine. Liojta
enchim jiapsi i'a'po amani jiapsakai.
Bwe'ituk kaabe, achai Liojta
bitne, ka junuen, si'imeta ka tu'ik
joowamta betana au na'ikimteka,
Liojta ea'po aman jiba jiapsakai.
15 Tu'isi eme'e aet emo suuane,
junueni, Liojta tu'isi yee a' nake'
betchi'bo, waka'a ama butti tu'ik
aapo'ik betana weyemta, kaabeta
yeu be'eeka a' mabetne' betchi'bo.
Intok emo nasuk junuen, kaabeta,
ka tu'ik bo'o jooriaka, watem ka
tu'ikut ji'optuakai, juyata jowooka'a
benasia, juebenam nasontekai.
16 Emo nasuk kaabe, jamutta ka
jubeka, aamak au tu'uribaane.
Intok kia Liojta betana weyemta,
kaabe jak wa'am a' eiyaane.
Bwe'ituk ju'u Esau'utuka'u che'a
bat naataka inika'a yaak. Liojta
betana a' yo'otuka' betchi'bo, juka'
tu'ik au a' lutu'uriatuka'uta ka
eiyaaka, senu pu'ato bwa'amta
betchi'bo a' ta'aruk. 17 Eme'e intok
ju'unea, chukula Esau' teamta,
juka' a' nenkaka'uta, a' achaiwata
betana a' mabetbaeko, ka junaet a'
mabetwako. Intok junae betchi'bo,
tu'isi bwanaka juni'i, juka' ka
a' eiyaaka'uta, juchi a' mabet
betchi'bo, ka a' tu'utek.
18 Eme'e ka inim, junakpo, ju'u
ijra'eliita yoemrata benasi, wa'a

kawi a bittuka intok beeteka intok juneraasi ka machisi cha'aka, intok yuku jekata junama'a utte'aka'po bem a' bichaka'a benasi, ka eme'e junale benaku yajilam. 19 Intok kia juka' sisi'iwook kusia jiawaita juni'i, intok Liojta betana juka' nok jiawaita, junammeu nokakamta juni'i. Juname'e, junaka'a jiawaita jikkajaka, Moiseejtuka'utau jiokot jiiak, Liojta ka intok ameu nok i'akai. 20 Junuenim aayuk, bempo senu nesauta, unnaa bettelekai, inen jiamta: "Kia pocho'po jiapsaka, naikim wokekame, junama'a kaupo weama'ateko, tetammea, oo tebe kuta ju'iwammea me'etune", ti jiamta. 21 Unnaa majjaiwatchika ama bibitwan. Kia ju'u Moiseejtuka'u, aapo juni'i inen jiiak: "Ama butti ne majjaeka, ino yooa", ti jiiak.

22 Taa ala eme'e, kawi Sion tea'u yajilam. Intok jum bwe'u jo'ara, Lioj jiba yuu jiapsamtawi. Teekau Jerusalen tea'u. Intok junaman, juebena miil ankelesim jiapsa'awi, alleaka, Liojta yo'ori betchi'bo nau yajilamtakai. 23 Intok Liojta yoemiam, teekau mabetrim nau anemmake. Intok Liojtau, ju'u si'imem ya'urau bittuaneemtau. Eme'e au lutu'uriaka, au bicha a emo nokria. Jume' tu'isi jiapsisuka, Liojta tu'isi mabetrimmak eme'e i'an na'ikiarim. 24 Jesukrijto, ju'u bemela lutu'uriata ya'alame, intok aapo'ik, kuuset mukuka, ojbota a' wo'oteka'uta ju'uneiyaakai. Abeltuka'uta me'ewaka, a' ojbowa bepa che'a eiyaawatchi.

25 Junuen san eme'e, juka' itou nokamta ka koptane' betchi'bo, aet emo suuane. Bwe'ituk ka ama yo'eek, wame'e inim bwiapo, Liojta am sua tejwaao, ka a' nok jikkajakame. Intok kia itepo juni'i, ama yo'e' betchi'bo, tee ka ama yuma'ane, junuen, teekapo betana itou nokamta, ka a' nok jikkajako. 26 Junakriapo, taewaimmet Liojta betana ju'u jiawai, bwiata au yoyootuak: "Taa i'ani", ti jiia ju'u Lios, "juchi wee'po ne ka ika'a bwiata jiba junuen au yootuane, taa ket teekau, chokim ayukame juni'i." 27 Junuen: "Juchi wee'po jiba", ti jiakai, a ju'uneetu, Liojta betana, inim juka' a' ju'unaktei, a lu'utemta, a' lu'utine'po. Intok juka' ka a lu'utemta, jiba betchi'bo a' tawane'po. 28 Liojta yo'otaka a' kateka'u itom jiapsi i'awa'u, ka lu'utine. Junuen san itepo, inia betchi'bo Liojta bai saune. Intok a' alleetua' betchi'bo, tua junen jiaka a' yo'orine. Intok ka a' koptaka a' nakeka jiapsine. 29 Bwe'ituk ju'u itom achai Lios, tajita jita lu'u lu'uta'a benasi maachi.

Jaisa jiapsaka, Liojta itom alleetuanee'u

13 Eme'e, enchim emo naknee'uta ka koptane, Krijtopo enchim nau weriaka'a benasia. 2 Enchim jo'aampo, emou yaajame, tu'isi enchim am mabbetnee'u, eme'e waatine. Bwe'ituk, inien aneka, che'a bat naataka, waate, ka ju'uneaka, bem jo'aampo, Liojta betana ankelesim mabbetan.

3 Jume' eta'immeu eme'e waatine, eme'e, amemak junuen eta'im benasi eakai. Jume' ko'okosi

ya'arim, eme'e ka koptane, eme'e juni'i ket junuen ame benasi ko'okok a ine'aakai.
4 Si'ime, emo jujupwamta a' yo'oreka a' bitne. Bwe'ituk ju'u Lios, jume' ka bem jubimmak, oo ka bem kunammak emo tu'ureme, aapo am ya'uraa bittuane.
5 Ka unnaa tomit emo temaeka jiapsine. Enchim jipue'u mak yanti elne. Bwe'ituk ju'u Lios inen a' teuwaalaa: "Jiba ne emaktune, intok jakwoo juni'i, ne ka enchi koptane", ti jiakai. 6 Junuen san, itepo, ka jain eaka, te inen a jiunee:

Ju'u achai Lios, aapo juna'a ju'u nee aniame.
Senuk neu ya'anee'u betana nee ka majjaune.

7 Eme'e, emou yo'otaka intok Liojta betana nok lutu'uriata enchim majtalame, eme'e am eiyaaka, ameu waatine. Intok juname'e, bempo'im tu'isi jiapsaka, tu'ik bem bicha'uta mammatene. Intok bempo'im Liojta suale'e benasi, a' sualeka jiapsine.
8 Ju'u Jesukrijto jiba juna'a, ju'u, che'a bat tuka'u, i'an ta'apo jiapsame, intok jiba betchi'bo tuneeme. 9 Ka eme'e ta'abwisi weyeka intok ka tu'ik enchim majtawa'uta sualbaane, omot bicha enchim eetuamta. Ala, che'a tu'ine, itepo, Liojta itom a' nakeka'ut eaka itom jiapsa'po, bwa'awamta betana nesauta ji'ojteipo a' weye'ut eaka su. Bwe'ituk juna'a nesauri, jume' a' bo'o jooriame, kaita'po am aniak.
10 Itepo i'an, ta'abwisi weyeka, ka tu'uwa ya'arim betchi'bo Krijtota me'ewakamta itepo sualla. Intok jume' inim, che'a bat naataka te'opopo junaen weyeka a' sualeka a' bo'o jooriame, inime'e, junae betchi'bo, Krijtota betana juka' tu'ika weyemtau, ka lutu'uriak.
11 Bwe'ituk ju'u, jum te'opopo che'a si'imem bepa yo'owe, jurio, jume' bwaram, Liojta yo'ori betchi'bo su'awame, ojbota, kariu, Liojta ama ane'e benasi yo'oriwa'u, a' totoja, junae bem ka tu'uwa ya'arimmet jiokoitubaekai. Taa juname'e bwaram kokkokame, junama'a bem ane'epo, jo'ara, pa'akun yeu tojiwaka tattaawan. 12 Ket jiba junaensu, Jesukrijto, jum bwe'u jo'ara betana pa'akun yeeu, jiokot ya'ataka me'etuk. Aapo junuen, tua a' ojbowata wo'otaka, junae inim yoemrata, ka tu'uwa ya'arimmet jiokoirimtaka, aapo'ik betchi'bo jiba bem jiapsine' betchi'bo. 13 Junuen san itepo, Jesukrijtota, junuen ka yo'oriwaka'a benasi, aapo'ik itom kat i'a'u bicha, aamak jiba eebaeka, te katne, bwe'u jo'ara pa'akun tana juni'i. 14 Bwe'ituk inim bwiapo, itepo, bwe'u jo'ara, jiba betchi'bo itom jo'anee'uta te ka jipue. Ala itepo, jo'ara, chukula aman itom jiapsinee'uta itepo bit bo'o bicha.
15 Junuen san itepo, Jesukrijtota sualekai, jiba Liojta itom yo'orinee'uta ka a' koptane. Junuen Liojta itom nak yo'ore'u, bwaram su'aaka, Liojta itom alleetua'ea'po weye. Itom a' suale'uta teuwaakai.
16 Intok jiba eme'e au waatine, tu'ik yeteu enchim bo'o jooriane'po. Intok enchim jipue'ue, watem ae aniane. Bwe'ituk jiokot aet emo bicha'atek juni'i, inile benasi weyemtae, Liojta yo'oriwame, aapo'ik alleetuane.

17 Eme'e, emou yo'otaka
ja'abwekame, am jikkajaka bem
junuen enchim jiapsi i'a'po aman
jiapsine, intok amemak tuttu'ika
am yo'orine. Bwe'ituk bempo
juname'em, jume'e, tu'isi enchim
tawanee'uta waataka, enchim
suuame. Ju'uneaka, chukula
Liojta bichapo emo betana bem
temainaa'u. Junuen san eme'e,
juka' tekilta emo nasuk bem ya'ari,
alleaka bem a' joone' betchi'bo,
amemak tuttu'ine. Bwe'ituk eme'e
am sioktuaka'ateko, kaita'po emou
tu'i ean.
18 Liojtau bicha em itom nokria.
Bwe'ituk ju'uneate, Liojta bichapo
tu'isi itom jiapsa'po. Itepo intok,
tu'ik bo'o jooriaka jiapsibae. 19 Intok
tua nee betchi'bo ne enchim nee
Liojtau bicha nee nokria i'a, junuen
Liojta nee ania betchi'bo, che'a
lauti, juchi in emomak anne'
betchi'bo.

Ji'ojtesuka, ameu tu'ik a'awaka am tebotua

20 Ju'u Lios, yanti elwamta
yetet autuame, intok Jesukrijtota,
juka' itom si'imem a' sualemmeu
yo'oweta, kokkoarim nasuk a'
jiabijtetuakame, intok aapo'ik ojboe,
jiba betchi'bo lutu'uriatuneemta
itom ya'ariakame, 21 aapo'ik enchim
jiapsi i'a'po aman, tu'isi enchim
aet yeu yuma'ane' betchi'bo,
enchim aniane. Junuen si'imeku
aapo'ik ea'po aman enchim
jiapsine' betchi'bo. Intok itom
si'imem sawane, yo'owe Jesukrijto
itom aniakai. Yo'owe Jesukrijtota
yaaka'u betchi'bo, si'imem betana
a' yo'orinaa'uta au aune. Tua
junuentune.
22 Krijtopo nemak werim, emou
ne ujbwana, iniae in enchim nok
tejwaa'ue, ka seej chukti enchim
eene' betchi'bo. Bwe'ituk ka
juebena ju'u in emou ji'ojteka'u.
23 Enchim ne tejwaa, Krijtopo
itomak werim, Timoteo' teamta
jaibu ka a' eta'ituka'po. Lauti
neu a' yepsako, in enchim aman
bichi'iseko ne emou a' weiyaane.
24 Si'imem jume' emou yo'otaka
ja'abwekame, nee am tebotuariane.
Intok si'imem jume' Krijtopo
itomak werim. Jume' inim bwiaraa
Itaalia' tea'po jo'aakame enchim
tebotua.
25 Liojta betana tu'ikue enchim
alleenee'u emou aune.

Santiaako

Ju'u Santiaako' teame, Krijtota sualeka, na'ikimtulammeu ji'ojte

1 Inepo Santiaako' teame, achai Liojta betana intok yo'owe
Jesukrijtota betana sawame,
Ijra'eltuka'uta betana, jume' woj
mamni ama wooi a' yoemiam
betana juka' yoemrata aniat yeu
tajtia na'ikimtulame, ne am tebotua.

Ju'u suawa, Liojta betana weyeme

2 Krijtopo nemak werim, eme'e,
ka nanau machika, betteka
emou weyemtae ji'obilaawako,
kaachin eaka, alleene. **3** Bwe'ituk
eme'e jaibu ju'unea, Krijtota
enchim suale'ut eme'e junuen
ji'obilaawakai, ka seej chukti eaka,
a enchim bo'o bitnee'uta ta'aane.
4 Intok eme'e junuen, a enchim bo'o
bicha'ut jiapseka, ka a' koptane.
Junuen, yuma'isi tu'ik joaka
enchim jiapsa'u tajtia. Enchim
ju'uneiyaa'ea'uta kaita emou
be'eekai.

5 Emo betana seenu, wate
weemtat ju'unee betchi'bo ka koba
suawako, Liojtau bicha a' a'aune.
Ju'u Lios intok junaet a' aniane.
Bwe'ituk aapo ju'u Lios, si'imem,
si'imekut a am ania, intok kaabeta
jitat tiusi a' tawaakai. **6** Taa inika'a,
tua Liojtat eaka a' a'aune, ka
ta'abwisi intok ee simekai. Bwe'ituk,
ju'u, ka aet eame, bawepo, ba'a
ro'aktiam benane, jekae naas
weyeawakai. **7** Ju'u inien eame,
achai Liojta betana kaita mabet
bo'o bitne. **8** Bwe'ituk ju'u, junuen
ka wepulsi eame, kaachin wepulsi
weyemtat yeu yuma'ane.

9 Ju'u Krijtota sualeme, kaita
jipueme, alleene, Liojta betana a'
eiyaawa'po ju'uneakai. **10** Ju'u intok
Krijtota sualeme, tomekai, alleene,
jaibu ka intok au a' che'eware'
betchi'bo. Bwe'ituk ju'u yu'in
tomekame, juya sewata benasi
maachi, ka a binwatune. **11** Maasu,
juka' ta'ata unnaa utte'ako, ju'u
juya waknee intok ju'u a' seewawa
wetne. Ju'u a' ujyoriawa lu'utine.
Ket jiba junaeni, ju'u yu'in
tomekame, inim ujyoisi jiapsaka
juni'i, seej chukti lu'utine.

Itom ji'obilaawa'u intok ju'u itom ae ji'obilaawa'u

12 Tua alleenee ju'u yoeme, ju'u
au weyemta, ka seej chukti eaka a'
ine'aame. Bwe'ituk chukula, junuen
tu'isi yeu sikaa, ju'uneiyaawa'ateko,
ujyoik a' yo'onee'u benasia,

Liojta betana juka' jiba yuu
jiapsiwamta mabetne, Liojta, jume'
a' nakemmeu a' na'ikiaka'uta, a'
mabetne. 13 Seenu, jabetaka juni'i,
ka tu'ik joobaemeta, ka Liojta
betana junuen a' antuawa'a benasi
eene. Bwe'ituk ju'u Lios, juka' ka
tu'ik a' joonee'uta, ka a' ta'aa.
Intok kia juka' ka tu'ik, kaabeta a'
joope'eetua juni'i. 14 Taa ala, seenu,
ka tu'ik a' joobae'u betchi'bo, a'
bo'o jooriabaeme, junak san juna'a,
ka tu'ik joopeaka aane. 15 Iniat, ka
tu'ik senuk joopea'ut yeu weama,
Liojta bichapo ju'u ka tu'uwa. Iniat
ka tu'ikut cha'akai intok, tua ama
butti a' weyeo, a' muknee'uta au
chupne.

16 Krijtopo nemak werim, in
nake'um, ka eme'e aet ji'opne.
17 Si'imeta juka' lutu'uriakamta,
intok tu'ika au yumaka, a itom
bo'o jooria'uta, itot autuari, jikat
betana, Liojta betana weye, ju'u
teekau, jume' chokim yaakame.
Ju'u Lios ket, wepulsi, ka ta'abwisi
intok aane. Intok juka' jekkaata,
omot bicha a' yejte'po benasi
juni'i, ka a'ane. 18 Intok aapo'ik
nok lutu'uriae, bemela jiapsiwamta
itot autuari aapo'ik junuen eaka'
betchi'bo. Junuen itom bemelasi,
si'imem jume' aapo'ik ju'unakteim
betana che'a bat itom eiyaimtune'
betchi'bo.

Ju'u, tua lutu'uriapo Liojta sualwame

19 Inia betchi'bo san, Krijtopo
nemak werim, in nake'um,
eme'e, we'epulaka, watem bat
jikkajibaeka'eene. Taa ka eme'e
bat nokbaeka'eene. Intok ka
baamiajtaka o'omtine. 20 Bwe'ituk
ju'u omteme, ka juka' tu'ik, Liojta
tu'ure'uta ya'ane. 21 Jiba inia
betchi'bo san, eme'e, si'imeta
juka' ka tu'isi enchim tawaamta
koptane. Intok juebenaka juka'
ka tu'isi weyemta, jitat tiusi bo'o
jooriawamta su'u toja'em. Intok
eme'e, Liojta betana nok lutu'uriata
enchim majti, alleaka a' jikkajaka
a' tu'u mabetne. Bwe'ituk ini'i
Liojta nok lutu'uria, enchim jinne'u
betchi'bo utte'ak.

22 Taa eme'e, juka' Liojta nok
lutu'uriapo enchim majtawa'uta,
a' ya'ane, ka kia beja a' jikkajakai
tawane. Bwe'ituk junuen eme'e
emo bai tatta'aane. 23 Bwe'ituk
ju'u, kia beja tua, juka' Liojta nok
lutu'uriata a' jikkajakame, intok
ka a' majtawa'uta bo'o jooriame,
juna'a, senuk jita'apo au a' bicha'a
benasi annee. 24 Bwe'ituk ini'i,
tua a' machiaka'ut au bitne, taa
junama'a lautipo sikaa, aawaj
koptinee ju'u a' machiaka'po. 25 Taa
ju'u, nokta a' jikkaja'uta, ka kia
beja a' jikkajame taa ala, Liojta
betana tu'i nok lutu'uriata, juka'
ka tu'ik bo'o jooriawamta betana
itom yo'eetuamta, a' mammateka
intok ka a' koptakai, taa tu'isi a'
bo'o jooriame, juna'a, a' joa'ut, tua
alleaka aet yeu weamne.

26 Emo nasuk seenu, Liojta
au suale ti eame, taa a' noka'u
betana ka au suuame, aapo au bai
ta'aane, intok ju'u a' suale'ut kaita
jajjame. 27 Ju'u Liojta tua junama
wa'am a' sualwame intok aapo'ik
Lios achaita bichapo tu'ik ausu'lik
weiyaame ini'i juna'a, jume' ka
yo'owakame aniawame. Intok jume'
jaamut jokoptuim jiapsi jo'awame

jiokot emo am bichao. Intok inim aniapo ka tu'ik weyemta betana emo suakai.

Si'imem itepo nanancha eiyaanee

2 Krijtopo nemak werim, eme'e, jume' yo'orisi machika, itom yo'owe Jesukrijtota sualeme, ka eme'e ket watem che'a eiyaaka, watem intok ka eiyaabaane.
2 Maasuko, jum emo nau totoja'po, senuk sawai tomie ya'arita mam pusiampo a' yecha'ik intok tu'ik tajo'orekamta ama yepsako, taa ket intok senuk, kaita jipueka, ka tu'ik tajo'orekamta ket ama aneo, **3** intok eme'e, juka' tu'ik atteaka weyemta, che'a tu'isi mabetaka: "Inimi'i, che'a tu'ikun yeesa", ti au jia'ateko. Taa ju'u ka tomekamtau: "Empo aman keka, oo im bwiapo yeesa", ti au jia'ateko, **4** eme'e junuen, emo nasuk, ka nanancha emo eiyaa. Intok eme'e junuen, yeteu emo yo'o jooamta benasi aane, ka tu'isi eakai.

5 Krijtopo nemak werim, in nake'um, inika'a em jikkaja. Ju'u Lios, jume' inim, tua kaita jipueme, yeu pu'ari, junuen juname'e Krijtota tu'isi sualekai, inim ayukamta bepa, che'a eiyaawatchik bem jipu'une' betchi'bo. Intok ket chukula, jume' aapo'ik nakeme, aapo'ik betana juka' tu'ik ameu a' na'ikiaka'uta, bem a' mabetne' betchi'bo. **6** Taa i'an intok, eme'e, jume' kaita jipueme tiusi am tatawa. Bwe'ituk jume' totomekame juname'em, jume'e, enchim jita u'aame, intok jume' ya'uraata bichapo enchim yeu tojame. **7** Intok bempo juname'e, jume'e, yo'owe Jesukrijtota team jaana jiawaame, juka' enchim a' suale' betchi'bo, enchim Krijtiaanompo ta'eewa'uta.

8 Taa eme'e tua lutu'uriapo Liojta betana nesaurita joa'ateko, si'imem bepa eiyaawatchisi machik, Liojta nok lutu'uriapo a' ji'ojteituka'po amani inen jiamta: "Ele benasi yoemta, em emo nake'e benasi a' eiyaaka a' nakne", ti jiamta junak eme'e tu'isi annee. **9** Taa eme'e ka nanancha yee eiyaaka watem che'a eiya'ateko, ka tu'uwata eme'e joone. Intok Liojta nok lutu'uria nesauta beje'eka Liojta bichapo ka tu'isi aulamtune. **10** Bwe'ituk seenu, Liojta betana nok lutu'uria nesauta yuma'isi si'imeta bo'o jooria'ateko, taa junae nesauta betana, wepu'ulaik juni'i yeu be'aaka, junaka'a nesauta betchi'bo si'imem beje'eka, ka tu'isi tawane.
11 Bwe'ituk jiba aapo ju'u Lios: "Jamutta, ka a' jubeka, ka aamak emo tu'urine", ti jiakame, ket: "Kaabeta me'ene", ti jiiak. Junuen san, seenu, ka ta'abwi jamuttamak au tu'ureka juni'i, taa yee su'ako, junak, junuen Liojta nok lutu'uria nesaurita beje'eka, ka tu'isi aune.
12 Eme'e, enchim noka'u betana intok inim ju'u enchim emo uju'unee'u betana tua enchim emo suuanee'u, utte'a. Inim Krijtota betana nesauri itom aniamta, utte'ataka tu'ika itom joo'ea'ut, ini'i nesauri itom ju'uneetuamta betana eme'e ya'uraa bittuanaame benasi eakai.
13 Bwe'ituk, jume'e, ame benasi yoemem ka jiokolisukame, junaen, ka jiokoliwaka, ya'uraa bittuane. Taa jume' a yee jiokolisukame, achai Liojta yee ya'uraa bittuao, junae betchi'bo alleewamta bitne.

Ju'u Krijtota sualwame, intok ju'u tekia

14 Krijtopo nemak werim, kaachin
tu'ine, senu junuen: “Jesukrijtota ne
sualla”, ti jiaka, taa kaita tu'ik bo'o
jooriaka jiapsa'ateko. Bwe'ituk ju'u,
junuen Krijtota jiba a' suale'uta,
kaachin a' jinne'une. 15 Maasuko,
Krijtopo emo mak werika,
jamutta oo o'outaka, ka yuma'ik
tajo'oreka intok junae taewait
kaita a' bwa'a machiako, 16 intok
emo nasuk senu: “Lios emak tune.
Enchim jintenee'uta intok enchim
bwa'anee'uta ka emou bi'ine”, ti
au jia'ateko, taa jita a' jintenee'uta
intok a' bwa'anee'uta ka a' makakai,
kaita'po tu'ine. 17 Ket jiba junaen
san, senu, Krijtota sualeka taa
juka' tu'ik ka joa'ateko, Krijtota a'
suale'uta, kaita a' suale'u benane.
18 Taa senu jumak inen jiunee:
“Empo'e Krijtota suale. Inepo intok,
nee tu'ik bo'o jooria”, ti jiune.
Junuen san, empo ka a' ju'uneiyaa
tebo, kaita tu'ik joaka, Krijtota
em suale'uta. Taa inepo intok,
nee, tu'ik joaka, junae, Krijtota in
suale'uta a' ju'uneiyaa tebone.
19 Empo, wepu'ulaik jiba
Liojtuka'po, tu'isi a' suale. Inien
empo tu'isi aane. Taa inika'a
ju'uneiyaane, jume' bebeje'erim
ka tu'i jiapsim ket inien a' suale.
Intok inime'e tu'isi majjae. 20 Taa
empo, kaita mammateme, ka
a' ju'uneiyaame, senuk Krijtota
sualeka, tu'ik ka bo'o jooriame,
a' suale'uta a' teuwa'ateko,
junaka'a kaita a' suale'e benasi a'
machine'po. 21 Ju'u Lios, juka' che'a
bat naataka itom yo'owasuka'uta,
Apra'amtuka'uta a' tu'u mabetak, a'
u'usiawata, Isaak tuka'uta, Liojta
alleetua betchi'bo, bwaram bem
sussu'aa'u a' tojako. 22 Junuen san
a ju'uneiyaatu, Apra'amtuka'uta
tu'ik yaaka, Liojta lutu'uriapo a'
suale'uta a' ju'uneiyaa teboka'po.
Intok junuen, ju'u a' yaaka'ue,
yuma'isi yeu siika ju'u Liojta a'
suale'u. 23 Liojta nok lutu'uriapo
ju'u ji'ojtei inen jiame junuen
chupuk: “Ju'u Apra'am, Liojta
sualek. Ju'u Lios intok, junaet
jatteaka, a' tu'u mabetak.” Ju'u
Apra'am ket, Liojta nakeme, ti
ta'eewak.
24 Junuen san ju'uneene eme'e,
senuk, a' bo'o jooria' betchi'bo ket,
Liojta a' tu'u mabetne'po. Intok ka
a' suale' betchi'bo jiba. 25 Ket jiba
junaen su, au yeu siika, ju'u ka
tu'i jamut, Ra'ap teamtawi, jume'
Ijra'eliitam betana, aman bwiaraau
bittuarim, tu'isi am mabetakai.
Intok ket, chukula, ta'abwi bo'ot
bicha yeu am saka'atuakai. Ju'u
Lios ket, junaka'a tu'ik a' yaaka'u
betchi'bo, tu'isi a' mabetak. 26 Intok
juka' takaata, jiapsita ka aet kateko,
ka a' jiapsaka kaita betchi'bo a'
tu'ikreaka'a benasia, ket junaen,
ju'u Krijtota sualwame, kaita
teuwaa, tu'ik bo'o joowamta ka
aamak weyeo.

Ju'u itom ae noka'u

3 Krijtopo nemak werim emo
nasuk ka juebenaka annee,
jume' yee majtawamta emo
tekil makbaaneeme. Bwe'ituk
ju'uneewa, itom, jume' yee
majtame, che'a juni'i bepa itom
ya'uraa bittuanaa'po. 2 Si'imete

itepo, juebenaku ka tu'ikut jiji'obe.
Senu intok, a' teuwaa'po kaita'po
jiji'obe'eteko, juna'a, Liojta
betana tu'u yoemtune. Si'imekut
a au yu'eeme. 3Kaba'ita itom
a' weetuabae'u bicha a' weene'
betchi'bo, tenpo a' suma'ane. Junak
san te junaka'a a' nunupne. 4Bwere
kuta kanoam juni'i, eme'e ket am
mammatene. Juname'e kaitu'una
bwerekai, intok ju'u jeeka am
weiyaame, utte'ak o'oben. Taa ju'u,
junaka'a weiyaame, ka jalletchikue
a' weebae'u bicha a' weiyaa.
5Jiba junaen san ket ju'u itom ae
noka'u. Takaapo tua ka jalletchika
juni'i, taa ama butti juebenaku
a yuma'ane. Juya juebenaka, ka
juebena tajie a taya'atu. 6Ju'u intok,
itom ae noka'u, tajiu a tammachiatu.
Si'ime ju'u takaa, ka tu'ik aet bicha.
Ini'i intok, jiba junaen, bebeje'erita
betana junuen, ka tu'ikue sawaawa.
Intok naa buustia, senuk a' jiapsa'u
tajtia, jiokot au bittuane. 7Inim
ju'u yoeme, si'ime jume' naikim
wokeka jiapsame, am yeeka. Intok
jume' masakame juni'i. Intok
jume' bakotchim, intok kia jume'
bawepo jiapsame juni'i a am yeeka.
8Taa kaabe juka' ae a' noka'uta
a yeeka. Ka tu'ika aet ayuka, ka
a yekatu. Intok ama naa buustia
bicha, ka tu'ik ae kokkowame aet
aayuk. 9Jiba inia, itom ae noka'ue,
itepo Lios achaita ae yo'oreka te a'
bwibwikria. Intok ket, itepo, jume'
ito benasi yoemem, wateku Liojta
benasi ju'unakteim juni'i, tee ka
tu'ik ame tana tetteuwaa. 10Senuk,
tu'ik senuku bichaa a' teuwaanee'u
aet aayuk, intok kia ka tu'ik a'
teuwaanee'u juni'i. Krijtopo nemak
werim, ini'i kaachin inientune.
11Kaachini wepul senne'ekapo,
tu'i ba'am intok chibukai, kaibu
ama yeu weene. 12Krijtopo nemak
werim, ju'u chuna ouwoo juni'i,
kaachin jume' aseitunam takane.
Intok kia ju'u pa'asi ouwoo juni'i,
kaachin chunam takane. Junuen
san, kaachin wepul senne'ekapo,
cho'okoka intok kakaka ama yeu
weene.

Ju'u tua lutu'uriapo suawa

13Emo nasuk, seenu, koba
suawaka, tu'isi jitat ju'uneiya'ateko,
tu'isi jiapsaka au ju'uneiyaa
tebone, a' suawa betchi'bo ka au
che'ewareka a' jiapsa'ue. 14Taa
eme'e, jita ka nat tu'ureka, ka
emo bibitpea'ateko, intok emo
betchi'bo jiba tu'ik waataka, jita
joa'ateko, junak eme'e kaachin
enchim suawae emo uttiane.
Bwe'ituk junuen aa noki'ichiatu
ean. Intok ka lutu'uriatune.
15Bwe'ituk ini'i suawa ka juna'a,
ju'u, Liojta betana weyeme. Taa
ala inim bwiapo yeu simla, watem
betana intok ju'u bebeje'eri a'
ya'ari. 16Bwe'ituk, jum jita ka nat
tu'uriawa'po, intok emo betchi'bo
jiba tu'ik waatiawa'po, junama'a,
ka nanancha weyeme ama aayuk,
intok si'ime ju'u ka tu'uwa. 17Taa
jume'e, Liojta betana lutu'uriat
ju'uneame, che'a bat naatakai, ka
jak wa'am juni'i jiapsa. Chukula
intok ket, ka nanassua'aram. Tu'ik
jiba yete tana waata. Yeteu tu'ik
jiapsek. A yee nak jiokole. Intok
inime'e tu'uwata am jooa. Intok ket,
wepulsi jita teteuwaa. Intok kaita
e'esso. 18Jume' intok, nau eewamta

waatame, nau eewamta bo'o
jooriaka jiapsa. Junuen si'imeku
amma'ali jiapsi betchi'bo.

Ju'u, inim bwiapo emo ae alleetuawamta, tu'uriwame

4 Ka tu'ik jiba enchim bo'o
joopeaka, enchim a' utte'a
jooria' betchi'bo, ju'u ka enchim
emo bibitpea'u, intok enchim
nau nassua'u emo nasuk aayuk.
2 Eme'e jita waatakai, taa intok ka a'
jipuekai, junak eme'e emo sussu'a.
Jita ka enchim atteata eiyaa. Intok
junaka'a, eme'e ka a' mabetakai,
junak eme'e aet nau nassuane.
Enchim waata'uta eme'e ka a'
mabbeta, Liojtau bicha ka enchim
a' a'awa' betchi'bo. **3** Intok eme'e,
Liojtau bicha junaka'a a'awakai
juni'i, kate'em a' mabbetak.
Bwe'ituk eme'e ka junama wa'am
a' a'awa. Bwe'ituk junaka'a eme'e,
kia ae emo alleetuabaekai a'
a'awa. **4** Eme'e yoemra Liojta bai
ta'aabaeme, ju'unea'em, inim ka
tu'isi jiapsiwamta, Liojta beje'eka,
ka a' tu'ireaka'po. Junuen san, jabe
juni'i, inim ka tu'isi jiapsame benasi
junuen jiapsibaeme, Liojta beje'eka
jiapsine. **5** Inia betchi'bo san inen
ji'ojtei: "Ju'u Liojta tu'u jiapsi,
aapo'ik itot autuari, itom nakeka,
Liojta jiba itom nak i'a." Inika'a, a'
lutu'uriatuka' betchi'bo a' teuwaa.
6 Taa ju'u Lios, itom che'a juni'i nak
jiokoleka itom ania. Bwe'ituk jum
Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei:
"Ju'u Lios, jume' jikat emo eiyaame,
am beje'e. Taa jume' kaita'po emo
che'ewareme, ju'u Lios am nak
jiokoleka a am ania." **7** Junuen san
eme'e, Liojta mampo emo su'u
tojine, bebeje'erita intok beje'eka,
ka aamak eene. Ini'i intok, ka intok
emou suaka, simne. **8** Eme'e Liojtau
bicha waatine. Aapo intok ket emou
waatine. Ka tu'ik bo'o jooriame,
enchim joa'uta, ka intok a' joone.
Eme'e intoko, Liojtat nak yo'oreka,
taa intok ket inim aniapo aukamta
tu'ureme, enchim jiapsim wepulsi
Liojtau su'u tojine. **9** Ka eme'e
alleebaane, intok siokne. Enchim
alle'ea'u bwanwametune. **10** Achai
Liojta bichapo eme'e ka emo
che'ewarine. Aapo intok, chukula,
enchim eiyaatebone.

Krijtopo aamak werikut ka tu'isi nokame

11 Krijtopo nemak werim, eme'e
ka naas nat nokne. Ju'u Krijtopo
aamak werikut ka tu'isi nokame,
oo ka tu'isi a' tatawaame, juna'a,
Liojta nesaurit ka tu'isi nokaka
intok ka tu'isi a' tawaamta benasi
aane. Intok junuen, empo, Liojta
nesaurit ka tu'isi a' tataawakai, au
emo yo'o joone. Junaka'a nesaurita
a' chupa'a'eaka su. **12** Taa wepu'ulai
jiba, ju'u lutu'uria nesaurita, yee aet
saweme. Intok ket aapo lutu'uriak,
yee a' ya'uraa bittuane'po. Intok ket
jiba aapo juna'a, ju'u yee jinne'ume
oo yee lu'utaneeme. Taa empo,
senuk ka tu'isi a' tawaane'po, ka eu
lutu'uria.

Yoko yeu weenemta ka ju'uneiyaame

13 I'an intoko, eme'e, inika'a em
jikkaja: "I'ani, oo yooko te aman
senu bwe'u jo'arau katne, intok
tee junaman wasuktiapo aneka,
tekipanoane, intok tee yu'in
tomita yo'one", ti jiame, **14** intok

eme'e ka ju'uneakai, yoko jachin
emou a' machine'po. Bwe'ituk
ju'u itom jiapsa'u, ka itepola
a' jiapsa. Bajewata, chubala yeu
machiaka intok sep a' lu'uteka'a
benasi maachi. 15 Ala eme'e inen jiu
ean: "Achai Liojta junen eao, itepo
jiapsine, intok ika'a, oo waka'a te
a' ya'ane." 16 Taa i'an intok, eme'e,
jiba jikat emo eiyaaka, emo etejokai.
Intok si'ime ini'i, emo jikat eiyaaka
emo etejowame ka tu'i. 17 Ju'u,
tu'ik joo ta'aaka, intok ka a' joame,
Liojta bichapo junuen, junaet, ka
tu'ik ya'alatune.

Jume' totomekame tejwaawa'u

5 Eme'e, yu'in totomekame,
inika'a em jikkaja, bwanaka
intok te'ine'em, jiokot, kaitamak
enchim tawanee'u waatekai. 2 Ju'u
enchim attea moila. Ju'u intok
enchim bu'uu tajo'ori tu'ikai,
yoeria bwa'ari. 3 Ju'u enchim sawai
tomi intok ju'u enchim tosai tomi
poposiula. Intok ini'i, enchim a'
ju'uneiyaatua, ka amma'ali enchim
auka'po. Intok ini'i, tajita benasi
enchim takaam lu'utane. Eme'e,
inime'e taewaim lu'utisemmet,
enchim yu'in tominee'uta eme'e
jaiwa. 4 Ju'u tomi, jume' echimuta,
emomak toboktakame, ka
enchim am makaka'u, enchim
beje'eka enchim na'atejo. Ju'u
intok, teekau jiapsammeu, achai
yo'owe, juname'e, jume' emomak
tekipanoakame, au bichaa am
noka'uta, a' jikkajak. 5 Inim bwiapo
eme'e ujyoisi jiapsa. Intok emo
alleetuakai, wakasim benasi
a'awikai. Ju'u intok taewai,
wakasim aet su'anaa'u abe yuuma.
6 Eme'e, jume' kaita ka tu'ik ya'arim,
ka tu'isi am tawaala. Intok am
su'ala. Bempo'im ka emo aniao
juni'i.

Ju'u a bo'o bitwame, intok Liojtau bwanwame

7 Junuen san, Krijtopo nemak
werim, eme'e, yo'owe Jesukrijtota
notte'u tajtia, ka jain eaka a bo'o
bitne. Maa su, ju'u wajpo etbaeka,
a' tekipanoame, utte'a, yukuta
bat yepsamta, ka jain eaka a' bo'o
bitnee'u. Intok chukula ket, yukuta
lu'utemta simne. Junaka'a, juka'
beje'ewakamta echimuta kee a'
toboktao. 8 Eme'e juni'i ket junaen,
ka jain eaka a enchim bo'o bitnee'u
emot aune. Intok ka ko'om emo
eetuane. Bwe'ituk ju'u taewai,
yo'owe Jesukrijtota aet nottinee'u,
abe yuuma. 9 Krijtopo nemak
werim, eme'e ka naas jitat emo
nana'atejobaane, junuen, ka enchim
ya'uraa bittuana' betchi'bo. Bwe'ituk
ju'u Lios, lutu'uriapo yee ya'uraa
bittuaneeme, jaibu a'abo weye.
10 Krijtopo nemak werim, eme'e, jume'
bat naataka, chukula yeu weenemta
Liojta betana yeteu noktuawakame,
ju'u jiokot bem jiapsaka'ut intok
bem a binwa bo'o bichaka'utchi
mammatene. 11 Bwe'ituk itepote,
jume'e, bem jiokot emo bicha' nasuk,
ka jain eaka a' ine'ame, ama butti
bem alleenee'uta am jipu'umachile.
Eme'e, juka' Jop teamta betana a'
jikkajila, aapo'ik ka jain eaka, binwa
a bo'o bichaka'u betana. Intok eme'e
a' ju'uneiyaa, che'a chukula, achai
Liojta aamak tuka'po. Bwe'ituk ju'u
achai Lios ama butti yee jiokoleka,
yee nake.

12 Taa, Krijtopo nemak werim
che'a bat naataka, inika'a ka ya'ane.
Enchim lutu'uriatee'u: “Tua a Lios”,
ti ka jiaka a' lutu'uriatene. Intok
kia teekata juni'i, intok kia bwiata
juni'i, eme'e ka a' teuwaaka, jita
lutu'uriatene. Eme'e, wepulsi:
“Lutu'uria”, ti jia'ateko, junuen
jiba tune. Intok: “Ka lutu'uria”, ti
jia'atek juni'i, junuen jiba tune.
Junuen ju'u Lios ka junae betchi'bo,
ka tu'isi enchim tawaane.
13 Emo nasuk seenu, jiokot au
bicha'ateko, Liojtau bicha au
nokriane. Senu intok allea'ateko,
Liojta alleetua' betchi'bo bwikne.
14 Senu intok, ko'okoe'eteko,
te'opopo, Krijtota sualemmeu
yo'owemmeu chaaine, ae betchi'bo
Liojtau bicha a' nokriane' betchi'bo.
Intok juname'e, yo'owe Jesukrijtota
betana aniawaka, oliibo aseiteta aet
ya'ane. 15 Juname'e intok, Liojtat
eaka a' sualeka, a' nokriako, ju'u
ko'okoeme au ine'etene. Intok
ju'u yo'owe Jesukrijto, utte'ata
aet autuane. Intok juna'a, ka tu'ik
ya'arialatuko, junaet jiokoitune.
16 Junuen san beja, eme'e,
we'epulaka, juka' ka tu'ik enchim
nau ya'arit yeu bwijne. Intok junuen
eme'e, naas Liojtau bicha emo
nokriane, enchim emo ine'etene'
betchi'bo. Senuk, tu'isi jiapsamta,
Liojtat eaka yee a' nokria'u, juna'a,
yee a' nokria'u, ama butti tu'ik yee
jooria. 17 Ju'u Eliajtuka'u, Liojta
betana ju'uneiyaatuawaka yeteu
nok tuawakame, ito benasi inim
yoemtukan. Ini'i intoko, Liojtau
bicha nokaka, ka yukne'eti jiakai,
intok inim, ka intok yukuk, baji
wasuktia aman busan metpo.
18 Chukula intok juchi wee'po,
Liojtau bicha nokako, juchi yuk
taitek. Jum bwiapo ju'u juya siwek.
Intok taakak.
19 Krijtopo nemak werim, emo
betana seenuk, Liojta betana
lutu'uriata omola a' tawaako,
junaka'a intok senu, juchi Liojta
mak au a' tu'ute betchi'bo au
nokaka a' aniako, 20 inen eme'e a'
ju'uneiyaane, jabe juni'i, juka' ka
tu'isi jiapsamta, au a' temaeka intok
juchi tu'isi a' jiapsine' betchi'bo
a' aniakame, junaka'a, ka tu'isi
jiapsamta a' jiapsi ta'abwisi eamta,
kokkowamta betana a' jiapsi
jinne'une. Intok junaka'a, yu'in ka
tu'ik a' ya'arit a' jiokoitunee'uta a'
ya'alatune.

1 Peeo

Ju'u Peeo, Krijtota sualeka, na'ikimtulammeu ji'ojte

1 Inepo, Peeo' teame, yo'owe Jesukrijtota betana nee
yeu pu'aritaka, yeteu bittuari.
Jume' omot, ka bem bwiaarau
jiapsammeu, jume' ijra'eliitam
teammeu, nee inika'a ji'osiata
ji'ojte. Bwiaaram inen teaka'po,
Ponto' tea'po intok Kalaasia' tea'po
intok Kaparoosia' tea'po intok
Aasia' tea'po intok Bitiinia' tea'po
jo'aakammeu. 2 Jume'e, achai
Liojta, che'a bat naataka, aapo'ik
junuen a' tu'ureka' betchi'bo yeu
a' pu'aka'ummewi. Aapo a' tu'u
jiapsie, enchim wepulsi ae betchi'bo
jiba enchim jiapsitua. Junuen
enchim a' nok jikkajine' betchi'bo.
Intok ket junuen, Jesukrijtota,
me'ewaka, ojbota a' wo'otaka'ue,
Liojta bichapo, kaita ka tu'ik
ya'arime benasi enchim machine'
betchi'bo. Liojta betana, ama butti
emou tu'ik intok enchim yanti
elnee'uta, emot aune.

Chukula, itou tu'ikut eaka jiapsiwame

3 Liojta, intok yo'owe Jesukrijtota
yo'owata, itepo a' yo'oreka, a' Lioj
bwaniane. Aapo'ik ama butti yee a'
nak jiokole' betchi'bo, itom aniala.
Jesukrijtota, kokkoarim nasuk a'
jiabijtetuaka, junaen, bemelasi intok
ta'abwisi itom jiapsituakai. Ini'i
intok, chukula tu'ik itom bitnee'ut
eaka itom jiapsinee'ut, itom ania.
4 Intok aapo, aapo'ik Liojta, teekau,
chukula itom bitnee'uta itoas a'
jipue'uta, enchim a' bittuane. Juka'
ka lu'u lu'utineemta, intok juka'
kaita'po nasontuneemta intok kaibu
ta'abwisi ayuka moinemta. 5 Intok
Liojtat enchim ea' betchi'bo, aapo,
a jita a' joa'ue, enchim jinne'ula
intok enchim ania sime, si'imeta
chupi'iseo, juka' a' bit tebonee'uta,
aman teekau enchim a' jajame'u
tajtia.

6 Inia betchi'bo san, eme'e,
enchim allea'u emot aayuk. Junuen,
ji'obilaawakai, inim chuubaa
enchim bettesi intok jiokot emo
bicha' nasuk juni'i, watem emou am
sua' betchi'bo. 7 Ju'u, Liojta enchim
suale'u, sawai tomitau a tamachiatu.
Bwe'ituk ju'u sawai tomi, a moyeka
juni'i, inim tu'isi beje'ewaek. Intok
tua a' juna'atuka'po ju'uneiya'
betchi'bo, tajie bwasa'anaa. Ju'u,
Liojtat eaka a' sualeme, jiba
ka tu'ikue a' ji'obilaawaa'uta,

kaachin eaka a' inne'akame, sawai tomi, lu'u lu'utemta bepa, che'a juni'i eiyaawatchi. Junuen san beja, Jesukrijtota junuen enchim sualeka jiapsa'uta, junuen ji'obilaawaka, eme'e tu'isi ama yeu sajakai, Jesukrijtota notteo, eme'e, alleewamta intok enchim yo'orinaa'uta eme'e bitne.

8 Eme'e, juka' Jesukrijtota ka a' bitlamtaka juni'i, a' nake. Intok junuen eme'e ka a' bichaka juni'i, i'an aet eakai, enchim allea'u ama butti emot aayuk. Junaka'a alleewamta kaachin intok a' teuwaa machikai. **9** Enchim jinne'uimtuka'uta jajamlamtakai, ini'i juna'a, ju'u, Jesukrijtota enchim suale' betchi'bo weyeme.

10 Che'a bat naataka, jume' Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teteuwaame, inia weemtat jiapseka, emo aet temaek a' ju'uneiyaabaekai, i'an, juka' yee jinne'uwamta betana. Intok juname'e a' teuwaak, Liojta ama butti yee a' nake' betchi'bo, juka' emot a' autuabae'uta. **11** Ju'u Krijtota tu'u jiapsi, amet aneka, juname'e Liojta betana nokame, junak am ju'uneetuak, aapo'ik Jesukrijtota jiokot au a' bitnee'u betana, intok chukula, juka' a' yo'ori eiyaanaa'u betana. Juname'e intok junae tu'u jiapsie ju'uneetuawaka, emo utte'a joorian, jabetat a' noka'ut, intok jak weyeo a' chupne'po ju'uneiyaabaekai. **12** Taa ju'u Lios, juka' bem aet jiapseka, machisi bem ju'uneiyaabae'uta, ka bempo'im betchi'bo, taa junaka'a ito betchi'bo weyeka a' chupnee'ut, iniat am ju'uneetuak. Junuen san i'ani ini'i jiba juna'a ju'u Krijtota betana bemela nok lutu'uria enchim majtakame betana emou teuwaari. Juname'e, Liojta tu'u jiapsie, teeka betana weyeka aniawaka, emou a' majtak. Inika'a inien weyemta san, jiba jume' ankelesim aet ju'unea'ateko juni'i, tua alle ean.

Ju'u Lios, tu'ik ausu'lik joaka, itom jiapsi i'a

13 Junuen san, enchim joobae'ut, aet suaka a' joone. Intok eme'e ka jak wa'am, taa suasi jiapsine. Liojta ama butti yee a' nake' betchi'bo, Jesukrijtota juchi notteo, enchim a' bittuanee'ut si'imeku junau waateka jiapsine. **14** Eme'e Liojta yoemiamtaka, a' nok jikkajakai. Ka intok, bat naataka, kee Liojta ta'aaka, ka tu'isi enchim jiapsa'a benasi enchim tu'ure'uta joaka jiapsibaane. **15** Taa ala eme'e, si'imeku, wepulsi Liojta betchi'bo jiba jiapsine. Bwe'ituk ju'u Lios, ju'u enchim yoemia betchi'bo enchim yeu pu'akame, tu'ik, tu'uwata wepulsi ausu'lika aet aayuk. **16** Bwe'ituk jum Liojta nok lutu'uriapo a' ji'ojtei: “Eme'e, tu'ik tu'uwata ausu'lika net ayuka'a benasia, eme'e junuen ket emot a' aune' betchi'bo, aet jiapsine”, ti jiia ju'u achai Lios.

17 Eme'e intok, juka' Liojta, we'epulaim, si'imem ju'u bem jiapsaka'u betana am ya'uraa bittuanemta, intok kaabeta che'a eiyaakamta, junaka'a yo'owa rokakai, inim bwiapo enchim jiapsa'po tajtia a' ee majjaune. **18** Bwe'ituk ju'u Lios, enchim

yo'owasuka'um, kaita'po tu'ikut
bem jiapsaka'u betana, enchim ket
junau joiwala'u betana, enchim
jinne'ula. Eme'e intok jaibu
tu'isi ju'unea, inika'a enchim
jinne'uka'uta beje'ewa'u, ka inim
jitae, sawai tomie oo tosai tomie,
a lu'utinemtae a' beje'etuawaka'u,
19 ala, ju'u a' beje'ewa, eiyaawatchisi
machika ojbo, Jesukrijtota,
me'ewaka a' wo'otaka'ue. Aapo ju'u
Jesukrijto, bwalata wasuktemta,
yeu pu'arik intok kaachin
maachik benasia junuen jiokot
ya'atuk. 20 Ju'u Jesukrijto, kee
aniata ju'unaktewao naateka, inia
betchi'bo yeu pu'atuk. Taa aapo,
inime'e chukula taewaimmetchi,
enchim jinne'ubaeka yeu
machiak. 21 Jiba aapo'ik Krijtota
betchi'bo eme'e Liojta suale.
Aapo'ik juka'a, kokkoarim nasuk
a' jiabijtetuakamta. Intok juka'a,
aapo'ik yo'ori tebomta. Junuen
san eme'e, juka' Liojtat ea intok
chukula enchim bitnee'uta, aet
mabet bo'o bichakai.

22 Eme'e i'an, Liojta tu'u jiapsie
aniawaka, Krijtota nok lutu'uriata a'
jia'apo aman, a' bo'o jooriakai, Liojta
bichapo kaita ka tu'ik ya'ari benasi
bitwaka, junuen eme'e, Krijtopo
emomak werim, tua junen jiaka
a am nake' betchi'bo. Junuen san
eme'e, tua junuen jiaka, naas emo
nakne, intok ka jispsita bepa jiba.
23 Bwe'ituk eme'e, i'an bemelasi yeu
yoemtulame benasi maachi, ka inim
enchim achaim benam yo'owakai,
kokkoneeme. Taa ala, ju'u Liojta nok
lutu'uriae, ju'u jiapsamtae, intok jiba
yuu tawanemtae. 24 Bwe'ituk jum
Liojta nok lutu'uriapo inen ji'ojtei:

Si'ime ju'u inim yoemra, juyata
benasi maachi.
Ju'u intok bem ujyoria'u, juya
sewata benasi maachi.
Ju'u juya mukne, ju'u sewa
intok wakne.

25 Taa ju'u Liojta nok lutu'uria,
jiba betchi'bo tatawa.

Ini'i intok, ju'u Krijtota betana nok
lutu'uria emou teuwaawakame
juna'a.

2 Junuen san eme'e, si'ime ka
tu'uwata betana, si'imeku
yee bai ta'aawamta, woik bo'o
jooriawamta intok jita nau emo
nakwamta, intok si'imeku ka
lutu'uriata yetet nokwamta koptane.
2 Ili usita, ju'ubwa yeu tomte'e
benasia, eme'e, juka' Liojta nok
lutu'uriata, kawam benasi tua
a' eiyaaka aet jiapsine, junae,
eme'e che'a tu'isi, Krijtota betana
weyemtat suatune. Intok junuen
enchim jinne'uimtune' betchi'bo.
3 Bwe'ituk eme'e, achai Liojta yee a'
nake'po, lutu'uriapo a' ju'uneiyaa.

Krijto, ju'u teta jiapsa' teame

4 Junuen san eme'e, tetata tu'ika
eiyaawatchisi a' machiaka'a benasi,
junuen, Jesukrijtotau bicha, ju'u
yee jiapsituamtau bicha, aet emo
temaine. Inim ju'u yoemra, yeu
a' tawaak juka' Krijtota. Taa
Liojta betana, ini'i yeu pu'atuk,
intok si'imek bepa eiyaawatchisi
machikai. 5 Eme'e ketchia, tetam
jiapsame bebenakai, Liojtau
emo su'u tojine, aapo'ik enchim
sawaabae'po aman, enchim a'
sawane' betchi'bo, karita, Liojta
ama yo'orinaa'u benasi enchim
machine' betchi'bo. Intok ket jum

te'opopo che'a yo'otaka tekilta
joame wepulsi na'ikiatakai eme'e,
Jesukrijtota betana aniawaka,
aapo'ik yo'ori betchi'bo, juka' tu'ik
au bicha enchim joa'uta, junuen
Liojta alleaka a' mabetne. 6 Junuen
san ketchia, Liojta nok lutu'uriapo
inen ji'ojtei:

Yuu, inepone, bwe'u jo'araa
Jerusalen tea'u, senuk, yeu
pu'arita intok eiyaawatchisi
maachik, ne aman bittuane.
Ini'i, tetata, karita ae naatewa'a
benasi a teuwaatu.
Ju'u intok, a' sualeme, ka bai
ta'aatune.

7 Enchim, a' sualeme betchi'bo ala,
juna'a, tua eiyaawatchi. Taa jume'e,
ka a' sualeme betchi'bo, Liojta nok
lutu'uriapo ama a' ji'ojtei'i benasi
ameu yeu weama:

Jume' kaateme, juka' tetata bem
omola tawaaka'uta.
Chukula utte'atuk, junaka'a
tetata, tua bat a' sawana'po.

8 Intok ketchia ju'u inen ji'ojtei yeu
yuma'ala:

Teta, watem aet te'itinaa'u,
intok yee tabeme.

Bempo aet jiji'obe, Krijtota nok
lutu'uriata, ka bem a' jikkaja'
betchi'bo. Bempo ket, junuen ji'op
betchi'bo yeu pu'atukan.

Jume'e, Liojta betchi'bo jiapsame

9 Taa eme'e, yoemra, Liojta betana
em yeu pu'ari. Liojta betana eme'e
tekilta jooa, ju'u si'imem bepa
yo'ota betana lutu'uriakai. Intok
ket eme'e wepulsi Liojta betchi'bo,
aapo'ik ea'po amani, eme'e jiapsa.
Intok naa buustia, Liojta betana
eme'e yoemratakai, tu'isi eiyaawa.
Ini'i intok inien weye, achai Liojta,
juka' tu'ik, kaitau a tamachiatuka
a' yaaka'uta, enchim a' teuwaane'
betchi'bo. Ju'u ka tu'uwa betana
enchim jinne'ukamta betana
intok aapo'ik lutu'uriata enchim
ju'uneiyaatuakamta betana.
10 Eme'e che'a bat naatakai, kia
jeela juni'i ka senu yoemrata benasi
eiyaawan. Taa i'ani eme'e, Liojta
betana yoemra. Bat naataka kaabe
enchim nak jiokolisuk. Taa i'ani
ju'u achai Lios enchim nak jiokole.

Si'imeku eme'e Liojta betchi'bo jiapsinee

11 Krijtopo nemak werim, in
nake'um, tu'isi ne emou ujbwana,
ka inim jomemtaka benasi intok
ta'abwi bwiaraau bichaa enchim
kate'e benasia emo eiyaaka, juka'
tu'i'eerita beje'eka weyemta,
juka' inim ka tu'ik weyemta
joowamta, ka enchim a' joone'
betchi'bo. 12 Eme'e, tu'ik bo'o
jooriaka jiapsine, jume' inim, ka
Liojta sual ta'aame nasuk anekai.
Intok junuen, i'an bempo, enchim
ka tu'i yoememtuka'a benasia,
enchim beje'eka nokakai juni'i,
jiba, juka' tu'ik enchim ya'arita a'
bitne. Intok junuen, bempo Liojta,
aapo'ik yee ya'uraa bittuaneeo
taewaita yumako, aapo'ik Liojta
lutu'uriaka'po a' ta'aaka, a' yo'orine.
13 Achai Liojta enchim a' yo'ore
betchi'bo, inim yo'o ya'uraata
eme'e jikkajaka jiapsine. Kia
juka' che'a si'imem bepa yo'otaka
nesawemta juni'i, a' tekiawa
betchi'bo. 14 Intok kia jume' wate
yo'o ya'arim emou a' bittua'um
juni'i. Bwe'ituk inime'e, jume'

ka tu'isi jiapsame, ya'uraau am totoja. Jume' intok tu'isi jiapsame, alleaka, tu'isi am bicha. 15 Bwe'ituk ju'u Lios, tu'ik enchim bo'o jooria i'a. Junuen eme'e, jume'e, ka lutu'uriata ta'aame intok jume' kaita mammateme, ka intok am noktua' betchi'bo.

16 Eme'e inim juka' nesauri ji'ojteita betana ka emou a' utte'atuka'po inien ju'uneaka jiapsine. Taa ka junaet eme'e jia'awiteka ka tu'ik joobaane. Ala eme'e, aapo'ik alleetuane, Liojta aapo'ik tekokame benasi jiapsakai. 17 Kaabem yeu be'aaka, eme'e, ameu a' lutu'uriatuka'po aman, si'imem am yo'orine. Intok jume' Krijtopo emomak werim am nakne. Liojta eme'e ee majjaune. Intok juka'a, inim che'a si'imem bepa yo'otaka nesawemta a' yo'orine.

Krijtota jiokot au bichaka'u, itom bit'ea'u

18 Tekoka tekipanoame, enchim tekom am yo'oreka am nok jikkajine. Ka jume' tu'u jiapsekame jiba intok emomak tuttu'im jiba, taa ket jume' ka emomak tuttu'im juni'i. 19 Bwe'ituk juna'a tu'ine, seenuk, tu'ik joaka juni'i, ka tu'ik bichakai, Liojta bichapo tu'isi a' tawabae' betchi'bo. 20 Bwe'ituk eme'e ka tu'ik enchim joa'u betchi'bo, intok junae betchi'bo ko'okosi joowa'ateko, jitasa eme'e aet koba'anee junuen, ka monteka, a' ine'akai. Taa eme'e, tu'ik joaka junuen jiokot emo bichako, intok eme'e ka jain eaka a' ine'a'ateko, ini'i, Liojta bichapo tua tu'ine. 21 Jiba inia betchi'bo ju'u achai Lios enchim yeu pu'ak. Bwe'ituk aapo ju'u Jesukrijto, emo betchi'bo, jiokot au bichak. Junuen enchim a' mammateka, aapo'ik benasi enchim jiapsine' betchi'bo. 22 Aapo, tua kaita ka tu'ik, jakwoo juni'i a' yaak. Intok kia jakwoo juni'i kaabeta bai ta'aak. 23 Ka tu'isi a' jiawaawao, ka junaen am yoopnak. Ko'okosi joowakai, Lios emo betchi'bo ju'unea, ti ka ameu jiiak. Ala, Liojta mampo, ju'u si'imem, ameu a' lutu'uriatuka'po aman, yee ya'uraa bittuanemtau au su'u tottojan. 24 Ju'u Jesukrijto, aapo juna'a, ju'u kuuset popontaka, itom ka tu'uwa ya'arim a' takaawapo am mabetaka, ito betchi'bo mukukame. Junuen itom ka tu'ik joowamta betana, kokkolam benasi itom ito eiyaaka, si'imeku tu'isi itom jiapsine' betchi'bo. Aapo junuen, jiokot ya'atuk, junuen jiba betchi'bo tu'ik emou aune' betchi'bo. 25 Bwe'ituk eme'e, bat naataka, bwalam chiktulatuka'a benasi jiapsan. Taa i'ani eme'e, Jesukrijtotau emo su'u tojiri, ju'u kapyeota benasi, enchim suuaka intok enchim jinne'ukamtawi.

Jume' jujubekame, jaisa bem jiapsi'ea'u

3 Junuen san ketchia eme'e, kukunakame, enchim kukunam nakeka am nok jikkajine. Junuen juname'e betana, watem Krijtota nok lutu'uriata ka am sualeo juni'i, jiba enchim, jume' bem jubim junuen tu'isi emo uju'u'uuta bichakai, juname'e, Krijtota sualbaane, ka ameu montiwao juni'i. 2 Juname'e,

enchim tua amma'ali intok sua
maisia jiapsa'uta bichakai. 3Intok
inime'e, ju'u bem tua tutu'uli
jaamuchim tunee'u, ka ama butti
maisi bem emo a'anaarinee'u
juna'atune. Ka unnaa maisi emo
chon chi chikrikai. Intok ka
sawai tomie ya'arik sawakai. 4Ala
ini'i tua ujyoisi am joame, ju'u
ka lu'utineeme ini'i juna'atune.
Tua tu'ulisi bem mamiachinee'u,
intok yee nakeka yanti maisi
bem mamachinee'u juna'a, bem
jiapsimpo amet yeu machikai.
Bwe'ituk ini'i inien machikai juna'a
ju'u Liojta tua eiyaaka a' bicha'u.
5Bwe'ituk che'a bat naataka
taewaimmet inen ket bebenaekan
wame'e jaamuchim, wepulsi Liojta
betchi'bo jiapsisukame. Ju'u ae
bem tutu'ulisi mamachiaka'u, ini'i
juna'atukan, bempo, Liojtat ean
intok bem kukunam yo'oreka, am
nok jikkajan. 6Inien jiapsisuk ju'u
Saratuka'u, juka' a' kunawata,
Apra'amtuka'uta nok jikkajakai, a'
japchi rokak. Eme'e intok, aapo'ik
jiapsisuka'a benasi maisi machine,
tu'ik joa'ateko, intok kaita majjaika
jiapsa'ateko.

7Eme'e juni'i ketchia
kukunawaim, enchim jujubimmak
tuttu'inee naksi am eiyaakai.
Bem jaamuchimtuka'po amani
am bichaka, am yo'orine. Taa
ka juka' jamutta, che'a ka a'
utte'aka' betchi'bo jiba, taa ketchia,
bempo'im jiba emo benasia Liojta
yee a' nak jiokole' betchi'bo, jiba
yuu jiapsiwamta nanancha emot
autuari. Junuen eme'e jiapsine,
Liojtau bicha enchim teuwaa'uta
jikkajitune' betchi'bo.

**Jume'e, tu'ik bem joa' betchi'bo,
jiokot emo bichame**

8Chukula intok ket, si'ime eme'e
nau eaka jiapsine. Intok nanancha
naas emo jiokoleka jiapsine.
Krijtopo enchim nau weriaka'po
amani emo nakne. Si'imeku
yeteu tu'ik jiapsine. Intok ka emo
che'ewarine. 9Taa jita ka tu'ik emou
ya'awako juni'i, eme'e ka junaen
ameu a' nottabaene. Intok jaana
jiawaawaka juni'i, eme'e ka junaen
ameu jiubaane. Ala eme'e, Liojta
betana, tu'ik am a'auriane. Bwe'ituk
ju'u Lios enchim yeu pu'ari jiba yuu
betchi'bo tu'ik enchim aamak bitne'
betchi'bo. 10Bwe'ituk:

Ju'u, alleaka intok binwa
inim jiapsibaeme, ka tu'ik
a' teuwaanee'u betana au
suuane.
Intok kia ka aa noki'ichiata
teuwaanee juni'i.
11 Juna'a, juka' ka tu'ik, a' koptane.
Intok juka' tu'ik jiba joone.
Yanti elaka a' jiapsinee'ut au
temaine.
12 Bwe'ituk ju'u achai Lios, jume'
tu'isi jiapsame, am suua.
Intok aapo'iku bicha bem
noka'uta, a' jikkaja.
Taa wame'e ka tu'ik joame, am
beje'eka aane.

13Kaabe, ka tu'ik enchim jooriane,
tu'ik ausu'lik jiba enchim bo'o
jooriao. 14Taa eme'e intok junuen,
Liojta bichapo tu'isi enchim jiapsa'
betchi'bo, jiokot emo bichakai juni'i,
ama butti eme'e alleene. Kaabeta
eme'e majjaune, intok kate'em emo
wom womta. 15Ala eme'e, yo'owe
Jesukrijtota enchim a' yo'owaka'po

aman, eme'e, tua junen jiaka,
a' yo'orine. Intok jume'e,
chukula enchim bitnee'u betana
ju'uneebaeka, emou nattemaeme,
jiba eme'e a' ju'uneiyaanee junaet
enchim am tejwaane' betchi'bo. Taa
ka emo che'ewarekai, intok am
yo'ori ta'aakai. 16 Intok tu'isi eme'e
emo uju'une, junuen, achai Liojta
bichapo tu'isi enchim jiapsa'po
ju'unee betchi'bo. Junuen, jume'e,
Jesukrijtota enchim suale' betchi'bo,
ju'u tu'isi enchim jiapsa'ut, ka tu'isi
nokame, bem teuwaa'u betana, tiusi
bem tawane' betchi'bo. 17 Bwe'ituk
che'a juni'i tu'i, itepo, tu'ik itom
joa' betchi'bo, jiokot ito bichakai,
achai Liojta junuen a' waatao, intok
kaa, ju'u ka tu'ik itom joa' betchi'bo
jiokot ito bichakai.

18 Bwe'ituk jiba aapo ju'u
Jesukrijto, itom ka tu'uwa ya'arim
betchi'bo, sejtul jiba, si'imem
betchi'bo, me'etuk. Aapo tu'i
yoemtukan, taa, itom jume' ka
tu'i yoemem betchi'bo, jiokot au
bichak. Junuen, Liojtamak ito
tu'uteka, intok au bicha itom
lutu'uriaka' betchi'bo. Inim a'
yoemtuka'po aman, muukuk. Taa
Liojta betana jiapsita aet ayuka'ue,
jiabijtek. 19 Intok junuen jiapsakai,
ket, jume' bat naataka kokkolam
jiapsim jipu'uwaa'u sikaa, ameu
nookak. 20 Inime'e junen, che'a
bat naataka taewaimmet, Noe'
teamta jiapsao, ka Liojta nok
jikkajakan. Ket juka' bwe'u kuta
kanoata joowao, achai Liojta intok
ket, ka seej chukti eaka, binwa
amet a' bo'o bichao. Junama'asan,
woj naikika jiba, ama ba'apo
jinne'urimtaka yeu sajak. 21 Juna'a
ba'a, jiba i'an yee bato'owaawamta
iniae i'an itom jinne'urimtuka'uta
teuwaaka joowamta, teuwaa.
Ju'u yee bato'owaawame, ka
u'ubawame, ala ini'i, Liojta bichapo
tu'isi jiapsipeewamta au bicha
a' a'awamta teuwaa. Intok ini'i,
Jesukrijtota kokkoarim nasuk a'
jiabijteka' betchi'bo itom jinne'ukai.
22 Aapo, teekau jikau a' sikaari,
Liojta mak a' batatana katek.
Aapo'iku intok, jume' ankelesim
intok si'ime teekau, intok inim
bwiapo ya'uraa au su'u tojirim.

Liojta itom maki, itom au yumaka a joa'ue, yee aniame

4 Junuen san, Jesukrijtota
jiokot au a' bichaka'a benasia,
eme'e juni ket junaen jiokot emo
bit betchi'bo, ka jain eene. Bwe'ituk
ju'u, inim jiapsaka, jiokot au
bichakame, juka' ka tu'uwata, ka
intok a' joopeene. 2 Junuen, inim
a' jiapsa'u tajtia, Liojta ea'po aman
jiapsibaekai, ka intok, inim ju'u
ka tu'ikue emo alleetuawamta a'
joobaekai. 3 Ka iliiki ju'u enchim
ya'ari, bat naatakai, jume' ka Liojta
sual ta'ammak, bem tu'ure'uta,
ka tu'ik enchim amemak ya'ari.
Junakriapo eme'e, ka tu'ik
joopeakai, enchim naakonee'uta,
jaiti jiuwaka pajkoowamta, intok
unnaa jita je'eekai. Intok jume' ka
lutu'uriapo liosim, jume' ka yo'ori
i'awame, yo'orekai. 4 Juname'e
enchim suum'eiyaaka, emou waate,
enchim ka intok bempo'im ka
tu'isi jiapsa'po ka amemak enchim
aneo. Intok junuen san, bempo, ka
tu'isi emot nooka. 5 Taa juname'e,
bem ya'ari, aet au emo yeu bwijne,

ju'u, lauti, jume' kokkoarim
intok kia jiapsame juni'i, ya'uraa
bittuanemtawi. 6Bwe'ituk jume'
kokkoarimmeu ket teuwaari ju'u
Krijtota nok lutu'uria. Junuen,
bem a' ju'uneiyaaka, juname'e
kokkokame jiapsim, Liojta am jiapsi
i'a'po aman bem jiapsine' betchi'bo.
Inim si'imem jiapsame benasi
ya'uraa bittuanaaka juni'i.
7Abe yuuma ju'u taewai, si'imeta
aet lu'utinee'u. Junuen san eme'e
suasi jiapsine. Intok ket eme'e, tua
junen jiaka, Liojtau bicha enchim
emo nokrianee'ut jiapsine. 8Taa
jita bepa juni'i, enchim tu'isi emo
naknee'u emo nasuk aune. Bwe'ituk
ju'u tua yee nakeme, juebenakut a
yee jiokoe. 9Kaachin jiaka, eme'e,
enchim jo'arampo tu'isi emo
mabbetne. 10Si'ime, we'epulaka,
watem am aniane, Liojta betana
a' joaka a' jipue'ue. Liojta betana
ka nanau machika tu'ik enchim
mabetla'uta a enchim a' weetua'a
benasia. 11Senu nokbae'eteko, Liojta
nok lutu'uriapo a' ji'ojteituka'po
aman etejone. Senu intok jita'po
juni'i yee ania'ateko, Liojta betana
a' aniawa'po aman a' joone.
Si'ime ju'u enchim joa'u, achai
Liojta yo'orina' betchi'bo weene,
Jesukrijtota, enchim a' ya'ariaka'u
betchi'bo. Aapo'iku intok lutu'uria
a' yo'orinaa'u, intok yo'otaka a'
nesaunee'u jiba yuu wasuktiammeu
tajtia. Tua junuentune.

Krijtota sualeka, jiokot emo bichakai

12Krijtopo nemak werim, tu'isi
in nake'um, ka eme'e suum'eene,
juka' ama butti bettesi machika
emou a' yuma'ataiteko, jita ka
enchim ta'aa'uta enchim ine'a'a
benasia. 13Ala eme'e alleene,
junuen Jesukrijtota jiokot au
bichaka'a benasia, aamak jiokot
emo bichakai. Junuen ket
eme'e, ama butti allee betchi'bo,
Jesukrijtota, si'ime utte'ata aet
ayuka, ujyoisi juchi a'abo a' notteo.
14Jesukrijtota betchi'bo eme'e
jaana jiawaawa'ateko, ama butti
eme'e alleene. Bwe'ituk ju'u, ama
butti eiyaawatchika, Liojta tu'u
jiapsiwa emot jiapsa. Bempo, jume'
ka Krijtota sualeme, ka tu'isi aet
nooka. Taa eme'e, junaka'a a'
eiyaaka a' yo'ore. 15Emo betana
senu jiokot au bicha'ateko, ka
a' jisu'alatuka' betchi'bo oo jita
a' e'etbwa' betchi'bo oo ka a' ka
tu'i yoemtuka' betchi'bo. Intok kia,
kaita a' tuttu'ute'po a' kikkibakke'
betchi'bo, junuen junae betchi'bo
jiokot au bitne. 16Taa emo betana
seenu, Krijtota a' sualeka, aamak a'
ea' betchi'bo, jiokot au bicha'ateko,
ka junae betchi'bo tiune. Ala Liojta
yo'oreka a' alleetuane, junuen
Jesukrijtota a' suale' betchi'bo
junuen ta'eewakai.
17Bwe'ituk yuma'asuk ju'u
taewai, Liojta betana jume' aapo'ik
yoemiam, tu'isi bem jiapsine'
betchi'bo jiokot maisi ameu
a' weene'po. Ini'i intok Liojta
betana junuen itou a' weye'eteko,
jume' ka Liojta nok lutu'uriata
jikkajibaeme, unnaa ka tu'isi ameu
chupne. 18Intok junuen: Jume'
tu'isi jiapsame, bwee'anpo jiba
jinne'uimtuneekai, jiba tua, unnaa
ka tu'isi ameu chupne, jume' ka tu'i
yoememmewi intok jume'e, Liojta
bichapo ka tu'ik bo'o jooriammewi.

19 Junuen san jume'e, Liojta junen
ea' betchi'bo jiokot emo bichame,
junuen tu'ik jiba bo'o jooriaka
jiapsine. Intok Liojta, juka' am
ju'unaktekamta, mampo emo su'u
tojine, jiba am suuaneemta.

Jume' Krijtota sualeme nok tejwaawa'u

5 I'an ne, jume' Krijtota
sualemmeu yo'owemmeu
ne ujbwana. Enchim nau yaaja'po
be'ekatana, nejpo su ket emo benasi
junaka'a tekiak. Intok Jesukrijtota
jiokot au bichaka'a benasia ket a'
ju'uneiyaakai. Intok ketchia, jiba
emo benasia ne ket ne a' bitnee
juka' chukula, jiba betchi'bo itom
aamak aneka, itom yo'orinaa'uta.
2 Junuen ne emou ujbwana, eme'e,
jume' Krijtota sualemmeu, enchim
ameu yo'otaka ja'abweka'po aman,
bwalam benasi am suuane. Intok aet
jiapseka, eme'e a' joone. Achai Liojta
junen a' tu'ure'po amani. Intok ka
utte'apo benampo, intok kia ka ama
butti tomibaekai juni'i a' joone. Taa
enchim tekil, eme'e aet jiapseka
a' joone. 3 Eme'e, jume' enchim
ameu ja'abweka'ummeu, eme'e ka
enchim ameu yo'o yaa'uchimtuka'a
benasi eene. Ala eme'e ame bichapo
tu'ik joobaanee junuen enchim am
mammatene' betchi'bo. 4 Junuen,
juka' yo'owe Jesukrijtota, si'imem
bepa che'a yo'otaka itom suuamta,
junaka'a juchi a'abo a' notteo, junak
eme'e, juka' chukula, jiba yuu
betchi'bo eiyaawatchika, emou tu'ik,
eme'e a' bitne. Intok ka inim, juya
koonata, lauti wakneemta benak.
5 Ket jiba junaensu ju'ubwa
yo'otume, eme'e, jume' Krijtota
sualemmeu yo'owem, bem nesaupo
aman jiapsine. Si'ime nanancha
eme'e ka emo che'ewareka, emo
jikkajine. Bwe'ituk:

Ju'u Lios, jume' emo
che'ewareme, ka am eiyaa.
Taa jume' ka emo jabeleme,
naksi am eiyaaka am ania.

6 Junuen san eme'e, Lios, si'ime
utte'ata jipuemtau emo su'u
tojinee ka emo jabelekai. Junuen,
taewaita aapo'ik yeu pu'arita a'
yumako, aapo enchim eiyaa tebone.
7 Si'imeta juka' betteka emou
ayukamta, aapo'ik Liojtau bicha
a' teuwaane. Bwe'ituk aapo, emot
jiapseka, emot au temae.
8 Ket eme'e, ka jachin juni'i
jiapsine. Taa jiba emo suuaka
jiapsine, intok suasi eme'e emo
uju'une. Bwe'ituk ju'u bebeje'eri,
enchim beje'eka aneme, emou
suua, ouseita, a' tebaureka, jita a'
bwijbae'e benasi anekai. 9 Junau
eme'e ka au emo su'u tojine.
Ka ta'abwisi eaka, Krijtota jiba
eme'e sualekai. A' utte'atuka'po
ju'uneakai, si'ime jume' Krijtopo
emomak werim, si'imekut aniat
jiapsame, emo benasi jiba junaet
jiokot emo am bicha'po. 10 Taa
eme'e, junaen chuubaa inim
jiokot emo bitchukai, chukula,
aapo ju'u Lios, Jesukrijtota tu'isi
jiapsisuka'a benasia, enchim
jiapsine' betchi'bo enchim aniane,
ka omot bicha ta'abwisi eakai,
intok ket enchim aet suatuka, a'
jajame'u tajtia. Jiba aapo juna'a
ju'u Lios, ju'u si'ime juka' tu'ik itot
autuame. Intok ket itom yeu pu'ari,
yo'owe Jesukrijtotamak nau
jiapsaka, jiba betchi'bo tu'ik itom

aamak bitne' betchi'bo. 11 Aapo'iku
lutu'uria, eiyaawaka a' yo'orinaa'u
intok si'ime ya'uraata bepa a'
nesawe'u, jiba yuu betchi'bo. Tua
junuentune.

Ji'ojtesuka, ju'u Peeo am tebotua

12 Silbaano' teame, ju'u,
Jesukrijtota, ka a' koptaka, tua a'
suale'po in ju'uneiyaa'u, inika'a
iliikik in emou ji'ojte'uta, nee
a' ya'ariaka nee a' ji'ojteriak,
enchim sua tejwaakai intok
a' lutu'uriatekai, juka' Liojta
betana tu'ik enchim bit'iiaa'uta,
tua Liojta yee a' nake' betchi'bo
enchim a' bitlatuka'po. Inika'a
eme'e, ka a' koptaka, a' sualne.
13 Jume'e, bwe'u jo'ara Babiloonia'
tea'po, Krijtota sualeme, ket emo
benasi jume' Liojta yeu pu'arim,
emou tebote. Intok ket ju'u Maekoj
teame, Krijtota a' suale' betchi'bo,
in yoemia, aapo emou tebote.
14 Eme'e juni'i ket, tua Krijtopo
enchim nau weriaka'po, enchim
emo nake'uta nau teuwaaka, naas
emo tebotuane.

Si'ime eme'e, jume'e, Jesukrijtota
mak eaka a' sualeme, jiapsi
yanti elwamta eme'e bitne. Tua
junuentune.

2 Peeo

Ju'u Peeo, jume' Krijtota sualemmeu ji'ojte

1 Inepo, Simo Peeo' teame,
Jesukrijtota betana nee sawaa.
Intok ae betana nee yeteu bittuari.
Inika'a ji'osia ji'ojteita ne emou
bittua, jume'e, jiba ito benasi juka'
tua eiyaawatchik, Jesukrijtota ket
a' suallammeu. Bwe'ituk ju'u itom
Lios, intok Jesukrijto, ju'u yee
jijinne'ume, tu'ik lutu'uriakamta
jiba yee jooria. 2 Ama butti eme'e a'
bitnee juka' emou tu'ik intok yanti
elaka jiapsiwamta. Itom yo'owe
Jesukrijtota intok itom achai
Liojta betana weyemta enchim
ju'uneiyaa'utchi.

Jume' Krijtota sualeme, au yumaka, a bem joa'u

3 Aapo ju'u Lios, a jita a' joa'
betchi'bo, si'imeta juka' inim jiapsi
betchi'bo itou be'eemta, intok ka
a' koptaka itom a' nak yo'orine'
betchi'bo, itot a' autuari. Juka'
ama butti, kaitau a tamachiatuka,
tu'ik a' yaaka'ue intok aapo au bit
teboka, itom a' ta'aatuaka itom
ju'uneiyaa'u betchi'bo. Aapo intok,
itom yoemiabaeka itom nunuk.
4 Inia weyemtae san, aapo, ama
butti tu'ika intok tua eiyaawachik,
chukula itom bitnee'uta, itou a'
na'ikiak. Junuen beja, inia tu'ika
itom bitnee'ue aman, eme'e, Liojta
betana, a' tu'u jiapsie, aapo'ik
ea'po aman, enchim a' jiapsi i'a'uta
a' ta'aane. Intok, inim jiapsiwaka,
si'ime ka tu'ik joowaka, yee
nanasontemta betana enchim
ama yo'ene' betchi'bo. 5 Intok
jiba inia betchi'bo san, eme'e,
emo utte'a jooriane, Jesukrijtota
enchim sualekai, tu'isi enchim
emo uju'unee'ut a' ta'a' betchi'bo.
Intok iniat cha'aka ket, Liojta
betana weyemta tu'isi enchim
a' ta'aanee'ut. 6 Intok inia, Liojta
betana lutu'uriata betana enchim
ta'aa'ut cha'aka intok ket, enchim
emo yu'iinee'ut. Iniat cha'aka intok
ket, ka seej chukti eaka, enchim
a bo'o bitnee'ut. Iniat cha'aka
intok ket, achai Liojta jiba enchim
yo'orinee'ut. 7 Iniat cha'aka intok
ket, Krijtota sualeme enchim
eiyaanee'ut. Iniat cha'aka intok ket,
tua enchim yee nak ta'aanee'ut.
8 Bwe'ituk eme'e, inile benak ta'aaka,
intok tu'isi a' bo'o jooria'ateko, ka
kia beja tua, eme'e jiapsine. Intok
junuen, ka kia emo betchi'bo jiba
tu'ine, yo'owe Jesukrijtota betana

ju'u enchim sual ta'aa'u. 9 Taa ju'u,
inile benak ka joo ta'aame, juna'a
ka bichame benasi maachi. Krijtota
nok lutu'uriata koptalataka inim
ayukamta jiba bichakai. Intok
che'a bat naataka ka tu'uwa ya'ari
betana a' jiokoiwaka'u beaj koptila.
10 Junuen san, Krijtopo nemak werim,
junuen ju'uneakai, che'a juni san
eme'e, achai Liojta enchim nunuka
intok enchim yeu a' pu'aka'u, tua
junuen a' lutu'uriatuka'po ju'unee
betchi'bo, tu'isi enchim jiapsinee'ut
emo temaine. Bwe'ituk eme'e inika'a
joo ta'a'ateko, jakwoo juni'i eme'e
ka aet ji'opne. 11 Junuen, kaita emoaj
ayukai, eme'e tu'isi aman mabettune,
itom yo'owe Jesukrijtota, juka' itom
jinne'ukamta, jiba betchi'bo si'imem
bepa che'a yo'o nesaweka a' kateka'u.
12 Inia betchi'bo san, inepo, inia
weemta betana, nee jiba enchim
au waatituane. Iniat jaibu enchim
ju'uneao juni'i. Intok Krijtota
betana nok lutu'uriata, i'an enchim
ju'uneiyaa'uta, ka ta'abwisi intok
enchim a' sualbaao juni'i. 13 Bwe'ituk
ineponee a' utte'atu machia, ket inim
jiapsaka, inile benakue jiba enchim
in sua tejwaane'po. 14 Bwe'ituk itom
yo'owe Jesukrijtota betana nee a'
ju'uneiyaatuala, inim in jiapsaka, lauti
in lu'utinee'uta. 15 Taa junuen taka
juni'i, si'imeta in a joonee'uta ne a'
ya'ane, junuen nee muksuko, chukula,
inia weemtau jiba enchim waatine'
betchi'bo.

Jume'e, Jesukrijtota tua eiyaawatchisi machik yaaka'u bichakame

16 Bwe'ituk ju'u lutu'uria, itom
yo'owe Jesukrijtota juchi a'abo
a' nottinee'u betana intok si'ime
utte'ata aet ayuka'u betana, itom
enchim majtaka'u, ka inim jabeta
betana yeu simlataka weye.
Bwe'ituk itom pusimmea itepo a'
bichak, kaitau a tamachiatu machik
a' yaaka'uta. 17 Bwe'ituk itepo a'
bichak, achai Liojta, ito bichapo,
eiyaawatchisia intok yo'orisi maisia
a' bit teboko. Achai Liojta betana
intok, jiawai, tua ujyoisi: “Ini'i
juna'a, ju'u in yoemia, in nake'u.
Aapo'ik betana ju'u tua in allea'u”,
ti jiakai. 18 Jiba itepo tee a' jikkajak
junaka'a jiawaita, teeka betana
au nokakamta. Bwe'ituk itepo,
Jesukrijtota mak junama'a kaupo,
aapo'ik yeu puaka'po, tee aamak
aanen.

19 Senu weemta ket, itepo, che'a
juni'i a eiyaatumta te jipue, juka'
che'a bat naataka, jume' Liojta
betana a' ju'uneiyaatuawakame
ji'ojteka'uta. Eme'e intok, tua
tu'isi anne, junaka'a Liojta betana
nok lutu'uriata a' mammate'eteko.
Tachiriata, ka machiku a' beete'e
benasi machikai. Jesukrijtota
a'abo notte'u tajtia emou
alleewametunee'uta, intok chokita,
matchuu yeu weamamta benasi
machika, emou tu'ik emou a'
yuma'apo tajtia. 20 Taa inika'a bat
eme'e ju'uneiyaane, jum Liojta
nok lutu'uriapo, juka' ji'ojteita,
kaabeta, aapo a' ea'po aman, ju'u
a' teuwaa'ut ju'uneene. 21 Bwe'ituk
juname'e, bat naataka, chukula
yeu weenemta teuwaakame, juka'
bem teuwaa'uta, jakwoo juni'i, ka
bempo bem suawapo oo bem junen
ea' betchi'bo, bem ea'po aman
a' teuwaak. Ala bempo, wepulsi

Liojta betchi'bo jiapsakai, Liojta betana weyemta teuwaak, junuen Liojta betana, a' tu'u jiapsie aet ju'uneetuawakai.

Jume'e, ka lutu'uriata yee majtame

2 Taa junakriapo ket, Ijra'el yoemrata nasuk aanen, ka lutu'uriapo, jume'e, Liojta betana emo yeteu noktuawa'ati jia'um. Intok jiba junuen ketchia, emo nasuk annee, ka lutu'uriapo, jume'e, Liojta betana yee majtaneeme. Juname'e, etbwa, bem ea'po aman, yee nanasontemta yee majtane. Intok junuen, yo'owe Jesukrijtota, juka' am jinne'ukamta, ka a' sual tebokai. Ini'i intoko, seej chukti bem lu'utinee'uta ameu ya'ane.
2 Juebenaka intok, inime mak eene. Ame benasi si'imeku ka tu'isi jiapsakai. Intok juname' betchi'bo, juka' Liojta nok lutu'uriata, ae yee jinne'uwamta, ka sualwaka, jaana jiawaanaa. **3** Inime'e, tomit bem kopte' betchi'bo, aa noki'ichiata enchim majtaka, enchim attea enchim u'aane. Taa juname'e, bempo'im, jiba betchi'bo bem kokkonee'u, ameu yuma'ane. Bwe'ituk inime'e binwatuk naateka, ka tu'isi tawalamtaka, bem kokkonee'uta ameu chupia.
4 Bwe'ituk ju'u Lios, jume' ankelesim, ka tu'isi aukame, ka am jiokoek. Ala, jiba betchi'bo taji beeteu, bem jiokot emo bitnee'po am su'u tojak. Intok junama'a ka mamachiku, e'eta'im benam am tawaak, Liojta yee ya'uraa bittuanee'uta taewaita yuma'u tajtia. **5** Intok ket, kia juka' che'a bat naataka yoemrata jiapsisuka'um juni'i ka jiokoek ju'u Lios. Ala, ba'ata ameu bittuak, junae ka tu'i yoemratawi. Taa juka' Noe tuka'uta jiba a' jinne'uk. Juka' Liojta betana tu'ik yee majtakame. Junaemak intok ketchia, jume' woo busanim aamak jo'aakame. **6** Ket ju'u Lios, jume' bwere jo'aram, Sorooma' teamta intok Komoora' teamta, bem lu'utinee'uta ameu chupak am nappojtu'u tajtia am tayakai. Junaka'a junuen, chukula yoemrata, ka tu'ika jiapsinemta, a' bichaka a' mammatene' betchi'bo.
7 Taa juka' Loot tuka'uta junama'a a' jinne'uk. Juna'a, Liojta bichapo tu'i yoemtukan. Intok aapo, juka' yoemrata ka tu'ik bo'o jooriamta bichaka, tua ka allean. **8** Bwe'ituk chikti ta'apo juna'a tu'i yoeme, junae yoemratamak jiapsakai, ama butti ka allean, junama'a, juname'e ka tu'ik joame bichaka, intok ka tu'ik nokame jikkajakai.
9 Junuen, ju'u achai Lios, jume' wepulsi aapo'ik betchi'bo jiba jiapsibaeme, si'ime ka tu'ik betana am jinne'u betchi'bo ama yuma'ane. Jume' intok, ka tu'i yoemem, taewata, aapo'ik yee aet a' ya'uraa bittuanee'uta yumak, jiokot emo am bittua betchi'bo utte'apo am suma'alaa.
10 Ju'u achai Lios intok, che'a juni'i jiokot emo am bittuane, wame'e si'imeta ka tu'ik bem eiyaa'uta bo'o jooriaka jiapsame. Intok Jesukrijtota a' nesaurita ka yo'oreme. Jume' ka a yuutume intok kaita jain eiyaame. Katim majjae, si'ime yo'o ya'uraata jaana bem jiaawaane'po. **11** Jume' ankelesim, si'imeku yumaka intok

nesaweka juni'i, ka inime'e benasia junaka'a ya'uraata jaana jiaawaka achai Liojta bichapo ka tu'isi am tawaa.

12 Taa inime'e o'owim, jume' naikim wokekame, kia beja jiapsaka intok ka suawakame benasi mamachi. Jume' junuen, bwijwaka intok su'a betchi'bo jiba yeu tomtilame. Ka bem aet ju'unea'ut juni'i, ka tu'isi nooka. Taa juname'e, jiba jume' juyapo jiapsame benasi kokkone, 13 watem bem jiokot emo bittuaka'a benasia, jiokot emo bichakai. Inime'e, kia lautipo ka tu'ikue emo alleetuaka, tua emo allea'a benasi'ea. Inime'e tua tiusi mamachi. Intok enchim alleaka nau ane'epo bempo emomak aneka, ka amma'ali aneka, enchim nasonte. Junuen bempo ka tu'ik joaka, junae alleewamtae emo alleetuakai.

14 Jabe jamutta juni'i bichaka, sep a' waatane. Ka tu'ik bem joonee'uta, inime'e ka aawaj kop kopte. Jume' kee tu'isi Krijtota betana lutu'uriat ju'uneame, am bai ta'aaka, ka tu'ik am jootua. Bempo, jain juni'i jita waatiawamta eiyaaka a' joo ta'aa. Ka tu'u yoemrataka, ka tu'isi ameu chupia. 15 Juname'e ka tu'isi jiapsa. Juka' lutu'uriata, Liojta betana weyemta su'u tojakai, chiktukame benasi maachi. Bat naataka, senuk, Liojta betana yeteu noktuawakamta, Balaam teamta, Beor teamta u'usi ayuka'a benasi anekai. Juna'a, ka tu'ik bo'o jooriaka, yu'in tomibaen. 16 Intok juna'a junuen ka tu'ik a' joa'u betana sua tejwaatuk. Buuru, ka a nokaka juni'i, yoem jiawaipo au noktuawakai, ka suasi a' ane'uta a' u'aakai.

17 Inime'e o'owim, posom, ka ba'aka benasi maachi. Intok jume' naamum, ka ba'akame, jekae weiyaawame bebena. Inime'e, ameu chupia, jum che'a ka mamachikun, jiba betchi'bo bem aman tawaanee'uta. 18 Bwe'ituk bempo, kia beja tua nokaka, tu'isi ujyoisi emo etejo. Intok bempo, ka tu'ik bem joa'ue intok si'imeku ka tu'isi bem jiapsa'ue am bai ta'aaka am utte'a jooria, jume' lutu'uriapo ju'ubwa jeela ka lutu'uriata sualeme betana jinne'urimtuka'um. 19 Ka tu'ika intok bettesi machik betana, ka bem a' bitnee'uta am majtaka juni'i, taa bempo su juname'em, jume' ka tu'ik bem joa'u emo su'u tojilam. Bwe'ituk jabetaka juni'i jitau au su'u tojilataka jiapsame, junae betana yuu'iritune. 20 Bwe'ituk jume'e, yo'owe Jesukrijtota, juka' itom jinne'ukamta a' suallame, intok junuen, inim si'ime ka tu'ik betana yeu saka'alamtakai, intok chukula juchi junaka'a tu'ureka intok au emo su'u tojako, juname'e, che'a bat bepa, ka tu'isi tawalamtune. 21 Bwe'ituk juname' betchi'bo, che'a juni'i tu'i ean, juka' tu'ik ausu'lika lutu'uriata, yee jinne'umta, ka bem a' ta'aako. Intok ka junuen a' ta'aaka intok chukula juka' Liojta betana nok lutu'uriata, yo'orisi machik aapo'ik betana bem majtawaka'uta, juchi a' koptaneekai. 22 Inimmeu tua yeu chupia wa'a lutu'uria inen jiame: "Ju'u chu'u, yeu a' tojaka'uta juchi bwa'aka." Intok: "Ju'u koowi jamut, ju'ubwa uubaawaka juni'i, techoapo bo'otek", ti jiame.

Jesukrijtota jaisa a' nottinee'u

3 Krijtopo nemak werim, in nake'um, iniamak wooi jume' ji'osiam in emou bittuala'um. Jum wooi ji'osia ji'ojteimpo, tua junen jiaka, ne enchim a' mammate i'a, tu'ikut enchim nok tetejwaakai.
2 Bat naataka, jume'e, Liojta betana yeu pu'awaka, yeteu noktuawame teuwaaka'ubeu waatine. Intok yo'owe Jesukrijto, itom jinne'ukamta betana nesaurita, jume' aapo'ik betana yeteu bittuarim, enchim majtaka'uwi waatine.
3 Inika'a eme'e bat mammatene. Chukula taewaim lu'utiseo, jume' Liojta betana weyemta ka yo'oreka, jaana jiawaaneeme annee'po. Inime'e, bempo, ka tu'ik bem joopea'po aman junuen jiapsakai.
4 Intok inen nattemainee: "Jaisa yeu siika, bat naataka ju'u Jesukrijtota a' nottine'po teuwaawaka'u. Bwe'ituk bat naataka itom yo'owasuka'um kokkok naatekai, si'ime inim a' ju'unaktewaka'a benasi maachi", ti jiunee juname'e.
5 Bempo ka a' ju'uneiyaabaeka, ka ju'unea, che'a bat naataka naatekai, juka' teekapo ayukamta jaibu a' ju'unakteituka'po. Intok juka' bwiata, Liojta junuen a' nesaweka' betchi'bo, ba'apo yeu machiakamta. Intok juna'a bwia, ba'ae jiapsa.
6 Taa intok, ju'u bat naataka inim jiapsa'u, ba'ae subimnek, intok lu'utek.
7 Taa intok, ju'u teekapo ayukame intok ini'i bwia, i'an ayukame, tajiae lu'utine. Jiba achai Liojta junen a' nesaweka' betchi'bo. Juna'a taji am taya'ane, taewai yumak, Liojta yee ya'uraa bittuao, jume' ka tu'i yoemem jiba betchi'bo, ka tu'isi tawarimtaka, am su'atuneeo.
8 Intok ketchia, Krijtopo nemak werim, tu'isi in nake'um, ka eme'e a' koptane, achai Liojta, juka' senu taewaita, senu miil wasuktiam benasi a' bicha'po. Intok kia jume' senu miil wasuktiam, wepul taewaita benasi a' bicha'po.
9 Kaachin lutu'uriapo ju'u achai Lios, juka' a' teuwaarita yeu a' machia betchi'bo, binwatu o'oben, watem junuen a' bichao juni'i. Ala binwa a itot bo'o bicha. Bwe'ituk, kaabem, jiba betchi'bo kokko i'a. Ala si'imem, aapo'iku bicha emo am jiapsi kuakta i'a, bem jinne'uimtune' betchi'bo.
10 Taa ju'u taewai, yo'owe Jesukrijtota aet a'abo nottinee'u, ka tua a' bo'o bitwao su yuma'ane. Senuk jita etbwabaeka, ka bo'o bitwaka a' weye'e benasia. Junak san ju'u teekapo ayukame, unnaa majjaiwatchisi jiaka lu'utine. Jume' chokim intok junammea ya'arimtuka'um tajiae tokti lu'utine. Ju'u intok bwia, si'ime ju'u aet ayuka'umak taya'atune.
11 Junuen si'imeta lu'utineeo san ju'uneiyaakai, che'a juni'i san eme'e, eaka, Liojta bichapo tu'isi jiapsaka intok jiba enchim a' yo'orinee'uta ka koptaka jiapsine.
12 Junaka'a taewaita, achai Liojta junuen yeu pu'arita yuma'anemta, eme'e a' bo'o bitne. Intok lauti a' yuma'ane' betchi'bo, enchim a joa'ut jiapsekai. Intok Liojtau bicha jiba nokne. Junae taewaitchi, jume' chokim tajiae lu'utine. Intok juname'e, ae ya'arituka'uta, taji beete'po

kajjo'otine. 13 Taa itepo ala, itom
ama jiapsinee'uta, teekata bemelak,
ta'abwik tee bit bo'o bicha. Intok
juka' bwiata, bemelak, aapo'ik
Liojta itou na'ikiaka'uta. Junamani,
si'ime tu'ika tu'uwa ausu'litune.
14 Junuen san, Krijtopo nemak
werim, tua in nake'um, inika'a
ket bo'o bichakai, tua eme'e emo
utte'a jooriane, Liojta junuen, yanti
elaka, intok jita ka tu'ik juni'i,
kaita ya'arika, emou a' yebijne'
betchi'bo. 15 Inika'a, eme'e ka
a' koptane, achai Liojta a itot a'
bo'o bicha'uta, itom jinne'ubaeka
a' weye'po. Ket jiba junaen emou
ji'ojtela ju'u Krijtopo itomak weri,
tua itom nake'u, Paplo' teame,
Liojta, suawata aet autuaka'po
amani. 16 Intok si'imekut, a' ji'osia
ji'ojteimpo inika'a weyemta
teuwaa. Junae betana, waate
aet ju'unee betchi'bo obiachi
o'oben. Jume' intok, kaita ta'aame,
intok jume'e, ka wepulsi Krijtota
sualeme, ta'abwisi a' ta'aaka, yee
a' majtaka a' sual tebo. Jum Liojta
nok lutu'uriapo, watek, ka junama
wa'am a' ta'aaka, junaen bem yee a'
majta'a benasia. Junuen, juname'e,
jiba betchi'bo aet kokkoneekai.
17 Junuen san, Krijtopo nemak
werim in nake'um, eme'e, inia
betana jaibu ju'uneakai, emo
suuane. Junuen, jume' tua ka
tu'ik bo'o jooriame, bem ae yee
bai tatta'a'ue, ka enchim junae
bai ta'aatune' betchi'bo. Intok ka
junuen eme'e Liojta yuma'isi a'
sualeka intok chukula ji'obeka, ka
tua Liojtamak eaka jiapsine.
18 Taa itom yo'owe Jesukrijtota,
juka' itom jinne'ukamta betana
weyemta, eme'e tu'isi aet ju'uneaka
a' ta'aane. Intok aapo'ik tua yee
a' nake'e benasia, junuen a' ta'a'
betchi'bo, aet jiapsine. Aapo'iku,
naksi eiyaawaka a' yo'orinaa'u,
i'an, intok jiba betchi'bo, au
lutu'uriatune. Tua junuentune.

1 Joan

Ju'u yee jinne'umta betana nok lutu'uria, yee majtawame

1 Che'a bat naataka, kee jita ayuo,
ju'u jaibu jiapsamta betana te
emou ji'ojte. Juka' itom jikkajaka'uta,
intok tua itom pusimmea itom
bichaka'uta. Bwe'ituk itepo a'
bichak, intok itom maammea te aet
mammasuk. Ini'i weyeme, Krijtota
betana intok a' nok lutu'uria, yee
jiapsituamta betana weye. **2**Aapo ito
nasuk jiapsak. Ite intoko a' ta'aak.
Intok aapo'ik betana weyemta tee
a' teuwaa. Intok emou bicha tee a'
teuwaa, inika'a jiba yuu jiapsiwamta
betana. Ini'i san, achai Liojtamak
jiapsan. I'an intok itou au yeu
machiala. **3**Junuen san, juka' itom
bichaka'uta, intok itom jikkajaka'uta,
itepo emou bichaa a' teuwaa, junuen,
enchim junae betana itomak eene'
betchi'bo. Itom junuen lutu'uriapo,
achai Liojta mak, intok a' u'usimak,
Jesukrijtotamake itom ea'a benasia.
4Junuen san inika'a itepo emou
ji'ojte, junuen, si'imeku enchim
alleene' betchi'bo.

Ju'u achai Lios, lutu'uria ausu'li

5Ini'i intok juna'a, ju'u lutu'uria,
Jesukrijtota betana, aapo'ik itom
majtaka'u. Intok ket ju'u itom emou
teuwaa'u, achai Liojtat, si'imeku
tu'ik lutu'uriata aet ayuka'po.
Intok aapo'ikut, ka tu'uwata, kaita
aet ayuka'po, machiku anemta
benasi machikai. **6**Itepo intoko,
aapo'ik sualeka aamak ito ea'ati
jiakai, intok junuen ket, itepo ka
tu'isi jiapsa'ateko, itom teuwaa'u,
intok itom joa'u, ka lutu'uriatune.
7Taa itepo, aapo'ik ea'po aman,
tu'isi jiapsa'ateko, aapo'ik Liojta,
tu'ik bo'o jooria'a benasia, junak
itepo, si'ime nanancha nau eaka
jiapsine. Intok junuen, a' u'usiwata,
Jesukrijtota, kuuset a' mukuka'ue,
itepo, si'ime itom ka tu'uwa ya'arim
betana te jiokoiri.

8Itepo intoko, juka' ka tu'ik, kaita
itot aayuk ti jiakai, itepote ito bai
tatta'aane, intok kaita lutu'uria itot
aayuk. **9**Taa itepo, itom ka tu'uwa
ya'arim aapo'ikuu bicha nokaka
yeu am bwisekai, aapo ju'u Lios,
a' teuwaa'uta chupa' betchi'bo a
yoem'eiyaatu intok Krijtota itom
ya'ariaka'u betchi'bo, aapo'iku
lutu'uria junuen juka' ka tu'ik itom
ya'ari a' jiokoi betchi'bo, intok
juka' ka tu'ika itot ayukamta, itom
a' koptane' betchi'bota itom au
yuma'atuane. **10**Taa itepo, ka tu'ik,

ka ito ya'ari'iti jia'ateko, aapo'ik Liojta, ka lutu'uriata a' teuwa'a benasi a' joone. Intok aapo'ik betana juka' nok lutu'uriata, ka lutu'uriapo itot aayuk.

Krijto, ju'u Liojtau itom nokriame

2 In nake'um, inika'a ne emou ji'ojte, ka tu'ik, ka enchim a' joone' betchi'bo. Taa seenu, ka tu'isi aulatuko, achai Liojta bichapo itom nokrianemta itepo a' jipue, Jesukrijtota. Aapo intoko a' tu'ure'po aman tu'ik yee jooria. **2** Aapo ju'u Jesukrijto, itom ka tu'uwa ya'arim betchi'bo jiokot ya'atuka, a' beje'ewai tuk. Taa intok ka ito betchi'bo jiba, taa ket si'ime inim jiapsame ka tu'uwa ya'arim betchi'bo ketchia.

3 Itepo intoko, Jesukrijtota nesaurita a' sualeka a' bo'o jooria'ateko, junak san ket, itepo ju'uneene, aapo'ik itom a' ta'aaka itom a' suale'po. **4** Taa seenu, jaibu au a' ta'a'ati jiakai, taa intok ket aapo'ik betana nesauri ji'ojteita, ka a' nok jikkaja'ateko, juna'a kia aa noki'ichi, intok kaita lutu'uria aet aayuk. **5** Taa ala, ju'u, aapo'ik betana nesauta joame, juna'a, achai Liojta tua lutu'uriapo, yuma'isi a' nak ta'aala. Inien san, itepo a ju'unea, aamak eaka itom a' suale'po. **6** Ju'u junuen, achai Liojta mak eaka au jiapsa'a ti jiame, juna'a Jesukrijtota jiapsisuka'a benasia jiapsine.

Ju'u bemela nesauri

7 Krijtopo nemak werim, in nake'um, kannee jita bemela nesauta emou ji'ojte. Jiba ju'u nesauri, che'a bat naataka naateka enchim jipu'usuka'u. Ini'i nesauri, bat naataka weeria juna'a, ju'u jaibu enchim jikkajisuka'u. **8** Taa junuentaka juni'i, ju'u in emou ji'ojtee'u, jiba a' bemela nesaurituka'a benasi yeu weama. Inika'a, Jesukrijto, lutu'uriapo a' chupa'i. Intok kia eme'e juni'i ket a' ya'arikai. Bwe'ituk, bat naataka ju'u aapo'ik betana, ka machisi, ka ju'unakkiachiaka'u, i'an lu'uti sime. Intok i'an ju'u tua lutu'uriapo, Liojta betana weyeme yeu maachi.

9 Taa seenu, Liojta betana lutu'uriata au a' ta'a'ati jiame, taa Krijtopo aamak werik omtakai, juna'a junuen, ketuni ka lutu'uriapo Liojta betana weyemtat ju'unea. **10** Ju'u, Krijtopo aamak werik a' nakeme, Liojta betana a' nok lutu'uriata ta'aaka jiapsa, machiku anemta benasi machikai. Intok kaita tunee ju'u ka tu'ik a' ya'atuaneeme. **11** Taa ju'u, Krijtopo aamak werik omtame, juna'a, Liojta betana lutu'uriata ka ta'aaka, ka tu'iku jiapsa. Intok ka ju'unea jakun bicha a' weye'po. Bwe'ituk ju'u ka tu'uwa, ka mamachi benaka, ka a' bittua.

12 In yoemiam benasi in eiyaa'um, inien ne emou ji'ojte. Bwe'ituk Jesukrijtota enchim suale' betchi'bo, ju'u Lios enchim ka tu'uwa ya'arimmet enchim jiokoiri. **13** Eme'e u'usekame, emou ne ji'ojte bwe'ituk eme'e a' ta'aalam, waka'a, kee jita ayuo, Liojta mak jaibu jiapsa'uta. Eme'e, ju'ubwa yo'otume, emou ne ket ji'ojte bwe'ituk eme'e, juka' bebeje'erita a' koba'i.

Intok eme'e, ili uusim, emou ne ji'ojtela bwe'ituk achai Liojta eme'e

a' ta'aalam. 14 Eme'e u'usekame,
emou ne ji'ojtela bwe'ituk eme'e
a' ta'aalam, waka'a, kee jita ayuo
Liojta mak jaibu jiapsa'uta. Eme'e,
ju'ubwa yo'otume, emou ne ji'ojtela,
bwe'ituk eme'e u'utte'aka'em intok
eme'e Liojta betana nok lutu'uriata
a' sualla. Intok juka' bebeje'erita a'
koba'i.

15 Eme'e, inim ayukamta intok
ka tu'ik bo'o jooriawamta ka a'
eiyaane. Senu intoko, junuen, inim
ka tu'ik eiyaaka a' bo'o jooria'ateko,
achai Liojta tua ka a' nak ta'aane.
16 Bwe'ituk kaita wa'a ka tu'ika inim
weyeme, achai Liojta betana weye.
Ala jiba inim yeu simlaa. Senuk,
ka tu'ik a' tu'ureka a' joopea'uta,
senuk a' tu'ureka a' bicha'uta, a'
waatiawame intok inim ayukamtae
a' eiyaanaa'uta jariuwame, si'ime
ini'i weyeme, inim bwiapo ka tu'ika
weye. 17 Intok ju'u inim ayuka
jiapsame, lu'uti sime. Si'ime ju'u
tua ka tu'ika bo'o jooriapeewamta
mak nau. Taa ju'u, Liojta ea'po
aman jiapsame, jiba yuu betchi'bo
jiapsine.

Ju'u lutu'uria, intok ju'u ka lutu'uria

18 Eme'e, tu'isi in nake'um,
yuma'asuk ju'u taewai. Eme'e jaibu
a' ju'uneiyaa, senuk, Jesukrijtota
beje'eka a' yebijne'po. I'an intoko,
juname'e Krijtota beje'eka aneme
juebena o'oben. Jiba inia betchi'bo
san itepo ju'unea, taewaita
a' yuma'asuka'po. 19 Juname'e,
ito nasuk yeu saka'alam. Taa
lutu'uriapo ka itomak ean.
Bwe'ituk inime'e, lutu'uriapo
ito benasi ea'ateko, itomak tawa
ean. Taa junuen yeu siika, junuen,
ka si'imem ito benasi ea'po a'
ju'uneiyaana' betchi'bo.

20 Taa eme'e, Jesukrijtota betana
tu'u jiapsiwata emot jiapsituari.
Intok si'ime eme'e lutu'uriapo Liojta
nok lutu'uriat ju'unea. 21 Junuen ne
emou ji'ojte, bwe'ituk ne ju'unea,
lutu'uriata enchim a' ta'aa'po. Intok
ka emou a' be'e' betchi'bo. Intok
eme'e ju'unea, jita aa noki'ichiata
juni'i, Liojta betana lutu'uriata mak,
ka a' weye'po.

22 Inika'a em ju'uneiyaa'em, ju'u
ka lutu'uriata teuwaame, ini'i san
juna'a, jiba ju'u Jesuj teamta, ka
a' Krijto'o ti jiame. Ini'i ket juna'a,
ju'u, Jesukrijtota beje'eka aneme.
Bwe'ituk ini'i, achai Liojta, intok
kia juka' a' u'usiwata juni'i, ka
teuwaaka, ka am sual tebo. 23 Ju'u,
jabetaka juni'i, Liojta u'usita, ka a'
sualeka, ka a' juna'a ti jiame, juna'a,
achai Liojta juni'i ka a' ta'aane. Taa
ju'u, Liojta u'usiwata, au suale'eti
jiaka, watem bichapo a' teuwaame,
juna'a ket, achai Liojta a' sual ta'aa.

24 Junuen san beja, juka' Liojta
nok lutu'uriata, che'a bat naataka
enchim jikkajaka'uta, ka a' koptaka
a' ju'uneiyaane. Intok junuen eme'e,
enchim jikkajaka'u waate'eteko, ket
eme'e, jiba betchi'bo Liojta u'usi
mak intok achai Liojta mak eaka
tawane. 25 Intok aapo ju'u Jesukrijto,
juka' jiba yuu jiapsiwamta itom
bitne'eti jiaka, itou a' na'ikiala.

26 Inika'a ne emou ji'ojtei, jume'
enchim bai tatta'aame betana emou
nokakai. 27 Taa eme'e, Jesukrijtota
betana, juka' Liojta tu'u jiapsita
emot jiapsatuari. Intok junuen ka
utte'a, senuk enchim a' majtane'po.
Bwe'ituk jiba aapo, ju'u Liojta

tu'u jiapsiwata, si'imeta enchim majta. Inika'a intok, ju'u enchim majta'u, tua lutu'uria. Intok ka aa noki'ichia. Junuen san eme'e, jiba Jesukrijtotamak eaka jiapsine, Liojta tu'u jiapsita junuen enchim a' majta'apo amani.

28 I'an intoko in nake'um, Jesukrijtota ka koptaka aamak eaka jiapsine. Junuen, kaachin itepo tiweka a' majjaune, aapo'ik inim itou a' yepsako. 29 Eme'e su intok jaibu ju'uneakai, Jesukrijtota, si'imeku lutu'uriakamta a' joa'apo, ket eme'e ju'uneene, si'imem wame'e tu'ik bo'o jooriame, Liojta betana am yoemiamtuka'po.

Jume' Liojta yoemiam

3 Eme'e a' ju'uneiyaane, achai Liojta, tua itom a' nake'po. Junuen san, itepo te Liojta yoemiam benasi ta'eewa. Intok tua junuen lutu'uria. Inia betchi'bo san, jume' inim ka tu'isi jiapsame, ka junuen itom ta'aa, bwe'ituk inime'e, aapo'ik Liojta juni'i ka a' ta'aa. 2 Krijtopo nemak werim, in nake'um, i'an itepo Liojta yoemiam. Intok itepo kee a' ju'uneiyaatuawa, chukula ju'u itom bittunee'ut, taa itepo ju'unea, Jesukrijtota a'abo a' notteo, aapo'ik benasi itom bittune'po. Bwe'ituk junak itepo, aapo'ik tua a' machiaka'a benasi te a' bitne. 3 Intok jabetaka juni'i, inien aapo'ik bit bo'o bichame, Liojta bichapo si'imeku tu'isi jiapsine, Jesukrijtota, ka tu'ik, kaita aet ayuka'a benasia.

4 Taa jabetaka juni'i, ka tu'ik yaakame, Liojta nesauri beje'eka aune. Bwe'ituk ju'u ka tu'ik joowame, Liojta nesauri beje'ewame juna'a. 5 Eme'e jaibu em ju'unea, Jesukrijtota, itom ka tu'uwa ya'arimmet itom jiokoibaeka, inim yeu a' machiaka'po. Intok aapo'ik, kaita ka tu'ik a' ya'ariaka'po. 6 Junuen san, jabetaka juni'i, Jesukrijtota mak eaka jiapsame, ka tu'ik ka a' joone. Taa jabetaka juni'i, ka tu'ik bo'o joaka jiapsame, juna'a, ka a' sual ta'aa, intok kia ae betana weyemtat juni'i, ka ju'unea. 7 Tu'isi in nake'um, ka eme'e emo bai tatta'aa tebone. Ju'u tu'ik bo'o jooriaka jiapsame, tu'i yoemtune. Aapo'ik Jesukrijtota tu'ik a' joa'a benasia. 8 Taa ju'u ka tu'ik joame, bebeje'erita mak ea. Bwe'ituk ju'u bebeje'eri juna'a, ju'u che'a bat ka tu'ik yaaka, i'an tajtia a' joame. Junae betchi'bo ju'u Liojta u'usi, jiba inika'a bebeje'erita ya'ari, a' lu'utabaeka a'abo yepsak.

9 Kaabe, Liojta betana yoemiataka, ka tu'ik joo sisimne. Bwe'ituk junuen, achai Liojta betana ta'abwi jiapsita, bemelak aet jiapsatuari, intok junuen kaachin jiba ka tu'ik joaka a jiapsine. Bwe'ituk junuen Liojta yoemiatakai. 10 Ju'unakkiachi jabem Liojta yoemiamtuka'po, intok jabem bebeje'erita betana yoemiamtuka'po. Bwe'ituk jabetaka juni'i, ka tu'ik bo'o jooriame oo aamak werik ka a' nakeme, juna'a ka Liojta betana weye.

Si'ime te naas ito nakpo yuma'i

11 Bwe'ituk ju'u, Liojta betana nok lutu'uria, che'a bat naataka enchim jikkajisuka'u, ini'i juna'a: Ju'u naas itom ito naknee'u. 12 Ka itepo, ju'u Kain tuka'uta benasi mamachine.

Juna'a, bebeje'erita betana weyen. Intok a' sailawata me'aak. Juna'a intok, jaisa betchi'bo a' me'aak. Bwe'ituk ju'u Kain tuka'u ka tu'ik jooan. Ju'u intok a' sailawata joa'u, tu'ireakan.

13 Krijtopo nemak werim, kaachin eme'e eene, jume' inim ka tu'isi jiapsame betana omtawakai. 14 Itepo ka nappat, ka tu'isi tawarimtaka, Liojta bichapo kokkolame benaka i'an te jiapsa. Intok bemelak itom jiapsituawa'po te ito ju'uneiyaa. Inika'a intok te ju'uneiyaa, Krijtopo itomak werim itom am nake' betchi'bo. Ju'u, aamak werik ka nakeme, ketuni Liojta bichapo ka jiapsamta benasi maachi. 15 Jabetaka juni'i, aamak werik omtame, Liojta bichapo yee su'ari benasi machine. Eme'e intok ju'unea, jabeta juni'i yee su'arik, jiba yuu a' jiapsinee'u, kaita aet ayuka'po. 16 Jiba ju'u Jesukrijtota ito betchi'bo a' mukuka'ue, itepo a' ta'aa, juka' tua yee nakwamta. Intok junuen san itepo ketchia, Krijtopo itomak werim ania betchi'bo itepo su'atuneeka juni'i te ito nenkine. 17 Bwe'ituk seenu, kaita'po jiokot eaka jiapsakai, intok juka'a, Krijtopo aamak werik, tua jiokot eamta ju'uneiyaaka, intok ka ae tana jiokot'ea'ateko, junuen, tua kaachin Liojta yee nake'e benasi a yee nakne. 18 In nake'um, ju'u itom yee naknee'uta, ka ju'u senuk teuwaa'ue lutu'uriatune. Ala, lutu'uriapo itom yee naknee'u, itom joa'ue ju'uneiyaanaa.

Achai Liojta bichapo, ka ee majjaeka itom annee'u

19 Inien san itepo a ju'uneene, Liojta betana lutu'uriata itom suale'u a' lutu'uriatuka'po. Intok junuen itepo, Liojta mak nau tu'utelamtaka, aapo'ik bichapo ka ae tana jain'eene. 20 Bwe'ituk ito nasuk seenu, Liojta bichapo ka tu'isi a' ane'uta au ju'uneiya'ateko, aapo ju'u Lios junuen itom ito ju'uneiya'abepa che'a itot ju'unea. Intok aapo si'imeta ju'uneiyaakai. 21 Junuen san tu'isi in nake'um, itepo, Liojta bichapo tu'isi itom jiapsa'uta ito ju'uneiya'ateko, junak ae bichapo itepo ka jain eaka te au bicha nokne. 22 Aapo intoko, si'imeta juka' itom au bichaa a'awa'uta, itou a' autua simne. Bwe'ituk itepo, aapo'ik betana juka' nesauta te a' bo'o jooria. Intok itepo, itom joa'ue aapo'ik te alleetua. 23 Ju'u intok, aapo'ik nesauri, juka' a' yoemiawata, Jesukrijtota itom sualnee'u, juna'a. Intok ket, naas itom ito naknee'u, aapo'ik itom aet saweka'po amani. 24 Jume'e, aapo'ik betana nesauta bo'o jooriame, inime'e, aapo'iku mak eaka jiapsa. Itepo te ju'unea, aapo'ik itomaktuka'po, aapo'ik tu'u jiapsiwata itot a' autuari betchi'bo.

Liojta betana ju'u tu'u jiapsi, intok ju'u jiapsi, Krijtota beje'eme

4 Tu'isi in nake'um, ka eme'e si'imem jume' Liojta betana emo ju'uneetuawa'ati jiame sualbaane. Ala eme'e, amet ju'uneebaane, juname'e, Liojta tu'u jiapsi amet ane'epo oo ka a' juna'atuka'po. Bwe'ituk jume' ka lutu'uriata teuwaame inim juebena, Liojta betana emo noktuawa'ati jiame. 2 Taa inen eme'e a' ju'uneiyaanee juka' Liojta betana

tu'u jiapsita aet anemta. Ju'u,
Jesukrijtota lutu'uriapo ito benasi
inim yoemtaka yeu a' machiaka'po
a' teuwaame, ini'i, Liojta betana
tu'u jiapsi aet jiapsa. 3 Taa ju'u,
Jesukrijtota, ka inien a' sualeka
a' teuwaame, Liojta tu'u jiapsi ka
aet jiapsa. Ala ini'i, Jesukrijtota
beje'eka jiapsi aet aane. Eme'e
a' ju'uneiyaa, junaka'a Krijtota
beje'eka, ka tu'ik jiapsekamta a'
yebijne'po. I'an intoko jaibu inim
aane.

4 Tu'isi in nake'um, eme'e, achai
Liojta yoemiampo ta'eewa. Intok
eme'e, juname'e ka lutu'uriata
teuwaame, am koba'i. Bwe'ituk
ju'u Liojta betana weyeka, enchim
aniame, che'a juni'i utte'ak, ju'u
bebeje'eri, jume' inim ka tu'isi
jiapsame aniamta bepa. 5 Juname'e,
inim ka tu'ikut eaka jiapsa. Intok
junuen san, inim weyemta betana
jiba yee majta. Jume' wate intoko
inim weyemtat jiapsekame, juka'
bem teuwaa'uta jikkaja. 6 Taa itepo,
achai Liojta yoemiam te. Ju'u intok,
achai Liojta sual ta'aame, itom
jikkajine. Taa ju'u, ka achai Liojta
sual ta'aame, ka itom jikkajine.
Inien san itepo a amet ju'uneene,
jabeta Liojta betana tu'u jiapsita
lutu'uriata yee ju'uneetuamta aet
anne'po. Intok jabeta, bebeje'erita
betana ka tu'ik jiapsita aet anne'po.

Lios aapo juna'a yee nakeme

7 Tu'isi in nake'um, a itepo ito
naas nakne. Bwe'ituk ju'u yee
nakwame, Liojta betana weye.
Jabetaka juni'i, yee nak ta'aame,
juna'a, Liojta betana yoemiari,
intok Liojta sual ta'aa. 8 Jabetaka
juni'i, ju'u ka yee nakeme, achai
Liojta kee a' sual ta'aa. Bwe'ituk
aapo ju'u Lios juna'a, yee nakeme.
9 Ju'u Lios, itom a' nak ta'aa'u
inim a' ju'uneiyaa tebok junuen,
jiba aapo'ik betana juka' a' wepul
yoemiata a'abo inim a' bittuakai.
Junuen jiba aapo'ik betana juka'
jiba yuu jiapsiwamta itom bitne'
betchi'bo. 10 Inen weyeka juna'a,
ju'u yee nakwame. Ka itepo bat
aapo'ik Liojta nakekai. Ala aapo
junuen bat itom nakekai. Intok
aapo, a' yoemiawata itou bittuak,
itom ka tu'uwa ya'arim betchi'bo,
jiokot au a' bitne' betchi'bo.

11 Tu'isi in nake'um, achai Liojta
junuen tu'isi itom a' nakeka'po
ju'uneakai, itepo juni'i ket te
a ito naas nakne. 12 Aapo'ik
Liojta, jakwoo juni'i, kee jabe
a' bicha. Taa itepo naas ito
nakekai, aapo'ik Liojta, itepo a'
mabetlatune. Intok ju'u, aapo'ik
tua yee nake'uta, itepo che'a
yuma'isi a' ta'aa sakanee. 13 Iniae
te a ju'unea, Liojta mabetlamtakai
itom jiapsa'po intok aapo'ik betana
itom mabetrimtuka'po, aapo a' tu'u
jiapsiwata itot a' jiapsituarikai.
14 Intok jiba itepo tee a' bitlaa, intok
tee a' lutu'uriatuka'po a' teuwaa,
achai Liojta a' u'usiwata a'abo
a' bittuaka'po, inim yoemrata
jinne'ubaekai. 15 Jabetaka juni'i,
Jesukrijtota, Liojta betana a'
yoemiatuka'po au a' suale'e ti jiame,
Liojta betana yoemiaritune, intok
Liojta mak eaka jiapsine.

16 Inien itepo a' ju'uneiyaala intok
ket, achai Liojta itom nake'po
itepo a' suale. Aapo ju'u Lios
juna'a, ju'u yee nakeme. Ju'u intok

yee nak ta'aaka jiapsame, Liojta
betana yoemiaritaka, Liojtamak
eaka jiapsine. 17 Junuen itepo, tua
lutu'uriapo itom yee naknee'uta
ta'aane. Intok junuen, taewaita
yumako, achai Liojta yee ya'uraa
bittuao, Liojta bichapo te ka ae
tana jain eene. Bwe'ituk itepo
inim jiapsakai, Jesukrijtota benasi
Liojta betana te eiyaawa. 18 Ju'u,
Liojta nak ta'aame, majjawamta
ka ta'aane. Taa ala, ju'u, tua
yuma'isi Liojta nak ta'aawame, juka'
majjaiwamta kokoba. Bwe'ituk ju'u
majjawame, ka tu'ik yee bittua.
Junuen san, ju'u majjaime kee
yuma'isi tua Liojta nak ta'aa.
19 Itepote achai Liojta nak ta'aa,
aapo'ik che'a bat itom a' nakeka'
betchi'bo. 20 Taa seenu: "Liojta
ne a' nak ta'aa", ti jiakai, intok
junuen ket Krijtopo aamak werik
omta'ateko, ka lutu'uriata teuwaane.
Bwe'ituk seenu, Krijtopo aamak
werik, inim a' bicha'uta, ka a'
nake'eteko, junuen, kaachin, Liojta
a' nak ta'aane, juka' ka a' bicha'uta.
21 Aapo ju'u Jesukrijto, inen itom
nesawek: "Ju'u, Liojta nak ta'aame,
ket, Krijtopo aamak werik a' nakne",
ti jiaka.

Inim bwiapo, juka' ka tu'ik itom a' kokoba'u

5 Inim jabetaka juni'i, wa'a,
juka' Jesujta, lutu'uriapo
a' Krijto tuka'po a' sualeme, ini'i
Liojta betana yoemiari. Ju'u intoko,
juka' achaiwaita nakeme, ini'i
ketchia, jiba jume' junae yoemiam
nakeme tune. 2 Achai Liojta, itepo
te a' nak ta'aakai intok aapo'ik
nesauri a' joakai, junak ju'uneenee
itepo, ket jume' Liojta yoemiam,
itom am nake'epo. 3 Bwe'ituk achai
Liojta a' nak ta'aawame, aapo'ik
betana nesauta a' bo'o jooriawame
juna'a. Ju'u Liojta nesauri intok, ka
bettesi maisi maachi. 4 Bwe'ituk
jabetaka juni'i, Liojta betana
yoemiatakai, inim ka tu'ik kokoba.
Intok inim, juka' Jesukrijtota itepo
a' sualekai, junaen tee ka a' joaka
a' kokoba, juka' inim ka tu'ik. 5 Ju'u,
Jesukrijtota, Liojta a' u'useka'po
a' sualeme, juna'a jiba, inim juka'
ka tu'ik weyemta, ka a' joaka a'
koba'ine.

Jesukrijtota betana, ju'u lutu'uria teuwaawame

6 Jesukrijtota inim yeu
machiaka'uta, ba'ae intok ojboe
ju'uneiyaatuk. Ka ba'ae jiba, taa
ala ba'ae intok ojboe. Ba'apo
bato'owaawaka, intok kuuset
popontaka, a' ojbowata wo'otekai.
Intok jiba ju'u Liojta tu'u jiapsi
juna'a, ju'u iniet itom ju'uneetuame.
7 Inika'a lutu'uriateme, teekau
aane, bajikai. Ju'u achai Lios
intok ju'u Jesukrijto, ju'u nokipo
ta'eewame, intok ketchia ju'u
Liojta tu'u jiapsiwa. Inime'e bajika
intok, wepu'ulai o'oben. 8 Inika'a
lutu'uriateme inim bwiapo ket aane,
bajikai. Ju'u Liojta tu'u jiapsi intok
jume' ba'am, intok ju'u a' ojbowa.
Intok inime'e bajikai, wepu'ulaik
teuwaa o'oben. 9 Inim watem tu'ik
teuwaame, itepo junaet tu'isi am
yoem'eaka am jijikkaja. Taa ju'u
achai Liojta itou teuwaa'u, che'a
eiyaawatchi. Bwe'ituk ju'u Liojta
lutu'uria ya'atei, aapo'ik yoemia
betana lutu'uria juna'a. 10 Wa'a,

juka' Liojta yoemiata a' sual
ta'aame, juna'a, inika'a aapo'ik
betana lutu'uriataka teuwaarita
a' suale'uta a' lutu'uriatuka'po,
Liojta betana aet ju'uneetuanaa.
Ju'u intok, ka Liojta sualeme, ka
lutu'uriata a' teuwa'a benasi a'
joone. Bwe'ituk junuen, achai
Liojta, a' yoemia betana a'
lutu'uriateka'uta, ka a' sualekai.
11 Ini'i, Liojta betana teuwaari intok,
achai Liojta, jiba yuu jiapsiwamta
itot a' autuaka'uta juna'a. Intok
inika'a jiba yuu jiapsiwamta, a'
yoemiawa betana a' weye'po. 12 Ju'u,
Liojta yoemiata sual ta'aaka a'
mabetlame, juna'a ket, jiba yuu
jiapsine. Taa ju'u, Liojta yoemiata,
ka a' sual ta'aame, ini'i, juka' jiba
yuu jiapsiwamta ka a' bitne.

Ji'ojtesuka intok am sua tejwaa

13 Inika'a ne emou ji'ojte, eme'e,
Liojta yoemiata a' sualemmeu, jiba
yuu jiapsiwamta emot a' ayuka'po
enchim a' ju'uneiyaane' betchi'bo.
14 Iniat itepo Liojtat ea, jita juni'i,
juka' aapo'ik junen a' tu'ure'po
aman au bicha itom a'awa'uta,
aapo'ik itom a' bittuanee'uta
ju'uneakai. 15 Intok junuen itepo,
aapo'iku bicha itom a'awa'ut, itom
aet a' jikkaja'po ju'uneakai, ket
te ju'unea, juka' au bicha itom
a'awaka'uta, jaibu itom a' bicha'po.
16 Seenu, juka' aamak werik,
ka tu'ik, ka aet a' muk machik
joamta a' bicha'ateko, Liojtau
bicha a' nokriane. Intok junuen,
ju'u Lios, junaka'a, jiba yuu
jiapsiwamta aet autuane. Taa
junaka'a ka tu'ik joa'uta, ka ae a'
muk machiako. Ka tu'ika joowame
aet kokkowaka aayuk. Junale
benak joamta betchi'bo ne kaabem
a' nokria nesae. 17 Si'ime ju'u ka
tu'isi weyeme, Liojta bichapo
ka tu'i o'oben, taa ka si'ime ka
tu'uwa aet kokkowa. 18 Ju'uneate
waka'a Liojta, achai yo'owakamta,
ka tu'ik ka a' joone'po. Bwe'ituk
ju'u Liojta yoemia, aamaktuka
a' aniane, ju'u bebeje'eri intok,
kaachin a' ya'ane.
19 Ju'uneate, achai Liojta betana
itom yoemiam tuka'po. Taa juka'
intok, inim si'ime yoemrata, ka
tu'ik joopeamta, bebeje'erita betana
a' koba'ituka'po.
20 Intok ketchia, itepo ju'unea,
juka' Liojta u'usita, a'abo a'
yepsaka'po. Intok junaka'a, koba
suawata itot a' autuaka'po, junuen,
tua juka' lutu'uriapo, achai
Liojta itom a' ta'aane' betchi'bo.
Aapo'ik yoemiata, Jesukrijtota
sualeka, lutu'uriapo Liojtamak
eaka te jiapsa. Ini'i juna'a, ju'u tua
lutu'uriapo Lios, intok ju'u jiba
yuu jiapsiwamta yetet autuame.
21 Tu'isi in nake'um, jume' ka
lutu'uriapo liosimtaka yo'oriwame,
eme'e ka am yo'oribaane. Intok
tua junuentune.

2 Joan

Ju'u lutu'uria intok ju'u yee nakwame

1 Inepo Joan teame, yo'otakai,
ika'a ji'ojteita, Krijtopo nemak
weri mala yo'otau, Liojta betana
yeu pu'aritau nee a' ji'ojte. Intok
jume' a' yoemiammewi. Inimmeu,
tua lutu'uriapo in nake'um. Intok
ka inepo jiba ne junuen am nake,
taa ketchia, si'ime wame'e Liojta
betana lutu'uriata ta'aalame ket
am nake. 2 Enchim ne nake, juka'
Liojta betana lutu'uriata itom nau
a' ju'uneiyaaka, a' suale' betchi'bo.
Intok inika'a lutu'uriata, jiba
betchi'bo itot tawane. 3 Ju'u achai
Lios intok ju'u Jesukrijto, Liojta
yoemia, tu'ikue enchim alleetuane,
intok enchim nak jiokoline, intok
yanti elaka enchim jiapsine'
betchi'bo enchim aniane. Liojta
betana lutu'uriata enchim ta'aaka
intok enchim a' nak ta'a' betchi'bo.
4 Watem, jume' em yoemiam,
Liojta betana lutu'uriata weye'po
aman jiapsame ju'uneiyaaka, ne
ama butti alleak. Juka' achai Liojta
junuen itom aet tejwaaka'po amani.
5 I'an intoko Krijtopo nemak weri,
maala, eu ne ujbwana, itom si'imem
ito naas naknee'u betana. Ini'i intok,
in eu ji'ojte'u, ka bemela nesauri,
ala jiba juna'a, wa'a che'a bat
naataka naateka itom ju'uneiyaa'u.
6 Ju'u yee nakwame, Liojta
betana nesaurita weye'po aman,
jiapsiwame juna'a. Ju'u intoko
nesauri, bat naataka jaibu enchim
a' jikkajila'a benasia, enchim yee
nakeka jiapsinee'u juna'a.

Jume' yee bai tatta'aame

7 Bwe'ituk juebenaka aniat
rejte, jume'e, aa noki'ichiata
teuwaame: “Jesukrijtota, ka ito
benasi yoemtaka inim yeu a'
machiak”, ti jiame. Ini'i intoko, jiba
ju'u bebeje'erita betana aniawame
o'oben, intok ju'u, Jesukrijtota
beje'eka aneme. 8 Tu'isi eme'e aet
suuane, ju'u tekil enchim ya'ari
betchi'bo, junuen juka' enchim
bit'ea'uta, ka enchim a' ta'arune'
betchi'bo. Ala, eme'e, yuma'isi
juka' tu'ik enchim mabetnee'uta, a'
mabetne' betchi'bo.
9 Jabetaka juni'i, che'a bepa
eame, intok ka ju'u, Jesukrijtota
yee majtaka'uta jiba a' sualeka, yee
a' majtame, juna'a, Liojta ka sual
ta'aa. Taa ala, ju'u, Krijtota yee
majtaka'uta jiba, a' sualeka, yee
a' majtame, juna'a, achai Liojta

betana tu'u jiapsi aapo'ikut jiapsa,
intok a' u'usiwata betana ketchia.
10 Jabeta juni'i emou yepsako, taa
intok juna'a, ka inile benak yee
majtawamta a' weiyaao, junaka'a
eme'e, ka enchim te'opopo a'
mabetne. Intok kia: "Tu'isi e'e
yebijlaa", juni'i, ti ka au jiune.
11 Bwe'ituk, ju'u junaka'a junuen
tebotuakame, junae, ka tu'ik a' bo'o
jooria'po, aamak eamta benasi
anne.

Ju'u, ji'ojtesuka a' teuwaa'u

12 Ketun ne juebenak in emou
teuwaabae'ut ju'unea. Taa ne ka
inim ji'osiapo emou a' ji'ojtebae.
Bwe'ituk emou ne noitibaeka'ea,
intok junuen emomak aneka, emou
a' teuwaa betchi'bo. Intok junuen
che'a juni'i yuma'isia itepo alleene.
13 Ju'u ketchia, Liojta yeu
pu'arik, Krijtopo emak werik, a'
yoemiawam ket eu tebote.

3 Joan

Kaayo' teamta betana, tu'ika ae tana teuwaawa

1 Inepo, Joan teame, yo'otakai,
ika'a ji'ojteita, ju'u Krijtopo nemak
werik, ju'u tua lutu'uriapo in
nake'u, Kaayo' teamtau ne a' ji'ojte.
2 Krijtopo nemak weri, tu'isi in
nake'um, Liojtau bicha ne enchi
nokria, i'an, tu'isi Krijtota sualeka,
tu'ik em bicha'a benasia, ket junuen,
si'imekut tu'ik em bitne' betchi'bo,
intok ka em ko'okoine' betchi'bo.
3 Tua ne alleak, waatem, Krijtopo
itomak werim, a'abo noiteka, intok
ee betana tu'isi Krijtota em suale'ut
neu am etejoko. Empo junuen,
Liojta betana lutu'uriata a' bo'o
jooriakai. 4 Kaita intoko, che'a
nee alleetua, jume' Krijtota nok
lutu'uriata in majtaka'um, junuen
lutu'uriata bem bo'o jooria'po in
ju'uneiyaa'u bepa.
5 Krijtopo nemak weri, tu'isi in
nake'u, jume' Krijtopo itomak
werim, empo tu'isi em am ania'uta,
empo ka a' kopta. Intok che'a juni'i,
jume'e, omot, mekka jo'aakame,
tu'ikue am aniakai. 6 Te'opopo,
Krijtota nau sualeme, nau ane'epo,
bempo tua em am ania'po a'
teuwaa. Eu ne ujbwana, juname'e,
bichau bicha bem katne' betchi'bo,
ameu a' be'ee'po amani, am aniane.
Junuen, Liojta a' tu'uri'ea'po amani.
7 Bwe'ituk bempo, Jesukrijtota
betana tekilta a' joo betchi'bo yeu
saka'alam. Intok jume' ka Liojta
sual ta'aame betana, kaita'po
am ania tebo. 8 Junuen san beja,
itepo, juname'e ania betchi'bo, ito
a' tekil makne. Junuen, Liojta nok
lutu'uriata bem yee majta'ut, am
ania betchi'bo.

Riootrepej teamta, ka amma'ali a' ane'u

9 Jume'e, ama Krijtota nau
sualemmeu, inepo, ji'osiata
bittuak. Taa ju'u Riootrepej teame,
itom amet nesaweka'uta, ka a'
nok jikkajibaek. Bwe'ituk aapo,
junama'a ame nasuk yo'otubae.
10 Junuen san, inepo aman
ane'eteko, junaka'a, itom beje'eka,
aa noki'ichiata intok ka lutu'uriata,
ka tu'ik ito tana a' teuwaa'u
betchi'bo, junaet ne si'imem
bichapo a' nok tejwaane. Intok aapo
ka jatteakai, jume' Krijtopo itomak
werim ka am mabbeta. Intok jume'
am aniabaeme, ka junuen am an i'a,
intok Krijtota sualemmak ka intok
am tu'urekai.

11 Krijtopo nemak weri, in nake'u,
ka empo, ka tu'ik joowamta a'
joobaane. Ala juka' tu'ik a' joone.
Ju'u tu'ik bo'o jooriame, Lios a'
yoemiak. Taa ju'u, ka tu'ik bo'o
jooriame, achai Liojta betana
weyemta ka a' ta'aa.

**Lemeetrio' teamta, ju'u
tu'isi a' jiapsa'u**

12 Si'ime, ju'u Lemeetrio' teamta
betana, tu'isi tu'uwata jiba ae tana
teuwaa. Intok kia ju'u lutu'uria,
Liojta betana a' bo'o jooria'u a'
lutu'uriate. Itepo juni'i, inika'a a'
lutu'uriatuka'po a' ju'uneiyaa. Intok
eme'e ju'unea, lutu'uriata itom
teuwaa'po.

Ju'u, ji'ojtesuka a' teuwaa'u

13 Juebenak ne eu teuwaabaen,
taa nee ka inim ji'osiapo eu a'
ji'ojtebae. 14 Bwe'ituk lauti ne enchi
bitbaeka'ea, intok junuen itepo ito
bichaka, nau etejone.

15 Yanti elaka em jiapsinee'uta, ne
e tana waata. Jume' em ta'aa'um
inim jo'aakame, eu tebote. Nee
betana, jume' aman itom ta'aa'um,
ameu noiteka, ne am tebotuariane.

Juuras

Juuras, jume' Liojta yeu pu'arimmeu ji'ojte

1 Inepo, Juuraj teame, Jesukrijtota
betana tekilta joame. Intok
inepo, Jakoobo' teamtamak
tua weri. Inika'a ji'ojteita ne
ameu bittua, jume'e, achai
Liojta yeu pu'arimmeu, intok
wepulsi ae betchi'bo jiba jiapsine'
betchi'bo aniawammeu. Jume'e,
Jesukrijtotamak bem ea' betchi'bo
suuawame. 2 Liojta betana enchim
nak jiokolinaa'uta intok enchim
yanti elnaa'uta intok enchim
naknaa'uta jiba ne emo tana waata.

Jume'e, ka lutu'uriata yee majtame

3 Krijtopo nemak werim, tu'isi in
nake'um, ju'u itom jinne'urituka'u
betana ne tua ama butti emou
ji'ojtepeaka, ju'u itom ju'uneiyaaka
itom nau bicha'u betana juni'i,
taa i'ani in emou ji'ojtene'po, tua
neu utte'a, junuen, Jesukrijtota
tu'isi enchim suale'uta, enchim
a' nokriane' betchi'bo, enchim
tejwaabaekai. Ju'u sejtul jiba, jiba
betchi'bo, jume' Liojtamak eame,
bem junuen a' majtawaka'uta.
4 Bwe'ituk waate, ka lutu'uriae
enchim bai ta'aalamtaka emomak
aane. Jume'e, jum Liojta nok
lutu'uriapo, binwatuk naateka
ju'uneiyaawame. Juname'e junuen,
ka tu'isi tawaka, bem kokkonee'ut
nokakai. Liojta bichapo ka tu'i
yoemem. Intok Liojta ama butti yee
a' nake'uta, a' sualemcha aneka
juni'i, ka tu'isi jiapsa. Intok achai
Liojta ka teuwaaka, ka a' sual tebo,
juka' aapolaika, si'imemmeu che'a
yo'otaka nesaweme, intok juka'
itom yo'owe Jesukrijtota ketchia.
5 Enchim, inika'a jaibu enchim
a' ju'uneiyaao juni'i, juchi ne emou
a' teuwaabae, juka' achai Liojta,
Ijra'el yoemrata, bwiaraa Ejiipto'
tea'a betana am jinne'uka juni'i,
chukula, jume' juname' nasuk ka a'
sualekame, bem lu'utinee'uta ameu
chupak. 6 Jume' intok ankelesim,
Liojta sawe'um, ka jum bem
tekiaka'po tawakame, ala teekau
bem jiapsa'po yeu sajakame, ju'u
Lios, jiba betchi'bo ka tu'isi am
tawaaka, jum ka mamachiku am
jipue, yee aet ya'uraa bittuanee'uta
taewaita yuma'apo tajtia. 7 Jume'
bwere jo'arampo Sorooma intok
Komoora' tea'po jo'aakame
ketchia, intok jume' ameu jeela,
wate jo'arampo, jo'aakame, ket,
ama butti ka tu'ik joaka jiapsan.

Ka joowamta, tiusi maachik
jooan. Junuen, si'ime yoemrata a'
ju'uneiyaaka intok a' majjaeka a'
mammatene' betchi'bo, juname'e,
Liojta betana, jiba betchi'bo tajiae
im jiokot emo bichak.
8 Taa junuentaka juni'i, inime'e
o'owim, ju'u bem jiapsa'ut,
tenkume benasi, ka lutu'uriata
suale. Ka tu'ik joaka, tiusi
machikue bem takaam nanasonte.
Jesukrijtota nok nesauri ka a'
mabbeta. Inim jita yo'o ya'uraata
juni'i, ka yo'oreka, jaana am
jiaawa. 9 Jiba ju'u ankel, Liojta
sawe'u, Mikel teame, ya'uttakai
juni'i, bebeje'eritamak nassuakai,
Moiseejtuka'uta takaawa betana
weyemtatchi, junaka'a, bebeje'erita,
kaita au teuwaak ka tu'isi a' tawaa
betchi'bo, ka junuen a' tu'urekai.
Inen jiba au jiiak ala: "Aapo achai
Lios, enchi nok tejwaane", ti au
jiiak ju'u ankel. 10 Taa inime'e
o'owim, ka bem ta'aa'ut juni'i,
ka tu'isi nonoka. Ju'u intok bem
ta'aa'u betana, jume' naikim
wokekame, ka suawakame benasi,
jiba betchi'bo aet kokkoneeka a'
jooa.
11 Tua jiokot maisia ameu chupne.
Bwe'ituk juname'e, Kaintuka'uta
ayuka'a benasi aane. Intok tomita
yu'in waatakai, Balaamtuka'uta
ayuka'a benasia emo ta'aruk. Intok
kokkone, Kore'etuka'uta, yo'ooraata
beje'eka ayuka, a' mukuka'a
benasia. 12 Intok enchim, Krijtota
sualeme, alleaka ji'ibwa betchi'bo
enchim nau ane'epo, inime'e
tiusi enchim tatawa. Junama'a
bempo alleaka intok ka weela'po
ji'ibwaka intok jita je'eeka, kaita
yo'orekai. Intok bempo jiba emo
suuakai. Kaita'po enchim ania.
Naamum, ka ba'akame, jekae
weiyawame bebena. Juyam,
taka'eao, ka tatakame bebena. Tokti
wawakiamtaka intok nawamak
poponrim bebena. 13 Bawepo,
jantiachisi, jume' biaktiam benasi
mamachi. Jaiti somo'ochiata benasi
machika, juka' ka tu'ik tiusi machik
jooa. Chokim, ka bem kat'ea'u
bicha kateme bebena. Juname'e,
jiba betchi'bo ka tu'isi tawalamtaka,
jum che'a ka mamachiku bem
tawanee'uta ameu yeu pu'ari.
14 Ket ju'u Enooktuka'u,
Adamtuka'utat chukula, woo busanisi
yoemrata nat cha'aka kate'u weyeme,
juna'a, Liojta betana ju'uneetuawaka,
inime'e betana inen jiiak: "Achai
Liojta, juebena miilim, jume' a'
ankelesimmak, a'abo weyemta ne
bichak. 15 Junuen si'imem ya'uraa
bittua betchi'bo intok si'imem jume'
ka tu'i yoemem, ka tu'isi am tawaa
betchi'bo. Si'ime ju'u ka tu'ik ka
tu'isi jiapsaka bem yaaka'u betchi'bo.
Intok si'imeta juka'a, juname'e ka
tu'ik bo'o jooriame, aapo'ik beje'eka,
intok ka a' yo'oreka, bem teuwaaka'u
betchi'bo", ti jiakai. 16 Inime'e junen,
si'imeta beje'eka, kaita tu'ute. Intok
ka amma'ali yetet nonoka. Bempo,
ka tu'ik bem joopea'uta joaka jiapsa.
Inime'e, ujyoisi emo e'etejo. Intok
watem betana tu'ik tetteuwaa, taa kia,
tu'ik bem jipue'uta ameu waatakai.

Ju'u, jume' Krijtota sualeme, tu'ikut nok tejwaawa'u

17 Taa eme'e, Krijtopo nemak
werim, tu'isi in nake'um, au
eme'e waatine, che'a bat naatekai,

jume' yo'owe Jesukrijtota majtim yeu pu'arim, jaibu emou a' teuwa'ariaka'po. 18 Jume' taewaim chukula a'abo weyemmetchi, wate anne, Liojta betana weyemta jaana a' jiaawaaneeme. Intok ka tu'ik bem joopea'uta joaka jiapsineeme, Liojta ka tu'ure'uta joakai. 19 Inime'e juname'em, jume'e, nattepola emo eiyaawamta joame. Inim weyemta jiba tu'ureka jiapsa. Intok inime'e, Liojta betana tu'u jiapsita, ka amet jiapsa.

20 Taa eme'e, in nake'um, Krijtopo nemak werim, enchim sualeka, Liojta betana enchim majtawa'uta, che'a juni'i aet jiapseka a' sualne. Liojta tu'u jiapsie aniawaka, jiba Liojtau bicha emo nokriane.
21 Achai Liojta jiba enchim a' nak ta'aanee'uta, eme'e ka a' koptane, aapo'ik tu'isi enchim jiapsi i'a'po aman, jiapsakai. Intok eme'e a' bo'o bitne, juka' taewaita, itom yo'owe Jesukrijtota, tua yee a' nak jiokole' betchi'bo, jiba yuu jiapsiwamta aet itom a' bittuanee'uta.

22 Jume'e, kee tu'isi Krijtota sualeme, am jiokoleka, junaet am aniane. 23 Watem, bem jinne'uitune' betchi'bo, ameu nokaka am aniane. Tajiu wo'otabaawame jinne'ukame benasia. Jume' watem intoko, eme'e nak jiokoline. Taa tu'isi aet emo suuane, juka' ka tu'isi jiapsaka, ka tu'ik bem joa'uta, ka enchim a' joone' betchi'bo.

Ji'ojtesuka, achai Liojta a' yo'ore'u teuwaa

24,25 Aapolaika Lios intok, si'ime suawakame, ju'u itom jinne'ukame, si'ime utte'ak, ka tu'ikut ka enchim ji'opnee'ut enchim ania' betchi'bo. Intok junuen, chukula, kaita ka tu'ik ya'arika, intok alleaka enchim mabet teboneekai. A' yo'orinaa'u intok che'a a' eiyaanaa'u, intok si'ime ya'uraata bepa yo'otaka utte'ata a' jipu'unee'u, itom yo'owe Jesukrijtota yaaka'u betchi'bo au lutu'uriatune, che'a bat naatakai, i'ani, intok jiba yuu betchi'bo. Tua junuentune.

Apokalipsis

Yo'owe Jesukrijtota, ju'u aapo'ik ju'uneiyaa teboka'u

1 Ini'i juna'a, ju'u, Liojta,
Jesukrijtota ju'uneiyaatuaka'u.
Junuen, aapo'ik, jume' nesauta
joammeu, aet am tejwaane'
betchi'bo. Juka' chukula, baa yeu
weenemta. Aapo Jesukrijto intok,
inika'a bitnaamta a' ju'uneiyaa
tebok, ankelejta a' nesaureowata,
Joan teamtau a' bittuakai. **2** Aapo
ju'u Joan teame intoko, si'imeta
a' bichaka'u betana, lutu'uriata
teuwaala. Intok aapo, achai Liojta
betana nok lutu'uriata a' ju'uneiyaa,
juka'a, Jesukrijtota betana
lutu'uriateita.

3 Tua alleenee ju'u a' nokame,
intok tua alleenee ketchia, wame'e,
Liojta betana weyeka, inim ji'ojteita
nokamta a' jikkajame. Intok
inim ji'ojteita a' teuwaa'po aman
jiapsame. Bwe'ituk ju'u taewai
yuma'aseka weye.

Ju'u Joan, woo busan te'opommet, Krijtota sualemmeu ji'ojte

4 Inepo, Joan teame, bwiaraa
Aasia' tea'po, woo busanika jume'
te'opommet, Krijtota sualemmeu
ne ji'ojte. Achai Liojta betana,
yanti elaka jiapsiwamta intok
tu'ikue enchim alleenee'uta
emot aune. Ju'u i'an jiapsamta
betana, intok che'a bat naatekai,
intok ket chukula, jiba betchi'bo
tuneemta betana. Intok woo
busanika, jume' ama yo'o nesaweka
a' kateka'abichapo, jiapsaka ama
aneka, a' tu'u jiapsiwata, yuma'isi
aet a' ayuka'uta a' teuwaame
betana. **5** Intok ketchia, Jesukrijtota
betana, ju'u, Liojta betana si'imeta
juka' lutu'uriata yeu a' machiaka
a' teuwaame. Intok che'a bat, ju'u,
mukuka, juchi jiabijtekame. Intok
aapo, inim si'ime yo'o nesaweme
bepa yo'o nesawe.

Jesukrijto, aapo itom nake, intok
itom ka tu'uwa ya'arimmet itom
jiokoeka, ame betana itom jinne'uk,
kuuset mukuka, a' ojbowata
wo'otakai. **6** Intok aapo, aapo'ik benasi,
si'imemmeu itom yo'o ya'ari, intok
yoemrata, aapo'iku bicha a' nokria
betchi'bo, itom yo'o ya'ari. Junuen,
aapo'ik, achai Liojta betana a' tekilta
joone' betchi'bo. Aapo'ik eiyaawaka
a' yo'orinaa'u, intok si'ime ya'uraata
bepa a' nesaunee'u, jiba yuu betchi'bo
au lutu'uriatune. Tua junuentune.

7 Ake'em a' mammate, ju'u Krijto,
namupo a'abo ko'om weene. Kaabe

yeu be'eeka a' bitne. Kia jume'e,
jiokot a' ya'a tebokame juni'i. Intok
si'ime ju'u inim, ka nanau machi
yoemra, junak a' bichaka, bwanne.
Jeewi. Tua junuentune.
8 "Inepo nee juna'a, che'a bat,
kee jita ayuo, jiba jiapsame. Intok
ju'u, si'imekut chukula, jiba yuu
jiapsineeme. Jume' leetam, Alpa
intok Omeka teame benasia", ti
jiia ju'u achai Lios, ju'u si'imeku
yumaka utte'akame. Ju'u i'an
jiapsame, intok che'a bat naataka
intok ket chukula jibapo betchi'bo
tuneeme.

Krijtota teekau, yo'orisi katekamta, a' bichaka'u

9 Inepo Joan teame, Krijtopo ne
emo mak weri. Intok emo benasia
ne ae betchi'bo jiokot ino bicha.
Intok, yo'otaka itom annee'uta
ne a' bitbae. Intok Jesukrijtota
betana aniawaka, a itom bo'o
bicha'po. Inepo, bawepo ili bwiata
yeu kateka'po, Patmoj tea'po nee
tojiritukan, achai Liojta betana
nok lutu'uriata, juka' Jesukrijtota
betana lutu'uriateita, yeteu in a'
teuwa' betchi'bo. 10 Junama'a intok,
senu lominko taewait inen yeu
siika. Liojta tu'u jiapsie aniawaka
ne ama aanen. Junak intok, in
amapo, jiawaita utte'akamta ne
jikkajak, sisi'iwook kusiata jiawaita
benak, 11 inen neu jiamta:
—Ineponee juna'a, ju'u che'a
bat, kee jita ayuuo, jiba jiapsame.
Intok ju'u, si'imekut chukula,
jiba yuu jiapsineeme. Jume'
leetam Alpa intok Omeka teame
benasia. Lipropo a' ji'ojte, juka'
em bittuawa'uta. Junaka'a intok,
jume'e, bwiaraa Aasia' tea'u woo
busani, jume' te'opom be'eka tana
a' bittuane. Jume' bwere jo'aram,
Eepeso' tea'u, intok Ejmiirna' tea'u,
intok Perkamo' tea'u, intok Tiatiira'
tea'u, intok Saartij tea'u, intok
Pilareelpia' tea'u, intok Laorisea'
tea'u jokammewi.
12 Ne intok, au bicha kuaktek,
ju'uneebaekai, jabeta junuen jiaka
neu a' noka'apo. Junak intoko,
amau kuakteka, woo busanika jume'
kanteelam ama jaja'abwawaa'um,
sawai tomie ya'arim ne bichak.
13 Juname'e woo busan kanteelam
ama jaja'abwawa'um nasuku intok,
senuk, inim yoemta benak ne
bichak. Wokimmeu ko'om tajtia,
tebem supekamta, intok tawiu
jikat, wikosa, sawai tomie ya'arikue
au suma'ik ne bichak. 14 Jume'
tettebe a' choniwam, tosali, bwala
boata benaekan. Tosai sapam
benasia. Jume' intoko, a' pusiwam,
tajim mamachiaka'abenaekan.
15 Aapo'ik jume' a' wokim, kopreta,
tajipo tu'u ya'arita benasi mekka
bebeojkoekan. Ju'u intok, nokaka
a' jiawai, bawe ba'a biaktiam
mayoau yumaka, kusisi am jia'a
benasi jiian. 16 Batatana a' mampo,
woo busanim chokekan. A' tenpo
betana intoko, teebe kuchi'im, nau
bicha bwawiaka yeu weyen. Ju'u
a' pujbawa intoko, ta'ata, unnaa a'
utte'aka'a benasi machiakan.
17 Inepo a' bichakai, a'
wokiwammeu, mukiata benasi ne
wechek. Taa aapo, a' batatana a'
mamammea net mamteka intok
inen neu jiiak:
—Kat majjae. Ineponee juna'a
ju'u che'a bat, kee jita ayuuo, jiba

jiapsame, intok ju'u, si'imekut
chukula, jiba yuu jiapsineeme
—ti neu jiiak—. 18 Inepone
juna'a, ju'u jiapsame. Mukukan
ne. Taa i'ani, jiba betchi'bo ne
jiapsa. Inepo utte'ak, intok neu
lutu'uria, jume' kokkoneeme in am
jinne'une' betchi'bo. Intok jume'
kokkosukame, jiabijtetua' betchi'bo.
19 A' ji'ojtenee juka' em bichaka'uta,
juka' i'an ayukamta, intok ket, juka'
che'a chukula auneemta. 20 Ini'i
juna'a ju'u ka em aet ju'unea'u,
jume' woo busanika chokim in
batatana mampo, em bichaka'um
intok jume' woo busanik kanteelam
ama jaja'abwawa'um, sawai
tomie ya'arim betana. Jume' woo
busan chokim, woo busanika
te'opom be'ekatana, Liojta nok
lutu'uriata weiyaaneeme teuwaa.
Jume' woo busan kanteelam ama
jaja'abwawame intok, jume' woo
busan te'opom teuwaa.

Liojta betana nooki, woo busan te'opommeu weyeme: Ju'u Eepeso' teamtau weyeme

2 'Bwe'u jo'ara Eepeso'
tea'po, Krijtota sualemmeu
weyekamtau ji'ojtene. Junuen
jiia, ju'u, batatana mampo jume'
woo busani chokim jipueme,
intok woo busan kanteelam ama
jaja'abwawa'um sawai tomie ya'arim
ja'abweka' nasuk naj weyeme.
2 Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta
nee a' ju'uneiyaa. Intok juka' bettesi
machika tekilta em joa'uta. Intok
ka jain eaka a em bo'o bicha'uta.
Intok ne ju'unea, jume' ka tu'ik bo'o
jooriame, tua ka em am bibitpea'po.
Ju'uneane, jume' Krijtota betana
emo yeteu bittuarim ti jiame, intok
em am ju'uneiyaabaeka'po. Taa ka
lutu'uriapo juname'em. Intok empo
am ju'uneiyaala, ka lutu'uriata bem
teuwaa'po. 3 Ka seej chukti eaka,
empo binwa a bo'o bichak. Intok
jiokot empo emo bitlaa. Intok ka
a' rojiktakai, empo tekilta yu'in
ya'ala em nemak eaka, nee betchi'bo
a' joakai. 4 Taa senu weyemta ne
e tana ju'uneiyaa ka tu'ik. I'an ka
bat naataka em nee nake'u benasi
em nee nake'uta. 5 Junuen san
empo, bat naataka ju'u tua em
nee nak ta'aaka jiapsisuka intok
i'an ka junuen em nee nake'u
waateka, iniat emo temaine, intok
bat naataka benasia juka' em bo'o
jooria'uta a' joonee nee nakekai.
Bwe'ituk ka inien tuko, ineponee
lauti enchi beje'eka eu sikaa, jume'
Liojta yoemiam nasuk juka' tu'ika
et ayuka em a joa'uta, ka intok et
a' bittuane. Ala ini'i ka inien tune,
ka tu'ik betana ta'abwisi enchi eao.
6 Junuentaka juni'i, ika'a ne tu'ik
ne e tana ju'uneiyaa. Juka'a, jume'
nikolaitam ti teuwaawame joa'uta,
ka em bibitpea'u. Ket juka' in ka
tu'ure'uta. 7 Ju'u a' mammatebaeme
a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsi betana,
Krijtota sualemmeu teuwaawamta.
Jume'e, ka tu'ik koba'ika, tu'isi yeu
sajakame, juya, jiba yuu jiapsiwamta
yetet autuame, jume' a' takawam,
jum ujyoika, achai Liojta jiapsa'po
ayukame, ne am bwa'atuane.

Ju'u nooki, Ejmiirna' teamtau weyeme

8 'Bwe'u jo'ara Ejmiirna' tea'po,
jume' Krijtota sualemmeu
weyekamtau ket ji'ojtene. Junuen

jiia ju'u, che'a bat kee jita ayuuo
jiba jiapsame, intok ju'u, si'imekut
chukula, jiba yuu jiapsineeme, ju'u,
mukuka intok juchi jiabijtekame.
9 Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta
ne a' ju'uneiyaa. Intok ju'u em
jiokot emo bitla'uta juni'i, intok tua
em kaita atteasuka'uta. Taa lutula
wee'po empo, ne tana weyemtat,
kaita'po jiokot eakai. Intok jume'
emo juriom ti jiame, juka' ka tu'isi
bem et noka'uta ne ju'uneiyaa.
Taa juname'e, bebeje'erita mak
eaka jiba nau emo totoja. 10 Em
ae jiokot emo bitnee'u betana, ka
majjaune. Bwe'ituk ju'u bebeje'eri,
emo betana watem jiokot emo
bittuanee am eta'ateboka, junuen
enchim si'imem ju'uneiyaana'
betchi'bo. Intok eme'e, ili juebena
ta'apo jiokot eene. Taa empo, nee
betchi'bo me'enaaka juni'i, inim
em jiapsa'po tajtia net eaka jiapsine.
Inepo intoko, jiba yuu jiapsiwamta
ne enchi bittuane, jita ujyoik
em yo'onee'u benasia. 11 Ju'u, a'
mammatebaeme a' jikkajine, Liojta
tu'u jiapsiwa betana, Krijtota
sualemmeu teuwaawamta. Jume'e,
ka tu'ik kaita ya'arika, tu'isi yeu
sajakame, jiabijtetuawaka, intok
inia mak woisi, juka' jiba betchi'bo
kokkowamta, kaachin a' bitne.

Nooki, Perkamo' teamtau weyeme

12 'Bwe'u jo'ara Perkamo' tea'po
jume'e, Krijtota sualemmeu
weyekamtau ket ji'ojtene. Junuen
jiia ju'u, tebem, nau bicha bwawim
kuche'ekame. 13 Si'imeta juka' em
bo'o jooria'uta ne a' ju'uneiyaa.
Intok ne ju'unea, bebeje'erita,
yo'otaka ane'epo em jo'aaka'po.
Intok junuentaka juni'i, empo, nee
betana weyemta ka koptaka a' bo'o
jooria. Kia juka' Antipaj teamta
a' jiapsao, juka'a, ka a' koptaka,
nee betana weyemta teuwaamta,
jum emo nasuk jum bebeje'erita a'
ane'epo, nee betchi'bo a' me'ewako
juni'i. 14 Taa ne ili jaikik weyemta
ne ka tu'ik e tana ju'uneiyaa.
Junama'a bwe'u jo'ara Perkamo'
tea'po, waatem jume'e, Balaam
tuka'uta yee majtaka'uta ka su'u
tojibaeme em ama am jipue'uta.
Juna'a, ju'u seenuk, Balak tuka'uta
a' nok tejwaak juka' Ijra'eel
yoemrata juka' ka tu'ik ya'atua'
betchi'bo. Juname'e, wakajta, jume'
ka tua liosimtaka yo'oriwame
betchi'bo su'arita, am bwa'atua'
betchi'bo. Intok juname'e, ka am
jubeka juni'i, jaamuchimmak emo
am tu'urituakai. 15 Ketchia, empo,
junama'a waatem jume' Nikolaitam
teame bem yee majta'uta ka
a' su'u tojibaeme ama am jipue.
Ket juka' tua ka in tu'ure'uta.
16 Junuen san empo emo temaine.
Bwe'ituk ka junuentuko, lauti ne eu
sikaa, intok juname'e ne beje'eka
nassuane, jume' tebe kuchi'im
in tenpo yeu weyemmea. 17 Ju'u
a' mammatebaeme a' jikkajine,
Liojta tu'u jiapsiwa betana, Krijtota
sualemmeu teuwaawamta. Juka'a,
ka tu'ik koba'ika, tu'isi yeu
sikamta, Liojta betana mana' teaka,
bwa'amta ka ju'uneiyaawamta
ne a' bwa'atuane. Intok junaka'a,
ili tossaalai tetata ne a' makne.
Junama'a tetapo, bemelaka team
weene. Kaabe am ta'aane. Ju'u,
juname'e mabetakame, aapo jiba
am ta'aane.

Ju'u nok lutu'uria, Tiatiira' teamtau weyeme

18 'Bwe'u jo'ara Tiatiira' tea'po,
jume' Krijtota sualemmeu
weyekamtau ket ji'ojtene. Junuen
jiia ju'u Liojta yoemia, ju'u, tajim
benam pusekame. Intok kopreta,
tajipo tu'u ya'arituka'abenam
wokekame. 19 Si'imeta juka' em bo'o
jooria'uta ne a' ju'uneiyaa, em nee
nak ta'aa'uta. Intok tu'isi em nee
sual ta'aa'uta. Intok nee betana
tekilta em joa'apo. Intok ka jain
eaka a em bo'o bicha'uta. Intok
ket ne a' ju'uneiyaa, bat naataka
bepa nee betana weyemta, i'an,
che'a juni'i em a' joa'apo. 20 Taa ne
senu weyemta e tana ju'uneiyaa
ka tu'ik. Juka' jamutta, Jesabel
teamta em ama a' tu'ure'uta. Juka'
Liojta betana ju'uneetuawaka, aapo
yeteu au noka'ati jiamta. Taa juna'a,
yee a' majta'ue, jume' nee betana
tekilta joame, am bai tatta'aa.
Junuen, jume' ka lutu'uriapo
liosimtakai yo'oriwame betchi'bo
ayukamta, am bwa'atuakai intok
jaamuchimmak emo am tu'uritua.
21 Inepo, junae jamuttat binwa
ne aet bo'o bichak, junuen au
a' temaine' betchi'bo. Taa aapo
ka junuen aubae. Intok ka a' su'u
tojila juka' tua ka tu'ik a' joa'uta.
22 I'an intoko inepo ne junaka'a
jamutta, ne a' ko'okoi tatapne.
Intok jume' junuen aamak ka tu'isi
aneme, jiokot ne emo am bittuane,
ka emo am temaeko. Intok i'an
junaka'a joa'uta, ka am su'u tojako.
23 Intok jume'e, junae jamutta yeu
pu'arim ne am su'ane. Intok junuen
si'ime jume' Krijtota sualeme a'
ju'uneiyaane, eerita yuma'isia in a'
ju'uneiyaa'po, intok juka' jiapsita
juni'i. Enchim intoko we'epulaim
ne, emou a' lutu'uriatuka'po aman,
a' na'ikiane. 24 Taa emo betana
jume' waatem, bwe'u jo'ara Tiatiira'
tea'po jo'aakammeu, wame'e,
ka junaka'a yee majtawamta
a' jikkajibaeme intok kia juka'a,
juname'e, bebeje'erita betana
weyeka, obiachika, kaabeta aet
ju'unea'ati bem a' teuwaa'uta, ka a'
ju'uneiyaame, kaita intok ne juka'
bettesi maisi machik ne enchim
bittuane. 25 Taa eme'e, juka' enchim
ju'uneiyaaka enchim ta'aa'uta, ka
aawas kopteka, aet jiapsine, in
aman notte'u tajtia. 26 Jume'e, ka
tu'ik koba'ika, tu'isi yeu sajakame,
intok bem jiapsa'u tajtia, bichau
bicha juka' in am joo i'a'uta a'
joame, juname'e ne utte'ata amet
autuane, inim yoemratau bem
yo'otune' betchi'bo. 27 Junuen,
juka'a, in achai Liojta in yo'otune'
betchi'bo, utte'ata net a' autua'a
benasia. Intok juname'e, inim si'ime
juka' ka nanau machika yoemratau
yo'otaka nesaune. Sisi'iwook barata
jipueme benakai. Juname' nasuk
jume' ka tu'isi jiapsame, am babu
soto'im tuka'a benasia, am jamtane.
28 Intok ketchia, inepo ne, ketwoo
juka' chokita yeu weamamta ne am
makne. 29 Ju'u a' mammatebaeme, a'
jikkajine, juka' Liojta tu'u jiapsiwa
betana, Krijtota sualemmeu
teuwaawamta.

Ju'u nok lutu'uria, Sartij teamtau weyeme

3 'Bwe'u jo'ara Sartij tea'po jume'
Krijtota sualemmeu weyekamtau

ket ji'ojtene. Junuen jiia ju'u, Liojta
betana tu'isi jiapsita, yuma'isi yetet
a' autuame. Intok jume' woo busan
chokim jipueme. Si'imeta juka' em
bo'o jooria'uta, ne a' ju'uneiyaa.
Intok ka wepulsi nee betchi'bo
jiapsaka, ka tua nemak eaka, mukiata
benasi em machiaka'po ne ju'unea.
Watem betana nee betchi'bo jiba
em jiapsa'po ju'uneiyaawaka juni'i.
2 Aet emo suuane, intok juka' watek
emo nasuku, lu'utiseka weye'uta, a'
jinne'une. Bwe'ituk juka' em bo'o
jooria'uta, in achai Liojta bichapo ka
junama wa'am em a' joa'apo nee a'
ju'uneiyaala. 3 Junuen san au waatine,
juka' em majtawaka em mabetriu. Ka
a' koptanee intok aet emo temaine.
Bwe'ituk ka junuen enchi aet emo
suuao, senuk, jita etbwaabaeka a'
weye'e benasia ne eu yebijne, empo ka
ju'uneenee jak weyeo junuen in aune'po.
4 Junuentaka juni'i, empo, junama'a
bwe'u jo'ara Sartij tea'po, waatem,
ka jaikika ama jipue, tu'isi jiapsaka,
ka tu'ik ka joame. Juname'e intok,
tossassaalai tajo'oreka nemak rejtine.
Bwe'ituk junuen junammeu lutu'uria.
5 Jume'e, ka tu'ik koba'ika, tu'isi
yeu sajakame, tossassaalaik tajo'ota
atteatuanaa. Intok inime'e team, jume'
jiba yuu jiapsineeme ji'ojteipo, ne ka am
tucha'ariane. Ala, inepo, achai Liojta
bichapo intok jume' aapo'ik ankelesim
bichapo, nemak bem ea'po ne ama a'
teuwaane. 6 Ju'u a' mammatebaeme
a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsiwa betana
Krijtota sualemmeu teuwaawamta.

Liojta betana nooki, Pilareelpia' tea'u weyeme

7 'Bwe'u jo'ara Pilareelpia'
tea'po, jume' Krijtota sualemmeu
weyekamtau ket ji'ojtene. Junuen
jiia ju'u a aet yoem'eetuka tu'ik
joame, Lios. Ju'u, Labiituka'uta
benasi yo'o nesaweme. Juka'
aapo'ik ya'abae'uta, kaabe
a' wiutane. Intok juka' aapo'ik
ka yaa i'a'uta, kaabe a' ya'ane.
8 Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta
ne a' ju'uneiyaa. Junuen san, senu
lutu'uriata enchim a' maki, junaka'a
kaabe a enchim a' u'aane. Empo ka
jaikik utte'awakai juni'i, nee betana
juka' nok lutu'uriata, empo a' nok
jikkaja. Intok em nee suale'uta, a'
teuwaa. 9 Junuen san, inepo, jume'
bebeje'eritamak eaka nau yaajame,
jume' ka lutu'uriata teuwaame,
jume' emo juriom ti jiame, taa
ka lutu'uriapo juname'em. Intok
inepo, bempo'im, em kateka'u
ne am tojine, bem eu bwanne'
betchi'bo, junuen in enchi nak
ta'aa'po, bem ju'uneene' betchi'bo.
10 Nee betana, empo juka' nesaurita
a' ya'ari, ka seej chukti eaka a bo'o
bichakai. Intok inia betchi'bo san
inepo, si'ime inim yoemrata, jiokot
au a' bitneeo taewaita a' yumako,
junae, si'ime jume' inim jiapsame
ji'obilaaka am ju'uneiyaakai, junak
ne enchi anianee tu'isi em ama yeu
weene' betchi'bo. 11 Lauti ne a'abo
weene. Juka' em mabetrika em
ju'uneiyaa'uta, ka a' koptaka, aet
jiapsine. Junuen juka' tu'ika nee
betana em mabetnee'uta, kaabeta,
em joo'ea'uta joaka, enchi kobaka,
a' mabetne' betchi'bo. 12 Ju'u, juka'
ka tu'ik koba'ika, tu'isi yeu weyeme,
achai Liojta jiapsa'po, ne che'a a'
eiyaa tebone. Intok junama'a jiba
betchi'bo, ama tawane. Intok inepo,
juname'e, Liojta betana jume' team

ne a' teatuane. Intok ketchia, jume' in bemela team, intok achai Liojta bwe'u jo'ara Jerusalen teamta, teekapo, Liojta kateka'a betana a'abo ko'om weyemta, juname'e team ne a' teatuane. 13 Ju'u a' mammatebaeme a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsiwa betana, Krijtota sualemmeu teuwaawamta.

Liojta betana nooki, Laorisea' tea'u weyeme

14 'Bwe'u jo'ara Laorisea' tea'po jume' Krijtota sualemmeu weyekamtau ket ji'ojtene. Junuen jiia ju'u lutu'uriapo a aet yoem'eetume, ju'u, yuma'isi, Liojta betana lutu'uriata teuwaame. Ju'u, lutu'uriata jiba a' nokame. Ju'u, si'imeta juka' Liojta ju'unakteka'uta aet yeu sika'u. 15 Si'imeta juka' em bo'o jooria'uta nee a' ju'uneiyaa. Ju'uneane, nee betana weyemta, ka tokti em a' su'u tojilatuka'po, intok kia ka tokti si'imeku em aet jiapseka'po. Che'a tu'i ean, wepulsi jiba empo aet jiapseko, oo kia tokti em a' koptako. 16 Taa empo, ba'am sukaeka'a benasi maachi. Intok junuen, ka unnaa sebekai, intok kia ka unnaa tatakai juni'i, tenpo ne enchi yeu to'one. 17 Bwe'ituk empo, yu'in emo tomek ti jiia. Si'imeta tu'isi eu weye'eti jiia. Intok kaita'po emo jiokot ea'ati jiakai. Taa empo tua kaita'po alleewamta et ayu'upo ka ju'unea. Jiokot maisi'ee maachi. Intok empo, nee bichapo, tua kaitae emo ania machika intok kaitae emo a'anaa maachi. Intok ket ka bichamta bena si'ee maachi. 18 Junuen san ne enchi tejwaa, sawai tomita, tajipo tu'uteita em neu jinune' betchi'bo. Junuen lutula wee'po, nee betana weyemtat ka jiokot em eene' betchi'bo. Intok ket, tosai tajo'ota neu em jinune' betchi'bo, em a' tajo'otene' betchi'bo, intok ka ausu'lika em jiapsine' betchi'bo. Intok juka' puj jittoata neu a' jinune, pujpo em et a' yaaka, juchi em bitne' betchi'bo. 19 Inepo si'imem jume' in nake'um, am nok tejwaa. Intok tu'isi bem jiapsine' betchi'bo, ne jiokot emo am bittua. Junuen san beja, empo nee betana weyemtat jiapsine. Intok ka tu'ik betana emo temaine. 20 Ake'em a' mammate. Inepo, karita bichapo weyeka, a' ponamta benasi ne maachi. Senuk intoko, nee jikkajaka, intok nee kibachako, junama'a ne tawane. Intok junama'a, itepo nau ji'ibwane. 21 Jume'e, ka tu'ik koba'ika, tu'isi yeu sajakame, yo'otaka in annee'po, nemak bem joonee'uta, ne ameu a' na'ikiane. Inepo'ik, ka tu'ik kobaka, intok achai Liojtamak, yo'otaka a' kateka'po in aamak yejteka'a benasia. 22 Ju'u a' mammatebaeme a' jikkajine, Liojta tu'u jiapsiwa betana, Krijtota sualemmeu teuwaawamta.

Teekau, Liojta a' yo'oriwa'u

4 Iniet chukula intok, teekata au etapolaata benak ne bichak. Ju'u intoko jiawai, sisi'iwooki kusiata benakai, che'a bat ket neu nokaka'u, inen neu jiiak:

—A'abo ja'amu, intok iniat chukula, juka' yeu weenemta ne enchi a' ju'uneiyaatuane.

2 Sep su, Liojta tu'u jiapsi betana aniawaka, ne ama aanen. Junaman

teekau jikat intok, si'imem bepa yo'o nesawemta ama aet yeyesa'uta ne bichak, junama'a intok senu ama katekan. 3 Ju'u intoko junama'a yo'oweta yeyesa'po katekame, tetata jajpe' teamta, ujyoisi a' machiaka'a benasi ket senu teta, kornaliina' teame, ujyoisi a' machiaka'a benasi machiakan. Intok aapo'ik kateka'po bepa, ko'oi, siari teta ejmeraalla' teamta benaka weyekan. 4 Junae ama yeyesa'u konila, juchi watem, senu taka ama naikim, yo'owem ama jojoye'um ne bichak. Junama'a yo'owem jojoye'po, senu taka ama naikika ama jookan, tossassaalaik atteakai. Intok sawai tomie ya'arim, kobat amet jo'arikai. 5 Junae yo'o ya'arita kateka'a betana, be'oktiam benaka yeu rejten. Jiawaim intok, yukuta jimma'a benasia. Intok junae bichapo, woo busani tachiriam beeten. Inime'e, Liojta, juka' aapo'ik tu'u jiapsiwata, yuma'isi aet ayuka'uta a' teuwaa. 6 Ketchia, junae yo'ota kateka'abichapo, baweta benaka, intok bikriota benak naj mamachik ne bichak.

Junae kateka' nasuku intok ae konila, ju'unakteim naikika ama jiapsaka, jak chukti pupusekai ama aanen. 7 Seenu, inime'e aman jiapsame betana, ouseita benaekan. Ju'u intok iniat cha'aka weyeme, iniamak wooi, beseota benaekan. Ju'u intok iniat cha'aka weyeme, iniamak baji, inim yoem pujbakamta benaekan. Ju'u intoko, iniat cha'aka weyeme, iniamak naikikai, bwe'u juchajita ne'e'ebenaekan. 8 Juname'e naikika ama jiapsame, we'epulaka, bubusanim masakan. Intok jak chukti pupusekai. Juname'e intok, tukaariat naa buusti ka yaateka:

"Yo'orisi maachi, yo'orisi maachi,
yo'orisi maachi, Lios, ju'u si'ime
utte'akame. Ju'u che'a bat naataka
weyeme, i'ani, intok chukula jiba
yuu jiapsineeme", ti jiakai.

9 Intok jume' junama'a jiapsame, junuen Liojta junama'a yo'otaka katekamta, juka' jiba yuu jiapsamta yo'orisi a' eiyaaka intok a' bai sae'ebeleki, 10 jume' senu taka ama naikika yo'owe, ae bichapo tonommea jajapte. Intok juka' jiba yuu jiapsamta, a' yo'ore. Intok sawai tomie ya'arim, kobat bem jo'arim, yo'o katekamta bichapo jojoa inen jiakai:

11 Achai, intok itom Lios, empo tua
au lutu'uriak, em yo'oriwaka
em eiyaanaa'u.
Intok ju'u em yo'o nesawee'u.
Bwe'ituk empo si'imeta
ju'unaktek.
Intok em junen ea' betchi'bo
ju'unakteitaka aayuk.

Jume' ji'osia ji'ojteim intok ju'u Bwala

5 Junak intoko, junama'a yo'oweta yeyesa'po katekamta, batatana a' mampo, ji'osia ji'ojteim, nat biijtim ne bichak. Juna'a, nau bicha amet ji'ojteitukan. Juname'e ji'osiam intok, woo busanisi suma'itukan. 2 Intok senu ankelejta, ama butti utte'akamta ne bichak, kusisi nokaka inen nattemaemta:

—Jabesa tua au cha'aka, jume' ji'osia ji'ojteim etapo betchi'bo, intok ammea am suma'im buttaa betchi'bo —ti jiakai.

3 Taa kia teekapo intok inim
bwiapo intok kia betuk juni'i, kaabe
juname'e liprom am etaponeeme
aanen. Intok kia am bitneeme
juni'i, kaabe ama yuuman. 4 Ne
intok, tu'isi ne bwaanan. Bwe'ituk
tua kaabe aanen, juname'e ji'ojteim
etaponeeme. Kia juname'e am
nokneeme intok am bitneeme juni'i,
kaabe. 5 Junak san, jume' junama'a
yo'otaka jokame betana, senu inen
neu jiiak:
—Kat intoko bwaana. Bwe'ituk
ju'u Juraa' teamtat yeu saka'ariam
betana, seenu, ouseipo ta'eewame,
ket, juka' che'a yo'o ya'ari,
Labiituka'utat yeu simria, juna'a,
juname'e ji'osiam a am etapo
betchi'bo, intok jume' woo busanisi
ammea suma'im, chukta betchi'bo,
yo'olataka yeu simlaa —ti neu jiiak.
6 Junak intok san, jum, yo'ota
yeyesa'po, intok jume' naikika ama
jiapsame intok jume' junae konila,
yo'otaka jokame nasuku, Bwalata
ama weyekamta ne a' bichak.
Juna'a, sejtul me'erita benaka
juni'i. Woo busanim awakan. Intok
woo busanim pusekai. Jume' intok,
puusim, achai Liojta, juka' aapo'ik
tu'u jiapsiwata yuma'isi aet ayuka,
aniat yeu tajtia si'imekut naas a'
bittualaa'uta, a' teuwaa. 7 Juna'a
Bwala, jum jojoowaa'po, yo'otaka
katekamtau sikaa, batatana mampo
jume' liprom a' jipue'um nu'uka.
8 Junaka'a, jume' liprom a' nu'uko,
jume' naikika jume' junama'a
aneka jiapsame, intok jume'
senu taka ama naikika yo'otaka
ama joka'um, Bwalata bichapo
tonommea japtek. Juname'e yo'owe,
we'epulaka, aapam jipuen intok
kopaalim ama toto'owa'um, sawai
tomie ya'arim, tapunim weiyaan.
Inime'e intok, Liojta yoemiam, au
bicha bem emo nokria'uta teuwaan.
9 Inime'e, bemela bwiikim bwiikan:
Empo au lutu'uriak, jume'
liprom em am nu'uka intok
jume' nat bepa, ammea am
suma'im, am chukta betchi'bo.
Bwe'ituk empo jiokot ya'atuk,
intok empo junuen me'etuka
ojbota wo'otakai.
Junae, achai Liojta itom
yoemiane' betchi'bo itom a'
tu'u ya'ariak.
Si'ime yoemrata nasuku, ka
nanau maisi machik nokame,
aniat yeu tajtia jiapsame
betana itom jinne'ula'e.
10 Intok empo, achai Liojta
betana, tekilta itom a' ya'ane'
betchi'bo,
Itom yo'o ya'ari, intok yoemrata
itom nokriane' betchi'bo.
Intok itepo, Jesukrijtotamak
inim yoemratau yo'otune.
11 Sep, junama'a ne naas bitchukai,
juebena ankelesim ne bichak
intok bem jiawaita ne a' jikkajak.
Junama'a yo'ota katekamta konila
intok jume'e, naikika jiapsaka,
jume' ama aneme intok jume' senu
taka ama naiki yo'owem konila
jokame, nape konila. Juname'e
ankelesim ka a na'ikiatu maisi
juebenaekan. 12 Intok juname'e,
unnaa kusisi inen jiian:
Ju'u Bwala, me'etukame, si'imek
bepa eiyaawatchisi maachik,
Intok a' nesaunee'u, suawa intok
ju'u si'imeku a' yuma'anee'u,
Intok ju'u, si'imem betana a'
eiyaanaa'u,

Intok yo'oriwaka a' eiyaanaa'u,
aapo'iku lutu'uria,
ti jiian.
13 Intok ketchia, si'imeta jiapsaka,
Liojta ju'unaktei ne jikkajak,
teekapo jiapsame, inim bwiapo
intok inia bwiata betuk jiapsame,
intok jume' bawepo intok junama'a
si'imeta anemta, inen jiame ne
jikkajak:
Ju'u bem bwikrianaa'u, intok
eiyaawaka bem yo'orinaa'u,
intok ju'u bem nesaunee'u,
Ju'u che'a yo'otaka katekamtau
intok ju'u Bwalatau, jiba yuu
betchi'bo ameu lutu'uriatune,
ti jiakai.
14 Jume' naikika ama jiapsame:
—Junuentune —tim jiian.
Jume' intoko, senu taka ama
naikikai yo'otaka ama jokame
tonommea japtek, intok juka' jiba
yuu betchi'bo jiapsamta, a' yo'orek.

Jume' woo busanika, ji'osiam, ammea suma'im

6 Junak intoko, juka' Bwalata
ne bichak, ji'osia ji'ojteim
woo busanikai ammea am suma'im,
juka' wepu'ulaik bat a' chuktako.
Intok jume'e, naikika ama jiapsame
betana, senuk kusisi, yukuta ru'uti
jia'a benasi:
—A'abo weye —ti jiamta ne
jikkajak.
2 Junak intok, kaba'ita, tossaalaik
ne bichak. Ju'u intok aet yes
simeme, mampo, kuta wiko'ita
benak weiyaan. Kobat intok, sawai
tomie ya'aritaka aet yecha'awak.
Juna'a intok, junuen yo'olataka yeu
siika. Intok junuen naa buusti, juchi
wateku yo'obaekai.
3 Juka' Bwalata, inia mak woika,
juchi juka' senuk, ammea am
suma'im a' chuktako, juchi juka'
seenuk junama jiapsamta, inen
jiamta ne jikkajak:
—A'abo weye —ti jiamta.
4 Junak intok, juchi senu kaba'i
sikiika ama yeu siika. Ju'u intoko
aet yes simeme, inim yanti
eewaka jiapsinaamta, a' lu'uta
betchi'bo, lutu'uriatuawak. Intok
inim jiapsame yoemrata, emo am
su'aa tuane' betchi'bo. Intok tebe
kuchi'im intok makwak.
5 Juka' Bwalata, iniamak bajika,
juchi juka' senuk, ammea am
suma'im a' chuktako, juchi juka'
seenuk, junama jiapsame betana
inen jiamta ne jikkajak:
—A'abo weye —ti jiamta.
Junak intok, juchi senu kaba'ita,
chukuik ne a' bichak, ama yeu
sikamta. Ju'u intoko aet yes
simeme, sisi'iwookta, betteawata ae
ju'uneiyaawa'uta, mampo weiyaan.
6 Intok jume'e, junama'a jiapsaka,
aneme nasukun luula, senu jiawaita
inen jiamta ne jikkajak:
—Wepul kiilo tiikota, woj mamni
tosai tomim, intok sebaarata, baji
kiilom, woj mamin tosai tomim
beje'ewaine. Taa juka' ochokok,
intok kia juka' pa'asi ba'awata juni'i,
tu'isi a' suuane —ti jiian.
7 Juka' Bwalata, juchi juka' senuk,
inia mak naikika, ammea am
suma'im a' chuktako, juchi juka'
seenuk junama junuen jiapsaka
anemta, inen jiamta ne jikkajak:
—A'abo weye —ti jiamta.
8 Junak intok, kaba'ita sia sawaik
ne a' bichak. Ju'u intok aet yes
simeme, Kokkowamta joame, ti

teakan. Junaet cha'aka intok,
kokkoarim ane'u a' teuwaame,
weyen. Inime'e, si'ime jume' inim
jiapsame, naikisia na'ikimteitaka,
juname'e betana wepu'ulaik lu'uta
betchi'bo, utte'ata mabetak. Junuen
nassuawakai, intok tebaae intok
ko'okoae, intok jume' inim juyapo
juju'enaka, naikim wokekammea
yee su'a betchi'bo.

9 Juka' Bwalata, iniamak
mamnika, juchi juka' senuk,
ammea am suma'im, a' chuktako,
Liojta yo'ori betchi'bo, mesa
katekamta betukun, jume'e,
Liojta betana nok lutu'uriata bem
lutu'uriateka bem a' teuwaaka'
betchi'bo su'awakame ne ama
bichak. 10 Intok inime'e, kusisi
nokaka inen jiiak:

—Achai Lios, yo'o nesaweme,
tu'ik ausu'lik tu'ureka intok a'
joame. Intok em teuwaaka'uta, a'
chuchupame, jakwoosa beja empo
am ya'uraa bittuanee intok itom
ameu jujutne, jume' bwiau itom
su'akame —ti jiian.

11 Junak intok, juname'e, tajo'ota
tossaalaik atteatuawak. Intok
juname'e, juchi chuubaa bem yum
jo'ene' betchi'bo tejwaawakan.
Jume' amemak werim, Krijtota
betana tekilta joame, am yuma'u
tajtia. Jume' ket bempo'im benasi
su'anaame.

12 Juka' Bwalata, iniamak
busanika, juchi juka' senuk, ammea
am suma'im a' chuktako, bwe'uusi
bwiata au yoamta ne bichak. Ju'u
ta'a, tajo'ota, chukuik benasi
taawak. Ju'u intoko meecha, si'ime,
ojbota beansi taawak. 13 Jume' intok
teekau chokim, bwiau ko'om yojtek.
Chuna ouwota, jekae utte'akamtae,
siarim a' taka yojteka'a benasia.
14 Ju'u teeka, bwe'u ji'osiata, au nat
biijteka'a benasi, kaitatuk. Jume'
intoko, kawim si'ime intok jum
bawepo, ili bwiam yeu jokame,
omot jootek. 15 Jume' intoko, inim
bwiapo che'a yo'otaka, jume'
reim teame, kau tesompo eusek.
Intok junama'a kaupo bwere
tetam nasuku. Jume'e, si'imekut
yoemratau yo'o ja'abwaimmak,
intok jume' totomekamemake, intok
jume' watemmeu yo'o ya'arim,
jume' jitat ju'uneaka utte'akame.
Intok si'ime jume' tekokame,
intok jume' ka tekokammak juni'i,
junama eusek. 16 Juname'e intok,
kawimmeu intok jume' bwere
tetammeu inen jiian:

—Itot ko'om watteka, intok
itom essone, juka' che'a yo'otaka
katekamta, ka itom a' bitne'
betchi'bo, intok juka' Bwalata, ama
butti jiokot yee a' tawaanee'uta, ka
itou a' yuma'ane' betchi'bo.

17 Bwe'ituk tua suum watchisi
machika ju'u taewai yuma'asuk.
Liojta aet yee jiokot a' tawaanee'u.
Junama'a intok kaabe, Liojta
beje'eka a' yo'olataka ama yeu
weene.

Ijra'el yoemratat yeu katriam betana, jume' machilaakame

7 Iniat chukula intok, naiki
ankelesim ne bichak, inim
bwiapo, jume' naiki jeekam tenne'e
betana ja'abwekame. Juname'e,
naiki jume' jeeka junuen, bwiat
intok kia bawet juni'i, intok kia
jita juyat juni'i, ka am tennine'
betchi'bo. 2 Ket juchi senuk

ankelejta ne a' bichak, ta'ata
yeu we'e betana jikau weyemta.
Intok juna'a, ju'u Lios, jiba yuu
jiapsamta betana, yee ju'uneiyaana'
betchi'bo, machilaata weiyaan. Ini'i
ankeles intok, tu'isi utte'aka amet
chaaek, naikika jume' ankelesim,
bwiapo jiapsame intok bawepo
jiapsame su'a betchi'bo utte'ata
mabetlammeu, inen jiakai:

3 —Ka ameu suuane, jume'
bwiapo jiapsammewi intok kia
jume' bawepo jiapsammeu juni'i,
intok kia jume' juyammeu juni'i.
Jume'e, achai Liojta betana tekilta
joame, machilaata bem ta'aanaa'uta,
koba meje'eku kee itom amet a'
yaako.

4 Ne intok, junuen jume' bem
koba meje'eku machilaatuawakame,
bem jaikiaka'uta ne a' jikkajak.
Woo busan taka miilim ama naiki
miil. Inime'e junuen, woj mamni
ama woika, jume' Ijra'eltuka'uta
yoemiam betana yeu katriam,
we'epulaim be'ekatana, bem koba
meje'eku machilaatuawakame.
5 Ju'u Juraa tuka'utat yeu
katriam betana, woj mamni ama
wooi miil, jume' koba meje'eku
machilaatuawakame. Ju'u Ruben
tuka'utat yeu katriam betana intok
woj mamni ama wooi miil. Ju'u Gat
tuka'utat yeu katriam betana intok
woj mamni ama wooi miil. 6 Ju'u
Aser tuka'utat yeu katriam betana
intok woj mamni ama wooi miil.
Ju'u Naptali tuka'utat yeu katriam
betana intok woj mamni ama wooi
miil. Ju'u Manasej tuka'utat yeu
katriam betana intok, woj mamni
ama wooi miil. 7 Ju'u Simeon
tuka'utat yeu katriam betana intok,
woj mamni ama wooi miil. Ju'u
Lebii tuka'utat yeu katriam betana
intok, woj mamni ama wooi miil.
Ju'u Isakar tuka'utat yeu katriam
betana intok, woj mamni ama
wooi miil. 8 Ju'u Sabulon tuka'utat
yeu katriam betana intok, woj
mamni ama wooi miil. Ju'u Jose
tuka'utat yeu katriam betana intok,
woj mamni ama wooi miil. Ju'u
Benjamin tuka'utat yeu katriam
betana intok, woj mamni ama wooi
miil.

Ju'u bu'uura, tosaik ausu'lik atteakame

9 Iniat chukula ne, unnaa juebena
yoemrata ne bichak. Si'ime ka
nanau machika yoemrata intok
ka nanau maisi machik nokame.
Juname'e, ju'u che'a si'imem bepa
yo'ota kateka'po, intok ju'u Bwalata
bichapo ja'abwekame. Unnaa
juebenaka, kaabe a am na'ikian.
Intok juname'e ket, tojsassaalaik
atteakan tako sawata intok ket nuk
ja'abwekai. 10 Si'ime kusisi inen
jiian:

Ju'u yee jinne'uwame, itom
achai Lios,
Che'a yo'otaka katekamta
betana,
Intok ju'u Bwalata betana weye,
ti jiakai.

11 Jume' ankelesim intok, si'ime,
ju'u che'a yo'ota kateka'akonila
ja'abwekan. Intok ket, yo'otaka
ama jokame konila, intok ket,
naikika, jume' ama jiapsaka aneme
konila. Inime'e intok, ju'u che'a
yo'ota yeyesa'abichapo, tonommea
ja'abweka, bwiau tajti ko'om cha'aka,
Liojta yo'oren, 12 inen jiakai:

Inientune.
A' yo'oriwaka a' bwikrianaa'u,
suawata a' jipue'u,
Intok itom a' bai sae'u alleaka
au bicha teuwaanaa'u,
Intok a' eiyaanaa'u, che'a a' yo'o
nesaweka utte'ata aet ayuka'u,
Juna'a, itom achai Liojtau
lutu'uriatune, jiba yuu
betchi'bo.
Tua inientune.
13 Junak intok, yo'otaka jume'
ama jokame betana, senu neu
nattemaek:
—Jabemsa inime'e, tojsassaalaik
tajo'orekame, intok jaku'ubosa
yajilam —ti jiakai.
14 Ne intok inen au jiiak:
—Achai, inimmet empo ju'unea,
nee tejwaane.
Aapo intok, inen neu jiiak:
—Inime'e juname'em, wame'e,
unnaa jiokot yee bittuawaka'po
yeu sajakame. Jume'e, Jesukrijtota,
Bwalapo ta'eewamta, ame
betchi'bo kuuset a' ojbowata
wo'otekamta, a' sualeka junae
Liojtamak emo tu'uteka intok
ka tu'ik kaita ya'ari benasi bem
mabetrimtunee'uta a' jajamekame.
15 Junae betchi'bo, achai Liojta
yo'otaka a' kateka'abichapo aane.
Tukaariat naa buustia junama'a
te'opopo bem joo i'awa'uta joakai.
Ju'u intok, yo'otaka ama katekame,
aapo, si'imeku amemaktuka amet
jekkaneeme tu benane. 16 Kaibu
intok tebae intok kia ba'ae juni'i,
jiokot emo bitne. Intok ju'u ta'a ka
jiokot am joone. Intok kia tatariata
juni'i, ka a' ine'ene. 17 Bwe'ituk ju'u
Bwala, junama'a che'a yo'otaka
katekamta mak aneme, aapo,
bwalam suuamta benasi amemak
annee. Intok jiba yuu jiapsi
betchi'bo, ba'am am ji'ituane. Ju'u
intok achai Lios, jakwoo juni'i ka
intok bem jiokot eene' betchi'bo
amemaktune.

Woo busanika ju'u machilaa, intok ju'u sawai tomie ya'ari kopaalim a' tattaawaa'um

8 Juka' bwalata juchi juka'
senuk, iniamak woo busanik,
ammea am suma'im, a' chuktako,
junaman teekau, chuubaa, kopala
taawak. 2 Junama lautipo jume'
woo busan ankelesim, jiba Liojta
bichapo ja'abwekame ne bichak.
Juname'e, woo busan sisi'iwok
kusiam makwak. 3 Chukula intok
ket, juchi senu ankeles ama yepsak,
sawai tomie ya'arita, kopaalim
ama tattaawa'uta weiyaakai.
Intok Liojta ama yo'ori betchi'bo,
mesata bichapo kiktek. Juna'a
intok, kopaalim benam juebenam
makwak. Junuen si'ime jume'
Liojta yoemiam, aapo'iku bicha
bem teuwaa'u mak nau am kuuta'
betchi'bo. Intok junama'a, che'a
yo'ota yeyesa'abichapo, mesaa,
sawai tomie ya'arita, Liojta ama
yo'oriwa'po am joak. 4 Ju'u intok,
kopaal bwichia, junae ankelejta
mam betana, achai Liojta kateka'u
jikau yuumak. Jume' Liojta
yoemiam, aapo'iku bicha bem yee
nokria'u mak weyekai. 5 Junak
intok ju'u ankeles, juka'a, kopaalim
ama tattaawa'uta nu'uka, junama'a
mesapo, oubammea a' tapuniak.
Intok junama'a, bwiapo ko'om
a' jimmaak. Junak intok unnaa
kusisi jiiak. Intok yukuta ru'uti jia'a

benasia, intok yuku beoktia. Ju'u intoko bwia au yoyoak.

Jume' sisi'iwook kusiam

6 Junak intok, jume' ankelesim, woo busanika, woo busanim sisi'iwook kusiam, am jiutua betchi'bo ama yeu japtek.
7 Senuk, bat juname'e ankelesim betana, a' kusiawata jiutuak. Junak intok tejam bwiau yojtek. Intok ketchia ju'u taji, ojbo kuraika bwiau ko'om yojtituawak. Ka tua, taa batte nasuk aman, jum bwiapo ju'u ayukame beetek. Junae beekika ju'u juya intok ju'u basso siarika beetek ketchia.
8 Iniamak woika, juchi ju'u senu ankeles, a' kusiawata jiutuak. Junak intok, senu bwe'u kauta benakai, beeteka baweu ko'om jimmaatuk. Ju'u baawe intok, ka tua, taa batte nasuk aman, ojbota benasi taawak.
9 Intok ka tua, batte nasuk aman, si'ime ju'u bawepo jiapsame kokkok. Jume' intok ama bwere kari bebenam kanoam, ket jiba junae beekika ama mojaktek.
10 Iniamak bajika, juchi ju'u senu ankeles a' kusiawata jiutuak. Junak intok, choki, unnaa bwe'uuka, teeka betana ko'om wechek. Tachiriata beete'e benasia. Ka tua, taa batte nasuk aman batwem intok jume' senne'ekam amet ko'om wecheka.
11 Juna'a choki intok, Ajenjo' tean a' chibueka' betchi'bo. Ka tua, taa batte nasuk aman, jume' ba'am ju'u chokita betchi'bo chibusi aayuk. Juebenaka intok juname'e ba'ammea kokkok. Bwe'ituk juname'e chibusi ayukai.
12 Iniamak naikika, juchi ju'u senu ankeles a' kusiawata jiutuak. Junak intok, ka tua taa batte nasuk aman, ju'u ta'a, ju'u meecha intok jume' chokim nasontuk. Junuen san, juname'e si'ime, ka machisi taawak. Intok junuen, ka tua taa batte nasuk aman, juname'e taewaimmet intok tukaariammet, kaita tachiriatuk.
13 Intok ket sepia, bwe'u juchajita benaka, senu ankelejta ne a' bichak intok a' jikkajak, mekka betana, teekapo nasuk luula ne'eeka. Intok tu'isi kusisi chaaemta:
—Tua jiokot ameu yeu weene, jume' bwiau jiapsammewi. Juchi wate jume' baji ankelesim, kusiam bem jiutuanee'um betchi'bo —ti jiakai.

9 Iniamak mamnika, juchi ju'u senu ankeles a' kusiawata jiutuak. Ne intok, teeka betana, chokita bwiau ko'om wechiata ne a' bichak. Juna'a choki intok, ankelejtakai, mekka ko'om wojo'oriata a' etapo betchi'bo, lutu'uriakai.
2 Juna'a sep su, junaka'a ko'om wojo'oriata, a' etapok. Bwe'u bwichia intok junama yeu kiktek. Unnaa bwe'uuka, tajipo jitaa tattaawa'abenaku. Ju'u bwichia intok, junama'a wojo'oriapo yeu sikame, ta'ata ka machisi tawaak. Intok juka' jekata juni'i. 3 Junama'a bwichiapo intok, bwere waka wo'ochim benaka ama yeu sajak. Inim bwiapo si'imekut ne'ekai. Jume' waka wo'ochim intok ket, utte'akan, inim, jume' machilim benasia. 4 Juname'e, bwiapo juyata oo basota siulata intok kia jitaa ouwota juni'i, intok kia jume' bwere juyam, ka bem nasontene' betchi'bo tejwaatuk. Alla juka' yoemrata,

koba meje'eku, achai Liojta
betana machilaata ka a' jipueme
jiba tejwaawak. 5 Taa juname'e,
juka' yoemrata ka bem a' su'ane'
betchi'bo au bittuawak. Ala, mamni
mechammeu tajtia, ko'okosi bem
am joone' betchi'bo jiba. Juname'e
intok, yee jujjako, machilta senuk
a' jujjaka'a benasia ko'okoekan.
6 Juname'e taewaimmetchi, ju'u
yoemra kokopeene. Taa ka kokkone.
Intok junuen kokopeaka juni'i,
kokkowame kaita tune.
7 Juname'e wo'ochim, kaba'im
nassuawa'u bicha kateme
bebenaekan. Bem kobammet, sawai
tomie ya'arita bebenam amet
jo'ariakan. Intok yoem pujbakame
benaekan. 8 Jamutta tettebem a'
choneka'a benasia, chonekan. Intok
jume'e, bem tamim, ousei tamim
bebenaekan. 9 Juname'e, si'ime
bem takaa, sisi'iwookie bem emo
ania benasia machiakan. Ju'u
intok, juname'e masam jiawai,
juebena kaba'i kaarom, nassuawa'u
bicha tenne'e benasi jiian. 10 Jume'
bem bwasiam, machil bwasia
benaekan. Junaen wichakai. Intok
juname'e, mamni mechammeu
tajtia yoemrata bem ko'okosi
joone' betchi'bo, bem bwasiampo
utte'akan. 11 Juname'e wo'ochim,
ameu yo'ota jipuen, bwiapo ko'om
wojo'oriapo ankeles. Ini'i ankeles,
ebreo nokpo Abbaron tean. Rieeko
nokpo intok, Apolyon tea, ju'u jita
lu'u lu'utame, ti teuwaa.
12 Wepulaka jaibu simsuk ju'u
ama butti jiokot emo bitwame. Taa
ketuni juchi woika be'ee.
13 Iniamak busanika, juchi ju'u
senu ankeles, a' kusiawata jiutuak.
Junak intok jiawaita ne jikkajak,
achai Liojta bichapo, mesa sawai
tomie ya'arita betana yeu weyemta.
14 Juna'a jiawai intok, juchi inia
mak busanika, ju'u ankelejtau, ju'u
sisi'iwook kusiata jipuemtawi inen
jiiak:
—Naikika, jume' ankelesim
su'u tojine, jume'e, bwe'u batwee
Eupraatej tea'anaapo suma'im —ti
jiiak.
15 Junuen jume' naiki ankelesim
su'u tojituk, ka tua, taa batte
nasuk aman, yoemrata a' su'a
betchi'bo. Bwe'ituk inime'e, jiba
junama lauti betchi'bo intok junae
taewaita intok junae mechata intok
junae wasuktiata betchi'bo yeu
pu'arimtukan. 16 Juname'e betana
jume' sontaom kakaba'ekame,
bem jaikiaka'uta ne a' jikkajak.
Juname'e intok, wooi sien miiyon
tukan.
17 Junuen san ne, juname'e
kaba'im am bittuawak tenkupo
benasia. Jume' intok amet
kateme, tawit, sisi'iwookie emo
pattalamtukan, sikiisia, teweesia
intok sawaisi yoka'immea. Jume'
intoko bem kaba'im, ouseim benam
kokobakan. Intok inime'e, bem
tenpo, taji, bwichia intok asupreta
beete'e benasi yeu weaman. 18 Ka
tua, taa batte nasuk aman, ju'u
yoemra iniae baji weemtae
kokkok. Kaba'im betana tenpo yeu
weyemtae. Tajie, bwichiae, intok
asupretae. 19 Bwe'ituk juname'e
kaba'im, tenpo intok bwasiapo
junuen utte'akan. Bwe'ituk
juname'e, bem bwasiam, bakotchim
bebenaekan, kokobakai. Intok
junammea yee ko'okosi jooan.

20 Taa ju'u wate yoemra,
tawakame, jume' inime'e bajika
jiokot yee joammea ka kokokame,
ka tu'ik bem bo'o jooria'u betana,
ka a' su'u tojak. Intok kia jume' ka
tu'i jiapsim juni'i, jiba am yo'orekai.
Intok kia jume' ka lutu'uriapo
liosim yo'oriwame, sawai tomie oo
tosai tomie oo sisi'iwookie, intok
tetae intok kia kutae ya'arim, ka
bichame intok ka jikkajame intok
kia ka rejteme juni'i, jiba am
yo'orekai. 21 Intok kia bem yee
su'anee'u betana juni'i, ka emo
temaek. Intok kia yee sibowamta
betana, intok jaamuchim, ka
am jujubeka, bem amemak emo
tu'uree'uta, intok kia juka' bem jita
e'etbwa'u betana juni'i, ka a' su'u
tojak.

Ju'u ankel, jume' ili liprom jipueme

10 Junak intoko, juchi
senu ankelejta, tu'isi
utte'akamta, teeka betana, namupo
ko'om weyemta ne bichak. Intok
a' kobawa bepa, teweika, sawaika
intok sikiika, ko'oi, ae bepa
jipuen. A' pujbawa intok, ta'ata
benasi tachiriakan. Jume' intok,
a' wokiwam, taji buaktiam
ja'abweka'a benaekan. 2 A' mampo,
ili ji'osiam etapoim jipuen. Intok
batatana a' wokimmea, bawepo
weyekan. Miko'otana intok bwiapo
wokekan. 3 Junak intok, utte'aka
chaaek, ouseita a' jijia'a benasia.
Junaka'a intoko junuen a' jijiako,
woo busanika yuku jimaarim
benaka, bem teuwaari jikkajituk.
4 Woo busanika juname'e jiusuko,
junaka'a bem teuwaa'uta ne
a' ji'ojtebaen, taa teeka betana
jiawaita inen neu jiamta ne a'
jikkajak:

—Juname'e woo busanika junuen
kusisi jiakame teuwaaka'uta,
empola a' ju'uneiyaane. Intok ka a'
ji'ojtene —ti jiiak.

5 Chukula ket ju'u ankeles,
baweta bepa intok bwiata bepa
weyeka, in bichaka'u, batatana
teekau jikau mamtek. 6 Intok juka'
jiba yuu jiapsamta, juka' teekata,
bwiata intok juka' baweta, intok
si'imeta waka'a junama'a ayukamta
ju'unaktemta, a' teuwaaka a'
lutu'uriatekai:

—Kaita intoko bo'o bitwame
tune —ti jiakai—. 7 Bwe'ituk juka'
taewaita yumako, junak iniamak
woo busanika, juka' ankelejta
sisi'iwook kusiata a' jiutua taiteko,
junak juka' achai Liojta, aapo'ik jiba
ju'uneiyaaka yeu weenemta, jaibu
a' yuma'asuka'uta ju'uneiyaanaa.
Aapo'ik jiba inia betana jaibu jume'
aapo'ik yeu pu'arim chukula yeu
weenemta teteuwaame, bempo'im a'
ju'uneiyaatuariaka'a benasia.

8 Ju'u jiawai, che'a bat in
jikkajaka'u, ju'u teeka betana
weyeme, juchi wee'po neu nokaka,
intok inen neu jiiak:

—Noolia, ju'u ankeles, baweta
bepa, intok bwiapo weyekamtau
sikaa, intok jume' ili ji'osiam
etapoim, mampo a' jipue'um, am
nu'une —ti neu jiakai.

9 Nejpo intoko junae ankelejtau ne
siika, jume' ili ji'osia ji'ojteim intok
ne au a'awak. Junak intok aapo
inen neu jiiak:

—Jiba, am nu'ee, am bwa'ane
—ti neu jiaka—, em tenpo mumu
ba'awam benasi kakane, taa am

bwa'asuko, chukula chibusi aune
—ti jiiak.
10 Junak intoko, jume' ji'osiam,
ju'u ankelejta mampo ne am nu'uka.
Juname'e intok ne am bwa'aka.
Intok in tenpo kakaekan. Taa
chukula nee am bwa'asuko, chibusi
aayuk. 11 Sep ket inen neu jiuwak:
—Utte'a, juchi em a' teuwaane'po
juka' achai Liojta si'ime, ka nanau
machi yoemrata betana intok ka
nanau maisi machik nokame betana
intok jume' che'a yo'o ya'arim
betana, juka' a' teuwaa'uta.

Jume'e, woika, Liojta betana bittuarim

11 Junak intok, bakata benak
nee makwak, jitaa ae
tammachiawa'u benak. Intok inen
neu jiuwaak:
—Kikteka, sikaa, intok achai Liojta
te'opota a' jai beetchiaka'uta intok
juka'a, Liojta ama yo'oriwa'uta,
mesata, jai beetchiaka'uta a'
ju'uneiyaane. Intok jume' junama'a
aneka, Liojta yo'oreme am
na'ikiane. 2 Taa junama'a te'opopo
pa'aria tana tebata mayoata, ka
a' tamachiane. Bwe'ituk juna'a,
jume' ka inim jomemmeu su'u tojiri.
Juname'esan, woi taka intok ama
wooi mechammeu tajtia, Liojta
bwe'u jo'ara' tea'po, bempo, bem
ea'uta joaka ama anne. 3 Inepo
intoko —ti jiia ju'u achai Lios—,
wooim jume' nee betana nokneeme,
ne aman bittuane. Juname'e intok,
miil intok ama wooi siento, intok
ama baji taka taewaimmeu tajtia
ama annee, chuchukuik atteakai.
4 Inime'e woika Liojta betana yeteu
nokneeme, juname'em, wame'e
wooi oliibo ouwom teuwaa'u,
intok jume' woika kanteelam
ama jaja'abwawa'um, achai Lios,
bwiata ju'unaktekamta bichapo
ja'abwaim. 5 Senuk, inimmeu a'
suabaao, bempo, tenpo tajita yeu
rejtitua. Jume' am beje'eka aneme,
tokti am tattaa. Intok junuen mukne,
jabetaka juni'i, am beje'eka aneme.
6 Inime'e, Liojta betana kateme,
junuen utte'ak, juka' teekata, bem
a' cha'atutuaka, junuen ka yukne'
betchi'bo, jume' taewaimmet,
achai Liojta betana bem yeteu
noksu'utajtia. Intok ket utte'ak,
jume' ba'am, ojbota benasi bem am
ya'ane' betchi'bo. Intok jume' inim
bwiapo jiapsame, jiokot bem emo
am bittuane' betchi'bo, jitae juni'i
ko'okoata bem joa'ue, jaikisi bem
aubae'ebeekisia. 7 Taa juname'e,
juka' bem tekilta am chupa'asuko,
ju'u bwia wojo'oku, mekka ko'om
betana, majjaiwatchika jita ama
yeu weeneeme, amemak nassuane,
am kobaka intok am su'ane.
8 Juname'e, jume' bem takaam,
jum bwe'u jo'arapo naj katwa'apo
su'u tojinaa. Juka'a, itom achai,
kuuset a' poponwaka'po. Ini'i
inika'a teuwaabaawa'po, bwe'u
jo'ara Sorooma, intok ket bwiaraa
Ejipto' tea. 9 Intok baji taewaim
intok ama nasuk taewaita yuma'u
tajtia, si'imekut betana, ju'u ka
nanau machi yoemra, intok ta'abwik
nokame, juname'e su'awakame, bem
takaam ama bitne. Intok juname'e,
kaabem am ma'aa i'ane. 10 Inim
bwiapo jume' jiapsame, alleene,
juname'e kokkoka' betchi'bo. Intok
junuen, tua alleakai, bempo naas jita
emo mimikne. Bwe'ituk juname'e

wooi o'owim, achai Liojta betana
yeteu noka'um, ame betchi'bo
jiokot emo bitwame tukan. 11 Taa
chukula, jume' baji taewaim intok
ama nasuk taewaita simsuko, ju'u
Lios juchi am jiapsituak. Juname'e
intok juchi jootek. Intok si'ime jume'
am bichakame, tu'isi womtek. 12 Sep
ketchia, juname'e woika, Liojta
betana yeteu nokame, teeka betana
jiawaita utte'akamta jikkajak:
—A'abo em jikau ja'amu —ti ameu
jiamta.
Juname'e intok, namupo teekau
sajak. Jume' intok am beje'eka
aneme am bichak. 13 Junama'a
lautipo, bwia tu'isi au yoyoak. Intok
rebbeika, juna'a bwe'u jo'araa,
ko'om wechek. Intok woo busan
miiltaka, junaka'a au yoyoa'po
kokkok. Intoko ju'u wate yoemra,
ka kokokame, ama butti majjaekai,
Liojta, teekau katekamta yo'orek.
14 Jaibu woika, jume' amet tua
jiokot emo bitwame saka'asuk. Taa
ket, inia mak bajika, jiokot emo
bitnaame lauti yuma'ane.

Woo busanika ju'u sisi'iwook kusia

15 Iniamak woo busanika, juchi
ju'u senu ankeles, a' kusiawata
jiutuak. Junak intok, teekau
jiawaim, tua utte'aka jikkajituk:
Inim bwiapo, si'ime jume'
ya'uraam, itom achai Liojtau
intok ju'u Krijto, a' yoemiabeu
emo su'u tojila.
Aapo intok, jiba yuu
wasuktiammeu tajtia nesaune,
ti jiame.
16 Junak intoko, jume' senu taka
ama naikika, yo'otaka, achai Liojta
bichapo ket jum yo'owem jojoye'po
jokame, tonommea ja'abweka,
bwiau tajtia ko'om pujbaka intok
junuen Liojta yo'orekai, 17 inen
jiakai:
Enchi te bai sae, achai Lios,
si'ime utte'akame.
Empo i'an jiapsame, bat
naatakai juni'i.
Bwe'ituk empo a' mabetla,
si'imem bepa em
yo'otunee'uta.
Intok empo jaibu nesawe,
ti jiakai.
18 Jume' ka nanau machika
yoemram, ka alleaka,
omtemme.
Taa yuma'asuk ju'u taewai, em
aet yee jiokot emo bittuanee'u.
Intok ketchia ju'u taewai, jume'
kokkoarim em am ya'uraa
bittuanee'u.
Intok empo, jume' ee betana yeu
pu'arim, yeteu noktuawame,
intok jume' wepulsi eu emo
su'u tojilame,
Intok jume'e, enchi yo'ori
ta'aaka jiapsame, empo, juka'
ameu tu'ik am bittuane.
Kia jume' che'a eiyaawame oo
kia jume' ka eiyaawame juni'i.
Intok ket, inim bwiapo, jume'
si'imeta lu'utame, em am
lu'utanee'u.
19 Junak intok, teekau, ju'u achai
Liojta te'opo etapowak. Junama'a
wajiwa intok, aapo'ik bemela
lutu'uria a' ya'ariwa, ju'u kaaja,
sawai tomie ya'ari a' teuwaame,
ama bittuk. Yuku be'oktiam intok
yeu machiak. Intok jiawaim, kusisi
yuku ru'uti jia'a benasi jiakai. Bwia
intok tu'isi au yooan. Intok tua
utte'aka tejam yukuk.

Ju'u jamut intok ju'u woo busanim kobakame

12 Junak intok, teekau,
machilaa yeu machiak.
Senu jamut, ta'ata benasi beojkok
tajo'orekai. Ju'u intok meecha, a'
wokim betuk katekan. Intok woj
mamni ama wooi chokekamta sawai
tomie ya'arita, kobat aet yecha'ikai.
2 Ini'i jamut abe yeu kikten. Intok
wantiriammea tu'isi chaaen.
Bwe'ituk ba'asoabaekai, jiokot au
bichan. 3 Junama'a lauti, juchi senu
machilaa, teekapo yeu machiak.
Jitaa jiapsaka, unnaa bwe'uuka,
sikiika, woo busanim kobakai. Intok
woj mamnim awakai. Intok we'epul
a' kobammet, jitae ya'arim aet
jo'ariakan. 4 Ini'i, a' bwasiae, jume'
chokim teekapo aukame, ka tua,
taa batte nasuk aman am biaktaka,
bwiau ko'om am beebak. Junak
intok ini'i, woo busanim kobakame,
ju'u jamut, yeu kiktebaemta
bichapo kiktek, junae uusi, yeu a'
tomteko, sep a' bwa'abaekai. 5 Ju'u
jamut intok, o'outa asoak. Ini'i
san, sisi'iwook baarata jipueka,
che'a bepa yo'o ya'uraataka,
si'ime ka nanau machi yoemratau
yo'otuneekai. Sep intok juna'a, juka'
a' asoawata u'aawak. Intok ini'i,
achai Liojta aapo'ik che'a yo'otaka
a' kateka'u tojituk. 6 Ju'u jamut intok,
bamseka, bweka pa'ariau bicha
yeu siika, jumun, achai Liojta jaibu
a' yebij i'a'awi. Junuen junama'a a'
ji'ibwatuana' betchi'bo, senu miil
ama woi siento intok ama baji taka
taewaimmeu tajtia.

7 Chukula intok ket, teekapo
nassuawame ama yeu siika.
Junama'a ju'u ankelesimmeu
yo'owe, Mikel teame, intok jume'
aamak eame ankelesim, juka'
sikiika woo busanim kobakamta
beje'eka nassuak. Ju'u intok, woo
busanim kobakame intok jume'
aamak eame ankelesim, ket
nassuak. 8 Taa inime'e ka yo'oka
yeu sajak. Teekau intok, kaita intok
lutu'uria ame betchi'bo aukan.
9 Junuen san beja, juna'a sikiika,
woo busanim kobakame, junama'a
yeu bepwak. Tua che'a bat naatakai
wa'a au bakot yaakame, ju'u yee
bai tatta'aame, intok bebeje'eri, ju'u
ka tu'ikut yee nana'atejome. Ini'i
intok jume' aamak eame ket bwiau
ko'om wo'otawak.

10 Junak intok, teekau, jiawaita
utte'aka inen jiamta ne jikkajak:
—Ju'u taewai aet yee jinne'unaa'u
jaibu yuma'asuk, aapo'ik betana
utte'awa intok juka' itom Lios,
yo'otaka a' nesauneo. Intok
a' yoemiawata, Krijtota, che'a
a' nesauneo. Bwe'ituk ju'u, jume'
Krijtopo itomak werim, ka tu'ikut am
nana'atejome yeu beepri. Ju'u, taewait
intok tukaariat naa buustia itom achai
Liojtau am nana'atejoo'u. 11 Jume'e,
Krijtopo ito mak werim a' koba'i,
Bwalata me'ewakamta bem sualeka'
betchi'bo. Intok achai Liojta betana
juka' nok lutu'riata bem a' lutu'uria
ya'ari betchi'bo. Bwe'ituk su'anaaka
juni'i, ka emo beutiak. 12 Junuen
san eme'e teekau jiapsame, tua
alleene. Taa tua jiokot machine, jume'
inim bwiapo intok jume' bawepo
jiapsame betchi'bo. Bwe'ituk ju'u
bebeje'eri, tu'isi o'omtilatakai emou
ko'om yebijlaa. Bwe'ituk ju'unea a'
bwijnaa'uta, abe a' yuma'apo.

13 Ju'u, sikiika woo busanim
kobakame intok, ju'uneakai, bwiau
ko'om a' jimmaatuka'po, ju'u jamut,
o'outa asoakamtau sua taitek.
14 Taa juna'a jamut, bwe'u juchaji
masam benam makwak, junuen, a'
yebijnee'u, bweka pa'ariau bicha
a' ni'ine' betchi'bo. Mekkaa, ka
junae bebeje'erita be'emu. Jumun
a' ji'ibwatuana'awi, baji wasuktiam
intok ama nasuk wasuktiammeu
tajtia. 15 Ju'u, che'a bat naataka au
bakot yaakame, a' tenpo, ba'am
yeu simtuak, junuen batweta
ya'abaekai, junaka'a jamutta a' nuk
simne' betchi'bo. 16 Taa ju'u bwia,
juka' jamutta aniak. Bwe'ituk juna'a
bwia, juka' bebeje'erita, tenpo
ba'ata yeu simtuaka'uta, a' nu'uka.
17 Iniamak san ju'u sikiika woo
busanim kobakame, tu'isi o'omtek
junaka'a jamutta beje'ekai. Junak
intok sikaa, junae jamuttat yeu
katriam tawalammak nassuabaekai.
Jume' achai Liojta betana nesaurim
nok jikkajame. Intok jume'e, juka'
lutu'uriata ka koptame, Jesukrijtota
betana lutu'uriateita.

Wooika, jume' jita naikim wokekame

13 Bawe mayoat kikteka, ne
intok junama'a bawepo
ba'apo betana jitaa, jikau weyemta
ne bichak. Woo busanim kobaka,
intok woj mamnim awakamta.
Intok we'epul a' awammet,
jita, sawai tomie ya'arim aet
jo'ariakan. A' kobawammet intok,
Liojta beje'eka jaana nokame aet
ji'ojteitukan. 2 Ini'i jita, naikim
wokekamta in bichaka'u, ju'u
yookota benaekan. Jooso' teamta
benam intok wokekan. Intok
ouseita benak tenekai. Ju'u intok,
sikiika, woo busanim kobakame,
junaka'a, aapo'ik betana utte'ata
intok si'imem bepa yo'otaka a'
nesaunee'uta aet autuak. 3 Junae
jita, naikim wokekamta, wepul a'
koba, muk maisi ko'okosi ya'atukan.
Taa jum, muk maisi ko'okosi
a' aula'po, tu'ireak. Intok si'ime
aniat, ju'u yoemra a' suum'eiyaaka
intok junau emo su'u tojak a'
yoem'eiyaakai. 4 Intok juka' sikiika,
woo busanim kobakamta, inime'e
a' yo'orek. Bwe'ituk, aapo'ik juka'
naikim wokekamta, utte'ata aet
autuaka' betchi'bo. Intok juka'
naikim wokekamta, ket bempo a'
yo'orek, inen jiakai:

—Kaabe ale benaka machika aane.
Intok kaabe a' beje'eka nassuane —
ti jiakai.

5 Ketchia, ini'i naikim wokekame,
suawakamta a' teuwaa betchi'bo,
ujyoik intok Liojta beje'eka, jaana
a' nokne' betchi'bo suawata aet
autuak. Intok woi taka intok ama
wooi mechammeu tajtia a' yo'otaka
a' nesaune' betchi'bo lutu'uriakan.
6 Intok tua junuen aayuk, Liojta
beje'eka, jaana nookak. Intok
ka a' yo'otuka'a benasia, ka a'
yo'orek. Liojta te'opowata intok
kia jume' teekau jiapsame juni'i,
ka yo'orek. 7 Intok ketchia, jume'
achai Liojta yoemiam beje'eka
a' nassuatuawak, juname'e
a' koba'u tajtia. Intok si'ime
aniat ka nanau machi yoemra,
ka nanau machik nokammeu,
ameu a' yo'otune' betchi'bo
au lutu'uriatuawak. 8 Junaka'a
naikim wokekamta, si'ime jume'
inim bwiapo jiapsame, a' yo'orek.

Jume'e, bem team, Bwalata ji'osiam,
jiba yuu betchi'bo jiapsineeme
ji'ojteimpo, ka ama ji'ojteim. Ju'u
kee aniata ju'unaktewao naateka,
a' me'etune'e betchi'bo yeu
pu'awakame.
9 Ju'u a' mammatebaeme a'
jikkajine.
10 Jume'e, watem eta' betchi'bo,
am bwiseka am utte'a
jooriame,
Ket bempo jiba junaen ya'anaa.
Intok wame'e, tebe kuchi'immea
yee su'arime,
Ket bempo jiba junaen ya'anaa.
Inia betchi'bo san, jume'
Liojta yoemiam, utte'a, yo'owe
Jesukrijtotat eaka, a bem bo'o
bitne'po.
11 Chukula ket ne juchi seenuk,
naikim wokekamta bichak, bwiapo
yeeu, jikau weyemta. Ini'i, bwalata
benam wooim awakan. Taa
ini'i, ju'u sikiika, woo busanim
kobakamta benasi nookan. 12 Intok
ini'i, che'a bat naikim wokekamta,
bawepo yeu sikamta benasi, yo'o
nesaweka, junae mak aane, intok
aamak eakai. Ini'i intok, inim
bwiapo, si'ime jiapsame, juka'
ba'apo, che'a bat yeu sikamta am
yo'orituan, juka' kobat muk maisi
ko'okosi aulataka tu'ireakamta.
13 Ketchia, ini'i, machilaata, ka
a jootu maisi machik jooan.
Tajita juni'i, teeka betana ko'om
weamtuakai, ju'u yoemrata bichapo.
14 Intok ini'i, machilaae, junae
che'a bat yeu sikamta mak aneka,
a' jootuawa'ue, junuen jume' inim
jiapsame am bai ta'aak. Intok
junamet nesawek, ju'u muk maisi
ko'okosi ya'aritaka, ka mukukamta
benak, jitae bem a' ya'ane'
betchi'bo. 15 Ju'u intok, naikim
wokeka, chukula yeu sikame,
utte'atuawak, juka' bat yeu sikamta
benak, ya'arita, jiapsiwamta aet
autua' betchi'bo. Junuen, junaka'a
ya'arita a' nokne' betchi'bo. Intok
si'ime jume' ka a' yo'oreme, am
su'a tebo betchi'bo. 16 Intok
ketchia, si'imem, jume' eiyaawame
intok jume' ka eiyaawame juni'i,
totomekame intok kaita jipueme
juni'i, intok jume' tekokame, intok
kia jume' ka tekokame juni'i,
batatana mampo oo koba meje'eku,
bem ae ju'uneiyaatunee'uta,
machilaata amet a' ya'a tebok.
17 Intok kaabe a jita jinunee oo a
jita nenkinee juni'i, ju'u naikim
wokekamta betana machilaata ka
aet ya'aritakai, oo junae naikim
wokekamta team oo junae team
jume' nuumerom. 18 Iniat ju'unee
betchi'bo koba suawata waata.
Ju'u intoko suawaka ju'uneame,
juka' naikim wokekamta a' team
ju'uneiyaa betchi'bo tu'isi a'
bichaka, numerompo am jariune.
Bwe'ituk juna'a nuumero, jiba inim
bwiapo jiapsamta teuwaa. Ju'u
nuumero intok, busan siento ama
baji taka ama busani juna'a.

Jume' woo busan taka miil intok ama naiki miil taka, bwikame

14 Chukula intok ket, juka'
Bwalata, kawi Sion tea'po
jikat weyekamta ne bichak. Inia
mak intok, woo busan taka miil
intok ama naiki miil taka, waate
aamak ja'abwekan. Inime'e,
Bwalata intok a' achai Liojta team,
koba meje'eku amet ji'ojteim

tukan. 2 Junama'a lautipo, sep,
jiawaita teeka betana weyemta ne
a' jikkajak. Juna'a, jiawai, bawe
ba'a biaktiam mayoau yumaka,
kusisi am jia'a benasi jiian. Intok
yukuta, utte'aka, binwa kusisi a'
jia'a benasia. Watem juebenam,
bem aapam jiutua'a benasia.
3 Juname'e intok, bemela bwiikim
bwiikan. Liojta che'a yo'otaka a'
kateka'abichapo. Intok naikika,
jume' ama jiapsame bichapo. Intok
jume' yo'otaka ama jokame bichapo.
Juname'e bwiikim, kaabe a am
suawa'un. Ala jume' woo busan
taka miil intok ama naiki miiltaka,
jume' inim jiapsame betana
jinne'uwakame jiba. 4 Inime'e
juname'e, jume' ka jaamuchimmak
emo tu'urisukame. Bwe'ituk bempo
Liojta betchi'bo jiba jiapsa. Intok
juka' Bwalata, ka a' koptaka, jakun
a' aneo juni'i, aamak rejte. Inime'e,
achai Liojta intok ju'u Bwalata
betchi'bo, inim yoemrata betana
jinne'urimtuk, jume'e, che'a bat
kateka a' mikwaka'um benasia. 5 Aa
noki'ichia tua kaita amet teuwak.
Bwe'ituk inime'e, Liojta yo'otaka a'
kateka'abichapo, ka tu'uwata kaita
ya'arika aane.

Baji, jume' ankelesim teuwaaka'u

6 Junak intok, juchi senuk ankelejta,
teekapo nasuk luula ne'emta ne
bichak. Ini'i, Jesukrijtota betana nok
lutu'uriata intok weiyaan, tu'ik intok
jiba betchi'bo tunemta. Junuen jume'
bwiapo jiapsammeu, si'ime ju'u ka
nanau machi yoemratau, intok ka
nanau maisi nokammeu a' teuwaa
betchi'bo. 7 Intok unnaa kusisi inen
jiian:

—Achai Liojta eme'e ee
majjaune, intok au bicha enchim a'
yo'oree'uta, a' teuwaane. Bwe'ituk
yuma'asuk ju'u taewai, aapo'ik yee
aet ya'uraa bittuanee'u. Eme'e juka'
teekata intok juka' bwiata intok
baweta intok jume' senne'ekam
yaakamta a' yo'orine.

8 Iniet cha'akai intok, inia mak
woika, juchi senu ankeles yepsak
inen jiakai:

—Jaibu wetchuk, jaibu wetchuk
ju'u bwe'u jo'ara Babiloonia,
inim tu'isi eiyaawame. Bwe'ituk
junama'a si'imeta juka' ka nanau
machi yoemrata, tiusi ama butti ka
tu'ikue a' nayyotek.

9 Sep ket, junaet cha'aka iniamak
bajika, juchi senu ankelej yepsak,
intok unnaa kusisi nokaka inen
jiakai:

—Jabetaka juni'i, juka' naikim
wokekamta intok kia juka' ale
benasi ya'arita juni'i, a' yo'oreko,
intok inia betana koba meje'eku
oo a' mampo juka' machilaata aet
ya'a teboko, 10 ini'i ket, achai Liojta
betana, tua ka tu'ika jiokot maachik
bitne, aapo'ik Liojta betana juka'
tua ka a' allea'uta. Intok junuen, ka
jiokoliwaka taji'asupreka'po, jiokot
au bitne, Liojta ankelesim intok ju'u
Bwalata bichapo. 11 Ju'u bwichia,
juname'e, jiokot emo bicha'po, jiba
yuu betchi'bo ama jikau weene.
Intok taewait intok kia tukaariat
juni'i, kaita yum jo'eriatune, jume'e,
juka' naikim wokekamta intok kia
juka' ale benasi ya'arita juni'i, a'
yo'oreme, oo kia junae betana juka'
machilaata mabetakame betchi'bo.
12 Inia betchi'bo san jume' Liojta
yoemiam intok jume' Liojta betana

nesaurim bo'o jooriaka jiapsame,
intok Jesukrijtota, ka koptaka a'
sualeme, utte'a, bettek ameu yuma'
nasuk, jiba a bem bo'o bitne'po.
13 Junak intoko, teeka betana
jiawaita weyeka intok inen neu
jiamta nee jikkajak:
—Inika'a ji'ojtenee ti neu jiiak:
"Inim bichau bicha, tua alleenee
jume'e, yo'owe Jesukrijtota sualeka
kokoneeme." Jeewi ti jiia ju'u Liojta
tu'u jiapsiwa, bwe'ituk ju'u bem
tekilta betana yum jo'ene. Ju'u
intok tu'ika bem ya'ari, junaman
ameu tu'ineeka amet ju'uneiyaanaa.

Inim bwiapo ju'u jichupawakame

14 Junak intok tossaalaik namuta
ne bichak. Junae namuta bepa
intok, Liojta usita benak ama
katekamta. Ini'i kobat, sawai tomie
ya'arita aet yecha'ikai. Bwaawi
oosam intok mampo jipuen.
15 Te'opopo yeeu intok, juchi senu
ankeles yeu siika. Ju'u namuta
bepa katekamtat inen utte'aka aet
chaekai:
—Em osam nu'uka, juka' echita
a' toboktane. Bwe'ituk jaibu
yuma'asuk ju'u taewai. Ju'u intok
bwiapo eechi, tu'isuk.
16 Sep su ju'u namupo bepa
katekame, jume' a' osawammea
echimuta chuktak. Intok juka'
echita yeu sikamta a' toboktak.
17 Junak intoko juchi senu ankeles,
teekau te'opota kateka'po yeu siika.
Juna'a juni'i ketchia, osam bwaawim
weiyaakai. 18 Intok mesaa, Liojta
ama yo'oriwa'po betana, juchi senu
ankeles ama yeu siika, tajita ya'a
betchi'bo, lutu'uriakai. Intok ju'u
bwawim osakamtau kusisi chaaek:
—Jume' em bwawi osam nu'uka,
bwiau, jume' pa'asi takam am
toboktane. Bwe'ituk jaibu tu'i —ti
au jiiak.
19 Ju'u ankeles intok sep su,
jume' a' osawammea, echimuta
chuktak. Intok jume' pa'asim yeu
sikame toboktak. Juna'a intok, am
ba'awa'u betchi'bo jita'po bwe'uuku
am to'aak. Ini'i san juka' Liojta,
tua yee jiokot a' bittuanee'uta, a'
teuwaa. 20 Jume' pa'asim, jum
bwe'u jo'araapo mayoau, pa'akun
bicha ba'awa'uwak. Intok jum bem
to'aawaka'po, ojbo ama yeu siikan.
Kaba'im tenimmeu jikau yumakai.
Intok baji sien kiloometrommeu
tajtia buitekai.

Woo busan jume' ankelesim, woo busan ko'okoata weiyaa'u

15 Jum teekau, juchi senu
machilaata bwe'uuka intok
majjaiwatchik ne bichak. Woo
busan ankelesim, woo busanika,
juka' lu'utineeka, yee jiokot emo
bittuawamta weiyaakai. Junaemak
lu'utineekai ju'u achai Liojta, tua ka
a' allea'u.
2 Ketchia baweta, bikriota benasi
naj mamachika intok taji mak kurai
benak ne bichak. Intok wame'e,
juka' naikim wokekamta intok
juka' ale benasi juka' ya'arita intok
kia junae betana juka' machilaata
koba'ika yeu sajakame, inime'e,
junae baweta benaka naj mamachik
naapo ja'abwekan. Aapam intok
achai Liojta betana bem makrim,
nuk ja'abwekai. 3 Inime'e intoko,
ju'u, Liojta betana tekilta joame,
Moiseej tuka'uta betana weyeme,
jume' bwikim bwiikan. Intok ju'u

Bwalata betana weyeme, inen jiame:

Si'imek bepa eiyaawatchi intok kaitau a tamachiatu, si'ime ju'u em ya'ari, achai Lios, si'ime utte'akame.
Wepulsi lutu'uria intok kaita ka tu'ik aet aayuk em bo'o jooria'ut.
Si'ime ka nanau machi yoemratau eiyaawatchika, si'imem bepa che'a yo'owe.

4 Achai Lios, eu lutu'uria, si'imem enchi ee majjaune'po.
Intok si'imem enchim am yo'orine'po.
Bwe'ituk empo jiba juna'a, ju'u, kaita ka tu'ik ya'arime.
Si'ime ju'u ka nanau machi yoemra, enchi bichaka enchi yo'orine.
Bwe'ituk ju'u em ya'ari, wepulsi lutu'uriata ausu'lika ju'uneiyaawa.

5 Iniat chukula intok, teekapo, te'opopo, jum lutu'uriapo Liojta ama ane'a benasi eiyaawa'po au etapomta ne bichak, Liojta nesaurim, teta beraimmet ji'ojteim e'eriaripo. 6 Jum te'opopo yeeu betana, wame'e woo busan ankelesim yeu sajak, juka' woo busanika jiokot yee emo bittuawamta a' weiyaakai. Juname'e tajo'ori, beojkoka, lino' teamta atteakan. Intok wikosam sawai tomie ya'arimmea tawiu jikat emo suma'ireakan. 7 Junak intok, naikika jume' junaman jiapsame betana, seenu, jume' woo busani ankelesim, we'epulaim, bweja'im benam, sawai tomie ya'arim am makak. Inime'e, sawai tomie ya'arim achai Lios, jiba yuu jiapsamta betana, ama butti ka a' allea'u betchi'bo, yee jiokot a' bittuanee'utae tappuni benakai. 8 Ju'u teekapota te'opo intok, bwichiae tapunak. Achai Liojta betana a' eiyaawatchiaka'uta intok si'ime utte'ata aet ayuka'uta a' teuwaakai. Junama'a te'opou intok, kaabe a aman kibaken, jume' woo busan yee jiokot emo bittuawame, woo busanika jume' ankelesim weiyaa'um, kee am lu'uteo.

Jume' bweja'im benaka ka tu'ik teuwaame

16 Junak intok jiawaita te'opo betana yeu jiamta ne jikkajak. Jume' woo busan ankelesimmeu kusisi inen jiamta:

—Aman eme'e sajaka, jume' woo busan bweja'im benam, sawai tomie ya'arim, achai Liojta betana ama butti ka a' allea'ue tappunim, bwiapo jiapsammet am wo'otane —ti jiakai.

2 Ju'u bat senu ankeles, aman siika intok juna'a, bweja'ipo a' jipue'uta, bwiau jiapsammet ko'om a' wo'otak. Intok si'ime jume'e, ju'u woo busan kobakamta betana machilaata jipuemmetchi intok juka' junale benasi ya'arita a' yo'oremmetchi, junammet sa'awam, ka tu'ika intok ko'okosi machika amet yeu sajak.

3 Iniamak woika, ju'u ankeles, juka' bweja'ita a' weiyaa'uta bawepo bepa a' wo'otak. Ju'u intok baawe ba'a, mukia ojbota benasia taawak. Ju'u intok bawepo si'ime jiapsame, kokok.

4 Iniamak bajika ju'u ankeles ket, juka' bweja'ita a' weiyaa'uta,

batwem intok jume' senne'ekampo
bepa a' wo'otak. Juname'e ba'am
intok ojbota benasi aayuk. 5Sep
ket ne juka' ankelejta, ba'ammeu
bittuawakamta ne jikkajak inen
jiamta:
—Empo juna'a wepulsi lutu'uriata
jiba joame, yoemrata junuen au
a' lutu'uriatuka'po aman jiokot
au a' bittuakai, achai Lios, kaita
ka tu'ik ya'arime. Empo i'ani
intok che'a bat naatakai juni'i
ju'u jiapsame. 6Bwe'ituk bempo,
jume' em yoemiam, ee betchi'bo
jiba jiapsame, intok jume' ee
betana yeteu noktuawakame, tebe
kuchi'immea am su'ak. I'an intok,
empo inime'e, ba'am ojbota benasi
ya'ata am ji'ituaka am sussu'a.
Junuen ameu lutu'uria.
7Ketchia senuk, Liojta ama yo'ori
betchi'bo, mesata kateka'a betana
inen jiamta ne jikkajak:
—Jeewi achai Lios, si'imeku intok
si'imemmeu utte'akame. Empo,
lutu'uriaka intok junuen tua a'
lutu'uriatuka'po aman empo yee
ya'uraa bittuala.
8Iniamak naikika ju'u senu
ankeles ket juka' bweja'ita a'
weiyaa'uta ta'ata bepa a' wo'otak.
Ju'u ta'a intok utte'atuawak a' tajie
juka' yoemrata a' taya' betchi'bo.
9Si'ime ju'u yoemra intok, ka
jiokoliwaka taya'atuk. Taa inime'e,
ka emo temaek. Intok kia Liojta
juni'i ka yo'orek. Ala bempo aapo'ik
beje'eka ka tu'ik teuwaak, juka'
wantiriata, ankelesim weiyaa'uta,
lu'uta betchi'bo utte'akamta
beje'eka nokakai.
10Iniamak mamnika, ju'u ankeles
ket juka' bweja'ita a' weiyaa'uta,
ju'u naikim wokekamta, yo'otaka a'
kateka'u bepa a' to'aak. Ju'u intok,
junaka'a yo'otaka a' nesawee'u,
amau taawak. Ju'u intok yoemra
ko'okoleka, ninit emo kekken. 11Taa
kia junuentaka juni'i, juka' ka tu'ik
bem joa'uta ka a' su'u tojak. Ala
bempo, Lios, teekau jiapsamta
beje'eka ka tu'ik teuwaak, ko'okok
bem ine'aa'uta intok jume' bem
ko'okoata betchi'bo.
12Iniamak busanika ju'u ankeles
ket juka' bweja'ita a' weiyaa'uta,
bwe'u batwee Eupraatej teamta
bepa a' to'aak. Ju'u intoko
junama'a ba'a, waakek. Junuen
jume'e, ta'ata yeu we'e betana
kateme, jume' si'imem bepa che'a
yo'otaka nesaweme, ama yeu katne'
betchi'bo.
13Junak intok ju'u sikiika woo
busanim kobakamta tenpo betana
intok ju'u naikim wokekamta tenpo
betana, intok ju'u ka lutu'uriapo
Liojta betana weyemta teuwaamta
tenpo yeeu betana, bajika, ka
tu'i jiapsim batachim benasi emo
ya'arim, yeu kateme ne bichak.
14Inime'e intok, ju'u bebeje'erita
betana ka tu'i jiapsimtukan. Inime'e,
machilaata ka a jootu machik
jooan. Intok juname'e aniat, jume'
si'imem bepa che'a yo'owem nau
toji betchi'bo, yeu sajak. Junuen
juname'e, achai Liojta, si'ime
utte'akamta, taewaita a' teuwaari
yuma'aneeo, am nassuane' betchi'bo.
15Ake'em a' mammate. Inepone, ka
in bo'o bitwao su yebijne, senuk, jita
etbwabaeka a' weye'e benasia. Taa
tua alleenee wa'a, Liojtat eaka intok
ini'i, ka tu'ik betana au suuaka nee
bo'o bichaka jiapsame. Bwe'ituk

ka junuentuko, ju'u ka tu'ik joaka
jiapsame, nee seej chukti nee yepsao,
tiusi aet machine, senuk ausu'lika
a' bitwa'a benasia. 16 Jume' intok,
si'imem bepa che'a yo'o ya'arim,
ebreo nokpo, bwiaraa Armajeroon
tea'po nau tojiwak.
17 Iniamak woo busanika, ju'u
ankeles ket, juka' bweja'ita a'
weiyaa'uta, jekapo a' wo'otak. Intok
jum teekau, te'opo betana, jum
Liojta yo'otaka kateka'po, jiawai
yeu siika, kusisia:
—Jaibu si'ime chupia —ti jiakai.
18 Junak intoko yuku be'oktiam
bittuk, jiawaim intok yuku ru'uti
jiame. Intok ju'u bwia che'a juni'i
utte'aka au yoyoak. Yoemrata
inim jiapsi taiteka'po naateka ka
ayukai. 19 Ju'u bwe'u jo'ara, bajisi
na'ikim wechek. Intok aniat yeu
tajtia, jume' bwere jo'aram wattek.
Ju'u Lios intok ket, bwe'u jo'araa
Babiloonia' teamta ka a' koptak,
junuen, jume' ama jiapsame, ka
jiokoliwaka, juka' aapo'ik betana
weyeka ama butti jiokot aapo'ik
am ya'anee'uta am bittua betchi'bo.
20 Si'ime jume' bawepo bwiam
yeu jokame, intok jume' kawim
ama kaitatuk. 21 Ketchia, teeka
betana, teejam bwereka, yoemratat
ko'om wattek. Juname'e woi taka
kiilom betteakai. Jume' intok inim
jiapsame, Liojta beje'eka, ka tu'ik
teuwaak, jume' teejam betchi'bo.
Bwe'ituk bempo'im betchi'bo tua
jiokot emo bitwame tuk.

Ka tu'i jamutta, ju'u ka tu'isi a' tawaawaka'u

17 Junak intoko jume' woo
busan ankelesim, woo
busanika jume' bweja'im benam
jipueme betana, senu neu sika intok
inen neu jiiak:
—A'abo weye intok inepo juka' ka
tu'i jamutta, juebena bawe ba'am
bepa katekamta benasi machik,
juka' ka tu'isi au a' chupnee'uta, ne
enchi ju'uneiyaatuane. 2 Jume' inim
si'ime yoemrata betana si'imem
bepa yo'o ya'arim, junaemak ka
tu'isi jiapsak. Intok jume' inim
jiapsame, aamak juka' Liojta
beje'eka ka tu'ik a' joa'uta, a'
joosuk.
3 Ket, Liojta tu'u jiapsie in
bittuawa'po, ju'u ankeles, bwe'u
bweka pa'ariau bicha nee nuk siika.
Junama'a intok, jamutta, sikiikai
naikim wokekamtat katekamta ne
bichak. Ini'i, aet a' kateka'u ket
si'imekut, achai Liojta beje'eka
nokame aet ji'ojteitukan. Intok woo
busanim kobakan, woj mamnim
intok awakai. 4 Ini'i jamut, kutkoka
intok sikiik tajo'orekan. Intok
sawai tomie intok ujyooi tetammea
intok bawepo tojsaalaim tetam
pejla' teame ujyoisi au ya'ariakan.
Mampo intok sawai tomie ya'arita,
bweja'ita benak, ka bibit machikue
tapunik jipuen. Intok ju'u, aapo'ik
tua ka tu'ik a' joa'uta teuwaamtae.
5 A' koba meje'eku intok, team
weiyaan, kaabeta amet ju'unea'um:
"Bwe'u jo'araa Babiloonia' teame.
Si'ime jume' ka tu'i jaamuchimmeu,
intok inim si'imeta juka' ka tu'ika,
ka bibit mamachik joowammeu
malawai", ti jiamta weiyaan.
6 Sep ne aet ju'une'eak, junaka'a
jamutta, jume' Liojta yoemiam
intok Jesukrijtota betana nok
tuawaka su'awakame, bem ojboe

a' naamukiata benaeka'po. Inepo
intok, tua ne aet suum eak,
junaka'a bichakai. 7 Junak intok ju'u
ankeles inen neu jiiak:
—Ka aet suum eene. Inepo
ne enchi a' ju'uneiyaatuanee
junae jamutta betana, juka' ka
ju'unakkiachik, kaabeta aet
ju'unea'uta. Intok ju'u naikim
wokekame a' weiyaamta betana,
intok juka' woo busanim kobaka
intok woj mamnim awakai. 8 Ju'u
naikim wokekame em bichaka'u,
ini'i juna'a ju'u, che'a bat naataka
jiapsisuka'u. Taa i'an jaibu ka jiapsa.
Junuentaka juni'i, ini'i, bwiapo
che'a mekka ko'om wojo'oku jikau
yeu weene, kee, jiba betchi'bo
mukekai. Jume' inim bwiapo
jiapsame intok ka jum liprom,
jiba yuu jiapsineeme ji'ojteimpo,
si'imeta naatek naateka ayuka'po,
ka ama ji'ojteim, inime'e junuen
tua suum eenee junaka'a naikim
wokekamta, bat naataka jiapsaka
intok i'an ka jiapsamta, taa juchi
jiabijtenemta a' bichakai.
9 'Iniat jume' jitat ju'uneame a
aet ju'uneene. Jume' woo busan
kobam, woo busan kawim, juka'
jamutta amet jikat kateka'um
teuwaa. 10 Intok ketchia, jiba
juname'e woo busan kobam, ket
jume' woo busan che'a yo'o ya'arim
teuwaa. Mamnika juname betana,
jaibu emo nenkila. Juname betana
wepulaka i'an nesawe. Ju'u intok,
juchi seenu, ketun kee yepsa. Ju'u
intok, juname betana che'a chukula
yebijneeme, ka binwa jiapsine.
11 Ju'u intok, naikim wokekame,
ju'u che'a bat naataka jiapsa'u intok
i'an ka jiapsame, iniamak woj naiki
jume' nesaweme. Ini'i, wate jume'
woo busanimmak weyeka juni'i,
chukula jiba betchi'bo lu'utine.
12 'Jume' intok woj mamni aawam,
em bichaka'um, woj mamnim,
che'a yo'o ya'arim, ketun kee
nesau japteme teuwaa. Taa inime'e,
chuuba, ju'u naikim wokekamta
betana aniawaka yo'o nesaune.
13 Inime'e, woj mamnika yo'o
ya'arim, nau ea. Intok bempo, bem
utte'awata intok bem nesawee'uta,
ju'u naikim wokekamtau a' su'u
tojine. 14 Si'ime inime'e, juka'
Bwalata beje'eka nassuane. Taa
juna'a Bwala am koba'ane. Bwe'ituk
aapo juna'a, ju'u si'imem bepa che'a
yo'owe. Intok si'imem bepa yo'o
nesaweme. Jume' intok, aamak
eaka aamak aneme, achai Liojta
betana yeu pu'arim intok nunurim,
intok inime'e, Liojta ka kopta.
15 Ju'u ankeles ket inen neu jiiak:
—Jume' baawem, juka' ka tu'i
jamutta ame bepa kateka em
bichaka'um, juka' yoemrata,
si'ime ka nanau maisi machika
nokamta teuwaa. 16 Jume' intok
woj mamni aawam, intok juka'
naikim wokekamta em bichaka'um,
inime'e, juka' ka tu'i jamutta a'
omtane. Intok a' to'o saka'ane.
Intok kaita aet be'aakai, ausu'lik,
juka' beje'ewakamta a' jipue'uta,
a' u'uraaka, a' taya'ane. 17 Ju'u
Lios, inime'e ju'uneetuak juka'
aapo'ik am ya'a i'a'uta, bem a'
joone' betchi'bo. Bempo junuen nau
eaka intok bem yo'otuka'po amani,
bem nesawee'uta, juka' naikim
wokekamtau a' su'u tojakai, juka'
Liojta a' teuwaari a' chupsu'utajtia.
18 Juka' jamutta em bichaka'uta,

wa'a be'u jo'araa, aniat, si'ime yoemratau yo'o ya'arim, kokobame o'oben.

Bwe'u jo'araa, Babiloonia' teamta jiokot a' tawaawaka'u

18 Iniet chukula intok juchi senu ankelejta, tu'isi yo'o nesawekai, teeka betana ko'om weyemta ne bichak. Intok ju'u, inim bwiapo ayukame, junae tachiriae, machiku taawak. **2** Juna'a intok ankeles, tu'isi kusisi jiaka, chaaen:

—Jaibu wetchuk, jaibu wetchuk ju'u unnaa bwe'u jo'araa Babiloonia' teame. Intok i'an, jume' bebeje'erim ama jiapsa. Intok jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim ama e'euse. Intok wikitchim, wiirum, tekoem, jaiti machik tu'ureme ama jo'aak, jume' jaitawame. **3** Bwe'ituk si'ime ju'u ka nanau machi yoemra, juka' tua ka tu'ik a' joa'uta, au a' ta'aaka, aamak a' tu'urisuk. Jume' intok, aniat si'ime yoemratau yo'o ya'arim, ka tu'ik, tiusi machik, aamak eaka a' joosuk. Jume' intok aniat yeu tajtia, jita nenkireom yu'in totomituk, juka' ujyooik bem nenkaka'uta, aapo'ik ama butti a' tu'ure' betchi'bo.

4 Junak intok, juchi senu jiawaita, teeka betana weyemta ne jikkajak, intok inen jiamta:

—Junum bwe'u jo'araa betana eme'e yeu kaate, in yoemiam. Junuen, juka' ka tu'ik bem joa'uta, ka amemak enchim a' ya'arine' betchi'bo. Intok kia juka' ko'okoata juni'i, bem inne'enee'uta ka enchim amemak a' inne'ene' betchi'bo. **5** Bwe'ituk ju'u ka tu'ik bem ya'ari, teekau nukisi yeu yuma'ala. Ju'u achai Lios intok, unnaa ka tu'ika aet ayukamta ka koptaika, jaibu ae betchi'bo jun'unea. **6** Junuen aapo'ik watem a' bittuaka'uta, junaen a' bittuanaa. Intok aapo'ik ya'ari, woosa au a' nottane. Aapo'ik waatem ka tu'ik am ya'ariaka'uta, junaen woosa ae bepa che'a ka tu'isi au a' nottane. **7** Aapo'ik ka tu'ikue, binwaa jiokot au a' bitnee'uta intok a' bwannee'uta, junaen au a' nottane. Aapo'ik au che'ewareka, ujyoikue a' alleesuka'a benasia. Bwe'ituk aapo: "Si'imem bepa jamut yo'o ya'aritaka ne im katek. Kannee jokoptui. Intok kia ne ka jiokot ino bitnee juni'i", ti jiia. **8** Inia betchi'bo san, chubalapo, sejtul wechiapo si'ime ko'okoa ka tu'ika eu weene. Kokkowame, intok tebaa, ka alleewame, intok taya'atune. Bwe'ituk si'ime utte'ak ju'u achai Lios, ju'u, ka tu'isi enchi tawaakame.

9 Jume' inim si'ime yoemratau che'a yo'o ya'arim, jume' junaemak juka' tua ka tu'ik a' joosuka'uta, intok ju'u ujyoik a' tu'urisuka'uta, aamak a' tu'urisukame, inime'e ka alleaka bwanneemme aapo'ik beetemta bichakai. **10** Mekka tawane, tua jiokot a' ya'anaa'uta a' majjaekai. Inen intok jiunee:

—Tua jiokot eu maachi. Unnaa bwe'u jo'araa Babiloonia' teame, ju'u ka a koba'atu'u. Bwe'ituk chubalaposu eu yuumak ju'u jiokot em emo bitnee'u.

11 Aniat, si'ime jume' jita nenkireom ket bwanne. Intok ka alleene, junae bwe'u jo'arata betchi'bo. Bwe'ituk kaabe intoko juka' bem nunnu'ubwaa'uta ameu

jinu machine. 12 Sawai tomie
intok tosai tomie ya'arita, tetam
ujyoyoim beje'ewaekame, bawepo
tetam pejlam teame, tajo'ori
beje'ewaeka, lino' teamtae ya'ari,
seera' teamtae ya'arik beje'ewaeka,
kutkoka intok sikiik. Ketchia si'ime
ka nanau machi kutata win jubak.
Intok otae tu'ikue ya'arik, intok
ujyoi kutae, yeu pu'aritae ya'arita,
kopreae intok sisi'iwookie intok
ujyoi tetae ya'arita bem weiyaa'uta.
13 Kaneelata intok bwa'amtamak
weyemta ka nanau machik win
jubak, intok kopaalim benak
tattaawamta. Intok ochokoka win
jubak. Pa'asi ba'awata, oliibommea
aseite ya'arik. Jume' che'a tu'im
ainam. Intok ket tiikom. Intok
ketchia jume' naikim wokeka, jume'
pu'a pu'akteme, bwaaram, kaba'im
kaarom. Intok kia che'a, jume' ito
benasi yoemem, nenki betchi'bo
bem weiyaa'uta. 14 Inime'e, junae
bwe'u jo'arat nokaka, inen jiunee:
—Jaibu kaita, jume' taakam,
kiawaekame, empo jipue. Jume'
em tu'ure'um intok si'imeta
waka'a beje'ewaekamta em a' tu'u
bwa'asuka'uta, jiba betchi'bo a'
ta'arula. Intok juka' ujyooik em
jipu'usuka'uta kaibu intok ama
bittune.
15 Jume'e, inika'a tekilta joame,
intok junae bwe'u jo'arata betchi'bo
jita ama nenkakai, totomitukame,
mekka au tawane, jiokot a'
ya'anaa'uta bichaka a' majjaekai
intok tua ka alleaka bwanne.
16 Intok inen im jiunee:
—Tua jiokot au machine, ju'u
bwe'u jo'araatawi. Tajo'ori lino'
teamtae ya'aritae, beje'emtae intok
kutkooka intok sikiikue, intok
sawai tomie intok ujyoi tetammea,
intok bawepo tetammea ujyoisi
emo ya'aritakai, jamutta au
a'anaariaka'a benasia. 17 Intok senu
chubalapo su lu'utisuk ju'u tua
eiyaawatchiaka'u.
Intok si'ime jume' bawe barkompo
yo'otaka nesaweme, bawepo naj
katemmake, jume' barkompo
tekipanoammake, intok si'ime
jume' bawepo tekipanoaka emo
aniame, inime'e mekka taawak.
18 Intok inime'e, juka' bwe'u
jo'arata beetemta, junama'a bwe'u
bwichiata bichaka inen chaaen:
—Kaita, inia bwe'u jo'araata
benaka eiyaawatchikai intok
ayukan.
19 Inime'e, kobat emo bwiatuak,
bwanakai, intok tua siokakai. Intok
inen chaaen:
—Tua jiokot au maachi, ju'u bwe'u
jo'araatawi. Ka iili wame'e bawepo,
jume' barkom jipueme, inia jipue'ue
totomitukan. Bwe'ituk chubalapo
su, kaita'po taawak.
20 Taa junae bwe'u jo'araatau
yeu sikamta betchi'bo tua
alleenee eme'e, teekapo jiapsame,
intok eme'e Jesukrijtota betana
yeu pu'awakame intok eme'e
jume' achai Liojta betana yeteu
noktuawakame. Intok si'ime
wame'e aapo'iik yoemiam. Bwe'ituk
aapo ju'u Lios, junuen jiokot a'
yaakai, aapo enchim jujutriala.
21 Junak intok senu ankeles, tua
utte'akai, bwe'u teta muina tetata
benak a' toboktaka intok baweu
ko'om a' jimaak inen jiakai:
—Ket jiba inien su, ka jiokoliwaka,
ousi wetnee ju'u bwe'u jo'araa

Babiloonia' teame. Intok jakwoo
juni'i ka intok bittune —ti jiakai—.
22 Jakwoo juni'i ka intok aapa jiawai
ama jikkajinaa. Intok kusiam intok
kia sisi'iwook kusiam juni'i. Intok kia
jita tekilta joame juni'i, kaabetune.
Intok ju'u muina' teame ka intok
ama jikkajinaa. 23 Intok kia jita
tachiria juni'i, ka intok ama bitnaa.
Intok jume' jujubeme pajko, ju'u
jiawai ka intok ama jikkajinaa. Jume'
ama jita nenkireeom, bat naatakai,
aniat yeu tajtia eiyaawaka ta'eewan
o'oben. Intok aniat, ka nanau machi
yoemrata, ju'u ama yee sisibo'ue, a
jita em joa'ue am bai ta'aak.
24 Bwe'ituk junama'a bwe'u jo'arapo
jume'e, achai Liojta betana yeteu
noktuawakame, intok jume' aapo'ik
yoemiawam juni'i, ama su'atuk.
Intok si'imem jume' inim bwiapo
kokokame, ama su'awakame benakai.

19 Iniat chukula, teekau,
juebenam nau jiame benasi
ne jikkajak inen jiame:

Aleluuya. Ju'u yee jinne'uwame
intok ju'u aapo'ik eiyaawaka
yo'oriwa'u, intok ju'u a'
nesawee'u, si'ime itom achai
Liojtau lutu'uria.
2 Bwe'ituk aapo junaen a'
lutu'uriatuka'po aman, intok
lutu'uriakai, jiokot yee emo
bittua.
Bwe'ituk aapo, juka' ka tu'i
jamutta, ka tu'isi jiokot a'
tawaala.
Juka'a, jume' inim jiapsame,
ju'u tua ka tu'ik a' joa'ue, am
nasontekamta.
Aapo, jume' a' nesauri joame,
ama su'awakame junuen am
jujutriala.
3 Ket juchi inen jiiak:
—Aleluuya. Bwe'ituk ju'u, junaka'a
beete'u, jiba betchi'bo tune.
4 Jume' intok senu taka ama
naikika yo'otaka ama jokame,
intok jume' naikika ama jiapsame,
tonommea ja'abweka, bwiau ko'om
cha'aka intok achai Liojta yo'orek.
Juka'a, jum che'a si'imem bepa
yo'ota yeyesa'po katekamta. Intok
inen jiian:
—Tua junuentune. Aleluuya.
5 Junak intok, aapo'ik yo'otaka
a' kateka'a betana yeeu jiawai
jikkajituk inen jiakai:

Itom achai Liojta, a' yo'orine,
si'ime eme'e, a' nesaurita
joame.
Intok a' yo'ori ta'aame, kia jume'
ka eiyaawame intok jume'
eiyaawame juni'i.

Juka' Bwalata a' jupne' betchi'bo a' pajkoriawa'u

6 Ketchia, jiawaita, watem
juebenam nau jia'a benasi, intok
ket nokaka a' jiawai, bawe ba'a
biaktiam mayoau yumaka, kusisi
am jia'a benasi jiian, intok kusisi
yuku jimaarim benasi ne jikkajak,
inen jiakai:

Aleluuya. Bwe'ituk ju'u itom
achai Lios, si'ime utte'akame,
i'an jaibu im bwiapo a'
nesawee'uta a' teuwaa.
7 Tua itom allea'u nat bepaasi itot
aune.
Intok itom a' yo'oreka a'
baisae'uta tee a' teuwaane.
Bwe'ituk yuma'asuk ju'u taewai,
juka' Bwalata a' jupnee'u.
Ju'u intok a' jubinee'u, jaibu
tu'ulisi au ya'ari.

8 Aapo, ini'i tajo'ori lino'
teamtae, tosaalaika intok
beje'ewaekamtae ya'arita
atteatuawak.
Bwe'ituk ju'u lino' teame, jume'
Liojta yoemiam, aapo'ik
bichapo tu'isi am jiapsa'uta a'
teuwaa.
9 Junak intok ju'u ankeles inen
neu jiiak:
—A' ji'ojtenee: "Tua alleenee
wame'e, juka' Bwalata a' jupne'
betchi'bo a' pajkoriawa'u
nunuwakame."
Intok ket inen neu jiiak:
—Ini'i teuwaawame, tua
lutu'uriapo, achai Liojta betana
teuwaawaka weye.
10 Inepo, ju'u ankelejtau ne
tonommea kiktek a' yo'oribaekai.
Taa aapo inen neu jiiak:
—Kat junuen aane. Bwe'ituk inepo,
jiba ele benasi ne achai Liojta
betana tekilta jooa. Intok wate,
jume' Krijtopo emak werim, jume'
Jesukrijtota betana nok lutu'uriata,
ka a' koptame benasia. Achai Liojta
ala yo'orine.
Bwe'ituk ju'u lutu'uria,
Jesukrijtota betana teuwaawakame
juna'a, jume'e, achai Liojta betana
lutu'uriata yeteu nokame, ju'u am
aniame.

Ju'u tosaik kaba'i sime'u

11 Junak intok, teekata au
etapolaata ne bichak. Kaba'i intok,
tossaalaika ama yeu machiak.
Ju'u intoko aet yej simeme, a
aet eetume intok Ka yee bai
tatta'aame ti teakan. Aapo'ik,
a' yo'o nesawe' betchi'bo intok
lutu'uriaka nassuawamta a' joa'
betchi'bo junen teakan. 12 Junae
pusiwam tajim benasi tachiriakan.
A' kobawat intoko, jitae ya'arim
bu'uum aet jo'ariakan. Team intok
aet ji'ojteitukan. Aapo jiba amet
ju'unean. 13 Ju'u a' tajo'oriwa, sik
saala, ojbopo yoka'ita benaekan.
Intok iniae, jume' team, ju'u
Liojta betana nooki, ti teakan.
14 Iniat cha'aka, jum teekau jume'
sontaom kaaten, lino' teamta
beje'emta, tojsassaalaik tajo'orekai.
Tojsassaalaim intok kakkaba'ekai.
15 Inia tenpo, tebe kuchi'im,
bwawika yeu weyen. Junuen
inimmea si'ime ka nanau machi
yoemrata jiokot ya'a betchi'bo.
Intok junammeu, sisi'iwook baarata
jipuemta benasi machika, junae am
saweka ameu yo'otune. Intok achai
Lios, si'ime utte'akamta betana,
aapo'ik amemak tua ka allea'u
betchi'bo, ae betana weyemta,
jiokot bem annee'u am bittuane.
Senuk, pa'asim ba'awa'ubaeka
amet a' chep chepte'e benasia.
16 Intok ini'i, a' tajo'oriwat intok a'
wokimmet, ime'e team weiyaan:
"Si'ime che'a yo'o ya'arim bepa
intok si'ime yo'o yaa'uchim bepa
yo'otaka nesaweme", ti jiame.
17 Ankelejta intok ket, ta'at
weyekamta ne bichak. Juna'a,
si'ime aniat naj kateme,
wikitchimmeu kusisi amet chaaek:
—A'abo em kaate intok achai
Liojta, jum ji'ibwa i'a'po nau yajine
—ti jiiak—. 18 Junuen jume' che'a
yo'o ya'arim, jume' sontao yo'o
yaa'uchim intok jume' kaabeta
majjaeme, kaba'im intok jume'
amet joo sasakame, wakajta
enchim bwa'ane' betchi'bo. Intok

kia si'imem, jume' tetekokame oo jume' ka tetekokame juni'i, jume' eiyaawame oo jume' ka eiyaawame juni'i bwa' betchi'bo.

19 Junak intoko, juka' naikim wokekamta intok, aniat si'ime jume' che'a yo'o ya'arim, bem sontaommake, nau emo tojilame ne bichak. Junuen juka' kaba'ekamta, intok si'ime jume' aamak kateme beje'eka nassua betchi'bo nau emo tojilamtakai. 20 Ju'u intok naikim wokekame bwijwak. Ju'u ka lutu'uriapo Liojta betana weyemta teuwaamta make. Ju'u, aamak aneka, ae bichapo machilaata, ka a jootu machik yaakame. Junae machilaatae a' yaaka'ue, ju'u ka lutu'uriapo Liojta betana weyemta teuwaame, jume'e, ju'u naikim wokekamta betana machilaata mabetakame intok juka' ale benasi ya'arita a' yo'orekame, am bai ta'aalatukan. Intok juna'a naikim wokekame intok kia ju'u ka lutu'uriapo Liojta betana weyemta teuwaame juni'i, jiapsaka, tajiu, asupreka beete'u ko'om wo'otawak. 21 Ju'u intoko wate yoemra, ju'u kaba'it yej simemta tenpo, jume' kuchi'immea yeu sikammea, su'atuk. Intok si'ime jume' wikitchim, juname'e bwa'aka, joboak.

Jume' senu miil wasuktiam teame

20 Iniat chukula intok, ket senu ankelejta, teeka betana ko'om weyemta ne bichak. Unnaa mekka ko'om wojo'oriata, juka' bwe'uuk ae a' pattita, a' etapo betchi'bo, lutu'uriakamta. Intok bwe'u sisi'iwook wikiam mampo weiyaamta. 2 Ini'i ankeles ket, juka' sikiika woo busanim kobakamta bwisek. Waka'a che'a bat naataka bakottuka'uta, juka' bebeje'erita intok yee bai tatta'aamta. Intok junaka'a a' sumak, senu miil wasuktiam am simsu'upo tajtia. 3 Inika'a, jum bwia wojo'oku ko'om a' jimaak, junama'a a' pattakai. Intok ju'u ae a' pattaka'ut, machilaata yaak, junuen ka a' etapotune' betchi'bo. Junuen, si'ime aniat juka' yoemrata, ka intok a' bai tatta'aane' betchi'bo, senu miil wasuktiam simsu'utajtia. Intok juname'e wasuktiam simsuko, utte'a, juchi chuubaa a' su'u tojine'po.

4 Sep ket, yo'owem ama jojoye'um ne bichak. Intok junammet, jume' yee ya'uraa bittua betchi'bo lutu'uriatuawakame ama jookan. Ketchia ne am bichak, wame'e, achai Liojta nok lutu'uriata, juka' Jesukrijtota betana lutu'uriata bem teuwaa betchi'bo, koba chuktawakame. Inime'e, juka' naikim wokekamta intok kia juka' ale benasi ya'arita juni'i, ka a' yo'orek. Intok kia mampo oo koba meje'eku juni'i junae betana machilaata ka a' mabetakame. Inime'e jiabijtekame ne bichak. Intok Jesukrijtotamak, senu miil wasuktiammeu tajtia, nesawekame. 5 Ini'i juna'a, che'a bat ju'u yee jiabijtetuawakame. Taa waate, jume' kokkoarim, ka jiabijtek. Chukula, juname'e senu miil wasuktiam simsuk ala, jiabijtekai. 6 Tua alleenee intok wepulsi, tua achai Liojta betana yoemiarimtune, wame'e che'a bat, yee

jiabijtetuawaka'po jiabijteneeme. Junammeu, chukula jiba betchi'bo bem kokkonee'u kaachin ameu yuma'ane. Ala bempo, Jesukrijto intok achai Liojta betana, tekiaka, yee nokriane. Intok senu miil wasuktiam sime'u tajti aamak nesaune.

7 Jume' senu miil wasuktiam simsuko, ju'u bebeje'eri, a' eta'ipo yeeu su'u tojinaa. 8 Intok juna'a, aniat, si'ime yoemrata, a' bai ta'a' betchi'bo yeu weene. Makook teamta intok juka' Kook teamta am bai ta'aabaekai. Intok juname betana jume' sontaom am nassuane' betchi'bo. Bawepo ju'u se'eta benasi, ka a na'ikiatu maisi juebenam. 9 Junuen san juname'e si'ime aniat betana aman jikau nau yajak. Intok juka'a, Liojta yoemiam ama jiapsa'uta, intok ket juka' bwe'u jo'arata, aapo'ik Liojta nake'uta nau kontak. Taa ju'u achai Lios, teeka betana, tajita ko'om simtuak intok junaen, jume' a' beje'eme tokti si'imem tayakai. 10 Ju'u intok bebeje'eri, juname'e bai ta'aakame, tajiu, asupreka jiba beete'u ko'om jimmaatuk. Juka' naikim wokekamta intok juka'a, ka lutu'uriapo Liojta betana weyemta nokakamta mak nau bem ko'om wo'otawaka'po. Junama'a jiokot ya'atune, tukaariat intok taewait naa buustia jiba betchi'bo.

Tosaika, che'a yo'ota kateka'abichapo, yee ya'uraa bittuawame

11 Junak intoko, bwe'uuka, juka' che'a yo'ota ama yeyesa'uta, tossaalaik ne bichak. Junama'a intok, juka' ama katekamta ne bichak. Jum junae ane'ebichapo, ju'u bwia intok ju'u teeka, sejtul wechiapo ama kaitatuk. Intok juname'e ka jak intok ju'uneiyaatuk. 12 Jume' kokkoarim intok ne bichak, jume' eiyaawame intok kia jume' ka eiyaawame juni'i jiabijtelamtakai. Intok achai Liojta bichapo ja'abwakame. Jume' liprom, ammea bem ya'uraa bittuane' betchi'bo, etapowak. Intok ketchia juchi senu lipro, jume' jiba yuu jiapsame ama ji'ojteim ket etapowak. Juname'e kokkoarim, ya'uraa bittuawak, jita bem ya'ariaka'po amani, junama'a liprompo ame tana a' ji'ojteituka'a benasia. 13 Jume' kokkoarim, jum bawepo ane'um ama yeu sajak. Intok jume' bwiapo ma'arimtuka'um, ama yeu sajak. Intok si'ime ya'uraa bittuawak, we'epulaka, jita bem ya'ariaka'po amani. 14 Sep, jume' ka tu'isi tawaka kokokame, intok jume' bwiapo mekka ko'om jipu'uwa'um, jum tajita, jiba beete'u ko'om wo'otawak. Ini'i tajita jiba beete'u juna'a, woisi ju'u jiba betchi'bo kokkowame. 15 Junama'a intok ket ko'om wo'otawak si'ime jume'e, jum ji'osiam jiba yuu jiapsineeme ji'ojteimpo, ka ama teuwakame.

Bemela teeka intok bemela bwia

21 Chukula ket, teekata intok bwiata bemelak ne bichak. Bwe'ituk ju'u teeka intok ju'u bwiia, bat naataka ju'unakteim, jaibu kaita tukan. Intok kia ju'u bawe juni'i kaita tukan. 2 Inepo, Joan teame, juka' Liojta betana atteari, bwe'u jo'arata aapo'ik eiyaa'uta, juka'

bemela Jerusalen teamta ne bichak.
Inika'a Liojta kateka'po betana,
teeka betana ko'om weyemta. Ini'i,
si'imeku yuma'isi tu'uteitakai,
senu bemeta, kunabaeka, ju'u a'
kunabae'u betchi'bo tutu'ulisi au a'
a'aanaalaatuka'a benasia machikai.
3 Teeka betana intok jiawaita
utte'akamta ne jikkajak, inen
jiamta:
—A' ju'uneiyaane, ju'u Lios,
jume' bwiapo jomemmak jiapsa.
Juname'e intok aapo'ik betana
yoemratune. Intok jiba Lios, aapo
amemak anne. Junuen junammeu
Liojtu betchi'bo. 4 Ju'u achai Lios,
juname'e, ka intok am bwanne'
betchi'bo am aniane. Intok ju'u
kokkowame kaita intoko tune. Intok
kia opoam wo'otawame juni'i, jita
betchi'bo ka yantelwame intok kia
jita ko'okosi maachikai juni'i kaita
intoko tune. Bwe'ituk si'ime ju'u bat
naataka ayuka'u, jaibu simsuk.
5 Junak intok ju'u, jum yo'o
ya'arita yeyesa'po katekame inen
jiiak:
—A' ju'uneiyaa'e, inepo ne si'imeta
bemelasi a' jooa.
Intok ket inen jiiak:
—A' ji'ojtene, bwe'ituk ini'i
teuwaawame, tua lutu'uria, intok a
aet eetuwa —ti jiiak.
6 Chukula ket inen neu jiiak:
—Jaibu chupsuk. Inepone juna'a,
ju'u che'a si'imeta naatek naateka
intok che'a chukula juni'i, ju'u
jiapsineeme. Jume' leetam Alpa
intok ju'u Omeka teame benasia.
Juka' nee betana tu'ik waatamta,
jiba betchi'bo au tu'uwatunemta
inepo ne a' bittuane, kaita au
waatakai. 7 Ju'u, juka' ka tu'ik
koba'ika yeu sikame, si'imeta
inika'a au a' na'ikiatuka'a benasi
a' mabetne. Inepo intoko, ae
betchi'bo Liojtune, aapo intoko
in yoemiatune —ti jiiak—. 8 Taa
jume' nanawiam, jume' Liojta ka
sual ta'aame, jume' ka tu'ik tiusi
machik joame, jume' yee sussu'ame,
jume' tatta'abwi jaamuchimmak
emo tu'ureme, jume' yee siboka
yee jittowamta weetuame, jume'
ka lutu'uriapo liosim yo'oreme,
intok si'ime jume' ka lutu'uriata
teuwaame, inimmeu tajita,
asupreka jiba yuu beete'u bem
yajinee'uta ameu chupne. Iniamak
woisi jiba betchi'bo kokkoneekai.

Ju'u bemela bwe'u jo'araa, Jerusalen teame

9 Junak intoko, woo busanika
jume' ankelesim, lu'utineeka,
chukula juka' ko'okoata woo busan
bweja'im benampo tapunika a'
weiyaame betana, senu neu siika
intok inen neu jiiak:
—A'abo weye —ti neu jiiak—,
ineponee intok, juka' kunabaemta
ne enchi bittuane, juka' Bwala'
teamta jubinee'uta.
10 Liojta tu'u jiapsi betana in
bittuawaka'po intok, ju'u ankeles,
senu kawiu, mekka jikau nee nuk
siika. Intok bwe'u jo'araa, Liojta
betana Jerusalen teakai, teekau,
Liojta betana ko'om weyemta
nee a' bittuak. 11 Juna'a bwe'u
jo'araa, achai Liojta tachiriae
mamachiakan. Ju'u intoko a'
beojkoeka'u, tetata tu'isi ujyoik
benaekan, teta jaspe' teamta, naj
mamachiaka'abenakai. 12 Junae
bwe'u jo'araata konila, bwe'u teta

korata, mekka jikatchika weyekan. Woj mamni ama wooim, intok, aman yeu rejtiwa'um jipuen. Intok jum, ama yeu rejtiwa'abe'ekatana, ankelesim we'epulaka ja'abwekan. Intok junama'a, Ijra'el tuka'uta yoemrata betana, woj mamni ama wooi a' yoemiam, jume' bem team ji'ojteimtukan. 13 Ta'ata yeu we'e betana bajireakan jume' ama yeu rejtiwame. Intok norte betana intok baji. Ta'ata ama weche'u betana intok baji. Sur betana intok bajikai. 14 Juna'a bwe'u jo'araata teta kora, woj mamni ama wooi, tetam nawakan. Bwala' teamta betana, jume' woj mamni ama wooi yeu pu'arim, yeteu bittuarim, bem team junammet ji'ojteim.

15 Ju'u ankeles, neu noka'u, bakata benak, sawai tomie ya'arita jipuen. Junuen juka' bwe'u jo'araata, jume' ama yeu rejtiwame intok ae konila juka' teta korata ae am tamachia betchi'bo. 16 Ju'u bwe'u jo'araa konila, naarekesi naikim tebeakan. Ju'u a' tebea, jiba a' bweka beepaniakan. Ju'u ankeles, junaka'a bwe'u jo'araata ju'u bakata benakue a' tamachiak. Juna'a intoko, wooi miil intok ama naiki siento kilometrom jipuek. A' tebea, jikau bicha intok kia a' bwekawa juni'i, naarepaniakan. 17 Chukula ket juka' teta korata, jikau bicha a' tamachiak. Juna'a intoko baji taka intok ama naiki metrokan ju'u tamachiawamta, juka' ankelejta sawa'uta, inim jaisa a' sawaawa'a benasi weyekai.

18 Junae, ju'u bwe'u teta kora ujyoi teta jajpe' teamtae benakue ya'aritukan. Ju'u bwe'u jo'araa intok, sawai tomi ausu'liaka bikriota benasi naj mamachikai. 19 Jume' tetam junae bwe'u teta korata amet nawaka'um, si'ime ka nanau machika tutu'uli tetammea, ujyoisi ya'aritukan. Che'a bat ju'u senu teta, jajpe' teamtae. Intoko iniamak woika, ju'u teta, sappiiro' teamtae. Intoko, iniamak bajika teta aakata' teamtae. Intok iniamak naikika, teta ejmeralla' teamtae. 20 Intok iniamak mamnika, teta onise' teamtae. Intok iniamak busanika, kornaliina' teamtae. Intok iniamak woo busanika, krisoolito' teamtae. Intok iniamak woj naikika, beriilo' teamtae. Intok iniamak batanika, topaasio' teamtae. Intok iniamak woj mamnika, krisopraasa' teamtae. Intok iniamak woj mamni ama wepu'ulaika, jasinto' teamtae. Intok iniamak woj mamni ama woika, amatiijta' teamtae. 21 Woj mamni ama woika jume' ama yeu rejtiwame, woj mamni ama woi, bawepo koyo tetamtukan. We'epulaka juname'e ama yeu rejtiwame, seej chukti, wepul koyo tetae ya'atukan. Ju'u intoko bwe'u jo'araapo che'a bwe'uuk bo'o, aet aman kikkimuwame, sawai tomi ausu'likue ya'atukan, bikriota benasi naj mamachikai.

22 Junama bwe'u jo'araapo, kaita te'opota ne bichak. Bwe'ituk ju'u achai Lios, si'ime utte'akame, te'opota yej'ea'po ama katekan. Intok ket ju'u Bwala. 23 Juna'a bwe'u jo'araa, ta'ata betana intok kia mala mechaata betana juni'i, tachiriata ka a' waata. Bwe'ituk jiba aapo'ik achai Liojta betana ju'u tachiria aet mamachi, intok ju'u

Bwala ket junaen tachiriatukan.
24 Ka nanau machika ju'u yoemra
jinne'uwakame, junama'a bwe'u
jo'araapo a' tachiria machiku naj
katne. Intok jume'e, inim che'a yo'o
ya'arim junae che'a yo'otau emo
su'u tojinee a' yo'orekai. 25 Junae,
jume' ama yeu rejtiwame taewapo
ka e'etanaa. Intok junama'a kaita
tukaariatune. 26 Junama'a si'ime
ka nanau machi yoemrata betana,
eiyaawaka, bem yo'ori'eewa'uta,
junama'a yo'otau emo su'u tojak,
a' yo'orekai. 27 Taa jita juni'i, ka
tu'ika ka aman yuma'ane. Intok
kia jabetaka juni'i, ka tu'ika,
ka bibit machik joame, oo ka
lutu'uriakamta bo'o jooriame ka
aman kibaktuanaa. Ala jume'e,
liprom, Bwalata jipue'po jume' jiba
yuu jiapsineeme ji'ojteim jiba aman
yajine.

22 Junak intoko, ju'u ankeles,
batweta kalajkok nee
bittuak, jiba yuu jiapsi betchi'bo,
ba'akamta. Juna'a, bikriota benasi
naj mamachiakan. Intok ju'u, achai
Liojta intok ju'u Bwalata, yo'otaka
a' kateka'a betana yeu bo'okan.
2 Junama'a, bwe'u jo'araapo, bwe'u
bo'ot, aet aman kikkimuwa'ut
nasuku intok jum batwepo, nau
bicha a' mayoammetchi, jume'
juyam jiba yuu jiapsiwamta yee
makame ama yo'otun. Wasuktiapo,
woj mamni ama woisi tatakakai.
Chikti metpo tatakan. Jume' intoko,
junae juya sawam, inim ka nanau
machi yoemrata, emo inne'etetua
betchi'bo, jittoa. 3 Junama'a,
kaita intok aunee ju'u ka tu'iku
chupiatuneeme. Achai Lios intok
ju'u Bwala, bempo junama'a bwe'u
jo'araapo, che'a yo'otaka ama
joone. Intoko, jume' aapo'ik yeu
pu'arim, a' tekilwata joaka a' nak
yo'orine. 4 Juname'e, tua aamak
aneka a' bitnee juka' Lios achaita.
Intok junae team, bem koba
meje'eku a' jipu'une. 5 Junama'a
kaita intok tukaariatune. Jume'
intoko, junama'a jiapsame, tajita
amet tachirianemta ka waatane.
Intok kia ta'ata juni'i, bwe'ituk ju'u
achai Lios amet tachiriane. Intok
juname'e jiba yuu betchi'bo ama
nesaune.

Ka bu'uuka be'ee, Jesukrijtota a' nottinee'u

6 Chukula ket ju'u ankeles inen
neu jiiak:

—Ini'i teuwaawame, tua lutu'uria
intok a aet eetuwa. Ju'u intoko
achai Lios, jiba aapo, jume' aapo'ik
betana ju'uneetuawaka yeteu
noktuawame ju'u amemaktuka am
aniame, aapo, juka' ankelejta yeu
bittuala, junuen juka' lauti yeu
weenemta, jume' aapo'ik betana
yeteu noktuawame, a' ju'uneiyaatua'
betchi'bo.

7 —Lauti ne a'abo weene.

Tua alleenee wa'a, Liojta betana
nok lutu'uriata nok jikkajame. Juka'
inim lipropo ji'ojteita.

8 Inepo Joan teame inika'a
weemta ne jikkajak intok ne a'
bichak. Chukula intoko inika'a
jikkajisuka intok a' bitchukai,
junae ju'u ankelejta junaka'a nee
tejwaakamtau ne au tonommea
kiktek junuen a' yo'oribaekai. 9 Taa
juna'a:

—Kat junuen aane —ti neu jiiak—.
Bwe'ituk inepo, achai Liojta betana

ne tekilta jooa, jiba ele benasia intok jume' Krijtopo emak werim, jume' achai Liojta betana yeteu noktuawame, intok si'ime jume'e, inim lipropo juka' ji'ojteita a' nok jikkajame benasia. Achai Liojta ala yo'orine.

10 Inen ket neu jiiak:

—Ka empola a' ju'uneiyaanee juka' Liojta nok lutu'uriata inim lipropo ji'ojteita. Bwe'ituk jaibu yuma'aseka weye ju'u taewai, inika'a si'imeta aet chupnee'u. 11 Junuen san, juka' ka tu'ik joamta, ka tu'ik a' joa'u betana ka au suuane. Ju'u intoko, tiusi machik ka tu'ik joame, junaka'a ka a' koptane. Taa ju'u intoko, tu'ik bo'o jooriame, junaka'a a' joone. Ju'u intoko, wepulsi, achai Liojta betchi'bo jiapsame, junaka'a ka koptane.

12 —Jeewi. Lauti ne a'abo weene. Intok inepo, ne a' weiyaa, we'epulaimmeu am mik betchi'bo, jita bem ya'ariaka'po aman. 13 Ineponee juna'a, si'imeta naatek naateka intok ju'u che'a chukula juni'i, jiba jiapsineeme. Jume' leetam Alpa intok ju'u Omeka teame benasia.

14 Tua alleenee jume'e, Liojta mak emo tu'uteka, ka tu'ika kaita joaka jiapsame. Junuen, ju'u juya, jiba yuu jiapsiwamta yetet autuamtau lutu'uria betchi'bo. Intok ket, bwe'u jo'araau, aman kikkimuwa'po luula a aman bem kimune' betchi'bo. 15 Taa pa'akun tawane, si'ime jume' ka tu'ika ka bibit machik joame, intok jume' yee sibowamta bo'o jooriame. Intok jume'e, tatta'abwi jaamuchimmak emo tu'ureme. Intok jume' yee sussu'ame. Intok jume'e, ka lutu'uriapo liosim yo'oreme. Intok si'ime jume'e, juka' aa noki'ichiata eiyaaka intok a' bo'o jooriame.

16 —Inepo Jesuj teame, ne betana in sawe'uta, ankelejta aman bittuari. Junuen inika'a si'imeta, jume' nee sualeka nau emo totojame am ju'uneiyaatuane' betchi'bo. Inepo ne juna'a, ju'u che'a bat naataka yo'o ya'arita, Labiituka'utat yeu simria. Intok inepone juna'a ju'u choki, mekka machika, ketwoo yeu weamamta benasi maachime.

17 Ju'u, Liojta betana tu'u jiapsi intok jume' a' sualeka juka' Bwalata a' kunakame benakai:

—A'abo weye —tim jiia.

Intok ju'u a' jikkajame:

—A'abo weye —ti ket jiune.

Ju'u intoko ji'ipeame, intok am waatame, a'abo sikaa, ba'am, jiba yuu jiapsiwamta yee makame, kia beja am ji'ine.

18 Si'imem jume'e, juka' Liojta nok lutu'uriata, inim lipropo ji'ojteita a' jikkajame, inika'a ne am ju'uneiyaa i'a. Jabetaka juni'i, inia weyemtamak watek aamak a' kuutako, ju'u achai Lios, juka' tua ka tu'ika, ko'okoata inim lipropo ji'ojteita, che'a juni'i naa buusti a' bittuane. 19 Intok kia jabetaka juni'i, Liojta betana nok lutu'uria, inim lipropo juka' ji'ojteita, jita juni'i yeu tawaako, ju'u achai Lios, inika'a inen anemta, jume' liprom, jum jiba yuu jiapsineeme ji'ojteimpo, intok kia jum bwe'u jo'ara, Liojta yeu pu'aripo juni'i, yeu a' tawaane. Inime'e, inim ji'ojteipo ju'u au na'ikia'ea'u betana.

20 Ju'u, inika weyemta a' ju'uneiyaa tebome, inen jiia:

—Jeewi, lauti ne a'abo weene —ti jiia.
Inepo intok inen jiia:
—Tua junuentune. Lauti a'abo weenee, yo'owe Jesukrijto.

21 Ju'u itom yo'owe Jesukrijto,
ju'u aapo'ik betana tu'ikue
enchim si'imem alleetuane. Tua
junuentune.